

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

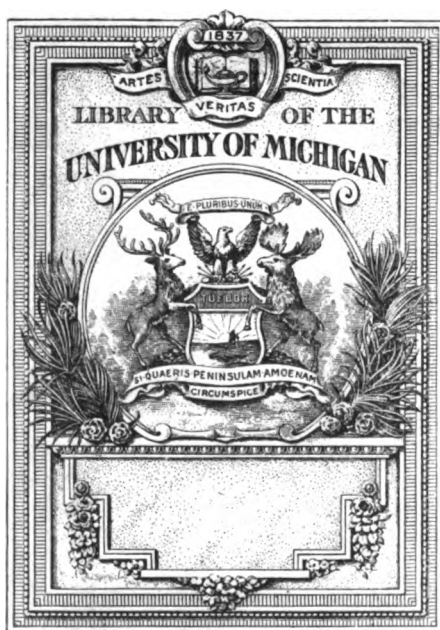
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

3. 2. 1. 2. 1. 2.
878
PS
1822
V. 2

SEXTI AURELII PROPERTII

OPERA OMNIA.

VOL. II.

VOLUMEN SECUNDUM

F

LONDINI:

CLARENCE ET IMPRIMERIE A. & VALPY, A. M.

1822.

SEXTI AURELII PROPERTII

OPERA OMNIA

EX EDITIONE CH. TH. KUINOELIS

33149

CUM NOTIS ET INTERPRETATIONE

IN USUM DELPHINI

VARIIS LECTIONIBUS

NOTIS VARIORUM

RECENSU EDITIONUM ET CODICUM

ET

INDICIBUS LOCUPLETISSIMIS

ACCURATE RECENSITA.

VOLUMEN SECUNDUM.

T

LONDINI:

CURANTE ET IMPRIMENTE A. J. VALPY, A. M.

1822.

878

p8

1822

v.2

ELEGIA XXXIV.

AD LYNCEUM POETAM.

CUR quisquam faciem dominæ jam credat Amori?

Sic erepta mihi pæne puella mea est.

Expertus dico: nemo est in amore fidelis.

Formosam raro non sibi quisque petit.

Polluit ille Deus cognatos, solvit amicos,

5

Et bene concordēs tristia ad arma vocat.

Quare aliquis puella suam formam amico committat? Ita fere mihi mea amica ablata est. Expertus loquor: nullus est homo qui fidus sit in amore. Unusquisque semper potius sibi quam alteri pulchram puellam pascit. Iste Deus consanguineos inquinat, jusque violat cognationis, amicitiasque dirimit, et unanimes in invicem ad

Superioribus continent Mentel. Ask. Exc. Mod. Burm. Gnarn. Dread. et alii codd. cum pr. edd. In ceteris novum inchoatur Carmen eum inscriptione *Ad Lynceum poetam*.—1 ' Regg. et nostri cum Groning. credit, quod et in Veneta legitur. Amori est in omn. libb. etiam in excusis ante Beroaldum. Nam ab eo est edd. vulgatarum amico, cum non diffiteatur invenisse se in antiquis codd. amori. Cum non [sensum] perspiceret, supposuit inficetum suum amico.' Broukh. *Quar fac. qu. Bon. Cum qu. Mentel. Heinsian.* in quo fac. omisit descriptor. *In fac. Burm. 2. et non credit. Credit Mentel. Voss. 4. Brix. Venet. ap. Barth. Sed quisquam credat rectius dici pronuntiat Burm. Amico Borr. Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliaque, unde Heins. N. Prop. p. 711. conjiciebat Cui q. f. d. j. credat amico? Amari Groning. Amari rectum esse patet Burmanno ex vs. 5. et hoc contra Beroaldum tinentur Scaliger et Gebhardus. Et quicq. f. elegantius reponeretur, censente Ast. p. 50.—2 Pu. fuit Voss. 4.—4 Formosam Exc. Scal. Et formam r. Burm. 2. C. Com.—5 ' Ita legitur et distinguitur in codd. et vetustiss. edd. Amores Palat. 1. Coniunctos Heinsian. unde legend. videtur P. i. Deos, coniunctos s. a. Certe Deos postea confirmatum inveni in Reg. 2.' Burm.—*

NOTÆ

1 *Cur quisquam*] Amici sui Lyncei, cui puellam suam commendaverat, et qui eam corrumpere tentaverat, perfidiam accusat, monetque nulli, etiam amicissimo, suos amores esse committendos, juxta illud Ovidii: 'Cognatum fratremque cave, fidumque sodalem.' Ille enim qui committit amico puellam suam, ovem lupo credit. Exemplo sit Candaules rex Lydorum, qui cum amico suo Gygi formosissimam suam uxorem nudam ostendis-

set, ab ipso postea Gyge uxore, regno, vita denique ipsa spoliatus est.

Faciem dominæ] Facies non pro vultu solum, aut oris forma sumitur, sed etiam pro formositate, pulchritudine, ac totius corporis figura.

Amori] Amor pro amico, et amica, sæpius sumitur. Ut illud Tibulli, 'Infelix dum requiescit amor.'

5 *Ille Deus*] Cupido nimirum, qui præstat amoribus.

Dolph. et Var. Clas.

Propert.

2 D

Hospes in hospitium Menelao venit adulter :

Colchis et ignotum nonne secuta virum est ?

Lynceu, tune meam potuisti tangere curam ?

Perfide, nonne tuæ tunc cecidere manus ?

10

Quid, si non constans illa et tam certa fuisset ?

Posses in tanto vivere flagitio ?

Tu mihi vel ferro pectus, vel perde veneno :

A domina tantum te modo tolle mea.

Te socium vitæ, te corporis, esse licebit ;

15

Te dominum admitto rebus, amice, meis.

bellum excitat. Peregrinus adulter in hospitium venit Menelao: nonne etiam Colchis secuta est hominem quem nunquam viderat? Tu vero, o Lynceus, aususne es meam amicam attrahere? O infidelis, nonne tibi manus tunc ceciderunt? Quid autem, si illa non fuisset adeo constans et fidelis? Tune vivere posses in tam magno scelere? Tu mihi corpus aut gladio aut veneno interime; te tantummodo remove a mea amica. Sinam te libenter participem esse animæ et corporis, ac fortunarum mea-

7 *Menelai* Groning. Reg. 2.—8 *Est nescit* Franc. 1. F. scripserit Poëta, iudice Burm. sponte sec. deleta nota interrog. *Ignotum Colchis*, deleta copula, transponebat Franc.—9 ‘Groning. et Palatt. potuisti, perfide, curam Tangere?’ Sed erectior est vulg. atque efficacior. Broukh. Car ita censeat Broukhnsius, non percipit Lachmannus, qui ita ac Groning. legere dicit bonos libros omnes, unof. Mentel. excepto, certe Neap. Bon. Guarn. cum multis aliis id habere. Id habet Ed. pr. et exhibet Lachm. *Nonne meam* Mentel.—10 *Numme* Dorv. 2. *Tum ex Regio Guyetus*, quod habent Vat. Neap. Borr. Leidd. tres Voss. Dorv. 1. Burmm. et pr. edd. et edidit Lachm.—11 *Regius tum c. probante Guy. Tum deest in Burm. 1. Legebat Livin. Si non tum con. illa, et jam recta f. sed certa puella* Propertio etiam usitatum esse observat Burm.—12 ‘*Posset et in t. Regg. Colbertt. Posses in t. alii*, quod verum videtur.’ Broukh. *Possis in t. Frnt. v. c. Possiane* Perr. v. c. et in aliis. *Posses et* Mentel. Exc. Scal. Groning. Burmm. h. e. (iudicante Burm.) *Posset et*, ut in Voss. 4. et a m. pr. in S. Ask. et edd. plerisque. *Possiane* coniecerat Perreius. Heinsius *Posses tun’ tanto*, vel *Posseme in tanto*. *Posses in* Drend. Neap. Borr. idque ex cod. Palat. et aliis edd. probat Gebhardus, sed ineptum

NOTE

7 *Hospes adulter*] Paris, qui quidem a Menelao, rege Spartanorum, hospitio exceptus, Helenam reginam, ipsius conjugem, corrumpit rapuitque, ac in Phrygiam abduxit.

8 *Colchis*] Medea Æætæ, Colchorum regis, filia, quæ Jasonem peregrinum, ipsius amore correpta, in Græciam secuta est.

9 *Lynceus*] Lynceus ille Propertii nostri sodalis idem esse putatur qui supra i. 7. dicitur Ponticus.

Tangere curam] Amica seu puella,

sicut et amor dicitur cura, ut dixit i. 1. ‘Sua quemque moretur Cura:’ et Eleg. 8. ejusdem lib. ‘Nec te mea cura moratur:’ ac Eleg. 20. ‘Nullæ curæ debita poma:’ i. e. nulli amori, aut amicæ.

14 *A domina tantum*] Illud a Propertio de amica deposcitur, quod de uxoris apud Christianos affirmat Tertullianus, Apologetic. ‘Apud nos,’ inquit, ‘omnia sunt indiscreta præter uxores: in hoc uno loco consortium solvimus.’

Lecto te solum, lecto te deprecor uno :

Rivalem possum non ego ferre Jovem.

Ipse meas solus, quod nil est, æmulum umbras,

Stultus, quod stulto sæpe timore tremo. 20

Una tamen causa est, qua crimina tanta remitto,

Errabant multo quod tua verba mero.

Sed nunquam vitæ fallit me ruga severæ.

Omnes jam norunt, quam sit amare bonum.

Lynceus ipse meus seros insanit amores. 25

Solum te nostros lætor adire Deos.

rum dominum te facio ; te tantum a meo lectulo depello : ego neque Jovem ipsum pati rivalem. Ego etiam umbram meam, quod inane quoddam est, timeo. In hoc sum insanus, quod insano metu tremisco. Una tamen ratio est, propter quam tam magnis sceleribus tuis ignosco ; quia nimirum lingua tua præ nimio vino titubabat. At nusquam me severitas austeræ vitæ decipiet : omnes nunc sciunt, quam suave sit amare. Lynceus etiam amicus meus ad insaniam, licet senex, amat meam puellam :

notat Livineius, qui præfert *Posses et. Posses tu t. Markl.* Francius con-
jecerat *Posses ut*, vel *In tanto posces*.—15 Novit Burm. virum eruditum, qui
conjecerat *carminis*, sed *corporis socium* interpretatur Barmannus pro eo, qui
continuus comes lateri adhæret.—17 *Te lec. so. te l. d. Bon. De lec. so.* vult
Heins. *Te so. lec.* Franc. quod admitteret Barmannus, si cum Dorv. 2. trans-
pomeremus *Te l. d.* sed parum interesse pronuntiat.—18 *Posses* Burm. 1.
Palat. ed. Græv. *Possim* Voss. 3. quod præferebat Franc.—19 *Solum* Dread.
—20 'Palatt. Gebhardi *tremors* tr. quod ille præfert : habebat enim aures
mire poeticas. Mihi a vulg. lect. abire non libet.' Broukh. Id rejecit etiam
Burm. P. ad Ov. II. M. 180. *Et stulto* Borr. *Quid st. Dread.* Dorv. 2. *Qui st.*
alii ap. L. Lat. Facile admitteret Barmannus conjecturam Heinsianam N.
Prop. p. 711. *Stultus et in nullo.* Heinsius quoque ad oram ed. Ald. tenta-
verat, et liberius, judicante Burm. *Atque inconsulto*.—21 *Cui crim.* Heins.
In Neap. *U. t. tanta rem. or. causa*.—22 Heins. *Errabat... dextra*, f. ob vs. 9.
judice Burm.—23 '*Fallet me* Borr. noster 1. Groning. Vaticanus Livineio
collatus ; et hoc Franc. meus malebat, non pessimus arbitrer vs. bonorum.'
Broukh. Sic expressere B. B. B. L. Sic edd. vetustæ. *Me f. Leid.* 1. Heinsian.
Burm. 2. et vulgg. monente Barth.—24 *Quid* Palat. 1. *Quod* C. Com. Hunc
vs. sibi suspectum esse ed. Aldinæ Heins. annotaverat.—25 '*Unus* Colb. cum
nostro 2. *sacros ins.* : 1. *meos serus*. Groning. *meos seros*. An scriptum fuit *meos*
insanit serus ? Tamen nihil sollicito. Ab h. vs. novam El. orditur Barth. xxv.

NOTÆ

18 *Rivalem Jovem*] Ut supra Eleg.

18. 'Possum inimicitias tunc ego

ferre Jovis.' Sic etiam Ovid. Art.

III. 'Non bene cum sociis regna

Venusque manent.'

23 *Vita fallit me ruga severa*] Mo-

net nemini esse fidendum, etiam si

quis in vultu præ se ferat severitatem,

ac vitæ sanctitatem. Sæpe etenim

sub ovis habitu lupus delitescit, ut

ait Hieronymus.

25 *Seros amores*] H. e. serus ac

ætate provectioni Lynceus meam

puellam efficitur deperit. Seri nam-

que amores sunt, qui sero ac tarde

veniunt, ut supra i. 7. dixit : 'Sæpe

venit magno fenore tardus amor.'

Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris
 Proderit? aut rerum dicere posse vias?
 Aut quid Cretæi tibi prosunt carmina lecta?
 Nil juvat in magno vester amore senex.

30

gaudeo te nostros Deos solum rogare. Quid te modo sapientia tua cum Socraticis chartis juvabit, vel rerum causas reddere posse? vel quid Lucretii te versus legisse juvat? vester senex in amore ardenti nihil prodest. Tu potius deberes imitari Phi-

Advers. 4. invitis membr. quæ, quod rarum, hic nihil turbant; invito ipso sensu.' Broukh. Burm. damnat sacros, quod habent et Leid. 1. Burm. 2. et Ed. pr. 'Probo conjecturam Broukhusii. Certe *serus* in meo l. et *meos* Exc. Mod. *Serius* jam in Franc. Vulg. est ap. Nestor. in Vocab. p. 75.' Burm.—26 *Insolitum* n. Heins. *Lector* Posth. solenni errore, observante Barth. J. Gulielmii in Quæst. Plautin. ad Pseud. cap. 6. p. 238. emendand. censuit *sector*, quod rejecit Gebhardus, nec immerito, pronuntiante Burm. *Olum* te n. conj. Broukh. *Solum* defendit Burm.—27 *Chartis* legebat Franc.—28 *Duc.* Dorv. 1. *Disc.* Borr. Burm. 1.—29 '*Pros. tibi* Vat. Groning. Borr. sed videtur scribend. *possunt*. Pro *Cretæi* legend. esse *Lucreti* bene evicerant Turnebus vii. Advers. 26. et Scaliger ad h. vs. Nec lubet repetere tot aliorum affanias. In nostro l. lacuna est h. l. unde videas scripturam tum quoque valde fuisse diversam, neque ausum pudentem librarium explere quod non intelligebat. ... Omiseram monere Barthium reponere *Cittæi*: qua mutatione poteramus sine dispendio carere.' Broukh. '*Cretæi* est in codd. etiam Dresd. et edd. omn. præter Broukh. Leid. Gött. quæ *Lucreti* exhibent. *Erethæi* C. Com. *Erethæi* Posth. Brix. habet *cretei*. Venet. *cretei*. *Tyrtæi* reponerat Bersældus, quod et Heins. in mentem venerat, cui et *Erethæi* placebat, aut *Ascræi*, vel *Smyrnæi*. Tentabat etiam *Cretæi.lecti*. Vulpus *Cretæi* tuetur, et Epimenidem intelligit. Ego libentius Turnebi emendationi accesserim. Gæsserus in Thes. Lat. l. hanc lect. probavit. Petuit l. mutilus fuisse: *Aut quid .. cretei*, ut prima syllaba deperierit in cod. vetusto, cum legi deberet *Lucretæi*.' Barth. '*Lucreti* Passeratius et Gny. prebarunt; idque prorsus admirabile ac verissimum esse in *Animadv.* suis dicit Hemsterhusius; f. quia præcedit '*rerum dicere posse vias*.' *Erethæi* Leid. 1. *Erethæi* Exc. Mod. *Erethæi* Mentel. Leid. 2. Voss. 1. 3. *Crethæi* Voss. 4. Groning. Dorv. 1. et meus 2. *Erethæi* Dorv. 2. *Cretæi*, quod in priscis aliisque edd. legitur, non displicebat Oudendorpio, ut f. Rhianus, Cres, intelligatur, qui Heraclea composuit. Epimenidem indicari putabat Canterus. Scaligeranum *Lucreti*, ut ante eum Turnebus legebat, f. non sine ratione quis in dubium vocare posset. Omnes lubricæ et incertæ conjecturæ sunt. Certe *Smyrnæi* et *Erethæi* ead. de causa rejiciendam, quæ *Cretæi* repudiavit Scaliger, et Barthianam *Cittæi*, i. e. Zenonis, explosit Broukhusius; quia sic patria tantum poëtæ, non vero ejus nomen exprimitur. Quam ob rem Oudendorpiannam *Cretæi*, s. Rhiani, etiam improbandum

NOTE

27 *Socraticis libris*] Libros vocat Socraticos, qui de Philosophicis rebus agunt, ut Platonis, Xenophontis, aliorumque; Socrates enim nullum reliquit librum, ut ait Cic. lib. iii. de Orator. 'Socratis ingenium, varietque sermones, Plato immortalitati commendavit, cum Socrates ipse nullam litteram reliquisset.'

28 *Rerum vias*] '*Rationem mundi*' vocat iaf. vs. 51. hujus Elegiæ, quod quidem est, rationes et causas afferre, cur, unde quodcumque fiat, seu qua vi ac ordine progrediatur natura.

29 *Cretæi*] L. e. Epimenidis Cretensis poëtæ, qui res Philosophicas carmine dicitur scripsisse: sed alii

Tu satius Musis meliorem imitere Philetam,
Et non inflati somnia Callimachi.

Idem Musis celebratum, quam somnia Callimachi ampullati. Quamvis enim rurem

est. Itaque *Tyrtæi* præ ceteris conj. Heinisianis magis arderet, quod ex vet. codice ad marg. ed. Ald. ascripserat etiam Perreius, et a Colet. ac duobus Vat. confirmatur: et sic legend. conjecerat Beroaldus, sed postea *Critæi*, h. e. *Cretæi*, prætulit, *Epimenideum* intelligens. *Critæi* in alio Vat. *Cretæis* præsumt tibi Borr. Aut quid *Erethæi* tibi præsumt carmina lecti in aliis haberi notavit L. Lat. Præsumt tibi etiam in Leid. 2. tribus Voss. et meo 1. Passunt male in Dorr. 2. Altero va. noster senex in Patatine Gebhardi et meo 2. F. aliquid latet in alterutra voce. Per 'senem' intelligunt vel Socratem, vel Homerum, vel denique Epicurum. *Tyrtæum* igitur si admittamus, duos diversos significabit, dicetque: Neque bellicæ Tyrtæi Carmina neque Epicuri Philosophica te in amore aliquid javebunt; licet etiam de Epicuri Carminibus, quæ de Amore scripsit, intelligi possit, qui senex non sine causa dicitur. Si vero Epicurum intelligamus, favebit correctioni *Lucreti*: ut Latium poetam Græcis inseruerit: et huc inclinasse videtur Douss P. qui ed. Romill. margini ascripserat: 'Beroaldus hic *Cretæum* pro *Epimenide* *Cretæni* dictum putat. Constat autem eum scripturam Carminum fuisse. Aut *Lucreti* legend. est. Probabilior tamen Beroaldi sententia videtur.' Burm. 'Ast. conjecit *Aratos*. Existimaverim non librarios, sed Poetam ipsum, ut sæpius, h. l. plures interpp. coëxerisse. Lego *Cretæi*. *Tyrtæi* grammaticis vel etiam librariorum originem suam debere videtur.' Kuin. *Cretæi* exhibet Barth. *Lucreti* Burm. et Lachm. qui, 'Ita,' ait, 'Parmenibus, pulchre quidem, f. tamen non vere. Frustra sunt qui præbent *Cretæi*. *Erethæi* VV. DD. pariter rejiciend. esse recte judicant.' Tibi præsumt exhibent B. B. B. Fr. tibi Lachm.—51 'Meliorum. Ita Scaliger. Antiqua lect. erat *memorem Musis*, quam exponere conatur Gualtera. in Plant. Aulal. cap. 6. p. 63. sed parum efficaciter.' Broukh. *Mu. ms.* exhibent B. B. B. *Memor Musis* tamen exponit Barth. qui docet immittit esse in Dresd. 'Schraderus Emend. p. 141. placebat potius, nullis *Mss.* adductibus, et alterum *Propertio* usitatissimum est. *Meliorum Mu.* Leid. 1. Dorr. 2. *Memorem Mu.* Regg. Colbertt. [Dresd.] Exc. Scal. Heinssian. Aak. Groning. et prisca edd. *Mu. mem.* Borr. [Bon. Guarv.] Leidd. tres Voss. et meus uterque. Vitiose in Voss. 3. immittit. *Mirare* Leid. 2. Voss. 1. *Musis memere imitare Philetæ* cod. suum habere testatur Dorr. in Misc. Obs. Vol. v. T. III. p. 23. additque se *Musis meliorum* non intelligere. [Vid. tamen, ait Barthius, num huc faciat *Moleagri* locus, in Cor. vs. 28. p. 286. Notitia Poët. Anthol. Reiskii: quem l. attulit V. D. in 'der Götting. philol. Biblioth.' Vol. I. p. 378.] Neque se assequi notat Gebhardus, quid acuminis sit in hac lectione, vulgatam *mem. Mu.* longe venustiorum censens. *Meliorum* vero legi voluit Scaliger: neque aliter Dalecampius in Notis marginalibus ad Athenæum IX. p. 401. [et recte, pronuntians Kuin.] Ed. Græv. alieverat

NOTE

legunt, *Lucreti*, quod sane magis probatur; *Lucretius* enim poeta res naturales eleganti carmine scripsit, ubi etiam amoris quædam remedia lib. IV. tradidit.

30 *Vester amore senex*] Quis sit ille senex non potest divinari. Nonnulli putant *Epicurum* intelligi, qui senex de amore scripsit; alii de Homero

dici putant, qui dicitur 'Mæonius senex.' Ovid. 'Præfero Ascræo, Mæonioque seni.'

51 *Philetæ*] *Philetas* poeta fuit Cous, qui tanta macie dicitur fuisse, ut calceos haberet ferro, aut plumbo, ut vult Athenæus XII. 29. suppositos, ne a vento raperetur. Elegias, epigrammata, aliaque plura scripsit.

Non cursus licet Ætoli referas Acheloi,
Luxerit ut magno fractus amore liquor;

narras quomodo unda Acheloi Ætoli amore debilior icrit; necnon quomodo aqua

Marklandus: 'Scaliger edidit *Musis meliorem*; et post eum fere omnes: male: quomodo enim dici possit Philetas melior Musis? hoc omaem arrogantiam superat. Consentiant Mss. exhibentes *memorem Musis*. Lege *Tu satius memorem Musas imitere Philetem*. Musas, τῆς ποιοῦσας, Græca terminatione.' Sed in his Marklandi acumen criticum valde desidero, ne dicam meram hanc esse cavillationem, quia Scaliger *meliozem Callimacho*, non *meliozem Musis*, iungenda cogitavit: quamvis tertio casu *Musis* accipi posset. Philetas Musis melior, quam præcedens ille senex poëta philosophus. *Musis memorem imitare Philetam* Gulielm. ad Plaut. Pers. II. 1. 1. *Tu satius Musas numeros imitare Philetæ*, tentabat Struchtmeyer, in Anim. Critic. p. 98. Cogitabam aliquando, an restitui posset *Tu satius mollem Musis imitere Philetam*. Ita coniecera ipse, cum postea vidi id quoque in mentem venisse Andreæ Schotto Notis ad Procli Chrestom. p. 29. Aliter Eldikius, qui in suis ad me literis tentabat *Tu satius teneri lusum imitere Philetæ*. [Quod defendit Burn.] Possis etiam cum Sant. *Tu, satius, Musam leviozem imitare Philetæ*: quod epitheton poëtæ elegiaco et erotico non minus convenit, quam *mollem*. His tamen conjecturis, sua licet laude non fraudandis, præferenda semper, licet liberior, sed Propertio digna, mihi visa est Heinsii emendatio, *Tu satius Mimnermum, aut Coum imitere Philetam*. Heinsio adhærens Wassenberg. pro *satius* substituebat *face*, formam antiquam affectatam Propertio. Kopp. in Obs. Philol. cap. 11. p. 148. et seqq. substituebat, *Tu satius Mimnermi, aut Musam imitere Philetæ*, Et non i. carmina C. vel, *Tu satius Mimnermum aut Musam imitere Philetæ*. Certo *Mimnermi* nomen hic restitutum debet Heinsio, neque dissimulare possum, *Coum Philetam* valde mihi blandiri. Burn. Lachmanno ita corrigend. videtur, *Tu Battus mem. Mu. imitere Philetan: satius mem.* exhibet, at asteriscoposito ante *satius*.—32 *Infantis* C. Com. Guarn. Borr. Heinsian. Voss. 1. *Inflantis* nomine Leid. 2. Voss. 3. *Infantis omnia* Neap. Groning. *Inflatis omnia* Burn. 2. *Somnia* defendunt Burn. et Kuin. contra Koppiersii *carmina*: quod reponend. censet Ast.—33. 34 'Canter. [Nov. Lect. cap. 16.] legebat *fractus*. Sane C. Com. habebat *farctus*, quæ potuit esse culpa librarii aberrantis. Bernaldus aperte *fractus* habet, neque meminit ullius mutationis: unde non vane colligas ita in suis codd. invenisse. [Hæc iterat Barthius.] Ejus verba, quamvis scopum non feriant, abunde tamen ostendunt germanitatem τοῦ *fractus*. Addo *Luxerit* videri legend. non *Flux*. Rectum omnino videtur τὸ *Lax*. neque minus τὸ *fractus*. Bronkh. 'Illud *Lucreti* [vs. 29.] prorsus admirabile ac verissimum. Alia Scaliger hand satis feliciter tractavit. Quorsum enim *Non rursus*, cum cuncti veteres defendant *Nam rursus*? Hemst. *Non r.* lacessit etiam Dousa. 'Nam r. Dresd. [Leidd. tres Voss. Dorvv.] Brix. Venet. Aldd. cett. sensu sat bono. *Non r.* Scalig. Bronkh. Vulp. al. Nunc Guy. prob. V. D. Misc. Obs. Vol. v. T. III. p. 22. ironice. *Cursus* pro *rursus* Groning. C. Com.

NOTE

32 *Somnia Callimachi*] Callimachus poëta fuit ex urbe Libyæ notissima Cyrene, Ptolemæo Philadelpho, Ægyptiorum regi, carus. Plura scripsit, inter quæ sunt Ætia, quæ vocat Propertius hoc in loco *Somnia*, quia nimirum opus illud est obscurum; unde Martialis cuidam, qui rebus obscuris delectabatur, consulit, ut

legat 'Ætia Callimachi.'

33 *Ætoli Acheloi*] Achelous fluvius est Ætolie et Acarnaniæ, ut refert Strabo lib. VII. et VIII. Acheloum fabulantur olim cum Hercule pro Dejanira Cenci, regis Calydoniæ, filia decertasse, qui cum victus esset, in fluvium sui nominis mutatus est. V. Ovid. Metam. IX.

Atque etiam ut Phrygio fallax Mæandria campo 35
 Errat, et ipsa suas decipit unda vias ;
 Qualis et Adrasti fuerit vocalis Arion,
 Tristia ad Archemori funera victor equus.

Mæandria Phrygiæ in agro ludens evagetur, ac suos etiam cursus fallat ; qualis etiam fuerit humana voce præditus Arion, equus Adrasti, qui fuit victor tristis in

Nam luctam emendat Heins. qui et sic corrigit, Advers. p. 358. *Jam cursus ... Fluxerit ut m. tactus a. l.* Wakker. reponit *Nam r. ... Fluxerit ut m. fr. a. l.* probante Hemst. *Fluxerit* est in omn. libb. *Lux.* est ex emend. Broukh. a Vulp. et Gött. adoptata. Et pro ut Posth. *Factus* libb. *Factus* C. Com. quod jam Gebb. pro *fractus* accipiend. putabat. *Fractus* Brix. Venet. Barth. Jam Heinsian. Num Exc. Scal. *Casus* conjecerat Markl. *Fluxerit* in plerisque codd. et edd. vetustis : idque defendit Pontanna ad Macrob. p. 641. Heinsius N. Prop. p. 712. sic constitnebat : *Nam luctam ... Lux. ut m. fractus a. l. vel tactus* : sed *fractus* præfero, quod Passeratlo placebat. *Factus* pessime Barth. ad Gratii Cynege. 337. quam vitiosam scripturam hausit ex antiquis edd. eaque plurimos etiam codd. obsidet. Vera lect. est *Lux. fractus.* Burm. *Cursus* in aliis legi notavit L. Lat. Quam lect. etiam probavit Ast. qui tamen minus recte legit *Nam c.* pro *Non c.* *Cursus* mihi unice vera videtur. *Kuhn.* *Scripti meliores Nam pro Non, rectissime. Tum cursus, quocumque modo accipiatur, ineptum est. Fluxerit in omnibus. Cursus et lux.* firmat Ov. M. ix. 17. *Fractus* Calph. jam dedit A. 1481. et Volsc. 1. cum Beroaldo. *Lachm.*—35 *In phrygio* Guarn.—36 *Errat ... refluat ... mallet* Wakker. Amœn. Lit. cap. 12. p. 91. sed et III. 5. 26. sqq. similis varietas modorum obviat. Barth.—37 *Adrastum tulerit* Heins. recte. Broukh. Quod defendi posse judicat Burm. Hoc distichon sequenti postponend. censet Heins. Damnat Burmannus *Orion*, quod habent Groning. Mentel. et Burmannianus.—38 *Tristis* non scripserat Poëta, sed *Tristia.* Broukh. *Tristia* legebat et Heins. *Tristis* edd. vetustæ. *Tristis* et Brix. *Tristis* et A. *funere* Leid. Voss. Groning. Dorv. Burm. *Equos* Dresd. *Equis* Brix. *Nisi argutias* captare volumus, præ emend. *Tristia* codd. scriptura spernenda est.

NOTE

35 *Mæandria*] De Mæandro, flumine Phrygiæ, jam sæpius. Flavio- rum omnium dicitur sinuosissimus, ita ut etiam ad fontes sæpius redire suis anfractibus videatur. Non longe a Mileto in mare mediterraneum devolvitur.

37 *Adrasti vocalis Arion*] Equus fuit Arion nomine Adrasti regis Argivorum, quem ipsi dono dedisse Neptanus dicitur. De hoc equo plura refert Pausan. in Arcadiciis. *Vocalis* autem dicitur, quia voce fuit humana præditus, sicut et Xanthus Achillis equus domino suo mortem prædicit ap. Hom. II. xix. snb fin.

38 *Tristia* [*tristis*] *ad Archemori funera*] Lycurgus, rex Nemææ, ex

uxore Eurydice filium sustulit nomine Ophelten; ejus nutrix Hypsipyle, cum fontem Adrasto sociisque monstratum iisset, puerum in apio deposuit, ne terram tangeret, quod oraculo prohibebatur. Interea draco puerum devoravit: quod cum rescivissent Adrastus sociique, draconem interfecerunt, puerumque vocarunt Archemorum, eique ludos funebres instituerunt, quos Nemæos dixerunt, a regione ipsa Nemæa. In his ludis cum decertasset Arion, equus Adrasti, palmam retulit, victorque extitit. *Tristis* autem dicitur, quod excusso Polynice, quem invitus gerebat, Adrastum dominum requisiecit.

Amphiarææ nil prosunt fata quadrigæ,
 Aut Capanei magno grata ruina Jovi. 40
 Desine et Æschyleo componere verba cothurno;
 Desine; et ad molles membra resolve choros.

consequis Archemori. Nihil juvant fatales equi Amphiaræi, vel Capanei mors iucunda Jovi. Absiste quoque versus scribere Æschyleo œcco, corpusque tuum refringe ad

Lachm.—39. 40 'Non non A. tibi f. q. Prosiunt, aut C. g. r. J. Ita Scaliger hos vs. constituit, ex prava lect. sui cod. a qua non abeunt Regg. Colbertt. Groning. Borr. noster 1. In 2. est *Non Amphiaræa post' tibi f. q. Aut C. m. g. r. J.* Pentameter vs. iisd. omnino verbis legebatur in codice Mureti. [Sic quoque in Dresd.] Hexameter ita erat conceptus: *Amphiaræa nil prosunt tibi f. q.* unde si quis sustulerit *tibi*, probabilem scripturam fecerit. [Id censet Barthius noster.] Nescio unde habuerit Barthius, nisi ex illo suo mirifico cod. quem aliquoties laudat in Advers. *Non Amphiaræa prosunt tibi f. q. Aut C. m. g. r. J.* Ita enim extat in Animadv. ad II. Th. Statil. vs. 7. Heinnius ad Ov. I. F. 287. refingit, *A. nil prosunt f. q. Aut C. irato g. r. J.* Illud *irato* non frustra defendi possit ex fine Theb. XI. [Id. censet Barth.] Verum, cum addit magno non apparere in vetustis codd. scias Virum sagacissimum tum temporis nondum possedisse illum bonæ notæ librum, quem ego 'secundum' vocare soleo: fuit enim ille ipsius quondam Heinssii, et antea J. Mentelii. Non video cur dubites de proba illa Mureti restitutione; et sic, puto, sanus erit locus misere interpolatus.' *Broukh.* 'Non amphiaræa Bon. Palat. 1. Prosiunt Palat. N. amphiaræa pr. tibi facta Guarn. Brix. Venet. N. amphiaræa Dresd. Magno abest a Brix. Venet. Aldd. cett.' Barth. 'Metro vñ inferunt codd. vetusti, in quibus Non Amphiaræa, aut Amphiaræa, vel Nil Amphiaræa prosunt, ut in Vaticanis, Regg. Colbertt. Leidd. Vossianis, Dorvv. Groning. Borr. Ask. meo utroque, et priscis edd. Haud Amphiaræa Perr. v. c. Non Amphiaræa prosunt Palatinus et Dorv. 1. Prosiunt tibi Leidd. 2. Voss. 1. 3. Dorv. 1. et mens 2. Amphiaræa nil prosunt Neap. Possunt tibi Leidd. 1. Possunt tibi [Exscribit hæc Kuin. sic: Possunt. tibi: cf. enim sup.] Voss. 1. 2. Leidd. 1. Dorv. ac mens 2. Prosiunt tibi Voss. 4. et mens 1. Tibi prosunt Dorv. 2. Nil mirum igitur vetustis edd. deceptum sic quoque advocasse Barthium. Verissime Heins. Amphiarææ. Nimis licenter Markl. tētauerat Non non A. tibi f. q. deleta prosunt. Magno omittitur in multis Mas. et priscis edd. in quibus legitur Aut C. g. r. J. Sed magno ex v. c. reposuit Mur. quod firmatur a Mentel. Voss. ceterisque. Irato coniecit Heins. N. Prop. p. 712. vel potius Aut Capaneus spreto: sed prius præfero.' *Burm.* Ast. legend. censuit Amphiaræi et nil prosunt tibi f. q. Aut C. m. Magno recte reposuisse Muretum judicare Kuin. videtur. Legit Lachm. Non magna Amphiarææ prosunt tibi fata Quad. aut C. m. r. J.—41 'D. Achilles. Ita liber

NOTÆ

39 *Amphiarææ quadrigæ*] Amphiaræus vates fuit, qui cum in bello Thebano præliaretur, in terræ hiatum cum curru delatus periiit, ut narrat Stat. Theb. VII. sub fin.

40 *Capanei grata ruina Jovi*] Capaneus, filius Hipponoi, fuit unus e septem ducibus qui ad Thebas decurrerant. Hic Deos omnes, ipsumque Jovem contemnebat, adeo ut se con-

tra voluntatem Jovis Thebas capturum auderet affirmare. Unde in ipsa expugnatione Thebarum fulmine percussus interiit. Sic vero de Capaneo Veget. IV. 21. 'A Capaneo scalarum oppugnatio perhibetur inventa, qui tanta vi extinctus est a Thebanis, ut extinctus fulmine diceretur.'

41 *Æschyleo cothurno*] Æschylus fuit poëta tragicus, qui primus apud

Incipe jam angusto versus includere torno ;

Inque tuos ignes, dure poëta, veni.

Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero.

45

Despicit et magnos recta pælla Deos.

choreus molliores. Incipe nunc tenui torno carmina concludere, tuque, o Vates dure, ad tuos amores canendo accede. Non securior Antimacho neque Homero prodibis.

Scaligeri. Reliqui, tanquam in velabro olearii, *D. et Æschylus*: frustra. *Broukh.* 'Et Æsch. Dread. cum rell. codd. quod cum vulgg. præterire ed. Grav. Lond. Leid. et tventur Vulp. et Wakker. Amm. Lit. p. 92.' Barth. 'Et Æsch. textui reddend. censui pro *Achil.* ut edidit Broukh. [cum Barthio, qui tamen et Æsch. defendit:] secutus emendationem Scaligeri. *Achil.* etiam placebat Marklando. Obnituntur omnes fere libb. scripti et editi vetustiores, in quibus constanter et Æsch. Proxima accedit Neap. in quo *Æchileo*, et Dorv. 1. in quo *schileo*. In Leid. 2. et *esculeo*. Et Æsch. omnium verissimam existimo: idque præterisse videtur Livin. et Fulv. Ursinus in Virgilio cum Græcia collato ad Ed. VIII. 19.' *Burm.* 'In his vss. transpositionem factam esse, qui attenderit, facile animadvertet.' *Lachm.* qui transponit hoc et seq. distichon, et vss. 45. 46. facit ut sequantur vss. 47—50. Et Æsch. exhibet *Lachm.*—42 *Mem. referre* Dorv. 2. quod ex aliis etiam notavit L. Lat. *Heinsius solvere mem.* Nihil se mutare monet *Burm.* et vulg. tuetur. *Toros* vel *thoros* damnat *Burm.* quod habent nonnulli Mss. et edd. antiquæ. *Choros* tamen in Ed. pr. *Deos* Leid. 2. Dorv. 2.—43 'Componere Scaliger, qui putat versus torno includi recte dici non posse. Componere habet noster 2. includere 1. Groning. Regg. Colberrt. cum Veneta. Torno includ. est, puto, funibus comprehendere et torno rotundare. Altero abhinc versu habuimus *compon.* quæ repetitio nimis foret vicina.' *Broukh.* 'Compon. Dresd. e vs. 41.' Barth. 'Incipe et Dorv. 2. *Angusto* in meo 2. *Arguto* coniecerat Heins. *Compon.* Mentel. Dorv. 2. et meus: sed *includ.* ceteri, et pr. eidd. quod verum est. Ita ex aliis etiam *Incipe et ang. v. compon.* affert L. Lat. Torno in meo 2. unde *angusto gyro* hariolari quis posset.' *Burm.*—44 'P. Scriverius malebat *Dore p. Animadv.* ad Libr. Spect. Epig. 31. deceptus pnto Lyncei nomine.' *B. B.* qui addit: '*Meos* i. *crude* legebat Heins. *Crudus*, qui recens et novus est in amore: *durus* est, qui huc usque non amavit.' '*Dure* non sollicitand. videtur, neque cum aliis *pure*, aut cum Heins. *crude*: multo minus *Dore* substituend. est. Deinde *meos* Heins. et sic Markl. cui etiam in mentem venerat *tuos gyros*.' *Burm.*—45 Sententia ita iubente, ait *Lachm.* scribi debet *Tu n. Antimachus*, n. t. i.

NOTE

Græcos personas variaque ornamenta adinvenit. Juxta illud Horat. in A. P. 'Post hunc personæ pallæque repertor honestæ Æschylus et modicis instravit pulpita tignis, Et docuit magnamque loqui, nitique cothurno.' Cothurnus autem calceamenti genus est, quem in theatrum invexit Æschylus. 'Æschyleo' autem 'componere verba cothurno,' idem est ac carmen grandiloquum tragicoquestylo scribere, ejusmodi scripsit Æschylus, qui sublimis, gravis, et grandilo-

quus fuit.

43 *Angusto torno*] Metaphorice præcipit scribendos esse Lynceo versus elegos, qui molliores ac minores versibus tragicis, qui sunt heroici. Horatius impolitos et inconcinnes versus vocat '*male tornatos*' in A. P. 'Et male tornatos incudi reddere versus.'

45 *Antimacho*] Antimachus poëta fuit Græcus, cui in genere heroico secundas detulit consensus grammaticorum, ut ait Quintilianus. Hunc

Sed non ante gravi taurus succumbit aratro,

Cornua quam validis hæserit in laqueis.

Nec tu tam duros per te patieris amores :

Trux tamen a nobis arte domandus eris.

50

Harum nulla solet rationem quærere mundi,

Nec cur fraternis Luna laboret equis ;

Nec si post Stygias aliquid restaverit undas,

Nec si consulto fulmina missa tonent.

Formosa mulier majores etiam Divos aspernatur. Verum non prius bos fortis jugo colla summittit, quam firmis vinculis fuerit irretitus: neque tu tam graves sponte perferes amores: licet sis durus et ferox, attamen prius a nobis superandus eris. Istarum nulla conuenit inquirere causas rerum, neque qua de causa Luna fraternis equis laboret, aut hebetetur: neque utrum aliquid ex nobis post Stygias aquas supererit, neque utrum adhibito consilio ac ratione missa tonitrua dissulent. Intuere

Homerus.—46 *Decipit marg.* Voss. 3. An *Despuir* reponend. quærunt Ad-denda ad fin. ed. Burm. *Tecta Mentel.* Voss. Dorv. et Burmannianus a m. sec. *Spreta Heins.* qui etiam ad oram ed. Ald. pro *puella* conjecerat *favilla*. Rara mihi aliquando aridebat, sed *recta*, ut etiam in meo 2. est, bene se habet. *Burm.*—47 *‘Dousa P. legebat gravi: quia id epitheton aratro quam tauro convenientius videbatur: et sic etiam visum Val. Acidalio in Vell. 11. 40.: sed gravis hic est, grandia, adultus, validus.’ Broukh.* Et sic interpretatur Gebh. *Gravi* emendarunt etiam Passeratius et Heins. ad Val. Fl. vii. 555. His as-sentitur Burm. et ita expressum habent Barth. Burm. Lachm. Leid. Id ha-bet et Guarn. quod recte dedisse Vulpium pronuntiat Lachm. *Gravis* reliqui omn. Mss. *Succumbat Voss. 3. Succurras 4.*—48 *‘Hæserit* perperam mutatum iuit in *læserit* Canter. v. Nov. Lect. 16.’ *Broukh.* Hoc damnat et Barth. *‘Læserit* Dorv. 2. *Exerit* Vat. 5. *Cornu quam hæc.* præfert Gruterus xii. Suspici. ined. 8. Sed *cornua hæc.* recte per Græcismum exponit Broukh. *Læs.* reject etiam Gebh. et Passeratii disputationem, *succumbit aratro Cornua*, activo sensu, recte improbavit. Sed præstiterit hic f. *S. n. a. gravi t. summittit ara-tro Cornua.* *Summittit* certe in aliis legi testatur L. Lat. [quod glossema re-dolere pronuntiat Kuin.] Posset etiam *subjungit* legi cum Rubnken. quod propius ad *succumbit* accedit. *Burm.*—49 *Hæc tu* Guarn. *Jam d. Palat. 1. Pane pro per te Brix. Patiere labores* Markl. Censor operis Burmanniani in Bibl. Amstel. Crit. Vol. 11. P. 11. p. 19. corrigit *potieris amore*, citra necessi-tatem, ut putat Kuin.—60 *Vobis* Dresd. *Erit id.* et Guarn. *Arte pro ante* legend. opinatur Burm. et recte, pronuntiante Kuin. cui non aridet emen-datio Censoris operis Burmanniani l. c. *T. ante a nobis arte d. e.*—51 Hunc et tres seqq. vss. censebat Vulp. transponendos esse post vs. 58.—52 *Hæc* cur Burm. l. *Quare fr.* Voss. 1. *Damnât Burm.*—53 *‘Noster 2. et Palatinus*

NOTÆ

tumidum vocavit Catullus: ‘At po-pulus tumido gaudeat Antimacho.’ Ingens Antimachus composuit The-baidos volumen, quod cum olim lege-ret convocatis auditoribus, et omnes eum deseruissent præter unum Plato-nem, ‘Legam,’ inquit, ‘nihilominus: Plato unus mihi est inстар omnium.’ De hoc jam diximus in notis ad

Catull.

52 *Fraternis Luna laboret equis]* ‘Laborare’ Luna dicitur, cum deficit. Virg. Ge. 11. ‘Defectus Solis varios, Lunæque labores.’ ‘Fraternis equis,’ i. e. ob equos fraternos, nempe Solis, qui frater dicitur Lunæ, a quo etiam lumen mutuatur.

53 *Post Stygias undas]* I. e. an post

Aspice me, cui parva domi fortuna relicta est, 55
 Nullus et antiquo Marte triumphus avi;
 Ut regnem mixtas inter conviva puellas
 Hoc, ego quo tibi nunc eleвор, ingenio.
 Me juvet hesternis positum languere corollis,
 Quem tetigit jactu certus ad ossa Deus; 60

me, cui tenuis admodum res familiaris superest, et cui nullus olim gesto bello majorum est triumphus, ut ego conviva admistas inter puellas regnem, eodem isthoc ingenio quo a te deprimor. Me juvet hesternis in floribus languidum jacere, quem Deus ille potens indevitato telo usque ad ossa vulneravit. Virgilium juvet canere littora

restabit erumnas. Recta lect. est in Donss. *restabit ad undas.* Broukh. 'Nec sic Guarn. *Restaverit und.* id. cum edd. vett. quam lect. probat Heins. *Restabit erumnas* Dread. *Restabit erinas* est in ora cod. V. D. Misc. Obs. Vol. v. T. III. p. 23. cum in ipso contextu sit *restaverit*: et quidem utrumque ead. manu scriptum videtur V. D.' Barth. *Restabit ad undas* exhibent B. B. B. L. et sic Perr. v. c. Colot. duo Vat. Sed durum et contortum videtur Burmanno et Lachm. *Nec si p. S. a. restaverit undas* Leid. 2. tres Voss. Groning. Ask. Dorvv. et Burm. cum Vicent. Venet. 2. Rheg. Volsci, Aldd. Colin. Gryph. allisque edd. Sed malit Burm. *umbras. Restabit erumnas* Mentel. Vat. 5. Leid. 1. marg. unus Dorv. unde *Erinyes* castigabat Schurzfleisch. ad Juv. vii. 52. p. 94. Novit quendam Burmannus qui eliciend. putabat *arenas*: sed *erumnas* natum esse ex glossa existimat Dorvil. Misc. Obs. [l. c.] Ov. ex P. iv. 14. 12. confirmet, iudice Burmanno, *restaverit undas*, ut praeferbat Markl. et recte, pronuntiante Kulin. Sed veram f. lect. substituemus, iudice Burm. si *restaverit* interpretationem statuamus verbi Propertio hic, ut opinatur, reddendi, *superaverit undas* vel *umbras. Restabimus undas* est conjectura Wassenbergii, quam ingeniosam vocant Addenda ad fin. ed. Burm. Putat Lachm. esse scribend. *restans erit undas.*—54 Hunc vs. Guellius ad Virg. iv. Æn. 209. connectit cum vs. 51. et affert *rationem querere mundi, Et si consulto, &c.* Damnat Burm. *flumina*, quod in Neap.—55 'Est non apparet in quibusd. libb. neque hic valde requiritur.' Broukh. Est legitur in plerisque Burmanni codd. Leidd. tribus Voss. Dorvv. Burm. 2. et reliquis, excepto solo Heinsiano: neque aliter in vetustis edd. Itaque id reposuit Burmannus, a Broukh. deletum.—56 Heins. *Nullius et priaco*, nimia licentia, pronuntiante Burm. *Tr. erit* Voss. 4. Ani Mentel.—57 *Et r.* Heinsian. *Regimen* pr. edd. *Miseras* perperam Dorv. 2. censente Burm.—58 *Hoc ego*, quo interpungit Lachm. *Quod Regg. Colbertt.* Burm. 2. edd. antiquæ.—59 'Stewichius ad Apul. p. 61. legebat *aeternum positus* [et perperam, pronuntiante Burm.] *Hesternis* reposuit Lips. [probante Gebh.] ex Vaticano et Ursin. 11. Ant. Lect. 10. quod et nostri duo praeferunt, et unus Gebhardi. *Externis* habet Groning. Borr. Colb. 2. quod eat *externis.* Edd. vulg. rō *aeternis* acriter tuetur Barth. Animadv. ad Stat. iv. Th. 831. Non audio, Vir docte. *Hesternis* vocat corollas, cum quibus pernoctaverat.' Broukh. 'Juvat Dread. *Hest.* Scaligeri liber, Palat.

NOTÆ

mortem durent animæ, et aliquid nobis supersit; an vero simul una cum corpore sensus omnis ac spiritus intereat, quod existimabant Epicurei, quodque opinatur et credit Lucretius.

56 *Antiquo Marte*] Olim gesto bel-

lo celebri ac nobili; Mars enim, belli Deus, hic pro bello sumitur.

57 *Ut regnem*] Exemplo sui probat Poëtas Elegiarum scriptores florere apud puellas, quibus ingenium amatorum placet, non philosophicum.

60 *Certus ad ossa Deus*] Amor, qui et

Actia Virgilium custodis littora Phœbi,
 Cæsaris et fortes dicere posse rates;
 Qui nunc Æneæ Trojani suscitât arma,
 Jactaque Lavinis mœnia littoribus.
 Cedite, Romani scriptores; cedite, Graii.
 Nescio quid majus nascitur Iliade.

65

Actia Phœbi rei Romanæ servatoris, et posse celebrare validas Cæsaris Augusti nares, qui jam revocat in lucem bella Æneæ Trojani, conditamque ab ipso urbem in littoribus Lavinia. Romani scriptores, illi cedite; cedite, Graeci. Iliade nescio

C. Com. Guarn. *Externis*, quod habent Bon. Dresd. id. est quod *externis*, i. e. *hest.* Italica scriptura. *Æternis* Brix. Vemet. Aldd. cett. *Corolis* Bon. Barth. 'Est. Vat. 1. Neap. Dorv. 2. ut ex suis codd., etiam affert Nestor in Vocab. p. 37. b. in 'Corona.' *Extremis* Ask. et unus Colb. *Æternis* Regg. et Colb. 2. quod Marklando placuisse miror. *Æternam positum* in meo 2. In *cornis corollis* conjecerat Heins. ad marg. ed. Ald. sed *hest.* recte Perr. v. c. et Fruterii, Colot. Vat. 2. 5. *Burm.*—60 *Damnat Burm. tactu*, quod in Voss. 3. *Jactus* C. Com. Borr. *Burm.* 1. sed *jactu* tuetur *Burm.* *Cornis* Palat. 1. unde Gebh. *jactu (cornis?)* ad. Amabat ille, ait Barth. singularia ejusmodi. Hanc correctionem damnat Broukh.—61 'Libb. fere *Virgilio*: quod, puto, fuerat *Virgilium*. [Id. censet Burmannus.] Groning. clare exprimit *Virgilium*. Broukh. 'Virgilio cod. Scalig. Guarn. Dresd. male.' Barth. *Virgilio* v. c. Perr. et Fruterii, Leid. tres Voss. Borr. *Burm.* et Dorv. cum priscis edd.—62 'Barth. xxv. Advers. 4. refingit, *Cæsare sit f.* Non video cur a recepta lect. discedere debeamus: neque acuminis laudem invidio suo auctori. Gebh. *ducere* reponit ex suo Palat. invitis omni. aliis.' Broukh.—63 'Alii maluerunt *Æneam Trojanamque*, ut alludatur 'Arma virumque cano.' Sane ejus lect. vestigium est in Groning. *Æneæ Trojanæque*. Ceteri nihil mutant. Habet autem nescio quid majestatis *Æneæ Trojanæ*. Id. 'Æneam Trojanamque suscitât Dorv. 2. et ita [at suscitât memorat Barthius Passeratium voluisse.] Passeratius ex Mss. *Æneæ Trojanæque* in aliis.' *Burm.*—64 'Noster 1. *Lavinio*: quanquam illud o nescio quis videtur transferrere voluisse in 2. Consulere debes quæ Pierius Valerianus notavit ad Virg. 1. *Æn.* 2. Non enim defuerunt, qui *Lavinia* mallet: quo ibat noster liber cum

NOTE

Cupido, cui est certa manus ac sagitta, quæ ad medullas Propertii penetravit.

61 *Actia Virgilium littora*] Delectet, inquit, Virgilium scribere bellum Actiacum, ab Augusto adversus Antonium gestum, quandoquidem versibus heroicis ingenium habet accommodatissimum; ego vero tenui mollique Elegiarum stylo scribam amores. Alludit ad VIII. librum *Æn.* in quo Virg. Actiacam pugnam luculentissime, ac laudes Augusti descripsit. Bene autem dixit 'littora,' ut dæos exercitus significaret, alterum in mari, alterum in continenti; nam

terra marique pugnatum est.

Custodis Phœbi] Alludit ad Augustum, qui sæpius sub nomine Phœbi latuit; unde et Horat. 'Custode rerum Cæsare,' &c.

62 *Fortes rates*] Classem seu milites classiarios intelligit.

63 *Æneæ Trojani arma*] Hoc est, *Æneam* ipsum veluti sepultum reducit in lucem. Alludit autem ad *Æneidos* principium, 'Arma virumque cano.'

64 *Lavinis littoribus*] Lavinium urbem ab ipsis fundamentis conditam intelligit, alluditque ad illud Virgilii *Æn.* 1. 'Lavinia venit Littora.' La-

Tu canis umbrosi subter pineta Galæsi
 Thyrsin, et attritis Daphnin arundinibus;
 Utque decem possint corrumpere mala puellam,
 Missus et impressis hædus ab uberibus.
 Felix, qui viles pomis mercaris amores:
 Huic licet ingratae Tityrus ipse canat.
 Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin
 Agricolaë domini carpere delicias.

70

quod opus majus nascitur. O Virgili, tu celebra Thyrsin ac Daphnin politis calamis inter pineta Galæsi obumbrati; et quomodo puellam queant corrumpere decem mala, ac capreolos raptus a mammis non multis. O te beatum, qui pomis facilem tibi parus amicum, quamvis ipse Tityrus illi frustra canat nihil curanti. Beatus ille est Corydon, qui conatur illibatam Alexin hœri villici delicias corrumpere. Quan-

suo Lavinio.' Bronkh. Quem vulg. recte defendisse pronuntiat Burm. Factaque emendand. censet Salmasius ad Solin. p. 219. Vulg. tuetur Burm. —67 'Revoca huc illud distichon, quod in libb. omn. inf. ante vs. 85. legitur nullo sensu nulloque cum ceteris nexu, etiam post Scaligeri emendationem.' Lachm. qui ergo hic in textu collocat vs. 83. 84. Ceterum Spineta Borr. Gronp. Dorr. 2. Burm. 1. An f. *vineta* legend. quaerit Burm. Valens Guelius ad Virg. iv. G. 128. prolato h. Propertii loco, *spineta* affert. *Umbrosis* Neap.—69 'Omn. libb. praeferunt *puellas*, perperam et inauspicio.' Bronkh. Rectissime dictum, pronuntiante Lachm. F. librarii, ait Burm. inepte conjunxerant *decem puellas*. *Puella* in priscis quoque edd. h. Virg. Ecl. iii. 71. vir doctus in ora ed. Scal. *puellum* f. hic legend. ascripserat: sed hoc quoque, ait Burm. ut alia in his vs. mutasse videtur Propertius. Atque damnat Burm. quod habent Leid. 2. Dorr. 2.—71 '*Mercatur* verissime emendabat Schraderus Emend. cap. 7. p. 143. laudante Kopp. in Obs. Philol. cap. 11. p. 143. Vili pome recte id. legebat Kopp. ut dudum ipse conjeceram: sic etiam legisse videtur Heinsius, ut colligi potest ex ejus imitatione, II. El. 7. p. 190.' Burm.—79 *Ingrate* Vat. Palat. I. C. Com. Brix. *Ipsa* iid. cum Guara. Reponit Lachm. *canem*, rejecta vulgatae interpretatione, quam

NOTE

vinium porre fuit oppidum ab Aenea conditum in Latio, non procul a litore maris, quod hoc nomine voluit Aeneas ab uxore sua Lavinia vocari.

67 *Umbrosi Galæsi*] Galæsus fluvius est Calabrinus, non procul a Tarento, circa quem Virgilius habuisse socerum dicitur, ac poemata pammisse, maxime vero pastoralia. Galæsi meminuit ipse Virg. in Georgicis: 'Qua niger humectat fluvientia calca Galæsus.'

68 *Thyrsin et Daphnin*] Alludit ad Eclogas Virgillii v. et vii. quibus Thyrsis ac Daphnis celebrantur.

69 *Utque decem mala*] Attingit hos

Virgillii versus Ecl. iii. 'Quod potui, puero sylvestri ex arbore lecta Aurea mala decem misi; cras altera mittam.'

70 *Impressis hædus ab uberibus*] Cujus nempe mater capella non mulgetur, ut factus seu capreolus sit pinguior. 'Impressa ubera,' h. e. non pressa. Virgiliannus autem paster mittit etiam et hædos: 'Hos illi (quod nec bene vertas) mittimus hædos.'

71 *Tityrus ipse*] Nominis Tityri Virgilium significari certum est ex Ecl. i. et vi. 'Pastorem, Tityre, pingues Pascere oportet oves.'

72 *Felix Corydon, qui tentat Alexin*]

Quamvis ille suam lassus requiescat avenam, 75
 Laudatur faciles inter Hamadryadas.
 Tu canis Ascræi veteris præcepta poetæ,
 Quo seges in campo, quo viret uva jugo.
 Tale facis carmen docta testudine, quale
 Cynthus impositis temperat articulis. 80
 Non tamen hæc ulli venient ingrata legenti,
 Sive in amore rudis, sive peritus erit.
 Nec minor his animus, nec se minor ore canorus
 Anseris indocto carmine cessit olor.

quam iste canendo fessus deposita flutula quieti sese dedat, prædicatur tamen ac celebratur inter suaves Hamadryades. Tu tradis documenta Ascræi senis vatis, quo in agro seges, et quo in colle racemus proveniat. Tales perita tua lyra versus canis, quales ipse Cynthus adhibitis digitis modulatur. Attamen hæc nostra nunquam erunt injucunda lectori, seu ille sit in amore indoctus, sive doctus. Neque istis minor vis est ac spiritus, etsi vero minor esset argutus cygnus cantu, non tamen cessit miseris versibus Anseris. Similia etiam scribebat Varro

dat Heyn. in Vita Virgillii ad A. 717. p. cxiv.—75 'Suam avenam] *Sua avena* habent libb. sed nihil certius hac emend. Scaligeri.' Broukh. 'Suas avenas jam Passeratius tentabat e vestigio libri vet. in quo *suas avena*, quomodo et Brix. et Venet. expressum habent.' Barth. 'Scalig. lect. merito probarunt et receperunt viri eruditi. *Suas avena* antiquiss. edd. *Sua avena* Regg. Colbertt. Borr. Groning. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. mei.' Burm. Hic quidem, ait Lachm. satis bonum est, quod libb. scripti exhibent, *sua avena*.—76 *Facilis* Neap. Mentel. Heinsian. alii, *priscæ* edd.—78 *Herba j.* Guarn. Voss. 1. Leid. Burmm. alii. *Viget* unus Colb. *Venit* emendat vir doctus ap. Schrader. Emend. cap. 7. p. 148. et recte, pronuntiante Burm. sed male, pronuntiante Kuin.—79 *Distinct* Wassenberg. *T. f. carmen, d. testudine q.* et rectius, censentibus Addend. ad fin. ed. Burm.—81 *Ille* Borr. Burm. 1. *Virent* a m. pr. in Neap. *Terenti* ad marg. ed. Colin. conjecerat Broukh. quod in ejus Notis non comparet: itaque id ipse postea repudiavit, iudice Burm.—82 'Huic in a. meus 1. et pro *sive peritus* in Leidensi *parvus*. In Voss. 1. *paratus*.' Burm.—83 'His an. vet. lib. Passerat. *Aut si m.* Brix. Venet. Aldd. *Aut sum m.* C. Com. Sim Vat. Bon. Guarn. *Aut si minus* Dresd. *Nec si m. retineri* posse contendit Cant. ex Horat. iv. Od. 10. 8.' Barth. 'Nec memor in meo 2. *His animis* omittit 1. *Animans* Exc.

NOTE

Attingit illud Virgillii Ecl. 11. 'Formosum pastor Corydon ardebat Alexin.' Ubi Corydonis nomine Virgilius significatur.

74 *Domini delicias*] Amores suavisimos ac carissimos..

76 *Inter Hamadryadas*] Licet, inquit, Bucolica scribere desierit, celebratur tamen a Nymphis sylvestribus. Hamadryades enim, seu Dryades, sunt nemorum ac sylvarum Nymphæ.

77 *Ascræi veteris*] Imitaris, inquit,

Hesiodum, scribisque, sicut ille, carmen Georgicum. Dictus autem Hesiodus Ascræus senex ab Ascra patria, Bæotia vico. De hoc jam supra sæpius.

81 *Non tamen hæc*] Nostri versus amatorii, inquit, licet leniores sint ac molliores heroicis ac Virgilianis, legentibus tamen non erunt injucundi.

83 *Nec minor his animus*] Hoc est, non minor vis est his carminibus no-

Hæc quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma suæ,

85

absoluto Iasone, Varro nimirum ille summus amator suæ Leucadiæ. Similia quoque

Scal. pro varia lect. *His animus* v. c. Fruterii. *Aut si minor* Regg. Colbertt. Ask. Leid. Dorv. 1. meus 2. et vetustas edd. *Etsi minor* tentaverat Markl. *Aut sim minor* Vat. 5. Borr. Groning. Leid. 2. Voss. 1. 4. cum meo 1. *Nec sim* Voss. 3. Dorv. 2. Heinsius N. Prop. p. 713. coniecerat *Nec m. h. animos, aut his minor ora*, quod probat Dorvill. Misc. Obs. Vol. v. T. III. p. 24. *Nec minor his animi, nec segnior ore* Heyn. ad Donati Vitam Virg. § 67. Certe procacem fuisse illam Anserem patet ex Ov. II. Tr. 435. Recte vero Scaliger legit *nec se minor.* Burm. Diximus hæc collocasse Lachmannum ante vs. 67. Hic monet Neap. omittere *minor ore canorus*, et exhibet et tuetur *Nec minor his animis, aut, si minor ore, canendo A. i. c. c. olor, Tu canis &c.* In Addendis tamen dicit *canorus* recte se habere. *Hia animis* exhibent B. B. B.—84 *Cessat* Borr. Heinsian. *Cesset, ol.* Bon.—85 *Hoc* Voss. 4. *Profecto* male, iudice Burm. affert Nestor in Vocab. in 'Profriscor' p. 164. *Laudabat* Guarn. Exc. Scal. Leid. 2. Voss. 1. 3. Burm. Sed '*ludebat*,' ait Burm. 'optime se habet, et a reliquis firmatur, a quibus una tantum litera superflua abijt Dorv. 2. in quo *laudebat*.'—86 '*M. cura* noster I. quomodo etiam legitur ap. Gyrard. Dial. 4. Hist. Poët. itemque in Borr.' *Broukh.* Sic Leid. 2. Guarn. tres Voss. quod probasse putat Burmannus Heinsium in Not. p. 713. 'F. minus recte,' ait Burm. 'Varro dicitur *maxima flamma Leucadiæ*, quæ aptius diceretur *m. fl. Varronis*: ideo præferend. videtur cum Markl. *m. famd.*'

NOTÆ

stris amatoriis, quam heroicis ac grandiloquis; sed quamvis illis esset minor vis ac spiritus, sua tamen laude non carerent, cum argutus voce tenni cygnus non cedat Anseris indocto et obstrepro clangori. Non potest alius esse sensus, si Poëta consequenter loqui censeatur. Qui vero locum hunc aliter exponunt, mentem Propertii non assequuntur; qui sua carmina, licet amatoria, gloriatur semper in pretio ac honore futura, sicut et Virgillii Bucolica, ac Varronis, Catulli, Calvi, Gallique, qui suos amores ac puellas scriptis tradiderunt, versus laudantur.

84 *Anseris indocto*] Potest etiam iste locus de Virgilio exponi, qui, licet bucolica cecinerit, non fuit tamen ob hæc minore spiritu ac vi: si vero in iis minor fuisse videatur, non ideo tamen olor et vates præstantissimus tenni ac deducta voce canens cessit indocto carmini Anseris poëtæ. Olor autem Virgilius, quia poëtæ olores vocantur, et ingenio candi-

di, et voce canori. Anser autem fuit malus ac miserabilis poëta, Virgillii æmulus, a quo graviter et invidiose lacessitus Virgilius non respondit.

85 *Hæc quoque ludebat Varro*] Similiter etiam, absolutis Argonauticis, amatorios versus ac Elegos scribebat Varro Atacinus, a patria Atace, Galliæ Narbonensis vico, sic nuncupatus; de quo Horat. Sat. I. 10. 'Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,' &c.

Perfecto Iasone] H. e. absolutis Argonauticis, quorum dux ac princeps fuit Jason, unde et 'Iasonia carina' pro Argo supra Eleg. 24. huj. Lib. vs. 45. Varro namque Atacinus scripsit Argonautica, ut testatur Ovid. Eleg. ultima Lib. I. Amor. 'Varronem primamque ratem quæ nesciat ætas, Aureaque Æsonio terga petita duci' et Lib. III. Art. 'Dictaque Varroni fulvis insignia villis Vellera, germane, Phryxe, querenda tue.'

86 *Leucadiæ maxima flamma*] H. e. qui summo flagrabat amore Leucadim

Hæc quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,

Lesbia quis ipsa notior est Helena.

Hæc etiam docti confessa est pagina Calvi,

Cum caneret miseræ funera Quintiliæ.

90

Et modo formosa qui multa Lycoride Gallus

Mortuus inferna vulnera lavit aqua.

cecinerunt versus parum pudici Catulli, quibus Lesbia magis est celebrata quam Helena. Similia etiam cantavit docti Calvi pagina, cum infelicia Quintilia mortem defleret. Quam multa etiam vulnera a pulchra Lycoride impressa non ita pridem vita functus Gallus abluvit in undis Stygiis! Præterea etiam Cynthia Propertii

Laocad. Regg. Mentel. Burm. 2. alii; pr. edd.—87 'Turbatum hic a librariis fuisse olim ascriptus erat Broukhusius, et in primis Notarum formis ascripserat transponendum, *Hæc etiam docti cantarunt scripta Catulli*, et mox, *Hæc quoque lascivi confessa est pagina Calvi*. Sed, quia hoc in Commentarium postea non retulit, sententiam mutasse videtur, inductus procul dubio alio Nasonis loco II. Tr. 427.' Burm.—88 Quin C. Com. Guarn. Borr. Leidd. Vossiani, Burm. 1. Sed *quis* margine Voss. 3. 4. uterque Dorv. et pr. edd.—89 *Docto Brix.*—90 'Vulnera male in Vossiano, et vs. 92. perperam *funera* in aliis.' Burm.—91 'Quam multa vulgg. Aldd. Gryph. cett. cum Dresd. Cum m. Passerat. Qui m. Scal. 2. sed et sic ante jam Passerat. conjecerat. Quo m. Neap. ap. Heins. tentantem *qui fleta vel malsa*. Prius longius a scriptis libb. Posterius durum atque insolens est.' Barth. 'Locns manifeste corruptus. Quam m. Leidd. Voss. Groning. Dorvv. mens 1. Qua ed. Scal. Qui Colot. Vat. 5. Quo Neap. Quis Vat. 1. Notat Dorvill. in Misc. Obs. Vol. v. T. III. Heinsium legere *qui malsa*, pro, permulsa, et *mulcere vulnera* dicantur, quod aliter 'fovere vuln.' idque non improbabat Oud. ad Suet. Aug. cap. 66. p. 278. Sed hoc sensu *malsa* non videntur placuisse Grævio, qui in Epistolis

NOTE

sum. Ex hoc loco constat Lencadium adamasse Varroem, ipsamque versibus celebrasse, quemadmodum Catullus Lesbiam, Tibullus Deliam, Lycoridem Gallus, Quintiliam Calvus, ac Propertius Cynthiam celebrarunt.

87 *Hæc quoque scripta Catulli*] Similiter quoque Catullo celebrata sunt amatoria carmina.

88 *Lesbia*] Catullianis sane versibus amatoris facta est notissima.

89 *Hæc etiam pagina Calvi*] Doctus etiam Calvus Elegos ac versus amatorios composuit. Fuit porro Calvus poëta Catulli amicissimus, ad quem Epigramma scripsit xcvi. de morte immatura Quintiliæ. Unde et Ovid. de morte Tibulli: 'Et tu cum Calvo, docte Catulle, tuo.'

90 *Funera Quintiliæ*] Quintiliam amicam immatura morte sublatam Calvus poëta carmine funebri deflevit, utpote quam amore summo prosequeretur. Unde Catull. Epig. supra laudato: 'Certe non tanto mors immatura dolori est Quintiliæ, quantum gaudet amore tuo.'

91 *Formosa Lycoride Gallus*] Cornelius Gallus, Foro-Julienensis, elegantissimus poëta, de quo Virgilius in Bucolicis, amicam suam Lycoridem versibus illustravit. De Gallo ac Lycoride Martial. viii. 73. 'Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.' Ovid. Lib. i. Amor. Eleg. ultima: 'Gallus et Hesperis, et Gallus notus Eois, Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.' Idem Lib. iii. Art. 'Vesper et Eos novere

Cynthia quin etiam versu laudata Propertii,
Hos inter si me ponere Fama volet.

carminibus decantata est, si me quidem fama dignabitur istis annumerare.

ad Heins. T. iv. Syllog. p. 641. &c. exemplum simile produci desiderabat ; ut verbum insolentius esse ibidem notat Dorvillius, qui ipse tentabat qui *insulta*, ut qui corripitur. Franc. tentaverat *deserta*, sed nimia licentia. Marklandi nota, quam editioni Græv. in qua excusum est *quam multa*, alleverat, minime prætereunda est: 'Feliciter, credo, confeci: *Et m. f. qui fente L.* Quoquo te vertas, vix aliam vocem inveneris, quæ tam apte quadret sensui et constructioni.' Hanc conj. propius ad loci huj. sanationem accedere opinor, eamque sine mora amplectar, si vel ab uno Ms. confirmatur. Barth. xli. Advers. 26. frustra sic sollicitat: *De m. f. quam m. L.* Burm. 'Passus Wakker. Amœq. Lit. cap. 13. p. 94. Galli nomine omisso, qui satis designatur. Sed quod in ceteris poetis hic memoratis locum etiam habere posset, etiamsi eorum nomina non fuissent addita. Sed cur Varronis, Catulli, Calvi nomina etiam exprimit, satis ceteroquin ex iis quæ adduntur nota?' *Addend. ad fta. ed. Burm. Mits. p. 165. ita emendat, Et m. formosam qui multa Lycorida questus Mort. &c.* 'Omnium VV. DD. conamina non attingunt elegantia Marklandianum. Quid vero si hic quoque Itali criticis fucum fecerant, vera scriptura temere ejecta? Ita sane videtur. Nam qui m. et quis m. e tribus tantum libb. (si modo tres sunt Vat. 1. 5. Colot.) enotatur. Ceteri omnes, Neap. quoque, ne Burmano fidem habeas: *Et m. f. quam m. L. G.* Lachum. qui sic edidit; at B. B. B. Kuinoellis lect. expressam habent. — 94 *Me si Bon. Explicit liber secundus Propertii Aurelii Mamianensis Guar.* habere dicit Barthius. At vid. VV. LL. ad ipsum initium Libri proximi.

NOTE

Lycorida terræ. De Lycoridis Galli-que amoribus legenda Virgilii Ecloga decima, quæ nihil aliud sonat. De Gallo scribit Eusebius, quod primus Ægyptum in provinciæ formam redactam ab Augusto tenuerit, sibi que manq propria mortem consciverit, hostis a senatu judicatus. Ovidius autem testatur ipsum sibi maledica effrænique lingua mortis causam comparasse: 'Non fuit opprobrio celebrasse Lycorida Gallo, Sed linguam nimio non tenuisse mero.'

92 *Vulnera lassâ*] Tum ea quæ sibi ipse sese occidendo intulit, tum etiam ea quæ ex Lycoridis consuetudine

amoribusque contraxerat, Gallus infernis aulis abiecit.

93 *Cynthia*] Propertii amica, quam suis ubique celebrat carminibus, quamque semper constanterque adamavit; ut ipse testatur: 'Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.' De Cynthia et Propertii amoribus Ovid. Rem. Amor. 763. 'Carmina quis potuit tuto legisse Tibulli, Vel tua, cujus opus Cynthia sola fuit'

94 *Hos inter si me ponere Fama volet*] Si me, inquit, illis, Virgilio nimirum, Varroni, Catullo, Calvo, Gallo, aliisque voluerit annumerare Fama.

SEX. AURELII PROPERTII ELEGIARUM

LIBER TERTIUS.

ELEGIA I.

CALLIMACHI manes, et Coi sacra Philetæ,
In vestrum, quæso, me sinite ire nemus.

O umbra Callimachi, vosque, o manes Philetæ Coi, oro, mihi permittite vestros

Propertii Aurelii Mevaniensis L. III. Guarn. Ad Callimachum et Philetæ veteres elegiographos præmittit Elegiæ 1. Dresd. Reliqui libb. nihil tale habent. Ceterum hic incipit Lachmannus Lib. iv.—1 Choi Brix. et Venet. ap. Barth. Cum fama, Philetæ Wassenberg. Solet aliquando Propertius, aiant Addenda ad fin. ed. Barm. ita genitivos adhibere contractos. Philetæ Dresd.—8 Purus

NOTÆ

1 *Callimachi manes*] Amores scribere pergens, Callimachi Philetæque umbras invocat Propertius, ut eorundem sacrorum, quorum fuerant antistites, possit esse particeps; h. e. optat annumerari inter elegiacos poëtas, quales fuerant apud Græcos Callimachus et Philetas; de quibus diximus II. 34. Ambo nimirum isti poëta Elegiarum Amorumque iusores fuerunt; ut testatur Ovid. Rem. Amor. 759. 'Callimachum fugito;

non est inimicus Amori: Et cum Callimacho tu quoque, Coë, noces.' Deinde seipsum commendat, quod primus apud Latinos elegorum poëmatum genus excoluerit, unde sibi immortale nomen auguratur.

2 *In vestrum nemus*] Ut supra II. 13. dixit: 'Jussit et Aescræum sic habitare nemus.' Quia scilicet, ut ait Horat. Epist. II. 2. 'Scriptorum chorus omnia amat nemus, et fugit urbes.'

Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per Graios orgia ferre choros.

Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro, 5
Quove pede ingressi, quamve bibistis aquam ?

lucos adire. Ego antistes primus incipio aqua munda lotus orgia Italica portare per choros Graecos. Docete me, oro, qua vos in spelunca versus vestros simul una limastis, et quo pede illuc accessistis, et ex quo fontis aquam hausistis. Ah ! fuscant

Vat. 5. Puro tuetur Burm. Vestre legunt alii, et sic in marg. lib. sui con-
cerat Markl. qui ore scriptum fuisse putabat, (i. e. vestro,) unde puro enatum
fuerit. Sed praecessit 'vestrum nemus,' monente Burm.—5 'Ten. primus ex
suis libb. feliciter [et sic iudicat Barth.] emendavit Berouldus; nam in aliis
membranis fere est tenuistis . . . Sed nihil est tricandum, cum et ante Bero-
aldum tenuastis scriptum fuerit. Ecce Volsci verba, isto prioris: 'Tenuastis:
tenni dicendi stylo perfecistis.' Brouk. Quod Groning. Quid Dresd. Censu
tenuistis in aliis legi notat L. Lat. Tenuistis constans fere libb. vett. scriptura
est, C. Com. Groning. Palatt. Bon. Regg. Colbartt. Borr. Ask. Guarn. Dresd.
Leidd. trium Voss. Burmann. Vicent. Venet. 2. Rheg. Brix. et Venet. ap.
Barth. unde absurdo iudicio, pronuntiante Burm. tenuistis Gebhardus, quod
non immerito irridere putat Broukhusium, et Barthium ad Stat. iv. Sylv. 7.
9. Tenuastis Dorr. 2. et hanc lect. jam probavit F. Flor. Sabinus Lect. Sub-
sec. cap. 15. Tom. 1. Facis Crit. p. 1073. neque aliter editum in Aldd.
Colin. Romill. Gryph. aliisque. Hanc lect. Passeratius etiam probatam, bene
tuetur Broukhusius, censente Burm.—6 'Quidam libb. quove b. aqua: utrum-

NOTE

3 *Primus ego sacerdos*] Sic etiam
Horat. 'Carmina non prius Audita
Musarum sacerdos Virginibus pueris-
que canto.' Primum igitur sene fuisse
gloriatur inter Romanos, qui versus
elegos ad Graecorum consuetudinem
et morem scripserit.

4 *Itala per Graios orgia*] Orgia di-
cantur apud Graecos omnium Deorum
sacra, sicut caerimoniae et ritus apud
Latinos; unde, licet orgia Bacchi sa-
cra abusive nominentur, omne tamen
negotium caerimoniale sacrarumque
mysteria vocitantur orgia. Vocat
autem hic Propertius orgia Musarum
sacra. Habent enim et Musae suas
caerimonias, ritus, et sacra, quae etiam
ab Statio Lib. v. Sylv. epicedio in
filium vocantur orgia: 'Quae vestra
sorores Orgia Pieriae, quas inces-
tavimus aras?' Cum autem poëtae
sint Musarum sacerdotes, significat
Propertius se primum inter Latinos
poëtas Elegiarum scriptores ferre

mystica Latini carminis Elegi sacra-
menta per Graecorum poetarum cho-
reas ducentium coetus, quasi ante
Propertium neho Latinorum Elegiam
illustrasset, sed a solis Graecis fuisset
celebrata.

5 *Carmen tenuastis in antro*] Nemo-
rum recessus et antra Nymphis Mu-
sisque sacra dicuntur; quia silentium
scribentibus maxime convenit, seces-
susque studia cogitationemque medi-
tantis intendit. Fuerunt autem plura
antra peculiariter Musis dicata; quo-
rum celeberrimum fuit in Parnasso
Coryclum, unde Corycides Nymphae
vocantur ab Ovidio Musae, sicut et
Libethrides ab antro Libethro, iidem
in monte Helicone sacro. 'Tenuare'
porro 'carmen' est illud ad stylum
tenuem et mollem characterem, quali
usi sunt Callimachus et Philetas, in
pangendis Elegiis concinnare.

6 *Quove pede ingressi*] Bono an
malo, dextro an laevo.

Ah! valeat, Phœbum quicumque moratur in armis.

Exactus tenni pumice versus eat,

Quo me Fama levat terra sublimis, et a me

Nata coronatis Musa triumphat equis; 10

Et mecum in curru parvi vectantur Amores;

Scriptorumque meas turba secuta rotas.

Quid frustra missis in me certatis habenis?

Non datur ad Musas currere lata via.

Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent, 15

Qui finem imperii Bactra futura canent.

quisquis Phœbum in bellis canendis detinet. Accurate expolitum gracili mollique pumice suat carmen, quo me humo attollit sublimem fama nobilis, ac ex me nata Musa laureatis equis triumphat, mecumque una simul in curru parvi vehuntur Amores, ac poetarum multitudo currum meum prosequens. Quare adversum me laxis loris contenditis? Non est latum iter ad Musas properandi. O Roma, plurimi scriptores augebunt historias tuis laudibus, qui Bactra fore terminos imperii Ro-

que ferri potest.' Broukh. Id. pronuntiat Barth. Sic legunt Guarn. Borr. Voss. 1. Dorr. Burm. 1. C. Com. ed. Volaci. *Quave pedem i. quamoe tulistiis aquam in aliis ap. L. Lat. In Vicent. Venet. 2. quave b. aquam. In reliquis vet. excusis quamoe b. aquam.—7 Requirit Dresd.—8 Erat Heinsian. Borr.—9 Quoi Frut. Levat et mox triumphet Heins. et Markl.—10 'Passerat. e libro vet. Nota repositum ivit. Non placet: et nostri omnes habent Nata.'* Broukh. qui cum Barth. tuetur *Nata*, quod exhibent B. B. B. *Nota* habet et Ask. quod tuetur et exhibet Lachm. *Musa vehatur e. affert Barth. ad Claud. 1. in Rufin. 297. damnante Burm.—11 At Burm. 1. Currum codd. Palat. Dorr. Vectentur Heins. Markl. Vectantur C. Com. Nectantur edd. Douss. Long.—13 'Aur. malebat immiss. Sed nihil mutand.'* Broukh. *Immiss. mecum*

NOTE

Quamoe bibistis aquam] Quo ex fonte hansta aqua vos effecit poëtas Elegiacos. Alludit ad fontes qui plurimi quondam fuere Musis dicati, ex quibus fangebantur bibisse qui poëte fiebant. In his celeberrimus fons Hippocrene seu Caballinus et Aonius in Bœotia. Statius: 'Da fontes mihi, Phœbe, novos.' Itemque: 'Et de Pleriis vocalem fontibus undam.' Persius in Prologo: 'Nec fonte labra prolui Caballino.'

8 *Exactus tenni pumice*] H. e. tenni gracillique stylo accurate expolitus. Alludit autem ad consuetudinem, qua solebant veteres expolire pumice libros suos. Plin. xxxvi. 21. 'Pumices in usu sunt corporum levigandorum

atque librorum.'

10 *Nata Musa*] Quasi primus ipse sit apud Latinos carminis Elegiaci scriptor, natam a se dicit Musam amatoriam curru vehi triumphali, in quo Cupidines secum pariter una vectentur, poëtarum turba subsecuntur.

14 *Non datur ad Musas lata via*] Angusta siquidem et arcta via conceditur ad Musas tendentibus. Alludit ad viam arctam et arduam virtutis, et ad Pythagoræ literam, ut iv. 10. 'Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires.'

15 *Laudes annalibus addent*] Annales historiæ Romanæ scripserunt Ennius, Fabius Pictor, Piso, Livius, Volusius

Sed, quod pace legas, opus hoc de monte sororum

Detulit intacta pagina nostra via.

Mollia, Pegasides, vestro date sarta poetæ;

Non faciet capiti dura corona meo.

20

At mihi, quod vivo detraxerit invida turba,

Post obitum duplici fœnore reddet Honos.

mani cantabunt. At libellus noster semita nulli hactenus trita attulit de monte sororum istud opus, quod in pace legas. O Pegasides, affundite vati vestro blandos flores; non enim fronti meæ conveniet laurea bello parata. Sed quod mihi viventi detraxit malignum vulgus, illud mihi post mortem Fama duplo aucta cum usura

cert. Heins.—16 *Canant* Groning. quod volebat Heins. et præstare putat Lachm. id quod exhibet.—17 *Fonte* Perr. v. c. Vat. 1. 2. quod non improbasse videtur Burmanno Passeratius. De morte futurum ap. alios legi notat L. Lat.—18 *Retulit* Burm. 1.—19 ‘Hunc verborum ordinem habet Groning. Reliqui date vestro, numero minus suavi et magis laxo.’ Broukh. Nostrum ordinem vocat Barthius suaviorem et concinniozem, et sua imitatione præstulit Lotichius 1. El. 6. 63. *Pegasea* Comel. notante Barthio, et significante f. C. Com.—20 *Faciât* Heins.—21 ‘Solutus 2. detraxerat: sed potior videtur recepta lect.’ Broukh. *Detraherit* v. c. Fruterii, Exc. Scal. Groning. Dorvv. Burm. 1. Venet. 2. Vicent. Volsci, Ber. Colia. Ald. 1. Junt. ut legend. notavit Gebh. *Detraherat* in Leidd. tribus Voss. Guarn. Ald. 2. Rouill. Gryph. Canter. aliisque. *Detrahit* Dresd.—22 *Onus* vel *honus* multi Mss. *Onus* legere Guarn. Brix. et *reddit onus* Dresd. monet Barthius. *Opus* Dorv. 1. ut in aliis legi testatur L. Lat. Placet valde Burmanno emendatio Marklandi,

NOTE

apud Catallum, Cornelius Tacitus. Plures autem alii Rom. historiam scripserunt; sed annales non sunt historia, sed potius historię species, qua res gestę, observato cujusque anni ordine, describuntur. Quid vero differant annales ab historia, plane docet Aulus Gellius v. 18.

16 *Bactra*] Sen Bactrum, oppidum est primarium et regio Scythiæ, ab anne Bactro præterlabente nomen habens. Bactriana regio quoridam ad Persarum Imperium spectabat. Hanc describit Curtius Lib. vii.

17 *De monte sororum*] Ex Helicone, vel Parnasso, monte Musis sacro: sorores enim Musę dicuntur, ut ii. 20. ‘Illic aspicias scopulis hæreæ sorores.’

18 *Intacta via*] Quam nimirum nulus Romanorum ante Propertium ingressus est, ut mox dixit, ‘Primus ego ingredior,’ &c. Virgil. Geo. iii. ‘Sed

me Parnassi deserta per ardua dulcis Raptat amor. Juvat ire jugis, qua nulla priorum Castaliam molli devertitur orbita clivo.’

19 *Pegasides*] Musę dicuntur Pegasides a fonte quem Pegasus ictu ungulę dicitur aperuisse, qui dictus est Hippocrene. Pegasis etiam dicta est (Enone Nympha, quę Paridem adamavit.

Mollia date sarta] Molles blandosque petit flores, quia Elegos versus scribit amatorias. Ita etiam Tibull. i. 7.

20 *Dura corona*] Vel daro labore ac bello parata, vel ex foliis asperioribus, ut quærneis, ob cives servatos. Sed videtur intelligi versus gravis, et bellis canendis accommodatus ac duratus.

21 *Quod vivo detraxerit invida turba*] Ad mentem etiam Propertii canit Ovid. Lib. i. Amor. Eleg. ult. ‘Pasci-

Omnia post obitum fingit majora vetustas :

Majus ab exequiis nomen in ora venit.

Nam quis equo pulsas abiegnos nosceret arces ? 25

Fluminaque Æmonio cominus isse viro ?

Idæum Simoëntem Jovis cunabula parvi ?

Hectora ter campos, ter maculasse rotas ?

restituit. Post mortem posteritas omnia fuisse majora imaginatur : majus nomen post obitum sermone hominum incipit celebrari. Quisnam enim sciret fuisse pulsas arces equo ligneo ? ac fluvios cum duce Æmonio fuisse congressos ? Quis nosset Idæum Simoëntem Jovis infantis incunabula ? Hectoremque per agros ter currus

Ut mihi . . reddat h.—25 Barthius æquo, Kuinoel æque, legere dicunt Dread. Pugnas . . actas Bon. Ab regno Guarn. Regg. Colbertt. Mentel. Borr. Dorv. 1. Livineli codex, Brix. Damnant Barth. Burm. qui et damnat artes, quod habent Regg. Colbertt. Neap. Ask. Leid. 2. Voss. 1. 4. Dorv. 1. Burm. 2.—26 Improbatur Burm. Fulmina, quod in Voss. 3. Hæmonium . . virum Heins. N. Prop. p. 714. Alterum tueri Silius v. 560. censet Lachmannus. Esse Borr. Heinsian. Voss. Leid. 1. Burm. 2. Ipse Dorv. 1. Communiuisse Guarn.—27 Xanthumque et Sim. Guy. Videsis Burmannum. Multa dicit Lachm. ad hunc vs. fraudis convincendum : tandemque, 'Quæ cum ita sint,' ait, 'minus quam ceteri culpandus erit nostri cod. [Neap.] scriptor, qui certe cunabula parvi omisit : rem optime aget, qui totum versiculum abire jubeat.'—28 'Argute Frnt. et Livin. ter campos. Etiam in membranis quibusd. ita legi Pas-

NOTÆ

tur in vivis Livor : post fata quiescit, Cum suus ex merito quemque tuetur honor.' Admodum etiam eleganter dixit Vell. Patere. 'Præsentia invidia, præterita veneratione prosequimur.'

25 *Post obitum flagit majora vetustas*] Illud est hominibus insitum ac innatum, ut semper magis quæ præterierunt venerentur. 'Vivos,' ait Sallustius, 'sæpe invidia fatigat : ubi anima natura cessit, dentis obtreptionibus, ipsa se virtus magis magisque extollit.' De Rep. ord. II. ad fin.

25 *Equo pulsas abiegnos nosceret arces*] Pergama seu Trojam intelligit, quam equus ille ligneus, seu abiegnus, a Græcis fabricatus evertit et excidit, ut refert Virg. Æn. II. 'Abiegnus' porro dicitur ille equus, quia erat ex abiete ligno confectus, ut idem ait Virg. 'Sæctaque intexunt abiete costas.'

26 *Fluminaque*] Xanthum et Simo-

ëntem significat, qui referuntur ab Homero, junctis simul aquis, Achillem Trojanos trucidantem obruere tentavisse.

Æmonio viro] 'Vir Æmonius' dicitur Achilles, ab Æmonia, quæ et Thessalia, ex qua fuit oriundus.

27 *Idæum Simoëntem*] Simois fluvius est Phrygiæ, non procul a Troja, ex Ida monte vicino fluens, unde dicitur Idæus. Fuit autem mons duplex nomine Ida : alter fuit in Phrygia, non procul a Troja, alter in Creta. Utrobique autem a variis scriptoribus dicitur Jupiter nutritus. In Ida Phrygiæ vult Jovem educatum Propertius, cum dicit : 'Jovis incunabula parvi.' Ovidius vero cum pluribus aliis scribit ipsum nutritum in Ida Cretæ, Metam. VIII. 'Certe ego non patiar Jovis incunabula Cretæ.' Idem Amor. III. 10. 'Cretes nutrito terra superba Jove.' Alii vero, litem dirimere cupientes, Jovem dicunt in Ida Phrygiæ

Deiphobumque, Helenumque, et Polydamanta sine armis ?
 Qualemcumque Parin vix sua nosset humus. 30
 Exiguo sermone fores nunc, Ilion, et tu
 Troja, bis Cætæi numine capta Dei.

cruentasse? Deiphobum, et Helenum, ac Polydamantem sub armis cecidisse? Qualemcumque Paridem vix sua patria cognovisset. O Ilion, tenuis de te et obscura esset fama, ac de te etiam, o Troja, iterum numine Dei Cætæi expugnata. Ille

seratius auctor est.' Broukh. Recte hos ter c. restituisse censent Barm. Lachm. et id jam probasse videtur Burmanno Passeratius. In codd. et edd. vetustia legebatur per c.—29 'Noster 1. cum Borr. *Deiphobum Helenumque*: uti et Veneta [et pr. ed. Brix.]. Deinde omn. pariter libri *Polydamantes in a.* cum edd. pr. Scaliger correxit, *Polydamanta sine a.* Passeratius [ex vet. lib.] malebat sub a. Verum hoc longius abijt a ducta literarum, rō sine haud diffculter prae se ferentium. Est autem scribend. *Polydamanta*. Monuit Passeratius, et Heins. ad Ov. XII. M. 547.' Broukh. '*Polydamantes in a.* Brix. Aldd. cett. et Veneta Bronkhussii, [ubijam hoc didicist?] sed in mea Venet. 1500. legitur *Polydamantes in a.* Et sic fere Palat. membr. et C. Com. nisi quod *Polydamantem* scribunt [cum Ask.]. In Palat. 1. desiderantur hæc tria verba. *Polydamantos in a.* Dresd. [At Dresd. habere *Polydamantas* dicit Kuin.] Sub a. malebat Heins. sed hoc longius a ductu lit. abijt quam sine, quod Broukh. Vulp. et Gött. receperunt, ut et *Polyd. Polydamanta, sine armis* Q. &c. legit Marcellus ad Pers. Sat. 1. 7.' Barth. *Sine a.* probatum a Guy. et ab editore Elector. Etonens. Min. p. 116. et exhibent B. B. B. qui id defendit. *Polydamantes in a.* Borr. *Polydamanta sub a.* Perr. v. c. ut legend. notat et Markl. ad Stat. Sylv. p. 264. *Polydamantas in Leid. 2. Voas. 3. Neap.* et prisca edd. '*Polud.* edidit Broukh. [non *Polud.* sed *Polyd.*] præeunte Heins. in N. Ovid. sed qui ipse id postea reject: et prævalent quæ pro *Polud.* notavit Drakenb. ad Sil. XII. 212.' Barm. *Polyd.* defendit Kuin. *Polyd.* edidit Vulp. Reponit Lachm. *Polydamanta, et in armis* Q. &c. Notam interrog. post 'armis' habet et Barth. sed punctum minimum expressum habent Broukh. Barm.—30 *Nosset* Brix. et Venet. ap. Barth.—31 '*Malim Ilion*; non quo ignorem crebro hæc nomina confundi, sed vero propter exilem sonum literæ n: nam id, nī fallor, observarunt Veteres in huj. nominis diversa scriptione.' Broukh. '*Parum referre patebit ex Heinsii Notis ad Ov. Ep. 1. 48.* Et, quod ad sonum auribus gratiorem attinet, mihi *Ilion* proband. videtur.' Barm. Pergamon vult Guy.—32 *Evecti* Mentel. corrupte, iudice Barm.

NOTE

natum, in Ida Cretæ fuisse educatum; sic utraque Ida dici potest 'Jovis incunabula parvi.'

28 *Ter maculasse rotas*] Quia nimis ter circum urbem Trojam interfectum Hectorem ad currum alligatum raptari jussit, ut refert Virg. 'Ter circum Iliaeos raptaverit Hectora muros.'

29 *Deiphobumque, Helenumque*] Deiphobus Helenusque Paridis fratres, filiique Priami, Trojanorum regis, fuerunt, carminibus Homeri Virgiliique notissimi.

Polydamanta sine armis] Polydamas vir fuit Trojanus, Panthi filius, prudentia ac sapientia singulari præditus, qui, ut retulit Homerus, presentia moverat et futura.

30 *Qualemcumque Paria*] Formosum quidem, sed imbellem et adulterum, vix patria civesque sui cognovissent.

32 *Troja bis Cætæi numine capta Dei*] Troja et Ilion hic a Poëta separantur, licet sint idem, nisi forte Ilion sit urbs, et Troja regio dicatur. Cætæus vero Deus dicitur Hercules

Nec non ille tui casus memorator, Homerus,

Posteritate suum crescere sentit opus.

Meque inter seros laudabit Roma nepotes.

35

Illum post cineres anguror ipse diem.

Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcro,

Provisum est, Lycio vota probante Deo.

Carminis interea nostri redeamus in orbem,

Gaudeat ut solito tacta puella sono.

40

etiam excidit tui narrator Homerus sensit suum opus majus fieri vetustate. Me quoque apud posteros suos olim Roma laudabit. Illud tempus post mortem fore vaticinor. Ut solus lapis corpus meum in vili monumento non indicet prospectum est a me, Lycio Deo votis meis annuente. Interim in versus nostri gyrum revertamur, ut amica consuetudo cantu capta delectetur.

Æta unus Colb. Borr. *Æta* Neap.—33 *Memorabit Ask. Memoratur* alii, posita in fine vs. distinctione.—34 *Sensit* Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. 2. et reliqui fere, cum vetustis edd. *Sentit* Franc. 1. quod esse veram scripturam pronuntiat Broukh. et receperunt Vulp. Gött. B. B. B. sed *sensit* exhibet Lachm. *Prosperitate* Borr. Burm. 1. inepta lect. judicante Burm.—35 *Teque* Burm. 1. *Damnat* hoc Burm. ut et *laudavit* in Regg. et priscis edd.—36 '*Esse* capit Passerat. pro, fore: sed duo nostri, Colh. 2. Borr. legunt *ipse*, quod et in Palatt. Gebhardus invenerat: recte, si quid sentio.' Broukh. qui *ipse* recte tuetur, pronuntiante Burm. *Ipsæ* servant et Vat. 1. 2. Perr. v. c. Dresd. Bon. Guarn. *Ipsæ* dea Neap. *Ipsæ* defendit Barthius. *Esse* præferunt vetustiores edd. *Cinere* Mentel. Dresd.—37 *Non* Leid. 2. Borr. Burm. 1. et alii ap. L. Lat. *Nec* Mentel. Dorv. *Me...* indicit pr. edd. *Contento* Guarn. veteri scriptura, monente Barth.—38 *Promissum* Vat. 5. Leid. 2. Voss. 1. *Promissum lytio* Posth. monente Barth. at *Promissum est* habere eum cod. monet Burm. *Promissum est latio* Palat. 1. unde Gebh. vult *Latio*, improbantibus B. B. B.—39 'In Posth. Vat. Dresd. Brix. Venet. Paris. in usum Delph. distinguitur hoc distichon a superiori El. Dresd. addit inscriptionem *Ad librum suum. Ad Cynthiam* Paris. ed.' Barth. 'Novam El. inscripto titulo *Ad l. a.* hicinchoant plerique codd. et edd. vetustiss. et sic Ald. 1. cum inscriptione, *Pœmata solum vacare morte*, ut in Junt. et Collin. Sed in Ald. 2. Rouill.

NOTE

ab *Æta*, monte Thessaliam, in quo conflagravit. Dicitur autem bis '*capta Troja*' ab Hercule, seu nutu Herculis, quia nimirum Hercules ipse eam cepit, postquam ei denegasset equos promissos Laomedon rex. Iterum vero ejusdem Herculis numine capta fuit Troja, cum, Agamemnone dace, Græci post decem annorum obsidionem ipsam expugnarunt, postquam Herculis ipsis sagittis, in quas fatum Trojæ fuit positum, Paridem occidisset Philoctetes.

35 *Nepotes*] Proprie sunt filiorum filii, sed hic posterius significantur.

38 *Lycio vota probante Deo*] Lycius Deus dictus est Apollo a Lycia Asiæ provincia, ubi impense colebatur, clarissimumque templum habuit; unde et Lyciæ sortes a Virgilio dictæ sunt Apollinis oracula. Templum porro Apollinis Lycii in civitate Patara fuit; unde iste Deus etiam dictus est Pataraeus. De ipsoque dixit Ovidius: '*Pataraque regia servit.*'

Gryph. 1551. ejusque hæredum 1561. tum C. Plantini Antverp. 1560. et Scal. hæc præcedentibus connectuntur. In Gryph. 1573. Canter. et Donas. novæ El. initium est a vs. 41. [nobis ii. 1.] quod secutus est Valpius. *Burm.* —40 Et emendavit Pucc. G. insel. Bon. Dresd. Palatinus, v. c. Fruterii, Neap. Regg. Colbertt. Dorv. I. et præcæ edd. nnde Heins. *hinc sol.* sed Burmanno, quod connectant codd. separandum videtur, in *sol.* et docte, et vere, censente Lachm.

ELEGIA II.

POEMATIA SOLUM VACARE MORTE.

Orpheu, te lenisse feras, et concita dicunt
Flumina Threicia sustinuisse lyra.

Orpheum narrant belluas immanes ad se traxisse, ac rapidos amnes Thracia

Ald. 2. et ed. Mur. ex hac et sup. El. unam faciunt, monente Barth. qui cum Kunoole novam hinc orditur El. 'Rectissime Mur. et Scaliger hæc, quæ sequuntur, cum superioribus conjungere, quos Vulpus potius sequi debuit, quam Douss. et Gryph.' *Lachm.* —1. 2 'Orpheu *detin.* f. *detin.* *lyra.* Hæc est lectio libri 1. cum quo facit Borr. [et Guarn.] In pentametro 2. habet *sustin.* quod etiam Regg. Colbertt. Groning. [Dresd.] agnoscunt, et monuerunt Lips. II. Ant. Lect. 10. Modius Novant. Ep. 18. Gebhardus, ac Passeratius. Contendunt illi *sustin.* id. valere quod, inhibuisse; non nego; sed et *detin.* id. valet. Itaque in vs. minore nihil mutand. videtur. In longiore Heinsius ad Ov. II. M. 2. reponit *Orpheu, te duxisse* f. ingeniose, nec dubito quin vere. *Broukh.* 'Orpheu *te ten.* Aldd. cett. *Orpheu te dux.* recepit in context. Broukhuisius, quem sequitur unica Leid. [*Orpheu,*] *te traxisse* conj. Harles. Barth. 'Orpheu *detin.* Exc. Scal. Vat. I. 5. Neap. Leidd. [Palat.] tres Voss. Groning. Ask. Dorvv. aliiq. ap. L. Lat. *Orpheu te ten.* in Regg. Colbertt. et meo 2. in Vicent. Venet. 2. Rhag. [Brix.] Volsci, Aldd. [at vid. sup.] Junt. Colla. aliiq. et ap. Oct. Mirandulam in Virid. Illustr. Poët. fol. 183. verso. *Orpheu te ten.* Ber. *Orpheu te ten.* et minore vs. *sustin.* Guy. ex Regio, ut Lips. Modius, aliiq. Pravo judicio Vulpus [sic edidit et Barth.] *detin.* primo vs. et altero *sustin.* edidit. *Detin.* *feras* librorum oscitantia debetur. Neque venusta videtur repetitio, si utroque vs. *detin.* legatur, ut censabat Scaliger. Cogitabam aliquando *Orpheu, te mulsisse* vel *flexisse.* Sed mox sequitur 'flexit equos,' nisi illic *duxit* ex nonnullis codd. substituend. videatur. Præstat admittere *Orpheu, te duxisse.* Heins. etiam *domuisse* conjicit. Altero vs. pro *sustin.* quod in v. c. Fruterii, Dorv. Neap.

NOTE

Cynthiæ suæ significat Poëta nihil esse carminibus perennius, nullasque esse moles ædificiorum, aut pyramidum et monumentorum superbas structuras, quæ non aliquando finem sint habituræ, ac destruantur; sed solam virtutem, viribusque ingenii

partam gloriam, et famam semper victuram.

1 *Orpheu, te lenisse feras*] Quomodo Orpheus ad se feras lyre cantu traxerit, narrat Ovidius Metam. x. et xi. Nos etiam de hoc supra sæpiusque diximus.

Saxa Cithæronis, Thebas agitata per artem,
 Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
 Quin etiam, Polypheme, fera Galatea sub Ætna
 Ad tua rorantes carmina flexit equos.
 Miremur, nobis et Baccho et Apolline dextro,
 Turba puellarum si mea verba colit?

5

cithara fuisse remoratum. Aiant etiam rapes Cithæronis per cantum Amphionis attractas e sedibus suis sponte sua Thebas in muri formam convenisse. Insuper, o Polypheme, Galatea ad tuos versus sub inculta Ætna equos suos madidos convertit. Admiramurne igitur, si totus puellarum chorus, cum mihi Bacchus Apolloque favo-

Mentel. Exc. Scal. Ask. aliisque, et primis edd. legitur, et a multis probatum fuit, Bronkh. *detin.* recepit, quod ejusd. notionis est. Tamen b. in l. præfert Patruus meus ad Val. Fl. III. 100. et ita affert Oct. Mirandula l. c. *Burm. Orpheu, te dux.... detin.* edidit Broukh. *Burm.* 'Vulp. recte *sustin.* [sc. in vs. 2.] Aym. in Sylva Emend. Crit. p. 7. conj. *Orphea delinisse f.* Mihi legend. videtur *Orpheu, te lenisse f.* Kuin. Reponit Lachm. (qui dicit solum Aym. veram lect. vidisse,) *Orphea delinisse.... sustin.*—3 *Thebis* Dorv. 1. *Thebes* ap. Oct. Mirand. *Thebanam* Heins. *Phæbeam* Britannus in Misc. Obs. Vol. II. p. 109. et musicam Amphionis artem intelligebat, ut 'Phæbeus Amphion' Statio III. Sylv. 2. 41. Sed in Notis illic subjectis *Burm. P.* nihil immutand. contendit. Reclamavit et Dorvillius in Misc. Obs. Reclamat et Barthius. Ruhnkenio *Thebas* e glossa provenisse, veramque lect. suo l. mo-visse videbatur. Ast. conj. *S. C. blandas.* 'Semper vero scribend.' ait *Burm.* *Cithæronis:* nam male inf. *Cythæronis* in ed. Broukh. Pejus adhuc *Cithæronis* et *Cythæronis* in Indice tanquam diversi ponuntur montes.—5 *Fetor.... aquas* conj. Wakker. Amœn. Lit. cap. 12. p. 28.—6 *Duris* Borr. C. Com. *Burm. 1.* Ad te ed. Græv. et *flumina fl.* alii ap. L. Lat. Utrumque damnat *Burm.* *Ror.* vel *parentes aquas* conjecerat Heins. *Aguas* olim Broukhusio in mentem venisse monet *Burm.* sed de eo nullam facit mentionem Broukhusius in Notis. Eld. suis ad *Burm.* literis refigend. suspicabatur, *Pol. aures.... aquis.* Sed *fera* tænetur *Burm.* Forte, ait Barth. *duris*

NOTE

3 *Saxa Cithæronis*] Mons est Bœotiz, Parnasso vicinus, Musis Bacchoque sacer, cujus saxa fabulantur e sedibus suis convulsa et attracta lyre Amphionis cantu sponte sua coaluisse, ut Thebarum, quæ civitas est Bœotiz, omnibus suis partibus mœnia componerent.

5 *Polypheme*] Polyphemum Cyclopem, Neptuni filium, sub Ætna Siciliæ monte degentem, Galateam Nympham fabulantur adamasse.

6 *Rorantes flexit equos*] Ad Polyphemum Galateam Poëta dicit 'equos rorantes' ac madidos flexisse, quia nimirum ipsa fuit marina Nympha,

Nerei filia, quam curru vectam per aquas maris ad amatorem venisse fingit. Equis enim marinis Dii marini vehuntur. Tibullus I. 5. 46. 'Vecta est frænato cœrula pisce Thetis.' Stat. Theb. II. 'Illic Ægeō Neptūna gargite fessos In portam deducit equos.'

7 *Baccho et Apolline dextro*] Bacchus et Apollo Dii sunt poëtarum tutelares, præsentque carminibus: unde, cum faveant propitiique sint Propertio, non est mirum si puellis carus sit, ejusque versus jucundi. Dixit etiam infra Eleg. 9. 45. 'Hæc pueri curent, hæc curent scripta

Quod non Tænariis domus est mihi fulta columnis,
 Nec camera auratas inter eburna trabes; 10
 Nec mea Phæacae æquant pomaria sylvas;
 Non operosa rigat Marcus antra liquor:
 At Musæ comites, et carmina cara legenti,
 Et defessa choris Calliopea meis.

ant, meis carminibus capiatur? Quod si mihi non est domus subnixæ columnis Tænariis, neque cubiculi fornix deauratis trabibus interjecto ebore nitens; quod si neque mea pomaria æquant hortos Phæacias, neque mihi cryptas magnis sumilibus laboribusque excultas aqua Marcia perfendit: sunt tamen mihi Musæ comites, ver-
 suaque mei jucundi sunt lectoribus, meisque choris et cantibus lassata est Calliope.

~~~~~
 aquas posset a Prop. profectum videri.—9 Quid? non Ayrn. l. c. Non quod Vat. 5. quod Scaliger clarius putabat. Damnat Burmannus Si non, quod con-
 jecit Guy. et est ap. Oct. Mirand. Mea pro mihi Reg. 2. Tænareis Dresd.—10 Ita libb. Alii omnibus viribus contendunt camera scribi debere. Sane utroque modo scribebatur. Broukh. Camera etiam libb. Barthii. Camera Burm. 1.—11 'P. i. e. Phæcias. Inconsulte Phæcias, quod est in vulg. defendit N. Erythræus Ind. Virg. Inconsultus etiam retinuit Silv. nam Passeratius ut ne retineretur pridem monuerat. Broukh. 'Phæcias Voss. 1. Feacias Mentel. Phæcias Regg. Colbertt. et pr. edd. Phæcias Borr. Phæcias ap. Oct. Mirand. ut in Groning. Leidd. Voss. 3. 4. meo 2. Aldd. Junt. Colin. aliisque, sed metro adversante. Phæcias affert Nestor in Vocab. p. 99. Vera script. est Phæcias, ut in Exc. Scal. quomodo Livin. et Heins. ad Prop. p. 715. Burm.—12 Atque op. Guy. Non nemorosa Heins. sed vulg. non videtur Burmanno solicitanda. Schrader. Emend. cap. 8. p. 147. legebat arva. Antra defendi posse censet et defendit Burm. Ante Neap. Martius Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. Marcus amplectantur B. B. B. qui ita cum Lachm. ediderunt.—13 'Groning. grata l. verum hoc necio quid minus notat, quam cara.' Broukh. Voss. 4. rara, quod non spernend. judice Burm. Grata Dorv. 2. et alii ap. L. Lat. quod ant verius esse aut certe rectius pronuntiat Burm. Distinguebat Franc. At M. comites, et carmina, cara l. Ut M. Burm. 2. Et Borr. Schopp. i. Verisim. 10. substituit At M. c. at... At def. et recte, ut videtur Burmanno.—14 At def. Burm. 1. Decensæ

NOTE,

pnellæ; Meque Deum clament, et mihi sacra ferant.'

9 Tænariis domus fulta columnis] 'Tænariæ columnæ' sunt ex Laconico marmore. Tænarus enim mons est promontorium Laconiae in Peloponneso, unde nobilissimum quondam crebatur marmor; de quo etiam Statius Sylv. III. in Epithalamio Stellæ et Violantillæ: 'Hic Libycus Phrygusque silex, hic dura Laconum Saxa virent.' De Tænaro jam diximus, tum in notis ad Tibullum, tum ad Propert. l. 13.

10 Nec camera] Pars est superior

cubiculi in forniciis formam constructa.

11 Phæcias sylvas] Insula Corcyra dicta est Phæacia a Phæaco Alcinoi filio, qui ibidem habuit hortos, quibus tota antiquitas nihil vidit mirabilius. De his Hom. Od. vii. et xxi. Virg. Ge. II. 'Pomaque et Alcinoi sylvæ.' Pomaria loca sunt consita pomis, ac etiam aliquando sunt pomorum repositorya. Hic vero est id quod Gallice dicitur, un verger.

12 Marcus liquor] Dixit Tibull. Eleg. ult. Lib. III. 'Martia lympha.' Marcia porro aqua laudatissima fuit:

Fortunata, meo siqua es celebrata libello;

15

Carmina erunt formæ tot monumenta tuæ.

Nam neque Pyramidum sumtus ad sidera ducti,

Nec Jovis Elei cœlum imitata domus,

Nec Mausolei dives fortuna sepulcri,

Mortis ab extrema conditione vacant:

20

O felix Cynthia, quæ meis es libris celebrata, si mei versus erant tot monumenta tuæ pulchritudinis. Non enim Pyramides sumtuosæ ad cœlum usque surgentes, neque templum Jovis Elei cœli formam speciemque referens, neque pretiosa operum tumuli Mausolei sunt immunes ab ultima fati sorte. Namque vel illis ignis, vel

Regg.—15 'Liber 1. cum Borr. cantata. Tum omn. ceteri est. Utrumque frustra.' Broukh. Assentit Barth. 'Est Regg. Colbertt. Groning. Leidd.' tres Voss. Dorvv. meus 1. et priscæ edd. Cantata Voss. 1. ut et 2. in marg. quod præfero: et favet Livinelli Vaticanus, in quo est cant. Numerata Fruteril v. c. Leid. 2. Voss. 1. s. Dorvv. et meus 1. quæm vocem libraril codicis Borr. et Heinsian. [et Guarn.] ingesserunt seq. versul.' Burm. 'Scripti est, bene.' Lachm.—16 Sux Voss. s. Dorv. 1. et alii codd. L. Latini. Fortuna Voss. 1. Tam pro tot Dorv. 2.—17 Cæli pro ducti Groning. Moles ad s. ducta legebat Heins. Montes ad s. olim divinaverat ad Lotich. p. 14. et 296. Sumtus tamen defendit ad h. 1. Defendit et Barth.—18 Elei Venet. ap. Barth.—20 'Libb. fere vacant, quod amplector.' Broukh. Id recte editum judicat Burm. Vacat est in Guarn. Dread. Leid. 2. tribus Voss. Dorv. 2. et primis aliisque antiquis edd. et ap. Oct. Mirand. Vacant

NOTE

Marqamque aquam, aquarum omnium maximam et præstantissimam, in urbem Romam perductam a P. et Q. Marciis, e gente regis Anci Marci, ait Frontinus Lib. II, de Aquæ ductibus. Hanc fere collapsam restituit M. Agrippa.

14 *Calliopea*] Seu Calliope, una est ex Musis, quæ versibus heroicis præesse dicitur.

17 *Pyramidum sumtus*] Pyramides fuerunt in Ægypto turres fastigiatæ, celsitudinem superantes omnem quæ manu fieri possit. Hæ fuerunt inter orbis septem miracula numeratæ, fueruntque regum Ægyptiorum sepulcra. De his scripserant Herodotus, Diodorus, Strabo, Plinius, Solinus c. 35. Ammian. Marcellin. Lib. XXII. Quanti porro fierent sumtus pyramidibus illis fabricandis docet Plin. XXXVI. 12. ubi scribit unam Pyramidem a 360. millibus operariorum per viginti annos fuisse constructam.

18 *Jovis Elei domus*] Intelligitur Jovis Olympii templum, quod apud Eleos populos in Elide fuit celeberrimum oraculo ac ludis Olympicis. Ibi fuit solidum ex anro ipsius Jovis simulacrum, ac statua Jovis eburnea, incredibili magnitudine a Phidias fabricata.

19 *Mausolei dives fortuna sepulcri*] Mausolus rex fuit Carie, cui mortuo, sepulcrum construxit uxor Artemisia celebratissimum, quod in altitudinem attollebatur viginti quinque cubitorum, columnis triginta sex cingebatur. Tanta opera, tantis sumptibus, tanta fuit industria elaboratum istud opus, ut fuerit inter septem orbis miracula recensitum, omniaque pretiosa sepulcra ex ejus nomine Mausolea nuncupentur; ut apud Suetonium Cæsarum sepulcrum, quod extruxit Augustus, Mausoleum vocatur.

Aut illis flamma aut imber subducet honores;
 Annorum aut ictu pondera victa ruent.
 At non ingenio quæsitum nomen ab ævo
 Excidet: ingenio stat sine morte decus.

aquarum illuvies gloriam et ornatum auferent, vel eorum moles temporum injuria fracta destruentur. Sed laus et fama mentis viribus parva nunquam e memoria delebitur hominum. Ceteris extinctis, semper vivit sine metu sati ingenio partus honor.

habent Mentel. uncs Colb. Neap. Groning. Burm.—21 *Subducit* Bon. Neap. Leid. 2. Dorv. 2. Damnat Burm.—22 '*Armorum* duo nostri et Colb. 2. perperam. F. actu: de quo cogitandum.' Broukh. Arm. Vat. 5. 'Male ed. Græv. *Annorum aut tractu*: quod merito improbat Auctor Elect. Eton. Minor. p. 117. qui in tribus codd. *Armorum* legi testatur. Neque mihi placet Broukhnsii aut actu: tamen non improbandam censebat Ruhnkenius, si actus ea notione accipiat, qua assuetus 'agi' et 'circumagi' passim dicitur. Possia etiam cum Sant. *Annorum aut ipso pondere*, vel *Annosa aut ipso. Arvorum* Voss. 1. *Ictus* in meo 2. Heinsius tentaverat *Ventorum aut ictu*, vel *Annorum aut numero*: sed hæc minus arident. [Tertiam Heinsii conj. memorat Barthius: *Ingenti aut ævo*.] *Pondere* Leidd. Voss. 1. 4. Dorvv. et meus 1. unde legend. diu arbitratus sum *Annorum aut ictu, pondere victa, ruent*: quam emend. pluribus firmavi ad Tom. 1. Anth. Lat. p. 315. ubi *ruent* etiam assensu contra codices, in quibus hic *facient*: quanquam defendi id nonnihil posset aliorum locis, quæ ibid. produxi p. 247. sed *ruit* nunc præfero. *Pondera victa* h. in l. placuisse videntur Patruo meo ad Petron. cap. 88. p. 409. et ad Val. Fl. 1. 831. Withofius conj. *Ann. aut ictu aut pondere. Eld. Ann. aut tacito pondere*. Burm. Vulg. non sollicitand. pronuntiat Kulu. *Ruent* est in Bon.—23 *Ingenium* Guarn. Dorv. Burm. 1. *Ingenti* Voss. 4. et Vat. Conjecerat Heins. *At non ingenti*, et ascripserat ed. Aldina *ingenii q. n. Homeri Exc.* Burmanno non probante.

NOTE.

22 *Annorum ictu*] Sic etiam Virg. *Æn.* xii. 'Seu turbidas imber Proluit, aut annis solvit sublapsa vestustas.'

23 *Non ingenio quæsitum nomen*] Sic etiam Albinovannus in obitum

Mæcenatis: 'Marmora Mæsonii vincunt monumenta libelli. Vivitur ingenio: cetera mortis erunt.' Martialis x. 2. 'At chartis nec facta nocent, et sæcula presunt; Solaque non norunt hæc monumenta mori.'

ELEGIA III.

PROPERTII SOMNIUM.

Visus eram molli recubans Heliconis in umbra,
 Bellerophonteï qua fluit humor equi,

Mihi videbar reclinato corpore quiescens sub umbra suavi Heliconis, qua parte

Tertium insomnium Propertii ed. Græss. Somnium Propertii inscribitur in ple-

Reges, Alba, tuos, et regum facta tuorum,
 Tantum operis nervis hiscere posse meis;
 Parvaque tam magnis admoram fontibus ora,
 Unde pater sitiens Ennius ante bibit,
 Et cecinit Curios fratres, et Horatia pila,
 Regiaque Emilia vecta tropæa rate;

5

sens equi Bellerophontei scaturit, conari reges tuos, o Alba, regumque tuorum gesta, tanta melis erat, Adibus meis canere; nemque exiguum os adeo magnis aquis applicueram, ex quibus olim Ennius ipse parens sitiendus potavit, ac statim Curios fratres armaque Horatia cantavit, ac regales triumphos Emilia navi vectos,

risque codd. et edd. vetustis.—1 *Nisus* Burm. 1.—3 *Et res, Alba, tuas consecrat* Heins. Frustra, iudice Barth. Nec probat Burm. qui nec probat *fata* Marklandi. *Gesta* Dorr. 2. et alii ap. L. Lat.—4 *T. o. verius viscera* cod. Palat. *Numeris ducere* Heins. Vulg. defendit Barth. *Dicere* legebat Schrader. Emend. cap. 8. p. 148. quomodo si scripsisset Propertius, pro illo vulgari verbo librariis *hisce*. in mentem venire vix potuisset, ut putat Burm. *Dic. legend. etiam arbitratur* Hemat. Not. ad r. 31. 6. Quidam ap. Gebh. legebat *Quantum operis! nervis h. hce.* quod si admittatur, sic distinguend. erit, monente Burm. *tuorum (Q. operis!) nerv. hce.*—5 *Jam* Guy. Heins. quod blanditur Burmanno. Pro *admoram* in Mentel. *admittens*: in Palatino *admittam*, unde putabat Gebh. quiddam cedro dignum posse extundi: sed posthabita, ait Burm. cedri illius

NOTE

1 *Vius eram*] Somnium narrat Poëta, quo sibi per quietem ac somnum in monte Helicone dormire: vius erat; cumque heroico carmine ac grandiori stylo bella scribere meditaretur, a Phæbo admonitum se dicit, ut a graviore carmine ad amatorios versus elegosque sese converteret: quod idem etiam sibi consuevisse Calliopen Musam refert. Helicon porro mons est Bæotiæ Baccho Musisque sacer, de quo jam sæpius.

2 *Bellerophontei humor equi*] Ad Heliconem montem fons est Caballinus, seu Hippocrene, quem dicitur ungula sua produxisse Pegasus equus, quem Bellerophontem dicit, quod a Bellerophonte Neptuni beneficio fuerit deprehensus, ut eo contra Chimeram pugnaturus uteretur.

3 *Reges, Alba, tuos*] Albanos reges, a quibus Romani duxerunt originem, enumerat Liv. lib. 1. ac etiam Ovid. Metam. xiv. Somniabam, inquit, me non imparem esse regibus Albanis

sublimi carmine celebrandis, meamque ad tantum opus citharam abunde sufficere posse.

6 *Pater Ennius*] Quintus Ennius, poëta Tarentinus: alii Rudiensem dicunt. Dicitur pater, tum honoris ac dignitatis causa, tum quia poëtarum Latinorum primus res Romanorum, seu annales ac historias, heroico carmine scripsit. De hoc Lauret. lib. 1. 'Ennius ut noster cecinit, qui primus amœno Detulit ex Helicone perenni fronde coronam.' Porro dicitur Ennius articulari morbo periisse, quem immodico vino potando siccanisque calicibus contraxerat, unde Q. Serenus: 'Ennius ipse pater, dum pocula siccata iniqua, Hoc vitio tales fertur meruisse dolores.' Horatius etiam Epist. iiii. 19. 'Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma Prosiliit dicenda.'

7 *Curios fratres, et Horatia pila*] Pugnā intelligit tergeminiū Cariorum adversus tergeminos Hora-

Victricesque moras Fabii, pugnamque sinistram
 Cannensem, et versos ad pia vota Deos;
 Hannibalemque Lares Romana, sede fugantes;
 Anseris et tutum voce fuisse Jovem;

10

ac victrices Fabii cunctationes, ac infelix praelium Cannense, Alexque tandem ad
 pias preces Divos, et Lares Hannibalem Romanis oculibus expellentes, Jovemque ser-

ambitione vulg. minime sollicito. *Amorum* Borr.—9 'Elegantius libb. scripti
Victricesque moras, atque id jam expresserant edd. ante Scaligeranam.' *Bronckh.*
 Sic verissime restitutum dederunt viri docti, iudice Burm. idque firmant
 Regg. Colbertt. Groning. alique castigatiores, et edd. antiquiss. et sic
 legit Merula ad Ennium p. 465. *Victoriesque moram* Exc. Scal. quod margini
 ed. Guæv. etiam sacripserat Markl. *Victoriesque* Voss. l. et Burmannianha.
Victoriesque mora [Palat. cod. *Victoriesque moras* C. Com. *Victoriesque moram*
 Franc.—10 *Cannarum* Heims. correxerat. Ad sua legend. censebat Markl.
 Vulg. tuctur Burm.—11 'Passerat. ait in quibusd. libb. *cade* legi; atque

NOTE

tios. Hi nempe Horatii fuerunt Ro-
 mani, Curiatii vero Albani. Primo
 statim conflictu duo Horatii cecide-
 runt, unusque superstes contra Curi-
 atios tres ita fortiter ac strenne pug-
 navit, ut eos superaverit ac trucidav-
 erit; unde factum est, ut Albani
 Romanis obsequerentur. Historiam
 illam pluribus referunt Liv. Lib. 1. ac
 Dionys. Hal. Lib. III.

Horatia pila] Ita dicta est columna
 quæ fuit erecta in istius pugnae monu-
 mentum, cuique imposita et affixa
 fuerunt Curiatorum spolia. Fuit eti-
 am locus Romæ dictus Horatia Pila,
 de quo Publius Victor.

8 *Regiaque tropæa*] Triumphum Ma-
 cedonicum intelligit, quo Perseus Ma-
 cedoniæ rex ductus est Romam capti-
 vus a Paulo Emilio, postquam esset
 bello superatus. Triduanam Pauli
 Emili de Perseo triumphum retule-
 runt Liv. Lib. XLV. Plut. in vita Pauli
 Emili, Justin. Lib. XXXIII. Vell.
 Patere. Lib. 1. Aur. Victor de Vir.
 Illustr. c. 56. Entrop. Orosius, et
 alii. Tropæa porro proprie diceban-
 tur spolia hostium stipitibus affixa,
 &c.

Emilia rate] Navem illam signifi-
 cat, qua Paulus Emilius post devic-

tum Perseum per Tiberim sexdecim
 remorum ordinibus instructa; armis-
 que ac spoliis hostilibus ornata, Ro-
 mam vectas navigavit.

9 *Victricesque moras Fabii*] Fabium
 illum Maximum intelligit, qui moras
 nectendo, prælumque declinando,
 Hannibalem hactenus invictum fregit
 vicitque; unde scripsit Ennius: 'Unus
 homo nobis cunctando restituit rem.'

Pugnam Cannensem] Cannensis pug-
 na populo Romano funesta fuit: nam
 ibi Paulum Emilium ac Terentium
 Varronem consules ingenti clade su-
 peravit Hannibal, cassis quadraginta
 Romanorum milibus, tantoque equi-
 tum numero, ut tres annulorum, mo-
 dios in signum victoriæ Carthaginem
 transmisserit. V. Liv. Lib. XXII.
 Flor. II. 6. Canne porro parvus
 vicus est Apulie, ad Ausidum amnem,
 ad quem commissum est illud prælum
 tantopere Romanis luctuosum.

10 *Versos ad pia vota Deos*] Tandem
 enim Dii post cladem Cannensem ex
 iratis facti sunt Romanis propitii, pi-
 orumque preces et vota exaudierant.

11 *Hannibalemque Lares*] Scripsit
 etiam Ennius Lares, seu Deos Romæ
 tutelares ac domesticos, Hannibalem
 ex Italia fugavisse; progressum fa-

Cum me Castalia specularans ex arbore Phœbus

Sic ait, aurata nixus ad antra lyra :

Quid tibi cum tali, demens, est flumine ? quis te

15

Carminis heroi tangere jussit opus ?

Non hinc ulla tibi speranda est fama, Properti.

Mollia sunt parvis prata terenda rotis,

vatum anseris clamore ; cum me Phœbus prospiciens ex arbore Castalia, citharæ suæ leviter incumbens juxta antrum, ita locutus est : O stulte, quid est tibi cum tam magnis fontibus ? quis est iste, qui tibi fuit auctor, ut heroici poematis materiam attingeres ? O bone Properti, inde tibi nullum nomen est expectandum.

inde conjicit *R. ex ode.* Nostri nihil mutant. *Romana sedes* est ipsa urbs Roma.' *Broukh. Alacres pro lares* Lejd. 2. *Borr. tres* Voss. *Dorv. 2. Burm.* *Guarn. Acres* Dorv. 1. *Lacies* Neap. *A sede* Dresd. Recte vulg. defendere *Broukh.* censet *Burm.*—13 *Spectans* *Borr. Hari. Heinsian.* Vulg. tuetur *Burm. Castalio a culmine* Guy. quod recte improbare *Heinsian.* censet *Burm. Castalio ex agmine* Kopp. *Obs.* p. 146. Vulg. defendunt *Barth. Burm.* In literis ad *Burm. Eldikins* conj. *Castalio ex arthere.*—14 *Versus* Dresd. *Viam* *Regius.* *Jussus* pro varia lect. in marg. *Burm. 2. Ab antro* Ask.—15 *Heins. demens, molimina ?* Vulg. defendit *Burm. Quisve* *Regg. Colb. 2. Brix.*—16 *Epos* hic legebant *Heins. Franc. Heinsius* tamen ad *Ov. Rem. Am. 396. h. l. opus* prætulit, ut et *Burm. P.*—17 'Sensus et Latinitatis ratio postulant *hinc*: quomodo ad marg. sul lib. notaverat *Douss P.* et legitur in editione [altera] *Volsci.* *Broukh. Hinc* amplectuntur *Frat. Vulp. Heins. Franc. Barth. Burm. Hic* vetustæ edd. et varii codd. quod tuetur et exhibet *Lachm. Illa* *Neap. a m. pr. et tua* *Exc. Scal.*—18 'Plana hæc et sana : sed libet mirari acumen *Gebhardi,* producentis ex cod. *Palat. formis* pro *parvis.* Adeo commodum est semper cum sapientia habitare.' *Broukh. Du-*

NOTÆ

isse usque ad Herculis fanum extra portam Collinam Hannibalem cum exercitu suo, ut Romam oppugnaret, sed inde, visis quibusdam terculamentis, perterritus celeriter abcessisse, exercitumque reduxisse. *Livius* autem *Lib. xxvi.* Romam accessisse ad eundem locum Hannibalem ascribit, sed de fuga nihil.

12 *Anseris et tutum vocis fuisse Jovem*] *Capitolium* intelligit, cui præerat *Jupiter.* Quod cum aliquando oppugnarent *Galli,* Romaque jam capta nocturno silentio ad summam jam arcem pervenissent, nemine prorsus id sentiente, cum etiam canes fefellissent, anseres fallere non potuerunt, quorum clangore et strepitu *Manlius* excitatus *Gallos* deturbavit, et ita anserum ope et auxilio servatum *Ca-*

pitolium est; unde scripsit *Lucret. 'Romundarum arcis servator candidus anser.'* *Historiam* hanc referunt *Liv. Lib. v. Plin. x. 12. et xx. 3. Plut. in Camillo,* pluresque alii.

13 *Castalia specularans ex arbore*] '*Castalia arbor*' laurus est, quæ plurima fuit in *Parnasso* monte, in quo et *Castalius fons,* ita dictus a *Castalia* virgine, quæ se in eundem fontem præcipitavit, *Apollinem* sibi vim inferre volentem fugiens.

15 *Cum tali flumine*] Ex quo nimium *Ennius* carminis heroici scriptor bibit.

18 *Mollia prata*] Per '*mollia prata*' elegos versus reque amatorias significat, quas unice *Propertio* tractandas consuluisset *figitur Apollo.*

Ut tuus in scamno jactetur sæpe libellus,
 Quem legat expectans sola puella virum. 20
 Cnr tua præscriptos evecta est pagina gyros?
 Non est ingenii cymba gravanda tui.
 Alter remus aquas, alter tibi radat arenas;
 Tutus eris: medio maxima turba mari est.
 Dixerat, et plectro sedem mihi monstrat eburno, 25
 Qua nova muscoso semita facta solo est.
 Hic erat affixis viridis spelunca lapillis;
 Pendebantque cavis tympana pumicibus.

Tenera prata sunt exiguo curru tuo decurrenda, quo tuus liber frequenter in sedili jaciatur, quem puella sola legat virum expectans. Quare carmen tuum præstitutos transiit fines? Mentis tua navicula non est onere nimio premenda. Una palmula tibi vada stringat, altera verrat littora; securus eris a periculo naufragii; alto aquare maxima erant tempestates. Hæc erat locutus, ac suo pectine eburneo mihi locum indicat, ad quem recens iter angustum humo vestita musco factum est. Illic erat antrum cernans hærentibus saxis; ac tympana demissa erant a cavis pumici-

rissime exponere Gebhardum formas rotas censet Barth. 'Tenera male in Palatino Gebhardi, ejus absurdam conj. merito exposuit Broukh.' Burm. —21 *Præscripto sev. e. p. gyro* Regg. Colbertt. Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. et vetustiss. edd. Sic et Burm. 1. nisi quod libro habeat pro gyro. Burm. 2. habet *præscripto sev. e. p. gyro*, ut Ask. Sed *præscriptos sev. e. p. gyros* legend. monuerunt Lips. III. V. L. 12. et Guellius ad Virg. Ecl. vi. 12. probantibus Scalligero, Burmanno, cett. et exhibentibus B. B. B. Veterem lect. tumentur ed. Cant. et Lachm. qui monet suum Neap. habere *perscripto sev. e. p. gyro*, litera g super viro ab ead. manu ascripta. —23 'Sic optime emendatum ex melioribus codd. nam male in aliis tradat æren.' Burm. Kuinoelis lect. dant B. B. B. L. —24 *Est* nesciunt Borr. aliique ap. L. Lat. —26 'Auctoritate Mss. delevis est: nam in omn. fere edd. *solo est*, quod inconcinnius repetebatur.' Burm. *Est* abigit e textu et Lachm. sed exhibent B. B. et sine idonea ratione exulare a Burm. censet Kuin. —28 *Cavis* Burm. 2. et in

NOTE

21 *Præscriptos pagina gyros*] Cur tuus libellus fines, spatium, ac orbem tibi præstitutum prætergressus est? Ut dixit Ovid. Rem. Amor. 397. 'Hactenus invidiæ respondimus: attrahè lora Fortius, et gyro curre, poëta, tuo.' Statius Sylv. iv. ad Maximum Junium: 'Jamdin lato spatiata campo Fortis herois, Erato, labores Differ, atque ingens opus in minores Contrahæ gyros.' Item Columella Lib. x. 'Curru leviori vagantem Jam revocat, parvoque jubet decurrere gyro.'

Dolph. et Var. Clas.

22 *Ingenii cymba*] Levis et exigua per cymbam significatur ingenii facultas, ut infra Eleg. 9. 'Quid me scribendi tam vastum mittis in æquor? Non sunt apta meæ grandia vela rati.' Simili prorsus allegoria dixit Ovid. Trist. II. 329. 'Non ideo debet pelago se credere, si qua Audet in exiguo ludere cymba lacu.'

27 *Hic erat viridis spelunca*] Locum sibi demonstratum ab Apolline describit.

28 *Tympana pumicibus*] Tympana

2 F

Propert.

Ergo Musarum, et Sileni patris imago

Fictilis, et calami, Pan Tegeæ, tui :

30

Et Veneris dominæ volucres mea turba columbæ

Tingunt Gorgoneo punica rostra lacu :

Et diversa novem sortitæ rura puellæ

Exercent teneras in sua dona manus.

bus. Illic etiam Musarum, ac Sileni patris simulacrum erat e luto factum, ac etiam fistula tua, o Pan Tegeæ; Veneris etiam heræ aves columbæ, delicia mææ, punicea rostra rigabant aquis Gorgoneis; novem quoque sgræas, quibus varia officia sorte data sunt, manibus suis mollibus elaborabant munera sua. Isti porro hederas decer-

marg. tempora pro varia lect.—29 'Canter. tradit Lud. Carrionem in lib. quodam pro Ergo perspicue Illic legisse. Crederem, si legisset id Canter.' Broukh. 'Plectraque M. emend. Heins. vel Regia, it. Orgia, laudatque Canter. Nov. Lect. iv. 26.' Barth. 'Heins. Plectraque, vel Cereæ, vel Orgia. Eld. Organa conjecerat. Illic M. [quod habet Ferrarii liber,] vel Hic et Franc. Sed vetusta et rariori signif. ergo pro, deinde, exposuit Broukh. Cylleni Leid. Voss. 1. 3. Origo Exc. Scal. Leid. Voss. 1. corrupte.' Burm. Legit Lachm. Ergo hic M. et multis vulg. lacescit.—30 'Futillis cod. Palat. quod Gebb. in Fusillis mutat. Vitiosa potius scriptura firmat ad Fictilis. Pan o Tegeæ [Colb. Burm. 1.] Dresd. Talami Pane tegæ tui Brix.' Barth. Fictilis tuetur Burm. Thalami pane tegæ tui Regg. O tegeæ Leid. 1.—31 'Ne turba Palat. 1. Mea cura Passeratius reponit, non male: sed nec vulg. male habet. [Id. dixerat ante Broukhuius.] Barth. Ut V. Groning. quod f. non esse de nihilo iudicat Lachm. Vol. dom. Groning. Voss. 3. Dorv. 2. Cura placet Burmanno, tam ob Virg. Ecl. 1. 58. quam quod firmatur a Colot. Hanc conj. ingeniosam, sed non necessariam, esse censet Kuin. Rejicit Lachmannus, et iudicat Propertium dedisse sacra, vel pia, vel, quod verissimum f. esse putat, sua turba.—32 Damnat Burm. Cingunt, quod in suo 1. Fing. Voss. 3. Palat. 1. Harl. Gorgonico Burm. 2.—33 'Jura est a Scaligero. Sed rura video in quinque libb. Regg. et alter Colb. habent turba, quod et Veneta agnoscit. At rectum est rura. Diceræque legitur in omn. membr. Olim cogitabam Et

NOTÆ

præcipus dabantur Cybelæ matri Deorum, quæ, ut rotunda erant, orbem terræ referebant.

29 *Sileni patris*] Silenus vocatur pater, tum quia nimirum fuit educator ac nutritius Bacchi, tum quia pater nomen est dignitatis et honoris. Dicitur ibidem cum Musarum simulacris fuisse etiam Sileni patris imaginem fictilem, quia nempe poëtæ sunt præcipue Baccho sacri, eosque tutatur Bacchus qui in tutela fuit Sileni, et, ut vidimus supra, semper in medio choro Musarum choreas Bacchus ducit.

30 *Pan Tegeæ*] Tegeæus dicitur Pan, Deus pastorum, ab urbe quadam

Arcadiæ, quæ Tegea, et Tegeæum dicitur, ubi præcipue Pan colebatur. Calami porro Panos sunt ipsius fistula, quam ex calamis pluribus confecit.

31 *Mea turba columbæ*] Alii melius, ut veteres libri legunt, *mea cura*.

32 *Gorgoneo punica rostra lacu*] Gorgoneus lacus fons ille est quem vocant Caballinum, quia ipsum Pegasus ungula terram feriens produxit, qui nempe Pegasus natus erat e sanguine Gorgonis Medusæ, unde etiam vocatus est equus Medusæus. 'Punica' porro rostra sunt punicei coloris, seu subrubentia.

33 *Diceræ rura* [jura] Variæ Masa-

Hæc hederas legit in thyrsos; hæc carmina nervis   36
 Aptat; at illa manu textit utraque rosam.
 E quarum numero me contigit una sororum:
 Ut reor a facie, Calliopea fuit:
 Contentus niveis semper vectabere cynis;
 Nec te fortis equi ducet ad arma sonus.   40

pit, hantique aptat, illa vorum sociat chordis, illa vero ambabus manibus roses nectit in certa. Ex quarum numero Divarum una me tetigit, quæ, ut de oris corporique habitu conjecturam facio, erat Calliope. Tibi satis erit, si fugiter candidis vehare cynis, neque te equus acer et audax ad bella ferat. Ne cures raucisona tuba flebil-

diversa non incommode posse scribi. Vidi deinde Passeratium id proferre ex aliquo cod. vetusto. Verum, cum bene expendo, satius videtur nihil mutare. Broukh. '*Diverseque rura* Guarn. *Turba* est e vs. 29. In mea Venet. legitur *rura*, sed Brix. *turba*. *Rura* posset quis defendere e vss. 35. 36.' Barth. '*Jura* a Vat. 5. [et C. Com.] firmatur, et a Markl. probabatur. Et *diversa* Colot. Novæ Borr. *Turba* unus Colb. *Rura* in altero. [Cf. sup.] *Turba* quoque in edd. pr. Sequor Broukhusium. Legend. Et *diversa* n. s. r. et sic Franc. malebat.' Burm. '*Burmanni emend. meo judicio verissimam, in ordinem recepi. Ast. diversa* conjungit cum '*exercent,*' et *jura* retinend. censet.' Kuin. *Diversaque* dant B. B. B. L. *Rura* Broukh. Burm. Lachm. *Jura* Barth.—35 *Damnât* Burm. 1. *hæc th.* quod in C. Com. et Voss. 4. in quo superscript. in. Et *th.* Burm. 2. sed venustatem vulgatæ sollicitare nefas censet Burm. Brix. habet *legit. in thyrsos* h. c. V. c. Scal. *carmine nervos*.—36 Et dant B. B. A. Burm. Lachm. Sic Vat. Palat. 1. Guarn. Leid. 2. Borr. Neap. Voss. 1. 4. Dorv. 1. Burm. 2. Brix. Veneta ap. Barth. Et sic Livin. Franc. et Markl. ad Stat. iv. Sylv. 6. 57. annuente Schradero Emend. p. 88. *Rosas* Voss. 4. *Utramque* 1. Dorvv. Guarn. quam lect. ex sno cod. deductam amplexus est Palm. eamque probavit Frut. et Grut. xiv. Susp. inedit. 12. Rejecit Gebhardus, et recte, pronuntians Burm. Rejecit et Ant. Volscus. Palmerium ob eam receptam sævissime vellicat Broukhusius. *Utrique* s. *utrinque* cod. Palat.—37 *Dearum* omn. fere codd. et edd. antiquæ. Id exhibent Barth. et Lachm. qui id defendit. Sed recte id ejecisse Broukhusium censet Burm. *Sororum* solus Franc. 1.—39 '*Vect.* quod omn. membr. habent, nemo mortalium in dubium revocare ausus est, excepto Gebh. qui ex Palat. 1. *metab.* reponit, atque in eo palmariam correctionem statuit. Verum eam malæ Latinitatis postulavit J. F. Gronov. ad Liv. xxxviii. 17.' Broukh. Damnant et Barth. et Burm. *Latob.* Palat. 2.—40 *Non* dat Burm. errante typographo, ut censet Lachm.—

NOTÆ

rum esse officia significat. Melpomene quidem Thyrsos dicitur offerre poëtis tragicis, Clio et Polyhymnia Lyricos aptare vocem fidibus docent, Erato rosas amantibus textit ac mollia aerta. Quæ quidem jura, seu Musarum Phœbique munera, nihil aliud sunt, quam varii generis carmina, quibus præesse finguntur.

38 *Calliopea*] Quæ et Calliope, ut

supra jam vidimus.

39 *Vectabere cynis*] In curru semper Veneris, quem cyni ducunt, verheris, et ob id semper eris Amoricinicipatus, nihilque aliud præter res amatorias cantabis. Dixit etiam Ovidius, cum rebus amatoriis scribendis finem imponeret: '*Nunc cynis descendere tempus.*'

Ni tibi sit rauco prætoria classica cornu
 Flare, nec Aonium cingere Marte nemus ;
 Aut quibus in campis Mariano prælia signo
 Stent, et Teutonicas Roma refringat opes ;
 Barbarus aut Suevo perfusus sanguine Rhenus
 Saucia moerenti corpora vectet aqua.

45

*ter bellica prætoria canere, neque Aonios lucos Marte cruentare, vel quibus in agris
 vacilla Mariana constant ad prælium committendum, ac Roma Teutonicas vires et
 copias evertat, vel Rhenus barbaricus fero cruore tinctus tristibus undis secum de-*

41 ' Ineptiunt qui præconia malunt, quamvis ita fere libri; neque possunt idoneis argumentis refellere certissimam [sic quoque eam vocat Barth.] Beroaldi emend.' Broukh. *Præconica* Leid. 2. Voss. Dorv. 1. Burm. 2. *Clauus præconia* alii ap. L. Lat. quod pejus quam *rau. præc.* pronuntiat Burm. Sint Groning. ' Frut. ac Fr. Gronov. Obs. III. 3. p. 449. reponunt *Nec*; Passerat. Guy. [qui reponunt *Ne*,] Fonteinus, Huscck. Ep. Crit. p. 61. *Ne* vel *Ni*. Miror; cum repugnent futura 'vectab.' et 'canes.' Beroaldus primo dedit *prætoria*; 'Legimus,' inquit, 'in codice reverendæ vetustatis *prat.* quæ lect. mihi inprimis placet.' De illa cod. sui reverenda vetustate ipse viderit: certe omn. ceteri, quotquot aliis visi sunt, habent *præcon.* Hoc revocand. censeo.' Lachm. Brix. habere *præcon.* sed reliquas edd. sequi Beroaldum monet Barth.—42 'Iis, quibus *Flare* displicet, *flere* libens redonabo. Veram lect. indicavit Douss. F. quam Heins. firmavit ad Ov. vi. F. 704. et firmaverat ante Hispanus II. Epig. 3. 'Quantaque Pieria prælia flare tuba.' Nihil poterat aptius dici quam A. c. M. n. et miror Passeratium ac Gebh. præferre mirificum suum *tingere s. tingere.* Neque causa erat cur Gebhardus nostrum 2. ad partes vocaret.' Broukh. 'Pro *flare*, ut recte edidit Broukh. in omn. fere codd. et edd. vetustis *Flere*, quod legend. contendit Voss. ad Catull. p. 226. *Flare* probant Frut. Guy. et Scaliger. Male *tingere* v. c. Perr. Scaligeri, Neap. Vat. 1. Ask. aliiq. ap. L. Lat.' Burm. *Tingere* Palat. membr. *Præconia Flare* astruit Lachm.—45 Ita ex v. c. correxit Scaliger, et ante eum Volscus in ed. 2. ac Beroaldus, probantibus Passeratius, Markl. B. B. et ita dant B. B. B. L. Consentiant Perr. v. c. Vat. 1. 2. v. c. ap. Heins. monente Barthio, et Voss. 4. in marg. *Sævo* Regg. Colbertt. Borr. Groning. Bon. Dresd. Leid. 1. tres Voss. Dorvv. Burm. 2. et edd. vetustæ. *Sævo* Leid. 2. Burm. 1.—46 'Vertit vel vertet

NOTÆ

41 *Prætoria classica*] Classicum est signum pugnæ committendæ, quod et bellicum dicitur. Significat autem hoc loco Poëta res bello gestas, ac imperatorum ac Ducum laudes. Prætor enim apud veteres in militia pro quovis imperatore ac duce sumebatur.

42 *Aonium nemus*] Musarum domicilium est, quæ dicuntur Aonides et Aoniæ, a fonte Aone in Bœotia, quæ etiam dicta est Aonia, ejusque incolæ Aones et Aonii.

43 *Mariano prælia signo*] Hypalla-

ge pro, Mariana signa stent prælio, seu ad prælium parata. Vel signa sumuntur pro acie. Significat autem Propertius Cæli Marti præclare gesta contra Cimbros et Teutones, seu Teutonos, Aquilonares populos, quos cum ingenti exercitu Romam contendentes Marius profigavit, penitusque delevit, A. U. C. 640.

45 *Barbarus Rhenus*] Barbarum dixit Rhenum, id est, Germanicum ac peregrinum, qui barbaras gentes aluit, ad discrimen Rheni Bononiensis

Quippe coronatos alienum ad limen amantes,

Nocturnæque canes ebria signa fugæ,

Ut per te clausas sciat excantare puellas,

Qui volet austeros arte ferire viros.

50

Talia Calliope, lymphisque a fonte petitis,

Ora Philetæa nostra rigavit aqua.

ferat occisa corpora. Cantabis siquidem amatores sertis redimitos ad alienas fores, nocturnæque rixæ ebriosa signa. Ut tua ope doctus sit fascinare magico cantu puellas inclusas, quicumque cupiet dolo tangere severas ac tetricas maritos. Hæc dixit Calliope, et aquis a fonte haustis os meum ac faciem Philetæis fontibus proluuit.

*****

Palat. cod. ap. Gebh. qui verrat reponit, improb. Broukh. [et bene, judice Burm.] Barth.—48 'Pro fugæ conjeceram via. Sed præfero ingeniosam emend. Marklandi, Nocturnæque . . . fuces.' Burm. Vulg. non solicitand. pronuntiant Kuin. Lachm.—49 'Exornare Vat. 1. 4. Perr. v. c. qui magis sibi placere ascripserat lectionem cod. Pucc. exornare, quod etiam Heins. conjecerat, [id esse in cod. Heins. monet Barth.] et firmari posset. Exornare Regg. Colbertt. pr. edd. et Palatinus [2.] Gebhardi, quomodo a librariis scriptum fuisse conjicit pro *externare*; sed *excant.* sinceram lect. esse affirmat, quam egregie tuetur Broukh. Non opus ut cum Livin. *expugnare* reponamus.' Burm.—50 'Vulgo *Philetea*; Dresd. *Philitea*. Sed *Philitæa* legend. monuit Sant. in Obs. ad Loca nonnulla Vett. Poët. Lat. *Philetæus* confirmant Exc. Lnp. penes ipsum.' Kuin. *Philetæa* edidit et Lachm. qui contra dat *Elci* Et. 2. 18. pro *Elai*.

NOTE

in ipsa Italia. Rhenus autem maximus est fluvius, qui ex Alpium jugis defluens, Galliasque a Germania determinans, ad Batavorum fines, peragratis longinquis regionibus, in Oceanum delabitur. Est alius ejusdem nominis fluvius in Italia, qui ex monte Apennino oriens, ac per agrum Bononiensem fluens, in Padum supra Ferrariam delabitur. De hoc Silius Italic. VIII. 601. 'Parvique Bononia Rheni.'

48 *Canes ebria signa*] Cantabis, inquit, signa tantum Cupidinis, quæ amantes ebrii potique sequuntur. E-

bria enim signa sunt hominum ebriorum, quæ sunt coronæ, faces, querelæ, rixæ. Ut habetur IV. 9.

49 *Excantare puellas*] Hoc est, vel cantibus exorare, vel incantamentis ac cantionibus magicis ad amorem attrahere.

51 *Talia Calliope*] Hæc cum dixisset Calliope, ex eo fonte, ex quo bibere solitus erat Philetas, Elegiarum scriptor, hausit aquam, propinavitque Propertio, qui, cum bibisset, factus est Elegiaci carminis poëta, imitatorque Philetæ.

ELEGIA IV.

DESCRIPTIO TRIUMPHI.

ARMA Deus Cæsar dites meditatur ad Indos,

Et freta gemmiferi findere classe maris.

Magna viâ merces; parat ultima terra triumphos:

Tigris et Euphrates sub tua jura fluent:

Divus Cæsar bellum parat adversus Indos opulentos, ac classe cogitat sulcare mare gemmiferum. Ingens ducis præmium: extremus terrarum orbis triumphos præparat; Tigris Euphratesque per tuâ ditioris ac imperiî regiones labentur, o

De triumpho Cæsaris inscribitur in Borr. Burm. *De C. t. Dresd. Descriptio triumphî* edd. vetustis.—1 Heins. conjecerat *A. meus*: sed vid. Rhodium ad Scribon. Larg. p. 12. jubente Burm. '*Meditaris* Heins. ed. Aldinæ ascripserat, quia in illa, ut in pluribus aliis, legebatur vs. 4. *sub tua*; et sic i. Advers. 9. quanquam *sub nova* legend. eid. ed. annotaverat. Sed in tota El. sermo ad ipsum Augustum non dirigitur. *Meditantur* ex membranâ Basileensiâ excogitaverat acumen Barthii xxxvii. Advers. 9. Recepta lect. proba est' Burm.—2 *Claussa* ed. Græv.—3 '*Amplector bonam ac veram emend. Heinsii, M. viâ.*' Bronkh. '*Viâ* recepere Broukh. Vulp. Gött. Omnes libb. *viâ*, quod propter vs. 1. locum habere negat Broukh. quasi verò heros non simul et Deus et vir sit. Adde quod *tua* in pentam. sic melius habet, quo referatur.' Barth. qui tamen dat *viâ*. '*Viri* in omn. fere codd. et edd. antiquis male legebatur. Heins. in marg. ed. Ald. etiam conjecerat *viris*: sed *viâ* præferend. licet recipere non audeat editor Elect. Etonens. Minor. p. 118.' Burm. '*Viâ* pulcherrima emend. *Magna viri m. codd. scriptura*, improbanda foret, etiam *'Deus Cæsar'* non præcessisset. Barthius

NOTÆ

1 *Arma Deus Cæsar*] Hæc Elegia Propertius expeditionem, quam Cæsar Augustus adversus Orientis populos apparabat, prosequitur, Romanisque armis felicitatem victoriæque precatur. Vocat autem Augustum Deum, quia nempe Romani divinos ipsi honores, etiam dum viveret, largiti sunt. Unde etiam Virg. Ecl. i. '*Namque erit ille mihi semper Deus: illius aram sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.*' Ad quem locum hæc habet Servius: '*Semper, i. e. post mortem, et dum vivit. Alii namque imperatores post mortem in numerum referuntur Deorum; sed Augustus etiam vivus templa meruit.*' Horat. etiam dixit Od. iii. 5. '*Prætex Divus habebitur*

Augustus.' Itemque Epist. ii. 1. '*Præsentî tibi maturos largimur honores, Jurandasque tuum per nomen ponimus aras.*'

Ad Indos] Indi populi sunt Asiæ, vastissimas regiones trans Indum flumen occupantes, ad Oceanum Orientalem positi. Hos Ganges fluvius medios secat. Dites porro dixit Indos, quia nimirum auro, gemmis, ebore, sicut etiam frumento, vino, fructibus, ceterisque non ad vitam modo, sed ad delicias etiam, necessariis abundant.

2 *Freta gemmiferi maris*] Mare significat Eoan, seu Orientale, quod et Erythræum, et Indicum dicitur, ubi lapides pretiosi, margaritæ, gemmæque reperiuntur.

Seres et Ausoniis veniant provincia virgis :
Assuescent Latio Partha tropæa Jovi.

5

Roma. Terra illa sera quidem subjicietur, attamen subjicietur tandem, fascibus Ausoniis. Parthica tropæa assuescent Jovi Latio. Ite, agite, o naves rei militæ

autem inepte cavillatur. Nihilominus illa eodd. lectio, interpunctione mutata, optime se sustinebit: *Magna, viri, m.* Sed ita quidem in minore vs. Broukh. huius emend. retinenda est, *sub sua*. Nam, si *vix merces* scribimus, *tua jura* tueri poteris.' *Lachm.*—4 'Tua non habet quo referatur. Noli dubitare quin corruptam fuerit ex *sua*.' Broukh. 'At refertur utique tua ad *virum* vs. antecod. per apostrophon. *Euphrates* Aldd.' *Barth.* *Tua* omn. fere eodd. et edd. vetustas: quod probat Burm. P. ad Lucan. III. 151. *Sub tua colla* in aliis haberi notat L. Lat. quam lect. absurdam vocat Burm. qui *sua* dat.—5 '*Sera sub A. veniet*, &c. ineptissima lect. et unde nullum elicias sensum commodum. Sagaciter vidit J. Gulielm. latere mendam, ideoque restituit cap. 6. in Pseudol. *Seres et A. veniet*, &c. (legebatur enim *sera sed*; neque istud sub unde irreperit, exputare possum, nisi si a Scaligero est,) quam bellissimam lect. miror cur nugurum postalaverit Passeratius: nam de Gebhardo minor curatio est. Sed nondum ita persanatum est vulnus; refingebat Heins. [ad Claud. IV. Cons. Hon. 317. 1. Advers. 9. et N. Prop. p. 716.] *Seres et A. venient*, optime ac veriss.' *Broukh.* '*Sera sed* lect. omn. libb. sat bona. Ita Passerat. et Livin. J. Gulielm. *Seras* et legit, ut sit *Seras* eo modo dictum quo, Sogdianas; quod tamen exemplo caret. *Seres et A. venient*, (quam postrema vox erat in cod. Voss.) recep. Broukh. Göt. *Sera sub* legit Scaliger in sua ed. nihil tamen annotat in Castig.' *Barth.* '*Seres et A. venient* egregia restitutio, cum antea in omn. editis legebatur *Sera sed A. veniet*, ut etiam Regg. Colbb. Leidd. Ask. Vossiani, Dorvv. mei, reliquique, et pr. edd. quam lect. frustra tuerentur Passerat. et Gebb. et Dorleans ad Tac. In illa tamen scrupulum restare inquit editor Elect. Etonens. Minor. p. 118. 'quam bene perdomitis jam Seribus Parthicos triumphos pollicetur! Sed quæ obiectio facile vel solo Horatii loco 1. Od. 12. 'Me seu Parthos' &c. amovetur.' Burm. 'Barthius recte judicat veram esse libb. lect. Ultima terra, inquit, sera fiet provincia, sed fiet tamen.' *Lachm.* qui minimum dat punctum post *Sera*.—6 'Ita recte emendatum pro *partha*, ut legitur in pr. edd. et Aldd. Junt. Colin.

NOTÆ

4 *Tigris et Euphrates*] Maximi sunt Asiae fluvii, qui ex Armeniæ montibus orti, postquam varias regiones perlustrarunt, Mesopotamiam efficiunt; deinde in unum alveum junctis simul aquæ cœnantes per Babyloniam currunt; deinde post aliquot dierum spatium duobus ingentibus ostiis, quæ Scriptura sacra Gehon et Phison vocat, in mare Persicum delabuntur. Per flumina porro Tigridem et Euphratem, Medos, Parthos, Persasque populos intelligit Propertius.

5 *Seres et [Sera sub] Ausoniis virgis*] Tardius, inquit, juris erit Romani regio ista Orientalis, seriusque in pre-

vinciæ formam accedet, sed tamen tandem hoc eveniet sub Augusto Cæsare. Per virgas enim Ausonias Romanos fascēs significat, quos ante se, qui prætores in provinciis cum officio mittebantur, gestari jubebant, quemadmodum et Romæ magistratibus præferri solebant.

6 *Partha tropæa*] E Parthis populi spolia bello relata.

Latio Jovi] Capitolium intelligit, cui præerat Jupiter, ubi et templum habebat. Potest etiam intelligi de Jove Latiali, qui in Albano monte colebatur, ubi etiam triumphabatur: ut referunt Cicero, Dionysius, Livius,

Ite, agite, expertæ bello date lintea proræ;
 Et solitum armigeri ducite munus equi.
 Omina fausta cano: Crassos cladesque piate;
 Ite, et Romanæ consulite historiæ. 10
 Mars pater, et sacræ fatalia lumina Vestæ,
 Ante meos obitus sit, precor, illa dies;
 Qua videam, spoliis onerato Cæsaris axe,
 Ad vulgi plausus sæpe resistere equos.

ris perita, vela pandite, vosque, o equi bellatores, officium vestrum consuetum facite. Omina prospera lataque vaticinor: Crassos eorumque cades expiate; properate, ac Romana prospicite historia. O Mars nostri generis auctor, vosque, o fatales ignes Vestæ sanctæ, oro, ut illa dies adveniat, antequam moriar, qua conspiciam, enusto hostium exuviis curru Cæsaris, ad acclamationes populi equos non

Gryph. Burm.—7 'Versus artificiosus, et qui bene exprimit festinantes in æquore nautas. Noster 2. [Dresd. et unus cod. Editoris Elector. Etonens.] præfert exp. d. bel. qui numerus omnem celeritatem elumbat.' Broukh. Id. fere dicit Barth. *Littora* Vat. 5. corrupte, censebat Burm.—8 *Pondus e.* conj. Heins. in marg. ed. Ald. *Armigeræ . . aquas* legebat Editor Elect. Etonens. p. 118. Burm. P. ad Val. Fl. III. 13. voluit *discite*. Mallet Burm. *munite*. Ad . . *curritis* Eld.—9 'Noster 1. *clademque* habet: unus Reg. [et Borr.] *classeque*: Groning. *classes clademq.* C. Com. *classes clademq.* Non libet de *classibus* quicquam arguari: cum constet Romanos nunquam huj. tantæ calamitatis meminisse, quin et simul meminerint infelicium Crassorum.' Broukh. *Omina* Vat. Posth. Palatt. *Omnia* Guarn. Dresd. Aldd. cett. Ed. pr. et Douss. tuente Gebh. cum Douss. *Classis clad.* Posth. C. Com. [cf. sup.] *Crassos clademq.* Ed. pr. *Clademq.* Bon. *Classemq.* Guarn. *Crasso clademq.* Dresd. Barh. 'Omnia Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Leidd. Voss. 1. 3. Dorv. 1. mei, et edd. præcæ. Recte *Omina* Ask. et alii codd. *Clademq. piate* Neap. Leld. 2. tres Voss. meus 1. *Classes clademq.* Groning. *Classem clademq.* Dorv. 1. *Clademq. piate* male in meo 2. Markl. suspicabatur vocem *Carras* hic latere, sed *Crassos* recte astruxit Broukh.' Burm. 'Crassos clademq. Rectius paulo Groning. cum aliis *clademq.*' Lachm. et sic edidit: at B. B. B. id. ac Kuin.—11 *Satis* pro *sacra* unus Voss. unde *Latia* conjecerat Heins. *Numina* Groning. Dorv. 2. ut in aliis legi notavit L. Lat. *Limina* Regg. Colbertt. Mentel. Borr. Voss. 3. in margine, Burm. 1. et edd. vetustiores. Veram lect. esse pronuntiat Burm. et recte, judicante Kuin. *lum.* quæ in Colot. Vat. 2. 5. Burm. 2.—13. 14 'Quom Voss. 4. h. e. Quom, ut in Leid. 2. et meo:

NOTE

ac Sueton.

9 *Crassos cladesque piate*] Delete maculam infamiamque Crassorum eade nomini Romano illatam. Crassi namque pater et filius contra Parthos pugnantes occubuerunt, ut jam supra diximus.

10 *Romana consulite historia*] Hoc est, Ea vos facite, quæ digna sint historia Romana, sempiternæque rerum monumentis.

11 *Mars pater*] Dicitur etiam Marspiter apud Varron. Lib. VII. de L. L.

Fatalia lumina Vestæ] Fatalis ille sempiternusque ignis, qui Romæ in eade Dom. Vestæ a virginibus, tanquam urbis tutela, diligenter servabatur.

13 *Cæsaris axe*] Curru triumphali.

14 *Resistere equos*] Pondere nimis oppressos nolle progredi.

Inque sinu caræ nixus spectare puellæ.
 Incipiam, et titulis oppida capta legam.
 Tela fugacis equi, et braccati militis arcus,
 Et subter captos arma sedere duces.
 Ipsa tuam serva prolem, Venus: hoc sit in ævum,
 Cernis ab Ænea quod superesse caput.
 Præda sit hæc illis, quorum meruere labores:
 Mi sat erit, Sacra plandere posse Via.

progredi. Et in amica dilecta gremio reclinatus pompam cernere incipiam, ac ex titulis agnoscam urbes expugnatas, sagittas fugientis equitis, militibusque bracciis induti arcus, ducesque hostium sub suis armis captivos videam jacere. O Diva Venus, sobolem tuam progeniemque custodi. Vir iste, quem solum ex Ænea gentis superesse vides, in perpetuum vivat. Præda ista detur tui, qui militibus laboribus eam meruerunt. Mihi vero satis erit, si in media via cum multitudine possum applaudere.

*****

sed recepta lect. ex usu Veterum. *Onerato axe* recte Mur. Scaliger, Donae, et Lips. quomodo etiam Heins. correxerat in ed. Ald. Olim enim in vetustis edd. *oneratos axes*, ut in plerisque etiam codd. [et edd. vett. omn.] Idque defendit Frut. III. Verisim. 2. Tom. v. Fac. Crit. Gruteri. Et hinc seq. versu etiam in meo l. aliisque, et ap. L. Lat. *resistet equus*: sed hic elisio artificiosa est. Dorvill. coniecerat *onerati C. axe*, vel *ornato C. axe*: sed vulgata præstat. Burm. 'Ac v. Bon. F. Prop. scripsit *oneratos axes*, Ac v. planus s. &c.' Barth. Minimum punctum ponit Lachm. ad fin. vs. 12. 13. 14. 16. et dat *oneratos axes*, quod potest servari, deficiente copula, ut monet in Notis.—15. 16 'Aut 'spectare' referend. est ad currum Augusti triumphalem, quod tamen vix admittend. videtur; aut potius cum Heins. emendand. Incipiam tit. opp. lata suis.' Burm. qui tamen post defendit *capta*. Vulg. lect. tuetur Knin. Nullum punctum ponit Lachm. in mediis his vs.—17 *Braccati* Brix. Aldd. cett.—19 'Sic unus noster, Groning. Borr. quod concinnius videtur et magis modulatum.' Broukh. *Procl. s. Leid. 1. Ask. Burm. 2. et edd. vetustæ.* Reliqui, ait Burm. recte in vulgatam conspirant. *O sit* Heins.—20 'Groning. *super esse*: non male.' Broukh.—21 *Sit et ill. Meutl. Hoc* Voss. 3. *Hic* Frut. Damnat Burmannus. *P. s. illorum* Guyeti, et hæc illis

NOTE

16 *Oppida capta legam*] Simulacra finviorum, oppidorum, montium, ac regionum bello devictarum, cum titulis quo nomine vocarentur indicantibus, curru triumphali forebantur.

17 *Tela fugacis equi*] 'Equi' posuit loco equitis; Parthorum enim equitum, qui fugientes etiam pugnabant, arma significat.

Braccati militis] Quis fuerit ille 'braccatus miles,' an Gallus, nam Gallum quendam pars dicta est Braccata, an Dacus, an Ponticus, an Persa, an Indus, an Medus, an alius, igno-

ratur: omnes enim illæ gentes apud scriptores uti *bracciis* inveniuntur, sicut de Sarmatis idem testatur etiam Mela.

18 *Sedere duces*] Duces, reges, vel imperatores hostium bello capti in triumpho ita currai alligabantur, ut ipsorum capitibus arma tropæaque impenderent.

19 *Serva prolem, Venus*] Julia gens, ex qua oriundus erat Augustus, a Veneris originem trahere dicebatur. Iulus enim, Iulii gentis auctor, filius fuit Æneæ, Veneris et Anchisæ filii.

recte esse in reliquis codd. et vetustis edd. pronuntiat.—22 '*Me s. erit s.* Groning. cum nostro 2. quod jam pridem firmaverunt VV. DD. In Regg. Colbertt. et nostro 1. legitur *media via*: sed quomodo in *media via* planderet aliquis, occupante omnem viam licentioso per triumphum milite? Mallem autem *Mi* quam *Me*.' Broukh. '*Me* Bon. Guarn. *Mihi sacra* videtur ex glossamate; neque *medium* adeo stricte sumitur Latinis.' Barth. '*Me* Borr. Neap. Leid. 2. tres Voss. Dorvv. mei: sed *Mi* jure præfert Broukh. et in Regg. aliisque et primis ac vetustioribus edd. legitur. Male tamen in his *media*, quod etiam in Ask. et meo 2: sed *sacra* in tribus Vat. Perreli et Fruterii codice, Neap. Palatino, C. Com. ceterisque, ut legend. jam monuit Volsens, et in suis codd. haberi notarunt Beroaldus et Passerat. licet *media* ediderint: sed alterum recte probatum Dousæ F. et Gebh. Markl. quoque cod. suo ascripserat *Mi s. e. s.* legend.' Burm. '*Mi s. e.* optime, nisi in libb. melioribus esset alia lect. non minus bona *Me s. e. s.*' Lachm. *Mi* dant B. B. B.

NOTE

22 *Sacra* [*media*] *Via*] Scilicet triumpantes Capitolium adibant. De umphali. Nonnulli porro codices hac jam supra diximus. legunt *Sacra Via*, qua quidem *via* tri-

ELEGIA V.

AD AMICAM IRATAM.

PACIS Amor Deus est: pacem veneramur amantes.
Stant mihi cum domina prælia dura mea.

Amor Deus est pacis, nos amatores pacem colimus: manent tamen cum amica

~~~~~

Lilvin. in Notis, in contextu non item, et Heins. N. Prop. cum ed. Mur. continent hanc El. cum superiore. Ita monet Barth. '*Novam hinc El. ordiuntur plurimi codd. Regg. Colbertt. Borr. Ask. Leid. 2. tres Voss. Dorvv. et mei, ut et omn. edd. vetustæ, præscripto titulo Ad amicam iratam. Sed in ed. Scal. cum præcedente connectitur.*' Burm. Hæc copulant cum præced. Broukh. Burm. Disjungunt Barth. Lachm. qui tamen non mirabitur, si multi accedent Mureto.—1 Blandiri posset, ait Burm. Heinsii conjectura, quam ed. Aldinæ alleverat, *venamur*. Ast. legend. statuit *p. veneremur amantes*!—2 '*Mirifica locutio, quam tamen Passerat. defendere voluit, necnon*

NOTE

1 *Pacis Amor Deus est*] Significat Poëta se nolle sequi castra Martis, sed servire se velle jugiter Amori, qui Deus est pacis. Dicit etiam se magnorum ducum gloriæ divitiisque non invidere, cum divites pauperesque simul apud Inferos confundantur. Exordium Elegiæ sumit a sententia Platonis, qui dicebat Amorem esse

Deum qui pacem hominibus largiatur, mari tranquillitatem, ventis regulem. Avaritiam deinde insectatur, avaros detestatur, qui nihil ex congestis opibus post mortem ad Inferos asportabant. Dicit denique in juventute esse amori indulgendam, in senectute philosophandum, quod se facturum pollicetur.

Non tamen invisio pectus mihi carpitur auro;

Nec bibit e gemma divite nostra sitis:

Nec mihi mille jugis Campania pinguis aratur;

5

Nec miser æra paro classe, Corinthæ, tuæ.

mea aspera bella. Neque attamen auro mihi odioso angitur animus; neque mea sitis poculo pretioso potat; neque mihi fertilis et optima Campania mille paribus bonum exercetur; neque ego avarus cupio auferre navigio æs tuum, o Corinthæ. O

Huetius ad iv. Manil. 547. Adducor ut credam fuisse a manu Poëtæ *Sunt m.* Broukh. *Stant* tuentur codd. et edd. vetustæ, et defendit Barthius. *Sicut* Heins. vel *Sat*, quod et Livineio in mentem venerat, et tuetur et exhibet Lachm. *Sunt* (quod sane in Dresd. ex glossemate, monente Barth.) repudiat Burm. P. ad Val. Fl. II. 84. qui *stant* exponit, desinunt, finiuntur; quod admittere videtur Burmanno nostro (qui id et ipse defendit,) Dorvillius Misc. Obs. Vol. VII. T. I. p. 105. et sic fere Rob. Steph. in Thesaur. L. L. P. *dira* Markl.—3 'Groning. *Nam t.* quod propius inspectum non displicebit.' Broukh. Hoc dant B. B. B. Gött. *Nec tantum* reponit Lachm. *Nec omn.* alii libb. *Nunc* tam hic quam tribus seqq. vss. Guy. Hoc per satiram damnat Burm. et h. l. damnat Barth. nec laudans nec improbens in seqq. vss. *Injussu* Leid. 2. Quærit Burm. an librarius voluerit *injussu*. Sed *invisio* dicit esse sanissimam lect. *Rapitur* Leid. et Voss. 1.—4 *N. venit* in aliis legi notat L. Lat. *Bibat* reponit Lachm. et mox *aretur*. In g. Franc.—5 *Aratra* Dorv. 1.—6 'Veram lect. servavit Groning. cum uno Colb. [Palatt. C. Com. cum melioribus edd. testante Gebh.] *æra paro clade*. *Clade* jam revocaverat Palm. sed nihil monnerat de *paro*, quod non neglexit Modii industria, Nov. Ep. 18. Noster l. Regg. [Guarn. Dresd.] Borr. alter Colb. *ire paro classe*: noster 2. *ire pare clade*. Broukh. 'Ire paro clade Perr. v. c. Ask. Leid. 1. alter Colb. a m. pr. *Ire paro classe* Exc. Scal. Borr. Colb. 1. [cf. sup.] Leid. 2. tres Voss. Dorvv. mei, et priscæ edd. *Ire paro* Livineio displicebat. *Æra paro clade* Frut. v. c. Colb. 2. a m. sec. Vat. 1. 2. 5. alique ap. L. Lat. *Ære* Neap. Pro *paro* in aliis *peto*. *Æra peto classe* Markl. Conjecerat Broukh. in ora ed. Colln. *Nec misera æra paro clade*. Ruhnken. conjiciebat *Nec mista æra peto clade*. Acidalius ad Vell. I. 13. legebat *Nec miser æra peto classe*, rejiciens emendationem Schoppii, *clade tua*, ut in Mss. invenit Palm. Spicil. p. 804. Fluctuat Acidalius an *miser Cor.* pro homine Corinthio, an vero *misera* scribend. sit. Illum refutavit Patrus meus ad Lucan. III. 287. qui præ ceteris præfert *Nec miser ire paro classe*.

NOTE

4 *E gemma divite*] Non bibo, inquit, poculis gemmatis, quibus utuntur reges, qui, ut ait Juvenalis, gemmas ad pecula transferunt. Vel expone in hæc sententiam, qua dixit Virgilius, 'Ut gemma bibat,' i. e. poculo ex una gemma confecto.

5 *Campania pinguis*] Campania fertilissima Italiæ, tum æris temperie tum feracis ubero glebæ, provincia. Ejus olim caput fuit Capua, sed nunc Neapolis Capuæ longe præcellit. In hac regione perpetuum summumque,

ut ait Plinius, Liberi Patris Cererisque certamen est.

6 *Æra, Corinthæ, tuæ*] *Æs* Corinthiacum scriptorum semper monumentis celebratissimum fuit ac pretiosissimum, quod nimirum ex auro, argento, æreque simul erat commistum. Fuit autem Corinthus civitas Achaïæ ad Peloponnesi Isthmum opulentissima, utpote duorum portuum commoditate ditata; unde, negotiatoribus ex Asia Italiaque illuc confluentibus, emporium fuit olim frequentissimum.

O prima infelix fingenti terra Prometheo !

Ille parum cauti pectoris egit opus :

Corpora disponens, mentem non vidit in arte :

Recta animi primum debuit esse via.

10

Nunc maris in tantum vento jactamur, et hostem

Quærimus, atque armis nectimus arma nova.

princeps lime, Prometheus hominem formanti infauste ! Ille effecit opus mentis parum provida. Membra namque simul conjungens in arte menti non prospexit. Ante omnia mentis esse debuit recta via. Modo in tam vastum mare agitamur procellis, hostemque inquirimus, ac bellis alia bella serimus. Nullas

Hanc lect. simplicissimam esse arbitror, certe præferendam conjecturæ Heinsianæ ad Prop. p. 717. *Nec mi certa paro clade.* Burm. Hanc conj. improbat et Barth. qui monet Heinsium ad Advers. p. 418. tentasso misera . . Cor. vel misera . . Cor. tui. Suam lect. tuetur Kuin. *Æra paro clade* dant B. B. B. L.—7 Damnat Burm. *frangenti*, quod in Neap. *Fugienti* Dresd.—8 *Caute* Mentel. Voss. 1. 4. Dorvv. Burm. Bon. Guarn. Dresd. *Pectore* Voss. 3.—9 *Passerat. ac Gebh. volunt arce.* Aiunt et aliam lect. inveniri, *videl inertem*. Sibi habeant has matteas. *Broukh. 'Componens Leid. 2. Voss. 3. Arte* codd. plerique et edd. vetustæ. *Vid. inertem* conjecerat Heins. in ora ed. Ald. quod legitur in Colot. Leid. 2. Voss. 3. Id. ad Prop. p. 717. *non addidit arti* ; sed *vid.* est, providit. Vel acquiescend. explicationi Bronkhussianæ, vel f. castigand. *Ignem non induit arti.* Burm. *Ignem non addidit arti* mallet Addenda ad fin. ed. Burm.—11 *Vento* omn. membr. et edd. priscæ : quod quamvis pusillum, non debuit tamen negligi. Qui hic *infandum* reposuerunt pro *in tantum*, idque e Groning. abutuntur credulitate lectoris sui. In promptu est ille cod. et levi opera consuli potest. *Broukh. 'Infand.* in aliis, teste Passerat. quod probat Guy. et sic Frnt. v. c. et Livineius ex conj. et e Ms. Palmerius. [*N. malus*] *intactum* Palatinus : unde *intacti* conjecerat Broukh. Sed quia in Notas editas non retulit, mutasse sententiam videtur ; et sane in *tant.* in omn. codd. et edd. vetustis, quod non est sollicitand. *Vento* Regg. Colbertt. Neap. Borr. Groning. Exc. Scal. Voss. Heinsian. ceterique codd. et pr. edd. non *ventis*, ut in Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliisque. *Burm.—12 Arvis. arma* Voss. 4. Damnat Burmannus *Nectimus* pro *Quær.* quod in ejus 2.—14 *Ita*

NOTÆ

7 *O prima infelix terra*] Hominis miseriam deflet, cujus formatio male Prometheus cessit, cum nulla sit habita ratio mentis ac prudentiæ, quæ majori tamen curæ debebat esse hominis auctori, quam corpus, cum animus sit longe corpore nobilior. Nota est Promethei de conditione hominis fabula, quam Ovid. Metam. lib. 1. pluribus prosequitur, refertque quomodo Prometheus e limo primum hominem in Deorum effigiem finxit. Vide etiam Horat. Od. 1. 3. et 16.

8 *Parum cauti pectoris opus*] Parum diligenter a Prometheo mentem ac prudentiam fuisse perspectam in fingendo homine significat, cui providentiæ minus ac sapientiæ largitus sit.

9 *Mentem non vidit in arte*] In opere suo formando, inquit, non satis rationi prospexit, nec menti consuluit.

10 *Recta animi primum*] Inprimis, inquit, oportuit bonæ mentis curam habere. *'Animi via'* ratio est quam sequi maxime debemus.

Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas ;

Nudus ab inferna, stulte, vehere rate.

Victor cum victis pariter miscebimur Indis ; 15

Consule cum Mario, capte Jugurtha, sedes.

Lydus Dulichio non distat Crœsus ab Iro.

Optima mors parca quæ venit apta die.

divitias feres ad aquas Acherontis. O demens, Stygia cymba nudus ad Inferos veetaberis. Victor simul cum hominum, quos vicit, umbris confundetur. O Jugurtha captivæ, jaces una simul cum Mario Consule. Crœsus rex Lydia nihil in Inferis differt ab Iro Dulichio. Optimus est interitus qui brevi tempore

e suis libris Beroaldus ac Scaliger protulerunt. *Ad infernas rates nostri omn. manifesto errore. [Id. judicat Barth.] Broukh. Hoc habent plurimi codd. et antiquæ edd. et est ap. Oct. Mirand. in Virid. Illustr. Poët. fol. 184. idque præfert Dorvill. in Misc. Obs. Vol. v. T. III. p. 7. et esse verissimum pronuntiat Lachm. Sed ab inferna rate tuentur Perr. v. c. Colot. et tres Vat. quod prætulit et Gebh. et placebat Marklando. Censet Burm. Schraderum Emend. cap. 8. recte emendasse N. et inf. sed dissentit Kuinoel.—15 ‘Passerat. legebat miscebere Cimbris. In Groning. est miscebimur undis ; unde J. Gulielm. faciebat Indis. In C. Com. quoque miscebimur. Amplector etiam lubens bellissimam Gulielm. emendationem.’ Broukh. ‘Indis recip. Broukh. et Gött. male. Miscebimur umbris invenit Gebh. in C. Com.’ Barth. ‘Miscebimur umbris vetustæ edd. et Borr. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. et mei, et ap. Oct. Mirand. fol. 184. Umbris Leid. 1. unus Voss. Ask. mei ac Dorv. 2. Misceberis Franc. sed miscebimur recte Livin. et Mod. ex Groning. Undis Leid. 2. Dorv. 1. Conjecerat Passeratius Indis, quod Gulielmus occupavit, vel miscebere Cimbris, improb. Gebh.’ Burm. Miscebimur Indis veram esse lect. pronuntiat Kuin. et certissimam Lachm. Eam exhibent B. B. B. L.—17 Damnat Burm. discat C. abire, quod habent Borr. Mentel. Voss. Dorv. et suus. Crœsus Dread. Ab Hyre Venet. ap. Barth. et Ald. 2. Briz. habet Ayro.—18*

NOTE

13 *Acherontis ad undas*] Acheron fluvius est Inferorum, qui mortuis omnibus est trahendus. Sæpius sumitur pro Inferis, ut hoc in loco, ubi testatur Poëta neminem ad infernos manes delaturum opes suas; ibi namque mors æquabit quos pecunia in vivis separaverit. Unde et Seneca; ‘Impares nascimur, pares morimur.’

14 *Nudus ab inferna rate*] ‘Inferna ratia,’ est Charontis cymba, quæ est omnibus adeunda.

15 *Victor cum victis*] Mortuorum omnium una est conditio, nec ulla dignitatis, ordinis, aut gradus apud Inferos habetur ratio; omnia enim mors æquat.

16 *Cum Mario, Jugurtha*] Inferi.

Marium victorem cum victo captivoque Jugurtha confundunt: ibi omnes sunt æquales, nulla inter divites pauperesque distantia.

17 *Non distat Crœsus ab Iro*] De Crœso, rege Lydorum opulentissimo, jam sæpius dictum est. Irus autem fuit homo pauperrimus, e Dulichio insula maris Ionii, Ithacæ vicina, oriundus; unde dicitur Dulichius. Idem alio nomine Arnæus vocatus est. Hic passim apud omnes, tum poëtas tum scriptores alios, sumitur in exemplum mendicis calamitosissimi. Martialis: ‘Cum sis tam pauper, quam nec miserabilis Irus.’ De Iro videtur Hom. Odyss. XVIII.

18 *Optima mors*] Quæ apto loco et brevi tempore venit. Alludit ad pro-

Me juvat in prima coluisse Helicon juvena,
 Musarumque choris implicuisse manus : 20
 Me juvat et multo mentem vincere Lyæo,
 Et caput in verna semper habere rosa.
 Atque ubi jam Venerem gravis interceperit ætas,
 Sparsarit et nigras alba senecta comas ;
 Tum mihi naturæ libeat perdiscere mores : 25
 Quis Deus hanc mundi temperet arte domum ;

accidit. Me juvat in prima juventute Heliconem frequentasse, ac Musarum choris manus inservisse; juvat etiam me mentem copioso Lyæo ligare, ac in rosa vernanti jugiter caput reclinatum habere. Et postquam tarda senectus Venerem totam abstulerit, ac cana anilitas meos omnes capillos asperserit, tunc me juvet naturæ mores penitus ediscere; qualis Deus istam mundi machinam ratione moderetur;

Parta Palat. membr. Dresd. Burm. 1. *Parta... acta* Palat. cod. *Acta* quoque Bon. Neap. Vat. 1. 5. et v. c. Fruterii: et sic affert Alb. Egb in Margarita Poët. cap. 13. et probat Passeratius. *Acta* Gebh. *Tarda... acta* Guy. *Propera* Heins. ad marg. ed. Ald. *Parca* est a Scaligero, et probatur a Gataker. ad Antonin. xii. 23. p. 356. Reponit Lachm. *Parca... acta*.—19 *Juvat* Neap. Bon. Mentel. ut Guy. et disticho sequenti: et sic Markl. et Schrader. cap. 7. Emend. p. 146. et dat Lachm. F. etiam, ait Burm. a pr. corrigend.—20 *Comis* improbat Burm. quod est in uno Colb. et Dorv. 2.—23 *Markl.* suspicatur Prop. scripsisse *tenera*. Non improbo quidem, ait Burm. hanc conj. sed tamen illud 'semper' non tam stricte capiend. opinor. *Verna* enim et *semper* non inter sese convenire censuit Markl.—23 *V. caput* Dorv. 1. Querit Burm. an f. libarius voluerit *comas*; sed vulg. esse sanissimam pronuntiat.—24 *Sp. integras* v. c. Fruterii, Exc. Scal. Leid. 1. Borr. Burm. Voss. 1. 4. (in quo superscript. in *nigr.*) cod. Palat. Guarn. et Venet. ap. Barth. Aldd. Colin. cett. *Sp. ingratas* Vat. 5. Leid. 2. Voss. 3. *Sparsit et integras* Regg. Colbertt. Dorv. 2. Dresd. Palat. membr. Groning. (si fides Bartho.: nam Burm. dicere videtur eum cod. habere *Sparsit* int.) Vat. Brix. Olim conjiciebat Burm. *Sparsit et niveas*. Sed tandem censuit Broukhusium recte vindicasse *Sparsit et nigras*, ut in Perr. v. c. Vat. 1. 2. Bon. aliisque; et ita Gebh. et Guy. et edidit B. B. B. L. Neap. habet *Sparsit et integras*.—25 *Liceat* Groning. *Perd. jura* Heins. Vulg. defendit Burm.—26 *Qua* Voss. 4. a m. sec. *Quis* recte se ha-

NOTÆ

verbum illud, 'Optimum non nasci, aut quam citissime aboleri.'

21 *Mentem vincere Lyæo*] H. e. indulgere genio, ac interdum ad ebrietatem usque vinum bibere, quo nimirum mens rationisque vigor quasi vinculo impediatur, ne suo fungantur officio. Hic autem mens loco curarum ponitur. Curas enim vinum quodammodo constringit, ne nocere possint.

23 *Venerem interceperit ætas*] Senectute libidines restringuntur, paxque datur a rebus Veneris, ut ait Cicero de Senectute.

26 *Quis Deus*] An Sol, an Jupiter, an aliud quid Jove majus, totum hoc rerum omnium templum ratione moderetur. Hæc nimirum quæ Philosophia naturalis inquit, cui velle se vacare dum senex erit Poëta significat, hoc loco persequitur.

Qua venit Exoriens, qua deficit; unde coactis

Cornibus in plenum menstrua Luna redit;

Unde salo superant venti; quid flamine captet

Eurus; et in nubes unde perennis aqua;

30

Si ventura dies, mundi quæ subruat arces;

Purpureus pluvias cur bibat arcus aquas;

Aut cur Perrhæbi tremuere cacumina Pindi,

Solis et atratis luxerit orbis equis;

ac unde Sol oriatur; et ubi occidat, et quomodo collectis in orbem cornibus Luna menstrualis recertatur; cur venti in mari abundant; quid insidietur flatibus suis Eurus; ac unde perpetuus imber in nubes proveniat; an sit aliquando dies adfutura, quæ mundi subvertat arces; quare arcus purpureus aquas coactes concipiat; vel quare Perrhæbi Pindi vertex contremuerit, ac totus mundus atratis

bere pronuntiat Burm.—27 'Hoc distichon locand. videtur post vs. 24. Sed tutemet statues, lector erudite: ego nihil definio.' Broukh. 'Sed nostro vs. 'exoriens' est ipse Sol.' Barth. Transpositionem tuetur Burm. sed, si quis, ait, eam repudiet, necesse erit, ut, sublata majori distinctione post 'deficit,' 'exoriens Luna' hic conjungatur. Minimum ergo punctum ponit Lachm. post 'deficit,' et vulg. ordinem relinquit. *Deficit unda* Palat. cod. *Unda* quoque Dresd. *Peractis* in aliis legi testatur L. Lat.—29 'Superent Groning. Dorv. 2. quod admitti potest propter sequens *captet*, vel *captat* illic cum Franc. corrigend.' Burm. *Cuncti pro venti* Voss. 1. Guarn. *Cunctis* Dorv. 1. *Flumine* Mentel. et Dorv.—30 *Currus* Palat. 1. Gebh. inde refingit *Cornus* vel *Caurus*. —31 *Si correxerunt Passerat*. Gebh. et Guy. e *Passeratii* libb. et receperunt B. B. B. L. *Sit* Leidd. tres Voss. Burm. Dorvv. cum pr. edd. *Sic* Palat. 'Arces. nuns Colb. habet *arcem*, quomodo et Gebh. in Palatino invenerat. Parum refert utro modo legatur.' Broukh. Id. censet Barth. *Arcem* Dresd. *Substruat arces* Borr. *Qua* Leid. 1. *Qua subruat artes* Mentel. *Arcem* præfert Burm. *Arces* ~~non~~ *trudere* pronuntiat Kuin. et dant B. B. B. L. —32 'Exponunt hunc vs. Lud. Cælius xxii. Lect. Ant. 29. et Hadr. Turnebus xxix. Advers. 31. ubi producunt ambo *Ceruleus* pro *Purp.* errore, credo, memoriæ: nam neque in scriptis neque in casis invenitur.' Broukh. Assentiunt Barth. et Burm. F. eorum memoriæ observatum esse Virg. 1. G. 452. observat Burmannus. *Bibat* Bon. Leid. 1. Dorv. 2. et sic Francius. Præfert Burmannus; at *bibit* dant B. B. B. L. *Argus* Bon.—33 *Perheræbi* Dresd. at in marg. *perherbi*. *Per heræbi* Mentel. Borr. Burm. 1. *Perherbi* 2. *Per*

NOTÆ

28 *Menstrua Luna*] Discam, inquit, causas, cur modo Luna tota sit luminosa, cur modo sinuetur in cornua, modo capiat incrementa discedens a Sole, modo decreseat ad Solem accedens. Menstrua porro Luna dicitur, quia mensis spatio cursum conficit, cœlique ambitum sibi præscriptum perlustrat.

30 *Eurus*] Ventus est ab ortu brumali spirans, de quo jam supra sapimus.

32 *Purpureus arcus*] Cœlestis arcus, qui et Iris dicitur, tribus maxime distinguitur coloribus, puniceo, *viridi*, cœruleo. Dicitur autem Iris 'aquas bibere,' quia nimirum nonnisi udo madidoque tempore apparens imbres semper significat; unde vocatur a Statio Theb. ix. 'imbrifer arcus.' De Iride vide Aristot. Lib. de meteoris, Lucret. Lib. vi. Plin. ii. 59. Senec. Nat. Quæst. i. 3.

33 *Cur Perrhæbi Pindi*] Pindus

Cur serus versare boves et plaustra Bootes; 35
 Pleiadum spisso cur coit imbre chorus;
 Curve suos fines altum non exeat æquor,
 Plenus et in partes quatuor annus cat;
 Sub terris si jura Deum, et tormenta Gigantum;
 Tisiphones atro si furit angue caput; 40

Solis equis luxerit; cur tardus Bootes septem triones et currum flectat; quare Pleiadum catus spisso lumine coalescat; vel quare suos terminos mare non prætergrediatur, ac partibus quatuor annus integer constet; cur etiam in Inferis Deorum sint jura, ac Gigantum cruciatus; an vere caput Tisiphones nigris

rhebi Ald. 2. Brix. Venet. ap. Barth. *Perebi* Neap. *Penci* Dorv. 2. a m. sec. *Pirrei temura c. mundi* Ask.—34 *Attractis* Guarn. *Attractis* Dresd. unus Colb. Groning. Leidd. Voss. 3. 4. Burm. Dorv. 2. et in marg. *auratis*. *Attractis* Ask. *Atractis* Borr. *Astrutis* Vat. 1. *Aratis* Dorv. 1.—35 'Omn. libb. scripti omnesque typis excusi ante Scalgerum habent C. s. quod non erat reji- ciendi.' *Brouckh.* Sic ediderunt Volsius, Ber. B. B. B. L. *Seros* Neap. *Senis* Voss. 1. Heinsian. Dorv. 1. *Segnis* edidit Scaliger; ut in Voss. 3.—36 *Imbre* est ex emend. Heins. N. Prop. et ad Ov. x. M. 568. qui id optime restituit, pronuntiante Burm. 'Hoc sensu,' ait Lachm. 'cum spissus imber est: ne F. G. Barthium audias cum cavillatione querentem an stellæ constant et efficiantur aqua et imbre. Melius tamen est ut retineamus, quod scripti omnes [et edd. vetustæ] habent, *igne*.' '*Ignæ* Groning. F. *ignæ*, pronuntiat. Ital.' *Barth.*—38 *Ut corripi jubet* Burm. cum Heins. Quod esse supervacaneum judicat Kuin.—39 *Si correxerunt* B. B. B. L. *Sint* Leidd. Burm. 2. Dorv. et edd. antiquæ. *Sin* Ask. *Sunt* Heinsian. tres Voss. Dorv. 1.—40 *Ferit* Colb.

NOTE

mons est Thessaliæ, (alii dicunt Ma- cedoniæ,) altissimus, Ætolos ab Aca- ranibus dividens, Apollini Musisque sacer, Lapitharum olim sedes, ad cu- jus radices Perrhæbi populi siti sunt; unde vocat montem illum Propertius Perrhæbum.

34 *Solis et atratis equis*] Equi Solis dicuntur 'atrati,' mundusque lugere videtur, cum sol deficiens obscuratur. Quod fit lunæ interventu, quæ suo nimirum inter terram et solem inter- posita radios solis interceptiens cali- gine terras offundit.

35 *Serus Bootes*] De Boote, seu Arctophylæce, aut Arcturo, jam sæ- pius dictum est.

36 *Pleiadum chorus*] Septem sunt stellæ Pleiades, quæ et Vergiliæ di- cuntur, de quibus etiam plura jam diximus. Earum autem ignis seu ful- gor dicitur 'spissus,' quia licet simul

junctæ septem sint stellæ, tamen non ita sunt conspicuæ, sed earum lumen tenue videtur ac densum, immo una ex iis fere latet.

37 *Suos fines non exeat æquor*] Ho- rat. etiam Epist. i. 12. 'Quæ mare pescant causæ, quid temperet an- nuu.'

39 *Sub terris si jura Deum*] Sintne Inferi, et apud Inferos sint judices, qui pœnis impios afficiant. Sintne Pluto et Proserpina, sintne Minos, Æacus, et Rhadamanthus, qui mor- tuis jura dicant.

Tormenta Gigantum] An reipsa apud Inferos Gigantes plectantur, quod Deos e cælo deturbare volue- rint.

40 *Tisiphones si furit angue caput*] An revera Tisiphone, quæ dicitur ex Furiis Inferorum una, cædibus plec- tendis addicta, colubris ac serpentibus

Aut Alcæoniæ furia, aut jejunia Phinei;
 Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas;
 Num tribus infernum custodit faucibus antrum
 Cerberus, et Tityo jugera pauca novem;

serpentibus saviat; an revera Alcæonia furia sint, an famæ Phinei; an rota, an saxum, an sitis sit in mediis aquis; an Cerberus triplici capite servet aditus Inferorum, utrum etiam Tityo vix satis sint porrecto novem jugera; an completus

Mentel. *Fuerit Ask.*—41 *Anæ* Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 3. ‘*Anæ A. furia, an j. P. J. P.*’ Sic notatum erat in Ferrarii libro, ubi J. P. significat, credo, Jovianum Pontanum. Ceterum Pucc. conjecerat quoque *Anæ.* Addend. ad fin. ed. Burm.—42 *Non r. non s. non s.* Mentel. Neap.—44 *Et deest* Mentel. et Vosa. 3. a m. pr. *An* conjecerat Oud. ut in Perr. v. c. Colot. et

NOTÆ

sit armata et capite et manibus, ut fingitur.

41 *Alcæoniæ furia*] Furiæ dicit Alcæonias Propertius, quæ vexasse dicuntur Alcæonem, postquam matrem suam Eriphylen interfecisset. Fuit autem Alcæon Amphiarai vatis filius, cui pater ad bellum Thebanum proficisci coactus nequitiam in se conjugis Eriphyles aperuit, eique mortis suæ vindictam reliquit. Alcæon, defuncto patre, memor præcepti, pietate ductus in patrem, impius in matrem esse voluit, eamque interfecit. In hujus autem sceleris vindictam dicitur Alcæon graviter furiis agitatatus.

Jejunia Phinei] Phineus, rex Arcadiæ, vel, ut alii, Thraciæ, vel, ut alii, Paphlagoniæ, mortua priore conjuge sua Cleopatra, Boreæ et Orithyæ filia, secundam duxit uxorem Idæam, Dardani filiam, cujus snasu filios ex Cleopatra susceptos excæcavit. Quapropter et ipse a Diis dicitur excæcatus, Harpyiæque feruntur contra eum missæ, quæ cibos et mensam ejus turpissime fœdarent, adeo ut ciliaris per Harpyias ablatis, aut ita fœdatis ut attingi non possent, continuo jeju-

Delph. et Var. Clas.

nare cogeretur.

42 *Num rota*] Omnia Inferorum supplicia persequitur. Mentionem autem injecit rotæ propter Ixionem, qui dicitur in Inferis rota versari; ut diximus 1. 9. et 11. 1.

Num scopuli] Propter Sisyphum, qui dicitur in Inferis etiam saxum ingens continuo volutare; ut etiam dictum est ad 11. 17. et 20.

Num sitis] Propter Tantalem in mediis undis sitientem, ut etiam dictum est 11. 1. ac 17.

44 *Cerberus*] Fingitur apud Inferos etiam canis, Cerberus nuncupatus, tria habens guttura, seu capita, januam servare, quem ab Hercule catena constrictum ad Superos tractum esse fabulantur.

Tityo jugera novem] Tityus dicitur in Inferis per novem jugera porrectus, vulturibus jecur ipsius continuo exdentibus, torqueri; ut etiam dictum est ad 11. 20. 31. et ad Tibulli nostri 1. 3. 75. ad hæc verba: ‘Porrectusque novem Tityus per jugera terræ Assiduus atro viscere pascit aves.’ Quo quidem in loco eadem fere Inferorum supplicia refert Tibullus, quem hic commemorat Propertius.

Propert.

3 G

An ficta in miseris descendit fabula gentes,
 Et timor haud ultra, quam rogos, esse potest.
 Exitus hic vitæ superet mihi: vos, quibus arma
 Grata magis, Crassi signa referte domum.

45

de his *sermo in homines infelices sparsus sit, et an metus Deorum non possit esse post mortem. Iste mihi vitæ finis restat. Vos vero, quibus bella magis placent, Crassi signa Romam reportate.*

Vat. 1.—45 ‘*Escend.* legit Broukh. ex emend. tam in vet. quam nova Ed. Quis non moleste ferat pruritum novandi? *Mentes* quoque vult Heins. sed nihil opus.’ *Barth.* *Descend.* defendunt Barth. Burm. Vulp. *Gentis* Neap. Mentel. Voss. Dorv. *Mentes* Exc. Scal. et sic legebat et Markl.—46 *Aut* varii codd. et edd. antiquæ. In Burm. 1. distinguitur, *Et timor, aut ultra q.* Sed in Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 5. aliisque haud. *Ire p.* olim coniecerat Broukh. Sic et voluit Franc.—47 *Superest* Leidd. Voss. 1. 3. Dorvv. Burmm. et priscæ edd. sed in cett. Mss. *superet*, ut in Groning. Voss. 4. a m. sec. aliisque. Hoc fultum ivit Mod. Novant. Ep. 18. sed valde improbavit Gebhardus, at frustra, pronuntiantibus B. B. B.

NOTE

45 *An ficta fabula*] Cognoscam, inquit, an fabulosa sint quæcumque de Inferis traduntur.

47 *Exitus hic vitæ*] Sic, inquit, senectutem iis in studiis consumam ac finiam.

48 *Crassi signa*] De Crassi signis dictum est Eleg. præcedenti. De his etiam agit Propert. infra iv. 6. ‘*Hic referat sero confectum fœdere Perthum: Reddat signa Remi; mox dabit ipse sua.*’

ELEGIA VI.

AD LYGDAMUM.

PROPERTIUS.

Dic mihi de nostra, quæ sentis vera, puella:
 Sic tibi sint dominæ, Lygdame, demta iuga.

O Lygdame, narra mihi, quæso, quæ vera esse credis de mea amico Cynthia;

Ad Lygdamum inscribitur in variis codd. et edd. antiquis. Omnes Scaligeri in hac El. transpositiones probabat Guy.—1 Sic interpungit Barthius; quæ ratio Marklando placuit, ut videtur Burmanno. Sed Broukh. Burm. et

NOTE

1 *Dic mihi*] Lygdamum servum dicat, quid de Cynthia sentiat, cuncto alloquitur, petitque ab ipso, ut sibi taque referat quæ de ipsa audierat

Num me lætitia tumefactum fallis inani,
 Hæc referens, quæ me credere velle putas?
 Omnis enim debet sine vano nuntius esse,
 Majoremque metu servus habere fidem.
 Nunc mihi, siqua tenes, ab origine dicere prima
 Incipe: suspensis auribus ista hibam.

5

ita tibi sibi leve servitium heræ tuæ. Mene vano lactas gaudio inflatum, renuntiatis ea, quæ existimas me velle credere? Quilibet namque nuntius debet esse fidelis; debet etiam famulus herum metuens majorem habere fidem. Jam incipe, quacumque acis, mihi narrare a primis initiis; ea omnia attentis auribus excipiam.

Lachm. quæ sentis, vera p. Quod tuetur Burm. Fluctuat Passeratius. Quid s. Ask. Corrigend. arbitratur Wassenberg. nostra querenti vera p.—2 Si tibi Dorv. 2. Sim d. Burm. 1. Depta Neap. 'Lenta quidam intrusit, improb. Passerat. et Livin.' Barth. 'Lenta male alii intruserunt; quod recte damnavit Gebh.' Burm.—3 'Passerat. (nescio an ex libro) edidit N. m. l. sensu probo et erecto. Id Gebh. non destitit carpere, more illo suo solenni: interim, illud solum Dum quomodo sensum absolvat, noluit aperire.' Broukh. 'Dum antiquæ edd. Num est a Passerat. laud dubie e libb. et ita alios legere notat Heins. qui tamen Cur emendat. Num requiritur ab ipso sensu: præsertim si Hæc vs. seq. retineas. Dresd. tamen super litera H appositam habet N, ut Nec legend. videatur, sed sensu contorto.' Barth. 'Dum Leidd. tres Voss. Dorvv. et mei. Non Neap. Num Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Th Frut. Pro tumef. f. præstiterit stupef.' Burm. Sed tumef. defendit Kuin. et convenientissimum putat. Num rectam esse pronuntiat Lachm. et dant B. B. L.—4 Conjecerat Heins. Hæcne refers. Nec ref. Borr. et Burm. 1. Illa refers Vat. 5.—5 Vanis esse relator ex Regg. et altero Colb. edidit B. B. L. Idque pro varia lect. etiam invenit Burm. in marg. sui 2. et in Vennet. 2. Rhag. ac Volac. 2. excusum est, et valde probat Broukh. Sine vano vel venis nuntius esse vett. codd. et edd. nam sic in Leidd. tribus Voss. Dorvv. Burmm. reliquis, et Ber. Aldd. Junt. Colin. Gryph. Mur. Rouill. Scal. ceterisque, et ap. Oct. Mirand. in Virid. Illustr. Poët. quod nescit Burmannus cur posthabitu fuerit, et hoc defendit. Hoc distichon spurium esse pronuntiat Lachm. et uncinis includit.—6 Timens s. omn. fere codd. et edd. prisca, et vulgg. etiam Græv. et est ap. Oct. Mirand. In vet. lib. Mureti metuens, sed ab alia m. substitutum erat timens, unde ipse emendavit metu. Timens placuisse Scaligero censet Burm. et secutus est Passeratius, atque in marg. lib. Aldini Perreius timens exponebat, reverens. Mureto assensere Guy. Heins. (qui ipse ex conj. sic legend. ed. Aldinæ ascripserat.) B. B. B. L. et quis non? querit Barthius. Vid. tamen sup. Et Gebhardo non potuit placere. Metuens Francio probabatur. Servus pro servus Neap.—7 Ducere malit Burm. Si quis tamen, ait, dicere pro, narrare, indicare, præferat, non valde

NOTÆ

et viderat: sed quia servi, ceterique id genus hominum, assentari placendique causa mendacia fingere consueverunt, rogat ut omnia sine fūco aut mendacio ingenue narret.

5 Sine vano] Sine mendacio. Doctet porro nuntios esse debere veridicos.

8 Ista bibam] 'Bibere auribus' pro attentis auribus audire sæpius reperitur apud scriptores, præsertim vero poetās. Ovid. Trist. III. 5. 'Ore meo lacrymas, auribus illa bibi.' Horat. Od. II. 13. 'Densum humeris bibitis aure vulgus.' Cic. ad Attic. II. 14. 'Fao venias ad sitientes aures.'

Siccine eam incomitis vidisti flere capillis ?

Illius ex oculis multa cadebat aqua ?

10

Nec speculum strato vidisti, Lygdame, lecto ?

Ornabat niveas nullane gemma manus ?

Ac moestam teneris vestem pendere lacertis ?

Scriniæque ad leoti clausa jacere pedes ?

Tristis erat domus ? et tristes sua pensa ministræ

15

Carpebant ? medio nebat et ipsa loco ?

Itane illam conspexisti inornatis passisque comis lugere ? multane lacrymæ ex ejus oculis fluebant ? An nullum in strato illius cubili speculum conspexisti ? Nullane margarita manus ejus candidas exornabat ? Vidistine etiam tristem illius vestem e mollibus humeris demissam esse negligenter ? Vidistine etiam ad lectuli ipsius pedes scrinia jacere clausa ? An erat moesta domus ? An moesta famula pensa trahebant ? An ipsa in medio loco carpebat ? An udos madentesque

refragabor.—8 *Hausta* conjecerat Heins. Valg. tuetur Burm.—9 *Sicut e.* et sine nota interrog. Palatt. C. Com. (sic dicit Barth. at Burm. dicit in his esse *Sic ut e.*) Bon. Guarn. Dresd. *Sicut e.* etiam in Borr. Ask. Leidd. tribus Voss. Dorvv. et Burman. cum priscis edd. '*Siccine e.* verias. lect. a Mureto, nifallor, reposita. Priores et scripti, ut videtur, omnes *Sicut e.* Neap. aut *Si e.* aut *Si eadem inc.* Scis enim ista una tantum litera differre, quæ hic dignosci nequit, *cæ, cæ.*' Lachm. *Siccine* dant B. B. B. L.—11 'Ambiguum Passeratii explicationem amovebimus, si cum Heins. legamus *N. s. in s. Hæc s. male in meo 2.*' Burm. *Non s. Franc.*—13 '*Ad Mentel.* At Groning. Palatt. C. Com. ut legebat Livin. Sed emendand. *An,* ut video etiam conjecisse Donsau F. probante Gebh. In solo Ask. *Agrestem ten.* in qua scriptura latet f. *Ac tristem.* Sed mox sequitur '*Tristis erat domus ?*' In Voss. 3. *niveis,* sed *teneris* superser. Quæ confusio ex vs. præc. orta est. *Vectam* corrupte Neap.' Burm. 'Groning. Mentel. [cf. sup.] *At ;* quod præferent quibus accurata oratio placet. Neap. *Acuestam ten.* habet, non *vectam,* ut Burm. notat.' Lachm. Ac exhibent B. B. B.—15 *Domina ?* Heins. *Domus* tuetur Burm. *Tristis s. p. ministra* Carpebat Ask.—16 'Mihi præplacet haud vana conj. Donsæ P. *foco.* Toro Heins. ad Val. Fl. II. 138. p. 230. In membranis est loco: unde suspicor esse errorem memoriæ.' Broukh. '*Foco* Broukh. 1. 2. Toro vult Heins.'

NOTÆ

11 *Nec speculum*] Significat Poëta indicium fuisse probæ fœminæ, nec fuisse speculum in lecto, nec lectum stratum, et aulæis ornatum. Nam speculum ad formæ commendationem pertinet; lectus vero aulæis purpuræque stratus ad luxuriam.

12 *Gemma manus*] Annulus, aut armillæ.

14 *Scriniæque clausa*] Illud etiam indicium est fœminæ incultæ et inornatæ. Indicat enim nihil unguentorum, nihil fucorum, aut pigmentorum, libellorumque amatoriorum curæ fu-

isse Cynthiae. Scrinia namque sunt vasa seu arcule, in quibus servantur libri, chartæ, libelli, epistolæ, unguenta, ac pigmenta. Vide Plin. XIII. 1.

15 *Tristis erat domus*] Testatur Lygdamus Cynthiae moestam non solum fuisse, sed domum etiam ejus totam tristitia fuisse affectam ob irati Propertii desiderium.

16 *Nebat et ipsa*] Lanificii peritam fuisse Cynthiae jam supra vidimus I. 3. 41. Quod quidem opus semper probis mulieribus convenisse legimus.

Humidaque impressa siccabat lumina lana ?

Retulit et querulo jurgia nostra sono ?

LYGDAMUS.

Hæc, te teste, mihi promissa est, Lygdame, merces ?

Est pœnæ servo rumpere teste fidem.

20

Ille potest nullo miseram me linquere facto ?

Æqualem nulla dicere habere domo ?

oculos adnota lana tergebat? An mœsta voce rixas nostras commemoravit? Hocne mihi prœmium, te teste, o Lygdame, promissum est? Est pœnæ, teste servo, fidem frangere. Illene tam durus est, ut me infelicem nullo meo merito deserere sustineat? habere nulla domo mihi parem dicere? Latatur ille me desertam

Barth. 'Loco reposui, quia sic jubeant omni. membr. et edd. vett. In Dorv. 2. legebatur *toro*, ut avertit Heins. ad Val. Fl. et N. Prop. p. 718. emendat. Colo in aliis legi scribit L. Lat. in Biblioth. Prof. p. 61. Fecit præfert Struchtmeyer Anim. Crit. II. 1. p. 93. Sic quoque in ora ed. Ald. olim conjecerat Heins. sed postea delevit. Possis, si consentiant codd. *media domo*. Vulp. *less* edidit, et pluribus vindicavit.' *Burm.* *Loco* prætulit Franc. ut putant Addenda ad fin. ed. *Burm.* et id dant Barth. Lachm.—17 *Impressa* Mentel. *Burm.* conjecerat *lana*, cum postea vidit Heinsium ad marg. ed. Gryph. 1672. etiam *lana* vel *palla* emendasse.—18 '*Retulit*: inopte hæc consonas gemina-verant, quibus timor erat ut staret versus.' *Broukh.* Geminat tamen Lachm.—19 '*Verba* Cynthiæ esse, margini ascripserat Perreius, et sic Beroaldus. Deasa P. editioni Ronill. alleverat: '*Verba* Cynthiæ cum famulo suo de fide (cujus datæ idem conscius fuerat) Propertii expostulant.' Nec aliter Livin. qui recte refutat Beroaldum et Canterum præced. vs. 16. male ad Lygdamum referentes, quasi illa retulerit Propertio: quod satis refutant '*jurgia nostra*' vs. 18. Singula enim inquireris et rogantis Propertii verba sunt. *Nec te Regg.* *Burm.* 1. [Dresd.] *Hæc me Mentel.* *Burm.*—20 *Est pœnæ servo* Palat. membr. Dresd. Passerat. in aliis libb. legi notat *Impune*: unde Guy. *Impune est*. Sed nihil novand. prænuntiat *Burm.* Hunc vs. per interrogationem legend. putabat Franc.—21 *Ille . . miserum* Gaarn. *Ille* Regg. Mentel. Voss. 1. 8. Dorvv. et *Burm.* 1. a m. sec. *Miserum* Borr. Leidd. Voss. 1. 2. et a m. sec. et Dorvv. *Potestne* uno Heins. ad oram ed. Ald. *Fato* Leid. 2. *Pacto* Exc. Scal. et Voss. 3. ut conjecerat Heins. et Broukh. ad marg. ed. Colin. *Fato* tuetur *Burm.* Si vero, ait, hæc præcedentibus adjuncta, ut cum seqq. connectantur, et verba Propertii continent, legend. omnino est,

NOTÆ

Hinc Livius Lib. 2. Læcretiæ probitatem, quod inventa sit a marito juvenibusque Tarquiniiis lanificio intentam inter ancillas lucubrantes, approbat. De qua etiam Ovid. *Fast.* II. '*Ante toram calathi lanæque molliis erant. Lumen ad exiguum famulus data pensa trahebant.*' Auctor etiam Epistolæ ad Demetriadem, quam male quondam S. Hieronymo tribuerunt nonnulli: '*Habete*,' inquit,

'semper lanam in manibus, vel staminis pollice fila deducito, vel ad torquenda subtegmina in alveolis fusa vertantur, aliarumque nota, aut globum collige, aut texenda compone.'

19 *Hæc, te teste*] Verba sunt Cynthiæ, quæ ex ejus persona Lygdamus incipit referre.

21 *Ille*] Propertius nimirum potestne me sine mea ulla injuria retin-

Gaudet me vacuo solam tabescere lecto?

Si placet, insultet, Lygdame, morte mea.

Non me moribus illa, sed herbis, improba vicit.

25

Staminea rhombi ducitur ille rota.

paucatim consumi viduo in lectulo. O Lygdame, si ipsi libet, mihi mortua insultet. Scelesta illa obsequiis aut ingenio me non superavit, sed herbis. Ille ducitur

ut in nonnullis codd. et in pr. edd. habetur, *Ille . . miseram . . facto.* Burm.—22 'Omn. libb. *Equelem*, quod f. fuerit *Et qualem*. Mihi hic spissæ sunt tenebræ: nec puto locum esse sincerum.' Broukh. Sensus huj. vs. æq. tolligere negat editor Cant. neque emend. Scaligeri se capere, sc. *Ac qualem*, quam amplectitur Gött. *Equelem* Regg. Colbertt. Vat. 5. Borr. Leid. tres Voss. Dorvv. et Burm. 2. Sic ed. Vulp. cett. et id Perreius in marg. ed. Ald. interpretabatur; et Francio non displicebat. *Equelem* Ask. Burm. 1. ut in aliis libb. In cod. Scalig. nullo modo: unde Heins. *Equelem nulla dicit h. d. vel nullam domi. Domi* in Palatino. Passeratius tentabat *Et qualem nullas dicit h. domos*, vel *nulla domo*, aut denique *Equelem ducere*. Gebh. *avere*, ut *havere* fuerit scriptum pro more librariis solito. Burm. vult *Aut qualem nulla possit h. domo*, vel *nulla possit amare d.* Dorvill. *Equelem nulla ducere ab arte domum*. Markl. ad Stat. Sylv. p. 241. hos vs. quos depravatis. vocat Burm. sic constituebat, *Ille potest uno miseram me l. facto? Rivalet ex illa ducor h. domo?* Kopp. in Obs. Philol. p. 146. *Ille potest nullo miseram me l. facto! Et quati nullam dicere amare modo.* Nodell. Obs. Crit. *Ac, qualem nullus, dicere h. domi.* Suam lect. exponit Kuin. Vult Lachm. *facto, Equelem nulla cui sit habere domo*: cui non certum videtur quomodo hic l. legi debeat.—23 *Solum Exc.* Scal. Regg. Leid. 2. Voss. 3. 4. Dorv. 2. et pr. edd. *Gaudeat et solum* Ask. 'Sed hæc,' ait Burm. 'Cynthia verba esse, quæ Propertio retulit Lygdamus, notaverat Markl. et ante eum monuerat Beroaldus, quod firmari posset ex vs. 35.'—24 *Tua* Ask. ut in aliis legi notat L. Lat. *Mea* Scaliger et Voss. 11. Anal. 10. ut 'morte' sit dativo antiquo pro, morti. Hoc valde laudat Barth. ad Claud. p. 1276. Sed non eo opus esse pronuntiat Burm. qui putat *insultet* esse longe efficacius r̄q̄ *exultat* Heinsii.—25 'Inficeti quidem mortales verum ita depravarunt, *Improba non vicit me mor. illa sed h.* Videtur prima mali contagies prorupisse ab Avantii confidente audacia; quod colligo ex Epistola Aldi Manutli, præfixa ed. Venetæ 1515. nam anteriores non discedunt a scriptis.' Broukh. 'Nam me Vat. Posth. Correxerunt quidam, (in his Heins. N. Prop.) cum non singultantis puellæ interpellatam orationem caperent, *Impr. &c.* quo ordine jam legitur in Venet. 1500. Sed Brix. nostrum ordinem servat: unde non potest ab Avantio in Aldd. demum irrupisse.' Barth. 'Ille Frut. Sed illa a VV. DD. refertur ad pellicem, cui Cynthia hæc exprobrat. *Vincit* Borr. Leid. 2. Voss. 2. His numeris ex genio Prop. artificiose dimensis verum exhibent Perr. v. c. Colot. Vat. 2.

NOTÆ

quere, quam solam sine viro gaudet tabescere, ac tædio macerari, cum ipse sit beneficiis ac incantamentis pellectus ad alterius amorem puellæ?

24 *Si placet, insultet*] Propertii perfidiam incusat, quem putat gavisurum de morte sua.

25 *Non me moribus illa*] Illa, sci-

licet, pellex, quam nunc sectatur Propertius, non me comitatis aut obsequiis superavit, sed beneficiis et incantamentis, ut ipsum ad amorem suum attraheret.

26 *Rhombi ducitur ille rota*] Ille, scilicet, Propertius, turbine quodam magice fascinator. Rhombus fuit quod-

Illum turgentis ranæ portenta rubetæ,
Et lecta exsectis anguibus ossa, trahunt,

rota staminea rhombi. Ipsum ducunt ranæ rubetæ veneno intumescensis monstræ,

Neap. Exc. Scal. Mentel. [Dresd.] Palatinus, Livinell codd. Heinsian. allique, *Non me m. &c.* *Non me illa m.* Borr. Leidd. Voss. 1. 2. *Non* [cf. sup.] *me numeribus illa, &c.* prave in Groning. et corrupte in C. Com. *Non me numeribus sed herbis*: unde fluctuasse librariorum patet. *Impr. non vic. &c.* primum provenisse ab Avantii audacia colligit Broukh. ex Epistola Aldi Masutii ed. Venet. 1515. præfixa, quæ in meo exemplari præmittitur ante Ald. 1. sed desideratur in 2. in qua scribit Aldus se in emendando Prop. illius Avantii opera adjutum fuisse; in anterioribus vero editis eo ordine legi addit, quo nunc exhibetur. Ita certe reperi in Venet. 2. Rhæg. Volsc. 3. Sed jam in Ber. 1487. sic extat, ut deinde in Aldd. Colin. Gryph. Rouill. aliisque edd. excusum fuit: quod miror Heinsio placuisse. Recte Passerat. et Broukh. numeros ad singulantis puellæ affectum exprimend. dedita opera a Prop. compositos judicarunt. *Burm.*—26 *Ille* Ask. Voss. 3. et 4. pro varia lect. Sed *ille* tuetur *Burm.* qui damnat *rumpi*, quod est in Regg. et pr. edd. *Rumbi* *Burm.* *Bombi* *Dresd.*—27 '*Protenta* corrupte Voss. 1. Dorv. 2. a m. pr. quod favere posset Heinsio *prosecta* emendanti, qui præterea ad marg. ed. Ald. conjecerat *turg. sanie*: quam conj. elegantem et ingeniosam vocat Broukh. sed valg. ex Plin. tuetur. *Turbenta* Dorv. 1. unde tormenta Markl. *Sanie* approbat Græv. iv. Syll. Ep. p. 396. *Burm.* qui vulg. defendit; et sic Barthius, sed scuto Broukhussii. Eld. hos vss. sic legit: *Ill. tur. sanie p. rubetæ, et Exusta Aëris ignibus ossa trahunt*; *Et s. i. per b. recentia p.*—28 *Electa* Palat. 1. *Exectis* Colot. Vat. 1. 2. Leidd. 2. Voss. 4. et a m. pr. in 3. Dorv. 1. *Burm.* 2. *Exsectis* *Dresd.* *Ex sectis* vetustæ edd. unde *enectis* Heins. aliquando conjecerat. *Et l. ex sectis ang.* Ald. 2. *Ex satis* Mentel. Quod cum *exfectis* et *exfactis* esse in Heinsii codd. monet Barthius. *Exustus* Exc. Scal. pro *exustus*, censente *Burm.* *Leta exactis* Borr. *Exactis* etiam Palatt. C. Com. Dorv. 2. *Burm.* 1. *Exsectis unciis* Regg. *Ex sertis* vel *exsectis* pro varia lect. in uno Colb. *Exactis* in altero. *Exsectis ang.* cod. Frut. quod rejecit Broukh. et *exsectis ung.* edidit cum Gött. Barth. *Burm.* Delrius in Disquis. Magic. III. Quæst. 3. affert *e sectis ang.* Si *ang.* (quod a Broukhussio conjiciente oritur) a Mss. firmaretur, mallet *Burm.* *exsectis* vel potius *exsectis ung.* A Broukh. discedit Oud. ad Lucan. vi. 543. qui *exsectis ang.* tuetur, vel *trita* pro *lecta* tentat. *Ang.* est in omni. codd. cum edd. antiquioribus: quod non videtur Barthio immutand. Tentavit Heins. N. Prop. p. 719. et ad Vell. ii. 87. *Exsecta e vivis ang. exta, vel e factis ang. exta*, ut dicit Broukh. sed *ex f. a. e.* monente Barth. Markl. conjecerat *ex atris ignibus*. Sed, ait *Burm.* si hic intelligenda sint ossa e rogis lecta, vulgatæ *exsectis* vel *exsectis*, ut in Mss. est, propius accederet, si cum Heins. Ep. ad Græv. T. iv. Syll. Ep. p. 396. legeretur *ex seris ign.* Sed hoc ipse Heins. postea neglexit. Suam lect. defendit Kuin. Reponit Lachm. *Ex structis ign.*—29 '*Groning.*

NOTE

dam instrumentum magicum, quo striges seu magæ utebantur in veneficiis et incantamentis. Quomodo porro rhombus ex stamine llicisque fieret, ducereturque, superius dictum

est.

27 *Illum turgentis ranæ rubetæ*] Propertium pellicunt, ait Cynthia, veneficia rubetæ ranæ, &c.

Et strigis inventæ per busta jacentia plumæ,

Cinctaque funesto lanea vitta toro.

30

Si non vana canunt mea, Lygdame, somnia, testor,

Pœna erit ante meos sera, sed ampla, pedes.

Putris et in vacuo textetur aranea lecto :

Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.

et ossa collecta e sectis serpentibus, et strigis inter sepulcra diruta repertæ plumæ, et lanea vitta homini funerato præcincta. O Lygdame, testem te appello, nisi mea insomnia falsa prædicunt, tarda erit, attamen ampla, illius ante pedes meos pœna. Putrida aranea tela fiet in eorum viduo lectulo; ipsorum noctibus ipsa Venus dor-

rotantia, quod non placet. Passeratius conj. *latentia*. Felicis nonnihil Palm. *latentia*, quod non plane rejiciend. videtur; quanquam et in lect. jac. sensus est rectus ac commodus. Broukh. *Carentia* Dorv. 2. Conjecerat Heins. *recentia, calentia, vel tepentia*. Recentia et Franc. conjecerat. Stygis Brix.—30 'Versus obscurus et haud dubie corruptus. Præplacet correctio Heinsii Castig. Velleian. *Vinclaque...toro*.' Broukh. 'Vinclaque...toro recep. Broukh. Vulp. Gött. Id. tamen Heinsius, ut sibi parum constabat, malebat etiam *Cinctaque funestæ l. v. pyræ*.' Barth. qui *Cinctaque...viro* defendit. 'Toro recte castigavit Heins. pro viro, ut antea in Mss. et edd. Id. Heins. rogo conjecerat. *Cinctaque* est in Leidd. Vossianis, meo 2. et Dorv. cujus lect. corruptum vestigium est in Dorv. 1. in quo *Cynthiaque*. *Junctaque* Heinsian. *Cinctaque* exhibui, quia sic in majore codd. numero.' Burm. Toro dant B.B.B.L. qui id recte conjecisse Heinsium pronuntiat, et scribend. jubet *Vinclaque* vel potius *Vinclaque*.—31 'Nihil mutant scripti: tamen Passerat. Gebh. et Schopp. præferunt *cadunt*, frustra. Noster 2. ita exhibet, *canunt mea*, L. s. quod nescio quo modo gratius accidit ad aures.' Broukh. *Cadunt* est in Vat. 5. Leid. 2. tribus Voss. Dorv. 1. Burm. 2. quod non facile repudiand. censet Burm. sed id glossema redolere Kuinoel putat. In plerisque codd. habetur hic ordo, *mea s. L.*—32 *Ante ejus* Schopp. Id improbat Heins. Gebh. B.B.B.—33 *Nutrix* Borr. *In vac. putris* Gny. sed sine ulla necessitate, pronun-

NOTE

29 *Et strigis inventæ*] Strix avis est nocturna, quam ad magicas artes et ad veneficia idoneam esse scripsit Horatius in Epod. v. cujus plumam adhiberi etiam amatoris philtris consuevisse dicit; quam sententiam sequitur Propertius, cum dicit plumas strigis inter sepulcra repertas adhibuisse veneficam ad amorem concitandum.

30 *Cinctaque funesto toro* [viro] Possae hoc intelligi de laqueo hominis strangulati, quem pollere ferunt ad magiam, nonnulli putant; sed lanearum vittarum in sepulcris maxime usum, lanæque in omnibus sacris auctoritatem apud veteres plura probant

scriptorum monumenta, unde non mirum est si etiam in veneficiis adhiberetur. Virg. Ecl. viii. 'Et molli cinge hæc altaria vitta.' Idem Ge. iii. 'Sæpe in honore Deum medio stans hostia ad aram, Lanea dum nivea circumdatur infula vitta.' Varro Lib. vi. de L. L. 'Cum ad sepulcrum ferunt frondes ac flores, addant nunc lanas.' Funestus porro vir dicitur funeratus seu sepultus, cujus sepulcro adhibita fuerat lana, seu vitta lanea.

32 *Pœna erit ante pedes*] In promptu et in potestate mea.

33 *Putris et in vacuo textetur aranea lecto*] Vaticinatur Cynthia fore ut lectus, in quo jacere solebat Poëta

PROPERTIUS.

Quæ tibi si veris animis est quæsta puella, 35
 Hac eadem rursus, Lygdame, curre via;
 Et mea cum multis lacrymis mandata reporta,
 Iram, non fraudes, esse in amore meo.
 Me quoque consimili impositum torquerier igni;
 Jurabo et bis sex integer esse dies. 40
 Quod mihi si tanto felix concordia bello
 Extiterit, per me, Lygdame, liber eris.

miet. Si vere nec simulata mente hæc omnia apud te conquesta est amica Cynthia, o Lygdame, eandem cito viam, qua venisti, revertere, ipsique refer mea verbatim commissa cum lacrymis: esse nimirum in amore meo iram, non vero dolum, aut perfidiam. Me etiam pari doloris amorisque ardore cruciari jurabo, meque per duodecim dies fuisse castum. Quod si mihi per te post tam magnam inimicitiam reconciliata fuerit gratia, paxque evenerit, o Lygdame, per me liber eris.

flante Burm.—34 *Dormiat* Groung. Dorv. 2. Burm. 1. *Derinat* Palat. 1. *Illa* V. Regg. Colbertt.—36 *Hæc e.* Vat. 1. Ask. *Huc* conjecerat Heins. *Viam* Neap.—39 *Te* Borr. *Cum sim.* Groung. Burm. 2. Brix. *Consimili* Neap. quod contractum censet Burm. ex *consim.* ut in plerisque codd. *Consim.* lectum i. i. Heins. *Impos.* non videtur Burmanno sollicitud. *Torquerier* Palm. Franc. Recte vulg. tueri Passeratium pronuntiat Burm. 'J. H. Voss. ad Tibull. i. 5. 81. *torq.* igni bene tuetur, male autem *imposito* igni legend. conjectat.' Lachm.—40 *Jurato* Heins. quod cod. suo ascripserat Markl. *Jurabo bis sex* Neap. Borr. Guarn. Leidd. tres Voss. Ask. Dorvv. Burmm. *Jurabor bis sex* Brix. Patat Lachm. Prop. scripserat *Jurabo hos bis s.*—41 Neap. Q. nisi et *tan.* Inde Lachm. conj. Q. *mihi si e tan.*—42 'Sic distinguitur in plerisque codd. et edd. Markl. legebat *Extiterit per te:* ut et ipse olim conjeceram. Sed nunc præfero *per me liber eris.*' Burm.

NOTÆ

cum pellice, telis aranearum situque sit oblitus; quia nimirum illam pellicem penitus desertam relinquet, ad suamque Cynthia redibit.

35 *Quæ tibi si veris*] Postquam Lygdamus querelas retulit Cynthia, nunc loquitur Propertius, jubetque Lygdamum ad Cynthia suam mau-

data referre, se scilicet non propter fraudes, aut perfidiam, sed propter quasdam irarum causas eam reliquisse: significatque se Lygdamo internuntio Cynthia reconciliari perquam velle, eni, si id præstiterit, manumissionem pollicetur.

ELEGIA VII.

DE MORTE PÆTI OB AVARITIAM.

ERGO sollicitæ tu causa, pecunia, vitæ es.

Per te immaturum mortis adimus iter.

Tu vitis hominum crudelia pabula præbes;

Semina curarum de capite orta tuo.

Tu Pætum ad Pharios tendentem lintea portus

5

Obruis insano terque quaterque mari.

Igitur, o pecunia, anxia vitæ tu causa existis: propter te præmaturam funeris viam terimus. Tu vitis mortalium sæva ministras alimenta; curarum semina de tuo fonte nata. Pætum ad Pharios portus navigantem submergis septies vesania

De morte Peti, et mala avaricia inscribitur in Venet. 2. h. e. *avaritia*, ut in Rhæg. et Volsci; vel, ut in meo 2. *De morte Peti et malo avaritia*. In Regg. et Colbertt. *De morte Peti, et malis avaritia*. Ap. Oct. Mirand. in Virid. Illustr. Poët. fol. 184. *De morte Peti: et avaritia mala*. In Aldd. *De morte Peti ob avaritiam*. In Ber. simpliciter *De morte Peti*. In meo 1. *Queritur Peti mortem*: ut in Borr. nisi quod *Pœtæ* pro *Pæti*, supinitate librarii. Plurima vero huj. Carm. valde inversa et transposita in Mss. et antiquis edd. leguntur. Unde suam operam in plurimis huj. El. valde turbatæ ac confusæ versibus alio ordine digerendis jam contulit Canter. v. Novar. Lect. 30. Scaliger ita transposuit, ut nunc legitur, probante Guyeto. Sed editor Elect. Etonens. Major. p. 151. et seqq. antiquiores edd. secutus est. In Notis tamen nonnulla aliter transponere conatur. Hæc Burn. Transpositionem improbant Barth. et Lachm. sed sequitur Broukh. Hanc El. Anthologie suæ inseruit J. Vorstius, sed ordine Scaligerano. Ceterum verus a Scaligero ita ponuntur: 1—8. 55—66. 17—20. 9—16. 67—70. 25—34. 37. 38. 35. 36. 21—24. 39—42. 53. 54. 47—52. 43—46. 71. 72.—1 'Sic Regg. Colbertt. Borr. Groning. et pr. edd. *Ergone* Heinsian. Leid. 1. alique, et vitiosæ edd. *Ergo* recte vindicatur a Broukh.' Burn. 'Ergone in sua ed. expressit Doussa F. contra morem sæculi Augustei, sec. Broukh. Ovidius tamen Ep. CEnon. 59. 'Votis ergo meis.' Barth. *Tua c.* Burn. 2. *Es* abest a Neap.—3 *Ematurum* Dorv. 1. *Immatura* affert Lips. ad Sen. iii. de Ira, 32. quod a nullo cod. aut vetusta ed. confirmatur.—3 *Mortalia* Dorv. 2. 'Misceo pro præb. in aliis legi testatur L. Lat. Quod si probum esset, pocula misceos alii f. substituerent. Sed sana mutare nihil opus est.' Burn. Hos quatuor priores vs. ut hic leguntur, affert Alb. Eyb in Margar. Poët. cap. 13. codd. Mss. usus.—4 'Semine Brix. quod equidem pro vitio typogr. habebam: sed ita quoque Rhæg. nullo tamen sensu.' Barth. Et sic editor Elect. Etonens.—5 *T. P. Carpathios*

NOTE

1 *Ergo sollicitæ*] Mortalium avaritiam, pecuniæque cupiditatem insecutur, cujus causa Pætus naufragio perierat.

3 *Tu vitis hominum*] Hominum vitia nutris et auges.

4 *Semina curarum*] Causæ nimirum

et initia curarum, malorumque fere omnium, ex avaritia nimique habendæ pecuniæ cupiditate proveniunt. Unde etiam Ovid. Metam. Lib. 1. vocat opes 'irritamenta malorum.'

5 *Tu Pætum*] Quis fuerit ille Pætus, ignoratur; nisi forsitan sit ille

Nam, dum te sequitur, primo miser excidit ævo,
 Et nova longinquis piscibus esca natat.
 Et mater non justa piæ dare debita terræ,
 Nec pote cognatos inter humare rogos. 10
 Sed tua nunc volucres astant super oesa marinæ:
 Nunc tibi pro tumultu Carpathium omne mare.
 Infelix Aquilo, raptæ timor Orithyïæ,
 Quæ spolia ex illo tanta fuere tibi?
 Aut quidnam fracta gaudes, Neptune, carina? 15
 Portabat sanctos alveus ille viros.

fluctibus oppressum. Dum enim ipse te captare cupit, infelix in prima juventute perit, recensque piscibus fluctuat cibus. Ipse etiam mater non potuit exequias humo debitas persolvere, nec ipsum in sepulcro gentilitio inter propinquos sepelire. Jam vero aves marinæ in ossibus tuis consistunt, jam habes pro sepulcro totum æquor Carpathium. O infauste Aquilo, terror abreptæ Orithyïæ, quamnam tam magna præda ex illo tibi contigit? Vel cur tu, o Neptune, quassata rate lætaris? Puros innocentesque homines rehebat ista navis. O Pate, cur numeras annos tuos? cur a

Guarn. e vs. 12. ut putat Barth. qui monet *Petus* in Brix. et paucis aliis semper scribi per *e*.—7 *Occidit* Livin. Damnant Barth. Burm. In ed. Volsci legitur.—9 *At* Groning. et sic Gny. et Heins. nec aliter in ora lib. sui Markl. 'Hoc,' ait Lachm. 'ordo Scalig. necessario requirit; si libb. scriptos sequimur, utraque particula recte habet.' Damnat Burm. *busta*, quod ap. Mentel. *Terræ* majore litera scribend. notaverat Markl. Sed hoc minus placebat Sannetio.—10 *Ut pote* Borr. Burm. 1. *Nec potes ignotas* C. Com.—11 *Sua* et vs. seq. *sibi* Grnt. vii. Suspici. 5. legebat, vel admittend. hic esse Scaligeri transactionem versuum censebat. *Adsumt* Dresd. Sed præstare longissime *astant* pronuntiat Barth. et tuetur Kuin.—12 *Mare est* Guarn. Neap. tres Voss. Dorvv. Burm. 2. et cod. Scal. Quod addend. statuit Lachm.—13 *Memor* O. Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Damnat Broukh. *Immemor* placebat Heinsio.—15 *Quinam* Dorv. 1. unde *quinam* Markl. An Propertio id conveniat, vehementer dubitat Burm. 'Aliud suadent præcedd. Consentaneum est ut

NOTE

Arrius Pætus, de quo extat Catulli Epig. lxxxiv. quod incipit, 'Chommoda dicebat,' &c. Nam in Orientem est navigasse, et in Ionio mari perisse, scribit ibidem Catullus.

Ad Pharios portus] Pharon insulam Ægypti, Alexandriæ vicinam, significat. Ponte quondam juncta fuit Alexandriæ a Julio Cæsare, qui illam lib. iii. de Bell. Civ. describit. Vide etiam Hist. de bello Alexandrino.

12 *Carpathium mare*] Pro sepulcro, inquit, totum habes Carpathium mare; quod quidem ita dicitur ab insula Carpatho, inter Rhodum et Cretam

in mari Mediterraneo sita; unde pelagus ad Ægyptum vergens dictum est Carpathium.

13 *Aquilo, raptæ timor Orithyïæ*] Aquilo ventus est a Septemtrione spirans, quem incusat tanquam Præti naufragii auctorem. Aquilo porro dicitur 'timor Orithyïæ,' quia nimirum Aquilo, qui et Boreas dicitur, Orithyiam Erichthei, seu Erichthonii, Athenarum regis, filiam rapuit, in Thraciamque abduxit, ex qua Zoten et Calain genuit: ut jam diximus supra.

16 *Alveus*] Navis, quomodo dixit

Pæte, quid ætatem numeras? quid cara natanti

Mater in ore tibi est? non habet unda Deos.

Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis

Omnia detricto vincula fune cadunt.

20

Sunt Agamemnonias testantia littora curas,

Qua natat Argynni poena minantis aquæ.

te naufrago tam sæpe dulcis parens appellatur? mare non habet Deos. Cuncta namque vincula a te ad scopulos connexa per tempestatem noctis savientem ruptis rudentibus excidunt. Littora sunt quæ testantur Agamemnonis amores, quæ reddit infamia mors quam unda irata intulit Arginno. Isto quidem adolescente adempto

sequatur, *Aut quid tam f.* Lachm.—17 ‘*Narras* Dorv. 2. quod favet Schradero, cui *memoras* corrigend. videbatur Emend. cap. 8. propter vs. 59.’ Burm.—18 *Quærit* Burm. an f. castigand. *non pæcet.* Est nescit Franc. 1. minus recte, pronuntiante Broukh.—19 ‘*Rigata, Ægæa, Eubæa, agitata,* Heins. N. Prop. et Advers. p. 88. Elige utrum malis. Ego talium non sum amans lautitiarum.’ Barth. Vulg. tuetur Burm. Jam reponit Lachm.—20 *De trito* Burm. 2. alique codd. et edd. antiquæ. *De tristi* Borr. Burm. 1.—21 Heins. nonnulla deesse putat. Livineius distichon hoc et seq. post vs. 38. legend. pronuntiat.—22 ‘*Parr.* Comment. in Claud. 11. Rapt. Proserp. 136. legit *Qua notat A. p. natantis aquas.* Melior videtur ac verior restitutio Scaligeri, *Quæ notat Argynni p. nat. aquas:* etsi non ignoreo accessisse Parrhasio P. Leopardum, hominem profundæ eruditiois.’ Broukh. ‘*Qua notat argynni* Guarn. *Argivi* Palat. cod. *Argivum* Dresd. *Argivis* C. Com. *Argivum, Argini, Argyni, argynni* etiam ludibria edd. *P. minantis aquæ* codd. Palat. Bon. Dresd. edd. Brix. Venet. [In p. XLVI. dicit: ‘*Qua notat—aquæ* quat. antiquiss. edd. R. B. V. et Bon.’ Denotat edd. Rheg. Brix. Veuët. et Bononiensem s. Ber.] Aldd. Colina. Parrhasii lect. exhibit Cant. e Ferrarii libro maxime. [Hic liber habet illam lect.] Barth. ‘*Qua not.* Borr. Leid. 1. duo Voss. Dorvv. et mei. *Qua not. Agivum p. minantis aquæ* Regg. Colbertt. Mentel. *Qua nat. Argynni* Ask. *Nat. Argynni* ap. alios haberi testatur L. Lat. *Nat.* etiam Vat. 5. Dorv. 2. *Minantis* Leidd. Voss. 4. meus uterque, et Dorvv. *Natantis aquas* Colot. Vat. 1. *Minantis aquas* correxerat Frut. *Argynni* Perr. v. c. Leid. 1. *Argynni* 2. *Argynni* Neap. *Argynni* Vat. 5. *Quæ nota Argivis* Groning. *Argivi* meus 1. *Qua not. Argivum p. minantis aquæ* prisce edd. *Quæ not.* Passeratius, vel *Quas.*

NOTE

Virg. ‘Simul accipit alveo Ingentem Æneam.’ Ovid. Fast. 111. ‘Assiliunt fluctus, imoque a gurgite pontus Vertitur, et canas alvens haurit aquas.’

17 *Pæte, quid ætatem numeras*] Quid quereris parum te vixisse, et quod ‘primo miser excidis ævo?’ ut supra dixit.

18 *Non habet unda Deos*] Dii namque natura sunt boni, benefici, hominumque vota exaudiunt; sed ita sæva est ac barbara tempestas, ita surdi sunt venti, ut ab iis minime piorum

preces audiantur. Deinde graviter irati sæpius negant esse Deos; ut 1. 6. 8. ‘Et queritur nullos esse relictos Deos.’

21 *Agamemnonias testantia littora curas*] Annis Cephisi ripas intelligit, in quo puer Argynnus, seu Arginnus, ab Agamemnone, Mycenarum Argivorumque rege, multum adamatus perlit; quo quidem in loco sepelivit juvenem Agamemnon, templamque Veneris Argynnidos construxit.

22 *Qua natat* [*Quæ notat*] *Argynni*

Hoc juvene amisso, classem non solvit Atrides;

Pro qua mactata est Iphigenia mora.

Reddite corpus humo; positaque in gurgite vita, 25

Pætum sponte tua, vilis arena, tegas;

Ut, quoties Pæti transibit nauta sepulcrum,

Dicat: Et audaci tu timor esse potes.

ac mortuo, classem Atrides vela dare noluit; ob quam cunctationem immolata est Iphigenia. Corpus terra tegite, cumque Pætus in mari vitam amiserit, o subjecta arena, sponte tua ipsum contegas: ac quotiescunque navita transibit juxta tumulum Pæti dicat: Tu quoque, o Pæte, audaci potes esse metus causa. Ille, o naces cur-

Scribend. *Argynni*, non *Argyni*, ut in ed. Bronkh. Parrhasii sententia in Quæsitis Ep. p. 211. Cantero et Heinsio probata fuit. *Nat. f.* propria notione posset intelligi, non autem cum Passeratio *Qua nat. Arg. p. minantis aquæ*, ut *nat.* ponatur pro, mortuus aquis fluitat. Sed aliter viri eruditi manus, qui in marg. ed. Scal. annotaverat: '*Lege Quæ not. A. pæna, minantis aquæ*: ut sit ordo: Sunt littora min. a. i. e. Maris Egæi, testantia curas s. amores Agamemnonis, quæ littora notat s. infamat pæna pueri Arg. ad ea littora naufragio ejecti. 'Pœnam' pro naufragio dixit.' *Burm.* Ex sua lect. reliquæ ortæ videntur Kuinoeli. '*Quæ not. Argynni p. natantis aqua Scaligeri codex. . . . Repone Quæ not. A. pæna, minantis aquæ.*' Lachm. *Quæ not. Argyni p. natantis aqua* dant B. B. B. nisi quod *Argynni* *Burm.*—23 Reponit Lachm. *Hic.*—25 Distichon hoc et tria seqq. Livineius subjicienda pntat versui 16. Kuinoel hunc et tres seqq. vs. eid. vs. subjiciendos putat. *P. in g. v. omn. codd. et edd. quasi quod in Neap. posita est in g. v.* Sed amplectitur Burmannus emend. Marklaudi ad Stat. II. Sylv. 4. p. 211. *positumque in margine ripæ.* Hanc emend. probavit quoque Jacobs. in Animadv. ad Anthol. Gr. T. II. P. II. p. 15. ac Kuinoel sibi eam ita vehementer arridere affirmat, ut in ordinem eam recepisset, si ullius cod. auctoritate confirmaretur.—26 '*Mollis* Markl. Sed vulg. non sollicitare præstiterit, nisi quod in textu recipiend. exigente sensu, existimaverim *P. s. sua v. a. tegat*, ut legebat Gny. eoque non inspecto ita conjecerat Sant.' *Burm.* Sic habet Palat. 1. Hos vs. ita refingit Lachmannus: *R. c. humo positumque in gurgite, venti, Pætum: sp. tua, p. arena, tegas.*—27 Et scripti et edd. antiquæ. Ut emendatum a Dousa; quod probant Livin. *Burm.* et exhibent B. B. B. Nec se rejicere dixit Lachm. qui tamen *Et* edidit.—28 *Dicit* Livin. quod damnat

NOTE

pæna minantis aquæ] Oras, inquit, amnis Cephisi infames reddit pœna quam aqua sæva et irata inflixit Argynno; qui, nempe, fuit in aqua Cephisi fluvii Bœotizæ immersus.

23 *Atrides*] Atrides dictus est Agamemnon ab Atreo patruo, a quo ipse Agamemnon Menelausque frater educati sunt, locoque filiorum habiti,

postquam ipsorum pater Plisthemes eos, juvenis moriens, Atreo fratri commendasset.

24 *Iphigenia*] Agamemnonis et Clytæmnestræ filia, quam fabulantur immolatam fuisse ad placandos ventos Deosque maris, antequam ex Aulidis portu classis Græcorum ad expugnandam Trojam solveret.

Ite, rates curvas et leti textile causas :

Ista per humanas mors venit acta manus.

30

vata, mortisque occasiones quarrit: talis quidem mors, quæ naufragio accidit, per

Burm.—29 'Nihil certius hac correctione Passeratii, quam eleganter asseruit Gronov. II. Obs. 9. Scaligeri est *causam*; nam omn. libb. *causas* habent: neque causa leti est letum ipsum.' Broukh. '*Curvæ et l. contextite* Venet. *Ite, r. curvas, leti contextite causas* Boschus: quod et Heinsio in mentem veniebat, nisi quod *causam* legebat. *Causas* quoque Ed. pr.' Barth. '*Ite r. curvæ et leti textile causas* ex Farnesiano et Ursini codice Lipsius II. Antig. Lect. 10. quod Gebhardo valde probatum fuit: et Lipsio favent [Palatt.] Leid. 3. tres Voss. Dorvv. et mei, nisi quod *contextite* in Leid. 2. Voss. 3. 4. meoque 1. ut in Borr. *Curvæ et leti quoque textile causas* in Regg. et Colbertt. ut in vetustis edd. et ap. Oct. Mirand. in Virid. Illustr. Poët. fol. 184. *Ite r. curvæ ite et leti textile causas* Mentel. *Curvæ et leti contextite causas* Ask. *Detextite* Vat. 5. *terite* Neap. Corrupte Groning. *Ite r. curvæ et letius textile causas*. Scaliger ex v. c. prætulit, [*curvæ*] et *letii textile causam*. Heinsius I. Advers. 9. p. 88. et N. Prop. p. 720. *Ite, r. curvas, leti contextite causam*: quod recipiend. videtur. *Causam* etiam correxerat Marklandus. Livineio in Notis p. 124. placebat Boschi, amici sui, emendatio, *Ite, r. curvas, leti contextite causas*: cujus Boschi emendationem suam fecisse Heinsius affirmat Schraderus Emend. cap. 5. 88. quod miror, quia nimis perspectum viro in his exercitissimis est fecundum Heinsii ingenium, quam ut alienas emendationes suas facere opus habuerit; quem de Boscho illo ne cogitasse quidem certus sum, neque Boschum aliquem, Livineio ætate parem, novisse. Quis enim iste Boschus fuerit, mallet Vir Cl. indicasset. Non dubito operarios, notas Livinei describentes, ead. oscitantia errasse in hoc nomine, qua in liis. Livinei Notis p. 61. *Pansatius* editur pro *Parrhasio*: Livineium vero ipsum scripsisse: 'Sic legit Bochius noster. Joannes nempe Bochius, eo tempore, quo vivebat Livineius, Senatui Antverpiensi a secretis, qui elegantissimis versibus Heroleis Psalmos Davidicos vertit atque erudito Commentario illustravit, aliisque scriptis, poematibus præsertim, inter insignia illius sæculi ingenia locum non minimum obtinuit: quem Bochium eruditionis et multæ lectionis nomine etiam laudat Livineius ad Paneg. Vet. p. 316. Eund. vero Heinsium aliquando maluisse *Ite, r. curvæ, leti contextite causam*, patet ex Grævii Epistola T. IV. Syllog. p. 533. qui illud utraque manu se amplecti scribit. Egrege etiam de h. l. egit Gronov. II. Obs. qui Passeratii emendationem, Guyeto quoque probatam, vindicavit: et Gronovio assentitur Grævius in Lect. Hesiod. cap. 17. neque enim rates ipsas alloquitur: ut patet ex vs. seq. *Ista per humanas mors venit acta manus*: vel *aucta*, ut conjecerat Heins. ad marg. ed. Ald. propter sequentia, ni fallor, 'fatis adjecimus undas.' Sed *aucta* et *aurimus* cumulari nollem. Absurdo judicio Gebhardus hic legebat *Ista per humanos* [*humanos* dant Palat. membr. Dresd. habet *humana*.] *mors venit acta manu*: ut *humanos* pro hominibus dicat ἀνθρώπων. Id. in Notis p. 241. *mors venit aucta* etiam conjecit, vel *acta* interpretatur, lacessita.' Burm. *Curvas* probat Lachm. et Kuinoelis lect. dant B. B. B. L.—31 'Ita omnes omnium libb. unde suspicari

NOTE

29 *Ite, rates curvas* [*curvæ*] Naves execratur; quas industria humana excogitavit, ut novum mortis genus

seu gradus prioribus fatis adderetur. Ut etiam ait Lucan. 'Fatisque per illam Accessit mors una ratem.'

Terra parum fuerat : fatis adjecimus undas :

Naturæ miseras auximus arte vias.

Anchora te teneat, quem non tenuere penates ?

Quid meritum dicas, cui sua terra parum est ?

Ventorum est quodcumque paras : haud ulla carina 35

Consenuit : fallit portus et ipse fidem.

Fortuna insidias pontum substravit avaris.

Ut tibi succedat, vix semel esse potest.

artes hominum accelerata advenit. Quasi tellus non sufficeret ad mortem accelerandam, mare etiam adjunximus : infelices vias plures aperimus fortunæ ac fatis. Putasne ut anchora te a morte servet, quem Penates non retinere ? quid promeritum fuisset dicas illum, qui sua patria contentus non est ? Quicquid navigio paras, ad ventos pertinet : nulla unquam navis senio confecta quievit. Portus etiam ipse nullam sapius habet securitatem. Natura struens insidias avaris, illi æquor substravit. Vix autem semel potest accidere, ut tibi prospere succedat navigatio.

licet rō *terris*, quod primum in Aldina apparuit, profluxisse ex Avantii officina. Posset tamen non inepte defendi, si per membranas liceret. Broukh. '*Fatis* restituit e lib. suo Scalig. et sic Vat. Posth. Palat. membr. cum cod. habeat *satis* levi aberratione. *Terris* Dresd.' Barth. '*Fatis* plerique Mss. et pr. edd. ut in aliis legi etiam notat L. Lat. An f. distinguend. T. p. fuerat *fatis* : adj. u. sed *terris* adj. u. in Voss. 3. Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliisque : idque aliqua specie astrui posset loco Tibulli i. 3. 37. et seqq. Illud vero *terris* frigidum, et ex Itolorum caminis profluxisse censet Gebh. [*'Est apertum glomema : Burmanni vero distinctio quoque sententiam frigidam parit.* Kuin.] Magis tamen friget ejas amici, quam memorat, conjectura, *fatis* adj. u. de qua dubitare licet, an ex cerebro sano provenierit. Recepti lect. a Mss. confirmatam, ut interpungendum, ejecta voce insititia *terris*, jam monuit Lipsius ii. Ant. Lect. 10. Et ita distinguend. notat Delrins ad Sen. Med. 338. *Burm.* cujus interpunctionem exhibet Lachm. nullam tamen de Burmanno mentionem faciens.—32 '*Noli ambigere quin hic fuerit scriptum Nat.* Fuit cum *aeras* mallem quam *miseras*, sed reprimit me auctoritas Ciceronis, '*fragilitatem communis naturæ*' appellantis has ipsas '*miseras naturæ vias*,' pro M. Cl. Marcello cap. 7.' Broukh. '*Nat.* sincera lect. est : licet in plerisque codd. habeatur *Fortuna*, et in vetustiss. edd. ut ap. Oct. Mirand. Neque *Erasmæ*, ut conjecerat Heinsius, probare possum. *Nat.* præferebat et Markl.' *Burm.* Defendit et exhibet *Fortuna* h. l. et *Natura* vs. 37. Lachmannus. Quam lect. exhibet Kuin. hic et in vs. 37. eam dant B. B. B.—33 *Livineius* huc transferri jubet vs. 17—20.—34 *Quoi sua Groning.* Leid. 1.—35 *Ventorum* Heins. *Ventorum* tuetur *Burm.*—36 *Follis*. fides cod. Palat.—37 '*Jam puto liquido patet has voces [Natura et Fortuna] fuisse sedibus suis motas et stolidè tractatas. Insidias est in Groning. non insidians ; Modio pridem monitum Novant. Ep. 18. neque aliter Palat. membr. et Ber. Quam elegantem lect. omnino amplecti debemus.* Broukh. '*Nat. insidias* Venet. 1500. *N. insidians* Brix. Aldd. cett. cum Dresd. *Lustravit* Vat.' Barth. '*Nat.* in variis Mss. et edd. præcisa. Sed recte notavit Markl. id falsum esse.

NOTÆ

32 *Naturæ [Fortunæ] vias* Qui tales agitandos, quoniam maxime navigare nos docuerunt, novas fortunantibus fortuna dominatur.
 33 *Naturæ viasque invenerunt ad mor-*

Saxa triumphales fregere Caphareæ puppes,
 Naufraga cum vasto Græcia tracta salo est. 40
 Palantum socium jacturam flevit Ulysses,
 In mare cui soliti non valere doli.
 Quod si contentus patrio bove verteret agros,
 Verbaque duxisset pondus habere mea ;
 Viveret ante suos dulcis conviva penates, 45
 Pauper, at in terra, nil ubi flere potest.

Cautes Caphareæ victrices naves perdiderunt, Græciaque naufragium passa mari immenso dissipata est. Amissionem sensim sociorum luxit Ulysses, cui adversus undarum injurias nihil solita potuerunt artes. Quod si Pæus suo paterno bove contentus agros coluisset, meaque monita existimasset fide digna, nunc adhuc vitam suavis contra ante focum suum duceret ; pauper quidem esset, sed in ea regione, in qua nihil timere aut lugere posset. Non potuit tunc Pæus fragorem tempesta-

Male insidians Leid. 1. tres Voss. Dorvv. mens 2. et antiquæ edd. Sed insidias Markl. ad Stat. Sylv. p. 147. idque Gebh. notat firmari a cod. Palat. ex quo portum affert pro pont. Burm.—38 Conj. Heins. *isse potes*, vel *Ut t. subsidat*, sat s. e. potest.—39 *Capharia* vult Heins.—40 *Trita salo* Burm. 1. *Trita solo* est Borr. *Tracta solo* est Dresd. Leid. Voss. 1. *Tracta salo* est vetustæ edd. *Tacta* damnat Burm. quod in Gryph. *Strata* conjecerat Heins. ad oram ed. Ald. *Tracta* tuetur Burm. qui posse etiam legi *rapta* pronuntiat.—41 Heins. *Pellax* et s. Burmannus præferendam putat alteram ejus conjecturam, quam oræ ed. Ald. ascripserat, *Palantum* s. cui favere putat Burmannus scripturam Vossiani, *Et plautim*. *Paulatim* s. est vulg. lect. *Jactura* est in Heinsian. et cod. Palat. *Flebat* Regg. Colbertt. Mentel. et prisæ edd. Aliqui libb. habent *Ulixes*, quod priscam et probam esse lect. pronuntiant B. B. qui tamen edidit *Ulyxes*. *Ulixes* cum Broukh. dant Burm. Lachm. *Achilles* in aliis legi notat L. Lat. quod absurdum esse affirmat Burm.—42 ‘Ita verissime Lips. [in Ant. Lect. II. 10. Sic quoque Passerat. Guy. Heins. ad Ov. III. F.

NOTÆ

39 *Saxa Caphareæ*] Capharens mons est ac promontorium insulæ Eubææ, ad Hellespontum spectans, ubi mare est impetuosum; ac nantis formidabile propter scopulorum frequentiam crebrosque undarum reciprocantium vortices. Ibidem Nauplius, Eubææ rex, mortem filii Palamedis, Ulyssis dolo interemti, ultus est. Cum enim Græci, Troja diruta, redirent victores, tempestateque jactarentur, hoc animadvertens Nauplius facem in montis Capharei vertice posuit, ut Græcis locus fidem portus habere videretur; quo cum venissent Græci cum tota sua classe inter cautes Caphareas naufragium fecerunt, plu-

rimique perierant, ut hoc disticho significat Propertius.

41 *Socium jacturam flevit Ulysses*] Ulysses, mortalium vaferrimus et callidissimus, pericula maris, quibus navigantes obnoxii sunt, effugere non potuit, cum adversus undas doli prodesse non valeant. Flevit igitur Ulysses socios gradatim ac sensim modo naufragiis, modo periculis aliis amissos: alii namque apud Cyclopem, et ob Solis boves, alii apud Læstrygonas, alii apud Circeam ac Lotophagos perierunt. ‘Socium’ autem posuit pro Sociorum, ut Virg. *Æn.* Lib. v. ‘Oblitus decorisque sui sociumque salutis.’

Non tulit hic Pætus stridorem audire procellæ,

Nec duro teneras lædere fune manus :

Sed thyiæ thalamo, aut Oriciæ terebinthi,

Effutum pluma versicolore caput.

50

tis audire, manusque molles aspero rudente corrumpere: at lecto ex Thyæ ligno, vel Oricia terebinthi confecto, caput reclinatum in pluma varii coloris habere voluit.

~~~~~  
746. B. B. B.] et ante eum Italus in vetere lib. Passeratii. [Ita in vett. libb. Passeratium invenisse dicit Barth.] Ceteri corrupte soli. Lachm. Solam Vat. 5. ut legebant Frnt. et Mur. Soli antiquiores edd. Cum soli Groning.—43 Patrios Heins. Non improbat Burm. at, Si quis vero, ait, receptam malit lect. cont. patrio b. jungenda sunt. Reponit Lachm. O si: ne hic unus l. Scaligero justam f. transponendi causam præbuisse videatur.—46 'Regg. Colbertt. at interea nil nisi; [et sic Dread. cum pr. edd. inter quas Brix.] at retinend. videtur.' Broukh. 'At interea Palat. 1. In tera 2. Poles Dread.' Barth. 'Recte at in terra, n. ubi emendatum fuit. In Aldd. aliisque et. At in plurimis codd. At in t. nil nisi Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Et in t. nil ubi flere opus est Markl.' Burm. Jacobs. Animadv. in Anthol. Gr. Vol. II. P. 1. p. 412. nil ubi turbo potest. Lachm. reponit at in t. nil ubi flere potis. Kainoellis lect. dant B. B. B.—47 'Hunc Vat. Guarn. Hæc Pethus Palat. Huc emend. Livin. Huic pectus Scalig. quod Broukh. in context. admisit, ne admonito quidem lectore: f. quia Donsa probaverat.' Barth. 'Huic pectus restituit Scaliger, rejiciente Gebb. Hic Petus in plerisque edd. vetustioribus. Non tulit hunc Borr. Neap. cod. Scal. Heinsian. Leid. 2. tres Voss. Dorrv. et meas 2. Patus Leidd. Voss. 3. 4. Non tulerit Patus conjecerat Heins. ad marg. ed. Ald. sed in Notis præfert Non tulit hic Patus. Scaliger autem hæc verba ad Ulyssæm retulit, quod improbabat Dorvilius, hæc animadvertens: 'Non video quare hæc ad Ulyssæm referat Scaliger. An possunt laboriosus Ulyssæ teneræ manus tribui? Porro reor duos versus sequentes ex alia El. huc irrepisse.' Marklandus etiam uno cod. ascripserat, 'nullam constructionem nec sensum his versibus inesse.' Sed in tota El. versus misere turbati et transpositi sunt tam in Mss. quam edd. antiquis, adeo ut mirum non sit, sensum sæpe non nisi difficilli opera erui posse.' Burm. 'Præstat quod in Neap. legitur (nam Burm. de hoc fallit) et in Palatt. hæc Patus.' Lachm. 'Ast legend. suspicatus erat Non fuit huic melius.... Nec duro, &c. Prætulit tamen postea conjecturam, quam Jacobs. cum eo communicaverat, Non fuit huic pectus, &c. Nec duro, &c. Sed tulit retinend. duxi.' Kuix. Huic pectus dat Burm. Hic Patus Barth.—48 'Post h. va. neque in Vat. neque Posth. Guarn. et Dread. spatium est relictum, quod nec necessarium esse judicat Livin. licet Vulp. tres asteriscos appinxerit in sua ed.' Barth.—49 'Libri fere Sed Chio cal. male.' Broukh. 'Chio thal. Brix. Thia th. Venet. Aldd. cett. Oritia t. Guarn. Venet. Oricia terebintho Aldd. cett.' Barth. 'Ch. cal. et Orctia, monstra scripturæ, exhibent codd. et edd. antiquæ: Cio. th. Harl. Calamo v. c. Fraterii. Orythia terebintho Regg. Colbertt. Borr. Voss. 1. 4. et priscæ edd. Oritia terebintho Ask. Orynthia Dorv. 1. Corycia Leid. 2. Orenthea 1. Terstento Voss. 4. Terebuntho in meo 2. Sed Ch. cal. aut Orenthea terebintho cod. Vlamingil. Orica Heinsian. Sed plures libra-

## NOTE

49 *Sed thyia thalamo*] Dum vult Pætus in thalamo cedrino ac pretioso requiescere, ac in deliciis vivere, tempestatibus procellisque perit. Thyia porro arbor est odorifera quam notiore

Delph. et Var. Clas.

nomine cedrus dicitur, ut refert Plin. XIII. 16. Eandem arborem inter delicias Calypso numeravit Homerus.

*Orici terebinthi*] Oricon, seu Orporcos, Oricum; et Oricus, civitas

Propert.

2 H

Huic fluctus vivos radicitus abstulit unguēs;

Et niger invitam traxit hiatus aquam.

Hunc parvo ferri vidit nox improba ligno.

Pætus ut occideret, tot coiere mala.

*Illi adhuc viventi penitus avulsit unguēs procella, infelixque gurgēs inimicis fluctibus ipsum obruit. Ipsum deinde sæva tempestas conspersit undis agitari cum exigua tabula. Tot in unum convenere mala, ut Pætus interiret. Attamen lugens*

reriorum aberrationes notare tædet. Recte scribitur *Oricia terebinthus*.<sup>1</sup> Burm. Kuinoellis lect. dant B. B. B.—50 'Et f. Bon. Guarn. Posth. [et ex hoc cod. id. offert Livineius: at discrepat Burm. inf.] Palat. 1. C. Com. edd. vett. Aut f. Vat. *Effultus* Heins e scripto.' Barth. 'Et *fultum* in plerisque codd. Aut f. Voss. d. Borr. Groning. *Effultus* Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Idque ex Mss. Heinsius præferebat, secutus lectionem aliarum vett. edd. Non tulit hic Pætus. Ad Virg. x. *Æn.* 136. hunc l. Val. Guellius affert hoc modo, aut *Oricia terebintho Effultum*: ibidemque Heins. *Oricia* veram esse scripturam monuit.' Burm. 'Ast. divinaverat *Huic th. th. &c.* *Effultum pluma, molle cubare, caput*: postea vero astipulatus est Jacobsio, nihil mutand. recte censenti.' Kuin. Lachm. reponit *Sed Cuidio thal. aut Oricia terebintho, Et fultum &c.*—51 'Assentior Palmerio vivos legenti.' Etiam Th. Marcellius vivos malebat Notis in Pers. S. v.' Broukh. 'Nunc fluctus Mentel. Vivo in plerisque codd. et edd. vetustis, quod tuetur Passeratius: sed vivos prætulerunt plerique viri eruditi, Canter. Heins. Guy. alique. Scaliger animadvertit, eo hic respici, quia naufragis et unguēs a cute recedere et extremitates tabescere credebatur, ideoque Veteres sibi unguēs præsecasse, quoties turbaret mare, tanquam naufragium deprecaturus, afferens illa Petronii cap. 104. in fine, 'Audio enim non licere cuiquam mortalium in nave neque unguēs neque capillos deponere, nisi cum pelago ventus irascitur.' Ad quem l. Vir illustris in marg. libri sui, qui in Biblioth. Leidensi servatur, et quo totum Petronium ex cod. Ms. Cujaciano descripserat, eo alluisse hic Propertium notavit, afferens *Huic fluctus misero*. Erhardus in Notis vivo. Hæc vero Scaligeri tanquam absurda, et a mente Propertii aliena singillat Passeratius. Scaligeri tamen sententiæ calculum suum adjecit Jac. Durantius Casellius II. Variar. 9. et Douss. P.' Burm. Bene VV. D1). reposuisse vivos censet Lachm. et id dant B. B. B. L.—52 'Bene Lips. niger II. Antig. Lect. 10. *Invitam* recte reposuit Palm. quod firmabat liber Scaligeri, itemque Borr. Male Passeratius *Et miseri vitam tr. hi. aqua*.' Broukh. *Et miser in vivam* Palat. cod. *Et miser invium* omn. codd. et edd. vetustæ. *Miser* etiam Ask. et *inviam* Regg. Colbertt. *Invitam* in aliis. Conjecerat Heins. *Et miserum inviam tr. hi. aqua*. Quærit Burm. an f. castigand. *Ut nig. invitum tr. hi. aqua*: sed statuit *nig. hi.* non esse sollicitand. Reponit Lachm. *Et miserum invita tr. hi. aqua*. Kuinoellis lect. dant B. B. B.—53 *Invidit* Venet. 1500.—54 *Cohibere*

#### NOTÆ

est Epiri, ubi nascitur terebinthus, cujus lignum laudat Plin. XIII. 6. ut eximii nigerrimique splendoris, et ad vetustatem fidele, utpote incorruptum.

50 *Effultum pluma caput*] Apud veteres Romanos in deliciis fuit in cervicalibus aut stragulis fartis pluma, anserina aut cynece, aut per-

dicum subalaribus plumis, quæ molliores sunt, requiescere. Unde Plin. x. 22. carpit luxuriam deliciasque Romanorum, qui sine plumæ anserinæ instrumento durare non possent.

53 *Nox improba*] Sæva crudelisque procella, seu niger turbo, diem subito oculis eripit; unde nox dicitur poetis.

Flens tamen extremis dedit hæc mandata querelis, 55  
 Cum moribunda niger clauderet ora liquor:  
 Di maris, Ægæi quos sunt penes æquora, venti,  
 Et quæcumque meum degravat unda caput!  
 Quo rapitis miseros primæ lanuginis annos?  
 Attulimus longas in freta vestra manus. 60  
 Ah miser! alcyonum scopulis affigar acutis;  
 In me cœruleo fuscina sumta Deo est.

*supremis gemitibus ista mandavit, cum ipsi funestum mare ora clauderet morientia:  
 O venti, Di maris Ægæi, qui habetis imperium æquoris, et qualescumque aqua,  
 quæ meum caput obruit, quem in locum asertis miserabiles mem juvenutis annos?  
 In vestros fluctus venimus cum longis manibus. Ah infelix! impingam in cantes  
 acutas alcyonum, a Deo cœrulo contra me sumtus est tridens. Sed saltem me*

Borr. quod venisse censet Burm. a more librariorum, qui cohere scribebant.  
 Quot Heins.—56 *Ossa* damnat Burm. quod in Voss. 4.—57 'Nescio unde  
 istud ponti irrepserit in ed. Scal. nam omnes antiquiores, etiam omni scripti,  
 magno consensu habent *venti*; quod non erat loco movend.' Broukh. 'Ponti  
 Exc. Scal. unde in ejus ed. irrepsit, probante Franc. et sic conjecerat Markl.  
 Sed *venti* recte a Broukh. vindicatur. Distingnend. puto, *Di, maris Ægæi q.  
 s. p. æquora, Venti*.' Burm. Illam ipsam distinctionem ante exhibuerat  
 Barth.—60 'Borr. [Gnarn. Burm. 2.] *longa*: Regg. Colbertt. *vasta*: quorum  
 neutrum videtur admittend. Aliam lect. Passeratius exhibet ac præfert,  
*l. in f. vestra morus*. Nihil causæ video, cur minus cum Scaligero l. *marus* capi-  
 piam pro non debilitatis perjurio, quæ Veterum fuit religio.' Broukh. 'Vestra  
 Colot. Vat. 1. 5. Mentel. Groning. alique. Sed valde placet *vasta*, quod in  
 Ask. et primis aliisque vetustioribus edd. quod in suis etiam membr. invenit  
 Gebh. *Hand tul.* Heins. *An tul.* legend. videbatur Arntzenio in Specim. Obs.  
 p. 104. sed vulg. non sollicito. *Castas* vel *puras* malebat Franc. si liceret.  
*Lotas* Lipsio placebat ad Suet. Tit. ix. quod sequitur Struchtmeyer in  
 Anlmadv. Crit. p. 100. Locum corruptum esse ascripserat Markl. *Longus  
 comas* Oud. [quod tuetur Burm. at vulg. tuetur Kuin.] Certe hoc præferend.  
 videtur conjecturæ Passeratii.' Burm. *Comas* quoque Eld.—61 'Affigar  
 Guy. et sic Palat. membr. Brix. Venet. *Infigar* cod. Palat. Bon. *Affigar* Dresd.  
 cum rell. Barth. 'Borr. *affigat*. Noster l. *ego figar*: alter *affigar*, et Regg.  
*Affigar* Groning. Colbertt. Retinuerunt edd. Dousæ F. ac Gebh. *affigar*, quod  
 est nihil h. quidem l. qui postulat *infigar* vel *affgar*.' Broukh. 'Affigar Exc.  
 Scal. Mentel. Perr. et Fruterii v. c. Neap. Vat. 1. 2. Ask. cum edd. Venet.  
 Rheg. Volsci, et Ber. *Atfigar* Leid. 2. Voss. 3. Dorv. 1. *Affiger* Burm. 2.  
*Affgar* Ald. Junt. Colin. Gryph. *Affgar* ex Regio male etiam legisse Guyetum

## NOTE

57 *Ægæi*] Mare Ægeum, vulgo  
*Archipelago*, pars est maris Mediter-  
 ranei, ubi sunt insulæ plurimæ, qua-  
 rum aliæ Sporades, aliæ Cyclades  
 vocantur, inter quas etiam Carpathus  
 insula numeratur, quæ nomen dedit  
 mari quod inter Ægyptum et Cretam  
 interjacet, in quo Poëta dicit perisse

Pæstum. Invocavit autem Deos  
 maris Ægæi, quasi aliis undis alii  
 Dii præsent, licet modo dixerit, 'Non  
 habet unda Deos.'

61 *Alyonum scopulis*] Aleyones, ut  
 jam diximus, aves sunt marinarum, quæ  
 nidulantur in scopulis. Alii dicant  
 eas in undis nidos construere, quæ

At saltem Italiæ regionibus evehat æstus.

Hoc de me sat erit, si modo matris erit.

Subtrahit hæc fantem torta vertigine fluctus;

65

Ultima quæ Pæto voxque diesque fuit.

O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,

Et tu materno tacta dolore Theti,

*fluctus ejiciant in oras Italia. Istud mihi sufficiet, si tandem corpus meum in matris manus venerit. Hæc loquentem abripuit mare rapido cortice; ista, sive non sive dies fuit, suprema Pæto fuit. O centum marinæ Nymphæ patre Nereo natæ, tuque, o Thetis, affecta dolore materno, debuistis sublevere natantem Pætum*

~~~~~  
notat Heins. qui affigat recte prætulit ad Ov. III. F. 599. quod et placuit Gronovio IV. Obs. 8. *Burm. Affigat dant B. B. L.—62 Car. est f. s. D.* alii ap. L. Lat.—63 *Hoc s. Heins. Advehat ed. Scal. prob. Heins. Erekh. non mutand. pronuntiat Broukh. Avech. volebat Heins. Barth. 'Erech. Regg. Colbertt. alii, et pr. edd. quod male prætnlit et [cum Barth.] exhibuit Broukh. Adveh. legend. quod firmat cod. Scal. et Dorv. 2. Avech. legebat Guy. ut in Voss. 3. sed perperam. Adveh. etiam correxerat Markl. Erekh. tuetur Dorvill. Obs. Misc. Vol. II. T. 1. p. 112. 'Burm. Adveh. glossema esse pronuntiat Knin. at id recte Scaligerum dedisse censet Lachm.—64 Hoc modo me cod. Scal. In aliis edd. distinguitur, H. de me sat erit. Si modo mater erit Borr. Burm. 1. F. legend. censet Burm. si m. matris ero. Sed, Si quis tamen, ait, vulg. præferat, nihil moror.—65 Flantem cod. Scal. Hoc fantem Vossianus, Dorv. 1. Heinsian. Fontem Borr. Voss. 3. Frontem Dorv. 2.—66 'Noster 2. voxque: optime: et sic jam olim ex ingenio restituerat Dousa P. Recept. vulgo lect. [voxque] firmare conatus est Passeratius; verum ex intricata reddidit multo intricatiorem.' Broukh. Ultimæque P. Guarn. Ultimæque hæc Venet. ap. Barth. Noxque Groning. Ask. Leid. 2. Voss. 3. Dorv. Burm. et edd. vetustæ. Voxque Colot. Neap. Vat. 2. 5. Bon. Guarn. Ed. pr. repudiante Markl. sed eam esse optimam lect. pronuntiat Burm. quæ habetur etiam in Mss. Passeratii, et probata est a Scaligero et Guy.—68 At Borr. Nocturno Markl. ut in ed. Scal. Materno tuentur omn. codd. et prisce edd. Hoc reponend. jubet Broukh. et veriss. esse lect. pronuntiat Burm. Tracta Exc. Scal. Neap. Vat. 5. Dorvv. Burm. 2. Palatt. Bon. Fracta d. Theti Heins. Theti emendaverat Pucc. quod in textum fuerat admittendum, aiunt Addend. ad fin. ed. Burm. et verissimum esse statuit Lachm.—69 Læpo Vat. Guarn.*

NOTE

tempore summa serenitas est: ut sentit Ovid. Metam. II. 'Incubat alcyone pendentibus æquore nidis.'

63 *Ceruleo Deo*] Neptunum significat, cui in mundi partitione imperium pelagi ac tridens sorte contigit; ut ait Virg. 'Non illi imperium pelagi, sævumque tridentem, Sed mihi sorte datum.'

67 *O centum æquorea*] Nereidas, seu Nymphas maris, alloquitur, quæ vulgo centum esse credebantur; ut etiam ait. Virg. Georg. IV. 'Ocea-

numque patrem rerum, Nymphasque sorores, Centum quæ sylvas, centum quæ flumina servant.' Albinovanus etiam ad Livium: 'Consortesque Dem centum, longævaque magni Oceani conjux, Oceanusque pater.'

68 *Tacta dolore Theti*] Ob Achillis nempe filii sui necem, quam maternis lacrymis prosecuta est mater Thetis, quæ et ipsa una est Nereidum. Ovid. de morte Tibulli: 'Memmona si mater, mater ploravit Achillem, Et tangunt magnas tristitia fata Deas.'

Vos decuit lasso supponere brachia mento.

Non poterat vestras ille gravare manus.

70

At tu, sæve Aquilo, nunquam mea vela videbis :

Ante fores dominæ condar oportet iners.

subjectis ejus mento fatigato vestris manibus : ille non poterat gravis esse vestris brachiis. Sed tu, o crudelis Aquilo, nunquam mea vela conspicias : hoc enim mihi factum est, ut ego ignavus ante januam puellæ meæ Cynthiæ sepebar.

Voss. 1. Burm. 1. solenni confusione, ut monet Barth. Vulg. tuetur Burm. —70 Damnat Burm. veras, quod in Voss. 1.—71 Scæve Burm. 1.—72 Condere Burm. 1. Jacter Voss. 4.

NOTE

60 *Lasso mento*] Peti nimirum, cui 'Mitius est lasso digitum supponere debuistis suppetias ferre, ne merito, Mergere quam liquidis ora geretur. Ovid. de Pont. II. 3. 39. natantis aquis.'

ELEGIA VIII.

AD CYNTHIAM.

DULCIS ad extremas fuerat mihi rixa lucernas,

Vocis et insanæ tot maledicta tuæ,

Jucunda mihi fuit altercatio tecum ad hesternæ usque lucernas, jucundaque

Huj. El. versus valde perturbatos esse notat Livin. Vid. Schrader. p. 89.—1 '*Extrema*. codd. septem. At illud librorum typis editorum *hesterna*. Beroaldo debetur: neque prorsus malum est. Sed genuinam lect. nobis servavit noster 2. in quo clare legitur *extremas*.' Broukh. '*Hesternæ*. Dreed. et vera lect. videtur. *Extremæ*. ed. pr. Gött. Barth. '*Extrema*. Borr. Groning. Leid. 2. Dorvv. et mei, ut in Venet. 2. Rheg. Aldd. Junt. Colin. aliisque: quomodo etiam in suo lib. emendaverat Markl. *Hesternæ*. supponunt Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. 5. Voss. 3. pro varia lect. ut edidit Gryph. Canter. et sic corripbat Heins. Recte *extremæ*. tuetur Broukh. quod in Vicent. et Douss.

NOTE

1 *Dulcis ad extremas*] Cynthiam alloquens, rixam narrat cum ipsa habitam in cœna, in qua dicit eam ipsam propulsi ac evertisse mensam, poculaque vino referta in seipsam projecisse, unde se vere a Cynthia amari conjicit, quam etiam ad hæc amoris instrumenta signaque danda adhortatur.

Lucernas] Per '*lucernas*' significat convivium nocturnum, quia nimirum cenabant ad lucernas, ut docet Horat. Od. III. 8. '*Vigiles lucernas Perfer in lucem*.' Lucret. Lib. II. '*Lamina nocturnis epulis ut suppeditantur*.'

Dum furibunda mero mensam propellis, et in me
Projicis insana cymbia plena manu.

Tu vero nostros audax invade capillos,

5

Et mea formosis unguibus ora nota.

Tu minitare oculos subjecta exurere flamma :

Fac mea rescisso pectora nuda sinu :

Nimirum veri dantur mihi signa caloris ;

Nam sine amore gravi foemina nulla dolet.

10

fuerunt tua lingua, qualis esse solet insanorum, tot convicia : quando furantis in morem mensam poculi repellebas, et in me furanti manu pocula mero plena projiciebas. At tu in meo crines audax invola, niveisque tuis manibus faciem meam laceras. Tu minare mihi oculos suppositis ignibus exurere : nuda meum pectus conscissa lacerataque veste. Scilicet inde mihi praebentur indicia sinceri, nec ficti amoris : nulla enim mulier absque amore vehementi graviter irascitur alicui. Quae

Fenestras Ask. Heimsius ad oram ed. Ald. conjecerat Jugis rixa. Burm. qui tuetur *Dulcis*. Hoc displicet et Marklando. An praestet *Tristis ad extrem.* quærent Addend. ad fin. ed. Burm. Sed *Dulcis* confirmari Elegiae argumento pronuntiat Kuin. et tuetur Lachm. qui *æterna*. defendit, et monet *extrem.* dedisse Calphurnium anno 1481. et proximo Volscum.—2 *V. ad Colot. Vat. 2. Tuli Heins.* Malit Burm. *mala dicta.*—3 *'In pluribus libb. non Cur est, sed Cum. De quo faciend. videtur Dum. Deinde procellis legend.'* Broukh. *'Cur Palat. membr. C. Com. Dresd. Cui cod. Palat. Cum Venet. Procellis Palat. cod. unde Gebb. procellis refinxit : et sic expressum in Venet. 1500. cum vetustior illa 1498. et Brix. propellis exhibeat cum vulgg. Ceterum Vulp. et Gött. arrisit rō procellis.'* Barth. *'Quor cod. Scal. Leid. 2. Voss. 1. 3. Quo 4. Cur Neap. Mentel. Exc. Mod. Ask. Dorv. 2. et mei, ut in Venet. 2. Vincent. Rheg. Volsci, Ber. Cum Aldd. Junt. Colin. Gryph. cett. Moribunda [at hoc exscribit Kuin. ita, moribunda,] vitiose Voss. 3. Procellis Palatinus. Omn. codd. et edd. prisc. procellis, quod cur rejiciamus, causam video nullam : et sua imitatione probasse videtur Livinus Meyerus, de Ira III. p. 88.'* Burm. Dum exhibent B. B. B. Cur Lachm. malit. *Propell.* dant Burm. Lachm. *Procell.* B. B.—4 *Irata* vult Burm. ut evitetur repetitio. Sed non opus eas pronuntiat Kuin.—6 *Et me Brix. Corrois, prærois, vel pramoris* Heins. Vulg. tuetur Burm.—7 *Tu mutare* Dresd. Regg. Colbertt. et pr. edd. *Urare* Burm. 1. Damnat Burm.—8 *Improbat Burm. Hæc m. quod et in suo 1. Rescio Vossianus ac Leid. 1. Rescio Dorv. 2.—9 Mihi d. s. col. Borr. Coloris* quoque Regg. Leid. 1. Voss. 3. quod et in aliis legi notat L. Lat. et sic in Brix. *Doloris* Colb. 2. Burm. 1. ut in marg. ed. Scal. conjecerat Franc. *Caloris* in aliis Mss. quod male mutatum esse pronuntiant B. B. B.—10 *F. legend. Tam ceaset* Burm.—11 *'Omn. libb. grævida, quod corruptum fuit ex*

NOTÆ

4 *Cymbia plena*] Pocula in speciem cymbæ formata. De ebriorum pugna, quæ poculis committitur, dictum est ad n. 6. De projectis scyphis ab ebriis etiam Juvenal. Sat. v. *'Injuria proludunt ; sed mox et pocula tor-*

ques Sancius, et rubra deterges vulnera mappa.'

9 *Signa caloris*] Ex his nimirum conjicio, inquit, me a te ex animo amari, nec simulatum esse tuum in me amorem.

Quæ mulier rabida jactat convicia lingua,
 Et Veneris magnæ volvitur ante pedes;
 Custodum gregibus seu cum se stipat euntem,
 Seu sequitur medias, mœnas ut icta, vias;
 Seu timidam crebro dementia somnia terrent,
 Seu miseram in tabula picta puella movet:

16

namque femina rabida voce maledicta effundit, magnæque Veneris pedibus supplex adolevit; quam ambulanti vel circumdat observatorum turba, vel quæ per medios viros fertur more furentis, quasi Manas furore agitata, vel quam insana sæpe incuncta terrentur metuentem, vel depicta in imagine puella anxiam reddit:

rabida, ut monitum jam olim Scaligero. Auctor est Passerat. in quibusd. extare *rapida*, pari errore. Broukh. 'Rab. debetur Scaligeri diligentia,' Barth. 'Graev. in omn. fere codd. et edd. antiquis ante Scaligerum. Bene notat id provenisse a librariis. Oud. conj. *rara*, quod non huic l. convenire opinor: nec melius *rapida* in aliis. Passeratus jure *rab.* prætulit.' Burn. *Rab.* præclare Scaligerum legere pronuntiat Lachm. et id exhibent B. B. L. —12 'Th. Demsterus Paralip. ad Rosin. III. 33. ex libro Ms. (ita ait) corrigit, *cortitur*. Saltem *vertitur*, ut tum scribere moris erat, legi jussisset. Verum nos in septem aliis libb. *volitur* invenimus, quod non minus est rectum isto altero. Ceterum in seqq. aliquid excidisse, ostendit ipse orationis hiatus.' Broukh. 'Qua V. Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. sed malim *Hæc V.* ut Livineio [et Heinsio] in mentem venerat. Passeratium ex Ms. correxisse et legisse *vert.* scribit Demster. III. De Etrur. Reg. 6. qui se Pariallis docentem Passeratium audivisse addit. F. igitur in Prælect. solennibus (ut inscribuntur ejus Notæ) ita legend. docuerit Passeratus: nam in edito Comment. id non comparat. Alteram lect. bene tuetur Broukh. Burn. *Hæc V.* improbat Schrader. Emend. 8. p. 149. legitque Cum m. *rab.* &c. Aut Ven. &c. —13 'Circum' Alii *circa*. Noster 2. *cum cum*, pro *cum c.* quod pridem receptum non debebat effurcillari.' Broukh. 'Circum se Vat. Posth. Bon. Guarn. Venet. Brix. *Circum se* Dresd. Aldd. cett. Testatur Heins. in Reg. [vid. inf.] *quæ circa legi.*' Barth. 'Custodem Exc. Mod. *Circa se* Regg. Groning. Borr. Neap. Leidd. tres Voss. Dorvv. et mei, cum pr. edd. *Qua se* Perr. v. c. Colot. Vat. 1. *Circum se* edidit Scaliger, quod probat Vulp. et marginali ascripserat Markl. Conjecerat Heins. in ora ed. Ald. *grege seu circumstipata mentum Subseq. vel Seu fertur. Qua se stipat et Qua sequitur* Colot. Vat. 2.' Burn. 'Seu cum Mur. Repono Et Ven. m. *volo. a. pedes, Custodem et gregibus circa se st.*' Lachm. —14 'Manas Venet. Brix. Et acta Guarn. Acta non improbat Broukh. namque et in Vat. extat: sed præfert *icta*, quod in Groning. Palat. Dresd. et Passeratus in vet. libro deprehendit.' Barth. 'Manas ut acta Borr. Leid. 2. Voss. 3. Dorv. 2. quod Vulpio placuisse videtur, et defendi potest. Jacta Mentel. sed *icta* Neap. Vat. 5. et meus uterque: idque Gebh. prætulit, et Heins. N. Prop. p. 731.' Burn. Lect. Kuinoelis dant B. B. B. L. —15 *Timidam* conj. Markl. —16 *Miserum* damnat Burn. quod

NOTE

12 *Veneris ante pedes*] Ritus priscæ religionis, quo Diis suis vota persolvebant, atque supplices adolvebantur.

14 *Manas ut icta*] *Mænades* sunt Bæchæ furibundæ, quæ proprie

Bacchi sacrificulæ; de quibus Ovid. Fast. IV. 457. 'Mentis inops rapitur; quales audire solemus Thærcias fœnis Mænadas ire comas.'

16 *Picta puella movet*] Puellam turbat amantem in tabula depicta puella,

His ego tormentis animi sum verus haruspex :

Has certas didici sæpe in amore notas.

Non est certa fides, quam non injuria versat.

Hostibus eveniat lenta puella meis.

20

Immorso æquales videant mea vulnera collo :

Me doceat livor mecum habuisse meam.

Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem ;

Sive meas lacrymas, sive videre tuas ;

ex *tis animi perturbationibus vates sum et conector optimus : ista signa in vero amore non deesse expertus novi. Non est certus amor, quem non exercuit injuria. Puella, qua nihil irascitur, aut nihil commovetur, inimicis meis eveniat. Sodales conspiciant in meo collo morsu lacerato vulnera mea ; livor etiam ostendat me mecum habuisse amicam Cynthiam. In amore namque vel cupio ego queri, vel amicam audire de me querentem ; ego cupio, o mea Cynthia, vel cernere*

in Dresd. Borr. Voss. 1. 4. et in suo utroque. *Miserum tab.* Voss. 4. In aliis legi monet notat L. Lat. 'Aliquid excidisse suspicabatur Broukh. sed nihil deest.' *Burm.*—17 *His e. t. videar Ask.*—18 '*Has did. certo* Ed. pr. Venet. *Nam d. certo* Dresd. Brix. Aldd. cett. *Has certas d.* Vat. Livineio inspectus, rotunde et vere, judice Broukh. *Has d. certas* Vulp. et ed. Leid. *Certe* Palat. 1.' *Barth.* '*Nam d. certo* Regg. Colbertt. meus 2. et pr. edd. alimque vetustiores. *Has d. certo* Mentel. duo Voss. meus 1. *Has ego d. sæpe* Dorv. Ask. *Nam d. certas* vel *Has d. veras* Markl. Mallem cum Heins. *Has d. experto.* Franc. malebat *Has d. certas esse* in a. a. In aliis rotas ap. L. Lat.' *Burm.* '*Has certas d.* Broukh. ex Vat. Livineii, ut ait. Sed Livin. annotat : '*D. certo*] *Certas* V. *Certo d. P.*' ut appareat *Has d. certas* fuisse in Vat. quod et Scaligeranus et Leid. 2. exhibent. In Posth. vero *Has certo d.* Ant hunc sequamur, aut Mentel. ceterosque tantum non omnes, in quibus est *Has d. certo.*' Lachm. Nostram lect. dant B. B. B.—19 *Recta f.* Wakker. Amœn. Lit. cap. 12. p. 99. quia '*certas*' modo præcessit. At id sæpe non curare optimos scriptores pronuntiat Barth.—21 '*Heins.* Castigat. Velleianis malebat *Imm.* quod nolum sperni.' *Broukh.* Id habent Bon. Dresd. Vat. 2. Probat Bentl. ad Horat. II. S. 4. 61. *In morsu* plerique codd. et vetustæ edd. et Barthii : sed aliud dant Broukh. *Burm.* Lachm. *Mera v.* Frut.—22 *Damnât* *Burm.* *Me deceat levior,* quod in Dorv. 2.—23 *Nam* Dorv. 1. f. pro *Namque*, judice *Burm.* *Nolo*

NOTE

ut dixit supra II. 6. 'Me juvenum facies pictæ, me numina lædunt.'

17 *His ego tormentis*] 'Tormenta' vocat cruciatus curasque quas exultat zelotypia.

19 *Non est certa fides*] Fidelem ostendunt amatorem fastus, injuriæ, repulsæ, si forsan his non mutetur, ut supra dixit II. 24. 'Nil ego non patiar : nunquam me injuria mutat.'

20 *Hostibus eveniat*] Ut dixit Ovid. Amor. II. 10. 'Hostibus eveniat vita

severa meis.'

21 *Immorso vulnera collo*] Libidinis ac nequitie vestigia sunt mulierum morsus in facie aut collo. Horat. Od. I. 13. 'Puella furens impressit memorem dente labris notam.' Tibull. I. 6. 13. 'Tum succos herbasque dedi, quis livor abiret, Quem facit impresso mutua dente Venus.'

23 *In amore dolere volo*] Ut noster etiam dixit Catull. 'Verbosa gaudet Venus querela.' Ovid. Amor. I. 8.

Tecta superciliiis aliquando verba remittis,

25

Aut tua cum digitis scripta silenda notas.

Odi ego, quos nunquam pungunt suspiria, somnes.

Semper in irata pallidus esse velim.

Dulcior ignis erat Paridi, cum Graia per arma

Tyndaridi poterat gaudia ferre suae.

30

tuae fletus, vel moeror; si aliquando natu superciliorum occultas voces reddis, vel manibus scripto significas verba tacenda. Mihi non placent somni, quos minime suspiria interruptunt; ego semper cupio pallere ob amicam iratam. Paridi longe iucundior erat amor, quando per bella licebat ipsi ocula dare Tyndaridi suae. Dum

unus Colb.—25. 26 'Quid huc faciat scripta, nusquam hodie divinabo. Aptius esset dicta. In nostro 2. est *scr. dolenda*: quod quale sit, assequi non possum.' Broukh. 'At tuae Brix. Aut sua vult Heins.' Barth. 'Hos vsa. se intelligere quidem, sed quid h. in l. significant, non capere, notaverat Dorvill. Certe versus desideratur in Mentel. Spectant f. ad aliam El. Suspicio non male hoc distichon transponi posse ad 11. 32. post vs. 30. 'Sin autem longo' &c. 'Tecta superciliiis seu (ita malim pro, si,) quando' &c. 'Ista senes' &c. *Scr. dolenda* Mentel. *Dicta silenda* Guy. male. Magis f. probanda est Markl. conj. *signa silenda*: vocem vero *scripta* Broukhuisium frustra torsisse addiderat.' Burm. Lachm. censet h. distichon huc venisse ex lib. 11. in quo his similia tradita fuerint, &c. 'Qua nupta possent fallere ab arte viros:' et transpositionem Burmanni esse aperte falsam iudicat.—27 'Sensum erigit haec lect. Viderat Passerat. aut divinaverat: et Schopp. se divinae dicit iv. Verisim. 4.' Broukh. qui sensum lectionis quae pene ineptum pronuntiat. 'Qua Bon. Guarn. Dresd. cum edd. antiq. Quae Colb. 2. sensu postulante. Quod n. pang. cod. Palat.' Barth. 'Qua Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. mei, et vetustae edd. Quae Colot. Vat. 5. et unus Colb. margine: quod praefert Guy. Broukh. Quem Vat. 1. Quam 2. Pendant Leid. 2. Voss. 3. Rampunt cum Heins. praefert Patruus mens ad Ov. 11. A. A. 19. 55. Pungunt non facile moverim.' Burm. Quae probat Lachm. et dant B. B. B. L.—28 'Irata vulg. cum Bon. Dresd. Irata Neap. optime.' Barth. 'Irata Leidd. tres Voss. Dorvv. mei, et priscam edd. quod male tuetur Passerat. sed alterum recte Broukh. vindicavit; nec aliter Guy. et Heins. ad Prop. p. 722.' Burm.—29 'Qua grata Guarn. Graia Gebhardus Palmerium praecipisse ait, quamquam inepte explicaverit.' Barth. 'Qua mens 2. a m. pr. Graia dudum restituend. viderunt Frut. Ep. ad Canter. Douss P. Passerat. Guy. Heins.

NOTE

'Non bene, si tollas praemia, durat amor.' Itemque Lib. 11. Art. 'Felicem, de quo laesa puella dolet!'

29 *Dulcior ignis erat Paridi, cum Graia [grata] per arma* Paridi iucundior erat amor Helenae quo tempore Graeci ipsam repetentes Trojam oppugnabant, adversus quos, Helenam reddere nolens, arma capessere cogebatur ipse Paris; cui 'grata arma' fuisse dicit Poëta, quia malebat pugnare quam Helenam suam Menelao

conjugi restituere. Nonnulli legunt *Graia per arma*, alii *Grata per arma*; nos communem lectionem retinimus. Videtur autem hic tangere Propertius, quod Il. 111. narrat Homerum, ubi Paris contra Menelaum pugnans servatur a Venere, ac Helenae fert gaudium.

30 *Tyndaridi*] Tyndaris est Helena, Tyndari filia, de cuius amoribus cum Paride saepius nobis factus est sermo.

Dum vincunt Danaï, dum restat barbarus Hector,

Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.

Ant tecum, aut pro te mihi cum rivalibus, arma

Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.

Gande, quod nulla est æque formosa: doleres,

35

Siqua foret; nunc, sis jure superba, licet.

At tibi, qui nostro nexisti retia lecto,

Sit socer æternum, nec sine matre domus.

Danaï victoriam referunt, dum Hector formidabilis fortiter resistit, ille in sinu Helenæ maxima bella facit. Vel bellum mihi tecum semper erit, vel cum rivalibus meis propter te; in te nulla mihi pax grata est. Latere, o Cynthia, quod nulla sit puella tam formosa, quam tu; egre ferres, si esset aliqua; sed potes merito gloriari nullam esse. Sed tibi, qui nostro amori insidias struxisti, semper adit socer, neque unquam sit tibi domus absque matre. Cui modo si aliquando occasio

aliquæ pro grata, quod multos codd. et edd. vett. obseidet. Burm. Gratia dant B. B. B. L.—30 Tyndaridis Reg. 2.—31 'Dardanus H. conj. Helms. Barbarus pro Trojano potest intelligi. Sed de sinceritate lectionis dubito; neque enim placent maxima bella. Conjeceram aliquando mollia b. Magis nunc placet f. scripsisse Prop. Martia b. Francium quoque max. b. offendisse videntur, nam conj. In g. u. H. altera b. g. J. Gulielm. Quæst. Plant. in Amphit. cap. 6. memoriæ lapsus, tanquam e Tibullo, sic assert, Dum fugiunt T. dum r. b. H.' Burm. 'Hunc vs. memoriæ vitio corripit, atque insuper Tibullo dedit Meralis ad Ennium p. 444.' Broukh. Maxima defendit Kuhn.—33 Per te Groning. Pro te alii codd. et edd. vett. quod malit Broukh. et recte, pronuntians Burm. Hoc dant B. B. B. L.—34 Vixit pax Burm. 2.—35 Nulle Mentel. Æque Dresd. Dolores tres Voss. Dorv. 1. Aak.—36 Sive foret, sis nunc Voss. 4. Aure sup. Dorv. 2. Damnat Burm. 'Burm. annotat: 'Totum h. distichon, præ ceteris satis incitatis valde languidum, nonnihil suspectum est; et, si abesset, præced. et seqq. non interrupto tenore cohærebant.' Hoc posterius concedo: neque, si abesset h. distichon, desiderarem: sed languere nego,' Lachm.—37 'Omn. libb. scripti habent tendisti. Credo quod librariorum terrebatur insolentior flectio reū nexisti; quo modo ex Charisio probe correxit Scaliger, ex Diomede Frat. II. Verisim. 10. (Tamen Diomedes non recte citavit.) ex Prisciano Turnebus xvi. 6.' Broukh. Tend. omn. codd. et edd. antiq. 'idque præferbat,' ait Burm. 'Paul. Melissus, et Voss. III. de Analog. 26. p. 111. qui tamen 31. p. 128. nex. ex Diomede probasse videtur, ut ex Charisio, Diomedem f. cogitans, legendum monuit Scaliger, quod a Vat. 1. 5. confirmatur. Diomedem enim sub nomine Mæcenatis hunc versum produxisse, et in eo versisti agnovisse, notarunt alii. Ita saltem legitur in ed. Putschii p. 366. ubi tanquam ex opere quodam Mæcenatis affertur, et nexisti retia lecta editur. Sed hinc memoriæ fallacis errore cespitavit Heinssius ad Virg. v. Æn. 279. qui versum

NOTE

31 *Dum vincunt Danaï*] Danaï sunt Græci, sic a Danao, qui pulso Sthenelo, Argivorum rege, Argos tenuit, Achalamque e suo nomine nuncupavit, dicti.

Barbarus Hector] Hector Paridis fuit frater, Priami filius, Trojanorum fortissimus, post multa tandem præ-

lia ab Achille interfectus. Solus ille Græcos, quemadmodum Achilles solus Trojanos, fugabat, adeo ut Hectorē sospite nunquam Troja potuerit a Græcis expugnari. Dicitur autem 'barbarus Hector,' hoc est, Phryx; Phryges enim Græcis dicebantur Barbari.

Cui nunc siqua data est furandæ copia noctis,
Offensa illa mihi, non tibi amica, dedit.

40

surripienda mihi noctis oblata est, cum puella mihi irata, non tibi amica, dedit.

hunc, a Diomede sub Mæcenatis nomine memoratum, existimabat fragmentum esse ex Carmine Mæcenatis deperdito, quo Martis et Veneris congressum, et retia a Vulcano illis nexa, descripsit: ad quam fabulam hic allusisse Propertium, notaverat Marklandus. Quod quidem Passeratius etiam in mentem venerat, sed mox rejectit: et recte: nam a venatione desumptam esse locutionem, neque de Vulcani retibus cogitasse Poëtam censebat Ruhnkensius. Unde autem error ille in editionem Diomedis, quam ex tribus Mss. castigavit Putschius, irreposuit, mirum videtur. Idem Heinsius N. Prop. p. 722. (ubi typorum incuria vitiose *Martialis* nomen pro *Mæcenatis* excusum est) ipsum Mæcenatis locum omissem excidisse suspicabatur. Sed f. alia corruptelæ causa fuit, qua nonnullorum Grammatici illius codicum descriptores, hunc versum e Propertio afferentes, coniecerint oculos in Elegiæ mox sequentis initium, quæ Mæcenati inscripta est, et hinc illius nomen occitanter supposuisse videntur pro *Propertio*. In editione autem Diomedis, quam Coloniæ cura Herm. Buechli an. 1523. excusa est, verba hæc notati *retia lecta*, Fd. xxviii. male connexa leguntur fragmento Livii ex *Odyssæa*, quod præcedit, sequente Lucilii versu, 'curarum retia nexit.' Sed in editione, quam studio Jo. Cesarii ap. Ascensium an. 1528. prodiit, integer hic versus sub Propertii nomine affertur p. 29. et in ejusdem ed. Colon. 1596. p. 52. unde ex antiquioribus editionibus locum afferens Fruterius ii. Verisim. 10. notat Diomedem auctoritate Propertii affirmare, Veteres *neristi* dixisse, nulla Mæcenatis fragmenti mentione facta. Neque aliter ap. Priscian. x. p. 906. ed. Putsch. et Nestorem in Vocab. in 'Necto,' p. 90. ap. quos *neristi* etiam legitur, sine dubio ex eod. Mss. quibus utebantur, non *tendisti*, quod a sciolis intrusum. Grammaticorum igitur veterum auctoritatem præferendam esse recte admonet Fruterius. Initio versus Et tibi Heinlaan. Et mihi Borr. et meus 1. At tu Vat. 5. Diomedis errorem explicat et Lachm. Ceterum *nec.* dant B. B. B. L.—38 *Sis Venet.* ap. Barth. '*Sis sacer, æternum nec s. Marte domus* Ferrarii lib. *S. Marte* et Vat. 1. et alii. 'quod recte,' ait Burm. 'improbat Passeratius. Beroaldus enim, cum hanc lect. prius exposuisset, mox eam pervertit, legitque *Sis sacer at. nec s. Marte d.* et ita legitur in ejus editione an. 1487. 1498. 1500. 1520. Mihi vero blanditur admodum conjectura Santenii, *Sit sacer at. nec s. Marte torus*. F. etiam conicere quis posset *Sit sacer at. sit s. patre torus*. Sed f. Propertius tangere voluerit affines et cognatos rivalis, nobis non notos.—39 'Quod n. C. Com. *Fraude* Palat. cod.' Barth. 'Miror Broukhusium ex solo Groning. et C. Com. prætulisse et in contextu exhibuisse *fraudata*, lectione anribus ingratiissima, posthabito veterum codicum longe majori numero, in quibus *furanda*. *Frustranda* Mentel. *Quæ* nunc in aliis ap. L. Lat.' Burm. *Furata* dant B. B. *Furanda* Burm. Lachm.—40 'Beroaldus intrusit *Infensa*, male. Videsis Passeratium: sed et Mur. veram lect. e libb. reposuerat.' Broukh. 'Codd. ut videtur, universi, præter Perreli, Colot. et duo Vaticanos, [sc. 1. 2. Ceterum hi

NOTÆ

38 *Sit sacer*] Ad rivalem imprecatio; qua caput ut semper habeat sedem, qui semper genero sit iniquior, ut omnes fere socii consueverant, quique semper vivens socrer hæreditatis expectatione frustretur generum.

rum.

Nec sine matre domus] Quæ nempe semper sit molesta, ac gravis, et dura, ut solent esse novercæ. Alii legunt, *sine Marte*, h. e. sine rixa, pugna, discordia.

omnes legunt *Offensa*.] habent *Offensam*: itaque Neapolitanus, *Offensā*, lineola sup. a notata, quam videre Heins. poterat, nisi festinasset. *Offensa* omnino, legend. est.' *Lachm.* Quod maluit Barth. Burm. *Offensum* Ask. Dorv. 2. *Infensa* Aldd. Junt. aliæque post Ber,

ELEGIA IX.

AD MÆCENATEM.

MÆCENAS, eques Etrusco de sanguine regum,

Intra fortunam qui cupis esse tuam;

Quid me scribendi tam vastum mittis in æquor?

Non sunt apta meæ grandia vela rati.

O Mæcenas, eques de gente Etrusca regum orte, qui vis intra fines tuis sortis te continere, quare me jubes ingredi tam ingens mare scribendi? Magna vela non

1 'Mæc. quam varie in libb. ant. scribatur, nemo ignorat: ideo nihil attinet observare super h. re quicquam. Hoc unum sufficiat, Ald. 1. cum Colin. expr. *Mæcen.* sed 2. *Mecan.* Groning. in prima syll. semper ponit diphth. æ. Barth. 'Etrusco scribend. sine aspiratione.' *Broukh.* Sic dant Vulp. Burm. *Lachm. Hetr.* Barth. Kuin.—2 'Livin. legebat *Infra*, et Heins. ad Ov. III. Tr. 4. 25. [neque tamen, ait Barth. in N. Prop. quicquam annotatum,] male.' *Broukh. Moam* Vat. Ad locum cit. Ovidii Burm. P. *Intra* tuetur. Illic, ait noster Burm. refellit Heinsium emendantem 'et *infra* Fortunam debet quisque manere suam:' sed modestius, quam in prima

NOTE

1 *Mæcenas*] Mæcenas, qui doctus doctos fovebat, unicumque erat poetarum presidium, hortatus! Propertium fuerat ad heroicum carmen scribendum, grandioraque argumenta, ac bellica tractanda. Propertius vero sese excusans presentem inscribit Elegiam Mæcenati, significatque se rebus bellicis canendis, grandioribusque argumentis, impari esse; tantumque onus non sibi, sicut nec omnia omnibus, convenire. Denique postquam impense laudavit Mæcenatem, summam ejus, qui non altiora appetat, moderationem imitari se vellet profitetur. 'Eques' porro dicitur Mæcenas, quia contentus semper fuit ordine equestri, quo natus fuerat, altioresque gradus, etiam oblatos,

ac dignitates accipere noluit; unde et Horat. Od. I. 20. 'Care Mæcenas eques,' &c. et III. 16. 'Mæcenas equitum decus.'

Etrusco de sanguine regum] Oriundus enim fuit Mæcenas e gente Cilnia, ex qua reges Etruriæ. Horat. Od. I. 1. 'Mæcenas atavis editis regibus.' Idemque etiam Od. III. 29. 'Tyrrhena regum progenies.' Fuit namque Mæcenas filius Menodori, Menodoro Menippus fuit pater, Menippus autem patrem habuit Cæcinum Etruscorum regem, qui fuit Mæcenatis avus.

2 *Intra fortunam*] Sic etiam Ovid. Trist. III. 4. 'Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit: et *intra* Fortunam debet quisque manere suam.'

Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus, 5
 Et pressum inflexo mox dare terga genu.
 Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta;
 Fama nec ex æquo ducitur una jugo.
 Gloria Lysippo est animosa effingere signa:
 Exactis Calamis se mihi jactat equis. 10

conueniant mea cymba. Temerarium ac stultum est cervicibus tuis onus imponere, quod ferre non possis, teque oppressum labante poplite prouum cadere. Omnes omnino res omnibus aequaliter non conueniunt; neque ex eodem fonte laus omnis et nomen prouenit. Lysippo fama fuit effigies exprimere quasi spirantes et animatas; me iudice, Calamis sese maxime commendat equis ad vivum et ad unguem factis.

Propertii editione Heinsium castigauerat Vulpinus, quod tamen in Curis Secundis omisit.—3 *T. magnum* Ask. Damnat Burm.—5 *T. q. e. Regg.* pr. edd. et ap. Oct. Mirand. in Virid. Illustr. Poët. fol. 184.—6 *Pessum* Perr. v. c.—7 *O. nam p. raro* Ayrn. Sylv. Emend. Crit. 'Cave hic suspicioris legend. rebus, ut efferunt alii et Alb. Eyb in Margar. Poët. cap. 12.' Burm.—8 '*Flamma* Regg. Franc. 2. Groning. Borr. Guarn. Briz. *Flama* Palat. C. Com. Dresd. Utrumque f. ortum ex *Palma*, quod habet Franc. 1. et liber Heinaii, probantis hanc lect. *Clauditor ulla j.* Franc. 1. Borr. *Ille rogo* Regg. Brix. *Ulla rogo* Colbertt. Palat. *Una j.* optime Lips. Nov. Lect. iv. 17. prob. Livin. et. sic in vet. libro Passeratius inuenit. *Coe pro j.* Posth. 'Barth. '*Fama n. ex æ. duc.* *una j.* non inmerito a Broukh. laudatum et receptum. *Flamma* olim in vetustis codd. in quibus etiam *rogo pro j.* ut ex aliis affert L. Lat. Accedunt Exc. Scal. Regg. Borr. Neap. Leidd. tres Voss. Dorvv. et meus 2. cum pr. edd. In multis etiam *ulla vel illa*. In aliis *clauditor ulla*. *Fama nec ex æ. d. ulla j.* affert Albertus Eyb in Margar. Poët. cap. 12. Ap. Oct. Mirand. *Flamma nec ex æ. ducitur ulla j.* Tales vero scriptores ex Mss. loca Veterum producant. Guyeto placebat *Fama nec ex uno ducitur æqua jugo*: sed æquum jugum recte exponit, et absurdam Gebhardi interpretationem exposuit Gronovius Diatr. Stat. cap. 30. p. 193. Quod autem *ulla* tueatur, non probō. A Gronovio non dissentit editor Elector. Etonens. p. 119. 120. ita tamen, ut Beroaldi aut Scaligeri interpretationem non rejiciat. Imo jugo conjecerat Heins. Sed pro nihilo non habenda est Heinsiani lectio, in quo *Palma nec ex æ. ducitur una j.* Vulg. tamen exponi potest.' Burm. Kuinoelis lect. dant B. B. B. Repono, ait Lachm. *Fama n. ex æ. ducitur ulla j.*—9 *An fang.* Dresd. Exc. Scal. Borr. Voss. 1. 4. Burmm. et pr. edd. nisi quod animosae *fang.* in Brix. et Venet. Barth. *Animata* legebat Heins. Defendit Burm.—10 '*Calais, calamus, Chalamis* Indibria librariorum. *Se tibi Guy.*' Barth. '*Vitiose calamus* Regg. Neap. Borr. Ask. Leid. 2. tres Voss. meus uterque, Dorv. 1. et pt. edd. *Calamos* Dorv. 2. *Calais* Groning. *Jactet* Heins. quod mi-

NOTE

4 *Non sunt apta*] Sic etiam Ovid. Art. iii. 'Conueniunt cymbæ vela minora meæ.'

5 *Turpe est, quod nequeas*] Temeritatis est ac stultitiæ supra vires niti; unde et Horat. in A. P. 38. 'Sumite materiam vestris, quiscribitis, æquam Viribus, et versate diu quid ferre recusent, Quid valeant humeri.'

9 *Gloria Lysippo*] Lysippos statuaris celeberrimos, qui ad sexcenta decem opera fecisse traditur, cujus singula claritatem arti dare potuissent.

10 *Calamis*] Statuaris etiam Calamis insignis, qui, ut ait Plin. xxxiv. 8. bigas quadrigasque sine æmulo expressit. Equos enim nemo unquam

In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles;
Parrhasius parva vindicat arte locum.

In Veneris imagine præcipuam artis suæ laudem statuit Apelles; Parrhasius opere subtili famam debere sibi contendit. Argumenta Mentoris operi jam formato

nime rejiciend. modo in seqq. etiam vindicet et *flectat* legatur.' *Burm.*—11 *Tubulam* s. tibi *Guarn.* *Possit* Neap. *Burm.* 2. quod non facile rejecerit *Barm.* sed *ponit* verius esse statuit *Lachm.* et *possit* grammatici interpretamentum sed dolere pronuntiat *Kuin.*—12 'Pyreicus intruserat Beroaldus, inque eo facinore ultro etiam gloriatur. *Parrhasius* rite *Scaliger* restituit. Id. felicissime *parta* emendavit ex corrupto *parva.*' *Bronkh.* 'Pyreicus *parva* Venet. Ald. 1: Mur. Colin. *Parrh.* Ald. 2. cum cett. quod in omn. libb. scriptis extat, et mutasse se ait Beroaldus, approbante P. *Mirandula.* At *Pyreicus* vix locum tueatur inter tantos artifices. *Parta* vel *priva* est a *Scaligero.* Illud arripuit *Bronkh.* acced. *Vulp. Gött.* improbante *Wakker*o *Amen.* Lit. cap. 12. qui *varia* substituit. *Priva* Lond.' *Bartb.* 'Parta edidit *Bronkh.* Melior altera esset *Scaligeri* conjectura, *priva*: quam probat editor *Elect.* *Etonens.* p. 120. *Pontanus* II. *Analect.* 2. legebat *Parrhasius propria*, et hoc præfert *Wakker*us. Sed revocand. hic censui antiquam lect. *parva*, ut habent omnes fere codd. cum *priscis* edd. idque exigunt præcedentia. *Ap. Plin.* xxxv. 10. hanc quoque lect. defendit *Carolus Datus*, libro Italico, quo *Vitas veterum Pictorum* descripsit, p. 78. et 79. refutatque Beroaldum: qui satis refutatur ex iis quæ notavit *Scaliger*: quanquam Beroaldo nonnihil favere posset *Vat.* 1. in quo *Pyrricus*, et clarius in *Vat.* 4. *Pireicus.* Hinc *Pyreicus* derivatum est in edd. *Junt.* *Rouill.* *Antverp.* *Plantin.* 1560. *Canteri.* *Gryph.* 1578. et *Grasseri*, quæ ex illius cod. excusa est. *Patrus* meus, posthabita emendatione *parta*, tuetur *parva*, ad *Ov.* II. Tr. 524. *Parva* etiam ex *Regio* præferebat *Guy.*' *Burm.* *Parrhasius* defendit *Kuin.* et dant B. B. B. L. qui

NOTE

tam absolutos ac perfectos ad amussim effinxit.

11 In *Veneris tabula summam ponit Apelles*] *Apelles* præstantissimus omnium fuit pictor, de quo jam diximus supra I. 2. 22. *Venerem* *Apelles* e mari exenntem depinxit, quam tota mirum in modum prædicavit antiquitas. Hanc dicitur *Augustus* in delubro patris *Cæsaris* dicavisse, cujus partem inferiorem corruptam, qui reficeret, inveniri non potuit. Inchoavit et aliam *Venerem* *Cois Apelles*, superaturus illam priorem, sed invadit mors peracta tantam parte; nec qui succederet operi ad præscripta lineamenta inventus est, ut refert *Plin.* xxxv. 10.

12 *Parrhasius*] Pictor etiam egregius, an *Ephesius* an *Atheniensis* in-

certam. Hic primus symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venustatem oris expressit, et omnibus consentientibus in lineis extremis palmam adeptus est. Hic aliquando venit in certamen cum *Zeuxide.* Cum enim *Zeuxis* pinxisset *uvæ* tanto successu, ut in scenam aves advolarent, ut *uvæ* depacerent, *Parrhasius* detulisse linteam pictum traditur ita veritate representata, ut *Zeuxis* alitum judicio tumens flagitaret tandem remoto linteo ostendit picturam: qui tandem intellecto errore palmam *Parrhasio* concessit, quoniam ipse aves fefellisset, *Parrhasius* vero seipsum artificem. *Plin.* xxxv. 10. Nonnulli legunt *Pyreicus*, non *Parrhasius*: nos veteres libros sequimur.

Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ :

At Myos exiguum flectit acanthus iter.

Phidiacus signo se Jupiter ornat eburno ;

15

Praxitelem Paria vindicat urbe lapis.

adjuncta sunt ; sed acanthus Myos angustam brevemque viam flectit. Jupiter Phidiacus simulacro eboræ sese exornat, marmor Parium arte propria postulat Praxite-

jocum reponit.—13 *Addita Frat. Fama* Heinsius, vel *A. per s. M. add. norma.* *A. magna* Leid. 1. quod tamen Burm. censet esse glossam potius quam variantem scripturam.—14 *Ad Myros* Regg. Colbertt. Leid. 2. Voss. 3. et pr. edd. *Myros* et Brix. *Ad Miro*s Leid. 1. duo Voss. Dorv. 1. *At mirum* Exc. Scal. *Ad miro*n Dorv. 2. In aliis *Ad miro*s, *Ad miro*s, vel corruptius.—15 *Armet* Groning. C. Com. quod aliquando multum se Broukhusio commendabat, sed tandem rejectit ; et rejiciunt Barth. Burm. De sinceritate lectionis *Phidiacus signo*, aiunt Addend. ad fin. ed. Burm. dubitasse videtur Hemst. ad Lucian. T. 1. p. 11. 'Non dubito,' ait Lachm. 'quin hic vs. a librariis ita corruptus fuerit, ut de restituendo eo desperand. videatur, nisi quis hariolari velit Propertium dedisse *Phidiaca ars signo, te, Jupiter, o. e.* si modo totum h. distichon Propertium auctorem habet.' Lachm. ergo uncinis includit hunc vs.—16 'In octolibb. scriptis, et edd. pr. legitur *propria arte* : quomodo et duo libb. Gebhardi. *Arte*, quod nullæ membr. agnoscunt, videtur Avantii esse figmentum : nam primum comparuit in Aldd. *Propria* corruptum puto [et sic potest Knin.] ex *Paria* : etenim *Parius* habere quosd. codd. testatur Beroaldus.' Broukh. '*Prasit. propria vindicat urbe* Palat. cod. C. Com. *Prax. tota vindicat urbe* membr. Palat. *Propria* Guarn. edd. Brix. Mur. Græv. quod ex *Paria* corruptum videtur.' Barth. '*Propria vindicat urbe* Perr. v. c. Borr. Neap. Vat. 1. 2. Mentel. Groning. Voss. 1. 4. Dorvv. meus 2. cum Vicent. Venet. 2. Rheg. et Volsci. *Proprio vindicat urbe* Ask. *Proprius* Exc. Scal.

NOTE

13 *Argumenta Mentoris*] Vasis cœlandis artifex mirabilis, de quo jam supra diximus l. 14. Dicit porro Propertius Mentoris opera addi consuevisse 'formæ,' i. e. rebus jam perfectis et absolutis, quod nimirum vasis ita applicarentur, ut etiam detrahi possent.

14 *At Myos*] Mys etiam fuit artifex peritissimus, qui cœlando argento excelluit.

Acanthus] Herba est, quæ alio nomine branca ursina dicitur, quæ hic pro flexuoso ac sinuoso ornatu accipitur.

15 *Phidiacus Jupiter*] Phidias nobilis fuit statuarius, qui ebone sculpendo sine æmulo claruit. Diis tamen, ut ait Quintilianus, quam hominibus efficiendis melior fuit. Inter hujus opera maxime commendata est Mi-

nervæ status, quæ Athenis Olympiade 83. ex ebone fecit. Proximam vero meruit commendationem Jupiter Olympius, ab ipso in exilio factus, et ipse totus ex ebone et auro, ut testatur Plin. xxxiv. 8. et Venus, quæ fuit Romæ in porticibus Octaviæ. De Phidiæ operibus dixit cum Cicerone in Orator. Suetonius in Calig. 22. 'Phidiæ simulacris nihil in eo genere perfectius.'

16 *Praxitelem Paria* [*Parius*] lapis] Sibi Praxitelem Parium marmor artificem postulat. Praxiteles autem insignis fuit sculpendi marmoris artifex, qui duplici præcipue Venere nobilitatus est, Cnidia, scilicet, et Coa, quæ ob artis artificis præstantiam magnam mortalium vim in eas insulas ad sui spectaculum allexerunt. Sed Cnidia vesano cujusdam juvenis in-

Est quibus Eleæ concurrit palma quadrigæ;

Est quibus in celeres gloria nata pedes.

lem. *Sunt quibus Elea quadriga de palma contendit; sunt alii, qui laudem habent*

Leid. 2. Voss. 3. quod Marklando placebat. *Propria arte* Ronill. *Parius vindicat arte* Aldd. Ber. Junt. Colin. Gryph. Grasser, aliæque edd. *Parius* probatum fuit Beroaldo, Livin. Passerat. Guy. Pontano II. Analect. 2. Heinsio II. Advers. 18. et N. Prop. p. 722. Francius quoque ascripserat *Parius* sibi simplicius videri, si *arte* in ullis esset exemplaribus: et sic affert Harduinus ad Plin. xxxiv. 8. p. 120. *Paria urbe* edidit Bronkhovius; cum antea legendum existimaverat *Pario urbe*. *Paria urbe* melius intelligemus. *Arte* in Aldd. et seqq. edd. excusum fuit, quod Avantio tribuit Broukh. Sane petittum ex vs. 12. Miror vero neminem offendisse bis *vindicat arte*, ut in plurimis edd. legitur, in his versibus repeti. *Vendicat* in meo 1. ut passim in codd. vetustis: unde quis *venditat* elicere posset. *Burm.* 'Recte Broukh. *Paria vindicat urbe*. *Praxiteles* scribo ex Neap.' *Lachm.* *Urbe* dant B.B.B.L. —17 'Et Drend. qui tamen in seq. vs. cum plur. codd. recte habet *Est*. *Sunt*... *Sunt* vulgg. *Barth.* 'Recte Atticismum hunc *Est quibus* Propertio asseruit Broukh. quod a Mentel. Neap. Borr. Groning. Ask. Harl. meo 1. aliisque confirmatur: et sic e suo cod. affert Scaliger, additque hellenismum esse: nec aliter ex Palatt. et C. Com. Gebhardus, probante Guy. et Grnter. ad Cic. 1. Verr. 2. p. 416. *Est* hic Græcorum more poni notat Stolberg. ad Soph. Aj. p. 119. *Concurrunt* Leid. 2. Harl. tres Voss. in quorum 4. *arma pro palma*. *Burm.* *Concurrunt* Heins. Vulg. defendunt Barth. Burin.—19

NOTÆ

signis amore, qui delituit in templo, simulacroque adhæsit, tum Nicomedis matimatione regis grandi ære alieno Cnidiorum eam permutare conantis, plus famæ est adeptæ. Cupidinem etiam summa industria elaboravit, quem Phrynx scorto insigni, cujus ardebat amore, meretricea calliditate circumventus dono dedit. De Praxitele scripsit Plin. xxxvi. 5. 'Praxiteles,' inquit, 'marmoris nobilitate superavit etiam semet.' *Parius* porro lapis marmor est candidissimum ac celebratissimum, quod in insula Paro, quæ e Cycladibus una est, eruebatur, de quo Horat. Od. 1. 19. 'Urit me Glycæræ nitor Splendentis Pario marmore purius.' Seneca in Hypopol. 'Lucebit Pario marmore clarius.' Virg. etiam Ge. III. 'Stabunt et Parii lapides, spirantia signa.'

17 *Elea quadrigæ*] Alii, inquit, ludis Olympicis celebrantur, in quibus equorum quadrigarumque celeritate

palnam adipiscuntur; alii pedibus ad cursum velocissimis insignes sunt. 'Elea quadriga' est, quæ Pisam, Elidis urbem, ad Ludos Olympicos venit; qua de re jam diximus 1. 8. Celebrantur autem a scriptoribus equæ Cimonis Atheniensis, quæ tres palmas Olympicas reportarunt, quæ idcirco defunctæ Athenis sepultæ sunt. Similes etiam equas habuit Evagoras Spartanus, quæ ter etiam victrices in ludis Olympicis fuerunt.

18 *Est quibus in celeres pedes*] Velocitate pedum cursores maxime celebrantur, Ladas qui supra eorum pulverem ita cursitavit, ut arenis penditibus nulla vestigia relinqueret Anistis, Lacon, et Philonides, Alexandri magni cursores, qui mille et ducenta stadia uno die confecerunt. Ab Homero etiam pedum pernicitate celebratur Achilles. Unde Martialis: 'Laudat Achilleos sed sine fine pedes.'

Hic satus ad pacem; hic castrensibus utilis armis.

Naturæ sequitur semina quisque suæ.

20

At tua, Mæcenas, vitæ præcepta recepi;

Cogor et exemplis te superare tuis.

Cum tibi Romano dominas in honore secures,

Et liceat medio ponere jura foro;

Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes,

25

Atque onerare tuam fixa per arma domum;

innatum a velocibus plantis. Iste natus est ad pacem, ille bello est idoneus. Unusquisque natura sua vires et ingenium sectatur. Sed, o Mæcenas, in animum meum induci tua vivendi exempla, mihiq[ue] necesse est præceptis tuis te vincere. Quamvis enim possis in Romanis magistratibus securus, imperii vim pro se ferentes, statuere, ac in medio foro jus dicere, legeque ferre; aut etiam possis in Medos hostes irrumpere, domumque tuam fixis armis decorare, tibiq[ue] ad id efficiendum

Satis Regg. Montel. Colbertt. Burm. 1. cum prius add. Francio numerorior videbatur versus, si legeretur *H. satus ad pacem est, hic fortibus u. a.* Sed nimiam esse hanc mutandi licentiam pronuntiat Burm.—20 'Ita in omni. Mss. et editis, et e suis affert Alb. Eyb in Margar. Poët. cap. 12. Emendationem Bronkhusii, sequimur, ultro amplecterer, si a codd. vetustis confirmaretur. Sed sine ullius cod. consensu hanc lect. in contextum admittere non ausus sum. Quæque Neap.' Burm. Quem recte non recepisse sequimur censet Kuin. Id dant B. B.—22 'Conor malit Heins. Advers. p. 88. Cogor tamen non semper vim includit.' Barth. 'Conor Heins. et Broukhusius: quem respiciebat Marklandus, cum cod. suo ascriberet: 'Cogor superare, i. e. supero: ut fusius probabo: ne quis legat Conor.' Superare hic vel corruptum est, vel notat, convincere, coarguere. [Burm. *vitæ præcepta* hic explicat, hac motus ratione,] ne quis ex corrupta Mss. scriptura, in quibus, ut in meo 1. legitur jure, emendandum conjiciat *juvenis præcepta*. Male etiam *meis* in Neap. am. sec. F. tamen non male legi posset *Cogor* (vel *Conor*) et *e. me s. tuis*.' Burm.—24 *Ut* Leid. 2. *Condere* j. conjecerat Heins. ad marg. ed. Ald. *Ponere* defendit Burm. Conjecerat Ruhnken. *promere*, vulg. tamen non improbabat.—25 'M. p. i. p. A. procul dubio corruptum est, licet loco Val. Fl. 1. 438. alioque vulgatam tolerari posse notet Patruus meus ad Virg. ix. *Æn.* 400. qui tamen hic potius legend. credit *enses*. J. Helvetius conjecerat *arcus*. Sed diu est, quod ad T. 1. Anth. Lat. p. 250. emendand. existimaverim *hastæ*. Hanc

NOTE

19 *Castrensibus utilis armis*] 'Castrensia' dixit arma, quia sunt et Veneris et amantium arma a castris aliena.

22 *Exemplis te superare tuis*] Cum, inquit, te videam magnum nobilemque virum in ordine equestri, in quo natus es, et intra tuæ sortis conditionem remanere angusto clave contentum, cum majora consequi possis, mihi necesse est exemplo tuo non magna nec altiora me prosequi, sed

Delph. et Var. Clas.

minora tantum, qualia consuevi, tractare.

23 *Dominas secures*] Romanos nimirum fasces, qui magistratibus præferri solebant, tanquam potestatis ac dominationis indices.

24 *Ponere jura foro*] Leges, jura dicere, edicta proponere, quod Ædiles, Prætores, Tribuni, Consules Romæ facere solebant.

25 *Medorum*] Medi populi sunt Asiæ, Parthis Persisque finitimi.

2 I

Propert.

Et tibi ad effectum vires det Cæsar, et omni

Tempore tam faciles insinuentur opes ;

Parcis, et in tenues humilem te colligis umbras ;

Velorum plenos subtrahis ipse sinus.

30

Crede mihi, magnos æquabunt ista Camillos

Judicia, et venies tu quoque in ora virum.

Cæsaris et famæ vestigia juncta tenebis.

Mæcenatis erunt vera tropæa fides.

Non ego velifera tumidum mare findo carina :

35

Tuta sub exiguo flumine nostra mora est.

potentiam Cæsar conferat, opeaque copiosa quolibet tempore tibi ingerantur ; parce tamen utrisque in parvas contrahis umbras, tumentesque sinus velorum subducias. Mihi fidem habeto, istud vitæ institutum te magnis Camillis parem faciet, hominumque etiam sermone celebraberis. Cæsaris quoque Augusti gloria proximus ibis. Mæcenatis in Augustum fidelitas certum virtutis ejus perstabit monumentum. Non ego rate velis instructa procellosum æquor navigo. Omnia nostra commemoratio

conj. dudum propositam, antequam Marklandi ad Propertium Annotationes nactus essem, postea lætus vidi eid. critico sagaci in mentem venisse. In cod. Palat. pugnant. *Pugnantes* ex Ms. legebat Palm. in Spicil. p. 318. ut ex Groning. affert Broukh. Nihil innovandum. Burm. 'Hastas et mihi vehementer arripit: at lectio libb. omn. modeste servanda videbatur.' Kuin. *Astus* reponit Lachm.—26 *Aut* alii ap. L. Lat. *Honorare* Groning. Burm. 1. *Honore* 2. An f. *ornare*? querit Burm. Ita legend. censuit Schrader. Emend. cap. 8. p. 150, qui sic Heinsium, Franciumque, et ante eos Demisterum etiam correxisse notavit. *Onerare* retinend. pronuntiat Kuin.—27 *Aff.* Berpaldus ac Guy. *Eff.* anteposit Burm. *Dat* Leid. 1. Dorv. 1. Burm. 1. *Det* tuetur Burm. In a. Dresd.—30 *Velorumque* auria Guy. Damnat Burm. *Velorum et plenos*, aut *V. et tentos attrahis* vel *contrahis* Heins. *Contrahis* certe, ait Burm. non displicet, *subtr.* tamen Ruhnkenio præferebatur.—32 '*Judicia* male meus l. Ald. Junt. Colin. et Grasseri: quod tamen probasse videtur Lavin. *Temeraria* Acidalii [ad Vell. ii. 88.] emendatio, *ista triumphos*, in va. præc. merito a Broukh. damnata, refutatur satia ex Lucan. ii. 544. Burm.—33 '*Palm.* corrigit *fastig.* Ejus temeritatem bene retudit Acidal. ad ii. Vell. 88. Broukh. '*Victa* Neap. *Fastig.* Frut. Palm. quem recte refutarunt Passerat. Broukh. *In fama v. victa* Dorv. 1. *Hæc fama* Heins. Burm.—36 '*Legend.* videtur *Tuta.*' Broukh. '*Tuta* restituit Palm. *Via est* Dresd. Barth. '*Tota* in omn. fere codd. et vetustis edd. *Tuta* Dorv. 2. *Tuta*

NOTE

31 *Magnos Camillos*] Camillus dictus est alter Romulus ob Gallos Romanos quondam ejectos, de quo Cicero, Livius, Horatius, Plutarchus, alique. Virgil. quoque Ge. ii. 'Assuetumque malo Ligurem, Volcosque verutos Extulit; hæc Decios, Marios, magnosque Camillos.'

34 *Mæcenatis fides*] Quamvis summa Mæcenatis fides in Augustum

fuisse dicatur, sublesta tamen aliquando visa est Augusto, qui nonnumquam illius desideravit taciturnitatem, cum arcanum de Murenae conjuratione Terentii uxori prodidisset, ut refert Suet. in Aug.

35 *Non ego velifera*] Metaphorice, seu allegorice, ostendit se nolle sublimia grandiaque argumenta tractare, sed solum minora et amatoria.

Non flebo in cineres arcem sidisse paternos

Cadmi, nec semper prælia clade pari :

Nec referam Scæas, et Pergama Apollinis artes,

Et Danaum undecimo vere redisse rates,

40

Mœnia cum Graio Neptunia pressit aratro

Victor Palladiæ ligneus arcis equus.

est in tenui fluviolo. Non ego lamentabor arcem Cadmi patriis ignibus absumptam, neque jugiter bella pari clade. Neque prædicabo portas Scæas, ac Pergama, Apollinis propugnacula, decimæque tempestate verna Danaorum classem Troja reversam fuisse in Græciam; quando nimirum equus abiegnus artis Palladiæ victor aratrum

sub e. f. n. ratis Groning. Ratis etiam Perr. v. c. et pro varia lect. superscript. in Dorv. 2. et sic Francius. Tuta sit e. f. n. ratis Guy. ut in aliis legi testatur L. Lat. Heinsius vero Ludit (vel Ludat) in e. f. n. ratis, quod probare videtur Cann. II. Obs. Jul. R. 4. p. 154. Certe favet huic emend. Ov. II. Tr. 329. Sed cum Scalligero Tuta sit e. f. malim: quod etiam recepit editor Elect. Eton. Minor. p. 122. Burm. Kulnoells lect. dant B. B. B. L. qui id defendit.—37 'N. phebi Dorv. 1. Ask. quod ex glossa irrepsit. Plerique codd. et edd. priscæ [et recent. Barth.] sedisse: unde sed. in c. pro, in cineribus, capiebat Tennulius ad Frontin. I. Strat. 12. 22. Dousa P. ad marg. ed. Rouill. conjecerat cessisse. Sed sidisse placebat Heinsio, et optime astruxit Broukh. quod probabat etiam Francius. Et sidere et sedere probum esse censet editor Elect. Eton. Quia parum refert utrum scribatur, sedisse hic non mutand. censebat Ruhnen. Heinsius correxerat, paternam. Certe in cinerem arces sed. paternas in nonnullis codd. Cineres paternos mire dictum agnoscit editor Elect. Eton. Burm.—38 'Lips. II. Ant. Lect. 10. auspicabatur emendand. N. septem. Passeratii libri N. fratrum. Nostri nihil mutant, et recte. Broukh. Nec Barthiani mutant, quod probat. 'Nec semper pr. ut in multis Mss. absurde Passeratus per bps semper-pr. exponit. Melius profecto septem cum Lips. et septem pr. ponebat Markl. qui tamen præfert fratrum pr. et ita hic legend. se alibi pluribus probaturum dicit ad Stat. p. 310. Utrumque fratrum vel septem fastidit editor Elect. Eton. Burm.—39 'Artes correxit Broukh. recep. Vulp. Gött. Barth. 'Arces et decimo [in vs. 40.] errore pertinaci in omn. fere codd. et edd. vetustis. Immerita verborum acrimonia in Broukh. hic invectus est editor Elect. Eton. Recte enim ille undec. Pro Scæas in aliis sacras legi notat L. Lat. Burm. 'Proba erat scriptura, arces. Nam, quod 'Cadmi arx' præcesserat, non est magni momenti. Lachm. Artes dant B. B. B.—40 'Ratio temporis postulat undec.' Broukh. Rece-

NOTE

37 *Non flebo in cineres*] Non attin- gam, inquit, neque tentabo scribere materias grandes et sublimes, velut bellum Thebanum, quo pari clade vulneribusque mutuis Eteocles et Poly- nices germani concurrentes in invi- cem conciderunt. Arcem enim Cad- mi vocat urbem Thebanam, quam Cadmus considerat, quæque ab Epi- gonis, Alcæone duce, diruta est.

39 *Nec referam Scæas et Pergama*]

H. e. non scribam bellum Trojanum. Scæa namque fuit Trojæ urbis porta, de qua Virg. Æn. II. 'Hic Juno Scæas sævissima portas Prima tenet.' Pergama Apollinis] Quia nimirum Apollo et Neptunus mœnia Trojæ, quæ et Pergama sæpius poëtis dicitur, construxerunt, postquam ad hoc cypus Laomedon certam pecuniæ sum- mam esset pollicitus.

41 *Mœnia Neptunia*] Urbem Tro-

Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,
 Et cecinisse modis, Dore poëta, tuis.
 Hæc pueri curent, hæc curent scripta puellæ; 45
 Meque Deum clament, et mihi sacra ferant.
 Te duce, vel Jovis arma canam, cœloque minantem
 Cœum, et Phlegæis Oromedonta jugis;

Gratum impressit muris Neptuniis. Mihi satis erit laudari cum Elegis Callimachi, tuisque, o vates Coë, numeris luisse. Hos versus curæ habeant ac voluptati pueri puellæque, meque Deum esse prædicent, mihi que sacrificia offerant. Te duce, o Mæcenas, Jovis etiam bella cantabo, Cœumque minas intentantem cælo, montibusque

pere Barth. Burm. Vulp. Gött. Decimo tuetur Lachm.—41 *Cessit* Reg. 2. Damnat Burm.—42 'Arcis est ex emend. Broukh. prob. Vulp. Gött.' Barth. 'Artis equus in plurimis codd. Artis opus in aliis: recepta lect. proba est: licet ea non opus esse pronuntiet editor Elect. Eton. Male Vector conj. Heins.' Burm. *Artis equus* tuetur Lachm.—43 'Novi, cui jacuisse legend. videbatur: sed plac. non videtur solicitand.' Burm.—44 'Choe Venet. Clare Ayrm. Dore legend. recte observat P. Scriber. Anim. in lib. Spectac. Martial. Ep. 31.' Barth. 'Dore edidit Broukh. Dure præfert Pont. 11. Analect. 2. ut in plerisque codd. legitur, cum primis edd. Venet. 2. Vicent. Rheg. [Brix.] Volsci. Scaligero placebat pure, et Dalecampio ad Athenæum ix. p. 401. Omnium optime Beroaldus videtur emendasse, Coë. Beroaldi lect. in reliquis edd. translata fuit. Vir eruditus sæculi præcedentis ad Scaligeri Castig. in Prop. p. 216. ascripserat: 'Malim Coë, si modo librum Ms. habeat astipulatorem.' Editor Elect. Eton. p. 123. Dore rejicit, sed absurdissimam proponit conj. *dive Phileta*, quam merito exposuit Schrader. Emend. cap. 5. p. 98. Vera lect. est Coë, idque Guyeto et Passeratius probatum fuit, et in Aldd. Junt. Colin. Mur. Rouill. Gryphianis, Canteri, Grasseri, ceterisque receptum.' Burm. Dore tuetur Kuin. Pura probat Valckenaër. ad Fragmenta Elegiarum Callimachi p. 5. Sit c. m. pure vera lect. videtur Lachmanno.—45 'Nescio quare ediderit Broukh. H. cur. pu. h. cur. scr. Scaligeri editionem secutus. H. curant pueros, h. curant scr. puellas Regg. Colbertt. [Palatt. Bon. Dread.] Borr. Groning. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. mei, et vetustæ edd. H. pueri curent, h. curent scr. Perr. v. c. Vat. 1. 2. quod placet: sed prætuli H. pu. curent, curent h. scr. ut malebat etiam Franc. Bronkhnsius oræ ed. Collin. conjecturam Heinsii ascripserat, H. curent pueri, vœrent h. scr. sed repetitio vocis curent non invenusta videtur. Acute etiam Guy. et Passerat. H. urant pueros, h. urant scr. puellas, quod sua venere non caret. Saltem omnes hæc varietates præstant præ lect. a Broukh. exhibita.' Burm. 'H. pueri curent, cur. h. scr. Burm. dedit, nimis profecto licentiose. Vere, ne dubita, Guy. et Passerat. H. urant pueros, h. ur. scr. puellas: neque aliter Volsc. 2.' Lachm.—46 *Clamant* Groning. *Dona f.* cod. Scal. Voss. 8. Ask. quod astruit Burm.—47 'In nostro 2. est minantem, quod ferri poterat.' Broukh. 'Id præferend. omnino snadent loca Horatii a

NOTE

jam significat, quam modo dixit etiam 'Apollinis artem,' quia nempe Trojæ muros Neptunus et Apollo construxisse dicuntur.

42 *Palladia ligneus arcis equus*] Trojanus equus, quem montis instar

'divina Palladis arte' ædificavit Græci. De quo jam supra sæpius.

44 *Dore* [Coë] poëta] Philetam intelligit, ex Coë insula natum, de quo jam Eleg. 1. hujus Libri, ubi etiam de Callimacho diximus.

Celsaque Romanis decerpta Palatia tauris

Ordiam, et cæso mœnia firma Remo;

50

Eductosque pares sylvestri ex ubere reges:

Crescet et ingenium sub tua iussa meum.

Prosequar et currus utroque ab littore ovantes;

Parthorum astutæ tela remissa fugæ;

Phlegreæ Oromedontem; scribere incipiam alta palatia a bobus Romanis depasta, murosque munitos, interfecto Remo, et geminos reges nutritos lacte ferino, mihi que erit uberior vena sub tuum imperium. Versibus etiam meis dicam currus ab utroque mari triumphantis, sagittasque canam retro missas dolosa fuga Parthorum, aro-

Broukh. producta. 'Minax' enim et 'minans' passim confunduntur. Hoc quoque probat Eton. Elect. editor.' *Burm.* *Minantem* commodè quoque ferri posse pronuntiat Kuin. et dant B. B. B. L. qui id defendit, et statim ante h. vs. collocat vsa. 59. 60.—48 *Damnât* *Burm.* *Cæcum* quod in *Borr.* *Cærum* *Dorv.* 1. *Cæum* *Burm.* 2. In 1. tria prima verba deficiunt. *Oromedonta* *Neap. Brix.* *Oromadanta* *Ask.* *Orodemonta* *Borr. Mentel.* *Voss.* 1. 4. *Orodemonta* *Burm.* 1. *Eromedonta* *Voss.* 1. *Dorv.* *Fla-græis Oromodonta* *Burm.* 2. Hunc vs. legunt B. B. B. L. ut *Knin.*—49 *Decerta* *Mentel.* Ceteri omnia. *decerpta*; et sic affert *Nestor* in *Vocab.* p. 156. *Celare* legit *Lachm.*—51 *Improbât* *Burm.* *Deductasque*, quod in *Borr.* et suo 1. *Improbât* et *arbore*, quod in *Mentel.* *Groning.* C. *Com.*—54 *Parthicaque* *Heins.* *Parthique* vel *Parthorum astuta* et *Guy.* *Telæ missæ*, vel *ac tuta* *t. r.* vel *ask. t. dedisse* tentabat *Passerat.* *Nihil opus.* *Barth.* 'Copulam desiderasse videtur *Heinsius*, quia coniecerat *Parthique astuta*, *Parthicaque astuta*, vel *Parthorum ac tuta*, quod ultimum *Passerat* etiam in mentem venerat, vel *Parthorum astuta telæ missæ fugæ*, vel *tela dedisse*. Sed has ejus conjecturas satis superciliosè rejicit *Gebhardus*, licet vulgatam bene tueatur. *Adu-*

NOTE

48 *Cæum*] Cæus unus fuit e gigantibus, quæ dicit *Virg.* 'Conjuratos cælum rescindere fratres,' quippe qui *Jovem* cælo deicere aliquando tentaverint.

Phlegreæ Oromedonta jugis] *Oromedon* fuit etiam alius e Titanibus seu Gigantibus, qui *Jovi* bellum intulerunt; *Phlegreæ* vero juga *Thessalorum* montium sunt vertices; de quibus *IL. 1.* *Phlegra* namque, seu *Phlegreæ* campus duplex; alter in *Italiæ* ora maritima circa *Cumas*, quam *oram Giganteam* vocavit *Propertius* *r. 20.* alter est in *Thessalia*, de quo hic agitur, et *infra Eleg. 11.*

49 *Decerpta Palatia tauris*] *Cantabo*, inquit, urbis *Romæ* originem, ubi ante *Phrygem* *Æneam* collis et herba fuit, et quomodo *Romuli* boves, aliæque pecora, in monte *Palatino* herbas

depascebant.

50 *Cæso mœnia firma Remo*] De morte *Remi* historiam tangit, quia nimirum sublato æmulo sibi regnum asseruit *Romulus*; vel quia fraterna cæde cavet, ne quis muros urbis sum deinceps violare auderet.

51 *Sylvestri ex ubere reges*] *Romulum* ac *Remum* significat, lapæ lacte nutritos.

53 *Utroque ab littore*] Ab *Eoo* nimirum et *Hesperio*, seu ab *Orientali* et *Occidentali* mari. Ab *Occidente* propter *Hispanos* ac *Britannos* bello devictos; ab *Oriente*, propter *Indos*, *Parthos*, aliosque *Orientis* populos; de quibus etiam in hanc sententiam *Virg. Ge. III.* 'Et duo rapta manu diverso ex hoste tropæa, Bisque triumphatas utroque ab littore gentes.'

Claustra que Pelusi Romano subruta ferro, 55
 Antonique graves in sua fata manus.
 Mollia tu cœptæ fautor cape lora juventæ,
 Dexteræque immissis da mihi signa rotis.
 Hoc mihi, Mæcenæ, laudis concedis; et a te est,
 Quod ferar in partes ipse fuisse tuas. 60

que Pelusii subversas armis Romanis, ac Marci Antonii manus in suam ipsius pervenientes. O tu facilis ac benigne fautor, primæ mære juventutis habenas suscipe, et da mihi fausta signa effuso in cursum curru. Illam mihi gloriam concede, o Mæcenæ, et a te est, quod ego dicar in tuis partibus fuisse.

ta fuga optime de Parthia. Ad Flor. iv. 10. 3. Freinsheim. hic legit *Parthorum acuta tela remissa fuga*: sed quod jure improbat Gronov. t. Obs. 11. p. 101. *Burm.*—55 '*Claustra* que acuta est et capitalis [Ead. dicit Barth.] Palmerii emendatio; quæ tamen ipsa ap. Lips. legitur in Tac. 11. A. 69. *Broukh.* Hanc conj. egregiam vocat Lachm. verissimam vocat Burm. cui Passeratius videtur eam probasse: nec aliter Guy. Heins. Markl. conjecerant. *Castra* que in omn. fere Mss. et vetustis edd. ut affert etiam Nestor in Vocab. p. 112. et 158. *Subdita* damnat Burm. quod in Borr. Voss. 4. et suo 1. *Pelusii* Mss. et edd. antiquæ.—56 *Antonii* improbat Burm. quod in suo utroque, Borr. et aliis edd. ac priscis edd.—57 '*Mollis* refer ad 'juventæ.' *Molliter* [inceptæ] vult Ayrn. in Sylv. Emend. Crit. eod. certe jure quo Broukh. *Mollia* posuit. *Barth.* '*Mollis* in plerisque codd. et antiquis edd. quod absurdum. Broukh. *mollia* substituit; quam pulcherrimam emend. vocat Etomensium Electorum editor, et ab eo in contextum esse admissam non indignatur. Certe *mollia lora* conveniunt 'cœptæ juventæ.' *Mollia dona* in aliis legi testatur L. Lat. *Burm.* '*Recte* Broukh. videtur *Mollis* reposuisse.' *Lachm.*—58 *Dextra* que Ald. 2.—59 *Est* nesciunt plerique Mss.—60 *Lentius* esse Ayrn. conj.

NOTE

55 *Claustra que Pelusi*] Bellum significat Alexandrinum, quo Cleopatram Antoniumque devicit, Alexandriaque potitus est Augustus, postquam Antoniam ut sibi violentas manus afferret eo compulisset. Pelusium autem urbs est Egypti, ut ait Strabo Lib. xvii. paludibus cincta, ac angusta viarum. Nunc vocatur *Damiette*.

ELEGIA X.

DE NATALI AMICÆ SUÆ.

MIRABAR, quidnam misissent mane Camcenæ,
 Ante meum stantes, sole rubente, torum.

Admiraber ego quidnam mane ad me misissent Camdæna, consistentes ad meum

De titulis, qui in Mss. et edd. vetustis præfixi singulis Elegiis habentur, quid judicandum sit, vel ex hoc solo specimine notasse sufficiat, quod in Ro-

Natalis nostræ signum misere puellæ,

Et manibus faustos ter crepuere sonos.

Transeat hic sine nube dies; stent aëre venti;

Ponat et in sicco molliter unda minas.

Aspiciam nullos hodierna luce dolentes;

Et Niobæ lacrymas supprimat ipse lapis.

lectum, oriente sole. Signum dederunt diei natalitii mea amica, earumque manus ter plausus lotos ediderunt. Iste dies prætereat sine nube, statu non agitent aërem venti; placide etiam mare iras deponat in arido litore. Neminem omnino hodie videam tristem; saxum etiam, quod quondam fuit Niobæ, lacus exhibeat. Allegor-

gis et meo 2. inepte inscribatur hæc Elegia *De Niobe*, quia vs. 6. ejus fit mentio. Est enim Elegia in Natalem Cynthiam, ut ex vs. 2. et fine, manifestum est. Sic infra El. 11. vs. 21. nova incipit Elegia, *De Semiramis*, quia illic Semiramidis meminit: et El. 15. post vs. 10. alia quoque in Mss. Elegia a prioribus separata inchoatur cum epigraphæ, *Fabula Anthiopsæ*. Hæc Burm. In Dresd. inscriptum est *De die natali amicæ mæ*: et sic in aliis. — 1 '*Jussissent*, quod maluerunt quidam, auctori suo Volso libens redono. Heinsius ad Claud. Epithal. Pall. et Celer. 56. scribit *visissent*: uti et vs. 3. *visere puellæ*. In primo si quid mutandum, potior mihi fuerit Passeratii ac Livinei conjectura, *visissent*. Sed *signum mittere est*, signum dare. Quare sustinebo assensum, donec prodierint dudum promissæ in nostrum Poëtam Notæ Viri summi. Interim moneo, in omn. libb. scriptis inveniri lect. vulgo receptam. *Broukh.* '*Visias*. vult Heins. Advers. p. 88. *Quid me visias*. Guy. *Jussias*, extare in uno cod. vetusto annotat Heins. l. c. quod Volscus præferebat, nec Livin. improbat, qui tamen et *visias*. suspicabatur. *Misias*. defendit Curtius ad Cic. Ep. ad Div. II. p. 72. pro, significassent, sc. epistola. Sane *ἐπιστάλλω* etiam ap. Græc. hanc vim habet, ut et, mandata dare, notet. *Barth.* '*Misias*, non sollicitand. Tercio vs. *misere* mutari non opus est, et male illic *signumque dedere* Dorv. 2. *Miserere* illic vitiose in meo 2. [et Brix.] *Burm.* — 2 '*S. orientis* Heins. [Sine necessitate, ait Barth.] neque hoc admittendum. *Rubens* præferebat Franc. et bene vindicavit Broukh. *Id.* — 3 *Misere* defendit et Barth. — 4 *Somnos* Burm. 1. — 5 *Stant* Leid. Voss. 1. — 6 *Damnat* Burm. *Ponat*, quod in Neap. Leid. 1. Dorv. *Minax* Bon. Borr. Leid. 2. Dorv. 1. Burm. 2. quam lect. admodum elegantem pronuntiat Barth. sed vulg. statuit defendi a Lucret. v. 1001. *Ponat et insuetas* Heins. Vulg. tuetur Burm. — 8 '*Hæc est lect.* Groning. quam nolim sollicitari. *Broukh.* '*Niobes ipse suas* Guarn. et duo alii ap. Heins. *Ipsa lapis* vult Guy. *Barth.* '*Et Niobæ lacrymas suppr. ipse suas* in Heinsian. *Ipsæ suas* Mentel. et Voss. *Niobe l. s. ipse lapis* in aliis, et primis edd. hoc est *Niobes*, ut in Leid. 2. tribus Voss. et Groning. *Niobe l. s. ipse*

NOTÆ

1 *Mirabar*] Ut lætius dies Cynthiæ natalis celebretur, cœli serenitatem optat Propertius, maris tranquillitatem, omnia denique fausta ac læta precatur, Cynthiamque ipsam ad sacrum illum diem natalitium celebrandum exhortatur.

Camenæ] Diem natalitium Cynthiæ Musas, quæ et Camenæ dicuntur, celebrare voluisse significat Poëta,

quæ sibi quiescenti ante torum summo mane astiterunt.

3 *Natalis*] Natalem diem celebrare solenne fait apud Romanos; sed Herodotus narrat Persas præ ceteris gentibus festum illum diem religiose coluisse.

8 *Et Niobæ* [*Niobe*] Et flere desinat, quæ nunc lapis est, Niobo. Dicitur enim Niobe conversa in lapide

Alcyonium positis requiescant ora querelis ;

Increpet absumptum nec sua mater Ityn.

10

Tuque, o cara mihi, felicibus edita pennis,

Surge, et poscentes justa precare Deos.

Ac primum pura somnum tibi discute lymphæ,

Et nitidas presso pollice finge comas.

Dein, qua pridem oculos cepisti veste Propertii,

15

Indue ; nec vacuum flore relinque caput :

num guttura cessatis questibus siloant, neque lamentetur sua genitrix Ityn occisum et comestum. Tu vero, o mihi dilecta, faustis avibus nata, consurge, rectaque et honesta a Divis annuentibus pete. Et ante omnia aqua munda soporem digige ; digitisque leviter admotis capillos nitentes come. Deinde vestem illam indue qua primo Propertii oculos rapuisti, et cave ne caput tuum careat sertis. Deos autem precare,

~~~~~

suas probabat Heins. in Notis p. 724. et Francius ascripserat id Ovidianum esse. Sed vera Propertii manus est, Et Nioba (vel Niobes) l. suppr. ipse lapis. Lapis non tentandum.' Burm.—9 Halcyonium Veneta 1. Halcyonum 2. ap. Barth. Nescio an hæc edd. nostris convenient. Et sic fere habet de Venetis Barthii ac Broukhusii : qui tamen aliquando faciunt ut intelligantur, dum memorant ipsum annum quo editæ sunt. Halcyon Borr. Ascinum Ask. Vult Burm. Alcyones.—11 Tuque is Voss. 4. Tu quoque, c. cod. Palat. et Dresd. Tu quoque o c. Palat. membr. Cura vult Passeratina : nescit Barth. cui bono, et rejicit Gebhardus recte, pronuntiant Burm. Affert Torrent. ad Horat. 1. Od. 6. 2. At tu cara. Panis Heinsian. Pannis Mentel. Parris legend. videbatur Withofio in Præmetiis Crit. p. 73. sed invito, ut opinatur Burm. Propertio.—12 Potentes Burm. 1. Præsentis Passeratina. Poscentes tuerentur Barth. Burm. Poscendos reponit Lachm.—13 At Palat. 1.—14 Roseo vel terreo Heins. Vulg. tueretur Burm. Genas in aliis esse testatur L. Lat.—15 Dehinc Mentel. 'Pridem est ex emend. Broukh. recepta Vulp. et Gott. pro prim. vulgg. [et codd.] Mihi prim. magis placet.' Barth. Pridem malit Burm. Prim. defendunt Kain. Lachm. Oculos deest in Dorv. 2. In aliis etiam cepisti : damnante Burm. Te qua primum Burm. 2. et in marg. Denique pro varia lect. vel glossa.—16 Cavum Brix. et Venet. ap. Barth.—17 Fama eisd. et Regg.

NOTE

dem, qui perpetuis adhuc manat lacrymis. De Niobe diximus ad II. 20. 7.

9 *Alcyonium*] Alcyones, de quibus jam sæpius, sunt aves marinæ, quæ dicuntur querulæ, quod fingantur mortem lamentari Ceycis conjugis Alcyones, quæ fuit in avem ejusdem speciei mutata. Vide Ovidium Lib. Metam. XI.

10 *Mater Ityn*] H. e. ne Procne, quæ facta est hirundo, vel, ut alii, lusciniæ, sæpe lamentetur filium Ityn interemptum, ac mensis appositum.

Fabulantur enim Proenæ, Terei Thracum regis conjugem, filium suum Ityn, quem ex Tereo genuerat, interemptum comedendum apposuisse eidem Tereo viro suo, quod sorori suæ Philomelæ vim intulisset. Quam uxoris impietatem cum Tereus deprehendisset, agnito filii capite, Proenæque ac Philomelam stricto gladio insequeretur, dicitur fuisse in avem upupam commutatus, Procne vero in hircinam, Philomela in lusciniam, Itys denique in phasianum.

Et pete, qua polles; ut sit tibi forma perennis,
 Inque meum semper stent tua regna caput.
 Inde coronatus ubi thure piaveris aras,
 Luxerit et tota flamma secunda domo; 20
 Sit mensæ ratio; noxque inter pocula currat;
 Et crocino nares murrheus ungat onyx.
 Tibia nocturnis succumbat rauca choreis;
 Et sint nequitiae libera verba tuæ.
 Dulciaque ingratos adimant convivium somnos; 25
 Publica vicinæ perstrepat aura viæ.

ut illa pulchritudo, qua nites, sit tibi perpetua, tuque in me imperia firma jugiter maneant. Postquam vero Deorum altaria certis redimita propitiaveris, ignisque faustus sponte tibi emiserit per omnem ædem; mensæ tibi sit cura, et nox tota transeat inter calices, ac murrheus onyx crocino nares imbuat. Tibia canendo defessa nocturnis choreis deficiat, verbaque nequitia tua sint libera; jucunda etiam epula soporem auferant ingratis; aura publica vicinæ cantu plausuque perco-

Mibi fama Dorr. 2. Forma tuetur Burm.—18 Stent defendit Burm. Stent tibi Burm. 1. minus recte, Broukhusio consente; at male, Burmanno. Totum h. distichon deest in Neap. et Voss. 2.—19 Tibi t. Dresd. Superne tamen script. 'Al. ubi.'—20 Luxerit Guarn. Leid. Voss. 1. Ask. Burm. 1. Fulserit Heins.—21 Sic Burm. 2. Maxque Borr. Regg. Mentel. Voss. 1. 4. Burm. 1. et priscæ edd. Curat Borr. Burmann. Vogue Perr. v. c. dampnante Burm. qui hinc legend. arbitratur vocæque . . centet. Certe vocæque in Colot. tribus Vat. et Veneta ap. Barth. Sed nox et currat minime sollicitand. pronuntiat Knin. Censet Burm. f. etiam corrigend. Sit m. statio.—22 Myrrheus Dresd. Brix. 'Crocinnariz mureus Borr. Naris Mentel. Voss. 1. In meo l. lacuna est, t. ....mureus. In 2. Et croci nomen mureus: et in marg. cronum pro varia lect. Receptam lect. firmat Nestor in Vocab. p. 94. Heinsio pro nares legend. videbatur erines: quod placet.' Burm.—23 Incumbat Heins. Censet Burm. vulg. exigi a 'rauca.'—24 Et sine olim conjecerat Broukh. qui nihil de eo monet in Notis. Hoc exhibet Brix. Sine vult Heins.—25 'Con-

NOTÆ

11 *Felicitibus edita pennis*] Fortunato ac fausto avium volatu, seu faustis auspiciis. Posuit enim pennas pro, avibus. Ut Virg. Æn. iii. dixit: 'Et præpetis omina pennæ.'

19 *Thure piaveris aras*] Aras posuit pro Diis ipsis. Deos enim adorasse veteres ingesto super aras thure notissimum est.

22 *Crocino*] Unguentum est crocinum, quod fiebat ex aromatibus et croco in oleo macerato, de quo Plin. pluribus in locis. Dioscorid. Lib. i.

Murrheus ungat onyx] Onyx est, ut jam diximus, ampulla, seu vascu-

lum unguentarium. 'Murrheus' autem vocatur onyx murrha plenus: myrrha namque apud veteres inter unguenta pretiosa numerabatur. Unde et Horat. 'murrheum crinem' dixit myrrha delibatum, ut etiam ap. Tibull. iii. 4. 28. legitur 'myrrhea [myrtea] coma.'

23 *Tibia*] In sacris, in ludis, et conviviiis, sicut et in funeribus, tibicines adhibebant antiqui. Cupit autem Propertius saltationes et convivium per totam noctem celebrari, ita ut tibicines fatigati vincantur a tripudantibus.

Sit sors et nobis talorum interprete jactu,

Quem gravibus pennis verberet ille puer.

Cum fuerit multis exacta trientibus hora,

Noctis et instituet sacra ministra Venus;

30

Annua solvamus thalamo solennia nostro,

Natalisque tui sic peragamus iter.

not. Sit etiam nobis sors interprete talorum jactu, quem ille puer gravibus alis verberet. Quando vero praterierit tempus pluribus elapsis trientibus, Venusque fieri præcipiet sacra noctis; peragamus etiam nostro toro solennia annua, ac ita tui natalitii diei cursum peragamus.

vicia conj. Broukh. Idque adeo placebat Rnhkenio, ut textui reddend. censeret. *Burm.* Vulg. commodum quidem offerre sensum, sed *convicia* non esse inelegantem emend. pronuntiat Kuin. '*Convicia* prob. *Burm.* ad Lotich. i. 31. si modo unicus liber faveret.' *Barth.*—26 '*P. aura* edere malui, consentientibus omu. fere codd. [cum Ed. pr.] *Aura* f. melius esse notavit Scaliger, licet nonnulla pro *ara* afferat. *Perstrepet aura* in aliis haberi notavit L. Lat. Guyetus legebat *vicina perstrepet aura via*: cui etiam *ara* non improbabatur, ut Passeratius: quod præter Regios etiam est in pr. edd. et sic legitur in Ber. Nec in Notis nihil memoret. Jure rejectum fuit a Broukh. qui tamen *ora* ex Heinssii conjectura contextui male inseruit. [De illo *ora* non ambigendum pronuntiat Broukh. Sed *ora via* duriores esse locutionem censet Barth.] *Aura* emendaverat etiam Markl. in marg. ed. Græv. in qua *ara*. *Perstrepet* Neap. Leid. 2. Voss. 1. 3. Dorvv. et mens 2. Hinc *percrepet* eliciend. videbatur Santenio. *Burm.* *Ora* dant B.B. qui sæpe alibi Broukhusii emendationes exhibuit in textu, dum in Notis refellere studuit.—27 *Tactu* Brix. solenniter.—28 '*Torrent*. hunc l. laudans ad Horat. i. Od. 27. *torquent* scripsit pro *verberet*, perspicuo errore memorie.' *Broukh.* Id. pronuntiat Barth. *Gravibus* legebant Beroaldus et Guy. Damnat *Burm.* *pennis*, quod in suo l.—30. 30 *Lazata* *ora* Ask. In *Burm.* distinguitur, *hora* *Noctis*, et *h.c.* sed vulg. putat præferend. *Instituit* Dresd. Pro *min.* Heins. conj. *sequestra*. Vulg. tuetur *Burm.* *Merita* Markl. Quod si admittatur, distinctionem *hora* *Noctis*, et præferend. putat *Burm.*—31 *Th. et sol.* Dresd. Colbertt. *Burm.* 2. Vicent. Venet. ap. Barth. Brix. Volaci, Ber. Aldd. Junt. Colin. Gryph. 1561. et 1561. Plantin. 1560. et Grasseri. *Th. et somnia* Venet. 2. Rheg.—32 '*Insulam* lect. *ter p.* spurcifica interp. fulcire conatus est Passeratius. *Broukh.* '*Ter p.* Ber. et in Ms. Sambuci legi testatur Mod. in Nov. Lect. p. 82.' *Burm.* '*Non dubito quia Prop. dederit ter p.* quod Groning. habet cum Mentel. et uno ex Vossianis. Guarn. utrumque conjungit, *ter sic p.* exhibendo.' *Lachm.* Sic dant B. B. B.

NOTE

27 *Talorum interprete jactu*] Talorum jactu divinabant inter pocula, quam quis amaret, et quo successu, et quis gravius ardentiusque a Cupidine verberaretur.

28 *Ille puer*] Cupido nimirum, Deus amoris, qui fingitur alatus puer, ut i. 9. 23. '*Nullus amor cuiquam facilis*

ita præbuit alas.' Ovid. Rem. Am. 198. '*Debillibus pennis irritus exit Amor.*'

29 *Multis trientibus hora*] Longa potatione. Triens porro est uncia quatuor, seu tertia pars assis. Unde triens hic intelligitur calix continens quatuor cyathos.

ELEGIA XI.

FŒMINAS IMPERARE AMANTIBUS.

QUID mirare, meam si versat fœmina vitam,
 Et trahit addictum sub sua jura virum?
 Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
 Quod nequeam fracto rumpere vincla jugo?
 Venturam melius præsagit navita noctem:
 Vulneribus didicit miles habere metum.

5

Cur admiraris si puella vitam meam versat, et ad suum arbitrium me mancipatum sibi cogit servare? Cur etiam vitium infame desidiis hominis affligis mihi, quasi non possim frangere pedicas Amorisque catenas rupto jugo? Facilius doctusque navita noctem seu tempestatem venturam præsentit, milesque doctus est vulneribus

Plurima in Elegiis Propertii male digesta Viri eruditi non immerito queruntur: præsertim Lipsius II. Var. Lect. 25. Scaliger transpositionibus plurimis Elegias melius connectere tentavit, in cujus tamen nimiam audaciam passim graviter, sæpe etiam immerito, multi invehantur. Exempla aliquot locorum male coherentium dedit Schraderus Emend. cap. 5. p. 94. et seqq. Rectum hac in re judicium est eruditi Britannii in Misc. Obs. T. II. p. 108. 'In Propertii poematibus aliquando connectio non invenitur, quod partim ascribo ipsi Poëtæ, qui hoc modo scribere amabat, sed partim quoque contextui corrupto, perditis aliquot versibus, et quibusdam extra ordinem turbatis.' Sic Burm. Inscrubitur in Dresd. *Excusatio quod serviat fœmina, et agit de imperiis earum.*—1 *Vexat* Helas. nulla de causa, Barthio censente; et, Burmanno pronuntiante, invito Propertio.—2 *Adductum* damnat Burm. quod in Voss. 4. *Sua signa* in aliis legi notat L. Lat. quod sua venire non destitui, monente Burm.—3 *Carmina*que cod. Palat. C. Com. Mentel. Voss. 3. Vulg. defendunt Burm. Bronkh.—4 *Solvere* s. alii ap. L. Lat.—5 'Miror eorum pertinaciam, qui lect. non nauci, *mortem*, tam studiose foveant. Jam plus quam duo sunt sæcula, postquam monuit Beroaldus in priscis codd. legi *noctem*.' Broukh. 'Noctem recte edidit Broukh. quod confirmatur a Perr. v. c. Vat. 1. 2. 5. tribus Voss. Dorv. 2. neque aliter affert Nestor in Vocab. p. 107. b. et Ita legend. jam monuit Palm. in Spicil. p. 806. T. IV. Fac. Crit.' Burm. *Mortem* dant plurimi codd. et vetustæ edd. Legit Markl. *V. vetulus p. n. mortem.* *Vetulus* rejicit Burm. *Venturos* . . Coros Heins. nimia licentia, pronuntiante Burm. *V. annosus p. n. noctem* vult Jacobs. in Ep. ad Ast. p. xxxv. Nihil mutand. statuit Kuin. Fortasse, sit Lachm. dederit Poëta *V. pavidus p. n. noctem.*—6 'Mihi certum est a Poëtæ manu fuisse modum.'

NOTE

1 *Quid mirare*] Pluribus exemplis fœminarum, quæ viris imperarant, demonstrat, quanta sit mulierum in viros potestas, quantumque sit imperium; deinde in laudes excurrens Augusti turpē Antonii et Cleopatrz, Capitolio etiam Romanisque arcibus

formidabilis, insectatur amores.

3 *Crimina*que] Mihi ignaviae desidiæque crimen assimilas.

4 *Quod nequeam*] Quod non possim amoris pedicas perfringere, de quibus Ovid. Amor. III. 11. 3. 'Scilicet asserui jam me, rupique catenas.'

Ista ego præterita jactavi verba juvena :

Tu nunc exemplo disce timere meo.

Colchis flagrantés adamantina sub juga tauros

Egit, et armigera prælia sevit humo ;

10

Custodisque feros clausit serpentis hiatus,

Iret ut Æsonias aurea lana domos.

Ausa ferox ab equo contra oppugnare sagittis

Mæotis Danaum Penthesilea rates ;

timere. Tales ego, quales nunc tu, quondam effudi voces in mea prima juventute ; tu vero edisce metueré, et sapere, meo exemplo. Colchis subegit tauros ignem spirantes aratro arceo, seminavitque in terra armiferas acies. Sopicit etiam ora metuenda custodis draconis, quo vellus aureum adiret domum Æsoniam. Olim furcens Penthesilea Mæotis equitando ausa est Danaorum classem telis adoriri. Cui postea-

Broukh. 'Mod. recepit Broukh. contra omn. libros; reclamante Vulpio, qui recte monet *metum* esse, præsensiohem futuri periculi.' Barth. 'Nescio quos codd. (nullos enim memorat) secutus fuerit Broukh. *Metum* exhibent omnes mei, et edd. priscæ: Idque propugnat 'timere' disticho seq. Franc. quoque dubitabat an 'habere modum' ita simpliciter possit dici. *Metum* affertur in Lexico L. L. Fabriano in 'Habere.' Burm.—8 *Cavere* placebat Grutero x. Suspici. 8. p. 501. in Misc. Lips. Nov. P. III. p. 501. Nihil tentand. hic contra Mss. pronuntiat Burm.—9. 10 'Ita hunc l. affert etiam Nestor in Vocab. p. 175. *Flagrantis* Borr. meus uterque, et pr. edd. *Armifera* præter Livin. etiam Guyeto placebat; quod parum interest. [Id. censent B. B. et Vulpinus.] *Sevit* vitiose in Aldd. [In his legi *flagrantis* dicit Barth. qui monet id habere et Brix. et suam Venetam] Colln. Gryph. aliisque.' Burm.—12 'Pro aurea lana prave *laurea* in Voss. 2.' Id.—13 'Ita recte in Mentel. ut ex uno Colb. affert Broukh. quod non in super habend. notat. Male in reliquis omn. codd. et edd. *vetustis* legitur quondam opp.' Burm. *Equis* Dresd. *Oppugnante* Guarv.—14 'M. Regg. [Dresd.] et in margine Colb. 2. vera.' Broukh. 'Injectis omnes fere libb.

NOTE

9 *Colchis flagrantés tauros*] Colchis dicitur Medea, a Colchide, nuda fuit oriunda; quam fabulantur carminibus seu incantamentis effecisse, ut Jason tauros ignem naribus spirantes, qui vellus aureum servabant, domaret, domitosque sub juga duceret, quæ Poëta dicit 'adamantina,' quia nimirum, ita dura, ut non possent frangi. Vide Apollon. Lib. III.

10 *Prælia sevit humo*] Medea etiam draconis dentes in terra seminare docuit Jasonem, unde nati sunt homines armati, qui in invicem irruentes sese mutuis vulneribus trucidarunt.

11 *Custodisque serpentis*] Draconem

intelligit illum pervigilem, qui custodisse fingitur aureum vellus, quem Medæ carminibus ac beneficiis sopitum interfecit Jason, ut vellus aureum rapere posset.

12 *Æsonias domos*] Ut Iolchon, Magnesiæ in Thessalia oppidum, vellus aureum aveheretur, ubi nimirum Æson, Jasonis pater.

14 *Mæotis Penthesilea*] Amazonum regina Penthesilea dicitur 'Mæotis,' h. e. Scythica, quia nimirum Amazones illam Scythiæ partem, quæ ad paludem Mæotim, Tauricam Chersonesum, ac Tanaim amnem spectat, incoluisse dicuntur. Illa porro Pen-

Aurea cui postquam nudavit cassida frontem, 15
 Vicit victorem candida forma virum.
 Omphale et in tantum formæ processit honorem,
 Lydia Gygæo tincta puella lacu,

quam cassis frontem detexit, eximia ipains pulchritudo hominem sui victorem devicit. Omphale etiam, Lydia puella, quæ lacu Gygæo lavit, in tam magnam pul-

scripti cum Ed. pr. et Brix. *Meotis* Venet. *Panthesilea* Brix. Barth. 'Infectis edd. Rheg. et Volsci, qui tamen in Notis, 'Maotis, quoniam e Scythia venerat, ubi est palus Maotis:' sive ita emendaverit, sive in suis invenerit codd. Male igitur Heinsius ex hac Mss. scriptura ad marg. ed. Ald. conjecerat *Ingestis*. In lect. *Maotis Penthesilea* Propertium agnosco: et vestigium huj. scripturæ est in Ask. in quo corrupte *meotis*. Neque aliter [i. e. quam *Maotis*] jam excusum fuit in Ber. Aldd. Junt. Colin. Gryph. Grasseri, ceterisque edd. *Infectis* ex aliis profert L. Lat. *Danaas* emendabat Franc. Burn.—15 'Sic omn. codd. (nisi quod *fronte* in Borr.) et Nestor in Vocab. p. 29. Scaliger ad Manil. p. 507. ita hunc l. affert, *Cujus ut auratam n. casside f.* vitio memoriæ, ni fallor.' Id.—16 *Stam* Vat. 5. quomodo conjecerat Markl. C. virgo Franc.—17. 18 'Omphale' Guy. cum cod. Reg. et ed. Brix. Heins. hoc e glossa autumat esse, substituto *An non in t.* vel *Nonne etiam*, vel *Nec non*, vel *Quin etiam*. *Gygæo* Brix. Barth. 'Omphale et in t. edidit ex veterum membr. auctoritate. Copulam enim et inserunt Mentel. Vat. 5. Voss. 3. Nam in ceteris *Omphale in*, quo vitio inquinatos etiam olim fuisse alios codd. patet, quia sic affert Oct. Mirandula in Viridar. Illustr. Poët. fol. 184. b. et sic in antiquis edd. Miror Broukhustium, metro adversante, edidisse [cum Barthio] *Omphale in tantum*: neque id incuriæ typi ascribendum, quia sic etiam affert adrv. 9. 50. et quia cod. suo ascripserat, 'Mediam in hac voce corripit auctor est nescio quis M. Herrichen, ipso fine Thesauri Fabriani.' Sed, quicumque ille fuerit, non erravit, et ideo potius hiatus hoc in versu statuit. Secunda enim in *Omphale* corripienda est. Guy. hic tentabat *Omphalie*, vel *Omphalia*, sine dubio quia *Omphalia* etiam in codd. aliis legitur, ut in Regiis [cf. snp.] et meo altero haberi. Sed eo non opus est: et recte rejecit Schraderus Emend. cap. 8. p. 152. Heinsius conjecerat, *An non in t. . . tincta puella l.* vel *lota puella l.* quod ed. Aldinæ ascripserat: ut per Lydiam puellam subintelligatur Omphale, cujus nomen a glossatore insertum putabat: et sic vocatur Ovidio II. F. 356. sed *Λυδίη* *Ομφάλη* etiam in Diotimi

NOTÆ

thesilea, auxilium Priamo Trojanis-que ferens contra Græcos Trojam oppugnantes, plurima fortitudinis virtutisque supra sexum suum edidit documenta, demumque cum eorundem Græcorum classem impeteret, ab Achille est interfecta.

16 *Victorem virum*] Achillem, qui, Penthesileam a se occisæ formositate captus, eam sepulturæ esse mandandam contendebat, nolebatque eam in fluvium Scamandrum projici, ut pernasit Diomedes.

17 *Omphale*] Lydiæ regina, cui

Hercules amore flagrans servivit, et quæ eundem etiam Herculem sibi servientem ad lanificium et ad pensa trahenda compulsit.

18 *Lydia Gygæo lacu*] In Lydia, cujus regina fuit Omphale, lacus fuit quidam nomine Gygæus, qui postea mutato nomine dictus est Colons, quem 40. tantum stadiis ab Sardinibus abesse refert Strabo Lib. XIII. qui ibidem etiam narrat ad eundem lacum simias diebus festis solennibus saltare consuevisse.

Ut, qui pacato statuisset in orbe columnas,

Tam dura traheret mollia pensa manu.

20

Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,

Ut solidum cocto tolleret aggere opus ;

Et duo in adversum misit per moenia currus,

Ne possent tacto stringere ab axe latus :

chritudinis laudem venit, ut ille, qui in orbe terrarum tyrannis monstrisque purgato columnas constituisset, manu tam laboriosa ac forti molles lanas carperet. Semiramis condidit Babylonem civitatem Persarum, adeo ut opus integrum muris coctilibus excitaret ; duaeque quadrigae contra invicem concurrentes per muros possent pratercuntes axe stricto latus sibi non contingere. Perduxit etiam Euphratem per

Epig. Græco, neque *Omphales* nomen facile a librariis insertum puto.' *Burm.*—19 'Statuisset hoc in versu et mox statuit *Helmsio* inconcinnum, et alterutrum corruptum esse videbatur. Itaque hic posuisset malim, quam mox *Persarum* posuit, cum *Schradero* Emend. cap. 8. p. 153. idque etiam prætulisse videtur *Patruus* meus ad 11. *Æn.* 295.' *Id.*—20 *Jam* *Burm.* 1. *Dura* *Neap.* *Damnat* *Burm.* *Conjecerat* *Markl.* *Huic* *dura.* 'Jacobs. *Ep.* ad *Ast.* p. xxxvi. 'Vulg. lect. *Tam dura* ita *Propertiana* est, ut eam mutari vix tulerim. Quare scribend. puto *Cui, qui p. s. &c. Tam d. &c.* Mihi locus nulla medicina indigere videtur.' *Kuin.*—21 *Nova* hinc *El.* cum titulo, *De Semiramis*, incipit in *Regg.* *Burm.* 2. primisque edd. *Ordem* iid. *Regg.* et priscae edd.—22 *Et* *Burm.* 1. *Solitum* *Voss.* 3. *Agger* *Burm.* 1. *Voss.* 2. *Ager* 1. 'Coctus t. ager *Ask.* unde legi posset *coctus t. agger.* Suspectum hunc 1. habuit *Heins.* *Ep.* ad *Græv.* T. iv. *Syll.* p. 532. quia *Babylon Assyriæ* potius quam *Persica* urbs fuerit. An igitur *Assyriam* it. emendand. Sed hæc ap. potestas sæpe promiscue posita occurrunt : nihil itaque hic immovand.' *Burm.*—23 *Ut* *Perr.* v. c. *Colot.* *Vat.* 1. 2. *Missi* iid. cum *Exc.* *Scal.* *Borr.* *Ask.* *Groning.* *Leid.* 2. *tribus* *Voss.* *Dorvv.* *Burm.* *Palat.* 1. *C. Com.* *Bon.* *Guarn.* et *Veneta* ap. *Barth.* Et sic *Heins.* sed mutavit (monente *Barmanno*) *Broukh.* et edidit cum *Vulp.* *Gött.* *Barth.* et *Burm.* *immissi*, quod in melloribus libb. esse ait *Gebb.* et quod omnino scripserat *Pœta*, pronun-

NOTÆ

19 *Pacato statuisset in orbe columnas*] *Herculem* significat, qui dicitur ad *Oceanum Occidentalem*, extremasque orbis oras, postquam mundum monstris tyrannisque purgasset, tanquam laborum suorum metas, duas extruxisse columnas, alteram in extrema *Hispania*, *Calpen* dictam, alteram *Abilam* vocatam, in *Africa*.

21 *Statuit Babylona Semiramis*] *Semiramis* *Assyriorum* regina, *Nini* regis uxor, quæ post obitum sui conjugis, intelligens *Assyrios* ægre mulieris imperium passuros, illius obitu dissimulato, personam ejus assumsit, donec filius *Ninus*, seu *Ninyas*, adolesceret,

sicque annos quadraginta regnavit. *Semiramis* dicitur militia, triumphis, victoriis, divitiis, et imperio mortales omnes superasse. Ipsa *Babylonem* ad fluvium *Euphratem* ex coctili latere merito dicitur condidisse, cum illam urbem ex oppido maximam fecerit, stupendisque eam muris, turribus, portis centum æneis, hortis penatibus, templo longe magnificentissimo, ceterisque operibus ac opibus admirandis ornaverit ; adeo ut *Babylon* inter septem orbis miracula meruerit annumerari.

23 *Duo per moenia currus*] *Babylonis* mari, a *Semiramide* edificati, al-

Duxit et Euphratem medium, qua condidit arces, 25
 Jussit et imperio surgere Bactra caput.
 Nam quid ego heroas, quid raptem in crimina Divos?
 Jupiter infamat seque, suamque domum.

mediam urbem, quam exstruxit, voluitque regni sui totius præcipuam urbem esse Bactra. Sed quid ego heroas, quid Deos in crimen vocem? Jupiter ipse se su

tiante Broukh. Sed immisi pro, misit, darineculum videbatur Francio: et misit rectius videbatur Burmanno; et sic in Dresd. Mentel. Brix. Aldd. Colln. Grasserl. Gryph. Lond. aliisque: sic coniecerat Markl. et id verum putat Barth. eisque favere statuit Burmannus lectionem misit in pr. edd. 'Immisi quis primus excogitaverit, nescio. Id Douce dederunt A. 1692. Sed antiquitus editi misit exhibent, quod qui probant, frustra sunt. Recte misit Beroaldus.' Lachm.—24 Nec Regg. Colbertt. Neap. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. 1. Non Vat. 5. Nec possem Borr. Tacito Leid. 2. quod improbat Burm. Stringer axe legebat Heins. ad oram ed. Ald. et in Ep. ad Græv. Sed optime se habere vulgatam censet Burm.—25 'Eufr. Brix. Aldd. cett. Broukh. Vulp. etiam Gött. h. l. non vero supra El. 3. vs. 4. Ideo nos hic mutavimus.' Barth. qui edidit Euphratem. Eufratem dat Broukh. Euphraten Burm. Lachm. Auxit Burm. 1. Ab Euphrate Voss. 3. Quam c. Burm. 2. Quo Ark. Medium, quam condidit, arci Heins. et recte, pronuntiant Burm. Quas Markl.—26 'Historia postulat ut cum Burmanno P. [qui id ascripserat ed. Broukhusianæ,] et Schradero [Emend. cap. 8. p. 165.] scribamus subdere.' Lachm. Hanc emend. certissimam vocat noster Burm. Capta pro Bactra Voss. 3.—27 Crimina prætulit Burm. ex Leid. 2. Voss. 4. et suo 1. Sic dant Lond. Burm. Lachm. et huic lect. favent, momente Burmanno, illi codd. in quibus carmina, ut in Voss. 3. et uno Reg. (ita in hoc solenniter, notante Barth.) In reliquis criminæ, ut ediderunt B. B. Cant. Captem in crimina Dresd. Captem quoque Voss. 3. quod damnat Burm.—28 'Dicitur Jupiter se suamque domum infamare, sc. quia servierit tot mulieribus, quæ in eam exercuerant imperium: quod huj. El. argumento convenit, quæ in multis codd. et edd. vetustis inscribitur, De imperiis faminarum.'

NOTE

titudinem ducentorum cubitorum, latitudinem quinquaginta habebant. Via supra muros ita lata strata erat, ut duæ quadrigæ inter se occurrentes sine periculo sese invicem attingendi commeare possent. Vide Herodot. Lib. 1. Q. Curt. Lib. v.

25 Euphratem] Fluvius Enphrates, ex Armeniæ montibus ortus, pluribus vastisque regionibus peragrat, per Mesopotamiam currens, mediamque Babyloniam intersecans, in Tigridem influit, cum quo junctis simul aquis duobus ingentibus ostiis in sinum Persicum delabatur. Babylonem urbem, dum stabat, mediam etiam secabat

Euphrates, unum stadium latitudinis occupans. In flumine fuisse pensiles hortos tam celebres refert Strabo Lib. xvi.

26 Imperio Bactra caput] Bactra civitas fuit Bactrianæ regionis seu Bactrianorum primaria, quam Assyriorum imperio adjecit Semiramis, ut refert etiam Diodorus Lib. iii.

28 Jupiter infamat] Quis nescit Jovem apud omnes, scriptores ita mulierosum in primis haberi, ut suis fur-tis et adulteriis se cælumque ipsum, in quo pellices regnare conqueritur apud Senecam Juno, turpiter infamaverit?

Quid? modo quæ nostris opprobria vexerat armis,

Et famulos inter foemina trita suos,

30

Conjugii obsœni pretium Romana poposcit

Mœnia, et addictos in sua regna patres.

Noxia Alexandria, dolis aptissima tellus,

Et toties nostro Memphi cruenta malo!

suam domum dedecore afficit. Quid? quam magnum dedecus nuper intulit nostris armis famina etiam suis servis prostituta? Petit a suo libidinoso marito Roman urbem pro mercede, moque imperio municipales patres. O sancta terra Alexandria, fraudibus aptissima, tuque, o Memphi, tam saepe nostra pernicie et sanguine

Burm.—29 Lineam non interponunt B. B. B. L. 'Vexerit Dresd. Brix. Venet. Aldd. cett. contra sensum.' Barth. Sic omnes fere codd. *Vixerit* cod. Scal. *Vexerat* Groning. Mentel. quod probavere Broukh. Guy. et dant B. B. B. L. *Duxerat*, vel *dux facta opponitur* a. Heins. Not. p. 625. quod nunc a valg. recedit, censente Burm. qui pronuntiat *opprobria* non esse sollicitanda.—30 'Hei f. Acidal. [ad Vell. II. 59. cum hei ardori orationis et indignitati rei magis conveniat. Kuia.] *Heu* Livineius, et ex Passeratii Mss. Guyetus, improbante Heins. in Notis, qui *Ut* præferebat. Sed nihil corrigend.' Burm. *Intus f. tecta* cod. Palat. *Tracta* pro *trita* in aliis legi notat L. Lat.—31 'Ex Floro IV. 2. nuper Andreas Dacerius, in Horat. I. Od. 37. collegit emendand. esse in Prop. *Conjugii*, aptissime ac verissime. Sed ex copæ Flori loco id docnerat jam pridem Passeratinus, atque etiam Ph. Rubenius II. Elect. 2. quos f. Dacerius non vidit.' Broukh. '*Conjugii* secutus sum, plerisque viris doctis probatam, Rubenio, Ryckio ad Tac. XIII. A. 19. p. 205. Freinshemio ad Flor. IV. 11. 2. Gronovio II. Obs. 25. Broukh. h. tam ad h. l. et ad El. præc. vs. 57. quam ad Tibull. III. 6. 15. p. 343. In plerisque enim Mss. hic legitur *Conjugis obsœni*, ac prisciis edd. *Conjugis obsœne* tamen præfert Heinsius N. Prop. idque vehementer patri suo D. Heinsio probatum addit, ex Flor. IV. 2. ubi tamen '*pretium libidinum*' æque hic tueri potest *Conjugii obsœni pretium*, quam *Conjugis obsœne*.' Burm. *Conjugii* verissimam emend. censet Barth. et rectissimam Lachm. nisi quod, momente Lachmanno, sic legend. *trita suos, Conjugi et obsœ.*—32 *Abductos* Palat. 1. *Adductos* Voss. 4. Ask. Burm. 1. quod etiam ex aliis profert L. Lat. *Jura* emendaverat Heins. ex vestigiis cod. Mod. in quo *rura*. *Regna* anteponit Burm.—33 'Al. recte edidit Broukh. Et hanc veram vocis scripturam probavit. *Alexandria* enim in plerisque codd. [et Brix.] *Alexandrina* Borr. Ask. Leid. 2. Voss. 3. Dorv. 2. et vetustæ edd. [cum edd. Mur. Lond.]

NOTÆ

29 *Quæ nostris opprobria*] Cleopatram intelligit, quæ Romano nomini bellum inferendo magnum dedecus attulit, quia nimirum mulier illa, servis suis ac eunuchis subacta prostitutaque, ut ait Poëta, ansa est Romanæ virtuti minas intentare, bellumque etiam inferre.

31 *Conjugii obsœni*] Cleopatraz procacitatem execratur, quæ poposcerat ab Antonio, spurco suo conjuge, imperium Romanum pro stupri pretio

ac mercede, ut testatur etiam cum Propertio nostro Florus IV. 11. 'Hæc mulier Ægyptia,' inquit, 'ab ebrio imperatore pretium libidinum Romanum imperium petit: et promisit Antoninus; quasi facilius esset Partho Romanus.'

32 *Addictos patres*] H. e. Senatam sibi mancipatum et adjudicatum eo penitus modo quo debitores creditoribus addicebantur.

Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos. 35
 Tollet nulla dies hanc tibi, Roma, notam.
 Issent Phlegraeo melius tibi funera campo;
 Vel tua si socero colla daturus eras.
 Scilicet incesti meretrix regina Canopi,
 Una Philippeo sanguine iusta nota, 40

orientata, ubi arena tres triumphos abstulit Pompeio. O Roma, nulla dies hanc tibi maculam delebit. Feliciter tibi succumiserunt fata in campo Phlegraeo, etiam si cervicem jugulumque praebitura eras socero. Regina scilicet, sortum Canopi incesti, insignis infamia Philippeam genti inharens, confusa est nostro Jovi-lustrantem

et sic correxerat Markl. Sed *Alexandrea* in Colot. ut etiam Perr. in marg. ed. Ald. scribend. annotaverat: nec aliter affert Nestor in Vocab. p. 9. b. et hoc ubique praeulerunt VV. DD. Burn. Hoc exhibent Vulp. Gött. B. B. B. L. —34 *Hec* pro *Et* Livin.—35 *T. tibi* Voss. 3. Distr. Leid. 1. *Vernus* pro *arena* Heins. quam ingeniosam conj. vocat Burn.—36 Hunc et vs. 40. transponit Lachm. Pro *Roma* legebat Guy. *Magna*, ut ad Pompeium ipsum referatur. Quod non esse rejiciend. pronuntiat Burn. nisi quis defendere velit vulgatam eo sensu, ut Romam ipsam pudere deberet fati Pompeii, qui, adversus Caesarem Romanam libertatem defensurus, invalido nec amplo satis exercitu instructus contra eum tenderit. Hanc conj. non admittend. censebat Ruhnken.—37 *Essent* Borr. *Vulnere* Ask.—40 *Philippeo* Brix. *Adusta* omnia. fere

NOTE

34 *Memphi cruenta male*] Sermo-
 nem Poëta convertit ad Egyptum,
 cujus quondam metropolis regioque
 civitas fuit Memphis, ab Osiride con-
 dita ad Delta verticem, ex altera
 Nili parte, e regione loci illius in quo
 postea conditum est Cairum, vulgo *le*
grand Cairo. Unde eos falli certum
 est, qui Cairum volent hodiernum
 idem esse ac veterem Memphim, cum
 tamen Cairum sit ex altera parte
 Nili, e regione veteris Memphis,
 quae nunc diruta jacet. Ad urbem
 porro Memphim fuerunt illae pyra-
 mides Egypti quae inter orbis mira-
 cula fuerunt numeratae, de quibus
 Martial. Spectac. 1. 'Barbara Py-
 ramidem sileat miracula Memphis.'

35 *Tres Pompeio triumphos*] Littus
 Egyptum, in quo fuit occisus Pom-
 peius, tres dicitur ipsi eripuisse tri-
 umphos, quia nimirum triumphorum
 trium gloriam fide interfectus amisit.

Delph. et Var. Clus.

Cicero pro Cornelio Balbo dicit Pom-
 peium de tribus orbis terrarum parti-
 bus triumphasse: 'Qui tot,' inquit,
 'habuit triumphos, quot ora sunt
 partesque terrarum.' Tres etiam tri-
 umphos asserit Pompeio Plin. vii.
 36. itemque Vell. Patere. lib. 11. Al-
 binus etiam lib. 1. Rerum Rom. ap.
 Prisc. lib. vii. 'Ille cui totius Ca-
 pitolia caesa triumphis sponte Deum
 patnere; cui freta nulla repositos
 Abscondere sinus,' &c.

37 *Phlegraeo campo*] 'Phlegraeum
 campum' vocat Pharsalicum in The-
 salia, ubi cum socero suo, Julio Cae-
 sare, Pompeius infansis avibus de-
 certavit.

39 *Incesti regina Canopi*] 'Mere-
 trix regina Canopi' dicitur Cleopatra,
 Egypti, cujus civitas est Canopus,
 regina, quae libidine furens Antone
 non modo, sed etiam servis suis, cor-
 poris copiam fecisse traditur. Dicitur

Propert.

2 K

Ausa Jovi nostro latrantem opponere Anabim,
 Et Tiberim Nili cogere ferre minas;
 Romanamque tubam crepitanti pellere sistro,
 Baridos et contis rostra Liburna sequi;

Anubin opponere, Tiberimque compellere Nili minas pati, ac Romanam tubam fugare sistro atrepitanti, navesque Liburnicas rostratas longis Baridos vectibus oppug-

codd. quod rectum censet et exhibet Lachm. *Inusta* repositum est a Scaligero ex suo cod. bene, censente Broukh. (qui Passeratium audire nolit,) et recte, censente Burm. Hoc ed. Ald. etiam ascripserat Perr. et dant B. B. B. L. Conjecerat Heins. *Unica Pellae*, vel *Et Ptolemæo*. Vulg. tuetur Burm.—41 *Musa* Groning. Damnat Burm. *Appon*. Dorv. 2. '*Anubim* scribe cum Neap. et vid. de talibus disputantem Huscikium in nupera ad Tibull. annotatione.' Lachm. Sic scribit et Barth. *Anubin* Broukh. Burm.—44 *Haridas* Voss. 4. *Cunctis* Leid. 1. Voss. Ank. Dorv. 1. *Contis* 2. *Conchis* Dresd. *Cannis* Heins. Nihil mutant cett. codd. aut edd. vetustæ: neque aliter affert Nestor in Vocab. p. 74. et 157. *Contis* defendit Burm. et dant B. B. B. L. '*Nostra* Voss. 4. adeo ut sic f. etiam in suis codd. invenerit Victorinus x. Var. Lect. 9. nam 'typi vitium esse putat Broukh. [Vitium esse haud dubie, pronuntiat Barth.] Ita certe etiam affert Canter. ad Lycophr. p. 32. ed. Steph. *Rostra*, ut legendum, agnoscunt reliquæ omnes membr. et edd. priscæ.' Burm.

NOTE

tur etiam Canopus 'incestus,' vel propter incestas regum Ægyptiorum cum sororibus suis nuptias, vel propter Canepicorum civium perditissimos mores. Seneca trag. in Octav. 'Hansit cruorem incesta Romani ducis Ægyptus iterum.'

40 *Philippæ sanguine*] Cleopatra dicitur infamia genti et sanguini Philippi et Alexandri, Macedonum regum, ita inherens, ut nunquam tolli queat. Reges nimirum Ægypti, a quibus originem ducebat Cleopatra, orti fuerant ex stirpe Philippi Macedonis, ut testatur Q. Curt. lib. ix. 'Ptolemæus,' inquit, 'saucius regis sollicitudinem in se converterat. Sanguine conjunctus erat, et quidam Philippo genitum esse credebant. Certe pellice ejus ortum constabat.'

41 *Latrantem Anubim*] Pugnam Aetiæ designat, qua in invicem commisos fuisse Deos dicit Romanorum et Ægyptiorum. Ut enim apud Romanos Jupiter Deorum maximus in

Capitolio colebatur, ita Anubis apud Ægyptios impense summaque religione colebatur, qui 'latrans' dicitur, quod cum canino capite, seu caninum habens caput, effingeretur.

43 *Romanamque tubam*] Quemadmodum versa præcedenti Tiberi Nilum opposuit, ut Romam et Ægyptum significaret, sic et hoc loco tubam Romanam opponit sistro Ægyptiaco. Sistrum enim est musicum instrumentum sonorum et argutum, quo peculiariter in suis tripudiis utebantur Ægyptii, sicut tuba utebantur Romani.

44 *Baridas*] Baris navigii genus fuit, quo vehebant Ægyptii mortuorum ad sepulcrum cadavera.

Rostra Liburna] Liburnæ seu Liburnicæ naves rostratæ sunt, celeritate ac agilitate commodissimæ, quibus utebantur Romani: dictæ porro sunt Liburnæ a Liburnis Illyrici populi, qui hujus navigii usum adinvenierunt.

Fœdaque Tarpeio conopia tendere saxo, 45
 Jura dare et statuas inter, et arma Mari.
 Quid nunc Tarquinii fractas juvat esse secures,
 Nomine quem simili vita superba notat,
 Si mulier patienda fuit? Cape, Roma, triumphum,
 Et longam Augusto salva precare diem. 50

nare, ac turpia tentoria rupi Tarpeia infigere, jusque dicere inter statuas et arma Marii. Quid jam prodest fauces esse confractas Tarquinii, quem vita superba simili nomine designat, si famina fuit ferenda? O Roma, accipe triumphum, vitamque Augusto Cæsari diuturnam per eum incolomis precare. Nihilominus tandem

—45 '*Canopeia* Palat. membr. Brix. Colin. sed Aldd. eett. *canopea*. Græca est *supplicior*.' Barth. '*Canopia* Borr. Leid. 2. 8. Harl. *Canopeia* Colot. Vat. 2. Regg. Colbertt. Ask. Voss. 1. 4. Groning. Dorvv. et mei, cum pr. edd. In aliis antiquioribus *canopea*. Sed *canopeia* admitti nequit. Recte *conopeia* scribi, si penultima corripiatur, ut h. loco; *conopea*, si producat, ut hic male edidit Broukh. [cum Barth.] monet Bentl. ad Horat. Epod. ix. 16. *Burm.* qui ergo *Conopia* dat, ut Lachm.—46 '*Dare* et Heins. Livin. *Mori* Vat. sed jam Livin. vidit id esse pro *Mari*.' Barth. '*Dare* et recte edidit Broukh. quomodo Perr. in marg. ed. Ald. correxerat ex v. c. idque legitur in Colot. Vat. 1. 2. nam in ceteris codd. et edd. Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliisque, omissa est copula *et*; idque propugnant, qui confuginnt ad solitam cantilenam de ultima, natura brevi, ante duas consonas producta, diversarum statum poëtas confunderent; sed plurimis exemplis contrarium ap. Veteres obtinere ostendit Barthius ad Claud. B. Gild. 136. Hinc *Jura daret* Regg. et pr. edd. Merito itaque id rejecit Broukhuius, licet Vulpinus, qui sine copula edidit, eum aliter notet censuisse ad Tibell. i. 5. 28. In multis etiam codd. et edd. antiquis hic legitur *mari*, litera minori; inde in aliis enata est scriptura *mori*: ut in Ask. Leid. 2. Voss. 3. 4. sed *Mari* vere correctum est.' *Burm.* Bene additum *et* pronuntiat Lachm. *Dare* et. dat Barth.—47 Huc transfert Lachmannus vs. 59. 60. In plerisque codd. et edd. priseis legitur *Tarquinii*. *Burm.* jubet ut videas sui Patruī Notas ad Virg. vi. *Æn.* 818. *Tarquinii* dant B. B. L. *Factas* damnat *Burm.* quod in Voss. 4.—48 *Omine* *Burm.* 2. sed in ejusd. marg. pro varia lect. *Nomine*: cui receptæ lect. favere censet *Burm.* codices, in quibus *Nemene* vel *Nemine*. *Quæ* Neap. Borr. *Burm.* 1. *Tulit* pro *notas* Voss. 4. In nonnullis *ceat*, ut Vat. 5. Ed. pr. et ed. Scal. *Notet* *Burm.* 2.

NOTE

45 *Tarpeio saxo*] Saxum Tarpeium idem est ac illud quod a Virgilio dictum est '*Capitoli immobile saxum*,' unde et mons Tarpeius et Tarpeia rupes pro Capitolio sumitur, ut sæpius jam diximus.

46 *Inter, et arma Mari*] In ipso nimirum Capitolio, ubi erant Cæli Marii statuas tropæaque, et arma ab ipso hostibus erepta: de quibus vide Plut. in Cæs. itemque Suet. in eodem Cæs. c. 11. '*Tropææ*,' inquit, '*Cæli Marii* de Jugurtha, deque Cimbris ac Tou-

tonia, olim a Sylla disjecta restituit.'

47 *Tarquinii fractas secures*] Tarquinium Superbum intelligit, qui fuit ultimus regum Romanorum. Dicit autem Propertius, si tyranno superbo parendam sit, ferendum potius fuisse regem Tarquinium, quam feminam superbam et impudicam. Per '*fractas*' autem '*secures*' fractum denotat imperium Tarquinii, cujus re vera fasces, dominationis et imperii indices, fracti sunt cum regno pulsus et ejectus est.

Fugisti tamen in timidi vaga flumina Nili:

Accepere tuæ Romula vincla manus.

Brachia spectavi sacris admorsa colubris,

Et trahere occultum membra soporis iter.

Non hæc, Roma, fuit tanto tibi cive verenda,

55

Nec ducis assiduo lingua sepulta mero.

fugisti in errantem fluvium Nili imbellis; tuæque manus receperunt catenas Romanas. Ego comperi brachia diris serpentibus adeo, corpusque viam mortis additam attrahere. O Roma, tam magno viro sospite, non fuit tibi metuenda illa foemina, neque

Borr. Leid. Heinsian. Notat reliqui, cum vetustioribus edd. Idque placet Guyeto, Broukh. Burm. et dant B. B. L.—49 *Capienda* f. Bon. *Rape* pro *cape* vult Heins. Sed m. Guarn. Mentel. Voss. Borr. Et m. Burm. 1. *Rapienda* Mentel. Vulg. tuetur Burm. *Triumphos* cod. Scal.—50 'In quibusd. libb. est *longum*, quod eod. tendit: tamen poetæ 'diem' fere notant genere sequiore.' Broukh. '*Longum* Reg. [Neap. Leid. 2. Voss. 1. 2. Dorvv. Burm.] Ed. pr. cum Brix. Venet. [cett.] minus accurate.' Barth. *Longum* dant B. B. L.—51 '*Tumidi* Palat. C. Com. quod non est de nihilo. Egrege convenit et naturæ Nili et superbim Cleopatram. *Vada* cod. Palat. Dresd.' Barth. '*Tumidi* Mentel. Leid. 2. Voss. 1. 2. Groning. Dorvv. et mel: quod Passeratius probatum fuit, et Modio in Novant. Ep. xviii. p. 84. sed *timidi* in ceteris Mss. ac vetustis edd. quod elegantius; et hoc recte vindicavit Broukh. Corrupte *vada* Mentel. Neap. Vana Voss. 4. *Vaga* vel *ova* legend. ascripserat Franc.' Burm. Tm. dant B. B. L.—52 *Vincula* Roma Ask. *Tuas* Reg. 2. *Nec cepere* Markl. et alterum falsum esse notaverat. Vulg. tuetur Burm.—53 *Spectasti* Markl. Alterum defendit Burm. *Amores* Groning. *Adrosa* Heins. quod postea rejectit, et *adm.* probavit ad Vell. II. 87. ubi, ait Burm. hoc in vs. *Pectora* male editum est, nisi scriptum vitium sit. *Pro sacris* Beroaldo placuisse flixie censet Burm. qui vulg. tuetur.—55. 56 '*Non hoc* Palatt. Brix. Colin. *Nunc hæc* Palm. et vs. 56. *Viris*: sed ibi omnia. fere libb. vett. *Dixit et ass.* In quibusd. tamen librr. Passeratius erat *Et ducis*, quod ita probat ut pro *Et* scribatur *Nec*, quomodo et D. Heins. legebat; sed ejus filius malebat *Vinctaque et ass.* N. Prop. Sed id. tamen Advers. p. 89. patris sententiæ subscribit; in qua et Broukh. et Vulp. acquiescunt cum Gött.' Barth. '*Non hæc R. fuit Nec ducis.* Ita sanitati suæ locum h. restituerunt VV. DD. *Non hoc R. fui* Perr. v. c. Mentel. Vat. 2. Neap. *Hoc* etiam Borr. Regg. Colbertt. Leid. 1. tres Voss. Dorvv. et mel. Altero vs. perperam quoque id. codd. et Harl. cum prisicis edd. *Dixit et*: sed

NOTÆ

51 *Fugisti tamen*] Cleopatram primam cum 50. navibus arripuisse fugam ex Actiaco prælio, neutram adhuc in partem inclinante victoria, narrat Plutarchus. Antonius vero mox eam secutus victoriam reliquit Augusto.

52 *Accepere Romula vincla*] Non de ipsa Cleopatra dicit hoc Propertius, sed de ejus effigie, quam in triumphum ductam fuisse scribit Dio lib. L.

53 *Brachia admorsa colubris*] Cum perire statuisset Cleopatra, dicitur aspidem admovisse brachio, cujus moru venenoque extincta est. Plutarchus vero refert in Antonio Cleopatram effigiem ductam in triumphum fuisse cum aspide mordicus inhaerente ejus brachio; quod etiam Propertius hoc loco testatur se vidisse.

56 *Nec ducis assidue*] H. e. non tibi metuenda fuit Cleopatra, neque lin-

Septem urbs alta jugis, toto quæ præsidet orbi,
 Fœmineas timuit territa Marte minas.
 Nunc ubi Scipiadae classes? ubi signa Camilli,
 Et modo Pompeia Bospora capta manu;

60

lingua ducis perpetuo vino obruta. Civitas septem collibus sublimis, quæ toti terrarum orbi præest, muliebres minas Marte contrerita formidavit. Ubi modo sunt Scipiadae navales exercitus? ubi Camilli vexilla? vel ubi sunt Bospori Pompeii virtute ar-

Nec Ducis optime emendarunt Passerat. et D. Heinsius, quam patris sui restitutionem laudavit filius ad Vell. 11. 87. qui etiam tentaverat *Et dux*, vel *Vinctaque* et, quod tamen parentis ejus conjecturæ non videtur preferendum. Lib. sue ascripserat Marklandus: 'Ediderunt *Nec Ducis*, longius a scriptura librorum. Mallem *Dux et ab.*' Parum mihi persuadet, non acquiescendum esse Heinsii emendationi.' *Burm.* 'Nec ducis de l. sue non dejicimus, quia nihil habemus, quod certo substitui possit. Non hoc plerique habere videntur: *fui*, ni fallor, duo Italici tantum, Perr. v. c. et Vat. 2. nam, cum Burmannum de Neap. fallere sciamus, idem de Mentel. conicias licet. Quid autem Poëta dederit, cum propter alia, tum ideo difficile dictu est, quia dubium est, Romanne an Cleopatram hic alloquatur.' *Lachm.* Non hæc dant B. B. B. L. ut et *Nec ducis*.—57 *Toti* Leid. 2. Voss. 1. Groning. sed in reliquis codd. et edd. vetustis constanter *toto*.—58 *Edita* Markl. Rejicit *Burm.* cum *Sant. T. in arte* Guarn. *Burm.* 2. Deest hic vs. in Neap.—59 'Totum hoc distichon, quod in plerisque codd. et vetustis edd. legebatur post vs. 68. optime huc revocarunt viri eruditi, ut jam monuit Passeratius p. 475. et post eum Broukhusius: quem ob id reprehendit Vulpinus, et post vs. 68. retinuit, addita explicatione admodum contorta. [Vulpium sequitur Barthius.] J. autem Douss P. margini ed. Rouill. ascripserat, 'Quid Camilli signa h. in l. faciant, mihi vero divinare non est promptum.' Sed recte Passeratius refert ad signa, quæ Romanis clade Alliensis ademta erant a Gallis, a Camillo autem recepta.' *Burm.*—60 'Aut ubi Aldd. cett. *Et modo* Brix. Venet. cett. *Aut m.* Passer. In schedis Modianis et Neap. *Bospore capta.* Barth. 'Aut modo Neap. Vat. 5. Borr. Groning. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. et meus 2. ut ex aliis offert L. Lat. *Aut modo Pompeii* in suo cod. legi notat Scaliger. *Aut ubi Pompeia* Regg. Colbertt. et prima alique edd. vetustæ: quod non displicet. *Bosphore* Neap. et meus 2. Heinsius in Notis p. 726. *capte*, vel *aperte*, vel *adacte* conjecerat. *Tuque* ubi ad

NOTÆ

gua ebriosa Antonii imperatoris mero perpetuo calectis.

57 *Septem urbs alta jugis*] Septem collibus seu montibus insignis civitas est Roma, quam non debuisse timere muliebres Cleopatæ minas, cum bellicosissimos hostium duces regesque domuerit ac profligaverit.

59 *Scipiadae classes*] Scipionem Africanum significat, qui navalem exercitum, seu classem, summa celeritate adornavit, ac in Africam transiit. De hoc scripsit Lucretius: 'Scipiares belli fulmen, Carthaginis horror.'

Signa Camilli] Gallos Roma pulsos, quam oppugnaverant, duce Brenno, Camillus ad flumen Alliam, ubi in Tiberim influit, prelio adortus profligavit, signaque, quæ Romanis ademerant, recepit.

60 *Pompeia Bospora capta manu*] Bospora dixit neutro genere, ut Mænala, Ismara, Taygeta, &c. Duplex est autem Bosporus, Thracius, nimirum, et Cimmerius. Ad utrumque autem gentes devicit Pompeius, ut refert cum nostro Propertio Plutarchus in Pompeio.

Hannibalis spolia, et victi monumenta Syphacis,
 Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes?
 Curtius expletis statuit monumenta lacunis:
 Admisso Decius praelia rupit equo.

misque subacti? spolia Hannibalis, Syphacisque domiti tropæa, superbiaque Pyrrhi contrita jacent ad nostros pedes? Curtius completo fori hiatus suæ virtutis reliquit monumenta; Decius vero incitato in hostes equo aciem pererrupit. Coclitis iter

~~~~~

marg. ed. Ald.' *Burm. Lege, sit Lachm. Aut m. P. Bospore capte manu.* Kuinoelis lect. dant B. B. B.—61 Lachm. censet monumenta esse spurium, uincinis includit in textu, et Italicis typis id impressum exhibet. Fortasse, sit, non incommodum orationi fulcrum præbebimus scribendo *sunt paria*.—62 *Est* Vat. 1. *Facta* Mentel. et alii. Damnat *Burm.*—63 *Durins* Dresd. *Curtius* Regg. Colbertt. Mentel. Borr. Groning. Ask. Voss. 1. 4. *Burm.* 1. cum Venet. 2. Rhag. Brix. Aldd. Jant. Mur. [sic *Burm.* monet: sed Barthius notat in ed. Mur. esse *Curtius*:] Gryph. 1551. 1561. Basil. *Curtius* in edd. Volsci, Colln. Rouill. Canterl. Antverp. Plantini, Gryph. 1573. Grasseri, aliisque. *Documenta* vult legend. *Burm.*mannus aut hic aut in vs. 61. sine idonea ratione, pronuntiante Kuin.—64 'Sic Scaliger legebat, optime. Grut. vii. Snspic. 11. tentabat *Ad Decius misso*, ut sit tmesis: non audio.' *Broukh.* 'Et Vat. *Adm. D.* improbat Heins. N. Prop.' *Barth.* 'Et *D. misso* Voss. 4. Ask. et meus 1. *Ac D. misso* Leidd. Voss. 3. et meus 2. *At D. misso* Voss. 1. Dorv. 2. [Dresd.] et vetustiores edd. ut *misso* pro, immisso, dicatur, quod multis locis tuetur Heins. in Notis p. 726. Mirari licet perversum, viri ceteroquin eruditissimi, Gruteri gustum. Recte Scaligeri lect. recepit *Broukh.* *Burm.* 'Lege *Ac D. misso.*' Lachm.

NOTE

61 *Hannibalis spolia*] Prædam, victoriamque de Pœnis, eorumque duce Annibale, ab Romanis reportatam intelligit.

Monumenta Syphacis] Syphax, rex Numidiæ, seu Massylorum, cum auxilium tulisset Carthaginiensibus adversus Romanos, a Scipione victus ac captus est, a quo in triumphum ductus est, et carcere inclusus, ubi vitam finit, regno Massinissæ concessio. Vide Plut. in Scip. Liv. Polyb. &c.

62 *Et Pyrrhi*] Pyrrhus, Epirotarum rex, materno genere ab Achille, paterno ab Hercule oriundus, in Italiam a Tarentinis in auxilium contra Romanos evocatus tandem victus est a Manio Curio Dentato, qui de ipso triumphavit.

63 *Curtius expletis lacunis*] Livius

Lib. vii. statim fere ab initio narrat, cum medium forum Romanum in immensam altitudinem vasto hiatus desedisset, neque ea vorago posset expleri, responsnm ab haruspicibus fuisse, compleri non aliter posse specum, quam ea re qua plurimum populus Romanus posset. Quod quidem M. Curtius de virtute et armis interpretatus, armatus et equo insidens se in eam voraginem immisit, et ita terræ hiatus esse expletus.

64 *Decius*] Decii historia refertur a Livio lib. viii. de quo et Seneca Epist. 68. ait: 'In medios hostes concitato equo, mortem petens, irrumpit.' Idem vero factitasse patrem et filium Decios Cicero dicit in Catone. 'Decii,' inquit, 'ad voluntariam mortem equos incitaverunt.'

Coclitis abscissos testatur semita pontes.

66

Est cui cognomen corvus habere dedit.

Hæc Di condiderunt, hæc Di quoque moenia servant.

Vix timeat, salvo Cæsare, Roma Jovem.

Leucadius versas acies memorabit Apollo :

Tantum operis belli sustulit una dies.

70

At tu, sive petes portus, seu, navita, linques,

Cæsaris in toto sis memor Ionio.

angustum revulso pontes testatur, ac etiam ille, cui corvus cognomen donavit. Itam urbem Divi constituerunt, eam etiam Divi defendunt et timentur. Sospite et incolami Cæsare, viz Roma Jovem ipsum reformidet. Leucadius Apollo fractas Antonii exercitus celebrabit: tantum opus belli confecit unica dies. Sed tu, qui navigas, sive ibis ad portum, sive portum relinques, memor esto Cæsaris per totum mare Ionium.

Adm. D. dant B. B. B.—66 Abscissos Neap. Abscissos Dorv. 1.—66 'Scripserat Est cui: nihil verius.' Broukh. Recepere Vulp. Gött. Barth. Burm. idque verissimum vocat Lachm. et exhibet Vat. 2. Ceteri omni. codd. et edd. antiquæ Et cui.—67 Condiderunt omni. fere codd. et edd. antiquis. usque ad ed. Scal. in qua condiderunt, ut legend. monuerunt etiam Passerat. et Livin. et recepere Vulp. B. B. B. L. Gött. et dat Palatinus.—68 Teneat Dorv. 1. Damnat Burm.—69 Memorabit Groning.—70 Bello vel bellis Heins.—71 Linques Brix.—72 'Franc. tuto reponebat. Nihil certius.' Broukh. 'Toto omni. libb. sat bene. Tuto recep. Vulp. Gött.' Barth. Toto anteponit Burm. et dat cum Lachm.

NOTE

65 *Coclitis*] Horatius Cocles, positus in statione pontis Sublicii, procellam impetumque Hetruscorum sustinuit, donec pons a tergo solveretur. Vide Liv. lib. II. Dionys. Hal. lib. v. Val. Max. lib. III. c. 2. c. 16.

66 *Cui cognomen corvus*] Valerium Corvinum intelligit, qui dictus est Corvinus a Corvo, qui ipsi venit in auxilium, cum singulari certamine contra Gallum provocatorem, quem vicit ac interfecit, dimicaret. Vide Liv. lib. VII. Gellium IX. 11. Plin. VII. 48.

69 *Leucadius Apollo*] Celebrabit victoriam Augusti, quam canere debet vatium optimus, ipseque Deus poetarum Apollo. Leucadius autem

dicitur Apollo a Leucade ad Ambraciam civitatem in Epiro promontorio, ubi templum habuit, quod post victoriam Actiacam ampliasset ac ornasset dicitur Augustus.

Versas acies] Classem Antonii in fugam conversam, sociosque ejus prælio devictos.

70 *Una dies*] Bellum unius diei.

71 *At tu*] Elegiam hanc clausurus Poëta monet per mare Ionium navigantes, ut memores sint et grati, sive ibunt sive redibunt, quod Augusti beneficio tuto navigent in eo mari, quod Antonius et Cleopatra armis suis prius infestabant, antequam ab Augusto deleterentur.

72 *Ionio*] De mari Ionio jam sæpius supra diximus.

ELEGIA XII.

AD POSTHUMUM, DE GALLA.

POSTHUME, plorantem potuisti linquere Gallam,

Miles et Augusti fortia signa sequi?

Tantine ulla fuit spoliati gloria Parthi,

Ne faceres Galla multa rogante tua?

Si fas est, omnes pariter pereatis, avari;

5

Et quisquis fido prætulit arma toro.

Tu tamen, injecta tectus, vesane, lacerna,

Potabis galea fessus Araxis aquam.

O Posthume, potuistine Gallam lacrymantem deserere, ac miles castra fortia Caesaris sectari? An tam magni pretii tibi fuit laus Parthi devicti ac exuti, ut Gallam tuam te multum etiam atque etiam orantem relinqueres? Si licet, cuncti vos simul, o avari, pereatis, ac quicumque etiam fideli conjugio militiam anteposuit. Tu quidem, o demens, contactus penula superinduta, siliens casside

Ad Posthumum vel Ad P. de Galla inscribitur in codd. et edd. vetustis.—1 Rumpere Dorv. 2.—2 F. facta Leid. 2. Voss. 4.—3 Spoliandi vult Franc. pro quo spoliati poni contendunt Broukh. Barm. Legit Ask. u. tibi spoliandi. Illa pro ulla Heinsian.—4 Facias Dread. Barm. 2. Fugeres Heins. Faceres defendit Barm. qui censet f. legend. Ne faceres, G. m. rogante, moram. Negante in aliis legi testatur L. Lat.—6 Et quicumque Dorv. 2. Et siquis Dread.—7 In tertis Mentel. Regg. unus Colb. Borr. Leid. 2. Voss. 3. 4. Barm. 2. et pr. edd. Interes Colb. 2. cod. Scal. Groning. Dorv. 2. Barm. 1. Intecta Neap. Dread. Brix. Intexta Ask. Harl. Vat. 1. 5. Huic texta Heins. sed injecta se non mutare monet Burmannus. Pro vesane in Regg. et Colb. 2. versare; vesare in pr. edd.—8 Notabis Borr. Fixus Dorv. 1. quod damnat

NOTE

1 *Posthume*] Quendam Posthumum incusat, qui ductus avaritia, pecuniarumque congerendarum causa, conjugem suam Gallam lamentantem reliquerat, ut in expeditionem contra Parthos Augusti sequeretur exercitum; carpitque hominem, quod plaris faceret pecuniam, quam uxorem, quæ castitate et pudicitia Penelopem vincere censebatur.

2 *Fortia signa*] Castra nimirum; seu vexilla viris fortibus et strennis, qui militabant, munita.

3 *Tantine*] Tantine facis laudem insignem de Parthis hostibus victis et exuti, ut Gallam tuam enixe te

precantem, ne se desereres, non exaudire debueris?

5 *Si fas est*] Non est penitus dissimile illud Tibulli: 'O quantum est auri potius pereatque smaragdi, Quam fleat ob nostras ulla puella vias.'

7 *Lacerna*] Vestis militaris genus. Isidor. Orig. xix. 24. 'Lacerna,' inquit, 'pallium est fimbriatum, quo quondam soli milites utebantur.' Ut autem apud Romanos turba castrensis seu militaris ab urbana distingueretur, populum urbanum, 'togatum,' castrenses vero seu militares, 'lacernatos' vocabant.

Ilia quidem interea fama tabescet inani,

Hæc tua ne virtus fiat amara tibi.

10

Neve tua Medæ lætentur cæde sagittæ,

Ferreus aurato neu cataphractus equo.

Neve aliquid de te flandum referatur in urna.

Sic redeunt, illis qui occidere locis.

hauries aquam Araxis: dum ista tua Galla ob vanam tuam gloriam contabescet, ne tua hæc audacia tibi sit gravis et luctuosa; seu ne Medæ tota morte tua gaudeant, vel ne ferreus cataphractus aurato tuo equo lætetur; vel ne aliquid ex te lugendum in urna reportetur; sicut si referantur, qui illis in regionibus perierunt. O Post-

Burm. Memoriam nimium confusus, iudice Burm. Salmastius ad Spartian. Hadr. cap. 13. p. 127. male affert *Et fesse g. qui tibi portet a.* Pro Ar. Dresd. habet *Araxis*.—9 'Cura vel flamma vult Hains. sed vulgatam tuetur quoque Virg. *Æn.* iv. 218.' Barth. *Flamma* est in Voss. cod. Vulg. tuetur Burm.—10 *H. utinam v. Guarn.* Leid. 1. *Fiet* Dresd. superscripta *a.* *Fiet* et Regg. Voss. 3. Burm. 1. et prisce edd. *Nec fiet* Colberti. *Amata* Morell. *Sibi* Livin. Heins. *Advers.* p. 89. et N. Prop. et Francius, quod habent Vat. 5. Leid. 2. Voss. 3. idque dat Burm. sed tibi commodum sensum præbere censet Kuin. et multo magis tenerum esse iudicat Lachm.—11 'Sic in omn. codd. et edd. vetustis: unde igitur Callias Secandus Carlo in Foro Romano, s. L. L. Thesauro, in 'Libro,' affert *liniantur cæde sagittæ?* quod mirari etiam videtur Vossius III. de Analog. cap. 85. p. 143. ubi dicit se in cunctis edd. et vetusta Rheg. reperisse *lætentur*. Sed plura hæc de re notavit Patruus meus ad Quintilian. Decl. XIII. 5. p. 277.' Burm. *Liniantur* esse in edd. Collin. et Grassei monet Barth.—12 'Errant qui *aurato* reputant. Ductus literarum veram lect. docet, quæ est *armato*.' Bronkh. 'Aurato est in omni libb. et unice vera lect. *Ærato* frustra tentabat Guy. cum Douss; sicut *armato* alii, quod recepit in context. Broukh. retinere Vulp. Gött. *Cataphractus* Briz. Italica pronuntiatione.' Barth. 'Aurato in Leidd. tribus Voss. Ask. Borr. Groning. Dorvv. meisque, et primis reliquisque edd. antiquis. *Ferreus nec aurato neu* Harl. *Ærato* vel *armato* Heinselus, qui etiam in marg. ed. Ald. coniecerat *Æreus aurato*. Vid. de h. L. Lipsium III. de Milit. Rom. Dial. 4. p. 181. qui Douss F. *aurato* pro *aurato* illic probasse videtur: sed rejicit hoc et *aurato* propugnat Daasqueius ad Silium p. 323. Cerdæ ad Tertullian. de Habit. Mulier. cap. 7. p. 370. et Scribnerius in Annotatione Ms. quam suis ad Vegetium Notis inseruit Ondenderpius T. ix. Misc. Obs. p. 98. *Armato* tamen bene tuetur Broukhuius. *Aurato* defendit Vulp. sed non persuadeat. Neque etiam admittere possum Marklandi conjecturam, flet ingeniosam, quæ ad Max. Tyr. p. 718. legebat *Serius armato*.' Burm. *Aurato* præplacet Kuincoli, et id ut

NOTE

8 *Araxis aquam*] *Araxes* fluvius est Armeniæ majoris, qui ex eodem monte oriens, ex quo fuit *Euphrates*, contrario cursu labitur in occidentem, deinde ad Boream conversus in mare Caspium exoneratur. Militibus porro familiare est, ut haustam aquam galea potent. Ut apud Plutarchum legimus, Alexandro quon-

dam sitiienti oblatam fuisse more militari aquam in galea, quam intactam reddidit, dicens: 'Si solus bibero, ceteri dolebunt.'

11 *Medæ sagittæ*] *Medæ*, h. e. *Parthæ*: vel populos illos ejusmodi, ut *Persas*, *Medos*, *Parthos*, *Scythas*, significat, qui sagittarii insignes ac præstantes habebantur.

Ter quater in casta felix, o Posthume, Galla, 15
 Moribus his alia conjuge dignus eras.
 Quid faciet nullo munita puella timore,
 Cum sit luxuriæ Roma magistra suæ?
 Sed securus eas. Gallam non munera vincent,
 Duritiæque tuæ non erit illa memor. 20
 Nam quocumque die salvum te fata remittent,
 Pendebit collo Galla pudica tuo.

hume, septies in Galla tua pudica beate, uxore dignus eras aliena ab istis tuis moribus. Quid, putas, aget famina nullo metu custodum defensa, cum Roma magistra sit suæ luxuria? At quieto tranquilloque sis animo: dona Gallam tuam non expugnabunt, nec ipsa recordabitur duritiæ tuæ. Qualicumque enim die fata volent te salvum et incolumem redire, Galla tua casta pendebit e collo

revoces jubet Lachm.—13 *Neu Brix. et Venet. ap. Barth.*—14 *Si credent damnat Burm. quod in Regg. Neap. sno 2. et pr. edd. Quæ cec. Mentel. Burm. 2. Sic c.*—15 *In cara Leid. 1.*—16 *Inciderat aliquando Burmanno legend. his illa vel tali c. d. eras? sed tandem vulg. exponit et retinet.*—17 *Faciat Bon. P. marito Heins. sed nihil mutand. judicat Burm. Corrigit Ast. p. 60. Q. faceret n. m. p. pudore, Cum sit l. Roma magistra suæ. Et sic in vs. minore scribi jubet Lachm. Vulg. exponit Kuin.*—18 *'Cum sis l. norma m. tuæ recte Scaliger, emendato librariorum errore, (frustra enim incusat correctores, nihil hic commeritos,) qui Roma fecerant ex norma. Passeratius non debebat tam bellam correctionem vellicare.' Broukh. 'Vulpus et Gött. vulgatam tuentur. Tuæ est dativ.' Barth. 'In codd. plerisque, ac vetustis edd. constanter legitur Cum sit l. Roma magistra tuæ: nisi quod suæ in Perr. v. c. Colot. et tribus Vat. et ita legend. videtur: nisi quod suæ malim pro tuæ: neque enim hæc lectio a libraris provenit. Cum sit l. Roma ministra tuæ in aliis legi notat L. Lat. Scaligeri emendationem etiam improbabat Marklandus: 'Scaliger ex conj. edidit norma magistra, et enm deinde alii secuti: sed nec explicarunt, nec quidem potuerunt. Omnes Mss. habent Roma, non norma. Minima mutatione en optimum sensum, Quid facies, &c. Cum sit l. Roma magistra tuæ. Vel potes retinere vulgatam, modo pro sis legas sit, et Roma, et suæ pro tuæ. Suæ erit, ejus.' Sed non aspernandum forte, si quis substituend. conjiciat, Cum sit l. forma magistra suæ.' Burm. Sed hæc forma merus est lus, judice Lachm.*—19 *Munere Voss. Leid. 1.*—21 *Salv. vindicat Broukh. et recte, judice Burm. et hoc exhibent Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Neap. Exc. Scal. Borr. Mentel. Groning. alique, et edd. Vulp. Gött. B. B. B. L. Saxum est in prr. easque secutis*

NOTÆ

14 *Illis qui cecidere locis*] Qui in acie et peregrina milita perierunt.

16 *Moribus his*] Cum tam duro ferroque sis ingenio, conjuge tui simili dignus eras.

17 *Nullo munita timore*] Nullis quos timeat custodibus cincta; ut dixit II. 23. 'Custodum et nullo

septa timore [tumore] placet.'

18 *Luxuriæ Roma magistra*] Cum Roma, ubi tua Galla manet, puellas omnes suas luxum libidinemque, quasi quædam lena, doceat.

22 *Pendebit collo*] Injiciet collo tuo brachia, nec ab amplexu tuo cara conjux divelleretur.

Posthumus alter erit miranda conjuge Ulysses ;

Non illi longæ tot nocuere moræ :

Castra decem annorum, et Ciconum manns, Ismara capta, 25

Exustæque tuæ mox, Polypheme, genæ ;

Et Circæ fraudes, lotosque, herbæque tenaces,

Scyllaque, et alternas scissa Charybdis aquas ;

tuo. Posthumus erit admirabili conjuge Ulysses alter, cui tam diuturna absentia non olfuit, nec bellum decem annorum, neque mons Ciconum, neque Ismara, neque Calpe, neque tuæ palpebræ adusta, o Polypheme, neque Circæ doli, neque lotos, graminaque tenaces, neque Scylla, neque Charybdis alternantibus undis scissa ; in verbum

edd. etiam in ed. Scal.—25. 26 *Ciconum mors* Vat. 1. Damnat Burm. sed id placuit Volsco. In Burm. *ismara calpe*. In Ask. *Exustaque*. 'Parum abest,' ait Burm. 'quin emendand. arbitrer, *Ismara, Cyclope, Exust*. Male vocem *mox* corruptam putabat Markl. Conjecerat enim *trux P.* vago nimis et vulgari epitheto. Conj. Sant. *Ismara, Cacre, Exust*.' Reponebat Eld. *Ciconum domita Ismara clade*. 'Cum *Calpe* aperte falsa lect. est, neque *Cyclope* ferri possit, neque placeat *Cacre*, quod jam Burm. improbat, Fonteinum et V.D. in Bibl. Amst. Crit. Vol. II. P. II. p. 15. secutus reposui *C.m. I.c.*' Kuin. 'Puto vitium bene correctum est a Fonteinio. Vere omnino, nec solus, C.m. legend. vidit: confirmat Auctor Panegyrici in Messalam 54. Sed et *capta* perbene.' Lachm.—27 *Circæ* correxit Broukh. quod et rectum pronuntiant Barth. Burm. *Circæ* Borr. Groning. *Circæ* Burm 2.—28 *Et* omittit Burm. 1. *Sissa Men-*

NOTE

23 *Alter Ulysses*] Non doli ac fraudibus, sed conjugii felicitate: ut enim apud constantem castæ Penelope animum non Ulyssi nocuerunt longinqui errores diuturnæque peregrinationes; ita apud Gallam pudicam conjugem non tibi nocebit in Parthos expeditio, modo salvus incolumisque redeas.

25 *Castra decem annorum*] Enumerat omnes peregrinationes et causas quæ tot annorum erroribus Ulyssem detinuerunt; incipitque a bello Trojano, quod decennio integro duravit, in quo et Ulysses egregiam contra Trojanos navavit operam, adeo ut etiam ejus ope et arte singulari, post decem tandem annos, Troja sit expugnata.

Ciconum manns [mons] Mons Ismarus sen Ismara, ad cujus radices urbs ejusdem est nominis. Cicones

habuit incolas sen accolæ, qui populi Thraciæ sunt, juxta flumen Hebrum siti. Contra hos Ulysses post expugnatam Trojam bellum gessit, eorumque urbem Ismarum diripuit. De his diximus in notis ad Tibull. iv. 1. ad illud: 'Nam Ciconumque manns,' &c.

Capta [Calpe] Mons est in extrema Hispaniæ ora ad fretum Gaditanum, una nimirum ex columnis Herculis, de qua diximus Elegia superiori. Ad Calpen dicitur Ulysses navigasse, ac in ultimis Hispaniæ finibus Ulyssiponem condidisse.

26 *Exustaque tuæ mox, Polypheme*] Genæ hic sumuntur pro palpebris. Genas enim palpebras veteres dixerunt. Nota est etiam fabula qua narratur Ulysses præusta tude oculum Polyphemo effodisse.

Lampetis Ithacis verubus mugisse juvences,
 (Paverat hos Phœbo filia Lampetie;)
 Et thalamum Ææsæ flentis fugisse puellæ;
 Totque hyemis noctes, totque natasse dies;

30

*Ithacis mugisse boves Lampetis, istos enim Phæbo patri paverat Lampetie filia;
 et reliquisse torum puellæ Ææsæ flentis; et tot hybernas noctes, totque dies fuc-*

tel. *Aqua* Borr. Heinsian.—29 'Lampathia scythica' Guarn. Dresd. nisi quod hic *Scyth.* scribit. *Lampetia Scythica* Poath. *Lampetia Scyth.* Brix. *Lampetis itacis* Venet.' Barth. 'Monstra scripturæ in his nominibus propriis præ se ferunt codd. *Lamphatia* vel *Lampathia Scythica* veribus Regg. Colbertt. Mentel. Harl. tres Voss. Dorvv. meique, et pr. edd. unde Heinsius *Lampetia ac Ithacis. Lamphatia Sittica* Ask. In aliis vetustis edd. *Lampetis.*' Burm. Hoc dant B. B. B. L.—30 *Lampathia* Dresd.—31 *Cæa* Borr. *Cæa* Dorv. 2. *Ææa* Neap. Voss. 1. Burmannianus. *Ææa* Ask. *Athia* Leid. 2. tres Voss. Dorv. 1. 'Ææa non de Calypso sed Circe intelligendum, et aliquid humani hic passum esse Propertium notat Livin. Et thalamos *Atlantæa* f. p. conjecerat Passeratius p. 482. sed postea *Ææa* retinend. existimat.' Burm. *Æquorea* volebat Eld.—32 Tot n. a. Dorv. 2. Tot n. a. Ask. Legabat Heins. *Hyemes noctu...die*: sed vulg. recte se habere iudicat Burm. qui *vacasse* damnat quod in Regg. uno Colb. et pr. edd. *Natasse* Burm. 2. Colb. 2. sed in marg. *natasse*, quam veram esse lect. pronuntiat Burm.—33 Nescit

NOTE

27 Et Circeæ fraudes] Ad Circeam venisse, hospitioque ab ea fuisse exceptum Ulyssem supra vidimus.

Lotoque] Quomodo etiam Ulysses Lotophagos adierit, supra diximus in notis ad Tibull. iv. 1.

28 Scyllaque et Charybdia] De Scylla et Charybdi jam dictum est sæpius ac pluribus.

29 Lampetis Ithacis] Lampetie et Phætüsa filia fuerunt Solis, quæ dicuntur boves olim patris sui custodisse, ac in Sicilia pavisse. Cum autem in has oras annavigasset Ulysses, admonitus est a Circe ut ab armentis Solis abstineret, si in patriam incolumis redire vellet. Ulysses vero jurare coëgit socios, sese boves Solis ovesque nequaquam esse viaturos, qui tamen, cum annona deficeret, immemores juramenti, Solis boves interfecerunt, veribusque figentes assarunt, quorum carnes in veribus

mugisse perhibentur. Ut autem injuriam hanc vindicaret Jupiter, orante Sole, sævam immisit tempestatem in Ulyssis classem, qua novem diebus continuis jactatus Ulysses vix tandem solus enatavit incolumis.

31 Thalamum Ææsæ flentis] Ææa dicitur ab Homero Circe, ab insula quadam quam incolebat circa Siciliam; sed ut jam de Circe dixit, nunc de Calypso procul dubio loquitur. Plures enim cum Pomponio Mela dicunt circa fretum Siculum insulam esse Ææam, quam inhabitasse Calypso dicitur, quod etiam Hyginus fab. cxxv. asserit; unde non immerito Propertius hoc in loco de Calypso loqui censetur, licet Homerus Ææam Circe, domumque Calypsum, non Ææam, sed Ogygiam vocaverit. Sic habet Pompon. Mela II. 7. 'Circa Siciliam in freto Siculo est Ææa insula, quam Calypso habitasse dicitur.'

Nigrantesque domos animarum intrasse silentum ;

Sirenum surdo remige adiasse lacus ;

Et veteres arcus leto renovasse procorum ;

35

Errorisque sui sic statuisse modum :

tuasise ; et obcuras mularum animarum domos penetrasse ; surdo remige Sirenum vada trajecisse ; et arcus annosos renovavisse ad mortem procorum, et ita regis sua peregrinationi finem imposuisse : neque incassum, quia conjux Penelope semper

Burm. unde in Gryph. 5. irrepserit *Mig.* nisi typi error sit.—34 ‘ Ignoscant mihi Bronkhussii manes, si neque h. in l. ejus conjecturam *latus*, quam in contextu ipso reposuit, admiserim, sed veterem Propertio reddiderim lectionem *lacus*. Sic in omn. fere Mss. et edd. vetustis habetur. Recte *latus terra*, sed non *latus Sirenum* : pro quo præstaret *sinus* vel *lares* : sed non opus est. *Locos* conj. Schraderus. Miror vero Marklandum Broukhussii emendationem approbasse : ed. Græv. ascripserat : ‘ Bene Broukh. substituit *latus*. ’ Burm.—35 ‘ *Lecto* Bon. *Ludos* ed. princ. ap. Broukh. [Q. *ap. Vulp.*? quæ ed. est nostra Ed. pr.] *Leto* ceteri. *Leto* Venet. Barth. ‘ *Artus lecto* unus Colb. *Lecto* etiam Neap. Borr. Mentel. tres Voss. Dorvv. meus 1. et priscæ edd. *Artus* male Exc. Scal. et meus 2. *Et veterum arcus lecto* in uno Regio. *Et veteres arcus lecto* in altero, et Harl. *Renovasse* in Perr. v. c. Colot. Vat. 1. Borr. Groning. Ask. Leidd. tribus Voss. Dorvv. et meo 1. et ita in aliis legi notat L. Lat. sed *renovasse* a Broukh. bene vindicatum est, et confirmatum a Marklando ad Stat. Syl. p. 211. *Artus veteres* sibi renovasse *Ulyssem*, ut procos uxoris ulcisceretur, inepta esset lectio. ’ Burm.—

NOTE

33 *Nigrantesque domos*] Inferos adiasse, manesque evocasse Ulyssem narrat Hom. Od. xi. Quod idem etiam omnino refert Hygin. fab. cxxv. ‘ Ulysses, ’ inquit, ‘ ad Inferos descendit, ibique invenit Elpenorem socium, quem ad Circen reliquerat, &c. Ibi et cum matre Anticlia est locutus de fine errationis suæ. Deinde ad superos reversus Elpenorem sepellivit, &c. ’

34 *Sirenum surdo remige lacus*] ‘ Sirenium lacus ’ vocat partem illam Siculi maris quæ insulam Anthemoësam, Sirenium sedem, ambiebat. Nota Sirenium omnibus est fabula, quæ tres finguntur fuisse fluminis Acheloi ac Calliopes Nymphæ filię, quæ, cum littus Siculum incolerent, ita mirabiliter caneabant ut nautas omnes præternavigantes suavitate cantus in naufragium pellicerent. Ulysses autem, admonitus a Circe, cum hæc in

loca venisset, sociorum aures obturavit, ne Sirenium cantus exaudirent, seque malo navis jussit alligari, quo periculum tutus evaderet. Vide Hom. Od. xii. De Sirenibus etiam Ovid. Art. iii. ‘ Monstra maris Sirenes erant, quæ voce canora Quaslibet admissas detinere rates. ’

35 *Et veteres arcus*] Arcus olim, qui viginti annis fuerant inutilis. Cum enim tandem post vicennalem peregrinationem domum rediisset Ulysses, metuens ne, si statim agnosceretur, a precis Penelopes uxoris, qui domum suam obidebant, interficeretur, sub habitu mendici statuit aliquamdiu delitescere. Postquam autem arcum tetendisset, quem tamen prius exploraverat, an esset corrosus aut cariosus, sagittis excussis, procos Penelopes occidit, uxoremque tandem, agnitus quis esset, recepit. Vide Hom. Od. xxi. et xxii.

Nec frustra; quia casta domi persederat uxor.

Vincet Penelopes Ælia Galla fidem.

casta domi permanserat. Sed Penelopes fidelitatem pudicitiamque Lælia Galla longe superat.

37.38 'Canter. malebat Vincet, quod et ego malo. Porro Ælia scribend. pro Læli. dudum est quod monuerunt Passeratius, Livin. ac Galielmus Quæst. in Plant. Pseudol. cap. 6. *Lælia* Glandorp. Onomast. p. 516. male.' Broukh. 'Vincet Brix. Venet. Vincit Aldd. Cant. cett. *Lælia* Brix. Venet. Aldd. cum Dresd. Æli. legend.' Barth. 'Hæc f. Mentel. Borr. Vat. 5. Dorvv. tres Voss. et meus 1. Vincit Leid. tres Voss. et Dorvv. *Penelopen* Vat. 5. *Penelope* Neap. et meus 2. *Penelope* Voss. 4. Dorvv. Vincit *Penelopes* in primis aliisque edd. vetustis. *Lælia* autem in Borr. Groning. Leid. 2. Voss. 3. 4. Dorv. 2. meo utroque, et ilsd. edd. *Lælia* Leid. 1. Voss. et Dorv. sed recte post alios Ælia scribend. firmat Broukh. Erroris originem non addidit; quam fuisse puto, quia Ælius Gallus, cujus ap. Veteres multa mentio, L. Ælius Gallus dictus fuit, pro quo, ut passim in ejusmodi nominibus propriis, Lælius scriptum fuit ab aliis: et inde Ælia et Lælia gens confusa.' Burm. 'Æli. bene correxerunt. Nescio an scripti omn. habeant Vincit.' Lachm.

ELEGIA XIII.

DE AVARITIA PUELLARUM.

QUÆRITIS, unde avidis nox sit pretiosa puellis,

Et Venere exhaustæ damna querantur opes?

Certa quidem tantis causa et manifesta ruinis:

Luxuriæ nimium libera facta via est.

Rogatis cur nox sit avaris feminis tam pretiosa, profusisque in Venerem sumptibus divitiarum exinanitæ familiarum ruinas doleant? Profecto tam magnis damnis in promptu causa est; scilicet ad luxum nequitiamque apertum est tutum iter. Indica

~~~~~

De avaritia et luxu vel luxuria matronarum inscribitur in codd. et pr. edd. In aliis *De avaritia puellarum*.—2 *Venerem* Guarn. Dresd. Regg. Groning. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burmm. Ed. pr. Brix. Venet. ap. Barth. Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliæque: quod probat Berosaldus, sed Volscus *Venerem* prætulit, quod dant B. B. B. L. et Mentel. Vat. 2. Borr. *Exhausto* Neap. *Venerem*... sequantur quosdam legere testatur Gebh.—3 'Certe equidem male in [Dresd. qui habet *causa est* cum Aldd. cett.] Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliæque edd. sed in Venet. 2. Vicent. Rheg. Volsci et Berosaldi jam legitur *Certa quidem t. c. est*, ut in meis etiam codd. habetur, nisi quod *est* desit in Ask. sed in Dorvv. et meis extat. Recte *Certa quidem t. c.* et edidit Broukh. ut in

NOTÆ

1 *Queritis*] Puellarum avaritiam insectatur, quæ suos amplexus propter nimium luxum tam magno pretio vendunt amatoribus.

2 *Venere exhaustæ*] Opes nimirum absumptæ conquerantur, Venerem esse perniciem, seu causam ruinæ rei familiaris.

Inda cavis aurum mittit formica metallis,
 Et venit e rubro concha Erycina salo ;
 Et Tyros ostrinos præbet Cadmea colores,
 Cinnamon et multi pastor odoris Arabs.

5

formica ad nos transmittit aurum ex cavernosis fodinis, conchaque Erycina ad nos etiam mittitur e mari rubro. Tyros etiam Cadmea suppeditat colores purpureos, pastorque Arabs cinnamomum odoris exquisiti. Ista arma vivunt etiam mulieres

Mentel. aliisque codd. et ex Palatt. ac C. Com. probatum fuit Gebhardo, qui alterum *Certe equidem i. e. est a pædagogis interpolatum* notat: et tamen illud tuetur Passeratius. Recepta lect. etiam placuisse videtur Heynio Obs. ad Tibull. II. 4. 29. p. 115. ed. sec. *Burm.*—4 *Lubrica* ex Groning. affert Livin. et Palm. in Spicil. p. 807. idque placebat Guyeto: sed *libera* cum Bronkh. anteposit Barm. et dant B. B. L.—5 *Inde... mutat formosa* Dorv. 2. *Inde* et Brix.—6 'Hanc lect. tuetur Brookhusius, licet fateatur *concham Erycinam* epitheto longe petito dici: *Concha* quidem *Erycina* hic habetur in plerisque vetustiss. edd. sed, quia non minima codd. pars favet lectioni *Erythraea*, ut legend. jam monuit Beroaldus, illud non videtur rejiciendum cum Marklando ad Stat. IV. Sylv. 5. 20. Ita certe in Exc. Scal. in quibus *Erythraea*: cujus scripturæ vestigia sunt in Vat. 5. in quo *Erithria*. *Eriena* in Mentel. et clare *Erythraea* pro varia lect. in marg. mei 2. *A rubro* hic præfert Brookh. ad similem Tibulli locum II. 4. 29. [et hoc iterat in Notis ad Nostrum.] In omn. tamen codd. h. l. e pari consensu; et suffragatur Mentel. in quo et *rubro*... In C. Com. *mari* legitur pro *salis*: sed parum refert. *Burm.* 'Erycina invenio in Venet. 2. Rleg. et præter commentatores alios defendunt Domitius ad Martial. II. 47. 2. et Larcher. 'Mem. sur Venus' p. 100. *Erythraea* claris ductibus legitur in Lap. *Sant. Obs. ad Loca nonnull. Vett. Poët. Lat. in Beckii Comment. Soc. Philol. Lips. Vol. 1. P. II. 158.* 'Eryc. epith. ineptum: nec censeam Propertii esse, sed potius *Erythraea*.' Lachm. *Eryc.* dant B. B. L.—8 'Hic vs. viris eruditiss. de mendo suspectus fuit. Verba vel sic exponenda: Et Arabs pastor præbet cinnamon multi odoris; vel ulcus latet in voce *pastor*: ut sagaciter deprehenderant Gay. et Heins. quorum primus

NOTE

4 *Luxuria*] Nunc mores sinunt nimium libere grassari luxuriam.

5 *Inda formica*] Strabo etiam Lib. II. et XV. scribit formicas Indicas ex terræ cavernis aurum egerere; quod etiam referunt Plin. II. 31. XXXII. 4. XXXVII. 10. ac Herodotus in Thalia.

Cavis metallis] Metalla posuit pro fodinis, ut abasive sumitur, ut cum dicitur, 'ad metalla damnare,' apud Sætonium et Juriconsultos.

6 *Concha Erycina*] Erycina dicitur concha a Venere, quæ concha dicitur devecta in Cythera, statim atque e mari spumabundo nata est. Venus

enim dicitur Erycina ab Eryce Siciliae monte, in quo religiosissime colebatur. Mare porro rubrum vocat mare Indicum seu Orientale et Erythraeum, in quo, ut supra jam dictum est, gemmæ, margaritæ, uniones, et lapides pretiosi colliguntur.

7 *Et Tyros Cadmea*] Tyrus, urbs Phœnicie, dicitur Cadmea, quia nimirum Cadmus filius fuit Agenoris, regis Tyriorum. Diximus jam supra sæpiusque Tyrum conchyliis et purpura præ ceteris urbibus fuisse nobilem.

8 *Cinnamon pastor Arabs*] Pastores dicit Arabes, quod hi greges et ar-

Hæc etiam clausas expugnant arma pudicas,

Quæque terunt fastus, Icarioti, tuos.

10

Matrona incedit census induta nepotum,

Et spolia opprobrii nostra per ora trahit.

castas domi inclusas, et quæ tuam superbiam, o Icarioti, deterant. Matrona prodit in publicum amicta fortunis hominum tuum perditorum, exuviasque dedecoris gerit

felicissime divinaverat, *coston* od. A. alter vero *Cinnamæque* et *m. coston* od. A. sed præfero *cinnamon* et *coston*, utrumque terminatione Græca: quæ palmaria certe emendatio est.' *Burm.* qui, cum multa Veterum loca attulit, tandem ad metam pergit: 'Sed pluribus Veterum locis non opus esse opinor, quibus præclaram et viris eruditissimis ultro se approbaturam emendationem confirmari necesse sit.' 'Equidem,' ait *Kuhn.* 'in lect. vulg. et explicatione verborum a *Burm.* proposita acquiescend. puto.' Velit *Lachm. culti mæsser.* —9 '*Causas* vitiosæ *Mentel.* In Neapolitani a m. pr. scriptura *nittas* quid lateat, divinando assequi non possum. Id certum, *clausas* minime sollicitandum, sed *Marklandum* non male præferre *clausas puellas.*' *Burm.*—10 *Quæque texunt* *Palat.* '*Hæcque terunt* *Perr. v. c. Vat. 1. 2. Ferunt* *Ask. Gerunt* *Gny. et Schopp. iv. Susp. Lect. 18. Quæque* affert *Nestor* in *Vocab. p. 160. b. Icariota* in *Borr. Leidd. Voss. 1. 3. Dorvv. Ask. meis, [Guarn. Dread.]* et primis edd. *Icarioti* *Vat. 2. Faustus* vitiosæ *Groning. Quæ referunt* vel *Quæ sperant* coniecerat *Heinsius*, vel *Quæque iterant*, aut *æquant.* Ascripserat *Markl. Quæque* id. est quod, *Hæcque. Gerunt* veritas. lect. videbatur *Ruhnkenio. Grat. vii. Susp. cap. 11. mirifica conj. emendat, Con-que-terunt.*' *Burm.*—11 *Inducta* cod. *Palat. Borr. Voss. 3. Damnat* *Burm.*—12 '*Opprobrium* *Voss. Leid. 1. ut sit interjectio. Sed hinc l. convenire vix arbitrator. F. latet lectio, Oecani: et ad h. conj. firmand. Ruhnkenius conferebat* *Suet.*

NOTÆ

menta summas divitias aestimarent; ut etiam legimus in sacris Codicibus Iobum dici magnum et divitem inter Orientales, licet ipsius divitiarum solis gregibus et armentis constarent. *Cinnamomum* autem Arabes metant, apud quos etiam aromata ac cujuscumque generis unguenta colligi dicuntur; unde et *Tibull. ii. 2. 'Urantur odores Quos tener e terra divite mittit Arabs.'*

10 *Icarioti*] *Icariotis* dicitur *Penelope*, quod filia esset *Icarioti* sive *Icarii*. Dicuntur autem terere fastus *Penelopes*, quæ fama pudicitiarum gloriam ejus vincunt ac minuunt in repellendis fortiter ac constanter prociis. *Gemmæ* porro, aurum, purpura, aliaque id genus ornamenta, femina-

rum pudicitiam castitatemque profligare consueverunt.

11 *Census induta nepotum*] '*Nepotes dicuntur,*' inquit *Festus*, '*luxuriosæ vitæ homines, quod non magis his rei suæ familiaris cura est, quam iis quibus pater avusque vivunt.*' Ad mentem *Propertii Sen. c. 17. de Vita Beata: 'Quare nxor tua lecupletis domus censum auribus gerit?'* *Ovid. Art. iii. 'Quis furor est census corpore ferre suos?'*

12 *Spolia opprobrii*] *Amantium prædas turpiter partas, dedecorisque et ignominie plenas, longa veste senyrmate gerunt matronæ. Ovid. Rem. Am. 343. 'Gemmis auroque teguntur Omnia: pars minima est ipsa puella sui.'*

Nulla est poscendi, nulla est reverentia dandi ;

Aut, siqua est, pretio tollitur ista mora.

Felix Eois lex funeris una maritis,

15

Quos Aurora suis rubra colorat equis :

Namque, ubi mortifero jacta est fax ultima lecto,

Uxorum positis stat pia turba comis :

Et certamen habent leti, quæ viva sequatur

Conjugium : pudor est, non licuisse mori.

20

in oculis nostris. Non est ullus petendi pudor, non etiam ullus donandi modus : vel si sit aliqua dilatio, munere statim redimitur. Eximia lege funeris felices sunt Orientales mariti, quos Aurora rosea suis equis infuscat. Simul ac enim ferali rogo supposita est extrema laeta, fida turba stat uxorum solutis crinibus ; ac inter se contendunt de morte, quamam vivens comas est marito suo : videtur ille turpe sibi non

Calig. XLVI.' *Burm.*—14 Et *Livin. Lachm.* *Ipsa* omn. fere codd. et edd. antiquæ : quod exponit *Burm.* et legend. jubet *Lachm.* *Ista* C. Com. quod commodius censet *Broukh.* et editori *Gött.* præplacuit, et dant B. B. B.—15 *Ima* *Dresd.* facili lapsu, monente *Barth.*—16 'Ita recte, non æquis, omn. fere exhibent codd. et edd. vett.' *Burm.*—17 *Felix* *Borr.* *Humida* *Mentel.* quod, ait *Burm.* provenit ab illis, qui *Aultima* scripserant.—18 Sic *Groning.* et optime, judicante *Broukh.* In omn. aliis codd. et edd. antiquis est *fusis*, quod eapropter revocavit *Burm.* *Pos.* rectum esse censet *Kuin.* et dant B. B. *Pussis* *Palm.* qua correct. non opus esse censet *Gebh.* et ex *Palat.* 1. affert *faxis*, unde *laxis* conjicit ; sed nec illa emendatione res indiget, auctore *Burm.* Illud *faxis* f. legend. *laxis* statuit *Barth.* *Tonsis* *Franc.* Certe, ait *Burm.* *tonsis* magis accederet ad *fusis*, ut *tunsis* fuerit exaratum.—19 '*Laeta* malebat *Lips.* 11. *Ant. Lect.* 10. quod non valde placet.' *Broukh.* '*Leti* prætulit *Broukh.* *Leti* *Groning.* mens 2. [*Dresd.* et *Venet.* ap. *Barth.*] quod nonnihil favere posset *Lipsio* : quanquam, si *laeta* admittatur, magis placeret *habent* : *Laeta* est quæ. Oud. placebat *habent* : *leto* quæ. Nescio qua tamen elegantia magis se commendat *Et cert. habent leti. Quæcumque* seq. male *Ask.*' *Burm.* *Leti* dant B. B. B. L.—20 '*Groning.* [C. Com.] *voluisse* : quod est contra mentem *Poëtæ.* [*Id.* censet *Barth.*] Sed vicinitas literarum facit ut credam fuisse scriptum primitus *potuisse.* Est sane illi liber expressus de bono exemplari, et in ipsis aberrationibus sæpe servat vestigia veræ lect.' *Broukh.* '*Licuisse* præstat lectioni codicis *Groning.* in quo *potuisse.* [*Cf. sup.*]' *Burm.* *Voluisse* esse in *Groning.* monet et *Barthius.* *Lic.* dant B. B. B. L.

NOTÆ

15 *Felix Eois lex una maritis*] *Eoi* sunt *Orientalis*, sen *Indi*, quibus ea lex est singularis, ut uxores, quarum vir est mortuus, inter se pugnent, iudicioque contendant, quam præ ceteris carissimam habuerit, plurimumque dilexerit ; plures enim singulis viris solent esse nuptæ. Quæ vero victrix evadit, læta, ac exquisito

Delph. et Var. Clas.

Propert.

2 L

cultu ornata, prosequentibus suis, una cum viro in rogam imponitur, ac crematur. Quæ autem victa est, mœsta discedit. Vide *Strabon.* Lib. xv. Hæc autem lex a *Poëta* laudatur, ut gravius acerbisque carpat ac insectetur petulantiam libidinemque matronarum Romanarum.

Ardent victrices, et flammæ pectora præbent ;

Imponuntque suis ora perusta viris.

Hic genus infidum nuptarum : hic nulla puella

Nec fida Evadne, nec pia Penelope.

Felix agrestum quondam pacata juventus,

25

Divitiæ quorum messis et arbor erant.

Illis pompa fuit decussa Cydonia ramo,

Et dare puniceis plena canistra rubis ;

hicisse perire. Gaudent victrices, ignibusque ultro corpus offerunt, et facies suas flammis exustas maritis suis admovent. Apud nos vero Roma perfida gens uxorum est: nullaque nunc est pudica, qualis Evadne fidelis, aut fida Penelope. O beata juventus olim sylvicolarum in pace et otio degens, quorum opes erant fruges et arbor. His pompa fuit mala Cydonia arboris dejecta, calathosque rubis purpureis refertos

—21 'Ard. omn. libb. sed H. Steph. v. Schediasm. 10. et post eum Passerat, malebant *Gaudent*. Gebhardus istud *Gaud.* multis modis vellicavit: sed nos ei suum gustum haud quaquam invidimus.' Broukh. 'Ard. prob. Wesseling. ad Diod. xix. 34. *Gaudent* Vulp. Gött. At quis non sentiat gradationem?' Barth. qui *Ard.* tuetur, cum Grut. in *Susp.* inedit. 'Si certamen leti non sollicitetur, *Ard.* minime imitand. videtur, præsertim cum id tueantur omn. codd. quorum Excerptis utor, et vetustæ edd.' Burm. *Gaud.* dant B. B.—23 *Hoc* Dresd. Guarn. Neap. Borr. Voss. 1. 3. Dorvv. Burmm. *Hinc* in vet. libb. haberi testatur Passerat. *Innupta puella* Burm. 2. *Puella est* Regg. Colbertt. aliique cum pr. edd. Reponend. jubet Burm. *pudica est*, et sic suis ad eum literis conjecerat Cann. Conjecerat Heins. *haud fidum n. haud ulla puella*, absque necessitate, iudice Burm. qui quærit an f. *invisum vel infandum* legi possit. 'Locus ab sola interpunctione laborat. Scribe *hic nulla puella Nec &c.* 'Nulla nec' duplici negatione.' Lachm.—25 'Optime J. Gulielm. in *Quest.* Plantin. p. 239. legebat *pagana*. Ne dubites ita legend.' Burm. *Hoc* ingeniosum vocat Lachm. sed rejicit cum Kuin.—26 *Quarum* Guarn. Brix. *Incensus et a.* Palat. 1.—27 '*Pompa f.* Colbertt. Regg. *Munus erat* minus placet.' Broukh. '*Munus erat* Vat. Bon. Palat. 1. Ed. pr. et Venet. Broukh. de munere in arena dato cogitat, frustra.' Barth. '*Munus erat* marg. unius Colb. ut in cod. Frut. Vat. 5. Ask. Borr. Groning. Leidd. tribus Voss. Dorv. 1. et meo. *Munus decussa* meus 2. omisso *erat*.'

NOTÆ

24 *Nec fida Evadne*] Nulla est, inquit, nunc puella tam casta, ac talis qualis fuit Evadne aut Penelope, quæ tam integra inviolataque fide fuerunt in conjuges. Evadne enim fuit uxor Capanei, quem incredibili amore dilexit. Cum enim audivisset eum apud Thebas fulmine periisse, tota in stupore dirigit, cumque conjugis celebraretur funus, sese in rogi proiecit. Penelopes vero nota est fabula, quæ tam miris artibus procos per annos viginti delusit.

25 *Felix agrestum*] Priscorum hominum, qui in sylvis et agris olim vitam degebant, felicitatem prædicat.

26 *Messis et arbor erant*] Arbor hic ponitur pro fructibus arborum, seu pomis.

27 *Cydonia*] Cotonia etiam dicuntur Catoni. Illa poma sunt ex eorum genere, quibus amor olim apud priscos conciliabatur. Ut Eleg. ultima lib. II. 'Pomis mercaris amores.' Virg. Ecl. III. 'Sylvestri ex arbore lecta

Nunc violas tondere manu, nunc mixta referre

Lilia, vimineos lucida per calathos;

30

Et portare suis vestitas frondibus uvas,

Aut variam plumæ versicoloris avem.

donare; modo vero violas manu decerpere, modo permixta colligere lilia pellucientia in canistris puellaribus, ac etiam uvas suis adhuc pampinis tectas ferre, volucrumque

Munus erat Colot. Neap. Palatinus, Livineii codex, Vat. 1. 2. Voss. 4. Dorv. 2. et alii ap. L. Lat. Quæ lect. si admittatur, intelligenda sunt munera ex agris vel arboribus ad amorem illecebras innocentes missa: ut explicat Beroaldus, qui etiam edidit *munus erat*: nec aliter in Douss. J. Bapt. Pius ad Lucret. v. 983. afferat *pompa fuit*. Eo inclinasse videtur Heinsius, qui legend. conjecerat *poma vel dona suodec*. Sed lectio ista, *munus erat*, nata fuit ex seq. vs. licet id. Heins. ad Ov. i. M. 106. afferat *pompa fuit*.. *Et de puniceis*. Certe in Vicent. Venet. 2. Rheg. Volsci, Aldd. Junt. Colin. Rouill. Gryph. Mureti Aldina, Scaligeri, aliisque *pompa fuit*: quod Ruhken. conferebat cum illo Planti ap. Macrobi. ii. Sat. 12. 'Cujus hæc ventri paratus pompa?' sed aliud latere credebat: et hoc recepit Broukhuisius, qui *munus erat* vel *erat* rejicit, quia *erat* in fine præced. vs. legitur. Sed quod addat, 'Est enim *pompa* in circo aliud quam *munus* in arena,' vix percipi potest, nisi addam, ea spectare Passeratium, qui translata esse locutionem putabat a pompa Circensii ludorum sacrorum, et ferculis, quæ in pompa triumphali circumferebantur. Sed melius hæc de agrestium simplicitate in victu intelligi possent, quibus tota mensarum pompa et ferculorum apparatus constabat frugibus e terra natis, et arborum fructibus, pomis, malis, ficis, rubis, et sim. quas epulas dare convivis solebant. Si quis tamen præferat *munus erat*, vel *erat*, et ad munuscula puellis rusticis ad juvenes amatores, vel ab illis ad virgines sibi conciliandas missa referat, non refragabor: et sic *pagana juvenis* de solis virginibus et puellis rusticis capienda, et *Divitiæ* quarum præferend. esset. *Discussa Cyd.* in Neap. *Burm.* 'Pompa f. Volsce. 2. et post enim alii multi. Non improbo; sed, quoniam libri tantum recentissimi et Italici confirmant, malo *munus erat*: *erat* ferri non potest.' *Lachm.* P. f. dant B. B. B.—28 'Rubris vitiose in Voss. 1. 3. Dorvv. et Ask. *Rosis* in antiquis edd. legi testatur Spanhem. de Præst. et Usu Numism. T. i. p. 323. idque præferre videtur. Quas vero antiquas edd. adhibuerit, vellem indicasset; nam in omnibus et singulis vetustioribus *rubis* inveni. Solus Passeratius notat: 'Si legitur *rosis Puniceis*? sic Horat. iv. Od. 10. 'Puniceæ flore prior rosæ,' nollam tamen ed. ant. cod. vetustum memorans. *Rubis* itaque anum tueatur locum.' *Burm.*—29 'Mixta alii codd. ut edidit Broukh. sed quæ posterioris ævi scriptura est. Inde in nonnullis membr. *musta*, ut in Groning. meo 1. et C. Com. Mixta violis lilia intellige.' *Id.*—30 'Vim. optime emendarunt Fruterius, Palm. in Spicileg. p. 807. Heins. i. Advers. 9. ad Ov. iv. F. 435. et N. Prop. p. 727. Vid. quæ notavi ad Lotich. iv. 3. 43. p. 263. Sic igitur edend. censui. *Virgatos* licet in aliis codd. legi, et calathos a Catullo sic etiam dictos notet Passeratius, non facile admiserim.' *Id.* 'Palm. *vimis*. non inepte. Cur autem mutes vulg. [Hoc rectissime quæri pronuntiat Lachm.] Virginei calathi sunt, puellares.' *Broukh.* Lachm. *virgis*. dat in Addendis cum B. B.—32 'Vers. in Ber. laud dubie de membranis.' B. B. *Pluricol.* Regg.

NOTE

Aurea mala decem misi, cras altera pro fructu seu moris, sive illa sint Idæa, quæ vulgo *framboises*, sive mittam.

28 *Puniceis rubis*] Rubum posuit alius generis.

His tum blanditiis furtiva per antra puellæ

Oscula sylvicolis emta dedere viris.

Hinnulei pellis totos operibat amantes,

35

Altaque nativo creverat herba toro.

Pinus et incumbens latas circumdabat umbras ;

Nec fuerat nudas pœna videre Deas.

pluma varii coloris distinctam. Hujusmodi quondam blandimentis in speluncis furtis convenientibus emta ferebant oscula maritis suis sylvestribus, unusque hinnuli cutis totos amantes tegebat, gramenque procerum surrexerat in usum lecti, non arte, sed a natura facti. Pinus quoque jacentibus imminens patulas umbras faciebat ; neque erat cuiquam supplicium nudatas Divas aspicere. Cornutus aries

Colb. 1. Perr. v. c. et priscae edd. *Viricol.* Neap. Colb. 2. Voss. 4. Ask. *Vari-*
col. Mentel. Groning. Burm. 1. *Raricol.* conj. Heins. sed *versicol.* vera est
scriptura, iudice Burm. 'Primi editores,' ait Lachm. 'jam recte dederunt
versicol. hoc enim ante Beroaldum Calph. 1481.' *Raram* av. in aliis legi tes-
tatur L. Lat. sed damnat Burm. Si vero quis, addit, cum Sant. *raram* av.
pulchram exponere malit, ne *varia* et *pluma versicol.* acrispleonasmus appareat,
non refragabor.—33 *Hisdem bl.* Bon.—35 'In scriptis fere est *Atque inuli p.*
Quæ vox nihili multis decepit literis primulum renascentibus.' Broukh.
'*Atque humilis* Vat. Palat. 1. Scaliger delevit *Atque*, et legit *Hinnulei*, recte.'
Barth. 'In Regg. et nno Colb. *Atque hinyli* vel *hynuli*, ut in pr. edd. *Atque*
hinuli Leidd. [Guarn.] Voss. 1. 3. Dorv. 2. et meus. *Hinuli* vel *hinnuli* in aliis.
Atque hinnuli Ask. *Atque humili* in [Dresd.] Neap. Borr. Colb. 2. Dorv. 1.
et meo 1. *Atque humilis* Voss. 4. C. Com. Heinsian. Groning. et in aliis ap.
L. Lat. *Atque inuli* affert Nestor in Vocab. p. 95. et p. 143. b. *Hinnulei*
veram esse scripturam notat J. Rhodius ad Scribon. Larg. p. 44. Patruo
tamen meo hic legend. videbatnr *At vituli pellis*. Pro *totos* Heins. *positos*
conjecerat : quod blandiri posset. Sed *totos amantes* f. dixerit Prop. ut 11.
15. 28. 'Masculus et totum fœmina conjugium : ' et singulari usu sæpius a
Nostro hanc vocem adhiberi, sed ab aliis non raro mutatam, multis exemplis
probat Hemst. ad 11. 16. 49.' Burm. 'Egregie Scaliger *Hinnulei* vel potius
Hinnul.' Lachm. *Hinul.* dant B. B. B.—36 *Multaque* Vat. 5. Legebat Heins.
nativos præbuit h. toros. Vulg. tuetur Burm.—37 *Latas* et *letas* Dresd. Palat.
membr. *Occurrens lentus* Voss. 4. *Lentas* Palat. cod. Bon. Perr. v. c. Mentel.
Borr. Groning. Neap. Vat. 1. 2. Voss. Burmm. et ed. Volsci. *Lenta umbra*
Dorv. 2. *Latas* Regg. Colbertt. Puccii cod. Venet. 2. Vicent. Rheg. et sic
Dousa P. et Guy. *Lata umbra* Heins. Advers. p. 89. Sed *latas* Ber. Aldd.
Junt. Colin. Gryph. aliæque, ut etiam in ed. Græv. correxerat Markland.
'Et hoc,' ait Burm. 'optime tuetur Broukh.' Sed Broukh. tuetur *latas*, et
ita edidit ipse Burm. cum B. B. 'Latas recte Beroaldus.' Lachm. *Undas*
Borr. quod damnat Burm.—38 'Argute Lips. 11. Ant. Lect. 10. *Et f. n.*
pane, nec tamen vere.' Broukh. 'Suadet Lipsius, sed non persuadet.' Barth.
'Lipsio recte non applaudit Broukh. quanquam non rejiciat Dousa P.' Burm.

NOTE

33 *Per antra puellæ* Illæ nimirum
agrestes anrei sæculi, non auro, non
gemmis, non purpura, sed pomis suos
vendeabant amores.

38 *Nec fuerat nudas pœna videre*

Deas] Alludit ad fabulam Actæoniæ,
cui pœna fuit irrogata, quod Dianam
nudam conspexisset. Vide Ovid.
Metam. 111.

Corniger Idæi vacuum pastoris in aulam

Dux aries saturas ipse reduxit oves :

40

Dique Deæque omnes, quibus est tutela per agros,

Præbebant vestris verba secunda focis.

sponsa sua pastas oves reducebat in vacuum opilionis Idæi stabulum. Divi Divæque omnes, in quorum fide sunt rura, amicas voces aries vestris præsentibus reddebant.

—39 'Hanc restitutionem Volscio deberi, eumque hac laude minime fraudandum esse notavit Broukhusius; [et post eum Barth.] in codicibus enim antea legebatur nullo sensu *Corniger atque Dei*. *Cornigerique Dei* in altero Dorvill. Corruptissime in Ask. *congruere atque Dei*. *Cornigeri atque Dei* Palmerius. Quia vero in primis ante Volscum edd. Venet. 2. Vicent. et Rheg. *Corniger atque Dei* fuerit impressum, et primus Volscus in ed. Venet. 1488. qua utor, correxerit *Corniger Idæi*, atque in Notis *Idæum pastorem* explicuerit de Paride in Ida monte cum Cænone sub arboris umbra jacente, dum aries gregem ad stabulum reducebat; in Beroaldi autem Veneta 1487. *Corniger atque Ida*, et in altera ejusdem Venet. 1520. *Corniger Idæi* legatur, dubium f. lectorem id facere possit, an primus Beroaldus *Corniger atque Ida* excogitaverit, quia sic edidit in Venet. 1487. et deinde in altera an. 1520. ex Volscio habeatur *Corniger Idæi*. Sed quia in Notis suis Beroaldus nullam mutationis, ut solet, reddiderit rationem, aliam Volsci editionem, illam Venetam an. 1488. forte antecessisse suspicor, ac proinde Volscio integram huj. emendationis adorem relinquendam esse arbitror. Eo enim Beroaldum tempore posteriorem fuisse ex M. Antonio Sabellico notat Broukhusius ad iv. El. 6. init. Hinc in reliquis edd. veteres, Aldi utramque, Junt. Colin. Ronill. Gryph. ceterasque derivatum fuit *Corniger Idæi*. Non opus itaque est cum Heinsio [Advers. p. 90.] conjicere *Corniger atque sui*. Id. '*Corniger Idæi* a Volscio est, qui plura nomina propria in hoc Auctore primus restituit; hic tamen minus felix. Repone *Corn. inque dies*.' Lachm.—40 Pro ipse Heins. conjecerat *sponsa*. Vulg. tuetur Burm.—42 'Noster 2. Regg. Colbertt. *benigna*: quod videtur glossema marginale *toti secunda*. Nimis argutatur Palm. cum suis *teacis focis*: neque hilo melius Passeratius, qui *veacis focis* malit, aut denique *vestris jociis*. Nihil est mutand.' Broukh. *P. versis v. s. f.* legunt B. B. B. De Palm. et Passeratii emendd. id. dicit Barth. '*Verrere focum* ad religionem pertinuisse ostendit Broukh. *Vestris* Bon. Dread. Quam apostrophen sequens firmat versus. *Vestris . . benigna* Brix. Venet. Aldd.' Barth. '*Versis focis* e Scaligero edidit Broukhusius, et *verrere focum* ad religionem pertinere dicit: sed, quia hoc nonnihil dubii facit an *versis* a '*verrendo*' vel '*vertendo*' sit, eo sensu *versis* quoque legi posset. Certe Palmerii *teacis focis*, vel Passeratii *veacis focis*, vel *vestris jociis* merito rejicit, ut fecerat Gebhardus. *Ustis* Gnyetus. In omnibus fere membranarum et edd. antiquis antea legebatur *vestris focis*, ut agrestes alloquatur. *Nostris* in Heinsiano et Borr. Dein Scaliger ex suo cod. *verba secunda*, in cujus tamen Excerptis pro varia lectione *serena*. *Vestris verba benigna focis* in Regiis, Colbertt. Leidd.

NOTE

39 *Corniger Idæi pastoris*] Idæus pastor dicitur Paris, qui in Ida monte juxta Trojam a pastoribus nutritus est, et ipse greges pavit. Unde et Horat. Od. 1. 15. 'Pastor cum traheret per freta navibus Idæis Helenam perfidus hospitam.'

41 *Quibus est tutela per agros*] Qui scilicet agros agrestesque tuentur.

42 *Præbebant verba secunda focis*] Olim se conspiciendos non modo præsentibus ostendebant Dii, sed etiam mortales suo clementer dignabantur alloquio.

Et leporem, quicumque venis, venaberis, hospes;

Et si forte meo tramite quæris avem:

Et me Pana tibi comitem de rupe vocato,

45

Sive petas calamo præmia, sive cane.

At nunc desertis cessant sacraria lucis:

Aurum omnes, victa jam pietate, colunt.

Tu vero, o advena, quisquis es, qui leporem venaberis, et si forsan in mea semita inquis alitem: et me Pana de monte tibi socium invita, seu prædam calamo captes, seu canibus. Sed modo desertis lucis vacua sunt jacentque sacella. Fugata nunc pulsoque religione, omnes aurum pro Deo habent. Auro fugata

tribus Voss. utroque Dorvill. meis, et priscis edd. Marklandus conjecerat *vota benigna*: sed quod dein rejecit, et hic *vota secunda* potius legendum credebatur. Neque male Heinsius ad Prop. p. 728. legebat *Se dederant festis turba benigna focis*. Burm. Ast. legit *vici v. a. f.* Jacobs. in Ep. ad Ast. *Parebant festis, turba benigna, f. Vestris jubet scribi Lachm. et defendit.*—43—46 *Et leporem, quicumque venis, venaberis, hospes*; ita interpunxi: in omnibus antea edd. prava distinctione, *Et leporem quicumque venis venaberis*, laborabat: unde *venis venaberis* offendeat Heinsium, ideoque conjiciebat *quicumque venis venarier*, infinitivo ap. Nostrum non insolito. Sed sensum ei redditum puto, ita ut distinx. Corrupte in codd. *veneraberis*. *Quicumque veneraberis*, omissio *venis*, in Leid. 1. Altero versu si deearat Menteliano. *Et qui correxerat Heinsius, invito, ni fallor, Propertio. Oecumale* in Vat. 5. Dein parva pro *Pana* corrupte in Mentel. Harl. Voss. 3. et *sive petes* in Neap. Groning. Leidd. tribus Voss. utroque Dorv. et meis codd. ac primis edd. *Potes* Borr. et Ask. in quo etiam *canes*. Heinsius tentaverat *Et tibi Pana Drum comitem per rura vocato*: vel *comitem me jure vocato*: a qua conjectura abstinuisset, ut puto, si ante oculos habuisset duo Epigrammata Græca, quæ antea inedita, neque in Anthologiæ Græcæ Volumine extantia, primus produxit Salmasius ad Solin. T. II. p. 1088. ed. Paris. Mihi incidit suspicio, hos quatuor vsa. aliunde divulsos aberrasse, et transponendos esse Lib. IV. El. 2. de Vertumno, ubi commodius inseri possunt post vs. 34. Tota certe *phœnis* de hac venatione tam absurdum hic invasit locum, ut pannum male consultum referat, sed Vertumno illic optime conveniat. Sed hæc nemini Interpretum, et ne ipsi quidem Scaligero, qui tot versus in Poëta nostro confusos et male aberrantes transposuit, animadvertit Burm. neque tamen eum l. iis assigno, quo eos Burm. collocandos censuit; immo potius h. l. versus nonnullos excidisse mihi cum Heins. persuasissimum est. *Kuin. Petis* malit Brunkh. *Petas* dant Vulp. Gött. B. B. B. *Petes* Palatt. cum aliis innumeris: et hoc Leonidas Tarentinus confirmat, Epig. 17. *Lachm.*—48 *Vincta*

NOTÆ

45 *Pana*] Deus pastorum non modo, sed agrorum etiam ac sylvarum custos, Pan se comitem in venatione et ancipio vocantibus præbere non dedignabatur.

47 *Cessant sacraria*] 'Sacrarium,' inquit Isidorus, 'est locus, ubi sacra reponuntur.' Fannum igitur est, seu

sacellum, seu templum, in quo veteres Deos suos venerabantur. 'Cessant' autem sacraria seu templa, quando vacua sunt enkoribus Deorum, ita ut ea solum occupent araneæ: ut II. 6. dixit Poëta: 'Sed non immerito velavit aranea fanum, Et mala desertos occupat herba Deos.'

Auro pulsa fides; auro venalia jura;

Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.

50

Torrida sacrilegum testantur limina Brennum,

Dum petit intonsi Pythia regna Dei.

est *fides*; auro *ius* venditur, auro *lex* obsequitur, et *abique lege* est *puclitia*.
Exusti Gallorum oculi Brennum arguunt impium, dum Pythia regna Dei intonsi

ex suis codd. affert Oct. Mirand. in Virid. Poët. fol. 184. b. quod in nullis suorum invenit Burm. '*Aurea nunc vere sunt secula, plurimus auro Venit honos: auro conciliatur amor*' Nasonis est totum hoc distichon ex II. A. A. quod studiosus aliquis tanquam locum parallelum alleverat margini cod. sui. Testis noster 2. in quo legitur, sed ante versum 'At nunc desertis,' ut appareat esse inusitatum. A cett. omn. abest, neque comparat thiam [Hoc thiam s. esse debebat 'etiam,' (ut verba Bronkhuii sint, 'neque comparat etiam in edd.' &c.) ait Barth. qui addit: '*Cithiam* sic impressum est literis curavis, uti vocant, ut utrinque spatium relictum habeat.' Et se non dubitare 'etiam' esse verbum verum monet Burmannus:] in edd. priscis, si excipias Aldinam; unde quasi tradux irrepit in recentiores tantum non omnes.' Broukh. 'Post h. vs. inseritur distichon adulterinum in Mentel. [Dread.] aliaque, et irrepit in Aldd. Jant. Colin. Gryph. Wechel. aliasque. Sed absunt hi vs. a Regg. Colbertt. Neap. Vat. 1. 2. Borr. Groning. codd. Livineii, et Vicent. Venet. 2. Rheg. [Brix. Venet. ap. Barth.] Volsi, Ber. Mur. Ronill. Canteri, et Douss. Antorem habent Ovidium, ut notavit etiam Menagius ad Amintam Tassi p. 258.' Burm. —49 *Rura* Leid. 1. et Voss. —50 *Mos* Burm. 2. sed mox in marg. —51 *Horrida* codex Frut. Borr. Burm. 1. *Testatur lumina rheenum* ap. Oct. Mirand. in Virid. Poët. fol. 181. b. *Culmina* Heins. ad oram ed. Ald. sed ex scriptis *limina* præfert N. Prop. p. 728. ut legisse Petrei. Tiam notaverat Douss: et *culmina* vel *limina* tuetur Burm. P. in Diss. de Jove Fulg. p. 342. Markl. etiam *limina* correxerat. Ita Neap. Borr. Guarn. Groning. aliaque. *Testatur lumina* pr. edd. '*Lumina* etiam [Dread.] Dorr. 1. Burm. 2. idque probat Passeratius; nam *Torrida lumina* interpretatur, exstas genas. Sed, sive *Horrida* admittamus, vel *Torrida*, legend. potius videtur *fulmina*.' Burm. Kinoellis lect. dant B. B. B. L. *Lumina* etiam in edd. Colin. Mur. Vulp. —52 '*Templa* vel *tigna* Heins. *Phitiu* meus 1. ut reliqua etiam corrupte in Mss. habentur. Omnes tamen *Pythia* tuentur, neque mutare ausim, licet *ditia* legend. censeat Schrader. Emend. cap. 8. p. 157.' Burm. —53 'Omnino

NOTE

51 *Sacrilegum Brennum*] Tangit historiam Gallorum, qui, duce Brenno, opulentissimæ prædæ cupiditate ducti templum Apollinis Delphici dicuntur invasisse; quam impietatem non ferens Apollo, concusso Parnassi vertice, abruptaque terræ motu montis portione, Gallorum exercitum oppressisse narratur. Dicere tamen hic videtur Propertius, quod et alii non pauci, Gallos nimirum fulminibus a

proposito fuisse dejectos.

52 *Intonsi Pythia regna Dei*] '*Pythia regna*' vocat Delphos, ubi colebatur regnabatque Apollo, qui dicitur Pythius a Pythonē serpente quem occidit: unde et Delphi etiam Pytho dicebatur. Intonsus etiam dicitur Apollo, quia semper juvenis; unde et Horat. Od. 1. 21. '*Intonsum, pueri, dicite Cynthium*.'

At mons laurigero concussus vertice diras
 Gallica Parnassus sparsit in ora nives.
 Te scelus accepto Thracis Polymestoris auro 55
 Nutrit in hospitio non, Polydore, pio.
 Tu quoque ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos,
 Dilapsis nusquam est Amphiarus equis.

invadit. Sed mons excusso cacumine laurifero Parnassi nives gelu duratas effudit in Gallos milites. O Polydore, crimen Polymestoris Thracis, accepto auro, impio te excepit hospitio. Tu etiam, o Eriphyle, ut haberes auro ornata brachia, Amphiarus terræ hiatu absuntis equis interit. Aperte, quod sentio, dicam, et velim

recipiend. *diras*, quod in Groning. Borr. Mem. C. Com. et nostris. *Broukh.* 'Duras edd. vett. Brix. Venet. Aldd. cett. cum Dresd. et al. *Dura nives* f. *χάλας* signif. quam Schol. Callim. habet.' *Barth.* 'Diras recte tnetur Broukh. quod firmant Perr. v. c. Borr. Mentel. Neap. Groning. [Bon.] Harl. et alii : licet editor Elect. Minor. Eton. p. 124. per *duras* intelligi posse notet grandinem et nivem concretam : et sic Markl. *Aut Regg. Colbert.* Voss. 1. et priscæ edd. *Mox* in meo 2. *Aurigero* Neap. Borr. [Bon. Guarn. Dresd. Palat. C. Com.] Mentel. Heinsian. Voss. 1. 4. Dorvv. et unus Colb. *Burm.* —64 'In Groning. Borr. Mem. C. Com. et nostris *Parnasus*, non *Parnasi* : quod tamen eod. reddit. In Groning. *ora*, id quod minime insuper est habend.' *Broukh.* 'Callida Brix. *Parnasus* Bon. *Ora* recep. Vulp. Gött.' *Barth.* 'In uno Colb. *Callida Parnasi* : ut est ap. Oct. Mirand. in Virid. Poët. fol. 184. Rhag. et Volsci : quod inde venit, quia in aliis *Callica* scriptum fuit, ut excusum est in Venet. 2. *Parnasus* Neap. Vat. 5. Mentel. Heinsian. *Parnasi* Dorv. 1. *Parnasi* meus 2. *Mox arma* in Leidd. tribus Voss. Ask. Dorvv. meo 2. et ap. Oct. Mirand. sed *ora* præfert Broukh. probante Elect. Eton. editore ; quamvis dissentiente Marklando. *Arca* malein Borr. *Burm.* *Ora* recte Broukh. præferre judicat Knin. cujus lect. totius vs. dant B. B. B. L.—56 'Plerique libb. *Polymest.* scribunt. In Heinsii Nota in Ov. XIII. M. 430. hic l. recte emendatur : quod et Volacus fecerat ex codd. vetustis. Iis nunc accedunt nostri.' *Broukh.* 'Polym. vulgg. *Polymest.* Vat. Posth. Dresd. [Hoc dant B. B. B. L.] *Te* Volsc. e codd. sensu ita postulante.' *Barth.* *Et* in omn. fere codd. et edd. vetustis. E in Palat. cod. unde Gebh. *He* vel *Hei*. 'Libb. omn. *Et*. *Te* tamen, quod verum est, Pucc. annotat, f. ex Vall.' *Lachm.* 'Rectam scripturam *Te* servat Ferrarii liber, et restituerat Pucc. sine dubio ex Vall.' *Adend.* ad fin. ed. *Burm.* ad iv. 11. 39. *Te* dant B. B. B. L.—56 *Nutris* Venet.

NOTÆ

53 *Laurigero vertice*] Lauriger dicitur Parnassus, quia in Parnasso Ianus copiosissima nascitur.

55 *Scelus Thracis Polymestoris*] Rex fuit Thracum Polymestor, cui initio belli Trojani Priamus, incertum communis Martis exitum metuens, cum magno auri pondere Polydorum filium tradidit educandum, tanquam veteri amico, hospiti, generoque suo. Sed Polymestor, deleta Troja, ceterisque fere omnibus Priami liberis interfec-

tis, auri potinndi cupiditate adductus Polydorum in littore deambulantem telis aggressus, Deorum hominumque frustra fidem opemque implorantem, occidit, tumloque iniecit, cui postea myrtus increvit sanguineis guttis promanans. Unde non immerito dicitur Polymestor scelestus. Eandem omnino historiam retulit Virg. *Æn.* III. ac etiam Ovid. *Metam.* XII.

57 *Eriphyla*] Diximus jam supra quomodo Eriphyle, Amphiarai uxor,

Proloquar, atque utinam patriæ sim vanus haruspex !

Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.

60

Certa loquor ; sed nulla fides ; neque enim Ilia quondam

Verax Pergameis mænas habenda malis.

ut patriæ meæ sim mendax augur. Ipsa Roma nimis suis opibus insolens ac ferox corrumpitur. Vera dico ; verum non mihi creditur : nec etiam Ilia veridica fuit

ap. Barth. Conj. Heins. Advers. p. 90. Nutrite h. sed se nihil mutare monet Burm. *Mitis in h. n. P. tuo Ask.*—58 *Dilapsus* Leidd. Voss. 4. Dorv. 2. Burmannianus.—59 ‘*Vanus* meliores libb. neque audienti qui *verus* reponunt.’ Broukh. ‘*Verus* vett. codd. nonnulli, etiam Dresd. et edd. fere omnes. *Verus* cui creditur, cum Cassandra non fuisset creditum. Nam sic etiam Roma posset a sua perniciæ revocari. *Vanus* tamen præferunt Mentel. et Heinsii libb. quod Vulpio et Gött. placuit.’ Barth. *Verus* unus Reg. In altero *sis verus*. In Colbertt. etiam *verus*, sed in alterius margine ascriptum pro varia lect. *falsus*. *Verus* etiam Borr. Groning. Voss. 1. 4. Dorv. 1. Burm. 2. et sic ap. Oct. Mirand. in Virid. Poët. fol. 184. et in prr. easque secutus edd. vetustis : sed contra mentem Poëtæ, iudice Burm. *Vanus* Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. 5. ut ex suo cod. legend. monet Heins. N. Prop. p. 728. et anteposit Livineius. Neque aliter legisse Sannazarium colligit Burmannus ex ejus imitatione, II. 9. 26. ‘*Verus* critici non debuerunt improbare : sed et alterum bene habet.’ Lachm.—61 *Loquar* Heinsian. ‘*Neque enim I.* edd. vulg. sed, quia aberat a Franc. 2. Broukhusius ejecit, prob. Vulp. Gött.’ Barth. qui et *enim* ejecit ex textu. ‘Plurimorum codd. auctoritate edidi *neque enim Ilia*, licet Broukhusius *enim* ejecerit, hiatu admissio, probante Cuninghamio, Anim. in Horat. Bentl. p. 192. Clare enim in Voss. 1. 4. aliisque *neque enim Ilia* : quibus astipulantur membranæ, in quibus *neque N. Ilia*, ut in Ask. et meo 2. vel *neque n. Ilia*, h. e. *enim*, ut in Leid. 2. Voss. 3. et meo 1. Nec *n. Ilia* in Dorv. 2. *Enim* vero hac nota *n* in scriptis plerumque exemplaribus exarari, unde sæpe tamen vitiosæ irreperunt scripturæ, monet Bentl. ad Horat. II. S. 3. 132.’ Burm. ‘Paucis annis post Bentl. hiatum in brevi syllaba poëtæ Romanos nunquam admisisse docuit ad Horat. C. III. 14. 11. Schraderi commentum, [Emend. p. 159.] *nec credita q.* nimis quidem temerarium neque a veri similitudine commendabile. Hoc ego, si in scriptis legeretur, non ma-

NOTE

maritum prodiderit in bellum Thebanum ire detrectantem, accepto monili pretioso, quod illi dono dedit Argia Polynicis uxor.

58 *Amphiaræus*] Eriphyles conjux, qui ab uxore proditus cum ad bellum Thebanum proficisci fuisset compulsus, hiatu terræ dehiscantis absuntns est cum quadrigis, ac nusquam postea visus est.

59 *Utinam sim vanus haruspex*] Ne patriæ suæ male videatur ominari, capit argui mendacii, nec vera dicere.

61 *Ilia quondam*] Licet, inquit, vera

dicam, mihi non creditur ; quemadmodum nec olim Cassandræ Trojanæ vera nuntianti creditum est. Cassandra igitur dicitur ‘*Ilia mænas*’ ab Ilia, h. e. Trojana, et ‘*vates Pergameæ*,’ a Pergamosen Pergamis. Troja namque dicta est Ilium et Pergama. Cassandra autem vaticinata est fore Paridem Trojæ ruinam ac excidium, equumque illum Trojanum patriæ suæ esse funestum ac exitiosum ; et tamen tanquam furens mænas a Trojanis habita est, nemoque illi fidem adhibuit, licet vera prædiceret.

Sola Parin Phrygiæ fatum componere, sola
 Fallacem patriæ serpere dixit equum.
 Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti.
 Experta est veros irrita lingua Deos.

65

existimata Pergameis ruinis. Illa tamen una prædixit Paridem Phrygiæ exitium machinari, equumque funestum patriæ illabi. Iste furor Cassandræ patriæ patrique erat utilis; linguaque frustra vaticinata veraces Deos experta est.

gis quam Bronkhusianum, probarem.' *Lachm.* Hanc emend. rejicit et *Burm.* —63 'Legend. *Phæbas*; quod jam monuit *Passeratius*.' *Broukh.* 'Menas Brix. Ald. 1. cett. *Men.* Colin. Ald. 2. Mur. *Phæbas* Venet. *Phæbas* tætur Bronkh. Tamen Cassandra etiam 'Menas' dicitur Senecæ *Agam.* 719.' *Barth.* 'Phæbas, præeunte *Passeratio*, cujus vetus liber habebat *Phæbus*, edidit *Broukh.* licet *Menas* in omnibus sit codd. et edd. vetustis, quod ideo revocavi in textum; et ita profert *Guell.* ad *Virg.* II. *Æn.* 246.' *Burm.* 'Burm. iis se jure opposuit, qui *Phæbada* substituerant.' *Lachm.* —63 *Factum* *Borr.* *Voss.* 4. *Dorv.* 1. *Phrygium factum* *Leid.* et *Voss.* 1. *Dum ponere vel cum p. Heins.* —64 *Pergere* vult *Wakker.* *Amœn.* *Lit.* p. 100. 'Sepe reduxit *Ask.* in quo ne quid latere videatur, sciendum est, simili scripturæ errore ita exaratum fuisse a librario, qui II. 26. 6. *terga revereit*, pro *tergere vexit*, ut sæpe alibi etiam peccatum est. *Heinsius* conjecerat *surgere* vel *irrepere*. *Cogitaveram* aliquando *scandere*: sed nihil potius tentandum.' *Burm.* —65 'Utilis? ille parenti?' distinguit *Anglus*, improb. *Dorvillio*, *Misc.* *Obs.* Vol. II. p. 113. *Fuit* ponitur pro, erat vel fuisset. *Furor* fuisset utilis, si nti scissent *Trojani*.' *Barth.* Et sic fere *Passeratius*. —66 'Melius, opinor, seros.' *Broukh.* 'Veros omn. libb. bene. *Seros* malebat *Heins.* prob. *Broukh.* quem ideo notat *Wakker.* l. c. p. 101.' *Barth.* 'Seros edidit *Broukh.* ex conject. Quod *Heinsio* placebat, et præterea *Sed spreta est*. *Veros* tamen tunc omnium ap. me codd. excerpta et edd. prisce ac *Volsci*, in quibus est deficit, ut in *Vat.* 5. sed in *Aldd.* ceterisque *Experta est veros*: itaque recepi.' *Burm.* *Seros* improbat in *Obs.* *Misc.* Vol. II. p. 113.

NOTÆ

65 *Ille furor utilis*] Salutaris fuisset patriæ patrique *Cassandræ* vaticinatio, si ipsi creditum fuisset.

66 *Irrita lingua*] Dicitur, quæ frustra vaticinatur. 'Experta est' autem 'veros Deos,' vel quia veram suam vaticinationem experta malo suo est *Cassandra*, quia capta, abducta,

et necata est, vel quia cum suum *Apollini* concubitu ea mercede pollicita fuisset, ut vaticinandi peritia sibi daretur, votique compos, cum non staret promissis, indignatus *Deus* ei prædixit nomen ipsum vaticiniis fidem habiturum.

ELEGIA XIV.

AD SPARTEN, DE LUDIS LACONICIS.

MULTA tuæ, Sparte, miramur jura palæstræ,
Sed mage virginei tot bona gymnasii :

O Sparta, plurimum admiramur lucta tua leges, longe vero plus tot comoda

*****

Ad Spartanorum urbem Dread. 'Inepte in nonnullis codd. ut in Regg. Colb. meo 2. Rhæg. et Volsci edd. Ad Spartum vel Ad Sparthum, ut in Vat. 2. et Borr. inscribitur hæc El. Melius in Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliisque Ad Sparten de ludis Laconicis. De consuetudine Spartanorum titulus est in meo 1.' Burm.—1 'Gebh. ita nobis huic vs. interpolavit: *M. egomet Spartes intrarem jura p.* Jura exponunt, leges, morem, ritum palæstræ, non nimis incommode: quanquam legend. videtur *jure*.' Broukh. '*Ulla* scripti quidam, teste Heins. qui hinc conjicit *Uncta*, frustra. Omittebantur literæ initiales, uti notum, ab aliis appingendæ. *Multi, Sparta, tua m. C. Com. Multa me Sparte intramus* cod. Palat. *Tua . . mirantur* Palat. membr. Jure emend. Broukh. cum Heins. N. Prop. p. 669. sed partim 'bona' seq. vs. partim versans penult. huj. El. huic adversantur emendationi.' Barth. '*Ulla* Mentel. Voss. unde Heins. *Uncta*: sed *M* omissa fuit, postea appingenda. *Sæpe tua* Heinsian. *Sparta* Voss. 1. Dorvv. *Mirabar* Leid. 2. Ask. Dorv. 2. *Mirata* Neap. *Mirantur* Regg. Colbertt. et pr. edd. Assentiri non possum Broukhusio, qui edidit *jure*. Jura omni. codd. et vetustæ edd. neque aliter affert Cæl. Rhodiginus xviii. Lect. Ant. 1. A Broukh.

NOTE

1 *Multa tuæ, Sparte, &c.*] Hanc inscribit Propertius Elegiam Spartæ, civitati Peloponnesi nobilissimæ, quæ et Lacedæmon dicta est; Romanique criminatur consuetudinem qua puellæ nonnisi magna custodem turba stipatæ prædibant in publicum, adeo ut ad eas amatoribus non daretur accessus: Laconicam vero, seu Spartanam, celebrat palæstram, qua puellæ nudæ cum viris nudis colluctabantur, ex Lycurgi lege, qui corpora virginum cursibus, luctis, ac reliquis id genus exercitationibus cum maribus, citra infamiam ac probum, cum una utrique esset natura, voluit exerceri. Sparte vocativus est, pro Sparta; nomina namque Græca in a sæpius etiam efferuntur in e.

Palæstra] Testatur Thucydides primos omnium Lacedæmonios in gymnasio corpora nudasse, oleoque ad palæstram perunxisse.

2 *Bona gymnasii*] Gymnasia apud antiquos fuerant exercitiorum loca, multo ante inventa, ut ait Cicero, quam in iis Philosophi garrere cæperunt. Hoc autem in loco gymnasium est locus in quo nudæ puellæ Laconicæ, seu Spartanæ, exercebantur. Unde et Ovidius Epist. Paridis ad Helenam: 'More tuæ gentis nitida dum nuda palæstra Ladis, et es nudis mixta puella viris.' Cum autem illam Lycurgi legem aliquando improbaret aliquis; respondit Lycurgus, se noluisse fæminas viris inferiores.

Quod non infames exercet corpore ludos
 Inter luctantes nuda puella viros;
 Cum pila veloci fallit per brachia jactu, 5
 Increpat et versi clavis adunca trochi;
 Pulverulentaque ad extremas stat foemina metas,
 Et patitur duro vulnera pancratio;

tuae palaestrae puellaris, qua puella nudata luctam exercent cum maribus collectantibus; quando pila celeri lapsu effugit manus, ac clavis incurva trochi voluti crepitat, et puella pulvere sordida ad ultimas consistit metas, plagasque perpetitur

~~~~~

etiam dissentiebat Markl.' *Burm.*—3 'Aurato debetur hæc tam pulchra restitutio *roû laudes*, prodente Gul. Cantero II. Nov. Lect. 14. Ita et Columna citavit ad Ennium p. 301. Quæ tamen nullo modo placere potuit Titio, veterem lect. insano molimine defendenti IV. Loc. Contr. 1. Neque is ipse respicere etiam voluit in Assertionibus, quamvis jam meliora edoctus ab Yvone Villiomaro. Hunc cæcum ducem secutus est non ita pridem Balthasar Bonifacius VI. Hist. Ludier. 28.' *Broukh.* 'Laudes pro ludos est in libb. script. et edd. ant. vitio infimi sæculi.' *Barth.* 'Ludos bene in sua ed. expressit Scaliger. Titio, neque a Scaligero sub Yv. Villiomari nomine meliora edocto, etiam objecit Schoppius I. Verisim. 14. locutionem 'exercere laudes' nunquam probari posse, Latinam esse. Quia vero *laudes* male in edd. vetustis legebatur, hinc eod. modo locum h. etiam afferunt plurimi, qui de agonibus gymnasticis scripserunt, præter Hier. Mercurialem I. de Arte Gymnast. 7. ap. quem *ex. c. ludos*, sive *ex Ms.* sive *ex sua emend.* *Burm.* 'Laudes vetus lect. quam male tnetur Titius IV. Locor. Controv. 1. Immo vero Villiomarus legit *ludos*, non bene. Optima enim vetus lectio; nam luctam non esse infamem laudem quis non intelligit?' *Demeter.* III. de Etrur. Reg. cap. 74. p. 241. 'Ludos optime Anr.' *Lachm.*—5 'Velocis vel *velocis jactus* libb. script. et cusi. *Veloci jactus* est e Scalig. emend. *Broukh.* Vulp. et Gött. prob. Sed, si *velocis jactus* secundo casu accipias, id. sensus erit.' *Barth.* 'Non pila Heinsian. *Velocis jactus* omn. codd. Excerpta, et edd. vetustæ, nisi quod *veloces* in Leid. 2. Voss. 3. Ask. Legebat Gny. *Nec p. veloci f. cum b. jactu Incr. aut v. &c.* *Adversi* Ask. et meus I. *Veloci jactus* Scalig. *Velocis jactus* præfert Passerat.' *Burm.* Et hanc lect. magis planam esse ac veram pronuntiat *Lachm.*—7 'Ber. dat. Sed nihil mutand.' *Broukh.* 'Sat Dorv. 1. *Dat* Ber. male.' *Burm.*—8 'Heins. conjecerat *crudo*: sed non opus est, et vulg. probasse etiam videtur Grotius IV. Anthol. Gr. p. 435. In Regg. Venet. 2. et Rheg. *Pantrato*: quod quidem in Aldinis aliisque subsequens edd. correctum, sed litera majori *Pancratio* excusum, tanquam viri nomen proprium esset; idque frandi fuit Perreio, qui margini Aldinæ ed. ascripserat pro lemmate *Pancratius*: ridiculo satis errore; cui similes commiserunt sæpe alii vitiosis illius ætatis edd. decepti.' *Id.*—9 'In nostro 1.

NOTE

7 *Pulverulentaque*] Cursum significat. Diceret vero Horat. 'Non indecoro pulvere sordida.'

8 *Pancratio*] Pancration seu pancratium certaminis genus est quo to-

tis corporis viribus certatur. Nonnulli volunt esse Pentathlon, quod Festus vocat Quinquertium, quia nimirum quinque modis certabatur, cæstu, cursu, saltu, disco, lucta.

Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris;

Missile nunc disci pondus in orbe rotat;

10

Gyrum pulsat equis; niveum latus ense revincit,

Virgineumque cavo protegit ære caput;

Et modo Taygeti, crines aspersa pruina,

Sectatur patrios per juga longa canes:

duro Pancratio; modo loris ad cæstum innectit latus manus, modo in sublime torquet onus disci vibrati: in orbem equos impellit, formoso lateri ense accommodat, ac puellarem verticem ænea galea munxit: nunc etiam Taygeti pruina capillos perfusa canes patrios sequitur per celsa montium cacumina; cu-

et Borr. *pendentia*, nec vere nec verosimiliter.' Broukh. 'Inde *splendentia* elicere liceret. *Flaventia* coniecerat Dorvill. Propius ad vulg. accederet *cudentia*, ut in marg. cod. mei dudum conieceram, antequam viderem sic etiam emendasse Gruterum x. Susp. 7. in Miscell. Nov. Lips. Vol. III. P. 8. p. 496. *Gaud.* tamen suos quoque codd. et vetustas habent edd. quibus se tueantur. Ad Val. Fl. i. 109. Bronkhnsium vindicasse *gaud.* probavit Patruus mens: idque etiam defendit Struchtmeyer. in Animadv. Crit. p. 101. *Cæstum* in contextu dedi, quia hanc vocem cum diphthongo scribend. indicat Servius ad Virg. v. *Æn.* 69.' *Burm.* *Gaud.* dant B. B. L. *Cæstum* dat Broukh.—11 'Inusitatum loquendi genus esse merito notavit Passeratius, et *Gyro pulsat equos* coniecit: sed rectius se habet L. Lat. varians lectio, *Circum pulsat equis*, atque ita Schrader. Emend. cap. 8. p. 159. legend. conjicit. *Revincit* male Mentel.' *Burm.* *Circum* probat etiam Heyn. ad Tibull. iv. 1. 94. Vulg. defendit Lachm.—12 'Livin. e Vaticano *prætegit*, quod recipiend. arbitror.' Broukh. 'Prot. vulgg. edd. *Præt.* recep. Bronkh. Vulp. Gött. Ore Douss. *Ære* in cett. omn. *Æs* pro *galea*.' *Barth.* 'Prot. omn. codd. nisi quod *præt.* etiam in Voss. 4. Veterem scripturam repudiand. non arbitror. Pro *ære* nescio unde in Douss. irrepserit *err.* nisi typi vitium sit.' *Burm.* *Prot.* rectum esse pronuntiant Lachm. Kuin. *Præt.* dant B. B. B.—13 'In ed. Græv. hic [loquitur nempe ad eum verum 'Qualis Amaz.' &c.] legitur distichon 'Et modo Tayg.' &c. Qui ordo et in Douss. adhibitus videtur, quantum ex Heins. N. Prop. colligere licet.' *Barth.* 'Hoc distichon ['Et modo Tayg.' &c.] sequenti postponitur in plerisque codd. et edd. pr. ceterisque ante Scal. Sed præcedere debere in suæ ed. margine monuit Canter. Certe Taygeti mentio ad Spartanæ puellas earumque venatum spectat, non ad Amazonas.' *Burm.* 'Hæc disticha critici omnes contra codd. fidem ponunt.' Lachm. qui defendit eum ordinem quo cum Barthio ea locat, eumque rejicit quem admittunt Bronkh.

NOTÆ

9 *Nunc ligat ad cæstum*] Cæstus significat pugilum arma, quæ ex loris plumbo insute ac ferro conficiebantur. Quam pugnæ speciem eleganter descripsit Virgil. *Æn.* v.

10 *Missile disci*] Discus ex plumbo seu ferro fuit orbis latus et ponderosus, quem in sublime torquentes jaciebant.

11 *Gyrum pulsat equis*] Equestrem

significat exercitationem, cujus laus est ut equus in gyrum flectatur.

12 *Taygeti pruina*] Mons fuit Taygetus Laconicæ, ad cujus radices sita fuit Sparta, civitas nobilissima. Narrat Pausanias in Laconicis in quolibet montis Taygeti parte loca fuisse venationi commodissima, ob caprarum, aprorum, cervorum, leporum, ursorum, &c. copiam.

Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis

15

Thermodonteis turma vagatur agris;

Qualis et Eurotæ Pollux et Castor arenis,

Hic victor pugnīs, ille futurus equis:

jusmodi est Amazonidum agmen bellicosum, quando nudis papillis Thermodonte flumine tingitur: quales fuerunt Castor et Pollux in ripis sabulosis Eurotæ, iste victor futurus pugnīs, ille vero equis: cum quibus dicitur Helena

Burm. Kuin.—14 *Sectantur* Dresd. *Sectatur* procul dubio corruptum pronuntiat Burm. qui, 'Nollem,' ait, 'ex hoc vs. Heins. ap. Ov. Ep. iv. 42. reposuisset 'Sectari celeres per juga longa canes,' pro *Hortari*; ex cujus imitatione hic potius emendare debuisset, *Hortatur celeres per j. l. c.* ut fecit Schrader. Emend. cap. 8. p. 160.' 'Non *Hortatur* legend. cum Schrader, cui se Hushkius recte opposuit.' Lachm.—15 Aliquando coniecerat Burm. *lunatis parmis*: sed utrumque defendi posse tandem pronuntiavit.—16 'Noster 2. *Term.* 1. cum Groning. ac Borr. *Thermodontiacis*. *Thermodon* dici ac scribi debere, non *Thermodoon*, jam pridem monitum eruditīs. Nihil erat necesse rem tam exiguum inculcare; sed movere nos debet insignis lapsus in h. ipsa voce Pontani. Deinde pro *turba* repono *turma*, cum J. Gulielmio, ac Heins. in Ov. iii. A. A. 2.' Broukh. '*Thermodonteis* edd. vulg. Brix. Venet. Aldd. cett. *Thermodontiacis* Ed. pr. *Turma* prob. Vulp. Gött. Barth. 'Inveterato errore *Thermodontiacis* in Voss. 1. 4. [Guarn.] Dorv. 1. meo 2. aliisque, et omn. fere excasis. *Thermodontiacis* rectius in Heinsiano: sed *Thermodonteis* in pr. edd. quod accedit ad veram lectionem *Thermodonteis*, quam præfero ex Mentel. Groning. [Dresd.] Palatino Gebhardi, qui recte monuit *Thermodon* dici, non vero *Thermodoon*. Male Grævius ad Justin. ii. 4. utrumque dici posse exultimabat. Male in plerisque Mss. et edd. vetustis legitur *turba*. *Turba vagantur* in meo 2. Non immerito Heinsium offendiſſe videtur *turma lavatur aquis*, et ideo emendand. censebat [N. Prop. et Advers. p. 91.] *Thermodonteis turma vagatur agris*, vel *equis*. Prius omnino proband. videtur.' Burm. 'Ita distingue, *Therm. turba, lavatur, aquis*. *Turba* præstat. *Thermodonteis* non scribend. sed *Thermodontiacis*.' Lachm. '*Thermodonteis* Muretus in ed. 1558. in Erratis legi jubet, et Rouill. 1559.' Addend. ad fin. ed. Burm.—17 'Veram lect. *arenis* restituit Volscus.' Broukh. '*Arenis* Posth. Hab. Bon. Gaarn. Dresd. Palat. membr. C. Com. Brix. Venet.' Barth. 'Pro

NOTÆ

15 *Amazonidum*] Amazones fuerunt mulieres bellicose, quæ Scythiæ maximam partem ad Tanaim amnem fluviumque Thermodontem incoluisse dicuntur.

16 *Thermodonteis*] *Thermodon* fluvius fuit Amazonum, seu Amazonidum, quem alii in Scythia, alii in Cappadocia, alii in Thracia collocant. Plin. in descriptione Cappadociæ vi. 3. 'Thermodon fluvius præter radices Amazonii montis lapsus et oppidum ejusdem nominis.' Virg. etiam lib. xi. Æn. 'Quales Threiciæ cum flumina Thermodontis Pulsant et pictis

bellantur Amazones armis.' Ubi Servius ait Amazones digressas a Tanai fluvio in Thraciam ad flumen Thermodonta se contulisse.

17 *Qualis et Eurotæ*] Eurotas fluvius est Laconicæ, qui Spartanam civitatem seu Lacedæmonem præterlabitur.

Pollux et Castor] Pollux et Castor fratres gemini fuerunt Helenæ, qui cum ipsa ad Eurotæ ripas ludos gymnicos exercuisse dicuntur. Vocatur autem Pollux ab Homero fortis et præstans pngil, Castor vero domitor equorum.

Inter quos Helene nudis capere arma papillis

Fertur, nec fratres erubuisse Deos.

20

Lex igitur Spartana vetat secedere amantes;

Et licet in triviis ad latus esse suæ.

Nec timor, aut ulla est clausæ tutela puellæ,

Nec gravis austeri poena cavenda viri.

Nullo præmisso, de rebus tute loquaris

25

Ipse tuis: longæ nulla repulsa moræ.

Non Tyriæ vestes errantia lumina fallunt;

Est neque odoratæ cura molesta comæ.

nudatis mamms pugnasse, neque germanos suos Dicos erubuisse. Jus igitur Spartani prohibet amantes diacedere, atque etiam jubet in comitiis adherere lateri sua amicæ. Neque metus est ullus, vel custodia femina inclasæ, neque atrox supplicium rigidi mariti timendum est. Nemine prius misso internuntio, tu ipse res tuas narrare possis amicæ tuæ: nulla repulsa est diuturna procrustinationis. Tyria vestimenta non peratringunt oculorum deceptorum aciem, neque est ista ocell-

arenis in Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. unoque Vossii ad *andas*, quod admitti posset. Inepte *Athenis* in meo 2. *henis* in Heinsian. *Habenis* in Regg. Colbertt. Borr. Neap. Groning. Leidd. et Dorvv. quod librariis debetur *harenis* scribentibus. *Habenis* etiam legitur in Vicent. Venet. 2. Rheg. Ber. idque Passeratius referend. putabat ad lora pugilum et equorum habenas: sed *arenis* emendand. jam notavit Volscus. Neque male hic coniecerat Francius *Qualis in Eurota ... arenis, vel ad arenas.* Burm. 'Ex *harenis* ortæ sunt lectt. *habenis* et *henis.*' Kuin. 'Ita scribimus: *Qualis et Eurota ... arenis, equis, Interque hos Helene &c.*' Lachm.—19 *Helena* Mentel. *Capillis* damnat Burm. quod in nno Colb. Mentel. et cod. Vlamingii. *Armata cap.* Burm. 2.—20 *Duos* Frut. *Deos* optime stabilivisse Bronkhusium pronuntiat Burm.—22 *Isse* legend. cum Heins. judicat Burm. Non opus esse censet Kuin. Sui Dresd.—23 'Vix apparet quo referri debeat istud *timor*. Tentabam aliquando *Nec timor est ulli cl.*' Broukh. '*Timor aut tut.* est, tutela et custodia timenda.' Barth. Nec emend. Broukh. opus esse censet Burm. Non Mentel. nno Colb. *Ulla cl.* Burm. 1.—25 'Unus Palat. [sc. 1.] *tuta*, quo etiam ire videtur noster 2. ubi *tutæ*. Cave inutes quicquam. *Tute* bene interpretatur Passerat. quem Gebh. sequi debebat, non insectari.' Broukh. '*Tute* esse, tu ipse, docet Broukh.' Barth. 'Male Frut. emendabat, *prom*. Neque probo Heinsii conj. quam ed. Aldinæ margini alleverat, *Nulli impermissum: de &c.* *Tute* in omn. Mss. et edd. antiquis, nisi quod *tuta* in Leidd. F. librarius *tuta* voluerit, ut in Palat. Gebbardi, qui id perperam *amplexus* est.' Burm.—27 *Nec* Guarn. Voss. 4. Neap. Borr. Groning. Ask. Burm. 1.

NOTÆ

21 *Lex igitur Spartana*] Legem laudat Spartanam, quæ non prohibebat amicarum lutationibus amantes interesse.

27 *Non Tyriæ vestes*] Avaritiam luxumque carpit mulierum Romanarum, quarum pudicitia castitasque

gemmis, pretiosis vestibus, muneribusque expugnabatur. Vestes porro Tyriæ sunt vestes purpureæ, quia nimirum apud Tyrum Phœniciæ civitatem optima purpura tingebatur, ut jam sæpius diximus.

At nostra ingenti vadit circumdata turba ;

Nec digitum angusta est inseruisse via.

30

Nec, quæ sint facies, nec quæ sint verba rogandi,

Invenias : cæcum versat amator iter.

Quod si jura fores pugnasque imitata Laconum,

Carior hoc esses tu mihi, Roma, bono.

citudo incommoda domi suaveolentis. Sed mea puella incedit magno custodem grege cincta, neque licet eam digito contigiasse arcta via. Neque possis explorare quisnam sint vultus, neque adinvenire verba rogandi ; occultam per viam et ignotam errat amans. O Roma, si tu Laconum leges et palæstras secuta fuisses, tu mihi illo uno commodo locis omnibus esses dilectior ac jucundior.

Sed nihil referre judicat Lachm.—28 '*Aurata c. modesta* Palat. membr. *Odo- rata* edd. vulgg. *Domi* omnes libb. *Comæ* primus Canter. coniecit, prob. Bronkh. Vulp. Gött.' Barth. '*Sed neque* Heins. *At neque* in illius codice et meo 1. *Adorata* Voss. 4. *Adhortata* vel *adorata* Exc. Scal. *Adorata domi* placebat Marklando. *Odorata domi* est in Groning. Leidd. tribus Voss. Ask. Dorvv. et meis. *Odorata domus* Vat. 2. quod intelligi posset, ut illud Plauti '*Ædes olent arabice.*' Et hæc lect. probatur a J. Gulielmio in Quæst. Plant. p. 240. *Adornata domi* Vat. 5. sed *odorata comæ*, ut in Regg. ceterisque codd. præferend. cum Heinsio, aliisque, idque egregie confirmavit Bronkh. Male Passeratius ex vitiosa codicis *odirata* scriptura divinabat *obirata*: sed, ut sæpe in his fluctuabat, Canteri conjecturam *odorata comæ* tamen probabat.' Burm. '*Optime correctum a Cantero domi.*' Lachm.—29 *Ut* Dorv. 1. Et Burm. 1. *Ingenii* Neap.—30 *Angusta sera* coniecerat Heins. quod ab h. l. alienum putat Burm. et damnat *dignum*, quod habet Mentel. pro *digitum*.—31 *Sint sociæ* Bon. *Sit facies* Leid. 2. Voss. 3. Burm. 1. *Sint partes* Heins. sed præfert Burm. alteram ejus emend. *qui sint aditus*. C. Com. *sint faciles*, quod favet, ait Burm. conjecturæ Patru mei, qui ad Nemesian. Cyneg. 94. tentabat *sit facilis nec quæ sit acerba roganti*, vel *nec quæ det verba roganti*, quod postremum præferrem. Waard. legit *sint facies, nec quæ sint verba roganti*. *Rogando* Dorv. 2. et ita in marg. lib. sui coniecerat Markl. illa locutione qua '*solvendo non esse*' dicitur. Sed hoc minus placet Burmanno.—32 '*Inve- nius tecum* Brix.' Barth. '*Pro cæcum corrupte in Regg. et pr. edd. tecum*, et corruptius in Groning. *orator pro amator.*' Burm.—33 *Jure fores pugnas inimica* Guarn. '*Fores* Neap. *Pugnas imitata* Mentel. Borr. Voss. 1. Burman- nianus. *Inimica* Voss. 1. 4. Borr. [Cf. sup.] *Leonum inepte* Neap.' Burm.

NOTÆ

33 *Quod si jura fores*] Sermonem orem fore dicit, si Lacænas pugnas convertit ad urbem Romam, quam exercitationesque puellares imitare. hoc uno sibi quacumque regione cari-

ELEGIA XV.

AD CYNTHIAM, DE LYCINNA.

Sic ego non ullos jam norim in amore tumultus,
 Nec veniat sine te nox vigilanda mihi;
 Ut mihi prætextæ pudor est elatus amictu,
 Et data libertas noscere amoris iter.

Ita ego experiri aliquis in amore turbas ac rixas, neque mihi pervigilanda nox eveniat atque te, o Cynthia: cum mihi pudor tectus est virili toga, facta etiam

Ad *Cynthiam de Lycinna* præfigitur in Regg. Colbertt. Borr. Burm. 2. aliis, et edd. vetustis. Ad *Cynthiam excusatio Lycinnæ* Burm. 1.—1 'Groning. C. Com. 8. s. jam nolim multos. Credo olim fuisse jam norim nullos. Sed vulg. non ullos norim, aliquanto concinnior est.' Broukh. 'Hic e. non ullos Dresd. Nonnullos Brix.' Barth. 'Hic e. Neap. Non nullos Borr. Voss. 3. 4. mei, et pr. edd. Jam nolim multos Dorv. 2. a m. sec. Jam nullos nolim Ask. Jam nullos norim hoc in a. Leid. 2.' Burm. Nostram lect. dant B. B. B. L.—3 *Hæc ve.* Leid. 1. Hic Dorv. 1.—3 'Prætexta p. s. velatus amicus C. Com. Bon. Dresd. et sic Græv. Prætexta Posth. pronunt. Ital. Prætexta p. exvelatus amictu emend. Scaliger. Ut cum prætexto p. e. ablatus a. Heins. Advers. p. 91. Ut m. prætexta p. s. velatus a. Aldd. et cett. edd. etiam Vulp. Gött. Sublatus vult editor Cant. ut esse in ora libri notavit Passeratius.' Barth. 'Scaligero adhærens exvelatus edidit Bronkhusius, de lectionis varietate nihil notans, nulloque scriptoris veteris prolato exemplo, ubi exvelatus reperitur. In Regg. et Colbertt. Ut m. prætexta p. s. velatus amicus, sed in altero codice margini alia m. ascriptum legebatur Ut m. prætexta p. s. velatus amictu. In Borr. Ut m. prætexta pudorem velatus amicus. In Neap. prætexti pudor s. velatus amictus. Prætexta in Leid. 1. Voss. 1. 4. et meo utroque. Pudor est velatus in Leidd. tribus Voss. Dorvv. et meo 2. Pudor omittitur in meo 1. in quo legitur prætexta vellatus amictus: et sic fere in Heinsiano. Amicus in Leidd. tribus Voss. et Dorv. 1. Amictus in meo et Dorv. 2. Est velatus etiam in Ask. Ut mihi prætexta p. s. velatus amicus Mentel. et pr. edd. Est velatus amictus C. Com. Gebhardi, qui est apoliatus in aliis esse testatur. In Palatino autem est

NOTÆ

1 Sic ego non ullos] *Cynthia* suæ sese *Lycinnam* adamasse, cum adhuc rudis iter amoris ignoraret, significat; sed se, postquam semel *Cynthiam* amare incepit, nec *Lycinnæ* nec ullius alterius puellæ usum esse consuetudine protestatur; Dircesque et *Antiope*, quarum fabulam prosequitur, exemplo conatur *Cynthiam* in *Lycinnam* propter pellicatus suspicionem sævire cupientem emollire, dicitque tandem ad rogam usque se constanter ac unice *Cynthiam* amaturum.

Delph. et Var. Clas.

3 Prætextæ] Prætextæ toga vestimenti genus fuit, quo pueri Romanorum ingenui ad annum ætatis 17. utebantur. Dicta est illa vestis prætextæ, quia nimirum oram seu limbum purpura prætextum et ornatum habebat. Prætextæ etiam utebantur non modo pueri, sed etiam puellæ ingenuæ, magistratus, sacerdotes, magistri vicorum. Pueri porro deposita prætextæ anno ætatis 17. vel, ut aliis placet, 15. virilem togam liberoremque induebant, pudoremque puerilem, quem præ se ferebat prætex-

Propert.

2 M

Illa rudes animos, per noctes conscia primas 5
 Imbuit, heu ! nullis capta Lycinna datis.
 Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus ;
 Vix memini nobis verba coisse decem.
 Cuncta tuus sepelivit amor : nec foemina post te
 Ulla dedit collo dulcia vincla meo. 10
 At tu non meritam parcas vexare Lycinnam.
 Nescit vestra ruens ira referre pedem.

potestas est sciendi viam amoris. Eheu ! ista Lycinna, quondam nullis expugnata muneribus, tironem me perita docuit primis noctibus amoris rudimenta. Non multo minus quam tertius annus jam vertitur, ex quo non recorder inter nos verba decem conuenisse. Amor tuus ista abstulit omnia, nec ulla post te puella blandas iniecit catenas meae cervici : sed tu innocentem desinas Lycinnam cruciare ; iracundia vestra praecipue et impotens non potest revocare gradum. Dirce, stupro tam aspera, testabitur

*sublatus. In nullo horum omnium codicum, ut vides, illud exvelatur conspici-
 tur : sed plerique conspirant in est relatus. Hos igitur in textu secutus sum.
 In Aldd. quoque, Junt. Colin. Gryph. aliisque Ut mihi praetextae p. e. velatus
 amictu. Guyeto legend. videbatur pudor est elatus : quod minime absurdum.
 Sed blanditur valde Heinsii conjectura, quam Aldinae ed. alleverat, Ut mihi
 praetexto p. e. ablatus amictu.' Burm. 'Vulg. lect. Ut m. praetextae p. e. velatus
 amictu frigidum sensum parit. Velatus cum amictu glossema sapit. Recepi
 emend. Guyeti, elatus amictu.' Kuin. 'Sant. referente et unice probante
 Rubnkenio in Praef. Lexici Schelleriani, Ut m. praetextae p. exinnatus amictu.
 Praestat haud dubie veterem ac vulg. script. retinere.' Lachm.—4 Ut Perr.
 v. c. non ineleganti repetitione, iudice Burm. 'Punctum istud,' ait Douss.
 P. ad marg. ed. Rouill. 'post 'iter' inducend. et priori disticho appingend.
 puto.'—5 R. annos Frut. Vulg. exponit Burm. Cognita mallet Schrader.
 Emend. cap. 8. p. 162.—6 Pro datis in Voss. 3. et Harl. malis : unde f. dotis,
 ait Burm. posset corrigi. Sed, addit ille, datis pro, muneribus, recte expo-
 nunt Passerat. et Broukh.—7 Aut Guarn. Leid. 2. Voss. 1. 3. Ask. Dorvv. et
 pr. edd. Sic et Colbertt. nisi quod haud in alterius marg. Cum multo Borr.
 Burm. 1. Dicitur damnat Burm. quod in Guarn. Mentel. Voss. 1. 4. et uno 1.
 —8 Vobis Voss. 4. Burm. 1. Verba fuisse correxerat Heins.—9 Aut f. Dread.
 —10 Illa Borr. Burm. 1. in quo etiam verba pro vincla, quod ex praec. disticho
 male repetitum censet Burm.—11 'Inter hunc et praec. vs. lacuna est al: quot
 distichorum, quanquam nulla appareat in Mss. nisi quod in uno Colb. est
 distinctio, cum hac epigraphe, Fabula Anthiope. Ita collige. Oboluerat Cyn-
 thia, solere aliquando cum Lycinna suum Aurelium. Id nunc ipse fassus,
 ait in ea sese amoris tirocinium posuisse. Post adamatam vero Cynthiam
 nullum sibi amplius commercium fuisse cum Lycinna : ipsam itaque minus
 recte facturam, si, ducta suspitione futili atque inanl, durius habere velit pu-
 ellam immerentem. Ei se deprecatorem venire. Foeminae enim quam ultra
 modum soleant sœvere in vindicando h. crimine, s. vero, s. falso, nimis mi-
 serabili exemplo docuisse Dircea immanem animum : quae tamen ipsa debitas
 tanto sceleri pœnas dederit. Hæc optime conveniunt cum vs. 43. [nobis 11.]*

NOTÆ

ta, sicut et ætatis rudimenta, depone-
 bant ; unde dicit Propertius sese sta-
 tim atque togam virilem induisset, ac
 pudorem relicta praetexta deposu-

set, dataque sibi liberior potestas vi-
 vendi fuisset, a Lycinna rudem adhuc
 tironem amoris iter edoctum fuisse.

12 Vestra ruens ira] Vos mulieres

Testis erit Dirce, tam vero crimine sæva,
Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.

Antiopen concubuisse cum Lyco suo. Heu! quam sæpe formosos crines Antiopes

Broukh. 'Dresd. hic novam orditur El. cum inscript. *Fabula Antiopes ad Cynthiam*. Id. facit unus Colb. cum epigr. *Fabula Anthiope*. Guyeto videbatur aliquid deesse; et sane in quibusd. libb. editis inter h. vs. et præc. lacuna est aliquot distichorum. Vulp. quoque tres asteriscos in media linea ponit. *T. eris Brix. Erat* emend. Livin. Hæc medicina leniss. videtur esse. Simul tamen post 'Dirce' distinguend. est. *Barth.* 'Nova hic in meo 3. incipit El. sub titulo *Fabula Anthiopa*, ut in Colbertt. [Cf. sup.] eademque his vs. præfigitur epigraphæ in Harl. in quo legitur *Historia Anthiopes*. Broukh. in pr. ed. vacuum reliquit spatium inter h. et præc. vs. Non opus erit jacturam aliquot distichorum hic statuere, sed duorum tantum vs. 43. 44. [nobis 11. 12.] transpositione hæc ita connectere: 'Cuncta tuus' &c. 'At tu non meritam' &c. 'Testis erit' &c. Transpositionem illam adeo certam opinor, ut eam fere in contextum admissem, quod toties a Scaligero factum, ne admonito quidem lectore.' *Burm.* 'Vulp. et *Burm.* pænultimum distichon [nobis vs. 11. 12.] huc revocant. Probarem, nisi ita initio Carminis meliore facto finem corrumpere. Id quod verum est Livin. vidit, cum quo scribimus *Testis erat D.* *Lachm.* 'Verba 'Testis erit' &c. in codd. et edd. omn. etiam *Burm.* verba 'Ulla dedit' &c. excipiunt.' *Kuin.* *Pro parcas* in Reg. 2. *procar.*—12' *Furens* Heins. *Vulg.* tuetur *Burm.* *Ire Neap.*—13' *Eris affert* Beroaldus: sed in omn. codd. *erit* legi subiungit. In pr. edd. corrupte *T. erit dura*, f. pro *Dirca*; et *læva* in Leid. 1. ac Voss. *Sæva* in meo 1. *Serua* Exc. Mod.' *Burm.*—14 *Damnata* *Burm.* *Dycteos*, quod in Neap. et *aut iopen*, quod in Leid. 1. *Acc. Jovi* Vat. 5. Leid. 2. Voss. 3. Ask. quod in suis etiam

NOTE

Iræ nescitis sævitæ ac furoris impetum moderari. Iræ muliebris impotentiam eleganter admodum expressit Ovid. Art. II. 373. 'Sed neque fulvis aper media tam sævus in ira, Fulmineo rabidos dum rotat ore canes; Nec lea, cum catulis lactentibus ubera præbet; Nec brevis ignaro vipera læsa pede; Fœmina quam, socii deprensa pellice lecti, Ardet, et in vultu pignora mentis habet. In ferrum flammæque ruit; positoque decore Fertur, ut Aonii cornibus icta Dei.'

13 *Testis erit Dirce*] I. e. si in Lycinnam, ut cupis, sævieris, testimonium exhibebis, quo credamus vera esse, quæ de sævitia Dirces in Antiopen narrantur. Dirce porro fuit Lyci, Thebarum regis, uxor, quam ille, repudiata Antiopa, conjugem duxerat; quæ cum Antiopen gravidam esse intellexisset, (nam Antiopa post

repudium a Jove propter formositatem compressa fuerat,) suspicata virum suum Lycum clam cum illa consuescere, in vincula eam conjecit. Verum, instante jam partus tempore, Jovis miseratione vinculis soluta in montem Cithæronem confugit, ubi gemellos peperit Amphionem et Zethum; qui, a pastoribus ednecati, postquam matrem agnovissent, illius injuriam ulciscences, Dircen ad taurum indomitum crinibus religatam ac disceptam occiderunt.

14 *Nycteos Antiopen*] Antiopa, seu Antiopo, filia fuit Nyctel, et uxor Lyci, Thebarum regis, quæ cum per dolum ab Epopeo, Sicyoniorum rege, fuisset stuprata, a viro suo Lyco repudiata est. Hanc autem viduam Jupiter compressit, gravidamque effecit; quod cum Dirce, quam Lycus post ejectam Antiopen secundis nuptiis superduxerat uxorem, animad-

Ah! quoties pulchros vulsit regina capillos, 15
 Molliaque immites fixit in ora manus!
 Ah! quoties famulam pensis oneravit iniquis,
 Et caput in dura ponere jussit humo!
 Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris:
 Vilem jejunæ sæpe negavit aquam. 20
 Jupiter, Antiopæ nusquam succurris habenti
 Tot mala? corrumpit dura catena manus.

exussit regina Dirce, ac teneram faciem sævis unguibus appetiit! Heu! quam frequenter captivam Dirce pensis injustis oppressit, ac coegit caput reclinare in dura terra! Frequenter ipsam manere jussit in sordidis ac obocuris tenebris: frequenter etiam ipsi sibi fameque cuncta aquam vilem denegavit. O Jupiter, tu non subvenis Antiopæ tot calamitates patienti? Ejus tamen formosas manus ferrea vincula

codd. invenit et probavit Beroaldus. *Lyco* vindicat Burm.—15 'Aut ussit aut jussit omn. libb. Unus Reg. *traxit*; quo modo Aldina, ejusque traduces Gryph. Donss. Verum est *ussit*. Solus inventus est Tit. qui *vulsit* legeret, i. Loc. Contr. 16. namque stultitiam deinde in Assertionibus intemperanter propugnaret. Regiorum alter ex duobus distichis unum facit, huic ipsi hexametro subjiciens 'Et caput' &c. ita ut non agnoscat duos medios vs. Perperam.' Broukh. 'Ussit Dresd. Ed. pr. cum Brix. Venet. Ald. 1. Vulpio *traxit* cod. Paris. [Reg. ut videtur,] et Ald. 2. cett. magis aridebat, neque tamen in context. recepit. *Vulsit* aut *velcit* Heins. cum Tit.' Barth. 'Totum h. distichon omisum est in ed. Græv. *Traxit* in Leid. 2. Ask. et unius Colb. marg. ut in Gryph. et Wechel. *Ussit* Groning. Vat. 1. Neap. Palat. 2. C. Com. Venet. 2. Rheg. Junt. Colin. Rouill. Canterl. aliique: et huic lect. favent codd. et edd. vett. in quibus *jussit*, ut Reg. 2. Voss. 4. unus Palat. meus 1. Vicent. et Volsi ed. Conjecerat Heins. *carpsit*, *secuit*, *vellit*, vel *vulsit*. *Vulsit* quoque Tit. sed quem castigavit Scaliger sub Yvonis Villiomari nomine, p. 22.' Burm. 'Quomodoque *ussit* interpreteris, frigida sententia prodibit. Recipiend. putavi *vulsit*.' Kuin. *Ussit* dant B. B. B.—16 *Immittens* Bon. Neap. Borr. Leidd. Voss. 1. 3. Dorvv. Burm. 1. *Immittens* Palatt. *Finxit* Palat. 1. C. Com. Bon. Groning. Dorv. 2.—17 *Damnat* Burm. *impensis*, quod in Mentel. et suo 2.—19 *Latebris* Heins. ad marg. ed. Ald. vel *cavernis* ad Prop. p. 730. Id. *ubitare* pro *hab.* correxerat.—21 *Succurrit* Bon. Burm. *damnat* *securus*, quod in Borr. et suo 1. *Amanti* Exc. Scal. Voluit Heinsius *succurris egentis*? *Corrumpit* *teneras d. c. m.*

NOTE

verteret, suspicata Lycum virum suum clam cum Antiopa concubuisse, famulis imperavit, ut tenebricoso carcere eam includerent. Sed, instante partus tempore, vinculis liberata Antiopa in montem Cithæronem confugit, ubi Zethum et Amphionem gemellos peperit, qui a pastoribus educati, certioresque facti matrem suam a Dirce, quomodo dictum est, fuisse cruciatam, Dircen tauro indo-

mito alligatam diris cruciatibus laniant, donec ipsius Bacchus misertus eam in fontem sui nominis, qui Dirceus est appellatus, commutavit.

Lyco] Lycus rex fuit Thebarum, Nyctei frater, qui secundas nuptias cum Dirce contraxit, postquam Antiopen repudiavisset, quique, quod Antiopen Dirce cruciantem tradidisset, a Mercurio jussus est Amphioni regnum concedere.

Si Deus es, tibi turpe, tuam servire puellam.

Invocet Antiope quem, nisi, vincta, Jovem?

Sola tamen, quaecumque aderant in corpore vires, 25

Regales manicas rupit utraque manu.

Inde Cithæronis timido pede currit in arces:

Nox erat, et sparso triste cubile gelu.

Sæpe, vago Asopi sonitu permota fluentis,

Credebat dominæ pone venire pedes. 30

violant. Si tu Deus es, tibi sane probrosum est captivam esse tuam amicam. Cujus opem imploret Antiopa captiva, nisi Jovis? Illa nihilominus, quamvis sola, eatenus regio jussu sibi injectas ambabus manibus disruptit, quantulumcumque adessent vires in ipsius attrito corpore. Exinde pavido cursu properat in Cithæronis jugu. Nox erat, durusque ac frigidus lectus gelu tristi rigens montis solum. Frequenter murmure confuso Asopi labentis porterrita putabat a tergo sibi imminere

nimia certe emendandi libertate, judice Burm. qui, 'Habenti tot mala,' ait, 'minime sollicitand. ut movuit etiam Broukh. et recte Markl. in lib. sui marg. exponit pro, patienti tot mala.'—22 *Corrupt* Ask.—23 'S. D. e Guarn. Servare Franc. 1. Palat. Guarn. quod Broukh. recepit, reclamante jure Vulpio. Multo melior est lect. vulg. etiam Gött. editori probata.' Barth. Est cod. Frut. Dorv. 1. Burmm. et pr. edd. Tibi deest in Voss. 1. Turpe tibi Ask. Ibi Voss. 3. 'Servare ex Borr. Groning. C. Com. edidit Broukh. probante Patruo meo ad Val. Fl. VII. 887. Amplector potius aliorum codd. et edd. vett. lectionem, *servare*, sine interrog. nota. Et hoc præferebat Valckenaër. ad Ear. Fragm. Antiop. p. 65.' Burm. Reponi jubet *servire* Lachm.—24 *Invocat . . victa* Guarn. *Advocat* Dorv. 2. *Invocat* 1. *Victa* Neap. Regg. Borr. Groning. Voss. 1. 4. unus Leid. Dorvv. Burm. 2. et pr. edd. *Victa* Burm. 1. *Vita* Leid. 1.—27 *Unde* Borr. *Timido* Dorv. 2. *Timido* vindicat Burm.—28 *Parvo* Groning. C. Com. *Passo* Palm. absurda conjectura, judice Burm.—29 'Asopi vel *Æsopi* librariorum incuria est in Neap. Borr. Ask. Leid. 1. Voss. Dorv.' Burm. *Vaga* Dresd.—30 *Pene* Burmm. Vulg. defendit

NOTE

27 *Inde Cithæronis* 'Arces Cithæronis' posuit pro jugis, seu calmine, et vertice, ut dixit Virg. Ge. iv. 'Rhodopeis arces,' pro montibus Rhodopeis. Cithæron porro mons est Bæotie, Baccho sacer, Thebis vicinus, cujus radices Asopus flumen alluit.

29 *Vago Asopi sonitu* Asopus est fluvius Bæotie, Thebas, Platæas, et Tanagram præterfluens, radiceæque Cithæronis montis alluens, ut scribit Strabo lib. VIII. ubi etiam ejusdem

nominis plures fluvios varis in regionibus enumerat. Est enim præter hunc Asopum in Bæotia, alius Asopus in Asia, qui simul una cum Lyce flumine Laodiceam urbem præterfuit. Alius est et Asopus in Peloponneso fluvius e Chromio monte nascens, et in sinum Corinthiacum influens. Alius etiam Asopus Achæam irrigans in Epidaurum fuit. Asopus etiam est alius Mæcedoniæ fluvius, Heracleam alluens. Est et Asopus fluvius in insula Paro.

Et durum Zethum, et lacrymis Amphiona mollem,

Experta est stabulis mater abacta suis.

Ac veluti magnos cum ponunt æquora motus,

Eurus in adversos desinit ire Notos,

Littore si tacito sonitus rarescit arenæ :

35

Sic cadit inflexo lapsa puella genu.

pedes reginæ Dirces. Ipsa licet mater exclusa stabulis Zethum saxum, Amphionem vero fletibus suis facilem sensit. Et quemadmodum ubi mare sævos tumultus deponit, Eurusque cessat contra Notos adversantes præliari, tunc sedatis fluctibus littoris murmur tandem desinit, ita collapsa poplite defessa concidit Antiope. At-

Burm.—31 'Heic d. Z. et lacrymans A. Guy.' Barth. 'Heu d. Gny. Nec d. Heins. contra Auctoris mentem. Corrupte d. letum in Voss. 1. *Zetem* Perr. v. c. Vat. 2. Et deest Dorv. 2. At l. Markl. *Lacrymans* Guy. quod non displicet.' Burm.—32 Damnat Burm. *tabulis*, quod in Neap. Borr. Groning. Ask. Voss. 1. 4. Dorv. 1. et suis codd. et pr. edd. Sic et Colbertt. sed in alterius marg. *stab. Talibus* Dresd.—33. 34 'Fluctus Groning. Pnto esse glossema *rovi motus*. Bronkh. Sic et Vat. 5. Borr. Ask. Voss. 3. Dorv. 2. in quo etiam componunt, quod et in Dresd. 'Hic et tres seqq. vss. melius cohererunt, si eos hunc in ordinem redigamus : 'Sæpe vago . . . Credebat . . . pedes. Ac veluti . . . Eurus . . . notos, Littore . . . Sic cadit . . . ' Sed hic excidisse opinor vss. nonnullos.' Burm. 'In Neap. E. *sub adverso* d. i. *notho*. Repone E. *ubi adverso* d. i. *noto*, *Littore sic tacito* s. r. *arenæ*. *Sic cadit* &c.' Lachn.—35 'Si legend. non sic: neque audiendus Passeratius, Scaliger obstreptens.' Bronkh. 'Sic Guarn. Dresd. Si legunt Vulp. Gött. *Sub tac. volebat* Livin.' Barth. 'Sic Regg. Borr. Groning. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. mei, et vetustæ edd. *Sit* Mentel. Si correxit Scaliger, quod est in Groning. [Cf. sup.] *Cum vel quum* Perr. v. c. Vat. 1. 2. 3. 4. Colot. *Littore sedato* coniecerat Heins.' Burm.—36 'Noster 1. *lassa*. Nihil refingend.' Bronkh. *Hic* Burm. 1. Si 2. *Infelix* Dresd. *Lassa* Voss. 3. 4. C. Com. *Ut*

NOTÆ

31 *Et durum Zethum*] Zethus et Amphion filii fuerunt Antiopes gemelli, quos e concubitu Jovis genuit, quique in Cithærone monte cum fuissent expositi, nutriti sunt a pastoribus. 'Durus' autem dicitur Zethus, quia nimirum dissimilis fuit moribus fratri suo Amphioni, qui mollis fuit, comis, humanus, ac mitis. Fuit enim Amphion citharædus; Zethus vero pastor, agrestis, et severus. Dicitur etiam 'durus' Zethus, quia cum Antiope mater ad ipsum sæpius confugisset, eam non agnoscens abegit, stabulisque suis eam recipere nolens exclusit.

Lacrymis Amphiona mollem] 'Mollis'

dicitur Amphion, quia mitis ac humanus, vel etiam quia matris Antiopes lacrymis, licet matrem eam esse suam nesciret, movebatur, cum ad ipsum Dircen fugiens adiisset.

34 *Eurus in adversos Notos*] Ventus est Eurus ab ortu spirans, ut testatur Ovid. *Metam.* i. statim fere ab initio: 'Eurus ad Auroram, Naba-theæque regna recessit.' Notus autem ventus est qui fiat a meridie, alioque nomine dicitur Auster. 'Adversos' autem 'Notos' posuit pro diversos; Eurus enim et Notus non sunt contrarii, sed potius affines, unde et Euronotus.

Sera tamen pietas ; natis est cognitus error :

Digne Jovis natos qui tueare, senex,

Tu reddis pueris matrem ; puerique trahendam

Vinxerunt Dircen sub trucis ora bovis.

40

Antiope, cognosce Jovem : tibi gloria Dirce

Ducitur, in multis mortem habitura locis.

Prata cruentantur Zethi ; victorque canebat

Pæana Amphion rupe, Aracynthe, tua.

tamen pietas, licet tardius, affuit, filiisque tandem error suus est agnitus. O senex, digne qui Jovis filios educes ac custodias, tu restituis filitis parentem; filiique Dirce ad collum tauri indomiti raptandam alligerunt. Tu vero, o Antiope, Jovem agnosce: in ultionem injuriæ tuæ Dirce rapitur pluribus in locis fœnus habitura. Zethi prata Dirces cruore inficiuntur, et Amphion victor Pæana canebat e saxi

~~~~~

c. i. laxa Ask. ut in Palat.—37 ‘Ordo Groning. Operose id defendit Gebh. post Palmerium: sed cur damnes lect. receptam?’ B. B. Sero Guy. ‘Vera Borr. Sola . . et Ask. Et etiam in Dorv. 2. ut Guy. et Heins. Ordo Leid. 2. Voss. 3. mens 2. sed error in utrinque marg. quod recte tuetur Broukh.’ Burm.—38 Senes Burm. 1.—39 Pueros matri Leid. 2. Voss. 4. Ask. Dorvv. et superscript. in Voss. 3. Puerisque tr. Voss. 4.—40 Vexerunt unus Reg. Neap. et pr. edd.—43 Obitura Heins. Vulg. tuetur Burm.—43 Parca Voss. 1. Burm. 1. Parca cruentatur damnat Burm. quod in Mentel. Borr. Cruentatur etiam Voss. 4. Dorv. 1. et Burmannianus. Parca Regg. Colbertt. Dorvv. Burm. 2. Parca cruentatur Zetus Vat. 5. Porta Voss. 4. Improbatur Burmannus lecti, quod in Voss. 1. 4. Zetho emend. Gny. et Beroaldus. Livineius legebat Prata cruentantur, Zethi v. &c. ‘Prata Zethi frigide dictum jure notat ad Virg. II. Ecl. 23. Heynius, et scribit Prata cruentantur; Zethus v. &c. Idem Heyn. et Eld. tentant latum Pæana; suavius Schrader. [Emend. p. 163.] Prata cruentantur late. Mihi vix dubium est quin Prop. dederit Prata cruentantur lato, victorque &c.’ Lachm. ‘Recte monet Heynius durum esse Prata cruentantur Zetho, et quæ alii conjectant P. c. late, vel quæ conjectari possint, v. c. latus victorque.’ Kuin.—

NOTE

37 *Sera tamen pietas*] Quia Zethus et Amphion, vero matrem Antiopen agnoscentes, postquam tandem a pastoribus edocti sunt, quod ipsius essent filii, injuriam ipsi ab Dirce illatam ulii sunt.

38 *Senex*] Pastorem alloquitur, qui filios Jovis Zethum et Amphionem expositos sustulit, sublato educavit, et quo docente, matrem Antiopen agnoverunt.

44 *Pæana Amphion*] Pæan proprie dicitur hymnus in laudem Apollinis; sed et abusive sumitur pro cantu in

laudem cujuscumque numinis, ut testatur Serv. in Æn. II. Cecinit ergo Pæana Amphion, h. e. carmen modulatus est gaudii lætitiæque plenum.

Aracynthe] Aracynthus mons est Bœotici, mari vicinus, a quo et dicta est Minerva Aracynthis, ut testis est Stephanus de urbibus, cum Servio in illud Virg. Ecl. II. ‘Amphion Dirceus in Actæo Aracyntho.’ Plin. IV. 27. Aracynthus etiam montem Acarnaniæ esse dicit; nihil vero obest, quominus duo sint nominis ejusdem varii etiam in regionibus montes.

Fabula nulla tuas de nobis concitet aures :

45

Te solam et lignis funeris ustus amem.

tuis, o Aracynthe. Nullus populi rumor tuas auriculas de me commoveat : unam te etiam rogi ignibus crematus amabo.

45 *Conciet* Voss. 4. *Conciet* Burm. 2. *Iras* Markl. sed se retinere vulg. monet Burm. *Artes* Leid. 1. *Aures* optime se habere uocat id. Burm.—46 *S. et te* Guy. Sed non opus est, ait Burm. si ita distinguatur, ut edidi. Punctum nempe maximum posuit post 'aures' cum Broukh. Minimum punctum ponit Barthius, medium Lachmannus. Ceterum *ex l.* in Guarn.

NOTÆ

45 *Fabula nulla*] Nullo, inquit, vano a me Lycinna adametur; cum etiam plebis rumore fictoque crimine movearis, neque persuasum habeas, quod post mortem ego sim te solam constanter amaturus.

ELEGIA XVI.

DE IMPERIO AMICÆ.

Nox media, et dominæ mihi venit epistola nostræ :

Tibure me missa iussit adesse mora.

Media nox erat, cum allata ad me literæ Cynthiæ heræ meæ præceperunt ad ipsam venire Tibur omissa omni cunctatione, qua parte candentia cacumina

1 *En* Heins. Sed præterea, ait Burm. f. legend. *N. media: ex d. m. v. e. nostræ Tibure, quæ missa &c.*—2 'Nulla potius placet quam missa.' Broukh. 'Nulla' Dresd. quod prætulere Vulp. Gött. *Barth.* 'Nulla' Mentel. meus l. Sed in reliquis omn. Mss. et edd. vetustis *missa*: quod ponitur

NOTÆ

1 *Nox media, &c.*] Anceps ac dubius Propertius an sit eundem Tibur, quo per literas a Cynthia de media nocte sibi redditus vocabatur, tandem nulum non sibi subeundum esse pro amica periculum statuit, cum maximo amatores ubique tuti sint et inuiolabiles. Sed pulchrum etiam esse dicit in amore mori; cupitque a sua Cynthia in loco devio et infrequenti, non

circa viam publicam, ut mos erat Romanorum, sepeliri.

2 *Tibure*] Tibur, hodie Tivoli, civitas olim fuit Sabinorum in Latio, 16. ab urbe lapide, crebris fontibus irrigua, singulari aëris temperie commendata. Tibure sepulta est Cynthia, ut videbimus iv. 7. De Tibure vide notas nostras in ix. 32. et Statium lib. i. Sylv. in Tiburtino Manlii.

Candida qua geminas ostendunt culmina turres,

Et cadit in patulos Nympha Aniena lacus.

Quid faciam? Obductis committam mene tenebris, 5

Ut timeam audaces in mea membra manus?

At, si hæc distulero nostro mandata timore,

Nocturno fletus sævior hoste mihi.

Peccaram semel, et totum sum pulsus in annum.

In me mansuetas non habet illa manus. 10

duas turres monstrant, undaque Aniena devolvitur in stagna late patentia. Quid egam? An me ipsum erodam tenebris circumfusus, ita ut fortes in me latronum vires reformidem? Sed si istis Cynthiae jussis moram attulero latronum metu, dolor erit mihi crudelior latronibus nocturnis. Si quando numque accidat, ut semel peccem, statim ab amica in annum integrum excludor; ipsa non habet erga me

~~~~~

pro, omitta.' *Burm.* Nulla dant B. B. B. L.—§ *Offend.* Palatt. C. Com.—4 'Nympha, quod verum est, jam in primitus cunis legebatur.' *Broukh.* 'Nympha Francc. Bon. Brix. Venet. *Nimpha* Ed. pr.' *Barth.* 'Lympha male Groning. Ask. Dorv. 2. et reliqui codd. et Aldd. Junt. Mur. Colin. Gryph. Scal. aliæque. Sed *nympha* unus Reg. et alter Colb. (nam primus hic desinit Colb.) et Vicent. Venet. 2. Rheg. et Volsci edd. idque probantur Heins. ad Ov. Ep. v. 31. et Bentl. ad Horat. III. Od. 13. 15. *Amama* Groning. pro *An.* et *Cadent in put.* mens 2. *Specus* præferebat Heins. l. c. et N. Prop. p. 730. [et Advers. p. 92.] Sed et *lacus* bene se habent [quod et astruit et tuetur *Broukh.*] *Burm.* 'Nympha codicum pars, et, si haberent omnes, ferrem, quanquam ridiculum est Nymphas cadere in lacum. Nunc codd. sequi malo, in quibus est *lympha.*' *Lachm.* *Nympha* dant B. B. B.—5 'Hæc sunt valde laxa. Scripserat, puto, Noster *me committamne.*' *Broukh.* *Abductis* Mentel. *Objectis* Heins.—6 *Et* Guy. *Cum* vel *Qui* Heins. vel *Neq.* F. legend. monet *Burm.* *An. . . fata m.* Sed non probat *Kuin.* Voluit *Burm. P.* Aut ad *Petron.* cap. 21. quod est in *Dreud.*—7 Reponi ex *Neap.* jubet *Lachm.* *dist. hæc.*—8 *Scævior* *Burm.* 1.—9 'Contra omn. libb. faciunt, qui *Peccarem* scribunt, aut *Peccurim.* *Pulsus* valet, expulsus. Pro eo *passus* est in Reg. 2. et nostro 2. *perperam.*' *Broukh.* 'Peccarim' *Guy.* At *Lavin.* *Pulsus* *Palat.* 1. Bon. *perperam.*' *Barth.* 'Peccarem nonnullæ edd. *Tum sum* Ask. more scribend. *tum* pro *totum.* *Portus* *Neap.*' *Burm.*—10 *Dannat* *Burm.* *ulla*, quod in suo 2.—12 'Assentior' *Heins.*

NOTÆ

3 *Candida qua geminas, &c.*] Arcem Tiburtinam geminis turribus eminentem significat. De qua *Juvenal.* Sat. xiv. 'Summa nunc Tiburis arce.' *Virg. Æn.* vii. 'Tela novant Atina potens, Tiburque superbum.'

4 *Nympha Aniena*] Anio sive Anien nobilis Italiæ fluvius, qui nascens e montibus Trebianorum agrum oppidumque irrigat Tiburtinum, ubi e

sablimi in vallem subjectam delabens efficit cataractam, magnaque stagna, ac deinde per plana fluens tres lacus secum defert in Tiberim. Vulgo dicitur *Teverone.*

10 *Mansuetas non habet illa manus*] Non solet mihi ignorere, sed sævit in me manibus; ut *Eleg.* 8. hujus libri: 'In me Projicis insana cymbia plena manu.'

Nec tamen est quisquam, sacros qui lædat amantes.

Scironis media sic licet ire via.

Quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris,

Nemo adeo, ut noceat, barbarus esse volet.

Luna ministrat equis : demonstrant astra salebras : 15

Ipse Amor accensas præcutit ante faces.

mites manus. Attamen nullus est, qui sacros amatores violet, iis itaque tuto datur ire per medium etiam Scyronis iter. Quicumque amator fuerit, quamvis per Scythicas regiones iter faciat, nullus esse cupiet iam immanis et ferus ut eum lædat. Luna facilem præbet viam : sidera salebras ostendunt : Amor etiam ipse tadas præferens agit. Rabies canum morsus rictibus diductis

~~~~~
legenti ad Ov. xiv. M. 748. *medias his l. i. vias.* Broukh. qui id cum Burm. edidit. '*Scyronis Brix. Venet. Aldd. cett. Alii si l. cum Brix. Al. quis l. unde Heins. etiam refinxit media, si libet, ite via. Si libet quoque Guy. Scilicet ire Palatt. Guarn. quod firmat vulgatam.*' Barth. '*In plerisque codd. et edd. antiquis media si l. i. via, et sic Groning. Leidd. Voss. 3. mens 2. Sed vias ire æque rectum ac via. Media scilicet i. via Neap. Ask. Voss. 1. 4. Dorvv. Sic l. Perr. v. c. Vat. 1. 2. Sim l. ipse cod. Heinsii.*' Burm. '*Optime codd. tantum non omn. media scil. i. via.*' Lachm. Nostram lect. dat Barth.—13 '*Distinguitur hic Eleg. a super. in Posth.*' Barth.—14 *Deo ut n. Borr. Ask. Leid. 2. tres Voss. Dorvv. Burmm. Sic legebat Relandus : et astruit Burm. qui tamen vulgatam anteposit.* E. valet Dorv. 2.—15 '*Sic unus Reg. Quam lect. accipio vulgata non paulo meliorem.*' Broukh. Accipiunt Vulp. Gött. B.B.B. Ceteri omn. codd. et edd. antiquæ min. iter ; nec aliter affert Nestor in Vocab. p. 455. Et hoc optimum esse iudicat Lachm.—16 '*Passerat. legit perculit, quod non placet. Sed non est insuper habenda correctio Heinsii, præcutit, ad Ov. iv. M. 757.*' Broukh. '*Percutit Palatt. C. Com. Dread. Brix. Venet. Aldd. Cant. cett. compositum pro simplici. Pertulit Guarn. quod f. pro perculit, quod Passerat. in suis invenit. Præcutit emendavit Guy. prob. Heins. recep. Broukh. Vulp. Gött. citra necessitatem. Excuit etiam volebat Heins. Advers. p. 326.*' Barth. '*Excuit Vat. 5. Perculit recte damnavit Broukh. Percutit in plurimis codd. cum primis ceterisque priscis edd. et sic conjecerat Franc. Sed assentior etiam Heinsio legenti præcutit, quod et Guy. volebat et Markl.*' Burm. '*Vera*

NOTÆ

12 *Scironis ire via*] Significat Propertius amatores ubique esse tutos ac inviolabiles, etiamsi iter facerent per media saxa Scironia, quæ sunt in Attica regione. Sciron enim fuit olim latro famosus viam obsidens, quæ ducit ab Isthmo Corinthiaco in Atticam et Megaram, ubi rupes angustæ, quæ ab eo Scironiæ et Scironides petræ dictæ sunt, ubi dicitur Sciron viatores spoliatos in mare præ-

cipitasse. Latronem hunc Scironem Theseum interemisse narrat Plutarchus in Theseo.

15 *Luna ministrat*] Lucis suæ ministerio Luna sideraque viam eunti præbent facilem, locaque aspera demonstrant.

16 *Ipse Amor*] Ipse Cupido, tutelaris Deus amantium, tanquam facularius minister, faces præfert ac concutit amatori nocturnum iter facienti.

Sæva canum rabies morsus avertit hiantes.

Huic generi quovis tempore tuta via est.

Sanguine tam parvo quis enim spargatur amantis

Improbis? exclusis fit comes ipsa Venus:

20

Quod si certa meos sequerentur funera casus,

Talis mors pretio vel sit emenda mihi.

Afferet huc unguenta mihi, sertisque sepulcrum

Ornabit, custos ad mea busta sedens.

hinclos alio convertit ab amatoribus. Isti hominum genti quolibet tempore iter est securum, ac tutum. Quis namque est tam perditus et crudelis, ut tam exiguo amatoris cruore velit contaminari? Repulsos ab amica comitatur ipsa Venus, ac tnetur. Quod si certum exitium meis viæ nocturnæ periculis contingeret, huiusmodi interitus vel sit mihi etiam pretio mercandus. Ubi cumque moriar, Cynthia afferet mihi aromata, ac meum tumulum floribus decorabit

lectio præcutit. Kuin. Id rectum esse indicat Lachm.—17 *Scæva* Burm. 1. *Advertit* Dorv. 2. *Avertat* Burm. 2. in quo *hiantis*, ut in Mentel. Dorv. 1. *Eunti* Markl.—18 *Nunc g.* Vat. *Quo vis* Burm. 2. *Cuiris* Voss. 3. *Data v. e.* Borr. Voss. 1. 4. Ask. Dorv. 1. *Burmannianus*.—19 *Quid* Ask. 'Strucht-meyer. Obs. Crit. II. 10. *parvus sanguis* explicat, parva cædes. Legere tamen mavult *pravo* ... *exclusis* it. Ingeniose, neque tamen, ut opinor, vere. Præterea hoc distichon post vs. 14. collocand. statuit. Kuin.—20 'In cursu pro exc. Brookh. male.' Barth. 'Sit Mentel. et meus a m. pr. *Expulsis* legi posset pro *exclusis*. Sed vid. ad i. 5. 20.' Burm. 'Boltius in Sylv. Crit. p. 78. antipulatur Strucht. legenti it.' Kuin. 'Repone et *cursus*. Hanc conj. feceram, cum simile quid, sed minus probabile, Brookhusio in mentem venisse vidi. VV. DD. frustra it reponere gestiunt. Abeant cum sua elegantia.' Lachm.—21 *Quid* malit Burm. cum Heins. *Vulnera* Regius. *Cursus* Markl. sed damnat Lachm.—22 'Cum Heins. aliisque præstiterit *Tali*, ut est in Vat. 5. Leid. 1. et Aldina Mureti. Et sic Markl. et Valcken. ad Enr. Hipp. 441.' Burm. Male et contra sensum, iudice Lachm.—23 *Hoc* Leid. 1. et Voss. 3. a m. sec. *Hæc* Guy. Lachm. *Certisque* Venet. ap. Barth. Totus hic vs. deest in Neap.—25 *Nec* Dresd. Regg. Mentel. Borr.

NOTE

23 *Afferet unguenta mihi*] Morem tangit Romanorum, qui mortuorum ungere corpora solebant, ut testatur etiam Virg. *Æn.* vi. 'Corpusque lavant frigentis et unguunt.' Unde etiam illud Martial. in Fabullum III. 12. 'Qui non cœnat, et ungitur, Fabulle, Hic vere mihi mortuus videtur.' Duplicem igitur ad usum afferri cupit Propertius unguenta, tum ad unguendum corpus, tum ad spargendum rogam ac tumulum. Diximus enim supra II. 13. consuevisse Romanos in

rogam corporum cremandorum odores, unguenta, floresque injicere, quod etiam testatur Tibullus I. 3. 'Non soror Assyrios cineri quæ dedat odores.'

Sertis sepulcrum Ornabit] Solebant etiam mortuorum tumulos exornare. Unde *Æn.* v. Anchisæ patri parentans *Æneas*: 'Purpureosque jacit flores, ac talia fati,' &c. Tibull. noster lib. II. Eleg. ult. 'Illa mihi sancta est; illius dona sepulcro Et madefacta meis sarta feram lacrymis.'

Di faciant, mea ne terra locet ossa frequenti, 25
 Qua facit assiduo tramite vulgus iter.
 Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
 Me tegat arborea devia terra coma.
 Aut humet ignotæ cumulus vallatus arenæ.
 Non juvat in media nomen habere via. 30

custos assidens meo rogo. Faxint Superi, ne corpus meum componat in loco celebri, per quem vulgus assiduo itinere commeat. Ita post obitum amatorum sepulchra diffamantur. Me contegat humus infrequens arborea coma. Vel sepeliar tectus arena in ignoto littore. Nihil enim prodest nomen sepulchro inscriptum circa viam publicam celebrari.

Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. 1. Brix. Venet. 2. Rhæg. et Volsci ed. —29 '*Humer i. cumulis* Palat. ap. Gebh. qui et in edd. hanc lect. se reperisse scribit; et sic utique expressum inveni in Morell. æque ac Silv. Loud. Cant. Eod. alludit Dread. legens *humeri*. *Tumulus* C. Com. Guarn. unde Guy. *Aut humet . . tumulus.* Barth. '*Humer i. cumulis Vallatus* v. c. Fruterii et Passeratii, Leid. 2. Vat. 5. Neap. *Humer* etiam Dorv. 2. Corrupte in meo 2. *Aut i. humor cumulis.* *Humer* 1. *Tumulus* Reg. 2. Mentel. Groning. Voss. 3. *Cumulus* Voss. 4. Dorvv. edd. pr. Non incommode recipi posset *A. humer i. cumulis.* Burm. '*Burmanno assentior alteram scripturam præferenti A. humer i. cumulis.* Hæc lect. et ipsa bona, bonos libb. præ se fert, Palatt. et Neap. nisi quod in hoc male scriptum est *humeri*. [Cf. sup.] *Cumulis* ex eisd. libb. adoptamus, quia in proximo disticho erant '*tumuli amantum.*' Quæ si cui levior ratio videbitur, me non nolente reponat *tumulis.*' Lachm. —30 *Me j.* Burm. 2. contra Poëtæ mentem, illo iudice.

NOTE

28 *Devia terra*] Inter frondes et arbores extra viam publicam in loco secreto ac devio vult sepeliri Propertius, ut jam II. 13. dixit: 'Et sit in exiguo laurus superaddita busto, Quæ tegat extincti funeris umbra locum.'

30 *Nomen habere via*] Solebant veteres juxta viam publicam mortuis

erigere monumenta; ut testatur enim Propertio nostro Varro lib. v. de L. Lat. '*Monumenta,*' inquit, '*a monendo,* et ideo secundum viam, ut prætereuntes admoneant, et se fuisse, et illos esse mortales.' Solebant etiam mortuorum incidi nomina sepulchris, ut diximus II. 1. ad illud: '*Et breve in exiguo marmore nomen ero.*'

ELEGIA XVII.

AD BACCHUM.

NUNC, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris;
 Da mihi pacato vela secunda, pater.

Nos jam, o Bacche, supplices prosterminur ad altaria tua; o pater, concede mihi

2 'Sic noster 1. Legebant Donsa P. et Aur. *pacatus*, quod poterat defendi.

Tu potes insanæ Veneris compescere fastus ;

Curarumque tuo fit medicina mero.

Per te junguntur, per te solvuntur amantes.

5

Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo.

Te quoque enim non esse rudem, testatur in astris

Lyncibus in cœlum vecta Ariadna tuis.

tranquillo felicia linteæ. Tu vales coercere furentis Veneris superbiam, et rixum a te inventum remedium est agritudinum. Per te sociantur, per te etiam diocelluntur amici. Tu curam aufer, o Bacche, ex animo meo. Namque etiam te non esse amoris imperitum testis est Ariadna inter sidera per tuos lynces in cælum translata.

Groning. habet *baccato* ; noster 2. *bacchato*, quod verum est.' Broukh. ' *Pacato* plur. codd. inque his Dread. *Paccato* Guarn. unde possit ortum videri *baccato* Posth. tandemque *bacchato*, quod a Gött. recept. Sed Vulpinus *pacato* edd. vet. revocavit : recte.' Barth. ' *Pacato* plerique Mss. et edd. pr. easque secuta, unde *pacatus* Heinsio placebat. Non male legipossit *lymphato*.' Burm. *Bacchato* emendavit et Palm. et dant B. B. B. L.—3 'Gebh. e Palatt. et C. Com. reponit *componere*. Mihi, si quid mutand. non displicet *fluctus*, quod pro *fastus* alicubi legi testatur Passerat. et hac ratione admittam *componere*. Sed Passerat. librum, unde suum istud depromserit, nullum nominat : alioqui *fluctus* optime conveniunt Veneri e pelago natæ. Sed satius est ut nihil mutemus.' Broukh. *Componere curas* Ask.—5 *Certe j. nonnulli Mss. quos inter* Burm. 1. Vnlg. tuetur Burm. *Amores* Dread.—6 *Vinum* Vossianus. *Delus* Mentel.—7 ' *Teque horum non* Heins. Dudum est quod ad Lotich. p. 667. conjecerim legend. *test. amoris*.' Burm. ' *Burmæno* bis id. dici querenti vir eruditus peraptum l. opposuit r. 11. vs. 11. 12.' Lachm.—8 ' *Lactant. i. 10. libros nostros vetustos erroris convincit, in quibus ad c.* Broukh. ' *Ad c. Vat. Posth. Palatt. Dread. Ed. pr. Brix. Venet. Inc. [sic expressum habet Barth.] Aldd. Barth. 'Ad c. Regg. Colbertt. [sed cf. Burm. sup. ad 16. 4.] Mentel. Neap. Ask. Voss. 1. 4. Dorvv. et mei, et priscæ edd. Pro Lync.*

NOTE

1 *Nunc, o Bacche*] Ad sollicitudines amovendas, cnrasque amoris a se propellendas appetias implorat auxili-umque petita Baccho, cujus se laudes decantatarum pollicetur. Bacchus porro, qui et Liber pater, Bromius, Lenæus, Lyæus, et Dionysius dictus est, fuit Jovis ex Semele filius, vini inventor, unde et pro ipso vino sæpius sumi consuevit.

2 *Vela sacunda*] Metaphorice Liberi patris favorem ac auxilium implorat. Eodem fere sensu Virg. Geo. 1. ' *Da facilem cursum, atque audacibus annue cœptis.*'

5 *Per te junguntur, &c.*] Quia nimirum, ut ait Ovid. Rem. Am. 805. ' *Vina parant animum Veneri, nisi plu-*

rima sumas.' Sed sæpe etiam dissidia et rixæ ex vino, unde et Propert. lib. II. Eleg. ultima : ' *Polluit ille Deus cognatos, solvit amicos.*'

8 *Lyncibus in cœlum vecta Ariadna*] Lynces, sicut et tigres et pantheræ, feræ sunt Baccho dicatæ, ut etiam cum Propertio testatur Ovid. Metam. III. ' *Quem circa tigres, simulacraque inania lyncum.*' Idemque Metam. IV. fere statim ab initio : ' *Tu bijugum pictis insignia frænis Colla premis Lyncæum : Bacchæ Satyrique sequuntur.*' Hoc autem loco Propertius significat ipsam etiam Ariadnæ in cœlum fuisse devectam, quanquam ceteri scriptores id de ejus tantum corona scribunt. Catull. in coma Be-

Hoc mihi, quod veteres custodit in ossibus ignes,

Funera sanabunt, vel tua vina, malum.

10

Semper enim vacuos nox sobria torquet amantes;

Spesque, timorque animum versat utroque meum.

Quod si, Bacche, tuis per fervida tempora donis,

Arcessitus erit somnus in ossa mea,

Tuum saltem merum, quod mors est amoris, medebitur isti maxime malo, quod inveteratos mihi servat in medullis amores. Jugiter namque nox vino vacua cruciat amica carentes amatores, et spes et metus mentes eorum agitat in utramque partem. O Bacche, quod si tuo munere, dum mihi vino caput incaluerit, advocatus venerit sopor in corpus meum, ego tibi vineas plantabo, et colles ordine conseram,

Heins. ad Ov. III. F. 414. affert *Tigribus*. Sed sine cod. ullius consensu quid opus erit immutare? Absurde *Adriana* Mentel. Neap. duo Voss. unus Dorv. meus 1. *Burm.* 'Scribe in c. quia 'in astris' antecesserat.' *Lachm.*—10 'Omn. libb. aut: parum refert. Parr. hunc vs. laudans, *vel tua dona* protulit Ep. xxxiii. utrum e libro, an vero errore memoria, non habeo dijudicare.' *Bronkh.* Id difficile dictu esse statuit Barth. qui monet ut esse in C. Com. et Dresd. 'Vel Calph. jam dedit et post eum Beroaldus. Calderinus in Elucubratione in Propertium: 'Puto legend. *vel.*' Libri omn. et Volsius, qui a. 1488. ut dedit, a. 1482. Latinitate sic postulante aut exhibuit.' *Lachm.*—12 '*Spesque... modo.* In libris nihil sani, nisi quod Groning. habet *animum vexat utrinque meum.* Lega *versat*, et habebis rem factam. Passerat. et Gebh. malebant *utroque*: nec valde repugno. Sane et pr. edd. id habent.' *Bronkh.* '*Animos* [sic expressum habet Barth.] *vexat utrinque meum* Posth. *Meo* Palat. 1. *Meum* C. Com. *Animo versat utroque meo* Bon. *Animo versat utroque modo* Dresd. *Utroque* est, in utramque partem. *Utroque modo* Brix. Venet. Aldd. cett. Vulp. Gött. Barth. '*Animo* unus Colb. Leid. 1. Voss. 1. 4. mens uterque: sed *animum* Voss. 2. Dorv. 2. in quo etiam *utrumque*. *Spesque timor qui animum versat uterque modo* Reg. 1. *Animo versat utroque modo* in prr. alisque vetustioribus edd. et Ask. ut afferunt etiam Oct. Mirand. in Virid. Poët. et Alb. Eyb in Margar. Poët. cap. 13. *Utroque modo* Leidd. tres Voss. Dorv. 1. et meus uterque. Heins. in marg. ed. Ald. in qua etiam *animo versat utroque modo*, conj. *animos*, ut in Vat. 1. *Animum versat utrinque meum* Perr. v. c. Vat. 1. 2. 5. *Animum vexat utrinque meum* Groning. Vera procul dubio est lect. recepta, *animum versat utroque meum.*' *Burm.* *Versat* veram esse lect. pronuntiat Kuin. Nostram lect. dant Bronkh. *Burm.* *Lachm.* qui eam verissimam vocat.—14 '*Arcessitus*, inveterato plerumque in Mss. errore, hic in omn. fere codd. et edd. vetustis: sed *Arcessitus* scribend. ubique esse, dudum a VV. DD. monitum est.' *Burm.*—15 '*Coles vel Cultas*

NOTÆ

renices: 'Scilicet in vario ne solum limite cœli Ex Ariadneis anrea temporibus Fixa corona foret.' Ovidius Fast. v. 'Bacchus amat flores; Baccho placuisse coronam Ex Ariadneo sidere nosse potes.' Vide etiam Ovid. Metam. VIII. et Art. I. et II. ubi tota pluribus verbis fabula refertur.

11 *Nox sobria*] Nox abstemia, quæ temeto caret, ideoque, ut supra dixit, pervigilanda.

14 *Somnus in ossa*] Merum largius ac liberalius sumtum conciliat somnos, curasque levat, ut etiam testatur Ovid. Fast. I. 'Nox erat, et vino somnum faciente jacebant.'

Ipse seram vites, pangamque ex ordine colles, 15
 Quos carpant nullæ, me vigilante, feræ:
 Dummodo purpureo spument mihi dolia musto,
 Et nova pressantes inquinet uva pedes.
 Quod superest vitæ, per te et tua cornua vivam;
 Virtutisque tuæ, Bacche, pœta ferar. 20
 Dicam ego maternos Ætnæo fulmine partus,
 Indica Nysæis arma fugata choris;

quos nullæ pecudes, me diligenter custodiente, detondeant. Dum mihi musto rubro cadi spumescant, ac uva recens inficiat plantas calcantes; quod mihi reliquum est vitæ traducam per te, o Bacche, tuæque cornua, tuæque præco laudis, nominis, ac beneficentiæ prædicabor. Ipse ego canum maternos tuos partus cum Ætnæo fulmine, Indorumque acies Nysæis agminibus fractas, ac frustra sævientem in vites

Quas tentabat Heins. Barth. 'Feram male Mentel. Peragamque id. et Groning. Cultus Quas Heins. Guy. vero I. s. colles, pangamque ex o. vites Quas. Colles non immerito visa iis corrupta lect. Melius placet Patru mei conj. ad Calpurn. II. 49. caules, ut coles scriptum fuerit.' Burm.—16 Capiant Ask. Vulg. tuetur Burm.—17 'Numerem Brix. quod quia in suis quoque invenit Passeratius, superent coniecit.' Barth. 'Jum modo vel Demodo correxisse Gnyetum testatur Heinsius [qui id improbatur] N. Prop. p. 731. Sed quis ferat illud Demodo Propertio obtrudi? Ipse, ni fallor, præferret Da modo. Tum, modo coniecerat Markl. sed Dummodo potius retinend. Pro spument male numerem in Regg. et Palatt. et huic lect. favet compendiosa Neap. codicis scriptura, in quo Num. et allorum numen: ut in [Dresd. et] Mod. Exc. In Ask. purpuree numeram. In Venet. 2. Rheg. Volsci, prima Aldi, Junt. ac Colin. etiam numerem mihi: et Dummodo separatis vocibus, ut in meo 2. sed in Vicent. et Ber. spument mihi: quod secutus Aldus in secunda ed. Gryphius et alii. Neque facile elegans hoc verbum Propertio eripi vellem. Men dolia Perr. v. c.' Burm.—18 'Præsentis Posth.' Barth. 'Pressantis Neap. Mentel. Exc. Scal. Voss. 1. Ask. meus 2. et pr. edd. ut et Volsci ac Ber. Presentis vitiose in Groning. [Cf. sup.] sed pressantis vel pressantes Aldd. Junt. Colin. Ronill. Gryph. et reliquæ: quod poëticum magis.' Burm.—19 Q. s. in te in pr. edd. Tua numera Franc. coniecerat: sed vulg. vindicari ab Ov. III. F. 499. notat Burm.—20 Virentisque Voss. 4. Feram Heinsian.—21 Ætnæo flum. Burm. 1. Æterno Reg. 2. ut in primis aliisque

NOTÆ

16 Quos carpant nulla feræ] Alludit ad illam fabulam tantopere decantatam de capro qui vitem arrosarat, de quo Ovid. Fast. 1.

19 Per te et tua cornua] Binis cum cornibus Bacchum fingi notum est, ac vulgatum; unde et illud: 'Acceat capiti cornua, Barchus eris.' Alii vero bina cornua tribuunt Baccho, ut ejus duplex virtus significetur, inventio nimirum vini, vomeris, et aratri. Festus vero ait: 'Cornua Liberi simulacro adjiciuntur, quod

homines nimio vino truces fiant.' Apollodorus lib. III. scribit ideo cornua tribui Baccho, quia Jupiter eum vertit in hædum, ut Jnaonis vitæut insidias. Alii dicunt ideo cornutum, quasi tanram fingi Bacchum, quia nimio vino calentes iracundi sunt, protervi, ac petulci, veluti tanri. Alii denique Baccho cornua affingunt, quia cornibus antiqui pro poculis utebantur.

21 Ætnæo fulmine partus] Duplices dicit partus Bacchi; nam primus ejus

Vesanumque nova nequicquam in vite Lycurgum;
Pentheos in triplices funera grata greges;

Lycurgum, Pentheique membra discerpta tergeminis cœtibus jucunda, et nautas

edd. *Atento* Dorv. 1. *Ætneo* maternos Ask. sed *Ætneo* fulm. Vat. 2. 5. ceterique codd. Bene, iudice Burmanno, Heins. legebat *Ætneo a fulm. partus, Indaque, &c.*—24 *Panth. C. Com. Fulmina grata* Dorv. 2. quod repetitum ex præcedd. iudicat Burm. *Tracta* in aliis legi notat Passeratius, qui *rapta* conj. quod placebat etiam Guyeto. *Carpta g.* vel *sparsa* rogos legebat Heins.—25

NOTÆ

partus fuit, cum mater ejus Semele fulmine percussa abortum ejecit: deinde cum illum femori suo insertum maturo partus tempore, more gravidæ mulieris, Jupiter iterum edidit in lucem. Unde etiam Bacchus bimater et bis genitus dictus est. Ovidius fabulam Semeles retulit Metam. III. 308. 'Corpus mortale tumultus Non tulit æthereos, donisque regalibus arsit. Imperfectus adhuc infans genitricis ab alvo Eripitur, patrioque tener (si credere dignum) Insuitur femori, maternaque tempora complet.' 'Ætneum' porro dicitur fulmen, quod in Ætna Cyclopes fulmina fabricare fingantur; unde et Virg. Æn. VIII. Cyclopes vocat 'Ætneos.'

22 *Indica Nysæis arma fugata choris*] Bacchus dicitur orbem totum ferme terrarum peragrasse, multas gentes domuisse, Indosque etiam debellasse, primumque elephantis vectum triumphasse. 'Nysæos' porro vocat choros Satyrorum, Silenorum, ac Mænadam Bacchi comitum choreas agentium greges, de quibus supra diximus ad II. 32. qui quidem Bacchi Comites 'Nysæi' dicuntur, vel quia, ut ait Apollodorus lib. III. delatus est a Mercurio jussu Jovis Bacchus recens natus ad Nymphas, quæ Nysam urbem incolebant, ut ipsum nutrirent: vel quia, ut habet Hyginus Fab. CLXVII. Nyso cuidam datus est educandus a Jove Bacchus, unde et Dionysius dictus est. Nysam porro

urbem alii, ut Plin. v. 18. juxta Arabiam a nutrice Bacchi ibi sepulta sic dictam collocant; alii Nysam urbem Indiæ ascribunt, ut idem etiam Plin. VI. 21. ait: 'Necnon et Nysam urbem plerique Indiæ ascribunt, montemque Merum Libero patri sacrum, unde origo fabulæ Jovis semine editum.' Strabo vero lib. xv. sicut et Plin. VIII. 39. Nysam dicite esse montem Indiæ Libero patri sacrum, in quo nempe nutritus esse dicitur. Nysa etiam Straboni vicus est ad Heliconem in Bœotia, Baccho sacer. Denique certo certius est a Nysa Bacchum fuisse dictum 'Nysæum,' omnesque ejus comites Satyros, Mænadas, Silenosque inde etiam cognominatos fuisse 'Nysæos.'

23 *Vesanumque Lycurgum*] Lycurgus rex fuit Thraciæ, qui, quod Thracas omnes immoderate vino deditos esse videret, vites omnes toto suo regno jussit excidi, ut refert Plutarch. opuscul. de Poëtarum utilitate. Hinc datus est locus fabulæ Lycurgum infestissimo Bacchum odio persecutum fuisse. Hinc etiam Lycurgum eundem dicit Propertius in vites 'vesanum,' furentem, ac sævientem.

24 *Pentheos in triplices greges*] Pentheos Græcus est genitivus, pro *Penthei*. Pentheus vero filius fuit Echionis ex Agave filia Cadmi, qui, quod Bacchi sacra aspernaretur, misere discerptus est a tribus Mænadam sœn Baccharum gregibus, quorum primum Agave, mater ejus, duos alios Iuo et

Curvaeque Tyrrhenos delphinum corpora nautas   23
 In vada pampinea desiluisse rate.
 Et tibi per mediam bene olenti flumine Naxon,
 (Unde tuum potant Naxia turba merum,)
 Candida laxatis onerato colla corymbis
 Cinget Bassaricas Lydia mitra comas.   30

Tyrrhenos in Delphinum panda corpora mutatos in mare exsiluisse e navi pampinea exornata; fluviosque tibi suavissimum odorem spirantes per mediam tuam Naxon, e quibus vinum a te profusum Naxii incolae bibunt. Nivea tua e cervice ornata vagia ac pendentibus hedera baccois, tibi vinciet infula Lydia crines Bassaricos; tibi

In corp. Dorv. 2.—26 In v. fluminaque Harl. Desiluisse Neap. Desiluisse in prr. et aliis vetustis edd. cum Vat. Poeth. Dresd. Sed desil. esse veram script. pronuntiat Burm. quod est in C. Com. An f. nactes pro nautas, querit Burm. —27 'Beneolenti flumine Scalig. Venientia flumina Guy.' Barth. 'Bene olenti flumine correxit Scalig. pro bene olentia flumina, ut in prr. et reliquis antiquioribus legebatur edd. et sic in omnibus meis codd. Excerptis. Fusaque per m. Heins. quod displicet.' Burm. 'Acquiescend. in Scaligeri emendatione.' Kuhn. 'Bene habet scripta lect. olentia flumina.' Lachm.—28 Parenthesi hunc va. includit et Scaliger; quod reddere clariorem sensum pronuntiat Burm. Potat noxia Groning. Portat noxia Ask. Potat maxima unus Reg. Naxia etiam Montel. Dorv. 2. Burm. 1. Potant Naxia in ceteris, ut in prr. easque secutis edd. legitur: quod defendit Burm. Maximum Lachmannus, medium Barthius, minimum Broakh. et Burm. punctum exhibent post 'merum.'—29 Lascivis Marklandi non valde arridet Burmanno. Laxatis C. Com. Dorv. 2. Exc. Scal. Onerata Dresd. Onerabo Vat. 5. quod legit Passeratius, at damnant Burm. et Barth.—30 'Sic optime Beroaldus. Priores et

NOTÆ

Autonoë, Agaves sorores, ducebant; unde Propertius dicit funera seu mortem Penthei fuisse tribus gregibus gratam. Ovid. Met. III. 'Prima suum misso violavit Penthea thyrsæ Mater: Io, geminæ, clamavit, adeste sorores.'

26 *Curvaeque Tyrrhenas, &c.*] Scribit Apollodorus lib. III. Bacchum olim condaxisse navem prædatoriam Tyrrhenorum, ut ex Icaria insula Naxon transmitteret. Cum autem Tyrrheni, relicta Naxo, Bacchum vellent in Asiam asportare, ut eum venderent, hanc ob rem iratum numen eorum oculis serpentes, lynces, ac tigres objecit, qui, seu timore seu furore perciti, in mare præcipites exsilierunt, ac in delphines sunt transformati. Paulo aliter fabulam illam refert Ovid. Metam. III.

26 *Pampinea rate*] Navis, qua ve-

Delph. et Var. Clas.

Propert.

hebatur Bacchus, dicitur 'pampinea,' quia nimirum eam pampinea ac hedera ornaverant, tibiaronque sonitu repleverat.

27 *Naxon*] Naxos seu Naxos insula est maris Egæi, ex Cycledibus una, Strongyle quondam, ac etiam Dia vocata, vitibus ac vino fertilissima, unde non mirum si dicatur Baccho sacra. In insula Naxo relicta Ariadne a Theseo nuptias cum Baccho fecit. Fabulati sunt autem in Naxo vino suere fontem fluviosque, quos incolæ potarent, quod nimirum summa vini copia illa insula abundaret.

30 *Bassaricas Lydia mitra comas*] *Lydi*, seu Mæonii, Lydiæ, quæ et Mæonia dicta est, incolæ, *mitra* inter ceteras gentes imprimis asi sunt, unde recte dicitur 'Lydia mitra' cingere caput Bacchi, qui dictus est Bassa-

3 N

Levis odorato cervix manabit olivo ;

Et feries nudos veste fluente pedes.

Mollia Dircææ pulsabunt tympana Thebæ :

Capripedes calamo Panes hiantes canent.

Vertice turrigero juxta Dea magna Cybele

35

Tundet ad Idæos cymbala rauca choros.

molle collum odorifero diffuset unguento, nudatosque tibi talos effusa laxaque palla percutiet. Thebæ Dircææ cava tympana ferient ; tibi quoque Panes capripedes hinculis arundinibus concinent. Cybele etiam Diva potens turrato capite tibi raucisoma crotala pulsabit apud cætos Idæos. Ad templi tui valvas aurea patera sacræ-

~~~~~

scripti, ni fallor, omnes habent *Cingit*. *Cingat C. Com.' Lachm.*—81 *Levis* Groning. Dorr. 2. *Levis* v. c. Frut. Burm. 2. et alii cum vetustis edd. Sed *Lavis* Leid. 1. *Cujus od. manebat cervix* Ask.—82 *Udos* Frut. Heins. *Nitidos* Passerat. quod rejicit Broukh. cum Burm.—83 *Tympana* et *cymbala* (vs. 36.) commutant Burm. Lachm.—35 'Non *Cybelle* legend. sed *Cybele*: quam rem firmissimis rationibus demonstravit Gadius in Phædr. III. 20.' Broukh. *Curig.* damnat Burm. quod in Voss. et *thurig.* quod in uno Colb. et *justa*, quod in ed. Scal. Dein, addit ille, *cibele, cibelle, cibille* solita depravatione in

NOTE

rens, seu Bassarus, a quodam genere vestis ad talos demissæ, qua Bacchus utebatur, et quam Thraces vocabant Bassaram: vel a vulpibus, quarum pellibus Bacchæ cingebantur: vulpes enim Thraces vocant Bassares. Acron autem et Porphyrio Bassareum dicunt, a genere vestis cui nomen *Bassaris*, quæ vestis, inquit Acron, ad pedes usque demissa dicta est a Bassara loco Lydiæ, ubi fit. Bassarides etiam vocatæ sunt Bacchæ, seu Mænades, a Bassareo.

83 *Dircææ Thebæ*] *Dircææ* dicuntur *Thebæ* Bæotiarum a fonte Dirce, in quem mutata dicitur fuisse Dirceæ Lyci, regis Thebarum, uxor.

84 *Capripedes Panes*] Faunos, Satyros, Silenos, Lares, et Sylvanos vocat numero multitudinis Panes, tum quia Panis, sylvarum agrorumque Dei tutelaris, comites erant ac ministri, tum quia hi, qualis Pan fingebatur, humano capite, sed cornuto, pedibus caprinis, toto corpore villosa, representabantur; unde et Poëta dixit 'capripedes Panes,' quomodo dixit etiam Virg. in Culice: 'Viridi luden-

tes Panes in herba.' Pan autem, Sileni, Fauni, Satyrique inter Bacchi ministros ac comites a veteribus numerabantur; ut vidimus supra Eleg. 2. hujus libri.

85 *Vertice turrigero Cybele*] *Cybele* Coeli et Terræ filia, et uxor Saturni fingitur, aliis nominibus Ops, Rhea, Vesta, Magna Mater, Dyndymene, Mater Deorum, Idæa, Dea Phrygia, Peasinuntia, et Berecynthia appellata. Dicitur autem turrigera, turrigerumque habere caput *Cybele*, quia tellus, sive terra est, in qua sunt urbes et oppida. Lucretius lib. 11. 'Hanc veteres Græci docti cecidit poëtæ sublimem in curru bijugos agitare leonæ; Aëris in spatio magnam pendere docentes Tellurem, &c. Muralique caput summum cinxere corona, Eximiis munita locis quod sustinet urbes.' Inducit autem Poëta *Cybelen* laudes etiam Bacchi celebraturam, quia sacra *Cybeles*, sicut et *Cereris*, multa habent communia cum sacris Liberi patris, ut scribit Strabo lib. x. Ipse Propertius iv. 7.

36 *Ad Idæos choros*] 'Chori' di-

Ante fores templi crater antistitis auro
 Libatum fundens in tua sacra merum.
 Hæc ego non humili referam memoranda cothurno;
 Qualis Pindarico spiritus ore tonat. 40
 Tu modo servitio vacuum me siste superbo,
 Atque hoc sollicitum vince sopore caput.

dotis oblatum tibi vinum in tuis sacrificiis effundet. Ipse ego ista celebranda canam sublimiori socco, quemodo vis ac facultas pangendi carminis Pindarico voci detonat. Tu nunc liberum et immunum me redde ab iniqua gravique servitute, meumque caput curis anxium somno opprime.

libb. manu exaratis: sed *Cybebe* scribend.—36 *Tundet* verissime a Scalig. restitutum censent Barm. Lachm. et recte id Canterum legisse notat Barth. Ita correxerat et Frut. et dant B. B. B. L. *Fundet* Palat. 1. *Fundet* multi codd. et vetustiss. edd. *Fundat* affert Guellius ad Virg. ix. *Æn.* 112. *Thoros* damnat Barm. quod in Dorv. 1.—37 *Craterque* Borr. Burm. 1. *Cratere* Groning. *Cratera* Vat. 5. *Crateræ* Dorv. 2. *Legebat* Heins. *cratere antistes et auro vel aureo*: sed eod. fere redire vulgata judicat Burm. qui in vs. 38. legi etiam posse *fundet* pronuntiat.—40 ‘Groning. cum nostris sonat, frustra.’ *Broukh.* Sic Voss. Ask. Dorv. 2. sed in quo *tonat* superscr. ut jam in prr. ceterisque vetustioribus edd.—41 *Tu mihi Mentel.* *Tu quoque* Dorv. 2. *Redde pro siste* Dresd.—42 Improbatur Barm. *sopore*, quod conjecit Doussa in marg. ed. Rouill.

NOTE

cuntur ‘Idæi’ ministri sacerdotesque Cybeles, quæ Idæa vocata est, quod in Ida monte Phrygiæ summa religione coleretur, vel saltem collæpta fuisset.

37 *Crater antistitis*] Cum cratere aureo, mero pleno, sacra Bacchi celebrabant antiqui.

39 *Humili cothurno*] H. e. stylo carmineque grandiloquo ac sublimi, qualis poetarum tragicorum est. Cothurnus enim fuit certum calceamenti

genus, quo tragædiarum actores utebantur in scena.

40 *Pindarico spiritus ore*] Pindarus, Græcorum Lyricorum princeps, spiritus magnificentia, carminisque inimitabilis excellentia, celebratur. Vide Quintilian. x. 1. Vell. Patercul. lib. 1. Horat. Od. iv. 3. &c.

42 *Vince sopore caput*] Eodem sensu dixit noster Tibull. 1. 2. ‘Adde merum, vinoque novos compesce dolores, Occupet ut fessi lumina victa sopor.’

ELEGIA XVIII.

DEFLETUR MORS MARCELLI.

CLAUSUS ab umbroso qua ludit pontus Averno,
 Fumida Baiarum stagna tepentis aquæ,

Qua parte mare divisum ab Averno sylvis opaco liquidos alluit lacus aqua calida

In multis codd. huic El. præfigitur titulus, *Quod mors sit inevitabilis*, vel

Qua jacet et Trojæ tubicen Misenus arena,
Et sonat Herculeo structa labore via;

Baiarum, quaque parte sepultus dicitur in littore Misenus Trojæ tubicen, ac Her-

mortem esse inevitabilem. In Perr. v. c. *Defletur mors Marcelli*.—1 *'Libb. fere Clausus, quod e suo cod. bene mutavit Scalig. Plausus et in Palat. 1.'* Broukh. *'Clausus* Dresd. cum Venet. Aldd. Cant. cett. *Claudius* Bon. *Plausus* placuit Scalig. et Casaub. ad Pers. S. vi. p. 515. Vulp. tamen *Clausus* præfert, jure.' Barth. *'Clausus* Regg. Colb. Leidd. Voss. 3. Borr. Groning. Dorv. 1. meus uterque, et prisca edd. *Lausus* Voss. 1. Dorv. 2. In Ask. *Lausus* ab ... portus. Guy. tentaverat *Clausus* ad umbrosum qua ludit pontus Avernum. Heins. vero variis conj. locum sollicitavit, *Obvius umbroso, Haustus ab umbroso, vel Julius umbr. qua ludit portus*; sed deinde nihil mutandum, h. e. edd. veterum lect. *Clausus* retinendam recte judicavit; nam *Plausus* ex ed. Scal. dedit Broukhusius, quod et in Voss. 4. Pro ludit Perr. v. c. et Vat. 2. ludit: pro alludit: ut in Vat. 1. Auratus, Lambinus, et Canter. ad Lycophr. 694. et 11. Nov. Lect. 14. legunt qua alludit pontus Averno: et sic excussum in Douss. Fruterius in Epistola ad Canter. in collectione Gabbemæ p. 881. pontum ludere, non alludere, exponit, pontum clausum ab umbroso Averno ludere: sed eod. ferere dicit, an ludit vel alludit legatur.' Burm. *Clausus* dant Burm. Lachm. —2 *Humida* plerique codd. et vetustæ edd. quod defendit Passeratius. Sed Fum. Scaligerum præclare restituisse pronuntiat Lachm. idque anteponunt Guy. Heins. Broukh. Burm. et dant B. B. B. L.—3 *Tubicen* Passeratius pro tubicine Trojano exponit, sed fere *litticen* e Stat. præfert. *Trous* Heins. vel

NOTÆ

1 *Clausus ab umbroso*] Hac Elegia Propertius mortem deflet Marcelli, qui filius Octaviæ sororis Augusti fuit, et qui, cum Ædilis esset, periit in Baiano secessu, annum agens ætatis vigesimum. Huic Augustus filiam suam Juliam desponderat, ejusdemque obitum Romani vehementer doluerunt. Mater ejus Octavia nullum flendi gemendique finem per totum reliquæ vitæ suæ spatium fecit, bibliothecamque ad memoriam filii progandam construxit. Marcelli quoque nomine theatrum Augustus ædificavit. Iste est Marcellus de quo dixit Virg. Æn. vi. 'Tu Marcellus eris,' &c.

Averno] Avernus lacus est Campaniæ, non procul a Baia, quem Plutoni dicatum, Inferorumque limen esse rudis credidit antiquitas; unde non raro pro ipso sumitur Inferis. Sensus igitur is est: Ubi, inquit, est Avernus, ubi sunt tepidi fontes Baiarum, ubi Misenum promontorium, ubi semita

Herculeæ; iisdem in locis extinctus est Marcellus, cum magno crimine aquarum Baiarum, quæ cum dicantur saluberrimæ, Marcello tamen exitiales fuerunt ac funestæ.

2 *Fumida Baiarum*] Baiæ civitas est Campaniæ, secus mare sita, in cuius agro sunt aquæ calidæ, tum ad voluptatem, tum ad varios morbos commodæ. Fuit enim hæc urbs æris temperiæ, Romanorum civium frequentia, ornamentisque ædificiorum celeberrima. Unde Horat. Epist. i. 1. 'Nullus in orbe locus Baiis præluet amœnis,' &c.

3 *Trojæ tubicen Misenus*] Misenum designat promontorium, cui nomen dedit Misenus, Æneæ tubicen, ibidem sepultus; unde et Virg. Æn. vi. 234. 'Monte sub ærio; qui nunc Misenus ab illo Dicitur, æternumque tenet per sæcula nomen.'

4 *Herculeo structa labore via*] Diximus i. 11. quomodo Hercules viam seu aggerem construxerit in Cam-

Hic ubi, mortalis dextra cum quæreret urbes,

5

Cymbala Thebano concrepuere Deo ;

At nunc invisæ magno cum crimine Baiæ,

Quis Deus in vestra constitit hostis aqua ?

His pressus Stygias vultum demersit in undas ;

Errat et in vestro spiritus ille lacu.

10

culco opere stratum iter teritur ; in eodem ipso loco, in quo crotala crepitum ediderunt Divo Thebano, dum in suam vi et armis potestatem civitates orbis redigeret, obiit Marcellus. Sed jam vero, o Baiæ grandi scelere odiosa et infames, quis Deus hostis pedem posuit in vestris fontibus, ut eos inficeret ? Hic enim obrutus Marcellus faciem depressit in aquas Stygias, ac in vestris stagnis ejus umbra vaga-

potius j. Eusebia. Conj. etiam j. Cænotra.—5 'Psalme Beroald. conderet.' Broukh. cui assentit Barth. qui addit: 'Mortali Brix. Mortales tuetur Vulp. neque Broukh. loco moverat. Dæter Dresd. 'Conderet Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. sed recte id rejeto. Scaliger, et *quærare* pro, acquirere, occipare, interpretatur: et sic intelligebat Grut. ad Senecam auctorioribus Epist. 1. p. 575. ed. Commelin. Vitiose *quateret* Harl. Dexter Colb. Heinsius in ora ed. Ald. *verteret* conjecerat. Sed vellem Broukh. explicuisset, quomodo *urbes mortales* hic dicantur. Passerat. et Guy. *mortalis* legunt; quod est in Vat. 1. 5. meo 2. et prr. edd. Simplicissima videtur emendatio Schraderi, *mortalis*. Heins. in N. Prop. p. 733. existimabat olim f. exaratum fuisse *Martales dextro*, et adeo scribend. *Marte Italas dextro*. Burn. 'Bene Guy. *mortalis*. Nihil præterea novand.' Lachm.—6 *Incep.* Bon.—9 'Unus Palat. *demersit*, quod passive ac poetice sumi debet pro, demersus est. Passive extulit Min. Felix. In ead. re *submergendi* verbo utitur Ov. 1. Amor. 9.' Broukh. 'Bis Posth. Palatt. C. Com. Guarn. Hic quoque edd. Lavin. Gebh. *Demisit* Dresd. al. et Brix. Venet. Aldd. cett. *spotaper* sed huic non locus hic. *Demersit* est in Bon. cett.' Barth. 'Heinsius ad oram ed. Ald. ascripserat aliquid deesse huic El. Guyetus etiam ante h. vs. multa desiderari censebat, et hoc distichon habebat suspectum; improbante tamen Heins. in Notis p. 733. [et aliis.] *Bis* in Mentel. Vat. 1. Exc. Scal. Borr. Ask. tribus Voss. utroque Dorv. et prr. edd. Is ed. Volscl. Sed hæc indicant litteram initialem vel turbatam vel omissam. Hic Guy. sed *Hic*, aquis nempe Baianis, depressus ad undas Stygias vultum demisit, ut recte exponit Heins. *Demisit* enim in Vat. 5. Borr. Groning. tribus Voss. Dorvv. meis, et priscis edd. *Demersit*, ut edidit Broukh. confirmatur a Regio. Simile illud de Daphnide ap. Theocr. 1. 140. Oud. ad Lucan.

NOTE

pania, quo suos boves traduceret; quæ via dicta est Herculeæ. Hanc Augusti temporibus exornavit Agrippa.

6 *Cymbala Thebano Deo*] Hic Herculem, qui Deus fuit Thebanus, cuius nimirum patria fuit Thebæ Ægyptiæ, Propertius intelligit. Duo namque fuerunt principes Thebanorum numina, Bacchus scilicet et Hercules. Dicuntur autem cymbala Herculi concrepuisse juxta Baias, quia in eadem

regione, in campis nempe Phlegæis, olim gigantes devicit; ut jam supra diximus.

7 *At nunc invisæ Baiæ*] Bains, quæ prius ob amoenitatem omnibus erant jucundissimæ, nunc propter Marcelli mortem factæ sunt invisæ et infames.

9 *Hic pressus*] Marcellus oppressus Baianis aquis Stygias undas petit.

Quid genus, aut virtus, aut optima profuit illi

Mater, et amplexo Cæsaris esse focus?

Aut modo tam pleno fluitantia vela theatro,

Et per maternas omnia gesta manus?

Occidit, et misero steterat vigesimus annus.

15

Tot bona tam parvo clausit in orbe dies.

I nunc, tolle animos, et tecum finge triumphos,

Stantiaque in plausum tota theatra juvent.

tur. Quid ipsi profuit evita gentis nobilitas, vel virtus, vel parens optima, illumque fuisse amplexatum Cæsaris Penates? Vel nunc etiam quid ipsi prosunt velamina ventis agitata theatro tanta spectantium turba referto, manibusque maternis cuncta administrata? Mortem obiit, curvabatque infelici annus ætatis vigesimus: tot bona dies una tam exiguo annorum spatio circumscripsit. Vade jam, altosque gere spiritus, ac triumphorum spem apud te concipe, et cuncta theatra ad plausum assur-

III. 41. *demersit h.* in l. etiam probat. *Burm.* 'Guy. multa deesse judicat, cui Heins. astipulatur, quia Marcelli nomen nusquam exprimitur. Sed, si rectius distinguamus, erit hic quod nominis loco esse possit. Scribe *His... vestro, spiritus, ille, lacu.* Lachm. *Demersit* dant B. B. B. L.—10 *Nostro* Dresd. sed superscript. *vestro.*—11 'Quid opt. Ask. f. pro *quidve opt.* repetitione non invenusta.' *Burm.* *Ille* Neap. a m. pr.—12 'Amplexos v. c. Scal. unde ille amplexo fecit, eleganti Græcismo. *Amplexum* vulgg. cum Dresd.' *Barth.* 'In Regg. Colb. Borr. Groning. Leidd. tribus Voss. Dorvill. 1. et meo, ac vetustis edd. *amplexum*: ut legitur etiam ap. Oct. Mirand. in *Viridar.* Poët. fol. 184. b. Vitiose *amplexos cineres* pro *Cæsaris* in Exc. Scal. unde ille *amplexo* correxit, quem secutus est Broukh. et probavit Heins. ad Ov. de Nuce 107.' *Burm.* *Amplexum* probum esse judicat Lachm. *Amplexo* dant B. B. B.—13 *Fluctuantia* Leid. 1. *Vella* Brix.—14 *Maternos manes* ed. Græv.—15 'Hei m. Guy. *Sat erat Livin. ineptissime.* Barth. 'Ut m. Heins. *Sat erat Livin. infelicitate.* *Burm.*—16 'Quam Heins. quasi non liceat etiam apodelictice loqui.' Barth.—17 'In Colb. 2. nostroque 2. *centum* f. quod non videtur de nihilo. Sed et vulg. recta est.' Broukh. 'Centum non male.' Barth. Male *animo* in meo l. *Tecum* vindicat Heins. Notis p. 733. idque præfert Patruus meus ad Phædr. II. 5. 25. *F. tumultum* perperam Voss. 4.' *Burm.*—18 'Exponens Cic. pro P. Sext. l. v. Nic. Abramus nescio unde *fremant* scripserit, in adducto h. vs. pro *juvent*: quod non est mutand. ut Heinsio videbatur.' Broukh. 'Stantia qui Reg. *Impulsi* Voss. 3. In *plausu* Leidd. Voss. 1. Alterum vindicat Phædr. v. 7. 28. Pro *juv.* Heins. *move*, vel *fove*, aut

NOTE

12 *Amplexo Cæsaris focus*] Nihil Mar-
cello profuit amplexum fuisse 'Cæ-
saris focus,' h. e. fuisse cum Cæsare
arctissimo affinitatis vinculo conjunc-
tum; quia nimirum ipsi fuerat de-
sponsata Julia Cæsaris filia.

13 *Vela theatro*] Marcellus Edilis
non theatrum modo, sed etiam forum,
velis inumbrasse, ut salubrius litigan-
tes consisterent, narratur. Vide

Plin. xix. 1.

14 *Per maternas manus*] Commen-
dat Marcellum a pietate, quod nimi-
rum omnem ædilitatis sue curam
Octaviæ matri commendasset, quæ
sapienter omnia administraverat.

18 *Stantiaque theatra*] In theatro
spectatores assurgere solebant hono-
ris causa plausum daturi. Cicero in
Lælio. 'Stantes plandeant in re

Attalicas supera vestes, atque omnia magnis

Gemmea sint ludis: ignibus usta dabis.

20

Sed tamen huc omnes: huc primus et ultimus ordo:

Est mala, sed cunctis ista terenda via.

Exoranda canis tria sunt latrantia colla:

Scandenda est torvi publica cymba senis.

Ille licet ferro cautus se condat et ære,

25

Mors tamen inclusum protrahit inde caput.

gentia te delectent. Aulæa Attalica vince, cunctaque magnis ludis gemmata sint; flammis hæc omnia tecum inferes. Attamen illuc etiam cuncti nos ibimus; illuc princeps et infimus ordo tendit: illud ad Inferos iter odiosum est ac inuisum, nihilominus tamen omnibus est calcandum. Triceps canis Cerberus est eblandiendus ne allatret; communis concendenda ratio est truci vetuli. Quamvis autem aliqua, sibi multum providus callidusque, sese ferro tegat et ære, attamen illinc letum caput

sum, vel tuum: sed nihil mutand. recte notat Broukh. [cum Barth.] *T. te th. Ask.* Burm.—19 *Damnat Burm. Italicas*, quod in Dorv. 1. *Supra Heins.* in ora ed. Ald.—20 *'Reg. 1. nudis ign. 2. Gemma sint ludis ign. Semina sunt in Exc. Scal. et meo 2. unde Segmina Scaligerum ascripisse notaverat Heins. Gominea vel Gemina sint nudis pr. edd. Gemmea sint: nudis Harl. Nudis etiam in Leid. 2. Voss. 1. 2. Borr. et meo 1. Laudis Dorv. 2. Usta ex Mus. [hoc esse in Palat. 1. notat Barth.] prætuli, licet ista ediderit Broukh.' Burm.—21 Et ap. Oct. Mirand. Conj. Heins. Vadimus vel Tendimus h. o. Hoc o. Regg. Colb. Neap. Groning. Leid. 2. Voss. 1. Ask. Dorv. 1. Burm. 2. et prr. edd. Hic Voss. 2. Huc a m. sec. in Burm. 1. Hic primus Voss. 3. 'Scribe hoc. Tum lege u. ordo is, vel hoc pr. et u. o.' Lachm.—22 Via est plerique codd. ac vetustiss. edd. in quibus Et m. Tenenda pro varia lect. in marg. Burm. 2. Nostram lect. veram esse pronuntiat Burm. et dant B. B. B. Est m. . . via est rectum esse iudicat Lachm.—24 'Corvi cod. Palat. quod Palmerii curvi favet.' Barth. Curvi Frut. v. c. Voss. 4. unde Heias. furvi. Torti Colb. et Burm. 2. Troci Neap. unde in marg. ed. Gryph. coniecerat Heins. Et sc. truci.—25 Cautus Bon. Tumidus Leid. 2. et marg. Voss. 3.*

NOTE

ficta, quid arbitramini in vera esse facturos? Idem ad Attic. ii. 19. 'Iuimici erant equitibus, qui Carioni stantes plausebant.'

19 *Attalicas vestes*] 'Attalicæ vestes' sunt non modo anilæa pretiosa, aere argenteoque intexta, tapetesque et tori, sed et alia id genus suppellectilia, quæ dicuntur Attalica, quia Attalus rex Pergami pretiosæ suppellectilis magnificentiâ, splendore, et abundantia mortales omnes dicitur superasse.

Magnis ludis] 'Ludos magnos' appellabant, seu Romanos, quos in honorem Jovis, quem principem Deorum

putabant, faciebant; ut testatur Festus.

20 *Ignibus usta dabis*] Ista omnia in flammis rogi tui, cum mortuus cremaberis, mittentur. Consueverant enim pretiosissima quæque cum mortuo in rogam injici, flammisque rogalibus exuri.

23 *Canis*] Cerberi tricipitis, Inferorum custodis, ut dictum est ad Eleg. 5. 'Num tribus infernum custodit faucibus antrum Cerberus.'

24 *Torvi cymba senis*] Charontis nimirum, qui in Inferos transvehit animas mortuorum.

Nirea non facies, non vis exemit Achillem,

Crœsum aut, Pactoli quas parit humor, opes.

Sic olim ignaros luctus populavit Achivos,

Atridæ magno cum stetit alter amor.

30

ejus probe munus eruet. Nireum non eximia forma, nec vis Achillem eripuit morti, neque Crœsum divitiis, quas Pactoli liquor trahit. Similis quondam fletus pœne exhausti funeribus Achivos nescientes, quando notus amor tam magno pretio

f. pro timidus, censente Burm. *Tondat* damnat Burm. quod est in Leid. et Voss. 1.—26 '*Protrahet* vult Livin. languidius.' Barth. Hoc affert Douss, ut conjecerat etiam Markl.—27 *Ferrea* Burm. 1. *Terea* Borr. *Nerea* plerique eodd. et pr. edd. et ap. Oct. Mirand. *Nir.* tuetur Burm. *Non viz* Mentel.—28 '*Unus* Colb. nostri duo, [et Dresd.] *premit*: frustra. Palatinus *perit*, unde Gebh. *auspicabatur gerit*. Mallet *vehit*, si quid foret mutand. Sed nihil movend.' Broukh. Id. pronuntiat Barth. '*Probanda* f. est *Cr. haud*, in Neap. Regg. et Voss. 1. ut affert etiam Oct. Mirand. idque Guyeto et Heins. placebat, in cujus codice non legebatur. *Premis* in marg. mei 2. pro varia lect. In Ask. *qua fuit h. e* glossa, ni fallor.' Burm.—29 '*Hinc* Leid. 1. et *Achilles*. Legebat Heins. *Sic o. i. Orcus*. In Leidd. et meo 1. hoc distichon desideratur, et inseritur in fine El. 18. Lib. III. post vs. 28. ut et in ed. Scal. Sed hic [loquitur sc. ad Il. 7. 7. secundum suos calculos, et post Il. 8. 5. secundum nostros:] recte et suo l. legitur.' Burm. '*Scaligerum* (quem secuti sunt Broukh. et Burm.) male hoc distich. loco movisse recte notavit Vulp. Mits. p. 162. istam transpositionem probavit, qui legend. censet *ingratos* pro *ignaros*.' Kuin. '*Hunc* vs. viri doctissimi frustra tentarunt; quod facturi non erant, nisi Scaliger hoc distich. nimia profecto licentia in 1. non suum abire jussisset. Hoc memento, 'luctus' esse bis intelligend.' Lachm.—30 Mallet Kuin. *qui st.* et reponit Lachm. *altus am.*—31. 32 Hunc l. cor-

NOTE

27 *Nirea non facies*] Non pulchritudo, non vires, non divitiæ possunt homines a conditione mortis eximere: nec enim Nireus ereptus est fato, quamvis esset formosissimus; neque Achilles, licet fortissimus, neque Crœsus, quanquam ditissimus, mortem effugerunt. Nireus rex fuit Naxi, quem omnium, qui ad Trojam expugnandam venerunt, formosissimum fuisse refert Homerus Il. II.

28 *Crœsum aut, Pactoli*] Crœsus Lydiæ rex fuit longe ditissimus, qui dicitur immensas opes conflavisse ex aureis arenis, quas Pactolum ejusdem Lydiæ fluvium traxisse fabulantur.

29 *Luctus populavit Achivos*] Designare videtur stragem clademque illam quæ fere castra Græcorum exhausti funeribus, cum Atrides, h. e.

Agamemnon, amare coepit Briseidem, quam etiam Achilli eripuit. Unde indignatus Achilles amplius decertare noluit adversus Trojanos, qui Græcos ferocius invadebant, acriusque quotidie trucidabant; unde magno Græcorum luctus ob amissos tot socios frustra Achillis opem implorantium, donec Briseidem Achilli restitueret Agamemnon.

30 *Atridæ magno cum stetit alter amor*] Atridæ dicti sunt fratres Agamemnon et Menelaus, ab Atreo patruo, cui Plisthenes ipsorum pater moriens commendaverat. Hoc autem in loco Atridæ nomine designatur Agamemnon, cujus fuit secundus amor Briseis, quam rapuit Achilli, et quæ magno illi pretio constitit: nam cum Achilles, indignatus ereptam sibi puellam ab Agamemnone, nollet ad-

At tibi, nauta, pias hominum qui trajicis umbras,
 Huc animæ portas corpus inane suæ,
 Qua Siculæ victor telluris Claudius, et qua
 Cæsar ab humana cessit in astra via.

constitit Atrida. Sed tu, o portitor, qui piorum mortalium animas in Inferos transmittis, umbra tuæ vehant Marcelli corpus exanime illud in locum, per quem Claudius, terra Siculæ debellator, ac Cæsar e cartis hominum in sidera discesserunt.

ruptissimam vocat Burm. et addit: '*At cito Guy. et Hac an. Sed ita præstaret At tu &c. Huc an. portas c. i. suæ: ut video Markl. etiam conjectas. [Et hanc emend. reliquis conjecturis ab antiqua scriptura vniuersum recedentibus longe præferendam, in ordinem recepi, cum eam etiam Reg. teneatur. Kuhn.] Corpus portas Reg. In meo l. legitur in astra pro in astra. Sed, ne morosus, l. hunc egregie sanauit Heinicus: Dux anima, Perthmen, c. i. suæ. Ingeniosiss. hac emend. admissa, etiam corrigend. puto, At tu. Reuoluit umbras Regius.' Legebat Eld. At stipe. . . . Huc an. portas c. i. suæ. At tibi . . . Hoc an. portent c. i. suæ, refingit Lachm. Monet Barthius Heinium legisse etiam Huc an. porta vel portas c. i. suæ. At tibi . . . Huc an. portent c. i. suæ dant B. B. B.—34 Ad as, Regius.*

NOTE

versus Trojanos arma capessere, magnam stragem Græcorum ediderunt Trojani, ferocius irruentes; adeo ut Briseidem Achilli reddere, et cum ipso reconciliari compulsi sit Agamemnon.

31 *At tibi, nauta, pias, &c.*] Charontem significat, qui in Inferos mortuorum animas transuehit.

33 *Siculæ victor telluris Claudius]* Eadem via cepit Marcellum ad Superos ire, qua proavus ejus Claudius Marcellus, qui superavit Hannibalem, Syracusas Siciliamque expugnauit

universam, quique Romanorum gladius est dictus, et qua Julius Cæsar adiuuauit.

34 *Cæsar cessit in astra]* Julius Cæsar, ore non modo decernentium, sed etiam persuasionem vulgi, in Deorum numerum relatus est, factusque est astrum, ut scribunt Suet. in Jul. Cæsar. Plin. II. 25. Horat. Od. I. 12. 'Julium sidus.' Virg. Ecl. IX. 'Ecce Dionem processit Cæsaris astrum.' Ovid. Metam. XV. ac ipse etiam Propert. IV. 6. 'At pater Idallo miratus Cæsar ab astro.'

ELEGIA XIX.

DE INCONTINENTIA MULIERUM.

OBJICITUR toties a te mihi nostra libido:

Crede mihi, vobis imperat ista magis.

Exprobratur a te mihi tam sæpe virorum incontinentia, sed profecto vobis fac-

De mul. incont. alii.—1 Abj. Brix.—2 Nobis eodd. quod damnat Burm. Illa Franc. 1. 'Illa forte fortuna irrepsit in exemplar Burmannianum.'

Vos, ubi contemti rupistis fræna pudoris,

Nescitis captæ mentis habere modum.

Flamma per incensas citius sedaret aristas,

5

~~Flamina~~que ad fontis sint reditura caput;

Et placidum Syrtis portum, et bona littora nautis

Præbeat hospitio sæva Malea suo;

Quam possit vestros quisquam reprehendere cursus,

Et rabidæ stimulos frangere nequitiae.

10

minis illa longe plus dominatur. Vos mulieres, cum semel sprete verecundia repagula perfrigitis, rationis penitus expertes nullam novistis adhibere moderationem. Ignis ardens, qui maturas mentes corrumpit, potius restinguatur, ac flucti potius revertantur ad acaturiginem fluenti sui, Syrtisque tranquillam securamque navibus stationem præbeant, ac littore suo faciles accessus navigantibus exhibeant infesta Malea; quam aliquis vestros valeret impetus retinere, aculeosque vestras libidinis

Ipsæ nihil notat. Ceteri omn. habent ista. Lachm.—3 Ut semel impositi affert Lips. ad Sen. de Benef. cap. 10. nescit Burm. an ex veteri cod. vel potius memoriæ vitio. Vulg. tuetur Burm.—4 Castæ vel cupidæ Heins. quod probare non potest Burm.—5 Admodum vennata est lect. Palatini sed. Broukh. Id elegans esse judicat Barth. Sedetur in plerisque Mss. et edd. antiquis; nec aliter ap. Oct. Mirand. in Viridar. Poët. fol. 185. Sedatur Ask. Broukh. præverat Berneggerus ad Justin. xxvi. 2. Burm. Sedaret Broukh. Burm. mavult sedarit. Reliqui libri omn. sedetur; ut illa, quam alterum præbet, elegantissimæ speciei pro mera specie habenda esse videatur. Lachm.—7 Damnat Burm. pontum, quod in Mentel. Leid. 2. Voss. 2.—8 Scava Burm. 1. Scavaque mala s. Brix.—9 Reprend. malebat Livin. et sic Bon. in marg. simul habens comperere tanquam interpretamentum. Barth. Possint meus 1. Nostros male Colb. Reprind. Dorv. 1. meus 2. Ber. Gryph. 1551. Douss. Reprind. Groning. Venet. 2. Vicent. Rheg. Volsci, Ald. Junt. Collin. Gryph. 1573. Canteri et Rouill. Male in Vat. 5. deprehend. Ap. Oct. Mirand. deprend. p. 185. Virid. Poët. Reprimere meus 1. nisi glossa sit. Recte reprind. pro, retrahere. Burm.—10 Legend. rab. quod Douss. P. jam occupaverat. Broukh. Rap. vulg. Rab. Vulp. Gött. Barth. Rap. omn. fere codd. et edd. vetust. Sed rab. Dorv. 2. a m. sec. ut bene firmavit Broukh. Burm. Rab. f. nimis vehemens

NOTÆ

1 *Obficatur toties*] Præsens Elegia demonstrat mulieres ad libidinem longe viris esse procliviores, multoque in fœminis quam in maribus acriores esse cupiditatis et incontinentiæ stimulos.

7 *Placidum Syrtis portum*] De Syrtibus, quæ dno sunt sinus in mari Libyco periculosissimi navigantibus, abunde diximus supra, maxime vero II. 9.

8 *Sæva Malea*] Malea promontorium est Laconiae, longius in mare

prominens, adversisque ventorum flatibus navigationem efficiens periculosam; unde proverbium illud: 'Cum ad Maleam deflexeris, domesticos obliviscere.' Significat autem Poëta Maleam, quæ suapte natura inhospita est, citius futuram nautis hospitalem, flaminaque potius ad fontem reditura, Syrtisque portuosas commodasque fore stationes, quam quisquam possit impetum fœminæ libidinis retinere.

Testis, Cretæi fastus quæ passa juvenci,
 Induit abiegnæ cornua falsa bovis;
 Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
 Quæ voluit liquido tota subire Deo.

Crimen et illa fuit, patria succensa senecta, 15

Arboris in frondes condita Myrrha novæ.
 Nam quid Medææ referam, quo tempore matris
 Iram natorum cæde piavit amor?

retundere. Illud testatur Pasiphaë, quæ Cretensis tauri repulsam sæpius perpessa, aptavit sibi cornua ficta juvenem ex abiete structa. Id etiam testatur Salmonis ardens amore Enipei Thessali, quæ cupivit tota Deo humido succumbere. Infamis etiam ac scelestæ fuit habita Myrrha, quæ correpta amore senectutis paternæ mutata est in folia recentis arboris. Quid vero commemorem Medææ crimen, quando matris

est. Certe, cur contemni debeat rap. non video.' Lachm.—12 'Hoc certe rectius est, quam quod impressi vet. habent. [sc. abiegnæ bovi : quod præfert Passeratius : et est ap. Oct. Mirand.] Sed libb. omn. aliam lect. exhibent, vulgari narrationi repugnantem, f. tamen non prorsus ineptam, abiegnæ bovi.' Lachm. Hoc ineptum pronuntiaverat Lâvin. Nostram lect. dant B. B. L. L. *Bovis* Dresd.—14 *Vovit* Heins. in ora ed. Ald. Pro tota Guyeto placebat *nupta* vel *nuda*, sine ulla necessitate, censente Burm.—15 *Crimine* Groning. Cr. at Leid. Voss. 1.—16 'F. scriptum fuerit in troncos, h. e. troncos. Nomen pro nova vitiose Neap.' Burm.—17 *Medeam* et vs. 19. *Clytemnestram*, et *Teque*, o M. legebat Guy. Vulg. tuetur Burm. qui damnat

NOTE

11 *Cretæi fastus quæ passa juvenci*] Exemplis probat effrenatam esse ac faribundam mulierum incontinentiam. Hoc autem loco Pasiphaën Minotæ, Cretæ regis, uxorem designat; quæ cum amore tauri flagraret, dicitur ope Dædali intra ligneam vacæ figuram corio formosæ juvencæ cooperatam inclusa cum tauro concubuisse, ex quo genuit Minotaurum.

12 *Abiegnæ bovis*] Vacæ lignæ : abietem posuit pro quævis ligno.

13 *Thessalico flagrans Salmonis Enipei*] Salmonis est nomen patronymicum. Designatur autem Tyro, Salmonis filia, quæ cum Enipei, fluvii Thessalici, amore flagraret, atque ad illius fluentem continenter accedens, conqueri minime desineret, Neptunus, sumpta Enipei forma, cum ipsa concubuit, ex eaque genuit Peliam et Neleum.

14 *Liquido Deo*] 'Liquidus Deus' est Enipei fluvii nomen, ejus formam habuit Neptunus cum Tyro concubuit.

16 *Myrrha*] Myrrha fuit Cinyræ, Cypriorum regis, filia, quæ ejusdem Cinyræ patris sui amore nefando correpta, nutricis auxilio cum eo concubuit, ex quo filiam Adomim genuit. Cum autem pater Cinyræ illud nefas cognovisset, filiamque gladio persequeretur, illa fugiens in Arabiam Deorum miseratione conversa est in arborem sui nominis. Vide Ovid. Metam. x.

17 *Quid Medææ referam*] Supple socius. Medea namque Ætæ, regis Colchorum, filia, Jasonis uxor fuit, quam cum repudiasset Jason, Creusamque superduxisset, factum adeo moleste tulit, ut ferore correpta geminos filios, quos ex Jasonē pepererat, in altionem ante patris oculos jugu-

Quidve Clytæmnestræ, propter quam tota Mycenis

Infamis stupro stat Pelopea domus ?

20

Tuque o Minoa venundata, Scylla, figura,

Tondens purpurea regna paterna coma.

Hanc igitur dotem virgo desponderat hosti !

Nise, tuas portas fraude reclusit Amor.

dolorem placavit amor illorum nece? Quid etiam Clytæmnestræ scelus referam, ob cuius libidinem omnis familia Pelopea adulterio Mycenis diffamata est? Tu vero, o Scylla, vendita forma Minoa, spolians regnum patrum purpureis capillis. Talem ergo dotem hosti paterno promiserat puella? O Nise, urbis tuas portas

matrem, quod in Groning. et Ira, quod in Dorv. 1.—19 Mycenis Heina. 'Aut lege Tu quoque Minoa, aut potius Quidve Clytæmnestra? nominandi casu.' Lachm.—23 Condens Borr. Tondens Leid. 1. 'An f. Prodens vel Tradens?' ['Recte hanc conj. improbavit quoque Husehk. in Ep. Crit. ad Sant. ubi lect. Tondens stabilit.' Kuin.] Sed præstat f. Tuque o Minoa ven. Sc. Figura, Tondens purpuream, r. paterna, comam: et sic Markl. cod. suo ascripsisse video: 'Mallem purpuream comam: et ita Dorvillius, ut me per epistolam monuit.' Burm. 'Vulg. lect. bene se habet.' Kuin.—23 Dispend. Brix.—24 'T. areos

NOTÆ

laverit. Vid. Euripid. et Senecam in Medea.

19 *Quidve Clytæmnestræ*] Clytæmnestra filia fuit Tyndari, seu Tyndarei, et Lede, Agamemnonis, Argivorum et Mycenarum regis, uxor, quæ belli Trojani tempore Ægisti, Agamemnonis consobriini, amore capta turpissimis cum eo se libidinibus implicuit, maritumque Agamemnonem, post captam Trojam in patriam reversum, ab Ægisto adultero adjuncta per insidias interfecit.

20 *Infamis stupro Pelopea domus*] Per Clytæmnestræ stuprum dicitur infamis Pelopis familia, quæ tamen jam prius adulteriis et incestibus ignominiosa erat ac diffamata. Thyestes enim, Pelopis filius, fraterque Atræi, Æropen non modo, Atræi fratris uxorem, violavit, sed etiam ex propria filia sua Pelopea Ægistum genuit, qui filium adoptivum Atræi, Agamemnonem consobrinum, adjuvante Clytæmnestra adultera, interfecit. Familia Pelopea dicitur, quæ ex Pelope duxit originem. Pelops enim, qui nomen dedit Pelo-

ponneso, Tantall filius, genuit Atræum, Thyestem, et Pliathenem, qui juvenis moriens duos liberos suos, Agamemnonem et Menelaum, Atræo fratri commendavit, qui ipsos educavit, ac in filios adoptavit; unde dicti sunt Atridæ, filique Atræi existimati. Thyestes Æropen, fratris uxorem, stupravit, ac Ægistum ex propria filia genuit. Infamis igitur stupro uxoris Atræus; infamis stupro ac incestu Thyestes; infamis adulterio cum Clytæmnestra Ægistus, Thyestis filius; infamis Agamemnon uxoris Clytæmnestræ stupro, qui Argynnem etiam juvenem, Cassandram, Briseidem adamavit. Infamis stupro seu adulterio Heleam cum Paride Menelaus. Unde non mirum si in proverbium abierint Pelopidæ, *Nascitudo Pelopidarum*.

21 *Minoa, Scylla, Figura*] Scylla Nisi, regis Megarensium, filia fuit, quæ Minois hostis paterni flagrans amore patrem capillo purpureo, in quo situm erat regni totius fatum, spoliavit, eumque Minoi tradidit, quasi futuri conjugii dotem.

24 *Nise, tuas portas*] Nisus rex fuit

At vos, innuptæ, felicius urite tædas :

25

Pendet Cretæa tracta puella rate.

Non tamen immerito Minos sedet arbiter Orci :

Victor erat quamvis, æquus in hoste fuit.

Amer aperuit. Sed vos, o puella, melioribus auspiciis faces nuptiales incendite: Scylla virgo suspensa est districta Cretæa navi. Non injuste ergo Minos apud Inferos Orci judex sedet; quamquam enim erat victor, tamen in hostem etiam suum fuit justus.

affert Oct. Mirand. sine dubio ex aliquo vet. cod. in Virid. Poët. fol. 185. verso : sed recte portas in omn. meis codd. Excerptis, et vetust. edd. Burm. —26 *Pendet Voss. 1. Dorv. In Regio Pend. in erecta fracta. Tecta Ask. Pendet tracta saniss. esse lect. pronuntiat Burm.* —28 'Male in multis edd. vetust. distinguitur, erat, quamvis &c.' Burm.

NOTÆ

Megara, quem Scylla filia Minol paterno hosti, cujus amore flagrabat, abscisso purpureo capillo, a quo regi fata pendebant, prodidit.

25 *Felicius urite tædas*] Lætioribus auspiciis nubite. Nubentibus enim tædas præferri consueviisse apud veteres notum est ex Catulli Epithalamio Manlii et Jule. Vide quæ diximus ad illud, 'Pineam quate tædam,' vs. 16. et ad illud de Nuptiis Pelei, vs. 303. 'Nec Thetidis tædas voluit celebrare juales.'

26 *Cretæa tracta puella rate*] Scylla dicitur tracta rate Cretensi, quod, cum in mare projecta fuisset summergeunda, puppim navis arripuit;

unde trahabatur, non vehabatur; vel quia, ut ait Apollodorus, e puppi pedibus vincta summersa est.

27 *Minos arbiter Orci*] Jure quidem merito Minos est judex Inferorum constitutus, qui tanta justitia æquitateque pollebat, ut quamvis esset victor, qui solet insolens esse, superbus, ac iniquus, fuit tamen æquus ac justus, cum Scyllam proditricem aspernatus a se summovit, ac Nisi, licet hostis, vicem ultus est. Orcus autem Deus est Inferorum, quem Ditem Latini modo, modo Summanum dicunt. Hunc Poëtæ vocant Jovem Stygium, ac Plutonem: sæpe etiam pro ipsis Inferis accipitur.

ELEGIA XX.

AD AMICAM.

CREDIS eum jam posse tuæ meminisse figuræ,

Vidisti a lecto quem dare vela tuo;

An existimas illum nunc posse pulchritudinis tuæ recordari, quem mox e cubili

'Hi, qui sequuntur, decem versum male coaluerant cum superioribus. Fragmentum est Elegiæ majoris: quod aliquando ratus sum posse non incommode jungi cum fine El. 20. Lib. II. Hodie non ead. mens est. Cogitent

NOTÆ

1 *Credis eum*] Amicam alloquens, desertorem, quod lucri causa reliquisset amicam, insectatur, signifi-

**Durus qui lucro potuit mutare puellam?
Tantine, ut lacrymes, Africa tota fuit?**

tuo surgentem vela facere conspexisti? Ferreus ille fuit, qui propter quantum sustinuit amicam deserere. An aliquando omnis Africa fuit in tam magno luctu?

acutiores.' Broukh. 'Ad novam amicam al. cum Ald. 1. De contentore amica al. cum Ald. 2. Item De contentione amica. Ad Galliam Letiam Dread. Ceterum, quæ Broukh. notat de mala coalitione huj. El. cum superiore, ea unice pertinent ad Scaligerianam confusionem. Poterant et hæc Virum elegantissimi judicii in rectam viam revocare.' Barth. 'Nova hic El. a præcedenti separata, sed cum sequenti connexa, habetur in plerisque codd. et edd. antiquis. Mihi his decem vs. non absurde adjungi posse sequentem Elegiam verisimilius videtur.' Burm. 'Quæ versum 10. in libb. scriptis sequuntur, a prioribus non disjuncta, ea Scaliger optime separatim posuit.' Lachm. Separatim habent Broukh. Burm. Lachm.—4 'Groning. et C. Com. Tantine ne l. Rescribe cum Gronov. III. Obs. 17. Tantine in lacris. Posses etiam refugere, Tantine, ut lacrymes.' Broukh. 'Tantine in lacrymis Palatt. Bon. Dread. cum edd. priscis. Andr. Schottus feliciter emendavit, Obs. Human. II. 26. Tantine in lacr. Tantique in lacris Gronov. applaudente, ut solet, Broukhusio, qui et Vulp. et Gött. edit. decepit, ut in contextum hanc emend. recipere: et sic quoque Cant. Tantine ut lacrymes Heins. Vulg. bene tnetur Perizon. ad Sanct. Min. IV. 4. p. 571.' Barth. 'Vexatissimus locus. Tantine in lacris ex emend. Gronov. edidit Broukhusius; quam vel memorare vel laudare in Notis, et non contextui inserere, præstitisset, sed potius veterem codd. et edd. lectionem exhibere, in quibus fere omn. legitur Tantine in lacrymis: quod revocand. censui. Tantine vel Tantine illecebris Frut. divinaverat. Valens Guellius initium huj. El. explicans ad Virg. IV. Æn. 418. putat Propertium hoc vs. respicere ad historiam Æneæ, quem nec lacrymis nec precibus Dido, ejusque soror Anna, ant tota Carthago, a navigatione dimovere poterunt. Ire iterum in lacrymas, iterum tentare precando Cogitur; et supplex animos summittere amor.' Eo igitur modo hic rivalem Poëta adducit in odium puellæ, quæ nullis lacrymis eum a protectione avocare potuerit, eaque amatorem illum discedentem largiore fletu prosecuta fuerit, quam Dido et tota olim Africa abeuntem Æneam. Quo sensu vetus lect. Tantine in lacr. omnino admittenda esset. Simile quid ad loci huj. explicationem contulerat Schottus, sed a Gronovio operose explosus, probante tamen ejus correctionem Tantine. Gronovii tamen emendationi non penitus acquievisse Broukhusium colligo, quia refigere malebat; Tantine, ut lacrymes: et sic ad marg. lib. sui coniecerat Markl. neque aliter emendasse Heinsium testatur Patruus meus ad Ov. Ep. I. 4. Id profecto longe melius, quam altera ejus conjectura, Tantine in gazia, proposita in N. Prop. post Advers. p. 785. Illam tamen conjecturam, quæ etiam Heinsii est, vehementer exagitavit Perizonius, ut illa odio et succo loliginis atræ illita adderet verba: Hæc operosius declarare volui, ut ostenderem, quam graviter ille et inscite contaminaverit aliquando suos auctores, immittendo temere in textum, quæ confidentissimis asseverationibus

NOTÆ

eatque se fidum ac constantem amatorem fore, qui nunquam fidem legitimi conjugii sit violaturus.

3 *Durus*] In hanc sententiam Tibull. noster I. 2. 'Ferreus ille fuit, qui, te cum posset habere, Maluerit prædas stultus et arma sequi.'

4 *Africa tota*] Hujus loci duplex

esse potest sensus. Alii namque legunt, Tantine in lacrymis, &c. et sensus erit, Africam quondam, cum a Scipione diriperetur, non tantum lacrymarum effudisse, quantum puella illa deserta ab amatore. Alii vero legunt, Tantine in lacrymis, &c. et sensus est, Africam totam illum amato-

At tu, stulta, Deos tu fingis, inania verba; 5
 Forsitan ille alio pectus amore terit.
 Est tibi forma potens, sunt castæ Palladis artes,
 Splendidaque a docto fama refulget avo.
 Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus.
 Fidus ero; in nostros curre, puella, sinus. 10

Sed tu, nimium credula, tibi persuades esse Divos, vana illius promissa. Forsitan tamen alia cum amica corpus consummis. Singularis est tibi summaque pulchritudo, sunt tibi pudicæ Palladis disciplina, illustrisque tua nobilitas splendorem accipit ab erudito tuo avo. O beata tua domus, dummodo tibi sit amator fidelis! Certus ero tibi, o amica, propere veni in meum thalamum. Tuque, o Phæbe, qui dies æstivos

perperam vera jactabat.' Non obstante tamen odioso hoc Perizonii judicio, Bronkhussii emendationem utroque pollice laudavit Marklandus, Criticus certe Perizonio non inferior, qui non tantum eam ad Stat. Sylv. p. 269. probavit, sed et olim in sua Propertii ed. sic se edituram promisit. Præferendum igitur videtur *Tantine, ut lacrymas.* Burm. Corrigit Ast. p. 63. *Tantine, (ah lacrymes!) A.* Reponit Lachm. *Tantine in lacrymis A. grata f.*—5 'Pro tu Leid. 1. ubi. An f. librarius voluit tibi?' Burm. 'Vir doctus [sc. Kuinoel] non monito lectore distinctionem mutavit. [Antea enim editum erat *At tu, stulta, Deos, tu fingis i. v.*] Repono *At tu, stulta, Deos, tu fingis i. vera?* Lachm.—6 *Alia* Guarn. *Teras* id. et Bon. *Terat* Dread. Palatt. Neap. Borr. Leidd. Voss. 1. 3. Dorv. 1. Burmannianus, et pr. edd. monente Burm. sed *terit* esse in Aldd. et cett. omn. notat Barth. *Teret* Voss. 4. 'Forsitan,' ait Burm. 'cum subjunctivo passim ap. Ovid. non tamen perpetuo id obtinet, præsertim ap. Nostrum.' Non potest probare Burmannus Heinsii *tractus a. perit.*—7 *Est ubi* Leid. 1. *At t.* Neap. *Patens* Posth.—9. 10 *Ego* Heins. et sic Markl. qui ad Stat. Sylv. p. 308. legebat *F. nimis, modo... amicus. Fidus* ego.

NOTE

rem tanti æstimare non debuisse, ut ejus causa amicam in fletus et lacrymas effusam relinqueret.

5 *Stulta, Deos tu fingis, inania verba*] Nimium credula putas illud verum esse, quod non est; credisque Deos esse; quos ille non audeat fallere, postquam per eos fidem tibi promissam juravit; sed illa promissa sunt inania ac irrita, cum ille nullos putet esse Deos.

7 *Castæ Palladis artes*] Ingenum artes Palladis dicuntur, quas ipsa Pallas adinvenit, ut ars nendi, texendi, doctrinæ, literæ, versus, lyræ cantus, bella, milleque alia. Pallas enim, ut canit Ovidius, 'Mille Dea est operum,' &c. unde et 'rerum sapientia Pallas.'

8 *Splendidaque a docto*] Omnia, quæ

hic commemorat Propertius, Cynthiae conveniunt; nam Cynthia nendi texendique perita fuit, ut supra El. 6. hujus libri annotatum est ad illud, 'medio nebat et ipsa loco.' Præterea Cynthiae fuerunt doctrinæ, ingenum disciplinæ, literæ, carmina, lyræ cantus; ut vidimus 1. 2. et 3. 11. 1. 3. et 13. Illustrem etiam Hostium, avum Cynthiae, doctrina fuisse diximus 11. 13.

9 *Modo sit tibi fidus amicus*] Tibi, inquit, omnia suppetunt bona, ingenum artes, nobilitas avorum, divitiæ domesticæ, forma potens, &c. adeo ut domus tua dici felix ac fortunata possit, nisi tibi deest amicus certus, constans, ac fidelis, qualem me futurum polliceor.

Tu quoque, qui æstivos spatiosius exigis ignes,

Phoebe, moraturæ contrahe lucis iter.

Nox mihi prima venit; primæ data tempora noctis

Longius in primo, Luna, morare toro.

Fœdera sunt ponenda prius, signandaque jura,

15

Et scribenda mihi lex in amore novo,

(Hæc Amor ipse suo constringet pignora signo:

Testes sideræ tota corona Deæ:)

cursu longiores efficias, breviorē redde diē longā viam. Imminet mihi prima nox: o Luna, longius effice spatium mihi datum primæ noctis in lecto tuo primo diutius commorando. Pactiones sunt ante mihi constituenda, leges sancienda, conditionesque proponenda in amore recenti. Istas Amor ipse cautiones sigillo suo munus con-
nectit. Testatur cæcis omnis Dicæ stellata, quam plures nostris colloquiis hora consu-

Domus, ait Burm. bene se habet, ni fallor. 'Toros satis licenter. Noster 1. et Borr. habent sinus, quod magis placet.' Broukh. 'Sinus recte VV. DD. prætulerunt. Toros male in reliquis codd. cum priscis edd.' Burm. 'Ceteri meliores universi toros habent, quod præ exigua illorum codd. auctoritate non spreverim.' Lachm. qui id exhibet.—11 'Distichon hoc postponitur sequenti in Guarn. qui ordo, ut ex Heins. N. Prop. conjicio, etiam in Douss. servatus est: non incommode sane.' Barth. 'In omn. fere scriptis et edd. vetustis secundum distichon priori et quintum quarto [Hæc nobis versa vice. Observet Lector hic incipere Burmannum novam El.] præponitur, ut nonnullos etiam in El. huj. initio versus aliter ordinat Lips. v. Ant. Lect. 20.' Burm. 'Verissima conj. Scaliger hæc disticha ordinem suum mutare jussit.' Lachm. qui hunc l. sic refingit: Nox... date... Longius... toro, Tuque o, qui &c. Hunc ordinem exhibent Broukh. Burm. Ceterum Tu q. per Mentel. Spatiosius Reg. Dorv. 1. Burmm. et pr. edd.—13 Conj. Heins. veni... rata... in primos... toros, vel in primo polo, aut choro. Date Neap. Exc. Scal. Ask. Voss. 1. 3. Dorvv. Burmm. Brix.—15 'Condenda Heins. An ponere fœdera dicit, ut 'ponere jura' El. 9. 24.? Præferrem tamen pangenda. Signataque affert Bentl. ad Lucan. III. 302.' Burm.—16 Est Franc. Neos Dorv. 2. Groning.—17 'Libb. fere confringit. Cum Livin. lege constringet.' Broukh. 'Confringet Posth. Confregit Ed. pr. Constringit Dresd. cum vulg.' Barth. 'Constringet Ask. Groning. [cf. sup.] Leidd. Voss. 1. 3. Dorvv. meus 1. Confringit Borr.' Burm. 'Constringet recte Beroaldus: scripti plerique confringet aut constringit. Hoc in Neap. est: illud Livin. e Groning. affert, ut Burmannus fallere videatur, in hoc aliisque pluribus constringet haberi narrans; quod tamen in libro antiquo legisse Heinsius testatur Advers. 1. 9.' Lachm.—18 'Legend. Testes. Heins. in Ov. 1. F. 287. et ad Val. Fl. v. 46. reponebat Testis sideris t. c. chori. [Sic ed. Leid. exhibet.] Cave quicquam mutes. Tota autem lege cum Passeratii libro vet. Male alii torta.' Broukh. Tota esse rectius judicat Barth. 'Omn. fere codd. et edd. vetustæ Testis

NOTÆ

12 *Phæbe, moraturæ, &c.*] Solem rogat, ut diem faciat breviorē; Lunamque precatur, ut noctem reddat longiorē; ut diutius deliciis fruatur.

18 *Testes sideræ corona Deæ*] 'Dea

sideræ dicitur Nox, quæ, siderum mater, stellarum choros astrorumque agmina, magno apparatu, longoque undequaque ordine, ostentat. Tibull.

II. 1. 'Ludite: jam Nox jangit equos, currumque sequuntur Matris lascivo

Quam multæ ante meis cedant sermonibus horæ,

Dulcia quam nobis concitet arma Venus.

20

Namque ubi non certo vincitur fœdere lectus,

Non habet ultores nox vigilanda Deos.

Et quibus imposuit, solvit mox vincla libido.

Contineant nobis omina prima fidem.

manent, priusquam blanda nobis Venus excitet bella. Cum enim certo jure certisque legibus non constringitur conjugium, nox sine somno traducenda non habet Divos vindictæ. Statimque, quos imperius amor conjunxit, eos separat ac dirimit. Auspicia primis in amoribus nostris captata nobis servant in amore conjugali constantiam. Quicum-

sideræ torta c. Dea; sed recte Testes tota repositum est. Tota prætulit Passeratius, prob. Guy. Torta etiam male in Ask. Lipsius v. Ant. Lect. 20. verum h. transferebat post vs. 23. et pentametrum illic sequentem huc retraherebat. Male Heins. sideræ chori. Markl. cod. suo ascripserat: 'F. legend. Testis e. i. c. Dea.' Burm. 'Testis et torta libb. omn. Hoc recte rejiciunt; illud Markl. non frustra tuetur.' Lachm.—19 'Ad præcedentia referri volunt: 'Fœdera sunt;' &c. quibus subjunctum hoc distichon Scaliger: in scriptis enim turbatur sententiarum ordo, illis interjectis 'Hæc Amor,' &c. [Lachm. cum Broukh. et Burm. commutant hoc et præcedens distichon.] Sed nec Scaliger recte egit. Quid cordus quam hoc distichon collocandum esse ita: 'Nox mihi . . . Tuque o . . . Quam multa ante meis cedent . . . Fœdera sunt . . . Hæc Amor . . . Namque ubi . . . Id. 'Cum te ante meis cedant Meutzel. Quam ante cedent Leid. 1. Cedens Dorv. 1. Cedent [Vat. Bon. Guar.] Reg. Borr. Neap. Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. meus uterque, et pr. edd. quod adjuvat conjecturam Heinsii, meis se dent.' Burm.—20 'Alma male in Colb. Reg. et meo 2. Hinc autem disticho sequens [nobis vs. 17. 18.] præponitur in Regio.' Id.—21 Jamque Burm. 1. Vincitur Neap. Societur vel sancitur Heins. quod aptius fœderi verbum judicat Burm.—22 Violanda Perr. v. c. Vat. 1. 2. quod favere putat Burmannus Heinsio conjectanti violata. Vulg. tamen tuetur Burm.—23 At Burm. 1. 'Nox Reg. 1. In 2. nox vincla cupido: quod ultimum non displicet, si mox legatur: licet nox in omn. fere codd. et edd. vetustis, nisi quod mox in Colb. Vat. 1. 2.' Burm. 'Mox restit. Livin. et Gebh. prob. Broukh. Vulp. Gött.' Barth. Mox dant B. B. L. qui id probum censet.—24 'Ominia codd. et edd. plur. omina tamen cod. Heins. solenni confusione.' Barth. 'Contin.

NOTÆ

sidera fulva chore.' Hæc igitur in loco Propertius coronam pro choro, seu siderum cœtu, quem Sacri Codices 'militiam cœli' dicunt, posuit, seu pro stellarum corona, qua nox exornari solet. Apuleius de Deo Socratis: 'Radiantes Deos, [astra,] quibus cœli chorum comitum et coronatum vada tempestate visimus.' Hinc manifestum est quam frustra se torserint, qui hunc locum de corona Ariadnes, aut alia quacumque de re quam de nocte, voluerunt exponere.

21 Non certo vincitur fœdere lectus]

Delph. et Var. Clas.

Non consignantur certis conditionibus matrimonii tabule. Lectus enim passim, ut et thalamus, et torus, pro conjugio sumitur.

22 Ultiores Deos] Nox insonnis amatori profecto in curis traducenda nullus habet Deos qui injuriam hujusmodi, perfidiamque ulciscuntur, quia, cum ad talem firmandam amorem testes non sint adhibiti, proditiōne aut perfidia non sunt violati.

24 Ominia prima fidem] Auspicia primis in amoribus nostris ac nuptiis captata fidem servant nobis in amore

Propert.

2 O

Ergo, qui tactas in foedera ruperit aras, 25
 Pollueritque novo sacra marita toro,
 Illi sint, quicumque solent in amore dolores;
 Et caput argutæ præbeat historiæ.
 Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ.
 Semper amet, fructu semper amoris engens. 30

que igitur fidem conjugalem in sacris altaribus juratam violaverit, ac jura connubialia alio amore temeraverit; adveniant illi quotquot mala calamitatesque in amore esse consequerunt; famaque garrula ipsum se totum exponat. Neque ipsi noctu conquerenti ac lugenti amica fenestra aperiantur. Perpetuo ille amet, perpetuo carens amoris fructu.

~~~~~

corruptum arbitror. F. legend. *Continuent n. omina p. f. Omina* Perr. v. c. Vat. 1. 2. ut emendand. jam monuit Canter. 1. Nov. Lect. 8. et Val. Guellius ad Virg. 1. *Æn.* 350. *Burm.* Hoc dant B. B. B. L. qui id rectum indicat.—25 '*Groning. actas in fœdere.* Passeratii liber tactas habebat: quod verum reor: quanquam neque vulg. penitus improbari potest.' *Broukh.* '*Pactas* omn. membr. et edd. priscæ. Leidd. Voss. 1. 3. Ask. Dorvv. et mens uterque *in fœdera*, quod non mutand. fuisse *in fœdere*, ut edidit Broukh. et in pr. edd. legitur, monet Oud. ad Lucan. 11. 151. In Aldd. vero, Junt. Colin. Gryph. ceterisque *in fœdera excusum est.* *Luserit* vel *riserit* Heins. Sed f. l. ita constitutend. *tactis hæc fœdera rup. aris:* [vel *pia fœdera* cum Eldikio, adjiciunt Addenda ad fin. ed. *Burm.*] '*Burm.* '*Mirus loquendi modus, rumpere aras.* Sed hocine magis mirum esse dicemus, *tactas aras rumpere;* an, quod habent scripti omnes, *pactas in fœdere ruperit aras?* Hoc posterius mihi tolerabilius videtur.' *Lachm.* *Tactas* dant B. B. B. *Fœdere* B. B.—26 *Tore . . novo* Regius. *Tore . . tuo* Voss. 3.—29 *Patefactæ* Groning.

NOTE

conjugali constantem ac perpetuam. Solebant autem veteres in nuptiis et connubiis firmandis auspices adhibere, captareque auspicia. Cic. Lib. 1. de Divin. 'Cum vellet sororis suæ filiam in matrimonium collocare, exiisse in quoddam castellum, ominis captandi causa, quod fieri more veterum solebat.' Idem Cic. Orat. pro Cluent. 'Nubit genero socrus nullis auspiciis, nullis auctoribus, funestis omnibus omnium.' Val. Max. 11. 1. de Institut. antiq. 'Nuptiis,' ait, 'etiamnum auspices interponuntur, qui quamvis auspicia petere desiderint, ipsi tamen nomine veteris consuetu-

dinis vestigia usurpantur.'

25 *Tactas ruperit aras*] Hoc est, Deos violaverit, per quos ad aras fœdera conjugalia pacta sunt, ac jurata. Veteres enim Deorum aras in fœderibus ac pactis conjugalibus sancientis jurantes tangebant.

26 *Sacra marita*] Jura fœderaque connubialia. Ovid. Epist. Hypsipyles: 'Heu! ubi pacta fides? ubi connubialia jura?' Idem de Pont. 111. 1. 'Exigit hæc socialis amor, fœdusque maritum.'

27 *Illi sint, quicumque dolores*] *Ærumnas* omnes ac misérias amatorias fallenti fidem imprecatur.

ELEGIA XXI.

AD CYNTHIAM.

MAGNUM iter ad doctas proficiisci cogor Athenas,

Ut me longa gravi solvat amore via :

Crescit enim assidue spectando cura puellæ :

Inde alimenta sibi maxima præbet amor.

Omnia sunt tentata mihi, quacumque fugari

5

Possit; at ex omni me premit ille Deus.

Longam adire viam compellor, Athenas nimirum eruditæ, quo me longinquum ædiurnum iter amore molesto liberet; amor namque famina magis augetur dum illa continuo videtur: amor ipse sibi maxima pabula suppeditat. Cuncta sunt mihi tentata, quævis ille ratione possit a me procul amoveri; sed iste Deus undecumque mihi

*****

1 *Nunc iter* Burm. 1. Distinctione adjuvari posse putat Burmannus hunc vs. *M. iter: ad d.*—3 *Assidue* Ald. 2. Legend. f. *puellam* putat Burm.—4 *Malit* Burm. *Inde al.* quod rectum esse pronuntiat Kuin.—5 *Tentanda* Vat. 5. *Tentata* modis Burm. 1. unde Franc. O. s. *tentata, modo quocumque*: sed probam esse vulg. iudicat Burm. *Figura* Dresd.—6 'In uno Reg. *ille*, quod non displicet.' Broukh. 'Et ex omni Vat. 5. Groning. Leid. 2. Voss. 4. Dorvv. Ask. et mens 2. *Ac ex omni* cod. Reg. h. e. at, ut in ceteris codd. et prisca edd. Heins. N. Prop. p. 785. legebat *fugare Possint, aut omni me premit igne Deus*. Idem ad oram ed. Ald. coniecerat *at en, vel ecce, omni me premit igne*: vel denique *at ex omni me premit usque Deus*: et sic in Notis ad Virg. vi. *Æn.* 586. in vulgata nullum sensum esse addens: quam tamen sic solicitandam non omnes f. annuent. *Quacumque fugari Possit* mutari necesse non videtur. *Ex omni*, subintell. parte, ut *quacumque*, pro, quocumque modo, vel quacumque arte, ut pro *ille* vel *ipse* legitur in Exc. Scal. *Ipse Deus* in omn. fere scriptis et editis antiquis: sed recte *ille* ex aliis correctum: et sic emendaverat Markl. vel usque: quod et Heins. coniecerat. Præsertim *me premit igne* non placet: neque illud *premit* sibi eripi facile pateretur Propertius ipse.' Burm.

NOTÆ

1 *Magnum iter*] Amorum vexatus curis Poëta significat se cælum mutare cogi, Athenasque proficiisci, ut loci mutatione minuat amoris æstus, qui, quamdiu spectatur amica, indies crescere consuevit.

Ad doctas Athenas] Olim etiam præpositionem propriis urbium nominibus adhibebant, ut dixit etiam Cic. Philipp. II. 'Cum ad Aquinum accederet.' Virg. etiam Ecl. vi. 'Atque

iterum ad Trojam magnæ mittetur Achilles.' Athenæ porro 'doctæ' dicuntur, quod ibi non modo artes inventæ sint, educatæque eloquentia, sed etiam quia, ut ait Cicero, inde humanitas, doctrina, leges, iura, fruges mortalibus obveniant. Athenæ civitas fuit totius Græciæ lumen, regionis Atticæ primaria, non procul a mari sita, philosophorum et oratorum mater, poëtarum alumna.

Vix tamen aut semel admittit, cum sæpe negavit;
 Seu venit, extremo dormit amicta toro.
 Unum erit auxilium: mutatis, Cynthia, terris,
 Quantum oculis, animo tam procul ibit amor. 10
 Nunc agite, o socii! propellite in æquora navem,
 Remorumque pares ducite sorte vices;
 Jungiteque extremo felicia lintea malo:
 Jam liquidum nautis aura secundat iter.

gravis instat. Puella tandem ægre me in domum suam semel recipit, postquam sæpius me exclusit; si vero ad me accedit, in ultima lecti parte vestita cubat. Unicum illud erit mihi remedium, o Cynthia, mutato climate, quod amor tam longe discedet a meo pectore, quantum recedam a tuo conspectu. Jam agite, o sodales, in mare ralem perducite, pariterque vices sortiti remos impellite, et aptate malo supremo vela candida; ventus enim benignior secundam navigantibus ac prosperam

Nostram lect. exhibent B. B. B. L.—7. 8 'Augurale verbum est *admittere*. Causa nulla est cur de mendo suspicemur, aut conjecturam nescio quorum hominum *addicit* recipiamus.' Broukh. 'Vix ea me aut s. Guy. [Cf. sup.] *Negarit* membr. Palat. C. Com. Guarn.' Barth. 'Admittat in Colb. *Negarit* in Neap. Leid. 2. tribus Voss. Dorv. 1. et meo. *Rogarit* in altero Dorv. et *rogarim* pro varia lect. superscriptum. *Solvit* pro *dormit* in Borr. meo 1. [et C. Com.] *Dormit amica* in Regg. Colb. Ask. Leidd. tribus Voss. Dorvv. et meis, ac primis aliisque vetustis edd. *Venit amica* in Palatino. *Amicta* bene correctum fuit a Scaligero. Priore versu conjecerat *Vix ea me aut semel admittit*. Sed mollior est Heinsii conjectura, *Vix tandem aut semel admittit*. *Seu venit* vel notat, sui dat copiam: vel præferendum hic videtur *Seu veni*. Recte *veni* etiam malebat Kopp. Obs. Philol. cap. 11. p. 147. Add. Broukh. inf. ad El. 23. 15. sed quod veterem lect. *amica* reducendam existimet, et de socia lecti *amica*, quæ simul cum ea in extremo toro dormiebat, intelligat, non probo.' Burm. 'Venit amica Palat. membr. *Dormit amica* Bon. Guar. Dresd. Brix. Venet. Aldd. *Amicta* tuetur V. D. in Bibl. Phil. Gött. T. 1. p. 378. Erat tamen contra amictum Cynthiae Propertio præsens remedium, Cf. 11. 15. 18.' Barth. 'Amicta præclare Scaliger. Nugas agere videntur, qui *veni* substituunt.' Lachm.—9. 10 'Male subdistingunt. Scribe *mutatis Cynthia terris Quantum oculis, animo &c.*' Id.—11 'Noster 1. cum Groning. *navim*: quod est contra canonem Flav. Charisii lib. 1. Videndus tamen Vossius 11. Analog. 12.' Broukh. *Navim* est in cod. Scal. Leid. 2. Voss. 3. 4. Dorv. 2. Burm. 1. Vat. *Navem* dant B. B. B. L. *Æquora* recte emendatum censent Burm. Lachm. pro *æquore*, quod in Bon. Fruterii cod. Neap. Leid. 1. duobus Voss. Dorv. 1. Burm. 2.—12 *Pari* Heins.—13 *Duciteque* Groning. 'Jungite et Voss. 4. ut scribere potuisset Prop. sed alterum prætulit.' Burm.—14 *Nam Regius*, Borr. Burm. 1. et

NOTE

6 *Me premit Deus*] Amor, qui et Cupido. Tibull. 1. 9. 'Ipse Deus somno domitos emittere vocem Jussit.'

10 *Quantum oculis*] Vulgatissima sententia est, oblivionem amicitiae ex diuturniore absentia induci. Unde

proverbiam illud Græcorum apud Athenæum lib. iv. 'Procul degentes amici non sunt amici.' Ad mentem etiam Propertii docet Ovid. præsentissimum amoris tollendi remedium esse migrationem ac fugam.

Romanæ turres, et vos valeatis, amici; 15
 Qualiscumque mihi, taque, puella, vale.
 Ergo ego nunc rudis Adriaci vehar æquoris hospes!
 Cogar et undisonos nunc prece adire Deos!
 Deinde per Ionium vectus, cum fessa Lechæo
 Sedarit placida vela phaseus aqua; 20
 Quod superest, sufferte, pedes; properate laborem,
 Isthmos qua terris arcet utrumque mare.

præbet navigationem. O arces Romanæ, vœque, o amici, valete; tu quoque, o amica, qualiscumque mihi sis, vale. Jam igitur ego navigationis imperitus Adriatici maris advena vehar, Deosque marinos invocare mihi necesse erit. Postquam vero per Ionium mare transmissa navis curbaso longo itinere parve fracta quiescere fecerit in Lechæo tranquillo littore; quod reliquum est iter, vos, o pedes mei, sustinete: viam celeriter conficite per illud intervallum, quo Isthmus ex utraque parte ter-

antiquæ edd. Jam rectum judicat Burm. quod in reliquis codd. *Secundet* Reg. Bon. et *serenat* Dorv. 2. Hæc damnat Burm. qui monet: 'Vulg. firmatur a Nonio Marcello in 'Secundare' p. 169. ed. Mercer. ubi hunc vs. affert; ex quo etiam patet Nam frustra in aliis haberi.'—16 'Est quidam liber, in quo liquidis literis exaratum legitur *Johanna v.* Broukh.—17 *Tergo* Heins. Vnlg. non sollicitand. opinatur Burm.—18 *Cogor* Burm. 1. *Undosus* Markl. ad Stat. Sylv. p. 276. Vulgatam, ait Burm. vindicavit Dorvillius II. Misc. Obs. p. 74.—19 Valde hæret Burm. in explicando hoc l. et inter alia quærit an f. in voce *vectus* lateat *pelagus*, vel *ventus*, vel *cursum*. *Lechæi* Guy. Heins. *Lycæo* Neap. Voss. 1. 4. Dorvv. *Lycæo* Mentel. Burm. 2. et pr. edd. *Lycæo* Regg. *Lichæo* Ask. Colb. *Lecheo* Venet. ap. Barth. *Lycæo* Dresd. *Lechæo* veram esse scripturam pronuntiat Burm. ut primus Beroaldus restituit.—20 *Credidimus placida .. aqua* Heins. contra mentem Poëtæ, judice Burm.

NOTE

16 *Qualiscumque mihi*] Formosa nimirum, sed impudica. Sic etiam Ovid. *Amor.* 1. 6. 'Qualiscumque vale, sentique abeuntis amorem, Lente, nec admissio turpis amante: vale.'

17 *Adriaci æquoris hospes*] Indignatur Propertius, quod contra quod apud se statuerat, navigare cogatur. Dixerat enim supra Eleg. 7. 'At tu, sæve Aquile, nunquam mea vela videbis.' Adriacum porro et Adriaticum mare dicitur, quod Picenum, Æmiliam, Venetiam, Carnos, Istriam, et Illyricum alluit, Ionio Tyrrenæque conterminum, vulgo *Mars* seu *Golfo di Venetia*, quod a solis Venetis navigari solet, utpote cujus ipsi soli tenent imperium. Gallice dicitur *le Golfo de Venise*.

19 *Per Ionium*] Ionium mare, de quo jam sæpius, est illud quod a mari Adriatico incipiens inter Siciliam, Græciam, Macedoniam, Epirum, Achaiam, Peloponnesum, et Italiam interfusum extenditur.

Lechæo] Lechæum portus est urbis Corinthi ad occidentem, in sinu Crysæo seu Corinthiaco. Constat enim geminos portus fuisse Corinthi, Lechæum, et Cenchreum, testaturque Pausanias in Corinth. illis promontoriis Isthmum Corinthiacum disternari. Utrumque describit Plin. iv. 4. Strabo vero lib. viii. dicit uti portu Lechæo, qui ex Italia Corinthum navigant, ut Cenchreo, qui ex Asia. Ex hoc duplici portu Corinthus dicta est 'Bimaris' apud Horat. Od. 1. 7.

Inde ubi Piræi capient me littora portus,
 Scandam ego Theseæ brachia longa viæ.
 Illic vel spatii animum emendare Platonis
 Incipiam, aut hortis, docte Epicure, tuis;

25

ris æquor depellit. Deinde postquam me ora Piræi portus acceperit, ego via Theseæ longa brachia transcendam. Athenis vero aggrediar corrigere mentem meam disciplina Platonis, vel tuis hortulis, o Epicure; vel assiduum diligentemque operam

Placidam aquam Dresd. *Phasellus* Burm. 2.—21 *Sufferre* Neap. Ask. Voss. 4. Dorvv. Burm. 1. Dresd. Groning. *Properare* Frut. v. c. Voss. 1. Groning. *Properare pedes, sufferre* l. legit Struchtmeyer. Animadv. Crit. p. 102. 'Certe,' ait Burm. 'sufferre l. defendi posset ex Stat. XII. Th. 407. Nihil ad h. l. notavit Broukh. sed recept. lect. ei prælatam fuisse patet ex hac illius imitatione in Juvenilib. p. 453. Poëm.' 'Sufferre p. properare l. Non muto. Suspicio tamen Prop. dedisse sufferre, pedes, properate laborum; vel potius, Qui s. sufferre, pedes, properate laborem.' Lachm.—22 *Ismos* Brix. Q. tenuis Venet. 1. ap. Barth. et q. tenuit 2. Nescimus tamen quas edd. voluerit. 'Melius nostri libb. cum ed. Veneta utr. m.' Broukh. 'Utr. m. recte edidit et multis Veterum locis stabilivit Bronkhnsius; neque aliter legitur in Neap. Mentel. Heinsiano, Voss. 1. aliisque codd. et in Venet. 2. Vicent. Rhag. Volsci ac Beroaldi edd. Perperam utrinque vel utrinque in Voss. 4. Groning. Borr. Dorv. 2. Aldi utraque, Junt. Colin. et Gryphii: sed utrumque mare bene probavit Heins. N. Prop. p. 736. et ad Ov. VII. M. 394.' Burm. *Utrumque mare* Bon. Dresd. Brix. et Venet. ap. Barth.—23 'Nescio quo modo gratius ad animum cadit Groning. cod. et membr. Palat. lectio, mea lintea.' Broukh. 'Pisai Dresd. Mea lintea initio in Palat. membr. fuisse testatur Gebb. sed huic erasæ substitutam vulgarem.' Barth. Cett. codd. et edd. vetustæ me littora: quod defendit Burm. 'Utra lectio,' ait Lachm. 'vetior sit, non possum dicere. Tu Burmannum adito et nos Libro v. 6. 17.' Semper *Piræum*, non *Piræum*, scribend. pronuntiat Burm.—24 'Non male legi posset *Prendam*. Pro *Theseæ* absurde *Thessalia* Voss. 4.' Burm.—25. 26 'Nullus dubito quin primitus scriptum fuerit *stadiis*. Porro,

NOTE

22 *Isthmos qua terris*] Isthmus significatur Corinthiacus, qui nihil aliud est quam angustum illud terræ intervallum inter duo maria, *Ægæum* et *Ionium*, exporrectum, unde procedit *Peloponnesus*, in quo medio intervallo, seu in cujus intervalli faucibus, sita fuit *Corinthus*. Isthmum porro hunc Corinthiacum *Julius Cæsar*, *Cafigula*, ac *Nero Imperatores Rom.* infelici exitu, irritoque conatu, perfodere tentarant.

23 *Piræi portus*] *Piræus* portus fuit *Athenarum*, 400. navium capax, mûro duorum millium passuum orbi conjunctus.

24 *Theseæ brachia longa viæ*] Sic vocat *Propertius* viam illam inter lon-

gos muros *Themistoclis* consilio ab urbe *Athenis* ad mare usque 40. stadiorum spatio perductos, ut urbi *Piræus* portus jungeretur. *Thesea* via est illa, quam *Theseus* olim latronibus purgavit, liberamque a prædonum metu fecit.

25 *Spatii [studii] animum emendare Platonis*] *Philosophiam* significat, quæ morum est emendatrix, vitiorum expultrix, virtutumque commendatrix. *Plato* philosophus fuit insignis, *Academicæ* sectæ princeps, non minus morum integritate quam discipulorum frequentia celebris. Hic in *Academia* vico *Athenis* proximo primus scholas seu gymnasium erexit.

26 *Epicure*] *Epicurus* etiam philo-

Persequar aut studium linguæ, Demosthenis arma,
 Librorumque tuos, munde Menandre, sales ;

dabo eloquentia, quæ Demosthenis arma sunt, salesque et jocos comediarum tus-

nisi me omnia fallunt, scripsit Poëta *dux Epicure.* Broukh. '*Stadiis* prob. Vulp. Valcken. (ap. Kopp. Obs. Phil. p. 71.) et Klotz. ad Tyrt. p. 71. ed. nov. Bene saltem hæc stadia respondent hortis Epicuri voluptariis. *Docte Ep.* omnes libb. quo epitheto Epicurus quoque insignitur a Petron. cap. 132. *Dux* recepit Gött. improbantibus VV. DD. *Aut Ep.* malebat doctus Anglus, vel *note Ep.* Barth. '*Stadiis* . . . *dux Ep.* edidit Broukhuius, rejecta lectione, quæ olim in omnibus Mss. et editis obtinebat, *studiis* Bronkhuius primum in notis Mss. forte a Propertio *spatiis* scriptum fuisse coniecit, idque postea corruptum in *stadiis*, deinde abiisse in *studiis* opinabatur : sed in Notis editis prætulit *stadiis*, et velut certissimam lect. in contextu exhibuit. Ap. Claud. ii. de Laud. Stil. 139. Patruus meus Broukhuii emendationem in hoc Propertii loco laudat. Vulgatam tamen lect. olim probasse videtur Broukhuius, ut colligi potest ex Carminib. ejus Juvenilib. p. 425. ubi hæc imitatur. Deinde *docte Epicure*, ut in omnibus scriptis et excusis libris legebatur, non minus eum offendeat : edidit itaque et multis Veterum locis corroboravit, *dux Epicure.* Britannus in Misc. Obs. Vol. ii. p. 114. tentabat, relicto hiatu, *studiis*. . . *Incipiam ; hortis aut Epicure* i. ubi in nota subjecta Patruus meus [Cf. Barth. sup.] tentat reponere *hortis note Epicure* : observatque docti epitheton, Epicuro datum, non adeo ad eruditionem referendum esse, quam ad illud philosophiæ genus, quod sectabatur Epicurus, ut quisque in sua arte doctus dicitur : idque pluribus astruit G. Vlamingius, inedito, sed luce publica dignissimo, Commentario ad Boëth. iii. de Cons. Philos. metro 11. in fine.' *Burm.* *Docte* defendit Valcken. in Obs. Phil. Koppiensi p. 172. Huschk. in Ep. ad Sant. cum Fonteinio defendit *spatiis*, nec putavit *stadiis*, quod voluit Toup. in Addend. ad Theocr. Warton. p. 400. convenire huic l. '*Huschkii* rationibus inductus *spatiis* in ordinem recepti : et scripti. *docte Ep.* revocandam putavi.' Kuin. '*Hos* vsa. varie a multis, sed frustra, ut opinor, tentati. Hic l. etiam de repetitionibus concedamus, tam gravibus laborat vitiis, ut facile credam ita potius interpungi debuisse, vitato illo pravo loquendi genere *Platonis studia : Illic vel studiis animum emendare, Platonis Incipiam aut hortis, docte Epicure*, tuis : ut suo errore dixerit *Platonis hortos*, non librorum vitio. *Persequar aut* habes in proximo disticho, in priore *Illic vel*, variatione iis, qui hodie Latine scribere putantur, familiari, ignota Veteribus, qui vel sequente *aut* non magis dixerant, quam nos *entweder auch—oder aber*. Repetito *aut* vel certe pluribus membris disjunctivis antecedentibus vel poni potest, et aliquoties ita positum reperimus. Sc. *aut* prorsus excludit alterum, vel admittit. Hand meltum afuit, quin critici alterum distichon potius impugnant, '*Persequar aut* ' &c. in quo Huschkius etiam, cetera sibi obscura esse fassus, Burmanno *tuos librorum sales* pro, sales tuorum librorum, corruptum esse concedit ; præterea observans, '*libros*' vel '*libellos*' pro comediis dici. Guyetus et Heinsius audacia nimis et vaga, partim inepta quoque, commenti erant : *Graiorumque tuos, Ludorumque tuos, arma Libera tamque tuos*. Quid vero, si una interpunctionis nota addita omnia clara

NOTE

sophus fuit celebris, qui primus Athenienses hortos instituit, cum antea moris non fuisset in oppidis haberi rura. Unde et refert Laërtius Epicurum solum habere, ac in horto docere

consuevisse. Significat autem Poëta sese Athenis esse philosophaturum, sectaturumque aut dogmatica Platonica, aut Epicuri sectam.

27 *Demosthenis arma*] Unum De-

Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ,
Sive ebore exactæ, seu magis ære manus.

30

rum, o Menandre, sectabor; vel saltem tabella depicta, vel status ex ebore vel ex ære exquisita arte elaborata spectantem me detinebunt; vel temporum longinquitas,

~~~~~

fiunt? Sic distingue: *Persequar aut studium linguae, Demosthenis arma, Librorumque tuos, docte Menandre, sales.* Lachm. qui in textu uncinis includit vv. 25. 26.—27. 28. '*Persequar* Dresd. *Graiorumque* Guy. *Ludorumque* Heins. Id. et pro *docte* reponit *culte*, approb. Kopp. et V. D. Misc. Obs. qui et *comite* volebat. At ita omnia possumus omnes!' Barth. '*Persequar* in Exc. Modii, et Ask. sed *Persequar* hic positum est pro simplici, *sequar*. Aut deest Menteliano. Deinde et *Dem.* inseritur in Vat. 1. Regio, et primis edd. ante Aldinas: sed male. *Tuos librorum sales*, pro, sales tuorum librorum, corruptum esse non dubito, ne dicam *librorum Menandri* mentionem ineptam esse, et fere puerilem: sed et *docte Menandre* merito etiam viris doctis displicet, quia præcedit *docte Epicure*: nam *dux Epicure* ex sola Brookhusii conjectura editum est. Guyeto in mentem venerat *Graiorumque* vel *Græcorumque tuos*. Heinsius in ora ed. Ald. coniecerat *arma Libera, tumque tuos*: sed ad Prop. p. 786. *culte Menandre* legebat, vel *Ludorumque tuos*: quod ultimam ipse aliquando conieceram, vel *Mimorumque*. *Culte Menandre*, vel *comite*, etiam Dorvillius proposuerat in Misc. Obs. Vol. II. p. 115. *Burm.* 'In ordinem recepi *munde*. *Docte* a grammaticis profectum videtur.' *Knis.*—29 *Aut eb.* Guy. *Arte man.* Livin. et *ære juvent* Heins. quorum conject. duas postremas

NOTE

moethenem Atheniensem, oratorum principem, instar omnium appellavit; dixitque linguam seu eloquentiam esse '*Demosthenis arma*,' quia oratores tanquam armis muniuntur eloquentia. Ude et Cic. lib. I. de Invent. 'Qui vero ita sese armat eloquentia, ut non oppugnare commoda patriæ, sed pro his pugnare possit, is mihi vir et suis et publicis rationibus utilissimus atque amicissimus civis fore videtur.' Petronius etiam dixit: '*ingentis quantiat Demosthenis arma.*'

28 *Docte Menandre, sales*] Menander, seu Menandrus, Atheniensis, poeta fuit comicus, strabus, mente acutus, amore in mulieres insanus. Comædias scripsit 80. Tanto porro fuit in pretio, ut etiam oblati magnis honoribus ac divitiis invitatus sit ab Ægypti regibus. De Menandro scribens Quintilian. Instit. Orat. x. 1. ait: 'Vel nunc [Menander], meo quidem iudicio, diligenter lectus ad

cuncta que præcipimus efficienda sufficiat: Ita omnem vitæ imaginem expressit; tanta in eo inveniendi copia, et eloquendi facultas; ita est omnibus rebus, personis, affectibus accommodatus... Atque ille quidem omnibus ejusdem operis auctoribus abstulit nomen, et fulgore quodam suæ claritatis tenebras obdixit.' De Menandro quoque canit Ovid. Trist. II. 369. 'Fabula jucunda nulla est sine amore Menandri; Et solet hic pueris virginibusque legi.'

29 *Aut certe tabula*] Tabulis pictis ac signis inspicendis vehementer oblectabantur Romani. Testatur autem Plinius cum nostro Propertio magnam copiam Athenis fuisse tabularum ab Apelle, Zeuxide, Parrhasio, pictarum.

30 *Sive ebore exacta*] Signa etiam ex ebore vel ære diligenter a peritissimis artificibus elaborata Athenis visebantur.

Aut spatia annorum, aut longa intervalla profundi,
 Lenibunt tacito vulnera nostra situ.
 Seu moriar, fato, non turpi fractus amore :
 Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

vel diuturna maris intercapedines silenti in pectore meo sedabunt mala mea. Si vero ex fatorem lege mortem obibo, non saltem infami occatus amore occumbam, mihiq; ista dies leti decora erit.

damnat Burn.—31 *Et sp. Brix. et Venet. ap. Barth. 'Aut l. Regg. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. et omni. fere reliqui codd. et edd. vetustæ: ideoque sic edidi, non et l. ut in ed. Scal. et Broukh. [et Barth.] ut correxerat etiam Markl. Arctum in aliis legi notat Passeratius, quod recte rejecit. Longi Heins. in marg. ed. Ald.' Burm.—32 'Situ divinabat Gebh. quod vix possum non probare. Potest tamen situ commode sensu servari, si Tempus et Longinquitatem capias pro personis divinis.' Broukh. 'Situ D. Heins. ad Sil. p. 434. Nihil mutand.' Barth. 'Situ verissime D. Heins. ut filius ejus in marg. ed. Ald. etiam conjecerat: et ita olim jam correctum fuisse patet, quia, Porreus eid. ed. ascripserat situ in aliis esse. Heinsii emendationem, ut ei pro more obloqueretur, improbavit Danaq. ad Sil. p. 328. In Mas. tamen omni. et edd. antiquis situ reperi, quod probat Passerat. H. tamen l. situ admittend. videtur: neque aliter legebat Markl.' Burm. 'Husch. in Ep. ad Sant. p. 78. jure optimo dubitat, an 'tacitus' ad situ hoc sensu quadret, et codd. omnium script. situ perbene tueretur.' Lachm.—33 *Aut m. Guy. Faste Mental. Fratus am. Regius. Turpefactus Voss. d. —34 'Eque erit Heins. In Dorv. 2. m. non inhonesta d.**

NOTE

31 *Aut spatia annorum]* Nullum tus dolor, cui longinquitas temporis
 enim tantum est malum, nullus tan- aut locorum distantia non medeatur.

ELEGIA XXII.

AD TULLUM.

FRIGIDA tam multos placuit tibi Cyzicus annos,
 Tulle, Propontiaca qua fluit Isthmos aqua,

O Tulle, an tibi per tanti temporis spatium placuit Cyzicus inamena ac gelida,

1 Duo priora huj. El. disticha ab interpolatore esse putat Guy. citra necessitatem, ut judicat Burm. Ceterum jam Heins. *Cyzicus* Regg. Brix. *Circiter* Bon. *Cyzius* Dresd. *Cirricus* Voss. 1. *Garricus* Mentel. Groning. *Cirzicus* Borr. *Cisicus* Neap. *Cisicus* Ask. ut et in aliis codd. haberi testatur Voss. Adden-

NOTE

1 *Frigida tam multos]* Tullum ami- qua nihil in toto terrarum orbe pul-
 cam diutissime peregrinantem Pro- chrius ac mirabilius esse demonstrat.
 pertius revocat in urbem Romanam, Quis vero fuerit ille Tullus, incertum

Dindymus, et sacrae fabricata juvenca Cybebae,
Raptorisque tulit qua via Ditis equos.

*qua Isthmus mari Propontiaco alluitur, Dindymusque ubi templum Diae Cybele ad-
locatum est, iterque quod equos Ditis Proserpinam rapientis tulit? Si forsan oblec-*

dis ad Thucyd. p. 676.—2 *Propontiacae aquae* Heins. quod placet Burmanno, si de freto Propontidis capiamus. *Qua* Dresd. Immo Brix.—3 '*Dindyma qua Argivo* (al. *Argivum*) *et quae sunt templa alta Cybelles* Passerat. in vet. lib. reperit, unde ipse refingit, *D. qua Argivae sunt templa sacra Cybella*; vel *Dindyma, quae sacra fabricata in templa Cybella. Fabricata inventa* dictum ut 'Graiorum obscura reperta' ap. Lucret. r. 137. (In Dresd. et Brix. etiam *sacra pro sacra*.) Nihilominus tamen minus Vossii emendat. adoptavit cum Vulp. et Gött. Broukh. '*Sacra fabricata inventa* in omn. codd. et edd. vetustis: et ap. Nestorem in Vocab. in '*Dindymus*,' quod tuetur Scaliger. *Insecta* in illius Excerptis. *Dindyma qua Argivum* Perr. v. c. *Dindyma qua Argivam fabricata juvenca Cybele* est in Vat. 2. quod favet Heinso conjicienti *Dindymaque Argivae fabricataque templa Cybeba*: vel *Dindymaque ac Phrygiae* legebat. Guyeto placebat *Dindymaque Argivae quae sunt templa alta Cybella*, vel, *quae surgunt templa Cybella*. Sed Bronkh. merito recepit Is. Vossii restitutionem, eamque auro contra non caram vocat, qui in Obs. ad Catull. p. 161. legend. monuit *sacra fabricata juvenca Cybella*, quam laudat etiam Wassius, et a cod. Rich. Meadii confirmari testatur in Addendis ad Thucyd. p. 676. Burm. '*Sacra fabricata juvenca Cybebae* egregie Is. Voss. nisi quod *Cybebae* scribend. Libb. vett.] *sacra f. inventa Cybele*. Neap. *Cibele*, ut solet in talibus.' Lachm.

NOTÆ

est, nisi forsan filius fuerit fratris L. Volcatii Tulli, qui collega fuit Augusti in secundo ipsius consulatu, ut scribit Dio sub fin. lib. XLIX. nam supra dixit Propert. l. 6. 'Tu patrui meritis conare antequam secures.'

Cyzicus] Vel Cyzicum, civitas est minoris Asiae ad Propontidem, quae quondam magnitudine ac pulchritudine primis Asiae urbibus non cedebat, paci, belloque apta, mœnibus, arce, turribus marmoreis, armisque incluta.

2 *Propontiacae aqua fuit Isthmus aqua*] Propontis dicitur totum illud mare, quod ab Hellesponti angustiis ad Thracium usque Bosporum protenditur. Nam Geographi primas maris Aegaei sese coarctantis angustias Hellespontum vocant. Deinde illa laxitas, in quam latius exspatiatur aënor, Propontis appellatur; ubi vero iterum mare in arcum coit, ac stringitur, Bosporus Thracicus nuncupatur. Deinde ubi rursus diffunditur, Pontus Euxinus dicitur. Isthmum autem

dicit Poëta allui Propontiacis undis, quia nimirum Cyzicus civitas, ut dictum est, satis ampla, intra Propontidem sita, arcto tantum et angusto terrae spatio in mare porrecto adhaerebat continenti; ut testatur Pompon. Mela r. 19. 'Trans anmem,' inquit, 'sedet in cervice peninsulae Cyzicum.'

3 *Dindymus*] Seu Dindyma, orum, mons est urbi Cyzico imminens; unde et aliquando Cyzicus dicta est Dindymis, ut scribit Plin. vi. 32. In monte Dindymo Cybele Deorum matris, quae et inde dicta est Dindymene, et Dindymi domina, templum est olim ab Argonautis aedificatum; ut testatur etiam Strabo lib. XII. Hic porro Propertii locus videtur corruptus, nam vario modo legitur a variis. Libri veteres habent: *Dindyma qua Argivum, et quae sunt templa alta Cybelles*. Sic autem Passeratius legendum putavit: *Dindyma qua Argivae sunt templa sacra Cybellae*: vel hoc

Si te forte juvant Helles Athamantidos urbes, 5
 Nec desiderio, Tulle, movere meo;
 Tu licet aspicias cœlum omne Atlanta gerentem,
 Sectaque Persea Phorcidos ora manu,

tant te, o Tulle, civitates Helles Athamantidos, meique desiderio teneris; tu quævis aspectus Atlantem totum cœlum humeris sustententem, caputque Phorcides ampu-

—4 Sic Mentel. Vat. 1. Borr. Groning. Heinsian. et pr. edd. *Quæ* Aldd. Junt. Colla. Gryph. aliæque, quod etiam Guyeto placebat. 'Diu est cum VV. DD. reposuerunt *quæ*. Sed nihil opus, modo ista omnia recte distinguas.' *Lachm.* qui punctum medium ad fin. vs. 2. minimum ad fin. vs. 4. et maximum ad fin. vs. 6. ponit. *Quæ* dant B. B. B. L.—6 *Juvant* Dresd. *Hathamant.* Ald.—6 'Et nemo sollicitavit, neque aspectum habuit de mendo. Groninganus *Nec*: optime.' *Bronkh.* 'Nec restituit Guy. ex Modii cod. et Palat. *Nec* esse in Ferrarii lib. observat ed. Cant. *Mei* vult Bronkh. contra idiotism. Prop.' *Barth.* 'Et in plerisque codd. et edd. antiquis; sed in Colot. Vat. 1. 5. recte *Nec*. *Tuo* male in Vat. 5.' *Burm.*—7 *Ferentem* Mentel.—8

NOTE

modo: *Dindyma, quæ sacra fabricata in templa Cybella.* Quæ quidem lectio sensum efficit apertum ac planum ad mentem Strabonis mox laudati. Argivi namque sunt Argonautæ, qui templum Cybellæ Argivæ in illo monte dedicaverunt. Scaliger autem locum hunc sic explicat: 'Fabricata inventa Cybellæ,' inquit, 'sunt urbis Cysici fabricæ, quæ pulcherrimæ erant in hoc oppido. Vocat autem Poëta Cybellæ fabricas, quia oppidum illud Cybelen colebat.'

4 *Raptorisquæ Ditis, &c.*] Dis, itia, Latinis dicitur Pluto, quem hoc in loco Propertius dicit circa Propontidem rapuisse Proserpinam; licet omnes alii fere scriptores eam in Sicilia raptam fuisse referant.

Tulit quæ via equos] Ad Heracleam, urbem Ponti, specus est Acherusia, quæ ad Inferos aditum patere fabulati sunt veteres. Unde per illam viam acspecum Proserpinam rapuisse Plutonem dicit Propertius. Inde etiam extractum ad superos ab Hercule Cerberum Inferorum custodem existimant.

5 *Helles Athamantidos urbes*] Hel-

lespontiacas civitates intelligit, quæ ad Hellespontum sitæ sunt. Hellespontus autem est fretum illud angustum; quod inter *Ægæum* mare et Propontidem, inter *Seatum* et *Abydum* interfuit; hodie valgo *El fer*, vel *Il stretto di Gallipoli*; Gallice, *le détroit des Dardanelles*. Hellespontus porro dictus est ab Helle Athamantis, regis Thebarum, filia, quæ una cum fratre Phryxo novercam fugiens, Pontumque trajiciens, decidit in mare, in quo summersa est. Ovid. in Epist. Leandri: 'Hoc mare, cum primum de virgine nomina mersa Quæ tenet est nactum, tale fuisse puto. Et satis amissa locus hic infamis ab Helle, Utque mihi pareat, crimine nomen habet.'

7 *Cœlum Atlanta gerentem*] Atlas, Iapeti et Clymenes filius, frater Promethei, Mauritanie rex, magnus fuisse dicitur astrologus, sphaeramque primus adinventis; unde cœlum portare humerisque sustinere fingitur. Virg. iv. 'cœlifer Atlas Axem humero torquet stellis ardentibus aptum.' Atlas etiam Mauritanie mons est altissimus, in quem Atlas rex

Geryonæ stabula, et luctantum in pulvere signa

Herculis Antæique, Hesperidumque choros;

10

Tuque tuo Colchon propellas remige Phasim,

Peliacæque trabis totum iter ipse legas,

tatum manu Persee, Geryonis armenta, Herculisque et Antæi inter se pugnantium vestigia pulveri impressa, Hesperidumque choros; ac tu Colchicum Phasim remige tuo impellas, omnemque peregrinationem navis Peliacæ ipse

'*Tactaque* Heinsian. *Sertaque* Leid. 1. *Tectaque* in meo 1. An f. *Cæaque*? *Phocidos* corrupte Neap. a m. pr.' *Burm.*—9 '*Geriona* unus Reg. unus Colb. Ceteri omn. *Gerionis*, quod non est admittend. ut luculenter ostendit Heins. ad Ov. Ep. Hermion. 9.' *Broukh.* '*Geryonæ* unus Reg. unus Colb. Cett. omn. etiam Dresd. *Geryonis.*' *Barth.* '*Geryonis* Regius, Colbertina, Neap. Borr. Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. mei, et Ask. in quo male *luctantem*: sed *Gerionæ*, ut recte edidit Broukh. jam in primis ceterisque vetustis edd. legitur.' *Burm.*—11 '*Colchum* habent libb. scriptione Latina.' *Broukh.* '*Colchum* Guy. et sic Vat. et Posth. cum Ed. pr. Brix. Venet. *Colchus* pro, *Colchicus.* *Colchin* Dresd.' *Barth.* '*Recte Colchum* correxerunt VV. DD. quod firmatur a codd. et pr. edd. non *Colchon*, ut in Aldd. Junt. Collin. Gryph.

NOTE

conversus dicitur a Perseo, cum ipsi caput Gorgonis Medusæ spectandam objecisset.

8 *Persea Phocidos ora manu*] Phorcis est Medusa seu Gorgonis, cujus caput amputatum est a Perseo. Gorgones fuerunt tres filie Phorci, a quo Phorcides dictæ sunt. De Perseo jam supra satis superque dictum est.

9 *Geryonæ stabula*] Rex fuit Hispaniæ Geryon, quem tricorporeum seu tripitem fuisse fabulati sunt. Alii dicunt fuisse tres tantæ concordie fratres, ut uno animo duci viderentur. Geryonem Hercules interfecit, ejusque boves et armenta, quæ erant copiosissima, abegit in Græciam.

10 *Herculis Antæique*] Statuas et simulacra. Antæus Terræ filius fuisse dicitur, qui cogere solebat hospites, ut secum palæstra decertarent, quos deinde inter luctandum eneeabat. Hunc Hercules a terra sublimem medio corpore oppressum eliait. Pli-nius autem III. 8. a Polycleto factam refert Herculeum Antæum procul a

terra sublimem opprimentem.

Hesperidumque choros] Hesperides sorores tres dicuntur filie fuisse Hesperii, fratris Atlantii, quas poetæ finxerunt hortos habuisse nemore aurifero pretiosos, quos pervigil servaret draco, quem Herculis dicitur interfecisse, pomæque aurea abtulisse. Significat autem hoc loco Pœta, quod in hortis suis Hesperides choros decorent, choreasque agerent.

11 *Colchon Phasim*] Phasis fluvius est Colchicæ regionis seu Colchorum maximus, ex Armeniæ montibus nas-cens, et in Pontum Euxinum illabens.

12 *Peliacæque trabis*] 'Peliacæ trabis' est navis Argo, quæ ex arboribus et lignis e Pelio Thessaliæ monte prognatis constructa est, quæque Argonautas in Colchidem ad vellus aureum vexit; ut canit etiam noster Catall. in nuptiis Pelei et Thet. carn. LXRV. 1. 'Peliacæ quondam prognatis vertice pinus Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas Phasidos ad fluitas.'

Qua rudis Argoa natat inter saxa columba

In faciem proræ pinus adacta novæ;

Et qua Gygæi visenda est ora Caystri,

15

Et qua septenas temperat unda vias;

perlustres, qua parte pinus inculta in formam navis recentis exstructa fertur inter cautes cum columba Argoa, et qua parte spectanda est regio Caystri Gygæi, et qua alcous unicus in septem divinus cursum suum moderatur; cuncta

aliisque.' *Burm.*—13 *Argæa* Voss. 3. Ask. *Burm.* 2. *Damnat* *Burm.* *Argo-*
duce natat *Vat.* 5. *Intra* Ask.—14 *Pin.* ad *oas* improbat *Burm.* quod in *Colb.*
et in *marg. adæpta.*—15 'Multos incertos certare super hoc versu vidimus.
Nostrî duo cum *Groning.* ac *Borr.* et tribus *Gebhardi* libris *Et si qua*
origæ exhibent: quod ipsam in suo repertum *Scaliger* mutavit in *quadrigæ.*
Is. *Vossius* *Obsæ.* in *Melam* reponebat *Et si qua* *Ortygii.* Nihil poterat
melius: et tamen in *Notis* ad *Catullum* substituit *Et si qua* *Phrygii.* Versu
lect. vestigia satia clara servarunt *Regg.* *Et si qua* *Origæ*; (unde manavit
ceterorum *73 origæ*;) est et in uno *Ogygiæ*, quod ipsam non multum abdidit.
Etiam editio princeps, et ei proxima *Venetæ*, habent *At si qua* *Origæ.* Inde
vides paulatim mutatione elici *Ortygii*, quo modo omnino legi debet. *Ezech.*
Spanhem. *Obsæ.* in *Callimachi Hymnos*, sollicita cura examinat hunc ipsam
Poëtæ nostri locum, p. 305. sqq. affertque multas rationes, cur *Scaligeri*
quadrigæ, *Vossii*que vel *Phrygii* vel *Ortygii* non possit admittere, doctas
perfecto atque acutas. Quæ tandem eo redeunt, ut, si conjecturis sit locus,
illam *Lipsii*, *cygæi* *Caystri* reponentis, omnino alia potior arbitretur;
aut receptam lectionem *Gygæi* loco non movendam putat. Quod si istud
Gygæi in illo usquam vetere libro compareret, causa nulla esset quare rejiceremus:
sed primum est conspectum in *Volsc.* 2. h. e. totos annos tredecim
post principes add. quæ a manu scriptis libris nihil abibant. Nota est
autem huj. hominis temeraria audacia, quidvis quovis modo refingentia,
neque hoc loco vel verbulo uno indignantia, unde hauserit suum *Gygæi*: quod
tamen factum oportebat, ubi a lect. jam recepta discedebatur. Atque hoc
ne gratis dixerim, ecce ipsa *Volsci* verba: '*At si qua origæ.* Locus men-
dam habet, quam ita castigandam censeo, *Et qua Gygæi.* Alii *cygæi*, alii
olorigæi: legend. putarunt; non placet.' Habemus confidentem reum, et
simul antiquam scripturam agnoscentem. Tamen *Volscum* *Lipsius* non
viderat: itaque *Berealdum* audiamus: '*Gygæi ora Caistri.* Caieter fluvius
est *Lydiæ* *Sardibus* proximus, a quo dicitur *Caietrianus* campus. *Gygæum*
cognominat *Poëta* a *Gyge*o lacu ejusd. regionis, qui alio nomine dictus est
Colonus. In vetust. cod. legimus *olorigæi*: quod non displicet,' &c. His in-
ductus adolescentulus *Lipsius* *cygæi* *Caistri* reponebat i. Var. Lect. 2. quod
opus vir factus abolere voluit, nec potuit. Videmus itaque in qua officina

NOTÆ

13 *Argoæ columba*] Argonautas mon-
straverat *Phineus*, ut columbam, quam
ipsi dederat, viæ ducem ad *Symple-*
gadas insulas emitterent, quam ab
Argo navi vocat *Argoam* *Propertius.*

Inter saxa] *Symplegades*, seu *Cyaneæ*
insulæ sunt, quæ procul visentibus
apparent cantes sive scopuli
inter se concurrentes. Sunt autem

trans *Boeoporum* *Thraciam* in ipso
Ponti *Enxini* ingressu.

14 *In faciem proræ novæ*] Omnium
namque navium prima fuisse dicitur
Argo.

15 *Gygæi Caystri*] *Cayster* fluvius
est *Lydiæ*, qui dicitur *Gygææ* a
Gyge, *Lydorum* quondam rege, a quo
etiam 'lacus *Gygæus*' *Eleg.* 11. hujus
libri. *Sardes*, urbem *Lydiæ* nobilissi-

Omnia Romanæ cedent miracula terræ.

Natura hic posuit, quicquid ubique fuit.

terrarum orbis miracula cum agro Romano non contentent. Ibi natura protulit,

Cayster Gygeus, in qua item Cygnus fuerit factus. Spero homines elegantes facile passuros ut Ortygius dicatur, in tanta conspiratione veterum librorum, utque constet Vossio sua laus ob locum tam pulchre emendatum.' Broukh. 'Si qua orige Bon. Et si qua orige Poeth. Palatt. cum libro Passeratii. Origæ C. Com. At si qua orige Ed. pr. Origæ Dresd. Vult Guy. Aut si quadrigi. Editio an. 1475. et ei proxima Veneta exhib. At si qua Origæ. Brix. Si quæve Gygei: quare gygæi non primum in Volsc. 2. apparuit. Si quæve olorigeri est in Venet. 1500. Et qua Gygei toetur Spanhem. ad Callim. H. Dian. 257. rejectis aliorum conj. inprimis Volsci, [cf. sup.] qui Phrygii et Ortygii substituebat.' Barth. 'Vossii emendationem in contextu recepit, multisque propugnavit Broukhusius: repudiata altera Vossii ad Catull. p. 108. Et si qua Phrygii; quæ certe priori postponenda, licet ipse Vossius eum præferret. In uno Reg. Et si qua Ogygia: in altero At si qua Origæ: ut in pr. edd. In Ask. et meo utroque orige visenda. Et qua Origæ in Perr. v. c. Vat. 2. Exc. Scal. Heinsiano. Borr. Groning. Leidd. tribus Voss. et Dorvv. In Vat. 1. Et si qua Origi. In aliis ejusd. Bibliothecæ Si quæve Leggæ, Si quæve Gygæi, vel denique Si quæve olorigeri. Et qua Gygei in Aldd. Junt. Colin. Rouill. Gryph. aliisque: quod ex Volsc. 2. petitum esse indignatur Broukhusius, Volscio plerumque iniquior, nam ille in Notis monnerat alios cycnei vel olorigeri legere: sed Gygæi in Brix. jam extare notavit, et hanc lect. recepit editor Elect. Minor. Etonens. Scaliger reponebat Et si quadriga: et per quadrigam Caystri intelligebat quatuor urbes Ephesi nobiliores, Ephesum, Smyrnam, Colophonem, et Miletum: quod nimis longe quæsitum et contortum videtur: et absurdam hanc interpretationem vocat editor Elect. Minor. Etonens. Inde tamen Guy. formabat Et [vid. Barth. sup.] si quadrigi. Heins. vero N. Prop. p. 737. tentabat Quæve Ephiræci, vel Aut qua Smyrnat, vel Si qua et olorigeri, aut Si qua et cycnei. Cycnei [cygnæi Lipsa. ibi legisse notat Barth. Eod. tamen redeunt.] Caystri etiam conjecerat Lips. 1. Var. Lect. 2. et hoc ultimum præ ceteris virorum doctorum conjecturis calculo suo probavit Spanhemius, ad Callim. H. Dian. 257. Illud itaque præferendum videtur, vel olorigeri Caystri.' Burm. 'Spanhem. improbat Vossii [cf. Barth. sup.] correctionem Phrygii. Unice veram lect. judicat, Gygæi. Recte.' Kuin. 'Libb. scripti meliores habent Et si qua orige vel origæ, nisi quod si nonnullis exulare videtur, quanquam Burmanni Notis hic aliquid erroris aspersum Livineius et Broukhusius arguant, qui in Groning. Mentel. Heinsian. Borr. si legi testantur, quod ille abesse notat. Itali tentarunt Si quæve olorigeri; tum Calderinus Si quæve Gygæi; alii Et qua Gygæi; unde nuper factum Et si qua Gygæi; quæ 'unice vera lect.' verum uno, quem detrectat, semipede donat; [Kuinoelem perstringit, qui sic editum exhibet, sed f. errore typoth.] alii alter: sed omnia ab optimorum libb. scriptura nimis differunt. Proxime verum, ni fallor, Vossius Et si qua Ortygii. Potius est ut reponamus Et si qua Ortygia.' Lachm.—16 Temperet Borr. Heinsian. Perforat Guy. quod reprobatur Burm. Minas pro vias Franc. 1. Septenas incerto numero dictum, aut centenas legend. censet Burm. qui damnat editorem Elect. Minor. Etonens. accepti τὸν minas.—17 'Mur. xvii.

NOTE

nam, alluit Cayster, ac deinde per regionem amœnissimam labens in sinum Ionium influit. Dicitur autem 'visenda ora Caystri,' tum propter regionis amœnitatem, tum propter

urbium, quæ in ea sunt, nobilitatem. Multa pro more suo hic conjicit, divinatque, ac mutat Scaliger, quæ nos relinquimus.

16 Qua septenas temperat unda vias]

Armīs apta magis tellus, quam commoda noxæ,

Famam, Roma, tuæ non pudet historiæ :

20

Nam quantum ferro, tantum pietate potentes

Stamus : victrices temperat illa manus.

Hic, Anio Tiburne, fluis, Clitumnus ab Umbro

Tramite, et æternum Marcius humor opus ;

quæcumque alibi admiranda fuerunt. Hæc regio longe magis bellis idonea est, quam culpa injuriæque accommoda. O Roma, fama tuam historiam non erubescit. Quantum enim armis, tantum religione valemus : victrices manus illa moderatur. Ea in regione laberis, o Anio Tiburtine, Clitumnusque fluit ab Umbro nemore, ac Mar-

Var. Lect. 12. errore memoriæ, ita landat h. vs. O. sunt pariter rerum miracula Roma.' Broukh. 'Cedant Heins. et mox ubique nitet vel sui est : sed nihil tentand.' Burm.—19 Nasse Posth. pronunt. Italica, monente Barth.—22 'Lips. malebat illa, III. Var. Lect. 2. Ei [Livin.] Canter. [in marg. in Douss.] et Passerat. accesserunt : ac deinde J. M. Mattius 1. Opin. 14. Sane in Borr. legitur. Tamen satius est servare antiquam lect. ira, quam et Gronov. defendit N. in Papin. 1. Th. 112.' Broukh. 'Sane Propertianus idiotismus ignoratus librario potuit occasionem dare illa substituendi.' Barth. 'Illa edend. censui, tam auctoritate codd. quam virorum eruditorum consensu. Legitur in Vat. 5. Borr. Leid. 2. Ask. recte omnino. Pro ira stat Heins. N. Prop. eamque Grut. ineditis Suspicionum schedis confirmare conatur. Dubitat editor Elect. Minor. Eton. sed 'illa tamen retinuit, quia sic in uno lib. legi edoctus erat : plures vero in hanc lect. consentire codd. notavi.' Burm. 'Illa prima specie blanditur, sed falsa est.' Lachm.—23 'Almo male in meo 2. Tiberine Groning. Ask. [Palat. membr.] Leid. 2. Voss. 3. Dorv. 2. Tiburtine meus 1. Tiburine C. Com. [Guarn. Mentel.]

NOTE

H. e. fluvius unus in septem vias, septemque alveos unus alveus divisus cursum suum moderatur, ac minus rapidum reddit. Per septem porro vias quas 'temperat unda,' vel Rheum fluvium Phrygiæ, qui septem habet vada, significat, vel Gangem, Indis fluvium, qui septem ostiis in mare delabitur Orientale; de quo Virg. *Æn.* ix. 'Cum septem surgens sedatis amnis altus Per tacitum Ganges:' vel Nilum intelligit, qui septem ostiis celeberrimis Ægyptum fœcundans in Mare Mediterraneum ingreditur. De hoc jam supra satis superque diximus.

18 *Natura hic ponit*] Sic etiam Plin. xxxvi. 15. 'Verum,' inquit, 'et ad urbis nostræ miracula transire conveniat, nongentorumque annorum

dociles scrutari vices, et sic quoque terrarum orbem victum ostendere; quod accidisse toties pæne, quot referentur miracula, apparebit : universitate vero coacervata et in quendam cumulam unum coniecta, nonnulla magnitudo exsurgit, quam si mundus alius quidam in uno loco narretur.'

19 *Armīs apta magis tellus*] Hanc etiam dixit Virg. *Æn.* iv. 'Gravidam imperiis belloque frementem.'

21 *Nam quantum ferro*] Quantum armis ac bello, tantum religione, fide, et clementia valemus.

22 *Temperat illa [ira]* Antiqui codices melius habent *temperat illa manus*.

23 *Hic, Anio Tiburne, fluis*] De Antiene fluvio, qui Tiburtinum agrum oppidumque rigat, ac deinde in Tibe-

Albanusque lacus socii Nemorensis ab unda,
Potaque Pollucis nympha salubris equo.

25

cia aqua monumentum nunquam interitum; Albana quoque palua a fonte socii Nemorensis, et aqua salutaris hausta Pollucis equo. Sed ibi non serpunt cerasta,

Borr. h. e. *Tiburne*, quod in Neap. Venet. 2. Vicent. Rheg. Ber. et sic Scaliger et Gay. *Tiburte fluis* Markl. et editor Elect. Eton. Minor. ut in ed. Volsc. Aldd. Junt. Coliu. Rouill. Gryph. Canteri, et in quibusd. codd. legi testatur Beroaldus. *Tiburte fluit* placebat Schraderi, Emend. cap. 81. idque admittend. videtur. *Flues* male Ask. Groning. Voss. 1. 4. meus 2' *Burm.* *Ditumnus* Dread. *Liturnus* Voss. 1. *Liturnus* Neap. Borr.—24 'Martius vitiose omni. fere codd. et edd. vetust. ut passim.' *Burm.* Marc. dant B. B. B. L.—25 'Albani lacus Vat. Dread. *Albanus lacus*: et s. Brix. cum cett. edd. pler. nisi quod Venet. et socia habet. *Albanus lacus et socii* in suis libb. constanter invenit editor Cant. Ipse tamen *socia* prætulit.' Barth. 'Albanus lacus et socii Regg. Mentel. tres Voss. Dorr. 1. meus uterque, et priscæ edd. *Albanus lacus et socii* Ask. Conjecerat Franc. *Albanus lacus, et socia.* Et unda Groning. *Umbra* male Mentel. Heinsian. Rejecta Scaligeri emendatione, censet editor Elect. Minor. Etonens. legendum *socia N. in unda.*' *Burm.* 'Quid veremur ejicere *Albanusque lacus socii*, quod Caj. tantum habet? Colot. Perr. v. c. duo Vat. [1. 5.] *Albanusque lacus socia*, non melius. Scribe cum Franc. et Venet. 1500. ap. Barth. *Albanus lacus et socia.* Lachm. Unde intelligas quam ed. Barthius velit, cum de Veneta loquitur. Nostram lect. dant B. B. B.—26 'Recte *nympha* ex Varrone restituit Scaliger.' *Broukh.* 'Nympha correxerunt VV. DD. pro *lympha*, quod in plerisque codd. et edd. vetustis: et sic Heins. ad Ov. Ep. v. 31.' *Burm.* *Unda* Dread. 'Recte

NOTE

rim insuit, supra dictum est satis. Dicitur vulgo *Teverone*.

Clitumnus ab Umbro] De Clitumno etiam, Umbriae fluvio, cujus aqua pota boves facit candidos, dictum est 1. 20. 7. et 11. 19. 25.

24 *Tramites*] *Trames* pro sylva ponitur, quia nimirum ibi frequentes sunt *tramites*.

Martius humor] De aqua etiam Marcia dictum est ad Eleg. 2. 12. hujus Libri.

25 *Albanusque lacus*] Juxta Albam, Latii urbem, nemo est Albanum dictum, in quo etiam lacus Albanus, cujus aqua quondam supra modum intumescens Veiorum expugnationem presagiiit. De hoc Liv. Lib. v. 'Albano lacui' proximus est etiam mons Albanus.

Socii Nemorensis] Juxta Ariciam, non procul a monte Albano, nemo est Aricianum dictum, in quo et lacus

Aricianus, qui et Nemorensis dicitur. Dianæ lacus ille sacer olim fuit; unde et speculum Dianæ vocatur. Artemisium vocat Strabo Lib. v. 'Mons Albanus,' inquit, 'habet lacum ampliolem eo qui ad Artemisium nomen jacet.' De nemore porro Aricino dictum est 11. 32. Nemorensis autem lacus 'socius' dicitur Albani, vel quia non longe ab invicem absumt, vel quia ex iisdem fontibus oriri crediti sunt.

26 *Potaque Pollucis nympha*] Fons est Juturna, cujus aquam bibisse quondam dicitur Cyllarus, Pollucis equus. Dicitur autem 'salubris' aqua Juturnæ fontis, quia fuisse dicitur agris salutaris. Duplex autem Juturnæ dicitur fuisse fons: alter in agro Latino in antrum Numicum influens; alter vero Romæ in Velabro, ubi nunc sacra ædes sanctæ Mariæ Liberatricis.

At non squamoso labuntur ventre cerastæ;

Italia portentis nec furit unda novis.

Non hic Andromedæ resonant pro matre catenæ;

Nec tremis Ausonias, Phœbe fugate, dapes.

30

Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes,

Exitium nato matre movente suo.

quorum albus squamis horret; neque etiam mare Italiam monstris insolitis concitatur. Ibi non sonant Andromedæ ob maternam fastum vincula; neque tu, o Phœbe, indignatus abhorres Ausonias epulas. Neque ibi in cuiusquam vitæ perniciem absentes incensi sunt ignes, genitricis filio suo necem machinante. Ibi furentes Bacchæ

libb. tantum non omnes *lympha*. Lachm.—27 *Labuntur* Guarn. Colb. Mentel. Voss. Burm. 2. Venet. 2. Rheg. *Labuntur* rectum pronuntiat Burm. et dant B. B. B. L. *Squamosa veste* Ask. quam lect. non aspernandam pronuntiat Burm. et elegantiorum quam ut libralis suam debeat originem.—28 *Fuit una* omn. libb. unde Scalig. recte *furit* formabat: quod tamen jam tum legebatur in Colin. Bene reposuit unda Frut. 1. Verisim. 14. *Broukh*. *Fuit una* Dresd. sed Guarn. [et Neap.] *fuit unda*. *Fuit unda* Livin. *Barth*. *Fuit una* omn. fere codd. et vetust. edd. *Fuit unda* Perr. v. c. ut legebat Canter. *Furit* ex suo cod. Scaliger, quod recepit Passerat. *Facit ora* Aur. non male. *Furit* cum Passerat. vel *fuit unda* cum Frut. se præferre notat Val. Guellius ad Virg. II. G. 154. *Burm*. *Furit* recte Scaliger. Lachm. *Fuit ora* Ferrarii liber. Nostram lect. dant B. B. B. L.—30 *Ausonias* Ask. *Fugate* Vat. 1. Borr. Groning. Leid. 1. tres Voss. meus 1. et pr. edd. Ad Ov. Ep. xvi. 206. Heinsius, memorie vitio, affert *Nec fugis A.* pro *N. tremis*: quod minime tentand. *Burm*.—31 *Cuique* Burm. 1. *Cuiusque* Dorv. 1. *Nequicquam* pr. edd. ut Brix. *Absentis* Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliæque. Rectum censet Burm. *absentes*, quod in Dresd. Mentel. Borr. Groning. Heinsian. aliisque. *Arserunt* Borr. Burm. 1.—32 *In octo libb. nov.* quod etiam

NOTE

27 *Non labuntur ventre cerastæ*] Postquam a propriis comedis regionem laudavit Romanam, nunc eandem laudat ab incommodis quæ non habet. Nec repant, inquit, in solo Romano serpentes cerastæ, quibus sunt cornicula quadrigemina.

28 *Italia portentis nec furit unda*] In mari Italo non visuntur insolita monstra, nec immares belluæ, qualia sunt cetera, monstraque illa quibus expositæ olim fuerunt Hesione et Andromeda.

29 *Non hic Andromedæ*] Quomodo fuerit olim Andromeda, propter matris suæ Cassiopæ, quæ se Nymphis propinquerat, superbiam, monstro marino exposita, dictum est ad II. 28. 21.

30 *Nec tremis Ausonias, Phæbe,*
Delph. et Var. Clus.

dapes] Sol fingitur olim ad Anrorem revocato eussu retrocessisse, ne spectaret epulas humanas, appositosque liberos propriis parentibus comedendos; qualis fuit cona Thyestes, quæ proprium filium Thyestæ comedendum apposuit Atreus; quale etiam convivium illud regis Thraciæ Teræ, cui Proene conjux proprium filium Iryn apposuit etiam epulandum. Similes epulas in Ausonia, quæ et Italia, eussuquam avaritatem Solem exhorruisse significat Poëta, quia nimirum Romana telles tantis aculeis non sinit obnoxia.

31 *Nec cuiquam arserunt ignes*] De fato Meleagri, ejusque matris Althææ criminæ, fabulam tangit, quam pluribus Metam. VIII. Ovidius narrat.

Propert.

2 P

Penthea non sævæ venantur in arbore Bacchæ;

Nec solvit Danaas subdita cerva rates;

Cornua nec valuit curvare in pellice Juno,

35

Aut faciem turpi dedecorare bove;

non insectantur Pentheum arbori insidentem, neque cerva supposita Danaas naves dimisit; neque Juno potuit ibidem in pellice cornua recurva efformare, vel vultum fada vacca figura deturpare. Ibi quoque nullus habet Scinis arboreos cruciatus,

habebant codd. Gebhardi et edd. vetustæ: recte. Gebh. ingeniose novante, quod potuisset defendere; sed nibil est novand.' Broukh. 'Monente Brix. Parante Venet. cum vulgg. Movente Bon. Guarn. Dresd. unde nec opus est novante.' Barth. 'Parante in Voss. 3. Ber. Gryph. Rouill. Canteri, Donss. aliisque. Sed mov. Frut. v. c. Regg. Colb. Vat. 1. 5. Neap. Borr. Groning. ceterisque membr. cui script. favent codd. et edd. pr. in quibus mon. ut in Venet. 2. Vicent. Rheg. Volsci, et Colin. Induente Ask. æque ac parante in aliis codd. glossam sapit. Parante sua Markl.' Burm.—33 Scava Leid. 2. Burm. 1.—34 Non Reg. 2. Danais Dorv. 2.—35 Non Groning. Guarn. Leidd. Voss. 1. 3. 'Totum hoc distichon abest a Dorv. 1. Et certe non bene hæc procedunt cum seqq. Aberrasse hos vs. suspicor, et f. spectare ad II. 28. Illic eo ordine si inserantur hi vs. non incommodum ibid. occupare locum videri possint: 'Io versa .. Nunc Dea .. Cornua nec .. Aut faciem .. Ino etiam .. Hanc miser .. Andromede monstribus .. Hæc eadem .. Callisto Arcadios .. Hæc nocturna ..' F. et aliis videbuntur hæc transponi posse eod. Lib. El. 33. post vs. 14. Sed prior l. videtur aptior.' Burm. Nihil mutand. opinatur Kuin.—36 Bovi omn. fere Mss. Bove dant B. B. B. L.—

NOTE

Hanc vero paucis verbis subiciemus. Cum natus esset Meleager, Parcæ stipitem quendam flammis comburendum imposuerunt, dicentes tandiu Meleagrum victurum, quamdiu stipes ille duraret inconsumtus ab igne. Althæa igitur arreptum stipitem extincto igne asservavit diligentissime. Cum autem aliquando accepisset fratres suos a Meleagro filio fuisse interfectos Althæa, doloris impatientia in furorem versa fatalem stipitem illum coniecit in ignem, quo exusto, Meleager etiam absens exustis intus intestinis consumtus est, sicque, ut ait Propertius, mater filio paravit exitum. Ovid. Trist. 1. 7. 'Utque cremasse suum fertur sub stipite natum Thestias, et melior matro fuisse soror.'

33 *Penthea non sævæ venantur Bacchæ*] Fabulam etiam tangit Penthei,

quem mænades, seu Bacchæ, h. e. mater ipsius propria, dñæque mater, Bacchantes arbori insidentem discerpserunt. De hac fabula dictum est ad Eleg. 17. vs. 24. hujus Libri.

34 *Nec solvit Danaas subdita cerva rates*] Attingit fabulam Iphigeniæ, Agamemnonis filiæ, quæ cum esset immolanda ad placandos ventos, quorum status contrarii Græcorum in Aulide portu classem retinebant, cerva loco Iphigeniæ ad sacrificium supposita est; quo peracto, mare fuit Græcis ad bellum Trojanum properantibus navigabile. Fabulam hanc attigimus Eleg. 7. vs. 24. hujus Libri.

35 *Cornua nec valuit curvare in pellice Juno*] De Io in vaccam a Junone conversa fabulam intelligit, de qua etiam sæpius dictum est, maxime vero II. 33. 13.

Arboreasque cruces Sinis, et non hospita Graiis

Saxa, et curvatas in sua fata trabes.

Hæc tibi, Tulle, parens, hæc est pulcherrima sedes.

Hic tibi pro digna gente petendus honos.

40

neque petras Graiis inhospitales, in suamque ipsius perniciem flexas arbores. Ista felicissima regio tua patria est, o Tulle, tuumque jucundissimum domicilium. Ibi capessendi tibi sunt honores pro generis tui eximia claritate. Ibidem tibi præsto

37 'Frustra [Id. censet Barth.] Livin. quædam desiderari suspicabatur. Ceterum *Sinis* scribend. cum Apollodoro: quod alludunt omn. membranæ, in quibus *senis*. Habet Borr. *sinis*. Broukh. 'Cutes *sævis* et *inhospita* Dread. *Truces sævis* et *inhospita graiis* Brix. *Cruces Scævis* n. Guarn. *Senis* Posth. *Scinis* Venet. Aldd. cett. Barth. 'Truces vitiose Voss. 3. et pr. edd. ante Beroaldum. Corrupte *Synis* Vat. 4. *Senis* 5. Aak. Leidd. Voss. 1. 3. Dorvv. et mei. In uno Reg. *Arboreas cruces senis* et *non hospita*: in 2. *Arboreasque truces senis* et *in hospita*. *Cruces* etiam Exc. Scal. *Sævis* Voss. 4. *Sævis* et *inhospita Graiis* Venet. 2. Rheg. *Sinis* Vicent. Canteri et Douss. *Scinis* correxit Beroaldus, ut est in ed. Volaci, Aldd. Junt. Colin. Rouill. Gryph. Mureti Ald. aliisque. *Saxaque curvatas* male Borr. [Guarn.] Voss. 1. Dorv. et meus. *Curvatas* Perr. v. c. Quod autem Livin. quædam hic desiderari suspicatus fuerit, ex eo patere opinor, distichon ei visum fuisse male cum his cohærere, quod loco alieno hic insertum modo notavi, et hinc puto Marklando locum hunc visum esse obcurum et corruptum, ut ascripserat: nam quod Broukhuisius repetenda existimet 'non valuit curvare,' Sinidi non convenit. Sed accusativos hic vagos esse, 'arboreas cruces,' 'saxa,' et 'curvatas trabes,' cum quibus verba e superioribus connecti commode non possint, animadvertit Dorvillius ad Charit. p. 708. Burm. 'Repone *Arboreasque*: Præterea nihil mutaverim. Supplendum ex præcedd. habere vel adhibere.' Lachm. *Sinis* legend. docuerunt quamplurimi VV. DD.—40 Hinc Markl. 'Hinc emendaverat quo-

NOTE

37 *Arboreasque cruces Sinis*] *Sinis* latro fuit famosissimus ac crudelissimus, qui quondam Isthmum Corinthiacum infestabat, duasque arbores flectebat, quibus simul flexis homines utrimque alligabat, ut liadem arboribus in sublime renitentibus eorum membra discerperentur. 'Cruces' autem hoc loco posuit Poëta, pro eo omni instrumento quod cruciat. Isto enim modo *Sinis* homines cruciabat atrocissime. De *Sine* sic Ovid. Metam. viii. 'Occidit ille *Sinis* magnis male viribus usus, Qui poterat curvare trabes, et agebat ab alto Ad terram late sparsuras corpora pinus.'

Non hospita Graiis Saxa] *Saxa Scironia*, seu petras *Scironidas*, intelligit, a Scirone latrone Megarensi sic dictas, qui viatores e scopulis in

mare præcipitabat. De Scirone dictum est ad Eleg. 16. hujus Libri vs. 12.

38 *Curvatas in sua fata trabes*] Non, inquit, in Italia audita sunt hujusmodi flagitia, quæ fuerunt apud Græcos, apud quos Althæa mater filium Meleagrum interfecit, Agave filium Pentheum in frusta discepsit, Iphigenia virgo mactata est, &c. Neque etiam fœminæ Romanæ in vaccas deformantur, quemadmodum Io a Junone dicitur in Græcia mutata. Non etiam in Italia *Sinis* et Sciron latrones grassantur, neque quisquam ibi in suam ipsius perniciem flexas arbores experitur. Quibus quidem ultimis verbis significat Poëta Theseum eadem omnino pœna affecisse *Sinin* latronem qua ipse alios affecerat.

40 *Hic tibi pro digna, &c.*] Illic tibi

Hic tibi ad eloquium cives; hic ampla nepotum
Spes, et venturæ conjugis aptus amor.

erunt cives, qui eloquentiam tuam audiant; ibidem magna tibi spes posterorum, facilisque ac conveniens amor futuræ conjugis.

que Pucc. procul dubio ex unico Vall.' *Addend. ad fin. ed. Burm.* Parandus Voss. 3. et pro varia lect. superscript. *creandus*.—41 'Cursus in aliis legi patet ex Notis Passeratii. Heins. coniecerat *et. via fert*. A recepta lect. minus recederet *et. vires*. *Nepotis* Borr. Heinsian. *Nepotes* Mentel. ut in marg. 'ed. Ald. coniecerat Heins. sed editum præfero.' *Burm.*—42 *Aptus* dant omnes. fere codd. et B. B. B. L. qui id rectius esse censet p. 309. quam *altus*, quod dedit Scaliger e suo lib. *Actus* Dread.

NOTE

capessendi sunt magistratus, prout dignitas nobilitasque gentis tuæ postulat.

erunt cives, qui tuam facundiam audiant, vel quæ eloquentia tua possis adjuvare.

41 *Ad eloquium cives*] Tibi præsto

ELEGIA XXIII.

DE TABULIS PERDITIS.

ERGO tam doctæ nobis periire tabellæ,
Scripta quibus pariter tot periire bona!
Has quondam nostris manibus detriverat usus,
Qui non signatas jussit habere fidem.

Nobis igitur tam eruditi pugillares amissi sunt, cum quibus una simul tot bona scripta perditæ fuerunt? Istas olim tabellas manibus meis ac puella simul usus detraxerat, qui eas etiam non obsignatas fidem habere præcepit. Hæ quidem, etiam

1 *Vobis* Dread.—2 Quot Heins. Markl. quod alteri lect. præferendum videtur Burmanno.—3 *Navigis* Voss. 1. *H. q. in nostros...* Quæ Heins.—4

NOTE

1 *Ergo tam doctæ*] Amisos pugillares, in quibus res amatorias scribere consueverat, conqueritur, illique qui repertos sibi retulerit præmia pollicetur.

bellæ sigillo non essent manitæ ac obsignatæ, iis tamen a me et a puella fides habebatur, quia sæpe manibus meis ac puellæ terebantur, molisque erant familiares ac notæ.

4 *Signatas*] Etsi, inquit, illæ ta-

Illæ jam sine me norant placare puellam, 5
 Et quædam sine me verba diserta loqui.
 Non illas fixum caras effecerat aurum;
 Vulgari buxo sordida cera fuit.
 Qualescumque mihi semper mansere fideles,
 Semper et effectus promerere bonos. 10
 Forsitan hæc illis fuerant mandata tabellis:
 Irascor, quoniam es, lente, moratus heri.
 An tibi nescio quæ visa est formosior? an tu
 Non bene de nobis crimina ficta jacis?
 Aut dixit: Venias hodie, cessabimus una: 15
 Hospitium tota nocte paravit Amor.

absente me, didicerant puellas iratas lenire, ac etiam facundas quasdam voces retinere. Istas aurum affixum pretiosas non reddiderat; erat in buxo communi cera vilis. Sed, quanquam viles essent, mihi tamen jugiter fideles permanserunt, meritoque suo felices rerum eventus perpetuo consecuta sunt. Ista fortasse iis in tabulis inscripta fuerant: Succenseo tibi, o piger, quod hæsterna die venire distuleris. Num tibi nescio qualis alia tibi visa est pulchrior? Numquid falsus in me contumelias affingis? vel dixit; Ad me venias hodie; nos una simul desidia dabimus operam; hospitium amor in omnem noctem præparavit. Et quicquid callida puella

Qui modo Burm. 1. Signatis j. adire fidem Exc. Scal.—5 Sic Voss. 4. Dorv. 2. quod dant Burm. Lachm. In reliquis *puellas*, quod dant B. B.—6 *Atque eadem* Heins. Vulg. tuetur Burm.—8 *E b. collita* Heins. *Sordida* anteposit Burm.—10 *Affectus* damnat Burm. quod in Ask. et Dorv. 2. Probet idem Burm. Vossiani lect. suos.—11 *Fuerint* Heins. Non necessarium judicat Burm. 'Quod malit Heins. in nostris membranarum legitur. Sed nihil tamen mutand. ducor.' Lachm.—12 *Hæc* Exc. Scal.—13 *At* Guarn. Voss. 1. *Aut* 3. sed *An* pro varia lect. superscr. Et Burm. 1. *Et tibi. et tu* Guy.—14 'Elegantem restituit Heins. N. in Ov. 1. Tr. 6. Nihil verius.' Broukh. 'Non bona edd. Aldd. Colin. Mur. cett. *Bene* restituit Heins. cum Guy. prob. Vulp. Gött. et sic liquido Brix. ac Venet. [sc. 1500.] Barth. *Non bona de nobis* omn. fere Mas. et edd. antiquæ. *De nobis* desunt in Burm. 1. *De meritis* Leid. 2. Voss. 3. *Carmina* Regius. *Omina* in margine Dorv. 2.—15 'Venias scribi debet. Deinde reponere cessabimus.' Broukh. 'Aut dixit Reg. Brix. *Aut dixi* Dresd. *At dixi* Venet. [sc. 1500.] *Venies* Guarn. Dresd. Brix. Venet. Aldd. cett. *Cessavimus* Guarn. Aldd. sed edd. Mur. Venet. Brix. *cessab. Carnabimus* Dresd. *Ima* Guarn. Barth. 'Aut dixi' Vat. 1. pr. edd. *Dixi* Neap. Colb. Ask. Leid. 1. Voss. 1. 4. Dorv. 1. meus uterque. *Haud dixi* Guy. *Venies* Regius, [Neap.] Colb. Borr. Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. et mei, ac priore edd. *Cessav.* Ask. Voss. 1. 4. Dorvv. et mei: sed *cessab.* Vat. 1. 2. Colb. Mentel. Groning. ceterique. Heins. ad ed. Ald. correxerat, *ven. hodie. cessab. una: H. t. n. parabit A. Cessab.* pr. edd. *Parabit* firmari potest ex El. 10. vs. 29. 30.' Burm. *Parabit* damnat Barth. 'Venias num quis ante Scæligorum dederit, ignoro: non vitupero tamen, si e bonis

NOTE

12 *Irascor*] Hæc sunt verba quæ Convicium est puellare in lentum ac
 forsitan in tabellis erant inscripta. tepidum amatorem.

Et quaecumque volens reperit non stulta puella,
 Garrula cum blandis ducitur hora jocis.
 Me miserum! his aliquis rationem scribit avarus,
 Et ponit duras inter ephemeridas? 20
 Quas si quis mihi retulerit, donabitur auro.
 Quis, pro divitiis, ligna retenta velit?
 I, puer, et citus hæc aliqua propone columna;
 Et dominum Esquilii scribe habitare tuum.

irata excogitat, quando tempus garriendo teritur blanditiis dolosis. O me infelicem! istis in tabulis quispiam expensa avari nunc describit, hasque inter diarum molesta statuit. Has si quis mihi reddiderit, aurum accipiet. Quisnam malit lignum pro auro retinere? Vade, o fannule, et properans ista alicui columnæ affige, herique tui significa domicilium in Esquilii esse.

libb. sit. Nihilominus nescio quid anavius habet *Venies.* Lachm.—17 'Lavin. malebat repetit; sed nihil erat necesse. [Id. pronuntiat Barth.] *Volens* certo legend.' Broukh. '*Dolens* Bon. *Volens* recep. Vulp. Gött. Barth. '*Dolens* Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. mei, neque aliter in primis aliisque antiquis edd. quod defendit Struchtmeyer. II. Anim. Crit. 2. p. 103. Alio sensu *dolens*, pro, irata, hic accepisse videtur Dousa P. quia huic versui ascripserat illud Virg. I. Æn. 9. 'Quidve dolens Regina Deum:' sed *volens* recte emendavit, et edidit Broukh. idque probat Heyn. ad Tibull. p. 266. *Solens* Guy. Melius cum Heins. legeretur *Et quodcumque doli reperit*; ea tamen lege, ut in minore versu ex illius codice emendetur *blandis ducitur hora jocis* pro *dolis*: quod a Perr. v. c. et Vat. 1. 2. firmatur, ejusque lectionis vestigia sunt in Ask. in quo *locis*. Sed recepta hac Heinsii emendatione dicitur præterea corrigend. censet Schrader. Emend. cap. 8. p. 164. *Burm.* '*Volens* palmaria Broukh. emend. nec dubites quin verissima sit.' Lachm.—18 '*Dicitur* Groning. *Jocis* Heins. e Ms.' Barth. '*Repone dicitur.* *Jocis* nolim admittere.' Lachm.—19 'Groning. *avarus*; quod e Mod. Exc. jam olim monuit Dousa F. Ovidius pariter I. Amor. 12. 26.' Broukh. '*Hic laqueis* Heinsian. Heins. conjecerat *tabulis rationem inscribit avarus.* *Rationes* Markl. *Scripsit* Leid. et Voss. 1. *Avari* in multis Mss. et primis ceterisque edd. antiquis: sed *avarus* in Colot. Vat. 2. ut *Auratum* legisse notaverat Dousa: quod firmatur ex imitatione Ovid. I. Amor. 12. 26.' *Burm.*—20 'In multis libb. *diras*, errore librarium: quod tamen Gebh. placebat.' Broukh. '*Diras* Vat. Palatt. C. Com. Guarn. *Dur.* Groning. *Dresd.* Barth. '*Dias* v. c. Frut. Vat. 5. Borr. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. et mei. *Rigidus* Heins. quod si admittatur, etiam *scribet* vs. præc. legend.' *Burm.* *Duras* dant B. B. B. L.—21 *Q. mihi si quis* Ask. Dorv. 2. et præterea attulerit Ask. *Has si quis* Franc. quod probat *Burm.*—22 *Signa* plerique codd. cum Venet. 2. Vicent. Brix. Rheg. et ed. Volsc. Hanc lect. argutam magis quam veram notaverat Markl. et recte, judice *Burm.* *Ligna* primus emendavit Beroaldus, unde in Aldd. Junt. Colin. Gryph. ceterasque derivatum fuit. Hoc verissimum censet Lachm. et dant B. B. B. L.—23 *I p. i c.* Franc. non male, pronuntiante

NOTE

20 *Inter ephemeridas*] Hoc in loco Ephemerides sunt diaria rationum seu expensarum diurnarum.

23 *Aliqua propone columna*] Illa proponi dicuntur, quæ publicis in locis

omnium oculis exponuntur, ut conspiciantur. Columnæ porro illæ publicæ, quibus sua programmata libellosque affigere ac vulgare solebant veteres, erant vel templorum, ut II.

Burm. *Columba Venet.* 1493.—24 'An *Esq.* an *Esq.* scribend. vide *Danae Orthogr.* P. II. p. 126. et *Demster. Paralip.* ad *Rosin.* i. 8.' *Burm. Esq.* dant B. B. *Esq.* *Burm. Lachm.*

NOTÆ

14. 'Magna ego dona tua figam, Cytherea, columna:' vel in porticibus publicis, vel in Circo, vel in foro, aliisque locis; qualis erat, v. c. Columna Aurea in foro Romano, Columna Lactaria in foro Olitorio, Columna Mevia, Delphinorum Columnæ in Circo, &c.

24 *Esquilis scribe habitare*] *Esquilæ* mons fuit urbis Romæ, qui et *Esqui-*

lius dictus est, ab excubitis *Tulli Hostilii* regis, qui collem hunc urbi adiecit, et in eum, ut frequentius incoheretur, domicilium suum transtulit. Ab *Esquilis*, *Esquilinus* lucus, *Esquilina* porta. In *Esquilis* autem habitasse se hoc in loco dicit *Propertius*, ac etiam infra IV. 8. De *Esquilis* *Horat.* Sat. I. 8. ait: 'Nunc licet *Esquilis* habitare salubribus.'

ELEGIA XXIV.

AD CYNTHIAM SUPERBIENTEM.

FALSA est ista tuæ, mulier, fiducia formæ,

Olim oculis nimium facta superba meis.

Noster amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes:

Versibus insignem te, pudet, esse meis.

O mulier, inanis est ac vana illa tuæ pulchritudinis confidentia, quæ meo quondam aspectu facta est nimis arrogans. O Cynthia, amor meus hujusmodi forma sibi largitus est existimationem ac gloriam; modo vero erubescis te carminibus

Sic inscribitur in *Regio* et *priscis* edd. *Ad amicam sup.* *Dresd. Borr. Burm.* 1. pro quo in *Colb.* *Ad am. sentientem* corrupte, pronuntiante *Burm.* *Ad am. impudicam* *Mentel.* *Ad Cynthiam* *Burm.* 2.—2 'Omnino legend. *tuis.* Facessant absurdæ, nescio cujus, conjecturæ, quas auctore non nominato hic affert *Gebhardus*, *O joculari nimium*, &c. vel *O titulis*, vel etiam *O legibus*, aut denique *Ellégiis*. Sic melius esset cum *Schradero* *Emend.* cap. 8. p. 164. *Olim elegis* reponere.' *Burm.* *Meis* dant B. B. B. L. 'Meis omnino retinend. ut et visum est *Huschio* *Ep. ad Sant.* et *Jacobio* *Ep. ad Ast.* qui [i. e. *Jacobs.*] tamen legend. censebat *Oh curis nimium*, s. *Oh nimium curis.*' *Kuhn.* —4 'In fine vs. *Gebh.* ponit interrogandi notam, male.' *Berth.* *Damnat* et *Burm.* qui addit: 'Recte servari potest lectio vulgata, in jam cum *Heinsio*

NOTÆ

1 *Falsa est ista tuæ*] Arrogantiam fatumque *Cynthiæ* pulchritudinis formæque nomine superbientis insectatur, ac retundit; significatque sese carminibus eam celebrando effecisse, ut formosissima existimaretur, licet

revera non esset. Latetur denique se tandem ab ejus pediculis laqueisque amatoris esse liberum.

Mulier] Convicium illud est gravissimum superbæ femine, cum suo nomine appellatur.

Mixtam te varia laudavi sæpe figura,
 Ut, quod non esses, esse putaret amor ;
 Et color est toties roseo collatus Eoo,
 Cum tibi quæsitus candor in ore foret.
 Quod mihi non patrii poterant avertere amici,
 Eluere aut vasto Thessala saga mari. 10
 Hæc ego non ferro, non igne coactus, et ipsa
 Naufragus Ægæa vera fatebar aqua.
 Corruptus sævo Veneris torrebam aëno ;
 Vincens eram versas in mea terga manus.

meis esse celebratam. Frequenter te varia distinctam forma prædicavi, ut sibi persuaderet amor te esse, quod revera non esses. Tuncque color est a me sæpe comparatus colori rubeo Auroræ, licet tamen accessita fucalique albedine facies tua niteret. Quod a me necessarij paterni non poterant avertere, nec maga Thessalica toto mari abluere. Ego ista nec gladio, nec flammis adactus, nec in naufragij discrimine per Ægæos fluctus constitutus dicta confitebor. Ego percitus insano Veneris æstu coquebar ; constrictus eram brachijs post tergum retortis. En linter mea sertis re-

non mutata vel nunc pudet, ut in notis Mss. olim conjecerat Broukh.'—5 *Fictam* Heins. Markl. Vulg. tuetur Burm. ex Passerat. Tum c. Dorv. 1.—6 *Sæpe put.* damnat Burm. quod in Leid. 2. Voss. 1. et 8. in marg. et suo 2. et *esse putere* tamen, quod conj. Franc. Putarat Neap.—9 'Quæ Guy. frustra. Tibi Venet.' Barth. 'Cum C. Com. unde Gebh. Cum me. Quæ Guy. et avertere. Avellere Voss. 3. Portant pro poterant vitiosæ Voss. 1.' Burm.—10 'Eluere recte in omn. codd. et editis vetust. præter Gryph. 1551. in qua *Eruere*: sed in Gryph. 1573. *Fluere* in Neap. et Ask. *Eluere* ut in ceteris, etiam pr. edd. ut legend. *Eluere* et Regius.' Burm. In qua Nota deest, ut videtur, punctum maximum s. medium post *Fluere*: et minimum punctum post *Eluere*. Nova sententia oritur ab istis vocibus 'In Neap.' Quo leviter prætermisso, Kuinoel incidit in errorem, dum ea exscripsit: sic enim habet: 'In Gryph. 1551. *Eruere*, sed in altera Gryph. 1573. recte *Eluere*. In Neap. et Ask. *Fluere*. In Regio *Eluere* et.'—11 *Ferri* Dorv. 1. At ipsa Vat. 2. *Uti*. Colot.—12 *Egea* Brit. 'Verba in omn. scriptis editisque ante Passerat. qui primus vera restituit: et sic Guy.' Burm. Id rectum censeat B. B. B. 'Scripti, ni fallor, omnia verba *fatebar*; nec vera legend. vidit quisquam ante Livin.' Lachm. *Fatebar* legit Passerat. et dant B. B. B. L.—13 *Sævo* Burm. 1. *Ferrebar* Mentel. Voss. 1.

NOTE

7 *Color roseo collatus Eoo*] Sæpe, inquit, comparavi colorem tuum colori roseo orientis Auroræ. 'Eous' dicitur orientalis, ac etiam aliquando sumitur pro *Lacifero*; ut ap. Virg. Ge. 1. 'Te matutinus flentem conspexit Eous, Et flentem paulo vidit post Hesperus idem.'

9 *Non patrii amici*] De istorum hominum genere Propertius erat qui.

non possant amicorum consilio sibi moderari.

10 *Thessala saga*] Thessalicas mulieres erant artis magicæ veneficiorumque peritissimæ. Significat autem tantum falsæ, quæ tenebatur, amoris incendio, ut nec maga peritissima, quanquam omnes adhiberet aquas Oceani, posset illud extinguere.

Ecce coronatæ portum tetigere carinæ ; 15
 Trajectæ Syrtis, anchora jacta mihi est.
 Nunc demum vasto fessi respiscimus æstu,
 Vulneraque ad sanum nunc coiere mea.
 Mens Bona, siqua Dea es, tua me in sacraria condo.
 Exciderint surdo tot mea vota Jovi. 20

dimittit portum attingit ; trajectæ sunt Syrtis, anchora mihi jacta est. Jam tandem ingenti tempestate jactati mentem recipimus ac respiramus ; vulnereque nostra ad sanitatem coaluerunt. O Bona Mens, si Diva es aliqua, me tibi in tua templa addico : tam multa namque mea vota Jovi surdo non sunt exaudita.

quod improbat Burm.—14 'Victus Dred. Aldd. Vinetus edd. Colin. Mss. e Vat. et Posth. Versus Venet.' Barth. 'Victus male Leid. 1. Voss. Dorvv. ut in prr. aliisque vetustis edd. præter Ronill. et Gryph. In cett. Mss. et editis *Vinctus*, ut dudum restitutum est.' Burm.—15 'Hoc distichon sequenti postponend. olim censebat Broukh. sensu id exigente ; quod in Notis editis non memoravit.' Id.—17 'Insano conjecerat Heins. quia 'vasto mari' præcepsit vs. 10. sed insano æstu, et ad sanum, quæ vera lect. est, magis adhuc offendit, eod. in disticho positum. *Requiescimus* malebat Franc. obstantibus omn. Mss. et vera lectio latet in vitiosa Ask. scriptura *resumpsimus*.' Id.—18 'Vulneraque Ald. 2. Ad sanum ed. Vulp. cum Dred. Ad saniem Gött. Barth. 'Vulneraque ad sanum, suam Propertio lectionem reddidi, quam tuerentur omnes fere mei codices, quibus accedunt Regius, Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. et mei, in quibus constanter *Vulneraque ad sanum*, vel *Vulnera et ad sanum*, ut in Mentel. neque aliter in primis easque subsecutis edd. antiquis, nulla excepta. *Ad sano* vel *ad planum* conjecerat Heins. N. Prop. p. 788. remittens ad Curas suas Secundas in Ov. Rem. Am. 623. quæ tamen in editis ejus Notis non leguntur. Ex solo Groning. [Quod habet Groning. id et Palatinas membr. habere testari Gebhardum monet ipse Broukh. qui dicit Groning. habere *Vulneraque ad san.*] *Vulnera et ad saniem* edidit Broukh. et exponit de vulneribus bene sperari jubentibus, cum ad saniem matruerint. Id licet Palmerio et Grutero etiam probatum addat, magis tamen medicum, quam poetam sapere videtur. *Ad sanum* in Phædr. v. 6. 12. recte Schoppius h. in l. defendit.' Burm.—19. 20 'Admodum elegans est Heinsii emend. Not. in Epist. Acontii 188. *tua me in sacraria condo*: neque dubito quin sit vera. Posset et legi *tua me in s. dædo*. Sed video et Lipa. hic legiasse *condo* in Sen. Ep. x. an ex libris? non addit.' Broukh. 'Deo e Guarn. *Deo est Dred. Dea est Brix. Me sacr. Venet. Done* omn. libb. etiam Dred. Bon. Brix.

NOTÆ

15 *Portum tetigere carinæ*] H. e. omnes effugi amoris procillas, omnes scopulos. Solebant autem veteres e longinqua peregrinatione redeuntes naves in porta consistentes sertis ac floribus coronare seu ornare. Ovid. Amor. III. 10. 'Jam mea votiva puppis redimita corona læta tumescentes æquoris audit aquas.' Idem etiam Ovid. in Rem. Am. 811. 'Festas date sorta carinæ: Contigimus

portum.'

16 *Trajectæ Syrtis*] De Syrtibus dictum est *ompias*. Significat autem se penitus omnia amoris discrimina ac tempestates evasisse.

19 *Mens Bona*] Mentem Bonam Deam esse veteres existimabant, eique sæpius supplicabant; ut etiam testatur Augustin. de civitate Dei IV. 21. Ovid. Fast. vi. 'Spem metus abstulerat, cum Mentis vota Senatus

Venet. Aldd. cett. *Condo* prob. Vulp. Gött. Barth. '*Deo* est vitiose in Regiis, Neap. Leidd. tribus Voss. Dorvv. meis, et primis edd. et mox *Exciderant* in iisd. codd. *Exciderent* edd. pr. *Exciderunt* in aliis : sed *Exciderint* Livin. quod præfert etiam Heins. ad Ov. Ep. xx. 188. *Tua me in sacra condito edidit* Broukh. Markl. ascripserat se minore mutatione emendare *pono*. Dubito valde, an conjectura ista huic l. conveniat, eique non potius præferenda sit Heinsiana *condo*. Burn. '*Exciderunt* est Passeratii lect. Gebhardo probata. In libb. fere est *Exciderant*. Mihi omnium minime displicet *Exciderint*.' Bronkh. '*Exciderant* Vat. Bon. Dresd. *Exciderunt* Douss.' Barth. Retineatur *dono*, ait Lachm. qui amplectitur *Exciderint*, quod dat cum B. B. B. qui *condo* exhibent.

NOTE

Suscipit, et melior protinus illa venit.' T. Liv. lib. xxii. scribit Attilium prætorem ædem Menti vovisse, quam deinde Attilius Crassus Donumvir dedicavit. Augustus Justitiam et Mentem in eadem æde consecravit.

Siqua Dea es] Quandoquidem, inquit, Jupiter aures surdas votis meis hactenus adhibuit, ad templa tua confugio, o Mens Bona, si revera es in numero Dearum, meque tibi totum devoceo, ut per te scilicet respiscam, et in meliorem frugem me re-

cipiam.

20 *Exciderint surdo Jovi*] Surdi dicuntur etiam qui nolunt audire, vel votis annuere. Ex hoc loco perspectum est parum religiose Jovem suum habuisse Propertium; de quo etiam supra Eleg. 15. hujus Libri vs. 23. '*Si Deus es, tibi turpe tuam servire puellam*.' Solet etiam Jovem irridere, ut supra Eleg. 11. hujus Libri, vs. 28. et 66. et Eleg. 3. vs. 12. Eleg. ultima lib. II. vs. 18. aliisque in locis.

ELEGIA XXV.

AD CYNTHIAM.

RISUS eram positus inter convivia mensis;

Et de me poterat quilibet esse loquax.

Fabula ludibriumque fui conviviis tuis, o Cynthia, ad epulas accumbentibus, ac

'Hanc El. cum superiore connectunt Aldd. Colin. Scal. Grasseri, Bronkhuii, [Burmanni, et Lachmanni.] At Dresd. cum al. novam incipit El. addita epigraphe, *Ad Cynthiam*. Eand. divisionem sequuntur Brix. Venet. Mur. Douss. Vulp. Gött. Nobis videtur utique hæc cum antecedente unum constitnere totum, in quo Poëta Cynthiæ nuntium remittit, dirasque canit. Male igitur hæc El. tanquam lacinia aliqua pone trahitur.' Barth. '*Hæc præcedentibus connectenda* monuit Scaliger: ['haud male, opinor,' ait Kuin.] quod confirmat Perr. v. c. et sic jam extat in ed. Volsci, Ald. 1. Junt. sed in omn. codd. quorum Excerptis utor, et edd. Venet. 2. Vicent. Rheg. Ber. Gryph. Rouill. aliisque nova incipit El. cum epigraphe

NOTE

1 *Risus eram*] Conqueritur se fuisse ipso ipsiusque amoribus inter calices risui ludibrioque epulonibus, qui de et pocula confabulantes loquaciter

Quinque tibi potui servire fideliter annos :

Ungue meam morso sæpe querere fidem.

Nil moveor lacrymis ; ista sum captus ab arte.

5

Semper ab insidiis, Cynthia, flore soles.

Flebo ego discedens ; sed fletum injuriâ vincit :

Tu bene conveniens non sinis ire jugum.

quisque de me potuit esse disertus. Per annos quinque sustinui famulari tibi inviolata cum fide. Frequenter roso pollice dolebis quod fidelitatem meam amiseris. Sed nunc fletibus non commoveor, hoc olim artificio sum in fraudem inductus. O Cynthia, jugiter consuevisti lugere ex insidiis. Ego te relinquens tugebo ; verum nunc crimen erga me tuum lacrymas suppressit. Tu jugum bene conveniens esse non pa-

~~~~~

Ad Cynth. Burm. 'Hos vs. cum præcedd. conjungendos critici omnes ab Ital. inde judicarunt. Recte sane.' Lachm.—1 'Issus Mentel. Missus Leid. 1. Visus Perr. v. c. Regg. Exc. Scal. Groning. Leid. 2. Voss. 3. 4. mens 1. [C. Com. Guarn.] Aldd. Junt. Colin. Risus [Dresd.] Vat. 1. Venet. 2. Vincent. [Mur. Brix. Venet. ap. Barth. qui notat hoc legere Colin. aliter atque Burmannus notat.] Rheg. Volsci, Rouill. Gryph. ut ex Scaligerana recte edidit Bronkh. *Risus eram positus inter convicia mensis.* [Ita hunc vs. scribit Burm. nulla mentione facta e quo fonte derivetur, aut quid velit. Burmannus id ipse voluit ad Lotich. 1. §1. 14. citra necessitatem, pronuntiante Barth. Kuinoel quoque convicia veram esse lect. judicat.]' Burm.—4 *Roso Heins. Annis Voss. 3. Burm. 1. Querere sæpe Dresd.*—6 'Mentel. *Semper insidiis, omisso ab, an forte in absorptum a prima syllaba vocis 'insidiis', et repeti neglectum fuit, pro in insidiis: nisi ab insidiis dixerit pro, post insidias. Ab insidiis Cynthia flere solet Voss. 4.'* Burm.—7 *Vincet Perr. v. c. Flebam Gry. Flere Heins. Flebo ego discedens?* Struchtmeyer. in Animadv. Crit. cap. 2. p. 104.—8 'Noster 1. Vat. Groning. et libri Gebhardi *a. ire. Passerat. conj. isse. Magis placet ire.*' Bronkh. 'Esse Dresd. Brix. Venet. Aldd. quod ex isse ortum esse potest, cum ire habeant meliores codd. etiam Bon. Guarn.' Barth. 'Ire in cod. Fruterii, Vat. 2. 5. Groning. Exc. Scal. et Heinsiano: non autem esse, ut in Leid. 1. Voss. 3. meo secundo, et plerisque aliis codd. et edd. vetustis: et ita e Mss. Guyetns. Et bene c. non

NOTÆ

procaciterque garriant. Postquam vero Cynthia, quam receptus ad meliorem mentem prorsus relinquit, fraudes perfidiamque exprobravit, ejusque januæ vale dixit, ipsi rugas, senium, ac omnes diras ærumnasque imprecatur.

3 *Quinque tibi servire annos*] Obdurantis est ac increpantis, ut illud 11. 8. 'Ergo tam multos nimium temerarius annos, Improba, qui tulerim teque tuamque domum.'

4 *Ungue morso*] Ungues rodere ac mordere, gestus est dolentium ac iratorum hominum.

Sæpe querere fidem] Sæpe querelis tuis dolorem tuum testaberis, quod tua culpa meam fidem amiseris.

5 *Nil moveor lacrymis*] Lacrymis quoque fœminarum, quibus nihil est fraudulentius, non esse credendum in primis etiam docuit Ovid. 11. Rem. Am. 680. 'Neve puellarum lacrymis moveare caveto: Ut flierent oculos erudiere suos.' Idem etiam Art. 111. 'Quo non ars penetrat? discunt lacrymare decenter, Quoque volunt, plorant, tempore, quoque modo.'

8 *Bene conveniens jugum*] Ferre non potes, ut jugum tuum, servitium, seu

Limina jam nostris valeant lacrymantia verbis,

Nec tamen irata janua fracta manu.

10

At te celatis ætas gravis urgeat annis;

Et veniat formæ ruga sinistra tuæ.

Vellere tum cupies albos a stirpe capillos,

At speculo rugas increpitante tibi.

teris. Nunc valeant fores meis querelis fletos, ac ostium a me quamvis irato non effractum. Sed molesta senectus te pondere suo prenat, occultis tectisque annis, rugaque inimica pulchritudinis faciem tuam occupant. Tunc velis canos crines radicitus evellere; heu! speculo tibi rugas exprobrante. Tunc etiam vicissim deserta perpe-

sinit ire legend. esse margini ed. Rouill. ascripserat Dousa P.' Burm.—9 'Heins. reponerat balantia sertis N. in Ov. 1. F. 287. [et Advers. 1. 9.] Vallem addiderent libri: [iterat hoc Barth.] nunc secus est. Nec tamen dubito de sanitate loci, [sc. vulgati.]' Broukh. Damnat Burm. Lumina, quod in Dresd. Vat. 1. Regio, Mentel. Borr. Voss. 3. 4. Dorv. 2. et in suo utroque. Limina prr. ceteraque vetustæ edd. Reponere malit Burm. lacrymis v. manantia nostris. Tum nostris Colin.—10 'Fracta optime iratæ manus convenit, ne quis tacta legend. conjiciat ex Claud. in Entrop. 93.' Burm.—11 Te festinatis Heins. ad marg. ed. Ald. sed nihil temere immutand. pronuntiat Burm.—12 Veniant Borr. Voss. 4. Burm. 1.—13 'Vat. cupias: sed solus. Rectum est cupies: nam vaticinatur et futura canit: unde apparet in disticho sequente scribend. pati et querere. Colb. cum cupias: id quod ideo in medium profero, ut Carmentalis aliquis Magister habeat causam proclamandi, agnoscere se expressa vestigia Propertianæ manus, quam sic reponat, Vellere tum capiare albos a stirpe capillos.' Broukh. 'Tum cupias Vat. Bon. Cum cupias Dresd. Cum cupies Mss. Heins. Albosa stirpe Dresd.' Barth. 'Tunc cupies Borr. Heinian. Cum cupies Leid. 1. et Voss. 4. Quam cupies Heinianus. Cupias Leidd. Voss. 3. 4. Dorvv. et meus 2. Cum capias Neap. et Colb. Tum capias Frut. Annosa a stirpe in Palatino: quod blandiri nonnullis possit: sed recepta lectio in reliquis servatur codd. eamque firmat scriptura cod. Ask. in quo albosa stirpe: sed præsertim eam tnetur locus Tibulli, 1. 9. 45.' Burm. 'Libri boni, ni fallor, omnes, (nam tum cupias, quod habet Neap. a mero errore venit; a cuj. cod. lectione indicanda errat Burm.) cupias . . patiari . . queraris. Recte. Hæc vaticinia non sunt, sed diræ.' Lachm.—14 'A sp. Aldd. Colin. Mur. Cant. quod Livin. pro Ah accipit, quomodo est in Douss. Et plur. codd. pro, etiam.' Barth. 'A sp. in Regiis, Mentel. Scal. cod. Ask. et primis aliisque vetustis edd. E sp. Colot. et Vat. 1. quod pro, Ad speculum, rugas tibi increpans, capiebat Dousa P. sublata distinctione

NOTÆ

connubium concors sit, aptum, justum, ac tolerabile.

9 *Limina lacrymantia*] Sic loquitur, quasi Cynthia janua, quam sæpe exclusus irrigavit fletibus, querelis ipsius etiam illacrymaret.

13 *Vellere tum cupies*] Fœminæ canescentes, ut etatis vitium occultent, canos capillos clam radicitus evellunt. Tibull. noster 1. 8. 'Tollere tunc cu-

ra est albos a stirpe capillos, Et faciem deuta pelle referre novam.' Hinc Augusti ille jocus celebratur, qui cum aliquando filiam Juliam canos evellentem deprehendisset, interrogavit: 'Cana esse mallet, an calva?' cumque respondisset se malle esse canam, 'Quid ergo,' inquit, 'te calvam facis?'

Exclusa inque vicem fastus patiere superbos; 15
 Et, quæ fecisti, facta quereris anus.
 Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.
 Eventum formæ discite timere tuæ.

tiaris dira fastidia; factaque vetula doleas eadem, quæ aliis quondam fecisti. Mei versus istas tibi diras exitialesque prædixerunt ærumnas. Discite metuerre id quod tuæ pulchritudini debet accidere.

in præced. versus sine. *Et sp.* Borr. et Beroaldi liber, quam veram lect. dicit Passeratius. *Ah sp.* cod. Scal. Leid. 2. Voss. 3. Dorvv. et mei. *Has sp. rugas* Heinsius: sed ex codicum vestigiis, in quibus *A* vel *Ah* scribitur, præstaret *At sp.* vel pro *Et sp.* legend. *Sed sp.* Burm. 'Rectius libb. tantum non omn. *A sp.* i. e. *Ah.*' Lachm. *Et* dant B. B. B.—15 *Vices* Guarn. Leid. 2. Voss. 1. 3. Dorvv. 1. Heinemann. *Vicem* anteponit Burm. et dant B. B. B. L. *Patiare* et *queraris* omn. fere codd. et edd. vetust.—16 *Ut* Burm. 2.—17 '*Fatalis* Fruterii v. c. Regg. [Guarn.] Ask. Borr. Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. mei, et pr. edd. ante Aldd. in quibus *fataleis*, ut in subsequentibus. Non enim *fatalis pagina* jungenda, sed *diras tibi fatales.*' Burm.—18 *Ev. domina* Burm. improbat, quod in suo 2.

NOTÆ

17 *Fatales diras*] Diræ sunt Furæ, seu malorum ultrices Dææ, quæ apud Inferos dicuntur Eumenides. Per '*diras*' hic intelliguntur execrationes, imprecationes, ac quæcumque ærumnæ, calamitates, et infortunia. De diris dictum est in notis ad illud Tibulli ii. 6. 'Tunc tibi, Iena, pre-

cor diras; satis anxia vivas, Mo-
 verit e votis pars quotacumque Deos.'

18 *Eventum formæ*] Non bene vaticinatus est Propertius: Cynthia namque non consenuit, sed integra adhuc florentique ætate interiit, ut ex iv. 7. perspicuum est.

SEX. AURELII PROPERTII

ELEGIARUM

LIBER IV.

ELEGIA I.

DE URBE ROMA.

Hoc, quodcumque vides, hospes, qua maxima Roma est
Ante Phrygem Æneam, collis et herba fuit.

Itud, quicquid cernis, o advena, quantacumque Roma est, ante Phrygem Æneam mons et gramen erat. Et quo in loco templum Phæbo Navali conditum est,

~~~~~

1 'Qua m. bene emendavit Gronov. III. Obs. 19.' Broukh. 'Quocumque Venet. 2. Quæ m. Heins. v. cod. ap. Cant.' Barth. 'Quæ m. Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Quam m. Mentel. Groning. Voss. 3. 4. Dorvv. mel. et primæ aliæque vetustæ edd. quod tuetur editor Elector. Etonena. Major. p. 160. Sed qua m. recte Schopp. Dous. P. Gronov. Guy. alique correxerunt, et Gebh. i. Antiq. Lect. 5.' Burm. 'Qua confirmare videtur imitatio Ov. F. v. 95.' Kuin. Probat etiam Lachm. et ita habet Vossianus ap. Heins. Qua dant B. B. B. L. Vulp. Gött. Quam possit defendi, ait Barth. si id jungas cum rþ est: quod omittit C. Com.—2 'Ænean Bon. Groning. prob. Broukh.'

NOTE

1 *Hoc, quodcumque vides*] Omissis paululum rebus amatoriis, ad res serias ac graves stylum convertit Propertius, blandeque quasi hospitem ac peregrinum quempiam compellans, altiusque repetens urbis Romæ primordia, vitam priscorum Romanorum rudem, moresque ac ritus rusticanos ingeniose describit. Deinde quendam vatem seu astrologum inducit, a quo se fingit res futuras edoctum fuisse, et a scribendo carmine heroico

deterritum, utpote qui non sit ad hoc idoneus.

2 *Ante Phrygem Æneam*] Dicitur 'Phryx Æneas,' qui Trojannus fuit, quia nimirum in Phrygia, Asiæ Minoris provincia, Troja civitas, Æneæ patria, sita fuit.

Collis et herba fuit] Sic etiam Ovid. Fast. v. 'Hic ubi nunc Roma est orbis caput, arbor, et herbæ, Et paucæ pecudes, et casa rara fuit.'

Atque ubi Navali stant sacra Palatia Phœbo,
 Evandri profugæ concubuere boves.
 Fictilibus crevere Deis hæc aurea templa;
 Nec fuit opprobrio facta sine arte casa.

5

*Evandri vacca vagæ jacuerunt. Ista delubra auro undequaque illita e simulacris
 Deorum testaceis sic aucta sunt, neque tunc dedecori fuit rude iugurium. Tarpeius*

Barth. Quod legend. jubet Lachm. Nostram lect. dant B. B. B.—3 'At Palatt. Phæbes Brix.' Barth. 'Ac vel Ast Gebh. Phæbes vitiosæ in Regio (in quo etiam navalis) pr. edd. et ap. Nest. Vocab. p. 155. Atque ubi navali sacra p. P. Voss. 4. a m. sec. Francius conjecerat Stant ubi navali sacra p. P.' Burm.—4 'Concub. Palatt. noster 2. Groning. Regg. Venet. et Borr. pro diversa lect.' Broukh. 'Concub. Bon. Brix. Venet. In Ald. 2. est procub. quod verb. Liv. hac in re ponit 1. 7. et Broukhuisio arrisit.' Barth. 'Concub. Vat. 1. Colot. Neap. Frut. v. c. Ask. Voss. 4. Dorvv. mens 2. cum pr. edd. Ald. 1. Colin. quod probat Heins. Sed procub. in Vat. 5. Rouill. Gryph. et aliis.' Burm. Procub. reprobant Kuin. et Lachm. quod Broukh. et Burm. receperunt. Intervallum ponit Lachmannus in textu post hunc vs. Id quod fecit et post vs. 7. 8. 10. 16. 18. 20. 26. 29. 30. 38. 54. 72. 84. 88. 116. 118. 126. 134. 146. Lineam interponit vs. 70. 71.—5 *Suis* Guarn. 'Librariorum aberrationes sunt, quæ in codd. exhibent, vel *suis* pro *Deis*, vel *dies*, vel *Diis*.' Burm.—6 'Nec Vat. Palatt. Brix. Venet. Non Dresd. Aldd. cett. Hæc C. Com. Hec in aliis, teste Broukh. firmat *rd Nec*.' Barth. 'Non Leid. 1. Dorvv. mens 2. cum primis et multis aliis vetustis edd. Nec Neap. Heinsian. Borr. ut ex Livineii Ms. Guyetus. Hæc in Regio. [solenni librariorum aberratione, censente Kuin.] Facta habitare casa Ask. Id f. petitum ex ii. 16. 20.'

NOTE

3 *Navali sacra Palatia Phæbo*] Templum Apollinis in Palatio seu monte Palatino constructum ac dedicatum ab Augusto post victoriam Actiacam significat. Fuit et aliud templum Phæbo seu Apollini dicatum extra portam Carmentalem inter forum Olitorium et Circum Flaminium, cuius meminit Cic. in Epist. ad Att.

4 *Evandri profugæ boves*] Nemo nescit Palatium seu Palatinum montem ante Romam conditam ab Arcade Evandro fuisse habitatum; unde idem Evander dicitur a Virg. Æn. ix. Palatinus. Evander porro Arcas fuit, seu ex Arcadia, Peloponnesi provincia, oriundus, qui cum patrem casu interfecisset, avito regno pulsus, suadente matre, quæ vates erat, navim conscendens in Italiam venit, pulsique Aboriginibus populis, ea loca tenuit ubi postea Roma condita est. De

Evandri exilio Ovid. Fast. i. ac etiam Virg. Æn. viii. 'Me pulsum patria, pelagique extrema sequentem, Fortuna omnipotens et ineluctabile fatum His posnere locis.'

5 *Fictilibus crevere Deis*] Ista templa aurea in hanc altitudinem ac majestatem accreverunt ex illis parvis ac vilibus delubris, in quibus fictilia Deorum erant simulacra, quia nihil simul cum imperii majestate aucta est et templorum majestas et amplitudo. Deos autem hic posuit Poëta pro Deorum simulacris, quæ fictilia quondam fuerunt. Ovid. Fast. i. 'Jupiter angusta vix totus stabat in æde, Inque Jovis dextra fictile fulmen erat.'

6 *Sine arte casa*] Remi Romulique ædes ac palatia erant e rudibus lignis et impolitis constructa tuguria, neque id opprobrio aut infamiae duce-

Tarpeiusque pater nuda de rupe tonabat ;
 Et Tiberis nostris advena bubus erat.
 Qua gradibus domus ista Remi se sustulit olim,
 Unus erat fratrum maxima regna focus.
 Curia, prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
 Pellitos habuit, rustica corda, patres.
 Buccina cogebat priscos ad verba Quirites.
 Centum illi in prato sæpe senatus erant.

10

parens e frigido saxo fulgurabat, ac tauris nostris tunc Tiberis peregrinus erat. Ubi vero hoc Remi palatium paulatim exstructum est, unica casa fuit summum fratrum imperium. Curia, quæ jam prætestato senatu superba fulget, pellitis patribus, animis agrestibus constabat. Cornu vocabat ad concionem veteres Quirites: sæpiusque in campo centum huiusmodi curiam consecrere. Læva siparius tunc thea-

*Burm. Nec dant B. B. B. L.—7 Tarpetiusque Neap. Sonabat Voss. 4. Heinsian.—8 Bubus Dresd. et sic semper scribend. contendit Heiss. 'Bobus' Heinsian. Leidd. Voss. 3. Dorv. 2. primæ et Volsci ac Beroaldi edd. Ald. 1. Junt. Colia. et Gryph. 1. Bubus Neap. Vat. 5. Borr. Grouing. Ald. 2. Rouill. Gryph. 2. [ut ille vocat ed. de qua loquitur,] Canteri, idque a VV. DD. fide meliorum membr. passim receptum. Tutus Dorv. 1. ut legend. censebat Galeotus Martini, refutatus a Tit. probante Broukh. 'Burm. Bubus dant B. B. B. L.—9 'Qua' Vat. 5. Palat. [1.] ut ad marg. ed. Ald. correxerat Heius, et ex cod. Editor. Elect. Eton. Major. Quod Neap. Qui Exc. Scal.' *Burm.* Quo dant B. B. B. quod reprobatur Lachm. et Qua legit. 'Broukhusius hunc vs. ita distinguend. ascripserat, sustulit! olim Unus h.c. quod in editis ejus Notis non comparat.' *Burm.* 'Unus Broukhusius, sed hic quoque vix animadvertit hæc verba ita esse distinguenda, se sustulit! Olim Unus h.c.' Lachm. qui incipit verbum Gradibus cum capitali litera.—11 'Hoc distichon sequenti postponitur in nonnullis codd. ap. Lætant. qui hanc l. assert. ii. Instit. Div. 6. ut illic notat Gallæus; idque de cod. Gothano etiam testatur Hensingerus l. Emend. 2. p. 31.' *Burm.*—13 *Ad septa* emend. Heins. citra necessitatem, pronuntiante Barth. *Primos Franc.*—14 'Latinitatis ratio poscit*

NOTE

batur, quia tunc paupertate gloriabantur, quæ nunc tanquam vitium exprobratur.

7 *Tarpeius pater*] Jupiter intelligitur, qui Tarpeie arcis seu Capitolii præses ac Deus tutelariorum erat; unde et Jupiter Capitolinus dictus est. Vide annotat. ad III. 11. 45. Tonare porro dicitur Jupiter 'nuda de rupe,' quia præcis olim temporibus rupes Tarpeia, quæ et Capitolium, inculta erat, deserta, ædificiisque vacua.

9 *Domus ista Remi*] 'Domus Remi' dicitur urbs Roma, ubi cum fratre Remo Romulus habitavit; unde et Romani Catello dicuntur 'Remi ac-

potes.'

10 *Unus erat fratrum focus*] Unica pastoris Faustuli, Remi Romulique educatoris, casa, vel etiam Remi, vel Romuli, tuguriolum amplissimum fuit fratrum una pariter regnantium imperiam.

11 *Curia*] Curia nomen est ordinis ac loci. Hic videtur accipi pro loco in quo senatus habebatur.

12 *Pellitos habuit, rustica corda, patres*] Patres dicit animos agrestes ac rusticos, quos etiam pellitos vocat, quia nimirum erant pastores et aratores, pellibusque induebantur.

13 *Buccina cogebat priscos Quirites*]

Nec sinuosa cavo pendebant vela theatro; 15
 Pulpita solennes non oluere crocos.
 Nulli cura fuit externos quærere Divos,
 Cum tremeret patrio pendula turba sacro.
 Annuaque accenso celebrare Palilia fœno,
 Qualia nunc curvo lustra novantur equo. 20

tro concavo non appendebantur, nec pulpita crocum effusum redoluerunt. Nemo curabat peregrina numina longe accersere, cum sacrificiis mors ritibus patrio paratis attenta plebs contremisceret. Palilia vero, quæ quotannis tunc inflammato fœno celebrabant, iis erant similia, quæ jam quinto quoque anno, decurtato equo, peragun-

erant; [id. censet Barth.] nimirum scriptum fuit primo erat, per abbreviaturam, ut vocant. Broukh. 'In pratisepe Heins. Erant recte emendarunt VV. DD. Erat omn. mei codd. et edd. priscæ; sed erant in cod. Gothano etiam legi ait Hensinger. et in marg. ed. Ald. correxerat Heins. quod et probabat Markl. et sic edidit Broukh. licet dissidente Bunemannio ad Lactantii l. c. et non sine verborum contumelia Bronkhasium ea propter exagitat Editor Elect. Etonens. Major. qui censet erant potius reponend. Male Livin. ille sen. erat. Ayrn. coniecerat Ac humili in p. sepe s. erat, minus feliciter. Burm. Erat se tenere dicit Lachm. Erant habent B. B. B.—15 Non Guy. Pro cavo in Vat. 5. Dorv. 1. et Burm. 2. suo.—16 Pro crocos Regius trochos quod damnat Burm.—18 'Fremet Posth. [Mentel.] non male. Credula malit Guy. cum Livin. at pendula elegantior est. Barth. 'Credula merito rejicit Heins. Extremos Dorv. 1. male.' Burm.—19 'Scriberem Annus at,' inquit Lachm. 'nisi in hoc Carmine vel potius in his Carminibus rudimentis nihil coherere scirem.'—20 'Curvo Brix. Venet. Ald. 1. Colin. ed. Mar. cett. Curto Guarn. Dresd. Ald. 2. cett.' Barth. 'Curvo Perr. v. c. Regg. Mentel. Exc.

NOTÆ

Veteres Romanos ad concionem vocabat buccinæ clangor per cornicionem datus, ut cum Propertio testatur etiam Varro lib. v. de L. L.

14 Centum illi] Testatur etiam cum Propertio Liv. lib. i. centum creavisse senatores Romulum, quos Patres vocavit, et quorum posteri dicti sunt Patricii.

In prato] Quia scilicet plerique senatores tum pastores erant, qui sub Jove frigido facile durabant.

15 Vela theatro] De velis theatralibus vide annotat. ad lib. iii. 18. 13.

16 Pulpita non oluere crocos] 'Pulpitum est,' inquit Isidorus xv. 14. 'locus in quo lector positus in publico conspici potest a populo, ut liberior audiat.' Crocos porro solennes vocat, qui spargi solebant ludis solennibus seu anniversariis, et

Delph. et Var. Clas.

Propert.

qui statim fiebant diebus. De qua quidem profusione Martial. v. 25. 'Hoc, rogo, non melius, quam rubre pulpita nimbo Spargere, et effuso permaduisse croco'

19 Annuaque Palilia] Festa Palilia dicta sunt a Pale pastorum Dea, ut Cerealia a Cerere; quæ quidem Palilia Romæ quotannis celebrabantur undecimo Kalendas Maias, qui dies est urbi natalis, et vigesimus secundus mensis Aprilis. Sic autem celebrabantur Palilia. Cum fœno stipulas congregabant, ignemque magnum accensum transiliebant, sic sese explari credentes. Unde et Ovid. Fast. iv. 'Moxque per ardentis stipulæ crepitantis acervos Trajicias celeri strenna membra pede.'

20 Curvo] curto] lustra novantur equo] Lustrum quinquennale tempus est,

2 Q

Vesta coronatis pauper gaudebat asellis :

Ducebant macræ vilia sacra boves.

Parva saginati lustrabant compita porci ;

Pastor et ad calamos exta litabat ovis.

Verbera pellitus setosa movebat arator ;

Unde licens Fabius sacra Luperus habet.

25

tur. Tunc inops Vesta coronatis asinis lætabatur, macilentæque boves humilia ac sine sumtu sacra vehabant. Pingues exigua compita sues expiabant, opilioque ad fistulam porrectis pecorum visceribus Deos placabat. Agricola pellibus indutus villosa quatiebant lora, unde lascivus Fabius Luperus sacra sua habet. Neque etiam

Scal. Heinsian. Borr. Voss. 1. 3. Vicent. Venet. 2. Rheg. Ber. Mutilo Vat. 1. sed curto Volsce. In Dorv. 2. erat Curti.' Burm. Curto legunt B. B. L.—22 *Mutres* Palat. 1. C. Com. Heinsian. sed nihil mutand. censent B. B. *Sacra* Ask. et Guell. ad Virg. *Æn.* viii. 665. *Julia sacra* Neap.—23 *Pauca* conjicit Lachm.—24 '*Thalamos* Heinsian. *Excalitabat* meus 2. [Ed. pr.] ita legend. censebat Galeott. de Doctrin. Promisc. cap. 39. Merito Passerat. et Broukh. monstrum hoc verbi exploserunt.' Burm.—25 *Ubera* Dread. *Vellera* Vat. 5. ut conj. Heins. *Fatosa* Franc. 1. *Fœcunda* Heins.—26 '*Lyceus* Vicent. Venet.

NOTÆ

quo quondam quinto quoque anno urbs lustrabatur, quod lustrum Servius Tullius Romanorum rex instituit, cum exercitum in campo Martio facto sacrificio de sue, ove, et tauro lustravit. Fuit autem postea lustrum opus censorum, qui completo quoque quinquennio populum lustrabant. Dicit autem 'Lustra curto equo novari,' quia nimirum in sacrificiis lustrali quinquennialibus lustratio fiebat cum sanguine caudæ equinæ, quæ decurtabatur, sicut in sacrificiis Palliorum, in quibus erat etiam suffimen sanguis equinus, ut eleganter refert Ovid. *Fast.* iv. 'Sanguis equi suffimen erit, vitulique favilla, Tertia res duræ culmen inane fabæ.'

21 *Vesta coronatis gaudebat asellis*] Vel sensus est, ut Vesta asellorum dorso gestari gauderet, ut Isis et Cybele; vel, ut in sacris Deæ Vestæ panibus aselli coronarentur, rudisæculo, dum Vesta erat pauper. Consualibus autem asellos et equos coronari solitos fuisse scribit Ovid. *Fast.* vi. 'Ecce coronatis panis dependet

asellis, Et velant scabras sordidaserta molas.'

22 *Ducebant vilia sacra boves*] Tunc boves sacra ducebant ad templa in pauperrimis plaustis. Solebant autem apud Romanos sacra curru ad templaduci; ut testatur Virg. *Æn.* viii.

23 *Lustrabant compita porci*] Festa Compitalia instituta sunt a Servio Tullio rege. Erant autem Laribus, eorumque matri Maniæ, sacra, quibus porci, sicut et Cereri et Telluri, immolabantur. De his vide annotat. ad Tibull. *Eleg.* ult. lib. i.

24 *Extā litabat ovis*] Litare proprie est sacrificio peracto placare numen, propitiare, veniamque impetrare; sacrificare vero est veniam petere. Ad fistulæ concentum pastores sacra sua peragebant, ovemque sacrificabant.

25 *Verbera pellitus movebat arator*] Olim in festis suis solennibus agricolæ, pellibus induti, scuticas et lora e pellibus caprinis quatiebant, quibus obvios quosque ferire solebant. Sed postquam Luperci fuerunt instituti

Nec rudis infestis miles radiabat in armis ;

Miscebant usta praelia nuda sude.

Prima galeritus posuit prætoria Lucmo ;

Magnaue pars Tatio rerum erat inter oves.

30

tunc rudis ac tiro miles infestis in armis fulgebat, pugnas sine armis ambusto uotæ conserebant. Lucmo galeritus prætorium primus extruxit ; et magna pars bonorum

2. Rheg. [Brix.] quod prouenit ex vitiosa scriptura *lycens*, ut excusum est in Volsc. Ber. [Venet. ap. Barth.] *Ciens* coniecerat Heins. Editor Etonens. Major. p. 162. legend. existimabat *U. Lycea Fabi s. Lupercal habent. Pro habet* in Dorv. 2. erat. Burm.—27 Et r. Heinsian.—28 P. facta France. Voss. Dorvv. meus 2. Nuda vindicarunt Passerat. et Broukh. F. tamen melius est, ut cum Ant. de Rooy in Spicileg. Crit. cap. 15. p. 88. legamus *cruda*. Sic Barth. ap. Stat. Theb. ix. 20. Burm.—29 *Lygmon* Vat. Dresd. Bon. Sic Barth. Venet. Aldd. Rheg. Habet *ligmon* Guarn. *Lucmon* C. Com. [Colot.] Barth. *Galeratus* vitiose in uno Reg. *Ligmon* Ask. et meus 2. *Lygmon* Regg. Colbertinus, Heinsian. Leidd. tres Voss. Dorvv. et priscae edd. *Lucmo* vera scriptura ex *Lucumone* contracta, ut monuit Scaliger et Turneb. xxvi. Advers. 53. Burm. *Lucmo* probat Lachm.—30 *Tacito* Neap. nec minus

NOTE

ritum hunc ab agricolis eundem mutuati in sacris suis observant, ut ex versu sequenti manifestum est.

26 Unde *licens* Fabius sacra *Lupercus habet*] Ad agricolarum exemplum Luperci, Panos agrorum Dei tutelaris sacerdotes, per licentiam ac lasciviam quandam nudi discurrentes, ac scuticas et lora quatientes obviis infligebant flagella. Unde *'licens'* dicitur *Lupercus*, quia nimirum protervus ac lascivus. Vide Livium lib. i. Festum in *Crepas* et in *Februarius*, Varron. lib. iv. de L. L. Serv. in *Æn. viii.* Plut. in *Romulo*, Ovid. *Fast. ii. &c.* *Lupercus* autem dicitur *Fabius* a *Fabio*, et *Quintilius* a *Quintillo*, unde et *Luperci* dicti sunt *Fabiani* et *Quintilliani*; quia nempe a *Remo* et *Romulo* primum duo *Lupercorum* prepositi fuerunt instituti, nimirum *Fabius* et *Quintilius*, quorum hic a *Romuli*, ille a *Romi* partibus etetit; ut testes sunt scriptores mox laudati. *Lupercalia* porro festa mense *Februario* quotannis celebrabantur in honorem *Panos*, *Fauni*, *Deorumque* ceterorum *agrestium*, ut *lupos* a *gregibus*

arcescent. *Proprios* habuerunt sacerdotes, qui *Luperci* dicti sunt. Hæc sacra, quæ ex *Arcadia*, ubi *Pan* impense colebatur, Evandrum in *Italiam* advenisse scribit *Ovid. Fast. ii.*

27 *Nec rudis miles*] Tunc temporis sine usu ac peritia armorum ac disciplina militaris praelia sudibus ac vectibus conserebant.

29 *Galeritus Lucmo*] *Lucmo* dicitur per synopen, detrita una litera, a *Lucumo*, qui et *Lucomedius* dictus est. *Lucumon* autem seu *Lucumo* fuit unus e *Tuscorum* regibus, qui *Romulo* contra *Tatium* auxilium tulit, et a quo *Luceres* nominati sunt, quæ tertia pars fuit populi *Romani*. Ubi primum enim populus *Romanus* constitutus est, in tres statim partes divisus est, scilicet in *Ramnenses*, in *Tatienses*, et in *Luceres*. *Ramnenses* sic dicti sunt a *Romulo*, *Tatienses* a *Tatio*, *Sabinorum* rege; *Luceres* a *Lucumone*, *Tuscorum* etiam rege. *Varro* lib. iv. de L. L. *'Ager Romanus'*, inquit, *'primum divisus est in partes tres, a quo tribus appellatæ Tatiensium, Ramnium seu Ramnen-*

Hinc Tities, Ramnesque viri, Luceresque coloni:

Quatuor hinc albos Romulus egit equos.

Quippe suburbanæ parva minus urbe Bovillæ;

Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabi;

Tatio fuit in ovium copia. Inde homines Tatienses, et Ramnes homines, et Luceres coloni. Inde quatuor equis candidis vectus est Romulus. Siquidem tunc urbs Roma minor erat oppidulo Bovilla suburbanæ; Gabique, qui jam extincti sunt,

vitiose statuit in Exc. Scal. Burm.—31 'Tities cod. Reg. Titius Brix. Tacies Venet. 1. Tatiens Venet. 2. [ita vocat has nescio quas Venetas.] Mnr. Titius Ald. 1. Colin. Ticiens Ald. 2. Dresd. Taties Basil. Tatiens Gryph. 1. Titius 5. et Grasseri. Soloni Guarn. Palat. 1. Sabini C. Com. Barth. 'Tatiens Leid. 2. Dorv. 1. Taties Rhamnisque affert Nestor Vocab. p. 125. Corruptissime in Ask. H. ticiens ramnes v. L. Soloni. Soloni Neap. Leid. 2. Voss. 1. 3. Ticines Groning. Ticiens meus uterque, quod propius accedit ad veram scripturam Titius, ut in Vicent. Venet. 2. Rheg. Volsc. et aliis priscis edd. Tacies Ber. sed Titius probabat Markl. Tatii præfert Demster. Paralip. ad Rosin. 1. 12.' Burm. Tities probat Lachm. et dant B. B. B. L.—32 'Fuerunt, qui emendarent alter R.' Burm.—33 'Viola Borr. Guarn. Brix. Rheg. Parva in aliis, quod Passeratio placebat. Editor Elect. Eton. Maj. p. 163. corrigere tentat, metus u. Hæc dicit Barthius: 'Editor Cant. parum accurate hic versatur: observat virum doctissimum legere metus.' Eminus legit Lachm.—34 Gabi Dresd. Venet. ap. Barth. cum aliis. Tunc

NOTE

sium, et Lucerum nominatæ; Tatienses a Tatio; Ramnenses a Romulo; Luceres a Lucumone. Lucumon autem dicitur 'galeritus' a quodam genere pilei quod dicunt galerum, quo veterum Romanorum Pontifices ac sacerdotes utebantur, ut testatur Gellius II. 15. 'Galero albo velatur flamen.' Inde etiam Festo dicitur 'albogalerus' flamen. Galerum idem esse cum tiara Pontificum nostrorum plurimi sentiunt cum D. Hieronymo Epist. ad Fabiolam. Dicitur autem Lucumon primus fixisse prætoria, quia primus tabernaculum quoddam constituit, in quo esset dux seu imperator exercitus in castris, quod prætorium voleit appellari, quia nimirum magistratus omnis, cui pareret exercitus, prætor dicebatur, quod quidem in usu fuit etiam apud Romanos.

30 *Magna pars Tatio*] Tattius rex fuit Sabinorum, cum quo non so-

lum Romulus pacem fœdusque iniit, sed etiam consociavit imperium; ut refert Liv. lib. 1.

31 *Hinc Tities, [Taties,] Ramnesque viri, Luceresque*] Taties seu Tatienses a Tatio, Ramnes seu Ramnenses a Romulo, Luceres a Lucumone dicti sunt. Ut mox dictum est vs. 29.

32 *Hinc albos Romulus egit equos*] H. e. a tam parvis profectus initis Romulus deinceps rem suam ac imperium ita adauxit, ut etiam quadrigis albis invectus in urbem de Ceninenibus triumphaverit, ut etiam cum Propertio nostro narrat Dionys. Halic. lib. II. Triumphavit etiam Romulus de Fidenatibus, de Camerinis iterum, ac tertium de Velantibus, ut refert idem eodem in loco Dionys. Halic. et Plut. in Romulo, et Tit. Liv. lib. 1.

33 *Suburbanæ Bovillæ*] Bovillæ civitas fuit in Latium, non procul ab urbe Roma, unde dicitur 'suburbanæ.'

Et stetit Alba potens, albæ suis omine nata,

35

Hac, ubi Fidenas longe erat ire, via.

Nil patrium, nisi nomen, habet Romanus alumnus ;

Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.

Huc melius profugos misisti, Troja, penates.

Heu ! quali vecta est Dardana puppis ave !

40

maxima fuit populi frequentia : tunc etiam floruit Alba potens, albæ suis ostento condita, eo in itinere, quo fuit ad Fidenas via longinquæ. Populus Romanus nihil paternum retinet, præter nomen ; jam lupam erubescit habere suæ gentis nutricem. Iatuc, o Troja, Deæ tuos penates feliciter transmisisti. O quam fausto auspicio Dar-

nulli Dous. P.—35 Dresd. *alba*. *Alba e suis* Leid. 2.—36 'Hic conj. Livin. Ac ubi *fid.* l. erit *iste vias* Bon. *Ipsæ via* Guarn. *Ipsæ vias* C. Com. *Ipsæ vias* Palat. 1. *Ire vias* Dresd. *Longa via vel longa via* vult Heins. [ut etiam Anr.] Barth. 'Atque ubi Voss. 3. sed *Hac* superscr. pro varia lect. *Hac tibi* Heinsian. *Ipsæ* Perr. v. c. Vat. 2. 5. Neap. Leid. 2. Voss. 3. 4. *Ipsæ* 1. Borr. *Vias* Leidd. tres Voss. Groning. Dorvv. mei. *Hanc ubi F. l. erat ipsæ vias* Ask. *Burm.* *Vias* pronuntiat rectissimum Lachm. Nostram lect. dant B. B. B.—37 *Nil patrii* conjecerat Heins. sed præstat f. *Nil, patrium n. nomen, h. censente* Burm.—38 *Non* Dresd. Perr. v. c. et Fruterii, Neap. Vat. 1. Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. *Non putet* C. Com. Guarn. Palat. 2. unus Reg. Colb. Voss. 1. 4. Burm. 2. et pr. edd. *putat* Vat. 5. Dorv. 1. *Non putat esse Lupam* Dous. F. *Nunc putet esse lupam* Ayrn. *Non putet ire lupam* Reg. 2. *Non putet esse* etiam in Palat. et C. Com. unde Gebh. cum interrogationis nota, *Non putet esse Lupam?* Sed præstat f. Num, iudice Burm. *Non putet* probat Lachm.—39 *Haud m. Ayrn.*—40 'Melior lectio est unius cod. Reg. [Colb.] ac pr. edd. *q. ducta est.*' Broukh. 'Heu q. Palat. C. Com. Guarn. Dresd. Brix. Venet. *Vecta est* Guarn. Dresd. Ed. pr. unde male hæc lectio ad Beroaldum auctorem refertur a Broukh. *Ducta est* Brix. Venet.' Barth. 'En q. *vecta est* Perr. v. c. Vat. 1. 2. *Heu q. vecta est* Neap. Borr. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. et mei. *Adrecta est* Heins. *Ducta* Volsus. *Vecta* Beroaldus, unde in Aldd. Junt. Colin. Gryph. et aliis. *En q.* editqr Elect. Eton. Maj. [Cant. ex Heins. v. c. et Ferrarii libro:] qui vult etiam *pubis* pro *pubes*, quod merito improbat Schrader. Emend. cap. 9.' Burm. *Heu q. vecta* lectio exquisitior, ait Kuin. *O q. vecta* probat Lachm.

NOTE

34 *Gabii*] Gabii et Bovillæ, quæ loca nunc vix nomen retinent, primis nascentis Romæ temporibus habebantur in pretio, erantque iustar civitatum, quibus longe minus erat oppidulum Roma. Gabii porro stadiis centum distabant ab urbe Roma, medio itinere inter Romam ac Præne-
ste.

35 *Alba potens*] Albam civitatem sub Albano monte condidit Aeneas, Æneæ filius, quam ita vocatam folesc dicit cum Virgilio Propertius, ab

omine suis albæ quæ triginta porcellos pepererat.

36 *Fidenas*] Fidenæ civitas fuit distans ab urbe Roma 30. stadiis, cuius incolæ dicti sunt Fidenates, quos Romulus devicit.

38 *Sanguinis altricem*] Romaninunc, inquit, fateri nolunt lupam fuisse nutricem Romuli, eæ gentis auctoris.

40 *Dardana puppis*] O quam, inquit, fausto dextroque auspicio Trojana navis Æneam portans delata est in Italiam !

Jam bene spondebant tunc omina, quod nihil illam
 Læserat abiegni venter apertus equi;
 Cum pater in nati trepidus cervice pependit,
 Et verita est humeros urere flamma pios.
 Tunc animi venere Decī, Brutique secures;
 Vexit et ipsa sui Cæsaris arma Venus.

45

dana classis delata est in Italiam! Auguria tum faustum illi pollicebantur eventum, quod equi lignei alvus aperta ipsi non nocuerit, quando parens in filii collo tremens suspensus est, ignisque pios lacerare timuit humeros. Tum deinde Decii magnanimi ac Bruti secures prodire, Venusque ipsa sui Cæsaris arma advehit. O Iule,

O q. ducta dant B. B. B.—41 'Omnia Bon. Guarn. Dresd. edd. vett. solenni errore. Omia Vat. Huic omina vel cuncta omina placebat Heins. [qui etiam marg. ed. Ald. ascripserat huic numina.] Barth. 'Schrader. Emend. cap. 9. illos. Illam vero hic mendī suspectam vocem recte censuit editor Elect. Eton. Maj. sed nihil muto.' Burm. Illos probat Lachm. Nostram lect. dant B. B. B.—42 Ambigui Dresd. Burm. 2. et in marg. pro varia lect. 'Al. ambiegni.' Armati Voss. 4.—43 'Tum p. Posth. Guarn. C. Com. Tam p. Bon. Trepidus Posth. Palatt. C. Com. Guarn. Ed. pr. Brix. Venet. Tremidus Franc. 2. Tremulus Dresd. Aldd. et cett. F. e vs. 49. huc concesserit.' Barth. 'Tum p. cod. Frut. Ask. Vat. 5. et meus 1. Cum p. 2. Trepidus reponend. censui ex consensu omnium fere codd. et Vicent. Venet. 2. Rheg. Volsc. et Ber. Tremidus Colb. 2. a m. pr. Summ Barthio relinquens iudicium recte vocem tremidus Latine civitatis expertem suspicatur Broukh. qui tamen male edidit tremulus: quod demum neselo unde in Aldinas earumque sequaces edd. invecum est, et mox sequitur vs. 49. Infelicitur Gebh. in nati intremulus. Trepidus prætalit.' Burm. Tremulus dat Barth. Trepidus Lachm.—44 Vetta est Dresd. Verere fl. Guarn. Sed ver. malit Burm.—45 'Hinc magni vel gemini aut manes suspicatur Heins. Sed animi non sollicitandum, et si quid reponend. mallet profecto. Tunc a. credere Decī: nam in omn. fere Mss. Deci pro Decii.' Burm. Deci legit Lachm. Nostram lect. habent B. B. B.—46 'Rexit ad oram ed. Ald. conjecerat Heins. sed postea Duxit prætalit. Vexit tamen hic sedem suam tueri potest propter vs. 40.' Burm.

NOTE

42 *Abiegni venter apertus equi*] Felix illud fuit augurium, quot Æneæ ipsiusque navibus, antequam Troja excederet, et mare conscenderet, nihil nocuerit equus ille ligneus ex quo Græci in urbem Trojam effusi sunt. Nota est historia equi illius Trojani, quam late prosequitur Virg. *Æn.* 11.
 43 *Cum pater in nati*] Anchises mirum filii sui Æneæ cervice succolatus.

45 *Decī, Brutique*] Tunc temporis, inquit, in Italiam venerunt animosi Decii, fortesque Bruti. De Decis dictum est ad 111. 11. 64.

Secures] Quia scilicet Brutus ille, qui reges Roma ejecerat, cum comperisset liberos suos studere revocandis in urbem regibus, eos securibus percussit: ut referunt Liv. lib. 11. et Florus 1. 9. et alii. Deinde etiam idem Brutus Tarquinii secures fregit, regesque Roma eiecit, ut dictum est ad 111. 11. 'Quid nunc Tarquinii fractas juvat esse secures?'

46 *Vexit Cæsaris arma Venus*] Vel quia Venus tutela fuit illius navis quæ detulit in Italiam Æneam; vel quia duce Venere Æneas Iuliusque,

Arma resurgentis portans victricia Trojæ,
 Felix terra tuos cepit, Iule, Deos.
 Si modo Avernalis tremulæ cortina Sibyllæ
 Dixit Aventino rura pianda Remo;
 Aut si Pergamææ sero rata carmina vatis
 Longævum ad Priami vera fuere caput:
 Vertite equum, Danai: male vincitis. Ilia tellus
 Vivet; et huic cineri Jupiter arma dabit.

50

ferens arma Trojæ renascentis triumphantia, penates tuos fortunata tellus admisit: si scilicet annosæ Sibyllæ tripus Avernalis prædixit agros Remo Aventino fore expiandos, vel si Pergamææ vatis tarde comprobata verba ad senis Priami perniciem certa extiteret: O Danai, equum vestrum retro abducite; præpostere vincitis; urbs Ilium florebit, hosque cineres ipse Jupiter armabit. O lupa Martia, altricum

—47 *Resurgenti* Palat. 1.—48 *Capit habere* Heinsian. Burm. 2.—49 '*Si modo vera vel certa olim, vel Si m. Aterna olim conj. Heins. sed vulg. servo.*' Burm. —50 *Duxit* damnat Burm. quod in cod. Reg. *Vera p. Ayrm.*—51 '*Data c. Groning. Nata Borr. Mentel. Voss. meus. Crimina Dorv. 1. Vat. 5.*' Burm. —52 *Longævi* Reg. Bon. *Longum* Dorv. 1.—53 *Conjecturam Editoris Elect. Eton. Maj. Ilias urna Vivet, diffidit Burm.*—54 *Vincet* ed. Scal. *Aliter omni. libb. A. dedit Heinsian. Hæc c. ad oram ed. Ald. conjecerat Heins.*—57

NOTÆ

unde Julia gens, in Italiam delati sunt.

48 *Felix terra tuas, Iule, &c.*] Deos penates intelligit, quos Æneas in Italiam ex Phrygia detulit, quos etiam Lavinii collocatos ab Ænea Iulus, ejusdem Æneæ filius, Albam, quam ipse condiderat, transtulit.

49 *Avernalis cortina Sibyllæ*] Si vere Deiphobe, Sibylla Cumana, prædixit fore ut ob Remum cæsum agri illi, mons nimirum Aventinus ubi sepultus est, vel locus ille ubi occisus, expiarentur. Sibylla porro dicitur Avernalis, i. e. Cumana; nam lacus Avernus non procul est a Cumis, ut ad III. 18. dictum est. Cortina locus est unde dabantur oracula.

50 *Aventino rura pianda Remo*] Aventinus dicitur Remus, tum quia in Aventino monte captavit anguria, tum quia in eodem monte sepultus

est, in loco qui dictus est Remuria, qui etiam dicitur expiandus.

51 *Pergamææ vatis*] Cassandram intelligit, quæ a Pergamo, quæ est Troja, dicta est 'vates Pergamæa,' cujus quidem vaticinia fuerunt vera, sed sero, vel potius, ut ait Virg. 'nunquam credita Teucris.'

53 *Vertite equum, Danai*] Verba sunt Cassandræ ad Græcos. Reducite equum vestrum ligneum, ait, in castra vestra; perniciose namque vobis hæc erit victoria, Trojanis vero saluberrima, qui nimirum majus imperium in Italia sunt deinceps excitaturi, cui vestra etiam Græcia olim subjiçietur.

Ilia tellus] Dicitur regio Trojana ab Ilio, quæ et urbs Troja est.

54 *Huic cineri*] His Trojæ incensum ac eversæ reliquiis.

Optima nutricum nostris lupa Martia rebus, 55
 Qualia creverunt mœnia lacte tuo!
 Mœnia namque pio conor disponere versu.
 Hei mihi, quod nostro parvus in ore sonus!
 Sed tamen exiguo quodcumque in pectore rivi
 Fluxerit, hoc patriæ serviat omne meæ. 60
 Ennius hirsuta cingat sua dicta corona:
 Mi folia ex hedera porrige, Bacche, tua,
 Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris,
 Umbria Romani patria Callimachi.

præstantissima rebus nostris, quam alti muri lacte tuo exstructi sunt! Hos autem muros carminibus meis celebrandos aggredior. Heu me! quod exigua mihi sit vena! Verum nihilominus quicquid rivuli manabit ex tenui ingenio, id totum patriæ meæ sit addictum ac mancipatum. Ennius scripta sua redimiat corolla hispida; mihi vero, o Bacche, præbe frondes ex hedera tua, quo mea Umbria scriptis meis superba gloriatur; Umbria, inquam, Romani Callimachi patria. Si quis e planis

‘Coner Palat. 2. Bon. Guarn. Dread. Disp. Groning. Regg. Colb. Bon. Guarn. Dread. Describere C. Com. et France. ap. Broukh. qui præscribere prætulit.’ Barth. [Errat Barth. nam Broukh. re vera describ. prætulit: et quidem id sic eum prætulisse monet Burmannus.] Describ. glossæma est, iudice Kuin. ‘M. nuncius p. coner disponere Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Coner Mentel. Neap. Borr. Vat. 2. 5. Exc. Scal. Leidd. C. Com. tres Voss. Dorvv. et mei. Disp. Leid. 2. tres Voss. Dorvv. et meus 2. cum edd. priscis.’ Burm. Disp. verum esse ait Lachm. Describ. dant B. B. B.—58 Quod nostro est Leidd. tres Voss. Ask. Dorvv. Burm. et edd. antiquum. Quam nostro est conjecerat Franc. Est rectius abesse dicit Lachm. Per errorem typothe. Kuin. reliquit Heu.—59 ‘Si t. Posth. C. Com. Est pect. Posth. Ex p. Dread. E pect. Aldd. rel.’ Barth. At tamen Heinsian. Quicumque e pect. Ask. Est pect. Voss. 4. Dorv. 2. E pect. dant Broukh. Burm. Lachm. In pect. Barth.—60 Et pat. correxerat Frut. Id p. Heins. ‘Serviet quidam libb. teste Broukh. non male; et sic Morell.’ Barth. Sant. Obs. ad Loca Vett. Poët. Lat. præfert Et tamen.—61 An f. scripta reponend. quærit Burm.—63 ‘Conjeceram stupefacta ad lib. II. neque pœnitet conjecturæ,

NOTE

55 *Lupa Martia*] Ad lupam illam sermonem convertit, quæ Remum Romulumque dicitur lacte suo nutritisse, cum eos ad Tiberis ripam expositos reperisset. Historia notissima est; quam pluribus verbis prosequuntur Tit. Liv. lib. 1. Dionys. Halic. Florus 1. 1. Justin. lib. XIII. Vell. Paterc. lib. 1. &c. Martia porro dicitur lupa, tum quia lupi Marti Deo dicuntur sacri, quia rapto vivunt, tum quia illa lupa Martis filios, Re-

mum et Romulum, lacte suo nutritiv.

61 *Ennius hirsuta*] Ut Ennio, Epici Carminis poëtæ, qui primus res Romanas versu heroico scribere aggressus est, corona detur ex frondibus asperis ac hirsutis, quales lauri sunt ac myrti; petit Propertius, modo sibi Lyricorum ac Elegiacorum carminum a scriptori tempora cingantur hedera Baccho sacra.

63 *Nostris Umbria libris*] Umbria, Italix regio fertilissima, quæ nunc

Scandentes si quis cernet de vallibus arces,

65

Ingenio muros æstimet ille meo.

Roma, fave: tibi surgit opus: date candida, cives,

Omina; et inceptis dextera cantet avis.

Sacra, diesque canam, et cognomina prisca locorum:

Has meus ad metas sudet oportet equus.

70

Dicam, Troja cades, et Troia Roma resurges;

Et maris et terræ longa sepulcra canam.

campis sese attollentia propugnacula viderit, is illa mania æstimet ex meo ingenio. O Roma, votis meis annue; in tui gratiam novum carmen oritur. O Romani, felicia date auspicia, meisque captis prospera ales accinat. Sacros ritus et dies festos referam, ac antiqua locorum nomina. In hocce stadio, hosque ad limites, necesse est ut equus meus desudet. Canam, Corruas, o Troja, tuque, o Roma Troica, renasceris; dicamque diuturna longinquaque et maris et terræ funera. O incaute et in-

postquam vidi Marklandum sic emendasse ad oram ed. Græv.' *Burm. Lachm. legit dictis pro libris: non monito lectore neque in Notis neque in discrepantibus a Burmanniano textu.—65 Scandentis Guy. Lachm. Quisquis Vat. 5. Dorv. 1. Burm. 2. Cernit Vat. Palat. 2. C. Com. Bon. Guarn. cod. Frut. Reg. Leid. 2. tres Voss. Heinsian. Dorv. 2. Cernis Palat. 1. Dorv. 1. Cernit Dresd. cum reliquis, et edd. antiq.—66 Ingenium muris ant. i. meum conjecerat Markl. Exstimet Borr. Ask. Burm. 2.—67 Surgit ed. Mur.—68 'Omnia in variis codd. et edd. antiquis. In tectis pro incept. Mentel. mens 2. ed. Mureti Aldina, Canteri, Douss. et Grævii nomen venditante, ne in hac una sic legi cum editore Elect. Etonens. existimes: in ejus libelli sexta ed. vitio typi, in tectis in ista Græviana ed. excusum esse male notatur. Ipse vero in textu dedit inceptis. Alterum vero defendi posset ex Tibullo i. 6. 16. Inceptis tamen Borr. Groning. cett. codd. et vett. edd. etiam Palatt. membr. ex quarum rasura in voce dextera Gebh. educebat dextera recantet.' *Burm.—70 Tendat aliquando conjecerat Heins. Surgat Voss. 4. quod damnat Burm.—71. 72 'Distichon hoc præcedenti præponend. censet Marcellus ad Horat. p. 49. ubi et alios huj. El. versus transponit. In variis codd. et edd. vetustis legitur post vs. 88. sed ubi locum allennum occupasse monuerunt Livineius,**

NOTE

ducatu dicitur Spoletanus, patria fuit nostri Propertii, quam suis Elegiarum libris cupit illustrari.

64 *Romani patria Callimachi*] Callimachi Latini nomen vehementer ambiebat Propertius, ut ex hoc tum loco videre eat, tum ex III. 1. Equidem inprimis æmulatus est Callimachum Propertius, qui talis est apud Romanos, qualis est apud Græcos Callimachus, Elegiarum scriptor.

67 *Roma, fave*] Cæptis meis annue, o Roma; novum enim in tuam laudem oritur carmen; et favete, Quirites,

felixque avis prospero cantu suo faustum det auspiciu.

68 *Dextera cantet avis*] Opus aliquod arduum aggressuri captabant anguria veteres, avesque a dextera parte cantantes vel volantes felicitatem, a sinistra vero denuntiare putabant infortunium.

69 *Sacra, diesque canam*] Loquitur quasi fastos Romanos esset scripturus, quibus sacra, ritusque sacrorum, diesque festi ac profesti recenserentur.

72 [88] *Longa sepulcra canam*] Sepulcra posuit pro funeribus. Quæ-

Quo ruis imprudens vaga dicere facta, Properti?

Non sunt, ah! dextra condita fila colo.

Aversis Charisin cantas: aversus Apollo

73

Poscitur invita verba pigenda lyra.

constans Properti, quo temere raperis ad canendas historias? Stamina tua non sunt a dextra colu contexta. Fletibus tuis cantus adjungis; sed tibi non favet Apollo; petis carmina panitenda a cithara renuente. Ego vera tibi dicam veris ex auctori-

et Passeratius, qui Scaligeri trajectionem, ita ut nunc recepta est, probat. *Victa en, Troja* ad ed. Ald. marginem conjecerat Heins. *Troica R.* in omn. fere Mss. et priscis edd. sed *Troia* dudum VV. DD. ap. Virg. Ovidium, aliosque correxerunt. Deinde *pericla* edend. censui ex Heinsiano, non *sepulcra*, ut in ed. Broukh. excusum est: et sic emendandum, et in sua ed. se exhibiturum esse, notat Markl. ad Stat. Sylv. p. 214. *Burm.* Hoc distichon transposuerunt Barth. Lachm. qui se ita facere ait, non quod id ea, quæ huic in sua ed. vicina sunt, quicquam facere existimet, sed quia suum non est scire, quod illud Propertius, si Carmen ipse edidisset, repositurus fuisset. Addit deinde: 'Quid vero, si hic tumor astrologo melius quam Propertio convenit? *Troia R.* esse veram scripturam censet Broukh. et dant B.B.B. L. *Sepulcra* defendunt Kuin. et Huschk. in *Analect. Crit.* et probat Lachm. et legit Barth.—73 'Hunc vs. et tres istos qui sequuntur, egregie restituit Heins.' *Broukh.* qui tum ex Heins. citat hos vv. ut legit Kuin. '*Vage dicere* *Venet.* Ald. 2. *Vaga verba* Bon. [*Vage*] *fata* Guarn.' Barth. '*Imprudens* unus Reg. in quo etiam *vage dicere sacra*, P. ut in Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. *Vaga dicere fata* Colb. Dorv. 1. *Vage dicere fata* Neap. Borr. In Reg. 2. *vaga dicere verba*, ut Leid. 1. *Vaga dicere fata* 2. cod. Frut. Voas. 1. 3. Dorv. 2. meus uterque. *Facta* Voss. 4. a m. sec. *Vaga facta* vel *sesta* Heinsius. Marci. ad Horat. p. 43. ex Mss. legit Q. ruis, imprudens, age dicere. Livineio placebat Q. ruis imprudens? *vage dicere facta*, P. Sed amplector Heinsii emend. ad Ov. III. A. A. 672. 1. Advers. 2. et Ep. ad Græv. T. IV. Syll. Ep. p. 299. quam dedit Broukh. Q. ruis i. *vaga dicere facta* P. eamque certam esse dicit Dorvill. ad Charit. p. 773. *Burm.* Legit Lachm. *imprudens, vage, dicere fata*, P. Kuinoelis lect. dant B.B.B.—74 '*Colo* omn. libb. non *colu*, quamquam id parum refert.' *Broukh.* Id. sentit Barth. qui addit: '*Non ita sunt d. vel Non sunt tam d.* Heins. *A dextro* Posth. Guarn. Dread. Brix. Aldd. Colin. cett. *A dextra* edd. Venet. et Mur. *Candida* Heins. prob. Broukh. qui nescit quid sit *condere fila*. Nempe *condere* est, facere, ut '*condere vellera*.' '*A dextra* Vat. 5. Leidd. tres Voss. Dorvv. et meus 1. *A dextro* 2. ut Regg. Colb. 2. Borr. Ask. et edd. vett. *Candida* cur textui inseruerit Broukh. causam non video; in omn. enim codd. *condita* cum prisc. edd. Hoc itaque reposui. Markl. ascripserat male editum fuisse *candida*. *Burm.* Ah probat Lachm. et defendit *dextro*. Kuinoelis lect. exhibent Barth. *Burm.* —75 '*Accersis* manifesta præfert vestigia *coû Aversis*. *Charites*, quod e suo

NOTE

nam vero sint illa funera, quæ prædicat, non liquet; nisi forsan de terræ, maris, ac universi mundi interitu loqui intelligatur.

73 *Quo ruis imprudens*] Verba sunt vatis, seu astrologi cujusdam, quem inducit Poëta, a quo se fingit fuisse de rebus futuris edoctum, ac deterlitum a scribendis rebus gravioribus

ac bellicis.

74 *Non sunt, ah! dextra, &c.*] Opus, inquit, quod a te textitur, non est a colu felici ac fansta deductum; quia nimirum vires tuas superat, ad id non es idoneus, ac denique tibi infensus Apollo versus cothurnatos suggerere renuit.

75 *Aversis Charisin cantas* [*Accersis*

Certa feram certis auctoribus ; aut ego vates
Nescius ærata signa movere pila.

bus. Non ego sum astrologus, qui nesciam quænam signa in ænea sphaera movean-

Scaliger prodixit, firmat C. Com. *Aversus A.* Colbertt. et nostri. *Broukh.* ' *Accersis lacrymis cantas* Palat. 2. Bon. Dread. *Cantus* Guarn. Brix. Aldd. Cant. cett. *Accersis lacrymis cantas* Palat. 1. *Accersis l. charitas* [recte e Barth. citamus] Cnj. C. Com. *Adversus Musis cantas* Venet. quam Beroaldi conjecturam esse Scaliger affirmat. *Aversa* [cf. inf.] *Lachesi cantas*, vel *Aversis Charisin cantas* Heins. *Aversis c. Musis* Bodl. *Aversis* tamen non multum recedit ab *Accersis*. *Adversus A.* Palatt. Brix. Venet. Ald. 1. Colin. Barth. ' *Accersis lacrymis cantas* Neap. Leidd. tres Voss. Heinsian. Dorvv. nisi quod *lacrymas* in Neap. et Dorv. 1. *Cantus* Leidl. 1. Neap. *Canis* Voss. 4. *Arcessis lacrymis cantus*, *adversus* Groning. *Arcessis lacrymas cantus adversus Ap.* Ask. Fluctuat valde et se torquet Passeratius, ut veterum edd. lectioni, *Accersis lacrymis cantus*, *adversus Apollo*, (quod et in Venet. 2. Vicent. Rheg. Volsci et aliis antiquis edd. est) commodum aliquem sensum affingat; et absurda satis est Theod. Marcillii conjectura, qui ad Horat. p. 43. legebat *An cretus lacrymis cantas*. Beroaldus emendabat, *Adversis Musis cantas*, quod improbat Scaliger, et ex suo cod. affert *Arcessis lacrymis Charites*: quod ultimum *Charites* etiam est in Leid. 2. neque tamen Beroaldus solo audacioris ingenii ductu sic divinasse videtur, sed f. membranas veteres inspexit, in quibus ita invenerit. Certe in Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. clare legitur *Accersis Musis cantas*, *aversus Apollo est*: et sic 5. sed in quo *Adversis*, et pro *cantas* in eodem *charites*. *Cantus* in 2. *Adversus Apollo* in Dorvv. et meo 2. Heinsius olim divinaverat in margin. ed. Ald. *Aversa Lachesi cantas*: sed postea *Accersis Charisin cantas*: *aversus Apollo* Poscitur &c. prætulisse videtur. Eum vid. N. Prop. p. 740. in Epist. ad Græv. T. iv. Syll. p. 299. et 1. Advers. 2. ubi multa in hac Elegia emendat: et præclaram [optimam alibi eam vocat Burm.] hanc Heinsii restitutionem impense laudarunt Marklandus ad Stat. Sylv. p. 74. et Dorvilius ad Charit. p. 773. *Charisin* præterea inhæret codicibus, et genio Propertii convenit. *Aversus A.* etiam melius, quam *adversus* repetitionis causa. *Burm.* Kunoelis lect. dant B. B. B. ' *Adversis Musis* Ber. sed in Heins. v. c. et Ferrarii lib. *Aversis c. Musis*. Barth.—76 ' *Poscitur* elegantius est altero isto per-vulgato. *Broukh.* ' *Poscis* et cod. Voss. *Poscis* ab Bon. Guarn. Dread. Brix. Venet. Aldd. Colin. Cant. cett. *Pingenda* Palat. membr. Barth. ' *Poscitur* recte Heins restituit pro eo quod in omn. antea scriptis excusisque *Poscis* ab inv. ut præter alios in Leid. tribus Voss. Dorv. 1. et meis. Sic affert Nestor in Vocab. p. 106. b. *Poscit* et Palatinus, Ask. Dorv. 2. *Pingenda* vitiose in Palat. et pr. edd. Palmerianum *pagenda* [pang. e Burm. exscribit Kulin.] merito rejecit Gebh. *Burm.* ' Gebhardus (nam Burm. falsa memorat) in cod. Palatino reperit *Poscis* et. *Lachm.* qui vult *Arcessis Latium cantas*: *aversus Apollo*; *Poscis* ab invita verba *pingenda* lyra. Nostram lect. præferunt B. B. B.—77 ' *Haud ego* Dread. Venet. Aut invenit Broukh. in sua Venet. sensu arguto. Sic quoque Ecl. pr. Barth. ' Aut Regg. Borr. Groning. Venet. 2. Vicent. Rheg. Volsci in ipso contextu (sed in Notis *haud*) Aldd. Junt. Gryph. *Haud ego* Colot. Vat. 1. 2. 5. Leid. 2. Voss. 3. Dorv. 2. Ber. Colin.

NOTÆ

lacrymis cantas] Tu qui fles amores tuos ad lacrymas vis adjungere cantus ac res lætas, sacra scilicet dies-que festos.

76 *Poscitur* [*Poscis* ab invita] Ey-
ram tuam, quasi esset Musa, oras, ut

tibi versus suppeditet, quæ non alia futura sunt quam quorum te lectoresque pœniteat: erant enim versus male nati.

78 *Signa movere pila*] Pilam æra-
tam vocat sphaeram æneam, quæ re-

Me creat Archytæ soboles Babylonius Horos,

Horos, et a proavo ducta Conone domus.

80

Di mihi sunt testes, non degenerasse propinquos,

Inque meis libris nil prius esse fide.

Nunc pretium fecere Deos, et fallitur auro

Jupiter: obliquæ signa iterata rotæ.

tur. *Horos Babylonius, Archytæ filius, me procreavit, meaque gens a Conone auctor est. Deos ego testor a parentibus me non descivisse, et in meis scriptis nihil esse potius ac antiquius veritate. Jam in lucrum quæstumque Deorum religionem verterunt, auroque decipitur Jupiter.* [Ego canam] signa sapius decursa rotæ ob-

Rouill. Mureti Aldina, Cant. Scal. Douss. Prius tamen a Passeratio asseritur. *Hand* vero tueri potest Homeri locus, II. Od. 170. seqq. *Burm.* *Aut dant B. B. B.—79. 80 'Orops Palatt. Guarn. Brix. Venet. Horops Aldd. Mox Horon Guarn. Dresd. Aldd. Oron Brix. Venet. D. Zenone Dresd.' Barth.* *'Horops, herops, vel Orops in meis Mss. Leidd. Voss. 1. 3. 4. Dorv. 2. Orops Borr. Oros Colot. Vat. 1. Heros Neap. a m. sec. Orops Regg. Groning. Mentel. Heinsian. pr. edd. Herops Harl. Arch. proles B. orops Ask. Horus vel Horos Astrologi nomen. Mox Oron et Regius, vel Horon et. In Leid. 1. Voss. 1. 4. Dorv. 2. Herops, et Leid. 2. Voss. 3. a m. sec. Sed Heron et a m. pr. Horon v. c. Frut. Oron Groning. Borr. Oros et Colot. Vat. 1. 5. Horon, at Heins. Ep. ad Græv. T. IV. Syll. p. 297. probante Grævio Ep. seq. vel Heroum a proavo in marg. ed. Ald. Marklandus ascripserat: 'Diu est quod vidi legend. esse Horon, ex sensu. Horos Babylonius creavit me Horon. Sum Horos ab Horo. Confirmat cod. Dorv. et Ed. pr.' Pro Conone male in Leid. 1. Voss. Heinsian. et meo utroque canone.' *Burm.* *'Horos, Horos: inepta repetitio. Groning. [cf. sup.] Neap. et permulti in pentametro habent Horon. In versu longiore Horos de nescio cuius conjectura legi videtur. Scripti habent Orops et similia. Recte Horops, Horon.'* *Lachm.* *Nostram lect. dant B. B. B.—81 'Sint Guarn. Propinquos Franc. Guarn. Ed. pr. Propinquos cett. cum vulgg.' Barth.* *'Sint Borr. C. Com. Voss. 1. Recte propinquos in Regio. Neap. Vat. 5. Voss. Groning. aliisque. Male propinquos in primis et reliquis vetustis edd.' *Burm.* *Kuinoelis lect. dant B. B. B. L.—83. 84 In præcium Venet. ap. Barth. In pretium Borr. Dorv. 1. meus 2. et Ber. F.***

NOTE

tunda est instar pilæ, quam invenisse dicitur Archimedes.

79 *Me creat Archytæ soboles*] Archytas philosophus eximius fuit Pythagoricus, patria Tarentinus, qui columbam ligneam ita affabre effinxit, ut vivæ volatam imitaretur.

Babylonius Horos] Horos vel Horus Babylonius dicitur non a patria, sed a professione, quia nimirum Babylonii seu Chaldæi peritissimi semper habiti sunt astrologi seu vates et genethliaci; de quibus vide Strabon. lib. XVI. et Cic. lib. I. et II. de Divinat.

80 *A proavo ducta Conone domus*] Conon insignis fuit mathematicus, ex Samo insula oriundus, qui septem de rebus astrologicis Libros edidit.

83 *Nunc pretium fecere Deos*] Astrologos ac mathematicos insectatur, qui pecuniam et aurum Deorum habent loco, et qui pretio corrupti fortunatam genituram fataque salutaria ementuntur. Inde vero falli dicitur auro Jupiter, quia propter aurum lucrandum astrologi stellæ Jovis beneficam ac faustam alicui assignant in genitura, qui stellam fortasse Saturni perniciosam habet.

Felicesque Jovis stellas, Martisque rapacis, 85
 Et grave Saturni sidus in omne caput.
 Quid moveant Pisces, animosaque signa Leonis,
 Lætus et Hesperia quid Capricornus aqua.
 Dixi ego, cum geminos produceret Arria natos,
 (Illa dabat natis arma vetante Deo,) 90
 Non posse ad patrios sua pila referre penates.
 Nempe meam firmant nunc duo busta fidem.

liquæ, faustum beneficiumque Jovis sidus, violentasque avidi Martis stellas, ac perniciosum in omnes mortales astrum Saturni, quid Pisces moliantur, quid furibundi Leonis sidus, quidque Capricornus Hesperio mari perfusus. Ego prædixi, cum duos filios Arria produceret, (ipsa namque iis arma dabat Deo invito ac prohibente,) non posse eos ad paternos Penates tela sua reportare. Equidem nunc duo illorum sepulcra vaticiniorum meorum veritatem confirmant. Nam dum Luperus os equi

~~~~~
 legendum *Jupiter: obliquæ s. iteranda r.* ut major distinctio ponatur post 'Jupiter.' In multis Mss. et edd. hic sequuntur versus 105—108 [nobis 85—88.] quos excipiant vs. 71. 72. sed de ordine horum vs. vid. Th. Marcillum ad Horat. II. Od. 17. p. 49. qui ita disponendos censet, ut exhibuit Bronkh. [et Burm.] ita ut post hunc vs. sequatur 'Dixi ego, &c.' et post vs. 104. [nobis 108.] etiam colloeat Marcillus vs. 105 [nobis 85.] cum tribus seqq. ut edidit Scaliger. *Burm.* Non interpungit Bronkh. post 'Jupiter.'—85 '*Stella* Scaliger, Bronkh. *Stellas* cett. omnes.' *Barth.* *Stellas* Regg. Groning. Ask. Leid. 1. tres Voss. Dorvv. et Burm. Probat Lachm. et legit cum Barth. *Stella* dat Burm. *Rapaces* emendabant Livin. Markl.—87 '*Moveant* legend. putabat Livin. idque a Voss. 3. 4. meo 2. et libb. Passerat. confirmatur, et a Ber. idque Guyeto placebat.' *Burm.* *Mo.* legunt B. B. B. L.—88 *Lotus* libb. scrip. pler. cum Brix. Aldd. cett. prob. Vulp. sensu sat commodo: *Lotus* tamen est in Franc. 2. [Voss. 4.] et Dresd. quod amplectitur Broukh. cum Gött. In Venet. 1500. *Ltus* et *hæsp.* Barth. 'Revocand. putavi lect. *Lotus*, utpote difficiliorem, cum *Lotus* Grammaticis suam originem debere videatur.' *Kuin.* *Lotus* habent Burm. et Lachm. *Lotus* dant B. B.—89 *Perduceret* Livin. Gebh. *Actia* Mentel. *Actia* Burm. 2. *Ortia* Dresd.—90 *Dari* et vs. seq. *Nec pro Non* anblatis signis parenth. vult Heins. *Dabit natis* Dorv. 1. *Burm.* 2.—91 *Fila* Mentel.

NOTE

84 *Obliquæ rotæ*] Orbita Solis seu Zodiacus, in quo duodecim signa sunt, intelligitur. Per obliquum enim Zodiacum Sol inflectitur, signaque sæpius obliquo tramite percurrit.

85 *Felicesque Jovis stellas*] Profiteatur astrologus ille se siderum naturam, rerumque celestium causas habere perspectissimas, cur nimirum Jovis stella sit benigna, Martis vero malefica, Saturni pernicioosa. [Hæc refert editor Delph. ad *Dicam* in disticho 71, 2. quod post vs. 88. ponit.]

87 *Quid moveant pisces*] Quid Pisces, quid Leo, quid Capricornus in genitura dominantes portantur.

89 *Dixi ego*] Orationem persequitur genethliacus, probatque ab exemplo se peritissimum esse vatem, quandoquidem Arriæ enidam fœminæ, cum duos filios ad bellum mitteret, prædixerat illos domum salvos et incolumes non esse redituros.

90 *Dabit natis arma*] Filios ad bellum mittebat, invitis Diis.

Quippe Lupercus eques, dum saucia protegit ora,

Heu! sibi prolapso non bene cavit equo.

Gallus at in castris dum credita signa tuetur,

95

Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ.

Fatales pueri! duo funera matris avaræ!

Vera, sed invito, contigit ista fides.

Idem ego, cum Cinaræ traheret Lucina dolores,

100

Et facerent uteri pondera lenta moram,

Junoni votum facite impetrabile, dixi.

Illa parit: libris est data palma meis.

Hoc neque arenosum Libyæ Jovis explicat antrum,

Aut sibi commissos fibra locuta Deos;

graviter vulneratum tutatur, heu! equo concidente, sibi parum consuluit. Gallus vero, dum commissa sibi vexilla protegit, corrui ante rostra sanguine resperat aquila suæ. O filii fatales, duo matris avaræ funera! hæc certa vaticinii mei veritas evenit mihi, sed renuenti. Ipse ego, cum Lucina Cinaræ parientis dolores protraheret, ventrisque onus tardius moraretur, dixi, Votum exarabile Junoni nuncupate. Cynara statim parit: exinde scriptis ac vaticiniis meis palma donata est. Id non docet specus sabulosa Jovis Libyci, nec exta quæ Deorum voluntatem sibi creditam enuntiant, nec quicunque intellexerit agitates

Voss. Dorv. 2. Guarn.—93 *Lupercus*, equi dum dant B. B. B. L. *Equos* est emendatio Heins. et Markl. optime, iudice Burm.—94 *Tibi p.* Borr. Groning. Voss. 1. Burmannianus, Guarn.—95 *Et Dorvv.* Burm. 2.—96 *Signa c.* Borr. Groning. Leid. 2. Voss. 1. 4. (et 3. pro varia lect. superscr.) Burm. 1. Guarn. et legit Lachm.—97 *Ferales* Heins.—98 *In uno Dorv. 1.* Burm. 2. 'Legend. cum Heinsio invitæ. Constitit mallem pro cont. male concidit Palat. 1.' Burm.—99 *Cynare* Dresd. *Cinyræ* Groning. *Cinara* Neap. *Cynaræ* Burm. 1. *Concinaræ* Venet. 2. Rheg.—100 *Humeri* Borr. Groning. Heinsian.—101 *Junonis* Posth. Palatinus, C. Com. Neap. Regg. Ask. edd. vett. *Junonis facie* votum Mentel. Voss. 1. 4. Dorvv. Burm. Guarn. Dresd. Burmannus mallet hic emendari *facito*, neque probat conjecturam Passeratii *v. facite, impetrabile, d.* F. legend. est *Junonis facito v.* ait Lachm. sed nihil affirmat.—102 *Verbis* conjicit Heins. quod improbat Burm. *Labris* Regg. *Et data* Borr. Heinsian.—103 '*H. quoque* Borr. Heinsian. meus 1. *Libyci* Reg. Leid. 2. Voss. 3. Ald. 2. Rouill. Gryph. Canter. Douss. [Lond. Græv.] et alii. *Jovis Libia* Venet. 2. Rheg. [Guarn.] *Libyæ J.* Mentel. Heinsian. Leidd. Vossiani, Groning. Borr. Ald. 1. Junt. et Collin. *Libie*

NOTE

93 *Lupercus*] Lupercus et Gallus duo sunt Arriæ filii, qui, ut prædixerat astrologus, in bello perierunt; alter equi lapsu extinctus, alter dum aquilam suam tuetur interemitur.

99 *Cum Cinaræ traheret Lucina dolores*] Significat etiam astrologus se Cinaræ puellam partus dolores patientem citra mortis periculum pari-

turam prædixisse, si Junoni votum faceret. Quod cum evenisset, omnes eum veridicum agnoverunt, librosque ejus astrologicos in summo habuerunt pretio. Lucina, a parturientibus invocari solita, dicebatur Latinis Juno Lucina, Græcis Ilithyia.

103 *Libyæ Jovis antrum*] Hammonis Jovis oraculum in extrema Libyæ

Aut siquis motas cornicis sensorit alas;

105

Umbra neque hæc magicis mortua prodit aquis:

Aspicienda via est coeli, versusque per astra

Trames, et ab zonis quinque petenda fides.

cornicula pennas: nec etiam umbra mortui hominis aquis magicis id indicat. Speculandum est iter coeli, et cullis flexus per sidera, prædictionumque veritas a quin-

Neap. *Libya genus* Voss. 4. *Libyos J. explicet a.* ad oram ed. Ald. conjece-
rat Heins. In Notis autem Prop. emendabat, *arenoso Libya J. explicet antro.*
Burm. Nostram lect. dant B. B. B. L.—104 *A. ubi* Guarn.—105 *Senserat id.*
Grouing. Voss. 1.—106 *Umbræ quæ* Neap. *U. neque m.* Guarn. [Bon.]
Umbræ quæ Livin. Turneb. Guy. *U. neque in m.* Vat. Posth. Palat. l. C.
Com. *Umbræ nec m.* Dresd. edd. vet. Brix. Venet. Aldd. Colin. cett.
U. neque e m. Lond. *Umbræ cui m.* emend. Heins. Ferrarii liber, *U. nec e*
m. Barth. *Umbræ ne m.* Colb. Mentel. mens 2. *U. neque et* Perr. v. c.
Umbræ nec m. Reg. 1. Dorv. 1. ed. Mur. *U. neque a m.* Dorv. 2. *U. neque*
e m. Vat. 1. 2. *U. nec hæc 5.* *U. nec in* Borr. *Proditæ venit Ask.* Burm.
Umbræ quæ legit et Lachm. Nostram lect. habent B. B. B.—107 *Versusque*
[Guarn.] Mentel. Borr. Colb. Heinsian. Ask. tres Voss. Dorvv. et mei. *Ursus-*
que Leid. 2. corrupte, sed quod favet Heinsio *Sursusque* conjicienti ad oram
ed. Ald. Burm. *Versusque* dat Lachm.—108 *A z.* Dresd. *A stellis* emendat

NOTÆ

situm, ac toto orbe celeberrimum, significat: de quo vide Curt. lib. iv. Plin. vi. 29. Arrian. lib. iii. Diod. Sicul. lib. xvii.

104 *Fibra locuta Deos*] Fibræ sunt jecinoris extremitates, seu, ut alii malant, venæ quædam et nervi, qui decurrunt per jecur. Fibræ tamen etiam dicuntur de ceteris visceribus, perinde ac de jecinore. Fibra porro dicitur 'loqui Deos' sibi creditos, cum per haruspiciam ex fibris ab haruspice exploratis futura cognoscuntur, et voluntas Deorum aperitur. Haruspices enim diligentissime considerabant quid periculi, quid commodi exta portenderent, quid jecur, quid reliqua viscera denuntiarent. Ovid. Met. xv. 'Protinus ereptas viventi corpore fibras inspiciunt, mentemque Deum scrutantur in illis.' Fibræ enim veteres putabant voluntatem Deorum habere commissam: ac

veluti inclusam; unde fibra dicitur Tibullo nostro 'Deorum conscia,' ii.

1. 'Eventura precor. Viden' ut felicibus extis Significet placidos conscia [nuntia] fibra Deos?'

105 *Cornicis senserit alas*] Ostendit cornicem non cantu tantum, sed etiam volatu facere auspicium, ideoque non modo oscinem, sed et alitem esse.

106 *Magicis aquis*] Quas scilicet spargunt in suis nefariis sacris magi.

107 *Versusque per astra Trames*] Zodiacum circulum intelligit.

108 *A zonis quinque*] In quinque zonas, quas alii dicunt fascias, cælum seu mundus dividitur, ut testatur Virg. 'Quinque tenent cælum zonæ,' &c. Harum duæ extremæ frigida sunt, media adusta ac penitus torrida, duæ vero intermediæ temperatæ. De his jam supra dictum est plurius.

Exemplum grave erit Calchas : namque Aulide solvit
 Ille bene hærentes ad pia saxa rates. 110
 Idem Agamemnoniæ ferrum cervice puellæ
 Tinxit; et Atrides vela cruenta dedit.
 Nec rediere tamen Danaï. Tu diruta fletum
 Supprime, et Euboicos respice, Troja, sinus.
 Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes, 115
 Et natat exuviis Græcia pressa tuis.

que zonis est arcessenda. Magnum exemplum Calchas fuerit. Hic enim Græcorum naves ad pios scopulos bene morantes ex Aulide dimisit. Ubi idem suum gladium cruentavit collo virginis Agamemnoniæ, Atrides statim lintea funesta ventis commisit. Nihilominus Danaï non sunt reversi. Tu vero, o Troja, eversa lacrymas cohibe, et oculos reflecte ad freta Eubœa. Nauplius accendit noctu facem vindicæ, spoliisque tuis oppressa Græcia mergitur. O Aulide, jam voti compos, abripe, ac de-

Scaliger. *Petunda* Burm. 2.—109 *Calchas* Brix. In meo utroque, ait Burm. sic male interpungitur, erit: *Calchas* n. In 2. *nam que*.—110 *Trabes* Vat. 6. Voss. 3.—112 *Atridis* mavult Wakkerus Amœn. Lit. p. 103. *Vela tenenda* Palat. 1.—114 *Supprime, Troja* male repetitur, ait Burm. in Borr. et Heinsian.—115 *Ultorem ignem* in uno Reg.—116 *Ex* n. Heins. *Sais* Neap. Regg. Colb.

NOTE

109 *Exemplum grave Calchas*] Calchas fuit Græcorum angur, qui cum ipsis ad expeditionem Trojanam profectus est. Ostendit autem ipsius Calchantis exemplo haruspicinam esse mendacem, hariolosque et haruspices esse fallaces et vanos præstigiatores. Calchas enim, hariolandi scientia præstantissimus, postquam ex Aulide portu solvissent Græci, prædixit eos in patriam eversa Troja victores sospitesque redituros: quod tamen secus accidit quam prædixerat. Nam omnes fere ad Caphareum promontorium Euboicum, ad quod Nauplii dolo eorum classis deleta est, naufragio perierunt, ut supra jam diximus. Melius ergo classis Græcorum hæsisset in Aulide, cui Calchas vates auctor fuit ut solveret, mactata Iphigenia Agamemnonis filia, ad Dianam ventosque placandos.

110 *Bene hærentes*] Quia feliciter inde moveri non poterant, adversis ventis, quoniam illa mora proderat Græcis ipsis ad Trojam perituris.

Ad pia saxa] Quia bella cædesque prohibebant. Scribit autem Strabo lib. ix. regionem illam, in qua Aulis est portus, saxosam ac petrosam esse.

111 *Agamemnoniæ puellæ*] Calchas Iphigeniam, Agamemnonis filiam, ad placandos ventos ac Dianam, dum ad portum Aulidem classis consisteret Græcorum, jussit immolari.

112 *Atrides vela cruenta dedit*] Atrides est Agamemnon, qui ipse sanguine filiæ Iphigeniæ mactatæ cruentatus ad Trojam navigavit.

114 *Euboicos sinus*] Sinus est major maris recessus intra terræ velati due brachia longius procurrens. Hic autem Poëta per 'Euboicos sinus' Caphareum promontorium, seu Caphareas cautes et saxa significat, ubi classis Græcorum post deletam eversamque Trojam Nauplii dolo naufragium fecit.

115 *Nauplius*] Palamedis pater, rex Eubœæ insulæ, ut nesceretur necem filii, qui fuerat Ulyssis artibus in expeditione Trojana interemptus,

Victor Oilide, rape nunc, et dilige vatem,

Quam vetat avelli veste Minerva sua.

Hactenus historiæ: nunc ad tua devehor astra:

Incipe tu lacrymis æquus adesse novis.

120

Umbria te notis antiqua penatibus edit.

Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?

Qua nebulosa cavo rorat Mevania campo,

Et lacus æstivis intepet UMBER aquis,

peri vatem, quam Minerva prohibet a suo amiculo abstrahi. Huc usque historia: jam ad tuum natale sidus venio: incipe tu præsens carminibus novis favere. Umbria nobilis te claris penatibus genuit. An mendax sum? an patria tuæ fines non attinguntur? Qua nimbosa Mevania agro humili ac concavo rore semper manat, et la-

Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. Dresd. Burm. et pr. edd. Probat Lachm.—117 V. *hitiæ* Guarn. V. *Oiliade* Dresd. Lond. 'O *Iliade* Regg. Colb. Exc. Scal. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. mei, Venet. 2. Rheg. Volsci edd. quibus consentit Neap. in quo *Oiliade*, ut corrigebat Passerat. *Oilide* Ber. Aldd. Junt. Colln. Rouill. Gryph. alimque. *Oiliade* Groning. quod etiam affert Livineius, sed lectionem ineptissimam vocat. D. *navem* Leid. 1. *Ratem* Voss. 1. D. *raptam* Vat. 5. Ber. Recte V. *Oilide*, *raptam* nunc dilige vatem Heins. 1. Advers. 2. *Dirige* vitiose Ask. Burm. *Iliade* v. reponit Lachm. Nostram lect. habent B. B. B.—118 'Quam male Regg. Colb. et pr. edd. *Sede* Perr. v. c. Colet. Vat. 1. 2. libb. Passerat. qui ex aliis etiam profert a. ex *ade*, sed quod glossema opinor lectionis *sede*: idque Heins. in suis codd. invenisse testatur 1. Adv. 2. cui hoc præferend. videtur pro *veste*, quod defendit Broukh. Burm. *Veste* defendit Kuin.—119 *Devehor* Posth. Guarn. Dresd. Regg. Colb. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burnim. Briz. Venet. ap. Barth. Hoc præfert Lachm. *Devear* Bon. Neap. *Non ad* Voss. 3.—120 *Tum lacry.* Voss. 3. A. *tuis* correxerat Markl.—121 *Votis* Dresd. Mentel. *Noctis* Heinssian. *Natis* Dorv. 2.—122 Markl. legebat *tenditur*.—123 'Quin neb. Guarn. Quam a. Voss. Franc. 1. Reg. et Ed. pr. quod huc facere negat Broukh. licet defendat Heins. ad Claud. 1. in Rufin. 385. Birtk. 'Quam mei. Recte Broukh. Quæ præfert. In cod. Regg. *Quam nemorosa c. rotat* corrupte,

NOTE

Græcis capta jam Troja in patriam redeuntibus, et tempestate laborantibus, ex Caphareo monte noctu facibus accensis ignes ostendit; quos, cum existimarent Græci indicare portum tutissimum, illuc deducta classe inter asperissimos scopulos naufragium fecerunt; unde versu sequenti dicitur natare Græcia oppressa spoliis Trojanis. Vide quæ dicta sunt ad III. 7. 39.

117 Victor Oilide] Ajaci Oilci filio insultat, qui furilis amoris agitata Cassandram vatem in templo Minervæ violavit; quæ causa fuisse potis-

Delph. et Var. Clas.

Propert.

sima dicitur Græcorum naufragii, quamvis etiam ipse fulmine percussus ob hoc crimen periliasset. Vide Virg. *Æn.* 1.

123 *Nebulosa Mevania*] Mevania civitas Umbriæ ad viam Flaminiam sita, de qua Lucan. ait lib. 1. 'thuriferis ubi se Mevania campis Explicat.' Mevania porro dicitur 'nebulosa,' quia, licet in planitie sita sit, valles tamen circumjacentes, agrique pingues, ac rore multo madentes, nebulas exhalant, quibus continuo fere respergitur. Mevaniam urbem plures, loci hujus auctoritate ducti, Pro-

2 R

Scandentisque arcis consurgit vertice murus,
Murus ab ingenio notior ille tuo.

126

cus Umber tepefit æstivis aquis, et eminentis collis jugo sese attollunt mania carmi-

ut in meo 1. *caxis rotat.* Burm.—124 Ut Franc. 1. 'Et sacer a. i. imber a. Vat. 1. Perr. v. c. ut in suis Mss. invenisse Metellum scribit Schopp. Paradox. Liter. Ep. xiii. ægre licet credente Broukh. Imber etiam Voss. 3. Et labor Leid. 2. *Æstivus* Voss. 1. *Uber* Ask. Leid. 2. Dorv. 2.' Burm.—125 'Axis Dresd. Venet. Aldd. Colin. cett. *Axis* Bon. Posth. Brix. Arcis recte Passerat. restituit e vet. lib. prob. Guy. Canter. Livin. Broukh. *Consurgat* Guarn. *Cum surgit* Dresd.' Barth. *Axis* plerique codd. et ed. Volscl et Ber. Junt. Ronill. Gryph. aliæque. *Axis* Neap. Leid. 1. Dorv. 2. pr. edd. Vicent. Venet. 2. Rhæg. quod etiam ex cod. Puccii ascripserat Perr, Gyraldus Dial. iv. Hist. Poët. affert hoc modo, *Scandentisque Assis. Scandentique altus* [Heinsii et Ferrarii libb.] Perr. v. c. Vat. 1. ut ex Mss. J. Metelli Schopp. et sic codex Isaaco Voss. inspectus. *Arcis* contra Scaligerum præfert etiam Huetius Manil. iii. 851. Heins. ad oram ed. Ald. conjecerat *Candentisque arcis*, vel *Scandentis axi.* Burm.—126 *Purus* Heinsian. *Meo* Exc.

NOTE

pertii patriam esse contendunt. Scaliger vero Mevaniam regionem esse, non urbem, existimans, Ameriam civitatem, in colle sitam, agro Mevaniensi vicinam, Propertio natale solum decretorio quasi judicio assignavit. Lilius Giraldu Ferrariensis, Franciscus Alumnus etiam Ferrariensis, Justus Lipsius, Laurentius Schraderus Halberstadiensis, Christophorus Saxus Pernsianus, Assisium Propertio ortum dedisse scripserunt. Nonnulli etiam Fulginiam, alii Trebiam, Montefalchium alii, alii Vectonium, alii Perusiam, eidem Propertio patriam astruunt. Omnium vero novissimus Thaddæus Domnola Jurisconsultus anno Domini 1629. Fulginiam librum edidit, reconditoris eruditionis plenum, qui penes me est, ut Propertio nostro sedem natalem Hispellum Umbriæ civitatem assereret.

124 *Lacus interpret Umber*] Nonnulli, ut Scaliger, significari volunt lacum Vadimonis, nunc *Lago di Bassanello*, a castro Bassano, cui adjacet, sic dictum. Et quia Plinius Junior Epist. viii. 22. Vadimonis lacum in Amerino agro situm describit; inde, et ex hoc loco Propertii, Scaliger more

suo Thrasonico putavit omnes homines, atque adeo ipsos Umbros, se docere posse non aliam quam Ameriam urbem fuisse Propertii patriam. Alii vero, per lacum Umbrum, lacum Velinum designari putant, qui non procul ab Interamna civitate, vulgo *Piedeluco*, nunc *il Lago di Piedeluco*, nomen accepit. Thaddæus vero Domnola libro suo doctissimo de patria Propertii per lacum Umbram Clitumni fluvii fontes Hispello vicinos designari contendit, ut inde probet suam urbem Hispellum, non Mevaniam, aut Ameriam, ortum dedisse Propertio. Cum enim idem Plinius Epist. viii. 8. fontes Clitumni describens, dixerit illos locumque vicinum Hispellatibus Augustum dedisse, qui ibidem balineum publice præberent et hospitium, inde conatur evincere locum hunc Propertii nonnisi de Clitumni fontibus recte posse explicari.

125 *Scandentisque arcis*] Quæcumque tandem fuerit Propertii patria, sive Mevania, sive Hispellum, sive Ameria, sive quæcumque civitas alia, eam ille vocavit 'scandentem arcem,' quæ nimirum de plano et humili campo assurgens, et in colle seu editiori

Ossaque legisti, non illa ætate legenda,
 Patris; et in tenues cogeris ipse lares.
 Nam tua cum multi versarent rura juvenci,
 Abstulit excultas pertica tristis opes.
 Mox, ubi bulla rudi dimissa est aurea collo,
 Matris et ante Deos libera sumta toga,
 Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
 Et vetat insano verba tonare foro.

180

nibus tuis clariora. Tu quoque cineres collegisti, ea ætate non colligendos, patris nimirum, ipseque ad domum parvam et exilem compelleris. Cum enim plurimi boves agros tuos exercerent, infelix decempeda nitida rura cultissimæque facultates eripuit. Deinde cum bulla aurea tibi adolescenti e collo pendidit, et poram matris laribus virilis toga data est; tum etiam Apollo aliquid tibi inspiravit de sua vi verus fingendi, prohibuitque te verba facere in foro clamore. Sed tu, inquit, Elegias

Seal. Dorv. 2.—128 'Congeris vitiose Borr. Voss. 3. *Colligis* Reg. Esse Voss. 4. Ask. *Ipsæ* Perr. v. c. Vat. 1. 2. Dorv. 2. quod et Lipsio placuit, et Palmerio ex Ms. in Spicileg. p. 812. *Ipsæ* legias Menrsium notat Gebb. sed cum aliqua viri eruditissimi contumelia. *Ipsæ* [Dresd.] in primis aliisque antiquioribus edd. quod recte a Broukh. probatur. *Matris* Helmsian.' Burm.—129 *Non multi* Burm. 2. 'An voluit librarías? Cum tuæ non multi: sed huic lect. obstant 'excultæ opes.' Burm. *versarent* Colb. Tergu Ask.—130 'Occultas male Voss. 4. et corrupte *Partica* meus 2. *Partica* Ask. Salmasius Solin. T. 1. p. 673. profert *Abstulerat patrias perticas* t. e. Ad Catonis Diras vs. 45. memoriæ vitio Scaliger in hoc Prop. vs. affert *Abstulerat miserat*.' Burm.—131 *Dimissa* plures edd. et edd. vet. *Dimissa* Markl. preferebat, et sic edidit Broukh. *Collo* *Matris* absurde ab aliis jungi notavit Passerat.—133 *T. mihi* Dresd. *De crimine oculat* Reg. F. legendi *culmine d.* ait Burm.

NOTE

clivo sita, sese attolleret; ut perspicue huic omnino respondens Elegia hujus declarat versus 65. 'Scandentes si quis cornet de vallibus arces.' Alii vero legant *scandentis arces*; nos vero lectionem antiquam retinemus.

127 *Ossaque legisti*] Propinqui ac necessarii, cremato cadavere defunctorum, extincto rogo, completoque funere, ossa reliquiasque colligere solebant, quas urnis inclusas tumulo inferebant.

128 *In tenues cogeris ipse lares*] Amasce patre adhuc junior Propertius in angustam et exilem domum sub matris custodia, ubi et arcte habitus est, compulsus fuisse videtur.

130 *Pertica tristis*] Romani solebant agros perticis seu decempedis mensuras attribuere veteranis. Quod

quidem accidisse sibi testatur Poëta. Significat enim fuisse se possessionibus paternis pulsam, et ad paupertatem redactum, agrosque suos 'pertica tristi' descriptos aliis fuisse assignatos.

131 *Bulla aurea*] Ornamentum fuit pueris ingenuis attributum. Macrobius Saturn. 1. 6. ait bullam illam auream in cordis figuram ante pectus annexam fuisse, quam insipientes ita demum se homines cogitarent, si corde præstarent.

132 *Matris et ante Deos*] Sub matris tutela, ac in ejus exili domo, post mortem patriæ, paternis etiam pulsus possessionibus, educatus est Propertius, unde et coram ejusdem matris laribus, ut mos erat, togam virilem sumit.

At tu finge elegos, fallax opus: hæc tua castra : 136
 Scribat ut exemplo cetera turba tuo.
 Militiam Veneris blandis patiere sub armis,
 Et Veneris pueris utilis hostis eris.
 Nam tibi victrices, quascumque labore parasti,
 Eludet palmas una puella tuas. 140
 Et bene cum fixum mento decusseris uncum,
 Nil erit hoc; rostro te premet ansa suo.

scribe, carmen ad fallendum aptum; ista sunt tua castra; ut reliqua multitudo poetarum te imitata idem faciat. Veneris bellum feres jucundis in armis, Venerisque pueris utilis aduersarius eris. Unica enim femina, quotquot industria tua quævisisti, laudes triumphales tuas inanes reddet; cumque uncum collo penitus impactum excutere conatus fueris, id frustra fiet; ansa te suo hamo constringet. Ad hujus

-----

Cantat etiam pro varia lect. in Exc. Scal. Leid. 2. et in marg. Voss. 3. ac Dorv. 2.—134 *Foco* Voss. 3. *Tore* Dorv. 2.—135 *Et* Dresd. Reg. 2. Colb. Borr. *Ac* Dorv. 1. *Burm.* 3. *Aut* Groning. *At* Palatt. C. Com. Colot. Vat. 1. 2. recte, iudice *Burm.* *Felix* o. olim coniecerat *Broukh.* sed postea rejecisse videtur *Burmanno.* *Pellex* o. *Heinsius* emendabat *Not. Virg. G. iv. 443.* *At* dant *B. B. B. L.*—136 *Et* Leid. 2. Voss. 3. C. *verba* Dorv. 1.—137 *Patiare* Reg. Groning. [*Bon. Guarn.*] Leid. 1. in quo etiam *eras* in fine seq. vs. *Annis* [*Dresd. C. Com.*] primum in *Aldd. Junt. Colin. Gryph.* aliisque edd. excusum comparuit: nam in *Perr. v. c. Vat. 2.* [*Bon. Guarn.*] *Mentel. Heinsian. Vicent. Venet. 2. Rheg. Volsci et Ber. armis* legitur, quod recte prætulit *Gebh.* et edidit *Broukh.* *Burm.*—138 *Hoopes* tres Voss.—139 *Jam* *Perr. v. c. Vat. 1. Victrici labore* *Heins.*—140 *Eludit* *Neap. Borr. Exc. Scal. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. et mei. Eludit et Eludat* Regg. quod ultimum etiam est in primis aliisque vetustis edd. *Elidet* *Vat. 5.* [*Eludet* *Dresd.*] *Das* emendand. arbitror. *Burm.* *Eludet* *Lachm.* cartiniam lect. esse alt, et *duas* improbat.—141 *Ut* *Brix. Venet. Confluxum Brix. Confluxum merito* *Guarn. Dresd. Decusserit* *Regg. Franc. 2. Discusserit* *Bon. Guarn. Dresd. Barth.* *Ut* *Colot. Vat. 1. 5. Confluxum* *Colot. Vat. 1. 2. 5. Perr. v. c. Groning. Heinsian. Regg. Colb. Borr. Ask. Leidd. tres Voss. Merito* *Exc. Scal. Borr. Voss. 1. 3. Heinsian. Confluxum merito discusserit* *meus 2. Confluxo merito discusserit* *Dorv. 2. et superscr. confixum mento. Disc.* etiam *Leidd. tres Voss. Ask. et pr. edd.* in quibus etiam *confluxum merito. Decusseris* vel *decusserit* in aliis tamen non admittend. *Cræquius* *Horat. 1. Od. 35. 20. affert Ut b. cum f. m. discusseris u. Discusseris* etiam *Abramus Cic. 1. Phil. 2. F. discusseris* probasse videtur *Heinsius* ad *Ov. 1. Am. 6. 25. Decusseris* optimum videtur. *Burm.*—142 *Nihil* *Guarn. Nil erit: hæc r. Veneta* secunda ap. *Barth. Nil premit* *Mentel. Dorv. Burm. 2. Hæc* *Frut. v. c. Vat. 1.*

NOTE

138 *Veneris pueris*] Cupidinibus, quorum gloriam cum ipsis bellando auxit Propertius.

141 *Mento decusseris uncum*] Quo magis amoris te jugo conaberis subducere, hoc arcitius alligaberis. Est metaphora sumpta ab unco illo qui re-

orum ac sentium gutturi, gula, collo, aut mento impingebatur, ut a carnifice traherentur in carcerem, vel in scalas Gemonias. *Ovid. in Ib. 'Carnificisque manu populo plaudente traheris, Infixusque tuis ossibus uncus erit.'*

Illius arbitrio noctem lucemque videbis ;

Gutta quoque ex oculis non nisi jussa cadet.

Nec mille excubiæ, nec te signata juvabunt 145

Limina: persuasæ fallere rima sat est.

Nunc tua vel mediis puppis luctetur in undis,

Vel licet armatis hostis inermis eas,

Vel tremefacta cavo tellus diducat hiatu :

Octipedis Cancrî terga sinistra cave. 150

placitum noctes diesque duces, nullaque ex oculis tuis lacryma manabit nisi ejus jussu expressa. Neque mille vigilia, neque obscurata fores proderunt: decipere aut effugere volenti unica sufficit rimula. Jam quomodo tua navis vastis jactetur fluctibus; aut quomodo sine armis occurras armatis hostibus; aut concussa terra profundas rimas egat; octipedis tantum Cancrî lava posteriora fuge.

Pocchus Nil erit hoc: voto. Nostro Guarn. Dresd. Premat Guarn. Premit Dresd. Nostro te premat Ask. Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burmm. Nostro te premat a. tuo Neap. Mento te premat Dorv. 2. Premit Regg. et pro varia lect. premat, ut in Borr. 'Oma. libri confixum habent pro cum fixum. Hæc Dom. Calderius ex parte correxit, cujus verba subjeci: 'Totum Carmen mendosum est, neque ullo sensu, nisi ita emendes: *Ut bene confixum mento discussis unicum, Nil erit: hæc rostro te premet ausa tuo.*' Multi libri Italici, etiam Vicent. habent *Ut bene confixum*: vides unde venerit. Cum Azum Beroaldus dedit. Lachm.—148 Subbis Heins.—144 G. quidem Vat. 5. Burm. 2. Nunc a. Neap. Justa Dorv. 1.—145 Non ulla exc. nocte a. Dresd. Nec nulla Brix. Leid. 1. Voss. 4. Burm. 2. et pr. edd. Ter s. Exc. Scal.—146 Lamina Neap. Reg. Dorv. 1. Burm. 2. pr. edd. Persuade Borr. Heinlian. Prima Guarn. Dresd. Modian. Neap. Borr. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burmm. et pr. edd.—149 Cavo Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. et sic Pocch. et Ferrarius. Diducat Neap. Borr. Deducat hiatum Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. 2. et pr. edd. Te ducat Heins. qui etiam tentabat c. discedat hiatu. 'Vera lectio diducat hiatu, ut edidit Broukh. et sic præter Groning. in Voss. 4. [Dresd.] et meo 1.' Burm.—150 Octip. Aldd. Octip. Colin. Occipitis contra Burm. 2. sed in marg. 'Al. Octipedis.' Cantus Barthius, at cantus Burmannus dicunt esse in C. Com. Contra pr. edd. Cave pro time Dorv. 1. Burm. 2. Time legunt Broukh. Burm. Lachm. Cave Barth.

NOTÆ

150 Octipedis Cancrî] Ab octo pedibus, quos habet Cancer, 'octipes' dicitur, ut 'bipes,' 'multipes,' &c. Car autem Poëtæ sit metuendus Can-

cer, incertum est; nisi forsâ ipsius, aut avaræ Cynthiæ, natale fuerit astrum.

ELEGIA II.

VERTUMNUS.

QUID mirare meas tot in uno corpore formas ?

Accipe Vertumni signa paterna Dei.

Tuscus ego, et Tuscis orior : nec poenitet inter

Prælia Volsinios deservisse focos.

Cur admiraris tot meas unico in corpore figuras ? Audi Vertumni Dei patrias notas. Ego sum Tuscus, ac e Tuscis originem duco, neque me poenitet inter pugnas

' Fabula Dei Vertuni Dresd. Fab. Vertumni al. cum Ed. pr. Signum Vertumni mallet Jo. Goropius. Vertumnus simpliciter inscr. jussit Bronkh. optime.' Barth. Fabula Vertumni inscribitur in plerisque codd. et edd. antiquis. De Deo Vertumno Burm. 1.—1 Qui Heins. Markl. et Oud. ut in aliis libris esse testatur Passerat. Quar Dorv. 1.—2 ' Vertumni Posth. et quidem perpetuo, observ. Lavin. Broukhusii libb. omnes Vertumni; ntrumque probum: hoc tamen magis antiquum. S. petenda Dresd.' Barth. ' Vertumni scriptura antiqua: cui favet Lips. 1. Saturn. 2.' Broukh. P. mei Borr. Heinsian. Petenda Reg. Dorv. 1. Burm. 2.—3 ' Et abest a plerisque libb. nec multum juvat, etiamsi adsit. Alii legant e Thuscis. Mihi neutram probatur.' Broukh. T. ego et T. Palat. 2. Posth. Dresd. ' A Tuscis o. Vat. 1. Et Tuscis Ask. Groning. Dorv. 2. T. ego, Tuscis o. Dorv. 1. In Regg. Colb. meoque 2. Thuscus ego, Thuscis. Et vel e Tuscis Heins. Male Broukh. edidit Tuscus ego, Tuscis o. Edidit Tuscus ego et Tuscis o. ut ad marg. ed. Græv. etiam correxerat Markl.' Burm. Tuscus ego, Tuscis dant B. B. Nostram lect. habent Burm. Lachm.—4 ' Prædia vult Heins. Volscinos vulgg. Venet.

NOTE

1 *Quid mirare meas*] Inducitur hæc Elegia Vertumnus vires suas multiplices ac varias formas referens, causasque cur Vertumnus nuncupetur, locumque ubi colatur indicans.

2 *Vertumni signa Dei*] Vertumnus, vel, ut alii volunt, Vortumnus, Deus ita dictus est, vel ab anno verso, vel quod præesse crederetur rebus vendendis, h. e. permutandis, vendendis, vel emendis. Acron vero dixit Vertumnum esse Deum humanarum cogitationum præsidem, ideoque multiformem fingi et inconstantem, quem admodum et hominum cogitationes varis sunt ac mutabiles. Unde, qui suas cogitationes regere non possent, dicebantur 'iniquo Vertumno nati,' ait Horat. Sat. II. 7. Asconius in Verr. III. scribit Vertumnum Deum esse mercaturæ. Dicitur

autem Vertumnus fuisse rex antiquissimus Tuscorum, qui vinearum et arborum pomiferarum serendarum rationem tradiderit, cui Tusci illi, qui cum Lucumone in auxilium Romulo contra Tatium Sabinorum regem venerunt, Romæ templum edificari in vico Tusco, ubi et simulacrum ejus constitutum est, ut testatur Varro Lib. IV. de L. L. Festa vero Vertumni, quæ Vertumnalia dicebantur, Octobri mense quotannis celebrabantur. Vertumni porro fabulæ, qui Pomonam dicitur amavisse, prosequitur Ovidius Metam. XIV.

3 *Tuscus ego*] Tuscus fuit Vertumnus, quia is Deus fuit Etruriæ; unde et Varro dicit ejus statuam stare Romæ in vico Tusco, ubi a Tuscis templum ei constructum est.

Et Tuscis orior] Ex Etruria duxit

Hæc me turba juvat; nec templo lætor eburno : 5
 Romanum satis est posse videre forum.
 Hac quondam Tiberinus iter faciebat, et aiunt
 Remorum auditos per vada pulsa sonos.

lares Volsiniosos reliquisse. Multitudine ista delector, nec ade eburnea gaudeo; mihi sufficit spectare posse forum Romanum. Hac olim fluebat Tiberinus; ac fama est remorum sonitus in vadis ibi impulsis auditos fuisse. Verum ubi tantum-

Aldd. cett. etiam Ed. pr. *Volsinos* Borr. cum melius legatur *Volsinios*. *Volsanos* optime habent C. Com. Groning. Franc. Venet. quod Lipalo quoque placebat ad Tac. A. iv. 66. *Volsanios* Palat. *Volscanos* Bon. *Volsconios* Palat. 1. *Clusinos* legebat *Volsc.* Barth. ' *Volsinos* Vat. 5. Perr. v. c. *Volsanios* Regg. Neap. meos 2. et pr. edd. *Volsinios* Leid. 2. Voss. 3. Dorv. 2. *Volsanios* Ask. sed *Volsanos* Mentel. Heinsian. *Clusinos* Vat. 1. *Volsinos* prætulit editor Elect. Etonens. Minor.' *Burm.* *Volsinios* præplacet Kuinoeli.— 5 ' *Nec me* libri. Bene autem e Vaticano emendavit Lips. *Hæc me t. j.* quod sanis rationibus in Vertumno sno firmavit J. Goropius.' *Broukh.* ' *Nec me* Guarn. Dresd. cum vulgg. prob. Heins. *Nec me thura* iuvant Passerat. qui tamen et Lipsii lect. probat cum in al. quoque reperitur. *Templa* iuvant Ed. pr. *Nam me* Guy.' Barth. ' *Hæc mea t.* Neap. *Nec me* Leid. 1. tres Voss. meus uterque; sic et Ayrin. *Ne me* Leid. 2. *Hæc me templa* iuvant Dorv. 1. *Hæc me* Colb. Reg. Colot. Vat. 1. 2. Groning. et pr. edd. *Lector* Leid. *Oblector* legisse Annium Viterbiensem notat editor Elect. Eton. Minor.' *Burm.*—6 *Ei* Leid. et Voss. 1.—8 ' *Sulas* Mentel. unde quis *sulas*

NOTE

originem Vertumnus, cujus rex vetustissimus fuisse perhibetur.

4 *Volsinios focos*] Non male secum actum fuisse pntat Vertumnus, quod Volsinios deseruerit, ut Romam migraret, dum Romani Volsinios debellarent. Volsini porro, seu Volsinium, civitas Etruriæ fuit opulentissima, quam totam olim fuisse fulmine concrematam refert Plin. ii. 53. De bello Volsiniensi cum Romanis scripsit Liv. Lib. v. et ix. ubi Volsinienses pacem petiisse, et inducias in annos 40. dicuntur impetrasse.

5 *Hæc me turba juvat*] Frequentia nimirum ac ingens populi Romani multitudo.

6 *Remorum forum*] Ad differentiam fori Piscarii, Boarii, Olitorii, &c. Nam P. Victor Romæ fora 17. fuisse refert, quorum primum ac maximum fuit forum Romanum, ubi ius dicebatur, ut infra Eleg. iv. videmus: 'Atque ubi nunc terris di-

cuntur jura subactis, Stabant Romano pila Sabina foro.'

7 *Hæc quondam Tiberinus iter faciebat*] Tiberis fluvii numen dicitur Tiberinus; utrumque Poëta confundit. Significat autem olim per forum, qua parte fuit Velabrum, Tiberim fluxisse. Tibul. ii. 5. 'At, qua Velabri regio patet, ire solebat Exiguus pulsa per vada linter aqua.' Ovid. etiam Fast. vi. 401. idem non modo testatur, sed addit etiam, Propertio nostro concinens, ab averso anne dictum fuisse Vertumnus; sic enim scribit: 'Hoc, ubi nunc fora sunt, udæ tenuere paludes: Amne redundatis fossa madebat aquis. Curtius ille lacus, siccus qui sustinet aras, Nunc solida est tellus, sed lacus ante fuit. Qua Velabra solent in Circum ducere pompas, Nil præter salices cassaque canna fuit. Sæpe suburbanas rediens conviva per undas Cantat, et ad nautas ebria verba jacit.

At postquam ille suis tantum concessit alumnis,

Vertumnus verso dicor ab amne Deus.

10

Seu quia vertentis fructum præcepimus anni,

Vertumni rursus creditur esse sacrum.

Prima mihi variat liventibus uva racemis,

Et coma lactenti spicea fruge tumet.

Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna

15

Cernis, et æstivo mora rubere die.

Insitor hic solvit pomosa vota corona,

Cum pirus invito stipite mala tulit.

dem populo tribuit, ut de via decederet, vocor ego Vertumnus Deus e mutato fluminis cursu. Vel quando vertentis anni fructus collegimus, vulgus etiam tum Vertumni sacrum esse existimavit. Primi racemi mihi nigrescentibus uvis maturescunt, spicarumque cacumen grano lactenti turgescit. Hic vides mitia cerasa, istic pruna autumnalia, moraque æstiva tempestate rubentia. Hic insitor vota sua reddit corona e pomis confecta, cum pirus trunco reluctantis poma protulit. O fama fallax, mihi

posset ellicere: sed *pulsa* optime se habet.' *Burm.*—9 'Tandem con. ap. Annium legi notat editor Elect. Eton. Minor. Rursus c. Ayrmanno placebat. *Campum* vel *spatium* legebat Heins.' *Id.* Lachmannus intervalla versibus interponit 10. 18. 22. 28. 30. 34. 38. 40. 46. 56. et forsitan alia.—11 'Fructus Bon. Percepimus idem, Dread. cum edd. priacis: sed Ed. pr. præcepimus, quod convenit cum præcep. quod in Franc. 2. Voss. *Præcepimus* igitur Heinsii non facile desiderabilis.' *Barth.* 'Præcep. cod. Frut. Percep. Leid. 2. Voss. 1. 4. Dorr. 2. meus 1. alique: sed præcep. recte admisit et probavit Broukh.' *Burm.*—12 'V. *Thuscus* vel V. *rus* se Heins. Guy. *Vulgus credit* Cant. *Creditur* Passerat. e libb. bene reduxit, prob. Gorop. ac Broukh. *Creditit* vulgg.' *Barth.* 'Credidit in plerisque codd. et edd. prr. *Creditur* Perr. v. c. *Vulgus creditit* in aliis codd. legi notat Passerat. *Vertumnus rursus* ap. Annium haberi notat editor Elect. Eton. Min. et ipse tentat V. *rus* hunc *credidit*, sed quis usquam *rus creditit* pro rusticis dixerit, probari nequit. Addit autem, amicum se admonuisse legend. esse V. *fructum creditit*, ingrata vocis *fructum* iteratione. Ayrmanno corrigend. videbatur *Vertumno fructus creditur e. sacer.*' *Burm.* 'Si *creditur* legimus, versu superiore scribend. erit *præcepimus* cum Carolo Fea in nupero ad Horat. Comment. Nec tamen bene coherent hæc omnia. *Præcepimus* et *credidit* optimorum libb. auctoritate retineamus.' *Lachm.*—14 *Latenti* Voss. 4. *Lactenti* 2. Leid. 2. *S. fronde* pro varia lect. in Exc. Scal. *Timet* nonnulli secundum Livin. et Gebh.—15 'Poma [Guarn.] Borr. Voss. 4. Heinsian. et sic affert Bernard. Cyllenius ad Tibul. 1. 1. 8. *Pruna*, quod in Mentel. et

NOTE

Nondum conveniens diversis iste figuris Nomen ab averso cæperat amne Deus.' Tiberis alveum a Velabro fuisse aversum ab Agrippa Menenio scribit Porphyrio.

13 *Prima mihi*] Postquam dixit Vertumnus se nomen habere ab amne verso, et a vertentis anni fructibus

perceptis, sibi primitiis etiam fructum voveri solvique significat. Fuit enim etiam Deus hortorum; unde a multis idem esse cum Priapo creditus est.

15 *Hic dulces cerasos*] Arborem pro fructu posuit.

Mendax fama, nocēs: alius mihi nominis index:

De se narranti tu modo crede Deo.

20

Opportuna mea est cunctis natura figuris.

In quamcumque voles, verte; decorus ero.

Indue me Cois; fiam non dura puella:

Meque virum sumata quis neget esse toga?

Da falcem, et torto frontem mihi comprime foeno;

25

Jurabis nostra gramina secta manu.

Arma tuli quondam, et, memini, laudabar in illis:

Corbis in imposito pondere messor eram.

molesta es, dum aliud mihi nomen esse indicas; tu tandem adde fidem Deo de seipso loquenti. Formis omnibus natura mea apta est; in quamlibet me transmuta, juncundus ero: indue me Cois vestibus, ero famina non inelegans; et induta toga virili, quis me hominem esse non fateatur? Præbe mihi falcem, fenoque implexo mihi frontem tege; jurejurando affirmabis herbas meis manibus esse resectas. Otium sui miles, ac, recorder, armatus laudabar; sed dein imposito mihi corbis onere, mes-

reliquis codd. recte tnetur Broukh.' *Burm.*—18 'Prius corrupte Borr. Heinsian. Ask. et pr. edd. sed recte Beroaldus emendavit *pirus*. Volscus etiam, licet in illius ed. textu prius legatur, in Notis tamen suis *pirus* agnoscit. In *mutō* Vat. 5. Dorv. 1. *Injuncto* Colot.' *Id.* Prius legit Barth. f. errore typoth. *Pirus* dant Broukh. *Burm.* Lachm.—19 *Voces* Vat. 5. Dorv. 1. *Burm.* 2. *Voces* Voss. 1. Lachmannus auspicatur primitivum scriptum *M. Fama, nocēs; falsa es m.*—20 'Gebhardum veranti pro narranti, ex vestigiis cod. Palat. in quo varianti, reponentem merito exposuit Broukh.' *Burm.*—22 'Sic Posth. Dread. vulgg. edd. recte. *Quamcumque* Vat. Guarn. Voss. *Quemc.* Heinsian. *Quoc.* Palat. Barth. 'Male in Leid. 2. tribus Voss. *Quac.* ut ex codice Livinei Guy. et ex C. Com. præfert Gebh. In Palat. Dorv. 1. Ask. et meo 2. *Quac.* [Cf. sup.] Proba est recepta lect. *Quamec.*' *Burm.*—23 *Cois* Brix: *Chois* Neap. Leid. 1. Voss. 1. 4. *Burm.* Venet. ap. Barth. *Cois* pr. edd. *F. modo* Voss. 4. male, judice *Burm.*—24 'Præstuli *Meque*, licet *Atque* ex edd. antiquis ediderit Broukh. [dicit tamen parum referre:] cui scripturæ proxime accedit Borr. in quo *Æque*. *Jamque* Perr. v. c. Vat. 1. 2. sed *Meque* agnoscit longe major scriptorum codd. et edd. priscarum numerus, cum Canter. Douss. Wechel. Idque probabat Markl. ad Stat. Sylv. p. 280. ut se ita editurum promittit. Recte igitur me sic exhibuisse opinor.' *Burm.* *Meque* dat Lachm. *Atque* Barth.—25 *De facili* Ask.—26 'Germina male Voss. 3. *Gramina facta* in Dorv. 1. meo 2. et pr. edd. *Semina facta* Posth. et Dorv. 2. in cuius tamen marg. *gramina secta*, quæ veritas. lect.' *Burm.*—27 Non displicet Burmanno conjectura Francii, *quondam, memini, et l.* Markl. ascripserat: 'Argutus esset in armis, sed f. simplicitati Propertianæ illud melius convenit.'—

NOTE

23 *Indue me Cois*] Vestibus Cois uti consuevisse mulieres Romanas jam dictum est sæpius. Dicantur autem Coæ vestes a Coe insula maris Ægæi, Caris opposita, ubi ex tenuissimo bombyce singulari cultu

texebantur.

25 *De falcem*] Falcem intelligit quam vocant 'fœnarium.' Solebant enim fœnisece sibi frontem herbis cingere ad arcendum solis ardorem.

Sobrius ad lites; at cum est imposta corona,
 Clamabis capiti vina subiisse meo. 30
 Cinge caput mitra, speciem furabor Iacchi:
 Furabor Phœbi, si modo plectra dabis.
 Cassibus impositis venor; sed, arundine sumta,
 Faunus plumoso sum Deus aucupio.
 Est etiam aurigæ species Vertumnus, et ejus, 35
 Trajicit alterno qui leve pondus equo.

sor ex. di. Sum ego sobrius ad lites; ubi vero fronti corona addita est, affirmabis in meum caput merum irrupeisse. Impone mitram capiti meo, Iacchi formam induam; si vero mihi plectrum præbueris, Phœbi quoque speciem referam. Datis mihi retibus, sum venor; acceptis vero calamis viminibusque viacatis, fœ Deus Faunus aucupio plumo. Vertumnus est quoque rhedarii figura, illiusque qui ab uno equo in alium velox corpus transfert. Si vero sit opus, arundine cum hamo

28 'At imp. al. Item imp. Heins. Et Dresd. Aldd. cett. In imp. Bon. cum Brix. et Venet. Ab imp. Ed. pr.' Barth. 'Et imp. Sagaciter conieciat Francias C. in imp. nam ita postea exaratum offendimus in nostris libris et in Groning. quibus deinde accessit unius Reg. uniusque Colb. auctoritas: neque aliter edd. pr. Et video ab Aldina primum profuxisse.' Broukh. 'In illis meisior eram mendum latere olim suspicatus fuit Broukh. nam codici suo ascripserat, 'Atqui messorem egit disticho præcedente: latet hic mendum: sed in editis Notis nihil ea de re monuit. Messis Voss. 2. An hinc legi posset messis erat? C. ab imposito Colot. Vat. 5. Dorv. mens 2. Ut correxerat Heins. vel at imp. Opposito Reg. 1. C. imp. Borr. Ask. In Perr. v. c. Rheg. Volsci, et Ber. C. in imp. C. et im. Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliæque: sed recte Broukh. in imp. tuetur. In præferebat Markl. Idque non improbat Elect. Eton. editor, sed vel hic imposito, vel seq. vs. imposta suspectum habet. An f. hic substitui posset C. in insolito? Burm.—29 Heins. coniecerat c. mihi sumta c. est.—30 Jurabis Heinsian. Subesse nonnulli libri. Two legit Heins. ad Ov. A. A. I. 168. vitio f. operarum, ut censent Barth. Broukh.—31 'Borr. myrto: sed sinceritatem receptæ lect. tuetur Ov. xiv. M. 654. Vitiose in Regg. Achivi et Achæi: quorum unum etiam est in pr. edd. alterum in omn. fere codd. Hoc autem distichon f. aptius sequeretur post vs. 24. F. tamen melius esset faciem f.' Burm. Achæi Dresd.—32 Si mihi Franc.—33 'C. assantis venor, at Ask. quod f. non spernend. At Reg. Corrupte rerior in Borr. et verior in meo l.' Burm.—34 Optima, dicit Burm. Heinsii conjectura quam Ald. ed. ascripserat vicoso: quæ egregie etiam astrui potest loco Petronii cap. 109. 'Petronii locum jam attulit Passerat. neque repugnat ille vulgari lect. quam probam opinor.' Kuin.—35 'Fert . . . speciem vel Est . . . specis vult Heins. Advers. p. 9. Auriga . . . et hælus C. Com. Et eius Gnarn. quod pro ollus accipit Passerat. Nihil opus. Elus est pro ejus vitio scrib. Hinc porro factum hælus. Elus Brix. Venet. sed ælius Rheg.' Barth. 'Sed etiam Reg. Auriga Heinsian. Pro et ejus in variis Mss. et edd. priscis et hælus, vel ælus

NOTÆ

31 *Speciem furabor Iacchi*] Inter alia cognomina Bacchus dicitur etiam Iacchus, qui mitram capite gestare consueverat, quemadmodum et Phœbus plectro citharam pulsans effingi

solebat.

34 *Faunus aucupio*] Fauni sylvarum agrorumque Dii sunt habiti a veteribus. Virg. Ge. I. 'Et vos agrestum præsentia numina Fauni.'

Suppetat; hoc pisces calamo prædabor; et ibo

Mundus demissis institor in tunicis.

Pastor me ad baculum possum curvare, vel idem

Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.

40

Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima cura est,

Hortorum in manibus dona probata meis?

pisces capiam, fluentibusque ac laxis vestibus ero cultus institor. Si detur pedum, pastorem agere possum, ac etiam media ætate portare rosas in canistris. Quid autem insuper addam, unde mihi summa nominis celebritas, hortorum munera in meis

aut elus. Recte Bentl. ejus sine sententiæ dispendio non posse abesse animadvertit. Burm. 'Cf. quæ leguntur in Obs. Miscell. T. 1. Vol. II. p. 33. ubi ejus admittendum esse demonstratur.' Kuin.—36 Adverso Reg. T. alternos q. l. p. equos Heins. in ora ed. Ald. Schrader. Emend. cap. 9. p. 166. l. corpus malebat, ut in marg. libri sui etiam correxerat Markl. et sic olim Bronkh. sed postea rejecit.—37 'Hic vult Heins. qui et Suppar huic leg. suadet; cum in nonnullis sit Supper hoc. Huc vult Gny.' Barth. 'Corrupta scriptura est in nonnullis codd. in quibus Suppet. ut in Mentel. et meo 1. in quo suppletum Suppetat a manu secunda. Superat Borr. Supperat Neap. Suppetat, hoc Passerat. Sed rectius Heins. et Markl. Suppetat hic. Ita edidisse Annium Viterb. nec aliter legere debuisse, qui interpunxerunt Suppetat hoc, p. notavit editor Elect. Eton. Min. qui ipse interpungit, Suppetat: hoc. Suppetat huc calamus, pisces prædabor Guyeto placebat.' Burm. Suppetat hic, p. probat Lachm. Suppetat hoc, p. dant B. B. B. L.—38 Et tunicis Dorv. 1.—39 'Pastorem ad b. p. curvare Vat. 1. 5. et ex cod. vetusto protulit ac probavit Passerat, quod secutus est editor Elect. Eton. Min. et ita conjecisse Francium notavit, atque assensus est Bronkh. licet curare ediderit, ut placuit olim Palmerio in Spicileg. p. 181. et Turnebo III. Advers. 23. et XIII. 6. quod in multis Mss. et primis aliisque vetustis edd. etiam extat: et sic Casaub. ad Suet. Tib. XI. Heins. Pastori ad b. possum certare emendabat 1. Advers. 2. et in N. Prop. p. 742. Franc. tentaverat formare. Curvare vera lect. est, quæ Marklando etiam se commendabat.' Burm. 'Pastor me legebant Aym. et Lennep. Animadv. ad Coluth. 1. 15. p. 71. atque hanc emend. verissimam in textu exhibui. Waard. legend. suspicabatur Pastorem ad b. possum simulare.' Kuin. Mihi vix dubium est, inquit Lachm. quin dederit Prop. Pastor ego et b. p. rurale. Pastorem et curare dant B. B.—40 Serp. in plerisque codd. et vetustis edd. nisi quod Sep. Neap. Scirp. Colot. Serpiculis Reg. Ask. Leid. 2. Voss. 1. 4. Dorv. 2.—41 Est nesciunt Guarn. Borr. Groning. Franc. 1. Bronkh. 2. sed adest in 1. Fama est Burm. 2. vulgg. Cura est probabat Markl. Fama Leid. 1. Dorv. 1. Vis est Frnt. v. c. Quorum mihi Franc. Hoc autem distichon et duo seqq. transponenda post vs. 18. censet Schrader. Emend. cap. 9. p. 167. Cura probant B. B. B. L.—42 Tortorum Groning.—

NOTE

38 [Institor] Dicitur ille qui tractandæ negotiationi ab alio præponitur, ut negotio diligenter insistat, diciturque institor mercis, cauponæ, segetis, &c. Gallice dicitur, un fauteur, un courtier.

42 Hortorum dona] Significat ab

olitoribus, hortulanis, et ab agricolis cultum fuisse Vertumnum, ipsique fuisse libata hortorum agrorumque munera; unde et scribit in horto suo Columella: 'Mercibus et vernis dives Vertumnus abundat.'

Cœruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre,

Me notat, et junco brassica vineta levi.

Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter

45

Impositus fronti langueat ante meâ.

At mihi, quod formas unus vertebat in omnes,

Nomen ab eventu patrâ lingua dedit.

Et tu, Roma, meis tribuisti præmia Tuscis,

Unde hodie vicus nomina Tuscus habet.

50

Tempore quo sociis venit Lucumonius armis,

Atque Sabina feri contudit arma Tatî.

manibus laudata? Cœruleus cucumer, inflatoque ventre cucurbita, brassicaque tenui scirpo alligata, me designat. Neque ullus flos in pratis aperitur, qui non prius ante capiti meo impositus marcescat. Mihi vero, quia in cunctas figuras mutabar, sermo patrius ab effectu nomen imposuit. Sed tu, o Roma, Tuscis meis præmia largita es, unde etiam nunc vicus Tuscus nomen retinet. Qua tempestate Lycomedius federatis armis in auxilium venit Romulo, ac vires Sabinas Tatî ferocis fregit; ego

44 *Me necat* Burm. 2. An f. *Me vocat?* quærit Burm. *Mi nitet* conj. Lachm. *Juncta l.* Burm. 2. Dresd. et pr. edd. Heins. ad oram ed. Ald. conj. et *tunica b.*—45 *Recenter* Heins.—46 *Imposuit* Meintel.—47 Distichon hoc Guyeto suspectum fuisse notat Heins. Aut m. Venet. 1. ap. Barth. Et m. Vat. 1. 2. Sic m. ed. Annii Viterb. Ac Ayrn. *Vertebant* Leid. 2.—48 *P. longa* Ask. Certissimam putat Burm. Schraderi emendationem p. 169. *Nomen vel Nomina Vertumni* p. Ab eo. defendit Lachm.—49 *At* Ask. Leidd. Voss. 1. 3. Dorvv. Burm. et pr. edd.—50 *Tuscus n. v.* Borr. Leid. 2. Voss. 1. 3. 4. Heinsian.—51 *Veniet* in aliis edd. *Lycomedius* Reg. Vat. Posth. Dresd. edd. prisc. *Lycomed.* Guarn. Venet. *Lycomed.* Franc. 2. quod nonnihil firmat Goropii emendat. *Lucumonius.* Barth. *Lucumonius* edend. censet Burm. ut legend. monuit Schopp. Collect. cap. 18. et Turneb. Advers. xxvi. 35. idque Annii Viterb. auctoritate recepit editor Elect. Eton. Maj. *Lucumo plus*

NOTE

49 *Præmia Tuscis*] Sermonem convertit ad urbem Romam, cui gratulatur, quod olim Tuscos in sinum suum receperit, vicumque, in quo habitarent, largita sit.

50 *Unde vicus Tuscus*] Cum olim Lucumon, qui etiam Propertio dicitur Lycomedius, Tuscorum dux, seu rex, venisset in auxilium Romuli contra Tatium, Sabinorum regem, re-dactis in ordinem Sabinis, Romulus regionem locumque in urbe sua Tuscis attribuit, in quo habitarent, qui 'vicus Tuscus' dictus est, Tuscique tunc tertiam populi partem constituerunt, ut dictum est Eleg. superiori

vs. 29. Sic sentiunt de vicu Tusi nomine hoc in loco Propertius, et Varro Lib. iv. de L. L. Sed T. Livius Lib. ii. et Dionys. Halicarn. Lib. v. rem aliter narrant. Scribunt enim post ictum cum Porsena foedus Etruscos in bello Aricino fusos ac fugatos Romam venisse, quibus liberaliter datus est locus ad habitandum inter Palatinum et Capitolinum colles, qui exinde dictus est 'vicus Tuscus.'

51 *Lucumonius*] De Lycomedio, qui et Lucumon, dictum est tum versa præcedenti, tum Elegia superiori vs. 29.

Vidi ego labentes acies, et tela caduca,
 Atque hostes turpi terga dedisse fugæ.
 Sed facias, Divum sator, ut Romana per ævum 55
 Transeat ante meos turba togata pedes.
 Sex superant versus; te, qui ad vadimonia curris,
 Non moror: hæc spatii ultima meta meis.
 Stipes acernus eram, properanti falce dolatus,
 Ante Numam grata pauper in urbe Deus. 60

conspexi acies inclinatas ac fugientes, armaque abjecta, hostesque infami fuga dilapsos. At vero in fac, o Deorum pater, ut frequens populus Romanus togatus semper ante pedes meos praterat. Sex restant carmina; te, qui properas ad vadimonium, non desineo. Ista datur meta curculis meis. Eram truncus æcernus celeri falce obiter fabricatus, Divus inops ante Numam in jucunda civitate. Sed tibi, o Ma-

Ayrm.—53 *Contulit* Palat. Dreed. Borr. Leidd. Voss. 1. Heinsian. Burm. 2. male, iudice Burm. *Contulit a. Thraci* Reg. Tacii Borr. Venet. ap. Barth. Aldd. Tacii Brix. Tati Collin.—53 *L. galeas* ad marg. ed. Ald. coniecerat Heins. Quod non probat Burm.—54 '*Totque* Franc. sed al quid corrigend. altera conjectura *Vidi h.* præferenda esset. *Atque h.* non dubito hic repetitum ex præced. pentam. *Fuga Passerat.* Burm.—55 Broukh. cod. suo ascripserat *Sic facias. Ut tua Roma* Dorv. 2.—56 *Rogata* Dorvv.—58 In Burm. 1. *hei ep. Creta* Lips. v. Ant. Lect. 10. et Scaliger ex suo lib. Id habent Vat. Bon. Neap. Mentel. tres Voss. Burm. 2. Heinsii libb. nonnulli Brix. Vicent. Venet. 2. Rhag. Volsce. Cant. neque multum abladit Guarn. *Certa* Borr. Leidd. 2. Heinsian. exhibens Broukh. tamen libentius sequitur Groning. in quo *meta*: quod et in Dreed. Venet. ap. Barth. Aldd. Pocchus suppeditat *cura*; Perrelius ascripserat *cera*.—59 *Stipis acernus* mult. Mas. et edd. vetust.—60 *A. tamen g.* Mentel.—61 *Mamurri* Dreed. *Mamurri* Rhag.

NOTE

53 *Contulit arma* Tatt] De Tatlo, Sabinorum rege, qui cum Romulo bellum gessit, ac deinde fœdus inivit, dictum est fuisse Elegia superiori, quam videsis.

56 *Turba togata*] Frequens populus Romanus, quem dixit Virg. 'Romanos rerum dominos, gentemque togatam.'

57 *Ad vadimonia curris*] Vadimonium est sponsio seu obligatio ad certum diem sistendi in iudicio. Consuetudo namque erat, cum reus parum esset idoneus rebus inceptis, ut alterum pro se vadem daret; inde dictum est vadimonium, quod quidem turpe erat deserere, unde dicitur ille 'ad vadimonia currere,' ne scilicet

causa cadat.

58 *Ultima meta*] Limes ac finis cuiusque rei, diciturque per metaphoram a Circo sumtam, ubi currebatur ad metas.

59 *Stipes acernus eram*] Apud Romanos veteres erant Deorum simulacra vel lignea vel fictilia, ex quorum numero sine dubio fuit Vertumnus, qui ita de se loquitur, ut Priapus ille Horatianus: 'Olim truncus eram ficulnus.'

60 *Ante Numam*] Numa fuit primus Romanorum rex post Romulum: significat autem Vertumnus se Numæ temporibus ex ligneo factum fuisse æneum.

At tibi, Mamuri, formæ cœlator aënæ,
 Tellus artifices ne terat Osca manus,
 Qui me tam dociles potuisti fundere in usus.
 Unum opus est; operi non datur unus honos.

muri, statua meæ aenæ fabricator, Osca terra ne premat manus doctas, qui me scivisti ad tam varios usus facilem fingere: unicum est opus, sed ipsi multiplex honor tribuitur.

Brix. *Mamuri* Venet. 2. *Mamuri* Vicent. Ber. Aldd. Just. cett.—62 *Me t.* Burm. 2. *Me t. ossa* Reg. *Nec t. ossa* Dorv. 2. *Ossa* etiam Ask. *Ne premat* conj. Livin.—63 *Quod* Vat. 5. Dorv. 1. Burm. 2. *Docilis* plerique codd. et edd. priscæ. *Facilis* Voss. 3. *Findere* Dorv. 2. *Infundere* Mentel.—64 Markl. conj. *U. opus: aut o. quod se amplecti ait Burm. Datus* ed. Græv.

NOTE

61 *Mamuri*] Mamurius faber fuit ærarius celeberrimus, qui Vertumni simulacrum opere singulari ex ære finxit.

63 *Tellus Osca*] Significat Mamurium statuarium Oscos habuisse patriam, vel saltem apud Oscos fuisse

sepultum. Osci porro fuerunt Campaniæ populi, apud quos erant figure linæ. Hi etiam Opsci dicti sunt ab oris fœditate, unde et 'Oscena' et 'Obscena' verba, i. e. impudica, quia familiaris valde fuit Osci libidinum spurcarum usus.

ELEGIA III.

EPISTOLA ARETHUSÆ AD LYCOTAM.

HÆC Arethusa suo mittit mandata Lycotæ,
 Cum toties absis, si potes esse meus.

Epistolam hanc Arethusa tibi Lycotæ suo mittit, si tamen meus esse vales, quan-

Pro *Lycotam, Lycotem* Regg. Burm. 2. et alli, et priscæ edd. *Virum suum* addit Dresd. *Arethusa Lycotæ S. Pl.* Heinsian. *Arethuse ad Lycotem* Borr.—1 *Hæc* deest in Voss. 1. 4. Dresd. Venet. 2. Rhæg. Brix. Volac. *Hæc* Ald. 2. *Meo mitto* Guy. qui et *Lycotæ* vel *Lycopæ* suspicatur.—2 *Ne t.* in Heinsian. et marg. Voss. 3. *Qui t.* Guy. An f. legend. quærit Burm. *Qui p.*—3 *Si q.*

NOTE

1 *Hæc Arethusa suo*] Epistolam hanc ad Lycotam conjungem scribit uxor Arethusa de ipsius absentia conquerens, hortaturque ut tandem confecto bello Parthico domum propere

redire velit.

Lycotæ] Quisnam sub Lycotæ persona lateat, quænam vero puella Arethusæ nomine intelligatur, penitus incertum nobis est.

Siqua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,

Hæc erit e lacrymis facta litura meis.

Aut siqua incerto fallit te litera tractu,

5

Signa meæ dextræ jam morientis erunt.

Te modo viderunt iteratos Bactra per ortus,

Te modo munito Sericus hostis equo;

Hybernique Getæ, pictoque Britannia curru,

Ustus et Eoo decolor Indus equo.

10

doquidem abes tandem. Si vero tibi legere volenti aliqua verba deleta deficient, ista litura erit a fletibus meis facta. Vel si aliqua litera errante ductu effugiet te, indicia tibi nunc deficientis meæ manus erunt. Te jam conspexerunt Bactra per Orientem iterum peragratum, te jam quoque Sericus hostis equo bene tecto spectavit, teque etiam Getæ gelidi viderunt, ac Britannia pictis essedis, ac Indus fuscus ab

notæ Gny. Oblitura Leid. et Voss. 1. Heins. conj. *foris o. decurrunt.*—4 *H.* est Ask. A. l. placebat Passerat.—5 *Ac* Burm. 2. At in aliis edd. monet Burmannus, sed aut dant B. B. B. L. Et Dread. Heins. malebat *ductu*: quod probat Burm.—6 *Eraut* Posth. Palat.—7 *Blactra* Brix.—8 'Tu m. munitus Guarn. *Munitus* Dread. Palat. 1. C. Com. *Beticus* Scaligeri nusquam compareret: neque *Persicus* aut *Parthicus* Dousæ F. *Hericus* Palat. C. Com. Reg. Brix. inde ortum *euricus* Posth. ex quo nonnemo *Duricus* emendavit, et *herrius* Dread. *Hernicus* Palat. 2. et Ed. pr. *Henricus* Venet. *Sericus* probat Guy. assentiente Broukh. Barth. 'Naricus est in Perr. v. c. Vat. 1. 2. *Noricus* in aliis. *Herricus* Mentel. Reg. Tu m. munitus *hericus* Borr. Neap. Ask. Harl. Leid. 2. tres Voss. Dorv. 2. et meus 1. cum priscis edd. In meo 2. munitus *hernicus*. *Sericus* ex Beroaldi emendatione receptum est. Neque placet *Ibericus*, ut in marg. ed. Scal. conj. manus erudita. *Rhaticus* legend. censebat Tristannus T. 1. Comment. p. 474. Hanc conj. adjuvat Ask. in quo *Raricus*: et illi in quibus *Hericus*.' Burm.—9 *Pictaque B. carne* coniecerat Cann. *Picto B. cultu* malebat Schrader. Emend. ix. p. 170.—10 'Discolor vulgg. cum Dread. *Decolor* ex emendat. Passerat. dicitur de colore deperditio. *Eoa . . . aqua* Brix. Venet. Aldd. cett. improbante Broukh. Barth. 'Grut. Suspici. inedit. xvi. 10. scribit se *Eoo equo* aliquando substituisse: sed postea id repudiasset. Broukh. cum Passerat. *Eois equis* vel *Eoo equo* præfert: et sic Heins. Not. Prop. p. 743. Lect. *decolor*, quam Broukh.

NOTE

7 *Bactra*] Civitas fuit Bactrianæ regionis primaria, de qua dictum est affatim III. 1. 16.

Iteratos per ortus] Per Orientis populos iterum perlustratos ac peragratos.

8 *Sericus hostis*] Seres Indiæ populi designantur, quorum regio Serica nunc *Cathay* dici perhibetur.

9 *Hybernique Getæ*] Scythiæ populi sunt Getæ, qui ad Pontum Euxinum, Orientem versus, et ad Tanaim flu-

vium provincias vergentes incolunt. 'Hyberni' dicuntur, quod eorum regio perpetuo fere gelu rigescat, utpote quæ ad Boream maxime vergit.

Pictoque Britannia curru] De pictis essedis seu curribus Britannorum populorum diximus II. 1. 76. 'Esseda celatis siste Britanna jugia.'

10 *Eoo* [*Eoa*] *decolor Indus equo* [*aqua*] Indi populi sunt Asiæ ad extremum Orientem et Oceanum Eoam positi, qui dicuntur aqua decolorari

Hæcne marita fides? hæ pactæ sunt mihi noctes,

Cum rudis urgenti brachia victa dedi?

Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa

Traxit ab everso lumina nigra rogo.

Et Stygio sum sparsa lacu; nec recta capillis

15

Vitta data est: nupsi non comitante Deo.

equis Eois totius. Itane est fides conjugalis, ac noctes mihi promissæ, quando nuptiarum expers et imperita victas tibi instanti, manus dedi? Illa tædæ, quæ mihi nubenti ominis gratia prætulit, atros ignes e dejecto busto concepit; egoque sum perfusa Stygia palude, neque recta vitta criminibus meis innexa est; nupsi sine Deo

~~~~~

recte tnetur, firmat Ov. A. A. III. 130. *Burm.*—11 *Et p. Brix. Et pacatæ m. n. Bon. Palat. C. Com. Et pactæ ne m. n. Guarn. Pacatæ m. Drosd. H. p. num m. volebat Heins. Advers. p. 10. cum in uno vet. cod. exhiberetur hæ num p. m. n. vel ubi p. jam mihi noctes? vel ubi p. hæ jam m. n. multo etiam deterius.* *Bartk. 'Hæ num p. m. n. Perr. v. c. Colot. Vat. 2. Et pacatæ m. n. Mentel. Reg. Colb. Borr. Heinsian. Corrupte in Neap. et parce avis m. n. In Leid. 1. Voss. 4. Dorv. 2. et pacatæ. Et paratæ superscr. in Leid. Et peccatæ Ask. Et hæc sunt pactæ m. n. Dorv. 1. Et pactæ s. m. n. Reg. 2. Et pactæ jam Voss. 1. ut correxerat Markl. Hæ sunt p. Leid. 2. Voss. 3. et meus 2. Et pactæ sunt in primis et aliis vetustioribus edd. Pacta hæ ubi sunt m. n. conj. Heins. ad Ov. Ep. iv. 150. *Burm.* *'Hæ p. s. m. n. Ita hæc a Beroaldo, et ante eum Vicent. et Volsc. qui tamen a. 1488. dedit et pactæ sunt. Hæ verum videtur, pro quo et in script. omn. Sunt nullus bonus liber habet, nec placet. In Neap. et parce avis noctes: non avis mihi n. ne Heinsio ad Ov. Ep. iv. 150. aut Burmanno ad h. l. fidem habeas. Aut cum Heins. lege Hæ pactæ num m. n. quod scripturæ Guarnerianæ proximum est: aut mecum Hæ pactæ a te m. n. Lachm.—12 Ingenti Voss. 1. 4. C. Com. Guarn. B. nuda Ask. Leid. 2. et in marg. Voss. 3.—13 Deducti f. o. pertulit Dorv. 2. Protulit Voss. 1. Livin. legebat fax lumen.—14 Averso Exc. Scal. Adverso Groning. Arsuro Heins.—15 E stygio Guy.—17 Mea maxima Franc. 2. Mea p. anxia**

NOTE

et infusari, quia, ut scribit Strabo Lib. XII. nonnulli putaverunt, quod crispì nigrique coloris sint Æthiopes, Indi, aliique populi, illud vi ac virtute aquarum illarum regionum fieri. Alii porro legunt, *Eois equis*, Solisque vel Auroræ volunt significari curram, cujus calore perusti Indi decolorantur: ut ait etiam Tibull. II. 3. 'Illi sint comites fuscì, quos India torret, Solis et admotis inficit ignis equis.' Ipse etiam Propert. III. 13. 'Felix Eois lex funeris una maritis, Quos Aurora suis rubra colorat equis.'

13 *Deductæ fax omen prætulit*] Omnis causa facem puellæ nubenti præferre solebant veteres, ut dictum est

ad illud Catulli ex epithalamio Manlii Carm. LXI. 'Pineam quate tædam.' Illudque erat nuptialis ritus solenne, ut nova nupta domum mariti deduceretur a duobus pueris, qui matrimi et patrimi dicebantur, tertio facem nuptialem præferente.

15 *Stygio sparsa lacu*] In sacris conjugalibus ignis et aqua adhibebantur, hisque nuptiarum fœdera sanciebantur, ut mulier aquam atque ignem cum viro communicaret, quia nimirum hæ duæ res humanam vitam maxime continent; unde aqua et igni interdicti solet damnatis, qui his uti non merentur, ut scribit Festus. Tria porro nuptiarum infelicitum omina ponit.

Omnibus, heu! portis pendent mea noxia vota :

Texitur hæc castris quarta lacerna tuis.

Occidat, immerita qui carpsit ab arbore vallum,

Et struxit querulas rauca per ossa tubas :

20

Dignior obliquo, funem qui torqueat, Ocnō,

Æternusque tuam pascat, aselle, famem.

comite. Eheu! omnibus in portis mea votiva dona obnoxia suspenduntur; fit a me ista quarta lacerna in usum militiae tuae. Ille pereat, qui ex arbore innocenti vallum decerpit, ossibusque ad invicem junctis mæstas tubas construxit. Ille fuit Ocnō retrogradiente dignior qui funem texeret, quique assidue semper tuam famem

Guy. namque Passeratius testatur anxia esse in quibusdam libb. *Obnoxia* placet Heins. *Pendebant* Exc. Scal.—18 *Texerit* Voss. 1. male, iudice Burm.—19 '*Occidet* male Voss. 4. Pro im. corrupte in Dorv. 1. *minerva*: in qua tamen scriptura aliquid f. latet, inventa vel sim. *Immerita* tamen non sollicito. *Carperit* arb. Palat. Dorv. 2. Ask. *Quæ carpsit* Neap. *In arbore* alii. Heins. coniecit *sepsit*, vel *rasit*. Burm.—20 *Ora* Vat. 5. Dorv. 2. *Æra* Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. ut in aliis codd. legi etiam testatur Passerat. Id vult etiam Heins. *Ossa* defendit Vulp.—21 '*Segnior* Heinsian. *Obliō* Frut.[et Schopp. Verisimil. 1. 14.] *Torqueat* ano Mentel. Groning. Palat. Heinsian. Voss. 3. Ask. *Æno* C. Com. Borr. Leid. 2. Voss. 1. 4. cum meo 2. quod confirmat *Ocnō* legend. ut recte quidem notat Gebh. sed nescio quam Colinæi editionem memorat, in qua legatur, *D. obliquum f. q. t. æno*: nam in illa, qua utor, Paris. ap. Collin. excusa an. 1529. cui variantes lect. de Heinsiano exemplari

NOTE

Primum, cum ait: 'Stygio sum sparsa lacu,' h. e. in aqua tristi ac infausta Stygis, Inferorum paludis. Secundum, cum dicit: 'Nec recta capillis Vitta data est.' Novæ enim nuptæ rectas vittas gestare, sicut et matronæ, solebant; virginum enim vittæ non rectæ, sed quodammodo jacentes residentesque erant. Tertium denique, cum ait: 'Nupsi non comitante Deo,' h. e. Hymenæo non deducente; nuptiarum enim præses Deus habebatur Hymenæus; adeo ut nuptiis, quæ infelices et infaustæ essent, putaretur non affuisse.

17 *Portis pendent mea vota*] In portis nempe templorum vel urbium; his enim utriusque donaria sua ac votivas tabellas solebant veteres appendere. De portis templorum testis Tibull. 1. 1. 'Flava Ceres, tibi sit nostro de rure corona Spicea, quæ templi pendeat ante fores.' De por-

Delph. et Var. Clas.

tis autem urbium, in quibus erant Deorum simulacra, quæ prætereuntes salutabant, quibus etiam vota offerebant, testis etiam Propertius hac ipsa Eleg. vs. 71. 'Armaque cum tulero portæ votiva Capenæ.'

18 *Quarta lacerna*] Dicit se jam tres lacernas militares conjugi suo misisse, et quartam se texere, quæ etiam ipsa transmittatur ad usum militiæ et castrorum. Illud quidem in consuetudine et usu fuisse positum apud matronas Romanas, ut ad viros suos militantes lacernas mitterent, testatur Ovid. Fast. II. 'Mittenda est domino (nunc, nunc properate, puellæ) Quamprimum nostra facta lacerna manu.'

20 *Rauca per ossa tubas*] Significat Propertius olim osseas fuisse tubas, quæ postea ex ære constructæ sunt.

21 *Obliquo, funem qui torqueat, Ocnō*] Ocnus vir quidam apud Inferos, mul-

Propert.

2 8

Dic mihi, num teneros urit lorica lacertos ?

Num gravis imbelles atterit hasta manus ?

Hæc noceant potius, quam dentibus ulla puella 25

Det mihi plorandas per tua colla notas.

Diceris et macie vultum tenuasse : sed opto

E desiderio sit color ille meo.

At mihi cum noctes induxit Vesper amaras,

Siqua relicta jacent, osculor arma tua. 30

satiat, o asida. Verum fateri mihi, nonne thorax molles humeros tibi cruciat ? Nonne dura hasta manus tuas militia ac labori non assuetas lacerat ? Utinam ista potius te lacerent, quam ulla femina morsibus suis collo tuo notas inurat mihi lugendas. Diceris quoque faciem macie deformasse ; sed opto, ut pallor ille e mei desiderio tibi proveniat. Ubi vero Vesper tristes mihi noctes reduxit, deosculor quancunque arma tua mihi relicta supersunt. Tunc etiam conqueror in omni cubili

ascripsit Bronkh. et in ed. 1534. editum inveni obliquo . . . ocno. Orno [Bon.] Regg. Colb. et pr. edd.' *Burm.* Ocno Dresd. Aldd. cett. Quod autem Santenius in Præf. in solo Vict. haberi censet, Ocno, id ego in Neap. dum ille in hac urbe fuit, omnibus literis clare perscriptum legi.' *Lachm.*—22 *Pocat* Brix. —23 *Dum t.* Guar. Dresd. Regg. Colb. Mentel. Borr. Heinsian. Voss. 1. 4. *Burm.* 2. et pr. edd. Cum Ask.—25 *Potius noceant* Reg. *Nec n. et puella* Voss. 1.—27 *Macre* Exc. Scal. *Collum t.* [Guarn.] Mentel. tres Voss. Heinsian. in quo vitiose etiam *collum tenuisse*, ut et in Borr. *Dicitur et macies* Heins.' *Burm.*—28 *Iste* Dresd. cum vulg. Brix. Venet. Aldd. cett. *Ille* reposuit Brœukh. e Vat. Mihi ista convenientius videtur. Idem mallet *mei pro meo*. Barth. *Ut d.* Mentel. Voss. 4. *Et d.* Leid. 2. Voss. 1. Dorv. 2. *Burm.* 1. et edd. priscæ. *Iste* Leid. 1. Dorv. *Ipsa* Dorv. 2. Ask.—29 *Et mihi nunc n.* Leid. 1. *Reduxit* Palat. quod non ineptum, iudice Barth. Vulg.

NOTÆ

tis insignium artificum picturis celebratus, quem effluxerunt funem perpetuo torquentem, astante asella, quæ quantum ille torsisset, statim perderet. Inde ductum est proverbium, 'Ocnus faniculum torquet :' quod in eos maxime dicitur, qui cum nihil laboris neque industriæ ad augendam rem familiarem prætermittant, nihilo tamen reddunt ditiores, quod nimirum domi hæbeant asellam, uxorem scilicet prodigam, quæ quicquid missellus multis sudoribus corrasit, strenue profundit. Fabulam illam refert Pausanias in Phocidis. Dicitur etiam fuisse quondam pictus a Socrate Ocnus piger spartum torquens, quod

asellus arroderet. Dicitur 'obliquus' a posito corporis, qui enim funes torquent seu restiones, obliquo gradu seu retro gradiuntur.

26 *Plorandas per tua colla notas*] Malo, inquit, ut lorica hastaque tua te lædant, quam pellex ulla collò tuo dentium notas infigat, ut illic nequitix et libidinis signum appareat : ut infra Eleg. v. 'Semper habe morsus circa tua colla recentes.'

29 *Vesper*] Dicitur stella Veneris quæ et Hesperus, Vesperus, et Vesperugo nuncupatur ; quæ ubi noctem præcedit, Noctiferac Vesper vocatur, ubi vero diem ducit, Lucifer dicitur.

Tum queror, in toto non sidere pallia lecto,

Lucis et auctores non dare carmen aves.

Noctibus hybernis castrensia pensa laboro,

Et Tyria in radios vellera lecta suos.

Et disco, qua parte fluat vincendus Araxes,

35

Quot sine aqua Parthus millia currat eques.

Cogor et e tabula pictos ediscere mundos,

Qualis et hæc docti sit positura Dei;

stragula non consistere, voluereque diis nuntios non censere. Per noctes hyemales cum cura stamina deduco, opusque texo ad castrorum usum, lanamque laboro Tyriam per radios suos distinctam. Edisco etiam qua mundi regione demandus Araxes delabatur, quot passuum millia Parthus equus sine aqua percurrat. Edisco quoque e tabula depictis mundi partes, et cujusmodi sit illa Dei sapientis positio: qua-

tuetur Broukh. *Incluit Dreed. Indixit Ask.*—31 *Tunc Dreed. Scindere Burm.* 2.—32 *Grat. in libris Suspicionum ineditis xv. 14. conj. Aurora vel auctori. Neutram emend. se probare inquit Burm.*—34 '*Gladius v. secta est lect. libb. etiam Dreed. Brix. Venet. Aldd. et Cant. Clavos . . tuos legit Passerat. et priorem vocem sane habent libri nonnulli. Radios emendavit Lips. (qui gradios invenit in Farnes.) accedente Broukh. qui secta in ducta mutavit. Heins. legi jubet texta: vult deinde more suo nota: vel pexa: vel calathos v. lecta.*' Barth. *Radios Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. et probat Burm. Secta Leid. 2. tres Voss. Dorvv. Burmm. Texta in aliis Mss. ut ex codd. Vossii, in quibus etiam radios, legend. ascripserat Ond. Lecta præferend. censet Burm. Secta retinet Lachm. Ducta dant B. B. B.*—35 '*Distichon hoc sequenti postponit Vulp. cum Broukh. (licet prior nihil mutarit in sua edit.) citra necessitatem.*' Barth. *Id etiam facit Burm.*—36 *Partus . . equus Venet. ap. Barth. Equus in omn. fere codd. et edd. præcis. et sic legebat Livin. et in marg. libri sui Markl. Parum differre putat Burm. an equus, vel cum Scaligero eques hic legatur. Equus, meo judicio hic quidem, revocetur, inquit Lachm. qui addit: Barmannus quod Livineium equus legere narrat, error est: is enim ipse jam ante Scaligerum eques scribend. divinavit.*—37 *Conor conj. Broukh. Cognoscere pro ediscere in aliis legi testatur L. Lat. p. 63.*—38 *Positura Voss. 1. An f. scripserit Poëta, querit Burm. Q. et hæc doctis sit p. viris: vel Q. et hinc longis sit p. viis. Dein addit, Si quis positura vocem in Poëta Elegiaco minus ferat, quam in Lucretio, libriori conjectura divinare ei liceret Quare sit hinc longis puppis*

NOTE

32 *Lucis auctores aves]* Dicuntur galli gallicæ, quod diem prænuntiant. Ovid. Fast. ii. '*Jam dederat cantum lucis prænuntius ales.*'

34 *Tyria in radios vellera lecta]* Vellera Tyria, seu Tyrii coloris, habebantur pretiosissima; apud Tyrum enim, Phœnicie urbem, optima purpura tingebatur. Radii porro textoril sunt, quibus stamina subtegmi-

nibus inseruntur ac contextuntur. Unde et Virg. Æn. ix. '*Excussit manibus radii, revolutaque pensa.*'

35 *Araxes]* Armeniæ fluvius, qui in mare Caspium illabitur. De hoc jam dictum est sæpius. Hic porro pro populis Armeniæ sumitur. Sæpius enim populi per fluvios designantur; ut III. 4. '*Tigris et Euphrates sub tua jura fluent.*'

Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu ;

Ventus in Italiam qui bene vela ferat.

40

Assidet una soror ; curis et pallida nutrix

Dejerat hyberni temporis esse moras.

Felix Hippolyte nuda tulit arma papilla,

Et texit galea barbara molle caput.

Romanis utinam patuissent castra puellis ;

45

Essem militiæ sarcina fida tuæ ;

Nec me tardarent Scythiæ juga, cum pater altas

Africus in glaciem frigore nectit aquas.

nam regio gelu sit iners, quamam vero sit nimio calore putrida, quisnamque ventus in Italiam commode naves impellat et adducat. Adest sola soror dolori meo, et anxia nutrix perjurat hyemalem tempestatem impedire reditum tuum. O beata Hippolyte barbarica, quæ nudato sinu militavit, tenerumque verticem galea protegit. Utinam Romanis feminis castra patescerent, ac libera essent ; ego forem sarcina comesque fidelis militiæ tuæ ; neque me Scythiæ montes detinerent aut morarentur, qua tempestate pater Africus profundas aquas in glaciem gelu constringit. Omnis amor vehemens

itura viis.—41 *Adsit* Voss. 1. *Assidet* Mentel. *Pallida* communis codd. et vetust. edd. lectio est : quod prætulit Burm. *Callida* est ex emendat. Heins. Broukhusio, Vulp. et Gött. editori, probata et recepta. Recte, inquit Kuin. repudiavit Heinsii et Broukh. scripturam Struchtmeyer. Animadvers. Crit. II. 12. p. 164. *Callida* dat Barth.—42 *Pejerat* in omn. fere codd. et edd. priscis. Heins. ad marg. ed. Ald. ascripserat *Dejerat* ; et sic Livin. quod amplexus est Broukh. *Pejerat* Lachm. Nostram lect. habent B. B. B.—43 *Mamilla* Guarn. Borr. Heinsian.—44 *Barbare mole* Leid. Gebhardus etiam, cum *mole* in Palatt. reperisset, amplexus est : et legend. censet *galeæ mole*.—46 *Issem* suspicatur Heins.—47. 48 'C. parat Groning. *Patere* Voss. 1. Heins. conj. patrio : vult etiam c. parat . . *nectere*. *Atlas* Perr. v. c. Vat. 5. et pr. edd. *Niger Atlas* Vat. 2. Janus Helvetius olim mecum communicaverat emendand. sibi videri p. *altas Thrascias*. Non incommode substitui posse videtur *parat altas Arcticus in g. nectere ventus a*. Eld. conj. *Pater alta Adstrictas, glacie*. Burm. *Aphricus* Brix. Venet. ap. Barth. i. e. 1500. *Arctoo*

NOTE

43 *Felix Hippolyte*] Felices dicit Amazonas, quarum regina fuit Hippolyte, quod ipsis arma tractare liceret. Dicitur autem Hippolyten in bello captam Theseus uxorem duxisse, ex eaque Hippolytum filium suscepisse.

44 *Barbara*] Dicitur Hippolyte, tum quia Scytharum gentes, inter quas Amazones numerabantur, barbaræ maxime erant ; tum quia Ro-

manis omnes exteri peregrinique populi dicebantur 'barbari.'

48 *Africus*] *Africus* dicitur pater, quia Deus ; Dii enim venti credebantur, Dique patres veteribus dicebantur, ut 'Mars pater' III. 4. *Africus* autem ventus est inter Austrum et Zephyram positus ; ita dictus quod ab Africa flare videatur ; sed ille non est frigidus, glaciem gelu constringit ; unde videtur pro Aquilone positus.

Omnis amor magnus; deserta in conjuge major.

Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem.

50

Nam mihi quo, Pœnis si purpura fulgeat ostris,

Crystallusque meas ornet aquosa manus?

Omnia surda tacent: lanis assueta colendis

Vix aperit clausos una puella lares.

Glaucidos et catulæ vox est mihi grata querentis:

55

Illæ tui partem vindicat una tori.

est, at in legitimo conjuge est adhuc vehementior. Istam facem semper vento Venus agit, ut ardeat. Mihi namque cuncta surda silent, ut tibi ostro puniceo splendet purpura, ac crystallus pellucens tibi manus exornet; et vix Kalendis, quæ raro adveniunt, ancilla ad id usu edocta domum oculosam reserat. Mihi quoque catellæ Glaucidos conquerentis vox est jucunda: illa sola sibi assumit partem lecti tui. Flo-

pro *Africus* scribit Lachm.—49 *Sed in apto* quidam libb. ap. Passerat. Hinc *sed in apta* c. deduxit Schrader. Emend. ix. p. 171. 'Burmamnus, facile, ut ait, transpositis literis ex *sed aperto*, deletis tantum, quasi hæc nulla licentia esset, a et p, veram sibi versus restitutionem elicere visus est, scribendo *deserta*. Nobis, si ita grassari licet, nihil usquam in ullo scriptore difficile erit. Ceterum Passerat. e suis libb. enotat *sed in apto*, non *apto in*, ut Burmannus narrat, idemque olim Venetiis et Brixie expressum editor Cant. testatur. Non magna, ni fallor, illorum codd. auctoritas est, et vix tanta, ut suspicionem moveat olim fuisse *sed raptæ*. Lachm. *Aperto* dant B. B. B. L.—51 *Quo pejus* Dresd. Post quo signum distinctionis minus posuit Heins. recte, judice Barth. qui censet Heinsium restituisse si verissime. Tentabat etiam Heins. *Pœni si p. f. ostris*, Advers. p. 11. *Te p.* Neap. quod margini cod. sui etiam ascripserat Markl.—52 *C. tuas* in omn. antea codd. et ineditis. *Suas* recte, judice Barth. recepit cum Vulp. et Gött. Broukhuusius. *Meas* ex Neap. præfert Burm. *Chrysolithusque* vel *Beryllusque* *suas* Heins. i. Advers. 2. '*Meas* revocavi, quoniam cod. auctoritate nititur, quanquam non nego *suas manus* elegantius esse.' Kuin. *Meas* probat Lachm. *Suas* dant B. B. B.—53 'Omnes libb. *varisque*, quod non erat valde necessarium. *Kalendis* Groning. et noster 2. proba et prisca scriptura.' Broukh. Lect. vulg. tuentur Broukh. Vulp. Gött. '*Omina* Voss. 4. *Lamina s. tacent* vel *Janua s. tacet* conj. Heins. *Rarisque* in singulis fere codd. vett. ap. me Excerptis et edd. vetustis. *Rarisque asiuta* Ask. Markl. conj. *Martis kalendis*. Heins. optime emendavit *radiis assueta colisque*. Advers. i. 2. Not. Prop. p. 744. qui antea *arvis colendis* tentaverat. Grævius, male in T. iv. Syll. Ep. p. 227. *agris colendis*. Struchtmeyer. Animad. p. 166. Wakker. Amœnit. Lit. p. 103. et Schrader. Emend. p. 172. emendabant *lanisque a. colendis*. Tamen *colisque* præferend. videtur ob Virg. *Æn.* vii. 805. quem l. si ante oculos habuerit Prop. *culathis a. colisque* non male etiam hic legi posse videtur.' Burm. *Lanisque colendis* anteposit Kuin. *Raris a. kalendis* dant B. B. B. *Rarisque* Lachm.—55 'Optime sic emendavit Scaliger pro lect. codd. et edd.

NOTE

51 *Pœnis fulgeat ostris*] *Africana* purpura designatur, vel color puniceus, qui forsitan non diversus a purpura Pœna; sicut enim Tyrus, ita etiam Africa, purpureis vestibus olim commendabatur. Horat. Od. ii.

16. '*Te bis Afro Murice tinctæ* Vestiant lanæ.'

52 *Crystallusque*] Ut vas crystallinum, cum bibes, manum tuam exornet.

55 *Glaucidos et catulæ*] *Glaucis*

Flore sacella tego, verbenis compita velo,
 Et crepat ad veteres herba Sabina focos.
 Sive in finitimo genuit stans noctua tigno,
 Seu voluit tangi parca lucerna mero;
 Illa dies hornis cædem denuntiat agnis;
 Succinctique calent ad nova lucra popæ.

60

ribus ac corollis orno delubra, et compita verbenis sterno, gramenque Sabinum ad priscos lares crepat. Sen in vicino tigno noctua sedens querulas edidit voces, sive cupivit exigua lucerna vino perfundi; ista dies agnis hujus anni mortem indicit, ac-cinctique Popæ ad nova sacrificia fervent. Oro, ne tam magno pretio stot expugn-

veterum *Grancidos*. *Grancidos* Mentel. Dresd. meus 2. Frustra tentavit Heins. *Raucidula*, licet in Reg. 2. *Raucidos*. *Querenti* Dorv. 2. *Burm.*—56 *Mihi* Palat. 2. *Sibi* Passerat. *Vendicat* Brix. Aldd. Colin. cett. *Toro* Dresd. Guarn. Mentel. Exc. Scal. Neap. Groning. Voss. Dorv. 2. Burmm. Palat. et pr. edd. Gebh. conj. *tuam p. v. u. toro*: quod se non probare notat *Burm.*—57 *Vello* Dresd.—59 *Furtivo* Regg. meus 2. et pr. edd. *Finitimo* Vat. 2. et ceteri codd. atque ed. Ber. Gryph. Rouill. et Canteri. *Vitiose genuit* Voss. 1. Borr. Dorvv. *Pro tigno conjeceram tecto*. *Burm.* 'Vere, ut opinor, *Burm.* corrigat, *tecto*, probante Henschio in Ep. Crit. ad Sant. p. 83.' *Lachm.*—60 *Pro voluit* Scaliger ad Cirin 244. affert *metuit*, quod in aliis legi, vel *doluit*, notat Passerat. sed utramque rejicit, et *voluit* tuetur. *Doluit* Guy. 'Heins. *metuit* in ed. Scaligeri esse ait, in meis nihil tale.' *Barth.* *Tingi* Perr. v. c. Colot. tres Vat. Voss. 3. quod se præferre ait *Burm.* licet alterum probasse videatur *Scriptarius* ad *Martial.* p. 149. et Heins. ad *Ov. F. iv.* 740. Dous. P. editioni Canteri ascripserat *tingi*, quod malebant *Beroald.* et *Passerat.* Nostram lect. habent B. B. E. L.—61 *H. eadem* Groning. Dorv. 2. *Ornis* Leidd. Voss. *Pro agnis* vitiose etiam *ignis*, judice *Burm.* Voss. 4.—62 *Succinctique* Guarn. *Succinctique* plerique Mss. et edd. vetustæ. *Cadent* Leidd. Voss. 3. *Cadunt* Dorv. 2. *Optime ad n. sacra* Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. et sic affert *Turneb.* xviii. *Advers.* 5. et *Hermol. Barbarus* Castig. ad *Plin.* vii. 12. p. 464. *Succinctique o. ad tus* Ask. Unde legi posset *S. c. ad tua sacra* p. Hoc distichon melius præcedenti anteponeatur. Sed miror nemini Interpretum aubuisse, duos hos vs. sede sua motos, et infra collocandos esse post vs. 70. *Burm.* 'Sic primas, quod sciam, *Maretus*. Priores cum libb. script. *Succinctique*. Frustra vero *Burm.* hos vs. alio transponere gestit.' *Lachm.*

NOTE

nomen est catellæ, cujus ejulantis ac querentis gannitus erat *Arethusæ* jucundus. Fuerunt enim et olim, quemadmodum etiamnum sunt, catulæ feminis in deliciis. *Martial.* xiv. 198. 'Delicias parvæ si vis audire catellæ, Narranti brevis est pagina tota mihi.'

58 *Herba Sabina*] *Sabinis* olim herbis veteres ad suffimen utebantur loco thuris. *Ovid. Fast.* i. 'Ara dabat fumos, herbis contenta *Sabinis*, Et non exigua laurus adusta foco.'

59 *Noctua*] *Avi* infansta et nocturna, de qua dictum est II. 20.

60 *Parca lucerna*] *Lucerna* erat olim in usu his qui parsimonie studebant, ac sobrii et frugi erant. A *lucerna* quoque sæpe omnia captabant veteres, ideoque mero tingebatur, quo flamma languens excitaretur: infra *Eleg.* 9. 'Sed neque suppletis constabat flamma lucernis.'

62 *Popæ*] Erant sacrificiorum ministri, qui victimas ad aras alligabant, ac jugulabant.

Ne, precor, ascensis tanti sit gloria Bactris,
 Raptave odorato carbasa lima duci,
 Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ, 65
 Subdolus et versis increpat arcus equis.
 Sed (tua sic, domitis Parthæ telluris alumnis,
 Pura triumphantes hasta sequatur equos,)
 Incorrupta mei conserva foedera lecti.
 Hac ego te sola lege redisse velim. 70
 Armaque cum talero portæ votiva Capenæ,
 Subscribam: Salvo grata puella viro.

tis Bactris gloria, vel linea vota odorato duci crepta, dum plumbeæ glandes rotata fundæ vibrantur, arcusque astutus insonat conversis in fugam equis. Ita vero, Parthica terra devictis incolis, tua pura hasta triumphantes equos sequatur. Fidem conjugii mei integram serva. Ista sola conditione optem te reducem. Et cum arma votiva ad portam Capenam obtulero, subter inscribam, Ob saluum et incoleum maritum uxor beneficii memor.

Lucra præferend. censet Kuhn. et dant B. B. B. L.—63 'Nec Dorvv. Te Borr. Ascensis recte a VV. DD. restitutum est pro lect. quæ in aliis obtinebat codd. et in Palatt. inventa fuit a Gebhardo, quanquam non ineptam vocat, accensis: sic Dorv. 2. sed alterum optime tuetur Broukh. Gloria Parthis perperam Ask.' Burm.—64 Lando, inquit Burm. conjecturam Heinsii ingeniosissimam R. Orentes: et mox addit: Orendata etiam oris ed. Ald. alleverat, sed prius præfero.—65. 66 Sparguntur et increpat Voss. 4. Verbera Reg.—67 'Sed tua sit Brix. Aldd. cett. Alii libb. sic. Hoc distichon laborat a præva distinctione in editt. plerisque, quæ ita constituenda est, ut in nostra, Gött. Vulp. et Broukhsiana factum est. Pro sic dom. malebat Heins. subdom. sine signis parentheseos. Dresd. parthæ. Parte Ald. 2.' Barth. 'Sed tua sit Cofin. vitio typi. Sit dom. mens 2. Sed tua sic correxit Beroaldus, nulla tamen interpunctione addita. Sic tua, sis dom. Heins. ad oram ed. Ald. Sed tua subdom. Guy. Et tua sic dominis per te pro Parthæ in meo l. et Borr.' Burm.—68 Triumphantis Mentel. Exc. Scal. Borr. Ask. Voss. Burm. et pr. edd.—71 Tuleris conj. Heins.—72 Mallet Burm. salvo salva p.

NOTE

63 *Bactris*] De Bactris dictum est mox vs. 7.

71 *Portæ Capenæ*] Voverat Arethusa se Diis appensuram arma virtui e bello reducia. Dicit autem sese votum persolutam portæ Capenæ,

tam quia, ut dictum est, in portis urbium erant Deorum simulacra, quibus vota sua tabulasque solebant appendere, tum quia Martis Dei bellorum presidis adeo ad portam Capenam fuisse legitur.

ELEGIA IV.

FABULA TARPEIÆ.

TARPEIUM nemus, et Tarpeiæ turpe sepulcrum

Fabor, et antiqui limina capta Jovis.

Lucus erat felix hederoso consitus antro,

Multaque nativis obstrepit arbor aquis;

Ego dicam Tarpeiam sylvam, infamemque Tarpeiæ tumulam, portamque prisci Jovis proditam. Nemus erat amaranum hederosa spelunca imminens, ubi densa ar-

Fabula Tarpeiæ inscribitur in Regg. Borr. Burm. 2. et antiquis edd. *De morte Tarpeiæ* Burm. 1.—1 *Tarpeium* t. Voss. 4. *Tarpeia rupe* conj. D. Heins. ad Sil. 1. 541. *In rupe* patrem suum emendasse dicit N. Heins. filius ad Ov. 11. ex P. 1. 57. qui ipse in marg. ed. Ald. conjecterat *Tarpeia vepre s.*—2 *Lumina* Heinsian.—3 *Edrose conditus* in plerisque Mss. et edd. antiquis: sed *consitus* Colot. Vat. 1. 4. ut Frut. Canter. Bentl. ad Horat. Od. 111. 10. 6. et Heins. in Not. Prop. p. 745. Advers. 11. 12. p. 297. qui præterea *herboso*

NOTÆ

1 *Tarpeium nemus*] Postquam auctore Romulo Sabinas mulieres Romani rapuissent, ipsis duce Tatio bellum Sabini intulerunt. Cum urbem obsiderent Sabini, ipsis per Vestalem virginem nomine Tarpeiam, Spurii Tarpeii filiam, arcis Tarpeiæ porta prodita est. Dicitur auro Tatio virginem corrupisse, ut armatos milites in arcem reciperet; qui statim, ac recepti sunt, eam armis necaverunt. Memoriam porro proditum est, cum Sabini aureas armillas in brachio lævo gemmatosque annulos gestarent, pepigisse Tarpeiam quod in sinistris manibus haberent. Dubium autem fuit clypeos potierit, an armillas: illi vero, ut fidem solverent, vel ut potius fraudem ulciscerentur, clypeis Tarpeiam obruerunt, ipsamque sua mercede peremerunt. Rem aliter hic narrat, poetarum more, Propertius. Fingit enim Tarpeiam Vestalem Tatii Sabinorum regis amore correptam spe conjugii pro dote patriam ipsi prodidisse, arcemque Tarpeiam, cujus custodia Tarpeio patri commissæ fuerat, aperuisse. A Tar-

peiæ Vestali, vel, ut vult Propertius, a Tarpeio duce, Tarpeiæ ipsius patre, dictus est mons Tarpeius, qui dicebatur antea mons Saturnius; ac deinde sub Tarquinio Prisco vocari cæpit Capitolium seu mons Capitolinus, a capite cujusdam Toli ibidem in fodiendis ac eruendis fundamentis invento. In monte Tarpeio nemus fuit antequam Roma conderetur, ut etiam cum Propertio significat Virg. Æn. viii. 'Hinc ad Tarpeiam sedem et Capitolia ducit, Anrea nunc, olim sylvestribus horrida dumis.'

Tarpeiæ turpe sepulcrum] In Tarpeio monte sepultam fuisse Tarpeiam Vestalem, a Sabinis obrutam, omnes consentiunt scriptores. Tarpeiæ vero 'turpe' dicitur sepulcrum, h. e. infame, propter proditionis scelus.

2 *Antiqui Jovis*] Capitolini. Tarpeium enim saxum dicitur fuisse semper Jovi sacrum; unde et dictus est 'Tarpeius pater,' antequam Capitolinus diceretur, ut Eleg. 1. hujus Libri vs. 7. habetur: 'Tarpeiusque pater nuda de rupe tonabat.'

4 *Obstrepit arbor aquis*] Foliorum

Sylvani ramosa domus, quo dulcis ab æstu 5
 Fistula poturas ire jubebat oves.
 Hunc Tatinus fontem vallo præcingit acerno;
 Fidaque suggesta castra coronat humo.
 Quid tum Roma fuit, tubicen vicina Curetis
 Cum quateret lento murmure saxa Jovis? 10
 Atque ubi nunc terris dicuntur jura subactis,
 Stabant Romano pila Sabina foro.
 Murus erant montes: ubi nunc est curia septa,
 Bellicus ex illo fonte bibebat equus.

*boreæ sponte manantibus aquis obstrepunt, Sylvani sedes ramis opaca, quo per calorem
 mavis fistula deducebat oves bibiturus. Fontem istum sepivit undique acerno vallo
 Tatinus, et in orbem terra subinde aggesta munit sua castra. Quid tunc temporis
 Roma fuit, quando Curetum tubicen gravi strepitu Jovis rupem propinquam pulsabat?
 Tunc equidem in foro Romano, ubi nunc orbi devicto leges dantur, arma Sabina sta-
 bant. Montes erant pro manibus: ubi jam est curia constructa, ex illo fonte mili-*

legebat ex vestigiis unius cod. Voasiani in quo *edoro*: vel etiam *umbroso* conj.
 ad marg. ed. Ald. *Conditus* tnetur Vulp. Guy. *umbrosa* ancra, male, iudice
 Burm.—4 *Multa* ubi Colot, Douss. Morell. *Multaque* Guarn. Dresd. *Mota-*
que Heins. qui etiam conj. *ales equis*.—5 *Sillani* Neap.—6 *Videbat* Guarn.
 Borr. Ask. Heinsian. Voss. 1. Dorv. 2. Lachm. intervallum interponit post
 vs. 6. 8. 14. 16.—7 *Nunc* Mentel. Voss. 1. *H. fontem* Tacius Voss. 3. *Tacius*
 etiam Aldd. Colin. *Hic* Guy. *Præcinxit* Groning. Dorv. 2. *Acerno* Borr.
Acuto Heinsian. *Montem*, pro *fontem*, legere volebat Heins.—8 *Fictaque* ed.
 Mur. *Fixaque* ex conjectura Canterus et Passeratius. *Et sua sug.* affert
 Salmas. ad Tertul. de Pall. p. 364. *Congesta* Ask.—9 *Cum* Voss. 1. Burm. 2.
 Aym. legebat et interpungebat *humo*, *Qua t.* deleta interrogationis nota in
 fine distichi.—10 *Quereret* Borr. Heinsian. *Facta* pro *saxa* Dorv. 1. Burm. 2.
 —12 *Starent* conj. Guy. *Foco* Guarn. Neap. Reg. Mentel. Dorv. 1. Burm. 2.
 —13 *Varie conati sunt hunc vs. VV. DD. sanare, qui vix egebat medicina.*
 Schopp. vult *Mirus erat fons hic*, inepte et prave, iudice Passeratius. Neque

NOTÆ

streptus aquarum murmur audiri non
 ainit. Sic etiam Ovid. Fast. vi. 'Et
 nemus arboribus densum, secretus ab
 omni Voce locus, si non obstreperetur
 aquis.'

5 *Sylvani ramosa domus*] Sylvanus
 hic ponitur pro quolibet Deo sylvan-
 rum agrorumque: de Sylvanis et Fau-
 nis dictum est sæpius.

Dulcis Fistula] Cujus sonus est
 acundus.

7 *Tatinus*] Rex Sabinorum, de quo
 jam supra sæpius.

9 *Curetis*] Tubicen Curetis, pro,

tubicen Curetum, i. e. Sabinorum.
 Curetes enim Sabini dicti sunt ab ip-
 sorum urbe Caribus; unde dicti quo-
 que sunt Quirites.

10 *Saxa Jovis*] Rupem Tarpeiam,
 quæ postea dicta est Capitolina, ad
 quam castra posnerat Tatinus, unde
 ipsi dicitur 'vicina.'

12 *Romano foro*] Sabinorum tunc
 copiæ armatæ forum Romanum oc-
 cupabant. De foro Romano dictum
 est Eleg. ii. vs. 6.

13 *Murus erant montes*] Plures sic
 versum hunc emendare volunt, *purus*

Hinc Tarpeia Deæ fontem libavit: at illi

15

Urgebat medium fictilis urna caput.

Et satis una malæ potuit mors esse puellæ.

Quæ voluit flammæ fallere, Vesta, tuas?

Vidit arenosis Tatium proludere campis,

Pictaque per flavas arma levare iubas.

20

tatis equus bibebat. Ex eodem ipse fonte Tarpeia aquam hausit ad sacra Deæ Vestæ faciendæ, ipsique inde redeuntium medium verticem fictilis urna premebat. An vero mors una sufficiebat impiæ virginis, quæ tuas ignes, o Vesta, violare conata est? Tatium conspexit in agris sabulosis proludentem, ac per rutilas equorum iubas

~~~~~
 melior est altera: *Murus erat fons hic. Passerat. vult Purus erat fons hic. D. Heins. distinguebat Murus, erant fontes, ubi nunc est Curia, septem. J. Castalio: Curia, septa. Pro septa Heins. ponit quoque Vestæ, tandemque saps; et hanc conjecturam et suis et aliorum reliquis conjecturis anteposit, totumque vs. legit: Purus erat fons hic, ubi nunc est Curia: saps: Not. in Prop. et Advers. p. 19. Barth. 'Locus procul dubio corruptus. Erat Mentel. Pro fontes in Borr. Heinsian. fontes; sed in Colot. Vat. 1. Murus erat fons hic, quod favere posset Passeratio Purus erat fons hic legenti: sed hanc emend. rejecit Breakh.' Burm.—15 Hic Groning. Derv. 2. Hunc Ayrn. Guyetus male, judice Burm. Hic Tarpeia Dei f. Heins. conj. rorem pro fontem.—17 An... malis vult Heins. Haud a Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Male Brix. Venet. ap. Barth. 'Hoc distichon Burmannus, Breuhusio præeunte, totius carminis pænultimum fecit, quod Vulpinus [et Barth.] multum improbat. Sed quocumque loco reponatur, prava sententia est. Fortasse fuerit Ei acclius! urna mala p. sors e. p.' Lachm.—19 Proludere Dresd. et edd. antiquæ. Proludere Perr. v. c. et pro varia lect. in Exc. Scal. Proludere Palat. 1. C. Com. ced. Pucc. Colot. Neap. Vat. 5. Mentel. Voss. Heinsian. Borr. Groning. idque præfert Heins. ad Ov. A. A. III. 515. Producere Derv. 2. Ask.—20 Victaque Burm. 1. Heins. conj. Picta... arma l. vel Ictaque per f. ora. Vius vitiose,*

NOTE

erat fons hic: existimant nimirum pentameter sequentem illud explicare. Sed nihil mutandum credimus; cum pentameter versus sequens recte intelligatur de illo fonte, quem Tatius vallavisse dicitur vs. 7.

15 *Tarpeia Deæ fontem libavit*] Vestalis Tarpeia, Deæ Vestæ sacerdos, ad sacra faciendæ ex illo fonte hausiebat aquam.

18 *Vestæ*] Vestam Deam alii Saturni filiam, alii matrem fuisse volunt. Qui Vestam dicunt virginem, eam filiam esse Saturni sentiunt, ignemque representare volunt. Qui vero ipsam Saturni matrem dicunt, eam

terram esse asserunt. Hanc unam ex Diis Penatibus esse volunt, quos *Æneas* secum in Italiam advenit. Virg. *Æn.* II. 'Sic ait, et manibus vittas, Vestamque potentem, *Æternamque* adytis effert penetralibus ignem.' Vestalium autem virginum potissima cura erat, ut ignem perpetuum in adytis Vestæ conservarent inextinctum. Hæc autem sacra dicitur Tarpeia violasse.

19 *Proludere*] Est ante pugnam pugnae simulacra representare, et ad certamen assuefiant ac paratiores sint milites.

Obstupuit regis facie et regalibus armis;

Interque oblitae excidit urna manus.

Sæpe illa immeritæ causata est omina Lunæ,

Et sibi tingendas finxit in amne comas.

Sæpe tulit blandis argentea lilia Nymphis,

25

Romula ne faciem læderet hasta Tati.

Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,

Retulit hirsutis brachia secta rubis;

Et sua Tarpeia residens ita flevit ab arce

Vulnera, vicino non patienda Jovi:

30

arma lucida ventilantem. Hæsit stupefacta egregia regis forma regisque armis, ac e manibus ipsius attonitæ elapsa est amphora. Ipsa frequenter culpam in omina Lunæ innocentia contulit, sibi que caput in aquam mergendum esse locuta est. Frequenter etiam Nymphis facilibus candida lilia obtulit, ne hasta Romulea formosum Tatium violaret: et cum ingrederetur Capitolium primo fumo obcurum, brachia reportavit hamatis sentibus lacerata; sedensque Tarpeia ex arce sic conquesta est

judice Burm. in Reg. et pr. edd.—22 *Inter et o. Perr. v. e. Colot. Vat. 1. 2. Ask.—23 Causata est Derv. 2. Lumina L. ex Pontasi cod. notaverat Perr. etas, ut in Exc. Scal. Vat. 1. 2. Palat. Groning. Ask. Lehd. 2. Voss. 3. Derv. 2. Crimias Mentel. Omnia Helasian. Burm. 2. et pr. edd. Omnia in ceteris vetustioribus, et sic in Voss. 3. vel cornus in marg. Lumina reproband B. B.—24 'Flaxit ex cod. Pontani cod. scripserat Perr. ut legitur etiam in Vat. 1. 2. quod præferend. vulgatæ, dixit: et placebat Helasio Advers. 1. 2. p. 13. et ex cod. Pucc. (legend. Pontani) in Not. Prop. p. 746.' Burm.—26 Tati Dresd. et ed. Colin. Tati Brix. Venet. ap. Barth. Aldd. Expressum habet Broukh. Titi.—27 Ita in codd. et edd. vetustis: sed in aliis libb. legi, primis flammis, testatur Passerat. Heins. conj. n. Eo; vel lubrica fumo: Advers. 1. 2. p. 13. et Not. Prop. p. 746. ubi etiam tentabat C. in treia fumo. Markl. conj. somno.—28 'Ridicule ex Palatins Gebhardus septa r. reponit. Vulgata lect. recta est ac proba.' Broukh. 'Septa etiam in Voss. 1. Derv. 2. a manu pr. sed alterum optime vindicatur ab Heins. ad Ov. 1. M. 609.' Burm.—29 Radiens vult Guy.—30 Comput. Exc.*

NOTE.

23 *Causata est omina Lunæ*] Accensavit, vel culpam rejectit in omina Lunæ, h. e. somnia quæ veteres credebant immitti a Luna; quia nimirum noctem maxime Luna regit, et nex somniorum dicitur mater.

25 *Lilia Nymphis*] Nymphis selli- cet fontis istius præsidibus lilia offerebat Tarpeia, ne Tatium in pugna vulnerari paterentur.

27 *Capitolia nubila*] Pluralis numerus pro singulari metri causa. Mons porro Tarpeius tunc nundum dicebatur Capitolium, sed solum reg-

nante Tarquinio Prisco, ut jam dictum est, cum repertum esset caput ejusdem Toli in jaciendis fundamentis templi Jovis, ab illo capite Toli vocari cepit Capitolium, eum primo mons Saturnius, deinde Tarpeius a Tarpeia vocatus fuisset. Dicitur porro Capitolium 'nubilum,' h. e. obcurum, et fumo quasi nubibus obtectum.

30 *Vulnera*] Non flevit vulnera quæ sibi rabi, sed quæ amoris angitæ fecerant.

Vicino Jovi] Quia nimirum Jovis

Ignes castrorum, et Tatiæ prætoria turmæ,

Et formosa oculis arma Sabina meis,

O utinam ad vestros sedeam captiva penates,

Dum captiva mei conspicer ora Tati.

Romani montes, et montibus addita Roma,

35

Et valeat probro Vesta pudenda meo.

Ille equus, ille meos in castra reponet amores,

Cui Tatius dextras collocat ipse jubeas.

plagas suas proximo Jovi non ferendas : O ignes castrorum, cohortisque Tatiensis prætoria, armaque Sabina luminibus meis pulchra ; O utinam focis vestris captiva assiderem, dummodo mei Tatii captiva viderer. O vos, colles Romani, tuque, o Roma, collibus imposita, valete, ac etiam valeat Vesta, qua meo crimine erubescet. Equus in castra referet amatorem meum, cui sua manu Tatinus jubeas in armum dextrum

Scal. Leid. 2. Voss. 3. a. m. sec. Dorv. 1. Burm. 2. Jovis Ask.—31 'Vitiose tacita, quod in Groning. Voss. 1. f. pro *Tacia*, h. e. *Tatia*.' Burm.—32 *Famosa* Neap. Colb. Groning. Palat. 1. Ask.—33 'Ad nostros male Colb. et minus bene *adversos* Gebb. quod merito rejecit Gronov. iv. Obs. 6. p. 86.' Burm.—34 'In Vat. uno Gebhardi, Borr. Groning. unoque nostro *conspicer arma Tati* ; quæ lect. validissime firmat elegantem Gronovii emend. *ora Tati*, iv. Obs. 6.' Bronkh. 'Conspicor Bon. Conspicer arma tati Guarn. C. Com. Conspicor esse edd. Vulp. Gött. cum Dresd. et Brix. Venet. Aldd. cett. Titi mavult Heins. ne Tatii nomen toties repetatur : sed hæc repetitio amantes mirum in modum decet, observante Vulp.' Barth. 'Heins. ad Ov. i. F. 260. tam h. in l. quam supra vs. 26. Titi rescribend. judicabat ; illic autem Bronkh. Titi edidit, hic vero Tati : sed quia in omn. fere codd. et edd. antiquiss. *Taci*, vel *Tucii*, h. e. *Tati*, vel *Tatii*, utroque loco constanter legitur, ideo etiam *Tati* edidi. Vide et Dorleans ad Tacitum p. 134. *Conspicor esse* Mentel. *Suspicio esse* Palat. [1.] *Esse* etiam pro *ora* in Leid. 2. Dorvv. meo 2, et primis aliisque vetustis edd. *Arma* in Exc. Scalig. pro varia lectione, et in Voss. 1. 3. meoque 1. *Ora* recte emendavit Gronov. laudante Heins.' Burm. 'Conspicor Propertium non decet. *Arma Tati* sane pulchrum.' Lachm. Nostram lect. dant B. B. B. L. nisi quod Barth. habet *esse*.—35 *Septeni montes* Heins. *Abdita* Posth. Dresd. Dorvv. Ber. Venet. ap. Barth. sed alterum adherere Virgilio iii. Æn. 336. censet Burm. *edita* Heins. Probare videtur Burm.—37 'Dousa P. malebat *reportet* ; quod e membranis etiam Passeratius affert. Id si non recipimus, oportebit certe *reponat* legamus : sed melius est *reportet*.' Bronkh. 'Reportet Guy. et sic Brix. Reponet est in al. Dresd. et edd. vulgg.' Barth. 'Reponet edend. censui. Livin. improbata Dousæ emendatione, nihil mutand. notavit. Certe in omn. fere Mss. et primis ceterisque edd. vetustis *reponet* : quibus consentiunt singulorum codd. meorum Excerpta, nisi quod in Ask. *reducat honores*. *Reponet* etiam hic tuetur Patruus meus ad Suet. Tib. cap. 18. et ad Virg. ix. Æn. 502. et sic affert Valens Guellius ad iii. G. 86.' Burm. *Reponat* Pucc. correxerat. *Reponet* dant Burm. Lachm. *Reportet* B. B.—38 'Quoi Tatius d. c. i. *oomas* Exc. Scal. sed *oomas* glossator ascripisse videtur, ut *jubeas* equi expli-

NOTE

medes non procul aberat ab ædibus Tarpeis.

35 *Romani montes*] Septem urbis

Romæ colles alloquitur, quibus valedicit, sicut et Vestræ, cujus sacra se relicturam Tarpeia significat.

Quid mirum in patrios Scyllam sævisse capillos,

Candidaque in sævos inguina versa canes?

40

Proditā quid mirum fraterni cornua monstri,

Cum patuit lecto stamine torta via?

Quantum ego sum Ausoniis crimen factura puellis,

Improba virgineo lecta ministra foco!

recumbentes componit. Quid mirabile videtur Scyllam paternos crines attondisse, ejusque crura nivea in rabidos canes fuisse mulata? Quid est etiam mirum, si cornua portenti fraterni tradita sint, quando flexuosum iter labyrinthi apertum est illo revoluta? Quantum ego virginibus Ausoniis sum allatura dedecus, ego, inquam, scelerata, quæ selecta fuero ministra aris virginis! Si vero aliquis admirabitur

caret. *Colligat vel comserit* Heinsius: sed *collocat* Passeratius recte explicat pro, apte disponit. *Dextra* legitur in aliis: et sic affert Guellius ad Virg. III. G. 86. Quid si pro *dextris* reponamus *pexas* jubas? *Dextras* tamen jubas hic probavit Turneb. VIII. Advers. 1. idque firmat Virgilii loco, ante indicato; ubi etiam Cerda hic *dextris* legend. monuit: et in hac explicatione Turnebo consentit Passeratius: sed *dextra* probasse videtur Guellius, quia sic affert: et hoc præferebat Markl. *Burm.*—39 *Damnat* *Burm.* *patrie*, quod in Gryph. 5.—40 '*Fados* Heins. Advers. p. 13. quia '*sævisse*' præcesserit. Intolerabile fastidium. Satis est omn. libb. conspirare in vulg. lect. '*Barth.* '*Sævisse* et *sævos* eod. disticho cumulari invenustum esse nemo non sentit. *Scævos* in meo 1. *Fados* legebat Heins. *Posals* etiam *tetros*: aut cum Ovidio *rabidos* 1. A. A. 331. *Burm.*—41 '*Mendose* in pr. edd. *frater* in c. ut in Venet. 2. Rhag. et Volsci: sed in Vicent. Ber. et reliquis *fraterni* c. '*Id.*—42 '*Stamina certa* via Guarn. Brix. '*Barth.* '*Recto stamine* Vat. 1. 2. *Recto stamine certa* via Perr. v. c. *Lento stamine* Dorv. 2. *Certa* via etiam in Regio. *Tecto* vel *recto stamine* Frut. Epist. ad Cantherum inter Epistolas a

NOTE

39 *Scyllam sævisse capillos*] Nihil, inquit, mirum est impietatem et crudelitatem exercuisse Scyllam in attondenda patris sui Nisi coma. De Scylla Nisi regis Megarensium, quæ patrem prodidit attonsis ipsius capillis, quibus regni regisque fata continebantur, diximus III. 19. ad illa verba: 'Tuque o Minoa venumdata Scylla figura.'

40 *In sævos inguina versa canes*] Fabulas duas confundit, Scyllæ nimirum Nisi, et Scyllæ Phorci; ut etiam Virg. Ecl. vi. 'Quid loquar, ut Scyllam Nisi, quam fama secuta est Candida succinctam latrantibus inguina monstri.' Ita quoque Ovid. Lib. III. Amor. Eleg. 12. 'Per nos Scylla, patri canos furata capillos, Pube premit rabidos inguinibusque canes.'

41 *Fraterni cornua monstri*] Minotaurum designat, qui dictus est monstrum cornutum. Significat autem Minotaurum fuisse proditum a sorore Ariadne, quæ filium Theseo tradidit, quo sese e sinuosis flexuosi Labyrinthi anfractibus extricavit. Vide notas nostras ad Catull. carm. LXIV. ubi de Minotauro fabula pluribus est exposita.

43 *Ausoniis puellis*] Romanis virginibus; sicut dixit 'Ausoniis Dryasin' I. 20.

44 *Lecta ministra foco*] Sacerdos electa ad ignem sacrum servandum: Vestales enim erant sacrorum Vestæ non modo ministræ, sed et sacerdotes, quæ virgines esse debebant, quia et Vesta virgo esse credebatur; unde et ejus focus dicitur Virgineus.

Pallados extinctos siquis mirabitur ignes, 45
 Ignoscat: lacrymis spargitur ara meis.
 Cras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe:
 Tu cave spinosi rorida terga jugi.
 Lubrica tota via est, et perfida: quippe tacentes
 Fallaci celat limite semper aquas. 50
 O utinam magicæ nossem cantamina Musæ!
 Hæc quoque formoso lingua tulisset opem.

relinctos ignes Palladis, mihi det veniam, focus meis fletibus perfunditur. Crastina die (ut fama est) per omnem urbem decertabitur; occupa tu dorsum rore madens collis vepribus asperi. Iter est maxime lubricum, fallax et infidum; silentes enim semper occultat aquas obliquo cursu. O utinam scirem incantamenta Musæ magicæ; ista etiam lingua mea auxilium dedisset pulchro Tatío. Tibi toga versicolor

Gabbema collectas p. 637. *Lecto stamine minime solicitand.* Burm.—45 'Libri meliores *Pallados*, usitata poetis flexione. Lipsius adolescens tentaverat *Pallidus*, II. Var. Lect. 8. quem sœtum quamvis deinde ipse abiecerit atque exposuerit, non potuit tamen evitare latratus imbellium canicularum: atqui vir factus mutavit mentem, et hunc ipsum locum recte atque erudite exposuit, cap. 9. Syntagmatis de Vesta et Vestalibus. Hoc vero missant dicere, et factum nollent. *Palladis* nomine hic Vestam appellari ait Passeratius: cui favet Spanhemius in Callim. p. 588. atque huc etiam Lipsius ibat: et omnium primus Beroaldus.' Broukh. '*Pallidos et tinctos* corrupte Voss. 1. Lipsio, dum juvenis esset, emendanti *Pallidus*, hic insultant plerique, idque ut temerarium et ineptum traducit Livineius. Sed f. ansam huic conjecturæ ipsi dederunt codd. in quibus talem vel non multum inde abeuntem scripturam invenerit: ut hic *Pallidos* in Voss. Hunc Lipsii errorem, a Passeratio etiam castigatum, recoquit Matth. Ægyptius in Epistolis p. 169. Candidius et magis ingenue egit Broukh. dum notat Lipsium provectioni ætate errorem correxisse, et recte exposuisse: ut egregie etiam fecit Douss P. Paralipom. ad Prop. p. 139. et 140.' Burm. Nostram lect. dant B. B. B. L.—47 Et Voss. 1. *Lustrabitur* Ask.—48 'Bono judicio Passerat. et Heins. restituant *cave*.' Broukh. '*Cave* restituit Gny. e Passeratii codd. quod evincunt sequentia. *Cape* vulgg. cum Gnarn. Dresd. *Cave* etiam Bon. *Rorida* Gnarn. et Ed. pr. *Rosida* Venet. Sntt qui *rosea* vellint.' Barth. '*Cave* recte emendatum est a viris eruditis, pro *cape*, quod in om. fere Mss. et edd. vetustis. *Rorida*, ut edidit Broukh. etiam est in Mentel. Colb. Neap. Borr. Groning. Voss. 1. Heinsian. Harl. Dorr. 1. allique: et sic Frut. *Rosida* Regg. et pr. edd. *Rosida* Aldd. Junt. Mur. Colin. Rouill. Canteri, Douss. et Gryph. 1561. 1578. nam in Gryph. 1551. excusum *rosida*.' Burm. *Cave* malit et Lachm. et dant B. B. B. L.—51 '*Certamina* male Dorr. 2. et Palat. *Cantamina* Luna Voss. 3. Rogat Passeratius: 'Quæ est Musa

NOTE

45 *Pallados extinctos ignes*] Palladis ignes appellat Vestæ focus, unde eandem esse Palladem et Vestam contendunt nonnulli. Sed possunt tamen recte dici Palladis ignes Vestæ foci, non quod una eademque sit Pal-

las quæ Vesta, sed quia in ejusdem Vestæ sede Palladis etiam simulacrum, seu Palladium, a Vestalibus servabatur, sicut et ignis, ut testis est Ovid. Trist. III. 1. 'Hic locus est Vestæ, qui Pallada servat et ignem.'

Te toga picta decet; non quem, sine matris honore,

Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ.

Sic, hospes, parianne tua regina sub aula,

55

Dos tibi non humilis prodita Roma venit :

Sin minus ; at, repta ne sint impune Sabine,

Me rape, et alterna lege repende vices.

maxime convenit, non vero illi, quem cum parentis opprobrio mamma agrestis avara lupæ educavit. Sic tu, o hospes, ferre velis, ut sim regina in aula tua ; dos tibi non parva datur, Roma scilicet tradita. Si vero non vis hoc, saltem ne Sabine repta maneat inuita ; me quoque abripe, et iure talionis par pari refer. Ego valeo di-

magica? an Urania? Magne Neap. f. pro magæ, aberrante librarii calamo. Quid si scripserit Prop. O utinam sagæ nossem cantamina Maræ? Id. Retineamus, ait Lachn. magica cantamina Musæ.—52 Hac Markl.—53 Docet damnat Burm. quod in Voss. 1.—54 'Nutrit hum. quidam teste Passerat. Gny. refingebat, Nutrit immanis, citra necess.' Barth. 'Nutrit humanæ in aliis libris ap. Gebhardum, sed improbat ; mihi vero hæc lectio minime displicet. Heins. cruda ; dura est in illius cod. et meo 1. sed dura non mutand. Guyeti conjectura carere possumus.' Burm.—55 'S. h. patriam nec te r. s. a. Guarn. S. h. parianne tua r. s. a. Ed. pr. Si sim h. patiæ r. r. s. a. edd. Mur. Morell. Long. nisi quod in hac post sim interpunctio minima adjecta est ; et sic fere Guy. e vestigiis codd. Si sim, hospes, patiæ. Doctus Anglus Misc. Obs. Vol. II. p. 115. interrogandi signum ponit in fine versus : Broukh. Vulp. Gött. sequuntur hic rationem Scaligeranam.' Barth. 'Si conjux, patriamque tua Regina in Vat. 2. et v. c. Perreil, qui ex cod. Pont. etiam ascripserat Sic hospes patiæ una regnem ipsa, et sic fere in Vat. 1. nisi quod in eo patiæ tua. In Groning. Sic hospes pariam tua ne regina. In Mentel. Sic hospes percam tua ne. Cod. Fruterii Si sim hospes. Sic hospes parianne [Dresd. et] Exc. Scal. qui veram hanc lectionem affirmat. Patriamne Voss. 1. Pariam nec te Borr. et Voss. 4. Periam tua ne Leid. 1. quod et superscr. in Voss. 3. Tua parianne Leid. 2. Pariam ne te in Heinsian. Patiæ tua mi Dorv. 2. In 1. pariam quam te. In Regio et meo 2. patiæ. In Colot. Si possum spatiare, quod favere posset Heinsii conjecturæ, quam ed. Ald. ascripserat : Dic hospes : spatiæ tuam regina sub aulam. In edd. Venet. 2. Vicent. Volsci et Ber. Sic hospes patiæ tua r. ut in Aldd. Junt. Colin. Gryph. aliis. In Canteri Plantiniana Si sim, hospes, patiæ tua reg. Gebh. ex C. Com. [et sic Maitt. s. Lond.] Sic hospes pariam duce te reg. Passerat, conj. Dic, hospes, parianne tua r. Ayrm. Sive hospes parianne tua, et ita Markl. Parianne etiam Dorvill. conj. Patruus meus Passeratii et Heinsii correctionem : Dic, hospes, parianne, probat, ut hospes ad Tatium referatur ; vel cum Scalig. legit Dic, hospes parianne tua. Mihi legend. videtur Sic hospes, parianne tua reg.' Burm. 'Sic hospes, parianne tua regina sub aula Neap. et alii fortasse. En duo commenta nostra, f. ne probabilia quidem : Sic obses parianne tua r. et Si calebs, pariam Tutia r.' Lachm.—57 'Lege cum Gryph. Sin m.' Broukh. 'Si m. at Bon. Dresd. Venet. Si m. aut Guarn. Sin minus at Britz. Aldd. Colin. Gryph. cett. N facile absorberi potuit a seq. Ht. m.

NOTE

54 *Dura papilla lupæ*] Lupam illam significat, quæ Remum et Romulum ad ripam Tiberis expositos reperit, uberibusque aluit.

57 *Repta ne sint impune Sabine*] Ne remaneat inultum Romuli acetus, qui vestras virgines Sabinas rapuit.

Commissas acies ego possum solvere : nuptæ,

Vos medium palla foedus inite mea:

60

Adde, Hymenæe, modos : tubicen, fera murmura conde ;

Credite, vestra meus molliet arma torus.

Et jam quarta canit venturam buccina lucem ;

Ipsaque in Oceanum sidera lapsa cadunt.

Experiar somnum : de te mihi somnia quæram ;

65

Fac venias oculis umbra benigna meis.

rimere pugnas jam commissas ; vos vero, o Sabinæ jam virum expertæ, pacem inter Romanos ac Sabinos cum palla mea componite. O Hymenæe, adhibe carmen nuptiale, tu vero, o tubicen, truce tuum cantum remove. Mihi fidem adhibete, conjugium meum vestra bella sedabit. Nunc vero quarta tuba instantem diem nuntiat ; ipsa astra in Oceanum occidunt. Ego soporem experiar : de te mihi captabo somnia ; effice, ut imago blanda ac facilis te offeras oculis meis. Sic locuta est, ac

Captæ Venet. Non sint Dresd. Barth. 'Male in codd. et edd. priscis Si minus. Vitiose Si manus aut Groning. Sed præter Gryph. Sin minus etiam excusum in Ald. 2. Canteri Plantin. 1569. et Douss. Aut raptæ Borr. Heinsian. et Neap. a m. pr. tribus Voss. et meo 1. Ac captæ non sint 2. Captæ in Regg. Venet. 2. Rheg. et Volsci.' Burm. 'Sin minus sæculo xvi. exprimi ceptum est. Ante erat Si minus, ut in scriptis omn. et poterat ferri.' Lachm.—59 Commistas Dorv. 1. Possim Burm. 1.—60 'Palla deest in Burm. 1. Parca mea vel thalamo meo Heins. N. Prop. p. 747. Palma legend. censebat Schrader. Emend.—61 'Ede H. Gny. male. F. munera corde Guarn. vitiose.' Barth. Ede Heins. ad oram ed. Ald. sed in N. Prop. Guyetum sic emendantem rejicit.—62 Cæl. Douss. P. ad oram lib. sui. Credita damnat Burm. quod in Voss. 3.—64 'Non multum aberraturum ab vero duxerim, qui lassa legerit.' Broukh. 'Lassa Guarn. Borr. edd. Brix. Venet. Broukh. Vulp. Gött. sed hand dubie melius est lapsa, quod habent Aldd. Colin. Mur. Grasseri, Scal. Lond. Leid. cum Dresd. probantibus Heins. ad Sil. vii. et Burm. ad Lotich. Addend. p. 680.' Barth. 'Spissaque conj. Heins. Lapsa in Groning. Leidd. Voss. tribus, Dorvv. et meis, quibus consentiunt

NOTÆ

61 *Adde, Hymenæe, modos*] Hymenæus fuit Deus nuptiarum præses, cujus laudes in nuptiis canere solenne fuit veteribus ex antiquissima consuetudine, ut testantur Dionys. Halic. Athenæus, Julius Pollux, Plutarch. Titus Livius, &c.

63 *Quarta buccina*] Significat Tarpeia lucem seu diem instare, jamque quartam buccinam signum dedisse quartæ vigiliæ, quæ est pars noctis ultima, ac diei principium. Nox enim apud veteres in quatuor vigiliis, trium horarum singulas, dividebatur; vigilesque secundi primis, et secundis tertiis, tertiisque novissimis in statione

succedebant, dato signo a tubicine; ut tradit Vegetius de re militari iii. 8. 'Et quia,' inquit, 'impossibile videbatur in speculis per totam noctem vigilantes singulos permanere, ideo in quatuor partes ad clepsydram sunt divisæ vigiliæ, ut non amplius quam tribus horis nocturnis necesse sit vigilare. A tubicine omnes vigiliæ committuntur; et finitis horis a cornicine revocantur.'

64 *In Oceanum cadunt sidera*] Adveniente die, cum astra micare desinunt, Oceano mergi ac occidere dicuntur a poetis.

Dixit, et incerto permittit brachia somno,
 Nescia se furiis accubuisse novis.
 Nam Vesta, Iliacæ felix tutela favillæ,
 Culpam alit, et plures condit in ossa faces. 70
 Illa ruit, qualis celerem prope Thermodonta
 Strymonis abscisso fertur aperta sinu.

sopori dubio membra tradidit, ignorans se jacere cum ignibus inolititis. Ettenim Vesta felix cutes Iliacorum cinerum crimen nutrit, majoresque in Tarpeie medullas conjicit flammæ. Illa præceps et amens fertur, quemadmodum ad rapidum Thermodontem Strymonis nudata lacero pectore rapitur. Urbis dies festus erat, majores

reliqui codd. et omnes fere edd. priscæ. Hanc lect. vindicavit quoque Patruus meus ad Ov. Tr. II. 86. *Laza Ask.* Burm. *Lapsa* dant Barth. Burm. Lachm.—66 *Oculis venias* Dorv. 1. Burm. 2.—67. 68 *Nescia nefariis* Vat. Bon. Dred. Ed. pr. cum Venet. Aldd. Colin. Gryph. quod Beroaldus exponit, flagitiis: satis flagitiose secundum Passeratium. *Se flammis* edd. Mur. Grasseri. *Se furiis* Brix. Vulp. Gött. *Ve furiis* Guy. Barth. *Promissi* Mentel. *Permittit* Voss. 4. *Lumina* vel *pectora* somno Markl. ad Stat. Sylv. in Præf. p. 10. Broukh. ex ed. Scal. edidit *Nescia ne furiis* duplici negatione, pro *se furiis*. Depravata codd. lectio est *nefariis*, ut in Regg. Colb. Groning. Ask. Leidd. tribus Voss. et Dorvv. vel *nephariis*, ut in Borr. et mee 1. Id tamen viris doctis imposuit. *Nescia se flammis* conj. Baptista Plus in Annot. Post. cap. 25. p. 423. Fac. Crit. Gruteri T. 1. et hæc lect. firmatur a Colot. quam ex cod. Pont. etiam ascripsit Perreius; et sic editum etiam fuit a Passerat. In Notis tamen præfert *se furiis*, et sic Livin. Heins. ad marg. ed. Ald. conj. *se furiis succubuisse*. In Vat. 5. *vesanis*. Burm. Fortasse, alt Lachm. *Nesciane* *ak f.* *Nescia* ne dat Broukh. *Nescia se* Barth. Burm. Lachm.—69 *Veste* Dred.—70 *Culpa mali* Mentel. *Cura* *alit* Heins. ad oram ed. Ald. *Phuris* Exc. Scal. *Pro faces* in Dorv. 2. *fecos*. Heins. *divas faces* conj. quem *phares* *faces* offendisse videntur. F. substitui posset *Culpa mali, imperas in e. faces*. Sed nihil affirmo. Burm.—71 *Thermodonta* Bon. Dred. et vulg. edd. omn. Barth.—72 *Abscisso sinu* est in omnibus libris: nihilo tamen minus Broukhasius non dubitare jubet, quin Poëta scripserit *abscissos sinus*, familiari sibi et aliis Græcismo. Recepere igitur Vulp. et Gött. quasi vero poëtis non liceat variatione uti, nec Virgilius aliquoties neglexerit ipse hunc Græcismum. Barth. *Abscissos* Broukh. recte. Libb. scripti *abscisso sinu*, quod nec Latinum nec Græcum est. Melius tamen *abscissos*, et sane *abscisus* habet cod.

NOTÆ

68 *Nescia se furiis, &c.*] Nesciebat Tarpeia se cubitum discessisse cum novo furentis amoris ardore, sequo una cum flammis insanis cubare.

69 *Vesta, Iliacæ tutela favilla*] *Vesta*, quæ ignis est, et quæ feliciter reliquias cineresque Illi seu Trajæ tuetur ac servat, Tarpeiam fovet ac nutrit nefandum amorem, cujus æstu nimio percita, mentisque impotens, infandum ruit in facinus.

71 *Prope Thermodonta*] Apud omnes Delph. et Var. Clas.

nes constat Thermodontem fluvium esse Amazonum; sed hunc alii in Thracia penunt, alii in Scythia, alii in Cappadocia. In Themiscyra, Cappadociæ provincia, ubi et Amazonii campi ad Pontum Euxinum vergentes, Thermodontem collocat Strabo Lib. XI. De Thermodonta jam amplius dictum est, sed maxime III. 14. 16.

72 *Strymonis*] Patronymicum est a Strymone fluvio Thraciæ, qui ex

Propert.

2 T

Urbi festus erat; dixere Palilia patres;
 Hic primus coepit mœnibus esse dies.
 Annua pastorum convivia, lusus in urbe,
 Cum pagana madent fercula deliciis,
 Cumque super raros fœni flammantis acervos
 Trajicit immundos ebria turba pedes.

75

Palilia vocaverunt: iste dies urbi primus esse paulo ante capit. Sollemnes rusticorum sunt epulae, ac ludi in urbe, quando dapas paginorum deliciis flant, et quando per cumulos paucos ardantis fœni vino madida turba sordidos pedes transmittit. Ro-

noster.' *Lachm.*—78. 74 'Palilia scribere vett. magistros docet Bronkhusius, et sic editt. Broukh. Vulp. et Gœtt. Omnes reliqui libri scripti et impressi, tam Vulpii quam nostri, hic scribunt Palilia: sed quis contra Grammaticos vel hucere ausit?' *Barth.* 'Palilia quidem est in Perr. v. c. et Neap. Palilia edidit Broukh. 1. 19. idque hic omnes nostri codd. teneant, et edd. priores, quod ab aliis praefertur, quia pastorum Deæ Pal hæc sacra fiebant. *Matres* cod. Heins. Deinde *Hinc p. c. m. tre dies* legebat Heins. in marg. ed. Ald. vel *tas* ad Ov. F. iv. 797. quod malim.' *Burm.* *Iste* voluisse Guyetum notat Barth. 'Palilia hic et 1. 19. Neap. Ceteri Palilia. Aut hic quoque sic scribe, aut supra Palilia. Ceterum distingue: Urbi festus erat (dixere Palilia patres; Hic p. c. m. esse) dies. Paulo inf. vs. 76. 'divitiis et 78. immundas dapas habent scripti omn.' *Lachm.*—75. 76 'Deliciis recte: quod etiam Passeratius malebat.' *Broukh.* 'Divitiis Poeth. Dresd. Gnarn. Deliciis praefert Vulp. cum Gœtt.' *Barth.* 'Luxus in cod. Heins. quod et in Dorv. 2. superscriptum. Urbem Leid. 2. Divitiis in omn. fere codd. et edd. vetustis; sed deliciis, quod in suis invenit Beroald. recte emendavit Heins. et edidit Broukh. Proharunt quoque Franc. et Markl. Fictilibus conj. Heins. —77. 78 'Legendum esse immundos pedes pridem ostenderant Passeratius h. l. et Jos. Castalio Dec. ii. Observ. 8. qui tamen ne tralatitio quidem nominandi honore dignatus est Passeratium, auctore Schoppio (hunc enim auctorem vocat) contem-

NOTE

monte Hæmo ortus in mare Ægæum delabitur. Hoc autem loco Strymonis pro Baccha seu mænade ponitur; quod ad Strymonem amnem Thraciæ Bacchæ, sacra Bacchi sui celebrantes, discurrerent. Hoc in loco sequitur Propertius sententiam eorum qui Thermodontem fluvium Amazonæque in Thracia collocant.

75 Palilia] Palis, pastorum Deæ, festa, quæ die 22. mensis Aprilis quotannis apud Romanos celebrabantur: in agris autem maxime solenni ritu a colonis ac pastoribus fiebant. Paliorum dies natalis fuit urbis Romæ, cujus mœnia eo die quondam a Romulo condita sunt. Suetonius in Caligula 16. 'Decretum autem, ut dies,

quo cepisset imperium, Palilia vocaretur, velut argumentum rursus urbis conditæ.' Ovidius Metam. xiv. 'Festisque Palilibus urbis Mœnia conduntur.' Vide quæ dicta sunt de Palilibus ad Eleg. 1. Libri hujus vs. 19.

76 Pagana fercula] Rustici dicuntur Paganî, quod pagos incolant, et pagatim habitent. Celebrantes autem Palilia, indos et convivia curabant, dapibusque delicatioribus ac læte Deam Palen venerabantur.

77 Fœni flammantis acervos] Pastores ac rustici Palilia celebrantes, postquam opime essent convivati ac probe poti, fœni paleæque acervos congerebant, quos flammis accensos ac fumantes transiliebant; ut narrat

Romulus excubias decrevit in otia solvi,
 Atque intermissa castra silere tuba. 80
 Hoc Tarpeia suum tempus rata, convenit hostem :
 Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
 Mons erat ascensu dubius, festoque remissus.
 Nec mora, vocales occupat ense canes.
 Omnia præbebant somnos. Sed Jupiter unus 85
 Decrevit poenis invigilare suis.
 Prodiderat portæque fidem, patriamque jacentem ;
 Nubendique petit, quem velit ipse, diem.

malus jussit ut excubitorum ac vigiles quieti indulgerent, et castra tacerent, omnesque tubarum clangore. Tarpeia, istam sibi commodam occasionem putans, adit hostem, promissa firmat, ipsa futura pactis comes. Mons erat ascensu difficilis, et ob festum solutior, quem Tatius statim intravit, gladioque jugulat canes clamantes. Cuncta somnos dabant ; eorum ceterum Jupiter constituit excubare supplicio tuo, o Tarpeia. Proditione tradiderat portæ tuam, patriamque suam somno oppressam ; ipsaque diem nuptiarum, quem cuperet, postulevit. Sed Tatius inquit, Nube, et conscede

tus. Meliore fide egit Heinsius Not. in Ov. iv. F. 781. Broukh. 'Immundas dapes Venet. Aldd. cett. cum Dresd. sed *immundos pedes* legend. esse, quomodo in Brix. pridem ostenderunt VV. DD.' Barth. 'Immundas dapes male in omn. fere codd. *Pedes* tamen in Colot. et Vat. 1. Confirmat hanc lect. Ov. F. iv. 781. Pro raros ex Tibull. ii. 5. 89. f. hic substitui posset *sacros*.' Burm.—79 *Decernit* Dresd.—80 *Intermistâ* Dorv. 1. C. *more* 2.—83 *Ascensu dubio* Bon. 'Deest hoc distichon in Dorv. *Ascensu in meo* 2. Forte accessu voluit librarius, sed *ascensu* optime se habet.' Burm.—84 *O. esse* Palat. 1.—85 Markl. cod. suo ascripserat *præbebat somnus* : quæ conj. certe vulgatæ præstat, judice Burm. 'Egregie Markl. Nos verius *præbebant somni*.' Lachm.—86 *Tuis* multi codd. cum Venet. ap. Barth. *Damnâ* Burm.—87 *Tacentem* Ask.—88 'Ipse vult Heius. Mira humanitas!'

NOTE

etiam Tibull. ii. 5. 'At madidus Baccho sua festa Palilia pastor Concinet ; a stabulis tunc procul este, lupi. Ille levis stipulæ solennes potus acervos Accendit, flammâs transilietque sacras.' Ovidius etiam Fast. iv. 'Moxque per ardentem stipulæ crepitantis acervos Trajicias celerî strepua membra pede.'

78 *Ebria turba*] Rusticorum scilicet ac pastorum, qui poti vinoque madidi stipulæ cumulos trajiciebant, ut dictum mox est versu superiori.

79 *Romulus excubias*] Ob celebritatem Paliliorum Romulus excubias vigilasque bellicas paululum remiserrat, jusseratque ut illo die quieti om-

nes, otio, ac genio indulgerent, nec ullum tubæ signum daretur, sed *silerent arma*.

81 *Hoc Tarpeia suum tempus*] Tarpeia diem festum, quem celebrandum omnibus decreverat Romulus, ad audendam patrandaque arcis prodicionem idoneum existimans, Tatium Sabinorum regem adiit, &c.

83 *Mons festo remissus*] Cujus nempe remissior ac negligentior custodia propter festum diem erat, quia in otia et ludos soluti fuerant vigiles.

85 *Jupiter*] Tarpeius nimirum, cui sunt odio proditores, vigilavit ad pœnas de proditrice Tarpeia sumendas.

At Tatius (neque enim sceleri dedit hostis honorem)

Nube, ait, et regni scande cubile mei.

90

Dixit, et ingestis comitum superobruit armis.

Hæc, virgo, officiis dos erat apta tuis.

A duce Tarpeio mons est cognomen adeptus.

O vigil! injustæ præmia sortis habes.

lectum regni mei, non enim hostis crimini præmium reddidit. Ubi locutus est, statim congestis sociorum telis acervatim ipsam obruit. Huiusmodi merces, o puella, optime conveniebat tuis obsequiis. A Tarpeio duce mons est nomen assecutus. O custas ignis, mercedem habes iniquæ tuæ sortis.

Barth. 'Ipse edidi, ut correxerat etiam Heins. et Markl. non ipse, ut edidit Broukh.' Burm. 'Ipse Heins. sensu flagitante, non 'mira humanitate,' ut Barthius inepte cavillatur. Codd. ipse.' Lachm.—89 Cedit h. honores Palat. 1. —90 Thorisc. Ank. Heinsius conj. lecti.—91. 92 Super obr. Guy. 'Ingressus in Borr. et meo 1. Ingressus Voss. 1. Ingestos Mentel. Superhorrui Dorv. 2. sed ingestis armis sincerissima lectio est. Nec virgo male Borr.' Burm.—93. 94 'Locus corruptus. A duce Tarpeia in Exc. Scal. et Voss. 4. Sed, licet Tarpeio vel Tarpeia cum Passeratius legatur, neutri certe dux convenit, sive de Sp. Tarpeio, arcis præfecto, sive de Tarpeia filia, quæ ductu suo Tatium in arcem admisit, intelligamus. Non displicet ergo Bassani, (cujus duas Epp. ad Vulpium scriptas Commentario suo inseruit Vulpinus,) emendatio: A nece Tarpeia. Broukh. male vigil refert ad canes, Capitolii custodes, quos Tarpeiam ferro necasse, dixerat vs. 84. et quod addit, Propertium duas historias de canibus a Tarpeia occisis, et tempore M. Manlii Capitolini punitis confudisse, plane alienum est. Fuerunt et qui ad Jovem referri posse existimarent ob vs. 85. Neque satisfacit Heins. qui conj. Quæ vigil. Francius conj. O vigil, hic justæ, vel hæc justæ. Conjeceram virgo, quod et Guyeto in mentem venit. Sed quid hic significabit injustæ (invisæ Leid. 1.) sortis præmia habere? Legend. opinor O virgo, injusti præmia Martis habes.' Burm. 'Vere, ut opinor, Bassanus A nece Tarpeia. Nec minus difficultatis habet alter versus. F. O vigil, injuste præmia sortis habes. Malis f. cum Guy. O virgo scribere, nisi totum distichon viro docto præennte spurium esse suspicari vis. Sed ita dissimilis sui in hoc libro quinto Propertius est, ut,

NOTE

87 *Patriamque jacentem*] Urbem scilicet, ac cives vino somnoque sepultos.

89 *Neque sceleri dedit hostis honorem*] Proditionem scelestam ac nefandam afficere præmio noluit. Honor sæpe pro præmio ac mercede sumitur. Virg. Æn. 1. 'Hic pietatis honos,' &c. Tatius igitur Tarpeia scelus proditionemque avertens, ut ostenderet nihil usquam esse fidum proditori, Tarpeiam ipsam congestis armis obrutam interemit, tali quidem supplicio dignissimam.

93 *A duce Tarpeio mons est, &c.]*

Mons ille, in quo fuit arx Romana posita, dicebatur primo Saturnius; deinde idem postea dictus est Tarpeius, rupes Tarpeia, saxum Tarpeium, a Spurio Tarpeio arcis præposito. Tarpeiaque, virginis Vestalis, proditricis patre, qui fuerat arcis custos a Romulo selectus; vel, ut alii volunt, ab ipsa Tarpeia proditrice ibidem sepulta; vel a L. Tarpeio, qui Romulo regi adversatus propter virgines Sabinas raptas ibidem pœnas dedit.

94 *O vigil*] Vel Jovem alloquitur, qui ad arces templique sui custodiam vigilaverat, gratulaturque quod pœ-

quæ ab ipso, quæ ab aliis venerint, nusquam facile dicas; et in hoc præsertim Carmine dubia omnia atque incerta sunt. Quare pauca hic diximus verborum compendium facturi etiam in proximo, cujus et argumentum et tractatio omnes ab lectione absterreere debet. *Loebm.* qui asteriscos ponit in textu ad initia horum vs. *Tarpeia* legisse *Guy.* testatur *Barthius.*

NOTE

nas ausserit de proditrice; vel ad ipsam *Tarpeiam* sermonem convertit, qui vigilem servaverat ignem, cujus erat custos; quam dicit habere præmia preditionis, quod ipsi perennis ait fama, sitque de nomine ejus mons appellatus. Denique, vocabulum

'præmia' hoc in loco potest esse ambiguum, adeo ut significet etiam infandi facinoris *Tarpeiam* penas sustinuisse, utpote quæ fuerit ab ipsa, quibus preditionem pacta fuerat, interempta.

ELEGIA V.

IN LENAM.

TERRA tuum spinis obducatur, lena, sepulcrum,

Et tua, quod non vis, sentiat umbra sitim;

Nec sedeant cineri manes; at Cerberus ultor

Turpia jejuno terreat ossa sono;

O lena, tumulum tuum sentibus operiat tellus, tuæque umbra sitim patiatur quod tibi minime placet. Manes tui in cineribus tuis non quiescant, vindæque Cerberus fœtida tua ossa sævo latratu terreat. Illa nempe lena perita est vel Hippo-

Ad lenam inscribitur in plerisque codd. et edd. antiquis. *Epistola ad Lenam* in Perr. v. c. et Regio. *De moribus et disciplina Acanthidis lena* Burm. 1.—2 'Nihil mutant libri: tamen quod non vis nescio quo modo suspectum est mihi. Conjici posse videtur olim scriptum fuisse quod metu. Vix est ut dubitem locum fore sanum, si legeris, *Et tua, quam meruit.* Ingeniosior est Heinsii lectio, Not. in Ov. n. F. 572. *Et vetula iniviam.* Verum cum paulo licentius abeat a membranis, promiseritque Vir summus dicturam uberius ad ipsum Propertium, sustinebimus assensum.' Broukh. 'Non immerito illud quod non vis, incoconinus, et ad elegantiam Propertii non accedere judicabat Heins. Broukh. emendabat, *Et tua, quam meruit.* Minori molimine refingi posset, *Et tua, quod nolis.* A vulgata vestigiis nimium recedit Heinsii Advers. 1. 2. p. 14. *Et vetula iniviam.* Burm.—3. 4 'Codex Fruterius. Heins. Advers. 1. 2. *Nes se dent cineri.* Sed vulg. lect. non solicitanda. Passerat. recte emendavit, at *Cerb.* quod recepi, quia a Perr. v. c. Colot. et duob. Vat. firmatur, et astipulatur Ask. in quo ad *Cerb.* Passeratium vero legisse *ere,*

NOTE

1 *Terra tuum spinis*] *Lenam*, quam imprecationibusque oneratam ex-vocat *Acanthidem*, juventutis corruptendam peritissimam, maledictis

Docta vel Hippolytum Veneri mollire negantem, 5
 Concordique toro pessima semper avis.
 Penelopen quoque, neglecto rumore mariti,
 Nubere lascivo cogeret Antinoo.
 Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum,
 Et volucris nidis esse noverca suis. 10

litterum inuitum reddere facilius Veneri, estque iugiter oles inauspicatissima unanimi conjugio. Penelopen etiam impelleret, ut sprata de reditu sui conjugio fama nuberet Antinoo proteruo. Si ipsa cupiat, magnes ad se ferrum non attrahet, avisque erit

ut Gebhardus scribit, in illius Notis non inveni, et ultor verissima lectio est. Dein *tergemino sono* maluisse Wassium, notavit Markl. *Terreat ora* male etiam in Exc. Scal. Leid. 2. et Voss. 3. Id. Et rectissimum esse pronuntiat Lachm. —5 *Nocte* damnat Burm. quod in Dorv. 1. et suo 2. in quo etiam *mollire*. *Moll. vaganti* Exc. Scal.—6 '*Proxima s. avis* Bon. An prox. quasi semper instans, insectans? *Avis* quoque Brix. Aldd. cet. *Anus* Dresd.' Barth. '*S. anus* in Perr. v. c. Colot. binis Vat. Regio, Borr. tribus Voss. Dorv. 2. et meo 1. Sic etiam edidit Beroald. sed in Venet. 2. Vicent. Rheg. Volsci, ceterisque *avis*.' Burm. *Avis* dant B. B. B. L.—7. 8 *Damnat* Brookh. *marito vel maritus* Passeratili. '*Penelopen* quod in Voss. 1. forte pro *qua*, ut volebat Guy. *Maritum* Mentel. *Penelopen maritum* vel *puellam* Heins. Pro *Antinoo* in Voss. 4. et meo 1. *Alcinoo*. Dorv. 2. *Antimacho* et in marg. *Autolico*. Sed *Antinous* hic intelligitur Penelopes prociis.' Burm. '*Alcinoo* Vat. *Entinoo* Brix.' Barth. —9 *Velud* Mentel. *Damnat* Burm. *ind. f.* quod in Palat. membr. Mentel. Regio, et pr. edd.—10 *Et v. indis* Burm. 1.—11 '*Cokirias* Guarn. *Noverit*

NOTE

5 *Docta vel Hippolytum*] Hippolytus filius fuit Thesei ac Hippolytæ Amasonis, qui cum cœlibem vitam castissime venatione sese exercens duceret, absente patre, a noverca Phœdra sollicitatus est ad stuprum; cuiusmodi sollicitas assentiri, ipsa apud patrem eum accusavit, tanquam sibi vim inferre voluisset. Unde patrem sibi videns indignatum Hippolytus, curru conscenso fugam arripuit. Cumque ad litus maris pervenisset, a phœcis equi perterriti currum per scopulos et saxa traxerunt, miserumque Hippolytum loris implicitum varias in partes discerpserunt. Dicitur autem lena adeo callida, vafra, et perita, ut Hippolytum etiam castissimum, ac pœne mulierum osorem, posset ad li-

bidinem inducere.

6 *Concordi toro pessima avis*] Nonnulli legunt *pessima anus*; sed *avis* optime convenit; nam conjugio lena semper est avis infaustissima. Videtur autem alludere ad solitariae cornicis occurrence, qui veteribus ominis sinistri in nuptiis habebatur.

8 *Antinoo*] Antinoos fuit unus e Penelopes prociis, quem Homerus superbum fuisse, ac primum omnium ab Ulyssæ, postquam domum rediisset, occisum narrat. Vide Od. xviii. et xxii.

10 *Nidis esse noverca suis*] Hoc in loco nidus est fœtus avium, quibus avis mater potest esse suis pullis infesta, ut solet esse suis privignis noverca.

Quippe et Collinas ad fossam moverit herbas,
 Stagnaque currenti diluerentur aqua.
 Audax cantatæ leges imponere Lunæ,
 Et sua nocturno fallere terga lupo.
 Possit ut intentos astu cæcare maritos,
 Cornicum immeritas eruit ungue genas.

15

infesta pullis suis. Si etiam Collinas herbas ad fossam moverit, quæcumque solida consistunt, aqua liquida manabunt. Ausit etiam cogere Lunam excantatam sibi parere, suamque formam tegere lupo noctu vagari solito. Possit etiam maritos quamvis peripicaces calliditate sua ac malitia cæcos reddere. Cornicibus innocentes eru-

Brix.' Barth. 'Ut Collinas Perr. v. c. et Vat. 1. Ad Collinas Voss. Ask. Collinas Borr. Noverit in Regio, Dorv. 2. et Borr. Noverit hebras in meo 1.' Burn.—12 'Stagnaque Ald. 2. al. haud dubie e glossa. Stantia quoque præferunt Helmsiani libb. et Dresd. cum plerisque. Hæc possunt esse stagna et paludes: sed et in genere omnia solida, ut planities terræ, arva, segetes, cet. Arva repente in aquas, flumina, lacus converterentur, si moverit herbas Collinas &c.' Barth. 'Stantia Neap. Borr. Groning. Mentel. Exc. Scal. et alii eodd. cum pr. edd. quod recepit Broukh. et exponit, arboris frutices, ac segetes crescentes, et supra terram stantes, quæ subitis imbribus ad interitum dantur; et sic fere Passerat. qui explicat: Extantia, excelsa perfunderentur fluvii retro ascendentibus. Sed idoneis optimi ævi exemplis astrui vellem, *stantia* hac notione simpliciter sic dici, et sic præstaret diruerentur. Sane *stantia* legitur in pr. edd. Venet. 2. Vicent. Rheg. Volsi, Ber. Ald. 1. Junt. et Collin. sed in Ald. 2. *Stagnaque*, ut in Gryph. 1551. 1573. Romæ, 1569. Antwerp. Plantin. 1580. et 1589. aliis. *Stantia* in edd. Douss. et Scal. Heins. Advers. 1. 2. p. 18. emendabat: Quippe ut Collinas ad fossam admoverit h. Stagna et c. deficiuntur a. vel Collinas ad fossam civerit umbras. Saxa in currentes dissolventur aquas. Præ ceteris conjecturis f. præstiterit: Quippe ubi Coll. ad fossam admoverit h. Stagna a currenti d. a.' Burn.—13 'Lingua pro Luna in marg. Ask. Amplector emendationem Valcken. in Ep. Crit. ad Matth. Rorer. p. 55. *Ausa excantatæ*.' Id. Hoc non debuisset tentare Valcken. pronuntiat Lachmannus.—15 'Sententia exigit Possit ut.' Broukh. 'Possit et Bon. Gnarn. Dresd. rel. omnes, etiam impressi, cum *velut* *ovrypi* in fine verus. Qui contra ad seq. versum hæc trahunt, *ut* et in ut mutant; sensu atque tum postulante. Possit ut est a Guy. *Asta certare* Gnarn. Certare etiam Brix.' Barth. 'Possit et Leid. 2. tres Voss. Dorvv. et meus uterque cum vettistis edd. Possit ut Perr. v. c. et duo Vat. Possit et ru tentos in Mentel. An voluit librarius: Possit et iratos? vel attentos? In Ask. Possit et intentos arcu: sed intentos bene se habet. Pro cæcare male in Regio

NOTE

11 *Collinas ad fossam herbas*] Gravis est de hoc loco, valde quidem obscuro, inter scriptores concertatio. Alii volunt sensum esse, ut tanta sit virtus magica lenæ istius, ut possit fontes et flumina herbis montanis inducere. Alii intelligunt hæc de fossa magica, de qua Horat. Epod. v. et Sat. 1. 8. Alii 'Collinas herbas' interpretantur, quæ nascuntur ad portam Colli-

nam, ad quam Vestales incesti sen stupri convictæ in fossa vivæ defodiébantur; ut testatur Festus in verbo *acceleratus campus*.

13 *Audax cantatæ leges imponere Lunæ*] Non veretur etiam Diis ipsis astrisque magicis suis canticibus vim inferre, legesque imponere.

15 *Cæcare maritos*] H. e. calliditate sua et astutia cæcos reddere maritos,

Consuluitque striges nostro de sanguine, et in me
 Hippomanes foetæ semina legit equæ.
 Exornabat opus verbis, cœu blanda pererret,
 Saxosamque terat sedula lymphæ viam :

20

los ungibus effodit, et consilium petiit a strigibus de mea cœde, præripuitque in meum exitum Hippomanes virus equæ nuper enixa. Opus suum blandis vocibus fucebat, ut dictis delectis amore incendat, quas velit, et ocelus diligens per iter lapideum

~~~~~

certare. Burm. Posset et rectum censet Lachm. Possit ut dant B. B. B.—16 'Emeritas e sola conj. edidit Broukh. sed recte immeritas prætulit Patrons meus ad Nemesian. 195.' Id.—17. 18 'Consuluit striges male in Mentel. et Dorv. 2. Dein Hippomenes in Neap. Leid. 1. et Voss. Dorv. et meo 2. Hippomenes Dorv. 1. Hippomenes foetæ semina legit aqua Borr.' Id.—19 'Exornabat libb. fere exhibent, Guarn. Dresd. Brix. Venet. Exornabit Ed. pr. seu bl. al. v. c. Morell. Pererret Guarn. Dresd. Ed. pr.' Barth. 'Locus obscuritate perplexus. Exornabat in Regg. Neap. Groning. Leidd. tribus Voss. Dorvv. et meis, edd. Venet. 2. Rheg. Volsci, et Ber. Gryph. 1561. et 1573. et Canterl. Exornabit Vat. 2. Exornabit Perr. v. c. Exc. Scal. Vat. 5. Ask. et Vicent. sed Exornabat Aldd. Junt. Colin. Gryph. 1551. ceterisque edd. quæ vera lectio est, licet Exornabat nauci non esse putaverit Broukhusius, neque etiam Passerat. seu blanda est in edd. priscis usque ad Ber. Pererret in Exc. Scal. Borr. Ask. Leidd. Voss. 1. 4. Dorv. 1. et meo. Prairret Perr. v. c. et duo Vat. Perruerat Neap. Perirret Voss. 2. et Dorv. 2. Parerret conj. Livin. Cœu blanda pererret tentabat Wakker. in Amœn. Lit. cap. 12. p. 104. Pererret emendabat Struchtmeyer. Animadv. Crit. II. 12. p. 165. cui perurur ideo corruptum videtur, quia obscurum est, quo referatur. Requiritur certe vox, quæ cum r̄p perurur jungatur; manifestam enim comparisonem exigit locus, quid perurat lena. Equidem igitur legerem cœu (vel ut) corda perurur.' Burm. 'Exornabat opus] Exornabat codd. et ferat pro terat. Cetera vide an Nasouis Ep. XVII. 146. hoc vindicare possit.' Lachm.—20 'Ferat Dresd. Posth. Brix. Feras Guarn. Terit a. lymphæ viam Wakkerus felici emendatione, et digna, quæ cum anteced. in textum recipiatur, dum minimum recedit a literarum ductibus in vulg. express. sensumque parit facillimum in loco adhuc obscuro. Lymphæ quoque legitur in Franc. 1. et in Borr. ad quod non attendendum pronuntiaverat Broukhusius. Aliter viam Wakkero. Ceterum Guyeto totum distichon spurium videbatur, qui putabat Elegiam esse mutilam, et cum vs. 21. novam esse incipiendam, cujus desideretur initium.' Barth. 'Neque hic versus a corruptela immunis est. Ferat in omnibus codd. meorum Excerptt. et prr. ante Ber. edd. Saxosam facit Dorv. 2. Dein sedula turba in Colot.

NOTÆ

oesque ita deludere, ut quod viderent, putarent se non videre.

16 Cornicum eruit genas] Proverbum est de astuto eluso a callidiore, 'Cornicum oculos configere.' Genas posuit pro oculis, ut etiam III. 12. 'Exustæque tuæ mox, Polypheme, genæ.'

17 Consuluitque striges] A strigibus exploravit, quid esset eventurum. Striges aves sunt quibus uti solebant

magæ in veneficiis. De strigibus dictum est ad III. 6. 39.

18 Hippomenes] Esse dicitur caruncula in fronte equini pulli caricæ magnitudine, colore nigro, quod statim edito partu equa devorat enixa, aut si quis præripiat, partum ad ubera non admittit.

20 Sedula lymphæ [culpa] Intelligitur vel ipsa lena, quæ culpam stuprumque suadet, vel pœcila lenæ

Si te Eoa, Doroxanum, juvat aurea ripa,
Et quæ sub Tyria concha superbit aqua ;

currat. Si te, o Dorixanum, aureum litus Eoæ delectat, ac concha, quæ mari

Vat. 5. et Voss. 4. *Sedula copa* vel *subdola copa* placebat Heinsio in Advers. 1. 2. p. 18. et in Notis p. 748. quam emendationem palmarum vocat Struchtmeyer. In Animadv. Crit. *Sedula* autem firmatur Ovidii et Tibulli locis, quæ in Adversariis affert Heins. *Burm.* Kuinoeli legend. videtur *blanda pererret* ... *terat sedula lymphæ viam.* Culpa dant B. B. B.—21 '*Dorixanum* Scaliger. *Doroxanum* verum esse pnto. In Groning. perspicue extat, *Doroxantum*: ubi, si t mutaveris in t, habebis rem factam.' Broukh. '*Si te eoa doroxantum* j. a. Bon. *Doroxantum* Palat. et C. Com. *Doroxantum* j. a. Dred. *Si te deroratum* eoa juvat Gaarn. *Juvat derorantem* au. ed. Brix. et Venet. *Debatarumque* au. Grauseri. *Dorixanum* Morell. S. t. e. j. *Doroxantumque* Ald. 2. Gryph. *Doroxantum* ed. Mur. *Doroxantum* au. r. Long. et cum Beroaldo pro Indiæ populis capit: sed apud Curtium, ad quem provocat Beroaldus, ne typi quidem de his populis. Interim satis confidenter Interpres Gallicus in Notis p. 596. *Ces Peuples, situés dans l'Inde, étoient renommés chez les Anciens, comme une Nation très-riche en or et en pierres précieuses de toute espèce.* Quid amplius desideres, humanissime lector? *Doroxanum* Turnebi plurimis arrisit, liquo doctissimis viris, cum jam ante Scaliger *Dorixanum* tanquam *brucopuræ* puellæ recepisset; quod Grævius retinuit et cum eo Lond. Heinsius, campum nactus, in quo exerceret ingenium, varie legit: *Sen t. E. j. sen t. j. a. r. Sen te Eoa, Tagi sen te, cet. Si te dona Eoa jvant, jvat aurea rica. Si te concha Eoa jvat.* Ohe jam satis est! '*Protea poeticum*' virum doctum scribere voluisse credas non injuria.' Barth. '*Doroxantum* Perr. v. c. Vat. 1. 2. *Si te Coa derorantem* j. Mentel. In aliis *deroratque* vel *decorantemque*. In Regg. *Si te Eoa j. derorantem aurea r.* ut editum in Venet. 2. Vicent. Rheg. et Ber. *Si te eoa doroxantum* j. Groning. *Si te Eoa derorantem* j. cod. Scal. *Sed te Eoa* Voss. 4. deficiente voce seq. et relicto hiatus. *Si te Coa derorantem* Leid. 1. *Dorogantum* in Voss. 3. *Derorantem* Voss. 1. et Dorr. 1. *Decoratum* in meo 1. *Decoratum* in 2. Dousa P. editioni Rouill. ascripserat, Auratum legere *Si te Eoa jvat Nabatharumque aurea ripa*, idque ex vet. cod. in quo *Nabatharumque* occurrebat, ut Indos intelligat. In Volsi ed. *Si te Eoa jvat debaturumque*, ut in Notis legend. dicit. *Debaturumque* in Ald. 1. Junt. Collin. *Doroxantumque* Ald. 2. Gryph. Canteri, aliis (*Doroxantumque* in Rouill.) quod in nonnullis codd. haberi testatur etiam Beroald. scribens *Doroxantes* esse Indiæ populos, ubi aurum vehunt flumina, ad Curtium provocans. Sed nihil tale ap. Curtium nec ap. Arrianum invenitur. Turnebus legit *Si te E. Doroxanum* [quod et in B. B. B. L. Vulp. et Burm. edit. legitur] vel *Doroxantum*; *Doroxantum* vero improbat. Turnebi emendationem probat Gebhardus. Scaliger legebat *Dorixanum*. Forte in scriptura cod. Voss. 3. *derogantum* latet ipsius Gangis auriferi Indiæ fluvii nomen, ut legend. sit *Si te Eoa avidam Gangis j. a. r.* vel *Si te Eoa avidam doni jvat* a. r. ut Ganges subintelligatur, et ex *Doroxantum* vel *derogantum* transpositæ mutantur syllabæ; sed prius præfero.' Burm. '*Doroxanum* a Turnebo est, sed vix verum. Neap. *Doro-*

NOTE

blandis verbis ac lenocinio corrupta, quæ ultro citroque commeat ad amatores.

21 *Eoa ripa*] Maris Indici seu Orientalis litus, in quo aurum gemmasque colliguntur.

Doroxanum] Puellæ corruptæ nomen, ut Acanthis lenæ. Alii porro legunt *Doroxantum*, voluntque *Doroxantes* Indiæ populos significari, apud quos aurum copiose dicitur effodi.

Eurypyliſque placet Coæ textura Minervæ,

Sectaque ab Attaliciſ putria ſigna toriſ;

Seu quæ palmiferæ mittunt venalia Thebæ,

25

Murrheaque in Parthiſ pocula cocta focis;

Sperne fidem; provolve Deoſ; mendacia vincant;

Frangere et damnoſa jura pudicitia.

Tyrio gloriatur; et Eurypylī Minervæ Coæ textura tibi placet; ac ſigna putrida e lectiſ Attaliciſ avulſa; ſive etiam illa omnia, quæ pretio vendunt Thebæ palmiſ incluta, ſive crateres murrhini in oaminiſ Parthiciſ ſecti; nullam habere fidei curam, Divoſ proculcoſ, fraudeſ, doli, perjurio regnent, diſcedant jura pudicitiaſ damnoſa.

—————

zantum; alii aliter. Quære, ſi libet. Mihi tanti non eſt.' *Lachm.*—23 'Teſtari Poſth. pronunt. Ital.' *Barth.* 'Euripidiſque Exc. Mod. Placent textura Ask. Choæ Neap. meoſ uterque. Sed mira locutio, textura Min. Coæ Eurypylī, levi mutatione Heinsiana Adverſ. 1. 2. p. 19. corrigenda: Eurypylīſque.' *Burm.* Eurypylīſque dant B. B. B. L.—24 Textaque . . tori Venet. ap. *Barth.* Textaque in Perr. v. c. Colot. duob. Vat. et Regio, ut correxit *Markl.* Heins. conj. Netaque in Attaliciſ, aut Lectaque ab Att. putria vela toriſ.—25. 26 'Quæ Dred. Vitralia Guy. Myrrheaque Dred. Pocla coacta ſuiſ Salmaſ. in Solia. T. 1. p. 267. ex fide vet. libb. ſed neque Bronkhūvii libri neque noſtri tale quid agnoſcunt.' *Barth.* Broukhuaſi verba ſunt: 'Pocla coacta ſuiſ' Salmaſ. ex fide vet. libb. qui non focieſ habeant, ſed ſuiſ. At noſ in nullo libro iſtud ſuiſ invenimus.' 'Quam in Leid. Voſſ. 3. 4. Ask. et priſciſ edd. ſed quæ in Perr. v. c. Colot. duob. Vat. et Dorv. 2. a. m. acc. ut legend. monuit *Livin.* Quem Voſſ. 1. Qui in meo 1. Deinde Muricaſque Exc. Scal. Aureaque Borr. Hofmann. Var. Lect. III. 29. ſuiſ aſſert pro focieſ; ſed focieſ conſtans omnium libb. lectio eſt.' *Burm.*—28 'In vulgatiſ eſt Cedant damnoſa: unde falſo *Passeratinſ* credidit rō Frange eſſe gloſſema rōi Cedant. Omneſ libri huc alludunt, et vel Frangent habent, vel Franget. In Groning. clariſ literiſ legitur Frange et damnoſa: quo modo jam olim emendaverat *Lipsiuſ* II. Ant. Lect. 20. Admodum jucundus eſt *Gebhardi* conatuſ refin-gentiſ, Cade et damnoſa dura p. Talium ingeniorum labor debebat conſiſtere intra diligentiam contendendi inter ſe membranaſ vetuſtaſ, neque pennaſ extendere majoreſ nido: nocent enim, dum volunt juvare.' *Broukh.* Hanc emend. damnat *Burm.* et duriuſculam vocat *Barth.* qui addit: 'Frangent *Guara.* Dred. Brix. Franget Vat. Frange et Palat. membr. Frangent Ed. pr. Cedant d. edd. Venet. Aldd. Mur. rel. Damnoſa cedant *Colin.*' et in Addendiſ: 'Frangent Venet. Brix. Rheg. Cedant Ber.' 'Franget in Leid. 2. Voſſ. 4. et meo 1. Frange et Perr. v. c. Vat. 1. 2. Exc. Scal. Frangent Neap. Borr. Voſſ. 1. et 3. meoſque 2. et Venet. 2. Rheg. et Volci. Frangent Dorv. 1. h. e. Frange at. Frange ac *Vicent.* Frange age conj. Heins. Cedant vel

NOTÆ

23 Eurypylīſque [Eurypylīſque] placet Coæ Minervæ] Eurypyluſ regnavit in Coe iſſula, lociſque viciniſ. De Coeſiſ veſtibuſ dictum eſt eſſatim plu-ribuſ in lociſ, ut ad Eleg. 2. huiuſ libri v. 23. 'Minerva Coa' dicitur artiſciūm texendi, cui præeſt Minerva. Virg. Æn. VIII. 'Tolerare colo

vitam tenuique Minerva.'

25 Palmiferæ Thebæ] Thebaſ urbem Egypti demotaſ, cujuſ ager pal-miſ abundat.

26 Murrheaque pocula] Murrheoſ ſen Murrhina pocula ex Parthorum maxime provinciſ Romam advehebantur, ubi maximo erant in pretio.

Et simulare virum pretium facit: utere causis:

Major, dilata nocte, recurret amor.

30

Si tibi forte comas vexaverit utilis ira,

Postmodo mercata pace premendas erit.

Denique, ubi amplexu Venerem promiseris emto,

Fac simules pueros Isidis esse dies.

Ingerat Apriles Iole tibi: tundat Amycle,

35

Natalem Maiis idibus esse tuum.

*Atque etiam fingere maritum adesse, questum facit: excusationes semper adhibe: dilata nocte, acrior statim redibit amor. Si forsam amatoris ira tibi utilis capillos dissolverit, mox ille tibi dato pro pace pretio premendus erit. * **

*Codant in Ber. Aldd. Junt. Colla. Rouill. Gryph. Canteri, aliis. Burm. Nos-
trum lect. dant B. B. B. L.—29. 30 ' Clausis Brix. Ald. 1. Colla. cett. Causis
Ald. 2. Recurret Posth. Recurret Guarn. Barth. 'Heins. conj. simulare
metum, nempe ne maritus superveniat; quo sensu et vulgare loc. simulare
virum adventurum, capere possumus. Nec necessaria altera Heinsii emen-
datio, exstimulare virum Advers. 1. 2. vel Et simulare iram N. Prop. p. 748.
Idem in Ald. ed. ora conj. pretium dabit. Vitiose in cod. Heins. pretium fecit.
In meo 1. urere. Utere clausis et mox decurret male in priscis edd. Pro minore
versu in Dorr. 1. locum occupavit vs. 56. Delata Mentel. Recurret Dorr. 2.
Burm. 'Recte videtur Heins. corrigere, Et sim. iram. Eoque etiam minus
in sequentibus distinguere velim cum Groning. Si tibi forte comas vexaverit,
utilis ira. Quae distinctio est in fine adjici postulat.' Lachm.—31 Distinct.
jam memoratam fovet Burm. et Heinsio placebat Advers. 1. 2. 19. qui coluit
a. ira est. Nun dant B. B. B. L. Ora Voss. 3. quod damnat Burm.—32 Tem-
pus emendus Guarn.—33 Antro pro emto Voss. 1. corrupte, judico Burm.—
34 'Fac pueros simules Dorr. 1. Fac pueros... sideris esse Deo in meo 2. relicto
hiatu. Similes in Neap. Borr. meo 1. et vetustis edd. Sideris in omni. codd.
atque edd. priscis ante Ber. qui primus Isidis legend. esse recte monuit.
Male enim Volscus notavit, translationem a sereno Sole esse. Isse dies ex
codd. Passeratii Guy. Burm. Isidis rectum censet Lachm. et legunt
B. B. B. L.—35. 36 'I. A. idus tibi, juret A. vel Iole, pratendat A. vel munda
et A. vel mandet A. Heins. Fingat A. Wakker. Amoen. Lit. p. 104. Non inepte*

NOTE

29 *Simulare virum pretium facit]* Lucrosum est fingere apud amatorem quod maritus domi adsit, et ideo ipsum admitti non posse: hoc enim amatorem magis incendit, qui ideo largitas dabit.

Utere causis] Semper est aliquid cavendum, semper aliqua causa seu excusatio afferenda. Causa hoc loco idem est quod Gallice dicitur, *défaite*, *ruse*, &c.

35 *Amplexu emto]* Gandis vel muneribus vel pecunia mercatis.

36 *Pueros Isidis dies]* Finge te ope-

ratam Sacris Isidis, ac secnare. 'Puri dies' dicantur Isidis, h. e. casti, pudici, sancti, religiosi, quod per hos, ut et certis quibusdam rebus, ita et Veneri abstinendum esset: tunc enim, cum feminæ Sacris Isidis ac Veneris operam dabant, a viris secu-
babant. Tibull. II. 1. 'Vos quæ abesse proci jubes, discedite ab aris, Quis tui hesternæ gaudia nocte Venu-
nus.'

35 *Ingerat Apriles Iole tibi]* Lena docet artes, quibus puella ab amatoribus munera solentur extorqueant.

Supplex ille sedet: posita tu scribe cathedra

Quidlibet. Has artes si pavet ille, tenes.

Semper habe morsus circa tua colla recentes,

Litibus alternis quos putet esse datos.

40

Nec te Medæ delectent probra sequacis:

Nempe tulit fastus ansa rogare prior.

Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,

Cum ferit astutos comica moecha Getas.

etiam fundat ferri potest. *Condat Amicla Brix.* Barth. 'Tibi tendat in uno Vat. *Tendat omicla* in Dorv. 1. et meo 2. *Cendat* in marg. ed. Ald. ascripserat Perreius. Heins. in ejusd. lib. ora conj. *I. A. Iole, contendat Amycle, vel et addat Amycle.* In N. vero Prop. p. 249. *pratendat Amycle, vel I. A. Idus tibi, juret Amycle aut mandat Amycle;* ex quibus conj. præferrem *contendat Amycle*, quia id a Vat. 4. firmatur. Eld. suis ad me literis legebat *I. A. Iole: te obtundat Amycle.* In omn. fere codd. *malis Idibus* corrupte: sed in Voss. 1. 4. recte *Maïis.* Burm. *Malis* damnat et Lachm. *Maïis* dant B. B. B. L.—37 'Ille aderat Heins. infeliciter. Actus sedendi multo efficacius.' Barth. 'Ille adeat [cf. Barth.] male Heins. In Voss. 3. tu sede vitiose.' Burm.—38 *Quilibet* Dread. Burm. *Quid libet* prisca edd. *Quod libet* Voss. 1. 3. et sic Gebb. *Paves* pro *tenes* Voss. 1. *Ipsæ* 3.—39 'Circum Dread. Recte, de loco. Sed sæpe confunduntur hæc vocabula. *Jacentes* Gnarn.' Barth. 'Circæ edidit Broukh. ut in vetustioribus edd. sed circum euphoniæ causa præstuli ex Voss. 3.' Burm. *Circæ* rectum pronuntiat Lachm.—40 '*Rictibus vel Lusibus* Guy. Prius non sapit elegantiam Franco-gallorum nostræ ætatis. *Dentibus alterius* Heins. *Quo Palat. 1.* Barth. *Alterius* Perr. v. c. tres Vat.—41 '*Nec* Posth. Brix. Venet. quod Broukhnsio præplacet. *Non* eest. libb.' Barth. '*Nec* Colot. Neap. Vat. 1. Heinsian. Voss. et reliqui. *Non* in plerisque priscis edd. *Delectant* Ask.' Burm.—42 *Negare* damnat Burm. quod in Mental.—43 '*Blendi* unus Reg. pro *mundi*. Male. Recte porro dicitur

NOTE

Fac, inquit, ut Iole, et Amycle, quæ sunt ancillarum nomina, sæpius ingerant tibi recolantque Calendas Aprilis, tuumque diem natalem Idus esse Maïas, quia nimirum diebus illis munera mitti solebant. Unde Virg. 'Munera mitte mihi; meus est natalis, Iolla.' Idibus etiam Maïis natus dicitur Mercurius. Martial. 'Maïæ Mercurium creastis Idus.' Mirum est a Propertio hoc in loco fuisse præteritas silentio Kalendas Martias, quæ Juvenali dicuntur fœminæ: 'Munera fœmineis tractas secreta Kalendis.' Ovid. Art. 1. 'Sive dies suberit natalis, sive Kalendæ Quas Venerem Marti continuasse juvat.'

30 *Semper habe morsus*] Livores in-

telligit, quos mordicis impresserit amator. Sic etiam Ovid. 'Ille viri videat toto vestigia lecto, Factaque lascivis livida colla notis.'

41 *Medæ probra sequacis*] Noli, inquit, convicia maledictaque probrosa jactare in amatorem, quibus libidinæ furens Medea usa est in Jasonem; sed potius adhibe blanda verba, quibus Thais a Menandro celebrata, ad servos amatorum mitigandos, utebatur. Vel sensus est: noli tu prior rogare amatorem, ut fecit Medea, quæ prius est Jasonis amore succensa, quam ipse de illa amanda cogitaret: unde meruit per contemptum a Jasono repudiari.

43 *Thais pretiosa*] De Thaïde me-

In mores te verte viri : si cantica jactat,

45

I comes, et voces ebria junge tuas.

Janitor ad dantes vigilet : si pulset inanis,

Surdus in obductam somniet usque seram.

Thais pretiosa. Beroaldi *prædosa* non placet. Minus multo Gebhardi *spatiosa*.
Broukh. '*Blandi Venet. Spatiosa* membr. Palat. *Speciosa* conj. Heins. et
sic Bon. et membr. Palat. Broukhusius in octo libb. *pretiosa* invenit, quomodo
et mei omni. habent.' Barth. '*Speciosa* in Perr. v. c. duob. Vat. Exc. Scal.
Leid. 2. Voss. 1. 3. et Dorv. 2. quod cum in suis codd. quoque reperisset Geb-
hardus, male conj. *spatiosa. pðosa* in Dorv. 1. i. e. *prædosa*, ut clare in Vat. 1.
quod in aliis codd. etiam a se inventum placuit Beroaldo, sed recte Broukh.
vulgatum tueretur. Markl. emendavit *Sis potius*. Dein pro mundi male Reg.
Blandi, et pejus *nudi* in uno Vat. *Meandri* vitiose Voss. 3.' Burm. Nostram
lect. dant B. B. B. L.—44 '*Comis amica* Guy. Gallica urbanitate. *Meccha*
Venet.' Barth.—45 'Ita omnes libri : neque obstat Latinitatis ratio. Tamen
verior mihi lectio videtur, quam reponit Heinsius ad Ov. Rem. Am. 334. *si*
brachia j. ... Non possum quin ambabus manibus amplectar bellissimam
Viri magni emendationem.' Broukh. '*Cantica* omni. libb. teste Broukh.
et sic quoque mei, præter Gött. *Brachia* in context. recep. Broukh. re-
clamante Vulp. *Cantica jactare* dicitur ut II. 8. 16. '*verba superba* ja-
cere.' Barth. '*Morem* Voss. 3. Tu v. Voss. 4. *Brachia* a nullo cod. aut ed.
vetusta confirmatur. *Cantica* defendunt etiam et probant Markl. Cuningham.
in Horat. Bentl. p. 254. Boltins Sylv. Crit. p. 80. et Vulp. [et Struchtmeyer.
p. 157.] Burm. *Cantica* defendit Lachm.—47 '*Pulset* Leid. 2. Voss. 3.
Legend. videtur *ad dantem*, nempe amatorem, si grande ferat pretium; nisi
dantes studio dixerit, ut divites et munificos numero plures admitti innuat,
inanem vero vix unum et alterum.' Burm.—48 '*Pro obductam* lego e Voss. 4.
abductam, non vero cum Heins. *adductam*. Markl. in *obducta sera* intelligebat
pro, obducta sera; vel, ad aut juxta seram obductam.' Id. *Obductam* dant

NOTE

retrice Athenienai supra dictum est. Dicitur autem '*pretiosa*,' quia grande pretium exigebat ab amatoribus.

44 *Comica macha*] Dicitur, quæ in comædiis inducitur.

Ferit astutos Getas] Deludit, emungit, malo dolo et damno afficit versutos Getas, h. e. servos, ut dicitur III. 3. '*Qui volet ansteros arte ferire viros.*' Geta porro et Davus apud Comicos nomina sunt servorum, ut Lydus, et Syrus, qui ita dicebantur a nominibus populorum ex quibus erant orinndi; ut testatur etiam Strabo lib. VII. Donatus in Adelph. '*Infidelis servus in comædiis vel Syrus vel Geta.*'

45 *In mores te verte viri*] Gere morem amatori. Morum enim simili-

tudo, ac morigeratio conciliat amorem.

47 *Janitor ad dantes vigilet*] Janitor excubet ac paratus sit fores aperire dantibus, et quibus manus fecundior ac gravior siet: ut ait Plautus. Si vero quis inanis, cui manus sunt steriles, qui nihil affert, fores pulset, tunc idem janitor ocellusa semper sera foribusque obstructis dormiat. Tibull. I. 5. '*Heu canimus frustra, nec verbis victa fatiscit Janua, sed plena [nummis] est percutienda manu.*' Unde et illa apud Plant. in Psend. I. 3. '*CA. Nihilne te mei miseret? BA. Inanis cedis.*' '*CA. Ecquid te pudet? BA. Ted amatorem inventum esse iuanem, quasi cassam nucem?*'

Nec tibi displiceat miles non factus amori,

Nauta nec attrita, si ferat æra, manu;

50

Aut quorum titulus per barbara colla pendit,

Cretati medio cum saluere foro.

Aurum spectato, non quæ manus afferat aurum.

Versibus auditis, quid, nisi verba, feres?

Auri rationem habeto, non curans qualis manus aurum offerat; carminibus auditis,

B. B. B. L.—49 'Passerat, e snis proferi modo factus: quæ etiam lectio est Groning. ac Borr. Non displicet vulgata. Tamen et istam tneri possis collatione Ov. III. Amor. 3.' *Bronkh.* 'Non f. Dresd. ut et sinceriores edd. Brix. Venet. Vulp. Gött. Modo f. Aldd. cett.' *Barth.* 'Non tibi v. c. Frut. Modo f. Perr. v. c. Vat. 2. Non f. Heinsian. Mentel. Voss. Palatt. et C. Com. et edd. priscae.' *Burm.* 'Non f. dant B. B. B. L.—50 'Scribe neque att. librariorum in talibus negligentium nulla ratione habita.' *Lachm.* qui multa de hac emend. loquitur.—52 'Cretati ante Passeratium in mentem venerat Jano Durantio Casellio 1. Variar. 10. omnino recte. Alii 'gypsatos' dixerunt, quod tantundem valet. Huic emend. alicubi calculum suum ad-jecisse scio Gronovium. J. Rhodius *calatos* exponit, canterio inustos, ad Scribon. Larg. p. 310. quod huic l. bene ut conveniat, vix mihi patior per-suaderi.' *Broukh.* 'Celati veteres libri, ed. Brix. Venet. et Colin. *Celati* Ald. 1. et Cant. *Celati* Dresd. Ald. 2. Mur. Græv. Vulpii edit. qui Scalligero sunt *σκαλαστέροι*, signati, creta in pedibus notati; Rhodio vero et Vulpio canterio inusti, stigmatizæ. Sed, quoniam tales fugitivi vix prostabant cuiquam, sed in ergastula detrudebantur, magno opere sese commendat emendatio Passeratii: *Cretati* edit. Gött. probata. *Celati*, *Clamati*, *Elati*, *Venales* commendabat ex ingenio suo Heins. *καταβύ ἐσπρής*. *Saluere* Dresd.' *Barth.* 'Pro *Cretati* in omni. fere codd. et edd. antiquis legitur *Celati* vel *Celati*. Perperam *Elati* legend. videbatur Heinsio ad Val. Fl. II. 270. et Advers. 1. 2. p. 20. qui præterea N. Prop. p. 749. conjecit *Calati* vel *Clamati*, ant. denique *Venales*. In Voss. 1. *siluere*. In Neap. Leid. 2. Voss. 3. 4. Dorv. 2. *saluere*, quod prætuli pro *salieræ*, ut edidit Bronkh. et passim in aliis locis Vett. probaverunt VV. DD. Rhodius servos *calatos* exponit: canterio inustos; quod huic l. non convenire recte censet Bronkh. Bronkh. edidit *Cretati*, ut in ed. Græv. etiam correxerat Markl. quod firmare potest Juvenal. 1. 111.' *Burm.* *Cretati* optimam correct. vocat Lachm.—54 'Post hunc vs. in Bon. Gnarn. Dresd. Ed. pr. et Brix. sequitur distichon ex 1. 2. 1. 'Quid juvat ornato, cet. nimirum ad oram paginæ a quopiam hic appositum, illustrandæ vocis *Com* (vs. 55.) gratia, oscitans librariorum in contextum invexit.' *Barth.* 'Feram in Voss. 3. Post hunc vs. in Perr. v. c. Exc. Mod. Voss. Reg. 2. Askew. meo utroque et prisca edd. inseritur primum distichon 1. 2. sed *Com veste novare sinus* legitur in Perr. v. c. *Tenere* in Regio et edd. prisca. Id autem inde provenit, quia hic *Com* vestis mentio.' *Burm.*—

NOTE

49 *Nec tibi displiceat miles]* Præcepta sunt infamis lenæ, quæ puellam docet neminem a se excludendum esse, quicumque ille sit, qui stipem, aut æs, seu pretium afferat, etiamsi sit nauta, miles, vel etiam gladiator, servus, ac mancipium, cui pendeat e

collo titulus regionis, artis, et pretii.

52 *Medio cum saluere foro]* Mancipia, dum venalia prostarent, in foro saltare ac discurrere circum turbam solebant, ut qui, qualesque essent, cognoscerentur.

Qui versus, Coe dederit nec munera vestis,

56

Istius tibi sit surda sine arte lyra.

Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus,

Utere, ne quid cras libet ab ore dies.

quid præter inania verba referes? Qui tibi solummodo carmina dederit, non vero dona vestis Coe, istius tibi nil cithara rudis et indocta. Dum tibi calet sanguis, dum ætas tua rugis est immixta, utere: ne dies ullus prætereat amore vacuus. Ego con-

55 Quid Dorv. 1. Choe Guarn. Dederat Voss. 3. Ne m. Voss. 1. Vestis legend. opinatur Broukh. qui recte addit, censente Burm. vulgatam ferri posse.—56 [*Ipsi*us .. sine arte] Melius Groning. *Istius* .. sine ære: neque Scalligere displicebat.' Broukh. '*Ipsi*us edd. Brix. Venet. Aldd. Scz. cett. S. ære Dread. Brix. Venet. Aldd. cett. S. ære edd. Vulp. Gött.' Barth. '*Istius* .. ære reposui ex Borr. Voss. 1. 4. meo 1. et omn. edd. vetustis, licet ære ediderit Broukh. ut in Palat. 1. et C. Com. idque dedit in sua ed. Cantornia. *Ære* etiam in Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. et Neap. Ask. era. Sed ære recepi, quod veram lect. esse affirmat quoque Wakker. Amœn. Lit. p. 105. *Ære* Mental. *Ære* Leid. 1. *Ipsi*us in omn. fere codd. et edd. prioribus. Cett. in Dorv. 1. hic va. locum suum mutaverat cum secundo huj. El. versa; ubi hanc non minore librarij incuria habet insertum.' Burm. *Ære* rectam esse judicat Lachm.—57 '*D. r. integer: annis Utere* Brix. manifesto e l. communi.' Barth. '*Veniat sanguis corrupte* in Voss. 1. *D. r. integra frens est, vel, d. r. integra es, annis Utere* coniecit Heins. in N. Prop. p. 749. Titius Locor. Controv. II. 8. ex libro Marcelli Cervini ejusque coniectura affert *integer, annis Utere*; ut *sanguis integer rugis* dicatur, quod Latinitatem admittere, recte negat Villomarus Animadv. in Titium p. 33. *Annis* cod. Pont. et Vat. 2.' Burm.—58 '*Ne quis est liber amore dies*]. Hæc verba, ut ut sensum faciunt non omnino malum, et ferri posse videntur, tamen sunt spuria ac supposititia. Unde nosti? inquires: nam, si in iis libris, quos tu consulisti, non extant, potuerunt sane extitisse in aliis, quorum ad te usus non pervenit. Ita est. Verum ego te ad ipsum mangoni cubile ducam: Volscus, qui omnium primus ausus est manum admovere Poëtæ nostro, sæpe interpolatricem, bis vel ter salatiferam, sic notatum reliquit in Commentario suo: '*Ita scriptum in vetustis codd. observavimus, Ne quid cras libet ab ore dies: sed ab eo cum adeo atque salebrosum videtur, ut rectius legi videatur, Ne quis est liber amore dies.*' Ea fuit istorum temporum libertas, an licentia, ut mutarent audacter quicquid non intelligebant; et explorant de suo si quam offendiissent lacunam. Profligatis Volsci affanibus eo unde infelicem pedem attulerant, in sedem suam reponamus genuinus Poëtæ nostri verba, addicentibus octo libris vetustis. Hanc tam elegantem tamque bellam lectionem cum ad oram sui cod. notasset Marcellus Cervinus, multorum olim Mss. possessor, postea eam quasi pro conjectura Cervini examinandam eruditiss obtulit Titii stupor II. Locor. Controv. 8.' Broukh. '*Ne quid cras libet ab ore d.* Broukh. in octo libris et Vulp. in Ed. pr. scriptum invenire: neque aliter Guarn. nisi quod pro ne substituit nec. *Ne quid cras libet ab o. d.* Dread. Lect. vulg. *ne quis, vel nec quis est liber amore d.* quam et Cant. exhibet, est ab A. Volco.' Barth. '*Ne quid cras libet ab ore d.* confirmant omnes codd. quo tendant et scripturæ corruptæ. Qui *cras libet* Mental. Quid *cras libet* Heinsian. *Ne quid cras* Vat. 2. sed in ceteris ne vel *nec quid cras libet*, ut in Neap. v. c. Fruterii, Borr. Groning. Ask. Leid. 1. tribus Voss. Dorvv. et meo 1. in quo tamen *libet*, ut in Leid. 1. Volci vero interpolationem, qua rectius ei legend. videtur *ne quis est liber amore dies*, rejecit Broukh. quanquam a genio Propertii abhorre non ausim dicere.' Burm. '*Sant.* in Obs. ad Loca Vett. Poët. Latin. (vid. Beck. Commentarii Soc.

Vidi ego odorati victura rosaria Pæsti

Sub matutino cocta jacere Noto.

60

His animum nostræ dum versat Acanthis amicæ,

* * * * *

speciosæ rosaria Pæsti suævolentis ad Notum mane flantem adorta decidens. Dum Acanthis mentem amica nostræ his vocibus agitat, [illius ossa dinumerata sunt per

Lips. Philol. Vol. I. P. II. p. 152.) monet, lectionem *ne quis eat liber amore d. Volusco* auctori vulgo ascriptam, esse conjecturam Domitii in 'Elucubratione in quædam Propertii loca,' subjuncta Commentario in Ovidii Sapphonem et Statii Sylvas Romæ 1475. certatim probatam Italis, ab illaque suis exemplaribus ascriptam, ut Rhegiensi; a Volusco autem inde sive a. 1487. repetiisse editores. Probat Santenius lectionem codicum a Bronkh. receptam. *Kuis.* Illam lect. dant B.B. B. L.—59 *Adorati* ex Mod. Exc. notavit Heins. Habet Dresd. *pæsti*.—60 '*Cuncta vult Wakker.* p. 106. quod multo deterius est. Cum adurere ventus dicatur flores, non video cur illud *cocta* locum habere non possit.' Barth. '*Cuncta Wakker. Stricta Eld.* sed *cocta* defendere possunt ea, quæ notavit Salmas. ad Lamprid. Alex. Sev. cap. 59.' *Burm.*—61. *Hic animus Guarn. His animus Neap. Mentel. Vosa. 1. 4. Dorv. 1. His animos nonnulli codd. et Venet. ap. Barth. et sic legit Passerat. inf. ad 7. 11. His animis Burm. et pr. edd. His animam in aliis. His animum Borr. Animum vestræ Groning. Nostram lect. dant B. B. B. L.*—62 *Per tenues ossa sunt numerata cutes.* Hic versus, qui etiam in Bon. Guarn. Dresd. Heinsianis, Brix. Venet. Aldd. Colin. Gryph. cett. Maïtt. haud dubie a nebulone quodam confictus, ad explendam lacunam, abest ab editis. Mar. Græv. Vulp. Gött. Etiam antiquissimæ 4. edd. Cant. ed. hunc vs. spurium exhibent.' Barth. '*Lacunam omnes fere codd. et edd. antiquæ absque ullo hiatus indicio sic supplent: [Vid. sup.] Somnium monachi otiosi esse Broukh. ascripserat, neque hic versus yphoros Scaligero videbatur. Sed f. tamen hic pannus insititius non est, et suspicionem præbere possit, unum et alterum excidiisse verum, in quibus subitam, sed optatam lenæ mortem descripserit. Ponamus, illorum, qui desiderantur, versuum hunc ultimum fuisse Ossaque per &c. Id proverbii speciem habebit, quo macilenti, famelici, et ætate exhausti dicuntur vix ossibus hæerere, non nisi ossa et cutem esse, vel eutem ossa inspicienda perlucere. Sensum quidem assequi, sed non ipsos Propertii versus ex tenebris excitare, quis posset, si hoc vel simili modo interpolare liceret: His animum, &c. Ipsa repentino corrui icta malo: Concidit exsuccus macie consumpta medullas Ossaque per tenues &c. Sed hæc tantum exercituli poetici causa a me scripta sunt.'* *Burm.* Hunc vs. recte ejectum censet

NOTÆ

59 *Rosaria Pæsti*] Præstam est opidum Lucanæ, rosetis inclytum, unde rosæ Præstanae maxime laudantur, quæ nimirum dicuntur bis in anno nasci, mense scilicet Maio et Septembri.

60 *Sub Noto*] Notus, qui et Auster, ventus est floribus infestus. Statius Sylv. III. in lacrymis Hetrusci: 'Punbentesque rosæ primos moriuntur ad

Austros.' Idem quoque Statius Theb. VII. 'Ut cum sole novo tristique rosaria pallent Usta Noto.'

61 *Acanthis*] Nomen est lenæ hoc in loco; nam alias etiam est avicula, alio nomine dicta Carduelis.

* 62 *Per tenues cutes*] Ita macie confecta erat, ut tota pelluceret, ossaque facile numerarentur.

Sed cape torquatæ, Venus o regina, columbæ.

Ob meritum ante tuos guttura secta focos.

Vidi ego rugoso tussim concrescere collo,

65

Sputaque per dentes ire cruenta cavos :

Atque animam in tegetes putrem exspirare paternas.

Horruit argenti tegula curta foco.

tenuem pellem.] Verum, o Venus regina, accipe jugulum torquata columba ad aras tuas mactatum propter tua erga me beneficia. Ego spectavi tussim in ejus faucibus rugosis densari, sputaque sanie mixta per cariosos ejus dentes effluere, ipsamque animam putridum in patrias tegetes exhalare. Exigua pergula frigenti foco talem

Lachm. et ejiciunt B. B. B. L.—67 'Non displicet Gebhardi *exspatere*. Vid. Ov. XII. M. 256. Sen. Herc. Et. 1469. Plura subjiciet Justus Zinzerlingus Promuls. Crit. cap. 14. unde disces, certam esse Gebhardi conjecturam, non arbitriariam. Ceterum *tegetes paternas* valde mordaciter dixit Poëta, obijciens lenæ mendicitatem hæreditariam. Beroaldus et Passeratius proferant e libb. *tegetes patentes*. In nostris nihil tale offenditur: et friget sane, ac languet.' Broukh. 'Exspatere est ex emend. Gebhardi, a Broukhusio, quod mireris, (est enim fere iniquior Gebharde,) in contextam orationis seriem recepta. Broukhusium sequitur Gött. *Exspirare* Vulpus revocavit jure.' Barth. 'Omnes libri scripti et editi *exspirare* tuentur, et confirmat locus Virg. *En.* xi. 888. nec *sputa* et *exspatere* conciane ponuntur. Leid. 2. *expiare*. In meo 2. *tegetes paternas*. Male in tribus Vat. Beroaldi et Passerat. codd. *patentes*.' Burm.—68 'Omnino restituend. *teg. c.*' Broukh. 'Terruit *alg. pecula curva* Posth. *Pecula curva* quoque Guarn. et edit. Brix. Aldd. Colin. cat. *Pergula curta* Palat. et C. Com. *Pergula curva* Vat. Bon. Dread. *Horruit et alg. pergula curta* Venet. In quibusdam etiam esse *percula* et *parvula* testatur Broukh. *Tegula curta* quoque Vulpus se olim jam legisse et addidisse monet. *Pertica* volebat Beroaldus, exponens de ligno foco imposito.' Barth. 'Pecula curva Borr. Groning. Heinsian. Leid. 1. et edd. priscæ. *Pecula curta* Vat. 2. *Pecula curva* Voss. 4. et mens 1. et sic in Regg. et Colb. *Pergula, pecula*, vel *parvula* hic variantur. *Pergula curva* Ask. *Pertica curta* Colot. Vat. 5. *Pergula curta* in trib. Vat. et Perr. v. c. *Percula curva* in Leidd. Voss. 3. et meo 2. in cujus marg. pro varia lect. *parvula*. Scaliger *pergula* præfert. Vera lect. est *tegula curta*, ut recte cum Salmas. ad Terull. de Pall. p. 296. et Heinsio ad Ov. F. II. 645. recepit Broukh.' Burm. Hoc bene

NOTÆ

63 *Torquata columba*] Columba dicitur 'torquata', ejus collum vario colore veluti torqui distinguitur. Juncunda quidem Veneri victima columba, cui est sacra, ut III. 3. 31. dictum est.

68 *Horruit argenti tegula [pergula]* Pergula locus est apertus, multis e lateribus aërem excipiens, atque etiam aliquando extra parietem et tectum porrectus, partim tectus,

Delph. et Var. Clas.

Propert.

partimque sub dio expositus. Pergula dicitur etiam locus idoneus rebus venalibus exponendis, idemque est quod officina, tabernula, seu tuguriolum, &c. Utroque autem modo convenit infelici lenæ sorti, quæ domum non haberet, sed in pergula frigidissima, seu in tuguriolo, ubi villissima scorta produxerat, animam efflaret.

2 U

Exequiæ fuerunt rari furtiva capilli

Vincula, et immundo pallida mitra situ,

70

Et canis in nostros nimis experrecta dolores,

Cum fallenda meo pollice clatra forent.

Sit tumultus lenæ curto vetus amphora collo :

Urgeat hanc supra vis, caprifice, tua.

lenæ exitum exhorruit. *Exequia fuerunt paucorum ipsius crinium ligamina, sordidague putri squalore mitra, catulaque meo malo nimium rigil, si quando fores essent furtim manibus meis reseranda. Antiqua ciliisque amphora brevi collo sit lena sepulcrum; illudque, o Caprifice, pondus tuum desuper incumbens opprimat. Qui-*

repositum iudicat Lachm. et dant B. B. B. L.—69 *Fuerant* plerique codd. et edd. vetustate: et dat Lachm. *Fuerunt* reponend. jubet Bronkh. et responunt Passerat. B. B. B. Gött. *Fuerint* Græv. *Exequias* ierant Heins. Advers. 1. 2.—70 'Situ pro situ male in Voss. 1. *Pallida* in omn. codd. et edd. *Pallia* Neap. Heinsio tamen *squalida* placebat, quæ voces frequenter commutantar. Bronkh. *pallida* propugnat, sed patrus mens ad Lucan. v. 628. *squalida* præfert.' *Burm.* Suam lect. defendit Knib.—71 *At* Exc. Mod. Dorr. 2. *Canis* Aldd. Colin. cett. *Experrecta* Guarn. Dresd. Neap. Borr. Ask. Leid. 2. Voss. 1. 4. Dorr. 2. *Burm.* 1. 'Expectata Leid. 1. Voss. 3. et Dorr. 1. pro *experrecta*, ut bene in vetustis edd.' *Burm.* Id dant B. B. B. L.—72 'Libri fore *cultra forent*, vel *coltra*: unde Scaliger faciebat *claustra*: non male. Beroaldus mutaverat in *clathra*: atque eo ducere videtur unus Reg. in quo *caltra* legitur; unusque Colb. qui *clara* habet. Sed negat Caper grammaticus *clatra* dici, et *clatros* tantum agnoscit, in libello de Verbis Dubiis.' *Broukh.* 'Cultra Bon. Guarn. Brix. Cultra Dresd. cum Ed. pr. Quæ firmant emendationem Beroaldi, a Mureto, Græv. et Lond. receptam, licet Grammatici *clathros* tantum agnoscant. *Claustra*, quod est in Aldd. cet. probat Scaliger, cujus in libro *culta* reperiebatur, unde *claustra* et *claustra* formatum credit.' *Barth.* 'Coltra Mentel. Culta in Leid. 2. Cultra in Borr. uno Reg. Voss. 3. 4. cum meo 1. Clara in Reg. 2. Cultra Voss. 1. Sed *cultra* in Perreii, Neap. Vat. 2. Colb. Dorr. et meo 2. unde vera lectio patet *clatra*, ut in Colot. et Vat. 1. legitur, et sic jam Beroald. vel *claustra*, sed alteram lect. præfert, cui propter Capri auctoritatem non auscultavit Broukh. sed vid. Scheffer. ad Petron. cap. 56. p. 279. et Heins. ad Sil. 1. 569. et ad Claud. Cons. Stilic. 11. 272. Volscus autem totum hoc distichon adulterinum pronuntiat, nulla tamen ratione addita.' *Burm.* 'Clatra legend. videtur, nisi quod grammatici *clatros* tantum dici contendunt.' *Lachm.* *Claustra* dant B. B. B. L.—73 'Cincto vel cinto Voss. 1. et Groning. unde trito Heins. Sed improprie dictum videtur, ut amphora vetus collo trito totus lenæ tumultus sit. Legend. videtur *Sit tumultus*.' *Burm.*—74 'Hunc in plerisque codd. et edd. prisca. Heins. conj. *Urgeat hunc umbra vis, caprifice, tua*.' Id. 'Hanc ex mero typographi Broukhusiani errore provenisse suspicor. Certe omnes, quos vidi, ante Bronkhusium, et ap. Burmannum manuscripti plerique (ita semper loquuntur, ubi 'omnes' dicere debebat) hunc.'

NOTE

69 *Exequia*] Describit lenæ funebrem pompam, in qua nihil fuit præter capitis vittas furto partas, mitram putri situ squalentem, et catulam Poëtæ infensissimam.

74 *Caprifice*] Arbor est caprificus,

quam nasci dicunt in saxis sepulcrorum consuevisse. Diciturque alio nomine ficus sylvestris. Isidorus XVII. 7. ait: 'Caprificus appellata eo quod parietes, quibus innascitur, carpit. Rumpit enim et prodit e late-

Quisquis amas, scabris hoc bustum cædite saxis, 75

Mixtaque cum saxis addite verba mala.

cumque es amator, duris tumulum hunc lapidibus obrue, et una pariterque cum lapidibus adijunge maledicta.

Lachm. *Hanc* dant B. B. B. *Hunc* legere Brix. Venet. suam, et Aldd. monet Barthius.—75. 76 'Livin. malebat *cædite*: quod verum est. Firmant duo codices Gebhardi, qui habent *addite verba mala*, quod et Livin. conjecerat.' Broukh. 'Cædite Brix. Aldd. cett. Cædite Dresd. Venet. Bronkhusium sequitur Vulp. et Gött. *Adjice* Palat. membr. Venet. *Addite* Palat. papyr. et C. Com. *Addito* Aldd. cett.' Barth. *Cædite* tuetur Lachm. qui *addite* verissimum vocat. Nostram lect. exhibent B. B. B. L. 'Amat male in meo l. Cædite et mox *adjice* in plerisque codd. et edd. antiquis, quod mutarunt, quia id requirere vocem 'Quisquis' putabant, cui tamen plurale sæpiissime adijungitur; recte ergo jam Livin. monuit, *cædite* et *addite*, non *cædite* et *adjice* legend. esse, vel *addite*, ut in vetustis edd. *Huic bustum* Heins.' Burm.

NOTE

bria quibus concepta est. Alii, quod tauri collum circumdetur, ejus ferofiscus arbor ejus remedio fecundetur.' ciam adeo mitigari, ut immobilem De caprifisco vide Plin. xv. 19. et eum præstet.
xxiii. 6. ubi scribit, si caprifici ramo

ELEGIA VI.

DE PUGNA ACTIAOA NAVALI.

SACRA facit vates; sint ora faventia sacris,

Et cadat ante meos icta juvenca focos.

Poëta rebus divinis operatur; sacris faveant lingua, bosque procumbat ad aras

'De sacrificio inscribitur in Perr. v. c. Regg. Colb. Borr. et meo 1. Præcedenti connectitur in Dorv. 1. et meo 2. [Etiam Dresd. post vs. 10. incipit novam El. præmissa epigraphe, *De navali bello Caesaris*] in quibus post vs. 10. nova incipit El. præscripto titulo *Ad Jovem*; in meo 1. *De Actica* (scrib. *Actiaca*) *victoria et templo Apollinis*: decem priores vv. etiam in aliis codd. et edd. priscis separatim editi cum epigraphe, *De sacrificio*: reliqua aliam quoque Elegiam *De Cesare* inscriptam constituunt. Sed jam in ed. Volsci omnia uno tenore juncta exhibentur, ut in Aldd. Junt. ceterisque, in quibus titulus est *De pugna Actiaca navali*.' Burm. Juncta omnia habent B. B. B. L.—1 *Facis v. sunt* Guarn. Voss. 1. 4.—2 *Et cadit* in Dorv. 1. et meo 2. *En cadit* legebat Markl. *Tuas* Voss. 4. *Pedes* pro

NOTE

1 *Sacra facit vates*] Augusti laudes cantaturus, victoriamque navalem ab ipso relatam ex Antonio ac Cleopatra, *Egypti regina*, ad Actium promontorium celebraturus, silentium indicit Poëta. 'Sacra' porro 'facere' et sacrificare idem sunt.

Ora faventia sacris] 'Favere,' inquit Festus, 'est bona verba fari, quo veteres poëtæ pro silere usi sunt,' Servius in illud *Æn.* v. 71. 'Ore favete omnes,' ait: 'Apto sermone usus est et sacrificio et ludis. Nam in sacris taciturnitas, in ludis nece-

Serta Philetæis certent Romana corymbis ;
Et Cyrenæas urna ministret aquas.

a me excitatas mactata. Versus Romani contendant Philetæis corymbis, urceusque

focos pro varia lect. in Exc. Scal.—3. 4 ‘Libri omn. scripti *Philippæis* habent: quem errorem feliciter emendavit Volscus, minime privandus sua laude: quanquam hanc laureolam sibi vindicavit Beroaldus: inique profecto, si standum erit fide M. Antonii Sabellici in Dialogo de Latine Lingue reparatione. ‘Acutior,’ inquit ille, ‘[quam Petrus Marus] in Poëtis explicandis, cultiorque, meo iudicio, Antonius Volscus, et ipse Pomponii auditor, diligens in Nasonis Heroidibus, sed in Propertio diligentior. . . . Sunt qui Philippum Beroaldum Bononiensem et ipsum in Propertium Commentarios elegantissime conscriptos aut jam edidisse dicant, aut non multo post etiam editurum: sed de his, quæ nondum vidimus, quid dicam, nihil habeo.’ Vides Beroaldum fuisse tempore posteriorem. Itaque, si Volsci laborem non viderat, potuit certe vidisse. Pro Cera legend. omnino cum Scaligero *Serta*. Passeratius e vet. libro profert *Edra*, pro, *edera*. Eam ego *edram* veteri isti libro libens redonatam volo. *Certent* etiam legitur in nostro 1. non *certet*: quanquam neque hoc dammandum; sed licuit, opinor, nonnunquam variare orationem.’ Broukh. ‘*Cera certet* vulgg. Brix. Ven. et Aldd. cet. *Serta certent* ex emendatione Scalig. quam et editio an. 1582. exhibet, sed in editione an. 1600. reduxit rō *Cera*, et in Castigatt. ait posse hanc vocem de cerea imagine Poëtæ intelligi. *Philippæis* omnes libri scripti. *Philetæis* erudite ac feliciter emendavit Volscus. *Corimbis* Bon. *Minister* Ald. 2.’ Barth. ‘In omn. codd. et edd. ante Volscum inepte legebatur *Philippæis*. Optime et verissime Volscus emendavit, *Philetæis*, ut legitur in Vat. 2. in quo *Philethæis*, et 5. in quo *phileiteis*. Codicibus tamen vetustis deceptus, scribebat *Atque Cyrenæas*, ut legitur etiam in Perr. v. c. et duobus Vat. Præterea codd. *Cera P. certet*, quod in omnibus ante Scaligerum edd. legitur, qui recte substituit *Serta*. Male Editor Elect. Etonens. Major. *E’dra Philetæis certet* ex vet. libro Passeratii legit, recte castigatus a Schraderō Emend. p. 98. *Cireneus* male in

NOTE

sarius favor est, quem propter plausum futuri spectantibus dat. Favet autem ore quis etiam per taciturnitatem. Horat. Od. III. 1. ‘Favete linguis.’ Sen. de Vita beata c. 26. ‘Hoc verbum,’ [favete linguis,] ait, ‘non, ut plerique existimant, a favore trahitur; sed imperatur silentium, ut rite peragi possit sacrum, nulla voce mala obstrepente.’ ‘Favere’ igitur ‘linguis,’ et ‘ore favere’ apud poëtas aliosque scriptores, idem est ac silere.

3 *Serta* [*Cera*] *Romana*] Scaliger legendum esse censet, *Serta Philetæis* &c. non, *Cera*. Veteres autem libri dicuntur habuisse *Edra* pro *Edera*. Si igitur cum Scaligero legas *Serta*, sensus erit: Corona Romana certet coronæ Philetææ. Dicitur enim Ser-

ta, æ, genere fœminino, sicut et aertum, i, neutro: ut supra notavimus ad II. 33. ‘Cum tua præpendent demissæ in pocula sertæ.’ Si vero *Cera* legatur, versus Romani significantur; vel quia in cera, tabulisque, quæ etiam III. 28. dicuntur ‘cera,’ scribebantur; vel quia imagines poëtarum apud Romanos erant ceræ, quæ et hedera coronabantur. Si denique veteres codices secutus legas, *Edra*, pro *edera*, sensus erit planus et apertus.

Philetæis corymbis] Philetam poëtam significat, cui se semper atque etiam comparare affectat Propertius.

4 *Cyrenæas aquas*] Fontes nimirum, ex quibus Callimachus, Cyrenæus, bibit, vel quibus Musis sacra fecit.

Costum molle date, et blandi mihi thuris honores; 5
 Terque focum circa laneus orbis eat.
 Spargite me lymphis; carmenque recentibus aris
 Tibia Mygdoniis libet eburna Cadis.
 Ite procul, fraudes: alio sint aëre noxæ;
 Pura novum vati laurea molliit iter. 10

Cyrenæas lymphas effundat. Gratum præbete costum, jucundique thuris munera, ac ter aram circumeat orbis laneus. Aquis me perfundite, et novis altaribus e Cadis Mygdoniis eburnea tibia versus canat. Longe hinc abcedite, perfidia, sint alio sub caelo culpa; caula laurea facilem poëta reddit viam hactenus non tritam. O

Leid. 2. et meo. *Cirreneas* Borr. *Atque Cyrenæas* in Perr. v. c. et duobus Vat. ut primam in hac voce corripit Catull. vii. *Urna minister* in Rhag. Ald. Junt. et Collin. sed jam in Venet. 2. *ministrat* excusum. *Ministrat* in meo 1. *Burm.* *Philetæis* correxit verissime Volacius. Cera, ni fallor, mutari a Scaligero non debuit. *Lachm.*—5 *Munus* pro *thuris* Dorv. 2. *Turvis* Ask. *Burm.* 1.—6 *Laneus* Pocc. *Circum* Demater. per tmesin, Paralip. ad Rosin. iv. 9. Sed nihil opus, iudice Barth. Mutationis non necessariae, ait Broukh. gratiam faciamus Demetero.—8 *Gravis* est lapsus Hieronymi Magii 1. Miscell. 13. Ita laudat h. versum: *T. M. luget e. sonis*. Non potuisset hæc tam male legere, si vel obiter inspexisset librum auctoris laudandi. Adeo labilis res est memoria. *Broukh.* *Magius* laudat h. v. vitio memorie. *Modis* vult Heins. et quidem e vetusto cod. sed in libris *cadis* et *Cadis* scribitur sensu diverso. Illud nimirum vinum significat quod Diis libatur e cadis, secundum Beroaldum; hoc tibiam ipsam *Cadis*, quod dicitur ut *Crotalistria Phyllis* 8. 39. Posterior ratio potior videtur. *Barth.* *Modis* in Perr. v. c. Colot. et tribus Vat. et Markl. in marg. ed. Græv. legend. conjecerat. *Cadis* vero in ceteris codd. et edd. prisciis. Scaliger male censat pro *libet*. *Burm.*

NOTE

De Phileta et Callimacho dictum est ad iii. 1.

6 *Laneus orbis*] Laneas vittas intelligit, quibus armæ coronari ac præcingi solebant. Virg. Ecl. viii. *‘Affers aquam, et molli cinge hæc altaria vitta.’* Idem Virg. Æn. viii. *‘Velleribus nivels et festa fronde re-vinctum.’*

7 *Spargite me lymphis*] Hinc constat lustralem aspersionem etiam fieri consuevisse apud antiquos in sacrificiis superiorum Deorum, contra Macrobiū et Servium, qui censent aspersionem adhiberi consuevisse in sacris Inferorum, ablationem vero in sacris Superiorum. Ovid. etiam Fast. iv. Propertio concludit: *‘Bis caput intonsum fontana spargitur unda.’* Idem etiam Ovid. Fast. v.

de quodam Mercatore sene expiante: *‘Spargit et ipse suos lauro rorante capillos.’* Aspersione lustralis, qua se purgari putabant veteres, in sacris fiebat lauri ramo.

8 *Tibia Mygdoniis Cadis*] Hinc etiam constat sacris apud antiquos adhiberi consuevisse tibicines, ut etiam testantur Horat. Liv. Virg. &c. Vult autem Propertius sacris suis adhiberi musicam Phrygiam, quæ religiosior ipsi videbatur, cum dicit *‘Mygdoniis Cadis.’* Mygdonia nimirum regio est Phrygiæ, ubi etiam civitas fuit dicta Cadi, unde vox *‘Cadis’* hic est ambigua; significat enim et urbem, et doliā, quæ vasa sunt vino condendo servandoque idonea. Sed forsan pro *Mygdoniis Cadis* legendum est *Mygdoniis modis*.

Musa, Palatini reseramus Apollinis ædem :

Res est, Calliope, digna favore tuo.

Cæsaris in nomen ducuntur carmina : Cæsar

Dum canitur, quæso, Jupiter ipse, vaces.

Est Phœbi fugiens Athamana ad littora portus, 15

Qua sinus Ionæ murmura condit aquæ,

Actia Iulææ pelagus monumenta carinæ,

Nautarum votis non operosa via.

Huc mundi coiere manus : stetit æquore moles

Pinea ; nec remis æqua favebat avis. 20

Musa, celeberrimum templum Apollinis Palatini ; o Calliope, materia ista digna est tua ope et numine. Verus canuntur in laudem Cæsaris. O Jupiter, oro, ipse attendas, donec laudatur Cæsar. Phœbi portus est recedens ad Athamanas oras, qua parte maris Ioniæ fragores sinus recondit, Actiacum mare, Iulææ ratis monumentum, navigantium jam votis iter non difficile. Illuc totius orbis copiæ convenerunt, illo in mari classis ingens constitit, neque fausta ales utrimque remis favebat. Ex una parte

Modis esse glossema pronuntiat Kuin. 'Scribe Cadis litera initiali majore. Monuit Scaliger, quem Broukhnsius recte secutus est.' Lachm. Dant cadis Barth. Burm.—9 Sunt Guarn.—10 Aura pro Pura Borr. Mo- vit Mentel.—11 'Vid. ad init. huj. El. Inscriptio edd. Brix. et Ve- net. est De Cæsare. Referemus Bon. Brix.' Barth. 'Referemus multi codd. et pr. edd. Legend. reseramus.' Burm. 'Codices, ut videtur, omnes et impressi ante Beroaldum referemus. Recte. Ceterum hoc quoque Carmen Propertium Dierum vel Fastorum operi inserere voluisse suspicor ; quod in primis versus 67. confirmat, ultimo Carminis decimi similimus. Male certe Burm. hic tentat reseramus, quod nec Musæ neque Propertio convenit.' Lachm.—12 Furore Guarn.—13 Dic. Vat. 5. Duc. reliqui codd. et edd. vetust. quod verum esse pronuntiat Broukh.—15 Athamanta Voss. 1. Athamani Reg. Ask. et priscæ edd. Athamantia l. Dresd.—16 'Qua famis vel furus in Voss. 1. samis in 4. et Samos in marg. 3. Heins. sine idonea ratione legebat Est Ph. efficiens Ath. . . marmora c. a.' Burm. Qua Samis esse in Vat. notat Barth.—17 'Markl. ad Stat. Sylv. p. 307. et in Explic. Vet. Locor. post Ear. Suppl. p. 257. mendum in pelagus latere recte censuit, pro quo scriptum fuerit Leugas, h. e. Leucas. Ayrn. male pro pelagus legebat plangens. Actium Iulæa Guy. et Passerat. sed Actia monumenta jungenda sunt.' Burm. 'Markl. admodum ingeniose Leucas scribit : alia ad Horatium Carolus Fea tentasse fertur. Sed nihil opus. Una res viros doctos non videtur advertisse 'littora portus' jungenda esse.' Lachm.—19. 20 'Nunc mundi male in prr. edd. Conere Voss. 1. Coiere moles Heinsian. et Borr. Ne remis Dorv. 1. Favebit 2.

NOTÆ

15 *Athamana ad littora*] Athama-
nes populi sunt Epiri, Ætolis conteri-
mini, ut habet Strabo pluribus in lo-
cis, Lib. vii. et ix.

17 *Actia Iulææ monumenta carinæ*]
Ad Actium promontorium ab August-

to conditum est templum Apollinis,
ac oppidum cui nomen inditum est
Nicomolis, a victoria navali ex Anto-
nio in Actio mari relata ; quæ quidem
vocat Propertius 'monumenta Iulææ
carinæ,' h. e. Augusti.

Altera classis erat tenero damnata Quirino,
 Pilaque foeminea turpiter acta manu.
 Hinc Augusta ratis plenis Jovis omine velis,
 Signaque jam patriæ vincere docta suæ.
 Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus : 25
 Armorum radiis icta tremebat aqua.

classis erat addicta jam et adjudicata Quirino Teucro, spiculaque vibrata cum dedecore manu muliebri. Ex altera vero parte navis Augusta stabat velis auspicio Jovis impletis. Tunc demum ambos exercitus in arcus formam curvaverat Nereus, armo-

Favebat aqua Vat. 5. *Equis* in tribus Voss. sed *avis* recte in ceteris et antiquis edd. *Burm.*—21. 22 'Teucro' Mss. Broukh. etiam Dresd. et Brix. *Tenero* Ed. pr. ante Beroaldum. *Barth.* 'Teucro' in Neap. Vat. 1. Reg. 2. Colb. Groning. Harl. Leidd. Voss. 3. 4. vetustioribus edd. et cod. meo 1. ac 2. in cuius tamen marg. *tenero* pro varia lect. *Tenero damnata* Ask. Primus Beroald. *tenero* emendavit, laudante Broukh. In Mentel. legitur *taucro damnata Perino*, in qua scriptura quin verum lateat, nondum tamen a me inventum, nullus dubito. *Turpiter acta* præferendum videtur, quod licet rejecerit Broukh. tamen a Colot. tribus Vat. Voss. 1. Borr. Groning. Dorr. 1. Ask. [Dresd. et Venet. ap. Barth.] firmatur, et in ed. Ald. marg. conj. Heinsius. Non opus est cum Markl. legere *t. apta manu* pro, manui. *Burm.* 'Tenero d. Q. Hanc lect. Beroaldus non primum commentus est, quam dederant ante eum Calph. et Volscus. Non impugno: sed non deteriorem scripturam libri omnes exhibent hanc: *Teucro* ... *acta*. Ceterum mirabile est Burmannum in Leid. 1. *Teucro Quirino* legi narrare, e Mentel. autem, qui idem liber est, enotare *taucro damnata Perino*; [Tot et tantas lectionum inter sese discrepantias in Mentel. et Leid. 1. per totum Propertium a VV. DD. notatas vidimus, ut non possimus quin tandem dubitemus an idem sint codex. Idem quoque notatum volumus de Burm. 1. et Heinsian.] in quibus an Perilli taurus ex 11. 25. 12. huc translatus lateat ignoro: verum in eis latere, de quo Burmannus non dubitabat, pernego. Sed in versu minore difficilis structura est. *Acta* verum est. *Lachm.* *Apta* hic valet, aptata, ait Broukh. *Apere* est, comprehendere, ait Barth.—23 *Damnat* Burm. *Hic*, quod in Exc. Mod.—25 'Acies' Guarn. Dresd. *Pineus* Guarn. *Barth.* 'Acies' præter codd. Bronkhussii habent etiam Groning. Colb. Neap. Leidd. tres Voss. et meus uterque, sed *acies* in reliquis. An f. *acies geminas*? Antonii et Octaviani, ut dicat, utramque aciem ordinatam fuisse in formam Lunæ corniculatæ. [Recte, sed non ideo necesse est, ut legatur *geminas*. Kuin.] *Nereus* corrupte *Lineus* in Borr. Leidd. et Voss. in quorum 1. *meus* in marg. et ascriptum, 'L. Nereus.' *Nereis* in Voss. 1. et Dorr. *Nereis limerat* in Neap.

NOTE

21 *Tenero* [*Teucro*] *Quirino*] Trojanus Quirinus dicitur Augustus, quod ab Ænea Trojano originem traxerit. Testatur porro Servius, sicut etiam Suetonius, aliquando vocatum fuisse Quirinum Augustum. Hæc habet Serv. ad illud Æn. 1. 'Remo cum fratre Quirinus:.' 'Populus,' inquit, 'Romanus Octavio tria obtulit no-

mina, utrum vellet Quirinus, an Cæsar, an Augustus vocari. Ille, ne unum eligendo, partem læderet quæ aliud offerre cupiebat, diverso tempore omnibus usus est.'

22 *Fœminea manu*] Cleopatrarum nimirum, reginæ Ægypti, quæ vires suas cum totius fere Orientis auxiliaribus copiis Antonio suo contulerat.

Cum Phœbus, linquens stantem se vindice Delon,
 (Nam tulit iratos mobilis ante Notos,) 30
 Astitit Augusti puppem super; et nova flamma
 Luxit in obliquam ter sinuata facem.
 Non ille attulerat crines in colla solutos,
 Aut testudineæ carmen inerme lyræ;
 Sed quali aspexit Pelopeum Agamemnona vultu,
 Egessitque avidis Dorica castra rogis;

*rumque fulgore distinctum mare radiabat; cum Phœbus relinquens Delon ipso asser-
 tore immolam (sola enim insularum errabunda sævientes Notos perpassa est) adfuit
 Augusti navi in puppi sedens, insolitæque flamma emicuit curvata in speciem rotatæ
 tædæ. Non ille venerat cum comis per cervicem humeroque fluentibus, vel cum
 cithara testudineæ cantibus bello ineptis; verum illo cum vultu quo Pelopeum
 Agamemnonem vidit, rapidisque exhausit funeribus Dorica castra; vel qui Pytho-*

et meo 2.' *Burm.*—26 'Et venustius abest et rotundius.' *Broukh.* 'A. et Brix. Venet. Aldd. cum Dresd. At C. Com. conjunctionem respuunt.' *Barth.* 'A. et in multis codd. et prr. edd. *Armorumque* Leid. 2. Voss. 2. sed copulam omittunt Borr. Groning. Voss. 4. et meus 1. Deinde *Armorum radiis* icta præferend. pro *picta*, ut clare in meo 2. legitur, et ita conj. Dansq. ad Sil. xiv. 210. Heins. N. Prop. p. 750. et Markl.' *Burm.* Et cum *picta* tuetur Lachm.—27 'Quom Ph. et. l. se iudice Delo Guarn. In Brix. *dolon.*' *Barth.* 'Pro *linquens* in Voss. 4. *vincens*, male. St. l. Leid. 2. et Voss. 3. Seu pro *se* in Dorv. 1. Se iudice solita confusione in Borr. Exc. Mod. Leidd. tribus Voss. Dorvv. et meo 1. *Delon* corrupte in Venet. 2.' *Burm.*—28 'Librorum scriptorum lectio est *mobilis unda*: quam, male corruptam, pejus deinde habuit Antonii Volsci sinistram acumen. Ita enim ille in Commentario: 'Unda: emenda *una*: nam una Delos passa est ventorum injuriam.' Utinam tn, Antoni, altum stertere maluisses, quam impendere lucubrationes tuas deturpandis bonis auctoribus! In *rg unda* latet vera lectio, quæ est *ante*.' *Broukh.* 'Nobilis unda Palat. 1. *Mobilis unda* Bon. Dresd. al. ap. Broukh. qui inde refinxit *mobilis ante*: rectissime. Quam lectionem ideo jure receperunt Vulp. et Gött. Alii quoque legunt *una* ex Volsci correctione: falso.' *Barth.* 'Nobilis una in aliis et Groning. a m. sec. *Ilia* Perr. v. c. Vat. 2. *Unda* in Neap. Vat. 1. Regg. Colb. Leid. tribus Voss. Dorvv. meis et priscis edd. ut in marg. ed. Rouill. pro *unda* correxerat Douss P. *Nobilis unda* prave in Ask. Lipalus Lectt. Ant. II. 20. legebat Nam t. i. *mob. unda Notos*; sed verissima recepta lectio Nam t. i. m. *ante N.* et sic Franc. legebat.' *Burm.* 'Videtur verum Nam t. i. *mob. ante N.*' Lachm.—29 *Puppim* Neap. Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burman. et ed. Vulp. Id. scribend. pronuntiat Lachm. *Puppem* dant B. B. B.—30 'Male *simulata* pro varia lect. in marg. cod. mei 2. *Luxerit o. ter sinuante* Ask.' *Burm.*—31 Voss. 3. in *terga*.—34 'Egissetque Brix. Egissetque

NOTE

27 *Stantem Delon*] Insula Delos olim per mare vagabatur, fluctuabatque ventis agitata; sed tandem eam Apollo ibidem genitus ab errore liberavit, immobilemque reddidit.

33 *Pelopeum Agamemnona*] Dicitur Agamemnon 'Pelopencs,' quia nimi-

rum Pelops, Tantali filius, Agamemnonis fuit avus; Plisthenes enim, filius Pelopis, Agamemnonem et Menelaum genuit, qui dicti sunt Atrida ab Atreo patruo, qui eos patre orbatos educavit.

34 *Egessit Dorica castra regis*] Fa-

Aut qualis flexos solvit Pythona per orbes

35

Serpentem, imbelles quem timuere Iyræ.

Mox ait, O longa mundi servator ab Alba

Auguste, Hectoreis cognite major avis!

Vince mari; jam terra tua est; tibi militat arcus,

Et favet ex humeris hoc onus omne meis.

40

Solve metu patriam, quæ nunc, te vindice freta,

Imposuit proræ publica vota tuæ.

nem anquem per sinuosa volumina telis conflixit, quem molles cithara reformiderunt. Statim sic alloquitur Cæsarem: O vindex orbis terrarum Auguste ab Alba longa, clarior et illustrior majoribus tuis Hectoreis; cito victor per mare, orbis terrarum nunc tuus est, arcus meus tibi pugnat, istudque totum pondus ex humeris meis pendens tibi studet. Patriam tuam libera timore, quæ jam assertore te nixa commu-

~~~~~  
Palat. et C. Com.' Barth. 'Egissetque vitiosæ in Neap. Voss. 1. 4. Ask. Dorr. 2. meo utroque, et add. Venet. 2. Vicant. Rhag. ac Volaci. Sed recte Egessit exponunt, cædibus evacuavit, multis funeribus exhaustit.' Burn.—35. 36 'Fessos corrupte in Dorr. 1. Titana Ask. Serpentum male in ed. Græv. Cum timuere Vat. 5. Ayrn. interpungebat: Pythona per orbes, Serpentem imbelles cum timuere l. absque necessitate. Quem cecidere placebat Guyeto. Cui renuere Heinsio. Transuere f. non male reponeretur. Editor Elector. Etonens. Major. conj. quem timuere Doe, Musæ nempe.' Id.—39 'Mare Voss. 4. Nam terra Mentel. Mihi mil. Groning. et Voss. 1. male.' Id.—40 'Malim En f. Vossiani enim cod. 1. librarius cum scriberet hoc onus esse meis, procul dubio voluit h. e. esse meis; sed prius præfero, quia hoc onus omne magis Propertianum.' Id.—42 'Sua Voss. 1. 4. quod non facile rejiciendum.

## NOTE

bulam illam sic narrat Homerus II. 2. Cum aliquando Astynome, Chryse Sacerdotis Apollinis filia, a Græcis capta in manus Agamemnonis venisset, Chryses puellæ pater, Apollinis insignibus ornatas, cum ingentibus donis accessit ad Agamemnonem, filiamque sibi restitui petiit. Quod cum ab Agamemnone non potuisset impetrare, precatu est Apollinem ut illam injuriam ulcisceretur. Apollo statim gravem in Græcos pestilentiam immisit, quæ eorum pæne exercitum funeribus ac mortibus frequentissimis exhaustit. 'Dorica' namque 'castra' sunt Græcorum. Doreæ enim et Dorici populi sunt Græciæ ad sinum Maleacum et Cætam montem siti, qui sapius pro Græcis apud Poëtas

ponuntur.

35 *Solvit Pythona*] Nota est fabula de Pythone serpente, quem sagittis occidit Apollo, unde et dictus est Deus Pythius. Videsis Ovid. Metam. 1.

37 *Longa ab Alba Auguste*] Alloquitur Augustam Apollo. O Auguste, inquit, totius orbis vindex, ducens originem ab Albanis regibus, ex quibus nimirum Julia gens orta est, &c.

38 *Hectoreis major avis*] Tu, inquit Apollo, cæjus virtus clarior est, quam avorum tuorum de gente Hectorea.

40 *Ex humeris hoc onus*] Pharetram telis gravem, quam humeris gestabat, intelligit.

Quam nisi defendes, murorum Romulus auctor  
Ire Palatinas non bene vidit aves.

En! nimium remis audent! proh turpe, Latinos, 45  
Principe te, fluctus regia vela pati!

*nia vota in tua navi collocavit: quam si non proteges, mœnium conditor Romulus augurium captans se mentitus est conspexisse Palatinas volucres volare. Ac etiam, te principe, fluctus Ionii sustinent ferre carbasa regalia, quod eheu! proboresum ni-*

Sed f. laudanda est Livineii conjectura: p. *Fata tua.* Id.—43 'Auctor' suspicabatur Heinsius; et sic in uno Reg. invenit Bronkhussius, probante Bentl. ad Horat. III. Od. 3. 65. Bronkhussius tamen vulgatam præfert: recte. Barth. 'Qua in altero Reg. Colb. et Venet. 2. Rheg. et Volsci; et ita ex Brix. affert editor Etonens. *Miki defendens* Exc. Mod. R. auctor in Reg. 2. quod in uno cod. nescio an hunc ipsum Regium ex Bronkh. indicet; haberi notat editor Elect. Etonens. et sic legebat Ayrn. et ante eum Bentl.' Burn. qui defendit auctor. Augur et Passerat. tuetur. 'Auctor in ordinem revocavi. Augur propter 'Palatinas aves,' augurium Romuli in monte Palatino, a grammatico margini ascriptum fuisse, et ita in codd. irrepsisse videtur.' Kuhn. 'Auctor vel repugnantibus librariis scribend. multis docet Bentleius. Hoc quod unus Regius confirmat, nihil facit ad veritatem. Vs. 36. ne muta quam timere lyra.' Lachm.—45. 46 'Et numen vitiose in Dorv. 1. et meo 2. in cuius marg. lumen pro varia lect. En nimium Vat. 2. Remos Leid. 2. Voss. 3. Dein vetus lectio fuit *prope turpe*, ut etiam est in Regg. Groning. Leidd. tribus Voss. Dorvv. et meis codd. cum edd. antiquis. Heins. conj. *audent quoque*. Dousa in marg. ed. Ronill. distinguebat: *audent prope turpe, Latinis*. Sed Scalig. e suo cod. edidit *proh turpe*, ut in Vat. 1. et a Lipsio correctum fuit Lectt. Ant. II. 20. Scribend. ex Perreii et Puccii cod. ac Vat. 2. *pro turpe!* et interpungendum: *Et vel En nimium remis audent, (pro turpe!)* Legend. præterea *Latinos fluctus*, ut Markl. emendavit et distinxit: *En! nimium remis audent! proh turpe, Latinos, Principe te, fluctus r. v. pati! Pro Principe te corrupte Incipit Dorv. 1. Vindice te in Ask. quod petitum e vs. 27.* Burn. 'Magno molimine hic rem gerit Marklandus. At quam bene mutanda interpunctione lux sua his versibus reddi poterat! Distingue: *Et nimium remis audent, pro, turpe Latinis. Principe te, fluctus r. v. pati!* Recte reposuit pro

#### NOTÆ

44 *Palatinas non bene vidit ares*] Remus et Romulus fratres gemini, cum urbem in eodem loco, in quo fuerant educati, communibus votis condidissent, inter eos postea orta contentio est, uter urbi novæ nomen daret, conditamque imperio regeret. Placuit rem avium arbitrio permitti. Remus montem Aventinum, Romulus Palatinum occupat. Remus prior sex volucres, Romulus postea duodecim videt volantes. Sic victor augurio Romulus urbem suo de nomine Romam vocat, imperioque regere incipit. Rem eleganter refert Ovid. Fast. IV.

'Contrahere agrestes et mœnia ponere ntrique Convenit: ambigitur mœnia ponat uter. Nil opus est, dixit, certamine, Romulus ullo, Magna fides avium est; experiamur aves. Res placet: alter init nemorosi saxa Palati; Alter Aventinum mane cacumen habet. Sex Remus, hic volucres bis sex videt ordine: pacto Statur, et arbitrium Romulus urbis habet.'

46 *Regia vela*] Vela nimirum Cleopatæ, Ægypti reginæ, quæ purpurea fuisse dicuntur. Plin. XIX. 1. 'Velo purpureo ad Actinum cum M. Antonio Cleopatra venit, eodemque effugit.'

Nec te, quod classis contenis remigat alis.

Terreat: invito labitur illa mari.

Quodque vehunt proræ Centauros saxa minantes;

Tigna cava, et pictos experiere metus.

50

Frangit, et attollit, vires in milite causa;

Quæ nisi justa subest, excutit arma pudor.

Tempus adest: committe rates: ego temporis auctor

Ducam laurigera Julia rostra manu.

*mis est navibus Latinis. Ne vero te commoveat, quod classis regia centum remis impulsa feratur, ipse namque invitum per aquor navigat: et licet proræ ad terrerem factæ ferant saxa Centaurica, cognosces trabes esse cavadas, cassasque formidines inaneque terrores esse senties. Jus partium in militibus frangit, vel excitat vires, quod si non est æquum, turpitudine cogit arma abjicere. Nunc tempus adest, jubet naves congregi; ego temporis conditor Juliam ratem deducam manu mea victrici.*

Scaliger et ante eum Itali.' Lachm.—47 'Pro vulg. remiget Leid. et Voss. 3. a m. sec. remigat, ut correxit Schrader. Emend. p. 173.' Burm. Remiget defendit Lachm. et edidit cum B. B.—48 'Et multo Guarn. Invicto Brix.' Barth. 'Leid. 2. et invito. In Mentel. Vat. 5. Borr. Groning. Voss. 3. 4. Dorv. 2. et meo 1. et multo. In Regio. Colb. Venet. 2. Rheg. et Volsi invicto, sed præfero invito ex Vicent. Ber. et reliquis.' Burm. 'Invito noster, quod verissimum est.' Lachm.—49. 50 'Colligo legend. Centauros saxa minantes: quod, ni fallor, etiam Guyeto placebat. Vulgata lect. si recta esset, certe proræ omnino dici deberent minaces, non minantes. Nostri libri et Groning. experiere: recte, et vere.' Broukh. 'Quotque Dresd. Centaurica saxa omnes libri. Centauros saxa minantes recepit Bronkh. et post eum Vulp. ac Götting. citra necessitatem. Minaces proræ ead. sunt quæ minaces. Minantis Dresd. Minante Aldd. sed Colin. minantes. Experiere Dresd.' Barth. 'Quaque rehunt Colot. et Vat. 1. Quique Colb. Sed Quodque pro, Quamvis, bene exposuit Vulpina. Centauros saxa recte edidit Bronkh. cum in codd. et prisca ead. legatur Centaurica saxa. Minus placet Heinsii conjectura Centaurica monstra. Centaurea saxa Ask. Ceraunica corrupte in Dorv. 1. Centauria in Neap. a pr. m. forsan pro Centauri, quia minantis in plerisque aliis codd. ut in Colb. Mentel. Borr. Voss. Dorv. 2. meo 1. Venet. 2. Vicent. Rheg. Lep. et Volsi. Minante vitiose in Aldd. Junt. et Colin. [Vid. sup.] Minantes Ber. Rouill. Gryph. Canter. aliis. Numantis in meo 2. in marg. minantes pro varia lect. Centaurica signa conj. Markl. Signa cava Borr. male. Experiere in Voss. 1. meo 2. et Venet. 2. Rheg. Volsi, Aldd. Junt. Colin. et Gryph. sed experiere in Exc. Mod. Neap. Vat. 5. Borr. Vicent. Ber. Rouill. et sic Guyetus; quod recte admisit Bronkh.' Burm. 'Scriptorum lect. non deterior est, si recte intelligatur: Centaurica saxa minantes.' Lachm. Nostram lect. horum vs. dant B. B. B.—52 Discutit Ask. quod damnat Burm.—55 'Et

#### NOTE

49 Centauros saxa] Nota vis est Centaurorum, qui pugnantes in Lapithas ingentia saxa, et, loco saxorum, pecula et arbores jaculabantur.

50 Tigna cava] Ostendit classem

Antonii et Cleopatras non esse timendam, quamvis in ea sint naves immensæ magnitudinis, quæ quidem sunt solidæ, sed egregios non habent bellatores.

Dixerat, et pharetræ pondus consumit in arcus : 55  
 Proxima post arcus Cæsaris hasta fuit.  
 Vincit Roma, fide Phœbi ; dat foemina pœnas ;  
 Sceptra per Ionias fracta vehuntur aquas.  
 At pater Idalio miratus Cæsar ab astro,  
 Sum Deus ; en nostri sanguinis ista fides. 60  
 Prosequitur cantu Triton ; omnesque marinæ  
 Plauserunt circa libera signa Deæ.

*Ut locutus est, onus coryti in arcum impendit, post sagittas Phœbi proxima fuit hasta Cæsaris. Victrix est Roma ope et auxilio Phœbi, mulier supplicium fuit, ejusque sceptra contrita per fluctus Ionios feruntur. Sed Cæsar pater cum admiratione prospectans ab Idalio sidere, ait, Ego sum Divus, maique generis hæc certa probatio est. Triton canendo prosequitur, et omnes Divæ aqueosque plausum dedit.*

arcus Groning. Dorv. 2. Conjeceram aliquando in ictus.' Burm.—56 'Ingeniosa est et capitalis Heinsii emendatio, N. in Ov. II. F. 751. furit.' Bronkh. Frustra factam hanc conj. pronuntiat Barth. 'Furit recte edidit Bronkh. et ita Guy. cum in edd. vulg. antea legeretur fuit, quod certe languidius, licet hoc in omnibus codd. habeatur.' Burm. 'Nihil sine codicum auctoritate mutand. Nec quærendum, quid scriptor scribere potuerit, vel debuerit, sed quid vere scripserit.' Kuin. 'Critici poëtas ubique aut furere aut magna verba ant elegantias effundere volunt. Liceat, quæso, Propertio ita loqui, ut eum locutum esse libri vet. testantur.' Lachm.—57 'Edd. principes, easque secutæ, ita interpungunt : Vincit Roma, fide Phœbi d. f. p. In aliis [ut et in Barthii ed.] Vincit Roma, fide Phœbi, d. f. p. Sed prius longe præferendum ; fide enim Phœbi vincere dicitur Roma ob vs. 39. nisi 'fide' pro augurio Phœbi Augusto opem afferentis interpretari quis malit.' Burm. Hunc vs. semel interpungunt, videl. post 'Phœbi,' Bronkh. Burm. Lachm.—59 'Et p. Aldd. At Colin. cum Guarn. ac Dresd. Miratur Gnarn. Brix. ac Venet. Miratus Aldd. cet.' 'Et p. Borr. Aldd. Junt. Colin. [vid. sup.] et Gryph. Aut p. Harl. At p. in Mentel. Heinsian. Groning. et reliquis fere om. codd. atque edd. prr. usque ad Ber. Italio vitiose Neap. Miratur in Mentel. Groning. tribus Voss. Ask. Dorvv. et meis, cum priscis edd.' Burm. 'Repone At p. Idalio miratur Cæsar ab astro. Tum Deus : En nostri s. ista f. Miratur scripti, ni fallor, omnes et impressi ante Muretum.' Lachm.—60 'Fortius eriges sententiam, si legeris, quo modo sane legend. arbitror, et in Palatt. invenisse testatur Gebhardus, en, nostri.' Bronkh. Assentitur Barthius. 'Est nostri Colot. Vat. 1. 5. Dorvv. Et nostri in Leidd. Voss. tribus, meo 1. et prr. ceterisque edd. priscis. Et vestri in meo 2. Est vestri Dorv. 1. Markl. ascripserat Et, vel En, nostri sanguinis iste, fides : sed addiderat, nihil temere mutand.' Burm.—61 'Persequitur male in Dorv. 2. Valde blanditur lectio, quam ex suo cod. affert Demastern III. Etrur. Reg. 67. Prosequitur concha T. Receptæ lect. favere posset locus Sen. Troad. 202.' Id.—62 Circum, eu-

## NOTE

59 *Idalio ab astro*] Cæsar dicitur pater Augusti, non natæ, sed adoptione ; erat enim tantum ejus avunculus major. De ipsius adoptione Suetonius in Aug. c. 4. 'Idallum' porro 'astrum' Propertius vocat, quod Horat. Od. I.

12. dicit 'Julium sidus.' Cæsar enim post mortem Deus factus esse et inter astra relatus dicitur. Idallum idem est, quod Venerem, ab Idallo civitate Cypri Veneri cara; Cæsar autem a Venere originem ducebat.

**Ille petit Nilum cymba male nixa fugaci,**

**Hoc unum, jusso non moritura die.**

**Di melius : quantus mulier foret una triumphus,**

65

**Ductus erat per quas ante Jugurtha vias !**

**Actius hinc traxit Phoebus monumenta, quod ejus**

**Una decem vicit missa sagitta rates.**

**Bella satis cecini : citharam jam poscit Apollo**

**Victor, et ad placidos exiit arma choros.**

70

**Candida nunc molli subeant convivia ludo ;**

**Blanditiæque fluant per mea colla rosæ ;**

*runt circa signa victoricia. Ista femina Nilum repetit non bene fulta linte fugitiva. Id tantum defuit triumpho, quod illa coacta non fuerit die sibi constituto pervire. Sed Superi melius. Quam magnus esset de una femina triumphus per vias easdem, per quas prius fuerat rex Jugurtha ductus ! Inde Phoebus Actiacus suam celebritatem et famam habuit, quod unicum ejus telum vibratum decem naves devicit. Ego sat cantavi prætia, nunc sibi lyram dari vult Apollo victor, et ad molles choros arma deponit. Jam late succedant epulae in nemus amaranum, et suavis rosas caput*

phonæ causa, legebant Franc. et Markl.—64 *Viso* Heinsian. Ask. *Viso non peritura* Borr. Burm. 1. *Nocturna* Voss. 4.—65 *Tutus* Colb. *Quantum* Voss. 3.—67 *Phæbi* in Guarn. Voss. 4. et 3. pro varia lect. Borr. et Burm. 1. *Quid ejus* Venet. 2. et Rheg. *Quot ejus* ed. Volscl.—68 *Vincit* Colb. Voss. 4. et Dread.—69 *B. s. tecum* Brix. Venet. 2. Rheg. et Volscl. ed. Jam deest Dorv.—70 *Exerit* Burm. 1. *Thoros* Dorv. 1. et in Burm. 2. marg. pro varia lect. *Exiit arma thoros* Palat.—71 *Subeam* Perr. v. c. Vat. 1. 2. ut conjecerant Heins. et Brunkh. Pro *luco* in Vat. 1. *Baccho*. Ayrn. lecto. Heins. legebat *Condita* (vel *Candida*) n. m. *subeam conv. ludo* ; etiam Livineio placebat *ludo*, probante Burm. P. ad Val. Fl. 1. 251. Id astruit noster Burm. locis, quibus, ait, posset firmari.—72 *Blanditiæ fluant* Guarn. *Blanditiæque* A. Dread. Aldd. cett. etiam Gött. quod per appositionem explicandum. *Blanditiæque* Scal. Brunkh. et Vulp. editt. cum C. Com. recte. *Blanditus* ponitur pro, *blandus*. Barth. Scaliger emendabat, *Blanditiæque*. Scaligeri etiam vestigia presso pede male secutus est Gebh. Crepund. III. 11. et Passerat. ad h. l. *Blanditiæque* in plerisque codd. et edd. priscis. *Blanditiæque* in Ask. et meo l. *Blanditiæque* duo Vatt. et Perr. v. c. qui etiam ascripserat, Pontanum legisse *Blanditiæque fluant*. Nomen rosas celebrioribus proprium requiri videtur, et blanditur admodum Fruterii conjectura *Blanditiæque fluant*. Eand. margini ed. Rouill. alleverat Douss. P. Hanc emend. admittam libenter, si

## NOTE

63 *Ille petit Nilum*] Regina nimirum Cleopatra in Nili recessus aufugit.

66 *Jugurtha*] Numidiæ Rex, captus a Caio Mario, ac catenis victus, Romæ ductus est in triumphum, ubi non diu post in carcere inedia perii.

67 *Actius traxit Phoebus monumenta*]

Ut victoriæ Actiæ memoria celebratior in posterum esset, urbem Nicopolim apud Actium condidit Augustus, ac ibidem ludos instituit quinquennales, templumque Apollini celeberrimum ædificavit. Insuper etiam Romæ templum Apollinis Palatini construxit. Hæc Poëta vocat 'Apollinis Actii monumenta.'

Vinaque fundantur prellis elisa Falernis ;  
 Terque lavet nostras spica Cilissa comas.  
 Ingenium potis irritat Musa poëtis.  
 Bacche, soles Phœbo fertilis esse tuo.

75

*meum affluat. Affundatur etiam merum torcularibus Falernis expressum, ac meos crines iterum ac tertio perfundat spica Cilissa. Vatibus potis excitet ingenium Musa: o Bacche, tu consuevisti fertilis existere tuo Phœbo. Ille narret devictos esse*

~~~~~

Blandinarum rosarum celebritas aliquo vet. scriptoris loco probata occurrat. Fluent Mentel. Burm. 'Hinc Mits. legend. suspicatus est Pastanæque, de quibus Poëta 4. 59.' Kuin. 'Perquam infelix Scaligeri emendatio. Scriptorum lectionem Blanditiæque frustra tueberis. VV. DD. rosas Blandusias et Blandinas comminiscuntur, de quibus nihil constat. Lego Blanda utrinque fluant. In vs. superiore ualuit VV. DD. subeam convicia, quod dubito an Latinum sit. Sed recte subeant conv. luo.' Lachm.—73 Plenis Borr. Heinsian. Prælis eliza Ask.—74 'Perque Drend. Calisca Posth. Calissa Guarn. Cylissas Venet. Manus Drend. Barth. 'Perque in Neap. Borr. Ask. Voss. 1. Dorv. 2. et meo. Terque velat Voss. 4. Spica calisse Mentel. Ask. Calisa in Borr. et meo 1. Cylissa in 2. ut in vetustiss. edd. vel Cylissas. Crocum, cujus Cilicia ferax, intellexit Scaliger, et ante eum Volscus, licet dubitanter, nam Syriaca etiam coniecit, de nardo Syriaco explicans. Nardinum unguentum, ex spica nardi confectum, exposuit Beroaldus. Crocinum unguentum, quo comas perfundebant, intelligebat Passerat. Mercurialis Lectt. Var. vi. 7. non de mero croco, sed de crocino unguento, quod in Cilicia laudatissimum, exponit, licet addat, non inconcinne etiam de nardo intelligi posse, ut sub spica Cilissæ nomine nardum Syriacum innuerit Poëta.' Burm.—75 'Positis Palatt. C. Com. Guarn. Dresd. Brix. Irritat Scaliger, quod non placet.' Barth. 'Positis irritet male in Neap. Regio, Colb. Borr. Groning. Exc. Scal. Leid. 1. Voss. 1. 4. Dorv. 2. meo 1. Venet. 2. Rheg. ac Volsci, Ald. 1. Junt. Colin. et sic affert Nestor in Vocab. p. 71. sed potis recte legitur in Vat. 2. Vicent. Ald. 2. Mur. Rouill. Gryph. Canteri, et aliis, et ascripsit Puccius ad Rheg. Irritat recte Scaliger, Livin. et Passerat. dissentientibus licet scriptis et editis, in quibus irritet.' Burm. 'Irritet revocamus. Sed potis egregie Itali.' Lachm.

NOTÆ

73 *Prelis Falernis*] Optat sibi infundi vinum Falernum, quod optimum existimatur, et in agro Falerno, quæ regio Campaniæ est, nascitur.

74 *Spica Cilissa*] Quid sit 'spica Cilissa,' maxima lis est inter scriptores. Scaliger vult esse bulbum nardi Indicæ; alii volunt esse crocinum unguentum, quia nimirum crocum optimum Cilicia ferre quondam dicebatur; alii volunt 'spicam Cilissæ' esse nardinum unguentum, quod spica nardi dicitur, etenim nardus in Cilicia nascitur, ut scripsit Dioscorides.

75 *Potis poëtis*] Ingenium acuit,

acriusque reddit vinum. Horat. Epistol. i. 19. 'Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad arma Prosilii dicenda.' Martial. xi. 7. 'Possum nil ego sobrius; bibenti Succurrunt mihi quindecim poëtæ.'

76 *Bacche, soles Phæbo*] Bacchus et Phœbus Dii sunt poëtarum, quibus etiam communia fuerunt in Parnasso sacra. Dicitur autem Bacchus fertilis Phœbo, quia vino sæpe vegetatur ingenium ad carmina facienda. Deinde etiam dicitur Apollo fuisse in Bacchi fratris sui una cum Musis comitatu.

Ille paludosos memoret servire Sygambros;
 Cepheam hic Meroën, fuscaque regna canat;
 Hic referat sero confectum foedere Parthum:
 Reddat signa Remi; mox dabit ipse sua.
 Sive aliquid pharetris Augustus parcat Eois,
 Differat in pueros ista tropæa suos.
 Gaude, Crasse, nigras siquid sapis inter arenas;
 Ire per Euphraten ad tua busta licet.

80

palustres Sygambros, iste vero Cepheam Meroën, et imperia infuscata canet. Iste dicat Parthum tardiori pace supplicem: ut illo restituat signa Remi, qui ipse sua modo tradet. Si vero nonnulli Augustus corytis Eois remittet, has victorias et triumphos liberis nepotibusque suis relinquat. Latere, o Crasse, si quis tibi sensus est inter atras arenas: jam liberum est iter per Euphratem ad sepulcrum tuum. Igi-

—77. 78 'C. hinc Dresd. et Brix. Cepheam hinc miroin Guarn. Myron Posth. Meroin Brix. Signa Vat. Segna Guarn.' Barth. 'Illa Dorv. 1. Severe Voss. 4. Groning. Ask. Dorv. 2. Licambros in Borr. et meo 1. Sygambros in Leid. 1. et priscis edd. Sygambros scribeb. præferunt VV. DD. Cepheam Merom Neap. Cepheam hic Myron Exc. Mod. Mirum meus 1. Mirum Borr. Cepheam hinc merorin Venet. 2. et Rheg. Signa male in Voss. 4. meo 1.' Burn.—79. 80 'Hinc referat sero in prr. edd. Hoc referat Leid. 1. Hec referat ferro in meo 2. Confossum Ask. Cedere Parthum Dorv. 2. Heins. N. Prop. p. 750. tentabat, confossum fœdera, aut sero confectum fœdere, vel Hic referat Seras confossum et fœdera Parthum, vel denique Hic referat sero confessa in fœdera Partho Reddere signa Remi; e quibus sero confectum fœdere præ ceteris placet: vel, Seras, confossum et fœdera Parthum. Livin. quoque confectum volebat. Reddit Groning. ut legebat Ayrn. Ipsa sua Voss. 4.' Id. 'Vera hand dubie lectio est confectum.' Kuin. qui censet Passeratium contorte explicare confossum, quod dant B. B. B. L.—81 Aliquis in Neap. Guarn. Groning. Borr. Ask. Leidd. tribus Voss. Dorvv. meis, et priscis edd. usque ad Ber. in qua aliquid, ut in reliquis. Aliqua Perr. v. c. et duo Vat. Parat in Voss. 4. et meo 1. Parcit in Heinsian. Deferat Dorv. 1. Differet correxerat Franc. quod probat

NOTÆ

77 *Paludosos Sygambros*] Sygambri populi sunt Germaniæ, Menapiis vicini, qui ad utramque Rheni ripam positi regiones palustres incoluerunt. Unde dicuntur 'paludosi.' De his vide Strab. Lib. iv.

78 *Cepheam Meroën*] Meroë omnium, quas Nilus efficit, insularum maxima est, quæ et urbem ejusdem nominis habet, totius insulæ caput. Dicitur autem Cephea a Cepheo, Andromedes patre, qui in ea regnavit.

Fuscaque regna] Egyptum, Æthiopiam, Indiam, aliasque regiones in-

telligit, quarum incolæ vultus nigredine decolorantur.

80 *Reddat signa Remi*] H. e. Parthi se devictos esse confitentes, ac pacem ab Augusto petentes, signa Romana restituent, quæ Crassus eripuerunt. Vide annotat. ad III. 4. et 5.

83 *Nigras inter arenas*] Assyriam seu Mesopotamiæ campos, quorum humus utpote pinguior ac uberior, nigra est, significat, in quibus a Parthis occisus est Crassus uterque, pater nimirum ac filius; de quibus dictum est ad III. 4. et 5. Ovid. Fast. vi. 'Crassus ad Euphraten aquilas, na-

Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec
Injiciat radios in mea vina dies.

85

tur noctem vino et cantu transigam, quoad usque dies in pateras meas radios suos vibret.

Burm.—83 *Sepit* Dresd.—85. 86 'Sic vocem male in Voss. 1. et Dorv. Irradiat medios vitiose affert Dorleans ad Tacit. p. 381. In mea jura corrupte in meo 1.' Burm.

NOTE

tumque, suosque Perdidit, et leto est nihil.
altimus ipse datus.'

84 *Ire per Euphratem ad tua busta*] Augusti victoriam vult in diem producere convivium. Tibull. 'Illum saepe ferunt convivia ducere Baccho, Dum rota Luciferi provocet orta diem.'
et Appianus narrat, qui de sepulcro

86 *Injiciat radios in mea vina*] Ob
Augusti victoriam vult in diem producere convivium. Tibull. 'Illum saepe ferunt convivia ducere Baccho, Dum rota Luciferi provocet orta diem.'

ELEGIA VII.

DE CYNTHIA.

SUNT aliquid Manes; letum non omnia finit;
Luridaque evictos effugit umbra rogos.

Mortuorum animae sunt aliquid: mors cuncta non destruit; sed pallidi manes bus-

'Cynthiam vita functam sibi apparuisse scribit Dresd. Somnium ed. Mur. Ad Cynthiam Aldd. cett. De Cynthia Lugd. Grasserii habet, quam hic sequendam duximus.' Barth. 'De Cynthia vel Ad Cynthiam inscribitur in codd. In Borr. Quod anima sit immortalis. In meo 1. Qualiter umbra Cynthiae jam defunctae apparuit sibi in somnis.' Burm.—1 *Aliqui* Palat. 1. quod non malum esse censet Barth. Pro omni. Gifanici ad Ov. Tr. iv. 10. 86. affert nomina.—2 *Lur.* defendit Burm. et probat ed. Cant. et dant B. B. B. L. 'Pro *Lurida*, quod in omn. codd. legitur, Vat. 5. habet *Lucida*: et sic in Venet. 2. Rhag. Aldd. Junt. Colin. [Brix.] Gryph. 1531. Antverp. Plantini, et Grasserii: et ita legisse Auratum notavit Douss P. Conjecit ita quoque Perreus in marg. ed. Ald. Etiam Gutherius de Jure Man. ii. 16. p. 275. *Lucida* probabat. Vera tamen lectio *Lurida*. *Evinctos*

NOTE

1 *Sunt aliquid Manes*] Somnium narrat Propertius, quo sibi vidisse Cynthiae umbram visus est, eaque quae ab ipsa audierit commemorat.

Carpit autem eos qui Manes nihil esse contendunt, nihilque post mortem superesse.

Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro,

Murmur ad extremæ nuper humata viæ;

Cum mihi somnus ab exequiis penderet amaris,

5

Et quereretur lecti frigida regna mei.

Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos;

Eosdem oculos: lateri vestis adusta fuit.

torum flammæ effugiunt. Mihi enim visa est Cynthia recens sepulta ad lapidem extremæ viæ lecto meo incumbere, cum mihi suspensus esset et incertus sopor ab ejus friati funere, meique tori regnum algere lamentarer. Eosdem ipsa habebat crines, cum quibus est elata domo sua ad sepulcrum, eosdem oculos: ejus lateri vestis in-

Neap. Mentel. Borr. Harl. Leid. 2. Voss. tres. Dorvv. et mei: sed ex primis odd. id tantum reperi in Vicent. reliquis *evictos* constanter tinentibus. Passerat. in aliis libris *extractos* vel *evinctos* legi notavit, unde *extinctos* vel *extractos* conjecit, ut in ora ed. Gryph. etiam conj. Heinsias. *Burm.*—4 *Murmur* recte defendere Broukh. censet Barthius. *Murmur* in omni. fere codd. et edd. priscis, nisi quod *Marmor* in Exc. Scal. et Dorv. 2. a m. sec. ut Lipsius [adolescens, addit Broukh.], Frut. et Gay. Sed recte Heins. N. Prop. p. 761. observat, vias non marmor, sed silicibus stratas fuisse; cui placebat lectio vet. cod. a Passerat. notata: *Margine in extr.* [At *Margine* glaucosa sapit. Kun.] Neque isolegans videtur hæc lectio, quam prætuli olim ad Lotich. p. 248. *Murmur* ab Ask. *Burm.*—5. 6 Broukh. defendit hanc structuram, et *et amaris* verum pronuntiat. Ita versus hic constructus legitur in Palat. C. Com. Bon. Dreed. et editt. melioribus, inprimis Ed. pr. sed alia editt. sc. Brix. Venet. Aldd. cum Guar. hunc ordinem collocationis faciunt: *Quem (vel Cum) mihi ab exequiis. s. p. a.* Præterea *exequiis* Brix. pro *exsequiis*. *Amaris* vero legitur in omnibus libb. antiqu. *Amaris* probb. Vulp. Grav. Lond. et Gött. *Barth.* Ita hic versus exhibetur in Neap. Colb. Mentel. aliisque notæ melioris: sed *Cum mihi ab ex. s. p. a.* in Regg. Borr. Greening. Leid. 2. duob. Voss. Dorv. 2. et aliis, in quibus etiam *amaris* pro *amaris*, ut recte emendavit Livinseus, quod a Vat. 6. firmatur. *Exequiis* vitiosus in Venet. 2. Rheg. et Volsci, et mox *lecti* pro *lecti* in Dorv. 2. *Burm.* Vide quantum deceperit Burmannum error typographi Bronkhusiani. Sc. in textu Broukhusii *amaris* legitur; ita conjecisse Livinseum narratur in nota. Sed exempla, quibus Livineii conjecturam firmat, ad aliam lect. pertinent, *somnus amarus*, eoque ipsa est Livineii emendatio. Hæc et nobis valde probatur, *exequiis amaris* non item. Sed codicum scripturam non audeo rejicere: *Cum mihi somnus ab exequiis penderet amoris.* Lachm.—7. 8 *Scriptura Hosdem Lipsio quondam familiaris, et vera ac vetus æstimata. Aliis potius placet esse crasia.* Broukh. *Hosdem* Guar. Dreed. Ed. pr. *Elapso* Poeth. inepte. *Barth.* *Hosdem* in Neap. Vat. 2. Regg.

NOTE

3 *Fulcro*] Fulcrum hic pro lecto mure finem. sumitur.

4 *Murmur* [*Marmor*] Ad columnam, vel pilam, vel potius lapidem, quo militare signabatur. Plures legunt *murmur*; putantque Cynthiam ad ripam fluminis Anienis fuisse sepultam, ubi 'per prorum trepidat cum mare'.

Delph. et Var. Clas.

Propert.

2 X

Et solitam digito beryllon adederat ignis;
 Summaque Lethæus triverat ora liquor. 10
 Spirantisque animos, et vocem misit: at illi
 Pollicibus fragiles increpuere manus:
 Perfide, nec cuiquam melior sperande puellæ,
 In te jam vires somnus habere potest?
 Jamne tibi exciderunt vigilacis furta Suburæ, 15
 Et mea nocturnis trita fenestra dolis?

erat exusta: flammaque beryllon ejus digito assuetum corruperant, et aqua Lethæi ipsi summa labra detriterat; spiritusque animosos vocemque emisit: sed ipsi manus graciles digitis strictæ streperunt. O infidelis, ait, neque ulli famina fidelior sperande, an sopori tam cito potes succumbere? an tam cito oblitus es furta Suburæ vigilantis, fenestramque meam nocturnis tuis fraudibus protritam? Per quam delapso

Colb. Mental. Exc. Scal. Ask. Borr. Groning. Voss. 1. 4. Dorvv. meo 2. et prr. edd. usque ad Aldd. ceterasque, in quibus recte *Eodem*, et sic affert Nestor in Vocab. p. 153. b. *Burm.*—9 *'Passeratii libb. abed. Aur. obed. Sed nihil mutand. B. B. 'Solitam edd. recentiores. Ignas C. Com. quod Gebhardo apyaxas dictum videtur. Barth. 'Solitus v. c. Frut. Solitum in omn. codd. et edd. vetustis. Solitam bene correxit Heins. N. Prop. p. 751. et Advers. 1. 2. Beryllon Neap. Ademerat male in Regio, Voss. 1. meo 2. et Venet. 2. Rheg. et Volscl. Vulgatam adjuvat vitiosa lectio Ask. adderat, et edd. Colin. aderet, typi errore. Aur. male obed. legebat. Burm. Solitam frustra maluisse Heins. censet Lachmannus. Id dant B. B. B.—10 'Schrauder. Emend. p. 174. tinxerat o. l. vel tinxerat o. color. In omn. codd. et edd. priscis triverat; et hoc f. melius coheret cum 'vestis adusta' et 'beryllon adederat ignis.' Burm.—11 'Spirantisque editt. vulgg. Heinsius emend. Suspiransque animo vix vocem emisit: at illi cet. audacissime. Spirantisque est in melioribus libb. Brix. Venet. Graas. Vulp. Gött. Barth. 'Spirantes in nonnullis codd. et edd. priscis. Sed apirantisque an. quod multo plures codd. habent, præferendum. Spirantisque oculos Ask. Frut. conj. Suspiransque animas vix vocem emisit, vel Suspiransque animo, aut Suspiransque imo, vel denique Spirantemque minas ita vocem emisit. Heins. Suspiransque animas. Sed nihil mutand. Suspiransque Perr. v. c. Idem Heins. legebat Suspiransque animo vix vocem emisit, et illi Pollice bis f. i. m. Advers. 1. 2. N. Prop. p. 751. Burm. Spirantisque dant B. B. B. L.—12 Nequicquam Dorv. 1. et Burmannianus. Speranda Mental. Borr. et Burm. 1. Speranda 2.—15. 16 'Meliores libri vig. f. optime. Vigilacis jam erat a Scaligero vindicatum. Broukh. 'Exciderunt Mss. Gebhardi. Vigilacis Dread. Ed. pr. Vigilantis Venet. Aldd. Colin. Mur. oett. Facta Brix. Teeta*

NOTE

10 *Lethæus liquor*] Aqua Lethes, Inferorum fluvii, quam mortui bibunt. Virg. *Æn.* vi. 'Lethæos latices et longa obliuia potant.'

15 *Vigilacis Suburæ*] Subura vicus fuit Romæ, unde regio vicina dicta est Suburana, in qua meretricum erant diversoria, resque furtivæ vendebantur. Dicitur autem 'vigilax Sub-

ura,' quia illuc pervigilabatur a meretricibus; vel quia propter nocturnas rixas, vel propter canum latratas, ibi vix poterat somnus conciliari. Varro Lib. iv. de L. L. de Subura hæc habet: 'Subura, quod sub antiqua urbe fuerit; vel potius a pago Succusano, et Succusanus pagus, quod succurrat carinis.'

Per quam demisso quoties tibi fune pependi,
 Alterna veniens in tua colla manu!
 Sæpe Venus trivio commissa, et pectore mixto
 Fecerunt tepidas pallia nostra vias.
 Foederis heu taciti! cujus fallacia verba
 Non audituri diripuerunt Noti.
 At mihi non oculos quisquam inclinavit euntes:
 Unum impetrassem te revocante diem.

20

funis quoties in tui gratiam suspensus fui, ruens in tuos amplexus alternante manu. Sæpe Venus trivii credita est, vestesque nostras tepidas fecerunt vias. Proh! pudet foederis latius occulti, cujus inania verba venti surdi discerpserunt. Sed nemo mihi obtemperanti clausit oculos, te inclamante, diem unum saltem exorasset ac obti-

Subura Guarn. et sic quoque in libb. antiq. esse testatur Heins. Barth. 'Exciderant plerique codd. ac edd. antiquæ. *Vigilatis tecta* in Leid. 1. Voss. duob. Dorv. 1. et meo. *Vigilatis tecta subire* Regg. Venet. 2. Rhag. et Volscl. *Vigilantis tecta subire* Vicent. *Subire* in Voss. 1. et Dorv. et meo 2. *Vigilantis furta subura* Neap. Colb. Borr. Groning. *Vigilatis* recte in Perr. v. c. Neap. Exc. Scal. Leid. Voss. 1. *Vigilatis scorta Subura* Heinsius. Sed bene furta de clandestinis amoribus intelligit Broukh. *Subura* male in Voss. 1. et Dorv. 1. et edd. priscis. *Subura* enim semper scribend. Neque cum Heinsio placet *sonis pro dotis*. Burm. *Certa sen.* Bon.—17 *Dimisso* Leid. 2. quod improbat Burm. *Toties* Dresd.—19 'Bene [id, censet Barth.] Groning. *commissa*, quod et Modio notatum Novant. Epist. 18. Deinde legend. et p. m. F. t. p. a. v. quo modo recte emendatum Heinsio.' Broukh. 'Commista Vat. *Commista est*: p. m. Heins. Advers. p. 22. Et p. m. Vulp. Gött. *Tempore mixto* Palat. membr.' Barth. 'Commista est in Leidd. Voss. 3. 4. Dorvv. et mels. *Commista est* Voss. 1. *Commista* Vat. 5. Cum mixta Colet. Cum mixta Vat. 1. *Commista* vera lectio, quam bene amplexus est Modius, et Heins. ad Ov. Rem. Am. 407. *Tempore mixto* Voss. 3. et Dorv. 2. *Est tempore Ask.* Burm.—20 'Trepidans vitiose in Mentel. Regio, duob. Voss. Dorvv. meo 2. [Guarn. Brix.] Sed *tepidas* recte Heins. ad Ov. Amor. 1. 12. 13. Pro pallia in Vat. 5. Regio, Colb. Mentel. Dorv. et meo 2. *pectora*. *Trepidans pectora* etiam in Venet. 2. Vicent. et Rhag. *Tepidas pectora* ed. Volscl, sed *tepidas pallia* in Ber. Aldd. ceterisque.' Burm.—21 Heins. Advers. 1. 3. p. 22. emendabat, *F. heu taciti sic* (vel *dic*) cur f. v. Male, iudice Burm.—22 'Euntes habent omnes libri. In multis quoque *inclamavit* reperitur: sed rectius Regg. Groning. noster 2. et pr. edd. *inclinavit* habent. Non possum non assentiri Viris summis C. Barthio et Heinsio, qui hono cum iudicio restituerunt singuli *inclinavit hiantes*. Illum sis consule ad Stat. Papin. VIII. Th. 653. hunc vero in Ov. VII. M. 155. Quæ alia multa huc attulerunt homines docti firmandæ lectioni vulgatæ, si verum amamus, multum extra oleas spantiant.' Broukh. 'Lectio vulgaris editt. Brix. Venet. Aldd. Colin. Gryph. Grass. cett. est *quisquam inclinavit euntes*: sed *euntes* legunt editt. Mur. et Lond. cum Bon. Guarn. et Regg. *Inclamavit euntes* ed. Scal. e Cod. et sic utique etiam Dresd. *Inclamavit euntes* ed. Grav. quomodo fere Commellini-

NOTE

23 At mihi non oculos] Nemo mihi, tem veteres morientibus oculis claudere cum inclinatione et planctu. inquit, illud officium præstitit, ut obtemperanti clauderet oculos. Seabantau-

24 Unum impetrassem diem] Pluto-

Nec crepuit fissa me propter arundine custos;
Læsit et objectum tegula curta caput.

25

missum. Neque custos propter me fracta virga vapulavit; et mihi later mutilum

anæ membr. quæ *inflammavit euntis*. *Euntis oculi* possunt esse, fugientes ac morte natantes, modo labentes, modo rursus sese aperientes. Certe lectio Palat. 2. *inflammavit* etiam probat *re inflammavit*. *Hiantes* est ex emend. Heins. qui et *inclinavit euntis* tentabat Advers. p. 23. *Hiantes* receperunt Bronkh. Vulp. et Gött. Quis credat Cynthiæ oculos neminem pressisse, ut hiantes manerent? id quidem minimum erat officium. At revocare, quod sequens versus quoque innuit, maximum amoris indicium fulset. Barth. 'Inflammavit' Dorv. 2. *Inclinavit* corrupte in Voss. 3. h. e. *inflammavit*, ut in Exc. Scal. Ask. Dorv. 1. meo utroque, et Vicent. Quam lect. ex aliis libris etiam affert et defendit Gebhardus: sed *inflammavit* improbatur ab Heins. ad Ov. M. vii. 155. *Inclinavit* est in Vat. 5. Mentel. Venet. 2. Rhag. Volscl, Ber. Aldd. Junt. Colin. Rouill. Gryph. idque probabat Perreins in marg. ed. Ald. et Douss. *Euntis* legitur in Nesp. a m. pr. Exc. Scal. Regg. Ask. Leidd. tribus Voss. Dorv. 1. meis, Venet. 2. Vicent. Rhag. Volscl, Ber. Gryph. Rouill. *Euntis* in Aldd. Junt. Colin. Grasseri, aliisque, h. e. *euntis*, ut clare in Dorv. 2. *Hiantes* legebat Heins. ad Ov. A. A. ii. 115. M. vii. 155. Advers. i. 3. p. 22. Sed hanc conj. in Notis memorare præstat, quam contra omnium codd. et edd. veterum auctoritatem cum Bronkh. in contextum invehere. Antiquam ergo lect. exhibui. Burm. 'Inflammavit haud dubie librariorum incuriæ suam originem debet.' Kuin. Nostram lect. dant Burm. Lachm. Broukhussii lect. exhibet Barth.—25. 26 *Fissa* defendit Broukh. 'Fixa Quarn. Dresd. Brix. Arundine diffusa vapulabant servi. Objectum libb. plerique, etiam Gött.' Barth. 'Distichon hoc in codd. nonnullis legitur post vs. 20. ut in ed. Scal. Broukh. et Burm. sed in omnibus fere codd. et edd. antiquis eo l. legitur, quo nos illud reposuimus. Illa autem ipsa hominum doctorum dissensio, quorum alii disticha transponenda, alii codicum ordinem servandum esse contendunt, duplicem hujus l. impedit et obscuri interpretationem peperit. Explicant nimirum hæc verba vel de janitore, ostiario, vel de Cynthiæ cadavere negligentius tractato.' Kuin. 'Nec deluit Perr. v. c. Vat. 1. 2. *Fissa* ex Regg. edidit Broukh. quod a Colot. et Vat. 5. firmatur. *Fixa* enim legebatur in Exc. Scal. Heinsian. Borr. Groning. Ask. Harl. Leidd. tribus Vossii, Dorv. 2. et meo 1. cum Venet. 2. Rhag. Volscl, Aldd. Junt. Colin. Gryph. 1551. et 1561. Grasseri, Scaligeri, aliisque edd. sed in Vicent. Ber. Rouill. Mureti Aldina 1568. Antverp. Plantini 1560. Canteri, Gryph. 1573. et Douss. *fissa* excusum est; quod probabat Scaliger et Heins. in Notis p. 751. Dorvill. verum hunc post verba 'Unum impetrassem' &c. collocandum censet. Pro *custos* Ayrn.

NOTE

nem, inquit, exorassem, ut unum saltem adhuc diem apud superos esse me pateretur.

25 *Nec crepuit fissa arundine custos*] Locum hunc va[de quidem obscurum varie exponitur ab eruditissimis interpretibus. Alii volunt intelligi custodem cadaveris, qui per noctem fistula insonare soleret, ut esset ad vigiliam excitator. Alii custodem in-

terpretantur janitorem, qui non fuerit a Propertio propter amores suos cum Cynthia, quos sæpius interturbaverit, vulneratus. Alii denique custodem exponunt esse Cynthiæ in-vium janitorem, qui in ejus fanere vapulare debuerat, cum in more esset positum, ut mortalis hostium sanguine parentaretur.

26 *Læsit tegula curta caput*] Con-

Denique quis nostro curvam te funere vidit?

Atram quis lacrymis incaluisse togam?

Si piguit portas ultra procedere, at illuc

Jussisses lectum lentius ire meum.

30

Cur ventos non ipse rogis, ingrater, petisti?

Cur nardo flammæ non oluere meæ?

caput impositum violavit. Demum quis te maestum conspexit in meo funere? quis vestem tuam lugubrem vidit immundis fletibus tuis? Si tibi grave fuit extra portas urbis egredi, meumque funus ad sepulcrum comitari, vel saltem jubere debueras meum feretrum lentius procedere. O perfide, quare ventos in pyram meam ipse non vocasti? Quidni ignes rogi mei unguentis perfusi sunt? Te nimirum

legebat postea. In Voss. 3. et Ask. te propter, ut legebat Markl. Lasit ut Heins. *Abiectionem caput* Guy. ut ex vet. libro profert Passerat. et sic edidit Vulp. *Burm.* Suam lect. exponit Kuin. 'Hoc distichon,' ait Lachm. ad vs. 21. 'quod in codicibus ante versum 27. legitur, recte huc revocari existimo, quanquam incerta res est, nec f. ex iis, quæ nobis restant, veteris ævi reliquiis explicanda.' Lachm. ad vs. Barthius nostrum exhibet ordinem, nostramque huj. vs. lect. dant B. B. L.—27 'Scribe furvum cum Passerat. et Heins. in Ov. III. M. 272.' Broukh. 'Currum Brix. Venet. Colin. levi aberratione.' Barth. qui *currum* tueretur cum Kuin. quod in omn. codd. et edd. vetustis. *Currum* ed. Volsci quoque et Vicent. 'Vere, ut videtur, Passeratius et Heins. Certe, *currum* qui aliter quam inepte explicaret, neminem vidi.' Lachm.—28 'Antonius Bendinellus reponebat *immaduisse*, quod et Realino suo persuadere potuit. Atqui omnes libri constanter habent *incaluisse*, etiam edd. antiquæ; quod neque debet mutari.' Broukh. *Immad.* frustra repositum censet Barth. Id legitur in Perr. v. c. et Vat. 1. 2.—29 'At Vat. Posth. *Illuc* Posth. Guarn. Dresd. cum editt. plur. Brix. Venet. Aldd. cett. nempe ad portam usque, saltem intra urbem. Sed non placet Broukhusio. Jam quid plura desideres?' Barth. 'Ultero Ask. At *illuc* in omn. meis codd. et edd. fere plerisque antiquioribus, probante Douss P. Sed *illud* excusum est in Mureti Aldina 1558. Ronill. Plantin. 1569. Gryph. 1573. Scaligeri et Douss. ut in marg. ed. Ald. correx. Heins. *Illud* probat etiam Livin. in Notis ad li. I. et ad Plin. Panegy. cap. 73.' *Burm.* 'Illud non debuit mutare Muretus.' Lachm.—30 'Lectum *illusisses* corrupte Mentel. *Jussisse* Voss. 2. *Lectum illusisse* Voss. 1. *Jussisset* vitiose in Gryph. 1551. Non penitus spernenda est lectio codd. in quibus *Jussisses lectum*, ut in Perr. v. c. Vat. 2. Dorv. 1. meo 2. Venet. 2. Rheg. et Volsci.' *Burm.*—31 'Noster

NOTÆ

queritur Cynthia sibi defunctæ mutillam ac fractam tegulam suppositam caput violasse, enim amicus ipsius, si fulasset veras, pulvinos molles ac delicatos ipsi debuisset sublecare.

28 *Atram quis lacrymis*] Atris vestibus indui lugentes, quibus luctum ac dolorem testarentur, a remotissima post hominum memoriam antiquitate consuevisse testatur Varro Lib. II. de vita pop. Rom. apud Nonium in verbo Anthracinus; color enim ni-

ger veteribus dicebatur Anthracinus. Hæc sunt igitur Varronis verba: 'Propinquæ adolescentiæ et adolescentuli etiam anthracinus, proxima amiculo nigello, capillo demisso, sequerentur luctum.' Quod autem Plutarchus in problematis scribit matronas albatas funus prosequi consuevisse, id postea procedente tempore factum est, ut prisca mutaretur consuetudo.

31 *Cur ventos non ipse rogis*] Post-

Hoc etiam grave erat, nulla mercede hyacinthos

Injicere, et fracto busta piare cado?

Lygdamus uratur, candescat lamina vernæ.

35

(Sensi ego, cum insidiis pallida vina bibi.)

Aut Nomas arcanas tollat versuta salivas.

Dicet damnatas ignea testa manus.

etiam pigrit viles hyacinthos in meum bustam immittere, manesque ireos placare effuso dolio. Lygdamus inuratur, ardescat lamina ad cruciandum servum. Ego animadverti, sed sero, id esse faciendum, quando ex insidiis lurida pocula hausi. Nomas vero versipellis spula magica removeat; ignita tunc testa manus scleratas

2. *ventum* habet, quod non debet attendi.' Broukh. 'Cur breve thus vult Heins. vel etiam *Curve unguenta rogis non spissa, i. dedisti* Non videbat in lectione vulgata quoque latere exprobrationem avaritiæ. Neque enim venti sine pollicitatione sacrificii rogari poterant.' Barth. 'Ventum Leid. 1. et Heinsian. *Dedisti* conj. Frut. et Heins. qui posterior præterea ad marg. ed. Ald. ascripserat *Curve unguenta rogis non spissa, i. petisti vel dedisti*, aut e. iam *non missa, i. litasti*, et sic fere in Advers. p. 23. Idem N. Prop. p. 751. etiam tentaverat: *Cur breve thus non ipse rogis. Sed frustra.* Burm.—32 Nardom legebat Lips. Var. Lect. II. 12.—33 'Erit male [Guarn.] Voss. 1. *Nec grave* . . . relicto vacuo spatio in Dorv. 2. a m. pr. *Nec grave et erat* Ask. Heins. legebat *Aut hoc si grave erat.* Sed vulgatum præfero, si interrogationis nota apponatur.' Burm.—34 Markl. conj. *stactes b. p. cado.* Damnat Burm.—35 'Huc isti versiculi revocandi sunt, quos Scaliger [cum Bronkh. et Burm.] contra codd. fidem alio transtulit.' Lachm. 'Hoc et sequens distichon sine idonea causa Scaliger collocavit post vs. 46.' Kuin. *Candescant* Borr. Leid. 1. *Candescant lamina* Dresd. *Candescant lumina vernæ* Exc. Scal. pro varia lect. *Campecat* Dorv. *Uretur* Livin.—36 'Vena Mentel. *Vena bibit* Leid. 1. Heins. conj. *pulla venena bibi*, et 'vernæ insidiis' conjungebat. Posset f. *pallida* ad ipsam Cynthiam referri, quæ sentiens insidias, cum vinâ biberet, palluit.' Burm.—37. 38 'At vult Passerat. et Livin. *Versita* Ms. Heinsii, *Sabinas* Dresd. apposita lit. l super lit. b. *Vicet* Dresd. *Siccet* Guy. *Dis et damnata Signia testa manu* liber scriptus Scaligeri, qui ipse emend. *Ducet*: sed Heins. vult *Signet* vel *Urat*. *Dicet* tamen præferunt libri plerique, nisi quod Veneta prima [sc. Barthii] habet *Dic et damn.* Barth. 'Aonius arcana colat' Vat. 5. et Dorvv. *Ut* N. cod. Scal. *At* N. Groning. et meus 1. *An* N. Guy. *Ar-*

NOTÆ

quam jam esset incensa pyra ventos amici mortuorum petere solebant, qui flammam ardentiorē suscitarent alerentque, ut cadaver rogo impositum citius faciliusque cremaretur.

32 *Cur nardo flamma*] Solebant veteres flores et unguenta in mortuorum rogos injicere, ut dictum est supra ad II. 13. 23. et 30. et III. 16. 23.

34 *Fracto cado*] Vino quoque rogas, sepulcrum, ac mortuorum cineres. et

reliquiæ respergebantur. Virg. *Æn.* VI. 'Reliquias vino et bibulam lavere favillam.' De hoc etiam ritu dictum est in notis ad Tibull. III. 2.

35 *Candescat lamina vernæ*] Ad vernam cruciandum. Ardentes laminæ tormentorum ac questionum genus fuerunt apud veteres.

36 *Cum insidiis pallida vina bibi*] Videtur innuere Cynthia Lygdamum veneno vitæ sume insidiatum fuisse.

37 *Nomas*] Nomen est fœminæ veneficæ seu sagæ, quæ salivâ uteba-

Quæ modo per viles inspecta est publica noctes,

Hæc nunc aurata cyclade signat humum :

40

Et graviora rependit iniquis pensa quasillis,

Garrula de facie siqua locuta mea est.

Nostraque quod Petale tulit ad monumenta coronas,

Codicis immundi vincula sentit anus.

Cæditur et Lalage tortis suspensa capillis,

45

Per nomen quoniam est ansa rogare meum.

manifestabit. Quæ nuper vulgaris inspectata est per noctes parvo pretio emtas, ista jam aureo symmate terram verrit. Si vero forsân aliqua nimium loquax de mea pulchritudine locuta est, ei reddat pensa graviora injustis calathis. Et quia Petale acria detulit ad meum sepulcrum, infelix oetula tetrî codicis catenas patitur. Implexis etiam in funis modum crinibus Lalage pendens verberatur, propterea quod per

chanas tollat vesana Ask. Arcana colat versura in Regio. Colat etiam in Dorv. 1. Prodat in Perr. v.c. Colot. et tribus Vat. Salinas in Neap. Borr. Leidd. Voss. 2. Dorv. 2. et meo utroque. Salutes Voss. 4. Mox Dicit in Regg. Colb. Leidd. tribus Voss. Groning. Ask. Dorvv. et meo 2. Ditet in 1. Ducet Exc. Scal. Licet corrupte Borr. et Diqueus Neap. Texta Voss. 4. Ducet, ut edidit Broukh. a Scaligero est. Sed codicum auctoritatem sequi malui, et Scaligeri lectionem rejectit Gebb. Beroaldus legit Dic et; etiam legit prodat (typi vitio probat editum est).’ Burm. ‘Ita scribe: At N... salivas: Dicit &c. Dicit omnes. Bene salivas impressi. Scripti plerique salinas.’ Lachm.—41 ‘Refundit in Borr. Heinsian. Leid. 2. Voss. 1. 3. meo 2. Dorv. 1. Et graviora pendit Ask. Graviora fundit in meo 1. Venet. 2. Rheg. et Volsci, sed rependit in Vicent. Ber. Aldd. ceterisque, quæ sanissima lectio est. At graviora legit Markl. ad Stat. Sylv. p. 242. Burm.—43 ‘Coronas habent omnes libri, cum edd. pr. Corollas primum comparuit in Aldd. quod tamen ipsum non est malum: et habuit f. ille idoneos libros, quos auctores sequeretur: sed nos, quamvis in re pusilla, veterem lect. maluimus revocare.’ Broukh. ‘Peale ed. Mur. Petals Lond. Corollas ed. Græv.’ Barth. ‘Petale ... coronas in Regg. Colb. Neap. Mentel. Borr. Groning. Dorv. ceterisque codd. et priscis edd. pr. corollas in Aldd. Junt. Collin. Rouill. Gryph. Grasseri, aliis. Ad m. corollas hiatu relicto desunt in Voss. 4. Nostraque Petale omisso quod in Mentel. Ask. et meo 1. prima in Petale male producta, Pethale in priscis edd. Parale vitiose in ed. Græv.’ Burm.—45. 46 ‘Ceditur Ald. 2. Lalace Dresd. Brix.’ Barth. ‘Cæcier cor-

NOTE

tur ad expiationes, quas Instrales seu purgatorias Persius appellavit: ‘lustralibus ante salivis Expiat.’

38 *Dicit ignea testa*] ‘Ignita testa,’ ut supra dixit, ‘lamina candescens,’ fateri coget, cujus manibus sceleratis mixtum fuerit venenum.

39 *Qua modo inspecta est*] Ut exploraretur an placeret emtori; nam res venales ac merces inspicuntur.

40 *Cyclade*] Cyclas species est vestis muliebris, quæ a forma nomen habere dicitur.

43 *Petale*] Nomen est vetulæ, quam vinculis codicariis constrictam fuisse dicit quod ad suum tumulum flores detulisset.

44 *Codicis immundi*] Hoc in loco codex, seu caudex, tormenti genus est, vulgoque Gallice dicitur *en billet*. Ad codicem alligabantur servi, captivi, rei, &c. Erat autem ligneus stipes, quem ægre trahebant, et cui vincti insidebant. Juvenal. Sat. II. 87. ‘Horrida quale facit residens in codice pellex.’

Te patiente, meæ conflagrit imaginis aurum,
 Ardenti nostro dotem habitura rogo.
 Non tamen insector, quamvis mereare, Properti:
 Longa mea in libris regna fuere tuis.
 Juro ego factorum nulli revocabile carmen,
 (Tergeminusque canis sic mihi molle sonet)

50

nomen meum confusa est orare. Te etiam permittente, imaginem meam auream liquefecit, e meo busto accensas dotem habitura. Nihilominus te non increpo, licet dignus sis increpatione, o Properti; diuturnus fuit meus principatus in tuis versibus. Ego juro factorum carmen nemini revocabile, (et ita mihi canis triceps leni-

rupte in Leid. 1. *Ceditur* male in nonnull. codd. et edd. vetustis, in quibus etiam *Lalage*: et mortis vitiose in Voss. 4. Pro *regare* in Mentel. Groning. Guar. Voss. 3. *negare*, male. *Burm.*—48 '*Ardent ex* Vat. Guar. *Ardent e* Brix. Aldd. Inde Scalig. fecit *Ardeat e*, quod B. [B. B.] Gött. exhibent. *Ardenti e* Posth. et Mureti codex, cum ed. Vulp. *Ardente e* Dread. *Ardente ex* Venet. *Barth.* '*Audax e* Perr. v. c. Colot. et duo Vat. *Ardent ex* vel *Ardent e* in Regg. Colb. Borr. Leid. 2. Voss. 1. 3. Dorvv. et meo 1. *Ardent e* Mentel. *Ardenti n.* Ask. *Ardeat e* ex suo cod. Scalig. Livinelus cum Mur. et Guy. præfert *Ardenti e*, atque Passeratius præ illa, quæ in aliis habetur, *Parthenie e*: sed in nullo cod. vel ed. antiq. hanc lect. reperi, si solam Grasserii excipias; et illius ntrictis suæ meminit Cythia inf. 74. [e quo vs. id derivatum monet Barth.] Recte Heins. N. Prop. p. 752. videtur suspicari, in lectione *Ardent* vel *Ardenti* latere nomen ancillæ, ideoque in marg. ed. Ald. conj. *Aræ*, vel *Acme*, de. Markl. vero legebat *Altera et e.* *Burm.* '*Sed his Heinsii conjecturis facile super-sedere possumus, si servamus versuum ordinem a codd. constitutum.*' *Kætz.* '*Ardeat e* lect. mira, nec Latina fortasse. Repone *Ardenti e.*' Lachm.—50 *L. mei* damnat *Burm.* quod in Exc. Mod. Leid. 2. Voss. 3. 4. Dorvv. 2.—51 '*Heins. corrigebat, revolutibile stamen*, ad Ov. II. M. 654. cujus rationes, bonas sane ac rectas, istic videre debeas. *Broukh.* qui id dat cum *Burm.* '*Revocab. c.* est lectio proba vulgarium editt. Aldd. rett. etiam Scal. Vulp. et Gött. et sic Groning. *Revolut. c.* alii sex libri *Broukh.* agnoscunt, cum tribus *Gebhardi*, *Bon.* et *Guarn.* et nostro *Dread.* It. editt. primæ ap. *Broukh.* *Brix.* et *Venet.* ap. me. *Revolut. stamen* vetus cod. *Passerat.* et sic quoque *Heins.* e cod. suo *Advers.* p. 200. Ad sensum et elegantiam perinde est, sive *revocab. c. s. revol. st. legas.* *Barth.* '*Revocab.* vel *revolut. c.* in codd. et edd. priscis, cum *Palat.* et *C. Com. Bernaldi* cod. *Neap. Loidd.* duob. *Voss.* *Dorvv.* *Regg.* *Colb.* *Ask.* et meis. *Revolut. fatum* *Voss.* 4. *Sed revolut. stamen* optime tuetur *Broukh.*' *Burm.* '*Lect. vulgarem exquissimam et doctam, totque codd. auctoritate munitam, neutiquam rejiciendam, sed in*

NOTÆ

45 *Ceditur et Lalage*] *Lalage* nomen fuit puellæ Horatiliæ. Od. I. 22. et II. 5. Hic autem est cujusdam ancillæ nomen, quæ a nova domina capillis implexis in modum funis suspensa torquetur.

47 *Conflagrit*] Imaginem meam auream liquefecit, ut in aliam mutaret formam. Dolet autem *Cythia*, quod

tam cito amoris pristini sit oblitus Propertius, ut passas sit suam effigiem auream a nova ipsius amica confari.

48 *Nostræ dotem habitura rogo*] Quia nimirum *Cythiæ* rogo debebatur ejus imago aurea, cum pretiosissima quæque cum mortuis pyra incensa cremari solerent.

Me servasse fidem : si fallo, vipera nostris

Sibilet in tumulis, et super ossa cubet.

Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem, 55

Turbaque diversa remigat omnis aqua.

Una Clytæmnestræ stuprum vehit, unaque Cressæ

Portat mentitæ lignea monstra bovis.

ter allatret.) me semper tibi fuisse fidem: si mentior, vipera sibilet in meo sepulchro, cineribusque meis in cubet. Duplex autem est habitatio sortis data per luvius flumen, et tota umbrarum multitudo aquam navigat per quam in diæmoniæ sedes tur. Illa aqua libidines portat Clytæmnestræ, ista sortis monstrum lignum Cretæ re-

contextu servandam duxi.' Kuhn. Revelat. c. verum esse pronuntiat Lachm. —52 'Amplector correctionem Heinsii.' Broukh. 'Tergeminusque canis Brix. Venet.' Barth. 'Tergeminusque canis in omni. codd. et edd. priscis. Male ergo Broukh. ex sola Heinsii conj. Tergeminusque canem in textu ipso dedit, [et sic Vulp. et editor ed. Gött.] quod et non immerito improbat Markl. Sonat in meo l.' Burm.—53 Damnat Burm. falso, quod in suo l.—54 'Scilicet corrupte in Voss. 4. Si libet Ask. Vellem ab ipsius Prop. manu esset Heinsii conjectura, vel a codd. firmaretur: strix s. o. c.' Burm.—55 'Quæsitæ noctui libri habent, et Groning. cum Borr. quæ lect. non est insuper habenda. Sed et sortita ferri potest. Passerat. partita profert, nescio an auctoribus libris: tamen neque hoc abiecit a Veterum consuetudine loquendi. Si cui quæsitæ molius placet, is a se habet M. T. Varronem v. de L. L. 'Acquirere est ab 'Ad' et 'Quærere: ipse 'Quærere,' ab eo quod, quæ res ut recuperaretur, datur opera.' Broukh. 'Quæsitæ Posth. non male. Partita Passerat. profert et codd. quod glossæma videtur. Sortita est in rell. et edd. omni.' Barth. 'Partita Colot. Geminus sedes conj. Heins. et ante eum Passerat. qui de dupli ap. Inferos piorum acimporum via et habitatione intelligit. Sed sermo est de diversa sede in cymba Charontis. Sortita præfero; sed si codd. addiderent, mallem tristem amnem.' Burm. Quæsitæ nolit Lachm.—56 'Navigat omni. membr. Remigat prr. edd. Sane hoc malim præ illo.' Broukh. 'Nav. Dresd. Rem. præfert Vulp. et Gött.' Barth. 'Nav. in Regio, Colb. Mentel. Borr. Groning. et meo, Vicent. et Ber. sed rem. recte in Venet. 2. Rheg. Lep. Volsch. Aldd. Junt. Colin. Rouill. Gryph. Grasseri, aliis. Amnis aqua male in meo l.' Burm. Rem. dant B. B. B. L.—57 'Altera huc irrepsit e disticho sequente. Viri docti cum viderent sententiam pravo talo fultam claudicare, supposuerunt pars atraque, pars albaque; et medicina intempestiva perfecērunt ut ne plaga haberet molius. Legend. omnino cum Livin. unaque Cr. Nihil simplicius, nihil verius. Neque quæ frustra additur.' Broukh. cui assentit Barth. Addit hic altera esse in Brix. Aldd. cett. atraque in Venet. 'Clytæmnestræ Neap. Altera Cressæ in plerisque codd. et edd. vetustis, quod ex seq. disticho petitum recte notat Broukh. Unaque classe in marg. Voss. 3. Et feræ Cressæ Vat. 5. Atraque in Perr. v. c. Colot. tribus Vat. et Ber.

NOTÆ

52 Tergeminusque canis] Cerberus rum, significat. De his etiam Tibull. triceps, Inferorum custos ac janitor, 1. 3. qui latratu suo manes terret.

55 Nam gemina est sedes] Dupli- 57 Una Clytæmnestræ] De Clytæmnestræ dictam est ad III. 19. 19. et 20.

58 Mentitæ lignea monstra bovis] Pasiphaën Minois, regis Cretæ, com-

Ecce coronato pars altera vecta phaselo,

Mulcet ubi Elysias aura beata rosas :

60

Qua numerosa fides, quaque æra rotunda Cybebes,

Mitratisque sonant Lydia plectra choris.

Andromedeque et Hypermnestre, sine fraude maritæ,

Narrant historias corpora nota suas.

gine, vacce formam ementita. En vero alia turba delata rate corollis ornata ad locum ubi felix Zephyri flatus molliter afflat Elysias rosas; ubi citharæ modulantes, et æra rotunda Cybeles, et lyra Lydia mitratis choris resonant. Ibi quoque Andromede et Hypermnestra, sine culpa nupta, historiam pectoribus suis cognitam

Albaque in aliis legi scribit Passerat. Burm. Altera damnat Lachm. qui reponit ac rate Cr.—59 'Vecta unus Reg. unus Colb. Groning. noster 2. neque aliter edd. sinceriores. Invicta est quorund. hominum in fovendis erroribus pertinacia: sed liceat illis per nos impleri glandibus ad saturitatem.' Broukh. 'Parta phasello Guarn. [Ask.] Pacta faselo Palat. 1.' Barth. Festa cor. Eld. Parta ph. in Neap. Exc. Scal. C. Com. Borr. Harl. Leid. 2. tribus Voss. Dorvv. Burmm. Rheg. Venet. 2. Volsci, Aldd. Junt. al. Vecta Vat. 2. Vecta Perr. v. c. Colot. Vat. 1. Dresd. Fruterii cod. edd. Vicent. Ber. Plantin. 1560. Canter. Douss. B. B. B. L. Victa edd. Mur. Rouill.—60 Effusus citat Voss. ad Catull. [p. 154.] ex memoria, opinante Barth. 'Elysias corrupte in cod. Scal. Mentel. et Dorv. 2. a m. pr. Elyas Neap. Elixas Ask. Turba beata male in C. Com.' Burm.—61 'Qua queritur ut unda cibeles Bon. Qua querar ut u. Cybelles Dresd. Qua querar ut u. c. Vat. Qua querat ut unda Cybelles Brix. Quaque errat turba Cybeles Venet. Qua queritur u. C. Aldd. Colin. cett. Quaque æra rotunda Cybelles est e felici οροναυς Turnebi xxiii. Advers. 7. prob. Jos. Scalig. non nominato Turnebo. Æra incurva Heins. [Advers. 1. 3.] sed æra rotunda prætulere B. [B. B. L.] Vulp. Gött.' Barth. 'Nemorosa fides vitiose in Voss. 3. Quaque errat turba Cybelles in Perr. v. c. Vat. 1. 5. Regg. et Voss. 4. a m. sec. ut in Vicent. Ber. Rouill. Gryph. 1578. et Canterl. Qua querar ut unda in Neap. Groning. Leid. 2. Voss. 1. 2. Dorv. 1. meoque 2. Qua querar ne unda Ask. Qua querat in unda Cybeles Colb. In Venet. 2. Rheg. et Volsci qua querat in unda Cybelles Muratisque sonant. Qua queritur unda Cybelles Mentel. Aldd. Junt. Colin. Gryph. 1551. et 1561. Antverp. Plant. 1560. et Grasserl. Qua querar in ida Cybeles in meo 1. Qua queram in unda Borr. sed querit qua buxus Colot. Qua buxus et unda Pont. cod. unde f. non male legi posset qua buxus et æra Cybeles. Recept. lect. ex Vat. et Ursin. probavit Lips. Lect. Antiq. 11. 20. ut hac forma Cybeles cymbala passim in monumentis antiquis conspiciuntur; et sic in ed. Scal. et Douss. Ære recurva Passeratius, quod improbat Gebh.' Burm.—63 'Nostrl et Groning. semper scribunt Hypermnestre; de cujus scripturæ ratione alibi dictum est. Hypermnestre scribit etiam vetus Horatii interpres Helenius Acro ad iii. Od. 11. et Servius ad Virg. vii. Æu. 681. ex Cassio Hemina.' Broukh. 'Andromadesque et Hypermnestra male in meo 2. et vs. 67. De scriptura Hypermnestre vid. Voss. de Anal. 11. 2. p. 662. Hic vero concinnius scribetur Andromedeque et Hypermnestra. Marita Heins. sed non opus.' Burm.—64 'Historia c. n. sua est lectio Scaligeri, cujus liber pectora habebat. Sane pect. est in Regg. Colb. Groning. ac nostris. Livin. malebat pignora,

NOTÆ

jugem significat, quæ simulacro lig-
neo vacca inclusa cum tauro concu-
bit. De hac dictum est ad Lib. III.
19. 11.

63 *Andromede et Hypermnestre*] Dic-
tum est etiam de Andromede 1. 3. 3.
et 4. De Hypermnestra autem vide
quæ dicta sunt ad 11. 1. 67.

Hæc sua maternis queritur vivere catenis

65

Brachia, nec meritas frigida saxa manus.

Narrat Hypermnestre magnum ausas esse sorores;

In scelus hoc animum non valuisse suum.

Sic ortis lacrymis vitæ sanamus amara.

Celo ego perfidiæ crimina multa tuæ.

70

Sed tibi nunc mandata damus, si forte moveris,

Si te non totum Doridos herba tenet:

referunt. Ista conqueritur sibi livecere maternis vinculis brachia, manusque suas indignas quas gelidia rupibus alligarentur. Hypermnestra refert ingens facinus sorores suas patrasse, cui suum animum imparem fuisse dicit. Ad hunc modum leti querelis ac flebilibus narrationibus vitæ medemur amoribus: ego dissimulo ac silentio prætereo plures infidelitatis tuæ injurias. Jam vero tibi hæc peragenda committo, oroque, si forsitan adhuc tu mei cura tangeris, si te totum omnino non cepit

quod et Schotto placuit II. Observ. 57. Mihi videtur sana esse membranarum scriptura.' Broukh. 'Pect. Bon. Dresd. et edd. meliores, etiam Ed. pr. bene. Corp. præferre videtur Vulp. sed et tentat legere sua.' Barth. 'Historia noceant Mentel. Corp. ex suo cod. Scaliger. Pro nota vitiose in Dorv. 1. nocte. Pect. a meis codd. et edd. priscis firmantur. Markl. conj. *historias, pect. nota, suas. Tempora tentavit Aymr. Fadera Heins. Vulp. per corp. intelligebat summam gestorum; vel legend. suam: male. Mihi præplacet historia pignora n. sua.*' Burm. 'Unice vera lect. habenda est *historias corp. n. suas.*' Kuin. 'Quid, si melius distinguendo rem conficimus? Scribe *Andromedeque et Hypermnestre s. f. marita Narrant, historia pect. n. sua.*' Lachm. *N. historia pect. n. sua exhibent B. B. B.—66* 'Ita conjecerat olim Lips. et Scaliger, ex vitiosa scriptura *Hæc summa æterna. Eorum divinationem firmat cod. Groning. in quo plane ita perscriptum: et merito recepit Gebh.*' Broukh. 'Hæc summa æternis lect. vulg. edd. vett. et codd. plerorumque, etiam Guarn. Dresd. *Sua m. lectio unice vera habend. est, frustra repugnante Livin.*' Barth. 'Vulgatam lect. defendit Burm.—67. 68 *'Sorores: In sce.* sic legitur et interpungitur in codd. et edd.' vetustis, sed Heins. Advers. I. 3. p. 24. volebat *isse sorores In scelus:* sed distichum hoc sanum esse existimo. *Non violasse perperam in Heinsian.*' Burm. *Hic an. suspicatur Heins.—69* 'V. sanamus: hoc sane falsum est, secundum theologiam poëticam. Noli dubitare quin legend. *solamur*, quodque se Passerat. in quibusdam libb. reperisse testatur: tamen vulgata defendi posse videtur ex I. 10. 17.' Broukh. 'Hic mortis Heins. idem vult quoque, *saciamus*, quod in Cod. Palat. invenit Gebh. *Sanamus* plurimi libb. etiam Dresd. *Solamur* receperunt Vulp. Göt. Cod. Guarn. alio ordine legit: *m. vitæ lacry.* Pro *vitæ* Poeth. in te habet.' Barth. *Satiamus* ex Palat. profert Gebh. [cf. s.] quod etiam in duobus Vatt. ut *saciamus* ex v. c. in marg. ed. Ald. notaverat Perr. prævalet tamen ap. me plurium codd. numerus, in quibus *sanamus*, ut in ceteris omn. Mss. quorum Excerptis utor, Regg. Colb. Mentel. Ask. Borr. Groning. Leid. 2. tribus Voss. Dorvv. meis: et quicquid est antiquarum edd. Hanc igitur script. vet. reddendam ceñavi: sed hac curatione non absolvitur loci ægri medicina: lectionem, *mortis lacrymas, et vitæ amores*, provenisse arbitror a sciolo glossatore, acumen in oppositione *mortis et vitæ* querente. Heins. conjecerat *Sic ortis l.* Markl. tentabat *v. sanamus amara.* Mihi videntur hæc ita restitui posse: *Sic* (vel *Hic*) *mortis l. veteres s. a.*' Burm. *Mortis dant B. B. B. L. Solamur B. B. Amores B. B. B. L.—70* *Celo male, judice Burm. in vetustis edd. Celo Ald. 1. Cedo Ask. Callos p. Dorv. 2. Car-*

Nutrix in tremulis ne quid desideret annis
 Parthenie: patuit, nec tibi avara fuit.
 Deliciæque meæ Latris, cui nomen ab usu, 75
 Ne speculum dominæ porrigat illa novæ.
 Et quoscumque meo fecisti nomine versus,
 Ure mihi: laudes desine habere meas.
 Pelle hederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
 Mollia contortis alligat ossa comis. 80
 Pomosis Anio qua spumifer incubat arvis,
 Et nunquam Herculeo numine pallet ebur,

Chlorides gramen; ne aliqua re egent in ætate senili alitris mea Parthenie: aperto erga te semper fuit animo, neque tibi fuit arara. Et Latris mea voluptas, quæ nomen habet a ministerio, ipsa novæ heræ ne præbeat speculum. Et quotquot omnia nomina meo fluxisti carmina, de flammis in meum honorem: ne diutius præconia mea retineas. Amove a sepulchro meo hederam, quæ mihi inimicis baccis teneros cineres implicitis ramulis alligat. Qua parte pomis consitus Anio agris frondosis illabitur, Herculeoque numine nunquam ebur aquaret, hos versus me dignos in me-

mina 1.—71 *Hæc t.* Heins.—72 *Et te idem.* Colchides Perr. v. c. Vat. 1. 2. Demster. ad Rosin. Antiq. II. 10. et ad Claudian. I. in Ruf. 133. quod jam ante eum Volscum et Beroald. occupasse notavit Bronkh. sed rejecit. *Chlorides* h. Ask. *Chlorides* Borr. Leidd. tres Voss. Dorvv. *Sed te n. l.* Colchides ed. Volsei. *Chloridos* Burm. 2. et pr. edd. vel *Chloridos*, ut Ald. Junt. Colin. et aeqq. *Doridos* cod. Scal. Heinsian. Posth. quod prætulit Bronkh. *Colchides* esse in Heins. v. c. observat Cant.—74 *Parthenia* po. Burm. 2. et ed. Volsc. *Parthenia* po. Guarn. *Potuit* Neap. Dresd. Vat. 5. Mentel. Borr. Heinsian. Leid. 2. tres Voss. Dorvv. et edd. prisca, in quibus etiam *sibi avara*. Ask. *potuit*, in quo in *teneris* vs. sup. *Amara* Perr. v. c. duo Vat. Venet. ap. Barth. *Potuit* nec *sibi a.* Reg. 1. *Sibi av.* Brix. *Amara* Reg. 2. quæ defendi posset, inquit Burm. ex Ov. Ep. XVIII. 115.—75 *Latris* Leid. 2. Voss. 1. 3. Dorv. 1. Burmm. *Latris* Reg. 1. *Lacrymis* 2. quod etiam est in Mentel. Venet. 2. *Latrys* Volsc. *Latris* Bcr. sed *Latris* recte, judice Burm. in Aldd. Junt. Colin. Ed. Mur. Rouill. Gryph. ceterisque. *Ab n. est* omnes libb. sed Bronkh. est deleri jubet.—76 *Nec a.* Leid. 1. *Porrigat* Mentel. *Ille mea* Reg.—77 *M.* nomine pro *m.* nomini dictum notat Voss. de Analog. II. 10. et sic Schopp. Instit. Gramm. p. 133.—78 Heins. conj. *U. tibi.* Sed forte melius erit, ait Burm. si interpungimus *Ure, tibi l.*—79 *Velle* Heins. et Passerat. conj. *Fluvio* corrupte in Borr. Heinsian. *Multo* Voss. 4. Sed *Pelle* non sollicitandum. Conjeceram aliquando: *pallente e.* sed nunc magis arridet, *pungente e.* Burm.—80 *Mollis*, vel *molli*, perperam, in variis codd. Cum *totis... comis* male in Mentel.—81 *Ramosis... pomifer* est lectio omnium libb. *Pomosis... spumifer* est ex emendat. Bronkh. probata quoque Bentleio ad Hor.

NOTÆ

72 *Herba*] H. e. veneficia, seu philtrea, ac pocula amatoria, ex herbis confecta.

74 *Parthenie*] Nutricis Cynthiæ nomen, quæ Propertio semper benigna fuit ac benefica.

75 *Deliciæque meæ Latris*] *Latris* Latine est serva, seu famula, a verbo *latræbæ*.

81 *Pomosis Anio*] De fluvio Aniense pomifero, vide annotat. ad III. 16. 4.

83 *Herculeo numine pallet ebur*] *Ti-*

Hoc carmen media dignum me scribe columna,

Sed breve, quod currens vector ab urbe legat :

Hic Tiburtina jacet aurea Cynthia terra :

85

Accessit ripae laus, Aniene, tuae.

Nec tu sperne piis venientia somnia portis.

Cum pia venerunt somnia, pondus habent.

Nocte vagae ferimur : nox clausas liberat umbras ;

Errat et abjecta Cerberus ipse sera.

90

dia columna exera, coeque paucae, quos vector prope veniens ab urbe facile legat : Hoc in tumultu Tiburtino sepulta quiescit Cynthia formosissima : illa accessit decus ripae tuae, o Anio. Neque tu aspernare somnia immissa per bonas portas : quando pia somnia esse dormienti obtulerunt, firmasunt et vera. Per noctem vagantes huc illuc erramus : nox liberos facit manes per diem oclusos ; vagatur quoque Cerberus

Od. 1. 7. 13. 'Pomosis pulcherrime restituit Broukh.' Lachm.—82 *Nomine* Guar. Mentel. Voss. 1. aliiq. Ad marg. ed. Ald. conj. Heins. *Qua nioem H. n. sed nunquam pallet e. minime tentandum, dicit Burm. Fallit e. Mentel.*—83 *Hic e.* Vat. Posth. Bon. Guar. Dresd. Borr. Heinslan. Leidd. tres Voss. Dorv. 2. Ask. et pr. edd. *I carmen correxit Heins. Non e. Dorv. 1. Dignum m. Voss. 3.*—84 *Sed breve in omn. codd. et edd. Sed bene Græv. Carrus e. Guar. Borr. Heinslan. Voss. 1. 4. Unde f. leg. conj. Burm. Carru e. vel octus. In Dorv. 1. victor. Lector 2. a m. pr.*—85 *Tiburtina jacet hic vel hac Regg. Voss. 4. Dorv. 2. a m. pr. et Burm. 1. Hac Dresd. Tiburnia jacet hac Mentel. Voss. 1. Posth. Tiberina j. hac Leid. 1. Si Tiburtina j. hac. Colb. Hac Tyburtina Borr. T. j. hic adra Ask. Sed T. j. hic Neap. Burm. 2. Tyburina j. hac Venet. 2. T. j. hic Vicent. et Beroald. Hac Tiburnia Ald. 2. Brix. Hac Tyburtina Ald. 1. Junt. Colin. In ceteris Hic Tiburtina : quae vera lect. est inquit Lachm. 'Nam scripti omni. in hac vs. corrupti sunt.'*—86 *Laus et Aniens Neap. Voss. 1. L. Aniens Burm. 2.*—87 *Vehementia Voss. 1. male, ut judicat Burm.*—89 *Vagae f. Burm. 2.*—93 *Nec,*

NOTE

bur Sabinorum oppidum fuit, Herculi sacrum, summa aëris clementia commendatum, adeo ut etiam cœlum Tiburtinum diceretur olim rebus præstare candorem præstantissimum, eburque ibidem nunquam squalere. 80. Ital. 'Tiburis anra Pascit ebur.' Martialis iv. 62. 'Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris, Omnia dum feri candida credit ibi.'

85 *Hic Tiburtina jacet*] Epitaphium est quod sibi poni ac scribi in columna poscit Cynthia.

86 *Ripae laus, Aniene, tuae*] Sepulta videtur Cynthia in agro Tiburtino ad

ripam fluminis Anienis, ubi etiam alios innuere videtur fuisse sepultos, dum dicit tumultum Cynthiae fore auctarium gloriæ Anienis, qui dictus est et Apianus, i, sicut et Anio, enis.

87 *Nec tu sperne piis venientia somnia portis*] Duas esse somniorum portas veteres esse dixerunt, corneam, et eburneam; quarum cornea, veris, bonis, et piis, eburnea vero falsis est somniis assignata. De his somniorum portis Virg. Æn. vi. sub finem, Macrobi. in somn. Scipionis, Hom. Od. xix.

Luce jubent leges Lethæa ad stigma reverti :

Nos vehimur : vectum nauta recenset onus.

Nunc te possideant aliæ : mox sola tenebo.

Mecum eris, et mixtis ossibus ossa teram.

Hæc postquam querula mecum sub lite peregit, 95

Inter complexus excidit umbra meos.

rus ipse relicta æra. Leges Inferorum præcipiant nos adveniente die redire ad Lethæas paludes. Nos portamur : navita vero numerat vectores. Jam te fruamur alia, propediem ego te una possidebo : mecum versaberis, commistisque meis ossibus ossa tua premam. Ubi vero ista mecum mæsta voce locuta est umbra Cynthia, statim per meos amplexus dilapsa est.

male, Dorv. 1. et Burm. 2. ut ipse Burmannus censet. *Ne te Nesp.*—94 *Mæstis* Dorv. 2. Ask. *O. feram* conj. Heins.—95 '*Sub voce*. Omnes omnium libri, cum edd. primis, *sub lite* : quod verum erat, nec debuit mutari : prima labes ab ed. Beroaldina est.' Broukh. '*Sub voce* Ed. pr. adeoque Beroaldo injuriam facit hic iterum Broukh. *Lite* tamen habent Vat. Posth. Palatt. C. Com. Bon. Guarn. Dresd. et editt. Brix. Vulp. Göt. cum Broukhusian.' Barth. *Lite* etiam Reg. Colb. *Sub voce* Leid. 2. Dorv. 1. Vicent. Aldd. Junt. Colln. Rouill. Gryph. ceteraque. *Lite* probabat Heins. *S. luce* Ask.

NOTE

92 *Vectum nauta recenset onus*] H. e. desit. Virg. *Æn.* vi. 'Omnemque Charon umbrarum lustrat numerum, suorum Forte recenscebat numerum.' easque recognoscit, ne forsitan aliqua

ELEGIA VIII.

DE CYNTHIA.

DISCE, quid Esquillas hac nocte fugarit aquosas,

Cum vicina novis turba cucurrit agris.

Accipe cur nocte præterita fugerint uide 'Esquilia, quando plebs finitima per præ-

De sacro annuo draconis in laudem Cynthia Dresd. '*Hanc elegiam primæ edd. in duas distribuunt partes, quarum primæ inscribitur titulus : De Cynthia et Dracone : altera inchoatur a vs. 29. Phyllis A. &c. præfixa epigraphe : De magno Cynthia amore erga se. Ita enim habetur in Venet. 2. Vicent. Rhag. et Beroald. et in Regg. Colb. Borr. aliisque codd. [altera in Dresd. De concubitu suo cum Theia et Phillide.] Eadem primæ partis inscriptio est in seqq. edd. sed secunda hunc præfert titulum : Deprehensum Prop. cum Phyllide et Theia amicis a Cynthia vapulasseque ab ea omnes vehementer : sic enim in Aldd. Junt. Colln. Rouill. Gryph. aliisq. In Leidd. autem, tribus Voss. Dorvv. et meis præfigitur : De concubitu suo cum Phillide et Teia, et qualiter sit deprehensus. Sed illa superioribus connectenda esse recte monuerant Canter.*

Lanuvium annosi vetus est tutela draconis,

Hic, ubi tam raræ non perit hora moræ,

Qua sacer abripitur cæco descensus hiata,

5

Qua penetral, (virgo, tale iter omne cave!)

dia mea discurrit. Lanuvium veteris est serpentis antiqua tutela, eo in loco in quo temporis occasio rarissima non similis effluere, qua parte religiosus descensus in obscuram apertum præcepta, quo puella descendit, (tam periculosam via te committens

Nov. Lect. v. 3. et Lips. Var. Lect. II. 18. Jamque in ed. Volsc. una tantum eleg. fuit exhibita, ut in Perr. v. c. Vat. 1. 2. *Burm.*—1 *Exquil.* edd. veti. *Agitarit* Heins. emendabat: quod probat *Burm.* Kuin. tamen improbat.—2 *Meis aura.* Recte Scaliger *novis* reduxit, quod agnoscunt omnes libb. quamvis nec istud *meis* recens est, cum in pr. edd. legatur: deinde turba legi debet, non *aura*, quod in nullo libro reperitur. *Broukh.* *Meis* Regg. Colb. Voss. 4. Venet. 2. Rheg. Volsc. Aldd. Junt. Colin. Rouill. Gryph. aliæ; quod retinet Passerat. *Novis* in Vat. 5. Mentel. Groning. Dresd. Palatt. C. Com. et aliis codd. ut in Vicent. et Beroald. et huic lectioni favent codd. in quibus vitiose nobis scribitur, ut in Voss. 1. Borr. Heinsian. et aliis. *Burm.* *Aura* Scaligeri reprobant *Burm.* et Barth.—3 *Lavinium* Dresd. *Lavinium* *Burm.* 2. Venet. 2. Rheg. *Lannusium* in ed. Volsc. et corruptius *Iannusium* Ask. *Lannusii* Perr. v. c. [Brix.] *Lannusio* corr. Heins. Sed proba lect. *Lanuvium.* *Burm.* *Dragonis* Poeth.—4 *H. u. tam rara* est lect. veti. membranarum, teste Broukh. quam etiam Guarn. et Dresd. exhibent, quamque etiam Veneta ap. Broukh. servavit, et illa, quæ Venetam anno præcesserat. In mea Venet. est *tartarea*, quod joculari somnium Beroaldi vocat Gebh. *Barth.* *Hic tibi tartarea* Vat. 5. *Tartarea* etiam in marg. cod. Regii, Dorv. 1. Vicent. *Tenaria* legebat Heinsius in Not. Prop. p. 753. *Tardata* coniecit Anr. Sed *tam rara* Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Groning. Heinsian. Voss. Leidd. Rheg. Volsc. Rouill. Canteri, aliæ, et hanc lect. præferunt Broukh. et Vulp. *Parit ora* Voss. 1. *Perit ora* Heinsii cod. *Nex p.* Ask. *Ora* etiam Dorv. 2. *Burm.* 1.—5 *Q. satus* Palat. 1. *Obripitur* Leid. 2. Voss.

NOTE

1 *Disce quid Esquilias*] Apud Lanuvium Latii oppidum draco quidam olim colebatur, qui cibis a virginibus porrectis vescebatur, adeo ut escas ab iis quæ castæ et illibatæ non essent nusquam acciperet. Ad visendam illam superstitionem, relictis domibus, Esquiliarum incolæ turmatim concurrisse narrat, atque etiam illic se constasse Cynthia curru vectam cum luxurioso comitatu significat. Esquilis vel Exquilis, unde et mons Esquilinus et porta Esquilina, urbis Romæ regio, ubi habitavit Propertius. Vide annotat. ad III. 23.

3 *Lanuvium annosi*] Lanuvium, Latii quondam oppidum ad viam Ap-

pian, 16. miliaribus ab urbe distans, in agro Laurente, nunc pagus *Indovina* vocari dicitur.

4 *Hic, ubi tam raræ*] Alii legunt *Hic, ubi Tartarea*, cum Beroaldo, qui illam lectionem excogitavit, cum antea legeretur *Hic, ubi tam rara*. Somniavit enim Beroaldus per specum illum Lanuvium, in quo draco coleretur, descensum esse ad Inferos, nec ullam esse horam quin animæ illac in Orcum descendant. Nos vero lectionem antiquam sequimur; temporisque moram dici *raræ* putamus, quod nimirum raro spectaculum superstitionis illius videre liceret.

Luce jubent legas Lethæa ad stagna reverti :

Nos vehimur: vectum nauta reconset onus.

Nunc te possideant aliae : mox sola tenebo.

Mecum eris, et mixtis ossibus ossa teram.

Hæc postquam querula mecum sub lite peregit,

Inter complexus excidit umbra meos.

res ipse relicta are. Leges Inferorum precipiant nos adveniente
Lethæa patula. Nos portamus : nauta vero reconset vectores.
ter die, propitius ego te nos possidebo : mecum venaberis, com-
munes cum tui primum. Ubi vero iussu mecum nauta voce locutu
thæ, statim per nos complexus excidit est.

male. Dorr. 1. et Burm. 2. ut ipse Burmannus censet. Ne te
ait Dorr. 2. Ait. O. iterum conj. Heins.—65 'Sub voce. Onu-
cum est. primum, sub voce : quod verum erat, nec debuit mut-
ari ad. Burmannus est. Burm. 2. 'Sub voce Ed. pr. adeoque
rum facit hoc iterum Burm. 2. Lile tamen habent Vat. Postu-
Bon. Gaur. Dorr. et editi. Brix. Vulp. Göt. cum Br.
Lile enim Reg. Colb. Sub voce Leid. 2. Dorr. 1. Vicent.
Roull. Gryph. ceteraque. Lile probabat Heins. S. luce

NOTE

[Fatum nauta reconset cum] H. e. desit. Virg. Æn.
Quam umbrarum intrat numerum, sacrum Forte recte
cuique recognoscit, ut fatum aliq.

ELEGIA VIII.

DE CYNTHIA.

Disce, quid Esquilas hac nocte fuga.

Cum vicina novis turba curret

Ampe cur nocte postula fugiat ule. Ec.

De amore enim dicitur in lenda Cyn-
add. in dno distribuunt partes, quar-
dis et dicitur : altera inchoat a ve-
De amore Cynthia amore erga se.
Rheg. et Burm. et in Begg. Col-
De concubitu suo cum Thia et
in vesp. add. sed secunda hunc
Pylæ et Thia amica a Cynth-
in Alld. Jun. Colm. Roull.
Dorr. et main perfigitur : P-
apud. Sed illa superi-

Lanuvium	Cynthia mannis;	15
Epod. iv.	sa Venus.	
Quintus	este triumphum	
Epod. iv.	is:	
Epod. iv.	a taberna,	
Epod. iv.	mea.	20
Epod. iv.	temone pendit,	
Epod. iv.	ere locos.	
Epod. iv.	a nepotis,	
Epod. iv.	sa canes;	

in locum amica mea Cynthia attensis
 nit Juno, sed multo plus Venus. O via
 a egerit, te arbitra et conscia, emisso per
 onuit jurgium in occulta taberna, licet
 nationis meæ. Ipea insidens conspicienda
 audax etiam per immunda loca habenas
 prætereo sericos currus glabri illius ga-
 latis vinctos; qui farcimina ac miscellanea

1. Dentosis Dorv. 1. Borr. Setosis conj.
 el. Groning. [Dresd.] ut emendaverat
 a Beroald. resitutum est. Abannis
 insian. Ask. Harl. Leid. 2. tres Voas.
 et. 2. Vicentina, Rhag. Vols. [Brix.
 Reg. sed in marg. alia manus ascripsit
 in Alld. Junt. Colin. Gryph. reliquis,
 Plantini ab annis excusum fuerit. Man-
 arm. Avecta est dant B. B. L.—17 Et
 libro, non male, judice Barth.—20 Nec
 Sed sine me Mentel. Nec sine me f. nec s.
 judicibus Barth. Burm. Tuæ Vat. 5.—21
 andum Scal.—22 Jocos Exc. Mod. Leid. 2.
 ut ad marg. libri sui conj. Markl. Cocos
 libri. Suriga non tacto Franc. 1. Striga non

NOTÆ

qui parvi, vera libidinis ac stupri causa illud
 vocamus. iter suscepisset; quemadmodum et
 Epod. iv. supra dixit Poëta consuevisse Cyn-
 sunt parvi, thiam suos frequenter ab urbe excur-
 in burichos no- sus specie religionis prætexere. Vide
 ist. i. 7. 'Man- ii. 32.
 chis.'
 [10] Apud Lanu- 17 Appia] Viam Appiam testem
 religiosissime co- appellat, quasi esset oculata ac rati-
 ritus pascendi dra- onalis, et non muta. Fuit autem
 rat; unde simulavit Appia via sic dicta ab Appio Clau-
 religionis causa Lanuvium dio, qui eam lapidibus stravit ab urbe
 am accessisse, cum re- Roma per Campaniam Brundisium
 et Var. Clas. usque.

Propert.

2 Y

Jejuni serpentis honos, cum pabula poscit

Annua, et ex ima sibila terquet humo.

Talia demissæ pallent ad sacra puellæ,

Cum tenera anguino creditur ore manus.

10

Ille sibi admotas a virgine corripit escas :

Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.

Si fuerint castæ, redeunt in colla parentum ;

Clamantque agricolæ, Fertilis annus erit.

omnem adhibe cautellam, quando draconis famelici cultus-anniversaria postulat alimenta, profundoque e specu vibrat sibila. Ad hujusmodi sacrificia virgines demissæ contremiscunt, quando earum manus stulte serpentine hietui committitur. Iste draco sibi a puella allatas escas rapit: ipsi vero calathi trepidant in manibus puellæ. Si fuerint illæ virgines illibatæ, in amplexus parentum recurrunt, conclamantque

~~~~~

3. Dorv. 2. *Abrapitur* Voss. 1. *Aripitur* Dorv. 1. *Arripitur* in meo 1. Corrupte in Ask. Q. *socer obrepitur*. Heins. conj. Q. *patet abruptus*; quod mihi valde blanditur. Burm.—6 'Qua penetrat virgo, et sine sign. parenth. est librorum lect. etiam Bon. Dresd. et edd. vett. omnia. quam Passerat. ac Gebh. ita probant, ut verba, *tale i. o. c.* parentheses signis includant; Scaliger vero ineptam vocat, et *penetrat*, emendat, parentheses autem incipit a voce virgo: id quod Broukhuysio Vulp. et Götting. ed. probatum fuit. Passeratius quoque tentabat *Qua penetrat virgo tale iter, omne cave. Hac penetrat Heins.* Barth. Q. *penetrat* omn. librorum auctoritate reponit Lachm. Nos tram lect. dant B. B. B.—7 *Lavini* Heinsian. Quo p. Ask.—8 *Ex una* Neap. Voss. 1. 4. Dorvv. Burm. Venet. 3. Rheg. Vols. Brix. *Exima* Leid. 1. quod venit ex voce junctim scripta *exima*, ut in Ask. pro *ex ima*, ut est in editis, Vicent. Ber. Aldd. Junt. Colin. Rouill. ceterisque.—10 'Libri Q. *temere*: melius Scaligeri liber *tenera*: quod tamen Gebhardo non potuit placere, reponenti ex C. Com. *tremere*. Certe in nostro 1. legitur Q. *tremere*. Pro *anguineo* in nostris, et Groning. *anguino*: quod verum patet, et video expressum in Venet. Ald. Colin. Broukh. *Anguineo* Ed. pr. et Venet. ap. Barth. *Temere* Regg. Colb. Leid. 2. Voss. 1. 3. Dorv. 1. An *trepide* voluerint librarii? querit Burm. qui addit, 'Id certe melius quam *tremere*. *Anguineo* male Vat. 6. Leid. 2. Voss. 3. 4. a m. s. sed *anguino* bene, in aliis codd. et metis: et sic semper scribend. nam metro alterum adversatur. Male igitur *anguineo ore* in Beroald. Vicent. Douss. *Anguineo* Vols. Junt. Ed. Mur. alim. Tremere defendit Lachm. *Tenera* dant B. B. B.—11 *In v.* Ask. *Colligit e.* Vat. 5. Dorv. 1. Burm. 2. ut in prima legi notat Vulp. quod tamen in nullis aliis vetustioribus reperi, dicit Burm.—14 *Clamant agricolæ* Groning. *Clamantque* a. Venet. 2. et Vicent. *Clamante* a.

NOTE

9 *Demissæ pallent puellæ*] In speluncam illius draconis descendebant per funem demissæ puellæ, pavebantque vehementer cibos illi manu porrigentes.

13 *Si fuerint castæ*] Si illibatæ ac

intactæ viris essent puellæ, quæ escam draconi porrigebant, ex earum manu cibum sumebat, incolumesque ad parentes redibant, pudicæque omnibus habebantur: sin autem impudicæ, illas aversabatur ac infestabat.

Huc mea detonsis advecta est Cynthia mannīs: 15
 Causa fuit Juno, sed mage causa Venus.
 Appia, dic, quæso, quantum te teste triumphum
 Egerit, effusis per tua saxa rotis:
 Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna,
 Si sine me, famæ non sine labe meæ. 20
 Spectaculum ipsa sedens primo temone pependit,
 Ausa per impuros fræna movere locos.
 Serica nam taceo volsi carpenta nepotis,
 Atque armillatos colla Molossa canes;

coloni: Felix et abundans erit annus. Illum in locum amica mea Cynthia attensis equuleis delata est: hujus itineris causa fuit Juno, sed multo plus Venus. O via Appia, dic, oro, quam magnum triumphum egerit, te arbitra et conscia, emisso per lapides tuos curru: quando magnum personuit iurgium in occulta taberna, licet absque me, non tamen absque damno existimationis meæ. Ipsa insidens conspicienda in prima temonis parte suspensa erat, audax etiam per immunda loca habenas equorum immittere. Ego enim silentio prætereo sericos currus glabri illius generonis, canesque Molossos collaribus armillatis vinctos; qui farcinina ac miscellanea

conjicit Bronkh.—15 '*Detonsis* Voss. 1. *Dentosis* Dorv. 1. Borr. *Setosis* conj. Heins. *Advecta* rectius Vat. 2. Mentel. Groning. [Dresd.] ut emendaverat Dous. P. *Detecta* Scal. *Mannis* recte a Beroald. restitutum est. *Abannis* Neap. Vat. 1. 2. Mentel. Borr. Heinsian. Ask. Harl. Leid. 2. tres Voss. mei. [Bon. Guarn. Dresd.] ed. Venet. 2. Vicentina, Rheg. Volsce. [Brix. Mureti.] *Advecta est C. ab annis* Colb. Reg. sed in marg. alia manus ascripsit *mannis*: et ita etiam emendatum est in Aldd. Junt. Colin. Gryph. reliquis, nisi quod in ed. Rouill. et Antverp. Plantini *ab annis* excusum fuerit. *Mannis* quoque conj. Frnt. et Livin.' *Burm. Advecta est* dant B. B. B. L.—17 *Et t. Ask.*—19 *Aricina* Gebh. e vet. libro, non male, judice Barth.—20 *Nec sine me* Leid. 1. *Desine me* Voss. 1. *Sed sine me* Mentel. *Nec sine me f. nec s.* Guy. recte improbane Heinsio, judicibus Barth. *Burm. Tua* Vat. 5.—21 *Spectaculum* plerique codd. *Spectandum* Scal.—22 *Jocos* Exc. Mod. Leid. 2. Dorv. 2. Venet. 2. Rheg. Volsce. ut ad marg. libri sui conj. Markl. *Cocos* Ask.—23 '*Multum variant libri. Suriga non tacto* Franc. 1. *Siriga non*

NOTE

15 *Mannis*] Manni sunt equi parvi, quos vulgo *bidets* Gallice vocamus. Vet. interp. Horatii in Epod. iv. 'Manni,' inquit, 'equi sunt parvi, quos vulgo burdones seu burichos nominamus.' Idem in Epist. i. 7. 'Mannis, parvis equis, burichis.'

16 *Causa fuit Juno*] Apud Lanuvium Juno Sospita religiosissime colebatur, ipsique ritus pascendi draconis dicatus erat; unde simulavit Cynthia se religionis causa Lanuvium carpento vectam accessisse, cum re-

vera libidinis ac stupri causa illud iter suscepisset; quemadmodum et supra dixit Poëta consuevisse Cynthia suos frequenter ab urbe excursus specie religionis prætexere. Vide II. 32.

17 *Appia*] Viam Appiam testem appellat, quasi esset oculata ac rationalis, et non muta. Fuit autem Appia via sic dicta ab Appio Claudio, qui eam lapidibus stravit ab urbe Roma per Campaniam Brundisium usque.

Delph. et Var. Clas.

Propert.

2 Y

Qui dabit immundas venalia fata saginæ,
 Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
 Cum fieret nostro toties injuria lecto,
 Mutato volui castra movere toro.

26

ad impuram saginam præbebit, cum ipsius turpis barba detonsas malas ac mentum superauerit. Cum tam saepe nostro toro inferretur injuria, ego castra alio in loco

tacto Borr. *Siriga nam capto* Franc. 2. Reg. 1. Colb. hic tamen in marg. exhibet simul: *Serica non taceo. Syrigana tacto* Bon. *Siriganam tacto* Dresd. *Serica nam taceo* Reg. 2. quæ lectio vera est, ad quam Beroaldus solo ingenio pervenerat. *Syrice* placebat Salmasio Exercit. PHn. p. 40. *Historica* Heins. *Volsci* Dresd. Brix. *Nepoti* Bon. Brix. Barth. 'Sic auriga trahit volsi c. nepotis' Cœd. Pont. Si rogat amphractus ut si c. Colet. Vat. 1. Alii Vat. *Sirina nam cepit, Siriga nam tacto, vel Siriga non tacto*. In Ask. *Sirringa nam tracto* vocci. In Harl. *Stringum tracto* volsci. *Siriga nam rapto* Scal. *Serica nam capto* Volsci Groning. *Siriga... nepoti* Neap. *Siriga nam tacto* Leidd. Voss. 1. 4. *Sirigam tracto* Voss. 3. *Siriganam tracto* volsci c. *nepote* Dorvv. Vicent. *Volsci* Leidensis 2. Voss. 3. Dorv. 2. Si rogat amphractus volsi Volsc. Turneb. Advers. viii. 2. et Scaliger emendabant *Siriga* nam *capto*. Recte vero in altera ed. sententiam Scaliger mutavit, et Beroaldi emendationi acquievit. *Burm.* 'Serica nam taceo. Hoc non est verum: si quis alius felicior verius quid ex monstrosis codicum scripturis emerit, non invidebo.' *Lachm.* *Volesi* vel *Volusi* mallet Cant. cum *Passerat.*—25 *Qui dabit* Voss. 1. 4. 'Fata habent omn. libb. atque ita jam olim Beroaldus, Turneb. Scaliger, Passerat.' *Broukh.* *Facta* Dorvillianus 1. Vicent. *Farta* Vat. 5. Aldd. Junt. Venet. ap. Barth. Colin. Gryph. 1551. Antwerp. Plantini, Grasseri, et Douss. *Facta* Volsc. *Immuti arena* legit Heins. Not. Prop. p. 754. Recte, iudice *Burm.* *venalia fata*, ut in Neap. Mentel. Reg. 2. Colb. Ask. Harl. Borr. Dresd. Groning. Leidd. Voss. Dorv. 2. *Barmm.* Venet. 2. Rheg. Ed. Mur. Rouil. Gryph. 1573. et Cauteri.—26 *Vincit* Ask. *Crassas* Bon. Brix. Vicent. Rhegiensis.—27 'Bononiensis cod. no-

NOTE

23 *Serica carpenta*] Locus hic corruptus videtur, quem Beroaldus sanavit, ut potuit; qui tamen conviciis ob id oneratur a Scaligero et aliis, qui nihil tamen melius quam sua etiam somnia attulerunt. Carpentum autem vehiculi genus est ad pompam excogitatum, unde et dicitur currus Pompaticus.

Volsi nepotis] Volsi, seu volsi, cinædi, molles, ac effœminati, 'nepotes' dicebantur, quibus pili ad voluptatem et libidinem vellebantur, ut glahri fierent.

24 *Colla Molossæ canes*] Molossi populi fuerunt Epiri, quorum regio dicta est Molossia, quæ quondam præstantissimos alebat canes, qui et eo-

dem quo gens ipsa vocabulo Molossi dicebantur.

25 *Qui dabit immunda*] Sensus est: Mollis ille ac vulsus nepos, qui nunc in deliciis est Cynthis, cujus curru nunc vehitur, cum hispidam barbam, quæ identidem renascetur, mentumque ac genas occupabit, radere incipiet, nec amplius glaber esse vulsusque poterit, vel efficitur fartor, vendetque farcimina helluonibus, qui saginæ tantum vivunt et abdomini; vel familiæ gladiatoris suam operam locabit, miscellaneaque alendis gladiatoribus præparabit; vel etiam fiet gladiator, ut habere possit unde se turpissimo victus genere saginet.

27 *Cum fieret nostro, &c.*] Narrat

Phyllis Aventinæ quædam est vicina Dianæ,
 Sobria grata parum; cum bibit, omne decet. 30
 Altera Tarpeios est inter Teia lucos,
 Candida; sed potæ non satis unus erit.
 His ego constitui noctem lenire vocatis,
 Et Venere ignota furta novare mea.
 Unus erat tribus in secreta lectulus umbra. 35
 Quæris concubitus? inter utramque fui.
 Lygdamus ad cyathos, vitrique æstiva supellex.
 Et Methymnæi Graia saliva meri.

*ponere decrevi. Quædam Phyllis habitat juxta ædem Dianæ Aventinensis, quæ
 dicæ parum placet, pota vero jucundissima omnino est. Alia est Teia, quæ in ur-
 more Tarpeio manet, pulcherrima, verum illa vino madida uno non erit contenta.* * * * *Lygdamus erat a poculis, atque etiam nobis supellex æstiva vitri, vini-*

vam ab hoc disticho El. incipit, quod et Livin. facit. In Guar. et Dresd. hoc distichon præcedentibus adhuc adjicitur, sed a vs. 29. incipit Elegia alia. Eodem in vs. 29. etiam novam faciunt Eleg. Brix. Cant. et Venet. Sed duas hæc Eleg. in unam conjungendas evincit ratio ipsa, et dudum monuere Gronov. in Obs. et Brookh. Barth.—28 *Mutato* Leidd. Voss. 3. Dorv. 1. *Mulotato* cod. Scal. Voss. 4. Palatt. C. Com. Bon. Gnarn. Dorv. 2. Burm. Ald. 1. Junt. Collin. et Grasseri. *Voluit* Neap. Guar. duo Vatt. Borr. Ask. Leid. 2. tres Voss. Dorvv. Burm. 1. *Mutato* voluit Groning. Dresd. Vicent. Rheg. Volsc. *Multa rato* voluit Vossians 1. *Vobis* Beroaldus.—29 *Phyllis* Av. q. c. *amica* D. Bon. Heinsian.—30 *Quam dabit* Dorv. 2.—31. 32 *Inter est* Neap. *Inter Tarpeios est altera Teia lucus*, (exscribit Koin. locus.) Dorv. Burm. 1. Heins. legebat *lucos Conditæ* vel *Cognita. Potis* Dorv. 1. *Erat* 2.—33. 34 *Lenire* Venet. 2. Brix. Volsc. *Venire* Neap. *F. notare* Dorv. 1. Burm. 2.—35 *In secta* Dresd. *Hædra* vult Gay. sed rejicit tanquam ineptum Heins. et substituit *umbra* Advers. p. 24. '*Ternis* s. *Francius*; sed quomodo *herba*? quam lect. interpretibus olim probatam miror. An legendum *secreto hortu*? vel *arvo*? Sed præstat cum Heinsio *umbra*.' Burm. *Herba* dant B. B. B. L.—37 '*Vitrique*: sic optime emendatum a Scalig. pro vitiosa scrip-

NOTE

quomodo, Cynthiæ dolos, stupra, fastusque portensus, vocaverit ad eam Phyllidem Teiamque meretrices, et quomodo discumbens inter illas fuerit a Cynthia furente deprehensus.

29 *Phyllis* [Aventinæ Dianæ] Hæc Phyllis nomen est cujusdam meretriculæ, quæ juxta Dianæ Aventinæ ædem habitabat. Templum porro Dianæ in Aventino monte constructum fuisse a Servio Tullo referunt, Varro lib. iv. de L. L. Dionys. Halic. lib. xii. Tit. Liv. lib. i. P. Victor in 13. regione urbis. Martial. vi. 64.

'Landat Aventinæ vicinus Sura Dianæ.'

31 *Tarpeios inter Teia lucos*] In Tarpeio monte, ubi fuit olim Tarpeiam nemus, Eleg. 4. habitavit Teia.

34 *Venere ignota*] Amore et amplexu mundum experto et insolito, illis scilicet scortis noctem minus asperam reddere, sed hilaritas traducere cupiebat Propertina.

Furta novare] Adulteria scortationesque instaurare; quod etiam Tibullus sibi non fuisse insolens, nec displicuisse tentatur: 'Nota Venus furtiva mihi est.'

Nilotes tibicen erat, crotalistria Phyllis,

Et facilis spargi munda sine arte rosa.

40

Nanus et ipse suos breviter concretus in artus

Jactabat truncas ad cava buxa manus.

que *Methymnæi* sapor *Græcus* anberat. O Nile, tuus tibicen erat, aderat et *Phyllis*, quæ crotalis sonabat, rosæ quoque jucundæ spargique sine ordine faciles abundabant. Nanusque ipse in exigua sua membra contractus breves manus agitabat ad

torum et edd. lect. utrique: quod in omn. meis vett. codd. Excerptis, [etiam Dresd. Gnarn.] extat. *Uterque* extica corruptius in meo 2. *Idem*.—38 *Est Methymnæi* Colb. *Græca* s. Exc. Scal. Borr. Groning. Heinsian. Ask. Harl. Leidd. tres Voss. Dorv. 2. Palatt. duo, Bon. Guarn. Venet. 2. Rhag. Volc. *Grata* s. Colb. 1. Dorv. Burm. 2. Vicent. Beroaldina, Aldd. Junt. Colin. Ed. Mur. Ronill. Gryph. Canteri, aliæ, quod e loro Plin. xxiii. 1. licet retineri posse notet Passerat. cum Palmeria, tamen *Grain* probat, et sic Guy. Livin. Heins. et ad marg. ed. Ronill. Dons. P. *Græca salina* Dresd. *Methumæi* Ask. *Methinnæi* Borr. *Methinæi* Burm. 1. *Grata* s. cadi affert I. Bapt. Pins ad Lucret. iv. 642.—39 '*Nilotes* est Scaligeri restitutio, vel *Nilotes*: cum in codd. et edd. vetustis legatur *Nile tuus*. Recte *Nilotes* receptum est. In Vatt. legitur *Hile* vel *Ille*. Sed male Scaliger emendabat c. *Phyllis*. Vulgata tamen *Phyllis* mihi suspecta. Latet f. aliud femininæ nomen, an *Phidis* pro *Philis*: quod in nonnull. codd. an *Phryne*? Pro *crotalistria* in Perr. v. c. Colot. et duob. Vatt. *choropsaltia*. [Dresd. *eboralistria*.] Neap. Mentel. Regg. Colb. Groning. Borr. Heinsian. et edd. antiqq. *chorolistria*. Ask. *chorolostra*. *Coralistria* Dorvv. mei. *Choralistria* Leid. 1. *Coloristria* Voss. 3. Sed verissime *crotalistria* emendavit Turneb. Advers. viii. 18. *Burm.* '*Nilotes* est ex emend. Scal. verissima; Broukhusio, Vulpio, et Götting. probata. *Philis* est e Scaligeri emend. felicissima, Broukh. Vulp. et Götting. editori recepta.' Barth. '*Phyllis* non videtur verum: Burmannus probabiliter corrigit *Phidis*.' Lachm. *Philis* dant B. B. Nostram lect. habent Burm. Lachm.—41 '*Omnes* libb. miro consensu, *Magnus* et: primus autem Beroaldus bono judicio restituit *Nanus*. Scaligero, *curvatus* reponenti pro vulg. *concretus*, non facile assentior. Ego in octo codd. *concretus* reperi: quam elegantem lect. validis rationibus defendit F. Gronovius Observ. in Script. Eccles. Cap. 19. Barthio in Animadvers. ad Papinium scribend. videbatur *Nanus et insuetos brevior*.' Broukh. '*Magnus* Posth. Bon. Guarn. Dresd. Brix. *Nanus* bono judicio restituit Beroaldus. *Contractus* Guy.'

NOTÆ

37 *Lygdamus ad cyathos*] *Lygdamus* illis in epulis Propertii, cujus erat famulus, ceterisque convivis pocula ministrabat.

38 *Methymnæi Graia saliva meri*] *Methymnæum* vinum dictum est a *Methymna*, Lesbi insulæ civitate, ex qua oriendus fuit Arion citharædus insignis, quem in mare dejectum delphinus sustulit, et in portum Tænarium incolamem devexit. In agro *Methymnæo* optimum olim ac pretiosissimum nascebatur vinum. Virg. Ge. ii. '*Non eadem arboribus pen-*

det vendemia nostris, Quam *Methymnæo* carpit de palmito *Lesbos*.'

39 *Nilotes* [*Nile, tuus*] *tibicen*] Per Nilum, *Ægypti* fluvium, significat *Ægyptium* adfuisse tibicinem; per fluvios enim sæpius poëtæ gentes gentiumque regiones designant; ut ii. 33. '*Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit*.' Constat autem conviviis adhiberi tibicines apud antiquos consuevisse.

Crotalistria Phyllis] Olim, sicut etiam nunc, ad crotalorum sonitum saltabant veteres.

Sed neque suppletis constabat flamma lucernis ;
 Recidit inque suos mensa supina pedes.
 Me quoque per talos Venerem quærente secundos, 45
 Semper damnosi subsiluiere canes.
 Cantabant surdo ; nudabant pectora cæco.
 Lanuvii ad portas (heu mihi !) solus eram ;
 Cum subito ranci sonuerunt cardine postes,
 Et levia ad primos murmura facta lares : 50

concavam tibiam. Verum nec constans erat et certa flamma lucernis oleo etiam suffuso oppletis ; mensa quoque interea cecidit in sua fulcra. Cumque ego semper per tesserarum jactus faustos Venerem exquirerem, damnosi canes semper emicuerunt. Surdo caneabant, sinus suos nudabant cæco ; heu me ! solus eram ad Lanuvii portas ; cum repente rauco cardine janua strepitum edidit, parvaque murmura ad primos

Barth. Magnus Regg. Colb. Borr. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. Venet. 2. Vicent. Rheg. Volsc. Neimus Neapolitana. Mimus Ald. 1. Junt. Colin. Grasseri. Nanus Ald. 2. Ed. Mur. Rouill. Gryph. Plantinianæ, Canteri, et reliquæ ; et sic legi in Voss. 4. testatur Oudendorp. ad Suet. Tib. 61. p. 447. *Concretus* est in Regg. Colb. Ask. Dresd. et reliquis, cum priscis edd. Voss. ad Pomp. Melam III. 8. p. 295. *curvatus* cum Scaligero probasse videtur. *Concretus in antro* Voss. 1.—42 *Luctabat* Dresd.—44 *Recidit* libri vett. etiam cod. Dresd. recte, iudicibus B. B. *Decidit* Vulgg. etiam Græv. 'Perperam in multis codd. et edd. *Decidit*, et pejus *Reddit* et Voss. 4.' Burm.—45 *Secundo* Neap. Voss. 1. 4.—46 *Clamori* Ask. Dresd.—48 'Heins. in Ep. ad Græv. Syllog. T. IV. p. 326. conj. *Lancus* ad potas hei: male. Neque placet alia ejus conjectura ed. Ald. ascripta: *Ludibrium* ad potas, vel *Jam nihili* ad potas. Servetur ergo recepta lectio: id tantum addam, pro lect. *solus*, f. legend. *totus*.' Burm. *Lavini* Dresd. *Gallus* eram vult Guy.—49 C. *subiti arato* conj. Heins.—50 'Pro primos lares, ex Ov. Am. I. 6. 48. legi posset ad primas fores. In Borr. Heinsian. canes, forte ad fidos canes. Conjeceram præterea pro vulgari, *Et levia; Nec levia* ut in Colot. Vat. 1.' Burm.—51 *Tum t.*

NOTÆ

43 *Flamma lucernis*] Sinistrum omen malignæ flammæ, quæ non eadem manebat. De omine lucernæ dictum est Eleg. 3. vs. 60.

45 *Per talos Venerem quærente*] In conviviis suis veteres talos adhibebant, quorum jactu regem convivii magistrumque bibendi sortiebantur, cui Veneris jactus obvenisset. Horat. Od. I. 4. 'Nec regua vini sortiere talis.' Et Od. II. 7. 'Quem Venus arbitrum Dicit bibendi?' Plures autem erant talorum jactus: canis, senio,

Chius, vulturius, Venus, &c. Omnium vero felicissimus talorum jactus erat Venus. Suet. in Aug. 71. 'Talis jactis, ut quisque canem, aut senionem miserat, in singulis talis singulos denarios conferebat, quos tollebat universos, qui Venerem jecerat.'

46 *Damnosi canes*] In omni jactu canes Propertio contingebant, qui 'damnosi' dicuntur, quod qui canem jecerat, aliquid conferebat, nihil vero tollebat.

Nec mora, cum totas resupinat Cynthia valvas,

Non operosa comis, sed furibunda, decens.

Pocula mi digitos inter cecidere remissos;

Palluerantque ipso labra soluta mero.

Fulminat illa oculis, et, quantum foemina, sævit; 55

Spectaclum capta nec minus urbe fuit.

Phyllidos iratos in vultum conjicit ignes:

Territa vicinas Teia clamat aquas.

Lumina sopitos turbant elata Quirites;

Omnis et insana semita voce tonat. 60

lares. Statimque etiam Cynthia, non multo cum labore comta, sed decenter furens ac formosa, fores omnes evertit. Calices e manibus mihi metu resolutis exciderunt, labia quoque ipso vino remissa jam palluerant. Cynthia fulgurat oculis, et tantum furit quantum potest mulier: neque minus ei fuit horrida facies quam urbis capta. Insanas manus in Phyllidis faciem injicit; Teia vero metu perculsa vicinas aquas magno clamore poscit. Elata lumina Quirites somno sepultos perturbant, totaque via voce tumultuosa insonat. Istas fugientes discretis capillis, ac

Dorv. 1. Burm. 2. Poth. et Ed. pr. Quin Ask. *Motas vel emotas valvas* malebat Heins.—52 *Comis* in omn. codd. et edd. vetustis. *Comas* Græcismo Prop. correxit et edidit Broukh. quod reprobant Barth. Kuin. et Lachm. *Comas* dant B. B. B. *Comis* habet Lachm.—53 *Recidere* Dorv. 1. Burm. 2.—54 *Palluerant* Guarn. prob. Gay. *Palluerunt* volunt Livin. et Broukh. quod et Dous. F. in sua ed. expressit. *Palluerantque* edd. vet. *Spisso mero* Heins. *Palluerantque* dat Lachm. *Palluerunt* habent B. B. B.—56 *Spectandum* Borr. Burm. *Fui* Heins. suspicabatur, et sic exhibet Palat. 1.—57 '*Ungues* Colb. Groning. Palatt. [Dresd.] ut et edidit Bronkhuisius: et sic Vicent. Ber. Ald. 2. Mureti, Ronill. Gryph. Canteri, Antverp. Plantini, Dous. nec male; at *ignes* prætulit cum Scalig. jubente etiam majori codd. et edd. antiqq. numero, sic enim in Vat. 1. 6. Mentel. Exc. Scal. Borr. Heinsian. Voss. [Guarn.] etiam in Groning. marg. sed eadem manu, ut in marg. Reg. et Colb. pro varia lect. [Brix.] Venet. 2. Rhag. Vols. Ald. 1. Junt. Colin. Grasseri. Idque jûbet vs. sq. Quare *ignes* e cod. Vat. etiam probat Lips. dissentiente licet Heinsio in Advers. 1. 2. p. 24. et Not. Prop. p. 764.' Burm. Gobh. annotat in Palat. membr. initio *ignes* extitisse. *Ungues* malebat Passerat. non sine ratione, censente Broukh. *Ungues* dant B. B. *Ignes* Burm. Lachm.—58 *Vocabat* Borr. Heinsian. Vat. Guarn. Leid. 1. et pro varia lect. 2. tres Voss. Burm. 1. *Petebat* Vat. 5. Dorv. 1. Burm. 2. quæ glossemata sunt, inquit Burm. *Clamabat* Reg. Dread. et Ber. *Pro aquas* in Dorv. 2. a m. pr. *aves*. In Perr. v. c. *anus* quod probabat Heins.—59 *Novi*, inquit Burm. qui *Murmura* hic conjecerat pro *Lumina*, sed *elata* melius ad *Lumina* referuntur. Passerat. dubitat, an *allata* legend.—60 '*Pro nocte sonat* cum Frnterio et Passerat. legend. *voce s.* et sic Heins. Idque merito præfert Heyne ad Tibul. Obs. 1. 3. 29. *Tonat* Vat. 5. Leid. 2. Ceterum hoc distichon præcedenti anteponend. videtur.' Burm. *Nocte s. tneatur* Broukh. Vulp. et dant B. B. B. L.—

NOTÆ

56 *Spectaclum capta*] Cynthia non captæ.
minus horrida fuit facies, quam urbis

Illas, direptisque comis, tunicisque solutis,

Excipit obscuræ prima taberna viæ.

Cynthia gaudet in exuviis, victrixque recurrit,

Et mea perversa sauciat ora manu :

Imponitque notam collo , morsuque cruentat ;

65

Præcipueque oculos, qui meruere, ferit.

Atque, ubi jam nostris lassavit brachia plagis,

Lygdamus ad plutei fulcra sinistra latens

Exuitur, geniumque meum prostratus adorat.

Lygdame, nil potui ; tecum ego captus eram.

70

Supplicibus palmis tum demum ad fœdera veni,

Cum vix tangendos præbuit illa pedes,

Atque ait : Admissæ si vis me ignoscere culpæ,

Accipe, quæ nostræ formula legis erit.

vestibus discinctis, prima, quæ sese offert taberna in semita cæca admittit. Cynthia vero spoliis latatur, ac hostibus fugatis cursum ad me revertitur, faciemque meam improba sua manu graviter vulnerat, cervicique meæ morsus imprimit, ac dentibus impressis erore me conspergit, maxime vero ocellos, quasi digniores sint, appetit. At postquam brachia sua verberando nos defatigavit, Lygdamus ad lavum columen plutei prostratus vestibus spoliatur, et meum genium supplex veneratur. Cui ego : O Lygdame, nihil valui pro te ; ego tecum fui deprehensus. Vix tandem pacis conditiones ultro præcantibus manibus petii, vix autem Cynthia pedes suos attingere me permisit, dicitque : Si cupis me tibi crimen commissum condonare, audi quibus conditionibus legis forma, quam tibi dabo, constabit. Tu nec contus deam-

61 *Illam* male, iudice Burm. in Mentel. Exc. Mod. Borr. Voss. 1. 3. Guarn. et duobus Heinsian. *Illaque* Vossianus 4. *Illâ* Dorv. 1. Vicent. Sed *Illas* recte, ut idem Burmannus censet, in reliquis codd. et edd. vetustis. *Diraptis* contra Passerat. *disruptis* emendantem, vindicat Gebb.—62 *Accipit* Ask.—63 *Hæc* est lect. cod. Posthiani, et Ed. pr. in aliis est *Cynthia in exu. g.* Corrupte, dicit Burm. *exiguus* Voss. 1. *Eximius* Brix. Venet. 2. Rhæg. Volsc. *Exequiis* Voss. 4. in quo et l. *cucurrit*.—64 'F. scripserat poeta E. m. formosa s. id certe præferrem, si a cod. aliquo firmaretur ; quam præterea cum Guy. vel præterea aut cesana manu cum Heinsio.' Burm.—65 *Morsuque* Dorv. 1.—66 *Quid* m. Ask. Heins. Advers. 1. 3. p. 24. et Not. Prop. p. 755. conj. *petit*.—67 *Laxavit* Bon.—68 'P. frustra corrupte, Vat. 5. Venet. 2. Rhæg. Volsc. *Fusca* Neap. Vat. 1. 2. [Guarn. Dred.] Exc. Scal. Leidd. Voss. 1. 3. Dorvv. et mei, cum Vicent. *Fusca s. latens* Perr. v. c. Monteliansus. Heinsian. [*Frusca* Brix.] *Fulcra* corr. Beroald. *Jacens* est in iisdem edd. ante Beroaldi, Aldd. Junt. Colin. Gryph. Graesser. Douss. *Latens* Colot. 1. Vat. Mentel. Groning. Heinsian. ceterique codd. et Passeratii cum ed. Beroaldina, Vicent. Mureti, Ronill. Canteri, Antwerp. Plantini, quod præstat. *Cadens* vitiose Voss. 3.' Burm.—69 *Eruietur* Neap. Passerat. Dred. quod probabat Guy. et Heins. *Prostratus* Neap. Dred. quod non ineptam lect. vocat Burm. Lachmannus tamen non accipiendam ducit.—70 *Tunc ego* Dorv. 1.—71 *Cum d.* Voss. 1. *Venit* Mentel. Groning. Dred. Guarn. tres Voss. Dorvv. Burmm.—72 *Cui v.* Colot. Vat. 1. 2. Exc. Scal. Heinsian. tres Voss. Dorv. 1.

NOTÆ

69. *Eruietur*] Vestes deponere cogitur, ut nudus credatur.

Tu neque Pompeia spatiabere cultus in umbra, 75
 Nec cum lascivum sternet arena forum.
 Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum,
 Aut lectica tuæ sidat aperta moræ.
 Lygdamus in primis, omnis mihi causa querelæ,
 Veneat, et pedibus vincula bina trahat. 80
 Indixit leges: respondi ego, Legibus utar.
 Riserat imperio facta superba dato.

bulabis in porticu Pompeia, et quando arena per forum scortis infame spargitur, vide, ne caput detortum concertas in summum theatrum, vel lectica aperta ad moram tuam sudet. Ante omnia, Lygdamus, totius mihi tecum jurgii causa, vendatur, compedesque geminos ferat. Has leges dedit; ego respondi: Legibus istis parebo.

Burm. Quoi v. Bon.—75 'In herba male Voss. 1. F. legend. *lensus* in v. quod libro suo ascripserat Francius.' Burm.—76 Et emendat Livin. non male censente Barth. si ad sequentia trahas totum versiculum. *Sternit* Exc. Scal. Groning. Heinsian. Voss. 1. 4. Lips. de Amphith. cap. 14. conjungit vs. minorem cum seqq. legitque *Et c. l. sternet a. forum, Colla*: et sic Dous. P. in Schediasm. Succid. ad Prop. p. 72.—77 'Ad summi o. theatri Guy. merito improbante Heinsio.' Burm. *Oblita* Bon.—78 'Lips. legebat i. Elect. 19. *sit adoperta*: id quod sensum facit vix intelligendum. Palmerius autem *sidat aperta*: rectum hoc et probum, modo scribas cum nostris et Borrichiano, *operta*.' Bronkh. *Sudet* Posth. Bon. Dresd. edd. vett. *Studet* Vat. *Aperta* Dread. *Operta* Guarn. *Se det operta* Heins. '*Sudet* in omn. fere codd. et edd. antiq. quibus accedunt Ask. Leidd. Voss. 1. 3. Dorvv. mei: quam lect. rejecto Lipsio, qui correxerat *sit adoperta*, tueretur Passerat. et *aperta* præfert. *Tua sidat operta mora* legebat Dorleans ad Tacit. p. 188. Markl. in libri sui marg. ascripserat *se det*: etiam *se det* conj. Gruterus *operta* probans. *Sidat aperta* mihi præferend. videtur: quod legitur etiam in Ask. Dorvv. meo 2. et pr. edd.' Burm. *Sidet* Neap. *Aperta* idem et Bon. '*Aperta* scribas an *operta* nihil interest.' Lachm. *Operta* dant B. B. B. L.—80 *Veniat* Leid. 2. Voss. 3. *Venerat* Borr. Leid. 1. Voss. 1. 4. Burm. 1. *Venerit* Dorv. 1. Burm. 2. et priscæ edd. *Trahit* Voss. 1. *Veneat* et in p. Groning. *Aut p. Frut.*—81. 82 '*Respondi ego: legibus utor. Risit ab . . rato* Heins. Advers. p. 543.' Barth. '*Legem* Dorv. 1. meus 2. sed *leges*

NOTÆ

Geniumque meum adorat] Mihi per genium mentem supplicat, ut ipsi contra Cynthia furorem subveniant.

75 *Tu neque Pompeia spatiabere in umbra*] Pompeiam porticum significat, ubi deambulare solebant Romani, de qua vide quæ dicta sunt ad II. 32. 11. 12. &c.

76 *Lascivum forum*] In quo nimis sæpius non deerant nequitiae fomenta. Ovid. Art. 1. 'Et fora conveniunt (quis cædere possit?) amor, Flammæque in arguto sæpe reperta

foro.'

78 *Aut lectica*] Nolo, inquit Cynthia, ut oculos convertas ad summum theatrum, ubi feminæ sunt; nolo etiam ut lecticarii tui vident in via diutius te detinente morantes.

79 *Lygdamus in primis*] Vendatur ante omnia Lygdamus, qui solus in causa est cur tam sæpe de te conquerar; is enim pellices istas ad te vocavit et adduxit; et, ut meretricum amplius in posterum non possit esse perductor, habeatur in compedibus.

Dein quemcumque locum externæ tetigere puellæ,

Suffiit, et pura limina tergit aqua :

Imperat et totas iterum mutare lacernas ;

85

Terque meum tetigit sulfuris igne caput.

Atque ita, mutato per singula pallia lecto

Et spondis, toto movimus arma toro.

Rinit superbiens legibus impositis. Deinde omnem locum, quem Phyllis et Teia attigerunt, fumigat, mundaque aqua ostium abluit : jubet etiam omnes mutare penulas, et ter caput meum sulfurea flamma lustravit. Sicque demum mutato toro per omnes stragulas respondi ; totoque cubili arma posuimus.

præstat. Interponere malim : respondi ego, l. utar : vel cum Heinsio, [cf. s.] respondi, en l. utar : et minoris vs. initio scribend. opinor Risit at. Tacta s. Dorv. 1. Pro dato Francius novo : citra necessitatem. Burn.—83 'Quæcumque est in vulgg. sed quemcumque habent scripti teste Broukh. et sic quoque Dresd. Quacunque Guyeto placebat.' Barth. Hesternæ Dresd. Quæcumque Leid. 2. et tres Voss. h. e. Quæcumque ut Venet. 2. Rheg. Volsc. Ald. 1. Junt. Colin. et Grasseri. Quacunque Heins. ad oram ed. Ald. sed quemcumque Vicent. Ald. 2. Beroaldina, Mureti, Rouill. Gryph. Canteri, Plantini, et Donss.—84 'Libri fere Sufficiat pura : alii, quos edd. primæ sunt secutæ, Sufficit et pura : unde Beroaldus sagaciter correxit Suffiit : quod ipsnm legitur in Colbertt. inque uno Reg. nam alter Sufficit habebat. Volscus invenerat Suffocat, quod immutavit in Sufficit.' Bronkh. 'Sufficat Palat. membr. Sufficiat Palat. 1. Bon. Guarn. Sufficit et C. Com. Dresd. Sufficit correxit Beroaldus sagacissime.' Barth. Suffiit vere emendatum est. Sufficit et ex Pontani libro ascripsit Perreius : ita et Venet. 2. Rheg. Sufficat et Neap. Sufficat et Vat. 1. Suffuat et 2. et Dorv. 2. in cuius marg. fumicat. Suffocat et Vat. 5. Leid. 2. Dorv. 1. meus 2. Sufficiat Mentel. Borr. Groning. tres Voss. et meus 1. Sufficiat Ask. Jam Volscus monnit pro Suffocat emendand. Suffiit, vitio typi editum Sufficit. [cf. s.] Scaliger cod. sui scripturam Suffocat male defendit. Heins. ad Ov. F. II. 23. Suffit et hinc affert : sed ad F. v. 675. legit Suffiit, et p. l. sparsit a. Mox lumina male Mentel. Ask. Leid. 2. tres Voss. et meus 1.' Burn. 'Suffiit verissime Beroald. Vicentiæ impressum est Suffocat. Neap. Sufficat. p. non Sufficat et p. [cf. s.] Luchm.—85 Lotas Heins. ad Petron. cap. 30. et in Not. Prop. p. 117. Lustrare conj. Bronkh. prob. Markl. Potius lotas i. mundare legend. censet Burn. Lucernas Neap. Reg. Colb. Groning. Ask. et alii codd.—87 Ad quæ Voss. 4. Ast ita Bon. Mundato Heins. Per stragula idem.—88 Despondi Guy. Respondi et t. solvimus vulgg. omni. 'Et sp. et t. movimus est ex emendat. Heins. probata Broukh. Vulp. et Gött. editori. Toto vel noto Heins. Loto Dous. P. ascrip-

NOTÆ

83 *Dein quemcumque locum*] Quasi contactu suo locum polluiscent puellæ Propertii convivæ, illum lustrare ac purgare aggreditur Cynthia.

85 *Mutare lacernas*] Vestes quoque mutare Propertium Cynthia jussit, quasi pollutæ quoque fuissent.

86 *Terque meum caput*] Ter quoque Propertius ipse sulfurea flamma lustratur a Cynthia. In lustrationibus

autem ac religionibus maximam vim habere sulfur veteres crediderunt. Tibull. I. 5. 'Ipseque ter circum lustravi sulfure puro, Carmine cum magico præcinnisset annus.' Ulysses etiam Od. XXII. post interfectos Penelopes procos domum suam igne et sulfure lustrasse ac purgasse scribitur.

serat. In Perr. v. c. et Neap. *Despondi et tuto*: sed *Respondi et tuto s.* Leidd. tres Voss. Dorvv. mei, et sic omn. edd. vetustæ. Puccius emendavit *Despondi et tuto s.* Pocchus notaverat hanc variantem: *In sponda et t.* et fortasse ita legend. suspicatus erat. Ferrarius habebat *Despondi*, Markl. legebat *Et spondia, t. m.* vel potius retinebat *solvimus*. Patruus meus (Burm. P.) conj. *Respondere novo protinus.* Burm. 'Recepi emendationem Markl. *Et spondis*, cum hæc lect. proxime accedat ad scripturam vett. codd. et facile appareat, quomodo ex hac scriptura lect. reliquæ oriri potnerint.' Kuin. 'Et sponda, Heinssii felicissimam, ut appellat, restitutionem exoculari sese Bronkh. scribit. Non pudebat igitur rei obscenæ impudica verba addidisse. Præterea *sponda* et *torus* otiosæ copulantur, cum alterutrum sufficiat. Codd. scripti *Respondi et t. solvimus*. Vitiose quidem *Respondi*, quod corrigat cui libuerit: sed recte puto *solvimus.*' Lachm. *Et sponda* dant B. B. B. L.

ELEGIA IX.

DE HERCULE, ET MORTU CACI.

AMPHITRYONIADES qua tempestate juvencos

Egerat a stabulis, o Erythia, tuis,

Quo tempore Amphitryoniades boves tuos, o Erythia, a præsepibus tuis abegerat,

~~~~~

De Hercule inscribitur in Reg. Colb. et priscis edd. *Hercules* Burm. 1. *De Hercule et morte Caci* Borr. alique codd. edd. Aldd. Junt. Colin. Ronill. Gryph. aliæ. *De Hercule et Cacho* pro *Caco* Burm. 2.—1 *Amphitryonides* Mentel. Heinssian.—2 *O Erythæ* in omn. fere codd. Vat. 5. Palatt. C. Com.

NOTE

1 *Amphitryoniades*] Sic dictus est Hercules patronymicis ab Amphitryone patre, cuius revera filius fuit ex Alcmena, licet ejus originem propter rerum gestarum magnitudinem ad Jovem nonnulli retulerint. Narrat autem hac Elegia Propertius quomodo Cacus abiecit occiderit Hercules. Hæc porro sic habet historia. Cum occiso Geryone Hercules ex Hispania rediret, in agro Latino, ubi postmodum condita Roma est, constitit, ut boves, quos abducebat, via fecisset quiete et pabulo lato reficeret. Cacus autem pastor, Aventini montis incolæ, viribus ferax, quem tricripitem fuisse fingunt Ovidius et Propertius, octo boves palchritudine eximios noctu prædatus

abegit, eosque canda aversos, ne furtum vestigiis deprehenderetur, in antro suum pertraxit. Tum Hercules, cum gregem perlustrasset oculis, ac partem abesse numero sensisset, ad proximam speluncam perrexit, si eo forte vestigia ferrent, quæ ubi omnia foras versa vidit, nec in aliam partem ferre, incertus animi ex loco infesto agere porro armentum cepit. Verum cum præter speluncam actus boves, quædam ad desiderium relictarum, ut fit, mugissent, reddita inclusarum ex Caci spelunca bonum vox Herculem convertit, quem cum ad speluncam accedentem Cacus aditu prohibere conaretur, clava percussus occubnit, bovesque suos Hercules recepit. Rem quoque cum

Venit ad invictos, pecorosa Palatia, montes,

Et statuit fessos fessus et ipse boves,

Qua Velabra suo stagnabant flumine, quaque

5

Nauta per urbanas velificabat aquas.

Sed non infido manserunt hospite Caco

Incolumes: furto polluit ille Jovem.

accessit ad indomitos colles, Palatia herbosa, ibique fatigata itinere armenta fatigatus etiam ipse jussit consistere, eo in loco quo fluvius Tiberis per Velabra exundabat, et navita per undas mediam per urbem labentes vela faciebat. Verum boves salvi ac tuti non fuerunt a latrone Caco hospite; qui Jovem etiam ipsi latrocinio vio-

Dread. Guarn. Mentel. Exc. Scal. Heinsian. Voss. 1. 4. Dorv. 1. *Erythra*. Vat. 1. *Erythra* Leid. 2. Voss. 3. *Eriter* Groning. *Erythra* Burm. 2. *Erythra* Vat. 2. Venet. ap. Barth. *Erichthea* Venet. 2. Brix. Rhag. Vols. *Erythra* Ber. Aldd. Colin. Mureti, cett. *O Erythra* corrigebat Scaliger. *Ora Erythra* Heins. Not. ad Prop. p. 756. *Erythra* legend. esse recte monuit Turneb. Advers. xxiii. 7. iudice Burm. *Erichthea* Ask. *Erythra* exhibent B. B. B. L.—3 *In adductos* Franc. C. Com. Voss. 1. 4. V. et *adductos* Groning. *In adductos* Voss. Et *adjunctos* Dorv. 1. Burm. 2. *In adjunctos* Voss. 3. Dorv. 2. Et *ad victos* Neap. Dread. Colb. *In avectos* Ask. *Ad invictos* in omn. edd. priscis. *Venerat in victos*, vel *Venit ut ad victos*, aut *Venit in evictos* Heins. Advers. ii. 6. p. 255. *Pecorosa* Ask. Leid. 2. Dorvv. Burm. 2. alique codd. et edd. priscæ. *Pcosa* Leid. 1. sed *memorosa* Vat. 5. Borr. Heinsian. cett. ‘*Nemorosa* Broukh. ex Heinsiano recepit: ceteri *pecorosa*, quod Vulpinus recte tuetur. Porro *ad invictos* impressi omnes: repono *ad eductos*.’ Lacum. *Nemorosa* dant B. B. B.—4 F. ut ipse Franc. *Fessus boves* corr. Markl.—5 *Sua frangebant flumina, quoque* Dread. Et *qua V. suo frang. fl.* Mentel. Et *qua libra* Leid. 1. *Quamvis libra* Burm. 2. *Stagnabat* Dorv. 2. Burm. 2. *Frangebant flumina* Colb. *Flumina quoque* Neap. Leid. 1. *Quoque* etiam Voss. 1. 4. Dorvv. Burm. 2.—8 ‘*Locum* edd. vulgg. Brix. Venet. Aldd. Scaliger e libris recte reposuit (id. censet Broukh.) *Jovem*.’ Barth. quam lect. etiam agnos-

NOTÆ

nostro Poëta narrat T. Liv. Lib. 1. Virg. Æn. viii. Ovid. Fast. 1. Dionys. Halic. Lib. 1.

2 *Erythra*] Alii legunt, *Erythraea*, alii *Erythra*. Insulam esse dicunt ad extremam Hispaniæ oram, in mari Gaditano sitam, non procul a Gadibus, in qua tanta aëris benignitas fertur, ut homines parat pæne immortales. In hac insula regnasse dicitur Geryon, cujus armenta abegit Hercules.

3 *Pecorosa Palatia*] Palatium montem significat, quem etiam supra Eleg. 1. vs. 3. dicit incoluisse Evandrum.

5 *Velabra*] Velabrum, de quo diximus in annotat. ad Tibull. ii. 5. locus

in urbe fuit juxta Aventinum montem, qua quondam Tiberis fluens ratibus trajiciebatur, ut testatur Tibull. loco mox laudato: ‘At, qua Velabri regio patet, ire solebat Exiguus pulsa per vada linter aqua.’ Dicitur autem duplex fuisse Velabrum, majus et minus. Ibidem postea factum est rerum venalium macellum. Horat. Serm. ii. 3. 229. ‘Cum scurris factor, cum Velabro omne Macellum, Mane domum veniant.’

7 *Hospite Caco*] Cacus Vulcani fuisse filius dicitur. Hunc fuisse Evandri servum scribit Servius in Æn. viii.

8 *Polluit ille Jovem*] Hospitalem,

Accola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
 Per tria partitos qui dabat ora focos. 10
 Hic, ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
 Aversos cauda traxit in antra boves,
 Nec sine teste Deo : furem sonuere iuveni :
 Furis at implacidas diruit ira fores.
 Mænalio jacuit pulsus tria tempora ramo 15
 Cacus; et Alcides sic ait, Ite boves,
 Herculis ite boves, nostræ labor ultime clavæ,
 Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boves.

laivit. Accola erat Cacus, præda ex horrida spelunca ad furandum exire solitus, qui per ora tria edebat voces tergeminas. Iste, ne indicia aperta manifesti furti deprehenderentur, abductos cauda iuvenos in speluncam abegit. Deoque ipso teste, boves abigam prodiderunt; statimque Hercules iratus raptoris ianuam evertit. Occubuit Cacus tria capita Mænalio ligno percussus, ac deinde ita Alcides est locutus: O tauri Herculis, mea clavæ labor extreme, o tauri iterum mihi acquisiti, iterumque a me cum certaminis periculo parti, abite; longoque boatu vestro agros boarios

cunt Perr. v. c. Colot. Dresd. Vat. 1. 2. 5. Regg. Groning. Exc. Scal. cett. et ita Lips. Antiq. Lect. II. 20. probante Heins. Not. Prop. p. 576. Joris C. Com.—9 *Ingens* C. Vat. 5. *Insula* Neap. Reg. Dresd. Colb. Mentel. Posth. Ask. Voss. 1. 4. Dorv. 2. Burm. Venet. 2. Rheg. Volsce. ineptissime, cens. Barth. *Accola* legend. recte monuit Schrader. Emend. p. 178. inquit Burm. quod unice firmatur ex Livii loco, quem affert t. 7. '*Incola* impressi: certe Volsceus quoque in Not. agnoscit, quanquam a. 1488 in textu dederit *Insula*. Sed *accola* volebat Schrader. non recte.' Lachm. *Metuendus* Bon. *Incola* habent B. B. L.—10 *Petitos* Ask. *Quæ* d. Mentel. An f. legend. querit Burm. quod d. *Sonos* est in libb. plerisque. *Focos* Groning. Voss. 1. 4. et ita Palmerius, Gebh. et Bronkh.—11 *Sic ne* Borr.—12 '*Adversos* male Dorv. 1.' Burm.—14 *F. at* Guy. Heins. *In placidas* Borr. Burm. 1. *Ira boves* Dresd.—16 '*Eja ait vel ite, ait, ite b.* Heins. sed propius f. vestigiis vulgatæ *Sic ait*, quæ corrupta videtur, insisteret, si legeretur: *Alcides. hinc, ait, ite b.* Burm.—17 '*Totum hoc distichon deest* in Dorv. 2. *Scis mihi* vitiose in nos-

NOTE

qui fidem jusque jubet hospitibus servari.

15 *Mænalio ramo*] H. e. clava, quæ Mænaliam dicitur, quasi sit excisa e Mænalio Arcadiæ monte. Pausanias autem in Corinth. Herculem scribit abscidisse clavam suam ab oleastro quem ad Saronidem Achaïæ paludem invenisset.

16 *Alcides*] Sic dictus est Hercules ab Alcæo, avo paterno.

17 *Labor ultime clavæ*] Ad istud nimirum tempus: nam primus Herculis labor fuit Leo Nemæus, 2.

Hydra, 3. Aper Erymanthus, 4. Cerberus, 5. Stymphalides, 6. Diomedes Thraciæ rex, 7. Stabula Angiæ, 8. Taurus Cretensis, 9. Antæus, 10. Geryonis boves, pro quibus Geryonem Cacusque interemit, 11. Cerberus, 12. Aurea Mala. De his vide Apollodor. Lib. II.

18 *Bis mihi quæsitæ*] Boves enim illæ iterum fuerant ab Hercule partæ cum labore ac certaminis periculo; primo quando cum Geryone, deinde cum Caco congressus est.

Arvaeque mugitu sancite boaria longo.
 Nobile erunt Romæ pascua vestra forum. 20
 Dixerat, et sicco torquet sitis ora palato :
 Terraque non ullas foeta ministrat aquas.
 Sed procul inclusas audit ridere puellas.
 Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
 Fœminæ loca clausa Deæ, fontesque piandos, 25
 Impune et nullis sacra relecta viris.
 Devia puniceæ velabant limina vittæ ;
 Putris odorato luxerat igne casa :

sacra sacraque posteris facite. Nostra pascua Romæ forum erit insigne. Sic locutus est, cumque sitis ipsius os arido palato cruciaret, et nullos fontes pinguis humus suppeditaret, audiit e longinquo fœminas oclusas ridere. Lucus ibi arboribus in gyrum consitis nemus effecerat, locus erat septus fœminæ Divæ sacer, et aquæ expiandæ, si vir inde bibisset, nullisque maribus sacra impune revelata. Purpureæ fasciæ secreta limina tegebant ac ornabant ; tugurium parvum vetustate caducum

tro 2. *Bis mihi præda* Voss. 1. *Idem.*—19 *Arvaeque* Dorv. 1. male, iudice Burm. *Sancita* Vat. 5. *Sanate* Voss. 1. 4. *Boaria* Vat. 5. Neap. Exc. Mod. Leid. 2. Voss. 1. 3. Dorv. et Burm. 2.—20 *Erunt*, pro vulg. *erit*, scribend. videtur : id quod me monuit Francius : ego autem, ut fit, in curam scribendi præterieram imprudens. *Broukh.* *Erit* in plerisque codd. et edd. antiqui recte *erunt*. *P. nostra* in omn. fere antiquis edd. et Voss. 4. quod arreptum e codd. scriptura *vestra*, ut in Borr. nam *vestra* recte Colot. Neap. Vat. 2. 5. Mentel. Dresd. Reg. Colb. Groning. et reliqui codd. ut Ed. pr. Vicent. *Burm.* *Erit* defendit Lachm. Nostram lection. habent B. B. B.—21 *Torquet* Palat. 1. C. Com. duo Broukhussii libb. Guarn. Frut. v. c. Neap. Vat. 2. 5. Ask. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. sed *torret* Dresd. et omn. edd. priscae : quod tnetur Broukh. et Barth. glo-sema redolet, inquit Knin.—22 *Fera* Dorv. 1. *Festa* Groning. *Fæda* al. observ. Broukh. *Fissa* Guyeto placebat. *Fæda* legisse Anratum notavit Dous. *Ministret* Voss. 1. Dorv. 2. a m. pr. et Burm. 2.—24 *Lucus at* vel *ubi* Heins.—26 *Impune* n. Guarn.—27 *Limina* Borr. Heinsian. Leid. 2. Voss. 1. 3. Burm. 2. Ed. Mur. *Mitræ* Vat. 5. et Dorv. 1. in quo *velabat l. mitræ*. *Vittæ* Leidd. *Vitræ* Burm. 2.—28 *Thu-*

NOTE

19 *Arvaeque boaria*] Hæc ait Propertius, quasi Forum Boarium, quod Romæ fuit, ab Herculis bobus, qui quondam in eodem loco pasti fuerant, nuncupatum fuisset.

24 *Lucus ab umbroso*] Lucus est locus arboribus consitus religionis causa, nemus vero voluptatis. Plures autem arbores in luco nemoris speciem effecerant.

25 *Fœminæ loca clausa Deæ*] *Dea fœminæ* dicitur Bona Dea, a cuius

sacris viri arcebantur, adeo ut etiam in ejus templum eniquam viro ingredi non liceret. Unde Tibull. *‘Sacra Bonæ maribus non adeunda Deæ.’*

27 *Devia*] *Limina templi Bonæ Deæ* *‘devia’* vocavit, quia erant secreta, et remota a via publica et multitudine populari.

Puniceæ vittæ] De vittis templorum vide annotat. ad Eleg. III. superiore, vs. 16, sicut nunc ornantur templa floribus et sertis ; sic etiam

Populus et longis ornatam frondibus ædem ;
 Multaque cantantes umbra tegebat aves. 30
 Huc ruit, in siccam congesto pulvere barbam,
 Et jacit ante fores verba minora Deo :
 Vos, precor, o luci sacro quæ luditis antro,
 Pandite defessis hospita fana viris.
 Fontis egens erro, circaque sonantia lymphis : 35
 Et cava suscepto flumine palma sat est.

collucebat flammis odoriferis : fanumque populus patulis ramis decorabat, ac umbra densa argulas canorasque occultabat volucres. Illuc Alcides præcepserunt, multo pulvere ad ipsius aridam barbam congesto, et ante januam voces Deo indignas emisit. Oro vos, o puellæ, quæ in sancto nemoris recessu luditis, aperite vestrum hospitium homini laeso. Ego aqua indigens vago, et his in locis resonant fontes cum murmure labentes, et tamen aqua mihi cava tantum manu hausta sufficit.

ris o. conj. Heins.—29 *At* vult Guy.—31 *Huic r.* Exc. Mod. *Congesta* quidam libri, teste Bronkh. *Congestam* Dresd. *Comesto* Palat. 1. *Congesta* Neap. Voss. 1. Dorv. 1. Burm.—33 *Lucis* in variis codd. et edd. priscis. *Qui lud.* Voss. 3. Dorvv. Burm. 1. *Sacra quæ l. umbra* Guy.—34 '*Ostia vestra* quidam libb. ap. Broukh. *Hospita vestra* plerique: Posth. Palat. Dresd. edd. Brix. Venet. Aldd. Colin. *H. tesqua* Ed. Mur. *Tesca* ed. Plantin. a. 1566. *H. jura* C. Com. *H. vana viis* Bon. et Ed. pr. *H. vana* etiam Lips. in vetustis membr. invenerat, ut de emendatione Scaligeri *fana* reponentis dubitandum non sit.' Barth. '*H. tesqua* Perr. v. c. qui notaverat, in aliis legi *lecta*, sic certe in Colot. Vat. 1. 2. *Vana viis* Neap. Ask. *Ostia vestra* Regg. Colb. Borr. Heinsian. *H. vestra* Leid. 1. *Vina* Leid. 2. Voss. 3. *Viis* etiam Leid. 2. tres Voss. Dorvv. *H. vana* Voss. 1. 4. Dorv. 1. Sed unde satis infeliciter hærolabatur legendum *h. vana* i. e. parva. Quis vero Propertio *vana* pro *parva* obtrudi vellet? In scriptura *vana* est vera lectio *fana*, *f* in *v* mutata, probante Passerat. et Heins. Advers. 1. 3. p. 26. *H. tesqua* vel *tesca* ex Varrone et Festo placuerunt Gebhardo, nec reject Passerat. sed recte Bronkh. notat, non amare Prop. vocabulis uti rancidis et obsoletis.' Burm.—35 '*Circa resonantia* vult Livin. *Circoque* i. e. circumeo, habet Scaliger et cum eo Broukh. sed sane non amat Noster vocabulis uti rancidis atque obsoletis, quomodo bene Broukh. monuit. *Per rura son.* vult Heins. Adv. p. 26.' Barth. '*Circoque* s. Scaligeri et Bronkh. manifesto vitiosum. *Circansque* etiam conj. Scaliger. In novem codd. et edd. vetustis est *circa* quod verum esse ascripsit Markl. Forte in ultima litera vocis *circa* latet prima alterius vocis, quæ exciderit, ut olim scriptum fuerit *circantra* et legend. *circum antra* s. In Ask. corrupte *egens ferro*.' Burm. '*Circoque* Scaliger, infelici conatu. Recte Burmannus obnititur, ipse tentans, *circum antra* s. Nobis interim placet codices sequi consensu exhibentis *circaque* s.' Lachm. *Circoque* dat Burm. *Circaque* Barth. et Lachm.—36 '*Sed cava*, aut *Vel c.* malim. *Fulmine* et omissa voce *palma*, vitiose in meo 1. *Flumina* in edd. priscis.' Burm.—37 '*Sus-*

NOTÆ

olim templorum limina et aræ decorabantur. Virg. Æn. iv. dicit templum in tectis Didus fuisse, 'Velleribus aivais et festa fronde revinctum.'

Tibull. 1. 1. dicit corollas ac flores ad fores templorum pendere conpuevisse.

Audistisne aliquem, tango qui sustulit orbem?

Ille ego sum: Alciden terra recepta vocat.

Quis facta Herculeæ non audit fortia clavæ?

Et nunquam ad notas irrita tela feras?

40

Atque uni Stygias hominum luxiasse tenebras?

* * * *

Quod si Junoni sacrum faceretis amaræ,

Non clausisset aquas ipsa noverca suas.

An ad auras pervenit illius fama, qui mundum dorso gestandum suscepit? En ipse ego adsum: tellus monstria purgata Alciden me nominat. Quis nescit Herculeæ clavæ præclara facinora? ac sagittas nusquam inanes adversus feras? unique illi mortalium Stygias umbras illuxiasse? [Admittite hunc ut hospitem: ægre mihi humus ista patet.] Si vos sacrificaretis infensæ mihi Junoni, ipsa licet noverca mihi suos fontes non negaret. Si vero vestrum

timet Mentel. Heinsian. Pro tergo malleum collo, si per membranas liceret. Idem.—38 Pro recepta in Neap. suscepta: et in Dresd. defensa, ex glossa, contra metrum.—39 Pro audit in Voss. 3. sensit, unde f. censente Burm. melius legeretur sensit.—40 Natas Brix. et Aldd. cum cett. unde facit notas Bronkh. ex Hor. ii. Ep. 1. 11. probante Vulp. Varias Ed. pr. et Venet. Vastas C. Com. et Voss. Vatas Neap. quod Bronkhussii emendationi favet. Stratas emendat Heins. Advers. p. 27. Vastas Cant. 'Notas ex conjec. edidit Bronkh. cui favet scriptura corrupta Voss. 2. 4. novas, cum in plurimis codd. ut Leidd. Voss. 3. Ask. Dorv. 2. legatur natus. Varias Vat. Reg. et Dorv. 1. quod non displicebat Marklando. Sed recipienda videtur Vat. 1. Voss. 1. et C. Com. lectio vastas, quam adjuvat Neap. in quo vatas: atque ita Passerat. et Schrader. emend. p. 91. In meo autem cod. 2. vacuas et in marg. pro varia lect. notas.' Burm. Notas etiam præfert Kuin. Natus rectum esse ait Lachm. sed notas dant B. B. B.—41 Homini Neap. Bon. Guarn. Dresd. Mentel. Colb. Borr. Groning. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burm. Cessisse t. conj. Heins.—42 'Lacuna hic vult relinqui Scaliger, cum idem vs. mox sequatur. In Bon. Guarn. ed. Brix. legitur ut infra vs. 66. recurrit: Accipit hæc: sed in Dresd. Accipit? hæc. In edd. Aldd. Colin. Mureti, cett. Accipite h. At posthæc Heinsii et Ferr. libb. Sic emendandum ac retinendum suadet Cant. hunc vs. Accidit. ac f. Barth. 'Lacuna sic suppletur in Colb. Heinsian. Leidd. tribus Voss. Dresd. [cf. s.] Dorv. 1. et meo: Accipit hæc, qui vs. occurrit infra vs. 66. Accipite hæc Borr. Groning. Leid. 2. Voss. 3. Dorv. 2. ut in prius ed. Accipit hic festo Dorv. 1. Accipit hic fesso in meo 2. Accipe hæc Ask. Accipit et Neap. At post hæc Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. Accipite hanc legebat Livin. Francius suppleri posse ascripserat hoc vs. Oraque tergemini contiguasse canis: non male, si a cod. quodam confirmaretur.' Burm. 'Codices subjiciunt versum huic loco non aptum, qui recurrit infra 66.' Lachm.—43 Quid si Vat. 1. Voss. 1. Guarn. et sic Heins. Advers. p. 27. Feceritis Voss. 3. Quid si pro-

NOTÆ

39 Quis facta Herculeæ] Res suas præclare gestas adeo claras et illustres esse dicit, ut nulli ignotæ esse debeant.

44 Ipsa noverca] Notum omnibus est odium Junonis in Herculeum, quam ipse vocat 'novercam,' quia filius Jovis, cujus uxor et Juno, credebatur

Sin aliquam vultusque meus, setæque leonis

45

Terrent, et Libyco sole perusta coma ;

Idem ego Sidonia feci servilia palla

Officia, et Lyda pensa diurna colu.

Mollis et hirsutum cepit mihi fascia pectus ;

Et manibus duris apta puella fui.

50

Talibus Alcides : at talibus alma sacerdos

Puniceo canas stamine vincta comas :

aliquam facies mea, ac pellis leonina villis horrens, crinesque mei Libyco sole tosti metu percellunt ; ipse ego Sidonia veste indutus expleri servilia ministeria, Lydaq colu pensa in diem heræ reddenda carpsi : strophium quoque puellare mihi sinum hispidum conclusit, ac manibus licet callosis, decens tamen ac renusta, ministerioque continens, fui puella. Hæc dixit Alcides : sed hæc vicissim verbaretulit sancta sacerdos Bonæ Deæ purpureis vittis caput habens redimitum :

bat Lachm.—45 *Aliquem* Regg. Exc. Scal. Borr. Leidd. tres Voss. Dorvv. Burmm. *'Aliquem* Palatt. et edd. Brix. ac Venet. Pro *Sin* tamen *Sic* habet Ven. 1. *'Barth.* Per *'Ven.* forsân intelligend. Venet. 1500. et per *'Ven. 1.'* Venet. 1493. *Septæque* Dorvv. 1. *S. præusta* Scal.—47 *Palma* Voss. 3. *Symonia* Neap.—48 *'Lydo ... colo* scripsisse Propertium ait Vossius 1. Analog. cap. 31. et sic Bon. Gnarn. Dresd. Reg. Borr. Groning. Franc. contra Prisciani regulam. *Lyda ... colu* nihilominus tnetur Bronkh. *Lydia ... colo* Venet. *Lydio ... colo* Brix. *Lydo ... colo* Aldd. Colin. cett. *Lyda* Ed. Mur. *'Barth.* *Lyda* defendit Burm. quod dant B. B. *Lydo* probat Lachm.—49 *'C. me* Heinsian. Pro *cepit* Heins. conj. *sepsit*, malle enim cinxit, ut Francio etiam placebat. *'Burm.* *Cepit* tamen probat Knin.—50 Heins. emendabat *A. tabella fuit*, improbante Bronkh. Posset legi, inquit Burm. *acta tabella fuit*, qui etiam conj. *Nec m. d. apta quasilla tui*: sed tamen hac emendatione non opus videtur, censet Knin. cum ex ipsa orationis serie facile appareat, per *puellam* quasillariam intelligend. esse.—51 *'Et t.* Voss. 4. Groning. Dorvv. unde, ultima litera ex præcedenti *Akides* repetita, scribend. videtur, *sed t.'* Burm.—52 Pro *canas*,

NOTE

Hercules. De isto novercali Jnmonis in Herculem odio, vide Ovid. Metam. ix. Virg. Æn. viii. Senec. Tragic. in Herc. Fur.

45 *Setæque leonis*] Leonis Nemæi, quem occiderat, pellem pro tegumento gestabat Hercules, et clavam pro telis et armis. Unde Apuleius in Apolog. 'Hercules neque una pelle vestitus fuit, neque uno baculo comitator, et præter hæc duo nihil aliud gerebat, nudusque peregrinabatur.'

47 *Sidonia palla*] Veste muliebri purpurea. Palla quippe genus est vestis muliebris, quæ dicitur Sidonia,

quia apud Sidonem, Phœniciæ urbem, pretiosa purpura tingebatur. De qua II. 16. 'Quare ne tibi sit tanti Sidonia vestis.'

48 *Lyda colu*] Significat Herculem se quondam servilia ministeria exhibuisse inter ancillas Omphales, Lydorum reginæ, cui propter amorem serviens lanificium, colum, aliosque cultus fœmineos et officia, mulieris instar, exercuisse dicitur.

51 *Alma sacerdos*] Bonæ Deæ sacrificia solummodo per virgines Vestales fieri consuevisse testatur Cic. Orat. de Harusp. respons.

Parce oculis, hospes; lucoque abscede verendo :

Cede agedum, et tuta limina linque fuga.

Interdicta viris metuenda lege piatur,

55

Quæ se summota vindicat ara casa.

Magno Tiresias aspexit Pallada vates,

Fortia dum, posita Gorgone, membra lavat.

Di tibi dent alios fontes: hæc lymphæ puellis

Avia secreti limitis una fluit.

60

Sic anus: ille humeris postes concussit opacos;

Nec tulit iratam janua clausa sitim.

Abstine, o advena, ab aspectu sacrorum nostrorum, et absiste venerando maribusque metuendo luco: recede igitur, foresque sacras secuta tibi fuga relinque. Illa ara, quæ in ædicula in recessu posita sese ipsa asserit, maribus prohibita, horrenda gravissima pœnæ sanctione expiatur, si violata fuerit. Vates Tiresias ingentem Palladem vidit, dum corpus invictum, deposita Gorgone, fonte ablueret. Superi tibi donent alias aquas: fons iste aqua recondita in recessu repositus solis feminis manat. Hæc ait vetula. Alcides umbrasque fores humeris diruit, neque ostium obstructum sustinere potuit impetum ipsius sitientis; sed ubi sitim jam epoto fonte

in Dresd. *flavas*.—53 'Ita in omn. codd. et edd. legebatur ante Broukh. qui ex sola tantum conjectura sua edidit: l. age cede v. repetitione quidem non inveniunt, sed quam emendationem in Notis proponere, quam textui inserere, præstat. Markl. quidem conjecerat etiam age cede, sed simul ascripserat, verius esse *absiste*, ut Virg. *Æn.* vi. 259. quod valde placet.' *Burm.* Age cede recep. *Vulp.* Gött. etiam dat Barth. *Abscede* habent *Burm.* et *Lachm.*—56 *Quæ se summota vindicat ara* s. Heins. *Advv.* p. 27. *Broukh.* præplacet vulgata.—57 'Magnam Bon.' Dresd. *Brix.* Venet. Aldd. cett. *Magno* tamen etiam in vetustis libb. legi testes sunt *Passerat.* ac *Gebh.* et veram hanc lect. jam olim sagaciter restituerant *Lips.* ac *Dous. P.* Barth. *Magnam* improbant *Burm.* et *Lachm.*—60 'Liminis Palat. l. Dresd. Aldd. cett. meliores libb. magno numero exhibent *limitis*. *Fluit* quoque legend. cum *Fruterio* et optimis libb.' Barth. *Fluit* probabat *Heins.* *Secretis* *Dorr.* 1.—61 *Hæc a. Hein-*

NOTE

53 *Lucoque verendo*] Maribus metuendus erat iste luco, quia sacra illa nullis viris erant impune visa.

56 *Vindicat ara*] H. e. quæ sese tuetur adversus virorum oculos, unde in recessu et in solitudine est posita.

57 *Tiresias*] Probat Bonæ Dæ sacrorum conspectum esse viris exitiosum, exemplumque affert *Tiresiæ*, qui dicitur excæcatus, quod *Palladem* nudato corpore se lavantem aspexit. Unus autem *Propertius* inter

Latinos scriptores unum inter Græcos secutus *Callimachum* dixit *Tiresiam* fuisse excæcatum a *Pallade*. Reliqui namque omnes, tum Græci tum Latini, auctores *Tiresiam* oculis orbatum fuisse dicunt a *Junone*; cui quidem *Jupiter*: 'pro lumine adempto *Scire* futura dedit, pœnamque levavit honore.'

58 *Posita Gorgone*] H. e. exutis armis ac ægide, in qua *Pallas* *Gorgonis* caput gestabat.

Delph. et Var. Clas.

Propert.

2 Z

At postquam exhausto jam flumine vicerat aestum,

Ponit vix siccis tristia jura labris :

Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem 65

Accipit: hæc fesso vix mihi terra patet.

Maxima quæ gregibus devota est Ara repertis,

Ara per has, inquit, Maxima facta manus,

Hæc nullis unquam pateat veneranda puellis,

Herculis eximii ne sit inulta sitis. 70

Sancte pater, salve, cui jam favet aspera Juno :

Sancte, velis libro dexter adesse meo.

restinxit, vix exsiccatis labiis, leges tulit puellis amaras. Hic angulus mundi jam me fata mea trahentem recipit; ista tellus agere me fatigatum admittit. Ara illa Maxima, quæ inventio armento dicata est; Ara illa Maxima, ait, istis manibus meis constructa est. Ad istam aram sacram nullas unquam feminas adeunt, ne Herculis egregii olis maneat impunita. Salve, sancte pater, cui nunc benigna est et aqua Juno, quondam iniqua et infensa: o Divo, libello meo favore dignaria. Quod igitur viribus suis et virtute mundum

sian.—63 ‘*Liquerat æs.*’ Dorv. 2. a m. pr. sed *vicerat* tumentur ea, quæ notavit Benth. ad Horat. Ep. ii. 1. 6. p. 620.’ Burm.—64 Pœchus dat vis pro vix et ita corripbat Puccius.—65 ‘*Hinc mundi Groning. Vix me legit Wakker.*’ in Amœnitt. literar. cap. 12. p. 106. sed vix, ter hac ipsa repetita voce, ab ipso auctore scriptum dubito.’ Burm.—66 *Accipito* Heins.—67 Pro quæ Pœchus annotat quæ. Quæ et g. Voss. 4. *Maximaque* Burm. 1. Pro *repertis* Burm. malit *receptis*.—69 ‘*Veneranda omnes libb. antiqui et excusi: sed Broukh. palmariam, uti vocat, correct. Heinsii temeranda in textum recep. cum Vulpio et Gött. mihi religio esset scriptori cuidam vel literam obtrudere.*’ Barth. *Temeranda* ascripserat Heins. et dat Barth.—70 *Hercule exterminium* nescit Voss. 1. Burm. 2. sed in quo nescit. *Herculis extremum* Dorv. 1. *Herculi ext. minium* nescit Neap. *Hercule exterminium* nescit Voss. *Herculis externi* Heins. in Not. Prop. p. 757. vel *Herculis æternum* Advers. i. 8. p. 28. *Eximii* cett. libb. tuitus est Passerat. Certe, dicit Burm. pro *eximii* melius conveniret *invicti*, si codd. adjuvarent.—71. 72 Cum jam Voss. 1. Pro *inense*

NOTE

67 *Maxima Ara*] Hercules interfecto Caco dicitur aram constituisse, quæ semper dicta est Maxima, ut testatur etiam Virg. Æn. viii. ‘Hanc aram luco statuit, quæ Maxima semper Dicitur nobis, et erit quæ maxima semper.’ Erat autem illa ara ad ædem Herculis Romæ in Foro Boario; ubi nimirum olim Hercules eam dicitur extruxisse, ut testatur Ovid. Fast. i. ‘Constituitque sibi, quæ Maxima dicitur, aram, Hic ubi pars urbis de bove nomen habet.’

69 *Hæc nullis pateat puellis*] Ab

hac Ara Maxima voluit Hercules arceri mulieres, quod olim ipsi sitiendi negavissent aquam. Macrobi. Saturnal. i. 12. ‘Mulieres in Italia sacro Herculis non licet interesse, quia Herculi, cum boves Geryonis per Italiam agros duceret, sitiendi respondit mulier, aquam se non posse præstare, quia fœminarum Dææ celebraretur dies, nec ex eo apparatu viros gustare fas esset. Propter quod Hercules facturus sacrum detestatus est præsentiam fœminarum.’

71 *Sancte pater*] Invocat Herculem,

Hunc, quoniam manibus purgatam sanxerat orbem,
Sic Sancum Tatiæ composuere Cures.

*sancum puramque a monstria reddiderit Hercules, ideo Tatiæ Cures ipsum sanc-
tum constituerunt.*

Guy. ex codd. Passeratii malebat *adese*.—73 *Hunc* Borr. Colb. Groning. Bon. Leid. 1. Voss. Dorv. Burm. 2. *Hinc* Hains. *Sanxerat* Guar. Reg. Leid. 2. Dorvv. Ask. et priacæ edd. *Sanxerit* Heinsian. *Sanxerat* Bon. Dread. cum sex libb. scriptis Bronkhuij, et ita jam Beroaldus correxerat.—74 *Sic sanc-
tum tatiæ c. manus* ed. Brix. '*Hic Sancum* Heins. *Sanctum Tatiæ* in omn. fere codd. et edd. antiqq. quibus consentiunt Leidd. tres Voss. Dorv. 1. meus 2. *Tatiæ manus* Colb. et Reg. 2. *Sanctum Tatiæ c. cures* Ask. *Composuere* manus meus 1. Leid. 1. *Curæ* Dorv. 2. a m. pr. *Tatii Cures* verissima lect. est, quanquam Scaligero, qui legit *Tatii*, adversatur Passerat. qui *Tatiæ* præfert.' *Burm.*

NOTE

quem vocat patrem, quia nimirum Deus credebatur; Dii namque vulgo hoc nomine vocantur honoris causa. Jupiter dicitur Deorum pater, Tarpeius pater; Mars etiam dicitur pater III. 4. 11. Africus etiam ventus dicitur pater Eleg. 3. superiore.

Cui jam fœvit Juno] Quia nempe post mortem Hercules factus est Deus, Junonique reconciliatus, ejus etiam filiam Heben in cœlo dicitur uxorem duxisse.

74 *Sancum*] Sancti veteribus dicti sunt omnes Dii, sicut Dææ sanctæ. Significat autem Poëta titulo pecu-

liari sanctum fuisse dictum Herculem, quod terrarum orbem sanctum et purum a monstria effecisset. Hunc autem, '*Sangum*' seu '*Sancom*' dixerunt olim Sabini, quem Romani sanctum pronuntiaverunt. Festus in verbo '*propter viam*' ait: '*Propter viam fit sacrificium, quod est proficiendi gratia, Herculi, aut Sano, qui acilicet idem est Deus.*'

Tatiæ Cures] Scalliger legit, *Tatii*, populumque ponit pro urbe; Cures enim præcipua urbs Sabinorum, in qua Tatiæ regnavit.

ELEGIA X.

QUARE JUPITER FERETRIUS DICTUS.

NUNC Jovis incipiam causas aperire Feretrî,
Armaque de ducibus trina recepta tribus.

Ego jam aggrediar varias nominis Jovis Feretrî rationes explicare, et arma

Qualiter appelletur Jupiter Feretrius inscribitur hæc El. in Borr. *Quare Jupiter sit dictus Feretrius* Dresd. Burm. 1. ut fere in priscis edd. *De Jove Feretrio*

NOTE

1 *Nunc Jovis*] Unde Jupiter Feretrius cognominatus sit hæc Elegia docet Propertius. Alii sic dictum a

feriendo putant, alii a ferendo: utrumque admittit Poëta.

Feretrî] Acronem Cominensium du-

Magnum iter ascendo; sed dat mihi gloria vires.

Non juvat ex facili lecta corona jugo.

Imbuis exemplum primæ tu, Romule, palmæ 5

Hujus, et exuviis plenus ab hoste redis,

Tempore quo portas Cæninum Acronta petentem

Victor in eversum cuspide fundis equum.

trina de tribus ducibus capta. Arduam ac difficilem viam ingrediens; at gloria mihi robur addit ingenii; non delectat corona e clivo leni ac molli decerpta. O Romule, tu ipse exemplum instituis istius primæ victoriae, spoliisque onustus ab hoste reverteris, qua tempestate victor equum immittis in prostratum hasta tua Cæninensem

Burm. 2.—4 *E facili* Neap. Groning. Palatt. C. Com. Guarn. Ask. Leid. 2. tres Voss. Dorvv. Burm. 2. *Lata* Heinsian.—5 *Induis* Perr. v. c. Vat. 1. 2. Dorv. 1. Burm. 2. *Imbuere* Colot. *Omnibus ex.* Heinsian.—6 '*Eximio* Reg. quinque libb. Broukh. ap. Gnarn. et Dresd. bene: eandem lect. confirmat *exuvio* quod in suis Passerat. invenit, nec multum recedit ab *eximio*, quod et edd. Brix. et Venet. præferant.' *Burth.* *Exuvio* Borr. Ask. Voss. 1. Dorvv. *Ex vivo* Neap. *Eximio* Leidd. Voss. 3. 4. Groning. Burm. 1. et antiquæ edd. 'Queritur,' inquit Lachm. 'utro modo legendum sit: et *eximio* vel et *exuvio*. Illud Broukhusio placebat: ego hoc præstare judico.' *Exuviis* dant B. B. B.—7 *Cæninum* Brix. Venet. Aldd. cett. *Cæninum* Guarn. *Cæninum* scribi jubet Broukh. *Acronta* legunt duo Broukhusii libri cum Posth. Palat. membr. C. Com. Borr. et sic Passeratii libri, et Ed. pr. Brix. et Venet. Vulpinus *Acrona* cum Aldd. ceterisque prætulit. '*Cecinum* Voss. 1. 4. Dorv. 1. *Cæninum* in meo utroque: sed rectius cum diphthongo scribi, monuit Broukh. Pro *Acrona* recte *Acronta* Broukh. prætulit, quod firmatur a Neap. Mentel. Exc. Scal. aliisque codd. et priscis edd. In Voss. 3. corrupte *Acheronta*. *Potentem* in meo 2. *Petentes* Dorv. 1.' *Burm.*—8 *Nec versum* Neap. Voss. 1. 4.

NOTÆ

cem in prælio propria manu cum Romulus obtruncasset, spolia ex eo relata ferculo ad id facto in Capitolium detulit, ibique templum Jovi consecravit, quem Feretrium nuncupavit, in eoque templo spolia illa regia appensa collocavit, auctorque fuit posteris, ut eo capta ex hostibus spolia opima deferrent. Hæc est origo templi, quod primum omnium Romæ dedicatum est, ut testatur Livius lib. 1. et in quo omnia opima spolia debebant offerri. Opima porro spolia illa nuncupata sunt, quæ regibus vel ducibus hostium in prælio sua manu cæsis detraherent duces, et in templo Jovis Ferestrii suspenderent. Bina tantum post Romulum inter tot annorum bella opima parta sunt spolia, adeo rara decoris ejus fortuna

fuit. Prima Acrone interemto Romulus obtulit; secunda Cornelius Cosus, Tolumnio Hetrusco occiso; tertia Claudius Marcellus, obtruncato Virginius Gallorum rege, suspenderunt. Nec alii, dum Romanum stetit imperium, opima spolia leguntur retulisse.

5 *Imbuis exemplum*] Exemplum instituis quo posteros doces quid sit faciendum ducibus Romanis, dum occisis propria sua manu hostium ducibus victores spolia reportabant.

7 *Cæninum Acronta*] Acron dux seu rex fuit Cæninensium, quo quidem duce, propter raptas virgines Sabinas, iidem Cæninenses in agrum Romanum irruerunt, quibus occurrens cum exercitu suo Romulus regem ipsum Acronem prælio prostratum obtruncatumque armis spoliavit,

Acron Hercules Cænina ductor ab arce,
 Roma, tuis quondam finibus horror erat. 10
 Hic, spolia ex humeris ausus sperare Quirinis,
 Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.
 Hunc videt ante cavas vibrantem spicula turres
 Romulus, et votis occupat ante ratis:
 Jupiter! hæc hodie tibi victima corruet Acron. 15
 Voverat, et spoliū corrūit ille Jovi.
 Urbis, virtutumque parens sic vincere suevit,
 Qui tulit aprico frigida castra lare.

Acronem ad portas urbis accedentem. O Roma, limitibus olim tuis terror erat ille Acron Hercules arcis Cæninensis dux. Iste, temere ausus sperare exuvias ex humeris Quirini, ipse præbuit, verum suo ipsius cruore madidas. Romulus istum aspexit torquentem hastilia ante latas turres, votisque prius ratis ipsum invadit. O Jupiter, Acron victima hodierna die tibi mactabitur. Ubi votum nuncupaverat, statim ille Jovitropæum occubuit. Ita pater urbis ac virtutis consuevit hostes debellare, qui, quamvis haberet tepidam mollemque domum, algida tamen castra mili-

Ask. Dorv. 2. Burm. 2. Palat. 1. C. Com. Bon. Guarn. *Nec versus Vat. Et inversa Dorv. 1.—9 Hercules Brix. Cæcina Guarn.—10 Hector e. Scal.—11 'Quirinis in quibusdam esse ait Broukh. nostri nihil mutant.' Barth. 'Quirini perperam in omn. fere codd. et edd. priscis: sed recte Quirinis in cod. Scal. A. spoliare male in Mentel.' Burm. Quirini dant Barth. Lachm.—12 'Nunc o. Borr. Voss. 1. et meus uterque. Hunc vidit vitiose in priscis edd. Librantem Neap. Exc. Scal. Groning. Voss. 3. 4. Dorvv. et meus 2. in reliquis vibrantem.' Idem. Vibrantem prætulit Broukh. sed inquit, 'probum utramque; neque multum hic refert quod cui præferas.' Librantem Palat. 1. Bon. et Guarn. Librantes C. Com. Librantem magis proprium esse inquit Lachm. Nostram lect. exhibent B. B. B.—14 Ante ratis Guarn. Vobis . . . rates Brix. Ante vates Neap. Mentel. Ask. Borr. Leidd. tres Voss. Dorv. 2. Burmm. sed in Burm. 2. marg. deos pro varia lect. Vobis o. a. rates in priscis edd. sed votis ratis vera lect. est, inquit Burm. et dant B. B. B. L.—15. 16 Hic h. Heins. quod etiam legend. videtur, censet Broukh. et Burm. 'Spotium: c. male distinguitur,' Burmannus dicit, 'in meo utroque.' 'Corruet pro corrūat auctoribus libb.' Broukh.—17 Virtutemque Voss. 1. h. e. virtutumque ut in Dorv. 1. Burm. 2. quod placebat Markl.—18 A porce Neap.*

NOTE

urbemque Cæninam primo impetu cepit, ac deinde ornatu triumphali Romam reversus Acronis spolia Jovi Feretrio primus omnium consecravit.

9 *Cænina ductor ab arce*] Cænina fuit urbs Latii, non procul a Roma, cujus rex Acron a Romulo est occisus, armisque spoliatus.

13 *Cavas turres*] Scilicet Romanas, quæ intus vacabant capiendis propugnatoribus. De turribus Romanis dictum est III. 21. 'Romanæ turres, et vos valeatis, amici.'

14 *Votis ratis*] 'Rata vota' dicuntur, quæ firma, Diisque probata et accepta sunt.

Idem eques et frænis, idem fuit aptus aratris,

Et galea hirsuta comta lupina juba.

20

Picta nec inducto fulgebat parma pyropo:

Præbebant cæsi baltea lenta boves.

Cossus at insequitur Veientis cæde Tolumni,

Vincere cum Veios posse laboris erat.

Nec dum ultra Tiberim belli sonus; ultima præda

25

Nomentum, et captæ jugera terna Coræ.

tamque toleravit. Idem eques idoneus erat armis et aratro; cassique ipsi erat lupina hispida crista ornata. Neque pelta picturata additis carthunculis coruscabat; tauri mactati suppeditabant baltea flexibilia. Cossus autem sequitur, occiso Tolumnio Veiente, quando magni operis ac laboris erat Veios posse debellare. Nondum trans Tiberim tubæ clangor; remotissima præda Nomentum erat, paucaeque jugera Coræ

~~~~~

Aperto Voss. 1. *A prisco* Heinsian.—19 *Equus... id. et fuit* Guy. *Id. et fuit* etiam Livin.—20 *Cui g.* Perr. v. c. Colot. Vat. 1. unus scriptus *Passeratii*. *Stat g.* vult Heins. in Not. Prop. p. 758. *Hirsutis juba* Groning.—21 *Victa* Heinsian. *Neque* in. Neap. Groning. Ask. Bon. Guarn. Leid. 2. tres Voss. Dorv. 1. Burm. 2. Broukh. et Ed. pr. *Palma* Borr. Palat. membr. *Flamma* Groning. Voss. 1. 4. *Flama* C. Com. *Flāma* Guarn.—22 *Lesi... boves* Dorv. 1.—23 'Distichon hoc sequenti postponitur in pluribus codd. sed illud eo ordine, quo collocavimus, in aliis codd. legi, et legendum esse recte docuit Schrader. Emend. p. 181. *Cossus et inde sequitur venientis* Dorv. 1. *Venientis* 2. *Venientis* etiam Borr. Voss. 3. *Burm. Cossus et* Dresd. Tolumni edd. Aldd. et Colin. Sequens distichon hoc loco posuerant B. B. B.—24 *V. tum V.* Voss. 4.—25 '*Nec dum ultra* cett. Varias stationes hoc distichon nactum est in edd. Nimirum in Brix. ac Venet. legitur ante vs. 21. et 22. In Aldinis post illud: *Cossus at ins.* et eodem in loco etiam Vulpii ed. cum Scaligeriana exhibet. Passeratio videtur id collocandum eo loco, quem hic obtinet, et in quem Broukh. quoque jam recepit, quem Göttingensis editor, ut sæpe, sequitur.' Barth.—26 '*Pauca* prætnlit Broukh. quod certe melius quam *pauca*, ut in Leid. 2. Voss. 3. sed *terna* Perr. v. c. Colot. duo Vat. et huic loci. favent codd. in quibus *terra*, ut in Neap. Reg. 1. Colb. Ask. Borr. Groning.

NOTE

23 *Cossus at insequitur*] Aulus Cornelius Cossus Tribunus militum, (alii Consulem dicunt,) Lartem Tolumnium, Veientium regem, bello propria manu occidit, ejusque spolia secunda opima, ut Romulus ante fecerat, solenni dedicatione Jovi Feretrio obtulit: ut narrat Liv. lib. iv. Causa belli fuit, quod Fidenates, Colonia Populi Rom. ad Lartem Tolumnium, Veientium regem, interfectis legatis Romanis defecerant. Hanc injuriam ut ulciscerentur Romani, bellum Fidenatibus Veientibusque Tuscorum

populis intulerunt.

24 *Vincere cum Veios*] Vei civitas fuit Veientium populorum caput, non procul ab urbe Roma. Veios post decennalem obsidionem cepit per cuniculos Camillus. Veiorum rex erat Tolumnius, a Cossu occisus: ut mox dictum est.

26 *Nomentum*] Oppidum fuit Latii, non procul ab urbe Roma; unde Nomentana via, qua Nomentum itur.

Coræ] Cora fuit etiam Latii oppidum exiguum.

Et Veii veteres et vos tum regna fuistis,
 Et vestro posita est aurea sella foro.
 Nunc intra muros pastoris buccina lenti
 Cantat, et in vestris ossibus arva metunt.
 Forte super portæ dux Veius astitit arcem;
 Colloquiumque sua fretus ab urbe dedit.

30

jam expugnata. Et vos, o antiqui Veientes, tunc fuistis, fuistisque etiam vos tunc, o regna Volcorum, ac in vestro foro aurea sedes locata est. Nunc vero in vestra ipsa urbe opilionis otiosi stitula cecit, et in vestris cineribus ac sepulchris agros metunt agricolæ. Cæsa fortuito ductor Veius ad portæ propugnaculum affuit, ac urbis suæ præsidio confusus alloquitur Cosso potestatem fecit. Et cum aries ance-

~~~~~

Leid. 1. duobus Voss. et Dorv. 1. Tria Vat. 1. Reg. 2. unde trims Heins. conj. Terna probavit Lips. Antiq. Lect. II. Capta Mentel. Heinsian. unde Guy. capta j. pauca Cora legebat. In Leidd. Voss. 1. 3. et Ask. chore. Burm. Terna etiam Scaliger: quod probat Lachm. Pauca dant B. B. B. et defendit Kuin. Poeth. chore. Brix. et Venet. ap. Barth. chore.—27 'Et vos t. præda: ita Groning. Lipsius e Vat. libro legit, et Volcum regna f. quod posset facile admitti, si qua extaret memoria vel regni vel regum Volcorum: sed reducenda est in suum l. certissima Beroaldi emendatio, haud quaquam arbitraria, Et Veii veteres et vos tum regna fuistis: eam firmant libb. Regii et Colbertini, duo Gebhardi, ac noster 2. exhibente primo, vos cum regna: quod etiam in Borr. est.' Broukh. Et veri oct. Guarn. Vestrum regna Ed. pr. Vos Veii v. tum Volcum volebat Guy. 'Sic legi in Palat. et C. Com. testatur Freinshemius ad Flor. 1. 12. 11. ubi etiam vide Rupertum: neque aliter in Leidd. Voss. aliisque codd. habetur. Et vos quoque r. conj. Heins. Sed probe et amplector, quod in Voss. 4. legitur, et Volcum r. licet repudlaverit Broukh. et ad hanc lect. nos manu ducunt et vestigia præbent codd. in quibus vos cum, ut de suo pr. testatur Broukh. et in Borr. Heinsian. An regna Volcorum a poeta recte dici potuerint, constabit ex libro Ant. Ricchi de Regno Volcorum, qui II. cap. 3. ita hunc locum affert: Et Veii v. Volcorum r. Volcum regna affert Fabrettus ad Inscr. Ant. cap. 3. p. 129. Idque etiam probasse videtur Demst.' Burm. 'Lectionem et Volcum r. ferri posse, non nego: sed vulgarem lect. vos tum, tot codd. auctoritate munitam, et commodissimum sensum præbentem, præfero.' Kuin. 'Nihil agunt, qui et Volcum reponunt de Itolorum conjectura. Recte probat Schrader. codicis Groning. scripturam: O V. vet. et vos tum r. f.' Lachm.—29 Lati in aliis.—30 'Arma Guarn. quod ferri non potest.' Barth. Idem censet Broukh. Arma Mentel. Borr. Heinsian. Leidd. Voss. 1. 4. Ferant Dorv. 1. Metunt, relicta lacuna,

NOTE

28 Aurea sella foro] Tanta, inquit, vestra fuit, o veteres Veii, nominis vestri celebritas, tanta majestas, ut magistratus vester, seu dux, seu rex, in aurea sella sedens in medio foro jus diceret. Semper enim fuit fastus regii aurea sella.

29 Nunc intra muros] Hujusmodi est illud Nasonis: 'Jam seges est ubi

Troja fuit.' Velos autem ita desolatos esse Poëta significat, ut non modo pascant greges suos pastores in Veiorum rudericis et sepulchris, sed etiam agricolæ in media urbe metant fruges; quia nimirum nrhis loca jam erant arva vel pascua.

31 Dux Veius] Lartès Tolumnius..

Dumque aries murum cornu pulsabat aëno,
 Vineaque inductum longa tegebat opus,
 Cossus ait, Forti melius concurrere campo.
 Nec mora fit; plano sistit uterque gradum.
 Di Latias juvere manus: desecta Tolumni
 Cervix Romanos sanguine lavit equos.

35

cornu mania subrueret, et vinea proliza labores militares cuniculoque ad mania conductos protegeret, Cossus dixit: Honestius est viro magnanimo in planitie decertare. Neque ulla datur mora, confestim uterque atat in campo paratus ad pugnam. Superi Latinas manus adjuverunt; amputatum Tolumni caput Romanos

deest in Heinsian.—33 *Factus* Leid. 1. *Fractus* Bon. Mentel. unde Heins. legebat C. sua *fractus* ab u. d.—34 *Vinea qua ductum* C. Com. Bon. Guarn. Colot. Neap. Bqrr. Ask. Leid. 1. tres Voss. Dorvv. Burm. 2. et sic legebat Schrader. quod probat Burm. *Vinea qua ind.* Burm. 1. alique codd. *Cegebat* Reg. *Regebat* Voss. 1. Burm. 2.—35 'Recte, puto, Broukh. et Markl. conj. *Fortis.*' Lachm. *Fortes* e Markl. exscribit Burm. *Concurrite* Bon. Borr. Burm. 1.—36 'Pleno coniciebat Lips. et operose astruit Heins. Not. Prop. sed plano librorum tuetur Broukh. *Pleno . . . gradu* Brix. et Venet. quod tuetur Gronov. ad Liv. 4. 12. ut *sistit* ponatur pro *sistitur.*' Barth. *Sit* Leid. 1. Burm. 1. *gradus* in plerisque codd. et edd. antiqq. *N. mora: se pleno s. u. gradu* legebat Guy. *Figit u. gradum* conj. Markl. *Plano . . . gradu* probat Editor Elect. Eton. Minor. p. 138. et *gradum* ab aliis reponi improbat. *Gradum* veram esse lect. dicit Kuin. et probat Lachm.—37 *Defecta* Venet. 1. ap. Barth. *Decepta* Guarn. Leid. 1. Voss. 3. a m. sec. *Decerpta* Voss. 4. 'Columni vitiose meus 2. in cuius marg. ad *Latias manus* legebatur al. *Romuleas*: sed quæ glossa est: unde tamen quis f. emendare posset, *Romuleas juvere manus* Di, *secta*, &c. sed minime id opus est.' Burm.—38 *L. agros* Guy.

NOTÆ

33 *Dumque aries murum*] Aries machina fuit bellica, qua veteres ad subruendos urbium muros utebantur. De ariete hæc habet Isidor. xviii. 11. 'Arieti nomen,' inquit, 'species dedit, eo quod cum impeta impingitur in murum, in modum arietum pugnantium. Validæ enim ac nodosæ arboris caput ferro vestitur, eaque suspensa funibus multorum manu ad murum impellitur, deinde retrorsum ducta impetu majore destinatur, sicque crebris ictibus concussus muri latus cedit, cavatumque irrumpitur, ac fenestram facit.'

34 *Vineaque*] Vineæ quoque est instrumentum bellicum, seu machina, quam sic describit Veget. iv. 15. 'Vineæ elignis tenuioribus est machina compacta, alta pedibus octo,

lata pedibus septem, longa pedibus sexdecim. Hujus tectum munitione duplici tabulatis trabibusque contextitur; latera quoque viminibus septuntur, ne saxorum telorumque impetu penetrentur. Extrinsecus autem, ne immisso concremetur incendio, crudis ac recentibus coriis vel catonibus operitur. Complures autem vineæ sic factæ junguntur in ordinem, sub quibus obsidentes tuti ad subruenda penetrant murorum fundamenta.' Hæc porro ultima Vegetii verba recte explicant locum hunc Propertii, 'Vineaque inductum longa tegebat opus;' cum nimirum plures vineæ simul junctæ tegunt obsidentes milites, quo possint ad murorum fundamenta subruenda penetrare.

Claudius Eridanum trajectos arcuit hostes,
 Belgica cui vasti palma relata ducis
 Virдумari: genus hic Rheno jactabat ab ipso,
 Nobilis e tectis fundere gæsa rotis.

40

equos cruore tinxit. Claudius hostes transmissos a Rheno prohibuit, quando ab ipso reportatus est clypeus Belgicus Virдумari, ducis ingentis, qui se originem ab ipso Rheno ducere gloriabatur, quique insignis erat in vibrandis e sublimi curru

non male, iudice Burm.—39 C. a Rheno Dresd. Brix. Venet. ap. Barth. Aldd. Colin. Mureti; sed Broukh. recepit Guyeti emend. Cl. Eridanum: quod et Vulp. et Göttingensis editor fecere; cum Passeratius maluisset, Eridano.—40 Belgica cum habent omn. libb. Bronkhuisio inspecti. Bellica Palat. membr. teste Gebb. Belligera cod. Scaligeri, qui inde faciebat Belligerans v. Guy. quoque tentabat reponere Gallica vel Celtica cum; demum vero etiam Belgica defendit. Cui pro cum legit Broukh. cum Casp. Barthio. Palma est in Groning. utroque Broukh. Borr. et Dresd. veteri scriptura pro parma. Parma relicta Scal. v. c. Palma Mentel. Heinisian. Voss. 3. Belgica cum retinet Lachm. Cui dant B. B. B.—41 Vircomani Dresd. Uricomanii Brix. Vis Romani genus Guarn. Romani etiam Posth. Virtomani Scal. aliiq. ex Heinisianis complures, ut et Britomani: Virdomati Voss. Virdomari Venet. Aldd. Colin. Mureti, cett. Heinsius subveretur, ne hoc nomen ex glossa in Propertii contextum irrepserit, legitque: Indomitum g. Adv. p. 39. G. hic Brenno liber Passerat. in ceteris nihil tale. Barth. Britomani Perr. v. e. Vat. 1. 2. Virtomani Neap. Ask. Virdomati Borr. Heinisian. Vertomani Leid. 2. Dorr. 2. Uncomani Voss. 1. Dorr. 1. cum meo 3. in cuius marg. Butomani pro var. lect. Virdomari Leid. 1. Voss. 3. Viridomarus Serv. ad Virg. Æ. vi. 856. Viridomarus scribend. censet Fabric. ad Orosium iv. 13. Viridonarius corrupte in Inscript. ap. Sponium in Miscell. Erud. Antiq. p. 243. et Viridonarius in eadem Inscript. ap. Murator. T. ii. p. 870. 3. Virдумari in aliis Marmoribus. Burm.—42 Mobilis Guarn. Erepti idem cum Vat. Et rectis Dresd.

NOTE

37 Dii Latias juvere manus] 'Latias manus' dicit Cornelli Cossi, qui nimium Romanus ac Latinus cum Tuscorum rege decertabat.

39 Claudius Eridanum [a Rheno] Claudium Marcellum consulem designat, qui Viridomarum, Gallorum Insuubrium ducem, prælio vicit occiditque, ac tertia opima spolia ex eo relata Jovi Feretrio obtulit; quod quidem nemini Romanorum postea contigit. Non potest autem intelligi, quod hic dicit Poëta, de Rheno illo fluminis, qui Germaniam a Gallia disterminat, cum nondum ad Rhenum imperii sui fines Claudii Marcelli temporibus protulissent Romani; cum nec etiam pugna illa, qua cæsus occubuit Viridomarus, pugnata sit ad

Rhenum, sed cis Padum ad Clustidium, dum ceteri Gessatæ Galli obsiderent Acerras, ut scribit Plutarch. in Marcello. Non igitur legendum est a Rheno, sed potius Eridano, ut recte legit Passeratius; vel Propertius hoc in loco intelligendus est de Rheno illo Italiæ fluvio, qui ex Apennino monte ortus per Galliam Togatam fluens, agrumque Bononiensem ipsamque Bononiam irrigans, supra Ferrariam in Padum seu Eridanum influit. De hoc Italiæ Rheno Silius Italicus lib. viii. 'Parvique Bononia Rheni.'

40 Belgica] Pro, Gallica, posuit; vel legendum est bellica.

41 Virдумari] Viridomarus ille fuit rex seu dux Gallorum, vel potius

Illi virgatis jaculantis ab agmine braccis
 Torquis ab incisa decidit unca gula.
 Nunc spolia in templo tria condita. Causa Feretrî, 45
 Omne quod certo dux ferit ense ducem :
 Seu quia victa suis humeris huc arma ferebant,
 Hinc Feretrî dicta est ara superba Jovis.

jaculis. Ipsi, cui virgates erant braccæ, ex agmine spicula vibranti torquis inflexa ex amputato collo decidit. Igitur ista tria spolia in templo servata, causa seu ratio sunt nominis istius Feretrî, quia nimirum ratis votis dux ducem gladio fertit; vel quia duces illi suis humeris illa spolia victis detracta Jovi ferebant; inde dives illis spoliis templum Jovis Feretrî nuncupatum est.

*Ereotis Venet. Brix. Aldd. cett. unde recte Lips. ac Livin. e lectis rotis. Causa Guarn. et Brix. Gessa Venet.' Barth. Mobilis habet vet. cod. ap. Pocchum et Perreium.—43 'Virgatis Guarn. Jaculatis Dread. Jaculati lib. Passerat. unde ipse refingit jaculanti prob. Heins. Jaculantis liber Scal. scriptus, quod Brookh. Vulp. et Gött. ed. placuit. Ab inguine Dread. cum cett. et edd. vulg. quod Casaub. defendit ad Pers. Sat. v. 4. Ab agmine Franc. 1. Borr. Groning. Guarn. Braccis Dread. Braccis Brix. Venet. Brachis Aldd. Braccis Colin.' Barth. 'Jaculatus Leid. 2. Jaculatis Voss. 4. Burm. 1. Jaculanti ex ag. Perr. v. c. duo Vatt. Heins. ad Ov. M. vi. 311. legit I. v. jaculanti ex inguine, vel pro illi substituit, Spicula ad oram ed. Ald. Velantibus inguina b. laudat Passerat. Velantibus agnoscunt etiam collationes Colotil. 'Jaculanti ex ag. fecerunt Itali: sed nos verius ita: Jaculanti ut ab ag. Nam ab inguine nolim scribi cum Italis.' Lachm. Braccis dant B. B. B. L. et probat Kuin.—44 In-
 cisa Brix. Venet. ap. Barth. Mens Posth.—45 Hæc s. Voss. 1. Burm. 2. Fere-
 tur Heinsian. Tria pro tria Dread.—46 Heins. corr. Nominis, ut c. vel Nomi-
 nis, exerto. Pro Omne etiam Crimine Voss. 1. Dorv. 1. Pro certo est circo
 Dorv. 1. Ense laus Scal. Ante ducem in antiqq. edd. sed ante Perr. v. c. Neap.
 Colot. Dread. duo Vatt. Borr. alii. Heinsii correctionem confirmat ejusdem
 Perr. cod. et Vat. 2. in quibus Nominis.—47 'Quis v. Leid. 1. Seu quod
 Dread. Hæc a: in omn. f. codd. sed hæc recte a Brookh. emendatum: vel
 hæc cum Heinsio.' Burm. Huc tamen improbat Lachm. qui Hæc legit.—48
 Sic F. Heins.*

NOTÆ

Gessatarum, qui populi fuerunt Gal-
 liæ Togatæ, quæ Æmilia dicta est,
 quorum olim regio fuit ubi nunc Bo-
 nonia, Forum Cornelii, Ravenna, &c.

43 Gæsa] Vocabulum est Galli-
 cum, significatque hastam, seu grave
 aliud telum, quod vulgo vocant une-
 pique, ou une hallobarde, ou pertuisane.

43 Virgatis braccis] A longis brac-
 cis dicta est Gallia Braccata.

45 Causa Feretrî] Feretrinus est dic-
 tus Jupiter, vel a ferendo, quod ad ip-
 sum ferantur spolia illa opima, vel a
 feriendo, quod ferire sit occidere.
 Scaliger vere patet Feretrium dic-
 tum a feretro pompæ triumphalis.

ELEGIA XI.

AD PAULUM.

DESINE, Paule, meum lacrymis urgere sepulcrum.

Panditur ad nullas janua nigra preces.

Cum semel infernas intrarunt funera leges,

Non exorato stant adamante viæ.

O mi Paule, cessa fletibus tuis tumulum meum fatigare, quandoquidem nullis votis ac querelis aperitur atra porta. Quando semel Tartarea jura subierunt manes, clauduntur exitus adamante, quem nemo potest exorare. Quamvis te precantem re-

Epigramma Cornelia Pauli uxoris Guaræ. Epigramma C. ux. P. Drend. Epigramma in Paulum in exemplari Ms. membranaceo Venantii Lupacchini et Burm. 1. Ad Paulum Borr. Burm. 2. Colot. et plerumque edd. vetustæ. Cornelia maritum alloquitur in libro Pocchi, Perr. v. c. Vat. 1. 2. Cornelia ad Paulum maritum Bor. Cornelia Paulo in edd. Mureti et Plantiniana. — 2 'Kopp. Obs. cap. 12. huc transfert vs. Nempe tuas l. puto, ut lacrymis, lacrymis jungantur, preces, precibus: quæ nimis severa lex esset et iniqua: unde hæc transpositio jam V. D. suspecta fuit in Biblioth. Philol. Gött. T. 1. p. 280.' Barth. Nigra, alias dura vel atra, L. Lat. — 3 'Ordo hujus et adhaerentium distichorum, quem exhibui, est in omn. codd. scriptis et edd. Scaligeriana antiquioribus, quæ pariter ac codd. in tota hac elegia ne vs. quidem loco moverunt. Hæc, de quibus agimus, disticha Scaliger ipse intacta reliquit. Sed Barth. Advers. XLIV. 26. sic constituebat: Cum s. Æc. Nempe t. Æc. Te l. Æc. Non ex. Æc. Francius autem et Broukh. ita: Te l. Æc. Nempe t. Æc. Cum s. Æc. Non ex. Æc.' Burm. 'Ex mente Kopp. sequitur distichon: Tu licet, Æc. Panditur, Æc. Inde porro tertium locum occupat distichon, Cum s. At Nempe manifeste refertur ad vocem ejusdem distichi licet: neque ego unquam infeliciorem transpositionem vidi.' Barth. 'Burm. in Not. ad Lotich. T. 1. p. 205. emendabat sedes: quod etiam adstruit Schrader. emend. p. 181. atque ita olim Heinsius, sed postea recte improbavit.' Sant. Beckius Commentat. 1. de interpretatione scriptt. vet. ad sensum veri et pulchri, Æc. p. 47. versus ita ordinandos censet: Desine, P. Æc. Nempe t. Æc. Quam s. Æc. Non ex. Æc. Te l. Æc. Panditur ad, Æc. — 4 'Non exorato Palat. Ben. non male; sed ad sensum parum interest. Non exorato Frut. corrigebat, citra necessitatem.' Barth. 'Pro via Heins. Not. Prop. conj. fores vel fove, quod postea recte damnavit, nam via non

NOTÆ

1 *Desine, Paule, meum*] Sub nomine et persona Corneliæ, præmature fata vivis ereptæ, scripta est hæc epistola ad L. Æmilium Paulum, censeorem, maritum; quem movet ut a lacrymis, querelis, et fletibus sibi temperet, utpote nihil profuturis, ipsique filios, quos omnes reliquit superstites, commendat. Hæc porro Cornelia fuit filia Scriboniæ, quæ nupsit Augusto,

ei quæ filiam Juliam genuit. Unde constat Juliam, Augusti filiam, et hanc Corneliæ ex eadem matre Scriboniæ fuisse sororem, at infra declarabitur.

2 *Janua nigra*] Inferorum ostium nullis lacrymis aut votis patet.

4 *Non exorato stant adamante viæ*] Leges Inferorum sunt irrevocabiles; ubi semel extinctus est homo, Infero-

Te licet orantem fuscæ Deus audiat aulæ, 5
 Nemp̄e tuas lacrymas littora surda bibent.
 Vota movent Superos : ubi portitor æra recepit,
 Obserat umbrosos lurida porta rogos.
 Sic moestæ cecinere tubæ, cum subdita nostrum
 Detraheret lecto fax inimica caput. 10

giæ nigra Deus intelligat, ripæ scilicet surda fletus tuos et querelas absument. Dii tantum superi donis, sacrificiis, ac precibus slectuntur, non inferi: cum semel vector accepit nautum, janua nigra luridos manes occludit. Id tristes tubæ signifierunt, dum tæda infecta supposita corpus meum rogo subducebat. Quid mihi

solicitandum docet epig. Alcæi Anthol. III. p. 408.' *Burm.*—5 'Me l. Borr. *Fuscæ* ap. Mirand. et in omn. codd. et edd. antiqq. *Furæ* conj. Heins. Not. Prop. et ad Ov. M. III. 273. recepissem hanc emendat. si vel unus cod. addixisset, prop. enim dicitur de rebus inferis.' *Idem.* *Furæ* probat Broukh. et Barth. *Fuscæ* dant *Burm.* et *Lachm.*—8 *Herbosos*, quod edidit Broukh. est in *Burm.* 1. Groning. Mentel. Borr. Neap. C. Com. Palatt. duobus, Venet. 2. Rheg. Volsc. Aldd. Junt. Colin. Gryph. Scalig. Grasseri, Wechel. *Erbosos* Guarn. *Umbrosos* habent Bon. Voss. 1. *Burm.* 2. Dorv. 1. Perr. v. c. Vat. 1. c. Vicent. Beroald. Mureti, Rouill. Plantin. Douss. et Passerat. legitur etiam inter variantes Pocchi et Mintarni: emendarunt ita etiam Puccius Dona. P. et Markl. quorum hic præterea legebat: *Obsidet um. l. Pareæ locos*, vel *Parna.* *Locos* defendit Schrader. Emend. p. 183. *Choros* volebat Kopp. et olim Heins. ut primo *goros*, dein *rogos* scripserint librarii. Hemst. malebat *domos.* *Obsceat* Lnp. *Umbrosos rogos* probat Kuin. *Herbosos* defendit Lachm. et 'unice veram esse' dicit: dant etiam B. B.—9 *Distichon* hoc duobus seqq. postponit Kopp. quod improbat *Burm.* *Sat* pro

NOTE

que adiit, ipsum non amplius fata ad superos remeare sinunt, vltæque mortuorum animas coërcent claustris adamantinis, h. e. invictis et insuperabilibus, irremeabiles. Finguntur autem Inferorum portæ esse adamantinæ, utpote quarum durities frangi non possit. Virg. *Æn.* vi. 'Porta adversa, ingens, solidoque adamante columnæ.'

5 *Fuscæ Deus aulæ*] Plato Inferorum rector, et noctis arbiter.

6 *Littora surda*] Ripæ scilicet fluminum Inferorum, quæ non modo surdescent, sed etiam omnium rerum oblivionem faciunt, ut *Lethe.*

7 *Vota movent Superos*] Significat Infernos Deos esse inexorabiles, Deoque tantum superos posse votis ac

precibus flecti vel exorari.

Portitor æra recepit] Vector Charon, qui cymba sua fato functorum animas ad Inferorum sedes transmittere fingitur a Poëtis, cui pro vecturæ pretio solvi quoque dicunt nautam; unde et mortuis solebant in ore nummum tradere, ne apud Inferos velut inopes errarent; ut ait Virg. *Æn.* vi. 'Hæc omnis, quam cernis, inope inhumataque turba est.'

9 *Mæstæ cecinere tubæ*] Funeribus divitum adhiberi consuevisse tubas significat, quemadmodum et funeribus pauperum tibis adhibebantur.

10 *Detraheret lecto fax*] Rogum intelligit, quem ultima fax subjectis lignibus incendebat.

Quid mihi conjugium Pauli, quid currus avorum

Profuit, aut famæ pignora tanta meæ?

Num minus immites habui Cornelia Parcas?

En sum, quod digitis quinque levatur onus.

Damnatae noctes, et vos vada lenta paludes, 15

Et quaecumque meos implicat unda pedes,

Pauli connubium, quid majorum triumphi, vel tam magna monumenta mea existimationis ac nominis profuerunt? An ego Cornelia minus sævas experta sum Parcas? Ecce ego sum pondus illud, quod unica manu sustinetur. O vos fontes tenebræ, vosque, o stagna Stygia aquas inertes ac pigra, ac qualescumque aqua qua plantas

Sic legit Dous. P. Sic vero defendit Barthius XLIV. Adv. 26.—12 *Proficit* Dorv. 1. *Thalami p. t. mei* vel *formæ* vult Heins. *Sanctæ* habent Læp.—13 *Non m. in omn. codd.* etiam Dresd. Bon. Venet. 2. Rheg. Volsc. Beroald. 1500. ab Avantio curata, etiam Pocchus pro *Num* notat *Non*. *Num* tamen Groning. Vicent. Beroald. Aldd. Junt. Colin. Gryph. Mureti, Ronill. Plantin. aliæ. *Habui* edidit Scaliger: quod ejus Excerptis, uno tantum confirmatum est, et receptum a Raphelengio, Passerat. et Broukh. reliqui *habuit*, sed *habui* jam emendaverat quoque Puccius; quod etiam 'sine dubio verum esse' dicit Lachm.—14 *Et a. Brix.* Venet. ap. Barth. Aldd. Gryph. prob. Scal. *Ipsum quæ* Dresd. *Ex* sine auctoritate est, iudice Cantabr. editore. *Et a. legatur* Palat. 1. C. Com. Guarn. unde Gebh. *Cornelia. Ipsum, quod d. q. legatur, onus?* improbante Broukh. '*Et sem* codd. tantum non *omn.* et edd. pleræque. Solus Groning. isque non sine litura *En*, quod prima in textum recepit Ronill. et recte quoque extat in Plantin. Rapheleng. Passerat. et Broukh. idem probant Guy. et Frut. *Ipsum* Colb. Codd. fere *omn.* *legatur*: quod probat Heins. sed *levatur* Groning. meus 1. et edd. antiqq. *omn.* Vossianus sextus biblioth. Leidensis n. 81. habet *legetur*, unde lubens legerim *legetur*. Burm.—15 *D. o noctes* profert Pocchus.—16 Schrader. Emend. p. 183. conj. *uloa*, quam conj. probat Burm. ad Lotich. T. i. p. 363. Vulgatam tamen tuentur loca Virgilii G. iv. 480. et Æ. vi. 439.—17 '*Immutata* unde in

NOTÆ

11 *Quid currus avorum*] Majorum suorum triumphos intelligit: oriunda quippe erat de gente Cornelia, ex qua duo Scipiones Africani cognominati Romam triumphantes ingressi sunt, ut testantur Polybius et Livius.

13 *Num minus*] Ostendit nihil sibi profuisse nobilissimi sui Pauli conjugii ex Æmiliorum gente illustrissima conjugum, nec etiam majorum suorum Scipionum triumphos; nec ideo sese Parcas expertam fuisse minus sævas, fataque minus dura, quam si ex humili loco fuisset nata, viroque

obscuro nupsisset.

14 *Digitis quinque*] Significat se in pulverem cineresque esse redactam, adeo ut facile una manu possit sustineri aut gestari; ut xi. 9. '*Maximaque in parva sustulit ossa manu.*' Ovid. Metam. xii. '*Jam cinis est, et de tam magno restat Achille Nescio quid, parvam quod non bene compleat urnam.*'

15 *Damnatae noctes*] Sermonem convertit ad infernas tenebras paludesque Stygias, sese innoxiam insontemque periisse protestata.

Immatura licet, tamen hinc non noxia veni:

Det pater hic umbræ mollia jura meæ.

Aut si quis posita iudex sedet Æacus urna,

In mea sortita vindicet ossa pila.

20

Assideat frater, juxta et Minoia sella, et

Eumenidum intento turba severa foro.

meas coercet; quomodo prematuro funere elata ante tempus, nihilominus in hunc locum insons descendi: rex Pluto manibus meis leges imponat benignas. Vel si revera aliquis Æacus quæsitior sedet apposita urna, contra meum corpuseducta sorte pila iudicium ferat. Consillarii adstant ejus fratres, et circa Minois thronum græcæ

Rapheleng. 1592. malum pedem intulerit, ignoro, nam prior R. 1587. agnoscit immatura. Donsarum igitur non sponte illud editioni obrepit. Tamen hic Borr. Heinsian. sed in ceteris huc. Burm. Immutata Græv.—18 Da p. Guarn. Hic in pr. edd. exaratum est, teste Bronkh. Hinc volebat Dons. P. atque Barth. Huic est in membr. Deprecor huic placet Kopp. p. 156. Det est in Franc. 1. Groning. Mentel. et edd. omn. Dat, sive Da, superscripto Et, Voss. 3. 4. Dat Borr. Et Leid. 2. Huc Groning. Huic Heinsian. Mentel. Exc. Mod. Regg. Borr. et in edd. Scalig. et Bronkh. quod et Markl. probat. Hinc Pucc. Hic probat Burm. quod est in Voss. 1. Burm. 2. Dorvv. Colb. Ask. in edd. omn. quæ ante Scaligerum prodierunt, nec Scaligero obsecuti sunt Raphelengius, Grasserus, Passerat, Gebh.—19 At si affert Nestor in Vocab. p. 150. quod volebat Græv. in Ep. ad Heins. T. iv. Syll. p. 224. Nam si idem p. 217. Si quid Heins. conjectasse videtur ex epistolis Grævii ibid. 224. Distichon hoc postponit sequenti, versibus quoque commixtis inter se, Kopp. Pro Æacus idem legit æquior.—20 'Non satis scio, si Latine dici possit judicare in ossa: sed noster 1. veditat habet, leviter corruptum ex vindicet; quod integrum legitur in Groning. et Borr. id Palmerius ac Passeratus jure vulgatæ prætulerunt.' Bronkh. Is mea Heins. Sortito Dresd. Sortitam v. o. pyram Heins. Advers. p. 30. Vindicet Guarn. Judicet Bronkh. 2. Dread. et edd. antiq. Brix. Venet. ap. Barth. Aldd. cett. Kopp. legit; Me mea sortitus vindicat o. lapis. Me Leid. 1. Dorv. 2. In meo Lup. Sortitus Leid. 1. Vindicet Exc. Mod. Leid. quod probat Burm. Sortitam pyram vel sortita pyra, emendationem Heinsii, improbat Græv. qui ipse tentat sortitus v. o. pila, vel sortito. Tentabat etiam Heins. Is . . . o. pila quod probant Burm. Lachm. sed nostram lect. dant B. B. B.—21 Assideat Heins. cod. iusta in duobus vel tribus. Inter iusta et Minoia Vat. 1. 2. interserunt et, omittuntque in fine hexametri, ubi et deest in Groning. Dorv. 2. Mentel. Regg. Burm. 2. et edd. quæ Scaligerianam præcesserunt. In ultima tamen sede habent et Dorv. 1. Heinsian. Voss.

NOTÆ

18 *Pater umbra*] Pluto, qui dicitur 'pater' quia Deus: Dii nimirum vocantur patres honoris causa.

19 *Æacus urna*] Æacus Jovis filius, iudex Inferorum. Vide annotat. ad Eleg. II. 20. 30. Urna porro designat sortitionem, qua iudicum nomina, atque etiam suffragia, in urna versabantur. Horat. Od. II. 3. 'Omnes

eodem cogimur; omnium Versatur urna.'

20 *Sortita pila*] Alludit ad consuetudinem Romanorum, qui sorte causas ordinabant, ac sortitione nomina iudicum in pilis seu calculis et tabellis inscripta dncebant.

21 *Assideat frater* [*Assideant fratres*] Æaci sint assessores ac consillarii ejus

Sisyphæ, mole vacas: taceant Ixionis orbes:

Fallax Tantaleo corripere liquor.

Cerberus et nullas hodie petat improbus umbras,

25

Sed jaceat tacita lapsa catena scra.

tetricus Eumenidum appareat foro attento. O Sisyphæ, sarcas gravi tuo onere: quiescant Ixionis rotæ: tuque, o fugax aqua, a Tantalo comprehendaris. Scelus etiam Cerberus hodierna die nullo invadat manes, obijcianturque silentes catena

Mentel. Perr. v. c. Borr. edd. Scaligeri, et quæ post eum prodire. Ap. Pocc. inseritur et inter intento et turba. Puccius eam in fine longi vs. collocaverat. *Minoïda sellam* vet. cod. ap. Minturnum, Colot. Vat. 1. Groning. Burm. 1. quod receperunt Mur. Canter. et probantur Kopp. Heins. Dorvillius, et Græv. T. iv. Syllog. p. 224. Heins. etiam Advers. p. 414. sui cod. lect. laudat: *juxta et Minoïda sella. Minoïa s. Mentel. Dorrv. cod. Scal. et reliqui codd. omnesque aliæ edd. Malim, inquit Burm. Assideant frater juxta, et Minoïa s. Livin. conj. Assideant fratres j. Minoïa s. quod se non intelligere dicit Burm. Lectionem Livineili, [cf. sup.] probat, atque in textum recepit Lachm. Assideant fratres, juxta Minoïa sella, et dant B. B. B. 'Ordo hujus et præcedentis distichi non est mutandus.' Burm.—22 'Pro intento Exc. Mod. in toto. Foco pro foro Ask. Græv. olim tentaverat intendat f. p. 224. T. iv. Syll. sed postea rejectit. In tanto conj. Passerat. Nescio an indicto substituendum sit.' Burm.—23 Cessant Perr. v. c. Colot. Vat. 1. 2. et vet. cod. ap. Pocc. et Minturnum, quod placebat Heins. et Græv. T. iv. Syllog. p. 224. Jaceant Ferraril lib. ut et tentavit Heins. Not. Prop. p. 60. Taceant in reliquis codd. et edd. quod etiam tuetur Heyn. Addend. ad Virg. T. iv. p. 233.—24 'Aur. hic legebat, indicante Dous. T. corripere ore: argute potius, quam vere.' Broukh. 'Tantalia Voss. 4. Tantalea Heinsian. Tantaleus Exc. Mod. ad præplacet Aurati et Heins. conjectura: Tantaleo corripere ore.' Burm. 'Assentior' inquit Lachm. 'Aurato et Heinsio corrigentibus: T. corripere ore.'—26 Sed Kopp. Lassa Posth. Italica script. pro lassa, quod est in Guar. Francii libb. et Ed. pr. 'Koppiersil emendationem Sed amplector.' Burm. Lassa conj. Aur. ad oram ed. Rouill. et probabat Broukh. in altera ed. sed lapsa in reliquis edd. et firmatur loco*

NOTE

fratres, Minos scilicet ac Rhadamanthus. Sic Homer. Od. A. alios etiam Minoi assidere facit, qui cum ipso mortuorum causas audiant et judicent.

23 *Eumenidum turba*] Turbam dixit de tribus Fariis Inferorum, quæ et Eumenides dicuntur, quas ante fores carceris Orci sedere refert Virg. *Æn. vi.*

23 *Sisyphæ, &c.*] Sisyphi, Ixionis, ac Tantali penas uno versu complexus est III. 5. 'Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas.' De Sisypho vero, jugiter saxum volutante apud Inferos, vide quæ dicta sunt ad

II. 17.

Taceant Ixionis orbes] De supplicio Ixionis, apud Inferos etiam alligati rotæ, vide quæ diximus ad I. 9.

24 *Tantaleo*] Pro Tantalo, quasi diceretur Tantalus et Tantaleus, per epenthesein, ut Adonis et Adoneus, Ulysses et Ulyseus, Achilles et Achilleus, Tyndarus et Tyndareus, &c. De pœna porro Tantalii in Inferis vide II. 17.

25 *Cerberus*] De cane etiam Cerbero, Inferorum janitore, dictum est affatim pluribus in locis, mox vero Eleg. 7. superiore.

Ipsa loquar pro me: si fallo, poena sororum.

Infelix humeros urgeat urna meos.

Sicui fama fuit per avita tropæa decori,

Afra Numantinos regna loquuntur avos.

30

collapsa sponte sera. Ego pro me ipsa dico; si mentior, supplicium sororum, infausta amphora scapulas meas opprimat. Si vero nominis celebritas alicui unquam propter triumphos majorum avitos gloria fuit, Afra regna Numantinis majores

Petronii cap. 16. Et habent B. B. L.—27 'Loquar Dorv. 2. Dresd. Lyp. ita et conj. Heins. Not. Prop. et probat Grævius T. iv. Syll. p. 224. Pocc. etiam suppeditat loquar: Pucc. emendaverat: loquar et fallo. Dorv. 2. fallar, reliqui fere omn. et edd. antiqq. fallor: sed Vat. 1. Groning. et Ask. fallo, quod primum excusum ap. Mur. quem optimus quisque editor deinde secutus.' Burm. Loquor dant B. B. L.—28 Una Ask.—29 'Per a. tropæa d. Groning. cum Palat. papyr. ap. Gebh. it. ab initio membr. sed mutatum postea: per a. decora trophæi, quod et Dresd. exhibet cum edd. Brix. Colin. Ald. 1. nisi quod hæc decorat troph. legit. Proavita tr. d. Venet. Proavito phama d. C. Com. vitiosissime. Proavis decorata tropæis Barth. Proavum dec. t. Kopp. Barth. Pro avita Exc. Scal. pro varia lect. habent amena. Vet. cod. ap. Pocc. et Minturnum legit: pavita trophea decori. Pucc. corr. pavita decora trophæis. Ed. pr. decori trophea. Exc. Mod. proavita, quod et servant Beroaldinæ quatuor: quinta 1520. mutavit in peravita, quod in plerisque codd. et edd. vet. et posterioribus legitur. Trophæa decori Perr. v. c. Groning. Dorv. Ber. Ald. 2. Mureti, Plantinianæ, Douss. Passerat. Broukh. Decora trophæa Dorv. 1. Excerpta Scal. et Vicent. Decora trophæi Lyp. Decora trophæi vel trophæi Burm. codd. et Francii, Borr. Vat. 2. Mentel. Voss. 1. Vossianus Heinsii, Volsc. Scaligeri et Grasseri ed. cum quibus consentit decora trophæi Venet. 2. et decorat trophæi Rheg.—30 'Variant et hic libri. Era Bon. Æra Guarn. Brix. Aldd. Gryph. Henricpetr. Vera Ed. Mur. Colin. Lugd. Grass. Et N. C. Com. Afra Scal. unde ipse Afra restituit, verissime. Sunt et qui sera habeant. Versa Lips.' Barth. 'Afra, vitium perantiquum a magno Scaligero felicissime sublatum. Nam in bonis libb. Æra legitur.' Lachm. Afra confirmatur a marg. cod. Colb. Probat et Græv. Syll. T. iv. p. 221. Sera Burm. 1. Francii, Borr. Vat. 2. et ap. Pocchum alia lectio extat sera, alia veteris cod. vera, ipse legebat versa. Era Voss. 4. Æra Vossianus cod. Heinsii. Æra Leidd. Voss. 3. Exc. Mod. Groning. Mentel. Colb. Reg. Ask. Harl. Ven. 2. Rheg. Volsc. Ald. Auratus conj. Æra N. prisca l. a. Vet. ood. Puccii habebat vera, ipse legebat versa, quod Minturnus etiam annotavit. Vera quoque in Dorv. 1. Perr. v. c. Reg. Vicent. Beroald. Plantin. Douss. quod non longe dissidet a Lipsii versa Antiq. Lect. iv. 4. Idque ipsum versa habent Vat. 1. Colot. margo Perr. v. c. et Vat. 2. Vestra

NOTE

27 *Pena sororum*] Scilicet Belidum, seu Danaidum, quæ in Inferis finguntur pertusum in dolium aquam infundere. De his etiam supra dictum est affatim.

30 *Afra Numantinos*] Regna Africana, Carthago nimirum et Numidia devictæ testantur Scipiones dictos fuisse Africanos ac Numantinos. Pub.

lius enim Scipio, qui a devicta Africa dictus est Africanus, Hannibalem vicit, urbem Carthaginem subegit, Syphacem regem Numidiæ captum duxit in triumphum. Publius etiam Scipio Æmilianus, qui et Africanus Minor dictus est, Carthaginem delevit, Numantiamque Hispaniæ urbem munitissimam excidit; unde et Afri-

Altera maternos exaequat turba Libones;

Et domus est titulis utraque fulta suis.

Mox ubi jam facibus cessit praetexta maritis,

Vinxit et aspersas altera vitta comas;

Jungor, Paule, tuo, sic discessura, cubili.

35

In lapide huic uni nupta fuisse legar.

Testor majorum cineres tibi, Roma, verendos,

Sub quorum titulis Africa tonsa jacet;

meos paternos celebrant. *Alia multitudo pares facit Numantinis maternos avos meos Libones, ambaque illae familiae suis titulis clarae sunt ac illustres. Statim atque tadis conjugalibus cessit praetexta, atque tamen innexos crines astrinxerunt, conjungor tibi, o Paule, tuum ita thalamum relictura. In isto marmore legat nuptiae uni tantum viro. Testes appello majorum meorum reliquias, o Roma, tibi venerandas, sub quorum titulis, o Africa, prostrata fractaque jaces. Testem quo-*

Livin. conj. Et N. est in Burm. 2. et Voss. 1.—31 *Hic aequat* vult Kopp. p. 160. *Libones* Dresd. et Brix. 'Exaequat Leid. 2. Exaequat Exc. Mod. *Hic aequat* conj. Heins. in ora ed. Ald. quod an necesse sit, dubito. *Libones* legend. esse monuit Beroald. ita et correxit Pucc. et edidit Vols. omnesque insecti; legitur in solo Groning. reliqui codd. omnes, *libones*, etiam Lap. Ed. pr. Venet. 2. Rheg. Vicent. immo ipse Beroald. in editione 1487. adhuc in textu habet *libones*, sed in Not. corrigiit, quod receperunt in poetæ verba posteriores Beroaldinæ. Amicus vetus conjiciebat: *exaequant ara Libones.* Burm.—33 *Nox ubi Palat. 1.*—34 *Vivat et* Dresd. *Exceptas* Guy. *Adstrictas* Heins. *Aspersas* Lips. *Pinxit* Borr. *Vivat* Colb. sed in marg. *vinxit*, quod in reliquorum textu est. *Aspersas* emendarunt Puccius et Minturnas, et invenerant in suis libris Pocc. Ferrarius et Lips. Saltem in Perr. v. c. et Vat. 1. et 2. legitur quoque *Junxit et aspersas*. In reliquis codd. et omnibus edd. sola Bronkhusii excepta *acceptas* invenitur. Heins. jam in ora Ald. tentabat *Strinxit et expersas*, vel *obnuptas*, vel *inassetas*, vel et, *Vinxit et adstrictas*.—35 *Pro sic* Reg. Dresd. ed. Rheg. Vicent. Volsi habent *cum*. Pucc. pro *sic*, sive *cum*, emendat, non; Leid. 1. et Mentel. *decensura*. 'Codex Vallierianus uno verbo *condiessura*. Suspicio scripsisse Propertium: non *discessura*. Certe illud *sic* longius petiitum, et hoc loco argutius dictum.' Huschk. in *Ep. crit. ad Sant.*—36 *In l. huic* Kopp. p. 160. et Wakkerus p. 168. 'Et lapide Guy. *Ut lapide* Grav. T. iv. Syll. p. 222. et Heins. Pro hoc divinabat huic Marcellius ad Horat. p. 91. alii. Amicus eruditus: *In lapide o uni!* Kopp. mavult *legor.* Sant. Verissima leetio est *Auc*, dicit Kuin. 'Nimis ineptum *In l. hoc*, nec defendendum ex iis, quæ ad vs. 8. notavimus. Recte corrigunt VV. DD. *In l. huic*. In vs. præcedente nihil mutò. Eleganter tamen Huschk. et ante eum Pucc. *Non discessura* tentaverunt.' Lachm.—37 *Verendos* Groning. marg. Colb. et ap. L.

NOTE

canos et Numantinus dictus est. Hi porro Scipiones fuerant Cornelie majores paterni.

31 *Libones*] Cornellæ nimirum mater Scipionia dicebatur, quæ ex Li-

Delph. et Var. Clas.

bonum familia et gente oriunda erat. Ex Scriboniorum enim gente erant Largi, Curiones, Drusi, Libones.

36 *In lapide*] In titulo nimirum epitaphii mei marmori inscripto.

Propert.

3 A

Qui Persen proavi simulantem pectus Achillis,

Et tumidas proavo fregit Achille domos;

40

Me neque censuræ legem moluisse, nec ulla

Labe mea nostros erubuisse focos.

que appello Perseum, animum Achillis atavi mentientem, ac illum proavum meum, qui sedes tuas, o Achille, patriamque tuam contudit, me nec censura enervasse jura, neque Lares meos ob ullum meum crimen affectos fuisse pudore. Ego Cornelia tam

Lat. In reliquis colendus, quod a glossatore profectum videtur, censente Burm.—38 Bon. et Guarn. *affrica tunsa*. *Tunsa* quoque Regg. Franc. 1. Palat. 2. Dresd. cum edd. antiq. *Tonss* Mentel. Colb. 2. Franc. 2. Groning. Borr. Venet. 2. ap. Barth. (nam Venet. 1. *tunsa* exhibet), Aldd. cett. *Musa* Palat. 1. *Tanta* lib. Scal. *Tota* Passerat. conj. *Tosta* Verburgius. *Jacet* Heinsian. Borr. et Francio placuerat, et edidit Sant. *Tunsa* etiam in cod. Lup. ap. Minturnum, in Ed. pr. aliisque; sed Avant. in ed. 1500. mutavit in *tonsu*. '*Tonss* *jacet* ex Heinsian. et Borr. Santeius recepit, nimio fastidio ceterorum omn. scripturam contemnuens: *jaces*.' Lachm. *Jaces* dant B. B.—39. 40 '*Stimulantem* Palat. et C. Com. cum ed. Brix. *Simulantem* Groning. unus Reg. nnsque Colb. quæ lect. unice vera est. *Proavo sti*. p. Achille Lips. *Proavo stimulatam pectora* A. Heins. Not. Prop. et Advers. p. 31. *Proavo tabulantem* p. Achille Colvius ap. Broukh. juncunde sane; sed quot capita, tot sententiæ.' Barth. 'Suspicio poetam scripsisse: *Te Persen*, p. simul. p. A. Quique tuas proavo fregit Achille domos; quod a codd. lectione et orationis contextu proxime abesse videtur. *Persen* est quidem in plerisque codd. et edd. sed *Persen* in Vat. 1. et sic conjecit Beroald. et editum est in quatuor prioribus Beroaldinis. *Stimulantem* in Lup. cod. qui et *Persen* legit, aliisque. *Simulantem*, quod in aliis codd. extat, primus edidit Beroald.; eum secutæ sunt edd. reliquæ, et *simulantem* e tribus codd. defendit Broukh. et Mod. p. 86. et Pucc. *simulantem* emendavit pro lect. Rheg. *stimulantem*. Pro Achillis legitur Achilli in Heinsian. 2. Vossiano Heinsii, Burm. 2. In brevi vs. omnes codd. habent *proavo*, ita et ed. Vicent. et Beroald. 1520. *Proavos* legitur in Voss. 4. et Dorv. 2. *Proavus* in uno Groning. et in omn. edd. reliquis. *Proavo* legendum necessarium ob Achille, sexto casu. Conj. quoque Heins. in Advers. p. 31. Quique tuo tumidas fregit Achille domos, vel in Ep. ad Græv. Quique tuo fretas fregit Achille domos.' Sant. 'Antipulor Heynio ad Virg. *Æn.* vi. 840. emendanti a Qui Persen proavi simul. pectus Achillis, Et tumidas proavo f. A. domos: quam emendationem verissimam, et a me in ordinem receptam, postea quoque probavit Sant.' Kuin. '*Proavo* Dresd. Totum distichon pro spurjo habet Kopp. 'In fine vs. majoris scribe Achilli ex Heinsiano et aliis quibusdam, qua forma Propertius alibi quoque utitur. Cetera ut edita sunt, libris plerisque consentientibus, sensu carent. Nihil unquam verisimilius excogitatum iri censeo, quam quod Sant. voluit *Te, Persen*, proavi s. p. Achilli, Quique tuas proavo.' Lachm. Et P. proavi dant B. B. B. sed in vs. minore: Quique t. proavus habent B. B. Proavo Burm.—41 In Reg. Harl. editione Vicent. et Beroaldi quatuor est moluisse. In Dorv. 1. in *olluisse*, unde Markl. formabat *violasse*, quod et Heins. ad oram Ald. et Douss. notaverat, sed hoc deletio substituerat *solvisse*. Dresd. *vidisse*.—42 'Ante Scal. nemo edidit *vestros*, licet

NOTÆ

39 Et Persen] Persen, seu Perseum, regem Macedonum, devicit Paulus Æmilius, ac de ipso triumphavit. De hoc dictum est ad III. 8. 8.

Simulantem pectus Achillis] Quia ni-

mirum Persen sese genus ab Achille ducere mentiebatur. Livius autem scribit Persenm fuisse spurium ac nothum.

Non fuit exuviis tantis Cornelia damnum :

Quin et eram magnæ pars imitanda domus.

Nec mea mutata est ætas : sine crimine tota est : 45

Viximus insignes inter utramque facem.

Mi natura dedit leges a sanguine ductas ;

Ne possim melior judicis esse metu.

magnis triumphis non fui detrimento : immo vero potentis familiae portio fui exemplo amulanda. Neque vita mea commutata est in deterius, omnis est illa sine labe. Nos illustres viximus inter utramque tædam. Mihi natura leges indidit ductas a sanguine, ut timore judicis proba magis esse non possim. Quævis urna severam de

hoc reperiatur in ejus Exc. cod. Francii et variantibus ap. L. Lat. Ceteri nostras, quod in Groning. Leid. 1. Borr. Colb. Regg. Dread. Itaque in textum reduxi, cum et majores non vocandi casu invocaverit. *Burm. Vestras habent B. B. L.—43 N. fuit edd. vett. Non tulit vult Heins. Burm. 2. et Voss. 2. habent : Confuit eximii stantis C. damni. Fuit in omn. codd. et edd. præter Scal. in quo erat, quod ipse cum Broukh. recepit. Exuvii stantis Voss. Tantis deest in Mentel. Damni Voss. 1. Vossianus Heinsii et Dorv. 1. Dandum Voss. 4. Dorv. 2. Damno conj. Markl. et Dons. P. Francius auspicabatur Propertium scripsisse : exuviis damnum C. tantis.—44 E cod. Groning. Broukh. recepit erat et ; legitur et ita in cod. Lnp. reliqui codd. et edd. et erat, et hoc vindicavit Markl. illo Virgillii loco Æ. vi. 778. Quia et eram cum Heinsio præfert Burm. et ita emendaverat Pucc. et extat in vet. cod. Pocchi et Minturni. Erit V. D. excogitavit ap. Kopp. 'Groning. erat et, quod Broukhinsio concinnius sonat. Ejus aurium judicium Sant. contemnere non debuit. Ceterum et hoc male facit, quod probat, et eram.' Lachm. Erat et dant B. B. L. Et erat Burm.—45 Est in fine abesse potest, judice Kopp. nec habetur in Dorv. 1. nec Vicent. nec Beroaldi quat. prioribus. Eld. conj. totam Virimus.—46 Viximus Venet. ap. Barth. 'Non vulgaris notæ Barm. conjectura insontes, quam exemplari suo ascripserat.' Sant.—47 Dictas Groning. et Heins. cui assentiebat Græv. Syll. T. iv. p. 222. sed eum refellit Broukh. Græti Cyneg. 154. moreque ab origine ducti.—48 Nec possit Bon. Ne possim Venet. ap. Barth. Gryph. Lond. cett. Nec possim ed. Bon. Ald. 1. quod probat Kopp. Ne possem Vulp. et Gött. quod probat Wakkerus Am. Lit. p. 109. Nec Franc. 1. et ad. Brix. in reliquis omnibus Ne. Broukh. e sua et Francii conjectura possum edidit ; quod improbat Editor Elect. Eton. qui ex collatione libri Bodlei. profert : Ne possim, ut legitur in Leid. 2. Voss. 2. 4. Burm. 1. Vicent. Beroaldd. Aldd. Muret. Plantin. Scalig. Dons. Graesser. Passerat. Wechel. idque probant Heins. et Græv. Syllog. T. iv. p. 224. Possis in Burm. 2. Dorv. 2. Vossiano, Heins. Colb. Dread. Regg. Ask. Venet. 2. Rheg. Brix. Volac. unde Nec possis Gayeto placebat et Puccio. Ne possem in Leid. 1. Groning. quod Livin. probabat. Ne possem et possem Pocchus annotaverat. (Hæc est exscriptio Kuin. ap. quem similes errores sunt permulti.) Ne possem probat Lachm. Ne possim dat Burm. Nec possum Broukh. Ne*

NOTÆ

46 *Inter utramque facem*] Scilicet inter facem nuptialem et sepulcræm, h. e. toto nostri connubii tempore. In nuptiis enim tædas sicut et in funeribus adhibere solebant veteres. Ut etiam testatur Ovid. Fast.

11. 'Conde tuas, Hymenæe, faces, et ab ignibus atris Aufer: habent alias mœsta sepulcra faces.'

48 *Melior judicis metu*] Boni non peccant virtutis amore; mali vero formidine pœnæ sibi temperant a

Quamlibet austeras de me ferat urna tabellas ;

Turpior assensu non erit ulla meo.

50

Vel tu, quæ tardam movisti fune Cybeben,

Claudia, turritæ rara ministra Deæ ;

Vel cui, commissos cum Vesta reposceret ignes,

Exhibuit vivos carbasus alba focos.

me proferat suffragium ; nulla reperietur fœmina, quæ sit mea consuetudine ac familiaritate deterior facta. Aut etiam tu, o Claudia, singularis exempli, famula Divæ turritæ, quæ morantem Cybelem exiguo reate traxisti ; aut illa, cui candida carbasus ardentis ignes protulit, cum Vesta focos ipsa creditos repeteret. Neque

possem Barth.—49 *Quamlibet* Livin. *Quamlibet a. demum* Guy. In *me* Kopp. *Qualibet* Heinsii v.c. ' *Qualibet* Dorv. 1. et Lup. Codd. f. omnes et edd. habent *Qualibet*. *Quamlibet* probarunt Guy. Græv. Syllog. T. iv. p. 227. Editor Elect. Maj. qui in uno *Qualibet* invenerat, Heins. Adv. p. 32. ubi Exc. etiam Italica sic habere monet, et Schrader. Emend. p. 89. cum ex cod. Pocchus notaverit *Quamlibet* ; et *Quamlibet* annotaverit Minturnus, et ita in Cod. Colot. et Vat. 2. extet, et sensus ita exigere videatur ; *quamlibet* in textum recepi.' Burm. ' *Quamlibet* Livin. Libri sinceri omnes *qualibet* : nec quicquam interest.' Lachm. *Qualibet* habet Burm. *Qualibet* dant B. B. L.—50 *Turpior* nititur Heinsian. et Heinsii Vossiano, duob. Dorv. Francii, Burm. 2. Groning. aliis, et edd. omnibus. *Assensu* codd. Guyeti ap. Heins. in Not. p. 760. et Palmerii libro ap. Gebhardum. *Tristior assensu* Pucc. conj. quod inter variantes Pocchi quoque invenio, et *Turpior assensu*. Lup. habet *a sensu*, Minturnus *assensu*. Dorv. 2. *assensu*. Vat. 1. unus Reg. edd. Beroald. et duo Colot. ap. Heins. T. iv. Syllog. p. 232. *assensu* : sed *ascensu* in duob. Leidd. Voss. 3. 4. Groning. Borr. Vat. 2. Ask. *Assensu* in Voss. 1. Burm. Franc. Dorv. 1. Venet. 2. Rheg. Vicent. Volsc. Ald. Muret. Scalig. et Grasser. *Tristior* Perr. v. c. *At prior* in Exc. Modii. *Ille* Leid. 2. et Voss. 3. *Tristior* vel *Turpior assensu* probabat Lips. Ant. Lect. iv. 1. *Turpior a sensu* Barth. quem refellit Burm. ad Anthol. Lat. T. ii. p. 77. *At prior e sexu* conj. Heins. ad oram Ald. *At prior* probat Græv. Syllog. T. iv. p. 227. 229. *e censu* Grævio memoratum, aliquando Heins. sed delevit. Idem *Strictior* vel *Castior e sexu* vel : *Strictior ad censu* n. c. *ulla meos* : quod defendit in Advers. p. 32. vel, *Strictior at sexus non erit ulla mei*, v. ejus Not. Prop. Advers. et Epp. p. 233. Eld. conj. *Qualibet a. de me f. umbra tabellas*, *Tristior ad sensum non erit ulla meum*. *Turpior assensu* Palatt. C. Com. Gnarn. ' *Assensu* hand dubie verum est, etsi liber bonus agnoscat nullus, sed *assensu* plerique.' Lachm.—51 *Crine* vult Wakkerus Am. lit. p. 109.—52 *Gaudia t. Gnarn. Rara omn. libb. Cara est ex emend. Heinsii, Broukh. Vulpio et Gottingensi editori recepta.*—53. 54 *Vel*

NOTE

peccatis. Significat autem se Cornelia propter virtutem ipsam coluisse virtutem.

52 *Claudia, turritæ ministra Deæ*] Historiam attingit Claudie virginis Vestalis, quæ cum in stupri suspicionem venisset, ut innocentiam ac pudicitiam suam comprobaret, navem cum sacris omnibus et simulacro matris Deum, seu Cybeles, quam multa

hominum millia vado Tiberis obhærentem trahere non poterant, cingulo suo sola traxit. 'Dea turrita' dicitur Cybele mater Deum, quæ et Bona Dea, et Idæa mater. De Cybele turrigena vide quæ dicta sunt ad III. 17. 35. 'Vertice turrigero juxta Dea magna Cybelle.'

53 *Vel cui, commissos, &c.*] Designat Æmiliam virginem Vestalem, quæ

Nec te, dulce caput, mater Scribonia, læsi.

55

In me mutatum quid, nisi fata, velis ?

Maternis laudor lacrymis ; urbisque querelis ;

Defensa et gemitu Cæsaris ossa mea.

Ille sua nata dignam vixisse sororem

Increpat ; et lacrymas vidimus ire Deo.

60

etiam te, o mea parens suavissima Scribonia, unquam offendi. Quid cupias in me mutatum fuisse præter fata ? Maternis ego commendor fletibus, civitatisque publico luctu, ac Cæsaris etiam lacrymis plorata est mors mea. Ipse etiam dolet me mortuam esse sororem dignam filia sua, atque etiam conspeximus fletus Deo per genas

cujus Jason quom veste Guarn. V. *cujus cassos* Livin. Harl. *cujus*. sic et Leid. 2. Voss. 1. 3. 4. Dorvv. Pro *commissos* habent *razos* Burm. 2. Voss. 1. Vossianus Heinsii, Dorv. 1. *Yasos* Dorv. 2. Leid. 2. *Hyasos* Ask. *Lasos* Voss. 4. *Extinctos* Harl. Voss. 3. *Latet* aliquid, ascripsit Markl. *Cujus castos* conj. Burm. Pro *alca* est *alta* in marg. Burm. 2.—55 In plerisque codd. est *Strabonia*, ut in Dresd. Lap. Ed. pr. Venet. 2. Rheg. Vicent. et Brix. *Scribonia* tamen in duob. Dorv. quod restituerunt Volscus, Beroald. etiam Pucc.—57 *Ut bisque* Morell. vitio operarum. Pro *querelis* ap. L. Lat. *tumultu*.—58 *Defleta* vulgg. Brix. Venet. ap. Barth. cett. *Defensa* habent octo libb. Bronkhuii, cum Guarn. et Dresd. it. Ed. pr. *Defensa* Vicent. *Defensa* in omn. codd. etiam Venet. 1. 2. Rheg. et Volsc. 2. tamen in Notis ‘emenda, *defleta*,’ quod habent Beroaldinæ, Aldd. Muretinæ, Plantinianæ, Douss. al. sed recte *defleta* eiecit Scaliger, et cum eo Broukh. *Defusa* Lips.—59 Lips. Ant. Lect. iv. 1. præfert lectionem cod. Colotiani : *Ille suam natam indignam vixisse sorore Increpat* ; sic quoque legitur in Perr. v. c. Vat. 1. 2. cod. Pocchi, Ferrarii libro, inter Puccii variantes lectiones et vet. cod. Minurni. Wakker. in Amœnit. Lit. p. 110. conj. *sorores*. quod etiam exhibet Palat. Heinsius in Notis tentabat : *Ille sua natam dignam vixisse sorores*.—60 *Esse* edd. vulgg.

NOTE

eum olim accusaretur, quod ipsius negligentia Vestam defecisset ignis, *cujus* nempe custodiam alteri novitiæ Vestali commiserat, ideoque reprehenderetur quasi rem sanctissimam parum diligenter ac caste tractavisset, Vestam Deam precata est, ut opem sibi ferre vellet, vestisque carbasinæ partem in aram frigidam injecit, quæ repente emicante flamma cœpit ardere. Vide Val. Max.

1. 1.

55 *Mater Scribonia*] Corneliæ mater, ut jam diximus, fuit Scribonia, quam uxorem duxit Augustus, ex eaque Juliam filiam suscepit. Scribonia illa, auctore Suetonio in Aug.

c. 62. jam nepta fuerat duobus viris consularibus, et ex altero fuerat mater. Unde colligitur Corneliæ natam fuisse Scriboniæ ex viro illo consulari ex quo fuit mater.

59 *Nata dignam vixisse sororem*] Dicitur Augustus Corneliæ morti illacrymasse, eamque dignam prædicasse quæ filia sua esset. Soror autem Juliæ fuit Cornelia, quia nimirum ambæ ex eadem matre Scribonia nate sunt, licet ex diverso patre.

60 *Lacrymas ire Deo*] Augusto nimirum, qui vivus et spirans per adulationem Romanis dictus est habitusque Deus.

Et tamen emerui generosos vestis honores ;
 Nec mea de sterili facta rapina domo.
 Tu, Lepide, et tu, Paule, meum post fata levamen,
 Condita sunt vestro lumina nostra sinu.
 Vidimus et fratrem sellam geminasse curulem ; 65
 Consule quo facto, tempore rapta soror.

manare. Nihilominus etiam merui claros honores vestis ; neque præda mea fuit de familia infœcunda. Te, o Lepide, teque, o Paule, meum post obitum solatium, (mihî namque in amplexu vestro inclusi sunt oculi,) fratremque spectavimus duplicasse sellam curulem, cum creatus sit consul eo tempore quo rapta est soror. O

Ald. Gryph. Ire Dresd. cum melioribus libb.—61 'Pro Et vult Sed Kopp. Ov. tamen Amor. iii. 1. 47. Et tamen Heins. in Advers. p. 33. conj. Et tantis emerui generosos testis honoris, apud quem in Notis occurrunt quoque, qui ceteris legerint. Generosa vestis arridebat Burmanno et Koppiersio. Mihi placet stirpis.' Sant. Stirpis improbat Kaim.—63 Toro tentat Heins. Advers. p. 33.—63 'Ita ex Groning. recte primus recepit Bronkh. ita etiam in Colot. reliqui codd. omn. et add. plur. Te . . . te, quod pendeat a sequenti vidimus.' Burm.—64 Pro vestro in Ask. nostro. In Dorv. 1. Minima, sed lumina in Vossiano Heinii, Dorv. 2. Mentel. Burm. 2. Exc. Scal. Dresd. Colot. Groning. L. Lat. Vicent. Beroaldd. Scalig. posteriore, Douss. Passer. Broukh. Lumina agnoscit quoque Ferrarius, et emendat Puccius. Lumina vestra in codd. Fulvii et Mureti ap. Lips. Ant. Lect. iv. 1. Numina est in Burm. 1. Reg. Venet. 2. Rheg. Volsc. Ald. Muret. Plantin. Scallig. priore, al. Nunc in Ask. Frut. et Heins. conj. C. s. nostro nomina vestra s. Scaliger in pr. edit. in Notis conj. quoque C. s. vestra lumina nostra manu, quod fugit Heins. ad Ovid. Trist. iii. 3. 44. Grævium p. 227. Francium et Markland. idem tentantes. Numina Colin. Gryph. Grasserii.—66 'Pro facto Ask. pacto. Pro soror Harl. fuit, unde fui tentari queat. Koppiers. proposuit: Consule quo, festo tempore, rapta soror. Frut. et Heins. ad oram ed. Ald. conj. ex tempore. Editor Elect. Eton. censebat tempore glossema esse, et pro eo Heins. in Not. ad Prop. tu mea vel, tu modo. Idem ad oram ed. Ald. et in Ep. ad Græv. p. 229. 233. Syllog. et Bronkh. totî loco medicinam magis violentam adhibebant: Consule quo facti crimine rapta soror.' Burm. Barth. ex Heins. exscribit C. quo, facta tu mea r. s. 'Immo fato debuit dici,' inquit Lachm. 'vel tale quid.'

NOTE

61 *Vestis honores*] Vestem matronalem intelligit, quæ fecundis matronis concedi solebat apud Romanos, de qua vide Dion. Lib. lv. vel significat matronas Romanas efferrî consularibus ornamentis consuevisse, quarum filii vel conjuges magistratus curules gessissent. Vel denique consorium funus intelligit, quo elata est Cornelia, tanquam Pauli censoris uxor.

63 *Tu [Te,] Lepide, et tu [te] Paule*] Filios suos Paulum et Lepidum fratres fuisse significat, licet diversi cog-

nominis. L. Pauli ac Lepidi juvenis, qui conjurarunt in Augustum, meminit Sueton. in Aug. c. 19. Vell. Pat. Lib. ii.

65 *Fratrem sellam geminasse curulem*] Significat Cornelia fratrem suum consulem iterum fuisse renuntiatum tempore quo præmatura morte functa est. Sella per se curulis apud Romanos tribus solummodo magistratibus concedebatur, Ædili nimirum, Prætori, Consuli.

Filia, tu specimen censuræ nata paternæ,
 Fac teneas unum, nos imitata, virum.
 Et serie fulcite genus. Mihi cymba volenti
 Solvitur, aucturis non mea fata malis.

70

filia mea, quæ nascendo sortita es dignitatem ac splendorem censuræ paternæ, effice, ut meum exemplum secuta, unicuique tantum maritum habeas. Vos etiam longo liberorum ordinis gentem nostram firmate. Mihi non faciliâ Charontis solvitur

Ipse tamen reponit *Consul quo factus*. Nostram lect. dant B. B. B.—67 'In optimis quindecim nostris, vel quorum Excerptis utimur, codd. est *specimen* et in Ed. pr. Vicent. post quam immerito exulavit ab editionibus usque ad Scalig. qui illud restituit, et assessores nactus est Raphelengium, Passerat. et Broukhus. idque antea ex codd. restituendum monnerat Lips. Ant. Lect. iv. 1. et ad Tacit. Annal. iii. 4. *Specimen* dant quoque Pocc. et Ferrarius, et restituit Pucc. annotavit quoque Minturnus. In quatuor codd. et edd. reliquis est, *speciem*. Lap. *Filia tu specimen censura nota*. Broukhus. ex Lipsii conjectura recepit *nata*, et ante eum Raphelengius, quod firmant cod. Heinsii, ejusdem Vossianus, Montel. Groning. Franco. Borr. Colb. Dread. Nacta Voss. 3. duo Dorvv. Harl. Heins. in Nat. *Filia, da specimen censuræ nata paternæ*, vel *pacta*. Sed satius in vulgata acquiescere.' Burn. 'Speciem nacte edd. vulgg. Brix. Venet. Aldd. cett. sed lectionem supra expressam [quæ nostra est] exhibent meliores libb. sat magno numero Vat. Palat. membr. Bom.' Barth.—68. 69 'Pro cirius Markl. legebat *serum*. Hoc autem et duo seqq. disticha Scaliger post vs. 96. trajecit, nulla ratione addita: sed Schrader. hanc trajectionem probavit Emend. p. 164. speciosa additis argumentis: et mox 'Recte Scaliger vs. *Filia tu* &c. in finem carminis rejecit: sed hoc amplius ultimi versus ponendi sunt ante versus, *Nuntibi*.' Sed non video quare. Salebras omnes, si vulgatum codd. ordinem retineamus, evitabimus.' Burn. Totum hoc dist. spurium videtur Koppersio. 'Locus vexatissimus et hand dubie male affectus. Hoc video quo plura hic immutentur, tanto magis a veritate aberrari.' Lachm. Trajectionem Scaligeri sequitur Broukh. nulla tamen ratione addita. Pro Et Withofio placuit *Vos in Encæn*. Crit. p. 321. *Fulcite* Voss. 1. quod volebat etiam Heins. ad oram Ald. et in Adv. p. 34. *Fulcite* Græv. T. iv. Syllog. p. 227. 229. 233.—70 *Uncturis* Palatt. C. Com. *Uncturis* . . *meis* Brix. et Lond. In curis Dread. *Solvit* centuris est in marg. Heinsiani libri e quodam cod. cum in alio legatur, *Solvitur*, *hand ullis*. *Meis* etiam conj. Lachm. 'Editionum ultra viginti et Codicis Groningani lectio est: *Solvitur*, *aucturis tot mea fata malis*. Auctoris Dorv. 1. *Uncturis* Exc. Scal. *Juncturis* Heinsian. ut ap. Lips. etiam, ubi alii duo *Solvit* *Juncturis*, unus *Solvit* (quod sane exquisitissima, quam *solvitur*) *Juncturis*. Cod. Lap. Leid. 1. Voss. 1. 3. 4. Burn. 2. Dorv. 2. Vossianus Heinsii, Exc. Mod. Borr. Ed. pr. Venet. 2. Rhog. Volsc. *uncturis*, quod etiam ex cod. prefert Minturnus. *Solvit* centuris habent Vat. 1. 2. Perr. v. c. Pocc. Colot. Alius vero *Colotianus* ap. Lips. et alius Pocchi cod. vet. ap. Minturnum et Puccius habent: *Solvitur hand ullis stant* (i. constant) *mea fata malis*: quæ Lipsio suspensa videbatur lectio. Grævius tamen Syllog. T. iv. p. 230. inde excerpserat: *Solvitur, hand ullis post mea fata malis*. Idem p. 227. conj. *Solvitur aucturis non mea fata malis*. Heins. in Advers. p. 24. tentabat *unctoris*, et in ora Ald. ubi etiam *aucturis*. Editor Elect. Eton. tentabat: *Solvit, lucturis tot*

NOTE

67 *Censuræ paternæ* Significat Patrum conjugem suum fuisse censorem, cujus dignitatem ac leges ut ad am-

sim observet sua filia, unum ipsi tantum optat maritum.

Hæc est foeminci merces extrema triumphhi,

Laudat ubi emeritum libera fama rogam.

Nunc tibi commendo, communia pignora, natos:

Hæc cura et cineri spirat inusta meo.

Fungere maternis vicibus, pater: illa meorum

75

Omnis erit collo turba ferenda tuo.

Oscula cum dederis tua flentibus, adjice matris.

Tota domus cœpit nunc onus esse tuum.

Et siquid doliturus eris sine testibus illis,

Cum venient, siccis oscula falle genis.

80

Sat tibi sint noctes, quas de me, Paule, fatiges;

Somniaque in faciem credita sæpe meam.

phaselus, tot malis fata mea adaucturis. Istud est supremum matronalis decoris præmii, cum nulli obnoxius hominum sermo laudibus exornat manes bene meritos, ac præconio dignos. Jam tibi demum, o Paule, liberos committo amborum nostri pignora communia: ista cineribus etiam meis cura impressa ac penitus infusa adhuc vivit. Tu, licet pater sis, exhibe matris officia: tota illa meorum liberorum multitudo cercici tuæ erit gerenda. Postquam ipsis lugentibus tua patris busta tuleris, adde etiam matris. Omnis familia jam incepit esse tuum onus. Si vero aliquid dolebis, ne sint illi præsentis et consocii; quando vero accedent ad te, oscula dissimula abstersis lacrymis. Sufficiant tibi noctes, o Paule, quas mea causa male habeas, visaque nocturna ita similitudinem meam imitantia ut iis fides habeatur: et

~~~~~

mea fata meis, non infelicit. Legi quoque fortassis posset: Solvit, vecturis tot mea fata vadis. Pro fata in Heinssian. et Borr. est facta. Pro matris Palmerius bonis legerat. Sant. 'Conjeceram aliquando Solvit, adaucturis non &c. Sed jam in Grævii emendatione, Solvitur, aucturis non mea fata malis, acquiesco, quæ facillimum et commodissimum sensum præbet, et a codicum lectione minus recedit.' Kuin. Tot mea habent B. B. B. L.—72 Pro rogam volunt torum Schrader. Emend. p. 184. et Kopp.—76 Erat ed. Mur.—77 'Matrem Burm. 1. duo Bronkh. et ed. Vicent. mr. et mater est in codd. pluribus, ut Lup. Dresd. al. Abice mater Ed. pr. Mater Ven. 2. Rheg. Brix. Volsce. sed elegantior est lectio matris, quam Beroaldus in textum recepit, quem reliqui editores secuti sunt; quod mihi quoque faciendum putavi, præsertim cod. Groningano clare matris exhibente. Burm.—79. 80 'Pro Et volebat Sed Burm. Quid...eris ab omni. edd. sed a nullo cod. nisi a Groning. (forte ab Excerptis etiam codd. qui cum edd. consentiebant) confirmatur, reliqui: quis erit. Dresd. eras. Mox pro falle in Voss. 3. fuge, quod favet Kopplersio, ita ex ingenio retingenti. Burm. conj. fuge. Sed falle bene se habet. Id.—81. 82 'Sint in Exc. Mod. Groning. et Vat. 2. quod primus edidit Scaliger, dein Raphaeleng. Douss. Passerat. et Bronkh. reliqui codd. et edd. sunt. Pncc. emendaverat sint, et habet Pocc. Fatigas est in Dorv. 1. Burm. 2. et in Vossiano Heinssii. Mox pro credita Voss. 3. et 4. præbeant tradita, quod erat quoque in C. Com. [Guarn.] et juvat optimam Grævii conjectura.

NOTE

71 *Merces extrema triumphhi*] Post loco.
 mortem celebritas famæ, ac laudatio
 in funere, mulieribus est triumphus
 82 *Somniaque in faciem meam*] De
 somniis vivorum formas et figuras imi-

Atque ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,

Ut responsuræ singula verba jace.

Seu tamen adversum mutarit janua lectum,

85

Sederit et nostro cauta noverca toro ;

Conjugium, pueri, laudate et ferte paternum.

Capta dabit vestris moribus illa manus.

Nec matrem laudate nimis : collata priori

Vertet in offensas libera verba suas.

90

Seu memor ille mea contentus manserit umbra,

Et tanti cineres duxerit esse meos ;

Discite venturam jam nunc lenire senectam ;

Cœlibis ad curas nec vacet ulla via.

quando clanculum ad meam imaginem et umbram verba facies, loquere quasi nihi ad singulare responsum datura. Sive autem limen torum adversum mulaverit, meoque in lecto collocata fuerit noverca privignis insidiosa ; o filii, connubium patris comprobate, ac novercam patienter tolerate ; vestra comitate et obsequio dilinila vincitur. Neque me genitricem vestram nimium prædicate ; noverca namque comparata cum priore uxore Pauli accipiet libera vestra dicta quasi injuriam sibi illatam. Sive ipse post obitum mei non oblitus contentus remanserit umbra mea, et tanti meos manes astimaverit ; ediscite jam ex hoc tempore sufferre futuram patris senectutem, neque ulla semita vacet ad illius cœlibis curas. Quod mihi est creptum,

ram, reddita Syllog. p. 222. 224. T. IV. Id. Sæpe reducta tuam emend. Kopp. p. 169. sqq.—83. 84 *Loquaris* Voss. 4. Deinde *tace* in plerisque codd. et edd. ad Beroaldi usque tempora, qui *jace* recipiendo posterioribus editoribus prævit, idque firmatur Groning.—86 *Paeta* vel *ducta* a. malebat Doct. Anglus, repulsus a Dorvillio Misc. Obs. Vol. II. p. 116. ipse *casta* etiam tentabat, sed *cauta* recte defenditur. Barth. Heins. ad Ald. et Franc. proposuerunt *toros*.—88 In Colb. nostris, Leid. 1. nostri.—90 *Partet* Reg. Venet. 2. Rhag. Volsc. quod Heins. in Not. monet factum esse ex *vertet*.—91 Pro *umbra* Kopp. urna.—92 *Dixerit* nonnulli, ut Dresd. sed plerique *duxerit*.—93 *Sentire* omnes script. et editi. Amicus Editoris Elector Eton. excogitavit *lenire*, quod Kopp. et Schrader. emend. p. 183. probant. Heins. in Not. Prop. et ad oram Ald. *sarcire* vel *sancire*, ut IV. 9. 73. vel *fulcire*, vel *sepire* ; neque his deterius puto, quod Wassenbergio in mentem venit : *ventura jam nunc servire senecta*.'

NOTE

tantibus vide fabulam Ceyois apud Ovid. Metam. XI.

83 *Nostra ad simulacra*] Cum vel imaginem meam alloqueris, vel ad umbram meam verba facies.

85 *Adversum mutarit janua lectum*] Lectum novercalem vocat 'adversum,' quia nimirum fere semper noverca, quæ priori superinducitur uxori, infesta, adversa, et inimica est

privignis. 'Adversus' etiam lectus a situ et positione dicitur ille, qui 'genialis' in nuptiis vocabatur, et in aula, seu atrio, e regione januæ collocatus sternebatur.

92 *Tanti cineres duxerit meos*] Tanti me defunctam astimavit ut cœlebs vivere statuat.

93 *Venturam lenire* [*sentire*] *senectam*] Ex hoc etiam tempore assue-

Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos. 98

Prole mea Paulum sic juvet esse senem.

Et bene habet: nunquam mater lugubria sumsi:

Venit in exequias tota cœterva meas.

Causa perorata est! flentes me, surgite, testes,

Dum pretium vitæ grata rependit humus! 100

ad vestros annos adjungatur; ita sobolis meæ gratia Paulum delectat æmulo. Et quidem bene est, ego nusquam vestes funebres mater indui; omnis turba meorum funus meum prosecuta est. Causa peracta est. Vos qui mortem meam lugetis, testes assurgite, dum mei memor patria honorem integræ vitæ mihi defert. Cælum etiam

Burm. *Sentire dant B. B. B. L. sed tamen Lachm. inquit: 'Puto recte facere, qui corrigunt lenire.'*—94 '*Ne pro nec Heins. probante Græv. Syllog. T. iv. p. 227. Forte scripserit: Calibis a cura ne vacet ulla dies. nam valet ulla vias Neap. tam Vossii, quam Heinsii manu.*' Burm.—95. 96 *Est omittitur in Voss. 3. et Exc. Mod. agnoscitur a Groning. aliisque. Juvet habent codd. omni. etiam Lup. Dresd. Ed. pr. Vicent. et Ber. et Broukh. quod probant Græv. T. iv. Syllog. p. 222. et Markland. reliquæ juvat. Heins. ad Ald. Di! juvet. Prole meæ pro proli, Guy. ap. Heins. in Not. Si juvet ap. Pocc.—97 'Et in edd. omni. et Dorvv. Ex Colot. Vat. I. L. Lat. quod etiam Passerat. profert; et ita legere Pocc. jubet, nec aliter Minturnus ascripserat. Si Lup. Leid. 1. Voss. 4. Burm. 1. Exc. Mod. Groning. Borr. Sed Exc. Scal. quod placuit Marklando, Burm. ad Lotich. p. 294. et Schradero p. 184. At Koppiersio, omnibus ordinem diversum a nostro secutus. Equidem prætulit 'Et. Deinde codd. nescio an omnes et edd. quæ Volscum et Beroald. antecesserunt, habent lubrica vel lubricia, vel lubrigia sumptum, sic Ed. pr. Volscus recte edidit lugubria sumsi, ut Beroald. et sic reliq. edd. Groning. hic quoque veram lectionem exhibet. Bene in Leid. 1. et Borr. repetitur post habet: etiam nunquam bis legitur in nonnullis codd. et edd. A Burm. 1. et Heinsii nunquam mater absunt. In Voss. 1. et Groning. unquam. A Scal. Exc. abest mater.' Burm. Si Vat. C. Com. Guarn. Sumtum Guarn. Dresd.—99. 100 Pro Dum in Borr. Cum. Lap. rependat, sed rependet Burm. 1. Borr. Pro me Heins. ad Ald. scribebat, jam. Pro vitæ Heinsius, forte vitæ.*

NOTE

cite patris obsequio, quem querulum, morosum, ac difficilem efficiet senectus.

94 *Calibis ad curas*] Nulla via vacet, nulla ratio, nullum officium, nullus officii modus a vobis præterestur curandi ac fovendi patrie vestri cœlibis ac senia.

97 *Nunquam lugubria sumsi*] Ex quo tempore, inquit, mater fui, nunquam vestes lugubres indui, nullumque meorum funus vidi, sed omnes reliqui superstites. Ovid. Metam. xi. 'Surge, age, da lacrymas, lugubria-

que indue, nec me Indeploratum sub inania Tartara mitte.'

98 *Venit in exequias tota cœterva*] Omnes mei superstites funus meum prosecuti sunt, exequiasque meas celebrarunt.

100 *Dum pretium vitæ, &c.*] Humus hic sumitur pro patria, et civibus, vel honore sepultura; quasi post obitum fama, lausque hominum, vel exequiarum pompa, sepulcrorumque decoratio sit defunctis merces et pretium vitæ recte et innocenter exactæ.

Moribus et cœlum patuit : sim digna merendo,
Cujus honoratis ossa vehantur avis.

rectis moribus est apertum: ego meis meritis flam digna, cujus cineres equis decoratis effrantur.

Editor Elect. Eton. legebat: Tum pretium vita grata rependat humus.—101 Totum distichon hoc spurium judicat Kopp. Potuit sint Dorv. 1. Sin Borr. Sum Fruterius allevit.—102 'Potior pars librorum, monente Broukh. aquis habet; ita nimirum præter Broukhusianos etiam Bon. Guarn. Dread. edd. Brix. Venet. Aldd. Petrin. Gryph. Grasserii, Lond. cett. et partim vehantur, partim vehantur. Broukhusius e familiari cum Heinisio colloquio emendat: ossa vehantur avis. Vulpus cum Gotting. editore tuetur equis aliorum librorum. Eandem lectionem defendit quoque e libro suo Scaliger. Heinisius varie locum tentat: C. h. tenas vehatur equis: vel ossa fruuntur avis: addit etiam Grævium legere: ora vehantur. Propertii Aurelii Nante liber explicit Cod. Guarn. Posth. vero in fine ascriptum habet Epig. 189. Martialis lib. XIV. Cynthia, sacundi carmen juvenile Properti, Accepit famam nec minus ipsa dedit.' Barth. 'Vehantur equis Voss. 1. Burm. 2. Dorv. 1. Exc. Scal. Vossianus Heinisii, Exc. Mod. Groning. Perr. v. c. Colot. Vat. 1. vet. cod. in Pocchlexemplari, Lnp. Ferrarius, Minturnus, Vicent. Volsc. Scallig. al. Scaliger, equis probat. Markl. Cujus coronatis ossa vehantur equis: male: sed pro equis legitur aquis in Leidd. Voss. 3. 4. Borr. Burm. 1. Dorv. 2. Franco. marg. Colb. Regg. Ask. Harl. Venet. 2. Rheg. Beroaldd. Colinæanis, Muretinis, Plantinianis, et hanc lectionem probat Lips. ad Tacit. Livin. et Turneb. Advers. xxiij. 7. Plerique moti loco nostri el. vii. 55. sqq. hanc lectionem priori anteposuerunt, et ob illum ipsum locum reposui: Cujus honoratis ossa vehantur aquis. Francius: umbra vehatur aquis. Nihil tamen minus præfero elegantissimam emendationem Heinisii avis. Huic conjecturæ vel maxime favet Albinovani imitatio vs. 330. Forte ipse Heinisius in ep. Ms. ad Græv. et ad Raphelengian. fleantur avis, et Burm. petantur, possis etiam terantur avis. Amicus eruditus volebat: Moribus Elysium patuit. Sum digna merendo, Cujus honoratis ora fruuntur avis.' Sant. 'Lectionem honoratis vel coronatis equis admitti non posse, in promptu est. Neque vero etiam altera lectio, honoratis aquis, commendabilis est. Itaque cum Broukhusio præclaram Heinisii emendationem: Cujus honoratis ossa vehantur avis in ordinem recepi, cum ea non longe recedat ab antiqua scriptura.' Kuin. 'Equidem nullus dubito, quin Broukh. verissime correxerit avis.' Lachm. Ceterum videat Lector quid Sant. in Præfatione dicat de hac ultima Elegia, a se ipso edita post mortem Burmanni. Observet quinetiam Lector Annotationes, quas nomine Burmanni in ultimo Nostri libro insignitas curavimus, majorem in partem ex Kuinoeliano earum compendio esse derivatas.

NOTE

101 *Moribus cœlum patuit*] Bonis et rectis moribus ad cœlum viâ est aperta; qui namque caste et integre vixerunt, hi in Deorum numerum relati sunt. Cic. Tusc. I. 'Totum cœlum,' inquit, 'humano genere completum est; virtus, honor, fides, pudicitia consecrata sunt.'

102 *Honoratis ossa vehantur avis*

[*equis*] 'Honoratos' vocat equos magno ornato funebri decoratos, quibus efferrî quasi pompa triumphali consueverunt magnatum, seu procerum, ac principum funera. Nonnulli vero legunt, *honoratis aquis*, illasque volunt aquas intelligi, per quas Charon honestarum matronarum fato sanctarum manes vehit in Elysium.

NOTÆ VARIORUM

IN

SEX. AUR. PROPERTII OPERA.

EX EDITIONE J. G. GRÆVII,
TRAJECTI AD RHEN. 8vo. 1680.

NOTÆ VARIORUM

IN

SEX. AUR. PROPERTII OPERA.

LIBER I.

ELEGIA I.

1 *Cynthia*] Eadem fictione a Cyn-
tho Cynthia Propertii dicta, qua a
Delo Delia Tibulli; eadem scilicet
nomine cum sorore Phœbi, meritis
tamen dissimilibus. Sidonius Apol-
linaris ad Hesperium: 'Reminiscere
quod sæpe versum Corinna cum Na-
none complevit, Lesbia cum Catullo,
Cesennia cum Getulico, Argentaria
cum Lucano, Cynthia cum Propertio,
Delia cum Tibullo.' Apuleius Apol-
pore: 'Eadem igitur opera accu-
sent C. Catullum, quod Lesbiam pro
Clodia nominarit; et Tigidam simil-
ter, quod, quam Metella erat, Perillam
scripserit; et Propertium, quod Cyn-
thiam dicat, Hostiam dissimulet; et
Tibullum, quod ei sit Flavia in ani-
mo, Delia in versu.' *Passerat.*

Cynthia prima] In plerisque Val-
Martialis manuscriptis exemplaribus
in Apophoretis inscribitur liber iste,
Propertii Monobiblos: ut appareat an-
tiquissimam esse inscriptionem illam.
Libri quoque scripti eundem titulum
preferunt. Et sane verum est Mo-

nobibli appellationem antiquam esse:
sed toti operi Propertiano eam anam
fuisse, id vero falsum est. Propertius
adhuc in amoris tirocinio primum
librum emisit, quem Monobiblon ap-
pellavit, quia singularis tantum liber
esset, et non plures, ut Galli, et Var-
ronis Atacini. Sic Jurisconsultorum
singulares libros appellarunt Pandec-
tarum consarcinatores, ut Ulpiani de
Sponsalibus, de Officio præfecti urbi,
&c. Pauli de Pœnis Paganorum, de
Pœnis militum. Hunc enim primum
se tantum edidisse ipsemet testatur
libro secundo, quum scribit: 'Tu lo-
queris, quum sis jam noto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro?'
Satis ostendit singularem illam pri-
mum et scripsisse se et emisisse. Quia
et illa satis probant: 'Vix unum po-
tes infelix requiescere mensem, Et
tarpis de te jam liber alter erit.' Hinc
inter primi editionem et alterius
scriptionem mensem interesse cog-
noscimus. Satis etiam illo idem pro-
bamus: 'Queritis unde mihi toties
scribantur amores.' Jam enim et

scripserat et ediderat. Sic Horatius libris tribus Carminum longo post tempore quartum addidit. Sic Martialis singulos suos edidit. At Martialis, inquit, libro primo Monobiblio titulum non fecit. Quid tum postea? Ita placuit Criticis vocare, ut hic primus Monobiblos esset, quia seorsim editus; et postea ut nomen non amitteret, tametsi tunc solus non esset, quia alii additi. Quid queris præterea? Ita, ut dixi; Martialis etiam vetustissima quædam exemplaria in Apophoretis hunc titulum Monobibli præferunt in lemmate distichi: 'Cynthia faciendi carmen juvenile Properti.' Habent enim MONOBIBLOS PROPERTIANA. Itaque dissimilis plane sui est Propertius in secundo et sequentibus. Nam in primo plane ἐλλογίζεσθαι. In uno manuscripto, ejus copiam nobis fecit clarissimus Jac. Cnjacius, Titulus idem conceptus est: item et in antiquis editionibus, hoc uno excepto quod Nantæ alterum cognomen illi attribuunt. Ita enim scribitur: *Sex. Aurelii Properti Nautæ monobiblos ad Cynthium*. Sed satis certum est nomen Nautæ illi attributum ex vitiosa scriptura... 'Quamvis navita dives eras:' nam legitur nunc emendatum, *non ita dives eras*. Quis igitur sit et quare monobiblos liber, et unde Nautæ nomen natum sit, ostendimus. Nescio vero an omnia hujus Poëtæ extent opera. Versiculum hunc ex Propertio producit Fulgentius: 'Divitias mentis conficit omnis amor:' qui certe non extat in iis, quæ hodie ad manus nostras pervenerunt. Quare aliquid desideretur necesse est. Quod quidem verisimile est. Nam avorum nostrorum memoria post multa sæcula tandem in cella vinaria inventus fuit: ex quo exemplaria omnia illa, quotquot hodie in Italia habentur, descripta sunt: quo fit, ut vetustum ejus Poëtæ nulum exemplar inveniat. Qui autem

illud descripsit primus, nã ille audax aut negligens homo fuit, quisquis ille fuit: nam, præter innumera menda, quibus totum librum præstantissimi Poëtæ aspersit, magni sceleris se obligavit, quum in secundo et tertio libro integras paginas et magnum numerum versuum suo loco luxaverit, et infinitis locis magnas tenebras offuderit: adeo, ut neminem esse putem (libere enim quod sentio fatebor) qui hunc Poëtam in secundo libro nisi per caliginem, quod dicitur, intelligat. Nos primi eam perturbatorem versuum odorati sumus: et bene nobis successit labor iste. Parum enim diligentiam in eo restituendo, ac in Tibullo, posuimus. Miraberis, candide lector, neminem unquam extitisse, qui id ante nos viderit, quum tamen multi ejus Poëtæ studiosi hodieque sint. Sed, quod supra tetigimus, plures sunt, qui eum Poëtam ament, quam qui intelligent. Atqui rei publicæ literariæ intererat eum Poëtam et integrum et emendatum legi. Ne tamen quæso putes nos operam nostram venditare. Nihil enim præstitimus, præ ut erunt ea, quæ a doctissimis viris expectamus, qui exemplo nostro excitati, tametsi in his lucubratiunculis nostris longe dissimilem studio eventum comperient, tamen conatum non improbabunt. *Scilicet.*

Ocellis] 'Oculi sunt,' ut ait Palæmon, 'flores animæ.' 'Ex τοῦ εἰσοφῆν γὰρ γίγνεται ἀνθρώποις ἔρως,' 'Ex oculis enim et adpectu nascitur hominibus amor,' ut proverbialis est Græcorum senarius. Ipse El. 19. inf. et II. 15. 'duces in amore' eos vocat. Celebratur et hic versiculus perelegans: Ὡραὶς ἔμμα τοῖς ἀκμάζουσιν βόλος, i. 'Mulieris oculus epiculum juvenibus est.' Virgil. Ecl. VIII. 'Ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error!'

§ *Constantis fastus*] Arrogantiæ diturnæ ac pertinaciæ: est hic constan-

tia vitii, non laudis. In oculis fastum locat, quia, ut scribit Plinius XI. 37. 'In supercilis superbis vides.' Contra Aristoteles II. Rhetor. ex Euripid. *Albās de ὑπελαμοῖς. Passerat.*

5 *Donec me docuit*] Translatio ab Orbiliis et plagosis magistris. Coquus qui vapularat in Plauti *Anularia*, 'Hec,' inquit, 'ipseus magister me docuit.' *Idem.*

6 *Castas odiosae puellas*] Castas puellas odiosae docuit Amor, hoc est, quidquid in vita Minervae aut Musarum studiis erat dedendum, alio convertere, nimirum furioso unius Cynthis cultui. Nam in ea omnium se Divarum dona invenire scribit, El. 2. 'Quum tibi praesertim Phoebus sua carmina donet, Aoniāque libens Caliopea lyram, Unica nec desit iunctis Gratia verbis, Omnia quaeque Venes quaeque Minerva probat.' Munera ergo omnium Dearum, Gratiarum, Minervae, Veneris in nova Pandora se habere autmans, ait castas puellas edoctam odiosae ab Amore, quem sequi tamen nullo sese consilio. *Bartb.*

9 *Milanion*] Admirabilis est hominum in fovendis erroribus pertinacia: sed praecare ageretur cum rebus humanis, si ad haec modo nostra leviora studia id pertineret, neque in rebus maximi momenti magno omnium malo quotidie carneretur. Hoc mihi nunc ex eo venit in mentem, quod saepe animadverti evenire, ut optimos quosque scriptores maculae quaedam errorum occupent, in eisque insideant; quae, cum postea inventarentur, quasi dedita opera retinentur a librariis: vix ut ulla sit cuiusquam eruditi hominis auctoritas tanta, quae illos ad eas purgandas et eluendas possit adducere. Ejus rei exempla utinam ne tam multa snpeterent: sed nos, id, quod se nunc offert, indicasse contenti, plura persequi abstinemus. *Milanionem* h. l. imperitis aliquis pro *Milanione*, et paulo inf. *Psileum* pro *Hylae* scripserat. Quis tum eruditorum non ad-

monuit, quomodo utrumque nomen scribi oporteret? aut quis hodie est omnium, tinctus modo atque imbutus literis, cui vel obcurum id, vel ambiguum sit? Cedo tamen librum Propertii unum, in quo non depravata illa scriptura permanserit. Nihil negocii fuerit, ejusd. generis alia enumerare perplurima, ita manifesta, ita perspicua, ita testata, ut, quod in eis assidue librarii peccant, non negligentia, non inscitia labi, sed prudentes, scientes, ea, quae vitiosa esse constat, amplectari atque approbare videantur. Sed, quod attinet ad fabulam, quae his versibus a Propertio tangitur, sciendum est, in ea tradenda non satis concordare ac concinere inter se aut poetas aut poetarum interpretes. Quod enim alias saepe, id. hic quoque contigit: ut, cum dum potissimum ab ipsis celebrentur *Atalantae*, earum historiae commisceantur inter se, utque, quod de una earum ab aliis dicitur, id ipsum de altera alii dicant. Congeram hic locos aliquot, in quibus earum mentio est, eosque inter se contendam ac comparabo: ut id, quod dico, magis intelligatur. Duae igitur, ut ante dixi, *Atalantae* ap. poetas reperiuntur; *Arcadica* una: *Argiva*, s. ut alii aiunt, *Boeotica* altera. Illam *Jasii*, aut *Jasonis*, aut *Jasionis*; hanc *Schoemei* filiam fuisse ferunt: nam *Beroaldus* quidem et *Volscus* ineptiunt, qui eand. *Schoemei* filiam *Jasii* neptem fuisse commisceantur. Illam *Milanioni*, hanc *Hippomeni* nupsisse accepimus. Haec, antequam longius progrediar, confirmanda sunt. *Scholiast.* *Apollonii*: 'Ἀταλάνη Ἰάσονος θυγάτηρ, ἢ ἑγμῆς Μελασσην. ἑτέρα γὰρ ἔστιν ἡ Ἀργεῖα ἢ Σχομεύς, ἢ ἑγμῆς Ἰππομένειον. Sed hic aut legend. est Ἰππομένους, aut dicend. eund. ab aliis *Hippomenem*, ab aliis *Hippomedontem* vocari. *Arcadicam Milanioni* nupsisse, testatur etiam h. l. *Propertius*, et *Ov. II. et III. A. A.* *Schoeneida* cessasse *Hippomeni*, qui

Delph. et Var. Clas.

Propert.

3 B

eam cursu, ope Veneris, devicerat, venustissime narrat Venus ipsa ap. Ov. x. M. Narrat et breviter Theocritus in Comæste, et fusissime is qui Scholia in eum scripsit. Atque hanc intellexit Catullus illis versibus: 'Tam gratum mihi, quam ferunt puellæ Pernici aureolum fuisse malum, Quod zonam solvit diu ligatam;' et Auctor lascivi Carminis: 'Qualibus Hippomenes rapuit Schœneida pomis.' Arcadicæ patrem Jasiona nominat Ælian. xiii. V. H. Idoneos testes laudasse videor eorum, quæ hactenus dixi. Quadrant autem non male ad hunc usque l. omnia. In his quæ sequuntur mira varietas. Versus est Virgilii e sext. Æn. 'Parthenopæus et Adrasti pallentis imago.' Quem exponens Servius, 'Parthenopæus,' inquit, 'Menalippæ et Martis, sive Milanionis filius, qui Thebana bella puer admodum petiit.' Ergo, de huj. grammatici sententia, Parthenopæi pater quidem est Milanion: mater autem non Atalanta, sed Menalippa. At Stat. iv. Th. aperte huj. ipsius Parthenopæi matrem Atalantam facit Jasii filiam: patrem autem Lactantius interpres, non Milanionem, ut Servius, sed Meleagrum vocat: nisi f. dicamus, eand. Menalippam et Atalantam, eund. Meleagrum et Milanionem vocari. Sic enim est idem Paris et Alexander, ead. Cassandra et Alexandra. At Diod. Parthenopæi matrem Atalantam esse ait Schœnei filiam. Hygin. autem, cum Lactantio faciens, eum genitum esse dicit matre Atalanta Jasii filia, patre Meleagro. Arcadicam Statur venatricem ac Dianæ comitem fuisse dicit, idemque confirmat Ælianus: et Scholiastes Theocriti ait eam mittendis arcu sagittis præstitisse: cum illam alteram sola pedum pernecitas nobilitaverit. At Oppian. Atalantam, Schœnei filiam, venatricem et jaculatricem eximiam fuisse ostendit ii. *Κυνηγετικόν*, his versibus: *Σχῶνης πρότη δὲ κλυτὴ θυγάτηρ*

Ἀνάλωτη θυγαὶ φόνος πτερόεντα σὺν βόλος εἴρατο κόρη. Hippomenem in leonem, Atalantam Schœnei filiam in leonem mutatam esse, canit Ovidius: Hyginus, parum ipse sibi constans, Atalantæ Schœnei filix et Meleagro, Palæphatus Atalantæ et Milanioni id contigisse narrat: sed sæpe alias monui, non esse querendam in mendaciis veritatem. Sic, cum Scyllas duas fuisse proditum sit, alteram Nisi, alteram Phorci filiam, quarum illam in avem, hanc in monstrum marinum conversam esse fabulantur; non defuerunt tamen poëtæ, qui, quod de Phorci filia traditur, id ad Nisi filiam referrent: ut aperte colligitur e Scholiaste Eurip. in Hippol. sed multo apertius e Virgilio in Ciri: cuius hæc sunt: 'Impia prodigiis ut quondam exterruit amplis Scylla, novoque avium sublimis in aëre cœtus Viderit, et tenui conscendens sidera penna, Cæruleis sua tecta supervolitataverit alis: Hanc pro purpureo pœnam scelerata capillo, Proque patris solvens excisa funditus urbe. Complures illam, et magni, Measalla, poëtæ, (Nam verum fateamur: amat Polyhymnia verum) Longe alia perhibent mutatam membra figura: Scyllæum monstra in saxum conversa vocari: Iham esse, ærumnis quam sæpe legamus Ulyssi, Candida succinctam latrantibus inguina monstribus, Dulchias vexasse rates, et gurgite in alto Deprensos nautas canibus lacerasse marinis.' Atque hanc sententiam id. poëta secutus est in Eclogis: quo in l. frustra se quidam eruditi homines torquent. *Murel.*

Tulle] Hujus Tulli meminit infra Eleg. 6. et Eleg. ult. hujus libri: et Eleg. 22. lib. iii. unde colligitur Cicycenis præfuisse, vel Asiam pro Consule obtinuisse. Dio lib. xlii. in fine scribit L. Volcatium Tullum collegam fuisse Augusti in secundo Consulatu, si forte hic noster esse possit. *Passerat.*

10 *Savitiā dūræ contudit Iasida]*

Quum dæ Atalantæ fuerint, altera Arcadica, altera Argiva, Arcadica fuit mater Parthenopæi ex Minalione, cuius hic mentio. Itaque insigne mendum tollendum ex Panegyrico in Majorianum Sidonii Apollinaris: 'Plantasque superbas Haud ita peractam Nemeen citus extulit Arcas, Cujas in Ætolo volitantem pulvere Martem Horrui Hippomenes.' Legendum enim *matrem*, non *Martem*. Nam Arcas ille est Parthenopæus, non Mercurius, cuius mater Atalanta. Et allusum est a Sidonio ad vi. Thebaidos: quem locum consule. *Scol.*

11 *Amens errabat*] *Amena*, quia amans. Recte errorem et amentiam conjunxit: nam et Amor error malus est, Virg. Ecl. viii. et furor, error animi, Horat. et Lucretio, et Cicer. iil. Tuscul. ex Homero. *Passerat*.

12 *Ibat et hirsutus*] Inconcinne et frigide legitur. Persuasum habeo debere scribi *Ibat et hirsutus ille ferire feras*. N. Heinsius ad Ov. i. Fast. 287.

Ibat] Græcismus. Afranius Incendio: 'Is cum filio ite corjicere hac nescio quid de rattinacula,' ut emendavit Jan. Gulielmus Veris. i. 2. *Gebhard*.

13 *Ille etiam Hylæ*] Id. etiam innuit Ovid. hoc versu: 'Sensit et Hylæ contentum saucius arcum.' Ap. Ælian. nihil tale reperio: Hylæum quidem ipsum et Rhœcum sagittis ab Atalanta confixos lego. *Muret*.

Percussus vulnere rami] Arboribus solidis earumque ramis Centauros pro telis usos Apollonius, eoque prior in Cœnei fato Pindarus, ac utrumque sequutus ostendit Ovidius Met. xii. *Parrhasius*.

15 *Velocem*] Indocte Volscus eand. putat esse hanc, et illam Catulli perniciem puellam: nam Catullus, ut dictum est, de Scœneide loquitur: at hic de Arcadica sermo est. Quam ipsam quoque agilem fuisse, testatur Ælianus. Cujus verba, quoniam in impressis libr. depravata sunt, quo-

modo corrigenda suspicer admonebo. Ita igitur vulgo leguntur: *Ἐπεφάνκει δὲ ἡκίστη τοὺς πόδας, καὶ οὐκ ἂν αὐτὴν διέφυγεν οὐτὲ θηρίον, οὐτὲ ἐπιβουλεύων αὐτῇ ἄνθρωπος, φύγεῖν ἐθέλουσαν, ἀλλ' ἄταυτὰ μὲν οὐκ ἂν τις αὐτὴν κατέλαβεν.* Ego autem lego *Ἐπεφάνκει δὲ ἡκίστη τοὺς πόδας, καὶ οὐκ ἂν αὐτὴν διέφυγεν οὐτὲ θηρίον, οὐτὲ ἐπιβουλεύων αὐτῇ ἄνθρωπος. φύγεῖν δὲ ἐθέλουσαν, οὐκ ἂν τις αὐτὴν κατέλαβε.* Nihil autem obstat, quominus de eod. oleo et opera aliquot ex ead. narratione locos, qui corrupti videntur, quomodo emendandos pntem, admoneam: ut meo labore, quantum quidem in me est, aliorum minuatur labor. Ubi ergo legitur *Ἄλλ' ἢ φύκον ἔργον ἢ χροῖα*, legend. arbitror *Ἄλλ' ἢ φύσεως ἢ ἡ χρ.* Nativam enim, non fucio quæsitam, pulchritudinem Atalantæ tribuit. Et paulo post: *Τί δὲ οὕτως ἑρπίων γένοιτο ἄνθος; ὥσπερ οὖν καλῶς, ἢ πρὸς ὥπων αἰδεῖσθαι πεκαυδευμένης παρθένου;* lego *Τί δὲ οὕτως ἑρπίων γένοιτο ἄνθος, οὐτὲρ οὐ καλλίων ἢ τὸ πρὸς ὥπων αἰδεῖσθαι πεκαυδευμένης παρθένου;* et ad finem, ubi legitur *οὖν ἔβριε καὶ ἄντρον*, legend. *crediderim οὖν ἔ. καὶ ἀντροπῇ. Muret.*

17 *Non nullas*] Ita emendavi e veteribus libris: cum antea inepte legerebatur *non nullas*. *Muret*.

Ullas] Forte *illas*. *Douss P.*

19 *Deducta Luna*] Deductionis Lunæ meminit Apollonius lib. iv. Id ea de causa faciebant, ut terræ propior Luna spumam suam in herbas infunderet. Apuleius Milesiæ Fabellæ i. 'Næ,' inquit, 'istud mendacium tam verum est, quam si qui velit dicere, magico susurramine amnes agiles reverti, mare pigrum colligari, ventos inanimes expirare, Solem inhiberi, Lunam despumari, stellæ eveili, diem tolli, noctem teneri.' Paria Lucanus in sexto, et alibi. Opinantur aliqui, inquit interpretæ Apollonii, deliquium Lunæ fieri a veneficiis: ac propterea Antiqui deliquia hæc dixere 'dejectiones' sive 'depressiones.'

Fallacia] Τέχνη. *Muret.*

20 *Et labor in magicis sacra piare focus*] Etenim τὸ 'sacra' umbras et Manes defunctorum interpretor, quos, ut religiose Flaccus prædicat, 'Libitina sacravit.' Pro quo tamen meum non esset ut temere sponderem, nisi Propertius in principio libri III. genium Philetæ invocans sibi, hujus verbi sui sensum ipse nobis apernissæt his verbis: 'Callimachi manes, et Coi sacra Philetæ.' Quis enim non videt, τὸ *sacra*, hoc loco pro Manibus et umbra Philetæ accipiendum esse? quam sibi exoptat non difficilem evenire Poëta. Neque alio profecto vetus ac Romana illa monumentorum inscriptio trahenda, DIVIS MANIBUS SACRUM. *Douss P.*

22 *Et facite illa meo*] Et facite, ut ipsa me vehementius amet, quam ego ipsam. *Muret.*

24 *Posse Cythæinis*] Κυράνη vel Κυράλα, Κυράδος, ut ἑλαία, ἑλάνος. Sed tunc claudicaret versus. Præterea ἑλάνος est, oleaceus: cujus scilicet materia ex olea. At Κυράδος nihil tale potest esse: non enim cives de materia urbium suarum factos dicimus, sed ex urbibus suis ortos. Suspicio Propertium scripsisse: *Posse Cytæi tuis ducere carminibus.* Cytæis est Medea: vel Cytæeis, quod verum est: Κυράειος, ut Πτολεμαίδιος. Propertius: 'Et Ptolemææ litora capta Phari.' Κυράλα urbs Colchidis: unde Medea Κυράτης. Etiam Æetes pater ejus Κυράϊος, non Κυράειος dictus: quod notandum. Callimachus: 'Ὡς ἦρως ἀπ' Αἰθήρας Κυράλου Ἀδῆς ἐς ἀρχαίαν ἑπλεον Ἀρμυρίην.' Est autem Κυράλα urbs, in quam deportatæ decem tribus a Salmanasser Assyrio: unde Samaritani hactenus a Judæis Κυράϊοι dicti, Cuthæi. Etiam incolas illorum tractuum circumcidi scribunt Veteres. *Scal.*

Citeinis] Legend. *Cytæinis.* Scholiast. Apollonii: Κύραια, πόλις Κολχίδος. Steph. Κύρα, πόλις Κολχική, πατρὶς Ἀθελίας. *Muret.*

31 *Deus annuit aures*] Perperam legitur *aures*; scribe *ore*: ita *aure* et *ore* frequenter confunduntur in scriptis exemplaribus. Idem lib. I. El. 12. 'Nec nostro dulcis in ore sonat,' non *nostra aure*, quod nunc legitur: et lib. 3. El. 10. 'Publica vicinæ perstrepat ora viæ.' Ubi circumfertur *aure* perperam. Heinsius ad Ov. *Metam.* 12. 430.

ELEGIA II.

1 *Ornato procedere capillo*] Cui rei peculiare ornatrices habebant puellas. Woufferen ad illa Petronii: 'Dic, Chrysis, numquid incomptasum?' Puellas, inquit, habuerunt in ministerio tum ornatrices, tum quæ velut a consiliis formæ. Quod stringit Juvenalis S. VI. 'Est in consilio matrona,' &c. Hieron. 'Crines disponebant ancillæ.' Edoctæ autem certis magistris ad hoc ministerium, velut ad artificium L. LXV. §. Ornatricibus &c. de Legat. III. Dicebantur Ornatrices ab officio: uti et Græcis κοσμήτριαι, &c. Juvenal. Sat. VI. 'Ponunt Cosmetæ tunicas.' Interpres: 'Eos dici, qui ornamentis præsumt, non tamen et ornatrices.' Ergo proprie Ornatrices, quæ crines disponebant. Suet. Claud. cap. XL. 'Hæc matris meæ ornatrice fuit. Juvenal. Ornatrici nomen Psecæ ab arte imponit; nam πεσκέειω Græci dicunt, quando minuit sive rarum plait. Ornatrices igitur, crinem componentes, rarum ac parvum aquæ solent mittere, ac velut πεσκέειω: ut est apud Interp. &c. Reliqua ex Gruteri Notis ad Plant. pete. Ad Ornatrices quod attinet, inquit Pignorius, notandum est, illas tradi consuevisse magistris, ut ediscerent artificium ornandi. Id quale esset describet nobis Manilius partim libro V. partim alibi: 'Illis cura sui vultus frontisque decore Semper erit, tortosque in flexum ponere crines, Aut nodis revocare, et rursus vertice denso Fingere, et appositis caput emutare capillis.' Ter-

tullianna graphice de Culta Fœmiliar. lib. 'Quid crinibus vestris quiescere non licet, modo substrictis, modo relaxatis, modo suscitatis, modo elisis? Aliæ gestiunt in cincinnis coërcere, aliæ ut vagi et volucres elabuntur, non bona simplicitate. Affigitis præterea nescio quas enormitates sutilium atque textilium capillamentorum, nunc in galeri modum quasi vaginam capitis, et operculum verticis, nunc in cervicem retro suggestum,' &c. quem locum Tertulliani excussit Pignorius in eruditissimo opere de Servis.

2 *Tennes sinus*] 'Tennes' vocat, quia δὲ τῆς δούλης τὸ αἶμα διωσάμενο, verbis Achillis Tatii; inde et eidem eleganter τοὺς ἀέματος κάρωντρον δ' ἔχον dicitur. 'Movere' autem, quia tenuissima vestis impulsu venti inter ambulandum vibrabatur. Gebhard.

3 *Aut quid Orontea*] Oronteam myrrham, non quod in Syria nasceretur, sed quia Antiochiam, eo tempore totius Orientis celeberrimum emporium, camellis deferretur. Sic malabatum, quod non nisi in India provenit, Syriam vocant poëtæ, propter eandem causam. Non enim, ut Dioscorides falso prodidit, in paludibus Syria provenit. Scal.

4 *Teque peregrinis vendere muneribus*] Mire dictum, pro, exoticis sive externis mercibus exultam se venditare, et ita gerere ut conventorem concillet, cui se vendat. Explicatio huic loco uberior petenda a Plinio lib. XIII. cap. III. princip. Gebh. Ovid. lib. I. Eleg. X. Amor. mire locum hunc illustrat, et plane in hoc argumento luxuriat.

5 *Naturæ decus*] 'Naturæ decus' est Aristæneto lib. I. Epist. II. κάλλος ἀταρβύπτου τῆς φύσεως, Quinctiliano lib. II. cap. V. 'Incorrupta natura.' Gebh.

8 *Nudus Amor*] Nudus Amor, quia Amor non spectat istum acquisitum ornatum: sed solet gaudere naturali voluptate. Idem.

9 *Aspice quos*] Scribendum: *Aspice quos submittat humus formosa colores.* Ovid. Amor. I. I. Eleg. 13. 'Aspice, quot somnos juveni donarit amato.' Heinsius ad cit. I. Pro Et veniant lege Ut. Livineius. Male. Et enim hic necessario requiritur, præsertim si emendatio Heinsiana, quam maxime probro, admittatur. B.

12 *Et sciat indociles*] Nove dixit, 'indociles vias,' ἀδόξους: Indocilem enim usitatus dicimus eum, qui doceri non potest, quam rem ipsam, quæ doctrina non comparatur; sed Achilles Statius Lusitanus mihi confirmavit se veterem librum habere, in quo scriptum sit *Ut veniant edera:* et paulo post *Surgat ut in solis:* et in hoc versu *Ut sciat indociles:* quam scripturam rejiciend. non puto. Muret.

13 *Littora nativis pellucunt picta lapillis*] *Sciat et pellucunt* non bene congruunt. Vetus scriptura in nostro, *persuadent*, non *pellucunt*. Sane legendum: *Littora nativos per se dent picta lapillos.* De qua lectione qui dubitarit, is mentem Propertii non animadvertit. 'Per se,' ἀποφύεως; ut 'nativos' ἀποφύεως. Sic paulo ante *indociles vias*, ἀδόξους. Scal.

15 *Non sic Leucippis*] Fabula est ap. Theocr. Dioscuris, ap. Ov. v. F. ap. Hygin. sed nemo est eorum, qui non ab aliis aliqua in parte dissentiat. Muret.

16 *Telaïre*] Elaïre soror Phæbes. Apollodoro Ilæire et Sophoclis interpreti. Veteres libri *Thelaïra*, corrupte. Verum est *Elaïra* vel *Ilaiira*. Fuit autem Elaïra Dianæ sacerdos, Phæbe Minervæ. Apollod. et Hygin. *Passerat.*

17 *Non Idæ*] De Marpissa Eveni filia ausus est olim Idas cum Apolline certamen suscipere. Homer. II. I. Muret.

21 *Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis*] Præsens et intrepida conspicebatur, et solo naturæ bono confisa, quæque gemmis nihil debebat et lapillis. *Passerat.*

22 *Qualis Apelleis, &c.*] ‘Color,’ quo naturam ipsam provocavit expressa forma tanquam spirante. Eleg. ix. lib. iii. ‘In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles.’ Est autem in hoc simili dissimile. Nam Apelles arte pinxit, et arte summa; cum hic a forma vellet omnem artem abesse. Sed eo respexit, quod quatuor tantum coloribus usus dicatur Apelles; ex albis, melino: ex siliciis, attico: ex rubris, sinopide pontica: ex nigris, atramento. Idem, præter Venerem nudam nativæque forma conspicuam, pinxit etiam campestem, unam e pallacis Alexandri M. cujus amore captus, eam a rege dono accepit. Pinxit et Heroa nudum, eaque pictura naturam ipsam provocavit. *Idem.*

25 *Non ego nunc vereor ne sim tibi vilior*] Ea est in nostro manuscripto lectio, sed mendose. Legendum enim: *Non ego nunc vereor ni sis mihi vilior istis.* Sequentia conjecturæ nostræ subscribunt, et vulgarem editionem falsi damnant. *Scal.*

Ne sim tibi vilior istis] Mos ab antiquitate, quem non omnes sciunt. Charisius in ‘Isto vilius:’ ‘Rex, qui vocabat ad cenam, si sibi ea res exhibenda indicaretur, quam exhibere non posset, respondit, ut Tranquillus refert, Isto vilius hominis erit cœna.’ Quæ formula belle negantis et excusantis reperitur apud Terentium, Sc. ult. Adelph. ubi Demea petit a Mitione, ut aliquid det Syro, unde utatur, quia postea sit redditurus. Respondet Mitio, ‘Istoc vilius.’ Quibus verbis blande negat. Vide ad id Donat. ‘Ergo non vereor ni sis mihi vilior istis,’ id est, facile patior te istis carere et vilior videri sine ornatu. *Palmerius.* At non est saporis Passeratili, qui explicationem hanc carpit.

Ne sim tibi vilior istis] Ne minoris apud te sim ob ista, quæ modo dixi. *Muret.*

26 *Un si qua placet*] Satis est culta quæ uni placet Nam pluribus or-

nare se prostitutarum est. *Muret.*

28 *Libens*] Forte adlusum ad per-vulgatam formulam, ‘Libens merito,’ quæ solemnis erat in precibus, gratiarum actionibus, supplicis Deorum, &c. Ea exstat in permultis inscriptionibus, &c.

29 *Unica*] Unicum pro eximio et egregio Latini sæpe dicunt. Sic Catullo ‘Unicus Imperator,’ pro summo. Afran. Brundusiana: ‘Quis tam sagaci corde atque ingenio unico?’ Turpil. Demetrio: ‘Homo unica natura et singulari.’ Cic. de Senectute: ‘Quanta in Attilio Calatino, in quem illud elogium unicum.’ Plant. Asinaria: ‘Nam poëta es prorsus ad eam rem unicus.’

31 *Nostræ gratissima vitæ*] Id est, nobis: ut dicebant eodem modo, ætati nostræ. *Scal.*

Nostræ gratissima vitæ] Pro, mihi eris gratissimus. ‘Vita mea,’ h. e. ego. Eleg. 11. lib. 1. ‘Aut sine te vitæ cura sit ulla meæ?’ h. e. Num sine te possum de me esse sollicitus? Et lib. 3. eleg. 11. ‘Quid mirare meam si versat fœmina vitam?’ h. e. si me versat. Plautus Menæch. ‘Inimicus sibi magis quam ætati tuæ,’ i. e. tibi. Sic alibi apud eundem: ‘Væ ætati tuæ:’ i. e. tibi: et similia. *Scioppius Verisimil. lib. 4. c. 13.*

ELEGIA III.

13 *Et quamvis &c.*] Ovid. ‘Et Venus in vinis, ignis in igne fuit.’ *Donau.*

15 *Positam*] Καμένην, dormientem. Nam κείσθαι pro, dormire, Græci usurpant. Theocr. Eid. 22. Δὸς κείσθαι γέροντες. Catul. ‘Nam pransus jaceo.’ *Livineius.*

16 *Osculaque admota sumere et arma manu*] Putavi olim adolescens legendum, *sumere tarda.* Sic libro secundo: ‘Oscula sunt labris nostra morata tuis.’ Fortasse melius: *sumere certa manu.* *Certa,* non reluctantia. Propterea ‘admota manu:’ ut ultima syl-

laba in voce 'arma' ex sequenti confata sit. *Scal.*

Osculaque] Confirmati dudum sumus scripsisse Poëtam: *Osculaque admota sumere ad arma manu.* Quæ enim certior aut communior osculandi ratio quam prehensis genis mentove labra jungere? Sic ipse alibi: *Oscula suspensis instabant carpere palmis.* Gronovius *Observ.* lib. 4. cap. 6.

Osculaque admota sumere et arma manu] Inguinis, haud dubie (ut Martialis mei phraasi utar) arma intelligit. Sic et ipse Propertius infra: 'Dulcia quam nobis concitet arma Venus.' Ad quæ etiam *admotam manu* pertinere autumo, non ad *Oscula*: idque ex Ovidianæ auctoritatis disciplina maxime. Verbi gratia: 'Hanc etiam non est mea dedignata puella Molliter admota sollicitare manu.' Hoc propterea appono, quod sensum ejus videam temere nuper a viro doctissimo sollicitatum. *Dousa P.*

18 *Experie metuens jurgia*] Nostræ codex, *verbera*. Horatius, 'Metuentes patræ verbera lingue.' *Scal.*

19 *Sed sic intentis*] *Intectis* legit Canterus, quod probò. *Livineius.* *Intentis* rectum est.

20 *Argus uti ignotis*] Lege, *Argus uti notis*: et fortasse scriptum fuit *gnotis*, archaico more. *Scal.*

Argus uti notis] Cur ita legere malit Scaliger, cum esset *Argus uti ignotis*, nullus adhuc video. Ignota enim vocat cornua, quæ Ovidius 'nova,' 1. *Metamorph.* 'Novaque ut conspexit in unda Cornua, pertimuit, neque externata refugit; Naiades ignorant, ignorat et Inachus ipse, Quæ sit.' At Argo tamen non ignota fuisse dices. At, o bone, non opportuna semper et tempestiva Propertii epitheta scilicet. Nam huic quidem tempori et loco ignota cornua non erant; ipsi tamen Ioni et Inacho. *Scioppius Verisimil.* l. 1. c. 6.

21 *Solvebam nostra de fronte corollas*]

Coronam in conviviliis adhibitis non tantum honoris Deorum aut lætitiæ causa, sed maxime ut vapores e viso et cibis cerebrum petentes infringere. Per initia coronæ ex simplici lana fuerunt, quam *oîds æwrdv* vocat Theocritus, 'ovis florem'; tandem ex rosis et aliis floribus qui cerebrum juverent. Legendas Athenæus in frag. de Coronis. Ebriosorum fuit se ipsos coronare. Unde et Polemo coronatus, cum in Xenocratis auditorium irrupisset, sibi sensim coronam detraxit, eo de modestia loquente. Synesius *Epist.* xxxii. 'Is enim videns lenonem magnifice ambulante in foro cum corona et unguento ebrium et comessantem,' &c. Plura vide apud Bulengerum lib. ii. cap. xxiv. et xxvii. de Coronis.

24 *Furtiva cæcis poma dabam mani.* *bus*] *Adi Lipsium* lib. iii. *Ant. Lect.* Bartholus lib. ix. c. x. aliter locum hunc explicat.

25 *Omniaque ingrato largibar munera somno,* &c.] Ex Catullo emendandum censeo, hoc modo: *Omnia quæ ingrato,* &c. qui eodem hemistichio in Epigrammatibus usus; exempli causa: 'Omnia quæ ingratis perierunt credita menti.' *Dousa P.*

31 *Donec diversas*] Lege *divisos*: hoc est, fissas. Sic infra *diversas* legebatur in manuscripto, pro *divisos*: 'Possum ego divisos iterum conjungere amantes.' Itaque alterum pro altero facile commutatur, ut non raro in Manilio. *Scal.*

Donec diversas] Male Scaliger de conjectura supposuit *divisas*, cum legendum sit *diversas*. Intelligit enim, quæ cubanti Cynthia erant diversæ. Sic ut per eas intrans lumen oculos ejus feriret. *Gronovius ad Senecam lib. 2. de Ira C. 28.*

32 *Luna* &c.] Sic etiam lib. ii. 'Phœbe, moraturæ contrahe lucis iter.' *Dousa P.*

Moraturis luminibus] Nove dictum, pro, quæ morari et resistere debu-

rant; et amatorie loquitur. Sic futurum signif. habebit præter. plusq. perf. nec dissimiliter 'pariendo' accipi videtur apud Gellium lib. 5. cap. 19. *Livineius*.

33 *Compositos*] Clausos. Translatum a mortuis, qui componi dicuntur, ut fusc docet Kirchmannus.

34 *Sic ait*] Liber vetus *Hic ait*: ut sit *Hic* pro, *Tunc*. Muret.

Fixa] Malim reponi *nixa*. Virgilius: 'Ter sese attollens cubitoque innixa levavit.' Idem Propertius paulo ante hac ipsa Elegia: 'Non certis nixa caput manibus.' *N. Heinsius ad Metam. l. 7. vers. 344*. Passer. a Virgilio, Ovidio, Petronio, Homero, ipso denique Propertio vers. 8. 'Non certis nixa caput manibus,' et hic legendum judicat *nixa*. Sed Propertio, pnto, fas erat variare orationem. Deinde 'figere' eleganter hic est *ἐπιθεῖν*. Heliodorus lib. 1. et lib. 5. Gebhard.

36 *Alterius clausis expulsi*] Liber noster, *retulit*: nimirum, quia *repulsi* scripserat Poëta, ita reponere. Scal.

44 *Externo in amore*] *Hesterno* legendum suspicor, ut hoc sentiat, quæstam se hesternæ nocte emanasse, neque ad amoris officium præsto fuisse, quæ enim moræ et emanationes crebræ sint. 'Sæpe moras' dixit ut 'olim amicitias' Catul. et 'semper lenitas' Terent. *Livius*.

46 *Ultima cura meis*] Opinor a manu Propertii esse *ultima meta meis*. Quomodo Ovidius Amor. 3. 'Raditur hæc elegis ultima meta meis.' Et ipse Propertius lib. 4. Eleg. 2. 'Hæc spatii ultima meta meis.' *N. Heinsius ad Ov. l. Fast. vers. 287*.

ELEGIA IV.

1 *Basse*] Bassi et Ovidius meminit: 'Bassus pede clarus iambo,' ut legit Heinsius ad illum locum. Ger. Joh. Vossius Tract. de Poëtis Latinis legit *Battus*.

4 *Ducere servitio*] Scriptus Cod.

V. C. Francisci Modii et P. Livineii, pro *ducere*, *vivere* habebat. Quod dammare mihi religio sit, qui sciam 'vitam vivere,' 'servitutem servire,' 'noxam nocere,' et hæc talia tralattia esse apud Latinos. Sed et 'navem navigare' dixit Ulpianus in l. 1. ff. 'Nautæ Caup. Stabul.' *Doussæ F.*

Servitio] Quicunque amori succumbunt, servi et addicti sunt, *δουλοῖ*. Aristæmetus lib. 11. Epist. 11. 'Ὅς ἄχρῃ ἂν ἐμοῦ δεσπόσῃν θέλοις, βουλευθείης δὲ μέχρι πάντος, ἐρωτικὸς σοι διατελέσῃ θεράπων. Ideo apud Achillem Tatium amica *δεσπότις τῆς ψυχῆς* appellatur. Gebhard.

6 *Spartanam referas*] Repone auctore libro scripto *Spartanæ Hermionæ*. Licet laudibus referas formam Antiope et Hermionæ. Scal.

11 *Hæc sed forma mei par est extrema furoris*] Sic in eandem sententiam libro secundo: 'Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit.' *Idem*.

Hæc sed forma mei pars est extrema furoris] Hoc vult: Hæc forma me ad extremum, ultimum, omnium gravissimum furorem redigit quidem: multis tamen majoribus cum animi tum corporis dotibus a natura Cynthia mea cumulata est: quas disticho proximo narrat, et per 'multis decus artibus' intelligit laudes et gloriam partam ex artibus *canendi*, lib. 1. Eleg. 11. vers. xxvii. *loquendi*, lib. 1. Eleg. 11. vers. xxxi. *pangendi* Carminis, lib. 11. Eleg. 111. vers. xix. ibidem Eleg. xxvi. vers. xxvi. *texendi*, lib. 111. Eleg. vi. vers. xvi. *cantandi* lib. 11. Eleg. 111. vers. xvii. *blandiendi* lib. 1. Eleg. xiii. vers. xxxi. Gebh.

Extrema pars furoris] I. e. minima amoris in illam mei causa. Sic Eleg. 11. lib. 1. 'Ecquis in extremo restat amore locus?' Et Petron. 'Lucernæ quoque humore defectæ tenuæ et extremum lumen spargebant.'

12 *Quibus perire juvat*] H. e. prop-

ter quæ illam pereò, sive amo. Perire seu amare aliquo, i. e. ob aliquid, phrasis nota, et cujus plura exempla apud Palmerium. *Scioppius Verisimil.* l. 5. 18.

13 *Et multis decus artibus*] Legendum censeo nullis decus artibus, h. e. forma nativa. Dixerat: Non tam eo nomine illam amo, quod pulchra sit et cum prisca heroinis contendenda: quam quod nativa est illius forma, et nulla arte parata. Sic Eleg. 2. 'naturæ decus' dixit nativam pulchritudinem: nam, quum arte multæ se pulchras reddere studeant, eadem Eleg. 2. 'artificem formæ' dixit; eas innuens, quæ creta candere se faciunt, quasi bonæ sint, non dico frangi, sed formæ, cujus exornandæ nonnullæ æquo plenius studiosæ. *Scioppius Verisimil.* l. 1. c. 18.

14 *Dicere veste libet*] Forte ducere. Dousa P. Quod superbe dicta a Nemesi vindicari putabantur, istam nimiam felicitatem suam sub veste narrantam ait, ne scilicet a Nemesi exaudiri possit. Cujus rei testimonium peti potest ab ipsemet Propertio lib. 2. Eleg. 21. *Scioppius Verisimil.* l. 1. cap. 18.

23 *Deferet*] Liber, *Differt*. Ita repone. *Scal.*

24 *Sacer, qualis ubique, lapis*] Apuleius Florid. 1. 'Religiosam moram viatori obicit lapis unguine delibutus.' Siculus Flaccus de Conditionalibus Agrorum: 'Cum terminos disponerent, ipsos quidem lapides in solidam terram collocabant proxime ea loca, quibus fossis factis defixuri eos erant, et unguento velaminibusque et coronis eos coronabant.' Hinc proverbialis sermo apud D. Clementem Alexandrinum lib. vii. Stromat. Οἱ αὐτοὶ δ' οὗτοι πῶν ξύλον καὶ πάντα λίθον, τὸ δὴ λεγόμενον, λιπαρὸν προσκυνοῦντες. Arnob. lib. 1. 'Quando conspexeram lubricatum lapidem et ex olivi unguine irrigatum.' Augustin. de Civ. Dei, lib. xvi. cap. xxxviii.

'Nec more Idololatricæ lapidem perfudit oleo Jacobus, velut faciens illum Deum; neque enim adoravit eundem lapidem, vel ei sacrificavit.' Unde notandum lapides hos, id est terminos, non simulacra e lapide, quod alii volunt, oleo ungi moris falsæ. Et ex his omnibus palam est Veterum superstitio, ut qui, qualibet in via temere oblatum sacrum aliquo modo esset, id venerarentur: sive ara, seu lapsi, seu stipes esset. *Colvius.*

Sacer lapsi] Solent viatores, si in itinere conspicati fuerint, aut truncum dolamine effigiatum, aut lapidem unguento delibutum, pro numinibus colere et adorare, ut Apuleius tradit in Floridis. *Livineius.*

25 *Non ulla gravius tentatur*] Hanc chriam Gnome Euripidis expressit: Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δέσναι' ἂν πείσχοι γυνή, 'Ἄνδρες δ' ἑμαρτάνουσιν' ἑμαρτάνει βίω. *Scal.*

Maneat sic semper adoro] Virgilius: 'In rupes, in saxa, volens vos Turnas adoro, Ferte ratem.' Ovidius: 'Hanc ego, me non ut defendere tentet, adoro.' Bassus autem iste est Iamborum scriptor. Ovidius: 'Ponticus heroo, Bassus quoque clarus iambis.' *Idem.*

ELEGIA V.

5 *Et miser vestigia ferre*] Proverbium est. Horatius: 'Et incedis per ignes Suppositos cineri doloso.' *Idem.*

Ignotos per ignes] Ignotos, quia ignota mala graviora sunt. Proverbialis autem hic sermo de tecto periculo, eoque maximo. Sub Soracte monte urbs Feronia, et Dea ejusdem nominis, cujus numine afflati per ignem incedebant nudis pedibus illæ. Virg. xi. Æn. [*Passer*. Malim 'ignotos ignes' esse κρυπτοὺς, quos Horatius reddidit 'suppositos cineri doloso.' Sic Euripides de Equo Durateo, κρυπτὸν ἀπὸ λήχων δόρυ. *Gebb.*

6 *Et bibere e tota toxica Thessalie*] Bibuntur plerunque venena. Expe-

ditissima omnibus veneficis per potum e medio tollendi ratio. Tacit. lib. XIII. cap. XVI. 'Innoxia adhuc ac præcalida et libata gustu potio traditur Britannico. Deinde, postquam fervore aspergebatur [*aspernabatur* in vulgg.], frigida in aqua affunditur venenum, quod et ita cunctos ejus artus pervasit, ut vox pariter et spiritus ejus raperentur.' Hoc scelertus ab scelerato didicit Cassandro Nero. Justinus lib. XII. cap. XIV. 'Philippus et Iolas, prægustare ac temperare potum regis soliti, in aqua frigida venenum habuerunt, quam prægnatatæ jam potioni supermiscerunt.' *Idem.*

7 *Non est illa vagis*] Vagæ puellæ, *εκαῖα*: contra Horatius 'devias.' At bonus Beroaldus vagas sumit pro variis et inconstantibus. *Scal.*

8 *Molliter irasci non solet*] Quomodo non solet, si nunquam adhuc expertus est? Incedere enim per ignotos ignes eum dixit, ut pote qui Cynthia amore tum primum incalescebat. Næ ille oscitabunde hæc legebat, quisquis hæc mutavit. Scriptura enim vetus habet *non sciet*. Quod explicatione non indiget. Facilis autem lapsus fuit, ut *e* in *o*, et *i* in *l* mutaretur. *Idem.*

9 *Quod si forte tuis*] Et hæc quoque non minore flagitio, quam illa, mutantur: quum liber scriptus habeat, *Aut si forte ausis non est contraria nostra*. Est *συγγράμμις*. Aut pone illam mihi pro te precanti victas manus dedisse. Manifestum enim Gallum æmulum fuisse Propertii, et tunc primum cæpisse Cynthia amare, ac orasse Propertium, ut sibi pararius et proxeneta esse vellet inter se et illam in amoribus novis. Id quod tota ex hac Elegia colligas licet, præsertim ex fine: 'Non impune illa rogata venit.' Precatorem enim sibi et rogatorem Propertium assumpserat. *Idem.*

10 *At tibi curarum millia quanta dabis*] Eodem modo dictum videtur quo

illud: 'Sexcenta tanta reddam, si vivo, tibi:' et sexcenta huic parissima in Plauto.

11 *Non tibi jam somnos, non illa relinquet ocellos*] Possumus vel interpretari: Quasi et somnos auferat, et oculos in somniis occupet, atque, quidquid quietis conceditur, turbulentum ac totum de amore. Plin. lib. VII. Ep. V. 'Inde est quod magnam partem noctium in imagine tua vigil exerceo.' Achilles Tatius lib. I. 'Ὅλος γὰρ μοι προσέειπεν ὁ ἔρως, καὶ αὐτὸν μὲν δίδκει τὸν ὕπνον τῶν ὁμμάτων πάντα λειτουργήσαντα φαντάζομαι. Infra lib. II. Eleg. 25. vers. ult. 'Cum satis una tuis insomniæ portet ocellis.' Curas atque insomniæ, quæ nostris impendimus, elegantissime vocat Enripides Snpplieib. vers. 1127. ἄνδρά τ' ὁμμάτων τέλη. Vel etiam, ut dicat, non solum somnium adimi, sed etiam oculos vigiliis lacrimisque corrumpi. Aristænetus lib. I. Ep. X. Ἀδερνὰ μόνον, οὐχ ὕπνον αἱ νύκτες ἐπὶ ἡμῶν τῶν μερικῶν. κλαίον γὰρ ἀλδομένοσ τὴν ἡμέραν, τὸ δάκρυον ἐταμείβετο ταῖς νυκτὶ. Hinc intellige locum Eleg. sequentis vers. XXIV. Vide Eleg. III. vers. XLII. lib. I. Gebhard. Huc pertinet illud libri IV. 'Illius arbitrio noctem incemque videbis; Gntta quoque ex oculis non nisi jussa cadet.' *Dousa P.*

12 *Cum tibi &c.*] Sic et Martialis: 'Esse pudor vetult fortia verba mihi.' *Idem.*

23 *Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti*] Hinc veteris prosapiæ ac multarum imaginum apparet fuisse Gallum, contra Suetonii sententiam, qui eum ex humili ad præfecturam Ægypti ab Augusto provectum autumat. *Dousa P.*

26 *Quam cito de tanto nomine rumor eris*] I. Fabula. Statius lib. I. Silv. Epithal. Stellæ et Violantillæ: quem vide. Quo quis major, eo conspectus peccatum ejus, citiusque Famæ pennis ubique differtur. Audiamus τὸν Ἀερὸν ἐν νεφέλαις, magnum Apollinis sacerdotem, Pyth. I. Εἴ τι καὶ φλαῦρον παραΐδουσι, μέγα τοι

φέρειν Πὰρ σθέν' πολλὰν ταμίαν ἔσσι·
 πολλοὶ μάρτυρες ἀμφοτέροις πιστοί. Nec
 interpretis contemnenda Politica:
 'Εὖν γὰρ τι καὶ ἐτελλέει παρὰ τοῦ λεχθέντος καὶ
 ὁμήρου, τοῦτο μέγα καὶ διὰ πάντων φέρε-
 ται· φησι δὲ μεγάλα εἶναι τὰ τῶν ἀρχόν-
 των ἐμαρτήματα, καὶ ἐτελλῆ τυγχάνει.
 Quia, ut refert Quintilianus Declam.
 III. 'quo ad altiores quisque hominum
 gradum extenditur, magis in exem-
 plum patet.' Gebh.

ELEGIA VI.

4 *Ulleriuaque domos vadere Memno-
 nias*] Sunt qui putent Thebas Ægypti-
 as significari, ubi Memnonis status
 dicebatur quotidie exorientem stre-
 pitu salutare auroram, quas et longis-
 sime ab Italia distare notum est. In
 alia tamen sum sententia, et puto
 Susa significari, quæ Memnonia urbs
 dicebatur, ut Herodotus lib. v. auctor
 est. Ex Ionia autem iter illuc trium
 erat mensium, ut ab eodem enumeratis
 sigillatim mansionibus et parasan-
 gis describitur: nosque ejus sequenti
 auctoritatem velut senatusconsulto
 ita se rem habere decernimus. Tur-
 nobus.

17 *Osculaque opposito dicat sibi*] Hoc
 est, exprobet vento sibi eripi oscula
 ab ipso. 'Opposito,' adverso, ut op-
 positi sunt vultus eorum nobis, qui-
 buscum expostulamur. In priorē edi-
 tione non bene hæc anequebamur.
Scal.

*Osculaque opposito dicat sibi debita
 vento*] Primus Scaliger odoratus est
 sententiam; nos eam plane conemur
 evolvere. 'Oscula,' inquit, 'cum a
 me peteret, fidem suam mihi obliga-
 vit, se apud me perpetuo mansurum:
 quo pignore fidei accepto, illi oscula
 mea et gaudia credidi. At, postquam
 ille abiit et me perjurus reliquit, ex-
 perta sum pignus illud fidei rem
 esse levissimam et ventum merum.'
Passerat.

19 *Secures*] Honores curules. Boz-
 hornius.

20 *Et vetera oblitis jura refer sociis*]

Redde antiquas leges fœderatis Cizy-
 cenis. Cizycenis præfuisse Tullum
 declarat Propertius lib. III. Eleg. 22.
 'Frigida tam multos placuit tibi Cizy-
 cus annos.' Mithridatico bello igit-
 ter cum Cizyceni libertatem meruis-
 sent, postea iis Augustus ob cives
 Romanos flagris cæcos libertatem
 ademit, sed mox restituit: Dio lib.
 LIV. et Strabo lib. XII. sua ætate libe-
 ram testatur Cizycum fuisse, quam-
 vis iterum illis Tiberius libertatem
 simili de causa ademisset. Cornel.
 lib. IV. Sæet. in Tiber. cap. XXXVII.
 Quare ἡ 'oblitis' pertinet ad Cizy-
 cenos, qui non meminerant se olim in
 ditione populi Romani fuisse; et, cum
 ob facinus, quod dixi, adempta esset
 illis libertas, missus cum imperio Tul-
 lus qui eos tegeret. *Idem.*

Jura refer sociis] Socios Cizycenos
 interpretantur. Sed, cum multi libri
referre sociis agnoscant, puto Propertium
 scripsisse *referre foris*. In foro
 enim jus dicebatur. *Heinsius ad l.
 Fast. vers. 287.*

21 *Nam tua non atas unquam servi-
 vit*] Mutatum ignoratione prisæ lec-
 tionis, quæ habebat *cessavit*, ut diserte
 extat in nostro. *Cessare amori*, ope-
 ram dare amori; infra: 'Nam tua
 non ætas unquam cessavit amori.'
 Horatius: 'Ad strepitum citharæ
 cessatum ducere curas; strepitum
 citharæ, cui cessatur, hoc est, cui
 vacatur. Ovidius IV. Fastorum: 'Lar-
 gaque provenit cessatis messis in ar-
 vis.' *Scal.*

21 *At tu seu molles*] L. hunc a Bero-
 aldo non intellectum declaravit Cœl.
 Rhodiginus Ant. Lect. IV. *Muret.*

ELEGIA VII.

1 *Dum tibi &c.*] Prope simile prin-
 cipium est Elegiæ Ovidii ad Macrum:
 'Carmen ad iratum dum tu perducis
 Achillem.' *Muret.*

Cadmae Thebæ] Bellorum omnium
 quæ inter Græcos prius temporibus
 fuere, si Trojanum excipias, celebra-

rimum semper habitum Thebanum illud, inter Œdipi filios, mirabili nescio magis, an miserabili exitu gestum, ante Christi natalem annis circiter 1236. ante primam Olympiadem 457. ante Urbem conditam 481. Historiam pete ex Diodori Siculi Hist. iv. lib. Pausan. in Bœotic. Seid. Statio, &c. *Bernart.*

Dicuntur, Pontice, Thebæ] Veteres scripti, *ducuntur*. Recte. Horat. 'Forte epos acer Ut Varius nemo ducit.' Hic Noster libro iv. 'Cæsaris in nomen ducuntur carmina.' Ducere carmen poëtae dicuntur, quoniam carmina componunt. Virgilius dicit Æneam; rectum est. Virgilius dicit Æneida: barbarum. Hic quoque Latinum esset dicere Thebas, non Thebaida. *Scal.*

Pontice] Propertius non dubitat eum cum Homero componere. Continuo enim subiungit: 'Atque, ita sim felix, primo contendis Homero.' Nec Thebanum modo bellum cecidisse, sed etiam amores, cognoscimus ex lib. ejusdem Eleg. ix. Ovidio etiam conjunctissimus fuit, ut ostendit istoc: 'Ponticus heroo, Battus quoque clarus Iambis, Dulcis convicius membra fuere mei.' *Vossius.*

5 *Nostros agitamur amores*] Sic 'Dionysia agitare' et 'convivia' apud Terentium, pro pergruere. 'Agitare custodiam' et 'vigilias' dixit Plantus, pro, custodire ac vigilare. 'Agitare vitam' pro, vivere, Sallustius. Ennius lib. x. Annal. 'Quetum vivebant homines, atque alvom agitabant.'

6 *Atque aliquid &c.*] Cato xxxix. R. R. 'Per imbrem in vallem querito, quid fieri possit.' *Dousa P.*

7 *Nec tantum ingenio, &c.*] Dolor impedit ac sufflammat ingenii impetum, ne illo uti possim, quantum velim. Similis omnino querela Sapphus apud Nasonem: 'Nunc vellem facunda forem: dolor artibus obstat, Ingeniumque meis substitit omne malis.' Aliter Plinius de Nonii Maximi scriptis lib. iv. Epist. xx. 'In quo [opere] tui ingenii simul dolorisque ve-

lis latissime vectus es: nam dolori sublimitatem et magnificentiam ingenium; ingenio vim et amaritudinem dolor addidit.' *Gebh.*

16 *Quod nolim nostros eviolasse*] Ita et liber noster. Sed magis placet, quod Beroaldus in suo legit, *evolasse*. Quod magis, quam, voluisse: imo potius ab evolvendo. Idque retinemus, ut dicitur 'Id volvere fata.' *Scal.*

Quod nolim nostros eviolasse Deos] *Nostros Deos*, Amores nostros interpretor, hoc est, amicum meum. Neque enim Propertius, qui furiosam emulationis, id est zelotypiæ, plenus erat, ita ut Jovem ipsum rivalem ferre gravaretur, (quod et ipsemet alibi de se fatetur,) Cynthiam credo suam a Pontico amari aut exerceri volebat. Eodem locutionis genere usus et Ovidius, ubi scribit: 'Et dicam: Nostros advehit illa Deos.' Nam et ibi de sola Corinna sua equo ligneo per vias cæreulas desubito sibi advecta commentatur secum. *Dousa P.*

Eviolasse] Beroaldus testatur, in antiquis libris partim *evolasse*, partim *te violasse* legi. Quorum scripturam ego quidem utramlibet huic vulgatae facile anteposuerim. Sed, quod Volscus admonet, Deos hic intelligi, non Venerem, et Cupidinem, sed poëtas ipsos: id, mea quidem sententia, tale est, ut, si fatuis et insulsis declarationibus præmium aliquod positum esset, id Volscus, hac una fretus, sine controversia, suo jure, Diis hominibusque plaudentibus, ablaturus fuisse videretur. *Muret.*

Eviolasse] Castigat hunc loc. Lipsius Var. lect. 3. cap. 3. cui assentior. *Te violasse* v. Livineius.

17 *Longe castra tibi*] Multa similia exempla collegit nobilissimus vir ingenii Nic. Heinsius ad Ov. Metam. l. 8. vers. 435.

Agmina septem] Scripsit eo nomine fabulam Æschylus *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις*. Nam ipsæ Thebæ *ἑπτάπολις*, erantque septem castra, et copiarum septem ducibus ad portas septem. *Passer.*

20 *Nec tibi subijciat*] 'Subijciat,' verbum scenicarum operarum: *δυνατοῦς*. *ὑποβάλλω* est, dictare alicui, monere: unde monitores, qui aliter Secundarii dicebantur: hoc est, *δυνατοῦς*. Glossæ, 'Secundarius, Subdiga: *ὑποκρίτης*.' Lege, *Subdiga*, qui secundo dicit: quanquam hoc vere non est monitor. In Phormione quoque ita accipiendum: 'Tum autem Geta monitor.' *Scal.*

Servus amor] Inepte etiam hæc iurant interpolatores. Nam *servus*, non *servus*, scripserat Propertius: ut cognoscimus ex libro calamo scripto. Quare servum amorem dixerit, non obscurum est ei, qui totam Elegiam legerit. *Scal.*

24 *Ardoris nostri magne poëta jaces*] Scribo, ut in veteri, *magne poëta vale*. Hoc enim præterrennes dicebant, 'Have, atque vale:' quod etiamnum in vetustis aliquot monumentis visitur in Italia et Narbone, ut:

LAGGE. FILI

BENE. QUIESCAS

MATER. TUA. ROGAT

TE. UT. ME. AD. TE

RECIPIAS. VALE

P. Q. XV.

Scal.

ELEGIA VIII.

1 *Tunc igitur*] Pro rei et argumenti diversitate in duas easque disjunctas Elegias videtur mihi hæc Elegia distinguenda: quam continenter legi volo ad hunc locum: 'Hic erit, hic jurata manet.' Ex hoc autem loco et in his ipsis versibus initium novæ Elegiæ et distinctæ a superiori illa faciendum existimo. Quod quidem et ordo et argumentum Propertii aperte indicant. Nam, cum illa Elegia, 'Tunc igitur demens?' de discessu Cynthiæ dolenter lamentaretur, quæ cum nescio quo Prætor in Illyriam, relicto Propertio, navigare volebat; nunc hæc Elegia, 'Hic erit, hic jurata manet,' mutata jam mente Cynthiæ, vehementer gaudet et exultat Poëta, se tantum precibus et

lacrymis apud Cynthiam valuisse, ut, cum magna ei et multa a prætoris illo promitterentur, distiterit tamen a navigatione, et Propertii amorem omnibus anteposuerit divitiis ejus et pollicitationibus. Absurdum autem et valde ineptum mea sententia fuerit, res tam diversas una et eadem elegia velle includere: iisdemque versibus et lamentari atque deplorare Cynthiæ discessum, et iterum gloriari atque exultare et mansionem ejus et protectionem omissa. *Lipsius.*

Tunc igitur] Cynthiam, cum quodam, qui ex prætoris in Illyriam proficiscebatur, ire meditantem, dehortatur, ne id faciat: mox, se ei, quod voluerat, persuasisse, iactatur: sed hunc prætoris ex Illyria reversum postea coluit Cynthia. Vide Elegiam quandam e lib. II. cujus principium est 'Prætor ab Illyricia.'

7 *Tu pedibus teneris positas sulcare pruinas*] In nostro liquide scriptum est *positas fulcire ruinas*. Ruinas vocat, ni fallor, ruentem cælo aquæ concretæ et navis stragem. Hoc enim exprimit belle Petronius: 'Ipse jam nubes ruptæ super arma cadebant, Et concreta gelu putri velat unda ruebat. Victa erat ingenti tellus nive.' Fulcire pro, calcare; *καταβῆναι* posnit elegantissimus scriptor Cor. Celsus libro septimo, ubi *κατὰ περὶ ἀπαρίας ἐπεὶ* agit: 'Quod ubi incidit, linamenta super non fulcienda, sed leviter tantum ponenda sunt.' Nam ibi plane fulcire est *τὸ πικρῶν*. Quanquam et simpliciter potest intelligi fulcire, sustinere: nam aptum est verbum ruinæ. Apparet igitur commentitiam esse receptam lectionem, ut ne addam, quod sulcandi verbum hic minime aptum, quicquid arguentur Grammatici. *Scal.*

10 *Et sit iners tardis navita Vergiliis*] Veget. lib. IV. cap. XXXIX. 'A Novembri autem mense crebris tempestatibus navigia conturbat Vergiliarum hyemalis occasus. Ex die igitur tertio Iduum Novembris usque

in diem sextum Iduum Martiarum maria claudantur,' &c. Quo tempore toto naves machinis in siccam subducebantur, eademque appetente vere in mare trahebantur, Horat. teste Od. iv. lib. 1. Item Hesiodus vetat post Vergiliarum occasum navigare, propterea quod eo tempore mare tempestatibus maximis concitatur: jubet autem naves in littus subducere, saxisque undique committere, ut ventorum vim facilius perferre possint. Isidorus lib. iii. cap. lxx. Plin. lib. ii. cap. xlvii.

Vergiliis] Quorum exortu aperiantur maria. *Muret.*

11 *Solvatur funis*] Festus: 'Primæsius dicitur palus, ad quem funis nauticus religatur, quem alii tonsillam dicunt.' Funis, quo religata navis erat, vel per otium solvebatur: quod Virgil. i. Georg. ait, 'a terra convellere funem:' vel rumpebatur aut incidebatur a properantibus. Virg. iii. *Æn.* 'Fugite atque ab littore funem Rumpite.' Et iv. *Æn.* 'Strictoque ferit retinacula ferro.' Cum vero excensionem faciebant nautæ, funem illum jaciebant in littus, deinde alligabant navim: idque supare copias dixit Attius Phœnissis apud Nonium: 'Abtorque proram ac supa tortas copulas.' Funem illum, quo religata navis, oram vocant, unde 'solvere oram' Livio et Fabio in Epist. ad Triphonem Bibliopolam ante libros. *Passer.*

12 *Neve inimica meas*] Neve cogar pro te navigante facere, quæ tamen adversos et resistentes ventos nihil moveant.

13 *Atque ego non videam*] Atque utinam non videam tales ventos, quales imprecor tibi, residere, atque detumescere mare, quum solves ratem ab hoc litore. Desidere venti dicuntur, quum ponunt flatum, quum flaccoscent, ut loquitur Pacuvius Chryse. Nam hæc omnia perperam vulgo accipiebantur.

15 *Et me defixum vacua patiaris*

arena] Hæc corrupta sunt non leviter ab imperitis correctoribus: quod tamen puto accidisse propter transpositionem, quæ hic commissæ est; quæ etiam eodem modo erat in nostro manuscripto. Primum igitur in eo libro ita legitur hic versus: *Et me defixum vacua patiaris in ora.* Deinde animadvertimus nostrorum patrum ætate hæc corrupta fuisse propter illam, quam dixi, transpositionem. Nam distichon illud, 'Et me defixum' præcedere debet illud, 'Atque ego non videam.' Ita igitur et reponenda sunt et interpungenda: *Ne tibi Turrhena solvatur funis arena, Neve inimica meas elevet aura preces: Et me defixum vacua patiaris in ora Crudelem infecta sæpe vocare manu. Atque ego non videam tales subsidere ventos, Quum tibi profectas auferet unda rates.* Igitur, *vacua patiaris in ora*, scilicet aura. Ne aura elevet meas preces, neve patiaris me in vacua ora te crudelem vocare. *Seal.*

Vacua patiaris arena] Alii libri, lique veteres: *Vacua patietur in ora*: ut verbum patietur referamus ad undam ipsam: quod mihi quidem paulo magis arridet: nam illud alterum non satis intelligendo consequi possum.

16 *Crudelem infecta*] De Cynthia intelligo, et infecta lego: q. d. crudelem et sanguinariam. Nam 'Mentiri noctem, promissis ducere amantem, Hoc est infectas sanguine habere manus,' Eleg. 17. lib. 2. *Livianus.*

19 *Ut te felici vertam per carula*] Hæc quoque non diu est, quum contaminata sunt. Habebat enim prisca lectio: *Ut te felici prævecta Ceraunia vemo accipiat placidis Oricos æquoribus.* Vocativus pro alio quovis casu, quum aliquem alloquimur. De quo in Ausonium satis diximus, ut: 'Stemmate quod Tusco ramum millesime ducis,' &c. Alibi idem est, 'Sic mihi te referas levis,' hoc est, levem. Lucillius: 'His te versibus interea contentus teneto.' Hic nominativo usus est pro accusativo. Apollinaris

Anthologia II. Εἰς Δολίους: Μέχρι
 τίνος; Πολύωστε κενὴς παρῶντε τραπέζης,
 ἄλγους κερματίους ψευδόμενος' ἄλλοις;
 Ψευδόμενε ἀντὶ τοῦ, ψευδόμενος. Scal.

20 Oricos] Portus Epiri. Hecateus apud Steph. Μετὰ δὲ Βουθραῖος πόλις, μετὰ δὲ Ὀρικὸς λιμὴν. Muret.

21 Nam me non ulla poterunt] Pro *toda* vetus scriptura habet *de te*, et pro *limine*, *lumine*. Quod nos ita legimus: Nam me non ulla poterunt corrumpere, *de te* Quia ego, *vita*, tuo *lumine* acerba querar. Nullarum unquam mulierum amor me poterit flectere, quin ego ea querar de te, quæ tibi acerba futura sunt. Nam lumen tuum, hoc est, te ipsam: tuo lumine acerba, tibi acerba: *lumine*, pro, *lumini*: ut alibi 'ore' pro, *ori*: 'funere' pro, *funeri*. Ut supra 'nostræ gratissima vitæ': hoc est, nobis. Supervacuum mihi videtur dicere eum in *limine* amicæ queri, quum hoc non sentiat, sed ubique de ejus perfidia se conqueri paratum esse. *Toda* autem, quod hic legebatur, nullum hic locum habet. Nam non conjugia intelligit, sed quemvis novum amorem. *Verba queri* non est Latinum. Unus quisque, quod magis placuerit, sequatur. Scal.

Nam me non ulla] Scaliger, cum in libro veteri pro *toda* reperisset *de te*, pro *limine* vero *lumine*, sic legere nos docuit: *de te* Quia ego, *vita*, tuo *lumine* acerba querar. Quam summi viri emendationem, ut libenter amplector, sic ab explicatione non nihil abeo. Puto enim tuo *lumine* acerba dicta, sicut ob ea, quæ inviti spectamus, oculi nobis dolere vulgato proverbio feruntur. Nisi si legendum fortassis eat: Quia ego, *vita*, meo *lumine* acerba querar: *de te* meo *lumine*, i. e. amica mea. Siquidem vesanientes illi amatorculi amasias suas lucem, lumen, et vitam vocare solent. Scioptius Verisimil. l. 2. c. 6. Malim equidem, si fas post magnos illos Criticos, *lumine* vera querar. Vera pro, *justa*. Qui

et 'falsa' dixit sensa eodem Hb. III. Eleg. 24. Passeratins edebat *verba* querar. Scottus Observ. l. 2. c. 7. Quod idem monuit Livineius. Corruptum *de te* valde friget. Opinor scribendos illos versus: Nam me non ulla poterunt corrumpere formæ, Quia ego, *vita*, tuo *limine* acerba querar. N. Heinsius ad Ov. l. Fast. vers. 287.

23 Nec me deficiet] Nec me deficiet rogitare, ὅς παύσεται κινδυνεύων. Eadem figura alibi: 'Et mihi non desunt turpes pendere corollæ:' ὅς παύσεται στέφανος ἀναστρέφοντος. De hoc infra amplius. Scal.

25 Et dicam, Atracis] Pro Atracis, Autaricis: et pro Eleis, Issaris dubitabundus reponebat Beroaldus: quod tamen non tanquam a dubitante, sed ut a jurato dictum esset, omnes editiones admiserunt. Quia mentio fit Illyrii, propterea putavit hic gentes Illyricas substituendas esse. Atqui proconsul iste non proficiscebatur in Illyrium: neque enim navem solvisset ab Ostiensis portu, sed a Brundisino. Ab Ostia enim manifeste solvit, quum ipse dicat: 'Ne tibi Turrhena solvatur fanis arena.' Proficiscebatur autem in Achaiam; quod ipse postea his verbis declarat: 'Illa vel angusto mecum requiescere lecto, Et quocunque modo maluit esse mea, Quam sibi dotatæ regnum vetus Hippodamiæ, Et quas Elis opes antepararat equis.' Quia igitur Acroco-raunia, quæ sunt in finibus Illyrii, ad Epirum usque, prætervohi necesse habebat, propterea tractus Illyrici meminit: et alibi, 'Dic alias iterum naviget Illyrias.' Quum igitur illam ad portum usque Oricum provehi optat, quid opus hic populis Illyrii? Sed, ut jam dixi, prætor aut proconsul ille in Achaiam proficiscebatur. Itaque Atracis sunt populi Ætolia, quos Atracas Plinius vocat, ab Atracæ fluvio, qui Ionio confunditur. Ab eo sunt initia Achaiæ. Itaque, quum Catullus ait, Smyrnam Cinnæ

Atracis ostia penetraturam, innuit eam in Græciam perventuram, ut hominum Græcorum quoque manibus teratur. Quare male censet Beroaldus hic *Autaricis* pro *Atracis* reponendum: ut pari errore *Issæis*, pro *Eleis*. Nam ad Eleos et Peloponesum ibat proconaul. Videtur enim manifesto Achaia provincia illi obtigisse. *Scal.*

Autaricis] *Antarici* et *Hyllæi*, populi Illyriæ. *Muret.*

27 *Hic erit, hic jurata manet*] Repone ex veteris scripturæ fide: *Hic erit hic: jurata mea est: rumpantur iniqui.*

32 *Sine me dulcia regna negat*] *Canternus ditia mavult*, et τὸ 'negat' interpretatur, recusat. Prompte quidem ille; cæterum mihi plus satisfacit *dulcia*: ut sit sensus: *Cynthia sine me negat dulcia regna*, scilicet esse *dulcia*, aut placere sibi: quomodo et *Tibull.* lib. III. 'Nec me regna juvent,' &c. *Dousa P.*

43 *Contingere sidera plantis*] *Mallem palmis.* Nam proverbium erat: *Digito cælum tangere.* *Scal.*

Contingere sidera plantis] Hujus quidem versus lectio recte habere videtur, invitis *Lipsio* et *Scaligero*, (nec non *Scotto* *Observ.* l. 2. c. 7. et *Livineio*) qui *palmis* contra veterum librorum fidem reponunt: quod sit proverbium, *Digito cælum tangere.* *Propertius*, quod amica potitus fuerit, triumphans, venustatem suam immortalitati et *Deorum* vitæ æquare dicit; quasi ipse tam beatus ut in cælum et *Deorum* numerum relatus videri possit, ubi, ut ait *Catullus*, *stellas nocte premunt vestigia Divum.* Recte dico pede terram ab eo contingi, qui terræ inambulat. *Scioppius Verisimil.* l. 1. c. 6.

ELEGIA IX.

4 *Et tibi nunc quævis imperat emta modo*] Non quævis sane: nam unam tantum deperibat. Sed bene vetus

scriptura, *quævis*, non *quævis*. *Scal.*

11 *Mimnermi*] *Paullo* ante *Solonem*, ac *Solonis* vincula temporibus, claruit *Mimnermus Colophobius*, vel *Smyrnæus*. *Elegiacis* *Poëtis* accenset *Censorinus* in *Fragmento*, cap. IX. Apud *Pausaniam* quoque in *Bæoticiæ* legas elegiaco versu tradidisse pugnam *Smyrnæorum* contra *Gygen* et *Lydos*. Etiam 'Ερωτὰ scriptis indicat illud *Propertii*; 'Plus in amore valet *Mimnermi* versus *Homero*.' *Su-*persunt hodieque ejus versus, adversus *Solonis* sententiam annum septuagesimum homini supremum statu-entis. Nam ille octogesimo potius fatalem arbitrabatur. *Voss.*

16 *Medio flumine quæris aquam*] 'Εν θαλάσση ζητεῖς ὕδωρ; id est, 'In mari quæris aquam.' Ibi quæris: quasi difficile inventu, ubi nihil aliud occurrat. *Martial.* si memini, 'Per mare quæris aquam,' inquit. *Erasmus.*
20 *Inferna vincula nosse rotæ*] Intelligit *Ixionis* supplicium et cruciatus ad rotam adstricti: de quo *Virgil.* lib. III. *Georg.* Ubi *Servius*.

25 *Nec te decipiat*] Tanquam adhuc rudem. Eleganter *Aristænetus* rudes et tyrones in amoribus προχειρότερον ait ελεῖν ἢ λίκος λυπαρὰν ἔρνα καθεύδουσιν. *Gebh.*

Nec te decipiat &c.] Hoc videtur velle: Si putas, minus te ancilla tua arsurum, (sic *Eleg.* 24. lib. 2. 'Et se plus uni si qua parare potest') eo quod illa semper parata sit facere quod dictat distenta libido, et illa promptitudo satietatem tibi allatura videtur, erras. Quæ enim tua est et quis in ædibus versatur cotidie, acrius amari solet; ab ea enim nec oculos avertere nec dormire, nec alio nomine sive alia causa, quam propter amorem, vigilare poteris. 'Cedat' pro, concedat, recte interpretatur *Lipsius*. Amor non concedit ut alio nomine vigiles. Sic *Eleg.* 5. lib. 1. 'de nomine,' h. e. ideo, sicut 'eo nomine'

pro ea re. *Scioptius Verisimil. lib. 2. c. 6.*

28 *Alio nomine*] Alterius puellæ. *Περὶ φραστικῆς*, pro altera puella: ut Eurip. Oreste, 1045. Ὁ ποθεὺν ἡδιστὸν τ' ἔχων τῆς οἷς ἀδελφῆς ἔνομα. Ovid. Epist. Phyllidis ad Demoph. 'Quæ tibi subjeci latissima regna Lycurgi, Nomine fœmineo non satis apta regi.' *Liviu.*

29 *Qui non ante patet, donec manus attigit ossa*] Beroaldus censet dictum, amorem non ante patere, donec intra medullas intraverit. At ego quæro, quid faciemus illo 'mannus?' Nam si dixisset, *Qui non ante patet, donec attigit ossa*, hoc aliquid esset. Præterea verbum 'attigit' non pertinet huc cum illa significatione. Nam simplici potius usus esset, *tetigit*: ut: 'Quem tetigit jactu certus ad ossa Deus.' Quid quod hoc non vult poëta? non enim nunc tempus nec locus est huic sententiæ. Mens hujus loci hæc est, non quam olim hariolabamur: Amor non ante patet, quam emaciato corpore ossa cutem ipsam pene pertundant, ut ipsa manu tangi possint. *Scal.*

Qui non ante patet, donec manus attigit ossa] 'Attigit' pro, attigat, seu attingat, positum opinor. Futurum antiquum. Sic Horat. 'Edit cicentis allium nocentius,' pro, Edat. *Dousa P.*

Donec manus attigit ossa] Passerat. 'Manu tangere is dicitur, qui arcu et sagitta vulnerat; quod paullo ante: 'arcum sentire medullis.' Qui non ante manifestus est, quo usque ad ipsas medullas arcus et sagitta manu Cupidinis emissa pervenerit.' Quæ valde coacta ac parum vera sunt. Aliud est 'manu tangere;' aliter dixit Propertius 'mannus attigit ossa.' Quod si dixisset, *arcus attigit ossa*: locum sibi posset statuere cum sua interpretatione Passeratius. Deinde huc non pertinet illud 'arcum sentire medullis;' hoc cum eo contendendum

Delphi. et Var. Clus.

erat, quod dixit Eleg. VII. vers. xv. 'Certo puer hic concusserit arcu.' Quidam Græcus magister dixit, κατὰ ψυχῆς ἐπιστρατεύεσθαι τῷ ἐρωτικῷ τότῳ; idem κατὰ τινος ἐπιστρατεύεσθαι τοῖς ἐρωτικαῖς βέλεσι. Expono igitur cum Scaligero: Rudis amorem in se amorem inisse, donec admoverit manus, et manifestissime deprehenderit ossa ac pellem se esse, marcuisse se, ac contabuisse misera macritudine. Alludit autem simul ad Græcorum Proverbium: Ὅπου τις ἀλγεί, κείσε καὶ χεῖρ' ἔχει. Nec non pertinet huc Græcus Senarius: Νοῦς ἐμμέρμνος, οἷς βιβρώσκων ὀντέα. Pergo: Verbum 'attingere' non ceperunt. Non hic ad vulgi stateram expendendum est. Modo enim abstruso et Græcis familiari pro αὐθόρνησθαι traduxit Callimachus noster. Sic Græci ἀπτεσθαι pro αὐθόρνησθαι usurpant. Euripidis Hecub. vers. 675. Lucillius lib. vi. 'Neque prius quam venas hominis tetigit ac præcordia.' *Liviu.*

34 *Sape in amore levat*] Scriptus liber, *juvat*. Quod melius est. *Scal.*

ELEGIA X.

1 *O jucunda quies*] Gallus, cum puella, cujus recenti amore inarserat, nocte quadam collinsurus, arbitrum deliciis suis primisque cum ea velitationibus adhibuerat Propertium. Quo e spectaculo tantam se voluptatem hausisse dicit, vix ut, quamvis multa jam nocte, abstrahi posset; utque nunc quoque in illius noctis memoria jucundissime acquiescat. Ergo, ut præmium amico aliquod persolvat, desert ei operam suam ad multa amantibus utilia, quorum se peritum esse proficitur. Ad extremum etiam ei aliquot conservandi amoris præcepta tradit. *Muret.*

Primo cum testis Amoris] Invicem amantes initiatos sacris Cupidinis assumunt. Melitte, quod audacious

Propert.

3 C

Veneris mysteria proloquatur, nihil pudoris et honesti rationem ducens, satisfacere se credit hac excusatione, quod ad initiatum hæc dicat: lib. v. Achil. Tatii; *Εἰ δέ τι σοι προπετὴς ἰδραυνόμην, σὺ γάρ γε φιλάταις ἔρως ἀνιχνῶν καὶ μαίνεται. δαχμονοῦσα οἶδα, ἀλλ' οὐκ αἰσχύνομαι τὰ τοῦ ἔρωτος ἐξαγορεύουσα μυστήρια. πρὸς ἄνδρα λαλῶ μεμνημένον.* Gebh.

2 *Adfueram vestris concius in lacrimis*] Propertiana loquutio, 'concius in lacrimis,' imo archaica. Alibi: 'Surget et invitis spiritus in lacrimis.' Item: 'Tantus in erepto surgit amore dolor.' Catullus: 'In mala Deditus vir adultera.' Scal.

Vestris concius in lacrymis] Non desunt, qui legend. putent *Adfueram* v. c. *inlecebris*. Lacrymarum tamen, ead. in re narranda, inf. quoque mentio est: 'Vidi ego te toto vinctum languescere collo, Et flere injectis, Galle, diu manibus.' Muret.

5 *Cum te complexa*] Ita videtur dixisse 'complexa puella,' ut 'Expertæ metuens jurgia sævitæ.' Utrunq.que autem etiam Ciceronis exemplo confirmari potest: pro Sex. Roscio: 'Scelestum, Dii immortales, ac nefarium facinus, atque ejusmodi, quo uno maleficia ac scelera omnia complexa esse videantur.' Id. pro Balbo: 'Cujus igitur audita virtus dubitationi locum non daret, hujus præsens, experta, atque perspecta obrectatorum voce lædetur?' Atque in his loquendi generibus nimium religiosi sunt quidam nostri temporis homines: ita ut interdum etiam Veterum scripta corrumpere audeant: sicubi illi contra eam, quæ nunc est, consuetudinem aliquid dixisse videantur. Quale est, quod designarunt in ipso principio elegantissimi libelli, quem scripsit Q. Cicero de Petitione Consulatus. Id enim cum ita legeretur in omnibus ad unum antiquis libris: 'Etsi tibi omnia suppetunt,

quæ consequi ingenio, aut usu, aut diligentia possunt:' inculcata est ab istis vox *homines*: 'ne illud consequi παθητικῶς, ut erat, positum videretur. Atqui, si librorum consensio, quam nemo nunquam sapiens contemnendam putavit, nihil istos movebat; recordari certe eos par fuit, assequendi verbum eod. illo modo usurpatum esse a M. Tullio: cujus hæc sunt e lib. 2. Accusationis: 'Ac, ne forte ea, quæ remota de medio atque erepta vobis sunt, omnia ita condita fuisse, atque ita abdite latuisse videantur, ut hac diligentia, quam ego a me expectari maxime puto, nihil horum investigari, nihil assequi potuerit,' &c. Muret.

6 *Vidimus in longam ducere verba moram*] Alia lectio est in scripto: *Quum te complexa morientem, Galle, puella, Vidimus et longa ducere verba mori.* Quæ non aspernanda sunt. Scal.

Longa ducere verba mora] Verbosa gaudet Venus loquella, amanteque amantes colloquiis arcescitis tempus terere. Petronius: 'Quumque diu mecum esset locuta, et me accessito sermone lassasset.' Achilles Tatius lib. 11. 'Ὅς περιέπλεον λόγους ἐκ λήγας, τὸ ἀντόματόν μοι συνήρρησε: lib. 1v. Περιπλοκὰς ἔχτει λόγους.' Gebh.

7 *Quamvis labentes*] Dum causæ erant, eni discederem: quod et dormire cupiebam, et media jam nox erat: at utranque facile superabat ea, qua spectandis lusibus vestris perfundebar, voluptas. Muret.

8 *Et mediis cælo*] Ad medium cæli provectis. Id.

Luna rubet] Est ne ita dictum 'ruberet,' ut 'Vento rubet aures Phœbe?' Equidem nihil tale intelligend. putarim. Sed ne Volscus quidem accesserim, qui rubeacere ait Lunam, cum appropinquat dies. Mihi sane pallescere potius videtur. Opinor igitur, iceirco hoc verbo usum Poëtam, quod multi e veteribus ignea esse credebant corpora cælestia:

eamque opinionem poëtae fere insequuntur. Roder autem est ignitorum color. *Muret.*

Equis] Alii a mollis, alii a juvenis ejus bigas trahi aiunt.

20 *Quaque cavenda forent]* Interpolata ex veteri scriptura: Nam ita in libro nostro legitur: *Quaque querenda forent.* Lego, *Quaque verenda forent.* Nihil tamen de sententia deperit. *Seal.*

25 *Quando contemnitur]* Fuit tempus, cum vix putabam vocem *quando* hoc sensu a Veteribus acceptam legi. Legitur tamen, sed non saepe. Plant. 'Hæc urbs Epidamneus est, dum hæc agitur fabula. Quando alia agetur, aliud fiet oppidum.' Idem: 'Juventus nomen fecit Penicmo mihi: Ideo quis mensam, quando edo, detergeo.' *Muret.*

28 *Effecto bono]* Ita legitur: in quo enucleando an interpretum quispiam boni effectus compos evaserit, nescio, hactenus quidem. Ego certe postremam litteram in voce *effecto* inducendam opinor, versumque hoc modo rescribendum: *Hoc magis effectus saepe fruere bono.* Nam et infra libro quoque III. eandem usurpat phrasin, secum et cum animo suo de Tabulis amissis insolabiliter conquirens: 'Semper et effectus promerere bonos.' *Douss P.*

ELEGIA XI.

1 *Ecquid]* Profecta ad aquas Cynthia, atque illic desidente, metuit, ne ipse ex animo illius excidat, ne ve se alius quispiam in ejus amorem insinuet: quare eam, ut illa loca relinquet, hortatur. Ordo autem verborum, quod est paulo perturbatior, fefellit interpretes: eam igitur indicabo. Ecquid cura subit te, o Cynthia, cessantem mediis Balis abducere, i. e. abducendi, exigendi, noctes memores nostri? *Muret.*

3 *Et modo]* Exponit, quod antea dixerat, 'cessantem.' Ita, inquit,

ociosam et vacuam, ut totos dies mireris medo ac contempleris vicinum mare, aliud præterea nihil negotii habes. Sed, quod illa maria Epiro, id enim Thesproti regnum est, subdita esse dicit; equidem, id quomodo accipiend. sit, non assequor: nam neque ea, quæ a Beroaldo et Volaco dicta sunt, placent; neque mihi quicquam, quod plane approbem, venit in mentem. *Muret.*

Thesproti] Pansalii lectio *te Protei* placet. Sanazarii apud Alex. ab Alexandro Genial. Dieb. dura *te Prochyta* non item probatur. Vide Turneb. II. cap. 1. *Tesproti* Vat. Lege *Sili* versus lib. 7. 84. *Livia.*

4 *Proxima Misenis]* Non est dubium, quin ita interpolarent Grammatici, quum lepidia repetitio sit in nostro: *Et modo Thesproti mirantem subdita regno, Et modo Misenis æquora litoribus.* Intelligit duo maria, alterum Puteolis, alterum Misenis subjectum. Dion libro quadragesimo octavo: 'Ἐν τῇ Κόρυ τῇ Καμπανίδι χωρίον τι μεταξὺ Μισήνου καὶ Ποντιῶν ἀπορροεῖς ἔστιν. ὁρεσί τε γὰρ συμκροῖς καὶ ψαλοῖς πλὴν βραχέων περιεληπτὰ, καὶ ὀδύσσων τριπλὴν κοιλότηδι ἔχει. Deinceps ponit quæ sint ex ὀδύσσων. In medio mari erant Balæ, nempe prope Lucrinum. Quum igitur Cynthia esset Balis, sinistra Puteolos, quæ est ora Thesprotia, dextra Misenos habebat. In ora Cumarum, quæ Græcis colonis Abantum prætexta erat, sunt Puteoli: quam oram propterea vocat regnum Thesproti, quia Thesprotus nomen fecit Thesprotiæ Epiri: a qua Ambraciota Abantes profecti occuparunt eam oram, ubi fuerunt Cumæ, ut et mediocriter docti sciunt. Quid ergo est, quod hic tam facessit negotium doctissimis viris? Amabo, desinite, præclari in doctrina viri, amplius in re vel pene pueris nota hæsitare. Primum anam dubitandi dedit amœni vir ingenii Jacobus Sannazarus apud Miscel-

laneorum scriptorem Alexandrum de Alexandro Neapolitanum. Si miraris Thesprotiam dici, ubi Thesproti coloni sunt, quare non etiam miraris Franciam in Celtis, Langobardiam in Insubribus, Burgundiam in Maxima Sequanorum, Vasconiam in Novempopulania? At tandem rixarum modus esto. Quod igitur falsa sit et vitiosa vulgata lectio, apparet ex verbis Dionis, quæ supra adduximus. Nam idem sinus non est subjectus Thesprotiæ Cumarum, qui et Misenis, sed inter hunc et illum est Baianus. Quare hic error erat et ἀξυρροπαφολα. *Scal.*

5 *Nostrī cura subit memores abducere*] *Abducere noctes* pro, abnoctare, dici Latine, non mihi persuadeo. Sed neque multo sincerior est scriptura nostra, *adducere*. *Lego, ah ducere*: perspicue verum. *Idem.*

8 *Sustulit e nostrī*] Nam in caussa erit, ne amplius celebrem te carminibus meis. *Idem.*

E nostris carminibus] A lectione meorum carminum, quæ tuam mei memoriam confirmarent. Erat autem erudita hæc puella, ut multis e locis intelligimus, mirificeque versibus Propertii capiebat. Unde est illud: 'Nam, mea cum recitat, dicit, se odisse beatos. Carmina tam sancte nulla puella colit.' *Muret.*

9 *Atque utinam*] Utinam potius aut navigando aut natitando ocium fallas, quam aures alienis blanditiis præbeas. *Scal.*

Mage] Potius. *Muret.*

11 *Aut teneat*] Aut lympa, facilis cedere alternæ natitantis manui, teneat te in unda tenui clausam. *Idem.*

Tenui tentantis in unda] Noster liber et Commentarius Beroaldi, *Tentantis*: una litera plus lego, *Teutrantis*. Nam Teuthras est nomen Græcum, et aptum Græcæ coloniz. Præterea Silius Italicus, quum soleat fingere nomina a fluviis, Cumanum quendam vocat Teuthrantem, libro

undecimo: 'Personat Euboicæ Teuthras testudine Cymes Incola.' A Baiano igitur vicino fluviolo Teuthrantem Cumanum vocat. Quis dubitat esse aut fluviolum, aut Euripum, quum ipsemet Poëta id clare loqui videatur? *Scal.*

Natitantis] Alii *Tentantis*: et meras ineptias afferunt. Meus vet. lib. habet *natantis*: unde conjecturam feci legend. esse *natitantis*. *Muret.*

12 *Manu*] Antiquæ pro, manni: sic alibi: 'Nec mirum: cum sit Jove digna, et proxima Lædæ Et Lædæ partu.' Rorsusque alibi: 'Tantaleæ poterit tradere poma manu.' *Idem.*

20 *Attulerint nostrī*] Interpunctum unum perperam collocatum, et una littera mutata, sententiam huj. v. corrumpant: qui a nobis ex antiquis libr. integritati restitutus est. *Idem.*

21 *An mihi sit major*] In aliis libr. *An m. non major*: quo nihil ineptius. *Idem.*

ELEGIA XII.

1 *Quid mihi*] Accusabatur desidiæ ab aliquo amicorum, qui etiam desidiæ illius causam conferebat in amorem Cynthiæ: eo enim Propertium frangi, ac dissolutum effeci, et ab agendis rebus abduci. Respondet ipse, multum abesse, ut ita sit: Cynthiam enim non tantum corpore distractam a se, verum animo quoque abalienatam esse. Tum queritur, quod neque eam præsentem alloqui, neque ad ullam aliam amandam applicare animum possit. *Muret.*

2 *Quod faciat*] Hic versus varie legitur in vetustis libris: sunt, in quibus hoc modo: *Quod faciat nobis conecia Roma moram*: in aliis *Cynthia R. moram*. Ego autem suspiciebam ita legend. *Cynthia amore moram*. Hanc autem e vocum similitudine elegantiam consecutus est etiam in Eleg. quæ proxime sequitur: 'Certa et in nullo quæris amore moram.' *Idem.*

Moram] *Notam* Posth. i. e. nos trahat et differat, ut alibi: 'Nunc in

amore tuo cogor habere notam.' Idem placuit et Lipsio Var. Lect. 1. cap. 10. *Linicius*.

4 *Quantum Hypanis*] Ex opinione sua et amatorie loquitur. *Muret*.

Hypanis] Servius in illud iv. Georg. 'Saxosumque sonans Hypanis,' Ponti fluvium Hypanin esse, ait. Hypanin Herodotus ex Scythia venientem ait fluere ex magna palude, quæ Mater Hypanis dicitur. Vide Plin. lib. iv. cap. xii. Cic. iii. Tusc. et Aristot. v. de Nat. Anim. Apud eundem bestiolas (vermiculos Plinius vocat) nasci scribit, quæ unum modo diem vivant. Solinus principem esse ait annum Scythicorum, potui inutilem, ob amaritatem aquarum nescio cuius fonticuli in ipsum influentis. Vide omnino Salsasium variis in locis Pliniansarum Observationum ad Solin.

Hypanis] Duo sunt hoc nomine fluvii; unus in India, ad cuius ripam sunt formice, quæ effodiunt antrum; alter in Scythia. *Muret*.

Eridano] Non eruditis modo, quibus hæc omnia notissima sunt, sed neminem esse credo tam in literis hospitem, cui notum non sit Eridanum a Græcis dici, quem Latini Padum vocent. De hoc tamen fluvio, qui est, ubi sit, aut omnino sit, nec ne sit, mirum quantum inter se antiqui scriptores discrepent; aliis eum cum Pado eund. esse, aliis eund. cum Rhodano; aliis in Padum, aliis in Rhodanum influere; aliis in Venetia, aliis in Iberia, aliis etiam, quorum sunt Herodotus, et Strabo, nusquam omnino esse dicentibus. Pansanias Eridanos agnoscit duos, in Gallia unum, atterum in Attica. *Idem*.

10 *Lecta Prometheus dividit herba Jugæ*] Contenderim Poëtam significasse ex herba Pharmacum, quod Promotheum Apollonius Argonaut. iii. vocavit. Cuiusmodi porro foret ea, nec edocere quidem supersedit. Scribit autem natam primo ex crure ac sanie in terram stillante, dum Prometheus jecur aquila rostro lancinans

in Caucasio depascere. Ejus, inquit, flos prominet cubiti mensura, colore corycio, assimilis croco, caule gemino; radix sub terra caro videtur recens incisa; succum dicit nigricantem esse tanquam phagi. Nec vim item tacet: Si, inquit, Proserpinæ re divina noctu peracta, hoc corpus linias, ferro nullatenus obladi poteris: neque item ignis incendia sentire. Hæc nimirum ubi legisset Propertius, Carmini inseruit, cum medicamento eodem ita Cynthiæ mens in eum obduisset, ut nec igneus amoris afflatus persentiret, ac nullos Poëtæ æstus curaret. *Rhodiginus*.

Lecta Prometheus] Promethea juga Caucasum dicit: creditus est autem is quoque mons herbarum ad incantationes potentium ferax. Sen. Medea: 'Congerit in unum frugis infastæ mala, Quæcunque generat invius saxi Erix, Quæ fert opertis hieme perpetua jugis Sparsus cruore Caucasus Promethei.' Cælius autem Rhodiginus, dum in h. l. explicando nova quædam afferre vult, attulit non nova tantum, verum etiam aliena et absurda. *Muret*.

ELEGIA XIII.

1 *Tu quod sæpe soles*] Lætaberis, inquit, et quodam modo insultabis mihi, quod, distractus a Cynthia, amores amplius non exerceam. *Muret*.

6 *Certus et in nullo*] Bis repetenda negatio: in nullo amore certus, in nullo amore quæris moram. *Idem*.

Certus et in nullo quæris amore moram] Sic Eleg. xv. 'faciem quærere' dixit. Et lib. ii. Eleg. v. 'quærere prælia:' lib. iv. Eleg. iv. 'quærere somnia,' antique. Ita enim 'quærere auguria' Ennius apud Ciceronem lib. i. de Divinat. narravit, hoc versu, 'At Romulus pulcher in alto Quærit aves,' id est, augurium. *Linicius*.

7 *Perditus in quædam, &c.*] In usum ita loquebantur: egrum esse in aliqua,

pallidum esse, perditum esse, commotum esse. Terentius: 'Quid ego ejus tibi nunc faciem prædicem aut Laudem, Antipho? In hac commotus sum.' Nam 'commotus,' δ μωεὺς, δ παρὰ κινῶν, ut alibi, 'Ego te commotum reddam.' Sic 'commotus in aliqua,' δ μωεὺς ἐν τινί. Apud Ovidium, 'Deus arsit in illa.' Idem: 'Pallidus in Lyricæ sylvis errabat Orion: Pallidus in lenta Naiade Daphnis erat.' *Salmasius.*

8 *Et primo lapsus*] Lapsus ab illo constantiæ gradu, quem prius obtinebas. *Muret.*

Primo lapsus adire gradu] Accipio primas amoris partes seu lineas seu gradus, aspectum ac colloquium. Sic Terent. 'extrema linea amare' dixit. *Livin.*

Lapsus adire gradu] Legendum putabam *lapsus abire gradu*. Ut sit tractatio a gladiatoribus, quorum ex arte positura gradus dicitur; de quo videnda Lipsii Saturnalia. Quasi dicat: In decipiendis puellis et vulgiva illa venere tua, seu vagis (ut ait Seneca) ignibus lassus, incipis a pristina illa tua constantia discedere, et victas puellæ manus dedere. *Scioppius Verisimil.* l. 4. c. 6.

14 *Vidi ego*] Sup. 'O jucunda quies.' *Muret.*

17 *Optatis animam deponere verbis*] *Membris* legunt Scaliger et Dousa P. quia continue subjungit, 'Et quæ deinde meus celat, amice, pudor.'

Optatis animam deponere verbis] Alii non *verbis*, sed *membris* legunt, quibus assentior, maxime propter Pentametrum, quod sequitur: 'Et quæ deinde meus celat, amice, pudor.' Sic lib. II. 'Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita.' *Dousa P.*

Animam deponere verbis] Non dubitamus Propertium scripsisse: *Et cupere optatis animam deponere membris*. In libris scriptis mirum quoties *verba* et *membra* inter se commutant. *Scal.*

21 *Non sic Æmonio*] Fabula est ap. Homer. XI. Od. et ap. Lucian. in

Dial. Marinis: ac suspicari f. confidentior aliquis possit, Propertium h. l. ant memoria lapsum, ant nomen similitudine deceptum esse. Is enim Enipeus, cujus amore flagravat Tyro, non in Thessalia est, sed in Peloponneso. In Thessalia autem non Enipeus, sed Eniseus fluit, ab hoc aliis: ut cognoscitur ex octavo Strabonis lib. Ac ne quis f. Beroaldum secutus, putet ntrunque Enipeum dici, et Propertium, more poetis non inusitato, uni eorum tribuisse, quod esset alterius, ap. Strab. autem Eniseum pro Enipeo vitiose legi; sciat hoc ipsum discrimen Enipei et Enisei e Strab. annotatum esse ab Eustath. *Muret.*

23 *Nec sic caelestem*] Hercules in cælum receptus, Heben dixit uxorem: itaque ap. inferos, non Herculem ipsum, sed ejus tantum simulacrum Homericus Ulyssæa sibi visum esse ait: Τὸν δὲ μετ' εἰσενέσθαι βῆνη Ἡρακλῆϊ, Ἐβωλον αὐτὸς δὲ μετ' ἄθανάτοισι θεοῖσι τέρεται ἐν θαλάτῃ, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην, Παιῖα Διὸς μεγάλῃ, καὶ Ἥρῃ χρυσοπέδιλον. *Idem.*

Nec sic caelestem flagrans amor Herculis] 'Flagrare aliquam,' sicut 'ardere,' est, amare. 'Amor Herculis' i. e. Hercules. Tales enim periphrases Græcissantes apud Propertium sæpius occurrunt. Sic lib. 1. Eleg. 20. 'errorem Herculis' dixit: et Eleg. 4. lib. 8. 'quorum labores,' pro, qui laborantes. *Scioppius Verisimil.* l. 4. c. 6.

Flagrans amor] Ac serio quidem flagrans: neque ullus unquam amator verius ardere dictus est. *Muret.*

24 *Sensit in Cætæis*] Falsum. In Cætæis jugis arsit: in cælo duxit Heben uxorem. Legendum: *Sensit ab Cætæis*. Idem invenies apud alios poëtas. Nam ab Cætæis regis in cælum venit, ubi Heben accepit. *Scal.*

30 *Et Leda partu*] Pro, partu, antiquè. *Muret.*

Gratior una tribus] Leda ipsa, et Helena, et Clytemnestra: ut præclare exposuit Beroaldus.

31 *Ille sit Inachius et blandior*] Male hæc distinguuntur vulgo. Ita enim potius legenda: *Nec mirum, quum sit Jove digna, et proxima Leda, Et Leda partu: gratior una tribus Ille sit Inachius et blandior Heroinis. Tribus Inachius heroinis*, hoc est, Leda, Helena, et Clytemnestra. Nam male interpretas Beroaldus.

35 *Error*] Pro amore poetis passim, Plurima exempla collegit Nobilissimus Heinsius ad Ovid. Amor. l. 1. Eleg. 10. et Metam. lib. 10. vers. 342.

36 *Et quodcumque*] Ego quodcumque malum, ut significet Poëta: Utinam sit una hæc instar omnium: 'Et quasi pro multis millibus una tibi.' Sic Sappho Ovidiana ad Phaonem suum: 'Abstulit omne Phaon, quod vobis ante placebat; Improbe, multarum quod fuit, unus habes.' *Donna P.*

Et quodcumque voles una sit ista tibi] Martialis: 'Et quicquid voluit testa vocatur avus.' *Scal.*

ELEGIA XIV.

1 *Abjectus Tiberina molliter unda*] Elegans loquutionis ratio est: i. e. leviter, temere, atque sine arte projectus et quasi effuse jacens. Sic Dido apud Ovidium: 'Sic, ubi fata vocant, udis abjectus in herbis Ad vada Mæandri concinit albus olor.' *Donna P.*

3 *Et modo tam celeres, &c.*] Quod postremum nobis interpretatus est Ovidius lib. iv. Tristium, ubi scribit: 'Cantat et innitens limosæ pronus arenæ, Adverso tardam qui trahit amne ratem.' *Donna P.*

5 *Et nemus omne satas, &c.*] Hanc esse puto sententiam: Licet omne nemus silvas vertice ita intendat et superno augeat, ut cum altissimis Caucasii arboribus contendere velle videantur, quæ res tibi voluptatem non vulgarem conciliat, meus tamen in Cynthiam ardor longe majori jucunditati esse solet. Silvas pro arboribus posuit, et intendere pro augere, sicut

Lucretius lib. 6. de fulminis mobilitate: 'Quæ plagis intendant mobilitatem.' *Scioppius Verisimil. lib. 3. c. 4.* Pro *sulas* puto leg. *sacras*. Virgil. 'Atque arbuta sacrae Deficerent sylvæ.' *Livineius.*

ELEGIA XV.

1 *Sæpe ego multa tuæ levitatis jura timebam*] In ora nostri libri eadem manu adpositum erat, *levitatis dura*: quod verum est, et a nobis probatur. *Dura levitatis*, ut Horatius, 'per acuta belli.' *Scal.*

Sæpe ego multa] Queritur de perfidia Cynthiæ: quod, cum ipse in magnum discrimen adductus sit, illa nihil omnino de eo labore, neque quicquam remittat de pristino colendæ formæ studio: se tamen unquam illius amorem ex animo depositurum negat. Quod autem fuerit periculum, in quo tum constitutus erat Poëta, divinare fas non est; nisi [Ruhnken. monet hic scribend. *ne pro nisi*] illud quidem constat, urbem eum reliquisse, et mare descendisse. *Muret.*

5 *Et potes externos*] Lego *hesternos*. *Livineius*. Diu est quod scribendum vidi: *Et potes hesternis manibus componere crines*. Quam conjecturam confirmavit postea Neapolitanus codex satis vetustus, et alter qui penes me exstat. De externis et adscitis crinibus quæ dici possint scio: sed huic opprobrio hic locus non est. Potes, inquit, singulis diebus crines componere. 'Hesternis corollis' pari modo dixit lib. 2. Eleg. 34. pro heri plexis, ut recte illic restituit *Liprinus*: et 'hesternas lucernas' lib. 3. Eleg. 7. quæ vera illic scriptura. 'Hesternæ rosas' Ovid. lib. 3. Amor. Eleg. 7. pro heri carptis. *Heinsius ad Ovid. Artem lib. 3. vers. 154.*

6 *Longa faciem querere desidia*] Hoc est, *καλλωπίζεσθαι κατὰ τὸ ἰονακὴν ἔθος*, quæ morantur longius, dum se poliunt ac comunt. Cicero pro Milone:

'Milo autem, cum in Senatu fuisset eo die, quoad Senatus est dimissus, domum venit; calceos et vestimenta mutavit; paulisper, dum se uxor, ut sit, comparat, commoratus est.' Sed etiamdum speculum consulunt de facie. Aristænetus lib. i. Epist. xxv. *Πρῶτον μὲν ἦλθε περιεργότερον κοσμηθεῖσα καὶ στήθεσιν τὰς παρὰ τὸν ὄνυχον, καὶ πρὸς ἑσπερον, ὥς εἰκὲς, διαπλεξαμένη καὶ εὐθετίσασα τὰς κομὰς.* Ovid. lib. iv. Met. 'Nec tamen ante adiit, etsi properabat abire, Quam se composuit, quam circumspexit amictus, Et finxit vultum et meruit formosa videri.' Faciem vero quærere desidia non est, longa inertique mora speculum de forma interrogare: sed formam acquirere ac conciliare diu desidendo ac præbendo sese ornatricibus. Tibullus tardam vocat artem: lib. i. Eleg. viii. vers. xv. 'Illa placet, quamvis inculto venerit ore, Nec nitidum tarda compserit arte caput.' Aristænetus: *κὼν ἀκόσμητος ἦ, δι' ἀβρότητα τοῦ ἀβρότητος ἐστὶν.* Fabius formæ 'laborem' lib. viii. Proæmio. Gebh.

Sederat] Sedere solebant lugentes. Hesychius: *καθῆραι, πένθους ἡμέραι ἐπὶ τετελευτηκόσι.* Unde Turnebus de feriis denicalibus exponit illud ex Virgil. Æn. lib. ix. 'Luco tum forte parentis Pilumni Turnus sacra valle sedebat.' Idem de Luscinia lugente, iv. Georg. 'At illa Flet noctem, ramoque sedens miserabile carmen Integrat.' Cic. lib. ii. de Leg. 'Feriæ denicales residentur mortuis.' Homer. Odys. x. 'Ἐξόμενοι δὲ καταΐθι γάον, φίλοντό τε χαίτας. Sedentes autem illic gemebant, et comas vellebant. Pass. Vid. Kirchl.

15 *Alphesibæa*] Ita vocabant omnes elegantioris formæ puellas: quasi, quæ reperirent procos, qui ipsas boves darent dotis nomine. Eo enim pecore solitos uti antiquissimos in æstimandis rebus, nondum introducto usq. nummorum, indicat vel illud *τεθρῶλλημένον, ἐκατόμβοι ἐνεαβολών.* At

hic nomen proprium est. Historiam autem, quam hic tangit Propertius, diffinire exponit Paus. in Arcad. nisi quod ap. eum fratrum ab Alphesibæa interfectorum nulla mentio. *Muret.*

18 *Hypsipyle*] Ov. Epistolia, Papinius vi. Interpres Pindari in Nemea. *Muret.*

20 *Hospitio*] Ut servitium pro servo dicimus, sic 'hospitium' hic pro hospite accipimus. *Muret.*

21 *Evadne*] Hæc initio Janira dicebatur: sed, ut Alphesibæas vocatas diximus, quæ, propter pulchritudinem, reperirent magnam dotem; (uxores enim a viris, non, ut nunc, viros ab uxoribus, dotem accipere mos erat;) ita hæc Evadne dicta est, quod bene dotata esset a Capaneo conjugē: *Ἔδρα* enim vocabant nuptialia munera. Hanc Iphidia filiam fuisse, ait Interpres Pindari: et ob id Iphias ab Ovidio vocatur. Hygin. tamen Phylaci filiam faelt. *Muret.*

24 *Tu quoque*] Simile illud Juvenalis: 'Ut pueris placeas et declamatio fias.' *Douss P.*

25 *Revocare tuis perjuris verbis*] Genus satisfactionis erat apud Veteres jurare, NOLLE SE FACTUM. Sic apud Terent. Adelph. Act. ii. Sc. i. Sannio indignis modis acceptus ab Æschino: 'Tu quod te,' inquit, 'posterius PURGES, NOLLE HANC INJURIAM MIHI FACTAM ESSE; hujus non faciam: crede hoc, ego meum jus persequar: Novi ego ventra hæc: NOLLEM FACTUM: DABITUR JURJURANDUM ESSE TE INDIGNUM INJURIA HAC: cum ego indignis sim acceptus modis.' Hoc est ergo quod 'revocare' dicit Propertius. *Liviu.*

26 *Oblitos parce movere Deos*] I. e. Parce Deis oblitis incutere delicta tua. Deos oblitos et quasi veterne delictorum tuorum pressos cave excites. 'Movere' hic est, *κινεῖν*. Sic Græci: *κίνα καθέδουσιν μὴ κινεῖν*. Et qui obdormiverunt motu excitantur. Apollonius lib. i. *τὸν δ' ὄγε νε-*

κλιμένον μαλακοῖς ἐνὶ κόπῳ οἶον Κυήσας
δέγναι παρσυχᾶν. Gebhard.

27 *Audax ah!* Sic Horat: 'O doli-
tura mea multum virtute Neæra.'
Dona P.

28 *Si quid forte tibi durius inciderit]*
Prisca formula in vitanda mortis
mentionē; nam omnino a mortis
mentionē abhorrebant Veteres. Apud
Cæsar. Julium, lib. III. de B. C. 'Pom-
peius, Tueamini, inquit, castra et
defendite diligenter, siquid durius
acciderit.' Voce HUMANITUS etiam
persæpe hac in re utebantur. Ut
Ennius Ann. I. 'Sei quid me favit
HUMANITUS, ut teneatis.' Apol. Apol.
'Ne, si quid ei HUMANITUS accidisset,
nomen maritus in uxoris tabulis non
haberem.' Cic. Phillip. 'Si quid
mibi HUMANITUS accidisset.'

29 *Multa prius]* Nihil temere affir-
maverim: sed, si quis meam con-
jecturam antiquus liber adjuvet, liben-
ter pro multa legerim muta: ut signi-
ficet: Prius fore ut flumina tacita
et sine ullo strepitu labantur in
mare, quam ipse Cynthiam amare desi-
nat.

Labentur] Veteres libri *labantur*: et
melius convenit cum eo, quod sequi-
tur, 'dñxerit.'

33 *Quamve mihi viles isti videantur
ocelli, &c.]* Nonnunquam et per oculos
suos jurabant. Plaut. Menæch. Sc.
ult. 'Sultis PER OCULOS JURARE.'
Atque ita Amicæ, delitias facientes,
sæpe jurabant. Ovid. lib. II. Amor.
Eleg. XVI. 'At mihi te comitem JU-
RASUS usque futuram, PER ME, PER-
QUE OCULOS, sidera nostra, TUOS.'
Idem lib. III. Am. Eleg. II. 'PERQUE
SUOS illam nuper JURASSE recorder,
PERQUE MEOS OCULOS.' Noster hoc
loco: 'Quamve mihi viles isti vide-
antur OCELLI, PER quos sæpe mihi
credita perfidia est. Hoc TU JURA-
BAS, si QUID MENTITA FUISSES, Ut
tibi SUPPOSITIS EXCIDERENT MANI-
BUS.' Brisson.

ELEGIA XVI.

1 *Magnis olim patefacta triumphis]*
Fefellit ratio Beroaldum, qui trium-
phalem Portam hic intelligit; nam
'Janua' non dicitur porta. 'Janua,'
inquit Servius in I. Æneid. 'est pri-
mus domus ingressus; sic dicta, quia
Jano consecratum est omne princi-
pium.' Significari autem puto do-
minos illius Januæ triumphantes, et
redeuntes e Capitolio suas in ædes
sic invectos. *Passerat.*

6 *Pulsata manibus]* Non manibus
tantum, sed et saxis cædebatur Ja-
nuæ, et calcibus, et vectibus, et sa-
gittis, apud Plantum.

7 *Et mihi non desunt turpes pendere]*
'Desunt pendere.' Silius: 'Pascere
nec Pœnus pravum aut nutrire fa-
vorem Deerat.' Item: 'Nec densæ
trepidis absunt se involvere nubes.'
Item: 'Nec, quos vile genus despe-
ctaque lucis origo Fœdabat, sperare
sibi et deposcere primi Deerat im-
perium, et patriæ perennis habenas.'
Scal.

8 *Exclusi signa jacere faces]* Solent
amantes, cum totam noctem frustra
et non recepti dominæ foribus in-
vigilassent, extinctas et deficientes
faculas ad ostium abjicere; quas
dum vicini et præterentes mane
viderent, facile eo signo judicabant,
amatores eam noctem ibi insomnem
traduxisse, atque ita dominam, quæ
ædes eas haberet, non nimis hones-
tam et pudicam esse. Faces autem
et coronæ istæ, signa ebriorum. Plin-
tarch. in Pyrrho: Καὶ τοῦ δήμου κα-
θεζομένου, λαβὼν στέφανον τῶν ἐσθλῶν
καὶ λαμπρῶν, ὅσπερ οἱ μέθοντες. Con-
queritur igitur Janua, quam hoc loco
Propertius loquentem induxit, non
posse se pudorem dominæ suæ de-
fendere, etiamsi maxime velit: cum
alius noctu carmina affgat; alius ja-
nuam corollis ornet; alius extinctas
faces ad ostium abjiciat: quæ omnia

de dominæ impudicis moribus se tante facile teantur. *Lipsius.*

Exclusis signa jacere faces] Mihi impensius placet *exclusi*, scilicet amatoris.

10 *Nobilis obscenis tradita carminibus]* Ovidius Amorum III. Elegia 1. loquitur: 'Ah quoties foribus duris incisa pependi, Non verita a populo prætereunte legi!' *Scal.*

13 *Has inter gravibus cogor deslere querelis]* Legendum profecto: *Has inter gravibus cogor deslere querelas.* Præter eas querelas est quod gravius doleat mihi. Quod gravius bene repositum sit a nobis, fidem fecerit rō 'tristior.' *Idem.*

18 *Quid mihi tam duris clausa taces foribus?]* Proprie de Janua, quæ nunquam recluditur, ut amanti pateat: ideoque tacere dicitur *perapocypsis*, quod cardines ejus crepitum non edunt; diversa tamen ratione, quam bellissimum illud et taciturnissimum ostium in Carculione Plautina, cujus cardinis lepos ab adolescente amatore eo maxime nomine commendatur, quod nunquam ullum verbum mutiret; unde et oculissimum dici meritum. Quo item alterum illud ab eodem Comico trahas licet: 'Fac habeant linguam tuæ ædes, ut me, quam veniam, vocent.' *Douss P.*

22 *In tepido limine somnus erit]* 'Tepidum limen' dixit Propertius, quod ex continuo supra ipsum statu tepesceret. Sic Martial. lib. IV. Trigona tepidum dixit, quia ex continuo motu pilæ in manibus ipsa tepida evadabat. *Mercurialis.*

23 *Sidera plena]* Sidera plena dicantur, cum cælum plenum est sideribus. Absesse enim videntur sidera, cum spectabilia non sunt. At, cum exoriuntur, paulatim implentur numeri, procedente nocte. Sidera igitur plena, sidera pleno illis cælo, ut 'flumina plena,' flumina plenis urnis. *Gronovius Observ. l. 3. c. 3.*

24 *Me dolet aurum]* In margine codicis legitur *dolet*, quod retinendum. *Scal.*

29 *Sit licet et saxo patientior, &c.]* Explicat se ipsum Prop. 'Patientior' idem quod, durior; et 'durior' idem quod, patientior; quæ duo etiam in uno Martialis versu conjuncta reperias hoc exemplo: 'Si patiens, fortisque tibi, durusque videtur.' Unde 'durare' pro, pati, non raro a poetis sumitur: et Ovidius in Ponticis 'duritia' pro patientia est usus, ad Pedonem scribens versu illo: 'Et quos tu silices, et quod, carissime, ferrom Duritiæ confers, Albinovane, mea?' *Douss P.*

38 *Quæ solet]* Turba puto. *Livineius.* Veteres libri *tota loco.* Scribe *Quæ solet irato dicere pota joco.* Jocum iratum vocat dicitur et scommata, nisi mavis *probra joco.* *Heinsius 6. Fast. vers. 438.* Probabam *Quæ solet irato dicere bucca joco.* *Gebhardus.* Passerarius ex Vet. lib. *Quæ solet immerito dicere turba loco.* Quidam *Quæ solet irato dicere dura joco.*

Quæ solet irato dicere tuta loco] Liber scriptus, *Quæ solet iratus:* recte. Fortasse autem *trita*, non *tuta*: *Quæ solet iratus dicere trita loco.* Trita illa, et solita, quæ irati solent loco et tempore, hoc est, quotiescunque poscit locus ut irascantur, effutire. Occurrit sæpe in libris scriptis, ut *tritus* et *tutus* invicem commutentur. *Scal.*

44 *Debitaque occultis, &c.]* Compotes facti VOTA SOLVERANT AC REDDEBANT, ut DEBITA. Livius lib. V. de decima prædæ Veientanæ, quam Camillus voverat, 'Haud facile,' inquit, 'inibatur ratio jubendi referre prædam populum, ut ex ea pars DEBITA in sacrum secerneretur.' Valer. Max. lib. I. cap. 1. 'Cum Marcellus quintum consulatum gerens, templum HONORI ET VIRTUTI, Clastidio prius, deinde Syracusis potitus, NUNCUPA-

tuS VOTIS DEBITUM consecrare vellet.' Virgil. in Cœliri: 'DEBITA tum castæ solvuntur VOTA Minervæ.' Horat. lib. i. Carm. Ode xxxvi. 'Et turs et fidibus juvat Placare, et vituli sanguine DEBITO Custodes Numidæ Deos.' Ubi vetus interpres, 'Sanguine,' ait, 'debito, id est, votis pactis: DEBETUR ENIM HOSTIA, dum votis susceptis promittitur.' In veteri inscript. Rom. RUSTICELLA. M. L. CYTHERIS. DEBITUM. REDDIDIT. XII. KAL. SEP. MALUGINENSE. ET. BLASO. COS. *Brisson.*

ELEGIA XVII.

3 *Nec mihi Cassiope solito visura carinam*] Nec mihi Cassiope apparet, ut solet. Hæc tamen inconcinna sunt, neque magno aliquo mendo carent. Ego lego: *Nec mihi Cassiope solito visura carinam Ominat: ingrato litore vota cadunt.* Nec, inquit, sidera dant mihi omen se visura carinam. Hypallage: Ominor ex ipsa Cassiope et aliis astris me non visurum carinam; nube enim omne cælum obductum est. *Ominat, et ominatur,* utrunque dixerunt Veteres. Pomponius Cretula: 'Nil petituræ bene Eveniat. Ita sit. Et tibi bene sit qui recte ominas.' Est autem Græca figura, *ominat visura,* pro, *ominat visuram.* Sic alibi: 'Visura et quanvis nunquam speraret Ulysem.' *Scal.*

7 *Placata procella*] *Placata procella* puto rescribendum, non *placata procella*, nullo sensu. Quod si cui vulgata lectio probabitur, is sciat velim, fortunam hoc loco pro felici eventu, tranquillitateque, ac malacia quadam positum se accipere debere. *Dousa P.*

11 *Siccis mea fata reponere ocellis*] I. e. cadaver et cineres meos indeploratos urna condere: vel potius a te segregare et oblivisci, quasi meum funus nihil ad te pertineat? *Dousa P.*

13 *Ah pereat*] Quo modo pereat, si

jampridem periit? sed videlicet tale est, quale illud, 'Illi sub terris fiant mala multa puellæ,' &c.

15 *Domina pervincere mores*] Ita se aptare obsequio, ut morositas superba Cynthis emolliatur. Heliodorus lib. vii. 'Ὅρῳ δὲ καὶ θυμίζῃν ἑαυτοῖς, εἰκὼν τε καὶ ὑπερπεῖσθαι τῆς Ἀρσίνης βουλόμενοι.' Plato in Theæteto: 'Ἐπιστάμενοι τὸν δεσπότην λόγον τε θεωρεῖν, καὶ ἔργῳ χαρίσασθαι.' Contra fœminæ debent virorum mores pervincere tranquillitate morum, silendo, cedendo, prudenter in rem familiarem consulendo; sicut fecisse se ait captiva Andromache apud Euripidem Troade vers. 647. 'Mores' autem hic in se complectantur morositatem atque superbiam. *Gebhard.*

18 *Quærere*] Pro quærere et implorare positum videri potest. *Dousa P.*

21 *Donasset funere crines*] Creberimus in hoc casu Propertius, 'funere,' ore, 'lumine,' pro, funeri, ori, lumini. Donare crines funeri notum ex Tragicis Græciis, et ex ipso Propertio alibi: 'Exequiz fuerant rari furtiva capilli Vincula.' *Scal.*

Donasset funere crines] Cum sepe liissent, etiam comam tondebant, et imponebant tumulo. Ovid. in Epistola Canaces: 'Non mihi te licuit lacrymis perfundere iustis, In tua nec TONSAS FERRE SEPULCHRA COMAS.' Statius Thebaid. vi. 'At genitor sceptrique decus cultusque Tonantis Injicit ipse rogis, tergoque et pectore FUSAM CÆSARIEM FERRO MINUIT.' Homerus Iliad. ψ. 'Haud capiti mihi fas ulla infundere lymphas, Anterogum cari monumentaque summa Patrocli, ABSCISSANQUE COMAM.' Et Odys. δ. 'Unus honos vita exutis supremus habetur, Et CRINEM METERE, et lacrymas impendere fato.' Apud nullum fere poetam non mentio hujus moris. Nonnulli ad cutem usque radebant. Alæus in Epigrammatis Græc. Antholog. 'Omnia te extinctum, Pylade, nunc Græcia

deflet, Explicitas amens IN CUTE
TONSA COMAS.' Thessali equorum quo-
que jubar detondebant, ut est apud
Plutarchum in Pelopida. *Meursius.*

22 *Tenera poneret ossa rosa*] Inter
omnes flores, quibus Veteres sepul-
cra sua accumulabant, principatum
quendam obtinuisse videntur ROSÆ,
quarum etiam Græci mentionem fa-
ciunt. Anacreon Oda els 'Ρόδον: Τὸ δὲ
καὶ ποσειδῶν ἀρεαί, Τὸ δὲ καὶ νεποῖς ἀμύγες.
Hoc est: 'Medicatur hæc et ægris,

PETRONIO. JUCUN

VIVIR. SBN I

PETRONIA. MIRA. L. F. PETRONO

QUÆ. H. S. CCCC. LEG. POSSESSORIB

VICI. BARDOMAG. IN. HERM

TUEND. ET. ROSA. QUODANNIS

ORNANDUM.

Kirchman.

Ravennæ in templo divæ Virginis:
CENTENI. QUINQUAGENI. QUODANNIS
DARENTUR. UT. RX. EA. SUMMA SI-
CUT. SOLITI. SUNT. ARCAM. PUBLI-
CIORUM. FLAVIANI. ET. ITALICI
FILIORUM. ET. ARCAM. IN. QUA
POSITA. EST. FLAVIA. SALUTARIS
UXOR. EJUS. ROSIS. EXORNENT.

26 *Candida felici solvite vela Noto*]
Repone *vela choro*. Ex fide ejusdem
libri. *Scul.*

27 *Labens*] Pro, navigans, positum
videtur, ratione Poëtis non inusitata:
quando et alibi hic Noster quoque:
'Atque tua labens navita fleret aqua.'
Dousa P.

ELEGIA XVIII.

1 *Deserta loca, &c.*] Scimus in more
positum hominibus aliqua morastitu-
dine, calamitate, luctu oppressis, vi-
tare lucem et conspectum aliorum,
versari in locis solis ac desertis, in
agris, sylvis, montibus, ibique velut
ipsis testibus libere, et quantum ani-
mo collibuerit, deplorare ac lamen-
tari miseras suas, et e questibus illis
solatium aliquod aucupari; quando
id in turba, seu præsentibus aliis,
facere vel indecorum vel etiam inter-
dum periculosum videtur; quod recte

Defendit hæc sepultos.' Romani vere
ROSARUM adeo fuere studiosi, ut lis
post mortem monumenta sua spargi
supremo judicio nonnunquam jusse-
rint, legato ad hanc rem relicto, cui
plerumque hæc erat adnexa conditio,
ut in Ravennati Inscriptione legimus:
UT. QUOTANNIS. ROSAS. AD. MONU-
MENTUM. EJUS. DEFERANT. Testa-
tur id ipsum lapis Mediolanensis, in
propyleo S. AMBROSII:

inane studium vocat Maro Ecl. II. vers.
v. Adi Victorium lib. IV. cap. VII.

2 *Possidet aura nemus*] Eleganter.
Sic enim loquebantur, ventum pos-
sessorem esse, qui tunc maxime flaret.
Petronius: 'Siciliam modo ventus
dabat: sæpissime in oram Italici li-
toris aquilo possessor convertebat ob-
noxiam proram. *Palmerius.*

8 *Habere notam*] Vel translatum a
Censoria nota, vel a notis quæ inu-
rebantur servis fugitivis. An notam
repulsæ intelligit? *Idem.*

15 *Ut tibi sim merito semper furor*]
Non attinet monere quoties illud
'semper' usurpatur otiose a Propertio.
Hoc enim infinitis locis facit.
Sic Dio: τῶν ἀπὸ βάραν, οἱ ἀπὸ δῆμαρχοι,
τῶν ἀπὸ προσηγγόντων, τῶν ἀπὸ ἀρχόντων,
πέρτε ἀπὸ Boulervai.

19 *Vos eritis testes*] Vetus formula:
et passim apud auctores occurrit. Vir-
gil. Æn. XII. 'Esto nunc, Sol, testis.'
Ovid. Fast. 'Testes estote, Philippi.'

*Vos eritis testes, si quos habet arbor
amores*] Id est: Si forte et vos amoris
igne unquam afflatæ fuistis: in quam
rem Aristænetus consuli poterit in
arguta Epistola illa de Acontii et
Cydippes nuptiis: nisi quis amores
arbori inscriptos interpretari mallit;

Id quod solere etiam fieri innuit statim Poëta, cum ait: 'Ah quoties teneras resonant mea verba sub umbras, Scribitur et vestris Cynthia corticibus!' Cui consonat Callimachus: 'Ἀλλ' ἐπὶ δὴ φύλλοισι κεκομμένα τόσσα φέροισι Γράμματα, Κυθίων δὸς' ἔρπουσι καλῆν. Quem locum imitatus est Aristonetus: γούιν τασαῦτα κατὰ τῶσ φλοῶν ἐγκολαμμένα φέροισι γράμματα, δα τὴν Κυθίων ἐπονομάζει καλῆν. Eodem quoque referenda Nasonis illa: 'Incisæ servant a te mea nomina fagi, Et legor Cēnone falce notata tua.' *Dona P.*

22 *Scribitur et vestris Cynthia corticibus*] Callimachus: 'Ἀλλ' ἐπὶ δὴ φύλλοισι κεκομμένα τόσσα φέροισι Γράμματα, Κυθίων δὸς' ἔρπουσι καλῆν. *Scal.*

23 *An tua quod peperit nobis injuria curas*] Liber noster *curas*, sed eadem manu in ora emendatum, *curas*. Ego puto legendum parva mutatione: *An, tua qua peperit nobis injuria, curas, Quæ solum tacitis cognita sunt foribus?* 'Curas' verbum. Ita enim melius legi posse videtur. *Scal.*

27 *Pro quo divini fontes*] Scio fontes sacros esse, non tamen ut ullus Vesterum eos divinos vocaverit. Sed mendum est, quod facillime tolli potest: *Pro quo, Di, vivi fontes, et frigida rupes.* Pro qua pietate, o Dii, ita me remuneramini, ut potus aqua viva, cubile frigida rupes sit. Contra Catullus: 'O Dii, reddite mi hoc pro pietate mea.' Recte igitur Deorum compellatio interposita. *Scal.*

31 *Sed, qualiacunque es*] Hoc distichon, a Grammaticis corruptum, ita ex nostro libro legito: *Sed, qualiacunque es, resonant mihi Cynthia sive, Nec deserta tuo nomine saxa vacant.* Saxa, inquit, et silvæ resonant mihi, o Cynthia: ut, quod ex Callimacho modo citavimus, *Κυθίων καλῆν.* *Scal.*

ELEGIA XIX.

9 *Gaudia*] Laodamiam conjugem. Sic Catull. Lesbiam 'desiderium' su-

um vocat, *Epig. de Passere Lesbim*, utcumque id Jos. Scaliger non probat. Et Phaonem sua 'gaudia' *Epist. Heroid. ad Leandrum*, vere. *XL. Livineius.*

16 *Tellus hoc ita justa sinat.*] Menander Comicus Poëta *δικαίων γῆδον*, id est, 'justam terram,' denominat, quæ tantundem reddit, quantum accepit, sed et eo amplius. Ad quam doctrinam respexisse Propertium arbitror. *Rhodiginus.*

ELEGIA XX.

1 *Hoc pro continuo*] Gallum, qui Hylam puerum habebat in deliciis, exemplo Herculis monet, ne enim in-comitatum vagari sinat.

3 *Sæpe imprudenti*] Hoc distichon ponendum ante 'Quæ miser ignotis.' Neque hoc tantum, sed et distinguendum hoc modo: *Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti Crudelis. Minyis dixerit Ascanius. Quæ miser, &c.* Sæpe incautos amatores, dnm delicias suas solas vagari sinunt, crudelis fortuna oppressit. Testis sententiarum mearum sit Ascanius, qui Minyis narrare possit, quæ et quanta perpressus Hylas, dnm incautus sine amatore suo obvagatur, sibi conquestus sit. Ut nunc illud distichon, quod ut folium Sibyllæ habebant docti, luce meridiana clarius sit. *Rutgersius Var. Lect. l. 3. c. 8.*

4 *Crudelis Minyis*] Magnum hic versus mihi negotium exhibuit: neque sane adhuc in ejus sententia eruenda mihi ipse satisfacere potui. Ascanium lacum in Bithynia, esse, hand procul ab eo loco, ubi raptus esse Hylas dicitur, e Strab. XII. notum est. Sed quæso, quid tum postea? cur is lacus Minyarum dux fuisset, aut, quod etiam absurdius est, fore dicatur? Beroaldus pro *dixerit* videtur legisse *dixerit*: ita tamen ut utranque scripturam agnoscat: sed illud *dixerit* ita interpretatur: sed Ascanium lacum post amissionem Hylæ

dixisse hoc Minyis, fortunam crudelem sæpe imprudenti amanti occurrere. Quæ expositio mihi quidem insigniter frigida videtur. Equidem, quæ mihi pridem conjectura in mentem venerat, eam nunc quidem, cur rejicere debeam, video. Suspiciabar autem pro *Ascanius* legend. *Æsonius*: crudelem autem vocari Jasonem, pro eo quod Herculem, amissione pueri exanimatum, et ejus rependi desiderio huc illuc vagantem, nihil miseratus, reliquerit, et inceptum iter, deserto eo, sit persecutus. Sed tamen ne sic quidem satis cohereret sententia. Denique habeo librum ab eruditiss. homine Francisco Porto cum multis veteribus diligentissime collatum: in quo notatum est ipsius manu, esse antiqua quædam exemplaria, in quibus h. l. lacuna est, cum his literis, *Fragm.* quod si est, *χρῆμα* plane nlcus hoc fuerit.

Crudelis Minyis dixerit Ascanius] Ita liber noster, et recte, dixerit: αὐτῷ δὲ. Hujus rei, inquit, testis esse possit Ascanius. Cujus? 'Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti.' Virgilius in Prolusionibus: 'Altera non forma, dixerit ipse, prior.' Horatius: 'Fateor me, dixerit ille, Duci ventre levem.' Ipse et ille, ὁ δὲ αὐτῷ. Ascanius lacus crudelis Minyis dicitur, quod rapuerit Hylam, ut propterea Hercules Minyas reliquerit. Nota est historia. Nam tam falsum est *Æsonius* legendum, quod credidit vir disertissimus, quam corruptum esse locum. Quid enim perspicuum magis? *Scal.*

Ascanius] Juxta flumen Ascanium raptum fuisse Hylam scribit Hyginus, Fab. xiv. Strabo lib. xii. Ascanium lacum in Bithyniæ esse ait, non procal ab eo loco, ubi raptus Hylas fuisse dicitur. Plinius quoque cap. ult. lib. v. Ascanium Bithyniæ lacum commemorat: et cap. x. lib. xi. Ascanii lacus summas dulces esse ait, cum reliquæ amaræ sint. Servius

in iii. Georg. Virgilium ait posuisse Ascanium pro quovis flumine, eum ait, 'Illas ducit amor trans Gargara, transque sonantem Ascaniam.' Idem Strabo Ascanium lacum et regionem duplicem esse scribit in Phrygia et in Mysia, quibus ab Ascanio duce nomen inditum est. Ascanius igitur, a quo et lacui in Mysia et regioni nomen est, talis calamitatis dux et auctor Minyis, rapto Hyla et adempto Hercule, erit; id est, Ascania regio. *Turneb.*

6 *Thiodamante*] Callimachus et Apollonium sequitur, qui Hylam Thiodamantis filiam faciunt: alii enim aliter. Est autem operæ pretium cognoscere, puer hic, qui tantopere heroi fortissimo carus et acceptus fuit, quo modo in ipsius manus pervenisse dicatur: ea de re ita memoriæ proditum est. Hercules, cum Deianiram, Enei filiam, duxisset uxorem, Calydone degebat. Quodam die accidit, ut Cythus puer, Architeles filius, qui Eneo pocula ministrabat, Herculi, manus abluturo, aquam eam, quæ abluendis pedibus comparata erat, insciens infunderet. Indignatus Hercules pugno eum interfecit. Quam ob cædem profugus, cum una cum uxore se in viam dedisset, ad Evenum fl. Nesso centauro mortem attulit: ut et Archilochus narrat. Deinde progrediens in Dryopiam venit. Est autem ea gens rapinis ac latrociniiis dedita, contermina Mileensibus, ut est ap. Pherecyd. in tertio. Ibi cum Hylus filiolus, quem secum ferebat, esuriret, Lycas autem pædagogus procul relictus esset, a Thiodamante, in quem inciderat, Hercules pauxillum cibi petere cocepit. Negat ille. Commotus Hercules, abreptum interfectumque unum e bobus ipsius cum sacrificasset, epulabatur. Currit prope in Dryopem urbem Thiodamas, evocatosque eos adversus Herculem educit. Tum in eam necessitatem Hercules adductus est, ut

uxorem quoque amaverit, quam etiam in pugna valens accepiſſe propter mammam ferunt. Sed tandem ſuperior effectus Hercules, Thiodamante interfecto, filium ejus Hylam abduxit, eumque in deliciis habuit.

Thiodamanteo] In vetuſtiſſima editione Tarviſina, cujus nobis copiam fecit Vir ſeculorum memoria digniſſimus, G. I. Voſſius, *Therodamanteo* legitur. Nimiram *Thiodamanteo* voluit. Apollonium ſequuntur Hylam Thiodamantis filium facit. Quod autem putabat Paſſeratius hunc Galli Hylam eundem eſſe, quem cum Py-lade ludicram artem exercuiſſe conſtat, mendoso exemplari deceptus eſt. Jam enim pridem homines erudiſſimi monuerunt, cum alibi, tum in Maerbio, lib. II. cap. VII. *Bathylus*, non autem *Hylus* legendum eſſe. *Rutgerſius*.

7 *Nunc tu*] Legendum *Huic tu*, non *Hunc*: et verſu ſequenti non *cupida defende rapina* contra Mſs. et Vet. Ed. ſed *cupidas defende rapinas*. Huic tu defende cupidas ſemper Nympharum rapinas: ut Virgilius: 'Solſtitium pecori defendite:' Horatius, 'Et igneam Defendit æſtatem capellis.' Gronovius *Obſerv. l. 3. c. 3*. Idemque monuit Livineius.

8 *Sive Aniena tuos*] Noſter codex, *Amerina*. Pulcherrimus tractus lacus Vadimonis, quam vocat Amerinam urdam, ut alibi fuſius a nobis dicitur. 'Umbroſæ flumina ſilvæ,' intelligit locum, ubi Clitumnus per quædam ſilvarum occulta eripit ſe e conſpectu hominum. Alibi: 'Qua formoſa ſuo Clitumnus flumina luco Integit.' Hoc ſuo loco explicaturi ſumus. Nam nemo hactenus intellexerat. *Scal.*

12 *Non minor Ausoniis eſt amor in Dryadis*] Ineptus metaplaſmus, et Propertiana facundia indignus. Neater liber et editiones ante Beroaldum, *eſt amor Adriaciæ*. Nos olim Valentiæ Cavaram, ubi ſcripti libri fecit nobis

copiam Jurisprudentiæ antiſtes Jac. Conſacius, emendavimus, *ab Dryasin*, moti eodem exemplo in hac eadem elegia infra, 'Grata domus nymphæſi humida Thyniaſin:' nam plane ita ſcriptum eſt in libro noſtro. Meminimus etiam eadem forma Catullum 'Minyaſin' dixiſſe. Ergo Dryasin, Thyniaſin, Minyaſin, ſunt *Apudov*, *Θυυδov*, *Μινυδov*. Amor *ab Dryasin*, ut infra: 'Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryasin.' *Idem*.

13 *Ne tibi ſit durum*] *Lege, duro*. Ne tibi duro ſit adiaſſe: ne ita contumax fueris, ut adeas. *Idem*.

Ne tibi ſit durus montes] Falfa lectio. Nec illorum melior, qui *duro* reponebant. Neque enim, quod illi volunt, diſſuadet Gallo, ne quo proficiſci velit, ſed contra, ſi quo illi contingat ire, ne amores ſuos naquam a ſe dimittat; ſed ut lateri ejus perpetuo hærendo caveat, ne qua prædatrix corporis admittatur. Legatur illa 'Hunc tu,' et quæ ſequuntur. Quare legendum *durum*. Quocunque, inquit, loco futurus ſis, ne tibi durum ſit per cautes quantumvis inhospitales ſectari amores tuos, ut præſentis tuæ metu cupidas nympharum rapinas defendere ac arcere poſſis. Sæpiſſime enim accidit, ut miſeros amantes, dum incantius per ignotas regiones amores ſuos vagari ſunt, crudelis fortuna oppreſſerit. *Rutgerſius*. *Nec tibi ſit durus montes, &c.* Ita codices, quos conſului, ex ſcriptis meliores. 'Duri montes' uſitato Poëtis epitheto. Ovid. Met. 14. 'Duriſque in montibus ortæ.' Heinsius *ad Ovidii Artem*, l. 2. verſ. 28. ubi elegantem hunc loquendi modum ſuæ illuſtrat. Vide et Gronovium lib. 3. *Obſerv. cap. 3*.

Frigida ſaxa] Vatic. Mſ. *tumbida*, Mureti *turbida*, unde Lipsius *tubida*. Verum eſt *torrida*. Senec. Herc. Oreo: 'Et dumeta jugis horrida torridis.' Sunt autem *saxa torrida* gelu

perusta. *Frigida* interpretamentum est. Liv. 21. 'Membra torrida gelo, quassata fractaque arma.' Gronov.

16 *Error Herculis*] Pro errante Hercule. Sicaupr. Eleg. xiii. 'Amor Herculis,' pro amante: quem locum vide. 'Error Achivi' dixit Ovid. Met. lib. xiii. pro errante populo. Horatius dixit 'virtutem Catonis,' pro ipso Catone. *Donsa F.* 'Error Herculis' hoc loco pro ipso Hercule eruditissimi viri poni putant: locutione Poëtæ quidem non inusitata, sed ab hoc loco prorsus aliena. Non enim Hercules calamitates suas lacui queri poterat, cum is Heros nusquam subsisteret; verum Hylas, qui a Nymphis raptus non longe ab eo habitabat. Parcamus verbis. Omnino legendum *erro*. Is autem quis sit, ex Ulpiani lib. i. ad Edict. Æd. Cur. manifestum est: 'Proprie erroneum sic definimus, inquit, qui non quidem fugit, sed frequenter sine causa vagatur, et, temporibus in res nugatorias consumptis, serius domum redit.' Huic definitioni consentit Horatius in Davo: 'Non horam tecum esse potes: non otia recte Ponere: teque ipsum vitas fugitivus et erro.' Talem Propertius venustissime describit Hylam; 'Quæ modo decerpens tenero pæriliter ungui Proposito florem prætulit officio. Et modo formosis incumbens nescius undis Errorem blandis tardat imaginibus.' Ut igitur postremo versu illum pueri actum, quo, posthabito sibi injuncto munere, unguis quibusdam tempus consumebat, errorem vocat, ita eum qui hoc agebat erroneum dicit. Nisi simpliciter *errorem* dici mavis, ut in illo Sapphus apud Ovid. de Phaone, qui ab illa fugerat: 'At vos errorem tellure remittite nostrum.' *Rutgersius*. Contraria sentit Gronovius Observ. lib. 3. cap. 3. Hylas, inquit, quemadmodum *erro*, qui in officio erat, *ὅς καὶ οἱ ὄντορ φθαῖν ἀφυσσόμενος ποτιδόρκιος*,

ἄλλὰ τε πάντα Ὀυραλέως κατὰ κόσμον ἐπαρτίσσειεν ἰόντι, ut canit Apollonius. Præterea quæ et quanta perpassus Hylas, cum Dearum contubernio accessit? At Hercules gravia et dura, orbatu eo, quem amabat: πατήρ ὧσε φίλον υἷα. Nam id dilutum, Herculem calamitates suas lacui non potuisse queri, cum is heros nusquam subsisteret. Louge aliter Theocritus, Apollonius, Valerius.

16 *Ascanio*] Hic quoque libentius legerim *Æsonio*. Muret.

17 *Nanque ferunt*] Hinc incipit enarrare fabulam de Hylæ raptu, quam varie tractant Theocritus *eid.* γ', Apollonius i. Val. Flaccus iii. Eand. etiam proxime M. Anton. Flamininus in Elegia quadam ita eleganter ac suaviter descripsit, ut mihi quidem cum antiquis illis merito comparari posse videatur. *Idem*.

18 *Egressam longe Phasidos iussu viam*] 'Longe viam,' τὴν πόρην ὁδόν. Sic libro quarto: 'Hac ubi Fidenas longe erat ire via.' Martialis: 'Rus hoc vocari debet, an domus longe?' Domus longe, ὁ πόρην οἶκος. Allusum autem ad proverbium: εἰς φᾶσιν, ἐνθα ναυσὶν ἔσχατος δρόμος. *Scal.*

22 *Mollia composita litora fronde tegit*] Imitatur Apollonium super eadem re: Τοὶ δὲ λεχαῖην φυλλάδα λειμῶνων φέρον ἔσπετον ἀμφεσπάρτες Σπέρουσθαι. *Idem*.

23 *Processerat ultra Raram*] Placebat olim *urna Sacram*, ut ad verbum Apollonii versus interpretatus sit. Et quamvis eam conjecturam plurimis iisque eruditissimis viris approbaverim, nunc tamen damno. Valerius, ex hoc ut videtur loco, de Dryope; ita enim Nympham vocat, quæ Hylam prædata est; 'Processerat ultra, Turbatum visura nemus.' *Rutgersius*.

24 *Raram sepositi quætere fontis aquam*] Ad verbum ex eodem Apollonio: Τόφρα δ' ὅτλας χαλεπὴν κἀλκιδι.

ἄσπερ ὄψιλον Ἀφροίτην ὑπὸ τοῦτο τοῦτο.
‘Bepositi’ ἄσπερ ὄψιλον. Scal.

25 *Hunc duo sectati*] Hoc de duobus Boreadis ab alio nemine, quod sciam, traditum est: itaque puto Propertii inventum esse ad exornandam fabulam. Muret.

26 *Oculus supinae*] ‘Supina oscula,’ asperne inversa, quia cælum adspiciens Hylas supino erat vultu, et ipsi fratres e caelo venientes supino erant ore. Passer.

29 *Ille sub extrema pendens secundi-
tur ala*] Extremæ alæ innitens in aëre secluditur. Pencillo melius quam verbis id exprimitur. Finge devolantem ad Hylas oculus; dum caput demittit, sub ala pendet, quæ altior in aëre sustinet eum. ‘Secludere,’ inquit Servius ad illud S. Æn. ‘Secludite curas.’ Idem quod, excludere: sed S additur propter suavitatem, vel ad hiatum vitandum. Inde ‘seclusa sacra’ Festo mysteria arcana. Plantæ Rudens: ‘Quid mihi melius est, quam ut corpore vitam secludam?’ i. e. secretam, separem. Quod ait ‘ala,’ constat volucres fuisse ex Ovid. iv. Met. ut notatum supra. Passerat.

31 *Jam Pandionia*] Desinant Boreades Hylan persequi: eum enim abreptura sequitur Dryas. Hanc autem nympham Flæcus Dryopen vocat. Apollonius nomen ipsius non exprimit. Theocritus, non ab una, sed ab omnibus ejus loci nymphis, raptum Hylan esse dicit: Onasus historicus, dum aquam haurire vellet, in fontem decidisse, ibique submersum esse. Muret.

Jam Pandionia] Non est transponenda. Nam, quod querit vir eruditissimus, quomodo Dryades sive Hamadryades jam tum flagrare amore pueri potuerint nondum vis, satis, opinor, manifestum est, quod instabat, Poëtam narrare, non quod jam tum erat. Gronovius *Observo. lib. 3. cap. 3.*

32 *Ah dolor*] Versus hic abest a Delph. et Var. Clas.

quibusd. vett. libr. et vereor, ut aut Propertii sit, aut satia emendate legatur. Muret.

Ibat Hamadryas hinc] Scribe Hamadryasin: ‘Ἀμαδρυάδην. Jam diximus. Scal.

Hamadryasin] Fortasse legendum amor Dryasin: cum nusquam in hac quidem Elegia meminerit Hamadryadum; Dryades autem et superius nominavit, et infra repetat: ἄλλ’ ἔτι γε. Sed quomodo sive Hamadryades, sive Dryades jam tum amore pueri flagrare poterant, quem nondum viderant? adhuc enim in Pegarum fundo choreas agitabant. Hylas autem ad ipsum fontem nondum pervenerat. Id enim sequitur. Quare verissimum est id, quod affirmamus, hoc distichon suo loco motum esse. Sacramento contendere ausim totum locum hoc modo a Poëta conceptum esse: ‘Et modo formosis incumbens nescius undis Errorum blandis tardat imaginibus. Cujus inaccessible Dryades candore puellæ Miratæ solitos destituere choros. Jam Pandionia cessat genus Orithyæ. Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryasin. Tandem haurire parat demissa flumina palmis, Inmixto dextro plena trahens humero. Prolapsam leviter facili traxere liquore.’ Omnia clara. Incumbens fonti (disticho primo), a Nymphis, quæ in ejus fundo choreas ducebant, conspectus et amatus fuit: (2.) ut jam Boreades desistere necesse habeant, cum nobilior, h. e. Nympharum amor puerum consecretur. (3.) Tandem puer, cum jam satis sibi lusiisse visus esset, aquam haurire parat. (4.) Quem, ut id commodius faceret, leviter inclinatum Nymphæ nullo labore deorsum trahunt. *Rutgerius.*

33 *Hic erat Arganti Phlegre*] Minimo ita est in plerisque omn. vett. libr. neque tamen adduci possum, ut eam scripturam probem. Orpheus quidem Arganthi montem nominat, ad quem raptus sit Hylas: ‘Ἀργάντι 34

Propert.

3 D

κρανίδι Ἀργάνθου κατέφικε, βαδυσκέ-
λοι τε κολῶνται. Sed Phlegram in his
regionibus nusquam reperio, neque
usquam omnino, nisi in Italia ad Cumas,
et in Thracia ad Pallenem. Strab. xii. Arganthonium montem
ait Cio s. Prusiadi imminere, ubi rap-
tum esse a nymphis Hylan fabulen-
tur. Celebrari etiam a Prusiensibus
sacra quædam, in quibus per montes
huc illuc currant, et Hylæ nomen
inclament. Sed homo ineptissimus,
Volsceus, fretus illo, quem modo reci-
tavi, Orphei versu, quasi pro suo jure
imperat, ut Strabonem corrigamus,
Arganthumque, non Arganthonium
montem ap. eum legamus: in quo
est, cur inasitum ipsius misericordia,
audaciam odio prosequamur. Equi-
dem Strabonis scripturam non omnino
emendatam esse existimo, sed tamen
ita leviter depravatam, ut, una litera
addita, corrigi possit. Ἀργανθόνειον
enim, non Ἀργανθόνιον ὄρος, legend.
patet. Quin et hunc verum Propertii
ita legend. censuerim, *Hic erat Ar-
ganthonci sub vertice montis*. Neque
me fugit, ap. Steph. Ἀργανθόν, non
Ἀργανθόνιον legi: unde etiam hic, vir
clarissimus, Hermolaus Barbarus, *Ar-
ganthonci*, non *Arganthonci*, legend.
pronunciavit. Sed movent me cum
alia, tum Arriana, qui Arganthonen
nympham nominat. Omnem autem
dubitationem tollit, nisi magnopere
fallor, Apollonius, qui hunc ipsum
montem Arganthonium, i. e. Ἀργαν-
θόνειον, nominat. Τῆμος ἔρ' αὖ' ἀφί-
κορτο Κιανίβος ἥθεα γαίης, Ἀμφ' Ἀργαν-
θόνειον ὄρος, προχόδς τε Κλοιο. *Muret.*

Hic erat Arganthi Phlegre] Scribe
Pegæ, at Πηγὰς. Scal.

34 *Thyniacis]* *Thyniasin*, liber nos-
ter: hoc est Θυνιάδων. *Idem.*

Thyniacis] Thynia enim s. Bithy-
nia contermina est Mysiæ. Arrianus
ait, Arganthonen nymphæ filios fuisse
Thynum et Mysum, a quorum altero
Thynia, ab altero Mysia nomen acce-
perit. *Muret.*

35 *Quam supra nulli]* *Nulla*, ἀρχαι-
κῶς, Codex scriptus. Tibullus: 'Ul-
læ non iste puellæ Servire.' *Scal.*

37 *Et circum irriguo]* Liber, *Et cir-
cumriguo*, περιφύττω. Omnino totus
Græcus est in hac Elegia UMBER nos-
ter. *Idem.*

43 *Haurire flumina plena]* 'Trahens
flumina plena' dixit pro, trahens
aquam vel flumen plena urna; hy-
pallage insigni. *Gronovius.*

44 *Innixus dextro]* Apollonius:
Ἀέχρς ἐτιχρµφθῆς. *Scal.*

Innixus dextro] Scribendum: *Nix-
us, et exserto plena trahens humero*. Se-
quens versus conjecturam confirmat,
qui ad exsertum humerum referen-
dus: 'Cujus ut accensæ Dryades can-
dore puellæ.' 'Exerere humerum,'
elegans et Latinum. *Heinsius ad Ovid.
Artem, l. 3. vers. 307.*

Innixus] Est inclinatus. Sic 'nix-
us' in sideribus, qui ἐν γόσσων. Eleg.
16. 'Osculaque impressis nixa dedi
gradibus,' quod est: Nixus sive in-
clinis oscula dedi impressa gradibus.
Sic ille incurvus et obliquus dextro
brachio urnam trahit. Nam 'prolap-
sum' pro inclinato hic accipi erudi-
tius quam verius existimo. *Grono-
vius.*

45 *Cujus ut accensæ Dryades candore
puellæ]* Τὸ Cujus alii ad Hylam, ego
ad Hylæ humerum, cujus mentio an-
teceaserat, referendum opinor. Tuus
sit arbitratus, Falkenburgii doctissi-
me, utrum porro malis, deligendi.
Dousa P.

47 *Prolapsus]* H. e. *inclinatus*. Ut
in illo Sulpitiæ de Domitiano, qui
somniaverat gibbum sibi enatum esse,
'Non trabe, sed tergo prolapsus.' Ex-
pressit autem ad verbum illud Apollo-
nii in eadem re, Ἀέχρς ἐτιχρµφθῆς.
Quod autem in quibusdam libris pro
trazere, texere legitur, videtur id qui-
dem Nonni loco defendi posse: Ὀρρό-
τε νύμφης Ἀβρὼς ὅταν φθονοῦσιν κατὰ
κρήναρτο πέλοισι. Neque tamen potest.
Non enim, cum jam submersa esset,

corpore sonum edere potuit, sed dum detractus cadit. *Rutgers.*

48 *Tum sonitum*] Quomodo Alcides responsa iterare potuit, cum ejus nomen inclamatum fuisse nondum dixerit? Nam, quod commentus est Passeratus, 'sonitum fecit,' h. e. clamavit, ut usitata Laetio in talibus concludendi formula utar, desipere est. Audacter lege *Tum sonitum raptu corpore facit: Hyla Cui procul Alcides iterat. Responsa sed illi Nomen ab extremis fontibus aura refert.* Alluit autem ad occultiores fabulam, quam non adverterant interpretes. Eam ita fere narrat Antoninus e Nicandri libro *Ἑρακλειώμενος* 4. Hercules cum tam horrendo clamore puerum tantopere dilectum quæreret, ut ipsa quoque nemora, ipsi montes contremiscerent, metuentes nymphæ, ne Heros Hylam penes se latentem reperiret, eum in Echo transformarant, quæ 'Hyla' clamanti Herculi nihil aliud quam 'Hyla' reponebat. Ad hanc fabulam videri potest allusisse Valerius lib. 3. 'Rursus Hylan, et rursus Hylan, per longa reclamant Avia; responsant sylvæ, et yaga certat imago.' Est enim 'imago,' Echo. Quin et alicubi narrat Strabo, institutum fuisse annuum Hylæ sacrificium, in quo sacerdos ter clamaret 'Hyla,' Echo autem ter 'Hyla' responderet. *Rutgers.* Confer Gronovium aliter explicantem loc. cit.

49 *Iterat responsa*] Solinus cap. XLII. 'Prusiadem urbem alluit Hylas flamen, et perspergit Hylas lacus, in quo resedisse credunt delicias Herculis Hylam puerum, Nymphis rapinam: in cujus memoriam usque adhuc solemnī cursitatione lacum populus circumit, et Hylam voce clamat.' Addit Vir magnus Claudius Salmasius: Non circa lacum, sed in montibus annuam illam cursitationem cum Hylæ inclamatione fieri solitam tradit Strabo: *Καὶ νῦν δ' ἐστὶ καὶ ἐστὶ τῆς ἡγεῖται παρὰ τοῖς Προυσιῶσι, καὶ δρεῖ-*

βασία διασπένδων, καὶ καλοῦντων Ἥλαι, ὅς ἐν κατὰ ζήτησιν τὴν ἐκείνου πεποιθμένων τὴν ἐπὶ τὰς ὕλας ἔξοδον: ubi *δρεῖβασία διασπένδων* est, thiasos in montem inducere, in monte choreas celebrare. Servius ad illud Poëtæ: 'Ut litas Hyla Hyla omne sonaret:' 'Per transitum rem veram tetigit; tertio enim, ab Ephebo puerum iu monte comitantibus universis, nomen ejus clamabatur.' Puer ab Ephebo is est, qui jam Ephebis excessit, *ὁ ἀπὸ Ἐφήβου*. Talis puer eligebatur, qui Hylam referret. Hunc in montem omnes comitabantur, et tertio inclamabant nomen Hylæ. Sed et circa fontes et lacus quæsitum Hylam et de nomine clamatum in solemnī ejus festo verisimile est. Idem Servius paulo ante: 'In finibus Ponti juxta Mæsiam apud fontem Cisci amnis, cum aquatum isset, a Nymphis raptus est, nec unquam potuit reperiri: postea cum esset cognitum quod perisset in fonte, statuta ei sunt sacra, in quibus mos fuerat, ut ejus nomen clamaretur in fontibus.' Hæc vir ille magnus. Conjicio ritum hunc originem duxisse ex clamore Herculis.

52 *Formosum nymphis credere visus Hylam*] Noster liber, *tutus*, non *visus*: quod germanum est Propertii. In quo, ut in tota reliqua Elegia, *ἐλλατίζει*. *Tutus* enim est *εὐλαβοῦμενος, φυλαττόμενος*. *Scal.*

ELEGIA XXI.

2 *Aggeribus*] Is fuit terreus quidam, et alia materie mixta, mons et elevatio: quem paullatim versus urbem producebant et attollebant: ut ex alto pugnarent, et turres ibi constituerent, sed et tormenta. Agger vocabatur ab ipsa re: quia aggregabant et cumulabant: posterior ætas aggestum dixit, sed et alio genere aggestus in Ammiano lectus. Ordinem hunc poëtis fuisse Cicero indicat ad Atticum: 'Opidum ciniximū vallo et fossa et aggere.' E terra, lapide,

ligno congeriem struebant: et hæc tria, cum in aliis, tum in Suida iunctim sic legitis: 'Ἐγέστα, πολέμους μηχανήματα ἐκ λίθων, καὶ ξύλων, καὶ χυτὸν ἐργασμένον οἷ δὲ, διὰ τὸ αὐτὰ ἄγεστα γράφουσι: 'Egesta, bellica machinatio ex lapidibus, lignis, et terra constructa: alii autem per A scribunt 'Agesta.' *Lipsius lib. II. Poliorc. Dial. III.* ubi vide plura.

6 *Hæc soror acta tuis*] Sine dubio legendum, *Hæc soror Aeca tuis sentiat e lacrymis.* Scal.

7 *Gallum*] Plures Galli eodem tempore fuerunt. Hic Cornelius Gallus, Propertii nostri propinquus, ut apparet ex Elegia sequenti, cuius meminit supr. Eleg. v. x. XIII. et XX. Hic cum perlisso bello Perusino significat Eleg. proxima et l. II. Eleg. ult. 'Et modo formosa quam multa Lycoride Gallus Mortuus inferna vulnera lavit aqua.' Ovid. in Epicedio Tibulli: 'Tu quoque, si falsum est temerati crimen amici, Sanguinis atque animæ prodige, Galle, tuæ.' Virgilius hunc dilexit, et ejus in laudem scripsit ult. Eclogam: ubi vide Servium et Auctorem Vitæ Virgillii. Servius scribit occisum esse, cum venisset in suspicionem conjurationis. Fuit et alter Gallus Cornelius, Ægypti præfectus, amicus Augusti, qui cum ab eo descivisset, damnatus a Senatu, et ad necem compulsus est: Suet. Aug. cap. LXVI. et Eusebius in Chronicis. Tertium Gallum Luperi fratrem ipse commemorat Eleg. I. lib. IV. 'Gallus at in castris dum credita signa tuetur, Concidit ante Aquilæ signa cruenta suæ.' Plin. cap. LXIII. lib. VII. Cornelium quendam Gallum in venere scribit obisse. *Passer.* Galli in montibus Etruscis cæsi est *πρωτονοδοῖς*, ab aliquo commilitonum tantæ cladi superstiti serio potentis, ut sorori de sua morte nuncium perferat; quo illa accepto ossa mox lecta in Urbem referre cineres

que fictili urna conditos terræ porro mandare possit, ex Veterum consuetudine; cujus hercule ego fiducia fretus in ultimo versu lectitandum pronuncio: *Et quæcumque super dispersa invenerit ossa Montibus Etruscis, hæc sciat esse mea.* Non quicumque, uti perperam in nostris exemplaribus legitur: præsertim cum omne hoc negotium ad unam modo Galli sororem, non etiam ad ignotos attineat. Quis enim operam quæso alienis osibus legendis gratuito insumere se postulet? *Douss P.*

9 *Et quicumque super*] Lege, auctore libro, *quæcumque*: et ita postulat sententia. *Quæcumque ossa.* Scal.

Ossa] Ossa legere hæcebat lis, qui peregre et militiæ periissent, natiq; essent. *Turnebus lib. 2. de Legibus, 126.*

ELEGIA XXII.

3 *Si Perusina tibi patria sunt nota sepulchra*] Lego *sepulchra*, non *sepulchra*. Si tibi nota sunt funera patriæ sepulchra. Hoc autem Epigramma facile declarat hunc primum librum seorsim ante editum fuisse: quia Poëta ibi subjecit patriam suam, et genus; ut Horatius in fine libri primi Epistolaram, quem singularem ediderat, addit et genus suum et ætatem. *Scal.*

6 *Sit mihi præcipue*] Lege *Sit*. Hic autem versiculus et sequentes duæ parenthesi includendi. *Scal.*

7 *Membra propinqui*] Galli, de quo antecedente poematio. *Scal.*

8 *Tu nullo miseri*] Supra: 'Et quæcumque super dispersa invenerit ossa Montibus Etruscis, hæc sciat esse mea.' De hoc eodem libro quarto: 'Gallus at in castris dum credita signa tuetur, Concidit ante Aquilæ rostra cruenta suæ.' *Scal.*

9 *Contingens Umbria campo*] *Contingens*, absolute; *contigua*. Vide quæ in Manilium notamus, ubi 'tangere' absolute positum. *Scal.*

LIBER II.

ELEGIA I.

2 Unde mihi venit molles in ora] Lib-
ber noster habet ore: quod retine-
mus. Unde liber sit in ore meo. Ve-
nire apud Propertium est, *ἐνδύειν*,
τυγχάνειν. Seal.

5 Sive togis illam fulgentem incedere
Cois] Coa proprie puellarum famas
non nimium bonas fuerunt. Quare,
quam Horatius dicit, 'Cois tibi pene
videre Ut nudam est,' facile divinan-
dam nobis relinquit, quam intelligat:
ut si dixisset, 'in stola,' matronam
profecto intellexisset. Quare, qui
lectionem Horatii in *Chloris* pro *Cois*
mantarunt, minus prudenter sociasse vi-
dentur. Seal.

11 Seu quum poscentes somnus] Pro-
fecto et sententia somnum legendum
postulat, et scriptura libri nostri con-
firmat. Seal.

24 Cimbrorumque minas] Pal. Ms.
Cimbrorumque manus. Manus immanes
cepit Cimbrorum Teutonumque. Pa-
terculus lib. II. cap. XXII. 'Effusa, ut
prædiximus, immanis vis Germa-
narum gentium, quibus nomen Cimbris
ac Teutonis erat.' Sed sustineri po-
test rē minas. Gebhard.

28 Aut canerem Sicula classica bella
fuga] Intelligit bellum Siculum, quo
Cæsar Augustus Sex. Pompeium
superavit. In quo cum Augustus
tantopere laborarit, ut in nullo magis,
in ejus tamen gratiam a poetis ita
describi solet, quasi toto eo tempore
Sextus nihil aliud quam fugisset.
Rutgersen.

29 Eversæque fossæ antiquæ gentis
Etruscæ] Bellum Perusinum in Etru-
ria concitavit agrorum divisio, L.
Antonio et Servilio Vatia Coss. A.
U. C. 712. ante Deum hominem na-
tum 39. Augustus enim dividere eos
veteranis, prethum militiæ, satagebat:

at Fulvia, M. Antonii conjux, Anto-
nium Consulem ut irritum id fa-
ceret instigabat: ac nihil muliebri
præter corpus gerens, ut Velleius
scribit lib. II. omnia armis tumulta-
que miscebat. Nec fecellit eam co-
natus, patritique 'furens quid fœmina
posset.' Igitur Augustus mox anno
sequenti Consulem, a Senatu hostem
judicatum, una cum ipsa Fulvia intra
muros Perusis in alterum usque an-
num obsidione cinxit, turpique et
nihil non experta fame ad deditionem
tandem coëgit, urbe ipsa in cineres
jam subidente, Cn. Domitio Calvino
et C. Asinio Pollione Coss. *Meibo-
minus*.

30 Aut Ptolemæa hitora capta Phari]
Bellum Alexandrinum, de quo Sueton.
in Aug. cap. XVII. Dio lib. LI.
Plut. in Ant. In Ægypto Pharos
insula fuit, colonia dictatoris Cæsa-
ris, juncta ponte Alexandriæ, ut scri-
bit Plin.

31 Nilum, cum tractus in urbem]
In Alexandrino triumpho simulacrum
Nilii exhibuit Augustus. Solebant
quippe Romani etiam fluviorum ima-
gines in triumphum trahere, quod vel
sexcentis posset probari locis; nos
hic paucis contenti erimus. Ovid.
lib. II. de Pont. Eleg. I. Claudian.
lib. III. de Laud. Stilic. 'Hi famulos
traherent reges, hi facta metallo
Oppida, vel montes, CAPTIVÆQUE
FLUMINA FERRENT, Hinc Libyci
fractis lugerent corporibus amnes, Inde
catenato gerneret Germania Rheno.'
Ovid. lib. IV. de Trist. Eleg. II. Pers.
Sat. VI. Virg. lib. VIII. Æn. Observa-
tum in hac pompæ translatione ut
fluvii lisdem ostiis, quot fluerent,
describerentur; hoc est, quod 'aquas
septem,' id est, ostia, Nilum habere
dixit.

34 *Sacra via*] Una dictio Charis. lib. i. 'Sacra via Romæ, qua sacra feruntur in arcem quotquot mensibus,' inquit Varro iv. de L. L. unde dicti Sacravienſes. Ovid. lib. iii. Trist. Eleg. i. 'Hæc est a SACRIS quæ VIA nomen habet.' Festus ait, quibusdam ita dictam videri, quia in ea fœdus sit ictum inter Romulum et Tatium. Per eam vehebantur triumphales in Capitolium: ut docet Porphyrio ad hunc locum Horatii Od. ii. lib. iv. 'Quandoque trahet feroces Per SACRUM CLIVUM, merita decorus Fronde, Sycambros.' Et Od. vii. Epod. 'Intactus aut Britannus ut descenderet SACRA catenatus VIA.' Tres autem ternis diebus Augusti triumphi. Primus de Dalmatis et Pannoniis: alter de Actiaca pugna: postremus de subacta Ægypto. Dio lib. li. Suet. in Aug. cap. xxii. Virg. viii. Æn. Passer.

37 *Theseus infernis*] Deest, quale: ut sit: Quale caput testatur fuisse Pirithoum inferis Theseus, Patroclum superis Achilles. Cur autem ille inferis, hic superis? an, quod et Pirithous et Theseus a inferos sunt? Virgil. 'sedet æternumque sedebit Infelix Theseus.' Horat. 'Nec Lethea valet Theseus abruptere caro Vincula Pirithoo.' Achilles autem ad superos propter virtutem evectus est. Muret.

38 *Ixioniden*] Pirithoum, Ixionis ex Dia filium. Quo modo igitur et ipse et Theseus a Virgilio Diis geniti vocantur? 'Diis quanquam geniti, atque invicti viribus essent.' Sed Thesei quidem patrem habitum Neptunum, Pirithoum autem Jovis nepotem fuisse constat. Ixion enim Jovis filius. Muret.

Menœtiaden] Patroclum Menœtii filium. Menœtius autem Pelei frater: ut non amicitia tantum, sed cognatio quoque inter Achillem et Patroclum intercesserit. Variæ autem fuerant de horum ætate senten-

tia, quas collegit Politian. 45. Miscell. Ceterum Lucianus juniores et ab Achille adamatum fuisse Patroclum, jucundo magis, quam verecundo argumento, ex ipsis Homeri versibus colligit, in Dialogo qui inscribitur *"Epuores. Muret.*

39 *Sed neque Phlegæos*] Neque Callimachus poterat grandia poemata conscribere, neque ego possum. Hoc autem vitio datum Callimacho ab invidiis, ipsemet testatur elegantissimis versibus, quos ascribere non gravabor: 'Ο φθόνος Ἀπόλλωνος ἐπ' οὐκ αὐτὰ λάβρος εἶπεν Οὐκ ἔργαται τὸν ἀοιδόν, ὅς οὐδ' ὅσα πόντος βέλδει. Τὸν φθόνον Ὀφθαλμῶν ποδὶ τ' ἤλασεν, ὅδ' εἰ τ' εἴπεν Ἀστυφλοῦ ποταμοῖο μέγας ῥόος, ἀλλὰ τὰ πολλὰ λόγια γῆς καὶ πολλὰν ἐφ' ὕδατι συρρετὸν ἔλκει. Δίαι δ' οὐκ ἀπὸ πατρὸς ὅδω φορέουσι μέλισσαι, ἀλλ' ἥρις καθαρὴ τε καὶ ἀχράντος ἀνέρωι Πίδακος ἐξ ἱερῆς δάκρυ λίβας, ἔκρον ὕατον. Muret.

42 *Cæsar in Phrygiis condere nomen avos*] Pro, reponere et recondere et referre in numerum Heroum, Asaraci, Æneæ, Iuli, unde gens Julia. Festus: 'CONDERE, dare in interlorem locum ad custodiam faciliorem; et scribere.' Utrumque huic loco convenit: quia scriptor mandat posteritati, et tradit servandam gloriam. 'Condere in avos' dictum, ut Cic. lib. i. de Nat. Deor. 'Homines morte deletos reponere in Deos.' Passerat.

46 *Qua pote quisque*] Ἐρδοι τις ἢ ἡκαστός εἰδελή τέχνην. Scal.

47 *Laus in amore mori laus si datur altera*] Recentiores editiones hunc versiculum aliæ alio modo corruperunt. Sed antiquiores itemque liber scriptus recte habent: *Laus altera, si datur uno Posse frui.* Plannus est sensus. Primo optat amantem mori: secundo unam tantum amare, neque omnivolum, ut ille ait, esse. Post hoc distichon interserendum huc aliud, quod est circa finem Elegiæ, quæ in vulgatis editionibus tertia numero est. Quare ita leges cum

isto: *Laus in amore mori: laus altera, si datur uno Possesse frui: fruar, e, solus amore meo, His saltem ut teneat jam statibus: aut mihi si quis Venerit alter amor, acrius ut moriar.* Non solum hoc distichon suis antiquis sedibus restituimus, sed etiam inversum pentameterum, quo verborum ordine legi debuit, posuimus. Scio rō 'ut' *duratus* posse exponi: sed, ut id concedamus, quam bene illud distichon sententiam suam tueatur illo loco, quo legitur hodie, velim dicant mihi, quicunque opinioni nostræ adversari parati sunt. Contra, quam non hic conveniat, doceant me, quæso. Ego conjecturam meam feliciori successu defendam, quam illi eam oppugnabant. *Scal.*

54 *Colchis Colchiaci*] *Malo, Iolchiaci.* *Scal.*

70 *Brachia et a medio pectore pellet ærem*] Post hanc versiculum sequi debent ordine quatuor disticha, quæ in quarta Elegia sunt, quorum initium, NON HIC HERBA VALET. *Scal.*

71 *Quandecunque igitur vitam mea fata reposcent*] Quia jam dixerat: 'Ambulat, et subito mirantur funus amici.' Quia igitur hoc mihi contingere potest; qui, cum eodem morbo confictor, &c. *Scal.*

75 *Via proxima busto*] Magnates in prædiis ac propriis agris, qua vias spectabant regias, sepeliri gestiebant, si modo honesta morte aut apud suos fatis concessissent. Et hoc priscis Quiritibus in usu fuisse, testantur adhuc infinita sepulcrorum rudera in via Appia, Aurelia, Flaminia. *Wormius.*

76 *Esseda Britannia*] De his vehiculis Plin. lib. 23. cap. 17. et Cæsar, lib. iv. de Bello Gallico. Idem infra lib. 4. Eleg. 3. 'Pictoque Britannia curru,' ubi ad id, quod hic dicit, respexisse videtur. Unde manifesto constat essedum Britannici non minus, quam Gallici vehiculi genus fuisse, contra quam in Nomenclatore suo existimat Junius. *Douss P.*

22 *Esseda celatis ciste Britannia jugis*] Refer ad Pliniana ista lib. xxxiv. cap. xvii. 'Cœpere deinde et esseda, et vehicula, et petorrita exornare, similique modo ad aurea quoque, non modo argentea, staticula inanis luxuria pervenit.' *Douss P.*

Siste] Et hoc quoque verbum quam sæpissime Romani monumentis inscribebant, veluti patet ex variis epitaphiis, nos solummodo principium heic Inscriptionis elegantis dabimus: VIATORES. CIVES. OPTIMI. VEL. ADVENÆ. SIVE. BINI. SIVE. SINGULI. INCEDITIS. SIVE. TURMATIM. QUOD. MAGIS. BRIT. GRATIÆ. SISTITE. &c.

ELEGIA II.

2 *Composita pace*] 'Componere' heic est, fingere et simulare. Sic eod. libro Eleg. 9. 'Sed facile est vobis verba et componere fraudes.' Accius laudante Nonio in 'Componere': 'Composita dicta e pectore evolvunt suo.' Sed quod Nonius hoc Salustii loco: 'Non sunt composita mea verba,' eandem verbi illius significationem putat, fugit eum ratio. Ibi enim 'composita verba' sunt, ornata, compta et splendida; quibus Marius orationem suam carere, nec facto indigere ait. *Sciopp. Verisimil. l. 1. cap. 12.*

4 *Ignore*] Quod abjicit Passeratius, qui verbum ignosco retinet. *Ignosco*, inquit, non agnosco, nec credo, et repudio.

Ignosco] In aliis *ignoro*: ut sit: Nescio, cur olim tam multas rapneris, cum hanc antiquis omnibus formosiorum in terra relinqueas. *Muret.*

6 *Incedit vel Jove digna soror*] Ex Athenæo cognovi, insigni quadam majestate incessus Veteres existimasse Junonem procedere; quo respexisse Poëtam judicavi; 'Ast ego quæ Divum incedo regina, Jovisque Et soror et conjunx.' Nam Athenæus *Ἡραίων βασιλῆα*, id est, Junonio incessu ambulat, pro gravitate quadam et magnificentia incessus dixit. *Turneb.*

7 *Aut cum Dulichias Pallas opatiatur ad aras*] Incedit motu quodam gravi et matronali. Unde Horat. 'Ut festis matrona moveri iussa diebus;' ad aras enim movebantur faculas tenentes matronæ festis diebus. Servius. Unde Virgil. iv. *Æn.* 'Aut ante ora Deum pingues spatiat ad aras.' Infra Eleg. x. Pro *Dulichias* quidam legunt *Munichias*; id est, Athenienses, quod a Munichia maris XL. stadiorum Athenarum urbem cum Pyræo duabusque aliis portibus connectebat. Sed credibile est Dulichii cultam Minervam Ulyssi carissimam. Infr. Eleg. xi. *Passerat.*

8 *Pectus operta comis*] Noster, *pectine operta*: lego, *pectine operta comas*. Ait pexam esse colubris, quæ subnascentur ex incisa cervice Medusæ. Sed non ansim receptionem lectionem mutare. Nam in *Ægide* dicitur habere Gorgonem. *Scol.*

9 *Qualis et Ischomache*] Liber scriptus, *Ischomene*. Potest fieri, ut et illud nomen apud quosdam Mythologos habuerit. *Scol.*

Iscomache] Alii Deidamian aut Hipodamian vocant. *Muret.*

11 *Mercurio Sais*] Ἀνδρὸς μορφῇ intelligend. qualis. Fabula autem, quam hic tangit Propertius, mihi prorsus ignota est: nam, quod Saidem Minervam interpretantur, multis de causis non placet. Primum, quod nusquam alibi lectam est, Minervam cum Mercurio corpus commiscuisse: immo vero eam summo consensu *ἀνδρῶν* faciunt. Deinde, quod, etsi Saitica præfectura Minervæ sacra est, Dea tamen ipsa non Sais ab Ægyptiis dicitur, sed Neith. Adde, quod iam Cynthiam cum Minerva contulerat, illo versu, 'Aut cum Dulichias,' Plauti in meo vet. lib. non *Sais* legitur, sed *sanctis*. Falsam declarationem, ut opinor, confutavimus. Veram aut alii, aut f. nos ipsi olim reperiemus. *Muret.*

Sanctis Babrideris undis] Sacram esse

Babrideris palmam intelligimus et Aspidem Hesiodi et Strabone lib. ix. Ἡρώς Βαβρῖδος ἄλγος τῶν τεράτων ἔχουσα. Strabo loco prænotate Babrideris lacum in Thessalia ponit juxta Pheras oppidum. *Passerat.*

12 *Virgineum Brimo*] Ita olim emendavit lumen literatorum Adr. Tarnebus. Sed, antequam ille Adversaria sua publicaret, nos ita emendaveramus ex eo ipso Etymologici loco, ex quo ipse quoque conjecturam suam facerat. Testis hujus emendationis nostræ nobilissimus atque eruditiss. Ludovicus Castagnone, eques Regius Torquatus, et Christianissimi Regis ad summum Pontificem Legatus. Quum enim illi Propertium explicarem, ita ejus libri oræ a me annotatum fuit: neque hæc solum, sed paulo ante, quum eidem quinque libros Silvarum Statii enarrarem, ostenderam illi eundem errorem esse in libro secundo, in Arborem Atedii Melieris. Nam, ubi editum est: 'Omnia questus, Iamitem Bromius: stagna iovida,' indicavi emendandum esse, *Iamitem Brimo*. Ita duo similes errores a nobis ex duobus bonis auctoribus sublati. *Scol.*

Virgineum Brimo, &c.] Εἰρηὴ, inquit Grammatici Græci, ἡ Περσέδωρ φασὶ δὲ, Ἐκείνη, ἀποθέτω ἐνὶ κυνηγετῶν θεῶν βαλῶναι βίβλος μυχθῆναι, ἡ δὲ ἀνδρῶν μορφῇ. ὁ δὲ φεβρῖδος ἀνδρῶν. Ista Grammatici Græci scribunt, qui et negant Mercurio cum ea stupri consuetudinem fuisse: quod nec plane dicit Propertius, etsi id fortasse significat; in quo, ut puta, alios autores sequutus est: nam Grammatici Græci ab ea perterritum fuisse narrant Mercurium, cum vim ei inferre vellet. *Turneb.*

14 *Tunicam ponere*] Tunica, vestimentum scilicet interius, cui toga, aut pallium, aut alia superior vestis injiceretur. Idque tam virile quam muliebri: quamquam Hesychius virile tantum faciat. *Ferrer.*

Tanais] Liber, *Tanais*. Sic Catullus, 'Et abjectis pervigilat tunicis.' *Scol.*

ELEGIA III.

1 *Qui nullum tibi dicebas]* Lege: *Qui nihilum tibi dicebas jam posse nocere.* Horatius: 'Convivum lecti nihilum nocere lagenis.' *Scol.*

Qui nullum] Initio sibi ipsi quodam modo insultat; quod, qui diceret se ab emul amore plane liberum esse, denique sese in eosd. laqueos induat. Deinde excusat se ipsum: quod neque possit naturæ suæ pugnare, neque tam Cynthiæ formæ, quam aliis variis et eximis dotibus inductus sit ad ipsam amandam. *Muret.*

3 *Vix unum potes infelix]* Post hæc distichon sequi debet illud, 'Liber eram.' Recte ergo conveniunt *QUEREBAM* et *LIBER ERAM*. Nam antea quis intelligebat, quorsum illa Elegia, quam faciebant secundam a prima? Quid aliud sibi volebant illi, qui hæc ita digresserant, quem *εχθρον δε υψι θυμου νεικεον*; *Scol.*

8 *Differtur nequam]* Post hunc versiculum interjice quatuor disticha, quæ sunt in fine Elegiæ alieno loco posita: quorum primum AC VELUTI PRIMO TAURUS DETRACTAT. Alit differtur, non tolli, amorem; ac tironibus amoris, qui servitium novum gravantur, idem evenire, quod tantis primum jura detractantibus. *Idem.*

9 *Nec me tam facies]* Dixit enim jam propter formosam. Pero hæc peritulos Melampodem: quavis, inquit, ego meam, non tam quia formosa est, amo, quam quod multis artibus prædita. Recte igitur hæc conjunximus. *Idem.*

11 *Et Maotica]* Ut *Maotica*, Liber scriptus. *Idem.*

15 *Nec si qua Arabio]* Mirum genus loquendi. Hoc est: Nec quia tu laces Arabio bombyce. Sic infra: 'Nec si qua illustres femina jactat avoc.' Hæc est: Nec quia tu jactas illustres avoc. *Idem.*

18 *Egit ut evantes Dux Ariadna choros]* Agere choros, *χορεύειν*; et dux agens choreas, sive præsul, *χορηγός*. Virg. vi. *Æneid.* 'Ipsa chorum simulans evantes orgia circum Ducebat Phrygiæ.' Ubi vide Servium. *Passerat.*

19 *Et quantum Æolio]* Cum tribus veteribus poetis Cynthiam comparat. Sunt autem hæ, Sappho, Corinna, et Erione. Quarum de prima nihil dicere necesse est: non enim potest illa cuiquam ignota esse, nisi qui literas nesciat. De duabus autem aliis, quoniam non æque notæ sunt, aliquid commemorare haudquam alienum fuerit. Corinnæ igitur dum fuerant, una Theopia, altera aut Thebana aut Tanagraea: utraque poetica laude insignis: hæc quidem ita, ut Pindarus quinque vicibus tradatur. Sed Pausanias id eo factum putat, quod Pindarus Dorica lingua caneret, quæ non satis intelligeretur ab Æoliis, illa autem Æolica: neque non illud ad conciliandam victoriam profuisse tradit, quod mulier esset omnium per id tempus formosissima. Erionem autem Sapphonis æqualem et sociam fuisse accepimus, quæ poema scripserit, quod Colum vocavit, partim Æolica dialecto, partim Dorica, trecentis versibus constans, tanta felicitate, ut eam cum Homero ex æquo contulerit antiquitas. Oblit autem virgo, annos habens undeviginti; ac, ut de Homeri, ita de hujus quoque patria ambigitur. Sunt enim, qui Teiam, sunt qui Teliam, sunt qui Lesbiam, sunt qui Rhodiam faciant. *Muret.*

22 *Carminaque Erinnus non putat]* Apparet esse commentum Beroaldi, quum ipse postea citet veterem scripturam, quam ego in nostro reperi: *Carmina qua quisvis non putat esse sua.* Quam diversa hæc ab illa vulgata? Nam profecto tam verum est Propertium, ita ut ponam, scripsisse, quam me vivere; nempe: *Carminaque quisvis non putat esse sua.* Aut,

inquit, quoties contendit scripta sua cum antiquis poetriis: nam poetrias æquales suas non putat versum facere: non censet esse carmina, quæ æquales suæ faciunt. Quis audebit hæc falsa esse dicere, aut receptæ lectioni subscribere? Scal.

24 *Aridus argutum*] Macrobius de Differentia Græci et Latini sermonis ita citat hunc versiculum: *Candidus Augusta sternuit omen Amor*. Idem.

Sternuit omen amor] Et Catullus: 'Dextram sternuit adprobationem.' Sed liber noster *sternuit*. Idem.

Sternuit omen] Sternuendo dedit omen. De auspicio ejusmodi per sternutationem ipsius Amoris Catull. Epig. XLVI. Theocrit. Thalidis Idil. VII. *Σπυγιδῶ μὲν ἔσπερος ἀνέταρον*: 'Simichidæ amores sternuerunt: id est, sternuendo signum præbuerunt. Ubi interpres: *Καθὼ τῶν πταγῶν οἱ μὲν εἰσιν ἀφάριστοι, οἱ δὲ βλαβεροί*. Meminit idem in Helenæ Epithalamio. *Enastichus* autem in sua Iliad. dextram sternutationem felicem, ait, fuisse habitam: et XIV. Odys. Penelope e sternutatione Telemachi audio perfanditur. Ubi multa idem Eustath. Aristot. I. de Anim. Nat. Sternutamentum rem sacram et vim augurii habentem spiritum ait. Idem in Probl. Quæst. XX. quærit cur in sternutatione salutemus: et Plin. cap. II. et VI. lib. XXVIII. qui, sternutamento revocari mensam ferculumve, ait, si non postea gustetur aliquid, inter diras haberi. *Passerat*. Omnino vid. Rhodiginum lib. XXIV. cap. XXVII. et Scioppium Verisimil. I. 4. c. 12.

25 *Hæc tibi contulerunt*] Duplicanda hæc sunt: *Hæc tibi contulerunt cælestia munera Divi*, *Hæc tibi: ne matrem forte dedisse putes*. Scal.

30 *Romano accubus prima puella Jovis*] Noster liber in margine corrigi loco pro *Jovi*. Sic lib. IV. eodem modo, ubi in vulgatis est 'furto poluit ille locum,' vetus lectio habet,

Jovem. Verum igitur est hic perperam editum esse *Jovi* pro loco. Nam hoc vult: Inter puellas Romanas tu prima eris: inter Græcas et peregrinas secunda post Helenam. Sic infra: 'Et tibi Mæonias inter heroidas omnes Primus erit, nulla non tribuente, locus.' Tralattie ergo dixit. Nam in conviviis digniori personæ potior locus datur. Quam diversam igitur sententiam in animo habebant, qui *Jovi* reposuerant? Est enim, ut dixi, metaphora a conviviis. Ut in discubitorio potiori personæ potior locus datur, ita et tibi in sessimonio Romanarum puellarum. In triclinio, ut notio verbi indicat, tres lecti erant: Horatius: 'Sæpe tribus lectis videas cænare quaternos.' Medius lectus honoratior erat. Septem, ut proverbium fert, convivium faciebant. Itaque in medio unus tantum discumbebatur, nempe honoratior, sive consularis aut prætorius inter Senatores: sive senator inter inferiores gradus homines esset, in duobus reliquis lectis singuli tres. Sin octo essent, in medio, honoratior persona quæ erat, interior discumbebatur. Hæc probantur observatione loci Sallustiani ex tertia Historia, qui ita, ut et interpungi et legi debet, a me apponetur: 'Igitur discubuerunt interior Sertorius in medio: super eum Tuscus Fabius Hispaniensis senator, ex proscriptis: in summo Antonius, et infra scriba Sertorii Versius, et alter scriba Mæcenæ: in imo medius inter Tarquinium et Dominum Perperna.' Hic enim in medio lecto duo tantum, Sertorius, et Fabius, seu Fadius. Octo erant scilicet in hoc stibadio. Scal.

Accubus] Ambigue de accubitu mensæ et tori. Nam accubitu mensæ Dii Deæque fiunt. De accubitu lecti nihil necesse dicere, quæ Venns novit. *Passerat*.

Prima] At cum Juturna prius concubuit. Sed nimirum Juturna non

Romana erat, sed Apula : et 'prima' est, imprimis, nulli secunda. *Licin.*

31 *Nec semper nobiscum*] Melior antiqua scriptura, et primæ editiones, quæ habent, *Nec tantum mecum Romana cubilia vides*. Pervastit in metaphorâ a discumbendo. Digniori enim, ut diximus, primus locus datur. Nec tantum in stibadiis Romanis prima discumbes : hoc est, nec tantum inter Romanas formosas numeraberis. Tu etiam in peregrinis nomen habebis. 'Mecum,' ut in Catullum notavimus, est, me iudice : ut Catullus : 'Nam tecum multus homo es : id est, te iudice, tuo iudicio. *Scal.*

32 *Post Helenam*] Ergo explicat quid voluerit illa allegoria : 'Romano accumbes prima puella loco.' Nam quia hic dixit, Tu forma secunda es post Helenam, illud erit, Tu prima forma es ante omnes puellas nostrates. Ineptissime igitur hæc corruperant li, qui non solum hæc non intelligebant, sed etiam, ut ne alii intelligerent, effecerant. Certe nemo negaverit veram horum versuum sedem esse, nisi autem zelotypus aut imperitus. *Idem.*

33 *Tu quia posebas, tu quia lentus eras*] Utrumque translatus a creditoribus : et 'posebas,' id est, res raptas repetebas : et 'lentus eras : nam lenti debitores, qui moram faciant in solvendo. Lucilius apud Nonium in 'Lentum : 'Lucin' Cotta senex, Crassi pater huius, Panæti, Magnus trico fuit nummarius : solvere nulli Lentus.' Facilis, inquit Nonius. Imo 'solvere nulli,' id est, nulli solvebat, quia lentus erat. *Pausan.*

39 *Pro qua vel obiret Achilles*] *Lego Atreides* : id est, Agamemnon : ut utrinque summi duces numerentur, inter Trojanos Priamus, Græcos Agamemnon, sine quorum alterius sanguine bellum hoc extinguere non posset. *Licin.*

41 *Siquis, &c.*] Admonuerunt quidam viri docti *inante* pro, ante, esse positum : et dixit mihi Gifaninus, in

vetustissimo libro se reperisse exemplar. Sed quid hæc ad declarandum obscenrum hunc versum? Putares conjungi debere : ante meam dominam : quum tamen secus sit. Hoc ait : Siquis eo nomine laudari vult, quod dominam adeo formosam habeat, ut cum veteribus heroinis conferenda sit, ille heic Cynthiam meam ad exemplum anteponat. *Scioptius Verisimil.* l. 4. c. 3.

42 *Ponat inante*] Pro, proponat. Sic Tibullus : 'Agricolæ ponitur ante Deo : ' et Plautus : 'Bonum anteponom prandium pramorisibus.' 'Inante' autem antique pro, ante, sicut et 'in-usque' pro, usque. *Livineius. Hic dominam exemplo ponat inante meam.* Ita leg. cum Fabricio. Sed quod Cic. in ante diem seu A. D. Kalend. Jan. &c. dicit, huc non pertinet. *Giphani.*

44 *Uret et eos, uret et hesperios*] Post hunc versiculum reponere septem disticha, quæ immerito hinc divulsa fuerant, et eundem casum communem cum aliis passa sunt. Eorum initium est, QUOR HÆC IN TERRIS FACIES HUMANA MORATUR. *Scal.*

51 *Turpia perpersus*] Theocritus : Τὰν ἀγέλαν χά μάντις ἀν' Ὀθρυος ἄγε Μελίμπος Ἐς Πύλον. ἀδὲ Βλαττος ἐν ἀγκολῇσιν ἐκλήθη Μανθὴρ ἃ χαλεπὸν περὶ φρονος Ἀλφειοβόλας. Tangit et hanc sive fabulam, sive historiam, sed paucis, Homerus lib. undecimo Odys. quam e Græcorum commentariis uberius ac fusius explicatam proponere institui. Tyro, Salmonei filia, mortuo patre, in Deionei patrui tutela fuit, qui eam Cretheo in matrimonium dedit. Interjecto aliquo tempore, cum ipse quoque Deionem excessisset e vita, Iphiclus, qui ejus in Phylacæ provinciæ imperio successor fuit, partem quandam eorum, quæ ad Tyronem pertinebant, occupavit. Nelenus, Tyronis filius, ut maternas injurias ulcisceretur, si quis Iphicli boves (erant autem illæ eximia pulchritudine) abduxisset, filiam suam, cui nomen

erat Pero, præstanti virginem forma, ei se uxorem datarum pronuncia-
vit. Difficile id factu omnibus vide-
batur. Nam et bubulci robustissimi
et ferocissimi canes Iphicli armenta
servabant. Sed Bias, Amythaonis fi-
lius, qui miro ejus puellæ amore tene-
retur, fratri suo Melampodi, vati pe-
ritissimo, ut id negotium susciperet
persuasit. Hic, etsi non erat nescius
fore, ut caperetur, profectus est ta-
men, fraternæ voluntati cupiens obse-
qui. Captus igitur et Iphiclo tradi-
tus, deinde in carcerem conjectus, di-
ligenter asservabatur. Qui autem ei
ministraret, vir quidam una cum ux-
ore est attributus: quorum ipse viro
quidem facili et comi, sed muliere
molesta et aspera utebatur. Cum er-
go ibi diu delitisset, quodam die ver-
mum supra tectum strepitum ac strid-
orem quendam audiit: erat autem
ita purgatis auribus, ut intelligeret ac
perciperet etiam ea, quæ a bestiis di-
cerentur. Sensit itaque eos mures sig-
nificare inter se, trabem sibi jam corro-
sam et exeam esse; quare ruinam
metuens, simulat albi male esse, ita ut
consistere non posset. Petit igitur ut
vir quidem anteriorem, mulier vero
posteriorem lectuli sui partem apprehen-
deret, ipsamque ita ambo extra
domunculam ferrent. Quod eis fa-
cere aggressis, cum et vir et totus
prope lectus extra tectum esset, derep-
tente, collapsa trabs mulierem obruit
etque emecavit. Servatus vir rem to-
tam ex Melampode cognitam defert
ad Phylacum Iphicli patrem. Is eam
Iphiclo enunciat. Iphiclus hominem
ad se accersitum, quis esset, quoque
consilio bovas subreptum venisset,
interrogat. Is omnia illi, ut erant,
indicat. Tum Iphiclus, Et domum,
inquit, liber ac solutus redito; et te-
cum boves, quas petis, abducito, si ra-
tionem mihi aliquam, qua liberos pro-
creare valeam, indicaveris. Melam-
pus, cum illum bono animo esse jassis-
set, cæcis rite hostile, regiones cap-

taudin angulis diuisit: advolant aves
omnis generis, præter vulturem. Vates
ex omnibus, ecqua ratio esset confi-
ciendi Iphiclo liberos, sciscitatur; il-
lis se ullam tenere negantibus, venit
postremo vultur: ac primum profert
causas, quæ Iphiclo, ne generaret,
impedimento erant: Phylacum pa-
trem, olim ipsi puero quadam de caus-
sa iratum, persecutum esse eum stric-
to gladio: sed, cum eum comprehen-
dere nequisset, gladium in pyrum
quandam silvestrem impigisse, ipsum
gladium postea crescentis arboris cor-
tice obtectum et involutum: simul et
arborem ipsam, et eam partem, qua
lateret gladius, indicavit: affirmans
timorem, ea ex re conceptum, jam tum
Iphiclo sterilitatem attulisse. Iret
igitur, et rupto cortice gladium edu-
ceret, rubiginemque illius e vino per
decem dies Iphiclo potandam daret.
Hoc remedio usus Iphiclus generandi
potestatem recuperavit. Melampus,
acceptis bobus, domum reversus, fra-
tri eas tradidit: qui cum eas Neleo,
dotis nomine, dedisset, puellam, quam
amabat, accepit. *Muret.*

52 *Surripuisse*] Surripere voluisse.
Muret.

53 *Quem non luera*] Non enim lucri
caussa eas abducere volebat. *Muret.*

ELEGIA IV.

1 *Multa prius domina*] Hæc Elegia
septem tantum distichorum est. Nam
quatuor rejecimus in primam Ele-
giam, ut suo loco indicavimus. *Scal.*

2 *Corrumpas dentibus unguis*] Ro-
dere unguis, gestus iratorum: ut
Eleg. ult. lib. III. 'Ungue meam mor-
so saepe querere fidem.' Delicatiores
quique eos per artificem curiose seca-
bant. Tibul. 'Quid unguis Artificis
docta subsecuisse manu.' *Livingius.*

4 *Et crepitum dubio*] Græci vocant
πρὸς πρὸς πρὸς. *Scal.*

Et crepitum dubio suscitât ira pedes]
Hoc est, quod etiam Seneca inter
cætera irascentium signa commemo-
rat lib. I. de Ira: 'Et complosa supinus

manas et pulsata humus pedibus, et totum concitum corpus.' *Deus P.*

5 *Nequicquam perfusa meis*] *Μηχανή*. Iracundas, inquit, amator hoc dicit secum somachabundas, 'Nequicquam perfusa,' &c. Frustra igitur me ornavi amicæ. Nihil absurditatis erit etiam hæc ex persona ipsius Poëtæ dicta videri. *Scal.*

6 *Ibat et expenso*] Tibullus: 'O quoties ingressus iter, mihi tristitia dixi Offensum in porta signa dedisse pedem.' *Idem.*

Expense] I. gravi et lento: quia, qui res expendunt, lentius et consideratius id faciunt. An *expense* pro numerato, ut dicimus 'expensum ferre?' An *expense*? Sed vet. lib. *extenso*: quia, qui extendunt gradum, lente eunt, ut cum gradibus metimur spatium soli. *Passerat.*

8 *Non per Medea*] Citeis Medea est. Ne igitur his eand. continenter nominaverit, malim legere *Non Perimedes gramine cocta manu*: quo modo et Beronides in quibusd. vetustis libr. legi ait. Perimedes autem veneficæ insignia meminit Theocritus Pharmaceutria: *ἐρμύνακα τὰυτ' ἰπποῖσιν ἡγελοῖαν μῆρε τι κίχρε, μῆρε τι μήδεας, μῆρε ξανθὰς Περυχίδης*. Estque hæc ead. quæ ab Homero vocatur Agamede: 'Ἡ τόσα φέρμακα οἶδεν, ὅσα τρέφει σφραῖνα χόδον. *Muret.*

13 *Ambulat, et subito miratur funus amici*] Id est, sicuti ego expando, cum funus esse, hoc est, funeri acerbo traditum, redactumque quasi in favillas et cinerem. Quæ phrasis a Propertio aliena sane laud fuerit, tametsi in diversa sententia Cantherum nostrum deditum animadverto. *Deus P.*

15 *Sum præmia*] Pro, spolia ex se dare. 'Præmia' pro præda: et hoc jam alibi dictum.

16 *Decies somnia versat anus*] An 'decies,' pro sæpius; certus numerus pro incerto? An ob præstantiam denarii numeri? nam ad decem usque progredimur numerando, et decem

decies, centum; decies centem, mille; decies mille, myrias. *Passerat.*

Somnia versat] An animo sæpius volvit, per conjecturam explicat; unde 'versuti' dicti Ciceroni? An quia sortibus in urna versatis utebantur aniculæ? et sortes somniorum vertere se dicuntur veteri poetæ apud Cic. 1. de Divinat. 'Tum conjectorem postulat pacem petens; Ut se edocaret obsecrans Apollinem Quo sese vertant tantas sortes somnium.' Vet. Glos. 'Somnortator *ὑπερπονδός*. An *Somniculator*? Desert vero Eleg. xxix. infr. ad conjectorem somniasse se. *Passerat.*

17 *Hostis*] Solebant Veteres, quæ a se deprecabantur, hostibus optare. Sic alibi, 'Hostibus eveniat lenta puella mea.' *Livia*. Sic apud Senec. in Octavia Act. iv. Sc. 1. Poppæa mala et tristia somnia sacrificiis expiare constituens optat, UT TERROR IN HOSTES SUOS RECIDAT. Vid. Brisson. de Form. lib. 1.

18 *Gaudet in puero*] Puerum amet, et amate potestur. 'Gaudere in aliquo,' ut lib. iv. Eleg. viii. 'Cynthia in exuvils gaudet.' Tò 'in' sæpe vacat apud Propertium. *Passerat.*

ELEGIA V.

4 *Et nobis Aquilo, Cynthia, ventus erit*] Et nobis erit suda tempestas. Proverbium. Nam Aquilo sudificus: unde *ἀλπηγυρόνερα*. Horat. tamen de Leuconoto idem canit: 'Albus ut obscura deterget nobilia celo Sæpe Notus.' *Scal.*

Et nobis, Aquilo, Cynthia, ventus erit] Id est, nobis etiam, non tantum tibi. Palmerius ait minitari discessum: ut versa ab hoc ix. infra: et vento se vela daturum. Turneb. cap. xl. lib. xvii. Ut aquilo, inquit, mare turbat, et vertit, sic nostra mens illo tanquam procelloso vento inflata mutabitur et vertetur, aliamque inveniam, quam amem. *Non ita Carpathia, &c.* Ego

sic explicio: Fides tua, ut aquilo ventus, res levissima et inconstantissima, sic et nostra fides futura est. Ita enim dixit Eleg. II. lib. I. 'Osculaque opposito dicat sibi debita vento.' Ubi ventus pro fide inani et futili; vel id sit: Nos ventos nihil aliud quam ventos putabimus, et verba tua verba mera esse. *Passerat.* Vide Salmas. Plin. Exercitat. pag. 746.

11 *Non ita Carpathia variant Aquilonibus undæ*] Maris Carpathii aquæ diversim feruntur a ventis sævissimis. Carpathos insula e regione Ægypti inter Rhodum et Cretam, quam II. Iliad. Κρηναῖος Homerus vocat κατὰ περὶ δέξιον. Plin. lib. IV. cap. XII. Strab. in fin. lib. X.

17 *Per Dominæ Junonis dulcia jura*] An 'jura' matronis tributa, quibus matrona Juno præset, et 'cui vincula jugalia curæ?' An quia Cynthia jam peperit, ut Eleg. XVI. infra, 'Viderit hanc, si quam jam peperisse pudet?' An 'jura' pro religione et numine? Ut Eleg. V. lib. III. 'Sub terris sint jura Deum.' Sane omnia mulieres Junoni accepta ferebant, eratque Juno mulierum, ut Genius virorum; unde jusjurandum Tib. Eleg. ult. lib. III. 'Quod si perque suos fallax jurarit ocellos, JUNONEMQUE suam, perque suam Venerem.' *Passerat.*

26 *Cujus non hederæ circumire caput*] Qui poëta non sit, sed a Musis absens omnique humanitate. Hederæ Poëtæ coronabantur. Hederam vero sacram esse Baccho constat, quia, ut ille juvenis semper, ita semper hæc viret. Fest. Serv. in Ecl. VII. Poëtas edera coronari ait, quia Baccho sacri et insani: vel quia Carmina semper virent, poëtisque et aliis æternitatem pariunt. Plin. lib. XVI. cap. XXXIX. Poëtæ eo genere hederæ coronari ait, cujus semen erocatum ait. *Passerat.*

28 *Cynthia forma potens, Cynthia verba levis*] Beroaldus, ut et alia per multa in hoc Poëta obscurissima, hoc prætermittit. Et tamen luce magis indigebat, quam ea, quæ ille desultorio suo more scribendi jactat, quæ et pueris nota sunt. Nam quis est hodie, qui hunc versum intelligat? nemo profecto, ut libere fatear, quod sentio. An: Cynthia est forma potens, hoc est, formosa? ut illi objiciat, formæ ejus adjunctam inconstantiam? Ita igitur intelligemus: O Cynthia, tu forma quidem potens es, tu es potens venustas, sed in verbis levissima. At, si hoc intellexisset Propertius, magis probarem, quod adolescentuli excogitaveramus: *Cynthia formipotens, Cynthia verbilevis*: quod sane dñ ar. risit nobis. Sed nolumus affirmare ita Propertium scripsisse. Putamus igitur parva admodum licentia legendum; *Cynthia forma potens Cynthia verba lues*: aut *luis*: quod propius lectionem accedit. *Cynthia forma*, et *Cynthia verba*, ut flumen Rhenum; Stertinum acumen Horatio, Parnassus bonos Statio. Pulchre igitur comminatur formæ damna perjuri ex Veterum religione, qui putabant θεῶν τι πᾶσαι δὲ τὴν ἐπιτοκὸν ὑπόσπον. Sic infra: 'Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.' In Declamatione antiqua in Ciceronem: 'Uxor perjuriis debilitata.' Horatius: 'Ulla si juris tibi pejerati Pœna, Barine, no. cuisset unquam, Dente si nigro fieres vel uno Turpior ungui, Crederem: sed tu simul obligasti Perfidum votis caput, enitescis Pulchrior multo, juvenunaeque prodis Publica cura.' Vide necessario Elegiam Ovidii, 'Ease Deos credamne,' libro tertio. Quod autem perjurium illi objicit verum sit, planum fit illi, quæ superius dixit: 'Nec tibi perjuro scindam de corpore vestes.' Deinde, 'pallori,' hoc est, tremori; propter religionem violati juris, aut perjuri: quanvis videatur pro pu-

dore accipere. Ait enim 'quanvis contemnas murmura famæ,' hoc est, quanvis non pudeat te famæ. Mirum igitur affectum pro affectu accepisse, pallorem pro rubore. *Scal.*

ELEGIA VI.

1 *Non ita complebant*] De meretricibus, quæ hic nominantur, multa jucundissima leguntur ap. Athenæum XIII. quibus referendis, brevitatis causa, supersedeo. Unum de Phryne præterire non possum, quam Beroaldus et Volscus Phrynæ inapte nominant; neque historiam, quæ hic a Propertio tangitur, vident. Eam vero exponit Athenæus his verbis: *Ἐπλοῦνται δὲ σφόδρα ἡ Φρήνη, καὶ διὰ σὺχ-
πεῖτο τευχεῖν τὰς Θήβας, ὧν ἐπιγράψανσι
Θεβαῖος 'Ἀλέξανδρος μὲν κατέσκαψεν,
Ἀνίστηρος δὲ Φρήνη ἡ ἑταῖρα. Muret.*

4 *Tanta in qua populus lusit*] Lusit eadem phrasi Catullus: 'Et domus, in qua olim lusimus, et domina.' *Douss P.*

Lusit] Ludendi verbum subptitulum est, et lascivæ significationis. Livius Andronicus apud Festum in 'Ad fatim'; 'Ad fatim edi, bibi, lusi.' 'Ludunt formosæ; casta est quam nemo rogavit.' *Ramires.*

8 *Oscula nec desunt, &c.*] Plin. lib. XIV. cap. XIII. 'Cato [scribit] ideo propinquos feminis osculum dare, ut scirent, an temetum olerent.' Idem Gellius lib. X. cap. XXIII. Plin. in Rom. morem illum muliebrem salutandi propinquos, ait, manasse a mulieribus Trojanis, quæ, Roma duce, cum incendissent naves, osculo iratos maritos placarunt. Suet. in Claudio cap. XXVI. 'Illecebris Agrippinæ Germanici fratris sui filiæ, per Jus osculi, plectus in amorem.' Idem in Tiberio cap. XXXIV. 'Quotidiana oscula prohibuit edicto.' Vide Plut. Probl. Quæst. VI. et in libello de Claris Mulierum Factis. *Passerat.*

9 *Nomina*] An quia subscripta tabulis nomina eorum, quorum pictæ facies? An quia nomina quædam excogitantur, sub quibus latent amato-

res? *Vet. lib. Namina:* id est, Deorum imagines et signa; quia sub specie Jovis, Mercurii, Phœbi potest latere amator. *Passerat.*

10 *Me tener in cunis et sine voce pu-
er*] Hæc tria aliena a suspitione, quia *TENER*, vitulus pro tauro: quia in *CUNIS*, ubi constrictus jacet, nec se commovere potest: quia *SINE VOCE* et blanditias ac delicias dicere non possit. *TENER* ergo minus utilis ei militie. *Passerat.*

12 *Me soror*] Versus hic antea ita legebatur: *Me soror, et cum qua dormis amica simul.* Neque animadvertabant, qui hanc scripturam, sequentibus, mendum inesse in verbo *dormis*, vel in puero scutica dignum. *Dormit* et in meo *vet. lib.* legitur, et omnino legend. est. Hoc autem dicit: Et soror tua lædet me, et amica, cum qua simul ipsa dormit. *Muret.*

Cum qua simul] Ut Virg. 'Mecum una.' Horat. 'Tecum simul.' Expluco: Et amica sororis, cum qua simul ipsa soror dormit. Huc pertinent versus Plauti Asin. Act. IV. Sc. I. 'Alienum hominem intromittat neminem: quod illa aut amicum, aut patronum nominet, aut quod illa amicæ amatorem prædicet.'

13 *Lædent*] Malim *lædunt*. [Vide *Notas Doussæ F.*]

15 *His olim, ut fama est, vititis*] Hæc quatuor disticha alio traduximus, ut suo loco indicabitur. *Scal.*

22 *Per te nunc Romæ quidlibet audet amor*] Huic versui adglutinandum distichon ILLE ETIAM ABREPTA DESERTUS, cum quinque distichis sequentibus. Continuatur enim exempla super eadem re, hoc est, super rapta. *Scal.*

27 *Quæ manus obscenas depinxit, &c.*] 'Manus' pro artifice. Ita et Petronius: 'Zeuxidos manus vidi.' 'Obscænæ tabellæ,' spurcæ et libidinem excitantes: Festus in 'Oscum.' *Passerat.*

34 *Cum paries nullo crimine*] Olim, inquit, non fuerunt figuræ obscænæ

in domibus priscorum: et nullus paries habebat imagines lascivas depictas. M. Cato Censorius villas suas inexcultas et rudes, ne tectorio quidem exornatas fuisse dicit. Antiqui non excolebant parietes domesticos picturis. Unde ait Pflsius lib. xxv. 'Nulla in Apellis tectoriis pictura erat: nondum libebat parietes totos pingere.' Arellius pictor scorta pingebat. 'Crimes' appellat Propertius, picturam obscenam in pariete, quæ causæ solet esse impudicitie mutiebris. Beroald.

85 *Velasit aranea famum*] Dicit merito araneas telis tegere templa Deorum, ne scilicet videntur picturæ lascivæ, quibus etiam templa exornabantur. In hanc sententiam ait D. Hieronymus: 'Fulgine et aranearum telis omnia Romæ templa coepta sunt.' *Idem.*

ELEGIA VII.

1 *Legem*] AN JULIAM? Si quis stuprum adulteriumve faceret sciens dolo malo. Tacit. lib. II. Ann. An legem JULIAM, de maritandis ordinibus, quæ certæ poenæ in cœnibes? Gell. lib. II. cap. xv. Horat. in Carm. Secul. Tertull. in libr. de Monogam. Ulpian. tit. xiv. Inst. Atqui utraque mansit. An caput aliquod legis sublatum? Sed juvat Suet. in Aug. cap. xxxiv. qui Augustum ait, cum hanc legem superiorem ferret, non potuisse perferre præ tumultu recusantium, nisi adempta demum lenitate parte poenarum. Idem ibidem dicitur et de pudicitia legem tulisse. *Pass.* Vid. Torrent. Comment. in Sueton. ad loc. cit. Item Lipsium ad Tacit. lib. III. Ann. de moderanda Papia Poppæa.

8 *Ni nos divideret*] Ni, pro, ne, posuit, ut Virgil. III. Æneid. 'Lethi discrimine parvo Ni teneant cursus.' Sunt etiam qui, *Ne nos divideret*, in Propertio legunt. Plant. Act. I. Sc. II. in Menæch. 'Ni mala, ni atulta sis, ni indomita,' &c. Turneb. lib. III. cap. XII.

7 *Nam citius*] Imitatus videtur Ovidium, cum scribit 'Ante recessisset caput hoc cervice cruenta, Quam tu de thalamis abstraherere meis.'

8 *Quam possem nupta perdere amore faces*] Id est, desiderium tui deponere atque impendere amoris conjugali, eaque ratione perdere et corrumpere voluptatem, quam hactenus ex tua jucundissima consuetudine perecepi. Ovidius. *Deus P.*

9 *Aut ego*] Sic locus ille mendosissimus scribendus: *Anno ego transirem tua limina clausa maritus, Respiciens udis obdita luminibus? Ah mea tum quales faceret tibi tibi somnos, Tibia funesta tristior illa tuba.* Pro obdita vulgati nullo sensu perditu, scripti prodita, quod paulo ante præcesserat: 'Quam possim nuptæ prodere amore facem.' Ita enim illic reponi debere recte vidit Passeratius ex illo Virgiliano, 'Non jam conjugium antiquum, quod prodidit, oro.' Tertio versu cum vulgati agnoscat, caneret mea Cynthia cantus, scripti omnes caneret meatibus somnos, reponere faceret somnos; quod id elegans et Latium sciam. Ovidius: 'Et faciat somnos hæc tibi cura breves.' *Heinsius ad Ovidii Artem, l. 2. vers. 636.* 'Ante recessisset caput hoc cervice cruenta, Quam tu de thalamis abstraherere meis.'

10 *Perdita luminibus*] Melius scriptus liber, prodita. [Scal.

11 *Ah mea tum quales caneret*] Hæc omnia perversa sunt, et in officina Beroaldi cusa, quia multa, quæ non intelligebat, corrumpit. Scriptura enim plane habet: *Aut mea quum tales caneret tibi, Cynthia, somnos Tibia, funesta tristior illa tuba.* Citius morerer, inquit, quam

amorem mentis nuptiis mutarem, aut transirem respiciens tua limina maritus factus, aut canente tibi somnos nuptiali tibia. Tibiam intelligit nuptialem, qua novam nuptam mariti domum deducebant noctu. Tunc enim deducebatur nupta, quum jam concubia nox esset. Itaque dicit *alumnus*: Quum mea tibia induceret tibi somnos. Atqui contra vult. Ea tibia enim ipsi potius adimeret, quum audiret novæ nuptæ amore amicum Propertium sibi adeptum. Allusum autem ad cantum, quem *ναῦκον*, καὶ *κατακομῆτον* vocabant, quo Mercurius Argum oculatum somno deposuisse dicitur. *Scal.*

Ah, mea tum quales caneret tibi Cynthia cantus Tibia, funesta tristior illa tuba] Ad quem morem respexit etiam Horatius, amicus pol hujusdem loci interpres: ubi Asterion officii sui admonet his verbis: 'Prima nocte domum claude, nec in vias sub cantu querulæ dispice tibi.' Galli *κν* *αὐβὰς* vocant. *Douss P.*

Caneret tibi somnos Tibia] Potest et exponi de tibia amatorum, qua sub noctem transeuntes ante amicarum domos suas miserias desebant. Tibia autem quiddam querulum sonabat. Lucret. lib. iv. 'Dulcesque querelas Tibia quas fundit, digitis pulsata canentum.' Ubi querela ad tibiā. Tibia funeribus plebeiorum adhibebatur, ut scribit Lactantius Grammaticus.

12 Funesta tristior illa tuba] 'Funestæ,' quia funeribus adhibebantur. Ad tubam funera fuisse elata *ψαμμάδω*, ut enim Græcis dicam, mihi testes sunt. Vide Kirchmann. lib. II. cap. iv. de Funerib. Rom.

Tibia funesta] Ovidius pene idem de eadem re: 'At subito nostras ut hymen cantatus ad aures Venit, et accenso lampades igne micant, Tibiaque effudit socialia carmina vobis, At mihi funesta tristior illa tuba.' *Scal.*

13 Patriis triumphis] Nam legis illud. *Delph. et Var. Clas.*

lius *scēdās* occasio fuit, ut exhausta bellis civilibus juventute nova soboles matrimonii pararetur. Horat. Carm. Sec. 'Prolisque novæ feraci Lege marita.' Negat igitur posse se prolem tollere, quæ ad militiam patriæ servire queat. *Livius.*

15 Quod si vera mos comitarem castra puella] Ubi aliquis egregius antiquitatis thesaurus est, ibi manus suas ab aliquo insigni flagitio non abstinent temeratores isti. Tamen antiqua jam est hujus loci labea. Nam ita habet et vetus scriptura. Sed non dubium quin corrupte, quum legendum sit: *Quod si Romana comitarent castra puella*: et, ut ingenne fatear, liber noster habebat *comitarent, non comitarem*. Præterquam quod iste mos antiquus Romanorum notissimus est, testatur et Propertius ipse alibi: 'Romanis utinam patuissent castra puellis: Essem militis sarcina fida tuæ.' Quam dolendam erat hæc ita corrupta esse! *Scal.*

20 Hic erit et patri sanguine] Post hunc versum pone distichon quod alterius Elegiæ calce positum est, ut hanc Elegiam claudat: 'Uxor me nunquam, nunquam me ducet amica.' Quis negabit recte huc translatum? *Scal.*

ELEGIA VIII.

3 Nulla sunt inimicitia, nisi amoris acerba] Non hoc dicit, quod tamen verum est, ex amore nasci atrocissimas inimicitias, ut in proverbio, 'Fratrum iræ acerbissimæ;' sed nullas graves inimicitias, nisi amoris et ereptæ puellæ causa, susceptas. *Poss.*

6 Nec mea dicitur quæ modo dicta mea est] Ab hoc versiculo repone distichon ex libro III. Elegia 'Plausus ab umbroso.' Cujus distichi initium: 'Hic olim ignaros.' Deinde ordine sequitur distichon *HIS OLIM UT FAMA EST VIRIIS*, cum tribus sequentibus. De raptu enim mulierum sermo est, ut exemplis doceat se justo dolore affici, quod amica sibi rapta esset.

3 E

Propert.

Unde pulchre concludit, 'Per te nunc Romæ quidlibet audet Amor.' Nec mirum, inquit, in tot exemplis licentiæ, si injuria et mihi facta est. Vides inepte hos versus superiori Elegiæ insertos fuisse, ubi tantum conquerebatur ἢ πολυφύλλων amicæ, et quod multos in sedes intromitteret, non contra quod rapta esset. *Scal.*

9 *Magni sæpe duces*] Ab exemplo ostendit ut in magnis regnis atque imperiis, sic in amore omnium rerum vicissitudinem esse. Ita fore, ut qui nunc admittitur, aliquando excludatur. Idque docet exemplo sui, qui diu admissus tandem exclusus est. Quæ qui non videt recte conglutinata esse, nescio quibus ἰσχυρί vel quibus ἐνυδαῖς persuadebit mihi vulgarem illam perversionem aliquam bonam sententiam efficere. Sed scio esse, quibus proclivius reprehendere, quam confutare. *Scal.*

10 *Steterunt*] Stare dicitur urbs, quamdiu in flore: cum autem dicit stetisse, actum esse putandum est. *Gebhard.*

Attaque Troja fuit] Elegantissime de præterita felicitate, atque in extremam calamitatem conversa, 'Fuisse' dicitur. *Gebhard.*

Attaque Troja fuit] *Ruit* scribendum puto, ut 'Ruit alto a culmine Troja:' et 'Urbs antiqua ruit.' *Heinsius ad Ovid. Remed. Amoris: vers. 66.* Si a viro Nobilissimo, et acerrimi in his judicii, dissentire fas est, dicerem ὅδ' fuit nullo modo mutandum, cum de præteritis 'fuisse' sic usurpent Latini, ut 'Fuius Troes,' 'Fuit Illium:' apud Virg. itemque 'Et campos ubi Troja fuit.' Dicam quod præcedens 'steterunt' illud fuit necessarium hic esse indicare videatur. *B.*

11 *Munera quanta dedi*] Et ego dedi munera, ut iste: sed tamen infelici successu. *Scal.*

15 *Ecquando ire tibi*] Reposui ex scriptura, *Ecquandone*. *Scal.*

23 *Sua permiscuit ossa Puellæ*] *Vetus Inscriptio ad Cyprianum a Popma in Not. ad Sall. HAVE MEA ADRIANA. UBI OSSA MEA TUIS MISCUERO. UTERQUE SIMUL BENE VALEBIMUS.* Albinus ad *Liviam*: 'Miscebor cineribus cinis, atque ossibus ossa.' *Sueton. in Domit. cap. xvii.* 'Reliquias templo Flaviæ gentis clam intulit, cineribusque Juliæ Titi filiæ, quam et ipsam educaverat, commiscuit.'

30 *Cessare in tectis*] Præfero lectionem Cod. Ms. *Comel. Cessare in Teucros.* Cessant enim arma, quæ seposita sive suspensa hostium sanguine non inebriantur. *Plaut. Milite, Act. I. Sc. I. vers. vii.* Græci, cum arma deponunt, dicuntur illa παρσάλλειν. *Euripides Hec. vers. 920.* Ἐκείτο ζυγὸν δ' ἐπὶ παρσάλλει. Quod *Propertius* infr. lib. III, *Eleg. vii.* 'Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes, Atque onerare tuam fixa per arma domum.' Item cum in templis religionis ac voti gratia figunt. *Euripides Rheto vers. 180.* Θεοῖσιν αὐτὰ παρσάλλειν πρὸς δόμοις. *Gebhard.*

Et sparsas cæde jaccere] Ἑλληνίζει. φόνον πεφυρμέναις. *Scal.*

36 *In crepta amore*] H. e. ob ereptam amorem, nempe *Briseida*. Sic et infra: 'In te ego et æratas rumpam, mea vita, catenas.' I. e. propter te tuique amoris gratia. Cui explanationi asserendæ vehementer fecerit locus iste *Ciceronis* ex 7. *Epist.* 'Imprimisque me delectavit tantum studium in me bonorum stetisse contra incredibilem contentionem clarissimi et potentissimi viri.' *Douss P.*

37 *At postquam sera captiva est red-dita pœna*] Seram pœnam vocat, leges in quas tandem fœdas initum est: et quibus partes victæ obligantur. *Silius* libro secundo: 'Jam medio æram bello poscentia pacem ductorisque simul conceptas fœdere pœnas.' Nam video hæc vulgo ignorari. Pœnas vocat *Silius*, quibus victori victus aliquid facere damna est. *Scal.*

40 *Mirum si de me iura triumphat amor*] Post hunc versiculum sequi debet distichon, MAGNI SÆPE DUCES. Postea, OMNIA VERTUNTUR. Deinde, ISTE QUOD EST. Tum, MUNERA QUANTA DEDI, cum duobus sequentibus. Postremo, PENELOPE POTERAT. Quæ omnia sententiæ tenor suis patritiis sedibus restituit, ut alienis eiecit absurditas. *Scal.*

ELEGIA IX.

1 *Sed fors et in hora*] Scribo, *Fors sit*, Prisciano doctore. Integrum est. Forsitan, Fors sit an. Ita etiam Fortasse an, ut in Varronem docuimus. Nam nomen est Fortassis, et Fortasse: ut, Necessis, et Necease. *Scal.*

7 *Visura et quantis*] Ἑλληνικῶς. 'Speraret Visura.' Silius in fine libri noni: 'Quem vinctum colla catenis Statui ante tuos currus promissimus urbi.' Scio hodie Statutum legi, non Statui. *Scal.*

11 *Dominum lavit marens captiva*] Nam, simul quis animam efflasset, corpus ejus statim lavari solebat et ungi. Vide Kirchmannum de Funer.

12 *Appositum fluvii in Simoënta vadis*] Sine dubio versus ῥόδος. Itaque ῥοδιστέος. *Scal.*

Appositum fluvii] Locus vexatissimus scribendus: *Appositum fluvii in Simoënta vadis*: ni mavis *Apposito Simoënte*. De *fluvii vadis* nollem argutati essent viri eruditi. *Heinsius ad Ovid. Amor. lib. 3. Eleg. 6.*

14 *Maximaque in parva sustulit ossa manu*] Hoc est, quod huic consimili fere argutia lib. iv. postea exprimit Cornelia ad Paulum: 'En sum, quod digitis quinque levatur, onus.' *Doussa P.*

16 *Scyria nec viduo Deidamia viro*] In margine libri nostri apposita diversa lectio *toro pro viro*. Quod rectum est. Potius enim viduus torus, quam viduus vir dicitur. *Scal.*

26 *Quam capite*] Vetustus codex

Neapolitanus, *Cum capite hoc Stygia jam poterantur aqua*. Anson. Epitaph. Heroum: 'Fortis progressis ut poteris equis.' Valer. Flaccus lib. 7. 'Scilicet Æolus pectus poteretur ut auro.' Sic et tibi scribendum. *Heinsius ad Metam. l. 13. vers. 130.*

27 *Et lectum flantes circumstaremus amici*] Seneca Controv. III. 'Non servorum turba lectulum circumstabat, non amicorum; inter infantem et mulierculam deficientis spiritus in adventum meum sustinebatur.' *Doussa P.*

30 *Aut mea si staret navis in Oceano*] I. e. restaret seu detineretur ventis adversis aut contraria tempestate, nimirum defixa anchoris ne progredi posset. *Doussa P.*

32 *Opus*] Το ἔργον, frondes, vetus ac versutum mulierum ingenium notat, quod gerunt ad fraudationem virorum. Stat. lib. i. Theb. 'Quod sævæ Junonis opus.' Didicisse vero ac scire Femine maleficiæ, sceleribus, fraudibusque exercitatur perhibentur. *Gebh.*

38 *Tela, precor, pueri, Agilis acuta magis*] Pro *Agile* scriptura nostra habet *promite*. Apparet igitur interpolatum. *Scal.*

39 *Atque hanc mihi solvite vitam*] Noster, *solvite curam*. Proximum plane illi: 'Accipite hanc animam, meque his exolvite curis.' *Scal.*

40 *Sanguis erit vobis*] Ab hoc versiculo locum habent illa, quæ superius reliquimus, sex disticha: SIC Igitur PRIMA MORIERE ETATE, PROPERTII. Miror quomodo docti homines, qui antehac Propertium legébant, potuerunt aliquid hic reperire, quo sibi satisfactum in ejus lectione putarent, quum omnia propter hanc transpositionem absurdissima sint. *Scal.*

41 *Sidera senti testes*] Mirus affectus orantis, a comminationibus ad commiserationem sui descendit. Porro

Servius v. Ecloga ita hunc locum adducit: *testes sunt sidera nobis*. Sed est *σφάλμα μηχανικόν*. Scal.

Matut. pr.] Sic Ov. M. III. 'Matutinaeque pruinae.' Douss. P.

46 *Non licet esse tuum*] Leg. tuo, non tuum, quod nunc legitur. Hein- sius in *Addendis* ad Ovid.

47 *Atque utinam si forte pios edu- cimus annos*] Catullus: 'Di, date mi hoc pro pietate mea.' Scal.

49 *Non ob regna magis diris cecidere sub armis*] Hic est initium Elegiæ: et magno scelere se impiarunt, qui ita hæc cum ænigmatibus alienis con- junxerunt, ut sequentia, quæ horum propria sunt, divellerent. Quin fu- rorem simplicem furere noluerunt. Nam, ubi scriptura vetus habebat, SED TEMPUS LUSTRARE ALIIS, ipsi, ut initium Elegiæ facerent, pro SED le- gerunt JAM. Atqui hoc volebat Pro- pertius: Verum est, me paratum nul- lum a capite meo deprecari pericu- lum pro amica mea: sed ut addictus illi sim, quemadmodum antea fui, hoc vero quominus faciam, impedit me novum consilium a me initum. Alio me vocat institutum meum. Hæc sunt plena affectus amatorii, nec nisi a politis ingeniis intelligenda. Ita- que non miror, si infaceta capita hæc mutarunt; est enim hic quasi quæ- dam valedictio amicæ, propter ejus ingratum in Poëtam animum. Sic Catullus: 'Vale, puella; jam Catullus obdurat.' Scal.

50 *Thebani duces*] Etheocles et Polynices, fratres et duces, reges. Petron. Arbiter eo allusit: 'Ne The- banum par humilis taberna specta- ret.' 'Magis,' si per se stat, est, cu- pidius; sed conjungendum, 'magis di- ris,' sævioribus, tristioribus. 'Dira arma,' quia diris filios insectatur (Edipus; unde secutum internecinum bellum, quo fratres singulari certa- mine multis vulneribus ceciderunt, et mox mater sibi manum attulit.

Vide Sophoclem in *Œdipode*, Eu- ripidem in *Phœnissis*, et Statium Theb. lib. XI. *Passerat*.

ELEGIA X.

1 *Jam tempus*] Indicavi SED TEMPUS legendum esse ex veteri scriptura. Etiam in libro nostro hæc male di- vulsa sunt a superioribus. Scal.

2 *Et campum Harmonio*] Prover- bium *Ἰπποὶ Θεσσαλῶν. Ἰπποὶ Θεσσαλι- κῶν, Λακεδαιμονίῳ τε γυναῖκες*. Scal.

9 *Nunc volo subducto gravior proce- dere vultu*] 'Subducto vultu,' id est, subtracta, sive contracta fronte, cum caperat frons severitudine, ut Plant. loquitur. Vide Proverbium: 'Fron- tem exporrigere.' An *subducto*, sur- sum educto et erecto? Nonius: 'Sub- ducere, sursum ducere, levare.' Tur- pilius: 'Cum antehac videbam stare tristes turbido vultu, subductis cum superciliis senes.' *Passer*.

14 *Crassos se tenuisse dolet*] I. e. Dolet Euphrates se tenuisse Crassos, hoc est, reliquias Crassorum, et cada- vera insepulta. Unde dictum est a Lucano: 'Umbræque erraret Crassus inulta:' et, 'Crasso quærente sepul- chrum.' *Beroald*. Constat ea tempe- state Augustum in animo habuisse Arabiæ et Parthiæ bellum inferre, ejusque belli causa delectum ha- buisse. Unde Horatius Od. xxxv. libri I. 'Et juvenum recens Examen Eois timendum Partibus Oceanoque rubro.' Et Maro lib. VII. 'Sive Getis inferre manu lachrymabile bellum, Hircanisque Arabisque parant, seu ten- dere ad Indos, Anroramque sequi, Parthosque reposcere signa.' *Turne- bus*.

ELEGIA XI.

1 *Scribant de te alii*] Hæc male di- vulsa sunt a superioribus, etiam in manuscripto. Hæc respondent initio Elegiæ: Non recuso pro te omne pe- riculum subire, sed consilium non est

mibi amplius de te scribere, neque frustra tempus in tuis laudibus prædicandis, quod antea feci, conterere. De te alii scribant, an taceant, id vero susque deque fero. *Scal.*

3 *Ludet qui sterit*] Et sententia, et scriptura libri nostri postulat, *Laudet*. Idem prope cum eo: 'Qui Bavlum non odit, amet tua carmina, Mævi.' Sic hic: Landet te, qui vult operam perdere. *Idem.*

8 *Omnia crede mihi tecum uno munera lecto*] Hæc et sequentia omnino similia sunt illis, quæ Sappho ei exprobrat, quam indignam Carminibus suis censebat: Καθαρεύσα δὲ κέλσαι, Οὐδέ ποκα μαμαούσα σέθεν "Εσσε", οὐδέ ποχ' ὑστερον. Οὐ γὰρ πιδέχεις ῥόδων τῶν ἐκ Πιπίας. 'Ἄλλ' ἀπαῖς κἢ ἄλλα δόμοις φοιτᾶσαι. οὐδὲς δὲ σε ἐλάψα πῶδ' ἀμαυρῶν Νεκτὸν ἐκπεποταμέναν. *Idem.*

ELEGIA XII.

1 *Quicunque ille fuit*] Hæc pene ad verbum ex lepidissimis versibus Eubuli Comici accepta sunt. Sunt autem hi: Τίς ἦν ὁ γράψας πρῶτος ἀνθρώπων ἔρα, 'Ἡ κρηπιαστῆρας ἔραβ' ὑπέρτερον; 'Ὡς οὐδὲν ἴσοι πλὴν χελιδῶνας γράψαι. 'Ἄλλ' ἦν ἄπειρος τῶν τρέπων τὸν τοῦ θεοῦ. Ἔστιν γὰρ οὔτε κοῦφος, οὔτε ῥάβδιος. Ἀκαλλὰ γῆραι τῷ φέροντι τὴν νόσον, Βαρὺς δὲ κομῶν. πῶς ἂν οὖν ἔχοι πτερὰ; Postremos enim ita adumbravit Propertius: 'Sed certe pennas perdidit ille suas: Evolat e nostro quoniam de pectore nusquam.' *Scal.*

2 *Quicunque ille fuit*] Quo modo Amor pingatur, et causas, cur ita pingatur, summa elegantia exponit. Sed hanc Elegiam perfecte intelligere qui studet, legat Alexandrum Aphrodisiensem, Problem. 87. *Muret.*

5 *Idem non frustra ventosae addidit alas*] Idem omnino. Alexis: Ἀγγεῖα γὰρ λόγος. Τὰ δὲ τῶν σοφιστῶν, μὴ πέρεσθαι τὸν θεὸν τὸν ἔρατα, τοὺς δ' ἐρῶντας, αἰτίαν δ' ἔχειν Ἐκείνων ἄλλας. ἡρησκότας δὲ τοὺς Γραφεῖς ἔχοντά πτέρυγας αἰτῶν ἡ γραφαῖς. *Scal.*

9 *Hamatis manus est armata sagittis*] Hinc dicitur sagittarius, quoniam amore capti, perinde ac si telo icti essent, afficiuntur: neque se, postquam vulnerati fuerint, bonis adiungunt, sed procul illos intuentur: Plin. de Nat. Deor. 'Hamatis, id est, in hami speciem recurvo ferro, quod exsertam imitetur serpentis linguam. Ovid. lib. III. Trist. Eleg. x. 'Pars cecidit hamatis misere confixa sagittis.' Idem lib. II. Am. Eleg. IX. 'Quid juvat in nudis hamata reponere tela Ossibus?' *Passer.*

10 *Gnosii*] I. Cretensis, quia Cretenses nobiles sagittarii. Horat. lib. I. Od. XV. 'Et calami spicula Gnosii.' Sed eo respexit quod Cretenses sagittarii ex insidiis adoriantur, ut et Amor ipse. *Pass.*

15 *Evolat e nostro*] Certe quidem versus hic integer non est: nam quid est *Evolat e de nostro pectore*? F. igitur ita legendus sit: *Evolat, hæc, nostro quoniam de pectore nusquam.* *Muret.*

18 *Si pudor est*] Ita recte docti viri ex veteri lectione: *Si puer est.* Sed sequentia variant, *alio trajice puella*. Inepte. Nam, quia pro *pudor* legerunt *puer*, ita etiam, pro *tela*, *puella*. *Scal.*

ELEGIA XIII.

1 *Non tot Achameniiis armantur Susa*] Primus Beroaldus emendavit *Susa*, pro eo, quod antea legebatur, *Etrusca*. Idem etiam ait emendationem suam confirmari libro Pici Mirandulæ, in quo ita scriptum erat. Ego sane nihil delibero. Et mihi videtur aliquod portentum mendii sub voce *Etrusca* latere. *Scal.*

Sua sagittis] Ante Beroaldum *Etrusca* legebatur. Pontanus itaru reposuit. *Sua* tueor, quæ Persarum regia fuit: unde 'Susiana regio' et Claud. de Bello Gildonico vers. 31. *Scottus Observo.* l. 2. c. 7. Optimo epitheto dixit 'Achæmenis sagittæ,' quoniam Persæ, Parthique, omnesque fere Orientis gentes sagittis bella

conficiant; ut auctor est Plinius lib. xvi. *Beroald.*

17 *Noctros mors claudet ocellos*] De hoc ritu videatur Kirchmannus lib. i. cap. vi. de Funer.

Mors claudet ocellos] Videtur legendum, *nox claudet*. Nox pro morte Virgilio: 'In æternam clauduntur lumina noctem.' Lucanus lib. 3. de Argi patre moribundo: 'Nox subit, atque oculos vastæ obduxere tenebræ.' *Heinsius ad Metam.* l. 2. vers. 502.

23 *Decit odoriferis ordo mihi lancibus*] Post lectum ferebantur in lancibus thura, aliaque aromata, comburenda, una cum mortuo. Et erant hæc lances magno numero. Inde illa Statii Sylv. lib. v. de Priscillæ funere: 'Quis carmine digno Exequias, et dona malæ feralia pompæ Perlegat? omne illic stipatum examine longo Ver Arabum, Cilicumque fuit, floresque Sabæi, Indorumque arsura seges, præreptaque templis Thura.' Inscribebaturque illis, quid quæque continerent. Stat. Theb. vi. 'Portant inferias arsuraque fercula primi Graiorum, titulisque pios testantur honores.' *Meursius.*

24 *Plebei parvæ funeris exequia*] Plebeium funus, quia tenuiorum funus minima curabatur impensa: idque per vespillones. Suet. in Domit. cap. xvii. 'Cadaver ejus populari sandapila per vespillones exportatum.' Festus in 'Vespa' et 'Vespillones.' Vespertino autem tempore eos efferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam nequeant; quo respexit Horat. Sat. viii. lib. i. 'Huc prius angustis ejecta cadavera cellis Conservus villi portanda locabat in arca.' Sic in Ibin, Ovid. 'Et dare plebeio corpus inane rogo.'

25 *Sat sit magna*] Nescio quomodo jubet tres libellos sibi *πομπεῖν*, quos nondam acriserat, ut qui ne secundum quidem dimidium confecerit. *Scal.*

30 *Syrio munere plenus onyx*] Vide-

tur hoc nomen *ὄνυξ* commune marmori et gemmæ. Plinius: 'Expouenda est hæc onychis ipsius natura, propter nominis societatem; hoc in gemmam transiit ex lapide Carmanizæ.' Hodie docti prope omnes onychem gemmam cum onyche marmore confundunt: quidam etiam dedita opera stndiose id contendunt. Ubi-
cumque 'onyx' pro unguentario vase ponitur, non de gemma accipi debet, sed de lapide, vel marmore. Propertius hoc loco. Martialis: 'Propertius Cosmi nunc mihi siccus onyx.' Horatius: 'Nardi parvus onyx eliciet cadum.' Et sic passim apud poëtas 'onyx' est alabaster, id est, vas unguenti ex marmore onyche, non e gemma. Plinius de marmore Onychite lib. xxxvi. cap. viii. 'Hunc aliqui lapidem alabastriten vocant, quem cavant ad vasa unguentaria, quoniam optime servare incorrupta dicitur.' Ubi inepte annotat herbariorum et medicorum cymbalum, parum attente Plinium Onychitiam gemmam, quam Galli vocant Cassidoniā, confundere cum alabastrite. Immo ipse parum attente: nec enim de gemma Plinius, sed de genere marmorei lapidis agit, quem Græci *ὄνυχα* quoque dixerunt: et, quoniam ad vasa unguentaria et alabastris cavabatur, etiam *ἀλαβαστρίτην* nomen ei fecere. Cum Plinio facit omnium auctorum, præcipue poëtarum, consensus, quibus 'onyx' pro vase unguentario passim usurpatur, quod ex onyche lapide cavaretur. Dioscorides: 'ἀλαβαστρίτης, ὁ καλούμενος ὄνυξ; igitur ἐπιθετικῶς onyx lapis etiam vocatus ἀλαβαστρίτης, quod in alabastris formaretur, &c. *Salmasius*: quem vide in Plin. Exercitat. ad Solinum.

33 *Laurus superaddita busto*] Sepulcra designabantur in agris, et in fronte ponebatur scriptio, quæ contineret latitudinem et longitudinem soli sepulcro destinati; quod spatium soli

sacrum erat. Horat. Sat. VIII. lib. I. 'Pantalabo scurræ, Nomentanoque nepoti, Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum Hic dabat: heredes monumentum ne sequeretur.' In hoc spatio erigebantur obelisci, pyramides, arcus, et alia sepulcralia ædificia. Alii arbores ponebant, quæ crescentes locum monumenti opacarent, quod sibi optat Propertius hoc loco. Unde perspicue colligitur seri solere has arbores, quod felicibus manibus perpetuas et virentes arbores convenire existimabant: ideo eligebant Buxos, Cupressos, Lauros, quæ nunquam amittunt folia: quo respexit Juvenal. Sat. VII. vers. CCVII. cum dixit: 'Di majorum umbris, tenuem et sine pondere terram, Spirantesque crocos, et in urna perpetuum ver,' &c. Quod idem observabatur in floribus. Ramirez.

35 *Qui nunc jacet arida pulvis*] Vetus scriptura, *horrida pulvis*. Et ita citatur a Charisio, ubi male nunciet pro *nunc jacet*. Scal.

38 *Quam fuerant Phthii busta cruenta*] 'Cruenta,' propter Polyxenem. 'Alta Polyxenia madefiept cæde sepulchra.' Scal.

39 *Memento Hoc iter ad lapides cana veni memores*] Longe mellor et concinnior lectio, quam excogitavimus, *memento Hoc iter ad lapides cana venire meos*. Vel *hoc iter*. Nam utrumque dici potest: sed inversa erant, *veni memores*, pro, *venire meos*. Scal.

47 *Si tam longæva*] Corrupt hunc locum Beroaldus impudentissime, quum ita antea legeretur: *Quis tam longæva meminisset fata senecta Gallicus Iliacis miles in aggeribus?* Quis, inquit, temerarius et stolidè fortis tam potuisset vivere? Vult dicere: Nestor se ipsum tam longæ vitæ reservavit, ut tot mala videret, et mortem filii. Nam, si se objecisset morti præsentis animi magnitudine, non illa vidisset, quæ illi doluerunt postea. 'Gallicus miles' proverbialiter dici-

tur temerarius. Καλῶς δὲ ὁρίσας proverbium est; Aristoteles Nicomacheon tertio: Εἴη δ' ἂν τις μαυρόμορος καὶ ἀνάλγητος, εἰ μὴδὲν φοβοῖτο μήτε σπασμοὺς, μήτε κῆματα, καθάπερ φασὶ τοὺς Καλῶς. Melius autem legeretur, *Quis tam longæva*, in dativo. *Quis* pro, quibus. Nam allusum ad locum Homeri, ubi Nestor meminit longæ vitæ snæ. Quibus, inquit, potuisset Nestor narrare vitam suam longam, ut facit apud Homerum, si Gallicus miles et non prudens fuisset? Nam nota prudentia est Nestoris. Ego vero præpostera fortitudine morti me volo objicere. Ita igitur interpretabimur. Scal.

55 *Illis formosum flevisse*] Commentitia lectio. Nam liber noster, non *flevisse*, sed *lavisse*. Notus mos. 'Corpusque lavant frigentis et ungunt.' Supra: 'Et dominum lavit mœrens captiva cruentum.' Scal.

ELEGIA XIV.

5 *Nec sic Electra*] Vocem suam, quam indoctus aliquis h. l. infererat, quæque in omnes prope libros propagata versum corrumpebat, ejeci et expunxi. Muret.

12 *Dicebar sicco*] Proverbium. Martialis: 'Quod sicca redolet palus lacuna.' Scal.

16 *Cineri nunc medicina datur*] Commentum Beroaldi, ni fallor. Nam vetus lectio *emeriti nunc medicina datur*. Lege, *emeritis*. Pulchrum proverbium. Emeritis miles quæ medicina opus habet, quum omni vulneris periculo careat, utpote functus militia? vel emeritis gladiator, quod malo, eadem sententia. At cineri medicinam dare, aut mortuo, cujus esset stoliditatis? Atqui Propertius ait se functum militia, qui nullos sentit fastus amicæ: hæc enim est avantum militia. Scal.

19 *Contemnite amantique*] Noster *contemnite*: obfirmate vos. Utro utaris

tamen, illo an illo, non magni interest. *Scul.*

22 *Meum habuit &c.*] Plant. 'Nunquam cum illa limavi caput.' *Douss P.*

25 *Dona tua figam, Cytherea, columna*] Quæcumque Deorum placandorum causa aris inferebantur, ea 'dona' appellabant: Nopius: 'Donæ consuetudine hæc habentur, quæ aut propitiandis Diis dantur, aut hominibus pro benefactis redduntur.' Cic. lib. II. de Legib. 'Impius ne audato placare deos iram Deorum.' Et rursus ibidem: 'Donis impij ne audeant placare Deos.' Et hujusmodi quidem dona proprie figi dicebantur, et tamdiu dona appellabantur, quamdiu non profanabantur. Utriusque Servius auctor est, qui lib. III. *Æn.* ad versum, 'Postibus adversis figo,' proprie locutum Virgilium adnotat. 'Figi enim,' ait, 'dona dicuntur, ut, 'Sacra ad fastigia fixi.' Et sciendum est inter sacratæ res etiam dona esse, sicut in libris sacrorum invenitur: quæ tamdiu dona dici possunt, quamdiu non profanantur.' *Brissonius.*

26 *Taleque sub nostro nomine*] *Noster, nostro munere:* et verum est. Donario enim subijci nomen, clarum est. *Scul.*

Munere] 'Dona,' quæ Diis sacrabantur, dicebantur et 'munera.' Arnob. lib. VII. 'Diis hostias et cetera impendimus munera.' Virg. lib. IV. Georg. 'Tu munera supplex Tende, petens pacem.'

Carmen] Similiterque donis, quæ figebantur, dicabantur, sacrabantur, inscriptiones addi consuevisse ostendit Tacitus lib. XV. 'Ipse enim pugnem,' inquit, 'apud Capitolium aoravit, inscriptisque Jovi VINDICI.' Suetonius quoque in Caligula cap. XXIV. eum tres gladios in necem suam præparatos MARTI ULTORI, addito elogio, consecrasse scribit. Sic et Solinus refert Julium Cæsarem VENERI GENITRICI thoracem gemmis Britannicis factum subjecta Inscrip-

tionem dedicasse. Ovid. lib. I. *Amor. Eleg. XI.* 'Non ego victrices lauro redimire Tabellas, Et VENERIS media PONERE IN ÆDE morer; Subscribam, VENERI FIDAS SIBI NASO, TABELLAS DEDICAT.' Propertius hoc loco: 'Magna ego DONA tua FIGAM, CYTHEREA, columna, Taleque sub nostro MUNERE carmen erit: HAS PONO ANTE TUAM TIBI, DIVA, PROPERTIUS ÆDEM EXUVIAS, TOTA NOCTE RECEPTUS AMANS.' Hujusmodi Inscriptionum sollemnia verba erant hæc: DONUM DEDIT, vel DONUM POSUIT, quibus antiqui Lapides abundant; ac plerumque notis hæc perscribitur, D. D. et D. P. Sed enim hujus generis inscriptiones aliquot ocalis subijcere satius fuerit. Ex earum ergo turba hæc selegi: HERCULI INVICTO M. CASSIUS HORTENSIVS PAULINUS. PR. XV. VIR SACRIS FACIUNDIS DONUM DEDIT. Q. NUMMIUS DONUM DEDIT JOVI SABAZIO. EUMOLPUS CÆSARIS A SUPERLECTILIS DOMUS AURIF. ET CLAUDIA PALLAS SOLI ET LUNÆ DONUM POSUERUNT. Quin etiam causa doni dati titula plerumque comprehendebatur. Quod significat Tibullus lib. I. *Eleg. X.* cum ait, 'VENERIQUE MERENTI FIXA, NOTET CASUS AUREA PALMA MEOS.' Id quod sequens Inscriptio testatur: MINERVÆ MEMORI CELIA JULIANA INDULGENTIA MEDICINARUM EJUS INFIRMITATE GRAVI LIBERATA D. P. *Brisson.*

27 *Hæc pono*] Legerem *Hæc pono ante tuam tibi, Diva, Propertius ædem:* non tuas ædes. Heinsius in *Addendis* ad Ovid.

28 *Exuvias*] Vestes appellat quibus intectus esset et cum Cynthia nequam fecisset; ut naufragi vestimenta ea, quibus naufragium evaserunt, Neptuno suspenderunt. Horat. 'Me tabula sacer Votiva paries indicat ovida suspendisse potenti Vestimenta maris Deo.' Virgil. *Æn. XII.* 'Olim venerabile lignum, Servati ex undis ubi figere

dena solebant Laurenti Divo, et votas suspendere vestes.' *Livia*.

20 *Nunc ad te veniat*] Hinc profecto nescio an aliquis bene intelligat. Certe in nostro optima lectio concepta est: 'Nunc ad te, mea lux, veniat mea littore navis servata, an mediis sidat onata vadis, (Quod, si forte aliqua nobis mutabere culpa,) Vestibulum jaceam mortuus ante tuum.' Vel defunctus curis, ut nunc, vel in curas coniectus, ut si forte mihi irascaris; utrumvis igitur mihi accidat, ego ante fores tuas moriar. Ita scriptum invenimus in libro nostro; sed nos eam interpolationem adhibuimus. 'Quod,' quod genus, ejusmodi. Quod genus mihi accidere potest, si tu mihi mutata irascaris. *Scal.*

ELEGIA XV.

8 *Apposita lucerna*] Eleganter Gallienus Ang. in Epithal. 'Ite agite, o juvenes, pariter sudate medullis Omnibus inter vos; non marmura vestra columbæ, Brachia non hederæ, non vincant oscula conchæ; Ludite, sed vigiles nolite extinguere lichnos; Omnia nocte vident; nil cras meminere lucernæ.' Martial. Epig. xxxviii. lib. x. 'O quæ prælia! quas utrimque pugnas Felix lectulus et lucerna vidit!'

7 *Lassos*] *Lapsos* libri veteres. Supra lib. i. Eleg. 8. 'Dum me jucundis lapsam sopor impulit alis:' ubi frustra *lassos* Lipsius. *Heinsius ad Ovid. Amor. l. 3. Eleg. 6.*

11 *Venerem committere*] Probo *committere*, quod ex libro scripto reposuit Scaliger. Sic infra lib. 4. Eleg. 7. 'Sæpe Venus trivio commissa' *reponendum* ex Vet. Cod. Modii, cum in vulgatis *commissa* legatur. *Bynæus. Corruptum*] Sic dictum, ut a Crispo: 'Sed se suasque spes corrupturam.' *Dousa P.*

12 *Oculi sunt in amore duces*] [Vide quæ notata sunt supra ad Eleg. i. lib. i.] Apud Quanahecenses est serpens

virulentus, quem vocant *Tacimianæ*, nostri *Oculipetam*, quia de arbore ac jaculi instar in oculos demittit; in hoc simulacrum præbens amoris, qui ex conspectu nascitur: unde illud *de τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ ἄσπερον*, Ex visu est quod ames. *Vossius de Origine et Progressu Idololatriæ lib. iv. cap. LVII.*

Nectum inclinata prohibent te ludere mamma] Sollins Apollinaris lib. iiii. Ep. xiii. 'Taceo fractas pondere arvinæ jacere mammæ, quasque fœdum esset in pectore virili vel premere, has ut ubera materna cecidisse.' Inclinatas quoque intellexit Naso lib. x. Met. 'Instat annus, canosque suos et inania nudat Ubera.' Nam deficiente lacte spongiæ instar flaccescant in vetulis. Contrario modo in virginalis flore ætatis stantet turgent. *Grob.*

22 *Viderit hæc si quam jam peperisset*] Non prorsus mala est lectio libri nostri: *Viderit hoc, si quis jam peperisset putet*. Si quis peperisse putet suam. *Scal.*

31 *Terra prius falso*] Forte *salso*, ut significet terram prius aquammosam pecus et marina monstra producturam. *Dousa P.*

52 *Quæ passim calathis*] Folia corommarum decidentia in pocula inter commensationes: ejus rei infinita extant apud scriptores exempla. Nam calathi hic non quasilli, sed pocula. Virgilius: 'Vina novum fundam calathis Ariusia nectar.' Et Martialis in Apophoretis. *Scal.*

55 *Magnum speramus*] *Spiramus: μεγαλοφρονέμεν*. *Scal.*

ELEGIA XVI.

1 *Præter ab Illyricis*] Præter Macedoniæ et Achæiæ idem. Auctor Pausanias. At Illyrium erat in Macedonia: vel potius Macedonia Illyrium continebatur. Nam Durachium in Macedonia censebatur. *Scal.*

20 *Stramina posses*] Noster, Gra-

minea. Intelligit cæspitiā casam. Horatius: 'Nec fortuitum temnere cæspitem Leges sinebant.' *Scal.*

27 *Barbarus excussis agit vestigia lumbis*] Hoc verum, agitare vestigia est, vestigia agere et incedere. Barbarum enim amore potitum et victorem incedere magnifice dicit. *Turnebus*. Et sane sic alibi: 'Et campo quo movet illa pedes.' Non tamen probat mihi hanc interpretationem: nam, si de incesso tantum sermo est, quid opus 'excussis lumbis?' 'Agitat vestigia' dictum obscæne, pro, movet pedes in Veneris certamine. Sic Plauto in Casina, 'conturbare pedes.' Et Ciceroni Epist. 1. lib. 11. ad Atticum 'tollere pedes.' 'Vestigia' pro pedibus, ut Eleg. III. lib. 1. vers. 1X. 'Excussis,' quatiendo vibratis, vel exhaustis veneri. *Apuleius* lib. 11. 'Lumbis sensim vibrantibus spinam mobilem quatiens.' Catull. de ineptis ad hanc militiam: 'Qui duros nequeunt movere lumbos.' *Lumbi, φέλα, λῆρ, δαφός*. *Isidorus* lib. XI. 'Lumbi, ob libidinis lasciviam dicti; quia in viris causa corporeæ voluptatis in lumbis est; ut in umbilico mulieribus.'

Barbarus &c.] Puto Poëtam nequiuscule innuere velle, Prætozem, Propertio interim exclusissimo, lectum et amorem Cynthiae occupasse. 'Excute' est, movere. *Virgil.* 'Gaudetque comantes Excutiens cervice toros.' Jam vero 'movere lumbos' plane amatorium et nequam est. Catullus: 'Qui duros nequeunt movere lumbos:' h. e. qui in illa Veneris palæstra adeo triti sunt, ut ad eam egre possint revivere. Lumbi enim valentes et vegeti ad Venerem requiruntur. Prætor ergo, excussis et motis lumbis, sive faciens cum Cynthia quod ante sæpe Propertius, agit vestigia, h. e. relinquit vestigia; e quibus jacuisse eum in lecto cum amica intelligas. De talibus vestigiis supra Eleg. 9. 'Nec domina ulla meo

ponet vestigia lecto:' et infra Eleg. 29. 'Apparent non ulla toro vestigia presso, Signa volutantes nec jacuisse duos.' *Scioppius Verisimil.* 1. 3. c. 16.

28 *Et subito felix nunc mea regna tenet*] Sic idem lib. 11. 'Ut regnum mistas inter conviva puellas:' et *Tibullus*: 'Parva loquor: regnum ipse tenet, quem sæpe cœgit Barbara gypsatos ferre catasta pedes.' *Donaus P.*

Qua tibi terra] Sic *Tibullus*: 'Muneribus mens est captus puer: at Deus illa In cinerem et liquidas munerera vertat aquas.' Uterque autem sumpsit ab Homero: 'Ἄλλ' οὐκὶς πὺρ πύρρες δῖον καὶ γαῖα γένοιντο.' *Muret.*

Qua tibi terra velim, qua tibi fiat aqua] Proculdubio legendum: *Qua tibi terra, precor, qua tibi fiat aqua.* *Plautus Milite*, 'qua mares, qua feminas.' Item 'qua sacrum, qua publicum.' *Scal.*

49 *Vidistis toto*] Scribe, *Vidisti moto somitus procurrare celo.* *Heinsius* 3. Fast. vers. 347.

ELEGIA XVII.

1 *Mentiri noctem*] Hæc cum superioribus continnanda. Perjurium, Inquit, severe a Diis vindicatur. Tonare enim solet Deus in perjuros. Nam pejerare, et promissis ducere amantem, hoc impium juxta cum homicidio est. *Scal.*

2 *Hoc erit*] Nihil muto. Sed liber scriptus habet, *Hoc erat*. Priscis temporibus hoc erat tanquam aliquod parricidium. *Scal.*

3 *Horum ego sum vates*] Hæc ego vere testari possum, si quis allus, qui propter perjuriam tua quid non perpessus sum? *Scal.*

4 *Fractus utroque toro*] Hoc est, utraque sponda lecti. *Ovidius*: 'Cur pressus prior est interiorque torus?' *Scal.*

15 *Sicca requiescere Luna*] Sicca luna, est intermenstruus dies: *ἑρῆ καὶ ῥέα*. Tunc enim spirant Aquiliones.

Horatius: 'Thracio bacchante magia sub inter-Lunio vento.' *Scal.*

18 *Tunc flebit quum mi senserit*] Noster, *Quum in me senserit*. Tunc flebit, quum magna fide hæc tacere me audiet. *Scal.*

ELEGIA XVIII.

5 *Quid si jam canis ætas mea candeat*] Liber noster recte *cæneret*, non *candent*. Canere, est *καλῶνθαι*, in utraque conjugatione, ut 'Fervere Lencaten,' et similia. Cæneret, faceret sunt ejusdem temporis: quare ita reponendum. Ante hunc versum autem legendum illud distichon: 'Quin ego demisuo curam.' Sperat vicissitudinem rerum, ut supra. *Scal.*

7 *At non Tithoni*] Certe hæc non cõherent cum superioribus, et *ἀποσπασμῶν* est alius Elegiæ. *Scal.*

10 *Quam prius adjunctos*] *Lege, abjunctos*. Abjungere equos et dejungere idem. Paulo diversim interjungere, hoc est dejungere equos, donec cibo recreati sint. Abjungere quoque est idem quod abjungere: *ἀποσύνειν*, Glossarium. Martialis: 'Interjungere quæris ad Bovillas.' Idem: 'Et hora Interjungi equos meridiana.' *Scal.*

Quam prius adjunctos] Non est moris hoc aurigis seu equisonibus, ut tum demum equos aequatim ducant nitentive, cum sunt adjungendi, sed ante labore fessos ac sudore plenos pulvereque sordidos lavant. At hoc facit Aurora, cum illi mane a Tithono discedenti ad officium terrarum orbi impendendum revertendum est. Hæc ideo dico, quod dubitem de lectione jam vulgata *abjunctos*. Nam, si lavit *abjunctos equos*, non discedit, sed toto die ac plurimo noctis requiescit. Pall. duo, Colinæi editio alimque *adjunctos*. Onomasticum 'Adjungo, *ἐπιτίθημι*.' Sed rectius *abjunctos*, q. d. Cum a terris discedit, nihil Auroræ prius est quam Tithonum in ulnis fovere, relictis equis etiam sudore manantibus. *Gebhard.*

15 *Quam majora*] *Cui majora*, Liber. *Scal.*

20 *Ipsa ævus hand longa*] Continuandus versiculus cum eo disticho: 'Quum tibi nec frater nec sit tibi filius ullus.' Quum, inquit, tu sis ævus propediem carva futura, et nullus sit nec frater, nec filius, qui te possit *ὑποσποφῆν*, præter me, qui eorum vice tibi sum. *Scal.*

24 *Ludis et externo*] Inserere post hunc versum distichon illud: 'An si cæruleo quædam.' Neque explanatione indiget. *Scal.*

26 *Turpis Romano Belgicus*] Quid esset, jam dixit: 'Ludis et externo tincta nitore caput.' Intelligit enim mutari capillum saponem Belgico. Martialis: 'Canstica Tentonicos accendit spuma capillos.' Ovidius III. de Arte: 'Femina canitiem Germanis inficit herbis: Et melior vera quæritur arte color.' Idem dicit quod Propertius. Sed unde saponem putavit esse herbas? An ex isatide etiam fiebat ille color? Subjicit enim: 'An si cæruleo quædam sua tempora fuce Tinxerit, idcirco cærulea forma bona est?' *Scal.*

Turpis Romano Belgicus ore color] Batavi, exemplo ferme cæterorum Germanici nominis, cæsariem aluere flavam, unde epitheto 'auricomos' Poætæ, et inter hos Silius Italicus, dixerunt: quomodo et Vandalos *χρυσόμαυς*, id est, auricolores capillos Procopius habere ait. Eum colorem in crinibus gelidi cœli beneficio reddi existimat Plinius; ego etiam usu smegmatis et lixivii, quo crines rutilabant; ejus rei fidem facit Epigrammaticus, qui spumam Batavam lixivium appellat illo versu, 'Et mutat Latias spuma Batava comas;' et causticam alibi: 'Caustica Teutonicos accendit spuma capillos.' Ab ignea vi cineris, qui lixivio incoquitur, ex quo smegma sive sapo conficitur, tam liquidus, quam spissus; quem in trochiscos orbiculove etiam conformabant, talemque 'Mattiacam pilam' nominat Martialis, a Mattiacorum gente, ut Bataviæ vicina, ita et eodem in ob-

sequo Romanis devincta, quos Selandos nunc dicimus. In promiscuum autem et viris et feminis usum eo usque cesserat rutilandi capillos mos, ut non puduerit Antoninum Imp. capiti flavam cæsariem aptare, quæ mentiretur Germanicæ tonsuræ modum, ut refert Herodiani. Domitianum quoque celtiorem fore ait Martialis, si captivorum Germanorum comis adscititiis adornetur; quæ poëtæ Cæsari adolantis adhortatio studium illud æmulum facile prodit, dum quadam excusationis imagine ad regendam heri sui molliem utitur. Tacit. scribit: 'Germanis oculos esse truces et cærneleos, et comas rutilas.' Similiter Horat. Germanam pubem appellat cærnelem. Et Juvenal. Sat. XIII. 'Cærule quis stupuit Germani lumina, flavam Cæsariem, et madido torquentem cornua cirro?' Istud vero rutilandi capillitii studium adeo pertinax etiamnum inedit Frisiorum Cisrhenanorum et Frisiabonum genti, ut, singulis ferme hebdomadibus, lotas caustico lixivio proles, æstivo maxime tempore, locis apricis exponant. *Hadr. Junius Bat. Hist. cap. VII.*

30 *Mi formosa satis si modo saepe venis*] 'Venis formosa,' hoc est, formosa es; locutio Propertiana. Nam Propertius τὸ 'venire' ἀπὸ τοῦ τρυχάδω usurpat. Satis, inquit, formosa es, modo mihi uni formosa sis. *Scal.*

33 *Cum tibi nec frater, &c.*] Veteres solebant longe aliter fratris et sororis nomine uti, quam vulgo hodie ea nomina sonant. Fratres enim puellæ blandientes vocabant interdum amatores suos, et eos quibuscum consuebant; ut contra adolescentuli amicas suas, easque quibuscum caput aliquando collimarent, ut Plantæ loquitur, sorores blande appellabant. Docet hoc aperte nunc Martialis ad Amianum, hac quidem in re satis idoneus auctor; 'O quam blandus es, Ammiane, matri! Quam blanda est tibi, Ammiane, mater! Fratrem te

vocat; et soror vocatur. Cur vos nomina nequiora tangunt? *Lusum* creditis hoc jocumque? non est. Mater quæ cupit esse se sororem, Nec matrem juvat esse nec sororem.' Quo Epigrammate satis facete Martialis Ammianum quemdam incesti cum matre arguit, quam ille, ut amatores solent, sororem, et illa vicissim eum fratrem, quæ nequitie nomina sunt, vocabat. Et, ut Martialem breviter explicem, Putatisne, inquit, id jocum esse aut *Lusum*? minime: nam mater, quæ se sororem appellari cupit, et amicæ nomine vocari gaudet, ea certe, ut liberius amoribus suis indulgere possit, neque mater neque vera soror esse optarit. *Lipsius.*

ELEGIA XIX.

4 *Qui te blanditiis non sinat*] *Nec ter sinit.* 'Non ille sinit magni dominator Olympi.' Virgil. in *Cyri*: 'Quod nec sinit Adrastia.' Utrumque, pro, sicut: ἀπαλῶς. *Scal.*

5 *Nulla neque ante, &c.*] Negationes duæ pro una, Græcorum more, pro, Nec ulla. Sic Virg. *Ecl. v.* 'Nulla neque amnem Libavit quadrupes.' *Plant. Asin. Sc. III. Act. I.* 'Neque quod velim, neque quod nolim, magni facitis.' *Passeratius.*

10 *Fanaque peccantis plurima causas*] *Templa erant diversoria nequitie,* et in templis adulteria exercebantur: unde exiit illud *Satyrici*: 'Nam quo non prostat sæmina templo?' Et *Ovid.* de templo *Isidis*, quod erat Romæ, loquens, ait: 'Multas illa facit, quod fuit ipsa Jovi.' Gandet ergo Poëta, quod in agris nulla templa poterant corrumpere *Cynthiam*, quæ Romæ erant maxima causa illius adulterii. *Berosal.*

13 *Rara feræ inculte thura sacello*] *Unusquisque fere in agris et prædiis suis sacellum quoddam Deo cuidam aut Deæ sacrum habebat.* *Censorinus de Die Nat.* 'Et, quum agros atque urbes Deorum munere posside-

rent, partem quandam templis sacellaque, ubi eos colerent, dicavere.' Plin. lib. ix. Ep. ad Mustium. *Colutus*.

19 *Reddere pins Cornua*] Apuleius Florid. lib. i. 'Neque enim iustas religiosas moram viatori objecerit aut ara floribus redimita, aut spelunca frondibus inumbrata, aut quercus CORNIBUS onerata, aut fagus pellibus coronata.' Cervorum et id genus ferarum cornua de arboribus sacris suspensa Numinibus dedicabant, et Dianæ imprimis. Ut hoc loco Propert. Ovid. Met. 'Telique habet instar, in alta Quæ fuerant pinu, votivi cornua cervi.' Scribit etiam Quæstionib. Rom. Plutarchus, templis omnibus Dianæ cornua cervorum adfigi moris fuisse. Scias et ad aliorum Numinum sanctorum limina id ipsum factitatum. Quod indicat Symmachus lib. v. Epist. LXIII. *Colutus*.

20 *Audaces ipse monere canes*] 'Monere,' quod est ἐπιβλέω. Proprie ἐπιβλέω. Apollonii Scholia ad lib. ii. vers. 1197. 'Ἐπιβλέω κυρτός τὸ τοῖς κυσὶν κελεύειν, καὶ ἐπιβλέω. Ovid. Epist. iv. 'In nemus ire libet, presasque in retia cervis Hortari celeres per juga summa canes.' 'Hortari' est ἀμυγέειν quoque sicut 'monere.' Unde ἀμυγέειν hortamentum venatorum et vociferatio, qua canes in premendis feris instigant. Val. Flaccus lib. III. vers. 550. 'Prædæque ferox ardore propinqua Insequitur; simul Alcides hortatibus instat.' Gebhard.

21 *Vastos ausim tentare leones*] 'Capitare,' 'tentare,' verba sunt domestica venatoribus. 'Vastos' autem leones vocat, ut Græci ἐναγμεγέτους, non tam ob molem corporis, quam ingentem rictum sive hiatum. Anacreon χάρμα λαβρός. Papinius lib. ix. vers. cxciii. 'Præcerpuntque jubar immaniaque ora recludunt.' Gebhard. 'Vastos leones' referendum ad vires ingentes omnia sternentes; ut 'vasto impetu,' apud Horat. Et Ovid. x. Met. 'Im-

petus est fulvis et vasta leonibus ira.' Ubi Venus Adonin monet, ne leonibus aut apris congregiatur. *Passer*.

24 *Figere avem calamo*] Calamum aucupatorium intellige, quo viscato aves capiuntur: cujus meminit Martial. 'Non tantum calamis, sed cantu fallitur ales, Pallida dum tacita crescit arundo manu.' Auceps surgens paulatim calamos elevabat, et eorum avibus subiciebat: quod genus aucupii expressit Silius sic scribens: 'Sublimem calamo sequitur crescente voluerim.' Alii intelligunt de sagitta, qua aves figuntur ab arcu exensa. Calami autem sagittis apud prisca erant accommodatissimi. *Berosi*. Fallitur si quis heic putat 'avem figere calamo' ea notione accipiendum, qua 'columbam figere' dixit Poëta: aut allus, 'damas figere' et 'tigres' et Firmicus 'piscis cuspidem' vel 'tridente figere'; quod est, jaculo vel sagitta trajicere et transfigere. Non de sagitta heic intelligit Propertius, sed de calamo aucupatorio vel crescente arundine, quæ aves tangebatur ac veluti fixas vinctasque capiendas dabat. Non *stricto* igitur, sed *structo* legendum: *et structo figere avem calamo*. Per *structum calamum* designat crescentem arundinem: de qua diximus supra. [Quæ autem supra dixerat, hæc erant; In aucupio, quod calamis peragebatur, arundo ad arundinem sic adtexti jungique consueverat, ut sensim cresceret, donec alitis ejus, quæ captabatur, alas viscum tangeret. Hinc 'arundo crescens' hoc genus aucupii vocabatur. Martialis sub lemmate aucupatorii calami: 'Non tantum calamis, sed cantu vincitur ales, Callida dum tacita crescit arundo manu.' Vide Salmaa pag. cxviii. Exerc. Plinian.] 'Textas arundines' dixit Petronius: σιόθησαν καλῶν vetus Epigramma, id est, structuram calamorum. Moschus de Aucape: Καὶ καλῶν σιόπαντας ἐπ' ἀλλήλοισι ἐνέπαινον. Ex his puto intelligere potes,

quid vocet *structum calanum* Poëta. Plura apud modolaudatum Salmasinum habes pag. CIO LXXXVIII. Exerc. Plin.

25 *Qua formosa suo Clitumnus flumina laco Integit*] Clitumnus fluvius ex lacu Vadimonis egeritur, et specu mersus postea oculis redditur. Plinius Cæcilium lib. octavo ad Gallum, postquam de lacu Vadimonis loquutus est, subiungit: 'Idem lacus in flumen egeritur: quod, ubi se paulisper oculis dedit, specu mergitur, alteque conditum meat; ac siquid ante, quam subduceretur, accepit, servat, et profert.' Nos primi nomen illi flumini reddimus apud Plinium, et primi hunc specum Clitumni apud Propertium aperimus, de quo Papinius: 'Umbroque Propertius antro.' Et quia, teste Plinio Cæcilio, lacus Vadimonis, unde egeritur, sacer est, non mirandum, quare sacrum Clitumnum Deum vocet Junius Philargyrus, nisi propterea ita vocaverit, quando absorptus ab illo antro iterum se reddidit oculis hominum. Omnes enim fluvii ex specu nascentes aut redditu pro Diis colebantur, eisque aræ stantebantur. Seneca Epistola XLII. 'Magnorum fluminum capita venerantur: subita ex abdito vasti amnis eruptio aras habet.' Scal.

32 *Absenti nemo non nocuisse velis*] Duplex negatio unius vice. Alibi: 'Non si Pegaseo,' &c. postea subiungit: 'Nil tibi Mercurii proderit alta via.' Scal.

ELEGIA XX.

8 *Sollicito*] Locus castigandus: *Sollicito lacryma depluit e Sypylo. Tantum lacryma*, ut apud Maronem: 'Nec de concussa tantum pluit illice glandis.' Errat autem Passeratius, qui 'deplnere' non alia opinatur significatione sumi, quam qua 'degradinare' et 'detonare' sumitur, h. e. pro, pluere desinit. At Columella lib. x. de Jove: 'Inque sinu matris vlo-

lento depluit imbre.' Heinsius ad *Metamorph. lib. 1. vers. 572.*

13 *De te quodcunque*] Hoc est, quantum ad te pertinet. Sic supra: 'De me, mi certe poteris formosa videri.' Scal.

35 *Hoc mihi perpetuo jus est*] Nos-ter, *Hac mihi perpetuo vis est.* Scal.

ELEGIA XXI.

1 *Ah quantum*] Frustra circumfer- tur. *Lego At quantum.* Heinsius in *Addendis* ad Ovid.

12 *Ejecta est: tenuit namque Creusa domum*] Hunc versum quis non videt corruptum esse? quomodo enim tenuisse domum Jasonis dici potest, quæ ipso nuptiarum die conflagravit? Scripti plerique *tenuis domo* vel *tenui Creusa domo*. Creon enim Creusæ pater. Heinsius ad *Ovid. Artem l. 3. vers. 34.* Recte vidit Vir illustris locum hunc corruptum esse et medicina indigere. Sed ejus emendationi nescio cur subscribere nequeam, cum a literarum ductu nimium abeat. Propius accedit Gebhardus: *Ejecta est tenui namque Creusa domo*. Mihi magis placet: *Electa est tenui namque Creusa domo*; cum ex j in l facillimus sit lapsus. Nec obstat quod *tenuem Creusa domum* vix vocare posse videatur Poëta, cum regia fuerit: nam tennis Creusæ domus fuit, si conferratur cum splendore domus Medæ, quo ipsa gloriatur; et sic prædicat apud Senecam vers. 609. 'Quondam nobili fulsi patre, Avoque clarum Sole deduxi genus. Quodcunque placidis flexibus Phasis rigat; Pontusque quidquid Scythicus a tergo videt; Palustribus quo maria dulcescunt aquis; Armata peltis quidquid exercet cohors Inclusa ripis vidua Thermodontis: Hoc omne noster genitor imperio regit.' *Bynæus.*

18 *Experta in primo stulla cavore potest*] *Lege potes.* Scal.

ELEGIA XXII.

1 *Here*] Antiquæ, pro, heri. Plant. Capteivis: 'Adverte animum sis tu istos Captivos duos, here quos emi de præda.' Idem Amph. 'Here venisti media nocte, nunc abis.' Sæpiissime Plautus, alique.

3 *Nulla meis frustra lustrantur compta*] Compitalitios ludos intelligit, qui per vicorum magistros prætextatos fiebant. In illis ludis vidit multas puellas, quæ ludos spectabant, ut ipse innuit. *Scal.*

4 *O nimis exilio nata theatra*] Propert fabulas, quæ agebantur illis ludis. *Scal.*

5 *Sive aliquis molli*] Ludum intelligit. *Scal.*

6 *Seu varios incinit ore modos*] Tibicines καὶ ῥαψῳδοὺς Διοδώρου intelligit, qui erant in scena, et in diverbiis caneant. 'Here' autem initio Elegiæ est ἥδης, non κῆρυς, ut inepte Beroaldus. *Scal.*

Varios modos] Varii modi, ex discrimine tibiarum; nam graves modi dextrarum tibiarum, qui seriam Comædiæ dictionem indicabant; leves et acuti sinistrarum et serranarum, quibus jocus ostendebatur; modi mixti et utrarumque tibiarum mixtam joco gravitatem ostendebant. *Pas-serat.*

7 *Interea nostri quærunt sibi vulnus*] Ἀλγῆδόνας ὀφθαλμῶν. Proverbialiter. *Scal.*

9 *Puris in frontibus*] Hoc de puro discrimine est intelligendum. *Turn.*

10 *Indica quos medio vertice gemma tenet*] Intelligit Græcorum ἀμνικα: de quo Scholiastæ Euripidis et Pindari hæc adnotant. Ἀμνικὲς κυρίως πόσμος τις χρυσῆ καὶ λίθῳ πεποιημένος, δὲ περὶ κεφαλῆς αἱ γυναῖκες φοροῦσιν. Papius Achill. 'Gemmatis aut nec tantum tempora limbis.' Claudianus: 'Substringitque comam gemmis et colla monili.' *Gebh.*

15 *Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris? Et Phrygis insanos cæditur*

ad numeros] Mart. 'Alba minus sævis lacerantur brachia cultris, Cam furit ad Phrygios enthea turba modos.' *Douss P.*

23 *Percontare licet*] Vetust formula. Cujus unum hoc exemplum addacit Brissonius ex lib. II. de Orat. 'Licet, inquit, rogare, Philippus.' Plaut. Mil. Act. II. Sc. VI. 'Licetne? Quin te jubeo.' et Persa Act. IV. Sc. IV. 'D. Hospes volo ego hanc percontari. S. A terra ad cælum in quidlibet. D. Jubedum ea accedat huc ad me. S. I sane, ac morem illi gere. Percontare, exquire quidvis.' Sic in antestatione: 'Licet antestari?'

40 *Ut sciat esse aliam, quæ velit esse mea*] Huc respexit declamator ille apud Senecam Controvers. V. lib. II. 'Volo tibi malam gratiam cum sponse tuo facere; habet amicam.' *Douss P.*

41 *Retinacula*] Retinacula ea omnia dicuntur, quibus quid retinetur et religatur. Sunt et 'retinacula' Virgilio, quibus navis appulsa religatur ad palmum, cui nomen 'primæsius,' sive 'tonsilla,' Festo. Anchoræ autem, cum e funibus pendeant, jaciuntur et a prora et a puppi ut firmius stet navis. *Pusserat.* Glossarium: 'Retinacula, ἀγκύρια, κάρχηϊς.' Papius ipsas anchoras vocat retinacula I. III. Silv. 'Unæque submersæ penitus retinacula velent.'

46 *Speranti subito siqua venire negat*] Propertianum, 'siqua negat,' hoc est, si amica negat. Supra: 'Aut si qua Arabio lucet bombyce puella.' Indefinite: quum tamen Cynthia intelligat. *Scal.*

48 *Quum recipi quem non noverit ille putat*] Versus interpolatus. Ne sincera quidem scriptura in nostro: Cur recipi qua non noverit, illa vetat. Lege: Quum recipi quem non noverit illa vetat. Fingit enim se non nosse, quem vult excludi. *Idem.*

49 *Puerum querendo*] Servum internum, qui et salutigerulus, intelligit. Salutigeruli servi erant, qui

jussu domini dominæve ultro citroque mandata, literas, salutesque perferebant. Ad hos respexit Apuleius de Deo Socratis: 'Hos Græco nomina *Δαιμονες* nominant, inter terricolas canalicolasque vectores hinc precum, inde donorum; qui ultro citroque portant hinc petitiones, inde supplicas: ceu quidam utriusque interpretes et internuncii.' Vide Plaut. in Aulul. ubi mores mulierum probe memorat.

ELEGIA XXIII.

1 Cui fuit] Ait se, relicto amore matronarum, contulisse se ad amandas eas, quæ minore negotio faciunt copiam sui: et colligit multa argumenta, quibus hanc amorem tutiorem ac jucundiores esse concludat. Ead. de re quædam sunt ap. Horat. S. 1.

Cui fuit indocti] Continuanda hæc sunt: quod ex sequentibus facile patet, atque adeo ex antecedenti disticho. Cujus sententia suspensa; continuat enim fastidia matronarum. Legendum vero indocto, non indocti. Qui indoctus καὶ ἄσπερος fugiebam vagas puellas, nunc re ipsa expertus et doctus illas sector. Scal.

2 Ipsa petita lacu] Proverbium; volgivagam Venerem intelligit. Nam lacus est publicus. Horatius: 'Omnes Gestiet a furno venientes scire lacuque.' Nunc vagæ puellæ placent, inquit. Idem.

4 Ut commissæ suæ] Vetus scriptura, promissa. Nescio an bene. Idem.

6 Integris] Recte. Porticus enim ambulantiBUS integumentum. Douss P.

7 Deinde ubi pertuleris] Post hoc distichon inserenda tria illa ordine, 'Et modo pavonis candæ flabella superbæ.' Quæ quam importuno loco leguntur! Scal.

Deinde ubi pertuleris, quos dicit fama labores Herculis, ut scribat, Muneris coquid habes] Huc spectat distichon Epigrammatis Græci ex VII. Anthol. Ἐπὶ τῷ ξέροντι; ἡγεῖς δὲ τί; νύκτα.

φάρμακόν τι; Χρυσὸν. εὐθὺς αὖ καὶ πόσων; οὐ δύναμαι. F. ξερόν; αἰεὶς δὲ τί; Douss F.

Deinde ubi pertuleris, quos dicit fama labores Herculis, huic quod des muneris coquid habes] Ita locum illum ex vestigiis veterum membranarum videri castigandum ad ipsum Propertium pluribus adstruimus. Heinsius in Addendis ad Ovid.

9 Cernere uti possis] Hæc vulgo non bene distinguuntur. Ita enim legenda potius esse videntur: Cernere uti possis vulum custodis avari, Captus et immunda sæpe latere casa, Quam care semel in toto nox vertitur anno? Facete παρὰ προσδοκίαν. Nam, quam debere dicere: Quam care nox una emitur, ut potiaris optatis; divit: Ut lateas in immunda casa, et ut periclitaria rejici a duro custode. Scal.

12 Ah pereant si quos jamus clausas juvat] Eubulus Comicus: 'Οὐτὶς λέγει πάλιν ὅτιν ἐδιδάκτατος; Ἐξὼν θεωρήσαντι πρὸς τὸν ἥλιον Γυμνὰς ἐφεξῆς ἐπικαίρως τεταγμένας, Ἐν λεπτοτήτοις ὁμῶς ἐστῶσας, ὅσας Ἡρακλῆς ἀγνοῖς ὅσας κητέει κόρας, Μικροῦ πρίσθαι κέρματος τὴν ἡδονήν, Καὶ μὴ λαβραῖαν Κόπρω αλοχόστην δὸν Πασὼν διδάκειν ὕβρεος οὐ πόθον χάριν. Scal.

13 Contra rejecto] Jam diximus ex Eubulo, Γυμνὰς ἐφεξῆς, et Ἐν λεπτοτήτοις, &c. Idem.

14 Custodum &c.] 'Tumorem custodum' interpretor custodes tumidos et superbos, qui amatores a foribus amovere solent. Nec adsentior ingeniosissimo Palmerio, qui densam coronam, et fretam illud turbæ, tumorem dictum putat. Sic 'sententia Democriti,' h. e. Democritus, apud Lucret. 'Sententia Catonis' apud Horatium. 'Trabeati cura Quirini' pro Romulo apud Ovidium. Sciooppius Verisimil. l. 4. c. 9.

19 Nec dicet, timeo] Huc pertinet illud: 'Et simulare virtutis pretium facit.' Douss P.

20 *Hodie vir mihi rure tenet*] Lege finem secundi Sermonis libri primi apud Horatium. *Scal.*

21 *Et quas Euphrates*] In versib. Eubuli. *Olas* *Hephaestus*, &c. *Scal.*

ELEGIA XXIV.

1 *Tu loqueris, quum sis*] Et in nostro scripto et in editionibus hæc perperam divulsa sunt a superioribus. Quare conjunge, atque ita lege: *Libertas quoniam nulli jam restat amanti, Nullus liber erit, si quis amare velit: Tu loqueris, &c.* Est objectio. Et dicitur *μυγγυαδς*. *Scal.*

3 *Cui non his verbis aspergat tempore sudor*] Scribe, *surdo*. Quem non hæc verba pudore suffundant, etiam si surdis auribus esset? Alloqui hiulca est oratio. *Scal.*

7 *Per totam infamis traduceret urbem*] Est 'traducere' damnatum aliquem populo spectandum, ignominie causa, exhibere. *Hiapane sacra la verguena*. Suetonius in Tito cap. viii. 'Hos [delatores] assidue in foro flagellis ac fustibus cæcos, ac novissime traductos per Amphitheatrum arenam, partim subijci in servos, aut venire imperavit: partim in asperissima insularum avehi.' Antiquior Suetonio Seneca accipiat lucem *Epiat. cix. de Attalo*; 'Cum coeperat,' inquit, 'voluptates nostras traducere, laudare castum corpus, sobriam mensam,' &c. ubi 'traducere' eleganti metaphora ita reprehendere significat, ut turpitudinem nostrarum voluptatum tanquam in pompam duceret populo exhibendam. Et Petronius in Satyrico, ubi Quartilla juvenes rogavit, ne quod in sacello Præpi viderant vulgarent, sic inquit; 'Protendo igitur ad genna vestra supinas manus; petoque et oro, ne nocturnas religiones jocum risumque faciatis, neve traducere velitis tot annorum secreta, quæ vix ulli homines moverant.' id est, ne manifesta faciatis secreta, et

Delph. et Var. Clas.

in pompa palam irridenda ducatis. *Ramirez.*

8 *Ureret et quamvis, nomine verba dærem*] Id est, suppositicio amicæ nomine populo imponerem, quod fecit Propertius. Ea enim non Cynthia, sed Hostia vero nomine appellata fuit. Auctor Apuleius *Apologia* i. *Dousa P.*

9 *Quare ne tibi sit*] Hæc concludunt principium Elegiæ, aut paulo post: 'Quæris, Demophoon, cur sim tam mollis in omnes?' Vides ergo importune hæc lacerata fuisse. *Scal.*

Quærens viles] Sane hæc ostendunt superiora importune divulsa fuisse. *Scal.*

11 *Pavonis cauda flabella superba*] Vel flabello muscas exigunt, juxta Martialis distichon: 'Lambere quæ turpes prohibet tua prandia muscas, Alitis eximie cauda superba fuit.' Vel ventum faciunt, juxta Terentianum illud in Eunuchis: 'Heus tu, Dore, cape hoc flabellum et ventulum hæc facito, dum lavamur.' Ovidius de Arte Amandi, 'Profruit et tenui ventos movisse flabello.' Claudianus: 'Et cum se rapido fessum projecerat æstu, Patricius roseis pavonum ventilat alis.' *Ursinus.*

12 *Et manibus dura frigus habere pila*] Pilam lusoriam intelligit, cujus inventor Pithus, ut scribit Plin. lib. vii. cap. lvi. Ea lusitasse etiam puelas auctor Virgilius in Cyri: 'Cum lapsa e manibus (Seyllæ) fugit pila,' de ludo virginali. Lucanus ad Pisones: 'Nec tibi nobilitas minor est; si forte volantem Aut geminasse pilam juvat, aut revocare cadentem, Et non sperato fugientem reddere gesta.' *Passerat.* Beroaldus locum hunc Propertii intelligit de pila puellari ex crystallo, quam matronæ ætivo tempore manibus continent ad æstum refrigerandam.

17 *Hoc erat in primis*] Hic alia Elegia incipit. *Scal.*

Propert.

3 F

81 *Qui nunc se in tuncidum*] Post hæc distichon illud reponendum: 'Dura est quæ multis simulatum.' Tu, inquit, simulato amore in falsam spem inducis me. Ast ego non ita: nam me nulla ætas mutabit. Utitur tertia persona more suo, ut supra non semel. Dixit enim: 'Et se plus uni si qua parare potest.' 'Si qua' enim dixit de ipsa Cynthia loquens, quasi diceret: Dura es, quæ te plus uni paras: ut supra: 'Nec si qua Arabæ lucet bombyce puella.' 'Si qua' est indefinite pronunciatum. Atqui de finita persona loquitur. *Scal.*

41 *Credo ego, &c.*] Duplici modo verba illa quæ possunt. Ut vel hoc videatur dicere: Credo ego multos ad hunc modum, i. e. tam constanter, quasi ego te amo, amasse; sed rursus credo, multos etiam inconstantes fuisse. Vel illud: Credo, multos quidem talem figuram et pulchritudinem, quali tu es prædita, amasse, sed non omnes certos et constantes fuisse. Ut 'hac figura,' vel pro, hoc modo, vel hac pulchritudine, accipiamus. Posterius frequens est apud Propertium; illud non item. Dictumque videtur, sicut illud Plauti: 'ad hanc faciem,' i. e. talis. 'Perire' autem, ut sæpe, et heic est amare. *Scioppius Verisimil. lib. 3. c. 10.*

49 *Noli nobilibus*] Locus ille castigandus: *Noli nobilibus, noli te offerre beatis; Vix venit extremo, qui legat ossa, die.* Invidiosum illud plane *noli te offerre*, et plus est, quam si dicat: *Noli tui copiam nobilibus et divitibus facere.* Vulgati nullo sensu, *noli conferre.* Heinsius in *Addendis* ad Ovid.

52 *Pectore nuda*] Idem, quod, uti Poëtæ loquuntur, 'nuda pectus,' 'nuda genu.' 'Nuda' enim hoc loco nominandi casu positum est. *Douss P.* Sed rectius alii libri: *pectora nuda.*

ELEGIA XXV.

1 *Unica nata meo*] Et hæc importune a superioribus divulsa. Persequitur enim, quod inceperat. Ait se fore illi uni addictissimum, neque aliam amaturum. Legendum vero: *Unica nata meo pulcherrima cura dolori, Excludi quoniam sors mea, sæpe venia.* Quoniam ita mihi forte evenit, ut, alii nocte promissa, ego excludar, tu eris nihilominus etiam absens unica cura animo meo. Nam verbum veniendi apud Propertium, ut jam indicavi, est τὸ ὑπερβαίνω. Alioquin quam ineptum erat dicere: Quia ego excludor a te, tu sæpe veni ad me. Quis risum contineret? Hæc sane obscura hactenus fuerant. *Scal.*

2 *Excludit quoniam*] Malo, *Excludi.* Sors mea este excludi. Ut ille Phædria in Eunuchio cedit, alteri nocte concessa. Quare superius: 'Dura est, quæ multis simulatum ducit amorem, Et se plus uni si qua parare potest.' Excludit enim Propertium, quia alii condixerat. *Scal.*

5 *Miles depositis annosus secubat armis, Grandævique negant ducere aratra boves, Putris et in vacua requiescit navis arena*] Eadem fere omnia ab Ovidio recensita habes II. Amorum: 'Fessus in acceptos miles deducitur agros Tutæque deposito poscitur ense rudis, Longaque subducta celant navalia pinum; Mittitur in saltus carcere liber equus.' *Douss P.*

8 *Et retus in templo bellia parma vacat*] Mos Veteribus, cum militia se abdicarent, arma sua in Deorum templis suspendere, addita inscriptione. Aristophanis interpres ad Equites: *Ἔδος ἦν τὰ ἀπὸ τῶν πολέμων ὕλας ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναρτῆσαι.* Nemesianus Ecloga I. 'Nunc album caput et Veneres tepuere sub annis. Jam mea ruricola dependet fistula Fauno.' Virgil, *Æn.* lib. I. 'Genti nomen dedit, armaque fixit Troia.' Et lib. III. 'Ere cavo clypeum magni gestamen Abantis

Postibus adversis figo, et rem carmine signo, Æneas, hæc de Danaïd victoribus arma.' Ovid. Met. lib. xv. 'Cognovi clypeum lævæ gestamina nostræ, Nuper Abanteis templo Jovinis in Argis.' Horat. lib. i. Epist. i. 'Veianius armis Herculis ad postem fixis latet abditus agro.' *Maurusius.*

9 *Aut me ab amore tuo*] Post hoc distichon reponere illud, 'Et si sæcula forent,' cum sequenti. Nam superior sententia cum illis congruit. Si, inquit, paterentur sæcula ut essem quod nunc tu es, nempe puella antiquis grata, hoc est, jam provecior ætate, jam æqualis provecitis: quod tamen ætas mea non permittit: quod tamen per ætatem meam non licet. Nam tu es provecior me. Supra: 'Quum sis Ipsa anus, hand longa curva futura die.' Item: 'Appla cur toties te via ducit anam?' *Scalet.*

11 *Nonne fuit satius*] Nonne satius erat hæc pati, quam mutare amorem meum? *Scalet.*

14 *Si pateremur aves*] Scita, poetica, vereque adeo Propertiana locutio illa 'Gorgonis' &c. Quippe 'si' novo more, nullique, quod sciam, Poëtarum usitato, priori narrationi subjunctum est, qua tamen ipse Propertius postea utitur: lib. insequente: 'Issent Phlegæo melius tua funera campo: Vel tua si socero colla daturus eras.' *Douss P.*

17 *At nullo domina*] Aliter et minus legendum ex antiqua scriptura: *At nullo de me teritur sublimino amor, qui Restat.* Sublimen est idem quod limen inferius, ut in Varroem annotamus: ut contra superlimen, hoc est, *ἐπὶ τοῦ ὀρίου* in Veteri Glossario. Amor, qui restat de me, durat, quum de ferro nihil tandem restet, quod duret. Liminis autem facta mentio propter vigilatas noctes amantibus ad limina amicarum. *Scalet.*

21 *Tu quoque qui pleno fastus*] Referendum ad eum, de quo superius conquirebatur, quum ait: 'Tetra venena

libens,' &c. Ut appareat recte nos hæc cum illis conjunxisse. *Scalet.*

Qui] *Quid* lego; non, ut in libris formularis est, *Qui*: hoc modo: *Tu quoque quid p. f. a. a. Credule?* *Douss P.*

23 *In mediis persolvit vota procellis*] Vota 'solvi' et 'reddi' dicebantur. Unde Macrobius lib. iii. Sat. cap. v. ad illum Virgilli versum lib. v. *Æn.* 'Hanc tibi Eryx meliorem animam pro morte Daretis Persolve:' eorum verborum proprietatem observans, adnotat Virgilium, ut nuncupata vota significaret, dixisse 'persolve,' quod de voto proprie dicitur. Sic et apud Ovid. lib. v. Fast. Flora de ludis sibi ex voto suscepto factis, 'Annuimus,' ait, 'votis: Consul cum Consule ludos Posthumio Lenas persolvere mihi.' Valerius Maximus lib. i. cap. i. 'Item Matri Deum sæpenumero imperatores nostri compotes victoria-rum suscepta vota Pessinuntem profecti solverunt.' Festus Pomp. 'Minuitur luctus, cum votum publice susceptum solvitur.' *Brissonius.*

24 *Quum scæpe*] Legendum putabam *Quam*, i. e. antequam: q. d. Noli te amoris tui venustate jactare, quum nondum ad finem amoris perveneris. Nemo enim in mari Dis marinis pro se servato gratias persolvit, antequam ratem in portum securitatemque deduxerit. *Quam* pro, antequam, *ἀπὸ πρὸς*.

25 *Aut prius*] Observa 'prius' deponcit antequam' &c. Sic Virgil. 4. *Æneid.* 'Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat, Ante, Pudor, quam te violem.' Nisi si heic apud Propertium *Arte* pro *Ante* legendum sit. *Arte* enim in ludis curulibus vel maxime opus fuisse, quis est, qui ignoret? Et docet illud filium suum Nestor Iliad. ψ. *Μῆτρ' ὃ ἥπλοχος περὶ βρετὴν ἥπλοχος.* 'Arte etiam aurgas aurigæ vincere auerunt.' *Sciopius Verisimil.* l. 2. c. 10.

26 *Septima quam metam tricerit arte*

rola] In unoquoque missu a singulis agitatoribus septem exigebantur spatia et curricula. Suet. in Domit. cap. iv. Senec. Ep. xxx. Arnob. lib. vii. Lactant. lib. vii. cap. xxvii. Cassiodorus scribit, 'equos circum septem metas incitari solitos.' 'Metam,' opinor, dictam, quod ea definitum erat circi spatium, a metiendo vel metando. Isidorus cap. xxvi. lib. xviii. 'Ornamenta Circi, ova, meta, obeliscus, carceres.' Metæ olim lignæ, sed aureas fecit Imperator Claudius, inquit Suet. in Claudio cap. xxi. Iligneam metam statuit Æneas apud Virg. lib. v. qui et metæ usum docet: 'Hic viridem Æneas frondenti ex ilice metam Constituit, signum nautis, pater: unde reverti Scirent, et longos ubi circum flectere cursus.' Meta erat *καρσοειδής*, turbinata, quæ forma etiam pyramidum et cypressorum; unde Ovid. 'Metas imitata cypressus;' et ita æni statuunt molas, ut vocant rustici. Flexus ipse metæ Græcis modo *τροπή* dicitur; unde *τροπικὸς* Astrologorum, quia ab eo tempore sit *τροπή*, et reversio solis: modo *καμπτήρ*, qua voce tanquam Latina usus Pacuvius apud Nonium. Periculosus autem erat ille flexus. Ideo Nestor apud Hom. Iliad. ψ. Antilochum filium monet ita metæ appropinquet, ut vitet tamen lapidis tactum, ne et vulneret equos et currum frangat. *Passerat.*

34 *Invidiam quod habet*] *Νεμεσητόν τι.* Scal.

40 *Quantum sic cruciat*] Plane est Herodoti *ἀλγυδὲς ὀφθαλμῶν*. Supra: 'Interea nostri quærunť sibi vulnus ocelli.' Scal.

42 *Dulcis uterque color*] Scribe, ut in nostro, *ducit.* Scal.

48 *Una sit*] Potest etiam legi *Una sat.* Scal.

ELEGIA XXVI.

5 *Qualem purpureis agituris*] Melius liber, *agitata.* Scal.

22 *Potens*] Potens hic, qui amore

multum potest, ut qui amatur et potitur: ut apud Catullum in Inferis Fratris, 'Sis in amore potens,' id est, in amore eveniat tibi, ut potiaris: et Eleg. v. 'Cynthia forma potens, Cynthia verba levis.' Turnebus.

ELEGIA XXVII.

1 *At vos incertam*] Conjunge cum superioribus. Scal.

3 *Phœnicum inventa*] Multarum rerum inventores et autores Phœnices sunt. Plin. lib. v. cap. xii. Strabo lib. xvi. a Phœnicibus ad Græcos transisse astronomiam, ait, et arithmetica. Interpres Arati. Q. Cic. apud M. Fr. ii. De Nat. Deor. De Cynosura: 'Hac fidunt ducere nocturna Phœnices in alto.' *Passerat.*

5 *Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britannos*] Respicere videtur ad expeditiones ab Augusto susceptas, quarum et Horat. meminit, Britannos istos cum Parthis coniungens; 'Præsens Divus habebitur Augustus adjectis Britannis Imperio, gravibusque Persis.' Quæ venerunt anno U. C. 733. 'Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.' *Douss P.*

13 *Jam licet et Stygia sedeat sub arundine remex*] Sæpe mihi dubiam traxit sententia mentem, quid tandem significare voluerit Propertius, cum hæc scripsit. Modo enim de pertica portisculi, id est, hortatoris remigum, qua excursus, ut ait Nonius, et exhortamenta moderatur; modo de calamis et arundinibus forte ad ripam Stygis provenire solitis intelligendum; postremo etiam arundinem istam Stygiam pro receptaculo navali sive tugurio, ac gurgustio arundinum tegulo cooperto ex nostratium consuetudine, quo lenunculi aut cymbæ quietiæ subducuntur, et tanquam in porta collocantur, ne videlicet nudo ætheri expositæ rimis fatiscant, tabulæque ac latera earum nimio cœli æsta contra hiatum ac lucem per commissuras admittant, accipi

posse opinabar. Nunc ad priorem meam sententiam postliminio relaber, et arundinem Stygiam portisculum, id est, perticam, ut dixi, arundineam Charontis interpretor, quam idem ex navali disciplina in manu tenens, umbraticis vectoribus suis signum modumque dat remigandi. *Deus P.*

ELEGIA XXVIII.

16 *Extremo venit*] Puto legend. *veniet*. Muret.

25 *Quod si forte tibi properarint fata quietem*] Idem Tibullus: 'Sen matura dies fato properat mihi mortem.' *Deus P.*

29 *Et tibi Maenidas interque heroidas*] Liber: *Et tibi Maenidas inter Nervidas*. Neutra lectio bona. Legendum: *Et tibi Maenias inter heroidas*. Aspiratio pro positione est. Ansonius: 'Mercator hodie, cras citharodes eris.' *Scal.*

36 *Laurus*] Lauri duo genera ponit Cato de R. R. cap. viii. Delphicam et Cypriam. Delphica coronabantur Delphi sacrorum carminum victores et triumphantes Romæ. Cypria subcrispa est, foliaque habet brevia et nigra: ea ante curias, domos Cæsarium, Pontificum, et Flaminum ponebatur, et Martii Calendis renovabatur. Theocritus *μελαμφέλλους ἰδρύους* utramque laurum promiscue vocat. Vide Plinium, lib. xv. cap. xxx. Apollini autem dicata a Veteribus laurus; unde etiam in templis ejus coronæ ex lauro confectæ videbantur. Causa autem, quod laurus vaticinationis symbolum; veteres enim ex lauri crepita rerum eventa observabant, et, in ignem injecta si cum strepitu conflagrasset, auspiciatissimum erat signum, maxime colonis. Sivero sine strepitu consumeretur, sinistram omen erat. *Meursius.*

43 *Sacro me carmine damno*] Notum dignum est, eos, qui vota fecerant, reos voti; eorumque compotes factos, quoad promissa solvissent, dam-

natos voti, appellatos. Macrob. lib. iii. Saturn. cap. ii. expendens hunc Virgilli versum, 'Constitutum ante aras voti reus:' 'Hæc vox,' ait, 'Voti reus,' propria est sacrorum, ut reus vocetur, qui suscepto voto se Numinibus obligat: damnatus autem, qui promissa non solvat.' Servius in Schedis: 'Damnare est, damno afficere, id est, debito liberare. Ideo, et cum vota suscepimus, rei voti dicimur, donec consequamur beneficium, et donec condemnemur, id est, promissum solvamus; ut [Virgil. Bucol. Eclog. v.] 'Damnabis tu quoque votis.' Livius lib. v. 'Camillus identidem omnibus locis concionabatur, haud mirum id quidem esse, furere civitatem, quæ, damnata voti, omnium rerum potiorum curam, quam religione se exsolvendi habeat.' Idem lib. vii. de L. Furio Dictatore: 'Inter ipsam dimissionem ædem Junoni Monete vovit; cujus damnatus voti, cum victor Romam revertisset, dictatura se abdicavit.' Et lib. x. 'Ut ædem etiam fieri Senatus juberet, his ejusdem voti damnata Respub. in religionem venit.' Idem lib. xxxix. 'Damnata voti Deum benignitate, exsolvere id vellet.' Et lib. xxvii. 'Damnarenturque votorum quas pro ipse suscepissent.' Nonius Marcellus: 'Damnare et condemnare pro, liberare, positum est.' Titinnius Veliterna: 'Fortasse votum fuisse, quo die liber foret. Nunc ejus voti condemnatus immolavit hostiam.' Turpilus Lencadia: 'Et amplius illam apparere condecet, quandoquidem voti condemnata est.' Silius Hist. lib. iv. 'Quo voto damnati factum omnem dicuntur ejus anni statim consecrassent.' *Brissenus.*

45 *Ante tuosque pedes illa ipsa adportia sedebis*] Duo adorationis signa, velari, et sedere. De velatione notissimum vel ex illo: 'Et caput ante aras Phrygio velavit amictu.' Juvenalis: 'Stetit ante aram, nec turpe patavit Pro cithara velare caput: die-

tataque verba Protulit.' De sedendi ritu Tertullianus de Oratione: 'Porro quum perinde faciant nationes adoratis sigillaribus suis residendo, vel propterea in nobis reprehendi meretur, quod apud idola celebratur.' Pythagoricum autem illud est, et ex ea schola in ritum Romanorum migravit. Notum enim symbolum, προσκυνῶντα ἐπικαθῆσθαι. Scal.

Adoperta] Capite operto salutato Deos ostendit Plautus in Cercul. Act. III. Sc. 1. his verbis: 'Quis hic est, qui operto capite Æsculapium Salutat?' Hinc et in Amph. Act. II. Sc. 1. ab Alcmena parturiente Deos capite operto invocatos refert. Idemque aperte Plutarchus ἐν Ἀλκίῳ ἦτοι 'Ρωμαϊκοῖς, tradit: Διὰ τί, inquit, τοὺς θεοὺς προσκυνῶντες, ἐπικαλύπτονται τὴν κεφαλὴν; Et mox; Τοὺς δὲ θεοὺς οὕτω προσκύνουν, ἢ ταπεινῶντες ἑαυτοὺς τῇ ἐπικρύψει τῆς κεφαλῆς, ἢ μᾶλλον εὐλαβοῦμενοι τινα φωνὴν προσπεσὲν αὐτοῖς ἔχοντες εὐχομένους ἀπαίσιον καὶ δόσφημον, τῶν ὄντων ἀπεκλύμενον τὸ ἰμάτιον. Et certe non a salutantibus modo et adorantibus, sed et a sacrificantibus, Deos (Saturnum, Honorem, et Herculem excipio) capite operto, obvoluto, vesteque ad aures adducta, coli consuevisse constat. Saturno namque et Honori, ὅθεν ἀκαλύπτῃ vel ἀπακαλύπτῃ τῇ κεφαλῇ, moris fuisse Plutarch. ἐν Ἀλκίῳ auctor est. Festus Pomp. 'Lucem facere dicuntur Saturno sacrificantes, id est, capita detegere.' Macrob. lib. 1. Sat. cap. x. de Saturno: 'Hinc est quod ex instituto peregrino huic Deo sacrum aperto capite faciunt.' Proinde apud eundem lib. 1. cap. VIII. ubi de sede Saturni scriptum est: 'Illie Græco ritu capite operto res divina fit: quia primo a Pelasgis, post ab Hercule, ita eam a principio facitatem putant,' legendum proculdubio est, *capite aperto*. Quo ritu etiam Herculi rem divinam factam Halicarn. lib. 1. docet. Hoc idem Macrob. lib. III.

Saturn. cap. VI. confirmat, Cornelli Balbi hæc verba adferens: 'Apud aram Maximam observatum, ne locusternium fiat: enstoditur in eodem loco ut omnes aperto capite sacra faciant. Hoc fit, ne quis in sede Dei habitum ejus imitetur. Nam ibi operto ipse capite est. Varro ait, Græcum hunc esse morem: quia sive ipse, sive ab eo relictus, qui aram Maximam statuerunt, Græco ritu sacrificaverunt. Hoc amplius addit C. Baesus: Idcirco enim hoc fieri, dicit, quia ara Maxima ante adventum Æneæ in Italia constituta est, qui hunc ritum velandi capitis invenit.' Et certe morem hunc purum putum Romanum fuisse, et ex patriis Latinorum institutis, docet Virgil. lib. III. Æneid. cujus versus ipsos, quod perspicue hujus ritus non minus originem, quam causas aperiant, subjeci. His enim præceptis vates Æneam instruit: 'Quin ubi transmissæ steterint trans æquora classes, Et positis aris jam vota in litore solves, Purpureo velare comas adopertus amictu: Ne qua inter sanctos ignes in honore Deorum Hostilis facies occurrat et omnia turbet. Hunc socii morem sacrorum, hunc ipse teneto, Hac casti maneant in religione nepotes.' Ubi casti maneant in religione nepotes.' Ubi Servius, 'Sane,' ait, 'sciendum est, sacrificantes Diis omnibus, capita velare consuetos ob hoc, ne se inter religionem vagis offerret aliquid obtutibus, excepto tantum Saturno.' Festus Pomp. in Verbo 'Saturnia'; 'Saturni quoque in imo clivo Capitolino immolabant: ubi ara dicata ei Deo ante bellum Trojanum videtur, quia apud eum supplicant apertis capitibus. Nam Italici auctore Ænea velant capita: quod is, cum rem divinam faceret in litore Laurentis agri Veneri matri, ne ab Ulyse cognitum interromperet sacrificium, caput adopertum, atque ita conspectum hostis evitavit.' Aurelius Victor in Brevi-

aria Hist. Romane de Aenea loquens: 'Cum interim immolata suae in litore sacrificium perageret, traditur forte advertens Argivam classem, in qua Ulysses erat: cumque vereretur ne ab hoste cognitis periculum subiret, itaque rem divinam interrumpere summum nefas duceret, caput velamento obdaxisse, atque ita pleno ritu sacra perficere: inde posteris traditum morem ita sacrificandi, ut scribit M. Octavius.' Hinc Varro lib. IV. L.L. 'Rileam,' ait, 'a ritu dictam, quod Romano ritu sacrificium feminae cum faciunt, capita velant.' Livius lib. X. 'Si conspiciatur cum capite ac lituo, capita velato victimam credat.' Ex hoc porro ritu apud Valerium Flaccum lib. V. Mopsus vates, dum manes veneratur, illaque vinum dat, caput obnubit. *Brissinius.*

49 *Sunt apud infernos tot millia formosarum: Pulera sit in superis scilicet una locis*] Hanc et numerorum et loquendi generis rationem expressit Secundus noster, lib. II. Elegiar. ubi scribit: 'Caecata patent tibi, Somne, cubilia formosarum: Nocte brevi vigilet scilicet una mihi.' *Dousa P.*

53 *Et quot Troja tulit*] Vereor, ut satis vera sit haec lectio. Nam diversa est scriptura: *Et quot Iliu tulit*, et eadem manu in margine, *Hiona*. Ego puto eam dixisse *Iona*, pro *Ionia*. Nam et 'Arabus' dixit, pro *Apollonius*, et Virgilius in Culeo, 'Cilicus' pro *Kilikios*. Sane legendum, *Et quot Iona tulit*. *Scal.*

54 *Et Phaei et Priami*] Noli dubitare, quin legendum sit, *Et Thebe, et Priami diruta regna senis*. Siergo hic Trojae meminit, quare superius idem dixisset? aut potius, quare hic repeteret, si jam meminerat? Non dubium est, quin legendum, ut indicavimus, *Iona*, metaplasmo, quo dixi. Deinde non verisimile est, quum regiones *καλλυγμένας* recenseret, tacuisse formosissimarum mulierum nu-

tricem Ioniam. Hec saepe bonos auctores corrumpit, Latinitatis priscae mysteria ignorare. *Scal.*

58 *Longius aut propius*] Horatius: 'Serius ocias Sors exitura.' *Scal.*

60 *Munera Diana debita redde choro*] Repone veterem lectionem, *choros*. Infra: 'Quum videt accensis devotam currere tædis In nemus, et Trivium lumina ferre Deæ.' *Scal.*

61 *Redde etiam exoubis*] Infra: 'Tristia jam redeunt iterum solennia nobis: Cynthia jam noctes est operata decem.' *Scal.*

62 *Votivas noctes et mihi solus decem*] *Redde*, non *solus*, habet noster codex. Et profecto melius. *Votivas* noctes decem pervigilabant Isidi: quod jam attigimus, et cognoscimus ex eadem infra: 'Cynthia jam noctes est operata decem.' Et ex Tibullo: 'Ut mea votivas persolvens Delia noctes Ante fores lino tecta sacras sedent.' Apuleius de casto Isidi etiam dies jejunare: 'Decem continuas illis diebus cibariam voluptatem coërcerem.' Vult Propertius illi eas imputari, et sibi reddi. *Scal.*

Votivas noctes et mihi solus decem] Tot enim noctes ex voto, quod Isidi fecerat, 'sejuncta,' ut Poëta ipsius verbis utar, 'cubnerat' Cynthia. Idem officii quoque a Philenio sibi evenire stipulatur, exigitque porro Diabolus Plantinus. Sic enim est in Asinar. 'Si forte pure velle habere dixerit, Tot reddat spurcas quot paras habuerit.' *Dousa P.*

ELEGIA XXIX.

2 *Me servorum duceret ulla manus*] Servos adversarios intelligit; quorum ministerium est ire ad herum foris cœnitantem, et eum domum reducere ac comitari. Plant. Mostell. 'Solutus eo nunc adversum hero ex plurimis servis. Hanc rem die castino quem herus receverit, Mane castigabit eos exuvilis bubulis.' Idem Casina Act. II. Sc. ult. 'Et idem me pridem,

quom ei adversum veneram, Facere atriensem voluerat sub janna.' Idque præter Plantum testatur etiam Terentius in Adelph. 'Neque servulorum quiquam adversum ierat.' Ubi Donatus ait propriis locutum Terentium, dicendo 'adversum,' nam inde adversatores dici. *Poppo.*

14 *At tu nescio quas quæris inepte fores*] Non placet *fores*, sed *foris*, vel certe *foras*. Ineptum enim videtur *foris* quærere, quod habes domi, præsertim cui Cynthia in mundo sit, et quæ desiderio tui oblanguens in multam noctem te insomnis in cubili suo expectet; cum tu interim, quod illa præbere parata est, aliunde a scortis et nescio quibus nugis hominum superbus et superfluous vage eas quæsitum. *Donas P.*

15 *Sidonia nocturna ligamina mitra*] Mitra mallebris capitis ornamentum et molle, non fuit Sidoniorum et Phœnicum, sed Lydorum. Ipse Eleg. xvii. lib. iiii. 'Cingat Bassaricas Lydia mitra comas.'

16 *Atque oculos moverit illa graves*] Quam expectata adhuc somno graves oculos in te coniecerit. Sed nihil mutandum. *Scal.*

21 *Atque ita*] Scribe: *Atque ita mi injecto dixerunt rursus amictu, I nunc, et noctu discos manere domi. Noctu malo quam noctas*, quod ante legebatur. Sic secundo lib. Eleg. 22. 'Et cælum noctu bis sine rege fuit.' 'Noctu' Tibullus quoque dixit lib. i. Eleg. 6. *Mi dixerunt pro me duxerunt*, quod hic locum non habebat. *Heinsius ad Metam.* l. 5. vers. 114.

23 *Si sola*] 'Si' pro, an, more Græcorum. Terent. Heautont. 'Visam si domi est.' Idem Eunuchos: 'Atque adeo visam, si domi est.' Plant. Bacchid. 'Ibo et visam huc ad eum, si forte est domi.' Virgil. Æn. lib. iv. 'Sed fatis incerta feror, si Jupiter unam Esse velit Tyriis arhem.' *Laurenberg.*

27 *Narratum somnia Vestæ*] Veteres ad depulsionem malorum somniorum, quam viderant speciem narrabant Diis, ac sæpenumero domesticis, ut Vestæ, et Græci Apollini *ἱερὸντοῦτοῦ*, ut apud Sophoclem Clitæmnestra in Electra: *Ταῖνδ' αὖ τοῦ πατρὸς, ἥτις' ἦλθ' Ἀλκωνοῖ τοῦτο, ἔκλυον ἐξηγοῦμαι.* Sed autem ideo narrabant, quod, quemadmodum sua luce tenebras fugat mundumque illuminat: ita noctis species somniaque discutere et irrita reddere patebatur: nox enim somniorum parens habebatur, cui radiatus et lucidas sol contrarius est. *Turneb.*

29 *Talis visæ mihi hæc.*] Puto inducendum punctum post 'recenti,' nec sententiam absolvendam ante alterius distichi exordium, ut Putschmoter prior ille: 'Heu quantum per se candida forma valet,' hoc modo parenthesis includatur, et 'visæ' participialiter, non verbaliter, accipiat, quum alii, est, subaudiendum putaverint inepta sententiæ connexionem. *Donas P.*

ELEGIA XXX.

1 *Quo fugis ah domus*] Pulcherrima hujus Poëtæ Elegia miram in quot membra distracta sit, ut mirer quid in mentem venerit istis *βιβλιοντέλλαις*, qui non prius mentem Poëtæ diligenter perpenderent, quam hæc ita de suis sedibus injuste deturbarent. Elegia autem incipit ab eo disticho: 'Quæria cur ventum tibi tardior?' *Scal.*

6 *Nit tibi Mercurii*] Dux negationes pro ama. Nam prius dixerat, 'Non si Pegaseo.' 'Non nil,' est, Nit tantum. *Scal.*

12 *Si modo præsentis*] Deinceps lege, 'Num jam dura parus? cum sequenti: 'Spargereque alterna.' *Scal.*

15 *Illorem antiquis onerantur*] Catullus: 'Rumoresque senum severiorum Omnes aures æstivæ ævis.' *Scal.*

16 *Hic locus est*] 'Hic,' in convivio.
Soul.

17 *Quæ non jure vado Mæandri*] Telestes Selinasiæ: 'Ἦν σὸν σοφὸν λαβόντα (ὅτε ἐνὶ Μᾶνδρῳ ῥέει) ἀπορίῃς ὄρεται Ὀρχανὸς ἵνα Ἀδύων Δουράδα- μιν ἀγχοῖς ἐκφοβήσῃται Ἀδὼς ἐν χερσὶν βαλὼν.' *Soul.*

18 *Turpia quæm faceres*] Deiceopa revertere ad illud, 'Tyndaris externo.' Ut ostendat se moveri, quod Cynthiæ convivii tempestivitas interat, item quod se plus quam uni parat.
Soul.

19 *Nunc jam dura parat*] Malo, Num jam: quanquam parum interest utro modo legas. Quo fugis? inquit: num militatum proficisceris, ut ex cædibus ditata eruentem prædam domum reportas? *Soul.*

22 *Et ferre ad patrias*] Nunc redi ad illud: 'Nil agis insidias in me.' Quis non tantam confusionem mirabitur? *Soul.*

23 *Una contentum*] Recte et ordine persequitur narrationem. *Soul.*

Una contentum] Si Jupiter et Semele et Io deperit, cur aliquis mihi obiciat me plures amare, neque una contentum esse? *Soul.*

25 *Libeat tibi Cynthia*] Libeat tibi bus venire mecum in eam porticam, aut potius templum Apollinis Palatini. Subjiciendum autem statim distichon: 'Nec tu virginibus.' *Soul.*

27 *Illic adspicias*] Melius, *aspicias*. Illic ait etiam Musæ pictas falsæ. Et sane omnino convenit, ubi Apollo esset, ibi et Musæ esse. Scopulis hæerere ait, quia ita pingerentur pendule in rupibus Heliconis. *Soul.*

30 *Denique et ad Trojæ*] Post hunc verum insere distichon, 'Qui videt in peccat': a quo disticho inepte alius Elegiæ initium fecerant in vulgatis.
Soul.

31 *Quod si nemo extat*] Si ex illa pictura ne Deos quidem immunes ab amore cognoscimus, quid mirum si et ego amo? Ita ille Terentianus;

'Ego homuncio hoc non facerem?' Vides, quam male lacerata fuit hæc Elegia. Statim subjiciendum distichon: 'Una contentum,' cum sequenti: 'Mi nemo obiciat.' *Soul.*

33 *Nec tu virginibus reverentia*] Nec ullo pudore Musarum, quæ ibi piæ sunt, moveare. Tu tuo facto illas pudore non suffundes. *Alboia* πρόσωπα intelligit per 'reverentia ora:.' *παράθεος* *Alboia* Poëtæ. *Soul.*

35 *Si tamen Cægræ*] Τὸ 'tamen' *παράδειν*. Supra, 'Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus; Unde tamen veniant tot mala, cæca via est: hoc est, unde veniant. Item: 'Nec tu tam duros per te patieris amores. Trax tamen a nobis ante domandus erit.' Τὸ 'tamen' ibi quoque *παράδειν*. Horatius: 'Nequicquam Deus absceidit Prudens oceano dissociabili Terras, si tamen impie Non tangenda rates transiliunt vada.' Non igitur Musas pudebit tui facti, si quidem aliqua de illarum numero idem fecit. Nam Calliope ab Apolline compressa Orpheum peperit. *Soul.*

38 *Et medius ducta cuspide*] Malo, *tecta cuspide: cuspide* intelligit. Catullus: 'Horum pars tecta quæstiebant cuspide thyrsos.' *Soul.*

40 *Nam sine te nostram non valet*] Post hunc verum lege distichon, 'Hoc utinam spatioso loco: cum sequenti, 'Quam videt accensis.' *Soul.*

ELEGIA XXXI.

1 *Quæris cur veniam*] Mutilam esse hanc Elegiam, finemque illius desiderari, cum diu suspicatus essem, postea veterum librorum indicio deprehendi. Sunt, qui eam, quæ proxime sequitur, cum hac continent, unamque ex duabus faciunt: quos valde errare arbitror. *Murel.*

3 *Tantum erat in speciem*] Liber *Tota*, non *Tantum*. Ego lego: 'Tota erat in species Pœnis digesta columbis.' *In species, eis* *libas*: picturas species vocat, quia oculis obijciuntur,

æ speciendo. Sic supra easdem visa vocat: 'Et posuit casta turpia visa domo.' Species igitur pluraliter legendum. Unde subicit, 'Inter quas Danaï.' 'Inter quas,' species scilicet. *Scal.*

Pennis digesta columnis] Significat columnas e marmore Numidico, quas Horat. lib. 1. Od. XVIII. vocat 'Columnas ultima recisas Africa.' Cato apud Festum in 'Pavimenta,' Pœnica pavimenta vocavit, marmore Numidico constrata. De his columnis, Ovid. lib. III. Trist. Eleg. 1. 'Ducor ad intonsi,' &c.

4 Feminis turba senis] Noster *aureus*, non *senis*. Ovidius de hac porticu loquens ejusdem picturæ meminit: 'Ducor ad intonsi candida templa Dei: Signa peregrinis ubi sunt alterna columnis Belides, et stricto stat ferus ense pater.' *Scal.*

5 Hic equidem Phæbo] Apollo ipse Palatinus, opus Scopæ. *Scal.*

9 Tum medium clario] Lege *Clario*. Non vult dicere templum Apollinis Palatini Clario marmore structum, sed ædem eam esse Phæbo cariorem templo, quod in Clario est, et illo, quod est in Delo. *Scal.*

11 Aure solis erat] In nostro, *Aurea solis erat*. Utramque lectionem agnoscit Beroaldus. *Scal.*

16 Pythius in longa] Post hunc versum interpone duo disticha, 'Illic adspicias scopulis hædere sorores:' et sequens, 'Ut Semele est combastus.' *Scal.*

ELEGIA XXXII.

1 Qui videt is peccat. Qui non te] Lege, *Qui 'non et viderit*. Quicunque, inquit, aspiciet eam picturam, peccabit exemplo, ut ille adolescens in Eunuchio ex tabula Danæ audacior factus ad vitium virginis inferendam. Sic supra: 'Quæ manus obscenas depinxit prima tabellas, Et posuit casta turpia visa domo, Illa puellarum ingenuos corrumpit ocellos, Nequitique suæ noluit esse rudes.'

Protinus autem legere debes illud distichon: 'Quod si nemo extat qui vicerit.' *Scal.*

3 Prænesti dubias sortes] Cic. II. de Divinat. de Sortibus: 'Quid in his potest esse certi, quæ, fortunæ monitu, pueri manu miscentur atque ducuntur?' Idem II. de Divin. Numerum Prænestinum juuam, alt, in sombis silicem cædere, unde sortes eruperint in robore insculptæ priscarum literarum notis: easque sortes in arca oleaginta fortunæ monitu tolli, pueri manu: refertque jocos Carneadis: 'Nusquam se fortunatiorem, quam Prænesti vidisse fortunam.' Suet. in Tib. cap. LXIII. 'Vicinia vero urbi oraculo etiam disjicere conatus est: sed majestate Prænestinarum sortium territus destitit: cum obsignatas de vectasque Romam non reperisset in arca, nisi relatas rursus ad templum.' Vid. Torrent. ad hunc locum. Item Crinit. lib. XXII. cap. III. de honesta discipl.

6 Appia cur toties] Sequitur 'Scilicet umbrosis,' &c. *Scal.*

7 Hoc utinam spatium loco] Continuat, quod dixerat supra invitans Cynthiam: 'Libeat tibi, Cynthia, mecum,' &c. *Scal.*

Quocunque vagaris] Repone ex nostro libro *quocunque vacabis*. *Scal.*

Quocunque vagaris] 'Vagare' pro, vagari, poni notat Nonius: quod hinc loco explicando recte adducit Lipsius in Tacitum, et *vagabis* legit. Explicationem probo; lectionem retines: itaque *vagari* hic non *vagari* accipio, sed potius subjunctivi modi: *vagaris* scilicet, pro, vagaveris; ut 'amaris' pro, amaveris: neque mutandum puto in *vagabis*. Douss P.

9 Cum videt accensis devotam currere tædis In nemus, et trivium lumina ferre Deæ] De hoc Statius III. Silvar. 'Jamque dies aderat, profugis quam Regibus aptum Fœnat Aricinam Trivium nemus, et facie multa Conscius Hippolyti splendet lacus.' Douss P.

10 *In nemus, et Trivium*] Post hæc lege distichon, 'Nam quid Prænestia,' cum sequenti, 'Carve te in Heronuleum.' *Scal.*

11 *Umbrosi sordet Pompeia columnis Porticus*] Porticus quandoque theatris, quandoque templis, et illustrium virorum domibus adungebatur. Ante balnea similiter fuisse porticus ambulationi dicatas, scribit Galenus lib. v. de Tut. Val. cap. xi. Quandoque solæ et separatæ extruebantur, quales plurimæ Romæ olim fuerunt, quarum vestigia nunc admirationem spectatoribus pariunt: et qualis fuit Pompeiana: de qua et Ovid. 'Tu modo Pompeia lentus spatium sub umbra.' Et Martial. lib. xi. 'Cur nec Pompeia lentus spatium in umbra.' Propertius hic et lib. iv. 'Tu neque Pompeia spatium habere cultus in umbra, Nec cum lascivum sternit arena forum.' Ex quibus triam poetarum verbis clare patet, Pompeianam porticum ad deambulationes edificatam fuisse, quemadmodum et quamplures alias in id constructas esse, apud Cicer. lib. iii. de Orat. disputatur. *Mercurialis.*

14 *Flumina sopito*] Maron flumen in Peloponneso non longe a fluvio Alpheo, et fortasse commiscetur cum ipso Alpheo. Nam *Μάρονος καὶ Ἀλφειοῦ ἁψίς* in Laconia erat, teste Pausania. Ergo innuit simulacrum Maronis dormiens proicere ore, auribus, et aliis partibus flumina. Nam sane et fluminum quædam simulacra dormientia hodie extant, et Tiberis ita describitur a Sidonio: 'Pars proxima Tibrim Exprimit: hic scabri fusus sub pumice tofi Proflabat madidum per guttura lauca soporem. Pectus palia tegit, quam neverat Ilia conjux, Liquenti quæ juncta toro vult murmura lymphis Tollere, et androsi somnum servare mariti.' *Scal.*

16 *Quam subito Triton ore recondit*] 'Recondit,' contrarium τῇ con-

18 *Non urbem demens*] Hic inseren-

dum distichon, 'Quo fugis ah demens,' cum quinque sequentibus. Non dubito doctos viros statim propriam sedem horum versuum agnituros, sententia ipsa ita bene arriidente. Quare, eorum iudicio confusus, rationibus supersedebam. *Scal.*

21 *Sed de me minus est*] Magis placet scriptura *minor est*. *Scal.*

25 *Sed tu non debes*] Lege, *Sed tu non debes*. Non debes te famæ credere, hoc est, non debes committere, ut de te loquatur vulgus. Idem pene supra: 'Credam ego narranti, noli committere, famæ.' *Scal.*

30 *Non me crimina parva morant*] Parvam crimen puto perpotare. Hoc me non movet. Postea lege, 'Ista senes licet accusent,' cum duobus sequentibus distichis. *Scal.*

32 *Et sine decreto est*] 'Sine decreto,' οὐκ ἐκδίκαστος. *Scal.*

Et sine decreto est viva reduota domum] Eadem significantia hujus vocis, ni fallor, apud Senecam vi. Controver. 'Audes servum dicere Olynthium etiam post bellum et ante decretum?' *Douss P.*

34 *Nec minus in calo semper honesta fuit*] Hoc eleganter persequitur Euripides Hippolyto: 'Ὅσοι μὲν οὖν γραφὰς τε τῶν παλατῆρων ἔχουσιν, αὐτοὶ τ' εἰσὶν ἐν μοῖσταις ἀεὶ, Ἰσασί μὲν, Ζεὺς ὅς ποτ' ἠράσθη γάμον Λαμίας, Ἰσασί δ' ὅς ἀήρτασεν ποτὲ Ἡ καλλιφρογῆς Κέφαλον εἰς θεοὺς ἔως ἔκρωτος οὐραν'. ἀλλ' ὅμως ἐν οὐρανῷ Ναιουσί, καὶ φεβύουσιν ἐκποδὸν θεοῖς. *Scal.*

40 *Supposita excipiens Naica dona manu*] Corruptissimus locus. Nam quo refertur τὸ 'legisti?' neminem enim nominavit. Sed legendum: *Supposita excipiens, Nai, caduca manu*. Error, quia scriptum fuerat *caduca*, more illorum librariorum solenni omnia depravate scribendi. Caduca poma, alii vocant cadiva. Naida non dubium est hic Cænonen vocari. *Scal.*

43 *O nimium hec*] Vult dicere non solam Cynthiam ita levem et vagam fuisse, et nimis castam ac felicem

fore Romam, si una tantum puella contra leges faceret. Fecisse idem Catullianam Lesbiam, idque absque invidia et reprehensione. Quare si et altera ejus imitetur exemplum, tantopere non esse culpandum, et peregrinum in urbe, nec gnarum satis morum Romanorum esse oportere, qui illo seculo priscorum mōres, qui sub Tatio Sabinorum duce fuerunt, requirat. 'Contra mores facere,' est contra leges committere, quod leges ex iis plerumque fiant, quæ moribus diu recepta fuerant. Juriconsulti dicunt 'adversus bonos mores facere,' vel etiam 'malo more,' quod Virgilius 'sine more:' 'Raptas sine more Sabinas.' L. 1. §. Si cui. 12. D. de Extraord. Cognit. et L. 8. D. Quod metus causa: et leg. 19. §. 1. D. de Negot. Gest. *Scioppius Verisimil. l. 4. c. 4.*

45 *Hæc eadem ante illam] Lege: Hæc eadem hæc ante: ut sit ἀπὸ τῆς αὐτῆς. Scal.*

46 *Invidiosa] Invidiosam dicit invidendum, cui jure invideri et succenseri possit. Sic Eleg. 1. lib. 11. 'Mecenas nostræ spes invidiosa juvenæ:' i. e. de quo ego juvenis nimia usque ad invidiam mihi promitto. Scioppius Verisimil. l. 4. c. 4.*

47 *Durosque Sabinos] Lego durasque Sabinas. Ovid. 'Forsitan antiquæ Tatio regnante Sabinæ Noluerint habiles pluribus esse viris.' Douss P. Perperam legitur durosque Sabinos pro durasque Sabinas. Agit enim de puellarum moribus illa Elegia: et mox subjungit ipse: 'Quod sem tu Graias, seu sis imitata Sabinas.' Heinsius in Addendis ad Ovid.*

52 *Is mos Saturno regna tenente fuit] Puto punctum hic collocandum, et post sequentis Pentametri finem, 'Deucalionis aquas,' loco puncti comma arbitror poni debere: ut cum sequentibus construatur, quæ hinc majore cum elegantia, quam prioris distichi sententia, dependere viden-*

tur, hoc modo: *Is mos Saturno regna tenente fuit. Et cum Deucalionis aquas fluxere per orbem, Et post antiquas Deucalionis aquas, Dic mihi quis potuit lectum servare pudicum? v. 62. Douss P.*

62 *Semper vive meo libera judicio] Eadem sententia Ovidio amanti fuit, quum scribit: 'Et si non caussa, judice vince tuo.' Douss P.*

ELEGIA XXXIII.

2 *Decem] Decem, quia, ut Cicero de Legib. docet, culpas tolli vel aspersione aquæ vel dierum numero. Sic Livijs lib. xxxix. cap. ix. 'Se pro ægroto vovisse, ubi primum convalesceret, Bacchis se initiaturam damnatam voti Deam benignitate exsolvere id velle. Decem dierum castimonia opus esse, decimo die cœnatum, deinde pure lautum in sacra ritum deducturam.' Festus: 'Denariæ, vel tricenariæ, cœremoniæ quibus sacra adfuit decem continuis diebus, vel triginta, certis quibusdam rebus carendum erat.' Apul. lib. xi. Asini Aurei: 'Præceptum decem continuis illis diebus cibariam voluptatem cœcerem, neque nullum animal essem, et invivis essem.'*

18 *An quoniam agrestem] Nove dixit agrestem pro feriæ: ἄγρον ἄδρος ἀντὶ τοῦ θυμῶδους. Scal.*

20 *Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit] Lege fuit: ὁ γὰρ ἔστι. Scal.*

21 *At tu quæ nostro nimium placata dolore es] Lege dolori. Nostro dolori Propertianum, hoc est, nobis dolentibus. Sic 'scelus Polymnestoris' pro Polymnestore scelesto: 'error Herculis' pro errante Hercule. Comicum est, 'scelus viri,' scelestus. Scal.*

22 *Noctibus his vacui ter faciamus iter] Quid ait ter faciamus iter, ne illi quidem, qui mutarant, intelligant. Sed nos emendamus, refaciamus iter. Ita 'refacere' pro, reficere, dicebant: quod sæpe in Veteribus notare potes. Quod iter se reficere velit, non est ignotum, quum dicat se vacuos esse his*

noctibus, quibus in casto Isidis esse oportebat. 'Re' præpositio Veteribus producebatur. 'Retulit,' 'repulit,' 'reperit,' longa sunt. *Scal.*

39 *Icare Cecropiis merito jugulate colonis*] Vide Tibull. lib. iv.

31 *Eurytion*] Dicitur Eurytus et Eurytion. Ovid. de Arte Amandi: 'Occidit Eurytion stulte data vina bibendo.' Vide eundem lib. xii. *Metam.*

37 *Cum tua*] Lege, *Cum tua præpendent demissa in pocula sertæ*. Coronas subintellige. Ita enim Charisius legit, et vetustus codex, quo Neapoli sum usus, non *tua sertæ*. N. Heinsius ad Trist. Eleg. 2.

Quum tua præpendent] Restituimus lectionem Charisii: *Quum tua præpendent demissa in pocula sertæ*. *Scal.*

39 *Largius effuso*] Uno spiritu cum sequenti disticho continuanda. Quavis affatim et vinum et epulæ sint, tamen aliud volunt fœminæ. *Scal.*

Largius effuso] Passeratius scribendum censebat *affuso*. Sed vide ne *infuso* illic reponendum sit, cum de potatione agat potius quam de libatione. N. Heinsius ad Ovid. *Artem Amandi* lib. 1. vers. 65.

44 *Elevat adsiduus*] Juvenalis: 'Voluptates commendat rarior usus.' *Scal.*

ELEGIA XXXIV.

1 *Cur quisquam faciem domina jam credat amico*] *Amico* est commentum Beroaldi, ut ipsemet fatetur, quum antea legeretur, *amori*. Quod repone. Sic Tibullus: 'Infelix dum requiescit amor:' id est, ego amans. *Scal.*

9 *Lynceus*] Lynceum hunc Ponticum vero nomine opinor: de quo poëta lib. ii. El. 7. 'Dum mea jucundas exponet cura querelas.'

Lynceu, tunc meam potuisti tangere curam? *Perfide, nonne tua tunc cecidit manus?* Quem locum Ovidius quoque in *Amoribus* imitatus videtur, ubi ait: 'Ipse meos humeris

vellem cecidisse lacertos: Utilius potui parte carere mei.' *Douss P.*

Curam] I. Amasiam, more Græcorum, qui dicunt *τοῦτον μέλημα*. Sappho: 'Ἰνα σε, τοῦτον μέλημα, περιτρίψωαι. *Scal.*

12 *Posses ut in tanto*] Aliter nos: *ter: Posses in tanto vivere flagitio?* utrunque bene. Utrum melius, nescio. *Scal.*

28 *Aut rerum dicere posse vias*] 'Rationem mundi' vocat infra, hac Eleg. Sic lib. iii. El. vii. 'Naturæ miseras auximus arte vias:' i. naturales causas mortis. Virg. ii. Georg. 'Sunt alii [modi] quos ipse via sibi repperit usus.' Id est, ratione, inquit Servius, ut in iv. *Æn.* 'Inveni, germana, viam.' Ciceroni sæpe ars, ratio, via, idem; ut in *Topicis*: 'Indicandi vias persecuti sunt Stoici:' et ii. de *Divin.* 'Nullas dant vias nobis [Dii] ad scientiam futurorum.' In *Pervigilio Veneris* eadem significatio: 'Jussitque mundum nosse nascendi vias.' *Passerat.*

Aut quid Cretæi] In nostro sine diphthongo *Cretæi*. Volunt Epimenidem, qui Cretensis fuit, intelligi. Atqui non ita loquutus fuisset, non magis quam si Atheniensem simpliciter pro aliquo scriptore Atheniensi intelligi vellet. Ego putō corruptum locum esse, et mutilum: atque ita primo in illo exemplari scriptum fuisse: *Aut quid . . . cretei*: ut prima syllaba deperierit: quum deberet legi, *Lucretæi*, hoc est, Lucreti. Nam et in hoc libro archaismos scripturæ reperi, ut supra: 'Anribus et pureis scripta probare mea:' pro quo fecerant, *pueris*. *Scal.*

Aut quid Cretæi] *Cretæum* illum qui noverit, nondum conveni quinquam: aut igitur pro Epimenide Crete dictum est, ut a Beroaldo traditum est; constat autem eum scriptorem Carminum fuisse; aut *Lucreti* legendum est, cujus elegantissima Carmina de *Rerum Natura* hodieque ex-

tant. Fortasse enim ea superstitiose Lynceus legebat, cum et ipse poëtas amaret, et versus scriberet, et ex illius ætatis secta se ad Epicuri sententiam propensiorum et dociliorem præberet. Ea enim philosophia tum in amoribus et delitiis erat: et 'Nil juvat in magno vester amore senex,' de Epicuro dictum accipi poterit non incommode: probabilior tamen Beroaldi sententia videtur. *Turneb.*

31 *Tu satius memorem Musis*] Obsecro quid est *memorem Musis*? an, quod putavimus aliquando, ταῖς μουσῶν μεμνημένα; minime. Atqui suboluit mihi semper de mendo hujus loci, præsertim quum antiqua scriptura legat; *Tu satius Musis memorem imitere Philetam*. Lege, *munis meliorem*: neque dubium est hoc verum esse. Melliorem musis vocat, εὐμουστέρον, χαριεννότερον, καὶ γλαφυρότερον. Mollis carminis palmam Philetæ defert, et meliorem Callimacho dicit. *Scal.*

Philetam] Olymp. cx. multo etiam ante, ac post, claruit Philetas Coud, quem Ovidius ac Propertius celebrant. Hic claruit non modo sub Philippo et Alexandro, sed etiam admodum senex a Ptolemæo Lagide Præfectus fuit studiis filii Philadelphi. Grammaticus idem ac Criticus fuit, et Elegias, Epigrammata, atque alia reliquit: quorum testis Suidas. Vide et quæ de Philetæ diximus lib. iiii. de Hist. Græcis pag. 401. *Voss.*

32 *Et non inflati somnia Callimachi*] Hæc aliter accipit vulgus, ac voluit Propertius. Ipsi putant a Propertio hic Callimachum laudari, quod eum non inflatum vocaverit. Ego contra inflatum eum vocari aio, ac propterea non laudari. Ait enim: Mollem ac delicatum versum Philetæ potius imitare, quam somnia inflati Callimachi. Somnia Callimachi vocat τὰ Ἀλφια, opus morosum, ac obscurum, ut et Martialis innuit, quum dixit,

'legas Ætia Callimachi:' quum suadet non alium librum quærere quam Ætia Callimachi, siquidem obscuris delectatur. Somnia autem vocat; quia Callimachus historias antiquissimas atque ab omni cognitione remotissimas scripturus, finxit somniantem aliquando se intervenisse Musarum cœtui, quas quum de rebus obscurissimis interrogasset, accepisse ab iis ea, quæ postea literis mandavit. Ostendit autem Epigramma ἀδελφότητον in eum: Ὁ μέγα Βαττιάδῃ σοφοῦ περικύστον θύειαν, ἢ ῥ' ἐτεδὸν κερᾶν, οὐδ' ἐλέφαντος ἔκρυς. Τοῖα γὰρ ἔμμεν ἔφηνας, ἅπ' οὐ πάρος ἀνέρες ἴσμεν, Ἀμφὶ τε ἀθανάτους, ἀμφὶ τε ἡμιθέους. Εἰδέμεν δὲ Λιβύης ἀναεῖρας εἰς Ἑλικῶνα Ἥγῳγες ἐν μουσῶν Πιερίδεσσι φέρειν. Αἱ δὲ οἱ εἰρομένη ἀμφ' ἄργυρον ἡρώων Ἀλφια καὶ μακρὰν εἶπον ἀμειβόμενα. Ait igitur: Tu melius feceris, si Philetæ amores, quam si obscurissimum poemata Callimachi Ætia imiteris. Id enim aggredebatur iste, ad quem scribit, quod ex sequentibus apparet. At, dices, quomodo Callimachum inflatum vocat, quem proficitur se imitari? Age mitto imitari. Cujus nomine ipse se appellat? 'Umbria Romani patria Callimachi.' Propertius tantum deterret eum ab Ætiis Callimachi, cui poemati simile aggredebatur ille Propertii amicus: non autem ab Amoribus aut Elegiis Callimachi, quas ipse imitari se, ut dixi, proficitur. *Scal.*

33 *Nam rursus*] Profecto legendum: *Non rursus*. Inapte enim loqueretur, si dixisset: Nam, licet referas rursus fabulam Acheloi, quid prodest Amphiarai mors? Hæc sane et pueri riderent. Sed hoc vult: Non tibi licet rursus ea tractare quæ Callimachus tractavit. Callimachus enim ea omnia & Ἀλφιοῦ tractaverat, et fabulam Acheloi, et Mæandrum fluvium, et Nemea ad Archemori exequias. Nam hæc in Ætiis tractata fuisse ostenderit vel unum ver-

bum 'Rursus,' quo utitur. Si enim ab eo rursus tractantur, a Callimacho ergo antea tractata fuerant. Hæc ne minimum quidem suspicabatur vulgus Grammaticorum. *Scal.*

Nam rursus] 'Rursus' hoc loco, retrorsum, significat, et cum 'fluxerit,' non cum 'referas' construendum. Sic et idem dixerat supra: 'Atque ita me injecto duxerunt rursus amictu:' i. e. reduxerunt illo, unde me abduxerant prius. *Douss P.*

Nam rursus *Ætoli*] De Acheloi et Herculis certamine Ovid. ix. Metam. Hygin. Fab. 31. *Passerat.*

37 *Adrasti fuerit vocalis Arion*] Arion fuit equus Adrasti, quem ei dono dedit Neptunus, ut scribit Probus. Vid. Pausan. in Arcad. 'Vocalis' dicitur, quia humana voce præditus. Narrat lib. v. Theb. Stat. ut Arion excusserit Polynicem rectorem, quem invitum gerebat, requirens dominum Adrastum. Ideo hic 'tristem' etiam in victoria dixit. Victor equus ipse per se sine rectore, sed tamen Amphiaro et ipsius equis data palma: nam, ut ait idem Statius lib. prænot. 'Gloria manit equo [Arioni] cessit victoria vati:' id est, Amphiaro. *Passerat.*

38 *Ad Archemori funera*] In ludis funebribus Archemoro dicatis, qui Nemei dicti. Vide Hygin. Fab. LXXIV. et CCLXXIII. et Scalig. Poëtices lib. i. 15. *Passerat.*

39 *Non Amphiaræa*] Depravatum esse vs. hunc constat. Nam ab Amphiarao neque Amphiaræa neque Amphiaræa deduci potest. Numeri præterea non constant. In meo vet. lib. legitur *Amphiaræa nil præsent tibi fata quadriga*: unde si quis vocem tibi sustulerit, quæ versum *brapæduov* facit, veram, ut opinor, scripturam restituerit. *Muret.*

Amphiaræa] Versus interpolatus. Vetus lectio: *Non Amphiaræa præsent tibi fata quadriga Aut Capanei grata ruina Jovi.* Lege: *Non non Amphiaræa*

ruæ tibi fata quadriga Præsent, aut Capanei grata ruina Jovi. Amphiaræus, *'Amphiaræos. Scal.*

Amphiaræa] Vid. supra El. XIII. Et Stat. lib. VII. sub finem.

40 *Aut Capanei magno*] Jam ostendimus et hunc quoque versum interpolatum esse, quem etiam emendavimus ex veteri scriptura. *Scal.*

Aut Capanei magno] Eod. lib. auctore hic repositi vocem *magno*, quæ ab imperitis detracta numeros corruerat. *Muret.*

Capanei grata ruina] Ruinam gratam Jovi ait, quia Deos ipsumque adeo Jovem lacescebat Capaneus. Vid. Hygin. Fab. LXVIII. Apollod. lib. III. *Passerat.*

41 *Desine et Æschyleo*] Quia Æschylus scripsit tragœdias, propterea hunc locum ita legendum esse censuerunt, quum tamen vetus lectio habeat *Desine Achilleo*. Nam intelligit Tragœdiam Achillen. *Scal.*

42 *Et ad molles membra resolce toros*] Lege, *choros*, ut vetus liber.

43 *Versus includere torno*] At nos-ter, *versus conponere*. Et profecto versus torno includi recte dici non potest. Quicquid vero in hoc Poëta mutatum est, id prope omne ex officina Beroaldi prodit: qui parum hunc Poëtam illis suis immanibus Commentariis javit: et raro mentem poëtæ tangit, aut assequitur. *Scal.*

45 *Antimacho*] Olymp. XCIII. an. IV. Archonte Alexia, floruit Antimachus, Clarius (Clarium vocat Ovid.) aive, secundum alios, Colophonius. Vicinæ sunt Clari et Colophonis civitates. De ætate est apud Anonymum in Descriptione Olympiadum. Atque hoc eo firmatur, quod æqualis fuerit Lysandro, a quo Nicerato Heracleotæ posthabitus: item Platoni Philosopho, quo audiente, Thebaida suam recitavit: sed adhuc juvene: unde Suidas ait fuisse Platone antiquiorem: uti juniorem dicit Panyasi, et Stésimbrotos, quos audiverit. In

heroico secundas ei ab Homero Grammatici dedere, teste Fabio. Reprehensus tamen, ut tumidus, et verbusus: qua de re non est animus Lilius in Poëtarum Historia exscribere: vel etiam Turnebum Advers. lib. xxviii. cap. xxviii. Hic cum Hadriani Cæsaris tempore a plurimis ignoraretur, usque adeo tamen illi placuit, ut cogitarit de abolendo Homero, inque ejus locum substituendo Antimacho: quemadmodum ex Dione narrat Xiphilus, pag. cclviii. Ed. H. Steph. Vossius.

47 *Sed non ante gravis*] Malim gravi. Epithetum aratro quam tauro accommodatius. *Dousa P.*

59 *Me juvet æternis*] Noster, *hesternis*: quis non illam vulgatæ præferat? *Scal.*

61 *Actia Virgilium*] Ἀπὸ κοινοῦ 'juvet.' Scriptus liber *Virgilio*. *Scal.*

63 *Qui nunc Æneæ Trojani suscitât arma*] Apparet Virgilium et tunc principium *Æneidos* fecisse illum versum, 'Arma virumque cano.' Et Ovidius quoque idem vult: 'Contulit in Tyrios arma virumque toros.' *Scal.*

67 *Tu canis umbrosis*] Hæc ariolatur Propertius. Non enim hæc scripsit Virgilius. Sed allum Bucolicorum scriptorem habebat in animo, ut infra. *Scal.*

69 *Utque decem possint corrumpere mala puellam*] Et hæc ariolatur de Virgilio. Nam non apud Virgilium ille, sed apud Theocritum. Sic enim ille: Ἦν δὲ τοι δέκα μᾶλα φέρω. τὴν ὄνθε καθέλον, ὦ μ' ἐκέλευ καθελὼν τυ. Puero autem, non puella, mittuntur: ut apud Virgilium: 'Quod potui, puero silvestri ex arbore lecta Aurea mala decem misi: cras altera mittam.' *Scal.*

70 *Misus et impressis*] Impressa ubera, Ἀμειλκτα, non mulcta: ii enim pinguiores, quorum matres non mulgentur. *Scal.*

Misus et impressis hædus ab uberrimis] Ad hoc exemplum etiam est illud: 'Osculaque impressis nixa dedi gradibus:' i. e. pedum signis,

quæ a domina vestigia reliqua terra impressa impactaque resederant. *Dousa P.*

72 *Huc licet ingrata*] Et hæc non Virgil. sed Theocritus: Καμάρω ποτὶ τὰν Ἀμρυλλίδα. ταὶ δὲ μοι ἀλγες βόσκειται κατ' ὄρος, καὶ ὁ τίτυρος αὐτὰς θάλαττει. *Scal.*

75 *Quantis ille sua lassus*] Emendo: *Quantis ille suam lassus requiescat avenam*. Alibi: 'Juppiter Alcmenæ geminas requieverat Arctos.' Calvus in Io: 'Sol quoque præteritis meminit requiescere cursus.' Euripides Iphigenia in Tauris: Οἰκέλει δ' ὅπῃ ἐρ θαλάμῳ Πιτέργας ἐν νύκτι ἀποῖς Ἀθήνῃ μὲν ὁδοῦσα. 'Sedens in propriis thalamis requiescam alas in dorso meo.' Sed magis insolens illud in Phœnissis: Γεραῖον πόδα θεμύλοισ δόστῳρον λαβόν: 'dormiens pedem' est, requiescens pedem. *Scal.*

77 *Ascræi poëta*] Hesiodus; sic dictus ab Ascra, vico Bœotiæ.

82 *Sive in amore rudis, sive peritus eris*] Sic 'Me dolor et lacrymæ merito fecere peritum, Atque utinam posito dicar amore rudis.' *Dousa P.*

83 *Nec minor his animis nec si minor*] Ita vetus scriptura. Folium Sibyllæ hic versus: et quem ridicule interpretatur Beroaldus. Legendum vero: *Nec minor his animis, nec se minor*, Nec Virgilius propterea aliquid indignum majestate illa sui carminis aut se ipso fecit, quum lacessitas ab æmulo Anseri non respondit. Virgilius æmulos tres ineptos poëtas habuit, Anserem, Bavium, Mævium. A quibus provocatus dissimulavit. Emissæ enim in illum famosa Carmina, præsertim Paredias, ex ipsius libris: 'Tityre, si toga calda tibi est, quo tegmine fagi?' Negant enim Latium esse, tegmen fagi: pro umbra et opacitate fagi. Item: 'Dic mihi Damoeta, cujum pecus ante Latium?' Non: verum *Ægonis*: nostri sic rure loquuntur. Non putant 'cujum pecus' posse dici nisi a rusticis

et capraris, non autem ab urbanis. In quo eos decipi convinct veterum auctorum observatio. Item riserunt eum, quod hordea pluraliter dixerit: 'Hordea qui dicunt, superest ut tritica dicat.' Scal.

Nec minor his animis] In his vv. mendi aliquid latere suspicor. Muret.

84 *Anseris indocto carmine*] Anser poeta amicus fuit M. Antonii triumviri, atque ejus gesta condidit: eoque nomine ab Antonio donatus est agro Falerno. Huc respexit Cicero Philipp. XIII. 'Hicque, qui nunc Mutinam oppugnant, D. Brutum obsident; de Falerno anseres depellantur,' &c. Virgilio infestus erat: qui idcirco eum taxat Ecloga XI. sed oblique, uti et Tullius fecerat. Maronis quidem versus hujusmodi sunt: 'Nam neque adhuc Varo videor, neque dicere Cinna Digna: sed argutos inter strepere anser olores.' Ubi sic Servius: 'Alludit ad Anserem quandam, Antonii poetam, qui ejus laudes scribebat: quem ob hoc per transitum carpsit. De hoc etiam Cicero in Philippicis dicit: 'Ex agro Falerno anseres depellantur.' Ipsum enim agrum ei donarat Antonius.' Ad quoque Maronis Vitam, quæ sub nomine Donati prodit. Meminit et Prop. lib. II. El. ult. Et Ovid. lib. II. Trist. 'Cinna quoque his comes est, Cinnaque procacior Anser.' Vossius.

89 *Hæc etiam docti confessa est pagina Calvi*] Quare doctum vocet, Cicero docet, scribens Trebonio: 'Multæ,' inquit, 'erant et reconditæ literæ, vis non erat.' Scal.

91 *Et modo formosa*] Nisi fallor, 70 'modo' significat nuperam eadem Galli, quam ipse sibi conscripsit a. d. C. 727. quo Messala de Gallis triumphavit, sex annis ante decessum Virgilii: ut ridiculum sit Epigramma, quod sub nomine Cor. Galli vulgo circumfertur de morte Virgilii, ejusque Eneide. Est autem Scholastici Poetæ. Scal.

Quam multa] Lege qui multa. Antea sententia erat obscurissima. Et Gallus quoque, inquit, idem cecinit, qui mortem sibi conscripsit, quum non dudum formosa esset Lycoris. Mira locutio, in qua creber Horatius: 'Neque pessima munerum Ferres, divite me:' id est, si essem dives. 'Quorum secunda, vate me, datur fuga: id est, me vaticinante.' Diceris Varro fortis et hostium Victor Mæonli Carminis alite: id est, quum Varius sit poeta epicus: qui locus Horatii male vulgo Magistrorum conceptus. Sic, ut dixi, hic 'formosa Lycoride' eadem figura dictum, id est, quum haberit Lycoridem formosam, quum ei esset Lycoris materia carminis. Græce, ὅς ἐστι τῇ καλῇ Λυκορίδι ἀπείθανε. Scal.

LIBER III.

ELEGIA I.

1 *Callimachi*] Olymp. cxxv. Sub Philadelpho usque ad Ptolemæum III. sive Evergetem, claruit Callimachus Cyrenensis, quod vel cognoscimus ex Carmine de Coma Berenices, Latine reddito a Catullo. Fere Hymnos, vel Elegias, vel Epigrammata

Delph. et Var. Clas.

scribebat. Quo nomine iniqua experiebatur iudicia; unde ipse in Apollinis Hymno: 'Ὁ φθόνος Ἀπόλλωνος ἐς ὅσα λείβριος εἶπεν' Ὀκὶ ἄγαμαι τὸν δοῦδον, ὃς οὐδ' ὅσα πάρος ἔειπε: quibus contra aggerebat Callimachus μέγα βιβλίον μέγα εἶναι κακόν, 'magnum librum magnum malum.' Assiduus ta-

Propert.

3 G

men convitiis victus, Hecalen scripsit: ut Scholiastes indicat ad verba, quæ ex Hymno Apollinis adduximus. Imo et *Altra* ejus majus ipsa Hecale opus. *Voss.*

Callimachi manes] Callimachi et Philetæ manes invocant, ut sibi assint in scribendis Elegiis. Tum commendat se ipsum, qui princeps æp. Latinos hoc poematis genus excaluerit; immortalæque famam suam fore auguratur. Hos autem poetas, etiam alibi conjunxit: 'Tu sæpius memorem Musis imitere Philetæ, Et non inflati somnia Callimachi.' *Muret.*

Philetæ] Huic secundas partes in elegia tribui solitas, ait Fabius. Eam ita exili corpore fuisse prodit Athenæus, uti necesse habuerit pilas plumbeas ad pedes gestitare, ne subverte retur a vento. Mortuum autem e labore, quem capiebat in studiis, et e molestia, quam contraxit, cum fallacia et captiosis Stoicorum conclusiuncula, quam Græci *ψεύδων* vocant, Cicero 'mentientem' vocat, dissolutionem reperire non posset. *Muret.*

3 *Primus ego*] Simile illi Lucretiano 'Avia Pieridum:' et illi Horatiano: 'Libera per vacuum posui vestigia princeps; Non aliena meo pressa pede:' et mox: 'Parios ego primus iambos Ostendi Latio.' *Muret.*

Sacerdos] Sic Horat. 'Carmina non prius Audita, Musarum sacerdos, Virginibus puerisque canto.' *Muret.*

4 *Itala per Graios*] Romano ore ea, quæ Græcis tantum tractata fuerant, celebrare. *Muret.*

Orgia] Poetæ enim sacri sunt Baccho. *Muret.*

Choræ] Nam in Bacchi sacris choræ agebant. Supra: 'Egit ut Evanthes dux Ariadna choros.' *Muret.*

5 *Tenuastis*] Secuti sunt enim *χρηστά* *λεγέειν*. Unde alibi, non inflatum Callimachum dixit, et angust-

tum ei pectus tribuit. *Muret.*

8 *Exactus*] *ἔσθλός*. Ovidius: 'Non exacta satia, rudibusque similima signis.' *Muret.*

10 *Coronatis equis*] Coronati erant triumphantium equi, Ovid. lib. xv. *Trist. Eleg. xi.* 'Hic tibi sic redeat apperato victor, ab hoste, Inque coronatis fulgeat altus equis.' Item: 'Vinetaque captiva reges egressos ferrentes Ante coronatos ire videbis equos.' *Lavin.*

11 *Quid frustra*] Quasi curru invehens, et alios pone sequentes respiciens, hæc dicit. *Muret.*

14 *Non datur*] Via currere, h. e. via qua currere possit. *Muret.*

25 *Nam quis equo pulsat*] Quasi equus ille machina fuerit *πυλινκιστής*: quod Plin. videtur velle: quemadmodum Phryxum Colchos devectum, non ariete, sed nave, in cuius prostraverit *πυλινκιστήν*. *Scal.*

27 *Jovis cububula magni*] Quod Idæum Phrygiæ cum Ida Cretæ confundunt Veteres, et quæ ab aliis de Jovis cububulis in Ida Cretæ referuntur, ab aliis ad Idæum Phrygiæ transferri, hæc apud eruditum scriptorem Strabonem. *Scal.*

29 *Et Polydamantas in armis*] Scribæ, etiam *Polydamantas*. Melius autem, *Polydamanta sine armis*. Id est, in nullis armis celebraretur. Nam lingua tantum, non armis, potentem inducit Homerus. *Scal.*

32 *Troia bis Oïtæ*] Seneca Troadibus: 'Meliorque factu Fortis armenti lapidosa Trachin, Quæ sub umbris latebrosa silvis Misit infestos Troiæ ruinis Non semel arcus.' Idem: 'Bis pulsata Dardania Graio mœnia ferro, Bisque phœtetas pasta Hæcæleas.' Tamen Theocritus vocat *πυλινκιστήν*, *ἢ Βουλινκιστήν*. *Scal.*

33 *Carminis interpres*] In antiquis libr. hæc a superfluis distincta et separata sunt. *Muret.*

ELEGIA II.

1 *Orpheu te tenuisse*] Nihil de-
tenuisse noster: *Orpheu detenuisse*: ut
repetitio illa in verbo *detenuisse* ve-
niustior sit. Scal.

Orpheu detenuisse feras] Inconcinna
poetura, cum idem verbum in penta-
metro proximo repetatur. Redde
Propertio, *Orpheu, te duxisse feras*.
Horatius de Orpheo lib. I. Od. 12.
'Blandus auritas fidibus canoris Du-
cere quercus.' Et, lib. 3. Od. 14.
'Tu potes tigres demittasque silvas
Ducere.' Heinsius ad Metam. l. x.
vers. 2.

Orpheu] Negat mirum esse, si Car-
mina, quae ipse Baccho et Apolline
propitiis scribit, a puellis colantur:
cum Carminibus Orpheus feras et
flumina, Amphion lapides, Polyph-
emus etiam radia et agrestis muscus
Galatean moverit; nedum puellas;
quarum teneram est et flexibile inge-
nium. Muret.

9 *Quod*] Pro, quavis, positum est;
ut apud Ovidium: 'Illa quod est
viego, quod tela cupidinis odit, Multa
dedit multa vnumera, multa dabit.'
Terent. in Eunuchis: 'Quod dicam
tibi, Alium quaerebam, iter haec ha-
bei: peristi.' Sic apud Plautum
multoties, et in Priapeis. Scioppius
Verisimil. l. i. s. 10.

Quod non Tenaris] Nihil mutan-
dum. Sed clarius dixisset, *Non quod
Tenaris*. Scal.

11 *Nec mea Phaeacius*] Scribo, Pha-
eacis. Metaplasmus; 'Arabus' pro
Arabe; 'Ionus' pro Ione, aut Io-
nio. Virgilius 'Cilicis' pro Cilice.
Scal.

13 *Et carmina*] *Ἐμπαυρότερον* iu-
turum, si legatur, *et amica cura legenti,
At defessa*. Scioppius Verisimil. l. i.
c. 10.

ELEGIA III.

1 *Vixis erum molli treubans Heliconis
in umbra*] Quomodo illi fontes
(Aganippe, Hippocrene, &c.) pos-

credebantur facere poetas; sic vi-
cini montes Helicon, Cithæron, et
Parnassus, eos, qui condescerent,
aut inibi vererantur. Hæc quoque
superstitio recentior est illis antiquis-
simis poetis Homero et Hesiodo,
apud quos nihil simile est invenire:
præbuit tamen Hesiodus hæc fabula
occasionem, cum caneret, poetam se
facultate donatum fuisse, 'Ἄπας νο-
μαλὸν' 'Ἐμμέτρον δὲ ζῆλεόν. Ait fac-
tum se poetam, cum paceret oves in
Helicone: insecuta ætas accepit,
quasi dixisset, ideo Poetam evasisse,
quod in Helicone esset versatus. Ad
quoniam solebant ægroti in Æscula-
pij vel Apollinis templis incubare, ut
insania captarent, quibus morborum
remedia præscribi credebant: eum
morem et superstitionem ad supe-
ratos illos montes transtulerunt, sibi-
que persuaserunt, eos, qui in illis monti-
bus somniasent, repente poetas ex-
istere: ut hic Propertius. Contra
Persius poetam se negat, quia non
somniauit in Parnasso. Casaubonus.

11 *Annibalæque læres*] Vnde Festus
'Ædiculi', et primum Conjec-
tationum nostrum. Scal.

*Annibalæque Læres Romana sedes
fugantes*] Hanc Historiam nos docet
Varro, 'Ἐπικλῆς tuam fidem,' apud
Nepium in 'Tutanno': 'Noctu An-
nibalis cum fugavi exercitum, Tuta-
nus hoc Tutanus Romæ nuncupus:
Hæc propter omnes, qui laborant,
invocant.' Ennius apud Festum in
'Ob' Annibal. 'Ob Romanæ motu
legiones ducere cepit.' Sed quibus-
dam terribilientis territis reduxit
exercitum.

21 *Cur tua &c.*] Puto melius: *Cur
tua præscriptæ exacta est pagina, sy-
nos?* Scal.

23 *Alter remus aquas*] Proverbium:
'Ὁ παρὰ τὴν γῆν πλοῦς ἀρφαλὴς. Scal.

29 *Ergo Musarum*] Vox. Ergo, quo
pertineat, non sane video, deque il-
lius integritate subdubito. Nulla

tamen discrepantia in vett. libris.
Muret.

39 *Contentus niveis semper vectabere cygnis*] Quid est *vectari cygnis*? Scio columbis, passeribus Veneris, aliorumque aliis animalibus trahi currus. Palat. Codd. non agnoscunt *vectabere*: quorum posterior *latabere*; prior *metabere*. Quæ vera est lectio. Jūbet esse cygnos metatores Propertio. Gebhard. Pakmarinus error Gebhardi. Quærit: Quid est *vectari cygnis*? Sane docuerat ex Horatio Passeratinus Veneris currum ab oloribus trahi. Sunt et Apollinis aves cygni. Quid ergo mirum, si Poëta cantans amores dicatur Veneris curru vehi, ejusdem simul et Apollinis avibus juncto? ut, qui aliorum Deorum res gessisse narrantur, illorum curribus usi: Tripolemus Cereris, Medea draconibus Hecates; et Martis equis Acheronta fugisse Quirinum fabulatur Horatius. Opponitque *vectari niveis cygnis*, ac 'duci fortibus equis:' quia est verbum illud voluptatis et incessus pacati ac modici. Petronius: 'Quæ voluptatis causa huc atque illuc vectatur.' Sed instar omnium Propertium defendit Ovidius 3. de Arte. Ille autem ostentat pro vero, quod ab errore librarii fuit in quodam codice *metabere cygnis*. Jūbet, inquit, esse cygnos metatores Propertio. Immo si ita scripsisset, potius juberet Propertium esse metatorem cygnis: aut Latine nescimus. Prorsus hoc nihil est *metari cygnis*: neque enim homo dicitur *metari παθητικός*. Verba autem militaria, quæ in vicinia sunt, omnia prohibet arcetque a Propertio Calliope, minime tribuit ipsi. *Gronovius ad Livii lib. 38. cap. 17.*

8 *Contentus niveis semper vectabere cygnis*] Et Ovidius lib. Amor. III. 'Cycnia discedere tempus, Duxerunt collo qui juga nostra suo.' *Douas I'.*

41 *Classica cornu Flere*] Nobilissi-

mus Janus Douza legebat *Flare*. Quod verissimum est. *Scal.*

43 *Flere*] *Flare* legend. autumo: i. e. inflare. *Douas P.*

45 *Barbarus aut sævo*] Emendo; *Sævo*. Dio libro uno et quinquagesimo: *ἴδιος Κελπίας τοὺς τε Μοπίρους καὶ ἄλλοις τῶνδ' συνεπαρσάμενος αὐτοῖς ἐχειρόσατο, καὶ τοὺς Σουήβους τότε τὸν Πήνον ἐπὶ πολλῇ διαβάτῳ ἐπέσατο*. De hoc igitur bello sentit Propertius. *Scal.*

49 *Sciat excantare*] Recte nos docet, quomodo verbum duodecim Tabularum interpretari debeamus. Nam excantare hic est, cantu foras elicere: tibi fruges excantare, cantatas allo traducere. *Scal.*

ELEGIA IV.

1 *Arma Deus Caesar*] 'Dens.' Infra: 'Et lacrimas vidimus ire Deo.' Horatius: 'Præsenti tibi maturos largimur honores. Jurandasque tuum per nomen ponimus aras.' Nota est consecratio Aræ Genii Augusti Narbone reperta. Item in compitiis Genius Augusti eo vivo adorabatur, cui ex libertinis sacerdotes dati Augustales appellabantur. Illius vero ἀποθέσει Ovidius scripserat: ut ipse testatur de Ponto libro quarto: 'Quale tamen potni de cœlitis, Brute, recenti Vestra prociis positus carmen in ora dedi.' Item alibi: 'Pervenient illuc et Carmina forsitan illa, Quæ de te emisi cœlitis facta novo.' *Scal.*

Deus Caesar] Apud Romanos divino primus honore, dum viveret, affectus est Augustus. Maro Ecl. 1. 'Namque erit ille mihi semper Deus: illius aram Sæpe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.' Ubi Servius; 'Semper, id est, post mortem, et dum vivit. Alii Imperatores post mortem in numerum referuntur Deorum: Augustus vivus templa emernit.' Horat. lib. III. Od. v. 'Præsens Divus ha-

bebitur Augnatns.' Item lib. II. Ep. I. 'Præsenti tibi maturos largimur honores, Jurandasque tuum per nomen ponimus aras.' Primitus tamen ea fuit Augusti modestia, ut nullum pateretur Romæ sibi templum exstrui: imo ne in provinciis quidem, nisi pariter nomine Romæ et suo: uti est apud Tranquillum in Vita ejus cap. LII. Sed paulatim, ut solet, crevit ambitio. Itaque Lugduni, eodem Tranquillo teste, in Claud. cap. III. ara Augusto erecta est, Iulo Antonio et Fabio Africano coss. eo ipso die, quo natus est Clandius Imperator: Narbone item in foro constituta ei fuit ara, T. Statilio Tauro et M. Emilio Lepido coss. Quibus diebus et quomodo ejus numini supplicandum fuerit, et hostiæ immolandæ, marmoreæ docet tabulæ inscriptio, quam habes in Collectaneis Inscriptionum Græterianis pag. CCXXIX. Imo Augusti, superstitis inquam, ἀποθνήσκω scripsit Ovidius: ut refert in IV. de Ponto, Eleg. VII. et IX. Ab eadem est causa, quod apud Propertium legas, 'Arma Deus Cæsar dices meditatur ad Indos.' Vossius.

Dites meditantur ad Indos] De hac Indica expeditione Virgil. Georgico secundo: 'Et te, maxime Cæsar, Qui nunc extremis Asiæ jam victor in oris, Imbellem avertis Romanis arcibus Indum.' Scal.

13 *Qua videam' &c.*] Hac El. in magnifica illa Cæsariani Triumphis descriptione, facetissime ad fanstas vulgi faventis acclamationes et plausus, equos Cæsaris inter prætereundum resistere facit, idque ipsum conueniente etiam numerorum sono suauissime expressit his verbis: 'Qua videam spoliis oneratos Cæsaris axes Ad vulgi plausus sæpe resistere equos: nec sine rivali tamen. Nam et Ovidius lib. IV. Tristiam Eleg. III. idem aperte æmulatus: 'Ipse sono, plansuque simul, fremituque calentes

Quadrijugos cernes sæpe resistere equos.' Douss P.

16 *Incipiam*] 'Inc. spectare,' spectabo. Scal.

17 *Braccati militis arcus*] Quis ille braccatus miles? An Gallus? nam Galli braccati. An Dacus? Aut populi Ponti? 'Pellibus et laxis arcent mala frigora braccis.' An Persa? Ovid. lib. III. Trist. Eleg. XI. 'Hos quoque, qui geniti Graia creduntur ab urbe, Pro patrio cultu Persica bracca tegit.' An Indus? In Priapeis: 'Medis laxior Indiciæ braccia.' Passerat.

ELEGIA V.

1 *Pacis Amor Deus est*] Duas causas reddit, cur in bellum ire nolit: quod Amorem colat, qui Deus est pacis: etsi sibi quidem cum domina pacem non esse ait; et quod aliqui magnarum opum, quæ in bello parari solent, cupidus non sit. Muret.

4 *Bibit e gemma diuile nostra sitis*] Non solum ex argenteis aureisque poculis, sed etiam ex aureis, quæ pretiosis essent gemmis distincta, immo et gemmæ, bibebant. Seneca lib. 'Quare bonis viris mala accidunt, cum sit Providentia,' cap. III. 'Quanto magis huic inuidendum est, quam illis, quibus gemma ministratur, quibus exoletus, omnia pati doctus, suspensam auro nivem diluit.' Plin. lib. XXXIII. præm. 'Nec hoc satis est,' inquit; 'turba gemmarum potamus, et smaragdis teximns calices, ac temulentia causa tentare Indiam iuvat, et aurum jam accessio est.' Vide plura de poculis antiquorum apud Ursinum de Triclinio.

7 *O prima infelix flugenti terra Pro-metheo*] Juvenalis: 'E meliore luto finxit præcordia Titan.' Callimachus: Εἰ σε Προμηθεὺς ἔπλασε, καὶ πηλοῦ μὴ ἔτέρον γέγονας. Idem in Mimiam-bis: Ἦν κῶτος οἰνιάυτης, ὃ τότε πτηνὸν καὶ τοῦν θαλάσσης, καὶ τὸ τετραπόδον οὐ-

καὶ ἑρπύωνες ὅς ἐκαστὸς ὁ ἑρπύωνος
Scal.

9 Corpora *Hyperboreis* mentem non vidit
in arte] Propterea conquerens optat
Alicuius: *ἔνθ' ἔστιν ὁνοῦς τις ἢ ἡκαῖστος*
τὸ σῆθος διελόντα, 'Εἴτετα τὸν νοῦν ἰδόν-
τα, κλεισάτω πόλιν, 'Αδρα φίλον νομῆ-
ζεν ἰδὼν φρενί. Scal.

14 Nudus ad infernas] Melior libri
nostri lēctio: *Nudus ab inferna, stultus*,
vehere rate. Scal.

18 Optima mors parca] Parca dies,
ἢ περρωμένη ἡμέρα. Nam veteres
Glossæ Parcam, τὴν περρωμένην, in-
terpretantur. Scal.

21 Me juvat et m. &c.] Sic et Stat.
Sylv. 'Et mentem vincere thoris.'
Dona P.

22 Caput in verna semper habere rosa]
Privatæ lætitiæ index erat rosa; hinc
festivissimus Anacreon vult redimiri
rosis: 'Mihī cura est rosas coronare
caput; nempē dum agitur convi-
vium. Omnino videndus Carolus Pas-
chalis lib. III. cap. VI. de Coronis.
Scal.

32 Purpureus pluvias cur bibit arcus
aquis] Plaut. Curcul. Act. I. Sc. II.
'Ecce autem bibit arcus: pluit, Cre-
do, hercle hodie.' Maro Item I. Georg.
'Et bibit ingens Arcus.' Quo de
loco Seneca lib. I. Nat. Quæst. cap.
VI. Attinetque hoc Tibulli lib. I. El.
IV. 'Venturam admittat imbrifer ar-
cus aquam.' Item illud Mart. lib.
12. Ep. XXIX. 'Casnras alte sic
tapit iris aquas.' Ac; ne poëtis
insistam, Vitruvius est lib. IX. cap.
IV. 'Per calorem videmus non minus
aquæ vapores a fontibus ad nubes
per arcus excitari.' Videntur cre-
didisse, ut Elephantī proboscide, ci-
conæ rostro; sic Iridem bilherē va-
pores cornu utroque terris incum-
bente. Verum non vapores ab arcu
attolluntur; sed a caussa arcus, sole
nimirum. Pluviam autem eo signi-
ficant, quia non fiunt, nisi in nube
rorida; qualis plurimum in pluviam

non tractantur, nec tamen id sine
discrimine. Ostendit hoc Seneca lib.
I. Nat. Quæst. cap. VI. &c. Vide
Vossium lib. III. de Origine et Pro-
gressu Idololatricæ cap. XIV. Rhodigin.
lib. XXII. Var. Lect. cap. XXIX. Tur-
neb. lib. XXIX. Adversar. cap. XXXI.

34 Solis atavis luxuriis] 'Luxuriis'
a legendo, non a lucendo. Cur autem
satietatem illam Veterum *ἀσάτου* hic
immo dicat Berwaldus, non video.
Deliquimus enim Solis intelligitur:
quod diu ignotatum hominem mentes
magna superestitione percusserrat. Plin-
ius libro secunde: 'Viri ingentes
supraque mortalium naturam, tan-
totum nominum lege comprehensa; et
misera hominum mentes absoluta in
defectibus stellarum scelera antequor-
tem aliquam siderum pavore: que in
pota fuisse Stobæchori. et Pindari
vatum sublimia ora; palam est. *ἡδὲ*
quid Solis.' Idem de Pindaro Philo-
Jedonius: *Θεοὶ αὖτε φέροντες ἡλίου καὶ σελή-*
νης ἀνακαλοῦσθαι ἀσάτου. αὖ δὲ μὴ
μὲν αὖτε ἡ βλάστησις καὶ ἀνθρώπων ἡ καὶ τῶν
φύων. δ καὶ Πίνδαρος *ῥαῖστος γενναῖος*
ἀσάτου, δὲ τῶν *πρόσθε* *ἀσάτου.*
Quod igitur et Græcis et Latinis
scriptoribus auctoritatem Pindarum,
psalm eat hoc Cantico: 'Αἴτις δαλίου,
τὶ πολὺ σκεπτε μή σε δαίμων ἔτερ ὁμήρων;
'Αἴτρων δαίτρων ἐν ἡμέρᾳ Κλεπτόμενον,
ἔθρας ἐμῆχαρον Ἰσχυρὸν ποταμῶν Ἀδρίας,
καὶ σοφίας ὁδόν. Ἐπιστάμενον ἀνθρώπων
δυσσάμενον Ἐλαίνεις τι νεότερον, ἢ πάρος.
'Ἀλλὰ σε, πρὸς Διὸς, Ἰσχυρὸς θεὸς, Ἰσο-
τάς, Ἀπήμενος ἐς ἄλβον τινὰ Τρέσσοι Θά-
λας, Ὁ πότνια, πάγκοσμον τέρας. Πεδέ-
ρου δ' ἡ σάμα φέρεις τινος, ἢ καρποδ
φύων, ἢ νιφετοῦ σθένος ἐνέφρατον, ἢ
στέρας σδρομέναν, ἢ πόντου Κεφάλων
ἀπὸ πέτρων, ἢ παγετῶν χθονός, ἢ νότος
θέρος Ἰσχυρὸς ζυγόντων διερών, ἢ γαίαν κατα-
κλύσασα θέσεις Ἀδρίας πόντον ἐξ ἀρχῆς
Ἰσχυρὸς ἀνθρώπων. Aperte et Plinius et
Philo hoc Canticum Pindari innoe-
rant. Sed nupiam tam correctam,
quam hic, leges. Scal.

36-*Car erat ignis ceteris*] Pro igne optior legendum *imbere*, quod Plotinus vult inscribere, et Lucano dicuntur, Statto aquosus et nubilus, madidus Claudiano. N. Heinsius ad Metam. l. 10. vers. 568.

46 *Crassi signa referte domum*] Insignissimae ferebant Romani, cum exercitu Crasso; sua apud Parthos signa ostendi captiva, triumphatque; et ea reposcebant. Proinde Marto vii. An. scripsit: 'Aurumque sequi, Parthosque reposcere signa.' Turneb.

ELEGIA VI.

6 *Majoremque timens*] In meo vet. lib. est *Majoremque metuens*: deinde alia manu emendatum, *timens*. Ego autem, si quod in illa depravata scriptura veritatis vestigium est, *libertatis*, detractis tribus literis, legerim: *Majoremque metu servus habere fidem*. Ut sententia hæc sit: Timere interdum, ne malis nunciis apportandis dominos ad iram incitent, *ὀφρὶς ὁμοῦ* γὰρ τοῖς τὰ κακὰ ἀγγέλλουσιν, ut Aristoteles, ideoque sæpe mentiri, et ea dicere, quæ dominis placitura norint. Id igitur ipse reprehendit, utque plus in servo homine inesse fidei debere, quam metus. Muret.

Majoremque timens servus] *Timens servus, εὐλαβής*. Scal.

11 *Nec speculum strato vidisti, Lygdame, lecto*] An in lecto strato nullum erat speculum? An cum lecto strato? Utrumque, nec speculum in lecto, nec lectum stratum fuisse indicium probæ feminae. Nam speculum ad commendationem formæ pertinet, et lectus anxiæ purpurave stratus ad luxuriam. De speculi usu Apuleius Apologia priore. Pass.

20 *Est parva servo rumpere testis fidem*] 'Teste' pro, testi, plane frequens apud Propertium. Testem servum cave intelligas in jure: nam servum hominem causam dicere leges

non sinunt, neque testimoniis dicitur esse; inquit ille in Phormione. Et Comicus apud Philonem: *Ὁ γὰρ παῖδά μὲν τὸν νόμον δοῖναι ἔγωγε*. Sed accipe testem simpliciter, qui interrogatus de aliqua re respondet. Scal.

22 *Aequalem nulla*] Emendo, *Ac qualem*. Ille potest dicere domi suæ amicam, qualem in nulla domo aliam habere possit. Scal.

24 *Si placet, insuliet, Lygdame, morte mea*] Lege, *morte mea*: ut supra 'servo teste.' Lucilius: 'Esuriente leoni ex ore exculpere prædum.' Scal.

25 *Improba non vixit*] Totidem verbis versum reconcinnavit, qui alio ordine verborum scriptus est: *Nem me moribus illa, sed herbis improba vixit*. Scal.

30 *Cinctaque funesto lanea vitta viro*] Laneorum taniarum in sepulchris, quas *κεπλὰς* Græci vocabant, meminist Varro. Vide primum Conjectaneum nostrum. Scal.

31 *Si non vana cadunt*] *Malim Si non vana cadunt*. Eadem pæne phrasi usus est Eleg. 10. lib. 1. 'Nen tibi pro vano verba benigna cadant:' et Eleg. 16. eod. lib. 'At mea nocturno verba cadunt Zephyro.'

Testor] Pro, prædico, auguror, posuit. Ita Corn. Nep. Themistocle: 'Universos pares esse posse aiebat, dispersos testabatur perituros.' Ita locus ille ex v. l. legendus.

32 *Parva erit*] Legerim: *Parva erit ante ejus sera sed ampla pedes*. Nondum enim loquitur Propertius, sed Cynthia de Propertio et novis ejus amoribus, quibus discidium prædicat. Confirmant hoc quæ sequuntur: 'Patris et in vacuo textetur aranea lecto.' Ait lectum eorum desertum fore et vacuum. Jam vero, quæ vacua sunt, aranearum plena esse dicimus. Catullus: 'Plenus sacculus est aranearum.' Afranius apud Festum in

‘Tamne.’ ‘Aroula tua plena est araneorum.’ Plautus Aulul. Sc. 2. Lectum vacuum idem Propertius lib. 2. Eleg. 2. dicit. Sed quod ait Venerem illorum dormituras, aliter, atque ab aliis factum, interpretor, hoc nim. Tibulliano: ‘Silente nocte candidus mihi puer Tepente cum jaceret additus sinu, Venus fuit quieta, nec viriliter Iners senile penis extulit caput.’ Adhuc verba Cynthiæ. Sequuntur jam alia Propertii: ‘Quo tibi’ &c. ut vel hinc videamus verba præcedentia esse Cynthiæ, quibus illa pœnam Propertio paratam esse dicit. *Scioppius Verisimil.* l. 3. c. 20.

23 *Putris et in vacuo textetur aranea lecto*] Notum. Penelopen in *Odyssea* hoc dicere de maritali lecto suo. *Scal.*

ELEGIA VII.

21 *Sunt Agamemnonias*] Hisce quatuor vv. fabula quæpiam obscurior continetur. Nam de hoc s. Argynno, s. Argynno (quamvis enim ap. Pollucem *Ἀργυρος* legitur, *Ἀργυρος* tamen legend. crediderim) de eo igitur nihil aliud reperio, nisi eum fuisse Agamemnoni in deliciis, quod et hic indicatur, et in Cephiso submersum. Alii inepta quædam et a se temere conficta afferunt: quod ego facere non institui. Illis religio erat usquam hære, et fateri quicquam a se non intelligi: mihi contra religio est, quicquam, quod me non intelligere intelligam, interpretari. Sed, quæcumque illa tandem fabula est, quam ego mihi quidem ignotam esse fateor, suspicor equidem hos quatuor vv. alieno l. positos esse, atque hinc delendos, et reponendos statim post illud distichon, ‘Natura insidians’ &c. Ibi enim incipit commemorare multos, qui in equis perierunt: quo exemplum hoc quoque pertinere existimavi. *Murel.*

22 *Quæ natat Argynni*] Scribe auc.

lore libro nostro: *Quæ natat Argynni, pœna natantis aquæ.* Argynus, delictiæ Agamemnonis, dum natat in Cephiso amne Bœotici, a flumine absorptus periiit. Auctores Stephanus, Athenæus libro XIII. et alii. Legendam vero aqua, non aquæ. Quæ litora notat aqua pœna natantis Argynni. Ergo Cephisus exoneratur in Aulidem. *Scal.*

Argyni] Argynus in deliciis Agamemnonis fuit; qui, cum classis in Aulide staret, ventis resstantibus adversis, in litore Bœoto, cecidit in Cephisum amnem, submersusque est, cum eum navi subisset: nec ejus mors, tamen secundos solvendæ classi ventos impetravit. Argynus Stephanus vocatur. Dicit igitur: Quæ natat et fuit Cephisus, videlicet, pœna natantis aquæ Argyni, quod est, in quo mersus minacibus undis oppetiit Argynus, littora sunt testantia Agamemnonis curas; potius, ingressus Cephisum, fortassis minaciter locutus est insultavitque fluvio. *Turneb.*

23 *Hoc jucens amisso classem non solvit Atrides*] Non obscure dicit, quia Agamemnon persequens Argynum coëgerit eum se præcipitem in Cephisum mittere, unde gurgite absorptus perierit, propterea numinum ira tentam classem Agamemnonis. Contra Seneca dicit non propter Argyni, sed cujusdam regis, qui inter Argonautas fuerit, mortem, Aulidis portum ab eo tempore iniquum fuisse navibus solventibus. Ita enim in Medea canit Chorus: ‘Aulis amissi memor inde Regis Portubus lentis retinet carinas Stare querentes.’ Jam nullus ex Argonautis Rex eorum tractum fuit præter Erginum regem Orchomeniorum, quem non obscure ait periisse in Aulide, quum alii aliter eum periisse dicant. Quomodocunque igitur aut ubicunque perierit, Neptunus exegit pœnas cædis ejus in posterum, ut locus, ubi perierit, sit iniquus navibus.

Cajus enim est classes morari, nisi Neptuni? Atqui Neptuni filius erat Erginus. Val. Flaccus: 'Haud minus Erginus proles Neptunia fertur.' Itaque Argynum cum Ergino confundit vel Propertius, vel Seneca. Quod cogitare debebat ille, qui in Tragediis Senecæ Commentarios edidit. Non enim ego, sed ipsi Poëtæ confundunt; quod tam verum est, quam ridiculum de Tiphyn intelligendum apud Senecam, ut ipse vult: quasi Tiphys fuerit Rex. Deinde male interpretatur apud Senecam τὸ 'inde': quasi referendum ad Tiphyn, quum de expeditione Argonautica accipiendum sit, propter quam ait multos ex Argonautis periisse, et eorum mortem posteritati magno constituisse. Totus enim chorus declamat in eos, qui primi mare navigationibus aperuerunt. Deinde magis ridiculus est Commentator, quum tempora Argonautica Trojanis antiquiora censeat, ut inde nos hallucinatos probet. Atqui hallucinatus est ipse Seneca, qui culpam sæculi Argonautici confert in classem expeditionis Troicæ. Sed pædagogica pædagogis relinquamus. *Scal.*

25 *Redditæ corpus humo, &c.*] Ad hujus loci perspicuitatem mirifica facit ille Petronii locus: 'Et, si nihil aliud, certe diutius junctos mare nos feret, vel si maluerit misericors ad idem littus expellere, aut præteriens aliquis tralaticia humanitate lapidabit, aut, quod ultimum est, iratis etiam fluctibus imprudens arena componet.' *Dousa P.*

27 *Et quoties Pati transibit nauta sepulcrum, &c.*] Conceinnus omnino meo iudicio futurum, si rescribatur: *Ut quoties Pati, &c.*

29 *Et leti texite causas*] *Lege, causam.* Causa leti, est letum ipsum, ut Jurisconsulto, 'causa bonorum,' bona ipsa. *Scal.*

31 *Terra parum fuerat*] Horat. 'Nequicquam Deus absceidit Prudens

Oceano dissociabili Terras, si tamen impiæ Non tangenda rates transiliunt vada.' *Muret.*

42 *In mare cui soli*] *Lego solum:* ut significet, dolos ubique ei profuisse, præterquam in mari. *Muret.*

46 *Pauper, at in terra, nil ubi flere potest*] Antiphanes Comicus: 'Ἐν γῇ πένεσθαι κρείττον, ἢ πλουτύνεσθαι πλεῖν.' *Dousa P.*

47 *Non tulit hic Pætus*] Vide quid mali fecit transpositio, quia de Pæto hic fit mentio, et quia propter transpositionem obscurum erat, in quem sensum hæc accipienda essent; propterea corrupta fuit lectio etiam in libro scripto, in quo omnes transpositiones et in vulgatis extant. Sed legendum: *Non tulit huic pectus.* Altera comparatio Ulyssis cum Pæto. Non sustinuit, inquit, Ulysses audire stridorem procellæ nisi fultus caput pulvillo. At contra Pætus prorsus submersus est. Totum autem ita legendum: *Non tulit huic pectus stridorem audire procellæ, Et duro teneras ledere fune manus, Sed thyia thalamo, aut Oricia terebinthi Effulto pluma vericolore caput.* *Scal.*

49 *Sed thyia thalamo*] Id est, lecto pretioso ex thyæ arboris ligno, quam eandem volunt esse cum citro. De ea Plin. XLIII. cap. 15. et 16. et de ejus usu in supellectile. *Passerat.*

Sed thyia thalamo aut Oricia terebinthi] Palam est legendum esse, *Oricia terebinthi.* Virgilius: 'Inclusum buxo, aut Oricia terebintho.' Serenus: 'Nec non resinas ex Oricia terebintho.' Invidiose autem hæc finxit. Nam apud Homerum nihil tale. Est autem *θηριακή* potius quam *ποικιλή δελωτός.* *Scal.*

Oricia terebinthi] Id est, Epeirotica; nam Oricos portus et oppidum Epeiri.

Hinc fluctus vivo radicatus abstulit ungues] Hoc verum est naufragis et ungues a cute recedere, et extremi-

tates tatescere. Quod quum videret
superstitiosa antiquitas, tanquam
naufragium deprecari vellet, quo scri-
ficet sciebat ungues radicibus avelli,
votabat sibi ungues præsetare, quo-
ties turbaret mare. Petronius: 'Au-
dio enim non licere cuiquam morta-
lium in nave neque ungues neque ca-
pillorum præcidere, nisi quum pelagus
ventus irascitur.' Ergo irato mari
capillorum resectione naufragium de-
precabantur, ut evaderent, unguum
præsectione, ne effecarentur in mari.
Scal.

62 *Et miser turritam traxit hiatu*
agnum] Proverbium est, *πρὸς κῆρυ*
χάκον. Et vetus poëta in Catalectis
nostris capite de Naufragio: 'Illuc
immanes mors obrita solvit hiatu.'
Ab hoc autem versiculo sequitur,
'Quod si contentus.' Deinde 'Vive-
ret ante suos.' Postremo, 'At tu sævè
Aquila.' Itaque antehac penitus igno-
rabatur hæc Elegia. *Scal.*

63 *Hunc parvo ferri*] Comparatio
Ulyssis naufragii cum iusto Pæli. Hunc,
inquit, Ulyssem nox improba vidit
ferri parvo fragmento, quo tandem
incolumis in Phæaciam appulit. At
contra infelix Pæus tot malis obrutus
non potuit enatare. Parvum lignum
vocat, quam Homerus *σχεδὴν*. At hic
est *μαυμονικὸν ἀμύρνημα*, vel potius ora-
torie ad invidiam hæc fingit. Nam
hoc non noctu, sed interdum accidit.
Nox improba est, quam *κατούλαδα*
νύκτα vulgo dici solitam temporibus
suis scribit Apollonius. Ab hoc dis-
ticho illud postea interjiciendum:
'Non tulit.' *Scal.*

60 *Attulimus longas*] Non perjurio
debilitas. Religio Veterum, quam
supra tetigimus ex Horatio: 'Ulla
si juris tibi pejerati,' &c. Putabant,
ut apparet, perjuros membro aliquo
debiles, mancos, mutilos fieri. Quare
idem significat, quam ait: 'Portabat
sanctos alvens ille viros.' Hoc est,
non perjuros. *Scal.*

Attulimus longas in frita vestra ma-
nas] Inult reciproca fluctuum ac co-
polorum collisione manus digitosque
sibi breviores factos, admittitatumque
se ungibus et extremis corporis par-
tibus derasis avulsisque radicibus,
quos integros attulerat in mare. Id
quod solere fieri, atque adeo sæpe eve-
nisse hominibus naufragio in nostram
fittus expulsi, non ab acutis sco-
pulis Halcyonum (ut Pæto) qui apud
nos nati sunt, sed arenarum et fluctu-
um mutuo collisionum attritu gelu-
que (quod 'acutum' merito vocat Ho-
ratus) intentissimè acrimoniam, ocula-
ti testes esse possumus. Hinc dicit
paulo ante: 'Huic fluctus vivos pa-
dicibus abstulit ungues.' *Douss P.*

61 *Adfigar*] Recte: Non *adfigar*,
et habent editiones, et probat Geb-
hardus. *Gronovius Observ. l. 4. c. 8.*
quem vide.

62 *In me caruleo fuscina sumpta De-*
est] Imitatur Homerum in Ulyssis
naufragio: 'Ὅς εἰς αὐτὸν ὄντα γὰρ νηὸς ἄλκι-
ον, ἐκράπε δὲ πόντον Χερσὶ τριπύρῳ ἰάνει.'
In me caruleo fuscina sumpta De-
est] Neptunum censebant tridente
suo non solum mare, sed terram etiam
movere et labefactare: sed et partes
abruptere. *Maro 11. Æn.* 'Neptu-
nus muros magnoque emota tridenti
Fundamenta quatit.' Quod et Trito-
nem fuscina etiam facere poëtae ca-
hant. Accius apud Ciceronem *fi. de*
Nat. Deor. 'Ant forte Triton fuscina
evertens specus subter radices peni-
tus undanti in freto Molem ex pro-
fundo saxeam ad cælum eruit.' *Tur-*
neb.

65 *Subtrahit hac sentem*] Hæc quo-
que ad verbum ex eodem naufragio:
'Ὅς ἔρα μὲν εἰπόντ' ἔλασε μέγα κύμα κατ'
ἄκρην Δευδὸν ἐνεσσύμενον.' *Scal.*

66 *Ultima quæ Pæto*] Postea in se
distichon: 'Pæte, quid ætatem nu-
meras,' cum sequenti. 'Quid ætatem
numeras' ergo dicit, quia paulo ante
deplorabat ultimam pubertatem:

'Quo rapidis in hunc primis labugnis
stans?' 'Prima: iuraginis,' *propertii*
se vocat: 'Ora puer prima signans
intensa iuventa.' *Scol.*

'Ultima qua Pato, neque dicoque
fuit] In hoc versu mirum neminem
etiam usque adhuc quod offenderet
offendisse: at ego quovis etiam pig-
nore praestare paratus sum, non illo
sed hoc modo Propertium abstrum
scripsisse; *Ultima qua Pato voxque
dicoque fuit.* *Douss P.*

'Neque dicoque fuit] Verum pu-
tamus nobiliss. Jani Doussii castiga-
tionem voxque dicoque fuit.

ELEGIA. VIII.

20 *Hostibus eveniat lenta puella meis]*
Plernumque hostibus evenire opta-
bit, quae versabantur. Ovid. lib.
III. de Arte Am. 'Hostibus eveniat
tam foedi causa pudoris, Inque natus
Parthas dedecus illud eat.' Idem
Epist. xv. Heroid. 'Hostibus eve-
niant convicia talia nostris.' *Bri-
son.*

'Tecta superciliis si quando verba re-
mittis, Aut tua cum digitis scripta af-
fatu notis] Ovid. 'Non oculi tacu-
ere' tui, conscriptaque vino Mensa;
nec in digitis littera nulla fuit.' *Dou-
ss P.*

21 *Odi ego qua]* Legendum non
male fortassis divinavi, Odi ego quos
numquam pungunt suspiria vovnos: q.
d. Non optarim mihi tales noctes, in
quibus non interdum crebra ob ira-
tam dominam suspiria somnum mihi
adimant. *Scioppius Verisimil. l. 4.
v. 4.*

29 *Cum grata per arma, &c.]* Con-
joceram Grata: sed praecepit Pal-
merius, ineptus tamen in hoc, quod
Grata per arma exponit Martem Gra-
ia faventem: atque ille amplius Pas-
seratus, qui dubitabat, an 'per arma
ferre gaudia' esset, osculari per ga-
leam. Damnavit hoc ipse ex sequen-
tibus. Grata per arma est tempore

belli quo Grata infestis armis Hote-
nam tepotebant. *Gobhard.*

Grata per arma] Male. Grata itaque
proculdubio reponendum, eo magis
quod eadem plane depravatio est ubi
ibi apud eundem: 'Et Metthymnai
grata salvia meri:' ubi legendum
Grata, praesertim quum Scaliger in
veteri suo Graia pro grata extare
moneat. Idem error in Ovidio com-
muni libro Amorum I. 'Grataque
in Iliacis amoribus uxor erat' cum
et ibi emendandam sit *Grataque*.
Declibetur et tertius de una eadem-
que fidelia paries nobis; Papinias,
quid, Sylvar. III. 'Quid laudem ritus
libertatemque Menandri, Quam Ro-
manus honos et Grata licentia mi-
cent?' argutissima, ut Gracorum
devitas Romanus: quasi gravitatis
mixtura aptissime, ac decentissime
temperata. Male in impressis om-
nibus grata legitur. Observandum
quoque 'arma' eleganter pro bellis
posita ille versu: 'Aut tecum, aut
pro te mihi cum rivalibus arma Sem-
per erant.' *Douss P.*

40 *Offensa]* Ita reposui e vett.
libris: cum Beroaldus temere pro
offensa scribi iussisset *infensa*: est
autem *offensa*, irata. *Mart.*

ELEGIA IX.

2 *Intra fortunam]* Lego *infra for-
tunam*: Seneca Medea Act. 3. 'For-
tuna semper omnis infra me stetit.'
N. Heinsius, s. Trist. Eleg. 4.

8 *Flamma nec ex aequo]* Maxim *Pa-
ma*, ut nonnullae editiones. Jugum
trutinae intelligit, non currum, ut
putabat Beroaldus. *Scol.*

10 *Exactis Calamis si mihi jactat
equis]* Tangit historiam. Olympiae
dicatus erat ab Hierone tyranno
Siciliae currus aeneus cum bigis.
Currus factus ab Onata, equi a Cala-
mide: tanquam qui currum fecisset
Onatas, non excelleret in equis fa-
ciendis, ut Calamis. Habes hoc apud

Pansaniam Eliacorum secundo. Sed quod in quadrigis pingendis excelsuerit, Plinius docet. *Scal.*

12 *Pyreicus parva*] Hunc locum ita depravavit Beroaldus, quum antea legeretur, *Parrhasius parva*, ut et habet liber noster: atque adeo in eo serio triumphat, atque exultat. Subscriptorem etiam jactantiæ Picum illum eruditissimum laudat. Ego multum video recedi a vestigiis lectionis, si pro *Parrhasius Pyreicus* legamus. Præterea quare in artificum illa enumeratione omnium principem Parrhasium prætermisisset, ut viliissimarum rerum pictorem, qui ab eo dictus *ῥυπαρογράφος*, nominaret? Quamobrem melius est tantum artificem hic securum in suis sedibus relinquere, quam illi tantam injuriam facere. Pro *parva* autem lego *parva*. Partam artem Parrhasii vocat eam, cujus ipse repertor fuit, nempe symmetriam picturæ, argutias vultus, elegantiam capilli, venustatem oris, quæ est picturæ summa subtilitas. Is ea primus excogitavit, ut ait Plinius. *Parva* igitur, propria. Sic infra: 'Praxitelem proprius vindicat arte lapis.' Quare ad hunc locum intelligendum lege amplius Plinium libro quinto et tricesimo. Atque Beroaldum cum sua emendatione *μακρὰν κλαίειν τὴν κεφαλὴν* jube. Potest et legi *priva*: hoc est *ἰδιαζόον*. Et fortasse melius. *Scal.*

13 *Argumenta magis*] Argumenta sunt formæ ipsæ et sigilla: ut et Servius velle videtur in *Aspidopœia* Virgilii, in illud, 'Argumentum ingens.' Ego in vetustissima Historia Martyrum inveni 'quadrigas solis cum argumentis.' *Scal.*

14 *At Myos exiguum*] Noster liber corrupte, *At mirum exiguus*. *Scal.*

17 *Sunt quibus Eleæ*] Noster liber, *Est quibus Eleæ*: item, *Est quibus in celeres*. Hellenismus *ἔστιν οἱς τισὶν*, hoc est, quibusdam. *Scal.*

21 *At tua Mæcenus hæc*] Hoc vult Poëta, Mæcenatem, modo voluisset, aut consulatus dignitatem facile adipisci potuisse, aut imperatorem bellicum ducem fieri: at sua ipsum se fortuna maluisse involvere, modicumque honorem maximo anteferre, atque hanc summam esse ejus laudem. Idem breviter tangit *Pedo* Eleg. 1. 'Majus erat potuisse, tamen nec velle triumphos: Major res magnis abstinuisse fuit.' Et notavit obiter Tacit. Annal. lib. III. cap. xxx. Ubi de Sallustio Crispo agit, 'Atque ille,' ait, 'quamquam prompto ad capebendos honores aditu, Mæcenatem æmulatus, sine dignitate senatoria multos triumphalium consulariumque potentia anteit.' *Meibomius.*

26 *Onerare fixa per arma domum*] Ita et Livius lib. xxiv. Cum senatum legeret et suppleret M. Fabius dictator, 'legit qui Ediles, Tribuni, Quæstoreve fuerant, tum ex iis, qui spolia ex hoste fixa domi haberent, aut civicam coronam accepissent.' Ait autem 'domi fixa.' Recte: nam solent postibus ipsis et foribus suspendi, in transeuntium aspectum. Id est quod Polybius dicit, 'in conspectissimo ædium loco posita:' et si poëta Silius in atriiis etiam locat: lib. vi. Sed in postibus magis, et exempla evincunt. Festus: Antipagmenta, valvarum ornamenta, quæ antis adpanguntur, id est, adfiguntur. Antas autem idem explicat, latera ostiorum. Livius lib. xxxviii. 'Spolia ejus urbis ante currum laturus, et fixurus in postibus suis.' Vide Lipsium lib. v. de Mil. Rom. Dial. xviii. et Rycquium cap. xxviii. de Capitol. Rom.

36 *Tota sub exiguo*] Mallet, *Tuta*. Supra in eandem sententiam: 'Tranquillo tuta descendis flumine cymba.' *Scal.*

37 *Non flebo in cineres*] Cineres paternos mire dixit pro cineribus,

quibus causa pater fuit Œdipus. Notum propter imprecationes Œdipi filios mutuis se vulneribus confecisse. *Scal.*

38 *Prælia clade pari*] Allusum ad proverbium, *Ἐσθρα ἐν κλῆ.* *Scal.*

41 *Mania quam Græo Neptunia pressit aratro*] Peregrinam litem Romano jure decidit. Nam illud plane Romani juris est. Horatius: 'Impri-meretque muris Hostile aratrum exercitus insolens.' *Scal.*

Mania cum Græo Neptunia pressit aratro] Mos vetustus; quo evertendis urbibus aratrum inducebatur, sicuti in condendis idem adhiberi consueverat: quare oppida, quæ prius circumducta erant aratro, ab orbe et urvo, urbes: et Coloniarum Romanarum omnes in literis antiquis scribuntur urbes, quod item conditæ, ut Roma. Significant id Senecæ verba lib. de Clement. i. 'Deinde,' inquit, 'cædibus in exitia gentium serpere, et injicere tectis ignem, aratrum vetustis urbibus inducere.' Horat. Carm. lib. i. 'Imprimeretque muris Hostile aratrum exercitus insolens.' Et Acron interpres: 'Condendis,' inquit, 'atque evertendis urbibus hæc consuetudo fuit, ut aratro fieret.' Virgil. 'Interea Æneas urbem designat aratro.' Modestinus in D. Quibus modis usus fructus amittatur, 'Si,' inquit, 'usus fructus civitati legetur, et aratrum in ea inducatur, civitas esse desinit, ut passa est Carthago: ideoque quasi morte desinit habere usum fructum.' *Rodiginus.*

44 *Et cecinisse modis, Coë poëta, tuis*] Castigatio Beroaldi, *Coë.* Antea, ut et in scripto nostro, *dure.* Minimo negotio potuit, *pure.* Ita ergo repono. Primum poëtam Philetam intelligit, cui in mollitie carminis primas datur, ut supra: 'Tu satius musis meliorem mittere Philetan.' Hoc etiam videtur fecisse Hermesianax, quum ait: *Ὀλοσθὰ δὲ καὶ τὸν Ἀσθὸν, ὃν Ἐβρωπίου*

πολεῖται *Καὶοὶ χάλκειον ὄργανον ἐπὶ πλάτῃ βαρύνει* *μολπὰς ὄντα θοὴν περὶ πάντα Φιλητῶν ῥήματα, καὶ πᾶσαν βροχίαν λαλῆν.* *Scal.*

49 *Celsaque Romanis hæc*] Decerpere palatia interpretor, decerpere gramen, quod olim in illo loco erat, ubi nunc est palatium. Sic in Priapeis sæpe, 'carpere et-decerpere hortos, pomaria,' &c. i. e. fructus ex horto. Jam de tauris in palatio optime ipse te docebit Propertius principio libri quarti. *Scioppius Verisimil. lib. 4. c. 4.*

54 *Parthorum astuta*] Sic Manilius lib. 5. 'terræ remissa,' dicit pro, a terræ remissa. Nihil igitur est hic mutandum, tanquam comptius sit *astuta fuga*, ut voluit Freinshemius. *Gronovius Observe. lib. 1. cap. 11.*

ELEGIA X.

4 *Et manibus faustos ter crepuere sonos*] Plaudentes enim dicebant, Io Natalia, ut Io Saturnalia, supra ex Arriano. *Scal.*

Et Manibus faustos ter crepuere sinus] Allusum ad illam ter crepandi plaudendique consuetudinem. Apertum ex Horat. l. Carm. ii. Od. xii. 'Lætum theatris ter crepuit sonum.' Vide Turneb. lib. xviii. Adv. cap. xii.

12 *Et poecentes justa*] 'Justa,' τὰ νόμιμα, τὰ ἐκ νόμου, ut justa funebria. *Scal.*

18 *Ac primum pura somnum*] Persius: 'Et noctem flumine purgas.' Eunapius in Ædesio: *Τὸν τε οὖν παῖδα καλεῖ, τὴν ἔην καὶ τὸ πρόσωπον ἀποσμήσαι τῷ ὕδατι βουλόμενος.* Somniaverat antem ille. *Scal.*

22 *Crocino*] Crocinum unguentum, quod ex aromatibus fiebat et croco, in oleo macerato, ut ait Dioscorid. lib. i. Dictum a croco crocinum: supple unguentum; ut ab amaraco amaracinum. Plaut. Curc. Sc. ii. Act. i.

'Tu stætte, tu cianamomum, tu tosa, tu erocinum, et casia es.'

26 *Publica vicina perstrepat ara via*] In nostro, ara: et fortassis melius. Est autem Hypallage Propertio familiissima, pro, Ara perstrepat publicæ viæ. Si retinemus ara, intelligitur eos quos perstradam, quæ proximo compito erat. Sic Dio de Julia Augusta filia: Τῆς μὲν τοῖς τοιαύτοις ῥηθὺς ὑπάρχει ἀνέκτατον οὖρον, ὥστε καὶ ἐν τῇ ἀγορῇ καὶ ἐν ἀδρόϊ γε τοὺς θύματα καὶ νομῆταις ῥέουσιν καὶ ἐκκρίνεται; &c. Scal.

Publica vicina perstrepat ara via] Ara quædam erant privatæ. Unde Cicero: 'Hic ara, hic foci, hic Dil penates.' Aliæ publicæ, ut publici sacerdotes, angures, feræ, sacra. Ejusmodi aræ publicæ quædam in via, ut in Mostellaria Plant. Act. v. Sc. i. 'Aram, in via Tranjo occupat.' Idem in Mercat. Sc. i. Act. iv. Curcul. Act. i. Sc. i. Aulul. Act. i. Sc. i. Passerat.

26 *Quem gravibus pennis*] At Horatius non sorte, sed mercede bibendæ: 'Dicat Opuntia Frater Megilla, quo beatus Vulnere, qua pereat sagitta.' Scal.

ELEGIA XI.

15 *Aurea cui postquam nudavit cassida frontem*] Citat hunc versum Chæris. lib. i. in 'Cassid' et 'Cassida,' et illum Virgil. xi. Æn. 'Aureus ex humeris sonat arcus, et aurea vati Cassida.' Ubi tamen Servius vult esse accusativum pro nominativo. Sed sic Varro apud Nonium in 'Compedes' 'compedam' dixit, pro compede, et 'chlamyda,' pro, chlamys, apud eundem in 'Chlamys:' et 'Itanida,' pro Itonis: Festus. Dicebatur et 'Cassila' Festus: l. pro & Passerat.

17 *Omphale*] De Omphale Donat. in lib. Eunuchi Act. iii. Sc. viii. 'Qui minus quam Hercules servivit

Omphale.' 'Omphale,' inquit, 'Lydiæ regina fuit, quæ Herculem sibi servientem etiam ad lausificium compulit; cum ipsa calathum, colum, saltusque femineos sagittis, clava, et leonis tegmine mactasset.' Lag. Astæq. lib. vi. Plat. in Thea. Ovid. ix. de Arte et in Epist. Deianiram; Apollod. lib. ii. et Palæphatus.

18 *Gygæ lacu*] 'Gygæus lacus' Ptolemaeus, Homero in Catalogo Navium sub finem. Strabo lib. xii. Gygæus lacus, qui postea Colonus dictus est, xl. stadia ab urbe Sædibus abesse scribit. Plin. lib. v. cap. xxxix. 'Hyde civitas Mæconia: clara stagno Gygæo;' dictus a Gyge rege lacus notissimus fabuloso illo anulo, de quo multum Herodotus et Plato. Passerat.

19 *Statuisset in orbe columnas*] De Herculis columnis vid. Apollod. lib. ix. Strabo lib. iii. et Plin. lib. iii.

20 *Tum dura traheret*] Sic alibi; 'Testis erit Dirce tam vero crimine sæva.' Scal.

25 *Duxit et Euphratem medium*] 'Duxit,' i. e. induxit, iunxit, ut insueret efficit, et quasi Urbem divideret. Diod. lib. ii. Non inductum Euphratem, sed constructas hinc inde domos, et conditam urbem scribit Herodot. lib. i.

34 *Et toties nostro Memphis eruenta malo*] Nam Gabinus armis reduxit Ptolemeum in regnum; multique milites illie remanserunt. Deinde Pompeius illic interfectus. Postea Cæsar Alexandria obsessus et difficillime implicitus bello. Postremo M. Antonina ibidem obsessus, multique Romanorum utrinque cæsi. Passerat.

35 *Tres ubi Pompeio, &c.*] Victus Pompeius et fœdè interemptus in ipso littore omnem vitæ superioris laudem et gloriam amisit. Itaque arena ipsa et litus, ubi cæsus est, illi videtur triplicis triumphi gloriam detraxisse. Cicero pro Sexto: 'Id

quæ tripartitis orbis terrarum oper,
oras tribus triumphis adjunctas huic
imperio notavit.' Plin. lib. vii. cap.
xxvi. ter Pompeium triumphasse
scribit. Primum Sicilia recepta, et
subacta Africa. Deinde in diuisionem
reducta Hispania. Postremo pacato
maris, victo Mithridate, et Oriente,
pæne subacto. *Pæserat.*

39 *Incesti meretrix regina Canopi*
In Epigrammate Augusti Glaphyre
dicitur. 'Erat autem scortum Gla-
phyra, mater Archelai: quem Anto-
nius regem Cappadociæ fecit, Dio.
lib. xlix. De Cleopatra autem Plin-
nius lib. ix. cap. xxxvi. 'Ut regina,
meretrix ejus lanticiam omnem appa-
ratumque obtrectans.' Incestus Ca-
nopus, ab incestum regum Ægypti-
tiorum cum sororibus.

Canopi] Servius in illud iv. Georg.
'Nam quæ Pellæi gens fortunata,
Canopi.' Canopus civitas juxta Alex-
andriam dicta a Canobo, gubernatore,
Menelai. Plin. lib. v. cap. xxxi.
Insula, apud Canopicum ostium Nili,
Straboni lib. xv.

40 *Una Philippæ sanguine adusta,*
nota] Malo, *ignota*. Et: omnino ita
legendum. *Scal.*

[Una Philippæ sanguine adusta nota]
I. e. infamia genti et sanguini Phi-
lippi et Alexandri ita hærens, ut tolli
nunquam possit. Translatum a notis
quæ inruptæ vel mancipiis vel
pecori.

41 *Jovi nostro latrantem opponere*
Anubim] Diodorus ait, fuisse in Osi-
ridis exercitu Anubim, canino teg-
mine contextum: qui et venator
fuisse dicitur. Ejus etiam opera
canis instar indagantis membra Osi-
ridis, usque in hoc negotio Isis dicitur.
Itaque idem capite pingebatur em-
nino, ut Servius monet in 8. Æn.
'Omniaque Deum monstra, et
latrator Anubis.' Semicanem Deum:
cum Lucano, vel semihominem canem;
dixeris cum Sedulio in opere: Ru-
chali. Alii tamen putet esse fagii.

myonépalas, canino capite, quia fuerit
κρυφύτης: vel propterea quod fenet.
Osiroidis et Isis *εμπαροφία*, compa-
ris custos. Quomodo ob communem
custodiam, et, 'canem' pro custode,
et 'custodem' pro cane dicuntur: ut
ostendi Oratoriam Instit. lib. vii
cap. vi. Sect. iii. *Vossius.*

42 *Romanamque tubam crepitanti pel-*
lexe sistro] Sistrum instrumentum erat
Ægyptium: a metallo arguto, quo in
æceris Isis atebantur; ab agitatione
nomen habet: nam agitato et con-
cussu tinnitus argutus edebat; eam-
que parte sui superiore, ut Phitarches
scribit, rotundum, celatumque: erat-
que in summe ejus cassidis vertice.
vultus fells, qua concutiebatur Isis
et Nephthys facies. Hesychius cym-
bala interpretatur. Quæ infantibus
crepitaqula tribuantur crepitum con-
cussu reddentia argutum, sistra dici
possant. Videor vidisse imaginem
Isidis cum sistro. Sistri autem spe-
cies ovalis erat et manubriata in ora-
undique tintinabula habens, ut agi-
tatum tintinam redderet maximum,
quæ pulsarentur. *Turnebus.*

43 *Baridas*] Genus navigii et cym-
bæ apud Ægyptios Baris est, qua
valebantur ad sepulturam cadavera.
Diodor. lib. ii. et Herod. lib. i. Vide
Victoriam lib. x. cap. ix.

45 *Fedaque Tarpeio conopea tendere*
agere] Et Horatius super eadem his-
toria: 'Interque signa, turpe, mili-
taria Sol aspiciet conopeas.' Cono-
peum proprium Ægyptiarum, qui ex
lieibus acriter infestantur. Nam
propter paludes Nili et maritima
Ægypti eorum ibi magna copia. Plin-
ius libro nono, capite septimo et
quadragésimo: 'Adæque, nihil non
gignitur in mari: ut conopiarum etiam
æstiva animalia, pernici molesta sal-
tis, aut quæ capillis maxime celat,
existant.' *Lege: ut conopeorum etiam.*
Conopeorum animalia sunt et *adæras*,
calices. Ait Plinius etiam pisces
infestari anlicibus, et pediondis. Nam

animalia, quæ capillos celat, sunt ~~phœbes~~; ~~adversus~~ vero allucitas vocavit Petronius, si Placiadæ credimus: 'Nam centum vernaes me allucitæ molestabant.' Scal.

46 *Jura dare statuas inter et arma Mari]* 'Arma' recte vocatur a Poëta, quod varia armorum miscella Tropæorum moles construeretur: ut præter alios multos Virgilius ostendit initio xi. Æn. cum Statio Papinio lib. ii. sub finem Thebaid. et nobilia illa Tropæa Mariana testantur de Cimbris Teutonicque lapidea, quæ a Castello Aquarum (ubi quondam constiterant) in suggestum Capitolinum s. P. Q. R. transferri juper jussit. Ryequius.

48 *Nomine quem simili vita superba notat]* Male legit Passeratius *quam*, et mutat interpolationem. Fallitur enim, dnm. existimat loqui Propertium de Cleopatra, non de Antonio. Fugit, inquam, illum ratio; de neutro loquitur, sed de ipso Tarquinio Superbo. Sensus est, nihil profuturum fuisse exactum urbe ac defectum regno Tarquinium Superbum; si mulieris impotentis jugum Romanis cervicibus accipiendum fuisset. *Nomine quem simili vita superba notat.* Periphrasis est Tarquinii Superbi, qui re et nomine erat superbus, cujus vita non dissentiebat a nomine. Livius, lib. i. cap. XLIX. Florus lib. i. cap. vii. Gebhard.

59 *Scipiadae classes]* Livius lib. XXVIII. sub finem.

Signa Camilli] Signa Romanis adempta in prælio ad Alham Camillus e Gallis recepit. Plut. in Camillo, Livius lib. v.

60 *Pompeia Bosphora capta manu]* Bosphorum Cimmerinum intelligit in ore Mæotidis paludis, qui ob vicium Pontum in ditione Mithridatis fuit. Cicero pro Murræna Mithridatem Bosphorum confugisse ait. Gentes autem ad illum Bosphorum et Mæotin devicit Pompeius. Plut. in Pomp.

61 *Victi monumenta Syphacis]* Livius lib. xxx. narrat quomodo victus et captus et ductus in triumphum secundum Polybium. Ibidem tamen, in libro extremo, eos sequitur, qui ductum in triumphum negant, atque mortuum Tibure, et ita substractum ei spectaculo. De eo rege vide Livium a fine lib. xxiv. ad finem xxx. Val. Max. lib. vi. cap. ii. de Scipione (Duorum Regum Syphacis et Persæ ante triumphales currus catenatæ cervices) et cap. ult. lib. vi. exemplo ult. et cap. i. lib. v. Entrop. lib. iiii. Syphax Numidiæ rex (qui se Pœnis conjunxerat) captus, et cum infinitis spoliis a Scipione Romam missus.

63 *Curcius &c.]* Cum medium forum in immensam altitudinem desedisset, responsum est compleri non aliter posse, quam ea re, qua plurimum Romanus populus posset. Id M. Curcius de virtute et armis interpretatus, armatus et equo insidens se in eam voraginem immisit, et ita hiatus terræ expletus. Livius lib. vii. non longe ab initio. Val. Max. lib. v. cap. vi.

64 *At Decius misso]* Vide num inversum ac præpostere positum sit, pro: *Admisso Decius.* Quid sit admittere equum, nemo paulo doctior ignorat. Mox noster *Aut modo Pompei.* Scal.

Dectus, &c.] Livius lib. viii. De patre Decio, qui se pro exercitus salute devovit; et de filio, lib. x. Cicero i. Tuscul. iiii. de Nat. Deor. i. et ii. de Divinat.

65 *Coclitis]* Cocles dictus, quod alterum in pugna oculum amisisset, ut scribit Dionys. lib. v. Varro lib. vi. de L.L. 'Ab oculo cocles, quasi oculus, et unoculus, ut in Plauti Corneli. 'De Coclitum prosapis esse arbitror.' Historia est apud Livium lib. ii. Dionys. lib. v. Val. Max. cap. ii. lib. iiii. Passerat.

66 *Et cui cognomen Corvus habere dedit]* Hunc M. Valerium, qui a cor-

vo adjutore cognomen invenit, cum in omnibus antiquis libris Corvinus vocetur, eraditi quidam nostræ tempestatis homines, et in Romanæ historiæ cognitione cum primis exercitati, Corvum, non Corvinum, vocari jubent: quod in vetustis lapidibus ita nomen hoc scriptum reperiatur. Ego autem nunquam de istis rebus magnopere contendam: tantum, quod eos aliquando in familiari sermone admonui, id h. quoque l. proponam: eum videl. ab antiquis poetis aperte Corvinum vocari. Claud. in Eutrop. 'Agmina Brutorum, Corvinorumque catervæ:' ubi profecto, ut ad Brutum illum, qui reges ejecit, respicit, ita ad illum quoque Corvinum, qui primus hoc cognomine affectus est. Quod si quis Claudiani auctoritatem levem ac despiciendam putat, valde ille quidem a me dissentit: sed tamen alium proferemus, quem qui contempserit, is se haud dubie magnum antiquitatis contemptorem ostenderit. M. igitur Manilius, qui unus profecto pro centum lapidibus est, homo eruditissimus, qui Augusti temporibus vixit, aperte eum Corvinum vocat, his versibus: 'Et cum militia volucris Corvinus adeptus Et spolia et nomen, qui gestat in alite Phœbum.' Eod. etiam pacto mutarunt regis cusjadam Albani nomen, eamque pro Tiberino Tiberium nominarunt, freti auctoritate Eustathii Thessalonicensis. Ego autem, qui Græcos homines sæpe in Romanis nominibus falli videam, haud scio an plus in ea re tribuendum sit uni Eustathio, quam omnibus antiquis libris, et Ovidio depique ipsi, cujus hæc sunt: 'Cumque patria regnum post hunc Tiberinus haberet, Dicitur in Tusci gurgite mersus aquæ.' Sed tamen his de rebus nunquam cuiquam valde contendendum putarim. Atque hæc in præsentia sint satis: nam, ut neque ultimum librum attingerem, et in ceteris essem restrictior, id mihi

Delph. et Var. Clas.

causæ fuit, quod et in hunc Poëtam, et in Tibullum, si quando aliquis mihi Dens ocium fecerit, justos Commentarios paro. *Muret.* De pugna Valeril cum Gallo et corvo auxiliatore Livius VII. Gellius IX. cap. XI.

69 *Leucadius*] Vide Strabonem lib. X. Leucas dicta ab albicanti colore petrae. Apud Plin. lib. IV. cap. 1. Leucadia peninsula Epiri; Leucas oppidum; Leucates promontorium.

ELEGIA XII.

12 *Cataphractus*] Cataphractes definit Servius, qui et ipsi muniti ferro sunt, et equos similiter munitos habent. Sallust. Hist. lib. IX. 'Qui prætergredebantur equites cataphracti, ferrea omni specie: equis paria operaimenta erant, quæ lintea ferreis laminis in modum plumæ annexerunt.'

13 *Nec aliquid de te, &c.*] Eorum, qui militia perierant, ossa in urna in patriam referebantur plerumque, et factis exequiis sepultura mandabantur: quod libro II. de Legibus Cicero fieri permittit his verbis: 'Homini mortuo ne ossa legito, qui post funus faciat. Excipe bellicam peregrinamque mortem.' *Turn.*

Urna] Cineres collecti vasculis quibusdam includebantur, quæ Latini Urnas vocant. Proprio tamen nomine hæc urnulae Ossuaria dicebantur. Græcis *ὀσσηῖαι* vel *ὀσσοῦραι*. Vetus Inscriptio: Julia. Fascinia. ossuarium. viva. sibi. fecit. Meminit et hujus vocis Ulpianus II. de Sepulch. Violato, Leg. II. Vide Kirchman. lib. III. de Fun. Rom. cap. VII.

18 *Quam sit luxuria Roma magistra tuæ*] Hæc non sunt nanci: sed omnia spuria, et a correctoribus jamdudum supposita. Nam eandem falsam scripturam retinet liber noster: atqui aliter scripserat Propertius, nisi nos fallit conjectura nostra. Censemus enim ita scripsisse: *Quid faciet nullo mun-*

Propert.

3 H

ta puella timere, Quam sis luxurie norma magistra tua? Quid, inquit, facies puella libera mariti imperio, quum illi maritus præeat viam luxuriæ? Non erit mirum, a puella virum relinquere, a quo prius ipsa relicta sit. Habet exemplum domi, quod sequatur. *Scal.*

29 *Lampetis*] In Sicilia Solis boves stabulabantur, quas filia Lampetis cum sorore Phaëtusa custodiebant, quæ ab Homero Eupolocomæ, hoc est, pulchricomæ, sive bene comatæ cognominantur. Circe Ulyssem admonuit, ut ab hæc gregibus abstineret, si incolumis in patriam reverti desideraret: Ulysses socios jurare coegit ac boves Solis ovesque nequam violaturos; qui, annona deficiente, jurisjurandi obliti, clam Ulysæ boves Solis interfecerunt, et verbum viscera tremantia figentes assarunt: et his epulis exempta est fames. Tunc Lampetis apud Ulyssem quæta est de hac injuria, et Jupiter, orante Sole, sedam procellosamque immisit tempestatem, quæ Ulyssem et Ulyssis socios afflixit. *Berwald.*

ELEGIA XIII.

4 *Luxuriæ*] Recte mihi, Properti, causam malorum feminarum impudicitia atque adulteriorum luxuriæ assignas. Supra: 'Cam sit luxuriæ Roma magistra tuæ.' Quippe femine assuetæ laute et splendide vestiri, cum ex dote ac censu virorum non suppetat, hoc illicitis artibus ac legibus prohibito obsequio quærant. Hoc ante nostrum Callimachum intulit Euripides, nulli alii causam abittum Helenæ adscribens, quam quod luxuriæ suæ in pauperum Melæi re satisfacere nequiret. *Gebhard.*

10 *Terunt fastus, &c.*] Ea, quæ nobis in usum sunt, terimus, ut, verbi gratia, vestem: igitur per translationem eas mulieres dicit fastus terere, quæ fastuosæ sunt, quæ fastu utuntur, quæ superbæ et insolentes sunt. *Turneb.*

11 *Matrona incedit census induta nepotum*] Seneca lib. de Vita Beata: 'Quare uxor tua locupletis domus censum auribus gerit.' Idem alibi: 'Video uniones non singulos singulis auribus comparatos: junguntur inter se, et insuper alii bini superponuntur. Non satis muliebris insania viros subjecerat, nisi bina ac ternas patrimonialibus auribus singulis pependissent.' Ovid. n. de Arte: 'Quis furor est census corpore ferre suos?'

15 *Felix Esia lex fumeris una maritis*] Servius lib. v. Æn. ad hæc verba, 'famulumque parentis,' 'Fuit,' inquit, 'hæc majorum consuetudo, sicut hodieque apud Indos est, ut, quoties reges moriebantur, cum his dilecti equi vel servi, et una de uxoribus charior circa rogi ocellis incenderetur, inter quas de hac erat magna contentio.' Quod vero hic de Indis mulieribus loquitur grammaticus, id etiam alii auctores adnotare non neglexerunt. Cicero v. Tusc.

19 *Quæ vix sequitur Conjugium*] Hoc est, conjugem. Supra: 'Et totum femina conjugium.' Juvenalis: 'Sed nec Electræ jugulo se polluit, aut Spartani Sanguine conjugii.' *Scal.*

35 *Atque hinuli pellis*] Laborat a syllabis versus, etiam in nostro. Sed *Atque* additum a prædagogis. Legendum vero: *Hinuli pellis totos operibat amantes.* Horatius: 'Vitas hinuleo me similis, Chloe.' *Scal.*

Atque hinuli pellis] 'Hinulus' est, hinulus, ut Græcis tam *hirs* quam *hirs* dicitur, et vomerem utrumque significat. *Dousa P.*

38 *Nec fuerat nudas*] Alibi: 'Magnam Tiresias adspexit Pallada vates, Fortia dum posita Gorgone membra lavat.' Vide *Καλλιπύχης λουτρόν*. Nota est et fabula Actæonis. Inde Ovidius: 'Nec Dryadas, nec nos videamus labra Dianæ.' *Scal.*

Latas] Hilares interpretor ex Martiali: 'Exercet hilares facilis hortas umbellæ.' Allusum autem ad fabu-

lām Actaeonis in sequenti versu, cui Dianam nudam vidisse pœnas ac noxas fuerat. Sed nescio an argutius Lipsius, docte certe et perquam scite, *Et fuerat nudas pœnas videre Deas*: utiturque eodem loquendi genere atque illudem pœne verbis in Satyris suis Horatius: 'Cois tibi pœnas videre est, Ut nudam.' *Douss P.*

30 *Corniger Idari*] Theocritus: Πολύδαρ τὰ λῆες περιτ' ὀφθαλμοῖς ἀνδρῶν ἀνθρώπων ἐκ βορδῶν. *Scal.*

Pastoris in calamo] Græcorum exemplo 'pastoris calamus' pro caula posuisse videtur Callimachus noster, cum stabulum vel calnam ὀφθαλμοῖς indigent Græci, atque eodem nomine domos etiam regias sive palatia iidem ipsi designent: cui sententia cui rās ἐπαύλας adjungas licebit. *Douss P.*

42 *Præbebant vestris verba benigna facis*] In nostro est, *verba secunda*, quæ recta est lectio: hoc est, loquebantur ipsis sermone secundo. *Obsequor* est in ea significatione apud Græcos usurpatum. Legendum autem *versis*, non *vestris*. Verrere focum. Nam mensis sublatis, verso foco tempore hiemis, ait eos verba inter se serere consuesse. *Scal.*

46 *Sicopetas, &c.*] Pana introducit operam suam pollicentem, 'sive petas,' &c. Ex quo l. aliquis, ignarus fuci, rei etiam piscatoris præesse Faunum merito suspicari possit, nisi Prop. II. 19. suo iudicio seipsum quasi sorax prodidisset, cum scribit: 'Et stricto figere avem calamo.' Stricto, i. e. districto, s. emissæ: quomodo et 'stringere gladium,' pro distringere, dictitamus: hoc est, vagina educere. Ut at est, calamus a Poëtis pro sagitta interdum sumi, nemini dubium esse deputo: et exempla in promptu. Nobis nunc e multis in medium adferre sufficiet, idque ab Horatio, ubi scribit: 'Et calami spicula Gnosii.' Posset tamen et pro virga ancipis visco illi soli in priore Propertii exemplo positum ali-

quis interpretari; suffragante eidem Martiali meo. Cui consorum quoque vetus ac Plantinum Proverbium illud: 'Arundo alas verberat.' Sed et Propertius libri IV. Eleg. II. de Fauno loquens, casses illi et arundinem, id est, calamus, seu jaceolum tribuit. Unde perspicue palam fit nobis, hunc locum de aucupio, non vero de piscatus genera hamatili, intelligendum. Præmia quoque pro præda posita, quomodo et præmiatores pro prædatoribus notavimus supra in versu Illo Tibulli: 'Aut rapta præmia vesta petat.' cui Propertianam etiam auctoritatem addas licebit: 'Nam cui non ego sum fallaci præmia veti?' *Douss P.*

Calame] Per calamus hic non sagitta intelligitur, sed calamus aucupatorius, sive arundo creseens, quæ aves tangebatur ac velatæ fixæ viscetæque capiendas dabat. Et sic asperius *stricto calamo*, non *stricto*, legendum esse dudum docuit Salmassius.

51 *Brennum*] De Brenno vide Callimachum Hymn. in Delum, a vers. LXXII. et Scholiasten, qui historiam explicat. Val. Max. lib. I. cap. II. et Pausan. in Phocidis. Strabo lib. IV. Delphici templi a Gallis direpti meminit et auri Tolosam avecti.

55 *Polymnestoria*] De Rege Thracum Polymnestore, et ejus in Polydorum scelere Euripid. in Hecub. Ovid. XII. Met.

Polymnestoria] Scribe *Polymnestoris*; nam libri veteres *Polymnestoris*. Παλυνήστου est etiam apud Euripidem in Hecubæ initio, syllaba corrupta. Plura Heinsius ad Metam. I. 13. vers. 430.

57 *Eriphyla*] Supr. lib. II. El. XIII.

61 *Neque enim Ilia quondam*] 'Ilia,' pro, Iliensis. Libro IV. 'Ilia tellus vincet.' Sic vetus interpres Virgilii annotat a Plauto dictum, 'Hector Iliu,' pro, Iliensis. *Scal.*

ELEGIA XIV.

1 *Multa tua Sparte miremur iura palæstra*] Mart. lib. IV. Ep. LV. La-

deas palestras appellavit puellarum luctas, quæ Lacedæmone nudæ ad palestram descendebant, et cum viris etiam nudis luctabantur. Idem Xenophon de Rep. Lacedæmon. Euripid. in Andromach. cnijs rei fœdæ et inhonestæ causæ multæ a multis afferuntur. Plut. in Lycurgo existimat id institutum fuisse ut juvenes, puellarum pulcritudine capti, facilius earum nuptias appeterent. Ego in honorem Ledæ, quæ proprios edidit Deos, Castorem et Pollucem, id fieri solitum. Nam, quando ipsa Dea Jovi placuit, nuda erat in balneo, in cuius rei memoriam nudæ prodibant in certamen Ledæ memoriæ tributum. Ramirez.

4 *Inter luctantes nuda puella viros*] Idem Plutarchus Lycurgo. Item Ovidius: 'More tuæ gentis nitida dum nuda palestra Ludis, et es nudis mista puella viris.' At Euripides non γυμνὰς sed γυμνοῖσι μῆροῖς: id quod Δουρὶδῆς dicebant. Ejus verba hæc ex Andromacha: Αἱ ἐν νέουσιν ἐξηρμῶσαι δόμου γυμνοῖσι μῆροῖς, καὶ πέλοις ἀνέμνους Δρόμους παλαιότρας τ' οὐκ ἀνασχέτους ἐμοὶ Κούρας ἔχουσιν. Scal.

5 *Quum pila veloces fallit*] Legendum: *Quum pila veloci fallit per brachia jactu*. Sic supra: 'Hoc magis accepta fallit nterque fide:' λαοδόνει. Scal.

Cum pila veloci fallit per brachia jactu] Quattuor fuisse pilæ genera apud Romanos, quibus ludebant, invenio, follem, trigonalem, paganicam, et barpastum, quæ omnia sub nomine Italicæ Sphæræ a Cælio Aureliano Medico complexa nonnulli credunt. Follis erat pila magna ex aluta confecta, soloque vento repleta, quæ, si major erat, brachiis impellebatur, et simpliciter pila interdum nuncupatur: ut apud Nonium ex Varrone, 'Paragatum scito, quoniam videbis Romæ in foro ante Ianienas pueros pila expulsim ludere:' et apud Propertium lib. III. 'Cum pila veloces,' &c. Interdum etiam pila velox, ut apud Horat. Sat. lib. II. Sat. II. 'Sen pila

velox Molliter,' &c. Plura vide apud Mercurial. Art. Gymnast. lib. II. c. v.

8 *Pancratio*] Ex lucta et pugilatu tertium quoddam exercitationis genus componebatur, quod Pancratium communiter Gymnasticæ omnes appellabant; in hoc (ut testatur Aristot. primo Rhet. cap. v.) qui exercebantur, adversarios et pugnis ferire et dejicere studebant: nam pugiles solis pugnis contendebant nec unquam complicabantur: luctatores complicabantur et comprimebant ut dejicerent, sed pugnis minime percutiebant: pancratiastæ tum utroque utebantur, et tum etiam quacunque alia ratione, ut dentibus, genibus, calcibus, talitris, denique toto corpore (ut dixit Pausanias lib. v. Ellac.) adversarium vincere contendebant, atque in eo a pugilibus differebant, quod illi pugnis strictis, hi digitis solummodo inflexis certabant. *Mercurialia*.

10 *Missile nunc disci pondus &c.*] Mercurial. lib. II. Artis Gymn. cap. XII.

13 *Et modo Taygeti*] Præpostere hæc posita sunt. Nam præcedens distichon, 'Qualis Amazonidum,' sequi debet. Scal.

Et modo Taygeti, &c.] In Taygeto monte vicino Spartæ venatur. Lacænae virgines ibidem etiam bacchantur, unde δῖοςμαυρα appellabantur. Mons ille Straboni lib. VIII. Spartæ et Amyclis imminet. Notat Pausan. in Laconicis in qualibet parte Taygeti loca esse venationi aptissima, ob caprarum, aprorum, cervorum, et ursorum copiam. *Passerat*.

28 *Est neque odorata*] Repone, *adorata*, ut referat vestigia priscae acripturæ. Neque ita se continet domi, ut ibi adoranda sit, tanquam *ρεμνὴν λεπὴ*. Scal.

ELEGIA XV.

3 *Ut mihi prætexta pudor est velut amictu*] Hæc non convenient, prætexta, et libertas noscendi amorem: imo deposita prætexta tunc libera toga sumebatur. Sed quid in re tritissima

moror? Hic sane legendum: *Ut mihi pretexta pudor exvelatus amictu, Et data libertas noscere amoris iter, Illa rudes animos. Exvelatus, et evelatus, idem. Exjocari, ejocari. Idem Persius: 'Totaque impune Saburra Permisit sparsiase oculos mihi candidus umbo.'* Scal.

13 *Testis erit Dyrce*] Fabula est apud Apollod. lib. III. ut gravida compressu Jovis ad Epopeum confugerit, cui nupsit: Nycteo patre ei comminante et ultionem Lyco mandante novissimis verbis, qui Epopeo interfecto Antiopen habuit in vinculis, ubi ejus uxor Dirce eam torquebat. Vid. et Hygin. Fab. VII. et VIII.

14 *Antiopen accubuisse Lyco*] Lycus Thebanorum rex, Hygin. et Apoll. locis modo dictis. Frater Nycteos, cui et regnum reliquit. Hygin. Fab. VIII. Ab Amphione et Zetho interfectus ex Hygin. Fab. VII.

25 *Sola tamen, &c.*] Hygin. Fab. VII. contra. Postquam partus instabat, effugit e vinculis Jovis voluntate in montem Cytheronem: et Apollod. lib. III. τῶν δεσμῶν αἰτνομάτους λυθέντων, vinculis ultro solutis ad filiorum, ait, se domicilium recepiisse.

26 *Regales manicas rupit utraque manu*] Apollodorus contra: τῶν δεσμῶν αἰτνομάτους λυθέντων. Scal.

27 *Cytheronis*] Supr. El. II. hoc libro.

30 *Asopi*] Asopus fluvius, juxta Strab. lib. VIII. est præter Thebas fluens, et Cytheronis radices alluens.

31 *Et durum Zethum, et lacrymis Amphiona mollem, &c.*] Duro fuit ingenio Zethus, ut Amphion miti. Ille pastor, hic cytharædus. Apollod. Ζῆθος ἐπεμελῆτο βουπόφλων: curam gerebat armentorum, sive armentarius erat. Horat. Ep. XVIII. lib. I. 'Abacta stabulis.' Nam Zethus recipere noluit, quia fugitivam arbitraretur. Hygin. Fab. VIII.

38 *Digne, Jovis pueros qui tuare,*

senex] Bubulco, qui Zethum et Calaim expositos sustulisti, et matrem tandem tecto recepisti. Scal.

40 *Vinzerant Dirce, &c.*] Sic Plant. Pseud. Sc. II. Act. I. 'Cras te, quasi Dirce olim (ut memorant) duo gnati Jovis ad taurum devinxere, item hodie te stringam ad carnarium; id tibi profecto taurus fiet.' Hygin. Fab. VII.

44 *Pæana*] Suidas Pæanum duo genera facit: unum quod Marti ante victoriam canebatur, alterum post prælium Apollini. Plato vero lib. II. de Legibus Pæana testem veritatis dictorum ac factorum jubet a secundo choro invocari. Jul. Pollax et in aversione et depulsionem malorum et in victoria docet Pæana cani solitum Apollini. Passer.

Aracynthe] Aracynthus mons Bœotiae. Plin. in Acarnania Ætoliae parte ponit Aracynthus, lib. IV. cap. II.

ELEGIA XVI.

3 *Candida qua geminas ostendunt culmina turres*] Miseret me Beroaldi, qui 'turres' interpretatur columbaria. Atqui fallitur, quum hic tantum intelligatur de Tibure. Ait Tibur ostentari prope Cataracten Aniemis. Strabo: 'Ἐν ὧν δέ εἰσι τοῖς ἐν 'Ρώμῃ Τίβουρά τε καὶ τοῦτον, καὶ Πράντοτος. Τίβουρα μὲν, ἥ τὸ 'Ἡρώλειον, καὶ ὁ Καταράκτης, ὃν ποιεῖ πλεῖστος ὁ 'Ανίου ἀπ' ὧντος μεγάλου κατακτάτων εἰς φερέγγα βαθείαν καὶ κατ' ἕλσιν πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει. ἐντεῦθεν δὲ διέξεισιν εὐκαρπώτερον παρὰ τὰ μέταλλα τοῦ λίθου τοῦ Τίβουρτινον. Quæ disertim Auctorem nostram interpretantur, ut Beroaldo nugas desinere per me quidem liceat. Scal.

4 *Et cecidit*] Ex scriptis exemplaribus *Et cecidit in patulos Nympha Aniema lacus*: ubi *patulos specus* reponendum esse censeo. In rupem enim cavatam Aniennus ruat. Idem ex antiquis membranis lib. 3. Eleg. 22. 'Potaque Pollacis Nympha salubris equo.' N. Heinsius in *Addendis ad Ovid.*

Et cecidit in petulos] Catarractus Amianus intelligit, de quibus jam diximus: quo nomine præceps Amie dicitur Horatio: 'Et præceps Amie et Tiburni lucus.' *Soul.*

12 *Seyronis media si licet ire via]* I. e. per mediam viam infestam latrociniiis. Sciron sive Seyron latro famosus, obviens viam, quæ ab Ithmo in Atticam et Megaram ducit, ubi angustæ rupes, quæ ab eo Seyronides petres; ubi Seyron viatores jubebat sibi pedes abluere, quos, dum proni ad id ministerium accingerentur, pede peroncos precipitabat in mare. *Plut. in Thea. Diod. lib. v. Pausan. in Attic. Joannis Prox. xvii. Cent. ix.*

16 *Percutit ante facies]* Præcutit opinor scribendum. *N. Heinsius ad Medam. l. 2. vers. 757.*

ELEGIA XVII.

8 *Lyncibus in eolum vecta Ariadna tris]* Hygin. Fab. 224. inter eos, qui ex mortalibus immortales facti, numerat Ariadnam, quam a Bæcho Liberam vocatam ait: unde Propertius hic inmit ipsam Ariadnam in eolum vectam. Ceteri de corona ejus id tantum scribunt. *Passerat.*

16 *Quos carpent, &c.]* Allusum ad fabulam illam multo notissimam de capre qui vitum arcebat, de quo Ovidius in Fastis. *Donna P.*

19 *Per te et tua cornua]* Diodor. lib. iii. cornua bina Bæcho tribui scribit, ut duplex ejus natura significetur, et ob inventionem vomeris et aratri. Festus: 'Cornua Libri simulacro adjunguntur, quod homines nimio vino truces fiant.' Scribit etiam Diodorus Ammonem Dionysi patrem habuisse pro insigni galeæ arietinæ caput; et revera veluti cornua gestasse, unde et ejus filio tribuntur. Apollodorus lib. iii. scribit Jovem vertisse Dionysum in hœdum, et Janonis virtutem insidias. Lambin. addit ex Athenæo, lib. ii. tanre similem et par-

ali non pende fangi Bæchum, quod poti ad vim se conferant, sinique incedendi, pretrui, et petulci, ut tanri. Enstat. in ii. liad. *Tuiper impetipor*, quod etrii ad arma parati. *Donna P.*

21 *Maternos Etneæ fulminis partus]* Ovid. Met. lib. xii.

22 *Indica, &c.]* Plin. lib. viii. c. vii. ait, primum Bactrum victa India triumphasse junctis elephantis.

Nyxus choris] Noti sunt chori Satyrorum et thyrsi, Silenorumque et Menadem comitum Bæchi, ex iis quæ supra attigimus.

23 *Lycurgum]* Apollodorus lib. iii. scribit, Lycurgum, Dryantis filium, regem Edeonorum, Bæchum affectisse contumelia et eiecisse: unde furorẽ illi objectum. Dryantem filium bipenni interfecit, cum se vitis palmitem credere amputare, et, a suis in vincula coniectus, equis demum laniatus interiit. *Homer. liad. vi.* Lycurgum ait fugasse nutrices Bæchi, et ipsum perterritum in mare compulsum, atque ita ira Deorum sibi exitium creasse. Lege in eum locum Enstat. ubi Homerus excacatum a Jove ait, Hygin. Fab. cxxxii. In monte Thraciæ Rhodopa panthenis Bæcho objectum fuisse ait, cum sibi alterum pedem excidisset pro vite. Vites autem voluisse excidere, quod malum diceret medicamentum ferre. Servius in illud iii. *Æn.* 'Acri quondam regnata *Lycurge*,' sibi ait crura pro vitibus amputasse. *Passerat.*

24 *Panthen, &c.]* Meminit Panthei Horat. Oda xix. lib. ii. Ep. xvi. lib. i. Apollod. lib. iii. Hygin. Fab. clxxxiv. Tres gregea, Inus et Autonoës, materterarum, et Autonoës, matris.

25 *Curtaque Tyrrhenos, &c.]* De Tyrrhenis nautis viginti, qui Bæchum exire comati, ut venderent, quorum novendecim mutati in dolphins, Ovid. Met. lib. iii. sub finem. Apollod. iii. ait, conduxisse Liberum

navim prindatorum Tyrrhenorum, ut ex Icaria insula Naxos transmitteret. Illos relictos Naxo voluisse asportare in Asiam ut venderet; sed furore actos in mare dedisse, et, delphinus factos: unde 'Tyrrhenus piscis' pro delphine Seneca in Agamem. Vide Hygin. Fab. cxxxiv. et lib. ii. Astron. in 'Delphin.' In Hymno Bacchi et Latrocinum scribitur, Leonis et ursae specie terribis se precipites dedisse. Hyginus metu leonum et pantherarum terribis ait.

27 *Et tibi per medium bene olentia flumina Naxon*] Lege beneolenti flumine. Naxos beneolenti flumine, ut 'domus sanie dapibusque cruentis.' Ita autem interpungendum: *Et tibi per medium beneolenti flumine Naxon, Unde tuum potant Naxia turba merum, Candida laxatis oneratio colla corymbis, &c. Scil.*

Beneolentia flumina Naxon] Apud Hygin. Fab. cxxxiv. Liber rogat montes Tyrrhenos ut se Naxos debeant, et apud eundem Naxos inter Cycladas numeratur. Plin. cap. xii. lib. iv. ait, Strongylea dictam olim Naxos, postremo Dionysiada, a vinearum fertilitate. Hinc ergo fabula occasio de fluminibus vini. De ea et Strabo lib. x. *Passerat.*

30 *Bassaricas*] Cornutus Grammaticus ad illud Peralli; 'Bassaris et lyceae Moenas flexura corymbis,' Bassarides, inquit, Bacchi, et Bacchus Bassareus, a genere vestis, qua Liber pater utitur demissa ad talos, quam Thracae Bassaram vocant, vel a vulpibus, quarum pellibus Bacchae suedinebantur, ut et lyneum pellibus et pantherarum. Vulpes inde Thracae bassares dicunt.

ELEGIA XVIII.

1 *Classens ab umbrosae*] Melius liber noster, *Plausus*: quoniam per Lacrimum lacum mare insuit in Avernum. Virgilius: 'Tyrrhenusque fratis immittitur aestas Averni.' Quae Pro-

portum illustrant. *Fumida* autem potius quam *Humida* legerim. *Scil.*

Classens ab umbrosae, &c.] Baiarum situm describit et designat Averne, Miseno, et via Herculeae. Strabo lib. v. docet in Cumana littore, proximam Camis esse Misenum, deinde sub rupe laeae, mox sinum Baiarum, ubi aquae calidae et amoenae et saltares; continuus lacus Lucrinus, intra quem Avernum est, ubi *χελιδόνες* et *ισόπες* paucorum stadiorum, id est, impleat collum quoddam freta dividens. Legendus Serv. in xi. Georg. ad illos versus, 'An memorem portas,' &c. et nos alibi de his diximus.

3 *Trojae tubera Misenum*] Vid. lib. i. Eleg. xi.

4 *Heroules structa labore via*] Sup. lib. i. Eleg. xi.

5 *Hic ubi mortales dextra cum quaerret urbes*] Vide Commentariolum nostrum in Horatium ad illud: 'Omne sacrum sapiente dextra' *Deusa P.*

Dextra quam quaerret urbes] Hic censebat legendum *condere urbes* Beronidnae. Sed ejus haec censura non obtinuit: et merito. Nam *quaerret urbes*, est, quam domaret, reciperet. Ad verbum Galli, *conquestoit les villes*. *Scal.*

9 *Hic pressus Stygiis*] Mirum est Propertium contra receptam opinionem, atque adeo contra verum, scribere Marcellum in aquis Baianis submersum interisse, quam constet ab Antonio Musa medico aquarum frigidarum lotioneibus evectum fuisse. Dio libro tertio et quinquagesimo loquens de Augusto aegroti: *Kal abrdn μὲν δ, τι μὲν τὸν πᾶν ἀναγνῶν τοῦ δαρδανίου Ἀρράτου τῆς Μόδου φορηλαυρίας ἀπέσωσε.* Infra post: *Ὁ δὲ δὴ Μάρκελλος νοσήσας οὐ πολλὰ ὀρεγας, καὶ τὸν ἀβρὸν ἐκείνον δὲ ἀβρὸν τοῦ Μόδου ὑπὸν ἀπανεύειρος ἀπέσωσε.* Nam Musae et ejus fratris Euphorbi inventum fuit, a balneo frigida multa corpora adstringi, inquit Plinius libro

quinto et vicesimo, capite septimo. Quare Horatius scribit: 'Nam mihi Baias Musa supervacuas Antonius, et tamen illis Me facit invisum, gelida quum perlucet unda Per medium frigus: sane murteta relinqui, Dictaque cessantem nervis elidere morbum Sulfura contemni, vicus gemit, invidus egrie, Qui caput et stomachum supponere fontibus audent Clusinis, Gabiosque petunt et frigida rura.' In quibus vides Antonii Musæ *φωγολαυρίας*, quas ipse instituit. Quare credibile illisdem frigidis Marcellum, quum curare vellet, occidisse. Sane Servius disertim scribit eam in Stabiano perisse. Quod quum ipse dicat, suspicor, quum ex præscripto Antonii frigida lavaret, enectum fuisse in eo fonte, qui Dimidia vocabatur, frigidissimo. Plinius libro uno et tricesimo: 'Et quæ vocatur Acidula ab Theano Sidicino quatuor P. pass. hæc frigida: item in Stabiano, quæ Dimidia vocatur.' Quid ergo? tam illustris capitis interitus ignoratus fuisset et Propertio, viro et proceribus ipsis atque adeo Augusto ipsi notissimo? Minime. Quid ergo? Voluit gratificari ei, quæ de ejus morte suspecta fuit, Liviam Augustæ: quæ quum videret Marcellum ita omnibus carum esse, ut describitur a Virgilio in sexto magni operis, muliebriter atque impotenter *ἡλυνθήσασα* curavit eum clandestino mortis genere de medio tollendum. Dio: *Αἰτίαν μὲν οὖν ἡ Λιβία τοῦ θανάτου τοῦ Μαρκελλίου εἶχεν, ὅτι τὸν πλέον αὐτῆς προπερλήντο*. Scribit Dio id, quod ego non dubito. Quin Cæsar ipse, in Oratione in translatione funeris Marcelli, illum in Mistare monte devotum fuisse dicit. Auctor vetus Virgilii interpres, quem habet P. Daniel meus. En igitur *εὐδαίμονα*, aut *καυχήσας* Propertii, sed potius *εὐδαίμονα*, qui, mortem Marcelli defens, maleit mendax Liviam adulari, quam verum dicendo sibi

periculum creare. Beroaldus autem, qui jactat se primum omnium hujus Elegiæ sensum aperuisse, quam recte eam gloriam sibi vindicet sine iis, quæ nunc nos primi protulimus, omnibus palam est. *Scol.*

11 *Aut optima profuit illi Mater*] Non otiosum est quod injicit de matre: quia omnium magnorum virorum informatio attribuebatur matri. Ita, quantus quantus erat Marcellus, hoc debebat matri. Sic Gracchi eloquentiam in gremio Corneliæ matris didicisse dicuntur. Sic Calpurnius: 'Maternis causam qui lussit in ulnis' id est, qui jam in ulnis et gremio matris suæ proledebat declamationibus. Manilius: 'Matrisque sub armis Miles Agrippa suæ.' Quod Calpurnius dixit 'in ulnis,' eadem ratione Manilius 'sub armis.' Nam armos et ulnas idem esse, id est, quod poëtæ Græci *ἀγκύλας* dicunt, nemo nescit. Significat igitur Manilius Agrippam tantum militem in ulnis ipsius matris institutum fuisse. Ita igitur eam locum interpretabimur apud Manilium, quem minus assequuti sumus, quia *arma*, non *armos*, a Manilio dictum interpretabamur. Et quidem locus est egregius. *Scol.*

12 *Mater et amplexum*] Noster amplexos. Lego, amplexo. Quid profuit illi amplexo? Intelligit adoptatum a Cæsare. Nam ante larem domesticum et adoptiones fiebant, et libera toga sumebatur, et alii ejusmodi ritus obibantur. *Scol.*

13 *Aut modo tam pleno fluitantia vela theatro*] De velis theatrorum Plinius lib. XIX. cap. II. ubi etiam ait, hunc Marcellum forum velis innumbrasse, quo salubrius litigantes consistenterent. Nunc Poëta intelligit de theatro, quod sub ejus nomine Augustus fecit. Plutarch. extrema Marcelli Vita. Ovid. de Arte lib. I. vers. LXIX. *Livin.*

15 *Occidit, et misero steterat viginti annus*] Servius falsum annorum

numerum recenset, qui ait Martellum incidisse in valetudinem anno decimo sexto, et periisse anno decimo octavo. Ovidius absorbet ejus metatem, cum ait: 'Ostendent terris hunc tantum fata, nec ultra Esse sinent.' Neque Dio lib. LIII. neque Plutarchus in Marcello metatem numerant. Et Cornel. Tacitus lib. II. Annal. 'Marcellum,' inquit, 'flagrantibus plebis studiis intra juventam ereptum.' *Passerat.*

27 *Nirex non facies*] De Nirei excellenti forma Homer. Iliad. lib. II.

33 *Sicula victor telluris Claudius*] M. Claudius Marcellus, cujus de rebus in Sicilia gestis Livius lib. XXIV. et sequen. et Plut. in Marcello.

ELEGIA XIX.

10 *Et rapida stimulos frangere nequitia*] *Lego rabida.* Nam et Horatius de effrenata feminarum libidine: 'Indomitam properat rabiem sedare.' *Douss P.*

11 *Testis Cretai fastus*] Supra lib. II. El. 32.

13 *Testis Thessalico*] Supra lib. I. El. 13.

15 *Myrrha*] Vide Apollod. lib. III. Ovid. x. Met. Hygin. Fab. 58. ubi Smyrna dicitur.

19 *Clytemnestra*] Vide Hom. IV. et IX. Virg. XI. Æn. Sophoc. in Electra: Eurip. in Oreste.

ELEGIA XX.

4 *Tantius*] Sic passim editur. Scriptum tamen a Poëta Umbro existimo, *Tantius in lacrymis.* Scaliger nihil hic contulit. Passeratius ingenue fateatur, si legas *Tanti*, se non intelligere, et aquam hæerere. Mihi proverbii speciem præferre videtur: 'Fuit tanti,' 'Non est tanti,' frequens Ciceroni, atque adeo ipsi Propertio. Hunc vero sensum Poëtæ attribuo. Durus, ait, ac dirus videatur, quisquis amori lucrum anteponit. Ergone pluris apud illum Africanæ merces

quam lachrymæ amantis fuerunt? *Scottus Observ. l. 2. c. 26.* Tantius verissime a Scotto restitutum censeo, et orationem esse interrogantem eidem assentior. Jam reliquæ vulgatæ non aliter constat sensus, quam ut dicamus amatorem, qui vela dedidit, tam insane ab Africa fuisse desideratum, ut, si ille prætulisset amorem puellæ, nec navigasset, gravissimo illos dolore adiceret. Ergo potuit hoc facere? et tanti fuit, quod non dico pauci Africani, sed tota Africa in lacrimas ibat desiderio absentis; hoc, inquam, fuit tanti ut puellam desereret? non potius fuerat illam flendo interire? Nam, 'tanti est,' 'non est tanti,' formulæ sunt quibus utimur, cum significare volumus aliquod malum vel incommodum magno bono, magno pretio nobilem rem vel mercem, insano labore excellens opus compensari vel non compensari. Habet exempla Schottus et nullo negotio possunt conservari. Sic Propertius diceret: Africa tota in lacrimis, Africam totam plorare, non fuit tanti, ut puellam desereret. Pro desertione puellæ non fuit dignum pretium Africam totam luctu levare. Hic sensus, nec ullus alius illius *Tantius in lacrymis* esse potest. Atque ille ut tolerari potest, si versum hunc solum audias, ita non potest probari, si simul audias cum præcedenti: nam illud 'lucro mutare puellam' magis indicat ultro ab desertore appetitam navigationem et Africam, quam eum ab Africa fuisse expetitum. Propertius scripserat: *Durus qui lucro potuit mutare puellam. Tantius in lucris Africa tota fuit?* Hoc est: Non debuit deserere puellam, et ea deserenda totam Africam lucrari, et vectigalem reddere posset. Vide Schottum refutantem et fuse de hoc loco disserentem Gronovium lib. 3. cap. 17. *Observe.*

8 *Splendidaque a docto*] Is est, ni fallor, Hostius, qui bellum Istrienum

Carmine scripsit, a quo multa accepit Virgilina, ut testimonio Macrobi cognoscimus. Cynthia autem ista, ut nos docent Apuleius et Sidonius, Hostia vocabatur. *Scul.*

11 *Tu quoque qui æstives*] Præpostere hoc legitur. Nam disticho 'Nox mihi prima venit' subiiciendum est. *Scul.*

17 *Hæc amor*] Et hoc quoque præpostero ordine legitur. Nam subiungendum itidem disticho, 'Quam multæ ante meis.' *Scul.*

18 *Testis sideras torta Corona Deæ*] Alii de corona Ariadna, alii de Luna accipiunt aut Venere; nihil horum. Lege, *Testis sideris tota corona chori.* Astra designat: sic Tibullus lib. 2. Eleg. 1. 'Ludite: jam nox jungit equos currumque sequuntur Matris lascivo sidera falsa choro.' N. Heinzius ad 1. *Fast.* vers. 287.

20 *Semper amet fructu semper amoris æque*] Secundus contraria sententia lusi: 'Semper amet dulci semper amore fruens.' *Douss P.*

ELEGIA XXI.

22 *Isthmos, &c.*] Isthmos, angustia, unde procedit Peloponnesus, vocantur, inquit Plin. lib. iv. cap. iv.

24 *Thesæ brachia longa viæ*] Sic appellat longos muros consilio Themistoclis ab urbe ad mare usque ductos, xl. stadiorum spatio, ut Piræus urbi conjungeretur. Thucydides lib. 1. et 11. Strabo lib. ix. qui veluti crura fuisse ait, non brachia. *Pas-serat.*

26 *Hortis docte Epicure tuis*] In hortis philosophatus Epicurus, quorum meminerunt plurimi. Vide Meursii Athen. Art. lib. 3. c. 10.

27 *Demosthenis arma*] Petronius: 'Et ingentis quatiat Demosthenis arma.' *Scul.*

ELEGIA XXII.

1 *Cyzicus*] De Cyzico insula, et urbe Propontidis, juncta continenti quobus pontibus, Cicero pro lege Ma-

nili, pro Muræna, et Archia. Plutarchus in Lucullo. Strabo libro xii. *Passer.*

2 *Propontiacæ quæ fuit Isthmos aquæ*] Isthmon Cimmerium intelligit, inter Euxinum et Caspium mare, et Tanricam Cherronesum, ut superiore Elegia Peloponnesiacum sive Achaicum. Hunc Isthmon Seleucus Nicanor perfodere conatus. *Pass.* Est gravis error. Intelligitur Isthmus in quo sita Cyzicus. P. Mela l. 19. 'Trans amœnam sedet in cervice peninsulam Cyzicum.' Cervices enim sunt Isthmi. *Grævius.*

3 *Dindymus et sacra fabricata iuvencæ Cybeles*] Intelligit fabricas, quæ pat-cherroniæ erant in eo oppido: *παρεφασσιν* enim 'fabricata inventa' sunt fabricæ ipsæ. Strabo de Cyzico: *Τρεῖς δὲ ἀρχιτέκτονες τοὺς ἐπιμελουμένους οἰκοδομούντων τε θεοῖσιν, καὶ ὀργάνων, τρεῖς δὲ καὶ θεοαυτοὺς ἐκτίθηται, &c.* Cybelæ autem fabricas vocat, quia oppidum illud Cybelem colebat: unde Cyzicon Nicander vocat *ὀργαστήριον* 'Atreæ, quod corporati fabricarum Cyzicenorum videntur sacri Cybelæ et Atti fuisse. 'ὀργαστήριον enim est *ὀργαστήριον*, ut *ὀργάνη* 'Aθήνα est *ὀργάνη*. At interpres vetus Nicandri ignoravit, quid esset *ὀργαστήριον*. Qui locus hunc Propertianum interpretatur. *Scul.*

4 *Raptoris quæ tulit quæ viâ Ditis equos*] Proserpinæ tutela Cyzicum: quod ex Plutarcho in Lucullo cognoscimus: item ex Epigrammate: 'Ennææ Cererem auris frequentant, Raptam Cyzicos ostreosa Divam.' *Scul.*

5 *Raptoris quæ tulit quæ viâ Ditis equos*] Eodem epitheto usus et in principio operis sui Claudianus: 'Inferni raptoris equos.' *Douss P.*

5 *Helles Athamantidos urbes*] Vide supra lib. 1. Eleg. xx. Athamantida vocat, quia fuit filia Athamantis et Nephelæ.

7 *Cælum omne Atlantis gerentem*] Atlas Latine Telamon, inquit Servius

in IV. Æn. ut Nilas, Melo. Descriptio ejus est apud Herodotum in Melpomene. Virgil. IV. Æn. Ovid. IV. Metamorph. Servius Astrologum fuisse scribit, et Herculem Astrologiam docuisse. Plin. lib. II. cap. VII. sphæram ab eo repertam scribit. Idem lib. VII. c. LVII. Astrologum inventorem fuisse ait, Libyæ filium. Hygin. Fab. CL. Atlanti Cæli fornicem super humeros impositum a Jove scribit, quod dux Titanum fuisset in bello contra Jovem. *Passerat.*

8 *Sestaque Perseæ Phorcydes ora* *manu*] Amputatum Medusæ caput harpe, sive falcate ense. Hygin. Phorcum unum Gigantum facit, ex quo et Ceto natæ Phorcydes. Idem facit Hesiodus in Theog. et Virgil. V. Æn. 'Nereidum Phorcique chorus.' Ab aliis Phorceys vel Phorcyn dicitur; unde Phorcynides, ejus tres filiæ, quæ de remanita Palæphatus. Vide Hygin. lib. II. Astronom. in Perseo. Apollod. lib. I. Idem lib. II. Gorgonum sorores facit, et nominat Ento, Pemphredo, et Dino. Ab his oculum mutuum sumpsit Perseus iturus ad Gorgonas. *Pass.*

9 *Geryonæ*] De eo Hesiod. in Theogon. Servius ait, quod eum 'tricipitem finxerunt et trimembrem, quia Rex Hispaniæ tribus insulis proximis præfuit: Balearicæ majori et minori et Ebusæ.' Plin. lib. IV. cap. pennult. Pausan. Attic. Diodor. Sic. lib. IV. Justinus lib. ult. tres fratres tantæ concordie fuisse ait, ut animo uno regi viderentur. Vide et Apollod. lib. II. Hyg. Fab. XXX. et CL. Strabo lib. III. Palæphatus tricipitem fictum ait, quod civitatem Tricarina dictam incolnerit. *Pass.*

Signa Herculis Antæique, &c.] 'Signa,' an statuas et simulacra? Plin. cap. VIII. lib. III. a Polycleto factum memorat Herculem Antæum præcui a terra sustententem. Sed, quia addit 'in pulvere,' 'signa' vestigia sunt palæstræ, impressa pulveri

pedibus, genibus, totoque corpore: nam pulvis luctatorem est. Plin. lib. V. cap. I. in Mauritania. *Pass.*

10 *Hesperidumque chorus*] Videntur circa illam arberem aurea mala ferentem Hesperides chorus duxisse. Sane cecinisse ait Apollon. lib. IV. Servius ad illud IV. Æn. 'Hesperidum templi custos:' revera nobiles puellas fuisse, ait, quarum greges abegerit Hercules, earum pastore interfecto. Unde locus fabulæ de malis aureis Hesperidum: nam et *μήλα* 'oves:' et *μηλορῳδῖος*, 'pastor.' Apud Diodor. lib. V. tres Hesperides, Arethusa, Hesperethusa, et Egla, ab Hespero fratre Atlantis ita dictæ: Hesiodo in Theogonia et Ciceroni III. de Nat. Deor. filii Erebi et Noctis sunt. Apollod. lib. II. Hesperidas quatuor nominat, Eglen et Erythiam, Vestam et Erethusam. Hæ in Hyperborearum Atlante servabant aurea mala, quæ Juno Jovi donarat ipso nuptiarum die. Apud Apollon. lib. IV. Hesperides adventu Argonautarum in terræ pulverem versæ, ac mox in arbores: ubi tres nominantur, Hespera, Erytheia, et Egla. De Horto Hesperidum Plin. lib. XIX. cap. IV. lib. XXXVII. cap. XL. lib. V. cap. I. et V. *Pass.*

13 *Qua rudis Argoa natat inter saxa columba*] Phineus enim Argonautas monuerat, ut ad Symplegadas viæ ducem columbam emitterent, quod factum ab Euphemo. *Pass.*

15 *Et qua Gygæi*] Nescio quis auctor fuit tam ineptæ lectionis: ut neque illius, quam Beroaldus ait se invenisse in suo libro, *Si qua alorigeri*. Hæc omnia stolidorum et occitantum hominum commenta sunt. Noster liber: *Et si qua origæ*: minima licentia lego: *Et si quadrigæ visenda est ora Caystri*. Quadrigam Caystri vocat quatuor nobilissimas urbes, Ephesum, Smyrnam, Colophonem, Miletum. Hæ enim quatuor illo tempore nobilissimæ urbes Asiæ erant. Et, quia Ephesus earum clarissima est, alta ad

Caystrum, propterea Caystri quadrigam dixit ab earum principe Epheso. Non est novum quadrigam, bigam, trigam a Latinis numeros quaternariam, binarium, ternarium more Græcorum vocari, qui eodem modo *συνάριστα*, *τετραρίστα* dicunt. Sic Marcellus Empiricus quadrigam vocat τὸ *τετραφάρμακον* medicorum. Sic vetus poëta: 'Triga mihi paucos inter dilecta sodales, Triga sodalitiū pars bene magna mei.' Apuleius: 'Et Critias mea delitia, et Sol alme, Charine, Par in amore meo biga tibi remanens.' Scriptum fuerat *viga* solenni errore librarium, pro quo *vita* supposuerant Correctores. Biga remanens par in amore, id est, æqualiter jugum trahens, cui contrarium *ἐρεπὺς ὄγκυς*: quando alter equorum aut boum altero plus trahit. Quod et Noster alibi intelligit: 'Tu bene conveniens non sinis esse jugum:' id est: Tu es causa rēis *ἐρεπὺς ὄγκυς*. Non enim biga par remanet, te in diversa jugum trahente. Varro: 'Igitur initiorum quadriga, locus et corpus, tempus et actio.' 'Initiorum quadriga,' hoc est, quatuor initia: et in Vita Probi Imperatoris, 'quadriga tyrannorum.' Vide quam elegantem locum corruperant. *Scal.*

Et si quadriga] Ita legendus ille versus, qui sanimos hactenus viros exercuit, *Et si qua Ortygii visenda est ora Caystri*. Ortygius enim vocatur, quia Ephesus prius Ortygia fuit dicta. Recte Mela Epheso subjungit Caystrum fluvium: is enim Epheso est vicinus. *Is. Vossius ad Melam, pag. 85.*

16 *Et qua septenas temperat unda vias]* 'Unda,' id est, fluvius, sive Rhenus, sive Nilus, sive Ganges, sive Tanais, nisi una legendum sit. *Una (via) septenas temperat:* id est, cum in septem vias et alveos unus alveus dividitur, cursum suum moderatur, et minus rapidum reddit. Septenæ viæ vel Rheni fluvii Phrygiæ sunt; aut Nilum significat, de quo supr.

lib. 11. El. 1. aut Tanaim, de quo Seneca initio Troadis. Aut Gangem politus, de quo Virg. ix. *Æn.*

23 *Hic Anio Tiburte]* Repone ex antiqua scriptura, *Tiburæ*. Est adjectivum, Tiburnus Anio: ut 'Tuscanus Tiberis,' 'Carantus Liger' Tibullo. *Scal.*

Clitumnus ab Umbro Tramite] Servius: 'Tramites sunt convalles, quæ de lateribus utrinque perviæ limitant montes: quæ solent etiam saltus nuncupari.' Recte Servius. Nam, quos Græci *αὐλῶνας*, Latini eos saltus vocant, et tramites. Sed hic trames est silva, ut aliquando apud scriptores. Supra: 'Et si forte meo tramite quæris avem.' A silva ait oriri Clitumnus: quod egestus a Vadimonis lacu absorbetur intra specum silvis obsitum: et aliquanto post oculis redditur: atque illud putatur esse caput Clitumni. Unde alibi dixit 'umbrosæ flumina silvæ.' Vide quid supra de eo diximus. *Scal.*

25 *Albanus lacus et socii]* Vetustis scriptura: *Albanusque lacus socii Nemorensis ab unda*. Et recte: nam uterque lacus, Albanus et Nemorensis, ab iisdem fontibus. Nemorensis autem lacus vulgo vocabatur Speculum Dianæ, auctore Servio. *Scal.*

Albanus lacus] In nemore Albano lacus dictus Albanus, cuius aquæ intumescens prodigio capti Velii. Livius lib. 5.

26 *Potaque Pollucia]* Inturnam recte his adjungit, cuius scaturigines cum aliis fontibus communes sunt lacubus Albano et Nemorensi. Strabo: *τὰς μὲν οὖν πηγὰς ὅρῃς ἔστιν ἐξ ἧς ἡ λίμνη πληροῦται. τούτων δ' ἑστὶν ἰέρεια καλουμένη δαίμονος τιμὸς ἐπ' αὐτῷ. Λεγε: Ἰτερνα καλουμένη.* Sic vocat Inturnam. Salubrem vocat, quod ex ea valetudinis causa biberent, unde a juvenando dictam putat Varro. 'Nympha Inturna,' inquit, 'quæ juvaret: itaque multi ægroti propter id nomen hinc aquam petere solent.' *Scal.*

27 *At non equanotus*] Omnino hic locus germanus est illius ex secundo Georgico: 'Nec rapit immensos orbes per humum.' *Legit totum locum. Scal.*

28 *Itala portantis nec fuit*] *Lego, furit.* Ita et liber noster. Hoc argumentum persequitur maximus Maro in Georgicis: 'Illio et tigres abant, et sæva leonum Semina.' *Scal.*

31 *Nec cuiquam absentes, &c.*] De fato Meleagri, fatalique ejus titione, et matris Althæe impia pietate hic capiendi versus. Ovid. vii. Met. pluribus rem narrat. Homer. Iliad. ix. Meleagri meminit irati matri suæ; nihil de titione. Vide Apollod. lib. i. qui et varie narrat de morte Meleagri. Hygin. Fab. clxxiv. Apul. lib. vii. in fine Asia. Aur. *Passerat.*

34 *Cerra*] De hac fabula alibi. Tangit Ovid. xii. Met.

37 *Arboreasque cruces Scinis, &c.*] Pausanias in Corinthiacis narrat ut Scinis flexis pinis alligavit homines, quibus in sublime renitentibus discernerentur. Legendus Plat. in Theseo et Alexandro. Sed apud Plat. legitur 'Sinnis:' et apud Enripidem in Hyppolyto; aliis, 'Sinis;' et Pausan. in Atticis 'Sinim' propinquum Theseli fuisse ait ob avum maternum Pittheum. *Passerat.*

Nem hospita Græcis Saxa] Scironidas petras significat, de quibus supra hoc libro.

38 *Curvatas in sua fata trabes*] Nam ea penna Scinin affecit Theseus, qua ipse alios affecerat. Pausan. Cor. et Plat. in Theseo.

39 *Hæc tibi, Tulle, parens*] Hic Tullus, ut apparet, proconsul Bithyniæ fuit: unde supra: 'Tu patris meritis conare anteire secures.' *Scal.*

42 *Conjugis aptus amor*] Noster, alius amor. Catullus: 'Sed tuus altus amor baratro fuit altior illo.' *Scal.*

ELEGIA XXIII.

8 *Vulgari buxo sordida cerra fuit*

De ceris tabellarum Plantarum Cereul. Bacchid. et Pseud. Sueton. in Cæsare et Nerone, unde Titinnus apud Charis. lib. i. 'Velim ego osse arare campum cerenm.'

19 *Me miserum his aliquis rationem scribit avari: Et ponit duras inter Ephemeridas*] Moris olim fuit, unumquemque domesticam rationem sibi totius vitæ suæ per dies singulos scribere, ex quo appareret, quid de redditibus suis, quid de arte, senore, lucrove seposuisset quoque die, et quid item sumptus damni fecisset, quemadmodum Asconius in iii. contra Verrem Orat. tradit.

Avari] In Modiano Cod. erat *avarus*, quod placet, et confirmant illa Ovidiana: 'Inter Ephemeridas melius tabulasque jacerent, in quibus absumentas fieret avarus opes.' *Douss P.*

20 *Et ponit duras inter ephemeridas*] Ovidius imitatus est: 'Inter ephemeridas melius tabulasque jacerent, in quibus absumentas fieret avarus opes.' *Τιμηραὶ δέκτοι.* Calendarium etiam vocari nemo ignorat exemplo Calendarii feneratorum. Sic etiam Calendarium et Ephemerides etiam hodieque vulgo, pro tabulis fastorum, aut lunaribus astrologorum. Unde ea Manaca aliquando dicta ostendimus, articulo Arabico, et voce Græca, quam tamen Latini inflexione suam fecerant. *Μηνιαῖος*, Manicus, seu Manacus. *Βαρδιαῖος*, Bardiacus. *Σπαρτιαῖος*, Spartacus. Nam Spartiæum etiam in quibusdam historicis in manu scriptis libris semper legitur. At illa vox *Almanac*, quamvis Arabes suam usu fecerunt, tamen non hodie atque heri eam agnoverunt, sed diu est, postquam hoc factum est. Porphyrius in Epistola ad Anebum Egyptium, citante Eusebio: *Τὰς τε εἰς δεκαὸν τῆς καὶ τοὺς ὀρεσκόνους, καὶ τοὺς λεγόμενους κραταῖους ἡμετέρας. ὅτι καὶ τὰ δόματα ἐν τοῖς ἀλμυρῆσι καὶ φέρονται.* Hæc igitur Ephemerides etiam

vocabant, ut et hodie. Juvenalis: 'In cujus manibus seu pinguis succia tritas Cernis ephemeridas.' Itaque risu excipiendus Cardanus, qui miratur Haly Rodom potuisse construere thesaurum ejusdem Cometæ, quam, inquit, eo tempore nullæ essent Ephemerides. Sed hunc jocularem errorem diluimus in Prolegomenis Carminis Manilianii. Alioqui, ut diximus, Ephemerides sunt quotidiana familiaris. Juvenalis: 'Longi relegit transacta diurni.' Scal.

24 *Et dominum Esquilis*] Apuleius: 'Siquis a fuga retrahere, vel occultam demonstrare potuerit fugitivam regis filiam, Veneris ancillam, nomine Psychen, conveniat retro metas Mœrias Mercurium prædicatorem.' Scal.

Et dominum Esquilis] Nam libellis propositis notabant habitationem. Ipse autem Propertius hic et Eleg. viii. lib. iv. initio docet se Esquilis habitasse. Esquilis: τόπος ἐν Ῥώμῃ.

ELEGIA XXIV.

10 *Eluere aut vasto Thessala saga mari*] Id est, expiare, me in mare vastum immergendo. Græcica Pæcænia apud Eustath. i. Iliad. ὁδὸς αἰὲς πᾶσι τ' ἀνθρώπων κακῇ. Extat apud Euripidem in Iphigenia Taurica. Laërtius vero Euripidem Platoni comitem visse in Ægyptum, et morbo liberatum a Sacerdotibus Ægyptiis mersum in mare, ait, fuisse eum verum. Cic. pro Sexto Roscio: 'Ne, dum delati essent in mare, ipsum polluerent; quo cætera, quæ violata sunt, expiari putantur.'

15 *Ecoe coronata*] Ut: 'Puppiibus et læti nautæ imposuere coronas.' Scal.

19 *Mens bona*] Scribo: *Mens bona, si qua Dea es, tua me in sacraria condo, Exciderint surdo tot mea vota Jovi.* Est enim voventis. N. Heinsius in *Addendis ad Ovid.* Formula antiqua erat et consuetudo orantium, Mentem Bonam sibi optare: quo respicit Se-

neca Epistola xix. Intro: 'Facis rem optimam et tibi salutarem; si, ut scribis, perseveras ire ad Bonam Mentem, quam stultum est optare, cum possis a te impetrare. Non sunt ad coelum elevandæ manus, nec exorandus ædituus, ut nos ad aures stimuleri, quasi magis exaudiri possimus, admittat.' Vide Augustin. de Civit. Dei lib. rv. cap. xxi. Mentis Deæ ædes vota est post pugnam ad læum Thrasimenem; Livius lib. xxii. dicata tribus annis post ab Attilio duumviro in id creato. In Capitolio fuit ædes Veneri Erycinæ conjuncta, ut ante jam dixi. Sacrata est etiam a M. Æmilio Scauro bello Cimbrico. Festum ejus septimo Id. Junii. Ovid. lib. vi. Fast.

Mens bona, si qua Dea es] Quasi ignoraret ædem Menti consecratam in Capitolio viii. Eid. Junii: ut est in Veteri Calendario. At Ovid. vii. Eid. dicatam ædem vult temporibus Punicis. Sed et Augustus Justitiam et Mentem in eadem æde consecravat. Ovid. ii. de Ponto: 'Principe nec nostro Deus est moderator ullus. Justitia vires temperat ille suas; Nuper eam Cæsar facto de marmore templo Jampridem posuit Mentis in æde suæ.' In ii. de Ponto, Elegia prima: 'Justitiamque sui caste placasse Parentis, Illo quæ templum pectore semper habet: quæ quidem, inquit, justitia habet sedem in pectore, hoc est in mente Cæsaris: quasi mens illa consecrata ab Augusto ipse Augusti sit mens, in cujus æde Justitia ὁμόσας coleretur. Neque ille locus Ovidii bene capitur Grammaticis, neque emendate legitur in vulgatis editionib. Quare obscurissimus erat. Scal.

ELEGIA XXV.

1 *Risus erum*] Noster, *Vivus.* Male vero quædam editiones et liber noster hæc divellunt a superioribus. Scal.

9 *Limina jam nostris*] De lacrymis amantium ante limina puellæ remno-
vi. Sed quam insolens hoc et durum,
verbis lacrymantia limina. Puto re-
ponendum: *Limina jam nostris valent
halantia certis*. De halandi verbo
dixi Metam. l. 7. vers. 842. Apud
Virgil. l. 1. *Æneidos*: 'Thure calent

aræ, vertique recentibus balant:'
et lib. 4. Georg. 'Halantes floribus
horti.' N. *Mémoris* ad l. *Fast.* vers.
267.

15 *Exclusa inque vicem*] Horat. 'In-
vicem mœchos anus arrogantes Plebis
in solo levis angiporta.' *Seal.*

LIBER IV.

ELEGIA I.

1 *Hoc quodcumque vides, hospes*] Per hospitem intellige Genethliacum,
quem alloquitur Propertius. *Seal.*

Quam maxima Roma est] *Leges* qua
maxima Roma est. Quodcumque vides
hodie radius fulgensque ea parte
terrarum et Latii, ubi urbs domina
est, pro eo nihil olim nisi saltus et
gramina. *Gronovius Observ. lib. 3.
cap. 19.*

4 *Evandri profugæ procubere botæ*] De ejus in Italiam adventu Festus in
'Rom.' Ovid. l. iv. et v. *Fast. Liv.*
lib. i. Dionys. lib. i. Varro iv. de L. L.
Ab eo etiam Romam conditam qui-
dam putarunt. Unde Virgil. viii.
Æn. 'Tum pater Evander Romanæ
conditor arcis.' Mercnrii et Nymphæ
Ladoniæ filium facit Pausan. in Arca-
dicis: et Palatinus dicitur a Virgil.
ix. *Æn.* quia in Palatio habitavit. De
Evandri exilio Ovid. lib. i. *Fast.* Et
Evander ipse apud Virgilium lib. viii.
'Me pulsum patria, pelagique ex-
trema sequentem, Fortuna omnipo-
tens et ineluctabile fatum His posu-
ere locis.' *Passer.*

5 *Fictilibus crevere Deia, &c.*] Plin.
lib. xxxiv. cap. vii. ante devictam
Asian Romæ simulacra Deorum, ait,
fuisse lignea, aut fictilia. De fictili-
bus vide eundem cap. xii. lib. xxxv.
Cato apud Livium initio lib. xxxiv.
pro lege Oppia: 'Antefixa fictilia
Deorum Romanorum irridentes.'

6 *Facta sine arte casa*] Supr. Tibull.
lib. ii. Eleg. v. Casam Romuli intel-
ligit procul dubio; de qua egregie
Silius Bassus declamator apud Sene-
cam lib. i. Controv. vi. 'Inter hæc
tam effusa mœnia nihil est humili casa
nobilius: fastigiatis supra tectis auro
puro fulgens præluce Capitolium:' et
apud eundem lib. ii. Controv. i. Ces-
tius Pius: 'Colit etiamnum in Capi-
tolio casam victor omnium gentium
populus: ejus tantam felicitatem
nemo miratur.' Eam continuo Ro-
mani reparabant, culmis tamen sem-
per et stramine: tum quod nonnullum
in eo perpetuitatis omen situm existi-
marent; tum etiam ut ostenderent
tantam ac talem urbem casis et ma-
palibus enatam: quod poetæ more
suo libentes extollunt, maxime deli-
cium nostrum Propertius: 'Hoc quod-
cumque vides,' &c. et quæ ibi se-
quantur nullo ore satis laudata. *Ry-
cquius.*

7 *Tarpeiusque pater, &c.*] Miror heic
'nudam' dicere, quum nemore et
dumis consita vel ante conditam ur-
bem fuisse credatur. Virgil. viii.
Æn. 'Hinc ad Tarpeiam sedem, et
Capitolia ducit, Aurea nunc, olim
silvestribus horrida dumis.' Quin et
ipse Propert. lib. iv. Eleg. iv. ele-
gantissima *ἐποικισμένη*: sic eam descri-
bit: 'Lucus erat felix' &c. Nudam
autem rapem cum dicit, ædificiis et
apparatu sacrorum destitutam intel-

ligit, quæ Augustali, id est suo ævo, super omnia urbis et orbis loca erat instructissimæ. *Ryeguius*.

12 *Pellitos habuit*, &c.] Romanos pellitos in initio urbe jam condita fuisse loquitur hic Noster. Pelles istæ pro qualitate nobilitateve personarum, ita viliores pretiosioresve erant. *Adrian. Turneb. lib. xv. cap. ult.*

13 *Buccina cogeat priscos ad verba Quirites*] Antiquitus bubuli cornus [*Βουκίνη* Græci, Latini 'bucinam' dixerunt] usus erat ad convocandos boves. Atque is quidem permansit. *Colomella lib. vi. cap. xxiii.* 'Id semper crepusculo fieri debet, ut ad sonum bucinæ pecus, si quod in silva substituerit, septa repetere consuecat.' Hinc adhibita ad convocandos cives. Unde Propertius de temporibus Romuli: 'Buccina cogeat priscos ad verba Quirites.' Et, ne a Poëta id confictum putes, similiter *Dion. Halic. lib. secundo*: 'Plebeios ministros quidam cornibus bovillis insonantes [q. d. bucinantes] ad cœtus [sive concionem] cogeant.' *Vossius.* De eorum usu in bello, vid. *Lips. lib. iv. de Mil. Rom. Dial. x.*

Buccina cogeat priscos ad verba Quirites] *Dionysius Halicarnassensis*: "Οτι τοὺς μὲν πατρικίους, ὅποτε δόξει τοῖς βασιλεῦσι συναλεῖν, ἐξ ὀνόματος τε καὶ πατρὸς ἀνγγέλλειν, τοὺς δὲ δημοτικούς ἐπηφύται τινὲς καὶ ἄλλοι κέραι βοελοῖς ἐμβυκαίνοντες ἐπὶ τὰς ἐκκλησίας συνήγον. Videndus etiam *Isidorus Orig. xvii. cap. iv.* in voce 'Buccina.' *Dousa P.*

Pulpita solennes non oluere crocos] Omnes norunt hunc morem: sed tamen ut quis aut qualis fuerit nesciant. Fiebat autem id per expressiones machinarum, ut hodie in Italia exprimitur aqua epitonii versis etiam in aridissimis locis, quum aquam intus antea immisam latentibus fistulis alte exprimunt. *Seneca Epistola una et nonagesima*: 'Quemadmodum in immensam altitudinem crocum la-

tentibus fistulis exprimat.' Idem *Questionum libro secundo*: 'Numquid dubitas, quin sparsio illa, quæ ex fundamentis mediæ æræ crescens in summam altitudinem amphitheatri pervenit, quin intentione aquæ fiat?' Sparsionem vocat, ut *Glossarium* 'Sparsio: κροτόσπαισις'. Item 'Sparsio: κρύσις ὁ βουκόμνος'. *Apuleius libro nono*: 'Tunc de summo montis cacumine per quandam latentem fistulam in excelsum prorupit unda croco diluta, sparsimque definit pascentes circa capellas odorato perpleuit imbres, donec in meliorem maculatæ speciem cantium propriam luteo colore mutarent.' Exprimebatur et sparsio illa ex sigillis quibusdam, quæ totis membris illam emittebant. *Lucanus*: 'Utque solet pariter totis se effundere signis Corycii pressura croci, sic omnia membra Emisere simul rutilum pro sanguine virus.' Imbres et nimbo vocant Poëtæ. Quod quare reprehendat in *Mæcenate M. Seneca*, nescio, præmio x. Declam. 'Quis enim ferret hominem de sifonibus dicentem, Cælo repluerunt? de sparsionibus, Odoratos Imbres?' Quod autem sparsio illa κρύσις βούκων diceretur, nescio an ita accipiamus in *Papinio*: 'Dives sparsio quos agit tumultus.' Videtur enim potius de missilibus accipiendam, quæ Imperatores in vulgus spargebant. Sed et privati quoque homines testamento sparsiones nucum quotannis diebus natalibus relinquebant. In veteri Saxo: 'Incrementa. Pueris. Curæ et. Sparsionem. Nucum. Dent.' Nam et ex aliis inscriptionibus apparet Incrementa pro gratuitis illis sparsionibus dicta fuisse. In *Actis Condemnationis Marcellini Episcopi Romani* non semel 'Incrementum' accipitur pro oblatione: quod profecto ex hac consuetudine derivatum. *Spartianus in Adriano*: 'Pueris et puellis, quibus etiam *Trajanus* alimenta detulerat, incrementum liberalitatis

adfect.' Porro sparsionem numerum in populum Lampridius 'Collatum' vocat in Alagabalo. In Vita Probi Imp. 'Ut ejus dignitas incrementis adjavetur,' id est, liberalitate. *Soul.*

20 *Qualis nunc curvo*] Melius editiones nonnullae, *cursu*. Confadit Octobris equi sacrificium cum Palili sacro. Nam utroque equus immolabatur, sed Palili quotannis, illo, quinto quoque anno, ejus cauda Caviar vocabatur. Vide Festum 'Caviaras bestiae,' et nostra in Hlum locum. Certus equus est aliqua parte sui mutius, sed praesertim cauda, ut hic in Caviari sacrificio. *Soul.*

21 *Vesta coronatis pauper gaudebat aellis*] An Vesta dorso asellorum gestari gaudebat, ut Isis et Cybele? Nam eadem terra est. An ei aselli ut invis immolabantur? Plutarch. & 'Pop. Quæst. XLVIII. Consualibus equos et asellos coronari solitos scribit. Ovid. vi. Fast. de fornicatibus agens: 'Ecce coronatis panis dependet asellis, Et velant scabras sordida certa molas.' Vide Festum in 'Panis coronabatur.' *Passer.*

22 *Ducebant macræ vitia sacra boves*] Sacra ducebantur curru ad templa. Virg. viii. Æn. 'Castæ ducebant sacra per urbem Pileitis matres in mollibus.' Et apud Livium lib. xxxiv. Lege Oppia cantum ne vehiculo per urbem nisi sacrorum publicorum causa matronæ veherentur. Ad eam rem bubus usi sunt, ut Cleobis et Bitonis historia docet apud Cic. 1. Tusc. et Virg. iii. Georg. 'Tempore non alie dicunt regionibus illis Quæritas ad sacra boves Junonis, et' uris Imparibus doctos alta ad donaria curvas.' Sententia Poëta hæc est: Tunc boves sacra ducebant in plaustris paupertinis; at hodie matres ducunt sacra in mollibus pileitis: et argumentum paupertatis est, boves macræ, attenuatæ scilicet opere et ætate. *Passerut.*

Delph. et Var. Clus.

26 *Miscebant vota prælia cauda mellej* Sudes, lignum in capite acutum leviter, et igni duratum. Vetus id telum, et plerisque gentibus sic usitatum. Propertius de prisca agrestibusque Rom. 'Miscebant,' &c. Virgil. quæque inter agrestia numerat, lib. vii. 'Non jam certamine agresti Stiptilibus daris agitur, audibusque præntis.' *Lips.*

29 *Prima galeritis posuit prætoris Lygmon*] Eum, quem Lygmonem vocat, Lacumonem esse reor, qui magna manu auxilio venit Romulo regi contra Tatium. Locomon a Dionysio lib. ii. appellatur. Ejus nominis species magis immutata est hoc etiam versus Propertii Eleg. proxima, vix ut agnoscat, et in alium hominem prope deformatus sit: 'Tempore quo sociis venit Lycomedius armis, Atque Sabina feri contedit arma Tati.' Is in eo bello etiam cecidit. *Turnebus.*

31 *Hinc Tatius, &c.*] 'Tatius' pro, Tatienses, et 'Rhamnes' pro, Rhamnenses, ut Turneb. lib. xxi. cap. i. legit et vet. lib. apud Varronem iv. de L. L.

32 *Quattuor hinc albes Romulus egit equos*] Id est, a tam parvis principiis profectus Romulus triumphavit, de Ceninensibus, *ῥομῦλος τραπεζοῦνδης*, id est, quadrigis invectus, ut ait Dionys. lib. ii. cui convenit cum Propertio. *Passerut.* Vide sup. Tibull. lib. i. Eleg. viii. Huc pertinet illud Tertulliani de Spectaculis, 'Quadrigam Romæ primus ostendit Romulus.'

33 *Parva minus urbe*] Ita loquitur Varro Atacius: 'Indica non magna minor arbore crescit arundo.' *Soul.*

Bovilla] De Bovillis Plin. lib. iii. cap. v. Dionys. lib. vii. a Coriolano captas Bovillas ait oppidum Latii et principibus.

34 *Gabii*] Appian. lib. i. inter Romanam et Præneste locat, et Strabo ex æque ab urbe Præneste et Roma dis-

Propert.

3 I

tare ait lib. v. stadia centum. De his Plin. lib. iii. cap. v.

35 *Alba suis omnino nata*] Virgil. lib. iii. *Æn.* 'Cum tibi sollicito secreti ad fluminis undam Littoreis ingens inventa sub illicibus sus, Triginta capitum fœtus enixa, jacebit, Alba, solo recubans, albi circum ubera mati; Is locus urbis erit, requies ea certa laborum.'

36 *Hac ubi Fidenas longe erat ire vias*] Lege *via*. Hac ubi longe via erat ire Fidenas. *Longe via*, longinquas via. Supra exposuimus. *Scal.*

Fidenas] Fidenæ oppidum Straboni lib. v. distans ab urbe xxx. stadia, Dionysio lib. ii. xi. stadia. De his triumphavit Romulus: Livius lib. i.

39 *Huc melius profugos*] Tibullus: 'Tunc se Troja quidem mirabitur; et sibi dicet Vos bene tam longa consuluisse via.' Bassus Lollius Poëta: 'Ἀλλὰ σοι, Αἰνεία, στέβας ἱερὸς Ἴταλῶν ἔσθ' Ὅρμον ἔχει πατήρς φροῖμιον οὐρανίης. Ἐς καλὸν ἔλθοιτο πύργος ὁ Τρώϊος. ἥ γὰρ ἐν ἔπλοις ἠγέρθη κόσμον παντὸς ἑκαστα πόλις. *Scal.*

45 *Bratque secures*] Quibus filio ceruices amputari jussit. Historia est apud Livium lib. ii. Flor. cap. ix. lib. i. Deinde quia Brutus Tarquinii secures fregit, id est, reges ejecit. *Passerat.*

50 *Aventino rura pianda Remo*] Remurinum agrum, vel eum locum ubi cæsus est. Festus: 'Remurinus ager dictus, quia possessus est a Remo, et habitatio Remi Remona. Sed et locus in summo Aventino Remoriæ dicitur, ubi Remus de urbe condenda fuerat auspicatus.' Et Dionys. lib. i. Aventino captasæ Remum auguria ait, unde hic enim Aventinum vocat. Vid. adnot. inf. Eleg. vi.

70 *Has meus ad metas eudet*] Huc inserendum distichon, quod infra legatur: 'Dicam, Troja, cades, et, Troica Roma, resurges.' Canam, inquit, fortunam et caducæ et recidam Trojæ. Canam 'Ἰλῶν ἔλκεται, et ad-

ventum *Æneæ* in Italiam, quæ fuit *Τροίας κατ' ἄγνοια*. *Scal.*

72 *Et maris et terræ*] Quæ omnia exequitur Virgilius tertio. *Scal.*

75 *Accersis lacrimis cantus*] Beroaldus mutavit: *Adversis musis cantus*. Si omnibus hoc modo omnia pervertere in bonis scriptoribus licet, nihil est quod in illorum scriptis difficultatem nobis pariat. Noster, *Arcessis lacrimis Charites*. Quod ego mutare non ausim. Proverbium esse videtur, ut contra moestis dicebant, *ὅς τις Χάριον*: anctor Lærtius, et Eunapius. Sunt autem hæc dicta ex persona Genethliaci, ad eademque Elegiæ. *Scal.* *Aversis Charisius cantus: aversus Apollo*. Quemodo locum illum castigandum esse alibi pluribus monemus. N. Heinsius in *Addendis ad Ovid.*

78 *Ærata signa movere pila*] 'Pila ærata,' sphæra ex ære, quia rotundæ pilæ instar. Dicitur 'æres cavum' Varroni in *Sesquialysæ*, apud Nonium in, *Explicare*, pro, *extendere*: 'Vias stelligeras ætheris explicans ære cavo.' Vide Clandianum de *Sphæra Archimediæ*. Vetus Glossar. 'Pela [id est, Pila] Σφαῖρα.' *Passerat.*

79 *Babyloniis Horos*] Non a patria, sed a professione. Babylonii et Chaldaei sunt Genethliaci. *Scal.*

85 *Felicesque Jovis*] Duo disticha quæ hic legebantur, quo pertineant, infra suo loco dicemus. *Scal.*

Felicesque Jovis stellas Martisque rapacis] Prosper erat et salutaris ille fulgor, qui dicitur Jovis, inquit Cloero vi. de Rep. et 'Jovis stella benefica,' Apuleii lib. Florid. ii. Horat. Od. xvii. lib. ii. 'Jovis tutela refulgens Saturno.' Vide Macrobi. cap. xix. lib. prioris in Somnium Scipionis de ratione cur Jovis Stella benigna, Martis et Saturni malignæ.

Martisque rapacis] Vel avidi prædæ, ut ad belli naturam et militum alio dat. Sic Horatius 'rapacem lapso-

sum.' Catell. 'Cinæde Thallæ turbida rapacior Procella.' vel 'rapacis' quarto casu, pro, rapaces stellas Martis, id est, rapidas, sævas, violentas. De ejus stellæ natura Macrobi. in Somnium Scipionis lib. I. Cicer. vi. de Rep. 'Tam rutilas horribilisque terris, quem Martem dicimus.' *Passer.*

87 *Ammonæque signa Leonis*] De signo Leonis vide Hygin. lib. II. et III. Astr. in 'Leo.' Is Leo Cleonæus fuit primus Herculis labor. Macrobi. lib. I. cap. XXI. in Somn. Scip. in leone esse rudimenta nascendi et humanæ vitæ tyrocinia ait: et cap. XXI. lib. I. Sat. Leonem Solis domicilium esse. *Turneb.* Loco prenotato, cum omnes planetæ in signo æstivo erunt, ut Leone aut Cancro, tunc, ait, futuram magnam æstatem, id est, exustionem, terrarum. *Passerat.*

88 *Lotus et Hesperia*] Capricorno partes Occidentis assignantur. Auctor Manilius. Horatius: 'Quid tyrannus Hesperia Capricornus oræ.' Idem intelligit Horatius, quod Propertius et Manilius. Et tamen arguantur homines venusti, qui subtiliter hæc scrutantur, atque aiunt ab Horatio in honorem aut adulationem potius Augusti dictum: quia Augustus natus sub eo signo: unde etiam nummum Capricorni signo cusum emisit. Quæ sunt meræ nugæ, ne quid asperius dicam. *Scol.*

95 *Gallus et in castris*] Inepte hæc refert ad Cor. Gallum poetam Grammatista ille, qui Virgilii vitam ex multis auctoribus tanquam centonem consarcinavit. *Scol.*

99 *Idem ego quam Cinare*] Ea est, quam amavit Horatius. *Scol.*

103 *Arenosum Libyci Jovis explicat antrum*] Cum 'arenosum antrum' dicit, ad Ammonis Jovis oraculum et nomen alludit: nam *ἄμμος*, 'arena'; unde 'Ammon Jupiter,' quasi arenarius: licet a pastore quodam dictum alii putent. Pausan. Messen. De fano et oraculo Jovis Ammonis

legendus Ptolemaeus in Alexand. Liban. lib. IX. Curtius lib. IV. Servius ad illud. IV. Æn. 'Hic Ammonæ satna.' *Passerat.*

106 *Trames et a zonis*] Sequi debent duo illa disticha supra alieno loco posita: FELICESQUE JOVIS STELLÆ. Legendum vero arbitror, *et a stellis*, non *et a zonis*. Non enim zonæ faciunt ad Genethliacæ, sed stellæ. Quod si quinque zonas quinquæ circulos parallelos accipis, nihilo melius sententiæ consueletur. Nam non magis illi ad Genethliacæ faciunt, quam tropica, aut æquinoctia. Sic Sidonius: 'Quid sidera Zodiaci obliqua, quid Planetarum vaga, quid exotica sparsa prævaleant.' Ubi etiam notabis a Sidonio nove dictum 'exotica sparsa,' pro illis sideribus, quæ sunt extra Zodiacum. *Scol.*

109 *Calchas, namque Aulide solvit, &c.*] De hac fabula vide Ovid. XII. Met. vers. VI. et seqq. Hygin. fab. XIX. Eurip. Iphig. in Aulid. Cic. I. et II. de Divinat. et II. de Nat. Deor. et II. de Legg.

115 *Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes*] Nauplius Palamedis pater, unde ab Ovidio dicitur Naupliades, XIII. Met. 'Porrigit ignes ultores,' protendit, procul ostendit, profert. *Πυρροβω* Græci dicunt, ut Euripides in Helena, igne sublato dare signum e specula. Hygin. Fab. CXVI. 'Facem ardentem extulit.' Servius in XI. Æn. 'Elata facula signum dedit vicini portas.' 'Ultiores ignes,' quibus ultus est Nauplius luctum et dolorem suum. Ausonius, in Monosyll. 'Ultrix flagravat de rupibus Enboicis fax.' Hygin. Fab. COXLIX. facem sceleratam vocat. *Passerat.*

117 *Victor Otilde, &c.*] Vide Hygin. Fab. CXVI.

123 *Mecania*] Urbs Umbriæ sita ad viam Flaminiam, de qua Lucanus lib. I. 'Turiferis ubi se Mecania campis Explicat.' Plin. lib. XXXV. cap.

xiv. *Mævania* ait murem lateritium fuisse.

125 *Scandentique axis*] *Axem* pro climate aut tractu posuit. Juvenalis: 'Dignus *Aricino* qui mendicaret ad axes.' Nam et hic axes, ut ibi, pro collibus aut clivia editis. At docti viři hic nescio quem *Asim* legunt, et *Asisium* intelligunt. Quid movit eos? Primum hæc est vitiosa scriptura. Nam, *auserat*, *Ixonides*, *fusa*, *Polyæna*, pro *auserat*, *Ixonides*, *fusa*, *Polyæna* scribebant imperiti librarii. Itaque hic quoque *Asis* pro *Axis*. Non ergo hac parte obtinebant. Deinde quomodo *Asis* pro *Asisio*? Hæc profecto nimis violenta esset apocope. Neque enim Latinis, qui musas colunt severiores, licet *κρῖ* aut δὲ dicere: quanquam Ennius voluit eorum imitatione sibi licere, 'endo *suam* do.' Quid ergo? Proculdubio hactenus ignorata fuit patria Propertii. Nam, quod *Mævaniam*, quæ hodie *Bevania* dicitur, putant, falluntur. Non enim hic *Mævania* pro oppido ipso, sed pro extensa planitie accipitur, quæ ab oppido nomen accepit. Silius lib. vi. 'Colles Umbros, atque arva petebat Annibal, excelsa summum qua vertice monti Devexum lateri pendet Tuder, atque nbi latis Porrecta in campis nebulas exhalat inertes, Et sedet ingentem pascens *Mævania* campum Doma Jovi.' Hic Silius non pro oppido, quod in planitie situm est, sed pro planitie ipsa, in quo oppidum *Mævania* est, accipit. Et libro octavo: 'His urbes Arna et latis *Mævania* pratis.' Statius: 'Nec si vacuet *Mævania* valles, Aut præstent niveos *Clitumnæ* novallia-tauros.' Ubi *ἀκροπόλεως* novallia pro pascuis, quæ buceta dici alibi notavimus. Ad verbum *βουβόρια* Arato. Lucanus: 'Calidi buceta Matini,' ut habent melioris notæ scripti codices, non, ut vulgo, *buceta*. Vide quæ alibi de buœtis primi omnium ex Gellio et Sidonio annotavimus. Sic igitur hic

Mævania est porrecta campi planities, in qua est lacus *Vadimonis*, quem ipse vocat lacum *Umbrosum*. Porro, quum *Poëta* manifeste dicat patriam suam in colle sitam, quomodo *Mævania*, quod oppidum in planitie situm est, erit ejus patria? Non igitur est *Mævaniensis*, ab oppido *Mævania*, sed *Mævana* a planitie *Mævaniæ*. Nam alii sunt *Mævanienses*, alii, *Mævantes*. Quum igitur ipse aperte dicat se *Mævantem*, quia dicit patriam suam ad campos *Mævaniæ* esse; *Mævaniensis* autem esse non possit, quia *Mævania*, ut dixi, in plano est, patria antera Propertii in elivo fuit; quæramus, quænam ea esse possit. Scribit Strabo de hoc tractu: *κατὰ δὲ θάλασσαν μὲν Ἀμπερία καὶ τοῦτο ἐκτελεῖται πάλαι, καὶ Ἰπποῖον πλεῖστον τούτου δὴ τὴν ὑπερβαλὼν τοῖς ἔθουσιν*. Noli dubitare, quia *Ameria* sit patria Propertii: primam, quod sita in colle, deinde quod antiquam vocat. Nam Cato scripsit conditam ante Peram Macedonia bellum annis nongentis sexaginta quatuor: auctor Plinius. Præterea et illud mire convenit, quod ait patriam suam despectare lacum *Umbro*: qui lacus non alius est, quam ille *Vadimonis* lacus Veteribus celebratus. Hoc plane cognoscitur Epistola Plinii Cæcili ad Gallum libro octavo: 'Exegerat,' inquit, 'prosocer meus, ut *Amerina* prædia sua inspicere: hæc perambulanti mihi ostenditur subjacens lacus nomine *Vadimonis*,' &c. Junius Philargyrius: 'Clitumnus et Deus et lacus in finibus Spoletinorum, ex quo bibentia pecora alba fiunt.' Lacum *Vadimonis* *Clitumnum* vocat, quod ab eo lacus *Clitumnus* emittitur. Vides *Amerinæ* lacum esse *Vadimonem*. Sed quare invidit posteritati nomen patriæ suæ? Fecisset, si potuisset: sed syllaba contumax repugnat. Non potuit includere in Heroicum versum *Amerinæ*: non enim procellesmaticum

admitteret genus illud Carminis. Sed nec Vadimon potuit hic locum habere, non magis quam Taticanus, de quo conqueritur Ovidius. Nam Vadimon Creticus est. Sic sine monobiblici tantum dixit: 'Proxima subjecto contigens Umbria campo Me genuit, terris fertilis uberibus.' Non enim satisfacit, quod se Umbrum dicit, quum in Umbria plura sint oppida. Sed conjiendum dat illis, qui gnari eorum tractum sunt, quum dicat esse vicinam agro Perusino. Sic Horatio dicente: 'Venimus oppidulum, quod verum dicere non est.' gnarus locorum ejus tractus non dabitur esse Equitium. Item Lucillus quum ait, 'Servorum festu' dies hic, Quem versu hexametro non plane dicere possis: non potuit dicere Sigillaria. Quare et cujus esset Propertius, et quis sit lacus UMBER, et quæ hic accipienda sit Mævania, primi indicavimus: ne forte quispiam aut Vitam Propertii, quæ ab inepto homine scripta est, secutus, Asiaticum dicat; quanvis ne ita quidem efficeretur Asiaticum esse, quum aliud sit Asia, aliud Asiaticum; neque patet Mævaniensem esse, quod hic Mævania sit mentio. In montanis enim patriam suam ipsemet constituit. Denique meo periculo Amerinum Propertium omnes fuisse mihi concedant, necesse est. In Strabonis exemplo superius a nobis producto, verba ipsius scriptoris emendavimus. Nam pro *obolis* verbo nulli precii, quod hodie vulgo excuditur, *obolis* legimus, ita postulante sententia, et describente Sillio, libro decimo: 'Pauperque penatum, Sed domus haud obscura Tuder notusque per Umbros Bellator populos.' Scal.

Scandentisque axis] Ergo axem editum collem, ut supra ex Juvenale: aut tractum. Statius: 'Ire polo nitidosque errare per axes Visus.' Silius: 'Aut axe relicto Hesperio patrias exul lustraret arenas.' Supra

etiam patriam suam in colle ponit: 'Scandentes si quis cernet de collibus arces, Ingenio murus testimet ille meo.' Oportet fuisse insignis opus illud maniorum Amerina. Nam idem prope repetit: 'Scandentisque axis consurgit vertice murus, Murus ab ingenio notior ille tuo.' Quamvis nobilissimi muri per se, tamen nobiliores facti ingenio tuo. Sane hodie quædam supersunt eorum murorum reliquæ, immanibus saxis quadratis, qualia sunt quæ in mole Adriani Romæ, præstantiam eorum testantibus. Ameria, ut sciunt non penitus *ἀπορροήνη*, hodie Amelia dicitur. Scal.

126 *Et in tennes cogeris ipse lares*] 'Cogi in tennes lares' eo modo dicitur, quo cogi in ordinem. Scal.

130 *Extulit excultas pertica tristis opes*] Quid doctos viros movit, ut perticam pro hasta acciperent, et inde Propertii bona hæstæ subjecta a sectoribus dicerent? Nam eodem modo loquens sua assignata veteranis fuisse Val. Cato: 'Pertica quæ nostros metata est impia agellos.' Non ergo Beroaldus, neque illum sequuti, intellexerunt, quid interesset inter perticationem, et subhastationem: tantum profecto, quantum inter prædia proscripita, et assignata. Metatos ergo agros suos intelligit. Sic apud Horatium accipiendum 'metato in agello.' Scal.

Abtulit excultas pertica tristis opes] Significat assignatos agros suos fuisse, et pulsus possessionibus paternis ad paupertatem reductum. Meneum enim perticis vel decemipedis agrum solebant veteranis attribere. Virg. in Diris: 'Pertica quæ nostros metata est impia agellos.' Turnebus. Quod autem Lips. lib. III. cap. XXIII. Var. somniat damnatum Sex. Propertium patrem, et ejus bona vendita sub hasta, fallitur: nam delatum tantum nomen Cicero pro Domo Sua significat. Verisimilius est ademptos

illi agros Syllana proscriptione, ut Volaterranis omnibus, et majori parti Etruriæ, qua de re Cicero pro Cæcina. *Passerat.*

132 *Matris et ante Deos*] Ante lares sumebatur toga virilis, ut supra tetigimus. Matris lares dicit, quia patre mortuo mater vidua relicta erat. *Scal.*

141 *Et bene quum fixum*] Unco in gulam impacto, in forum, deinde in scalas Tiberis abjiciebantur nocentes. Dio de Seneca: Ἐπειδὴ γὰρ τοὺς ἐν τῇ δεσποτικῇ βασιταυμένους ἀγκίστροις τι οἱ μεγάλοι οἱ ἄνθρωποι ἐς τὴν ἀγορὰν, κἀνταῦθα εἰς τὸν ποταμὸν, ἔσυρον, ἔφη τὸν Κλαύδιον ἀγκίστρον εἰς τὸν ὄβραν ἀνέρεχθῆναι. *Scal.*

Cum fixum mento discusseris unum] Vide Turneb. lib. XIII. Advera. c. IX.

150 *Ocipedis Cancr]* Terga cancri, id est, Cancer ipse. Sinistrum autem cancrum intelligit, quadrata radiatione in Medio Cælo. Nam ille locus decernit totum actum vitæ. Quod si Cancer in eo fuerit, quum sit signum femininum, et ὄψωμα Lunæ, ac præterea Medium Cælum sit tutela Veneris, his omnibus concurrentibus, ut puto, significat eum γυναικοκρατοῦμενον fore, ut in antecedentibus declaravit. Neque aliter intelligendum. *Scal.*

ELEGIA II.

2 *Vertumn]* Vertumnus, sive, ut alii scribunt, Vortumnus. Sic appellabant eum Deum, qui præerat rebus contrahendis ac vertendis, id est, permutandis: vel ab anno verso nomen habebat: vel ab eo, quod anni vertentis poma accipiat. Propterea autem quod hic Deus ad omnes figuras ac formas opportunus erat, credebatur etiam menteis hominum et cogitationes in rebus emendis et vendendis vertere, immutare, ac varias efficere; itaque mobili ingenio ac inconstantes homines irato Vertumno natos dicebant, ut Horat. Sat. VII. lib. II. Asconius in Verr. ait, Vertumnus Deum esse rerum inventen-

darum, id est, mercaturæ: hujus signum et Templum in vico Thusco ad Opis et Cereris aras constituerunt. Festa ejus, quæ mense Octobri celebrabantur, Vertumnalia appellabantur.

4 *Volsinios deseruisse focos*] Relictis Volsiniis Romam migrasse. De Volsiniensi bello cum Romanis Livius lib. V. et IX. apud quem et Volsinenses pacem petunt, et inducias in annos quadraginta impetrant. Floro Volsinii, et Volsiniense bellum dicitur lib. I. cap. XXI. Volsiniis urbe Etruriæ molas versatiles inventas scribit Plin. lib. XXXVI. cap. XVIII. *Passerat.*

5 *Nec templo lato eburno*] De æde Vertumni, Festus in 'Picta.' P. Victor in VIII. regione ponit in Thusco vico.

10 *Vertumnus verso dicor ab anne Deus]* Sunt qui ita dictum Vertumnus putent, quod lacum Curtium in Tiberim averterit.

11 *Sex quia vertentis]* Etiam florum. Columella: 'Mercibus et vernis dives Vertumnus abundet.' Nam et flores primi, et fructus primi illi delibabantur. *Scal.*

23 *Indue me Cois, siam non dura puella]* Quod ut de inceasu dictum patet, Ovidiana auctoritas facit. Ita enim ille, interpres prorsus ad hanc rem unicus: 'Molliter incedit motu caput: altera dura est, At poterit tacto mollior esse viro.' 'Dura est,' i. e. dure, myrmice, et moleste incedens, vel potius 'Haud secus, ac conjunx Umbri rubicunda mariti;' valgis nimium, aut divaricatis cruribus grallatorium in morem badissans; uti ego interpretor. Quid? quod huic argumento meo fidem indubiam facit Cōarum mentio, quæ, quod tennissimi ac pellucidi essent filii, muliebrem inceasum maxime arguebant. Unde non nisi ab iis, quæ incessus erant molli, ne exossi dicam, vel cinædico potius, gestari solitas, a vero haud alienum

videtur. Et hoc est, quod supra voluerat Propertius: 'Et tennes Coa veste movere sinus.' *Dousa P.*

25 *Da falcem, et torto frontem mihi comprime feno*: Jurabis nostra gramina secta manu] More enim fiebat, ut inter operam messoriam, ad aestus solis defendendos maxime, caput feno, et quidem recenti, obnuptum obvinctumque haberent messores: id quod hodie nostris etiamnum rusticis in usu esse videmus. Sed et Ovidius id ipsum libro XIV. *Metamorph.* de eoipse Vertumno verba faciens aperte indicat: 'Tempora saepe gerens feno religata recenti, Desectum poterat gramen versare videri. O quoties habita duri messoris aristas Corbe tulit, verique fuit messoris imago?' Qui duo postremi versus eo spectant, quod statim porro subjuncturus Propert. 'Corbis et imposito pondere messor eram.' Corbis messoris alibi meminit et Cicero. *Dousa P.*

Da falcem, et torto frontem mihi comprime feno, &c.] Fœniseكتورum insigne erat corona e feno. Unde Ovid. lib. XIV. Met. 'Tempora saepe gerens feno religata recenti, Desectum poterat gramen versare videri.' Et Propertius hoc loco, 'Da falcem,' &c. Falcem illam vocat Cato cap. X. de R. R. fœnariam. Turneb. lib. XXIII. cap. VI. Feno revinctam frontem ait ad solis ardorem arcendum.

28 *Corbis et imposito pondere, messor eram*] Messores corbe insignes erant. Ovid. lib. XIII. Met. 'O quoties habitu dari messoris aristas Corbe tulit, verique fuit messoris imago.' Dixit Cicero pro Sextio, 'Messoria se corbe contextit.'

30 *Clamabis*] Vera lectio: *Clamabis capiti vina subisse tuo*. Idem lib. 2. Eleg. 27. 'Neu subeant labris pocula nigra tuis.' *Heinsius ad Ovid. Artem l. 1. vers. 568.*

Clamabis capiti vina subisse meo] Ita melius, quam *subesse*, quod scriptam extat in nostro. Nam subire est aptum illi rei, quod Græci ἀνασκαύω. In

monohiblo: 'Acrius illa subit, Pontice, si qua tua est.' Item alibi: 'Neu subeant labris pocula nigra tuis.' Ovidius libro primo *metamorph.* 'Nytileum patrem nocturnaque sacra precare, Ne jubeant capiti vina nocere tuo.' Lege *Ne subeant capiti vina nociva tuo*. Nam vulgata lectio inepta. *Scul.*

34 *Faunus*] Hunc in Diis venationis præsidibus numerat Horatius, cum scribit: 'Et Latii cultor qui Faunus amœni.' Propertius aucupio eum præficit, quod venationis genus est. *Turneb.*

35 *Est etiam auriga species Vertumnus*] Desultorem aurigam ait Vertumnum appellari: quod nusquam leges. *Scul.*

Est etiam auriga species Vertumnus] Vult Vertumnus varias species induere, modo anrigam videri, modo desultorem. Homerus istos agnovit, et fusc descripsit, sed quatuor etiam equis alternantes. Nec mirum tibi nimis ac fabulosum de quaternis Homeri equis videatur; ecce Florus de senis etiam in historia dicit libro III. cap. III. 'Rex ipse [Theutonum] Theutobochus quaternos senosque equos transillire solitus, vix unum, cum fingeret, ascendit.' Vide Lipsium lib. III. de Mil. Rom. cap. VIII.

37 *Suppetat, hoc pisces calamo prædabor: et ibo Mundus demissis institor in tunicis*] Ex quo colligit Turnebus l. XI. c. XXIII. elegantæ cultusque studiosos demissas longasque tunicas gestasse. Quod si verum esset, non eas Horatius, non reliqui scriptores tantopere damnassent, tanquam parum virorum proprias. Non ea est Propertii mens. Vertumnus Deus narrat tibi suam naturam cunctis figuris opportunam, sequè in quam libuisset verti. Sic fœminam, virum, mensem, et militem fieri, venatorem, aurigam desultorem, posse etiam piscatorem esse, mox et institorem. 'Suppetat, hoc pisces calamo prædabor:' post autem fiam institor: 'et ibo Mundus de-

missis institor in tunica.' Sensus est: Si velim ex piscatore fieri institor, mutanda mihi schema, et altius subductæ sordentesque tunicæ, quales sunt piscatorum, more reliquorum demittende, et quidem munde: piscatoribus enim, qui sæpe se in aquam demittebant, succinctæ altius, et ad iugum subductæ tunicæ, ne fluctibus madererent. Quare Vertumnus ait: Si ex piscatore institor fieri velim, patiar tunicas more aliorum cadere dempto squalore: nec 'demissæ' hic valent, talares, ut apud Horatium, sed longiores, quam ut a piscatoribus ferrentur. *Ferrarius.*

Mundus demissis institor in tunicis] Institorem diacinctum intelligo ex Ovidio ita nobis disertim præeunte: 'Institor ad dominam veniet diacinctus emacem.' Et certe, quum recogito, necesse erat, ut qui diacincti, hoc est, zonis solutis ambulaabant, tunicas ad talos usque demissas, sinusque (ut ait Pedit) ventosos oppido, ne dicam pæne undantes haberent. Cujas rei molliorem ac laxitatem in suo etiam Mæcenate, si modo is Malchinus est, Satyrice sigillat Horatius. *Douas P.*

39 *Pastorem ad baculum possum curare]* 'Curare pastorem' idem est, quod 'curare in grege.' Pastorem scilicet esse. Sallustio simile, 'curare in agmine,' pro, ducere esse. *Palmerius.*

40 *Sirpiculis medio pulvere ferre ro- am]* Sirpicula, seu Sirpiculum, copiosius vimine textus, sive canistri genus, quod virgis sirpetur, id est, alligetur. Varro lib. iv. Analog. Lucil. Sat. lib. xv. 'Tutianabulum abest hinc sirpiculæque olitorum.' Varro lib. ii. de R. R. cap. ii. Columell. lib. x. de Cultu Hortorum.

42 *Hortorum in manibus dona probata meris]* Apparet ab olitoribus cultum fuisse Vertumnum, et ab eis ipsi libata fuisse hortorum munera. Quare scribit in Horto Columella: 'Mercibus et vasis dives Vertumnus abundat.' *Turnebus.*

46 *Nec flos ullus hinc prætis, quin illi decenter Impositus fronti languere ante meos]* Eadem fere argutia lib. 12. 'Me juvet hestermis positum languere corollis.' Utriusque vero loci acumen subtilissime uno versu expressum habes in Secundo nostro, ubi scribit: 'Impositæ fronti mecum languere corollæ; Hæc Arethusa suo mittit mandata Lycotæ.' *Douas P.*

50 *Unde hodie vicus nominis Thuscus habet]* Dionys. lib. v. narrat: Arcontis Porseæ regis copias a Cumani fractas, cum in agrum Romanum venissent, plerosque saucios deportatos Romam, ubi convalescent, illic manere voluisse; datumque locum in urbe ad edificandum, vallem scilicet inter Palatinum et Capitolinum colles, qua transitur a foro in Cirenæ maximum, dictamque Romana lingua Vicum Thuscum. At Festus Thuscum vicum dictum ait a Thuscis: qui recedente ab obsidione Porseæ Romæ remanserunt. Varro autem iv. de L. L. (quod et Festus illic tangit in litura) eos cum Cæle Vibeno Thusco in auxilium Romuli adversus Tatium venerant, et Cælium collem incolerent, quod nimis multa loca tenere dicerentur, deductos esse in planem, et ab iis Vicum Thuscum nominatum. Idem narrat Servius in v. Æn. ad illud 'Tres equitum numero turmæ,' nisi quod Cælem non nominat, sed quandam Thuscum. *Passerat.*

58 *Hæc spatiiis ultima meta meis]* Noster, *ultima creta.* Ac nescio an in monobiblo ita legendum sit: 'Illa fuit lacrimis ultima creta mea.' Et sane aliter Propertium scripsisse non puto. Seneca: 'Hanc, quam nunc in Circo cretam vocamus, antiqui calcem vocabant.' Putat Seneca, ut apparet, cretam postea dictam esse, quam antea calx erat, quia et creta et calx apta sunt designandis albo spatiis. At mihi non ita videtur. Nam calx ultima in homine, a quo ultimum quodque calx. Sic Græcis πῦρ. In Glossis Græcorum: πῦρ, τῆς

impulsi rati sunt. Marcellinus non semel proverbialiter dixit, 'ultra calcem currere.' Et libro vicesimo octavo, 'ultra plantam evagari,' pro eodem dixit, eadem metaphora, quasi equata sint Planta et Calx. Sed cretam Circensem λαιχὴν vocant Graeci. Chrysostom. de Circo: Ὁδὴ ἀπὸ λαιχῆς ἐπὶ σφαιρίων μιλιούμεν. Glossæ, 'Λαιχὴν τριπόρομας, Creta.' Logo: Λαιχὴ τῆς τριπόρου. Item 'Spartum, λαιχὰ ἐν ὁδοῖσι.' et λαιχάριον, quam alii λαιχὴ, et ὁδοῖον pro amphitheatro accipit. In veteri inscriptione de Diocle agitatore legitur 'Spartor,' quod nescio, an ad Spartum pertineat. Si divinare licet, ego acceperim Spartum pro fune cretato, quo coercerentur in sedibus suis spectatores, ne spectaculo sibi inter se efficerent; de quo fortasse Ovidius: 'Cogit nos linea jungi.' Hinc pertinet ex Aristophane ὀρχήστρα μαραυμένη. Scol.

62 Tellus artifices ne terat Oeca manus] Signum ahenum Vertumai cum a Mamurio factum ait, gratus Deus ipse Vertumnus optat, ne unquam Mamurinus e luto fictilia signa faciat, sed semper nobiles ex ære statuas et formas ducat, ne figlinum lutem vilitate tantus artifex dedecoretur. Osci populi erant Campaniæ, ubi figlinæ erant, unde ab Horatio scriptum est. lib. i. Sat. vi. 'Vilis cum patera guttus Campana supellex,' id est, fictilia. Turnebus.

ELEGIA III.

1 Hæc Arethusa suo mittit mandata Lycotæ] Arethusa, notam Nymphæ Siculæ et fontis nomen Virgilio, Ovidio, Theocrito. Sub eo nominæ fortasse Galliam, et Lycotæ Postumum intelligit. Passerat.

2 Cum toties abeis, si potes esse meus. Si qua tamen tibi lectura pars oblata docerit, Hæc erit et lacrimis facta litura mei.] Ex hujus Epistolæ principio facile colligi potest primos duos versos deesse Ovidianæ illi, quam Canace

frater Macareos accipit; sic enim incipit: 'Si qua tamen cæcis errabunt scripta lituris, Oblitus a domine cande libellus erit.' Deusa P.

8 Te modo munio Serious] Hæc est Beroaldi emendatio, quæ editiones haberent, *Heuricus hostis*; at noster, *Beticus*. Quod quare mutemus? Omnes enim provincias orbis Romani lustrasse militia sua dicit. Scol.

9 Hibernique Geta] Vide Cambdeni v. cæ. Britanniam pag. 57.

Pictique Britannia curva] Sup. lib. n. Eleg. 1.

Pictique Britannia curva] Respassæ videtur ad id quod dixerat supra: 'Eseda cælati sicut Britannia jugis.' Unde manifeste constat esedam Britannici non minus quam Gallici vehiculi genus eluisse, contra quam in Nomenclatore suo exstimat Junius. Deusa P.

16 Vittæ data est, nupsæ non comitante Deo] Tria hic infeliciam nuptiarum omina ponit: primum, cum ait: 'Stygio sum sparsa lacu.' Festus: 'Aqua dicitur, a qua juvamus. Aqua et igni interdici solet damnatis; quam accipiunt nuptæ, quia hæc dæmonia humanam vitam maxime continent.' Idem in 'Facem': 'Facem in nuptiis in honorem Cereris proferebant, aquaque aspergebatur novæ nuptæ, sive ut casta paraque ad virum veniret, sive ut aquam atque ignem cum viro communicaret.' Secundum; 'Nec recta capillis Vittæ data est.' Erant aliæ virginum, aliæ nuptiarum vittæ. Virg. II. Æn. 'Virgineas ausi Divæ contingere vittas.' Ipse Eleg. ult. infra: 'Sed postquam facibus cessit prætexta maritis, Vincit et acceptas altera vittæ coamas.' Discrimen, quod virginum vittæ quodammodo jacentes et residentiores erant. Nuptæ autem vittas rectas gestabant, ut hic locus indicat. Tertium, 'Nupsæ non comitante Deo:' id est, non deducente Hymenæo: de quo supra ad Catullum.

17 *Omibus heu portis pendent mea nacia vota*] Qui militatum ibant, eorum uxores aut propinqui vota in portis urbis suspendere, id est, suspensa tabella voto se obligare interdum solebant, reditum optantes et eminanates: sed iis reducibus vota solvebant, quæ suspensa tabella susceperant, illi portæ per quam redierant. Propertius infra, 'Armaque cum tulero portæ votiva Capenæ, Subscribam: Salvo Grata Puella Viro.' *Turnebus*.

20 *Et struxit querulas rauca per ossa tubas*] Vult osseas fuisse tubas, quæ postmodum ex ære. Ovid. 1. Met. Veget. cap. v. Ossea tuba significatur a Varrone Eumenidibus, apud Nonium in 'Anima': 'Phrygios per ossa cantus liquida canit anima.' Et Plut. in convivio septem sapientum ex ossibus cervorum fieri tibias ait, sed optimas ex ossibus et tibiis asinorum. *Paserat*. Vide Just. Lipsium lib. 1v. de Mil. Rom. Dial. x.

21 *Dignior obliquo funem qui torquent Oeno, &c.*] Ita hodie leguntur; ex Politiani tamen, viri laude majoris, correctione, si Titio credimus: is enim prius *orno*, non *Oeno*, scriptum fuisse et scribi debere contendit. Per obliquum enim ornum intelligi voluisse Propertium instrumentum illud, quo spartum seu cannabis, aliæ materia, in funes contrahi solet. Sed ego Politiani conjecturam amplector, et omnino de *Oeno* Poëtam scripsisse persevero, quia et aselli meminit, lequennum ab *Oeno* tortum arrodere soliti. Posteriorem certe versum ad fabulam illam alludere nemo negat; quare prior de *Oeno* præcensisse oportet. Obliquum vero *Oenum* dici non potuisse, contradicit Titulus: ego vero, potuisse, ut statum torquentis exprimeret: vel, si mavis, paulula mutatione legamus, *oblila*. Semper enim spartum torquebat *Oenus*, et obliviscebatur incassum magnum cecidisse laborem, et adstare asinum,

tortumque funem arrodere. Quare nec repulit eum. *Scioppius Verisimil.* l. 1. c. 14.

22 *Æternæque tuam pascat, aselle, famem*] 'Pictus enim fuerat,' ut Plinius lib. xxxv. cap. xi. scribit, 'a Socrate piger qui appellatur *Ocnos*, spartum torquens, quod asellus arroderebat.' Quis autem non videt magnæ pigritiæ fuisse in torquendo sparto laborare, nihilque proficere, arrodente quicquid tortum erat asino, nec tamen abigendi asini laborem suscipere? Sed alium in sensum videtur dici a Propertio, de eo qui supplicio non dissimili Danalium poenæ afficitur, aut qui in ignem lanam trahit, qui scilicet perpetuo sine effecta laborat: quomodo apud inferos puniri *Ocnus* opinio erat. Videtur, ut hoc addam, Aristoteles existimare hunc *Ocnus* in erodii genus omnium pigerrimum mutatum fuisse. *Turnebus*. Vide Politian. Miscell. cap. lxxxi. et Leopardum Emendat. lib. x. cap. xi.

29 *At mihi cum noctes induxit vesper amaras, Si qua relicta jacent, osculor arma tua*] Sic Hero apud Ovidium Leandri vestes pro ipso Leandro osculari se scribit: 'Quid referam quoties do vestibus oscula, quas tu Hellespontiacæ ponis iturus aqua?' *Doussæ P.*

31 *Tum queror in toto non siders pallia lecto*] Hoc illud est, quod sibi quoque usu aliquando venisse commemorat idem Ovidius illis versibus lib. 1. Amorum: 'Esse quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur Strata, neque in lecto pallia nostra sedent?' *Doussæ P.*

34 *Et Tyria in gladios*] Vocat gladios *kardýpara*, et tracta lanea, a similitudine. *Scal.*

36 *Quot sine aqua Parthus millia currat equus*] Aut *eques* legendum est, ut intelligatur de tolerantia Parthorum in expeditionibus; aut, si *equus* legimus, aliter interpretandum. Sane,

optima videtur lectio, si *aqua* legamus. Intelligit enim siccissimum esse Parthorum caelum, et tempore anni siccio ipsorum equites multa millia percurrere. Dio de Parthis libro quadragesimo: *Καὶ ὁ οὐρανὸς ὁ ἐπὶ ἀσυχίῃ ἔχειν ὀνομαζόμενος οὐραὶ τὰς τοξίτας, πληρὸν τοῦ πᾶν χειμῶνος, παρέχεται. καὶ διὰ τοῦτο τὴν ὕδρα διέειπεν οὐδέ μιν στρατεύονται, τῷ δὲ δὴ λοιπῷ ἔτι δυσμαχότατοι ἔντε τῇ σφοτέρᾳ, καὶ ὃ τῇ ὁμοστροφῇ εἰσι. τὸν τε γὰρ ἥλιον φιλοποδοῦντων ὅσα ἀνέχονται τῇ συνήθειᾳ, καὶ τῆς ἀσυχίας τῆς τε δυσχερείας πότου πολλὰ ἐλεεινὰ ἀνευρίσκουσιν, ὥστε καὶ ἐκ τοῦτου μὴ χαλεπὸς τοῖς εἰς τὴν χώραν αὐτῶν εἰσβάλλοντας ἀμύνεσθαι.* Hæc mirifice mentem Poëtæ aperiunt, si *equus* legamus, quod puto verum esse. Nam si *equus* legamus, audiamus equisones nostros, qui dicunt nihil esse periculi equo exercito a siti, ut a fame. Aliter puto, si *equus* retinemus, interpretandum. Hoc est: Quot millia equus Parthorum currat sine strigatione: hoc est, ut interquiescat. Nam strigant, seu interquiescant equi in longis itineribus urinæ emittendæ. Veteres vero aquam honeste pro urina posuerunt. Petronius: 'Nec sefellit hoc Gnithona. Extra cellam processit, tanquam aquam peteret.' Hoc est: tanquam vesicam exoneraret. Sic agasones Germani et Itali honeste equos non urinare, sed stallare dicunt. Equorum fatigatio ex itinere egestione urinæ levatur. Contra equas inter currendum prohibemus strigare melendi causa. Languescent enim aquæ emissionē. Sic vulgo honeste aquam urinam dicimus. Et mirum, Veteres dicebant sumere se aquam, quando ibant ad secessum: Ovidius libro tertio Artis: 'Scilicet obstabit custos, ne scribere possis, Sumendæ detur quàm tibi tempus aquæ?' Id est, quum tibi detur tempus ad exonerandam vesicam. Et alibi: 'Et

tamen alia viro mulier non expedit, inquit. Quid nisi quam sumis, dic mihi, perdis aquam?' Aperte urinam intelligit, quamquam ibi urina in eam sensum accipienda, in quem illud: 'Auribus, atque oculis concepta urina movetur.' In Glossario vetusto Latinoarabico: *Luxus: Aqua virilis.* *يَنْبَه* vox Arabica Hebraico Characterē designata a nobis, significat *τὸν γόνον, τὴν γούνη, τὸ σπέρμα.* Itaque Aqua virilis *ἀπὸ τοῦ ἀνδρικοῦ γόνου.* Unde illud: 'Dedecus hoc sumpta dissimulavit aqua:' quod non igitur aliter ab aliis exponi. Hinc, quia proprie sumere aquam est, in se aquam accipere, honeste lotium dicitur: quia aqua in os colluendum sumitur. Martialis: 'Novit loturas Dasius numerare: poposcit Mammosam Spatalen: pro tribus illa dedit.' Hic simpliciter loturæ sunt *οὐρήσεις*: sed tratatitio pro eo, quod jam dixi, et quod non nominabo. Locus ille Martialis aliter et vitiose editus est. *Soul.*

41 *Pallida nutrix*] Perperam: lege *callida*. Vafra, inquit, nutrix pejerat moram reditus tui hibernæ tempestati esse imputandam. *N. Heinsius ad Metam. l. 6. vers. 576.*

43 *Hippolyte*] Martis et Otrivæ reginæ filia: victa ab Hercule, cui baltheum ademerit: Hygin. Fab. xxx. et clxiii. numerat Hippolytem inter Amazonas. Pausan. in Atticis, illam a Theseo superatam aufugisse Megara, sit, ibique mortuam et sepultam. Apollod. lib. ii. Amazonum reginam facit, quæ Martis baltheum habuerit, et ab Hercule necata sit. Alii nupsisse alunt Theseo, unde suscepit Hippolytum.

44 *Et testis*] Membr. *Palat. mole*, unde proclivis emendatio sub elegantibus numeros: *Et testis galeæ barbara mole caput.* 'Moles galeæ,' quia serata et gravis cassia. Gebhard.

45 *Romanis utinam patriscent castra puellis*] Formidæ exules a castris.

Vide *Lipolum* lib. v. de Mil. Rom. Dial. XVII.

55 *Gracidos et Catulle*] Lege, *Glaucoides*. Ita vocat ab oculis. Glaucos oculos intelligit, quos Galli vulgo vocant Verenos: quales sunt in plorisque catellis. Quin et multos ocellulos vidimus, qui altero ravo, altero glauco erant. Glaucopides, qui utroque glauco sunt, Græci vocant. Tales aves nocturnæ. Omnes enim una appellatione *γλαυκωπιδων* comprehenduntur. Martialis: 'Si meus aurita gaudet glaucopide Flaccus.' In qua lectione etiam in manuscriptis exemplaribus menda inolevit, ut pro *glaucopide* *Lagopode* legatur. Atqui tria absurda consequuntur, necesse est. Primum, lagopodem non esse auritam. Est enim lagopus, quam perdicem albam Isalpin vocant. Deinde prima syllaba corripitur. Postremo avis illa palcherrima est: idemque non videtur inter monstra et deformia portenta naturæ annumeranda: quum tamen hæc agat Martialis, ut ostendat monstra placuisse illis viris, quos ordine recenset. At contra glaucopsis, seu bubo, et aurita est, et sane non inter venusta illa animalia numeranda. Porro quam æræ fuerint illis Catellæ veteribus fœminis, ostendit proverbium, *μελιταδων κωβιων*, et inscriptio vetus, in qua est, 'Caratriei Catellæ:' ut videas etiam in ministerio aut famulatio id munus fuisse. *Soul.*

60 *Sua motus tangi*] A crepitu flammæ mero obruta omnia captabant: quod omnino voluit Epigramma Græcum: 'Ἦδη, φλόγαι λήχον, τρις ἑσπερας. ἢ τόχα ταραχὴν ἔς θαλάμους ἔχον Ἀντιγόνην πρᾶλῆγας. Εἰ γὰρ, ἔσχαθ', οἷα τόδ' ἐπείγμεν, ὅς ἂν Ἀπὸλλων Θνητοῖς μύσας ἔσθ' καὶ σὺ παρὰ τριῶνδ': quæ plane hunc locum illustrent. *Soul.*

Sua voluit tangi, &c.] Interpretatio hujus moris ab Ovidianis exemplis petenda, ut, 'Sic ad tua verba revixi, Ut solet infuso crescere flamma mo-

ro.' Item alterò: 'Ecce merum matris faustos instillat in ignea.' *Douss P.*

61 *Ille dies hornis*] Ait, nisi hæc occurrerint, non esse locum sacrificio: sic boves alloquuntur imperatorem Antonium. Te jubemus salvere, imperator: sed, si vincis, omnino actum de nobis: *Οἱ βόες οἱ λαοὶ Μάρκῳ τῷ Καίσαρι χαίρουσιν. Ἦν δὲ σὺ νικῆσεις, ἕμεις ἀπολλόμεθα.* Quod Epigrammatione omnino explicant illa verba apud Senecam III. de Beneficiis: 'Rufus vir ordinis senatorii inter carnem optaverat, ne Cæsarsalvus rediret ex ea peregrinatione, quam parabat: et adjecerat idem omnes et tauros et vitulos optare.' Hornus autem in Epigrammate, ut alibi indicamus, est *boes*. Annotinus, *περσωνός*: ab adverbis harno et auno. Lucillius: 'Utrum anno an harno te abstineris a viro.' Varro Eumenidibus: 'Quum in eo essem occupatus, atque in schola curarem inscribi: T. SCANTIVS HORNO PER DIONYSIA: quod ea die mea erat præbitio, in janua, CAVE CANEM, inscribi jubeo.' Locum autem Varronis apud Nonium divulsam conjunximus. Proverbium enim illud etiam apud Petronium legitur: 'Non longe,' inquit, 'ab ostiarii cella canis ingens catena vinctus in pariete erat pictus: superque quadrata litera scriptum: CAVE CAVE CANEM.' *Soul.*

62 *Succinotique calent ad nova hora popæ*] Popas hostias percussisse constat ex Spartiano in Geta. Ideoque 'succincti' Epitheton additum est ab Ovidio, quoniam is erat habitus poparum. Sneton. in Calig. cap. XXXII. 'Admota altaribus victima, succinctus poparum habitu, elato alte malleo, cultrium mactavit.' *Brissonius.* Vide Turneb. lib. XVIII. cap. v.

63 *Pura triumphantes hasta sequatur eques*] Festus, 'Romani viros fortes sepe hasta donarunt.' Cato apud eundem: 'Hastas donaticas, alioque honores.' Istæ sine ferro erant, eo-

que 'pura' Latinis dicitur : sicut 'argentum purum,' cui nihil inculptum. 'Vestis pura,' cui nihil e purpura adtextum. Sueton. Claudio : 'Quem Britannico triumpho inter militares viros honesta pura donavit.' Virgilius, 'Ille, vides, pura juvenis qui nititur hasta.' Ibi Servius : 'sine ferro.' *Lips.*

71 *Porta Capena*] Quia Deorum simulacra in portis.

72 *Subscribam* : *Salvo grata puella vtro*] De subscriptionibus in votis et dicatis donariis vide supr. lib. II. Eleg. VII. et Eleg. XXI. Item Brissou. lib. I. de Form.

ELEGIA IV.

1 *Tarpeium nemus et Tarpeia turpe sepulcrum*] Leg. Festum in 'Tarpeia,' et in 'Saxum Tarpeium,' qui sepultam illic scribit. Varro IV. de LL. Plut. in Rom. Livius lib. I. Dionys. lib. II. ubi honoris causa illi sepulcrum conditum scribit ex Pisone, et quotannis ad id inferias solvi, crimenque proditionis resolvit. Leg. et Servius in VIII. *Æn.* Fuit et altera Tarpeia Vestalis tempore Numæ. Plat. in Numa.

7 *Hunc Tatius fontem valla præcingit acerno*] Vid. Lipsius lib. V. de Mil. Rom. Dial. V.

9 *Curetis*] Sabini Curetes dicti ab urbe Sabinorum Curibus. Varro IV. de LL. 'Collis Quirinalis, ubi Quirini fauni, qui a Curetibus, qui cum T. Tatius Curibus venerunt Romam : quod ibi habuerunt castra.' Ergo Curetes et Cures dicuntur.

13 *Murus erant montes, ubi nunc est Curia septa*] Ingeniose Scioppius hunc versum ita emendat : *Mirus erat fons hic, ubi nunc est curia septa.* Sequitur enim Pentameter, qui Hexametri emendationem eam postulare videatur : 'Bellicus ex illo fonte bibebat equus.' Quod licet non improbem, tamen, quia plura mutantur

et adduntur elementa, retinendam vulgatam lectionem esse censeo, præsertim cum referri possit hujus pentametri sententia ad superiores versus : 'Hunc Tatius fontem valla præcingit acerno, Fideque suggesta castra coronat hunc.' Aliter si legis, cum proximis superioribus versibus coherere minime poterit. Sic enim supra : 'Quid tum Roma fuit? tubicen vicina Curetis Cum quateret lento murmure saxa Jovis. Atque ubi nunc terra dicuntur jura subactis, Stabant Romano pila Sabina foro.' Romanæ urbis exiguitatem, et angustias circumvallante exercitu Sabino describit Propertius. Huc pertinet quod de temi primordio urbis Romæ Ovidius lib. Fast. I. scribit : 'Dum populus pauper, dum nova Roma fuit, Dum omnia Martigenam capiebat parva Quirinum, Et dabat exiguum flumina sulva torum.' Quæ sequuntur inde sunt petenda. Loquitur autem Propertius de Capitolii saxo undique prærupto, quod instar muri esset ; quare legendum ita : *Murus erant montes.* Posterior quoque pars hujus hexametri distinctione sic legenda est : Ubi nunc, Propertii scilicet ætate, est Curia, sub Romulo Rege bello Sabino septa, nimirum castra, et munitiones Sabinorum fuerant. Nihil igitur mutandum aut corrigendum hoc verum esse arbitror. *Jos. Castalis.*

26 *Tati*] Scribendum censeo *Titi* ; et mox : *Dum captiva mei conspicer esse Titi* : nisi quod *conspicer* ora cum Gronovio reponi placeat pro *esse*. *Titi*, quod Tatius prænomen, malo, ne Tatili nomen inopinate repetatur : nam Tatili nomen paulo ante præcesserat et mox sequitur. *N. Helmsius ad Fast. I. l. vers. 260.*

31 *Ignes Castrorum*] Stat. lib. IV. 'Noctisque per umbras Nunciat excubiis vigiles ardeas plateas.' Tacit. I. Ann. 'Apud Romanos invalidi ignes.' Liv. XII. 'Pluribus ignibus quam pro numero manentium, inape-

etiam factis.' Ac possis ad ignes referre; quibus cœnæ et corporum curandorum causa utebantur, quo Diodorus ducit lib. xix. de Eumene: 'Jussisse suos inculentam flammam facere, per intervalla circiter viginti cubitorum, tanquam ad cœnam curamque corporis; secunda vigilia minorem; tertia minimam; ut procul spectantibus vera castra viderentur.' Quos scilicet ignes ita structos in noctem et vigilias producebant, donec paulatim extinguerentur. Vid. Lipsium lib. v. de Mil. R. Dial. ix.

34 *Dum captiva mei conspicer* ['Ελπίσμενος: hoc est, dum me conspicer esse captivam. Supra: 'Visura et quanvis nunquam speraret Achillem.' Catullus: 'Ait fuisse navium celerissimus.' Scal.

37 *Reponet amores*] *Reportet* mavellim potius, ut per amores suos haud aliud, quam semet ipsam regio amore sanciam designet. *Douss P.*

39 *Scyllam*] Permiscet duas fabulas Scyllæ Nisi, et Scyllæ Phorci. Vid. sup. lib. ii. Eleg. xx.

45 *Pallados extinctos* 'si quis mirabitur ignes] Multos incertos certare hanc rem vidimus, quid sibi Propertius velit hoc loco. Quid enim Palladi cum Vesta? inquirunt, qui sciant velle id ipsum ex ultimæ antiquitatis penu depromptum esse: quod ut aliquando perspicue planum ac clarum fiat, locum quendam Ovidianum adferemus, ubi de Palladis simulacro, sive Palladio agitur, quod Romæ in templo Vestæ asservari, inque ejus tutela esse scribit. Unde quid de Propertianæ lectionis veritate in posterum statuendum sit, vel cæco, Vestale igne clarius, patiturum confidimus. Sic itaque poëta iate Pelignus *Ab. Fast.* v. 'Creditor armiferæ signum celeste Minervæ Urbis in Iliacæ desiluisse iugo, [Forte jugum, vel iuga,] (Cora videre fuit: vidi templumque locumque: Hoc superest illic; Pallada Roma tenet) Conseditur smi-

theus; lutoque obocurus opaco. Haec non mentito reddidit ore sonos: Ætheream servate Deam, servabitis urbem, Imperium secum transferet illa loci. Servat, et inclusam summa tenet. Ilus in arce: Curaque ad hæredem Laomedonta venit, Sub Priamo servata parum: sic ipsa volebas, Ex quo iudicio forma revicta tua est. Seu genus Adrastis, seu furtis aptus Ulysses, Seu pius Æneas eripuisse ferunt. Auctor in incerto est. Res est Romana: tuetur Vesta, quod assiduo lumine cuncta videt. Vides hic signum Palladis ab æterno, omnitante, et pervigili Vestæ lumine, in Urbe Æterna, tanquam ab æditiua sedulo [Quo pertinet etiam illud Propertii quod sequitur: 'At [Nam] Vesta Iliacæ felix tutela favillæ.' *Douss F.*] custodiri asservarique, metuentes scilicet ne quis secundus Ulixes forte obrepat, qui doctis dolis fatali se thesauro intervortat denuo. Idem lib. iii. Trist. confirmatur aliquanto clarius: 'Hic locus est Vestæ, qui Pallada servat et ignem.' Sed et Palladios focos vocitat Prudentius lib. ii. in Symmachum: est enim ignis ille Vestæ æternus vel teste Servio lib. iv. *Æneid.* 'In templo Jovis, qui æther est, et Minervæ quæ supra ætherem est, unde de patris capite procreata dicitur.' *Douss P.*

48 *Tu cape*] Redde Propertio verbum *cave*: *Tu cave spinosi. Cave* a verbo antiquo 'cavo' tertiæ conjugationis. Ita scribendum esse sequentia evincunt. Neque aliter exstat in nonnullis membran. *N. Heinsius ad Ovid. Artem.* l. 2. p. 531.

51 *Outinam magica nossem cantamina Musa*] Imp. Constantius Cod. Theod. de malef. mathem. 'magici cantaminibus adsueta.' Scal.

55 *Sic hospes patiare*] Varie craciarunt hunc locum *Βυθιοστροφάλλαι* isti. Sed germana lectio est in nostro, *Sic hospes periamne, tua regina sub aula.* Utrum apud te futura sim hospes an

regina, hoc est, concubina an materfamilias. *Scal.*

67 *Raptæ ne sint*] Sup. lib. II. Eleg. VII.

68 *Nescia nefariis*] *Lege, ne furis:* dæ negationis unius vicem. Hoc superius exemplis confirmavimus. Terentius: 'Faciunt ne intelligendo ut nihil intelligant.' *Scal.*

72 *Strymonis*] Quomodo Strymonis prope Thermodoonem. An ibi Thermodoon, ubi et Strymon? Itane Amazon dicetur Strymonis? Abscissum aium, mammam intelligit. Unde Titiannus unammamas vocavit, referente Servio. *Scal.*

73 *Paliliu*] Vide supra ad Eleg. v. lib. II.

78 *Trajicit immundas ebria turba dapes*] *Leg. immundos pedes.* Varro apud antiquum Persii interpretem ad Sat. I. 'Palilia tam privata quam publica sunt apud rusticos, ut congestis cum feno stipulis ignem magnum transilient, his Palilibus se expiari credentes.' Sed sic hunc locum emendandum esse vidit quoque N. Heinsius ad IV. Fast. Ovid. v. 781. et Passeratius ad hunc loc. *Grævius.*

85 *Omnia præbebant somnos*] Versus sunt Varronis Atacini ex Argonauticis, quæ ad verbum vertebat ex Apollonio: 'Desierant latrare canes, urbesque silebant. Omnia noctis erant placida composita quiete:' quæ Poëta Græcus antea dixerat lib. III. *Ὀδὴ ἀντὶν ὕλας ἔτ' ἀνὰ πτόλον, οὐ θῆρος ἦεν ἤχηται. σὴν δὲ μελανομένην ἔχεν ὄρεσιν.* Ovidius dicebat meliorem fieri sententiam, si posterioris versus prius membrum abscinderetur ita: *Omnia noctis erant.* Cui sane valde simile hoc Propertianum: *Omnia præbebant somnos.* Sed, si melior fieret sententia, non tamen ad mentem Apollonii. *Scal.*

93 *A duce Tarpeio mons est cognomen adeptus*] Qui sæpe habitatores, sæpe etiam nomen mutavit, Mons Saturnius: uti 'Sæpius et nomen posuit

Saturnia tellus.' Nam qui a Saturno Saturnius, a Carmenta Carmentalis, a Sp. Tarpeio arcis præfecto, ut quidam credidere, vel a Tarpeia Sp. filia vestali, ut aliis traditum, Tarpæi appellationem sortitus est. *Ταρπαῖος* notat corrupte Stephanus de Urbibus: reliqui Græcorum castigatus *Ταρπαῖος*, *Ταρπεῖος*, aut *Ταρπηῖος*. Propertius diseret ab illis partibus: 'A duce Tarpeio,' &c. Sed reliqui omnes Tarpeæ Virgini magis patrocinantur. Tertiam hujus Etymi causam adducit Verrius Flaccus, vel ejus potius abbreviator Festus: 'Tarpeium appellatum aiunt partem montis, qui ob sepultam Tarpeiam ibi virginem, quæ eum montem Sabinis prodere pacta erat, ita nominatus est. Vel ab eo, quod quidam nomine L. Tarpeius Romulo Regi cum propter raptas virgines adversaretur, in ea parte, quæ Suxum est, de noxio pœna samta.' Vide omnino Just. Rycquali Comment. de Capitolio Romano cap. III. ubi multa de origine nominis Tarpeii montis habet, Fabulamque Tarpeæ discutit, ejusque innocentiam ex scriptoribus probat.

ELEGIA V.

1 *Terra tuum*] Ita locum mendosum esse scribendum opinor: *Terra tuum spinis obducat, lena, sepulchrum, Et vetula invisam sentiat umbra sitim.* N. Heinsius ad 2. Fast. vers. 672.

8 *Antinoo*] Homer. lib. II. Odyss. Epithei filium esse ait, et lib. XVII. superbam inducit, et lib. XXII. primum omnium eum Ulysses interfecit.

11 *Quippe et Collinas*] Collinas Boeotaldus non vult a Collina porta dictas, sed a collibus: in quo nimio argutior est. Nam extra portam procul hominum frequentia id faciebant, ut apud Horatium Candida ad Exquilinam portam. De fossa magica habes apud Horatium in Epodo quinta, item in Satyra octava libri primi. *Scal.*

14 *Et sua nocturna*] Tale illud:

'Hic ego silvis sæpe lapum fieri meminī.' *Scol.*

16 *Cornicum immeritis eruit ungues genas*] Id est, cornicibus oculos effodit et exsculpit, non revera, sed allegoricè, ut recte notat Beroaldus. Proverbium est: 'Cornicum oculos configere,' quo utitur M. Tullius pro Muræna et pro Flacco. Macrobi. cap. v. lib. vii. Satur. 'Græcum Græco oripiat hinc planum, et tanquam cornix cornici oculos effodiat.' De satuto eluso a callidiore. Sumptum Plinius in Cornice putat ex historia, qua dicuntur Areopagitis puerum capitis damnasse, quod oculos cornicum studiosius erueret, rati id signum improbiſſimæ mentis. *Passer.*

18 *Hippomanes*] Vide Plin. lib. viii. cap. xlii. et xviii. cap. xi. Virgilius putat esse virus Georg. lib. iii. 'Hinc demum Hippomanes, vero quod nomine dicunt Pastores, lentum distillat ab inguine virus.' Aliter vetus interpretas Juvenalis: 'Hippomanes, quod de equarum partu rapitur a fronte pulli, statim ut nascitur, quod mater ab eodem lambit.' Utebantur eo olim ad amores inducendos. Virgilius loco citato: 'Hippomanes quod sæpe malæ legere novercæ. Miscueruntque herbas et non imoxia verba.' Juvenalis Sat. vi. 'Hippomanes carmenque loquar, coctumque venenum, Privignoque datum?' Interpretas ejus: Hippomanes datum in poculis ad amatorias res facit. *Maurusius.*

19 *Exornabat opus*] Insinnatione utebatur, tanquam de re difficillima dicere aggressura esset. Proverbium est terere saxosam viam: hoc est, ire per saxosam viam. Horatius. 'Et Appiam mannis terit.' Et Propertius ipse: 'Cai sæpe immundo sacra comteritur via socco.' Quare Beroaldus fallitur, qui terere hic interpretatur, lævigare: quum sit proverbium, ut diximus, terere saxosam viam, pro eo quod est, in difficultatibus versari. Plantus alludit in alia

re: 'Non meus scruposam victus commetat viam.' *Scol.*

21 *Si te coa Dorixantum*] Hæc est scriptura libri nostri: legendum vero, *Dorixantum*: *Δοριξαντων*. Finxit nomen pællæ, comice, ut Philocomasium, et similia. *Scol.*

23 *Euripylus*] Meminit Strabo lib. x. et xiii. Is Evæmonis filius Homero Δ. β. et λ. ejus meminit et Pausanias Laconicis et Achaïis. Fuit et alter Telephi filius, de quo Strabo lib. xiii. Virg. xi. *Æn.*

25 *Sex qua palmifera*] Vitreos calices *Ægyptios* intelligit. Martialis: 'Aspicis ingenium Nili, quibus addere plura Dæm cupit, o quoties perdidit auctor opus.' Dicebantur hi calices *ἀλλασσόμενοι*, quia, ut palmiborum colla, ad omnem motum diversos colores efficiebant. Imperator Adrianus in Epistola ad Servianum: 'Calices tibi allassontes versicolores misi.' *Scol.*

26 *Murreaque*] Murrina pocula hic significantur, quæ Propertius fœtilla fuisse videtur existimasse, quum in Parthorum caminis coqui ea scribat, dissentiente Plinio xxxvii. 11. qui humorem putat sub terra concreescere, densarique calore, eumque lapidem erui et in vasa celari. *Douas P.* Videndus omnino Balengerus de Conviviis lib. iv. cap. xiii. Turnebus lib. viii. cap. i. et Salmas. Exercitat. Plin.

Murreaque] Nullus Veterum melius expressit, quid essent murrea pocula, quam noster Ueber, qui dicit esse pocula cocta, non autem gemme, ut Virgilius, Seneca, Plinius. Virgilius: 'Ut gemma bibat, et Sarrano dormiat ostro.' Seneca de Benef. lib. vii. cap. ix. 'Video murrina pocula. Parum scilicet luxuria magno fuerat, nisi, quod vomant, capacibus gemmis inter se propinarent.' Quomodo crystallus et vitrum vocatur gemma a Martiali et aliis, ita murrina gemme dicuntur. Sed de variis gemmis Plinius

nas lib. 37. cap. 2. scribens inter eas murrina annumerat, scilicet quod ignoraret esse pocula ex Signino cocto apud Sinos facta, quæ nos *Porcellana* vocamus. Quare ridiculi sunt, qui ex Plinio *gemmea* hariolantur. Mirum vero Plinium ignorasse, quod tam perspicue Propertius dixit. Videtur autem murra vox Latina pro gemma antiquitus usurpari solita. Nam *μύρρινα* Arriano *ἐν περίπλῳ τῆς Ἐρυθρίας θαλάσσης* est Latinum. Sane Cassius Jurisconsultus negat vasa murrina in gemmis esse: l. 9. §. 6. de auro et arg. leg. *Scal.*

[*In Parthis*] Plinius: 'Oriens murrina mittit. Inveniuntur enim ibi in pluribus locis, nec insignibus, maxime Parthici regni.' Sane his indicat murrina inveniri, et gemmas non coqui. *Scal.*

29 *Et simulare virum, pretium facit, &c.*] Idem ac si diceret: Assimulare, quasi maritus suus superventurus sit operi, ac verbis uti, quæ cupido ac turgentium nimium adultero veros metus ac præsentem terrorem incutiant, qualia sunt illa libri II. Eleg. XXIII. 'Timeo: propterea jam surgere quasso: Infelix hodie vir mihi rure venit: quo majore videlicet pretio inducat amatorem: hoc est, quod pretium facit, id est, lucrum atque emolumentum parit denique. Male proinde Canterus noster, qui amicum subaudiendum censet. *Dousa P.*

37 *Posita tu scribe cathedra*] Cathedra est, sella muliebris. Discretam eam fuisse a virili, satis mihi auctor Sueton. in Othone cap. vi. 'Tunc abditus proptere muliebris sella in castra contendit.' *Lipsius.* Hinc cathedralicii pueri a cathedris feminarum dicti sunt. Mart. lib. X. Ep. XIII. 'Cum cathedralicis portet tibi rheda ministros, Et Libys in longo pulvere sudet eques.' *Pignorius.*

43 *Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri, &c.*] Lena præcipit puellæ, ut Comicam mæcham Menandri imi-

Delph. et Var. Clas.

tetur. Gebhardus *spatiosa* legebat apud Propertium, quæ spatio ac mora traheret amatores, sic intendens cupiditatem et pretium noctis. Sed Latinis hoc sensu eam vocem fuisse non arbitror. Neque opus corrigi, *prædosa.* Nam *pretiosa* hæc est ipsa, quæ magno habebatur, quæ magna mercede constabat, cujus pœnitere magno emebatur ab hominibus damnosissimis, ut et Passeratium accepisse video. *Gronovius in Observe. in Eccles. Script. cap. II.* ubi etiam de Thaide Menandri amica. Vid. sup. lib. II. Eleg. v.

47 *Janitor*] Janitores et ostiarii ideo fores observabant, quia sordidum videbatur appenso ut olim narculo eas pulsare. Vid. Pignorium lib. de Servis, &c.

51 *Aut quorum titulus*] Non intellexit morem hunc priscum Romanorum Beroaldus. Caput erat Edilitij Edicti: TITULUS. SERVORUM. SINGULORUM. UTEI. SCRIPTUS. SIET. COIRATO. ITA. UTEI. INTELLEGI. RECTE. POSSIET. QUID. MORBEI. VITIEQUE. QUOIQUE. SIET. QUIS. FUGITIVUS. ERROVE. SIET. NOXAVE. SOLUTUS. NON. SIET. Vide etiam Titulum ad Edilitium Edictum in Pandectis Juris. Seneca de servis loquens: 'Cui dominus titulum impexit.' Hic Propertius scribit titulos illos unicuique ex collo aptos fuisse; ego reperio etiam in venalitiis pingi solitos. Petronius: 'Ego autem collecto spiritu non destiti totum parietem persequi. Erat autem venalitiuum titulis pictum.' Venalitiium vocat *δουλοπατήριον. Scal.*

52 *Cælati medio*] Cælati proculdubio sunt signati, *σσημασμένοι.* Nam mancipiorum pedes creta signabantur, si quidem privati hominis essent, heri sigillo: sin publica, reipublicæ, Xenophon *περί Προσόδων*: 'Ἀνδράποδα δὲ σσημασμένα τῷ δημοσίῳ σσημάντη, καὶ προσκαμίνης ξημίας τῷ τε πωλοῦντι καὶ τῷ ἐλάγοντι, πῶς ἂν τις ταῦτα κλέψειαν; Cælati ergo creta signati. In

Propert.

3 K

Glossis: 'Creta, γρηῆρις.' Lege γῆ ὑψηλῆς. Scal.

Cælati medio] Miror maximum interpretem maluisse fustilem lectionem explicare, quam, quod facillimum erat ipsi, emendare. 'Cælati,' inquit, 'creta notati.' Quis hoc legit unquam, 'cælare' poni pro, creta signare? Scribe confidenter: *Cretati medio*, id est, cretati vel ad pedes. *Gronovius*. Plin. cap. xvii. lib. xxxv. pedes venarum creta denotari solitos ait, trans mare advectorum; unde Tibull. 'gypsatos pedes' vocat Lib. ii. Eleg. vi.

Quum saliere foro] In foro venalia prostabant mancipia: et saltare ac currere circum coronam solebant. Menander Ἐφεσίου: Ἐγὼ μὲν ἤδη μοι δοκῶ γῆ τοὺς θεοὺς Ἐν τοῖς κύκλοις ἑμαυτὸν ἐνδεδυκέντα Ὅρῳ κύκλῳ τρέχοντα καὶ πωλοῦμενον. Vides, dum præco venales prædicabat, interea solere saltare in circuitum per coronam, ut cognosceretur, qui essent, quos prædicabat præconium. Hic κύκλους intelligo coronas circumstantium in ætione: quoniam Harpocration vetus Grammaticus pro loco ipso, in quo vendebatur, accipi scribat: quod parum refert utro modo accipias. Nævius Agitatoria: 'Age, ne te mihi adversari dicas, hunc unum diem, Demea, securos sinam illos esse: tax-pax: postea Currentes ego illos omnes vendam, nisi tu viceris. D. Eho an vicimus? A. vicistis. D. volup: quomodo? A. Dicam tibi.' Hic currentes servos ait vendi solere, ut supra Menander τρέχοντας. Quare salientes et currentes idem vides esse: et hoc solere facere mancipia, quum ad vocem præconis jubebantur saltare, et eis plaudebat præco ipse: qui eos, ut portusculus remiges, incentivo citabat. Canebant, enim, ut saltabant. Persius: 'Cappadocæ rigidos pingui pavisse catasta.' Ibi reliquæ veteris interpretis Cornuti: 'Legitur,' inquit, 'Et PLAUTUS:

quoniam venales, ante quàm in testata imponantur, cantant universi pariter more gentis suæ.' Hactenus Cornutus. Habes igitur vetustam morem venalium: atque adeo enarrationem istius disticti, cæcos sententiam assequi non poterat Borsaldus. Porro et his et superioribus stultitiis invictis apud Ovidium, ut: 'Nec tu, siquis erit capitis mercede redemptus, Despicere damnati nomen suane pedis.' Scal.

68 *Horruit algenti pergula curia* *fo-* ce] Sic Martialis: 'Atget et instinet clausa culina foco.' Inepte vero Borsaldus hic mutaverat *peribula curia*, pro *pergula curia*. Sed ne bene quidem Turnebus, vir doctissimus, qui pergulas publicas interpretatur, et talem hanc ait: quum tamen pergula sit hic tugurium, ut apud Ausonium: 'Villis arundineis cohibet quæ pergula tectis:' neque vero ullæ unquam pergulae publicæ, ut ipse videtur velle: quum pergula fuerit tantum appendix ædificii ut in Ausonius lectionibus ostendimus: unde Pergula *περιπόδιον* vertitur a Glossariis, quod, quæ in ea exposita essent, in conspicuo essent. Pergula ædificiorum publicis spectabant: ob id artifices et magistri, qui minus noti erant, in illis primum solebant opera sua proponere, aut docere, ut populo innotescerent. Juvenalis: 'Sed nec structor erit, cui cedere debeat omnis Pergula.' Ubi pergula est, quod Græcis τέγος, ἡγοῦν ὄκημα προσγειον, quale est, in quo mulieres, quæ sub lenonum impetto, prostabant, publicarum libidinum, ut Tertullianus loquitur, victimæ. Plautus Pseudolo: 'Cras faciam deportere in pergulam.' Unde Græce dicuntur, ἐκταῖραι ἐπὶ τέγους. Ita vocatur Helena scortum Simonis Magi apud Justinum Martyrem. Ἀπὸ οὐτέγους dixit Epiphanius in Manichæis, ἀπολόμενος τοῦτο [γόνιμον] ἀπὸ τοῦ οὐτέγους. Ἰστοῖκε γὰρ ἡ τοιαύτη ἐν τῇ πολυπολὶ ἀπομύνηται. Polybius apud Sut-

dam: Τούτῃ δὲ τῇ λαοφίλῳ καὶ τὰς ἀφαιέσας αἰχὰς αὖτ' ἐν τῇ δάδονο πύλαις δαμῖναι ἀνῆλθ', ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀπὸ τοῦ τέλους ἔχει τοῦ σώματος ἀρρομαμένον οὐδὲν. Intellegit qui omnia meritoria debent et corpus et pinguetiam: qui, ut ex cotinaculis, ita ex corpore quæstuum fuissent. Sybilla: Ἀρσένω δ' ἄρσενι παρσένω, στήθεσσι/ρε παῖδας ἀλοχρεῖς ἐν τερπείσσι. Item: Καὶ τέρας πάρος συνέθετο τὰς ἀλκὰς ἑσπείας. Scal.

Horruit algenti pergula tecta fæco] Pauperes, quibus cella non erat nec domus, interdum in pergulis habitabant, in quibus etiam vilissima sortia et omnium libidini prestatuta merobant. Plaut. in Pseud. Sc. 'Exite hinc. Te ego ipsam cubo cras faciam deportare in pergulam.' Sic et Crassius libertus pauper Grammaticus, cui per inopiam habenda in ædibus Subola potestas non erat, locuit in pergula. Sueton. de Illustri Grammatico. Turneb.

Tria sunt pergularum genera, ut colligitur ex Scaligero in Ammonium; unum, edificiorum appendix, vulgo *Galerie*, sed quæ publicum spectaret: alioerum, casula, sive tuguricula, ut hic: tertium, in opere topiario, vulgo *Une treille*, quod sub ea testi pergimus et inambulamus, ut apud Columellam. Ulpianus quoque l. Heras, §. Proinde: De Judiciis: 'Tabernaculum, pergulam, officinam, horreum conducere.' Interpres Juvenalis in Sat. xi. 'Pergula, quæ bebetaria portituntan.'

Horruit] Liber vetus, *Horruit algenti tegula curia fæco*: ut et recte legit Salmasius, non *pergula*. Idem Eleg. 7. 'Læxit ut obiectum tegula curia caput.' N. *Alcinous* uti *Quid. A. Runt. vers. 645*.

Quam fallenda non pollice clava forent] In nostro mendosa, *colta roment*. *Posum, clava, pro, sinistra. Scal.*

74 *Capripes*] Discimus hinc Veteris capripes capripes eorum

quæ oderant: quo et illud pertinet, 'At quæ Discontienda valent sterilis mala rebora ficas.' Sed e tumultis eorum, quæ lambant caros, sentes et dumos excidere purgareque solebant. Infr. Eleg. vii. 'Palle hedera tumulo.' Turneb.

75 *Quisquis ames scabris hoc bustum cadito axis*] Recte. Nam prætereuntes busta eorum, qui in publicis detestatione erant, lapidibus petebant. Ansenius: 'Crimen ob istud Timon Cecropiis olim lapidatus Athenis:' id est, publice diris incescitur, et ejus sepulcrum lapidibus petitur. Argentarius poeta: Ἀλλὰ λίθους ἐπὶ τῷ μόνον, δούσῳ, μήτε σὺ βάλλε, μήτ' ἄλλον πέλεσθαι. σῆμα λώσῃς νέους. Φείσῃ δ' οὐχ ὅτι κέρως ἐπύρεται, ἀλλ' ὅτι κοινὴς θρήνη, μοιχαλεῖν οὐκ ἐβλάζε νέους. Contra igitur ac Propertius. Deprecatur enim, ne tumultu leonis fiat, quod solebat fieri, id est, saxis cædi. Euripides Electra: Ἐυθρόακε τέρψαι, Πάτραις τε λείβει μῆμα λείδων πατρὸς. Qui locus diserte hanc Propertii interpretatur. Scal.

Scuris hoc bustum cadito axis] Cadere et axis busta eorum solebant, qui invisi fuerant. Eodem Maronis illud pertinet, 'Monte sub hoc lapidum tegitur Baileta cephalus.'

Adhuc verba mala] Supr. lib. ii. Eleg. vii.

ELEGIA VI.

1 *Sint ora faventia sacris*] Vid. Tibull. lib. ii. Eleg. ii.

2 *Cave Philoteis*] Omnino legendum, *Seria*, non *Gera*. Corus, inquit, Memna certet corusam Philotem. Nam *cora* hic locum non habet, neque scriptio. Sed ævra facturi *erofavor* καὶ *χέρυβα* adhibebant. Illam e Philota, hæc a Callimæcho posuit. Sic alibi *cora* pro corona: 'Quam te præpendit dentissa in pecula sortas.' Si quis vulgatam lectionem retinere mavult, *Cora* erit, imago Poëta. Itaque dicit suam imaginem

cum illa Philetæ certare: ederas suas cum corymbis Philetæ. Nam imagines poetarum edera coronatæ. Ovidius: 'Siquis habes nostris similes in imagine vultus, Deme meis ederas Bacchica sarta comis.' Persius: 'Quorum imagines lambunt Ederæ sequaces.' *Scal.*

4 *Cyrenæas urna ministret aquas*] Strabo lib. xvii. docet Cyrenen a Theraeis conditam, qui ex Laconica profecti Theram insulam coluerunt, quæ Thera olim Callisti dicebatur; subijctique versus Callimachi; 'Nomine Calliste primum, sed postmodo Thera Dicta fuit tellus, urbis origo mææ.' Addit Cyrenen perhiberi a Batto conditam, quem πρόγονον et proavum suum vocet Callimachus. Inde a Pœtis dicitur Battiaades. Multa illic Strabo de Cyrenis. Vide et Plin. lib. v. cap. v. et ipse Callimachus Cyrenæum se inscribit, sæque patriæ sæpe alias meminit. *Passerat.*

6 *Torque focum circa*] Quid sit, quætur. Nam hunc ritum plane ignoro. Beroaldus hic mihi risum sustulit. Hoc unum asserere possumus, quod hic de laneo orbe dicitur, id Græcis esse κανὼν κύκλω βομπού εἶδωσαν. Euripides Hercule Farente: 'Ἐν κύκλῳ δ' ἦδη κανὼν εἰλυκτο βομπού. φθόγμα δ' ἔστιν εἰχόμεν. Κανὼν, id est, canistrum, in quo mola salsa et quædam alia erant ad sacrificium pertinentia, circum aram in orbem circumferebant. Semper Romæ puer ingenuus, qui Camillus dicebatur, et ipse quoque camerum gestabat, quod nihil aliud est, quam τὸ κανὼν Græcorum. Sed non legimus circumferri. Deinde quis est laneus orbis, nisi glomus? Itaque hic ritus latet penitus mihi incognitus. *Scal.*

Torque focum circa laneus orbis erat] Sive potius, ut Dempsterio placuit, *focum circum*. Sententia est: Corolla, quam Ovidius 'laneam vittam' similiter nuncupat, ter cingat focum. *Voss.*

7 *Spargite me lymphis*] Nam sua περιρρωθήκη habebant. Els χειρὶς conjecta et extincta face, aqua illa spargebant se. *Scal.*

8 *Tibia Mygdoniis libet eburna cadis*] Et hic quoque Beroaldo per me tacere licuisset. Nos in Ætnam de Pithanlis hunc locum interpretati sumus: qua meliorem interpretationem nemo attulerit. Sed tamen non ita amamus nostra, ut, si melior in mentem veniat, non eam in vulgus proferamus. Ego interpretor Cados hic non πίδους, sed τοὺς Κάδους, populum et urbem Mygdoniæ. 'Tibia Mygdoniis Cadis' dictum, quomodo Plauto Hospes Zacyntho, Varroni vinum Lesbo. Intelligit ergo hic Phrygiam tibiam. Phrygia tibia cantet, hoc est, tibia τὸν ἑρπύλλον νόμον cantet. De Cadis Mygdoniæ urbe vide Strabonem. Scribendum igitur hic majuscula C. Nisi quis de Pithanlis intelligat, ut olim exposuimus. De quibus Turnebus interpretatur locum Horatii: 'Qui Pythia cantat.' At tunc πιδάλαι essent, non πιδάλαι. *Scal.*

11 *Palatini referamus Apollinis ædem*] Templum, quod Actio Apollini struxit dicavitque in Palatio Augustus. Augustus in Breviario Rerum a se gestarum: 'Calchidicum templumque Apollinis in palatio cum porticibus [feci].' Sueton. in Aug. cap. xxix.

17 *Actia Julia pelagus monumenta carinæ*] Festus in 'Monimentum:' 'Monimentum est quod mortui causa ædificatum est, et quidquid ad memoriam alicujus factum est, ut fana, porticus, scripta, et carmina.' Ergo recte hic 'monimenta' propter templum Apollinis Actii, Urbem Nicopolin, Coloniam Actiam, et Actiacos ludos. *Passerat.*

19 *Huc mundi coiere manus, &c.*] De hac re videndus Dion. lib. l. Virg. viii. Æn. et Plat. in Antonio.

21 *Teucri damnata Quirino*] Quæ

addicta jam et adjudicata Augusto. Servius in illud Virgil. lib. 1. *Æn.* 'Remo cum fratre Quirinus:' 'Aulans populus Romanus Octaviano, tria ei obtulit nomina: utrum vellet Quirinus, an Cæsar, an Augustus vocari. Ille ne unum eligendo partem læderet, quæ aliud offerre cupiebat, diverso tempore omnibus usus est. Et primo Quirinus dictus est, inde Cæsar, postea, quod et obtinuit, Augustus. Sicut Suetonius probat et in Georg. Virgilius ostendit.'

25 *Acies lunaret in arcus*] De acie lunari videnda Eliani *Tactica*.

28 *Nam tulit iratos*] Callimachus Hymno in Apollinem, et Pindarus. Item vetus Poëta: 'Ἄλλ' ὅτε Λατὸς Ὀδῖς ἱερὰ λαΐστο διὰν Διδοίμην τοκοτῶν ἔδοθε σφαῖρα, Ἰσάτο μὲν γαῖ', Ἰσάτο δ' ἄλλ' Πᾶς ὁδοίτων. Πάγγυτο νῆσος, πάγγυτο κύμα, Ἀνὰ δ' ἐξέθορες, μόντι Λυκαυρεῦ Τολότα φοῖβε, Κατὰ χρησμοδόλων βασιλεῦ τρεπέδων. *Scal.*

35 *Solvit Pythona*] Quia Pythonem solvit Apollo, dicitur ab Orpheo in Hymnis *Πυθοκτόνος*. Is Python in Hymno Apollinis ab Homero dicitur 'Typhaon,' ubi fabula narratur. Delphin dicitur Dionysio de Situ Orbis; unde urbs Delphi; et apud Tibullum mixto utroque nomine 'Delphica Pytho.' Vide Apollod. lib. 1. Et Plin. cap. viii. lib. xxxiv. Pausan. in Phocic. latronem fuisse narrat cognomento Draconem. Et Strabo lib. ix.

42 *Imposuit proræ*] Vota insculpebantur aut inscribebantur in cera in genubus statuarum. Juvenalis: 'Propter quæ fas est genua incerare Deorum.' Apuleius: 'Votum in alienjus statuæ femore assignasti. Igitur magus es, aut cur obseignasti?' In proræ erat tutela navis. Quid sit tutela navis non pauci sciunt. *Scal.*

Imposuit proræ publica vota tuæ] Apuleius lib. xi. 'Hujus alvei felicitis ætens carbasus literis votum ingentibus progerebat. Ex literæ votum in-

staurabant de novi commeatus prospera navigatione.' Hic votum in carbaso et velo navis. Quomodo ergo vota in proræ? quia et in proræ velum, quod mendicium dicitur. Festus in 'Mendicium.' *Passerat.*

Imposuit proræ] Allusit ad morem navigantium, qui tabulis affigebant sua vota. Continebat autem hæc tabella non tantum vota, sed mercedem: quam Diis soluturos se volebant, si voti compotes facti essent. Cicero secundo de Legibus. Horat. lib. 2. Ode 29. Et Satyricæ Persius Sat. 2. 'Non tu prece possis emaci, Quæ nisi seductis nequeas committere Divis.' Compotes autem votorum eas tabellas solvebant, h. e. lacerabant, ac Diis reddebant ea, quæ daturus se promiserant. Manilius lib. 5. 'Araque cælestum cui vota resolvit Olympus.' *Rudgersius lib. v. Var. Lect. cap. 5.*

45 *Et nimium remis audent prope turpe*] Scribe: *Proh turpe*. *Scal.*

47 *Centenis remigat alas*] Hic alas *ταρσοὺς* exponit. Sunt remorum ordinæ. Ait centenos utrinque remos fuisse. Non tamen ideo *ἑκατέρη* putes dici, ut dicitur, *τρίτης, πρῶτης, δευτέρης, δαυτέρης*. Nam tum a numero remigum ad singulos scalnos dicitur. *Scal.*

56 *Proxima, &c.*] Fuit frigide nunc legitur; corrigo *fuit*. N. Heinsius ad 2. Fast. vers. 751.

59 *At pater Idaliæ*] Bæbius Macer: 'Circa horam octavam stella amplissima quasi lemniscata corona orta est: quam quidam ad illustrandam gloriam Cæsaris juvenis pertinere existimabant. Ipse animam petris sui esse voluit: eique in Capitolio statuam super caput auream stellam habentem posuit. Inscriptum in basi fuit: ΚΑΙΣΑΡΙ ΝΜΙΘΕΩ. Sed Vulcanius aruspex in concione dixit Cometen esse, qui significaret exitum noni sæculi, et ingressum decimi: sed quod invitis Diis secreta rerum pro-

nunciaret, statim se esse moriturum. Et nondum finita oratione in ipsa concione concidit. Hoc etiam Augustus in libro secunde Memorie Vitæ sum complexus est. Hactenus Bæbius Macer. *Scal.*

61 *Triton*] Neptuni et Amphitritæ filius. Higin. p. 1. Hesiod. Theog. 191. Apollod. lib. 3. Servius in 1. Æn. Neptuni et Salacis filiam facit. De ejus forma Pausan. in Bœoticiis.

68 *Bella satis oculi, citharam jam poscit Apollo*] Nam eidem et sagittas et citharam attribuant. Callimæhus: τοῖβας διεννεντὴν ἔλαχ' Ἰσμερα, τοῖβας δαδόν. Lege: τοῖβας διεννεντὴν ἔλαχ' Ἰσμερα, τοῖβας δαδόν. *Scal.*

72 *Blanditiæque suavit*] Omnino legendum, *Blanditiæque*. Plinius libro quinto et vicesimo: 'Radice[m] silvestris rosæ, quam Cynorrhodon vocant, blanditum sibi aspectu in fructo.' Sic Tibullus: 'Blanditis vult esse locum Venus ipsa querellis.' Sic dictum a Propertio 'blandos turis homores.' θυμώπας, θυμώδεις. *Scal.*

74 *Troque lævet nostras spica Cilicis*] Et Ovidius: 'Et sonet acensis spica Cilicis facis.' Jam comitia Criticorum convenerunt, utrum de croco an de nardo hic intelligendum esset. Et tandem de nardo in prærogativæ et jure vocatæ suffragium tulerunt. Sed ego eorum magistratus vitio creatos observavi. Itaque eorum nullam rationem habendam censeo. Nam, si apud Ovidium spica Cilicis est crocus, erit et hic apud Amerinum nostrum. Quod enim de nardo intelligi non possit, fidem fecerit, quod nardus Officia spicam non habet. Quod autem in ara crocum impenderetur, id vero testatur Tertullianus libro de Cultu Mulierum: 'Crocum capiti mulier Christiana ingerit, ut in aram: quodcumque enim imitando spiritui exorcemari solet, id nisi prohibet et necessariis viribus adhibeatur.' En locupletem auctorem, qui omnem evagationem præstat. Quin in croco

spica vocatur, id quod in alio: quamquam non id cremari solere certissim; sed *σπικα* ita totum crocum vocatur. Jam nardi Cilicis nulla spica, sed Indici: et acri, ut puto, in Indice spica vocatur est id, quod radix est vesini, quam spica. Idque Latinum potius est, quam Græcum, bulbus radicem spicam vocare; quare puto in eo Græcos sequentes esse Latinorum idioma. Nam sane talis nulla est spica aut bulbus nardi Cilicis; quæ ejusmodi erat, ut propter brevitem in fasciculos colligi aut constringi non posset, sed in maculas congeriebatur; quæ nomine diota θυλακίτις. Nicander Alexipharmacis: 'Ἀλλὰ σὺ ταλλὰκι μὲν σπικὴν ἐκείνης κέρβου ἔχῃ δὲ θυλακίτισιν ἐνδύξω, τὴν τε Κίλικαν Περσὶς ἰλδαίνουσι κατὰ πλημμυρίδα κέρβου. Θυλακίτισιν' intelligi, hoc est Κίλικαν, et, ut Dioscorides vocat, *κέρβου*. Quare diligenter hoc considerandum atque observandum; spicam Cilicis hic esse bulbum croci, quamquam pro croco ipso accipitur, ut spicam nardi esse bulbum nardi Indici. Græci quidem *σπικὴν σπικὴν* dicunt, sed non *κέρβου σπικὴν*, neque *κέρβου σπικὴν*. Quare apparet, ut dixi, imitatione Latinorum sephalaris Capnæ, et eos sequentes omnes Græcos id spicam dixisse. Contra *σπικὴν* Græcis est, quicquid sacramenti modo compactam mucronato fastigio semen inclusum gerit, quod præcipuum in frugibus Cerealiibus: a quarum similitudine Græci *σπικὴν* in thymo, storchade, et similibus *σπικὴν* ponunt. Dioscoridis sunt verba de Epithyme nardum a quoquam intellecta. Ea ego in gratiam τῆς ἑλπίς *σπικὴν* stolidosorum pono. *Ἐπὶ τὸν*, inquit; *θόμου ἐστὶν ἡ δόξα τὰς σπικὰς τῶν κατὰ τὸν θόμον ἐκείνης. ἔχει δὲ κεφάλια λεπτά, κοῖφα, σφραγίδας ἔχοντα, ὡς τριχάς.* Hic diligentissimus, et Latinitatis observantissimus, Joannes Ruellius et se et alios in magnas difficultatum

anfractus induit, quam vertit: 'Capitula habet tenuia, et levia, et in eis caudiculas, quasi capillamenta.' *Ὀψύχους* vertit 'caudiculas.' Dupliciter lapsus est, et quum putat diminutivum *ὀψύς* esse *ὀψύχους*, et quum putat caudiculas diminutivum candem Latine posse deduci. Neque hoc satis. Nam quot lites inter Rhizotomos sevit hæc interpretatio, alijs Græce neipientibus, alijs lanam capream sompniantibus? Miseret me soram, qui Dioscoridem tractant, et Græce nesciunt. At Dioscorides non figuram Epithymi hic nobis proponit, sed thymi illius, qui Satureis similis est: qui in Cappadocia et Pamphylia frequentissimus sponte nascitur. Non, inquam, Dioscorides epithymum describit nobis, neque capillamentum illud, quo thymum quoque involvi certum est: et quod ne Plinius quidem ignorasse videtur, sed thymum ipsam Cappadocem et Pamphylum. In quo multum decepti sunt isti immanium Commentariorum consarcinatores, qui maluerunt perspicaciter verum oppugnare, quam quid vellet Dioscorides diligenter pensare. Sed quid pensitassent homines et Latine et Græce ignari? Quibus id facile ignoreo, quia et nemo hactenus errorem insignem in Dioscoridis verbis deprehendit. Nam pro *ὀψύχους ἔχοντα ἢ τριχάς*, legendum aio, *ὀψύχους ἔχοντα ἢ στειχάς*. 'Epithymum,' inquit, 'est flos e thymo darioze satureis simili, capitulis tenuibus, levibus, mucronata cuspidem, quali stachadis.' Ita enim vertendum erat. Nam Dioscoridis Epithymum neque est capillamentum, de quo supra dixi, neque hic illum nisi de spica thymi agere certum est, sed illius thymi, qui tantum satureis similis est. Nam et thymus *στειχών* habet, ut et *στειχ* Pharmacopœorum scit, et testatur Nicander *τεπιδάκτυλος ἐμπυρνασθέντος*, quum ait: 'Ἦε νέον βουδέντα θύμον στειχών. Et stee-

chas ad ejus instar *στειχών* habet. Dioscorides de stachade, *θυσία ἔχουσα νέκυν θύμης*: et *αδρόπια* id docet. Ergo Epithymum Dioscoridis tantum capitulum et spica thymi dariozis est ac thymbam referentis. Intelligo thymbam, quam Veteres *κεφαλάρθην* vocabant, quia *κεφάλαια*, ut hic thymus, habet. Serenus: 'At thymbam speciem, quam commemorant Cephaloten.' *Ὀψύχους* igitur vocat spicas a similitudine cuspidum in sibynis, et hastis, quæ Homero et *ὀψύχους* et *σπερσέτες* dicuntur. Eleganter igitur ait capitula illa thymbam esse mucronato fastigio instar cuspidum: imo ipsa fastigia cuspidem vocat. Nos igitur, Dei virtute, primi maximam causam errorum et periculorum ignorantium ex bono scriptore sustulimus, quæ doctorum hominum ingenia hactenus exercebat, idque propter ignorantem hujus partis humanitatis, quam Criticen vocant. Tanti momenti est errorum veteres, qui jamdudum in bonis suctoribus inoleverunt, odorari posse. Quare non est quod posthac quisquam in Dioscoride cum Buellio, aut illas caudiculas, voces Latino cælo ignotas, neque nescio quos pilos harioletur. Omnia plana sunt, omnia illustra, ac perspicua. *Ὀψύχους* igitur hic sunt spicarum mucroneæ. At spicæ nardi et spicæ alii alia ratio, quam reddere non possum: at illam recte possum. Nam quicquid in acumen desinit, Veteres apicum vocabant: unde diminutivum 'spiculum,' et verbum 'inspicio:' ut 'Ferroque faces inspicat acuta.' Et sane *ὀψύχους* nihil aliud quam apicum. *Scal.*

[*Spica Ciliana*] De eroga igitur intelligendum: quod in aris cremari solitum ostendimus. Ovidius, quum de aromatis, quæ sacris adolerentur, loquitur: 'Nec fuerant rubri cognita cognita sija cæci.' *Scal.*

75 *Ingenium positis irritat*] *Lege potius irritat*: est *γνώμη*. *Scal.*

78 *Cepheam hic Meroën, &c.*] De

Meroë insularum, quas Nilus efficit, maxima, et capite Æthiopici regni, Strabo lib. 1. et xvii. Plin. cap. lxxiii. lib. 1. Est et oppidum ejusdem nominis, Plin. cap. xxix. lib. vi. Dicta Meroë a Cambysis matre. 'Cephæam,' in qua Cephæus pater Andromedæ regnavit.

ELEGIA VII.

9 *Beryllon*] Lege Plin. lib. ult. cap. v. Isidor. lib. xvi. cap. vii.

11 *At illi Pollicibus fragiles increpuere manus*] Non cuivis obvium, quid vellent Amerinus noster. Sed proculdubio erat gestus componentium se ad dicendum. Petronius: 'Intrat cinædus homo omnium insulsissimus, et plane illa domo dignus, qui, ut infractis manibus congemit, ejusmodi carmina effudit.' Idem: 'Retexit superbum pallio caput, et manibus interius in articularum strepitum constrictis, Quænam est, inquit, hæc audacia?' Hodieque multos id facere, antequam loquantur, videmus. At qui convocatis viris, aut aliqui verba facere volebant, alia signa habebant, quibus sibi audientiam faciebant: ut in Actis Apostolorum Paulus τῇ χειρὶ κατασείρας populum κατασείρει. Antiquitus prætento pollice, medico et auriculari depressis, ac mediis duobus indice et infami erectis, significabant se verba facere velle ad populum. Apuleius Milesia II. 'Ac sic aggeratis in cumulum stragulis, et effultis in cubitum, subrectusque in torum porrigit dexteram: et instar oratorum conformat articulum, duobusque infimis conclusis digitis, ceteros eminentes porrigit, et infesto pollice clementer subridens infit.' In numismate Consecrationis Constantini, anima Constantini nuda, linteo amicta, quadrigis vehens, in cælum porrecta brachio recipitur, alia manu ex cælo existente, ad hunc gestum conformata, pollice scilicet infesto duobus sequentibus

junctis, duobus vero reliquis depressis; qui est gestus Episcoporum benedicientium. Infra sunt literæ cons. Id est, Consecratio. Omnes enim Consecrationes illo sæculo ita exprimebantur, ut imperatoris animâ dextra Jovis porrecta exciperetur. In Panegyrico Constantino Magno dicto: 'Vere enim profecto illi Superum templa patuerunt: receptasque est consensu cæli, tam Jove ipso dextram porrigente.' Fulgentius Placidas libro de Continentia Virgiliana, non pollice prætento, sed compresso: 'Itaque compositus in dicendi modum, erectis in totam duobus digitis, tertium pollicem comprimens, ita verba exorans eat.' Itaque Episcopi eo gestu olim in loco, qui Saluatorum dicebatur Latinis, *ἡγιασμένον* Græcis, alloquebantur populum, et benedicebant eum. Scal.

15 *Vigilantis tecta Suburræ*] Scribe, auctore vetere libro, *vigilacis*: quo verbo Jurisconsultus utitur. Scal.

20 *Fecerunt tepidas*] Huic pentametro subjungendum distichon: 'Nec crepuit fixa me propter arundine cæstos.' Scal.

21 *Faderis heu tacti*] *Ἰχθυοειδὲς* cum genitivo Græco more: *Ὀφιοὶ τῶν σπορῶν*. Plantus: 'Di immortales mercimonii lepidissimi.' Scal.

22 *At mihi non oculos quisquam inclinavit*] Noster, INCLAMAVIT. Tangit morem claudendi oculos morientis cum inclamatione nominis illius. Scal.

23 *Euntes*] *Hiantes* opinor reponendum esse: quo verbo sæpe utitur Propertius: sic 'hiantem calanum,' et 'hiantes flores,' et 'morsus hiantes' alibi. Perperam Scaliger *inclinavit* pro *inclinauit*. N. Heinsius ad Metam. lib. 7. vers. 155. Nihil mutandum: dixit *euntes*, sicut Ovid. 'fugientes.' Eleg. in Tibul. 'Hic certe manibus fugientes preessit ocellos Mater.' Gebhardus; qui et ritam mortuorum oculos claudendi illustrat.

24 *Unum, &c.*] Unus dies Protesilaos inpetratus est, quo ad superos rediret. Rem narrat in Dialogis Mortuorum Lucianus. Huc allusiase videtur Propertius. *Helmsius.*

25 *Nec crepuit fissae] Lege FIXA.* Neque, inquit, propter amores nostros evenit id, quod alias solet, ut aut jamitor ex insidiis vulneratus sit a te, neque tegula a nostris tectis in caput tuum missa sit. *Scal.*

29 *At illud] Legend. credo illuc:* nempe, ad portas usque. *Douss P.*

31 *Cur ventos non ipse regis] Mos Romanus.* Herodianus libro quarto. Sed id prius ex Græca superstitione. Homerus: *Ἐὖ αὖτ' ἔλλ' ἀνέησε ποδάρης διος Ἀχιλλεύς, πρὸς ἀπένευθε πυρῆς δαυὶς ἡρῶν ἀέμωσι Βορέη καὶ Ζεφύρῳ, καὶ δνέσχετο ἰερὰ καλὰ. Πολλὰ δὲ καὶ σνέδων χροστέ δέπαι λντάνων Ἐλθέμεν, ἔφατ' ἰάχιστα πυρὶ φλογεόλατο νεκρῶν, ὅτλητ' ἐσσεύετο καήμεναι.* *Scal.*

Cur ventos non ipse regis, ingratis, petisti] Rogo jam incenso ventos petebant, qui flammam ardentiorē suscitarent alerentque, ut ita cadaver rogo impositum facilius citiusque absumeretur. Plut. in funere Syllæ: *'Sub solis exortum, cum nubilus dies esset, et pluviae expectarentur, nona demum hora funus elatum est. Ibi ventus cum procella in rogam incubuit, multaque flamma excitata corpus cremavit. Vix rogos absumptus, ignisque sopitus, cum ingens effusus imber usque ad noctem duravit, ut videatur fortuna ejus viri etiam sepulcrum præsens adjuvisse.'* Vide Herodian. lib. iv. Sed id prius ex Græca superstitione. Vid. Homer. *Iliad* ψ. in funere Patrocli. *Kirchmannus.*

33 *Cur nardo flammæ non oluere mea] Odores acervatim in rogam fuisse conjectos ex innumeris autorum locis videre est.* Cic. ii. Leg. *'Sumptuosam respersionem'* vocat, ac xii. Tab. prohibitam asserit. Plin. lib. xii. cap. xviii.

34 *Injicere et fructu] Duo disticha, quæ sequebantur, alio. pertinent. Scal.*

35 *Lygdamus uratur] Mimus ex persona ipsius novæ amicæ. Uratur Lygdamus, quia consuluit sagam Nomada super nova amica, quæ fortasse ad ejus interitum spectabant: aut tale quid. Nam constat hoc velle Propertium; sed cujusmodi fuerit id, pro quo lustrales salivas Nomas saga moverit, id vero neque scio, neque admodum refert utrum sciam, an neciam.* *Scal.*

*Candescat lamina] Supplicii genus notat, quo antiquitas utebatur. Unde ait Valerius in Theodoro: 'Hieronymus tyrannus laminas extinxit.' Quintilianus in Gladiatore: 'Ille accendebat laminas ignibus:' et hujus tormenti crebra est mentio apud Ecclesiasticos scriptores. *Beroaldus.**

36 *Sensi ego quum insidiis pallida cina bibi] Verba non μνησθῆναι, sed ipsius Cynthiæ. Est autem parenthesis, et legendum bibi, non bibit. Has voces imperiosæ pellicis audiavi ego, inquit, quum tacite bibi xoas. Nam inferium vinum, quod Græci vocant xoas, 'pallida vina' dicit: 'pallida' ob mortuos, ad quos pertinet id vinum. Vini autem illius odore putabant elici animas ad bibendum, ut illa bibula anus Plantina facit, cujus nares flos meraci Libyci percutit. Propterea xoas Euripides νεκρῶν ἀργυροῦς vocat in Hecuba: Δέξαι xoas μοι τὰςδε κλητηπλοῦς νεκρῶν ἀργυροῦς.* *Scal.*

37 *Aut Nomas ardeas] Aut crucietur Lygdamus, aut tollat salivas lustrales et incantamenta saga illa, quam Lygdamus consulit. Nam quare consulit, si hoc non est insidiari capiti, et vitæ mem? *Scal.**

38 *Dicit damnatas] Ita liber noster. Sed legendum, Ducet. Ducere hic est, filatim liquefacere: ut sit in pingui, quod igne remittitur. Hispanice *Pringer*, genus tormenti ex lardo igne liquefacto, et in terga municipiorum*

stillante: dignum non miseriis masculis, sed ipsis semimauris carnificibus supplicium. Sane, inquit, testa ignea imposita liquatim igne tabefactæ manus stillabant, nisi arcam prodiderit. Hinc est, ni faller, vera horum verbum et sedes, et explicatio: qui antea et alieno loco positi et obscuri erant. *Scol.*

40 *Cyclade verrit humum*] Virgil. 'Crocœ velamen acantho.' Servius: 'Cyclade.' *Scol.*

41 *Et graviora rependit iniquis quasi*] Quia æqua pensa rependebantur heres, uti quum ob culpam aliquam iniquiora exigebantur. Ovidius: 'Æquæque formosæ pensa rependis heres.' Glossæ: 'Ἐνδὴν τὰ δὲδωκεν αὐτῷ γυναικί, Pensa.' *Scol.*

42 *Garrula de facie si qua locuta mea est*] Hinc quasi-Harmonia: hoc est, genus oscillularum omnium spurcissimum simul ac despiciatissimum: quas robustum ad codicem detrusas, inibique herilibus pensis in perpetuum damnatas, interpretabamur ex Plauto, Tibullo, Propertio, Ovidio, Juvenali denique. Unde et codicariarum nomine insignitis olim. *Douss P.*

44 *Codicis immundi*] Et illa eodem modo damnata est apud Juvenalem: 'Horrida quale facit residens in codice pellex.' *Scol.*

Codicis immundi vincula tenuit anus] Codicem a robore diversum esse censet: cum sit ligneus atque, quem alligati servi, qui doliquebant, traherent, cuique insidebant vineti, qui hodie apud nos appendi solent simili. *Turnab.*

46 *Per nomen quoniam est anus*] Ab hoc pentametro sequuntur duo disticha ordine: LYGDAMUS URATUR. *Scol.*

48 *Ardent e nostro*] *Legæ Ardenti.* *Scol.*

57 *Una Clytemnestra stuprum voluit*] 'Clytemnestra stuprum' *εὐπορεῖται*, Clytemnestra impudica. Sic 'scelus Polymnestaris,' error Heculeis, et talia multa Propertiana. *Scol.*

59 *Plecta phælo*] *Noster paria phælo, quod non intelligo.* *Scol.*

60 *Quæque errat turba Cybeller*] Corruptum ex scriptura, *quæque æra ru-tunda Cybeller.* Batundum pro rotundo Veteres. *Scol.*

64 *Narrant historia pectora*] *Noster, corpora.* Ita response. *Scol.*

Narrant historia pectora nota sua] *Pignora* puto rescribendum, ut idem extrema Eleg. Cornelii ad Paulum: 'Quid mihi conjugium Pauli, quid currus averum Profuit, aut famæ pignora tanta mem?' *Pudici*, inquit *Poëta*, illæ conjuges narrant nota pignora sua historie, i. e. quæ sibi suisque acciderint. *Scaliger corpore* probat de Vet. libris. At aliud est corpus historie, ut Cicero ait dicitur 'corpus orationis ac defensionis.' *Passeratius* ad *Hypallagen* hic confingit: *Narrant historia nota pectoribus suis, h. e. sibi.* Sed quid erat necesse? sic enim lib. 2. plero Eleg. 22. idem canit: 'Famam, Romæ, tuæ non pudet historie?' h. e. rerum a te gestarum. *Scaliger Observ.* L. 2. c. 57.

65 *Hæc summa æternæ*] *Lippius* de Vet. libro *Antiq. Lect.* l. 2. cap. 20. responsebat, *Hæc sua maternæ.* Sed mihi non probat. *Nimiam* enim durum est profecto *maternæ* dicere *calceas* pro, matri debitas. At *summa* sententia *summa* brachia eleganter vocat, quasi extrema, qua in manum delinunt. Et certe sequenti versu quasi se ipse explicans, 'manus' appellat, quæ *summa* brachia vocat. *Scottus* ibid.

67 *Narrat Hypermnestre*] *Vitiosa* interpunctio sententiæ bonæ injuriarum scilicet. Nam ita potius: *Narrat Hypermnestra magnum ausas esse sorores: In scelus hoc animum non valuisse enum.* *Scol.*

74 *Parthenia paluit*] Ita interpunctio: *Nutrix in tremulis nequid dederit annis Parthenia: paluit, nec tibi avara fuit.* *Scol.*

75 *Delitiaeque mea latris*] Et in ve-

teribus inscriptionibus servi et ancillulae dicuntur *DELICUM*. Eae, ni fallor, abram vocabant Attici. Juvenalis abram intelligit: 'Et flavam, quae fert mandata, puellam.' Fortasse Favcam. In Glossis, 'Favea: *ruellum*. Favens: *uér*.' Plautus Mille: 'Quasque hunc anulum Favim sine dederit, ea porro mihi.' Ex vestigiis scriptae lectionis ita emendamus; quod sine dubio rectum est. *Scal.*

77 Et quotiensque meae festasti nomine *verna*, *Uro miki*] Obtestatur Cynthiam umbra amatorem, ut rogatilibus ignibus det omnes amatorios de se scriptos versus, tanquam hoc quoque ad suos placandos manes pertineret. Nec enim Cynthiam mortuam laudes suas omnino suppressi voluisse, ac fames suae superstiti ex carmine tanti potius invalescenti iavidiiae existimandum est: sed potius ideo ista encomia versibus sibi sacra uti secum veluit, quia erant gratissima; respiciens praevidubio ad morem illum, quo quicquid praedictum habebant Veteres, aut quae cara fuisset vivis non ignorabant, ea omnia soliti erant conjicere in rogum ejus, quem honore libant affectum. *Kirschmannus.*

83 *Scribe columna*] Supra de hoc ritu. In sepulcris columellae constructionem operis sustinebant. Cic. II. de LL. 'Ne columnam quis in sepulchro violet, dejiciat, frangat.' Ibid. 'Columellam super terrae tumulum in sepulchris statui.' Et v. Tuscul. de sepulchro Archimedis: 'Animadverti columellam non multum e damna eminentem, in qua inerat sphaera et figurae cylindri.' Vide Proverbium, 'Odium novorale,' ubi Epigrammae Calimachi citatur in praeigium columellam nevercam coronantem, quem illeptea ea contriverit. *Pausan.*

84 *Sed brevis quod currus auctor ab urbe legas*] 'Currus,' id est, cursum ac prosperanter praeter navigans. Sic Horatius: 'Licetbit Injecto ter pavore curras,' id est: naviges porro. *Dousa P.*

ELEGIA VIII.

Quae vulgo distinguuntur octava et nona, Elegia sunt una, nequaquam separanda. Et ineptissima inscriptio est: *De Cynthia et Dracone*. Nihil enim Cynthia cum Dracone fuit. Sed historia hujus per occasionem, mentione Lanuvii salata, inseritur. *Grævius Obsevo. lib. III. cap. 17.*

2 Quam vicina meis] Noster, Quam vicina novis arva currat agris: quod pote verum, modo cura pro arva legas. Hic supra: 'Publica vicinæ perstrepat aura vis.' Quum, inquit, aura strepitus verberavit auras vicinas. Naves agros vocat Exquilias, quae eo tempore celebrantur sublato communi sepulchro plebeiorum. Horatius: 'Nunc licet exquilis habitare salubribus.' Maecenas etiam ibi concessis ab Augusto aliquot jugeribus cepit hortos colere, qui ab eo Maecenatiani dicti fuerant. *Scal.*

3 *Lanuvium anaei*] Verba Plutarchi, quae nos olim in hanc locum annotaveramus, adducere, nisi hoc jam a Turnebo factum viderem. Sed et *Ælianus* disertissime hoc persequitur lib. de Animalib. XI. cap. XVI. Post alia: *Οὐκ οὐκ ἐν τῇ Λαυυρίῳ ἴσθας τιμῶται μέγα καὶ θαυρὸν, καὶ ἔχει ἀλαφροῦ τοῦτο* 'Hæus 'Αργυλλῖος' ἐν δὲ τῇ ἑλκευ φαλὲς ἐστὶ μέγας καὶ θαυρὸν, καὶ ἐστὶ κοίτη δρῶντες. Vide reliqua. Ubi videtur Lavinium manifesto vocari, quod hic Lanuvium. Neque enim, quod etiam quidam docti Itali pertendunt, diversa sunt Lavinium et Lanuvium, neque causa est quod locum quemdam Straboni ad hoc advocent, quum is locus nihil eam juvet. Et jaculare est eorum commentum. *Scal.*

Vetus est tutela draconis] Junani Lanuvium sacer draco ille, de quo hic et apud *Ælium* agitur. In *Ælii* L. PROCI Juno seipita, quæ erat tutela Lanuvii, ensa est, Draconem hunc calcans. *Scal.*

5 *Cave draconis bicus*] *Φαλὲν* vocat *Ælianus*, item *κοίτην*. *Scal.*

6 *Qua penetrat virgo*] Ita et noster, sed inepte: lego: *Qua penetral*: (virgo, tale iter omne cavis.) Scal.

7 *Jejuni serpentis honor*] Παρθένου τε ἱερὰ νομισμένους ἡμέρας παρίστω εἰς τὸ ἔλκος ἐν τῶν χειρῶν φέρουσαι μάζαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τελαμῶσι κατεληγμένοι. ἔγει δ' αὐτὰς ἐθύμουν ἐπὶ τὴν κοίτην τοῦ δράκοντος πνεῦμα θεῶν, καὶ ἀπταλῶτος προσλασι βάδην καὶ ἡσυχῇ δωπεροῖν ἀκαλύπτους ὁρᾶσαι τοῖς ὀφθαλμοῖς. Scal.

10 *Quam temere anguineo*] Repone ex fide scripti libri: *Quam tenera*. *Temera*, hoc est, puellaris. In monobiblo: 'Ne terna adsidua colla graventur aqua.' *Tenera* colla, puellaris, κοῦρβια: poetice. Scal.

12 *Virginis in palmis*] Virginis κοῦρβου. Scal.

13 *Si fuerint casta*] Persequitur *Ælianus*: Καί, ἐὰν μὲν παρθένου δοι, προσέται τὰς τροφὰς ἀγνὰς ὁ δράκων καὶ πρεπούσας ζῶν θεοφιλεῖ· ἦν δὲ μὴ, ἔπαυτος μένει, ὡς προειδὸς αὐτοῦ τὴν φθορὰν, καὶ μεμαρτεμένον. μάρμικας δὲ τὴν μάζαν τὴν τῆς διακορηθείσης εἰς μικρὰ κατασφάλλουσαν, ὡς ἂν εὐφορα αὐτοῖς ἐστὶν, ὅσα ἐκφέρουσιν ἔξω τοῦ ἔλκους, καθαίροντες τὸν τόπον. Γνωρίζεται τε ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων τὸ πρᾶχθῆναι, καὶ αἱ παραθεσίου ἀσχύνουσα ταῖς ἐκ τοῦ νόμου καλέζεται τιμωρίαις. Scal.

Hic ubi tam rare] Raram dicit, quod raro hoc spectaculum videre licuerit. Lanuvii autem draco colebatur, ut in *Parallelis* scribit *Plut. Turneb.*

15 *Huc mea detonsis devota est Cynthia mannis*] Ita recte *Beroaldus* ex veteri lectione, ab *annis*: sed mirum detonsos dicere, quos *Ovidius* jubatos facit: 'Parvaque cumprimum rapientibus caseda mannis Ipsa per admisse concute lora jubas.' Alibi de mannis: 'Frenaque in effusa laxa jacere juba.' Glossæ, 'Mannis, βοῦρχους.' Ita etiam *Acro* in *Horatii* *Epod.* In *Panegyrico* in *Constantiniano*: 'Cui digredienti ad annulos se-

deras.' Lege: *mannulos dederas*. Scal.

16 *Sed mage causam Venus*] Nam tam *Veneris* quam *Jannonis* ibi celeberrimum templum. *Strabo*: Λαοῦνιον ἔχον κοινὸν τῶν Λατίνων ἱερὸν Ἀφροδίτης. Scal.

17 *Appia*] Lanuvium ad partes vim *Appiæ*, ut hic vides. Et *Lavinium* quoque ad *Appiam* erat, auctore *Strabone*. Ergo *Lavinium* et *Lanuvium* idem. Scal.

23 *Serica nam taceo*] Has *ngas* excogitavit *Beroaldus*, atque illi commentum placet. Vetus lectio: *Siriga*: nam *rapt*: vel *capio*. Lego: *Striga*: nam *capto*. *Μίμησις* ex persona *Cynthiae*. *Cynthia*, inquit, primo temone sedens dixit *aurigæ*, *Striga*: nam ea re huc veni ut *volsi* nepotis carpenta rapiam, et armillatos canes. *Strigare* quid esset, satis alibi in *Parodiam* *Virgilii* diximus. *Strigare* equi dicuntur, quum interquiescunt: a *Striga* loco, ubi hoc solent facere in exercitu. Auctor *Charisius*. Glossæ falso legunt *Triga*. 'Triga, τόπος, ὅπου ἵπποι γυμνάζονται.' Contrarium est *Restrigare*. *Seneca* *Epistola* quarta: 'Surge, et restriga, at clivum istum uno, si potes, spiritu exupera.' Hodie male in *Senecæ* libris, *Surge, et inspiras*. Scal.

Volsi carpenta nepotis] *Volsnm*, δεδρωπαισμένον, intelligo: nepotem, ἑωυτον. *M. Seneca* *Declamationum* libro primo: 'In istis volsis atque expolitiss, et nusquam nisi in libidine viris.' *Volsis*, πεπαιτωμένοις. Idem apud *Juvenalem*, 'resinata juventus,' *Ælianus*: φασὶ δὲ πρὸς ταῦτα *Ταραντῖνοι* τε καὶ *Τυρρηνοὶ* σοφιστὰι κακῶν διαδίδων, ἐκεῖνο ἀνιχνεύσαντες τε καὶ πειράσαντες, τὴν πύτταν ὡς ἐξ ἀνδρῶν εἰς γυναῖκας ἀποκρίνειν. Ita legi debet locus ille apud *Ælianum*. Scal.

25 *Qui dabit immundæ venalia furta saginæ*] Quod *Propertius* ait, eum *immundæ saginæ* fata *venalia* daturum, ubi *crassas* ejus *genas* vicerit *barba* pudenda, hunc sensum habet:

Ubi glaber esse valusque non poterit, nec in eradendo pudendam ejus barbam novacula superarit, nec proinde mulieribus amabilis fuerit, operam arenas locare cogetur, et in familia gladiatoria merere, ut habeat unde se turpissimo genere vivendi saginet. Prudent. lib. II. contra Symmachum: 'Et vulnera vendita pasto Spectatura oculis.' *Turnebus.*

Qui dabit immunda] Qui se autarbit ludo gladiatorio. Firmicus: 'Qui se ob alienae gratiae voluntatem, nudinati sanguinis jactura, ad mortis spectaculum vendant.' Tatianus: 'Εαυτοὺς εἰς τὸ πορνεῖσθαι πωλοῦσιν.' *Scal.*

37 Cum fieret] Unica est Elegia, ut manifeste ostendit ultimum distichon, quo se dicit offensum jam crebra Cynthis injuria ac contemptu amoris tranatuisse, quae sequentibus verbis declarat. *Livineius.*

38 Mutato velis] Scriptura *Mutato*: et recte; dixit enim injuriam lecto factam. *Scal.*

39 Aventinae vicina Diana] Aventinensis Diana dicitur Festo in 'Nesi,' pro Sine; et in 'Servorum,' ubi a Servio Tullio dicatam ait eadem eam fuisse. Dionys. lib. III. stractam ait ab Anco Marcio. At idem lib. IV. a Servio Tullio. Varro, lib. IV. de LL. 'Alii ab adventu hominum (dictum Aventinum putant) quod commune Latinorum ibi Dianae templum sit constitutum.' Vide Livium lib. I. et P. Victorium in XIII. Regione urbis. *Passerat.*

35 Unus erat tribus in secreta locutus herba] Nulla herba erat, sed proverbialiter dictum. Supra: 'Si te non totum Chloridos herba tenet.' *Scal.*

37 Utrique asitica suppellex] Lege, *vitriquis.* Carmen in menses anni, quod legitur secundo Catalectorum nostrorum: 'Fontanes latices; et lucida pocula vitro Cerne ut demerso torridus ore bibat.' Loquitur de Augusto mense. De eodem in alio

Carmine; 'Augustum penitus torret Phaëthontius ardor, Quem recreat fessum gello, facilla, melo.' Gello est vas vitreum: *Βαυδάριον* Græci vocant. Isidorus in Glossis: 'Gellonem, baucalem.' et alibi: 'Baucalem, gellonem.' *Scal.*

38 Et Methymnai grata salica] In nostro, *Græca*: recte: intelligitur enim *οἶνος θαλασσίης*, quod Celso dicitur vinum salinum Græcum, libro tertio, capite sexto: item capite septimo et decimo. Puto Beroaldum hoc primum mutasse, ut ille fuit vir quidem nullius judicii, sed lectionis multæ. *Scal.*

Methymnai mer] Lesbium vinum significat. 'Methymna,' inquit Servius in lib. II. Georg. 'civitas Lesbi, habens pretiosissimum vinum.' Plin. lib. V. cap. XXXI.

39 Nile tuus tiben erat] Ait se medium inter Teiam et Phyllida collocasse. Cur igitur hic facit crotalistriam Phyllida? Sed, ne nugis lectoris animum occupem, legendum: *Niletes tiben erat, crotalistris Philis.* Hoc est, *Ægyptius erat et Niligena tiben, sed crotalistris Memphisitica, aut Syenetica.* Nam Philæ insula ad Syenem. Seneca Quaestionum libro quarto: 'Philæ insula est aspera, et undique prærupta. Duobus in unum coitis amnibus cingitur, qui Nilo mutantur, et nomen ferunt, Urbs eam totam complectitur. Hanc Nilus magnus magis, quam violentus, egressus Æthiopiam, arenasque, per quas iter ad commercia Indici maris est, prælabitur.' Et quæ sequuntur: sed vide Strabonem, qui hæc fusius tractat. Jam Ægyptii choraulæ et crotalistræ in precio erant. Petronius: 'Memphitides puellæ Sacris Deum paratæ; Tinctus colore noctis Manu puer loquaci; Anus recocta vino Trementibus labellis.' Nam et puer manu loquaci, est *χειρομανὴς χορδαίης*, et anus recocta vino est crotalistris. Sed idem prope est in

Epigrammate: Ἐξαμβουσαμένη τῇ στή-
χει χρονομωσόντι. Item, Ἡ κροτάλιας
ἀρχηγοῖς ἀρσίων δεο. Et quid cru-
mata essent, et quid scabilli, alibi
decernat. *Scol.*

Nile tunc] Ineptissime: scripsimus
Niletes: Νειλέτης: nisi malis *Niletes*,
Ναλέτης. *Scol.*

Crotaliatria] Vix ephebia egressi lo-
gebamus, *crotaliatria*; tamen Turne-
bus videtur sibi de Annibale victo
triumphare, quam rem tritissimam et
puero facillimam vendidit. *Scol.*

Phyllis] *Phyllis* scripsimus, Φύλλον.
Crotaliatriu Phyllis, ut 'Hesperes Ka-
cyntho.' *Scol.*

41 *Nanus et ipse*] Natus choreales
scilicet. Romæ in hortis Medicis
extat signum nanicum. hæc epigraphæ:

Θ Κ.
ΜΤΠΗΝΘΙ ΝΑΝΩΙ
ΧΟΡΑΤΑΗ.

Ubi *μυρταῖους νῆους χοράδης*, ut hic
Propertianus quoque nanus est cho-
reales. Est autem choreales, qui
digitis chironomus et pedib. gestiens
voce tibiarum et fistularum sonum
imitatur, ut in Mauritania adhuc
pueri et Thymelicæ mulieres. Sido-
nius: 'Date ravesles charanlas, Qui-
bus antra per palati Cœpulis re-
blanda baccis Gemit aura tibialia.'
Scol.

Braciter concubitus] Noster, CON-
VITUS, non CENTREVUS. In hoc
verbo *concubitus* latebat prisus mæ-
possimi mangoni, quem pueros co-
gerent non crescere. Dionysius Lon-
gus περὶ τῆς οὐ: ὅπου οὐδ' ἀποδὲν τὰ
γλυττοκομῆτα, & οἱ οἱ τοῖς αὐτοῖς
μῶν τῶν τρέφοντες, οὐ μὲν πολλοὶ
οἱ θυγατρικῶν, * ἀλλὰ καὶ συνδύα
δὲ τὸν περὶ τῶν τοῖς τρέφοντες.
Scol.

42 *Factabat frons ad cava buxa*
manus] Cava buxa, sunt scabilli vel
tibia. Statius libro septimo 'The-
baidos: 'Et ad inspirata rotari Buxa.'
Ibi vetus interpres: 'Buxa, tibia,
vel scabillum, quod in sacris tibiothes

pede sonare consueverant.' Si igitur
pro scabille accipiamus, referend-
um ad crotaliatriam, quæ scabillis
crumata est; scabilli autem, aut
testarum aut lapidum crepitus. Pin-
darus: Μεγὰλον ῥόμβον κροτάλιας, & ἐν
καρχαδίων κροτάλια. *Scol.*

43 *Sed neque cupletis*] Eadem nar-
ratio de eadem re apud Petronium:
'Lucernæ quoque humore defectæ,
tenue et extrinsecum lumen sparge-
bant.' *Scol.*

44 *Lavium ad portas*] Non est quod
doctissimo Turnebo assentiamur, qui
obscenitatem hic vaticinatur. Nam
Lavium sine ulla figura est oppi-
dam Laurentum, ut supra dispatum,
addit Lavinium. Lavinium
τρονιδίσις dixit Silius libro viii.
'Quos oculo devexa iugo Janonia
sedes Lavinam.' Et Juvenalis: 'At-
que novercali sedes prælata Lavine.'
Populus in veteribus marcesibus di-
cuntur Laurentes Lavinates. Ovi-
dus itaque Lanuvium cum Lavem-
tibus conjungit: 'Et populus Lau-
rens Lanuviumque meum.' *Scol.*

Lavium ad portas hæc mihi solentem] Significat Poëtæ inter subblandien-
tes meretriculas jaciisse ita, ut Ven-
eria obire nusquam valuerit, quam-
vis scortilla cantillarent, quamvis ad
prolectandam concubitus appeten-
tiam et libidinis pruritum papillas
retererent, quamvis et ipse inocen-
deret, ac jam matrem et coleos ge-
nitibus admovent, quæ Poëtæ fee-
tive 'portas' dixit: nihilominus po-
tuisse nihil, et jaciisse potius ac
solum. Nam mellebræ naturalia,
nunc portam, nunc hostium dici
inducant pleraque: quando veteribus
traditum sapientibus est, 'Portam
ingredi nefas, qua exieris.' Et Te-
rentianus ille adolescens pœculum
oculo obdidit, non foveas occidens,
sed, quod acute solertioribus exco-
gitatum est, genitibus inmatrem
matrem pœmonstrans: quoniam
sunt medicis pœni, auctore Cœlo,

qui feminarum naturalibus subiectuntur, sive lana, sive aliud quidvis teres sit, digiti forma, quo medicamenta (ut Paulus inquit) contineantur. *Rhodiginus*.

Lanuvii ad portas] Cum Propertius, factum passus et alios præferri viciens, mutare dominum et abdicare Cynthiæ amores, ipsa alio digressa, constitisset, Theia et Phyllide vocatis, animum lenire voluit. Quod tamen negotium ei nequiter expectivit. Nam et mala omnia subinde intercurrentia hilaritatem convivii confuderunt, et quidquid illæ ad libidinem suscitandam delictatum facerent, Propertii animus violentæ medicinæ non opportunus et quasi externatus, solus Cynthiam usque Lanuvii portas prosequabatur. Hoc est, Lanuvii ad portas, hei mihi, solus eram. Sensus communis amantium. Epistola Leandri: 'Et, quo possum corpore, mente feror.' Fallitur Scaliger, cum Lanuvium putat esse Laurentum, quorum hoc in littore prope Ostiam, illud remotum a mari secundum viam Appiam habitabatur. *Gronovius Observ. lib. III. cap. 17.*

Lanuvii ad portas hæi mihi solus eram] Id est, nihil aliud quam Lanuvii portas; id est, Cynthiam meam Lanuvium profectam cogitabam; itaque mihi evenit quod Tibullus sibi etiam usu venisse prædicat: 'Sæpe aliam tenui, sed, cum jam gaudia adirem, Admonuit dominæ deseruitque Venus.'

57 In vultum conficit ungues] Fortasse ignes, propter id, quod sequitur. Supra: 'Tu minuitæ oculos subjecta exurere flamma.' *Scal.*

65 Imponitque notam collo] Sic Lucilius: 'Cui sæpe imponi mille phagarum in die.' Simile illud Ciceronis ad Atticum lib. I. 'Sed tamen, ut te de Republica consolens, non ita ut sperarunt mali, tanto imposito Republicæ vulnere, alacris exsultat improbitas in victoria.'

76 Lascivum sternet arena forum] Silvianus Mass. lib. VI. 'Collat Venus in theatris, Mars in arenis.' Amphitheatri caveam perspergere soliti erant arena, ne lubrica fieret sanguine. Propert. h. l. Ea enim ætate ludi gladiatorii in foro. Ovid. Eleg. XIV. lib. II. Am. 'Sternetur pugnae tristic arena tuæ.' Eaque de causa pueri amphitheatri arenam rastris soliti renovare. Mart. Ep. LXXV. lib. II. Quo loco et humum sanguineam vocavit. *Th. Marcilius.* Vide Lipsii Amphit. cap. III.

77 Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum] Lipsius in Amphitheatro cap. XIV. in fine adfert e Seneca de Tranquillitate Vitæ: 'Verba ad summam caveam spectantia,' pro, villa et minutæ plebis; et famulas inde spectasse ex hoc loco probat, et ita legit ac interpungit: *Tu neque Pompeia spatiabere cultus in umbra, Et cum lascivum sternet arena forum, Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum.* Suet. in Aug. cap. XLIV. 'Feminis gladiatores quidem, quos promiscue spectari solenne olim erat, nisi ex superiore loco spectare concessit.'

Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum] Unde patet, Romanas olim mulieres e summa cavea ludos spectare solitas: ad quas si quis virilis notæ, in inferiore Theatri parte, atque interior collocatus oculos adjectaret, necessario illi caput obliquandum ac cervice retroflexa respectandum erat. Hæc ergo est, quod Cynthia Propertium facere vetat, ob zelotypiam, qua illa laborabat, vel certe laborare, perbelle nimium, apud credulas anres assimilabat asep, quo magis etiam amatorem delinitum in casses porro pertraheret suos. Vitium in Corinna idem sua ab Ovidio curiose notatum: ubi ait: 'Sive ego marmorei respexi summa Theatri, Elegis e multis, unde dolere velis?' unam nempe e multis aliquam, quæ

in summa cavea (ut dixi) spectabant, quum ipse interior, ut pote eques pro dignitate in quatuordecim, hoc est, non nisi in Equestribus sederet: qui locus mirifice cum hocce Propertiano conspirat, adeoque uniter consentit. *Douss P.*

78 *Aut lectica tuæ sudet aperta moræ*] Lips. lib. i. Elect. cap. xix. de lectica clausa hunc locum intelligit, et sic legit: *Nec lectica tuæ sit adopena moræ.* Nolo, inquit Cynthia, collum flectas ad summam caveam, ubi fæminæ; nolo etiam lectica per viam te moretur clausa, ne curiose inspicias, quæ aut qualis vehatur.

84 *Sufficit et pura*] Noster, *Suffocat.* Primus Beroaldus *Suffiit* emendavit: ego veterem scripturam retineo. Suffocare secunda longa veteres Grammatici deducunt a faucibus: eadem correpta, a foco. Hoc enim notant in suis Differentiis. Suffocare ergo, est *πυρῶσαι*. Theocritus de eadem re loquens: *Πυρῶσαι δαίμα θεῶν*: 'Suffocate domum sulfure.' *Scal.*

88 *Respondi*] Verbo juris utitur. Stipulata enim erat ab eo. Hoc est enim, 'Indixit leges.' *Scal.*

Respondi et toto] Reponendum videtur: *Et sponda et toto movimus arma toro.* Nam *Respondi* hic præter rem est, et jam paulo ante præcesserat. Idem innuit Ovidius alibi, cum ait: 'Spondaque lasciva mobilitate tremat.' Sic hunc locum, et multa similia peccata emendat N. Heinsius ad Ovid. Heroid. Epist. 7. vers. 5.

ELEGIA IX.

2 *Egerat a stabulis*] Anastrophe, pro, abegerat; ut lib. ii. Eleg. xxxiii. 'Mansisti stabulis mater abacta tua.' Tacite tanquam abigeum sive abactorem notat Herculem: Liv. lib. i. 'Boves miranda specie Herculem abegisse.' Festus, in 'Potitium': 'Potitium et Pinarium Hercules, cum ad aram, quæ hodieque maxima appellatur, decimam boum, quos a

Geryone abductos. abigebat Argos in patriam, profanasset, genus sacrificii edocuit.'

O *Erythræa*] Lege O *Erythra*, 'Ephæra. Vestigia extant in nostro libro, *Erithee*. Est insula Geryonia, ut omnes sciunt. Inde *βορρῶπος* vocat Dionysius *περὶ πυρῆς*. *Scal.*

5 *Velabra*] Supr. Tibull. lib. ii. Eleg. v. pag. 333. Turneb. lib. xx. cap. xxx. Advers.

7 *Hospite Caco*] Herculem hospitio excepit Evander, non Cacus, Virg. viii. Æn. Ovid. i. Livius lib. i. ubi de Caco et ejus furto. Ovid. Fast. 'Hic male defensus flammis, et dote paterna, Cacus Aventinam sanguine tinxit humum.' Serv. in viii. Æn. 'Servus,' inquit, 'Evandri *κακός* et malus fuit, unde *Κάκος* dictus mutato accentu.' Legendus de eo et Dionys. lib. i. Fulgent. *Passerat.*

8 *Furto polluit ille locum*] Correctorum flagitium, qui locum pro Jovem posperunt. Ita enim scriptura nostra. Jovem *ξένιον* intellige, cui incensis odoribus in prunæ batillo sacra fiebant novorum hospitum adventu. *Scal.*

15 *Mænalis jacuit, &c.*] Apollod. lib. i. ubi recenset arma Herculis: 'Clavam ipse sibi excidit ex Nemeæ sylva.' At Nemea est Achaïæ, non Arcadiæ, ut Mænalus. Pausan. Corinth. Herculem ait abscondisse clavam suam ab oleastro, quem ad Saronidem paludem invenisset (est autem palus Achaïæ), et eam actis radicibus regerminasse.

20 *Nobile erit Romæ pascua nostra forum*] Quasi a boum Herculis migtu dictum sit forum boarium, quod Varro negat. Festus: 'Boarium forum Romæ dicebatur, quod ibi venderentur boves.' P. Victor in xi. regione meminit Herculis Victoris in foro Boario.

34 *Pandite defessis hospita vestra viris*] Varie torserunt hunc locum correctores, neque tamen propterea

effocuant, quod volebant. At vetus leotio: *hospita vana*: puto, *hospita vana*. Fanum est, ubi ara, ut hic. *Soul*.

85 *Circæque amantia lymphis*] Lege *circæque*, aut *circæque*: quod magis placet. Circare est *περιδιδῆναι*. Inde circæna avia milvius, quod circænde agros oberret. Glossæ: 'Circat et Circitat *κυκλάει*. Circito, *περιπορεύω*. Circitor, iustrator, *περιδιδόντης*.' Eo utitur idiotismus Hispanicus in eadem notione: Italicus et Gallicus paulo detorsiore. Nam *cercer* illis est, investigare. *Soul*.

87 *Tergo qui sustulit orbem*] Apollod. lib. II. monitum ait a Prometheo Heracleum, ne ad aërea mala proficisceretur, sed Atlantem pro se mitteret; suscepto interea Cæli pondere: acceptis ab Atlante malis, ut ei onus redderet, fluxit se spelram velle tantisper facere, ut cælum commodius ferret; atque ita, recepto ab Atlante cælo, discessit.

48 *Accipite hac fesso*] Versus supposititio, qui infra legitur. Nam hic læana relinquenda. *Soul*.

50 *Apta puella fui*] Inepte legitur. Scribo: *apta tabella fui*. Fiebant *tabella* ex tabulis tenuioribus, unde et *Tabellæ* dictæ. N. Heinsius ad *Ovid. Artem Amat.* l. I. vers. 168.

51 *Alma sacerdos*] Quæ vocatur *Damiatrix*. Vide Festum. *Soul*.

56 *Quæ se sumnota vindicat ara casa*] Inconciune nunc legitur: erat enim oclusum fanum. Lege: *Quæ sese odinota vindicat ara vera*. N. Heinsius *Addendis* ad Ovid.

57 *Magnam Tiresias asperxit Pallada vates*] *Magnæ* exstare in v. l. testatur Gebhardus. [Vid. notam Doussæ F. inf. p. 920.]

Tiresias] Hygin. Fab. LXXV. narrat ut vir, et femina, et iterum vir fuerit; ut a Janone cæcatus, et factus augur peritissimus a Jove, et datum ut septem ætates viveret. Callimachus id a Pallade accepisse nar-

rat. Ovidius ergo et alii Latini oculis privatum a Janone scribunt. Hic Noster secutus est Callimachum, Hymno, qui inscribitur, *Εἰς Ἀοῦρα τῆς Παλλᾶδος*: 'Sed cave ne [etiam] invitus reginam Minervam videas. Qui aspexerit nudam Minervam tutelarem Deam Argos, aspiciet hoc postremum.' Deinde narrat ut e venatione sitiens ad fontem venerit Tiresias, imprudensque Pallada lavantem aspexerit, et cæcus ab ea sit factus, licet ejus mater esset Palladi carissima. *Passerat*.

67 *Maxima quæ gregibus, &c.*] Virg. VIII. Æn. 'Hanc aram Iuco statuit [Incertum Hercules an Potitius] quæ maxima semper Dicetur nobis, et erit quæ maxima semper.' Ubi Servius, 'Ingens illa ara fuit, sicut videmus hodieque.' Addit prædictum fuisse Herculi ab Apolline, fore ut in Italia Deus coleretur. Livius lib. I. Evandrum inducit salvere juvenem Herculem et narrante prædictum a matre Carmenta Deum futurum, aramque illi dicatum iri, quam opulentissima gens in terra Maximam vocet. Macrobi. lib. III. Sat. cap. VI. ab Hercule Victore Aram Maximam fuisse narrat, et aperto capite illic sacrificari, quia constituta sit ante Ænæ in Italiam adventum. Idem cap. XII. ejusdem libri docet ante urbem conditam sacrificantes ad aram Maximam solitos coronari populo, postea lauro. Pub. Victor in XI. Reg. Urbis, ad ædem Herculis et templum vetus Castoris Aram Maximam locat. Interpres Juvenalis Sat. VIII. 'Magna Ara ad Herculem dicitur Romæ juxta Circum Flaminium.' Ovid. I. Fast. Dionys. lib. I. Legendus Festus in 'Potitium.' Videndus et Salmasius in Plin. Exercitat. ad Solinum, pag. 8.

71 *Sancite pater, salve*] Vana Græcorum antiquitas Herculem Jovis filium esse sibi persuasit, et posteris tradidit. Hinc Fidium, Semonem,

Delph. et Var. Clas.

Propert.

3 L

Sancumque nostri nominarunt, quod ex autoribus atque adeo ex vetustissimis inscriptionibus intelligitur. M. Varro de LL. iv. Fidium et Sancum Herculis esse nomina diserte significat. Et Festus Pompeius Sancum agnoscit; 'Propter viam,' inquit, 'fit sacrificium, quod est proficiendi gratia, Herculi aut Sanco, qui scilicet idem est Deus.' Sancti cognomen Herculi peculiare et propriam non est, cum id commune illi cum cæteris omnibus Deis sit. Omnes enim Dei Deæque Sancti et Sanctæ a Veteribus dicebantur; non quod ipsi ipsæve sancissent: sed quod sancti, venerabiles, et inviolabiles essent. Neque id Sabinum est verbum, sed Latinum. Sanctos Deos Deasque Sanctas in vetustis passim autoribus legimus. Jupiter Sanctus, Apollo Sanctus dicitur apud Ciceronem. Tiberis Sanctus apud Livium; Terminus Sanctus, et Diana Sancta apud Ovidium. Junonem Sanctam, Cupidinem Sanctam Tibullus; Virgilius Sanctam Palem; Cererem et Cybelem Sanctas Claudianus dixerunt. Referti sunt hujusmodi nomine poetarum oratorumque libri. In veteribus etiam monumentis Sanctos et Sanctissimos Deos est legere.

In Hortis Carp.

SYLVANO

SANCTO.

Romæ in hortis Medicæis;

LIBERO PATRI

SANCT. SACR.

Ad S. Jacob. Incurabil.

APOLLINI

SANCTO

SACRUM.

In Edibus Delfuorum:

HERCULI SANCTISS.

Et

SANCTISSIMO HERCULI

INVICTO.

Longum esset plura persequi, et constare jam puto Sancti nomen ad om-

nes Deos pertinere, idque Latinum esse. Quod etiam confirmatur veteri inscriptione, quæ in Lapide Tibertino incisa est; is autem Lapis apud Fulvium Ursinum erat; quo in Lapide et proprium Herculis cognomen ab lingua Sabina, et quod cum cæteris Deis commune habebat a Latinis legitur.

SANCO. SANCTO

DEO. FIDIO. SACRUM.

Vide Castalionis Observationes in Criticos Dec. III. cap. x. Voss. de Origine et Progressu Idololat. lib. i. cap. XII. Nic. Heins. ad 6. Fast. vers. 213.

74 Sic sanctum Tatius composuere Cures] Lego Tatii. 'Cures' in masculino, ut Veli. Scal.

ELEGIA X.

10 Roma, tuis quondam finibus horroret] In nostro, HECTOR ERAT. Quod valde placet: tanquam alter Hector metuebatur tibi, ut ille Priamides Græcis. Scal.

12 Ausus sperare Quirini] Quirinis, noster; humeris Quirinis. Scal.

18 Qui talit aprico] Proverbium. Sic Horatius: 'In pace aptaritidonea bello.' Scal.

23 Cossus at inaequitur] Vid. Liviam lib. iv.

26 Jugera parva Cora] Ita noster; sed quædam antiquæ editiones habent, *jugera terra*: alim *trita*. Suspicio legendum, *jugera terna*. Intelligit enim exiguum agri modum, qui militi pro virtute assignabatur. Juvenalis: 'Mox etiam fractis atate, ac Punica passis Prælia, vel Pyrrhæ immānem gelidosque Molossos, Tandem pro multis vix jugera bina dabantur, Vulneribus.' Et bene hic convenit *jugera terna*, quia dixit: 'ultima præda Nomentum.' Scal.

27 Desecta Tolumni Cervia] Miram Ovidium putasse Tolumnio cognomen Larti fuisse, quum Lar sit digni-

tatū nomen. Alit enim in Epigrammatis: 'Larte ferox cæso Cossus opima tuht.' Atqui, ut dixi, Lar est princeps lingua Hetrusca. Ansonius: 'Tertia opima dedit spoliatus Aremonens Lars.' Lars, *πρωτοστάτης, προστάτης*. Unde Lares apud Romanos sunt Dii *προστάται* familiae: qui ab eo propterea præstiti vocabantur, hoc est, *προστάται, προστάτημοι*. Adde quod, nisi Tolumnius fuisset Lar, hoc est, princeps aut dux, spolia de eo non fuissent opima. Nam ea sunt, quæ dux a duce aufert. Fortasse non cognomen putavit esse Lartem Ovidius; sed, quia apud Hetruscos solos Lar significabat principem, et omnes Hetruscorum principes dicebantur Lartes, satis putavit eo nomine designari quem Cossus interfecit. *Scal.*

40 Belgica quum vasti] Noster aliam lectionem præfert: *Belligera vasti*: lege *Belligerans*, ut supra *circans*, pro *circa*. Erroris caussa, quod archaicos scriptum erat, *belligeras*, *circas*: ut 'prægnas,' 'animas,' 'antistas,' sine N. Interpungendum autem sic: 'Claudius a Reno trajectos arcuit hostes Belligerans: vasti parma relata ducis Virdomari.' Ita sine dubio scripsit Propertius. *Scal.*

Parma relicta] Ita noster. Sed magis placent editiones antiquæ, in quibus est *RELATA*. *Scal.*

39 Claudius] Vide Flor. II. cap. 4. et ibi Freinsheim.

41 Virdomari] Virdomarus ad verbum *ἑνέππος*. Nam *mar* apud nostros erat equus. Auctor Pausanias. Gallorum veterum idioma sine dubio Teutonicum fuit. *Ælianus Πουκλῆς* lib. IX. cap. XVI. scribit inter illos priscos Ausones quendam fuisse nomen *Μάρην*, οὗ τὰ μὲν ἔμπροσθεν λέγουσιν ἰσθρίων ὅμοια, τὰ κατόπιον δ' ἵππων, καὶ αὐτὸ δὲ τοῦτομα εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρειν ἱππομυγῆς δύνανται. Sane, si *μάρης* *ἱππομυγῆς* significat, eodem nomine equum illi Cascæ Aurunci et Galli

vocabant. Huic rei videtur favere, quod adhuc Hollandi equam *merie* vocant. Et *marischalcus*, quod fabrum ferrarium significat, qui pedibus equorum soles suppingit. Sed refragatur Pausanias in Phocicis, qui Gallis equum *μάρκων* dictum scribit, et turmam *τριμάρησιον*. Quod magis confirmatur vetere lingua Alamanorum, qui equum bellatorem *MARHCH* vocabant, ut est in eorum legibus: Titulis LXX. LXXI. Noster liber non *VIROMARI*, sed *VIRTOMANI*: et id quoque Teutonicum. *Virto-manus*, *ἡρώματος*: *Virtman*. *Scal.*

43 Illi] *Ἀρχαῖος*, pro, Illius. *Scal.*
Illi virgatis jaculantis ab inguine braccis] Jaculari ab inguine barbarum est, at contra Græcam a capite. Euripides Hippolyto: *καὶ παρὰ χῆτων ἑσθλὸν βίψαι θεσσαλὸν ὄρεακα ἐπιλογχὸν ἔχουσ' ἐν χερσὶ βέλος*. Sed in nostro non *ab inguine*: sed *ab agmine* legitur: quod profecto longe melius est. *Scal.*

Virgatis] De virgatis sagulis Gallorum vide juvenilia Conjectanea nostra. Virgatam tigrē vocat Seneca in Hippolyto. Item Silius libro quinto: 'Stat sonipes, vexatque ferox humentia frena, Caucasæam instratus virgato corpore tigrim.' Virgatam tigrim vocat, quam Euripides *στυκτὴν καὶ βαλίαν*. Hic autem Virdomarus virgatis braccis dicitur ut, 'domus sanie dapibusque cruentis.' *Scal.*

Braccis] Propriæ Gallorum braccæ, quas Græci *ἀναξυρίδας* vocant, in Phrygiis, Lydis, et Persis. Euripides *θυλάκους*. Jam Romanis *ἀναξυρίδας* in usu fuisse tempore Licinii imp. habes apud Suidam *Ἀδελφίους*. Sed et Lampridius scribit Alagabalum braccas albas habuisse, non coccineas, ut solebant reliqui imperatores. Quare antiquior usus braccarum Romanis fuit, quam vulgo persuasum. *Scal.*

46 Omne quod certo dux ferit ante ducem] Hæc lectio non erat in nostro, sed, *dux ferit enses latus*. Quod autem

tam anxie querant Feretrii etymon, causæ non est: quum certum sit dictum a feretro pompæ triumphalis. Valer. Flaccus: 'Hæc, precor, exuviæ, et opima cadavera nostro Linquite, ait, feretro.' Scal.

ELEGIA XI.

9 *Sic mæstæ*] *Lego: Sat mæstæ*: ita nimirum postulante sententia, qua nil aptius elegantiusve. *Douss P.*

Tubæ] Vide lib. II. Eleg. x.

11 *Quid mihi conjugium Pauli? quid curus avorum Profuit? aut fama pignora tanta mea?* Num minus immites habuit *Cornelia Parcas*] Similis structura sententiæ illius apud Ovidium in Epistola Leandri: 'Quid mihi, quod lato non separor æquore, prodest? Num minus hæc nobis tam brevis obstat aqua?' *Douss P.*

13 *Num minus immites habuit*] *Malo habui*. Ita ergo legendum: *Num minus immites habui Cornelia parcas, Et sum, quod digitis quinque levatur onus?* Quem locum expressit Ovidius Epistola Canaces: 'Quid juvat admotum per avorum nomina celo Inter cognatos posse referre Jovem? Num minus infestum funebria munera ferum Feminea teneo non mea tela manu?' Quis neget Ovidium hunc locum in animo habuisse? *Scal.*

Cornelia] Scriboniam nupsisse duobus Consularibus, antequam Augusto nuberet; et ex altero etiam (hujus *Corneliæ*) matrem fuisse scribit Suet. in Aug. cap. LXII. Ergo alter de Consularibus illis e Corneliarum gente. *Passerat.*

14 *Et sum quod digitis quinque levatur onus*] Muliebre funus manibus ferebatur: quippe esse supra se illum æxum, ne mortuum quidem volebant, quem sciebant submitti sibi debere. Propert. h. I. Et obtinuit hic mos etiam ad tempora usque Majoriani et Anthemii Imp. Testis Sidorius, ejus ævi scriptor lib. II. Epist. VIII. 'Cum Libitinam ipsam flentes

omnes, externi quoque, prenentant, remorarentur, exocularentur, sacerdotum propinquorumque manibus excepta, perpetuis sedibus, dormienti similior, inlata est.' *Maurusius.*

20 *Pila*] De pilis, in quibus inscripta nomina judicum, *Ascon.* in *Milon*. Cujusmodi autem hæc pila fuerint, quæsi, nec repperi. Sane tabellis ad eam rem, non pilis, utebantur Romani. *Plut.* in *Lycargo* pilas exiguas et furfure commemorat, quibus coniectis in vas tanquam sortitione fabarum admitterebatur, vel excluderetur aliquis e conviviis *Lacedæmoniorum*. *Passerat.*

21 *Assideant fratres*] *Caussam vult dicere coram judice questionaria*. *Scal.*

Assideant fratres juxta Minoïda sellam] *Melius noster: Assideant fratres: juxta Minoïda sella, et Eumenidum*. *Scal.*

28 *Ixionis orbes*] *Supr. Tibull. lib. I. Eleg. III.*

24 *Fallax Tantaleo*] *Tavtalæds, 'Αἰθωνεύς, Δευκαλίδης, Ἡρακλῆς*, et similia *Tarentini*: a quibus Romani *Tantaleus, Adoneus, &c.* *Ausonius*: 'Concedat Cei Musa Simonidei.' *Simonideus, Σιμωνίδης*. *Scal.*

Tantaleo] *Vid. Tibull. lib. I. Eleg. III.*

27 *Ipsa loquor pro me*] *'Απολογητικὴς* enim λόγος, qui sequitur. *Scal.*

Ipsa loquor pro me: si fallo, parva reorum Infelix humeros urget urna meos] Sic *Ovidius IX. Metamorphos.* 'Viximus innocuæ: si mentior, arida perdam Quas habeo frondes, et cæcæ securibus urar.' *Douss P.*

Si fallo] *Mos reorum causam dicentium, qui jurabant se nihil mentituros.*

Sororum] *Danaïdum*. *Vid. Tibull. lib. I. Eleg. III.*

29 *Si cui fama fuit*] *Exordium*. Omnes partes orationis hic sunt.

30 *Vera Numantinos*] *Conficta lectio ex antiqua, Atræ*. At nos, *Afræ*. *Numantinus* excidit *Carthaginem*: hoc et *lippis* et *tonsuribus* notum.

36 *In lapide hoc uni nupta fuisse legor*] Univiræ castitatis ac pudicitie sum argumentum non allebant. Mart. Epigr. xxxvi. lib. x. in Epitaphio nobilibus matronæ.

38 *Africa teneæ jaces*] Esset simile illi: 'Ἡμετέριος βουλὰς Ἰσίδωρον μὲν ἐκέρπει δόξαν: 'Consilii nostris laus est attoussa Laconum.' Sed noster tanta jaces: quod dictum θωπευτικῶς. Scal.

39 *Et Persen proavi simulantem pectus Achillis*] Silius Italicus de Philippo iustius Persen patre: 'Hic gente egregius, veterisque,' &c. De Perseo vieto et capto a Paulo Æmylio vid. Livium, tota desade quinta. Plut. in Paulo Æmilio.

Et Persen proavi] Silius de Philippo, quem vicerunt Romani, patre istius Persæ: 'Hic gente egregius, veterisque ab origine regni Æacidum, acceptis proavoque tumebat Achille.' Persen autem Æolice pro Perseo. Περσεύς, Πέρσης: 'Ὀδυσσεύς, 'Ὀδύσσης: Ἀχλλεύς, Ἀχλλῆς. Contra Σιωπῆτης, Σιωπιδεύς. Scal.

41 *Me neque censura legem moluisse*] Nihil fecisse indignum censura mariti Paulli. Infra: 'Filia tu speciem censuræ nacta paternæ.' Scal.

42 *Labe mea nostros*] Lege, vestros. Ita et ascriptus liber. Scal.

43 *Non fuit*] Melius liber, Non erat. Scal.

47 *Sanguine ductas*] Lege dictas. 'Lex dicta officiis' apud Gratium. 'Legem dicere elegans et Latinum est, ut docet et similia loca corrigit N. Heinsius ad Ovid. Heroid. Epist. 13. vers. 39.

49 *Urna*] 'Qualibet urna,' dixit, pro quovis ordine iudicum. Tres autem erant ordines iudicum, et cuique sua urna, ut Senatoribus, Equitibus, Trib. Aeraribus.

50 *Turpior assensu*] Quasi non damnetur, nisi confessa. Scal.

53 *Commisso cum Vesta reposceret ignes*] Significat Æmyliam virginem Vestalem, de qua Dionys. lib. 11.

Cum olim ignis Vestæ defecisset, negligentius asservante Æmylia, quæ ejus custodiam alteri novitiæ Vestali mandasset, venit in suspicionem, quasi parum caste rem sanctissimam tractasset: tum inops consilii, Vestam prius apprecata, iniecit aræ avulsam partem carbasinæ vestis, ac tum e frigido cinere per carbasum flammam emicuit. Vide etiam Val. Max. lib. 1. cap. 1. Passerat.

58 *Defleta et gemitu*] In nostro, *Defensa*. Videtur necio cuius culpæ suspicionem perstricta fuisse Cornelia, quod ex sequentibus cognoscitur. Quod, inquit, malevoli de me rumoribus differunt, hoc falsum esse convicerit unus Cæsar, qui mortem meam deflevit: cuius lacrimæ mihi defensionis ac patroni vicem sunt. Similis locus in Epicedio Drusi: 'Denique laudari sacro Cæsaris ore Emerui.' Scal.

59 *Ille sua nata*] Aliter vulgus hæc accipit, ac sentiebat Poëta. Hoc vult enim: Cæsarem solere prædicare me fuisse dignam, quæ illius filia essem, non sororem Juliam tot impudicis factis suis infamem. Ille, inquit, ait sororem, hoc est me, dignam sua nata vixisse, hoc est verius dici posse natam suam, quam illam, quæ sese tanto crimine infamavit. Me filiam potius, quam privignæ nomine dignam fuisse. Hæc videntur igitur post relegationem Julię contigisse. Notum enim, ut illam Pandataria insula relegarit pater. Addit Dio: Τῶν δὲ δι' χρησαμένων αὐτῇ ὁ μὲν Ἰούλιος Ἀντώνιος ἐς καὶ ἐπὶ τῇ μοναρχίᾳ τοῦτο πρῶτος ἀπέθανε μετ' ἑλλαν τινῶν. αἱ δὲ λοιπὴ εἰς τῆς αὐτοῦ ὑπερβλήθησαν. Non dubium, quin inter hos relegatos Ovidius fuerit: quem profecto ob illam rem tantum damnavit Augustus, non ob libros, quod et tangit Sidonius: 'Et te carminas per libidinosâ Quondam Cæsareæ nimis puelle Fictæ nomine subdito Corinnæ Notum Naso tener, Tomosque missum.' Te quo-

que, inquit, Ovidi, nimis familiarem factum per carmina tua Juliæ Augusti filiæ, quam Corinnam finxisti subditio nomine. In quibus versibus quartum a secundo loco traduximus, et tertium depravatissimum emendavimus. Si quis queritur a nobis factum, interpretetur nobis vulgatam lectionem, et virum putabimus. Nam nihil boni ex vulgata hauriri potest. *Scal.*

60 *Et lacrimas vidimus ire Deo*] Epi-
cedio Drusi: 'Lacrimas elicique
Deo.' Plin. lib. XXI. cap. III. 'Apud
nos exemplum licentiæ hujus non est
aliud, quam filia Divi Augusti, cujus
luxuria noctibus coronatum Marsyam
literæ illius Dei gemunt.' quam lec-
tionem perperam quidam suis in Sue-
tonium Annotationibus mutandam
censuit. De Deo Augusto etiam vivo
et appellato et culto supra diximus.
Scal.

61 *Et tamen emerui*] Hinc colligitur
ornamentis consularibus efferri ma-
trones, quarum filii magistratus cu-
rules gessissent: quod dignum est
notatu. *Scal.*

Et tamen emerui] Vid. Turneb.
XXIII. cap. XII. Advers.

64 *Condita sunt vestro numina nostra*]
Repone LUMINA: quod et mos pris-
cus vulgatissimus, et libri nostri
scriptura postulat. Ita autem dis-
tinguendi versus hi: *Te, Lepide, et
te, Paule, meum post fata levamen:*
(*Condita sunt vestro luminanostra sinu*)
*Vidimus, et fratrem sellam geminasse
curulem.* *Scal.*

66 *Consule quo facto*] Hinc lege dis-
tichon, et BENE HABET: item illud,
NUNC TIBI COMMENDO. Illud autem
FILIA TU SPECIMEN cum duobus se-
quentibus alio pertinent. *Scal.*

67 *Filia tu speciem*] Lege, specimen.
Scal.

75 *Fungere matris*] Enripides
Alceste: *Ὡς οὖν γερὸς τοῖς ἀνδρῶν*

μῆτρῃ τέκνους. *Scal.*

85 *Sen tamen adversum*] Vide quæ
in Festum notavimus voce 'Parilia.'
Quæ conveniebant in manum viri,
lectum sibi sternebant in atrio, quem
adversum vocabant, quia e regione
januæ esset. Hoc confirmamus tes-
timoniis Asconii et Laberii. Janua
dicitur mutare lectum, quæ videt
alium adversum lectum in locum
prioris, nova scilicet uxore domum
ducta. Græci hujusmodi lectum vo-
cabant *παράβυστος*. Pollux et alii vete-
res Magistri: *Κλίσθη ἀπομύθετο γαμική,
καὶ ἐτέρα παράβυστος, ἣ καὶ ἀπὸ τῆς πύλης
ἐν τῇ δωματίῳ ἐπὶ τοῦ τῆν ταῦτα μὴ
ἀδμήσου.* Clarius et convenientius
mori Romano Hesychius dicit *στῆλιν-
νοσθαὶ παρὰ τῇ πυλῶν.* Atque hæc est
vera hujus loci interpretatio. *Scal.*

96 *Prole mea Paulum*] Post hunc
versum jungit tria disticha, quæ supe-
rius a nobis relictas sunt, FILIA TU
SPECIMEN CENSURÆ, &C. *Scal.*

102 *Cujus honoratis ossa vehantur
aquis*] Legendum EQUUS, ut habet
noster codex. Hæc confirmant quæ
superius dixi, nempe matronas hono-
rariis vestibus, curru et sella curnli
efferri, quæ filios consulares aut
aliis curnlibus magistratibus functos
relinquerent. Simile quod scribit
Lampridius in Alagabalo: Impera-
tores matronis affinis consularis
conjugii ornamenta dare solitos. Equi
honorati sunt curules, vel currus præ-
torius, in quo sella curulis. Quare
et Prætorium jns dicitur honoratum,
et honorarium; et ludi Prætorii, ho-
noraryi ludi; et Prætor ipse honora-
rius magistratus. Ovidius: 'Verba-
que honoratus libera Prætor habet.'
Ita autem hæc ultima distinguenda:
*Causa perorata est: stentes me surgite
teles, Dum precium vitæ grata repen-
dit humus. Moribus et cælum patuit,
sim digna merendo Cujus honoratis ossa
vehantur equis.* *Scal.*

JANI DOUSÆ FILII
IN
SEXTUM PROPERTIUM
CONJECTANEA ET NOTÆ.

LIBER I.

CAPUT I.

PROPERTII cuidam loco labecula deter-
tersa; compluribus interpretamen-
tis fax adhibita. Secunda Elegia
tota pensiculatorum excussa, et cum
Philostrati locis sparsim collectis
aliorumque nonnullis collata.

LIB. I. EL. I. VS. 1. *Cynthia prima
meis miserum me cepit ocellis*] Quod
Propertius de semet ipso, id de Amo-
re Meleager scribit his verbis: Κα-
τὸς ἔρως ὁ πτανὸς ἐν αἰθέρι δέσμιος ἦλω,
τοῖς σοῖς ἀγρευθεῖς ὕμῃσι, Τιμᾶριον.

VS. 3. *Tum mihi constantis dejecit
lucina fastus*] Quid si constanti? Ita
quidem et Propertio constabit suus
lepor, et 'fastus' interpretabimur
contemptum ac repulsam, loquendi
forma huic nostro usitata, ut ad Cyn-
thiam referatur, non ad Poëtam.

VS. 4. *Et caput impositis pressit a-
mor pedibus*] Idem prorsus et Paulus
Silentiarius de Amore, Anthol. VII.
'Ἐξόρε γὰρ μοι Ἀδὲ ἐπιβάς, στέρνοις πικρὸν
ἐπηξε πόδα.

EL. II. VS. 7. *Crede mihi non ulla tua*

medicina figura est] Locum hunc a ne-
mine discussum ita interpreto: Tam
formosa es ut nulla medicamina sint,
sive venena, ut veteres loquebantur,
quæ formam tuam propriis bonis et
nativa venustate pulcherrimam emen-
dare ac velint ægotantem restituere
possint, id quod mulieres interpoles
faciunt: medicina autem egent ea
quæ in morbo cubant: et, ut scite
Philostratus in Epistolis scribit, ἡ καλ-
λωπιζομένη γυνὴ θεραπεύει τὸ ἑλλειπὲς,
φοβουμένη φωραθῆναι ὃ οὐκ ἔχει, ἢ φύσει
καλὴ οὐδενὸς δεῖται τῶν ἐπικτητῶν, ὡς
προσαρκούσα αὐτῇ πρὸς πᾶν τὸ δλόκληρον.
ὀφθαλμῶν δὲ ὑπογραφαί, καὶ κομῶν προσ-
θήσεις, καὶ χειρῶν βαφαί, καὶ ἔτι κομμω-
τικῆς φάρμακον, καὶ ἔτι ἐκ φυκίου δολε-
ρὸν ἔσθος, ἐκασθῶσις τοῦ ἐνδεοῦς εὐρέ-
θη. Quæ omnia ad interpretationis
nostræ stabilimentum unice faciunt,
atque adeo vel sola explicant hunc
Propertii locum.

VS. 9. *Aspice quos submittit humus
formaque colores, Et (forte Ut) veniant
hedera sponte sua melius*] Similia his
et illa ejusdem Philostrati in alia E-

pistola: τὸ κάλλος ἀμελόμενον μᾶλλον ἀποθεῖ, καθάπερ τῶν φυτῶν οὐα τῇ φύσει θαρρύνοντα καὶ τῆς τῶν γεωργῶν διεργασίας οὐ χρηζόντα: et paulo post: ὥσπερ οἱ βότρυες, καὶ τὰ μῆλα, καὶ ἐπὶ ἄλλο αὐτομάτου καλῶς.

Vs. 15. *Non sic Leucippia succendit Castora Phæbe*] Utitur exemplis mulierum de heroicis seculis, quas, ut ipse alibi loquitur, 'tulit formosi temporis ætas,' ad comprobandum ingenue pulchritudinis decus magis quam affectatæ atque interpolis formæ lenocinium ad amorem non alligere solum, sed et trahere homines. Similiter et Philostratus: οὐδὲ ἐν ταῖς κερναῖς τέταται γυναῖκες, ἀλλ' ἐν ταῖς ἀδάσκεις καλαῖς. οἷαι καὶ αἱ πρότεροι ἦσαν, ὦν χρυσὸς ἦρα, καὶ βοῦς, καὶ ὄνος, καὶ ὄρνιθες, καὶ ὀρέοντες.

Vs. 19. *Nec Phrygium falso traxit candore maritum*] Sic Philostratus: καὶ πάντας ἔλκει τῇ λίπῃ ἀμελουμένη.

Vs. 22. *Qualis Appellatis est color in tabulis*] Huc pertinet illa Carfilidis interrogatio: τί κάλλος; φυσικὴ ζωγραφία.

Vs. 23. *Non illis studium vulgo conquirere amantes*] 'Ὁ γὰρ καλλωπισμὸς ἐταρμικόν, ut Philostratus ait, et τὸ φυσικόν, καὶ δ' κηρὸς, καὶ τὸ ταρταρῶν, καὶ οἱ ἐπικέρπιοι ὄφεις, καὶ αἱ χρυσῆαι πέδαι, θαλῶς, καὶ Ἀρισταγόρας, καὶ Λαῖος φάρμακα: et ut ipse mox dicit: 'Uni si qua' placet, culta puella sat est.' Utrumque exprimit Melissa in Epistola ad Clearetam: cum enim de sumptuoso vestium apparatu locuta esset, subiungit: ταῖς ἐταῖραις γὰρ τὰδε χρήσιμα ποττὰν τῶν πλειόνων θήραν. τὰς δὲ ποθ' ἵνα τὸν ὄνον εὐαρστούσας γυναῖκες κόσμος δ' τρόπος πέλει καὶ οὐχ αἱ στολά.

Vs. 28. *Aoniamque iubens Calliopea lyram*] Videtur alludere ad formulam, LUBENS MERITO.

CAPUT II.

'Arma.' ὅπλα. 'Vitam vivere,' 'navem navigare,' 'millia quanta.'

Propertius multotiens emaculatus, Manilius semel.

El. III. vs. 13. *Et quavis ductici correptum ardore juberent Hac amor hac Liber, durus uterque Deus*] Huc pertinet illud Græci Poëtæ Anthol. IV. 'Ἐν κούφῳ τὸν ἔρωτα. τίςος χάρμιν; ἀρετὸν ὄνῃ Αἰδέσθαι κραδίην. μὴ τυρὶ τῷ ἔπαγῃ.

Vs. 16. *Osculaque admota sumere et arma manu*] Quid hoc loco per 'arma' denotari velit Poëta noster, non est consulendus λογίας, satis enim declarat suam mentem. Cæterum notandum in eadem significatione apud Græcos ὅπλα poni. Nicander in II. Georg. apud Athenæum: Τὸ δὲ πονεῖν ἐπὶ μέσσοις ὄνειδος Ὅπλων βρομῆται οὐκ ἐπὶ μέσσοις πεφάτισται. Antipater Anthol. I. Πολλὰς δ' ἐστὶ γυναῖκας ἰδεῖν Οὐχὶ καλὰς τὴν ἔβην ὀπλιζόμενας ἀκορίστως: mulieres intelligens, qualis illa Glyco apud Farium Comicum, quam ita loquentem inducit, Fulgentio teste: 'Myrrhinum mihi adfer, quo virilibus armis occursem fortinacula.'

Vs. 45. *Dum me jucundis lapsum sopor impulit alia, Illa fuit lacrymis ultima cura meis*] Plane huic geminam illud Heliodori lib. I. καὶ οὐδ' ἂν ἐλγῆας θρηνοῦντες, εἰ μὴ τις ὄντος ἐπιστὰς ἐφ' ἡρώης τῶν γόνων ἔταυσε τὴν δακρύων: ubi sententia postulat ut τῶν τε δακρύων, αὐτὴ καὶ δακρύων, legatur.

El. IV. vs. 3. *Vitæ quodcumque sequitur Hoc magis assueto ducere servitio*] Scriptus codex V. C. Francisci Modii, pro 'ducere, vivere' habebat, quod damnare mihi religio sit, qui sciam 'vitam vivere,' 'servitutem servire,' 'noxam nocere,' et hæc talia tralatitia esse apud Latinos. Sed et 'navem navigare' dixit Ulpianus in l. I. ff. Nantæ caup. stabul.

Vs. 8. *Cynthia non illas nomen habere sinat*] Omnino legendum *sinat*, quomodo et in codice Modiano exstat postea comperi.

Vs. 17. *Sciet hæc inana puella*] Manilius: *sciet hoc inana puella.*

Vs. 29. *Nullas illa suis contemnet festibus aras*] Contemnet, id est, præteribit seu negliget. Apuleius Miles. vi. 'rata scilicet nullius Dei fana et cærimonias negligere se debere, sed omnium benivolam misericordiam corrigare.'

Vs. 27. *Mancat sic semper adoro, Nec quidquam ex illa, quod querar, inveniam*] *Lego-Ne quidquam*, ut concinior sit sententia.

El. v. vs. 10. *At tibi curarum millia quantum dabit*] Sic dictum 'millia quanta,' ut a Plauto: 'Sexcenta tanta reddam, si vivo, tibi.'

El. vi. vs. 3. *Cum quo Rhiphas possum conscondere montes*] Si audaci mihi liberet esse, legerem ausim pro possim: quamvis id hic eodem sensu retinere possimus, ut infra: 'Et contra magnum potes hos attollere Solem.' 'potes,' id est, audes. Similem mendam elso Manilio lib. v. ubi in omnibus libris legitur: 'Cum semel æthereos jussus conscondere curvus Summus contigerim sua per fastigia culmen:' rescribo enim: *ausus*: neque obstat quod præcessit: 'Me prosperare viam Mundus jubet.'

Vs. 16. *Insanis ora notet manibus*] Sic Ovidius: 'et insanis unguibus ora nota:' ipse alibi: 'Projicis insana symbia plena manu:' item: 'Saucia vesana verberat ora manu.'

Vs. 23. *Semper at armata cura fuit patriæ*] Videtur dictum, ut a Pindaro Olymp. 1. *Ἀπερᾶσι μακρότερος υἱός.*

CAPUT III.

'Ita sim felix.' Exemplum versuum qui equali sono finiuntur. 'Dicere.' Aliquot amantium affectus indicati et in lucem protracti. Conjectura nonnulla et correctiones.

El. vii. vs. 3. *Atque, ita sim felix, primo contendis Homero*] Augustus apud Suetonium in Tiberio cap. xxi. 'Vale, jucundissime, et, ita sim felix, vir fortissime.'

Vs. 17. *Longe castra tibi, longe miser*

agmina septem Flabio in æterno ardua jacere sita] Sic Silius lib. 1. 'longe clausis sua fœdera, longe Ausonium fore.' Florus lib. ii. cap. ii. 'Longe illis nauticæ artes, detorquere remos et ludificari fuga rostra:' et cap. vi. 'Longe illi triplex maris, totidemque arces.'

El. viii. vs. 11. *Nec tibi Tyrrhena soleatur funis arena*] Versus hujus generis non solum Ovidio, sed et Propertio nostro ita crebri, ut pene elegantium studio ultro affectati presuntur; et quidem, qui, in inciso et extremo, equali sono finiuntur, præter hunc sunt isti: Eleg. xvii. hujus libri: 'Quin etiam absenti presunt tibi, Cynthia, venti.' Lib. iii. Eleg. vii. 'In mare cui soli non valere deli.' Eleg. viii. 'Dulcis ad heaternas fuerat mihi rixa lucernas.' In duobus versibus unum exstat exemplum lib. ii. Eleg. iii. 'Non, non humani sunt partus talia dens, Ista decem menses non peperere bona.' Quod et apud Græcos Anacreon fecit: *Ἦν δὲ δυνάμει δούλῳ, Ἀδελφὲ τὶ καὶ παρὰ δούλῳ.*

El. ix. vs. 1. *Dicebam tibi venturos irrisor amores*] Quatuor hic versibus idem dicit quod Alciphron in Epistolis ex persona amatoris cujusdam: *ὁ ποτὲ γελῶν τοὺς ἐκ τρυφῆς πάθον δουλοπώτας, ἔλος εἰμι τοῦ πάθους.*

Vs. 6. *Dicere, quos juvenes quaque puella domet*] 'Dicere' interpretor, quasi ex oraculo promere: (hinc 'Dictio' pro oraculo:) innuit enim se de amore consultum respondere posse, quod et Tibullus de se ipso profitetur: 'Gloria cuique sua est, me, qui spermentur amantes, Conquiescent: cunctis jassa nostra patet. Tempus erit, cum me Veneris præcepta ferentem Deducat juvenum sedula turba senem.'

Vs. 21. *Quam Pueri toties arcum sentire modullis*] Male legere, atque omnino ita restituendum puto: *Quam Pueri toties arcum sentire modullis. Sic* Ovidius: 'totis bibit ossibus ignem.'

Vs. 33. *Quare, si pudor est, quam primum errata fateri*] Legendum arbitror *ni pudor est*, sententia aptissima atque etiam apertissima, si accommodentur huc illa Catulli: 'Flavi, delitias tuas Catullo, Ni sint illepidæ atque inelegantæ, Velles dicere, nec tacere posses. Verum nescio quid febriculosi Scorti diligis: hoc pudet fateri.' Quæ non parum aperiunt mentem hujus loci, si ita legatur, ut eum restituendum putamus.

Vs. 34. *Dicere quo pereas, sæpe in amore juvat*] 'Quo,' sc. amore: aut legendum *qua*, ut intelligatur amica. Alludit autem ad Proverbium Græcorum, cujus et Plato in Symposio meminit *κάλλιον τὸ φανερώς ἔρῃ τοῦ λάθρα*. Ut enim Aristænetus in Epistolis inquit: *πέφυκε τοῖς ποθεῦσιν ἐν μᾶλλον ἐπαίξεν ὁ λαθραίως ἡμᾶ καὶ στυγμῶς ἔρως*. Sic Horatius: 'Dicat Opuntia Frater Megillæ, quo beatus Vulnere, qua pereat sagitta.'

El. x. vs. 5. *Cum te complexa morientem, Galle, puella*] Sic supra: 'Sed me complexæ remorantur verba puellæ.' Petronius: 'Animam nostro amplexam in corpore:' id est, *περιπλεχθεῖσαν*. Vide Priscianum lib. viii. et x. Quod autem dicit 'morientem,' egregie tangit affectus amanti, ut et Sappho: *Τεθνήαι δ' ὀλέγου δαίσα φαίνομαι ἔπνοιν*. Et ipse infra: 'Et cupere optatis animam deponere verbis.' Sed omnium elegantissime et graphicè hæc describit Heliodorus lib. ii. *καὶ εἶχοντο ἀλλήλων, ἡναιδοί μὲν, ἀλλ' ὅσπερ ἡνωμένοι, καὶ μικρὸν ἔδει ἀποθῆσκαι αὐτοῖς. οὕτως ἦρα καὶ τὸ χαρὰς ἐπαρβέλλον, εἰς ἀλγεῶν περιόστη πολλὰς, καὶ τῆς ἡδονῆς τὸ ἡμετρον ἐπίσπαστον λύπην ἐγέννησεν*. Ex quibus verbis haud difficile explicatu est, cur 'lacrymas,' 'dolores,' 'curas' toties iteret hac Elegia.

Vs. 9. *Non tamen a vestro potui recedere lusu: Tantus in alternis vocibus ardor erat*] Sic infra Elegia xiii. 'Non ego complexus potui diducere ves-

tros, Tantus erat demens inter utrosque furor.'

Vs. 13. *Non solum vestros didici recidere dolores*] Quid si *dolores*? nam dixerat antea: 'Tantus in alternis vocibus ardor erat.' Tamen neque vulgatum illud displicet, propter causam quam modo exposui.

CAPUT IV.

Propertiani cujusdam loci multiplex explicatio. 'Communes Dii.' Fortuna, Venus, Amor, Mars. Nemesis alata. Cur Cylleuius 'communis stella' dicatur Apuleio, varie declaratum. Idem cur eloquentiæ præses. Homericæ imitatio. 'Flagrans amor Hercules,' et similia quædam. Aliquot locorum collatio.

Quod legitur Elegia sequenti: El. xi. vs. 15. *Ut solet amoto labi custode puella Perfida, communes nec meminisse Deos*: variam explicationem admittit: nam aut ad omnes Deos referri potest quibus quasi testibus interpositis mutua inter se fide amantes obligantur; aut ad solam Fortunam, quæ omnibus communis est, et nunc huic nunc alii benigna; quæ sententia firmatur hoc Menandri versu: *ἡθροῦτος ὃν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης* aut etiam ad Venerem, quam ab inconstantia ποικιλόθρονον appellat Sappho: aut denique ad Amorem, qui paullo momento mutabilis, et ita in levitate sua constans est, ut periculum sit patri sive vitrico, ne cognominis sui jacturam faciat, quem *ἀλλοπρόσωλλον* Græci vocant: nam ut Ovidius dixit in *Amoribus*: 'Quod dubius Mars est, per te, privigne Cupido, est.' Hinc et ipse supra: 'Nullus amor cuiquam facilis ita præbuit alas, Ut non alterna presserit illa manu.' Et lib. ii. 'sæpe Cupido Huic meus esse solet, cni bonus ante fuit.' Et Philostratus in *Epistolis*: *καὶ ἔρως καὶ νέμεσις ὁρεῖς θεοὶ καὶ στυγόμενοι*: ubi Nemesim et Amorem rite conjunxit,

nam ejus Deæ simulachra, veluti et Cupidinis, apud Smyrnicos alata fuerunt, teste Pausania, quod ejus numen, ut idem addit, in iis potissimum apparet, qui amore capti sunt. 'Communes' porro 'Deos' dixit similiter ac Pindarus in Nemæis: *Κοινὰ γὰρ ἔρχονται θεοὶ βίβας Παιονίων ἀνδρῶν*. Sic Apuleius in libro de Mundo 'communem stellam' Cyllenium appellat: quod, quia, aliis minus intellectum, occasionem dedit locum in suspicionem corruptelæ vocandi, breviter explicare constitui. Ac primum communis appellari potest Mercurius, quod cuicumque se Planetæ conjunxerit, cum eo vires suas communicet, et noxius salutarisve fiat pro noxiæ aut salutaris stellæ applicatione et aspectu. Est enim sidus versipelle, ut cum Plauto loquar, eoque per aquæ elementum apud Platonicos designari solitum. Notandum autem quod minus tritum est, hinc causam a quibusdam desumi, cur eloquentiæ præses appelletur; quod nos docuit Joannis Salisberiensis Policratici sni, sive De nugis curialium, lib. II. cap. XIX. 'Mercurius vero talis est, qualem vicini Planetæ permiserunt: cum et ipse convertibilis naturæ sit, potentioribusque cohæreat. Unde plerique eum præsulem eloquentiæ optinant, eo quod illa juncta sapientiæ plurimum prosit, malitiæ sociata nocet plurimum.' Neque hæc apud aliam scriptorem facile reperiās, quæ ille hand dubie, ut pleraque omnia, hausit ex aliquo eorum qui nunc non exstant. Epitheti 'communis' et altera ratio e secretiore Astrologorum doctrina peti potest, qui inter erraticas stellas Solem Jovisque diurnas appellarunt, nocturnas autem Lunam et Venerem. *Φθόριος* vero et interitus causam adferentes Saturnum et Martem, hunc nocturnis, illum diurnis attribuerunt, bonis siquidem beneficisque stellis id ipsum, per quod boni

effectores sunt, eripiunt: nam et Saturnus, ut pote rigoris genitor, diurnum calorem a Sole ac Jove quodammodo aufert; et Mars humorem illam genitalem, quo Luna et Venus pollet, exsiccat. Mercurium porro communem diei, noctisque, et stellarum, quæ tenebris aut luci præsent, esse voluerunt. Potest etiam allusisse videri Apuleius ad illam Græcorum, *κοινὸς δ' Ἑρμῆς*, quod adagionis vim in se habet, quoque Plutarchus et Læcianus utuntur. Quid quod æquam potestatem in cælo et apud inferos illi tribuunt Poëtæ? unde 'superis Deorum Gratus et imis' Horatio, 'commune profunda Et superis nomen' Claudiano dicitur. Quod tamen non tam ad Mercurii aidus quam ad numen pertinet, tamen addere visum est, ne cui eo nomine tantum id elegantius videretur, quod id nos fugisset.

Vs. 23. *Tu mihi sola domus, tu, Cynthia, sola parentes*] Plane Homericum est: ita enim Andromache apud illum Iliad. Z. *Ἐκτορ ἄνδρ σὺ μοι ἐσσι πατήρ, καὶ πότνια μήτηρ, Ἴδδ κακότηης, σὺ δέ μοι θάλαρος παρακοίτης*. Huc quoque pertinet illud Eleg. XVIII. lib. II. 'Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus, Frater ego et tibi sim filius unus ego.'

El. XIII. vs. 23. *Nec sic caulestem flagrans amor Herculis Heben*] Duo hic observanda sunt, primum 'flagrans' cum accusativo junctum, deinde 'flagrans amor Herculis' positum pro Hercule amore incenso, ut 'error Herculis,' pro errante Hercule, infra Eleg. XX. sic 'hiatum leonis' pro leone hianti invenias apud Læretium lib. V. 'equorum vires,' pro valentibus equis apud Manilium lib. V. *παλαργινῶν κλέα φερέων*, pro inclytis Heroibus apud Apollonium; 'fugam servorum,' pro servis fugitivis, in l. 2. ff. de lege Fabia.

Vs. 28. *Nec sinec abduci*] In libro

clarissimi Modii erat; adduci, quod probò; pendet enim ἀπὸ κωροῦ 'præteritos fastus.'

El. XIV. vs. 15. *Nam quis divitiis adverso gaudet amore? Nulla mihi tristi præmia sint Venere!* Non longe abla- dit hinc Hercules indomito fieverat Ascanio. Ovidius Fastor. III. ex per- sona Ariadnes: 'En iterum fluctus similes audire querelas.' Lycophron in Cassandra: Τί μακρὰ γλήμων εἰς ἀνηκέτους πέτρας, εἰς κύμα παφίδον, εἰς νέπας δυσωλήτιδας Βδίζω, κενὸν φέλλουσα μέστωκος κρότον; id est: 'Sed quid misella longum ad ignaras petras, Sa- lumque surdum, et asperas cantes loquor, Sonos inanes marmuris rauci cients?' Similiter profundit questus suos apud Sophoclem Philoctetes, loco quem paulo post citabimus. Alia quædam ad hanc rem pertinentia dixi in Catullum.

El. xv. vs. 9. *At non sic Ithaci di- gressu nota Calypso Desertis olim fle- verat æquoribus* Sic infra Eleg. xx. 'Quæ miner ignotis error perpesens in oris Herculis indomito fieverat Ascanio.' Ovidius Fastor. III. ex per- sona Ariadnes: 'En iterum fluctus similes audire querelas.' Lycophron in Cassandra: Τί μακρὰ γλήμων εἰς ἀνηκέτους πέτρας, εἰς κύμα παφίδον, εἰς νέπας δυσωλήτιδας Βδίζω, κενὸν φέλλουσα μέστωκος κρότον; id est: 'Sed quid misella longum ad ignaras petras, Sa- lumque surdum, et asperas cantes loquor, Sonos inanes marmuris rauci cients?' Similiter profundit questus suos apud Sophoclem Philoctetes, loco quem paulo post citabimus. Alia quædam ad hanc rem pertinentia dixi in Catullum.

Vs. 32. *Sis quodcumque voles, non aliena tamen* Sic Tibull. 'Perfida, sed, quamvis perfida, cara tamen.'

CAPUT V.

Senecæ locus a prava aliorum correc- tione vindicatus, et alibi correctus. 'Aura frigida Eoo gelu,' ἄγχαυρον. 'Semper amans.' Fabula remotior de pinu. 'Divini fontes.'

El. XVI. vs. 12. *Turpior et secti vi- vere luxuria* Locus hic commode mihi in membra revocat illum Senecæ Epist. LXXXIX. 'Quid inquis, an Penelope impudica fuerit, an verba seculo suo dederit?' In quo miror invenisse viros doctos quod offende- ret, et suspectam faceret Latinitatem ejus locutionis: 'verba seculo suo

dare.' Atqui, si exempla requirant, ingero illis Ovidium Amorum lib. III. Eleg. XIII. 'Da populo, da verba mihi: sine nescius errem, Et liceat stulta credulitate frui.' Plane enim, similia hæc, 'populo' et 'seculo dare verba.' Ac fortasse scripsit Se- neca: an Penelope pudica fuerit, ut opponantur inter se, pudicam esse, et verba dare iis quibus pudicam se esse persuaserat.

Vs. 24. *Frigidaque Eoo me dolet æra gelu* Allusio ad etymon αἶρας, quod est, quasi ἀπὸ τῆς ἐκ βρύουα: unde et ἄγχαυρον diluculum appellat Apollo- nias in Argonauticis; id quod alii λιμνίφας, περὶ γὰρ τὸν τοιοῦτον καρπὸν, ut tradit Apollonii Scholiastes, αἱ ἀβρὰ πνέουσι, καὶ τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ Ποσειδῶν Ἀθηῶν δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πάλαι ἦν διὰ πρὸ.

Vs. 47. *Sic ego nunc domina vititio et semper amantis Fletibus* Malim, *semper-amantia*, ut sit ἀφόν. Sic Lucra- tius: 'semper-florentis Homeri.'

Eleg. XVII. vs. 2. *Nunc ego desertas alloquor Halcionas* Sic Elegia se- quenti: 'Et quodcumque mææ pos- sunt narrare querelæ, Cogor ad ar- gutas dicere solus aves:' ianuens deesse sibi frequentiam hominum, quibus querelas suas (in quibus om- nis adversa fortuna habet levamen- tum, ut Seneca loquitur) exponere possit. Ita conqueritur et Philoc- tetes apud Sophoclem: ὦ λιμνίφες, ὦ προβλήτες, ὦ ξυνουσία Θερῶν ὀρέων, ὦ καταβήγες πέτραι, ὦ τῶν τάδ', οὐ γὰρ ἄλλον οἷδ' ὅτε λέγω.

El. XVIII. vs. 20. *Arcadio pinus ami- ca Deo* Vere 'amica;' ut pote quem Boreæ amatori item suo, tunc quum puella adhuc esset, longe præferret; unde Thrax ille injuriæ impatiens deprehensam forte solam spatioso campo saxo allisit; quam infeliciter moribundam exceptam intra gremium suum tellus in arborem cognominem commutavit, cujus frondibus pottea

tempora prædictas semper spectatus est Arcas Dens. Quæ fabula existat apud Constantinum Geoponic. xi. et tangitur a Nonne in Dionysiacis: neque movissem, nisi neglexissent monere, qui cætera in enarrandis fabulis diligentissimi, ita ut hæc sola pene illius cura curata. Quod autem libri nonnulli *amata* legunt pro *amica*, minus placet. Præcessit enim: 'Si quos habet arbor amores; id est, si quando amor etiam arbores tetigit, veluti Pitym puellam, quæ, quod Pani se amicam præstitit, in arborem commutata est.

Vs. 27. *Pro quo dicim fontes*] Fron-

tinus de Aqueductibus: 'Fontium memoria cum sanctitate adhuc existat et colitur.' Hinc a Cicerone secundo de Legibus 'fontis ara' memoratur, in tertio de Natura Deorum 'fontis delubrum.' Janus Græterus, amicus meus, et curiose doctus has literas, legit *Clitumnus fontes* in Suspicionibus, quod non improbo. Cæterum *dicim* eadem sententia putam retineri posse, ut Clitumnus ipse intelligatur per hos *divinos fontes*, nomen præsens atque etiam fatidicum, cuique eo loco adjacet templum priscum et religiosum, ut auctor est Plinius in Epistolis.

LIBER II.

CAPUT VI.

Locus Propertii restitutus. 'Lyræ carmen digitis percurrere.' 'Muta favilla.' Ignorare.' Apuleio lux. Ariadnes chorus. 'Tamen' pro, tandem.

ILLUD, quod in ipso secundi libri limine occurrit: El. i. vs. 9. *Sive lyræ carmen digitis percussit eburnis*: ut a vera germanaque scriptura degenerasse credam, facit locutionis ejus insolentia, *digitis carmen percutere*: quam si consideres, nihil verius arbitrabere conjectura nostra: *Sive lyræ carmen digitis percurrit eburnis*. Sic Virgilius in Calice ex correctione magni Scaligeri: 'Mollia sed tenui percurrere carmina versu.' Et Ovidius Amorum lib. ii. Eleg. x. 'Hæc querulas habili percurrit pollice chordas.'

Vs. 77. *Taliaque illacrymans muta juce verba favilla*] Sic supra: 'Quæ tu viva mea possis sentire favilla.' Horatius: 'Debita sparges lacryma favillam Vatis amici.'

El. ii. vs. 4. *Suppiter, ignoro priusne furtivus*] Ignorare] hic est, asper-

nari et cognoscere nolle, quasque mentione indignum negligere. Qualem ejus verbi notionem notavit in illo Plauti Amphytr. Janus Guillelmus: 'Quem omnes mortales ignorant, et indificant, ut lubet.' Cui addo similiter accipi id verbum apud Ciceronem Orat. pro Roscio Amerino: 'A me autem ii contenderunt, qui apud me et amicitia, et beneficiis, et dignitate plurimum possunt: quorum ego nèque benevolentiam erga me ignorare, nec auctoritatem aspernari, nec voluntatem negligere debeam.' Hinc lucem capit Apuleii illud Miles. v. 'Jamque ista, quæ ferimus, non parentibus nostris, ac nec ulli demonstrems alii: imo, nec omnino quidquam de ejus salute moriamus.'

El. iii. vs. 18. *Egit ut Evantes dux Ariadna chorus*] Alludit ad simulachrum Dædali, de quo Homerus Iliad. 2. 'Ἐν δὲ χορὸν πολέεσσι περιελύτεις Ἀμφιγυῖαις, τῷ ἱελεῶν ὅλῳ ποτ' ἐνὶ Κνωσῶ εὐρείῃ Δαίδαλος ἤκησεν καλλιπλοῦντα Ἀριδῶν.' Id apud Gnosios fuisse ex albo lapide constructum auctor est Pausanias in Bœoticis.

Vs. 27. *Nunc Pari tu sapiens et tu Menelaë fuisti, Tu, quia poscebas, tu, quia lentus eras*] *Pariassimum huic illud Ovidii III. de Arte*: 'Aut Helene, quam non stulte, Menelaë, reposcis; Tu quoque non stulte, Troice raptor, habes.'

El. v. vs. 5. *Inveniam tamen e multis fallacibus unam Quæ fieri nostro carmine nota velis*] 'Tamen' hic interpretor, tandem: quomodo et Nonius illud in Pacuvii *Peribœa*, 'Tamen obfirmato animo mitescit metus,' exponit.

Vs. 11. *Non ita Carpathia variant Aquilonibus undæ, Nec dubio nubes vertitur atra Noto, Quam facile irati verbo mutantur amantes*] Sic infra *Eleg. IX.* de inconstantia muliebris animi: 'Non sic incerto mutantur flamine Syrtea, Nec folia hiberno tam tremefacta Noto, Quam cito feminea constat non fœdus in ira.'

CAPUT VII.

De Laide collati inter se aliquot scriptorum loci. 'Multa arena porrectus.' Propertius quinquies castigatus: illustratus et Claudianus.

El. VI. vs. 1. *Non ita complebant Ephyreæ Laidos ædes, Ad cujus jacuit Græcia tota fores*] Plutarchus in *Amatorio*: 'Ἰστέ δῆπουθεν ἀκούῃ Λαῖδα τὴν δοῖμιον ἐκείνην καὶ πολυήρατον, ὥς ἐπέφλεγε πόθῳ τὴν Ἑλλάδα, μᾶλλον δὲ τοῖς θυσίῳ ἢ περιμάχῃ τοις θαλάσσιαις. Quo videtur respexisse Claudianus lib. I. in *Eutropium*: 'Haud aliter juvenum flammis Ephyreia Lais E gemino ditata mari.' Labet et sequentia attexere, ut illustrem: 'Cum sarta refudit Canities, jam turba procax noctisque recedit Ambitus, et raro pulsatur janua tactu, Seque reformidat speculo damnanter senectus, Stat tamen atque alias succingit leno ministras.' Idem enim de Laide tradit et *Synesius* in *Epistola* quadam, ubi inter cætera ait: Καὶ προβόθῃ τῆς τέχνης, ἥς ἐπειδὴ τὴν ἐργασίαν ὑπὸ χαλαρῇ

ῥοτῇ καταλύσε, τὰς ἐν ἡλικίᾳ παροτρύνει καὶ τοῖς ξένοις ἀποκαθίστησιν.

Vs. 12. *Me soror, et cum qua dormit amica simul*] Ἀκολουθίαν sermonis consideras, et nihil verius arbitrare emendatione nostra: *Me soror, et cum qua dormit amica simul*: quasi dicat: Me lædit etiam amica aliqua tua, cum tecum dormit, o Cynthia: inep- tum enim esset, cum proximo versu sermonem ad ipsam dixerit, subito velut sui oblitum loqui de ea in ter- tia persona.

Vs. 13. *Omnia me lædent*] Mallem: lædunt.

El. VII. vs. 7. *Nam citius paterer caput hoc discedere collo*] Scripserim libens: *abecedere*.

Vs. 20. *Hic erit et patrio sanguine pluri amor*] Huc pertinet illud ejusdem: 'Nescit amor prisca cedere imaginibus.'

El. VIII. vs. 33. *Viderat informem multa Patroclon arena Porrectum*] Imitatio Homérica est: sic enim ille II. H. Βλέψε δέ οἱ φίλα γούνατ', ὃ δ' ἔπτιος ἔξερανόθη. Agathias Scholasticus Anthol. I. Σὺ δ' εἶπεο θεῖον Ὀμηρον, Πῶς τὸν Πριαμίδην ἐκέκλισσα πόθῳ. Martialis lib. I. 'Et volacrem longo porrexit vulnere pardum.'

El. IX. vs. 25. *Hæc mihi vota tuam propter suscepta salutem*] Inscriptio vetus:

DEÆ SYRIÆ

SACR.

VOTO SVSCEPTO

PRO SALVTE.

El. X. vs. 23. *Sic nos nunc inopes laudis conscendere carmen*] 'Scandendi' verbum videtur postulare, ut scribamus *culmen*.

El. XI. vs. 2. *Ludet, qui sterili semina ponit humo*] Malim: *Ludit*: quamvis commode etiam reponere possis cum magno Scaligero *Ludet*.

CAPUT VIII.

Elegia Propertii de Amore tota per- siculatius excussa. Amantes pæ-

ris comparantur, idque a Platone esse ostensum: indidem Plautus illustratus: itemque Ovidius paulo post. Aliquot locorum cum Græcis contentio comparatioque. Epigramma quoddam ex Amoribus meis insertum per occasionem.

VENTUM est ad Amoris descriptionem in Poëta nostro Umbro, quæ, veluti Cupidinis clavo affixum, me cogit sibi diutius immorari non invitum: ita suavis est et delenefica. Ait primo:

EL. XII. vs. 1. *Quicumque ille fuit, puerum qui pinxit amorem, Nonne putas miras hunc habuisse manus*] Idem fere Theophylactus in Amatoriis: 'Ἐκὼν τοὺς ζωγράφους. ὑποπτεύουσιν γὰρ τοὺς ἔρωτας ἀναγράφουσι, καὶ τέχνη διαμορφοῦσι τὰ πράγματα, καὶ τοῖς πλάσμασι τὴν ἀλήθειαν τερατεύονται. Quæ maxime pertinent ad illum versum: 'Idem non frustra ventosas addidit alas.'

VS. 3. *Is primum vidit sine sensu vivere amantes*] Amantes pueris comparat, quod et prudentia careant instar puerorum, et in puerilibus nugis ac curis occupentur. Quod et ante hunc fecit Plato in Philebo, ubi causam, cur amantium perjurii ignoscat Juppiter, hinc deducit, ita scribens: 'Ὡς δὲ λόγος καὶ ἐν ταῖς ἡδοναῖς ταῖς περὶ τὰ ἀφροδίσια, αἱ δὴ μέγιστα δοκοῦσιν εἶναι, καὶ τὸ ἐπιρκεῖν συγγνώμην εἰδῆκε παρὰ θεῶν, ὥς καθάπερ παῖδων τῶν ἡδονῶν νούν οὐδὲ τὸν ἀλγιστὸν κατημάνον. Quem locum citat Athenæus libro XII. sed corrupte: itaque hinc emendetur. Facit ad hanc comparisonem et illud Plauti in Mercatore, ubi amator senex, tanquam elementarium puerum, in ludum se ire cōspisse jocatur, bella translatione: 'DE. Hodie ire in ludum occēpi litterarium. Lysimache ternas scio jam. LY. Quid ternas? DE. Amo.' Nam amorī præter cætera accedunt, ut in Prologo dixit ibidem Plautus: 'Ineptiæ, stultitiæque adeo, et temeritas, Incoguitia, excors immodestia,

Petulantia, cupiditas, et malevolentia.' Quæ omnia in ætatem et affectus puerorum optime quadrant.

VS. 7. *Scilicet alterna quoniam jacet in unda*] Sic Amorem fluctibus ac tempestatī assimilat Meleager Anthol. VII. Κῶμα τὸ πικρὸν ἔρωτος, ἀκοιμητοὶ τε πόνοντες Ζῆλοι, καὶ κόπων χαμῖμον πέλαγος. Neque abludit hinc illud Catulli: 'Tanto te absorbens vor-tice amoris Æstus in abruptum detulerat barathrum.' Hinc Horatius ad amantem: 'Quanta laboras in Charybdi?'

VS. 13. *In me tela manent, manet et puerilis imago, Sed certe pennas perdidit ille suas: Evolat hec nostro quoniam de pectore nusquam*] Hæc omnia pene ad verbum expressa a Paulo Silentario Antholog. VII. Μηνίτι τις πτήξῃ πόνου βέλος, ἰοδόκη γὰρ εἰς ἐμὲ λάβρος ἔρως ἐκένωσεν διην. Μὴ πτερόγων τρομοῖς ἐπὶ λυσιν. ἔξοξε γὰρ μοι λάξ ἐπιβὰς στέρους πικρὸν ἔπηξε πόνον, Ἰστοεμφής, ἀδόνητος ἐνέξεται. οὐδὲ μετέστη εἰς ἐμὲ συγγίνην κειρόμενος πτερόγων. Unde lucem capiet Ovidius amorum II. Eleg. IX. cum scribit: 'O in corde meo desidiose Puer.' Quod argumentum animi causa et ipse tractavi auxilium variis inventionibus in Epigrammate quodam meo quod apponam: Illapsus tacitis pennis Puer ales in alto

Corde tuam graphice scalpserat effigiem;

Vis oculi quum, Vita, tui cor sustulit omne,

Et cum corde tuam sustulit effigiem.

Jamque duce errabam amisso, poteramque nec umbram

Vel reperire tui vel reperire mei, Lampade quum duplici gemina sub nocte premebat

Abripiens profugo me mihi sævus Amor;

Lumina dum nobis geminum vibrantia fulgur,

Lumina sideris æmula luminibus,

Aluxerè facem, qualis post nubila
fessis

Esse Helice nautis aut Cynosura
solet,

Monstrantes iter igne suo, vestigia
possem

Qua reperire mei, qua reperire tui.
At Venus (aitonsis quoniam non avo-
lat alis,

Nudus ut in rapto corde remansit
Amor,

Hinc domine flammis, hinc pectoris
ustus ab æsta,

Queis auxit proprias in sua damna
faccs)

Jam duce cassa suo quærit, neque
repperit usquam,

Cum Domina Puerum, cum Puerò
Dominam.

Sed ut ad Poëtam nostrum redeamus,
quod sequitur.

Vs. 17. *Quid tibi jucundum sicca
habitare medullis? Non ego, sed tenuis
cupulat umbra mea*] Paria facit cum
illa Ovidiana expostulatione ad Cnpi-
dinem Elegia quam citavimus modo:
'Quid juvat in nudis hamata recon-
dere tela Ossibus? ossa mihi nuda
reliquit amor.'

CAPUT IX.

'Gallicus,' pro Phryge. 'Nox longa.'
'Verrere,' 'everrere.' Properti-
ano versui mutata distinctione sub-
sidium allatum. 'Sicca luna.' 'Can-
dere canis.' 'Venire.' Alla quæ-
dam.

El. XIII. vs. 48. *Gallicus Ithacæ miles
in aggeribus*] Recte *Gallicum* pro Tro-
jano accipere possumus. Stephanus
de Urbibus: Γάλλος, ποταμὸς Φρυγίας
οἱ περλοικοὶ Προμαθίδαν Ποταμογαλληνοί,
οὗς παρατίθεται ὁ Πολύβιος ἐν τῇ περὶ
Φρυγίας τρίτῃ.

El. xv. vs. 12. *Si nescis, oculi sunt in
amore duces*] Eleganter Philostratus
in Epistolis: Οἱ ὀφθαλμοὶ ἑρμῆβουλοι
τοῦ ἔρωτος. Hinc Plotinus Philosophus
Ennead. III. lib. v. cap. III. ἔπος, ait,
quasi ὁρασις.

Vs. 24. *Nox tibi longa venit, nec te-
ditura dies*] Vide sis quæ notavi ad
illud Catulli: 'Nox est perpetua una
dormienda.' Ubi verum Senecæ ex
hoc loco emendamus. Nunc addo
exemplum Sillii Italici lib. VIII. 'Dii
longæ noctis, quorum jam numina no-
bis Mors instans majora facit.'

Vs. 44. *Nec nostra Actiacum verteret
ossa mare*] Malo cum doctissimo Scali-
gero *verreret*, elegant] locutione. Ean-
dem quoque vocem Cornelio Severo
restituo in Ætna: nam et apud illum
in mendo cubat: 'Scrutamur rimas,
everrimus omne profundum.' Male
vulgo editur: *evertimus*.

Vs. 50. *Omnia si dederis, oscula
pauca dabis*] Languet sententia ita ut
concipitur in omnibus, quas quidem
vidi, editionibus: quam erigo mutata
distinctione hoc modo: *Omnia, si de-
deris oscula pauca, dabis*: quasi dicat:
Omnia a te mihi data putabo, ut
Cicero loquitur, si modo pauca oscula
dederis.

El. XVI. vs. 15. *Ergo muneribus qui-
vis mercatur amicam*] Prævalet apud
me lectio illorum codicum qui habent:
muneribus quivis mercatur amorem: et
videtur altera velut interpretamen-
tum hujus esse.

El. XVII. vs. 15. *Nec licet in trivitiis
sicca requiescere Luna*] Plinius lib. XVII.
cap. XIV. 'Inseri autem præcipit
pira ac mala per ver, et per solisti-
tium diebus L. post vindemiam. Oleas
autem et ficus per ver tantum, Luna
sitiente, hoc est, sicca.'

El. XVIII. vs. 5. *Quid si jam canis
ætas mea candeat annis*] Hinc Apulei-
us Metam. v. dixit, 'candenti canitie
lucidus.'

Vs. 30. *Mi formosa satis, si modo
æpe venis*] Peculiaris quædam notio
est hujus verbi 'venire' apud hunc
Nostrum. Supra: 'Sic hodie veniet,
si qua negavit heri.' Paulo post:
'Hic unus dolor est ex omnibus acer
amanti, Speranti subito si qua venire
negat.'

El. xxi. vs. 9. *Sine cangi crines paris in frontibus errant*] Idem sub initium hujus libri, 'Sed vidi ad frontem sparsos errare capillos.'

Vs. 34. *Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego*] Scilicet in hac Veneris palestra: quod et Tibullus de se prædicat: 'Hic ego dux milesque bonus.' Hinc potitus amica exclamat noster Callimachus alibi: 'Hæc mihi devinctis potior victoria Parthis: Hæc spolia, hæc Reges, hæc mihi curru erunt.'

Vs. 41. *Nam melius duo defendunt rotinecula navem*] Pleramque a navæ comparationes sumit in amatoriiis rebus. Supra Eleg. iv. loquens de secundo amore: 'Tranquillo tuta descendis flumine cymba.' Eleg. xiv. 'Nunc ad te, mea lux, veniet mea littore navis servata: an mediis sidat enusta vadia?' Quod videtur esse a Græco fonte: sic enim Meleager Anth. vii. 'Ἡ φίλας χαλεποῖς Ἀσκληπιάδα ὅλα γαλήνῃς Ὀρμυρὶ συμπεῖθε πέντας φρονταλέων. Sed et sententiam hanc de gemina anchora habere auctorem sapientissimum Socratem, cujus hæc apud Stobæum verba sunt: *Ὅτε γὰρ ἐξ ἁπλῶς ἀγκυρίων, ὅτε βίον διπλῶς ἀπλῶς ὁρμυρῶν, ὁσέων* vidit eruditissimus Lipsius.

CAPUT X.

Invidiam obnoxia minus diuturna. De 'arundine Stygia' varie agitata. Patris interpretatio, itemque Beroaldi, excussa et firmata novis auctoritatib. Juvenali lux. 'Canna' genus navis. 'Cannicarii.' 'Tangere ad ossa.'

El. xxiv. vs. 39. *Nil ego non patiar: nequam me injuria metat*] Sic Petronius in Satyrico: 'Nec me contumeliæ lassant: quod verberatus sum, nescio; ejectus sum, lusus puto, modo redire in gratiam liceat:' que pertinet et illud Elegia proxima: 'Utro contentus rogat, et peccasse fatetur Lan-

Dolph. et Var. Clus.

sus, et invitis ipse redit pedibus.'

El. xxv. vs. 34. *Invidiam quod habet, non solet esse diu*] Gnomæ ostendens ea diu durare non posse quæ invidiam obnoxia sunt, quamvis in speciem minus vera, tamen auctores suos habet. Seneca in Suasoriis: 'Scias licet ad finem pervenisse, quæ ad invidiam perducta sunt.' Strabo de templo Delphico loquens: 'Ἐπιφθόρον δ' ὅν δ' πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι, καὶ ἡρόδ. β.

Vs. 35. *At si sæcla forent antiquis gratia puellis*] Forte antiqua his gratia puellis.

El. xxvi. vs. 37. *Quicumque et venti miserum vexastis Ulyssem*] Huc pertinet, quæ de verbi 'vexare' notione scribuntur a Gallio lib. ii. cap. vi.

El. xxvii. vs. 13. *Jam licet et Stygia sedet sub arundine remex*] Triplicem interpretationem ad hunc locum attulit Pater. Quod si quis secundam malit de calamis et arundinibus crescentibus forte ad ripam Stygis, non deerit illi Virgilii auctoritas, quæ hoc æstruere videatur Georg. iv. 'Quos circum limus niger, et deformis arundo Cocyti, tardaque palus innabilis unda Alligat.' Neque abhinc illud Minnervæ ap. Athenæum xiii. 'Ἀβύδος' ἐκλεωνε, &c. Ad quam fragorem pertinet et illud Ovidii: 'Quique per infernas horrendo murmure valles Impar juratæ labitur amnis aquæ.' Nec rejicienda Beroaldi sententia, qui cymbam Charontis intelligi putat, quandoquidem antiquitus ex arundine navigia consciebantur. Plinius lib. vii. cap. ii. in India ait esse 'arundines tantæ proceritatis, ut singula internodia alveo navigabili ternos interdum homines ferant:' et cap. lvz. ejusdem libri, naves fieri 'in Nilo ex papyro, et scirpe, et arundine.' Cui accedunt etiam Diodorus, Solinus, Mela. Neque mirum, cum arundo apud Juriconsultos etiam arborum nomine

3 M

contineatur, et ejus nomine furti agi possit, ut dicitur in L. Vitem ff. arborum furt. cæs. Hinc Juvenalis Satyra v. 'Illud enim vestris datur alveolis, quod Canna Micipsarum prora subvexit acuta.' Ad quem locum glossæ veteres nondum editæ, quas beneficio viri docti et humanitate præstabilis Philippi Ratalleri Georgii Filii habeo: 'Canna genus navis, unde et cannicarii dicuntur: quos 'cannicarios' haud facile alibi reperias. Sed, ut navis hæc ex arundine fuerit, videtur abuere alius ejus Poëtæ interpres a Pithæo editus; explicat enim: 'Genus navis quæ Gandeia dicitur, ut sit Gandeia Micipsarum, id est, Afrorum, Gandeiam enim soli Afri, id est, Zamæi, vel, ut alii, Byzaceni, ut alii, Barcæ invenerunt.'

El. xxviii. vs. 8. *Quicquid jurant, ventus et unda rapit*] Tibullus: 'Veni temeraria vota Aëris et nubes diripienda ferant.' Vide porro quæ ad hanc rem attuli in Catullum cap. x. quibus adde hoc Philodemi Anthol. vii. Νῦν δ' ὁ μὲν ὁρκιά φησιν ἐν ὕδατι κείνα φέρεσθαι.

El. xxix. vs. 35. *Apparent non ulla toro vestigia presso, Signa voluptatis non jacuisse duos*] Huc pertinet illud Aristæneti Epistola ultima: 'Ἐξανόγη τῆς εὐνῆς καὶ τὴν στρωμνὴν ἐνετέραξε, πωτελῆς συγχέουσα τὸ ἔρισμα τοῦ δευτέρου σώματος, ὅτι κατηγόρει μνημόματα συζυγίας.

El. xxx. vs. 18. *Turpia cum sceleret Palladis ora tumor*] Philostratus: 'Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ καὶ τοὺς ἀλλοὺς ἐβρίκει, ἐπὶ τὸ πρόσκπον αὐτῆς συγχέοντας.

El. xxxi. vs. 5. *Hic equidem Phæbo visus mihi pulchrior ipso Marmoreus tacita carmen hiare lyra*] Distichon hoc loco mihi alienum videtur, neque enim præcessit quidquam quo referri possit illud, 'Hic: itaque sub finem collocandum puto post ultimum distichon, hoc modo: *Deinde inter matrem Deus ipse interque sororem Pythius in longa carmine cecit. Hic equidem Phæbo visus, &c.* Nam cum primo de porticu templo adjuncta, de Belidum imaginibus, de templi structura, de armento Myronis circum aram, hinc de aureo Solis curru, de eburneis foribus, in quibus Brenni et Niobes historiæ sculptæ, dixisset; commode subjungit de ipsa togati Apollinis statua tanto artificio fabrefacta, ut, ipsam naturam provocans, vivere, spirare, et canere videretur.

El. xxxii. vs. 18. *Et creber pariter platanis surgentibus ordo*] Malim: *Et creber platanis pariter surgentibus ordo.*

El. xxxiv. vs. 60. *Quem tetigit jactu certus ad ossa Deus*] Alibi: 'Descendit vulnus ad ossa meum.' Archilochus: Διότιμος ἔγκειμαι πόδα ἐφυχος Χαλεπίσι Θεῶν ὀδόντων ἱκνῆσι Πενταμένους δι' ὀστέων. Theocritus Idyll. iiii. 'Ὅς με κατασπύχων καὶ ἐς ὀστέον ἔχρυσ λάντει.

LIBER III.

CAPUT XI.

'Via sacra.' 'Mentem Lyæo vincire:': eam metaphoram sumptam ab Hesiodo, cujus exemplo etiam Plauti lectio asserta. Prodigiosum Lunæ deliquium. De Solis lacte quiddam novum. 'Pleiadum spissus ignis, chorus.' Horatius explicatus.

Lib. iii. El. iiii. vs. 50. *Qui valet austeros arte ferire viros*] Sic lib. iv. 'Cum ferit astutos comica mœcha Getas.'

El. iv. vs. 23. *Mi sat erit media plaudere posse via*] Vetua Modii et nonnullæ editiones *Sacra* habent, non *media*. Notum triumphantes per viam Sacram in Capitolium ire solitos;

Notæ supra: 'Actiaque in Sacra currere nostra via.'

El. v. vs. 6. *Nec miser æra paro clade, Corinthe, tua*] Hæc item lectio est a codice clarissimi Modii, cum altera valde intricata sit et obscura.

Vs. 21. *Me iuvat et multo mentem cincte Lyæo*] Ab Hesiodo est sumpta hæc translatio, sane pulchra. Ita ille de vino: *Ἄνδρ δὲ πόδας χεῖρας τε θέει γλώσσῃν τε νόον τε Δεσμῶϊς ἀφρόστοισι.* Hinc fulcitur veritas lectioni Plan- tinæ in Pseudolo: 'Sed scio, tu oleum haud magnipendis, vino te devincis.'

Vs. 34. *Solis et atratis luxerit orbis equis*] Videsis notata a me in Tibullum cap. v. ubi, quod monui de defectu Solis, qui aliunde quam a Lunæ inter- ventu fit, non parum stabiliri potest eo, quod et Lunam interdum deficere dicant scriptores, cum tamen nullam a terræ umbra obscuracionem pati- tur, sed vel nigra vel sanguineo colore suffusa hominibus apparet. Hoc docemur a Xiphilino in Vitellio, ubi scribit: *Ταραχῆς οὖν καὶ κατὰ τοῦτο πολλῆς ἐν τῇ τοῦ Βιτελλίου στρατοπέδῳ οὐσῆς, ἐπηύξησεν αὐτὴν ἡ σελήνη τῆς νυκτὸς ἐκλιπούσα, οὐχ ὅτι καὶ ἐσκιώθη (καίτοι τοῖς θορυβουμένοις καὶ τὰ τοιαῦτα φόβον φέρει), ἀλλ' ὅτι καὶ αἰματώδης καὶ μέλαινα, ἔλλα τέ τινα χρώματα φοβερὰ ἀφιεῖσα ὤφθη.* Porro lugere Solem in deliquio videntur sensisse Veteres, quod cum ex hoc loco colligi potest, tum ex Augustino de Civit. Dei lib. iii. cap. xv. ubi agit de Romuli morte: 'Quasi vero si luctus ille Solis fuisset, non magis ideo credi deberet occisus, ipsumque scelus aversione etiam diurni luminis indi- catum.'

Vs. 36. *Pleiadum spisso cur coit igne chorus*] Spissum ignem tribuit his stellis, quod sint in se conglobatæ, et *βότρυς δίκην προσανακειμένη*, ut Theo loquitur in Aratum: unde et nomen illis *ὅτι πλησίον ἀλλήλων κεύνται*, ut inter alia ibidem addit. Hinc Mani- lius lib. iv. 'Pleiadum parvo refe-

rens glomerabile sidus.' Cur autem 'Pleiadum chorus' dicat, ut et Ho- ratius lib. iv. Carminum: 'Indomitas prope qualis undas Exercet Anster, Pleiadum choro Scindente nubes,' neutri ex- plicant Commentatores. Puto autem hanc subesse causam, quod Pleiades existimentur choream dicere stellis, ut tradit Hyginus, quam Electra post Trojam captam dolore permota deseruit, et a cæteris sese removet, ne lascivire videretur in lectu.

CAPUT XII.

Quædam Propertiana cum Alciphro- nis Epistola collata. Locus ex Callimacho expressus. 'Pæna' et *πένες* pro angurio nova signifi- catione. 'Prælia' pro præliatori- bus, et similia. 'Serere, condere prælia.'

El. vi. vs. 13. *Ac mæstam teneris vestem pendere lacertis*] Malim: *Ac mæstam.* In Modii codice erat: *At mæstam.*

Vs. 32. *Pæna erit ante meos sera, sed amplius, pedes*] Alludit ad illud vul- gatum: 'H Némesis παρὰ πόδας βαίνει.'

El. vii. vs. 45. *Vivere ante suos dulcis conviva Penates, Pauper, at in terra, nil ubi flere potest*] Alciphron in Epistola Glauci ad Galatiam eadem dicit: sed paulo latius: *τί οὖν, ὦ γύναι, οὐ σωφρονούμεν, καὶ ὅψ' τοῦ καιροῦ φεύγομεν τὴν πρὸς τὸν θάνατον γειννί- σιν; καὶ ταῦτα ἐπὶ παιδίοις ζῶντες οἷς εἰ καὶ μηδὲν μέγα παρέχειν δι' ἀχρημα- τῶν ἔχομεν, τάδε ἔχομεν καὶ χαριούμεθα, τὸ τὰς τρικυμίας καὶ τοὺς ἐκ βουθὸν κινδύ- νους ἀγνοῆσαι, γεωργίᾳ δὲ συντραφῆναι, καὶ τὸν ἀσφαλῆ καὶ ἀδεῇ βίον ἀσπάζε- σθαι.* Contrariam sententiam habet in Epistola Eustoli ad Elationem: *Κρεῖττον γὰρ ἐπαρκεῖν ἐκ βοσπόρου καὶ Προποντιδὸς νεόπλουτον, ἢ καθήμενον ἐπὶ ταῖς τῆς Ἀττικῆς ἐσχατιαῖς λιμῶδες καὶ αὐχμηρὸν ἐρυγγάνειν.*

Vs. 47. *Non tulit huic pectus strido- rem audire procellæ,* (ita enim divinitus

expendavit Jos. Scaliger) *Et duro teneras laderet fume manus. Sed thyrsus thalamo aut Oricia terebinthi, Effulsum pluma verticillare caput*] Alciphron de Adolescente quodam urbanis deliciis innutrito: Οὐ γὰρ ἀνεχόμενος τῶν ἐδάων τῆς ἑλλάδος ἐπὶ τε πατήρων τῶν ξενικῶν καὶ ἑσπερίων κατακλιθεὶς, αὐ γὰρ οἷός τε ἔρωσεν εἶναι κείσθαι ὥς αἱ λευκοὶ ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, et quæ sequuntur.

El. x. vs. 8. *Et Niobes lacrymas supprimit ipse lapis*] Expressit pene ad verbum illa Callimachi Hymno in Apollinem: Καὶ μὲν ὁ βακρυόεις ἀναβάλλεται ἄλγος πέπλος, ὅστις ἐπὶ φρυγὶ διαρρεῖ λῖθος δοτήρηται, Μάρμαρον δ' ἐπὶ γυναικὶ δὲ φέρει χαροδοῦντα.

Vs. 11. *Tuque o cœna mihi felicius edita penne*] Guilielmus Canterus in Novia Lectionibus, 'pennæ', id est, avibus interpretatur. Ego simpliciter 'pennas' pro augurio accipio, et agnosco transmarinam Venærem, quam e Callimacho, non inspectam aut observatam aliis, erui primam. Sic enim ille Hymno in Lavacra Palladis: ὕμνωσται δ' ἑρπιδας, δὲ αἰσας, ὅς τε πέταται ἥλας, καὶ πάλαι οἶκ' ἐγαθὰ πτέρυγες: ubi πτέρυγες augurium interpretor, quomodo videtur etiam Pollitianus intellexisse, quum vertit: 'Cognoscat volucrum quæ prospera, quæque volatu Irrita, cujus item triste sit augurium.' Itaque ἐγαθὰ πτέρυγες respondent Propertii 'felicihus pennia.'

El. xi. vs. 9. *Colchis flagrantis adamantis sub juga tauras Egil, et armigera prœlia secit humo*] Imitatus videtur hunc locum Statius Papinius Thebaidos i. 'Trepidum ai Martia operi Agricola infindia condentem prœlia sulcis Expediam.' 'Prœlia' quatem pro prœliatoribus ponit, ut 'conjugium' pro conjuge, 'hospitium' pro hospite. Sic Cicero in III. de Legibus 'vincula' pro vinetia; Manilius lib. iv. 'triumphum' pro triumphatrix dixit; νεφέματα Aristophanes

ἐπὶ τοῖς νεφέλαις; 'miniateria' pro servis et ministratoribus Juvencus sulti sæpe; 'noxam' pro reo qui nocuit, Iidem §. i. Institut. de Nexal. Actionibus.

Vs. 47. *Quid nunc Tarquinii fractura juvat esse secures*] Similis indignatio Claudiani in Entropium: 'Entropio fasces adservabantur adempti Tarquinii.'

CAPUT XIII.

Tentata nonnulla Propertii loca aut restituta. 'Æratus eqnes.' 'Ferreus cataphractus.' 'Clibanarii' proprie Parthi. 'Vacui amantes.' 'Vacans mulier.' 'Reprehendere' pro, sistere. 'Demosthenis arma.'

Quod de aurato equo legitur Elegia ad Posthumum:

El. xii. vs. 11. *Neve tua Meda lætentur cæde sagittæ, Ferreus aurato neu cataphractus equo*] Quamvis commode explicare possis ex istis Virgilianis: 'Spumantemque agitabat equum, quem pellis ænæs In plumam æquam mis auro conserta tegebat:' tamen vix est, ut non corruptum censeam, quum præcesserit 'Ferreus,' et cataphractus definiat Servius, 'qui et ipsi muniti ferro sunt, et equos similiter munitos habent.' Itaque legendum suspicor: *Ferreus aurato neu cataphractus equo*. Confirmat suspicionem nostram Claud. de vi. Consul. Honorii: 'Ut chalybe indutos equites, et in ære latentes Vidit cornipides.' Curtius lib. iv. 'Equitibus equisque tegumenta erant ex ferreis laminis serie inter se connexis.' et similiter Sallustios Historiarum iv. 'Qui prætergredebantur equites cataphracti, ferrea omni specie; equis paria operimenta erant: quæ lintea ferreis laminis in modum pluma adnexuerunt.' Ita enim connectenda duo Fragmenta monuit Pater. Quo pertinet etiam quod ferreum cataphractus dicat hic Noster, alludens fortasse ad etymon Clibanariorum,

quod est in Onomastico Petri Danielis, ut citatur a Turnebo in Adversariis, 'Clibanarii, quasi tunica ferrei:' nam et loquitur de Media sive Parthis Propertius: et Clibanarios Persicam vocem esse tradunt Lampridius et Ammianus; quibus adde, quod in Notitia Imperii Equites primi Clibanarii Parthi inter Vexillationes Comitatus VII. sub dispositione viri illustris Magistri militum Præsentalis recenseantur.

El. XIII. vs. 19. *Quæ viæ sequatur Conjugium* 'Conjugium' pro conjugio, ut 'matrimonium' pro matrona apud Livium lib. x. Plura in hanc rem minus vulgata congesimus superioris capite.

Vs. 59. *Proloquar, atque utinam patriæ sim verus aruspex*] In nonnullis editionibus legas: *vanus aruspex*: quod verissimum puto. Neque enim optat aut imprecatur mala patriæ suæ, sed prædicit tantum: sic lib. iv. ex persona vatis ejusdem: 'Vera sed invito contigit ista fides.'

El. xv. vs. 20. *Sæpe vago Asopi somni permota fluentis*] Aptius ad sententiam fuerit: *vaga*.

El. xvii. vs. 11. *Semper enim vacuos nos sobria torquet amantes* 'Vacuos,' id est, amica carentes. Sic lib. i. Eleg. XIII. 'Tu, quod sæpe soles, nostro instabere casti, Galle, quod obrepto solus amore vacem.' Sed et 'vacare' pro, viri catere, apud eundem est lib. ii. El. ix. 'At tu non una potuisti nocte vacare, Impia, non unam sola manare diem.' Hinc explicandus, id quod alii non notarunt, Martianns Jurisconsultus, cum 'vacantem mulierem' pro vidua submitte lib. 5. §. 2. ad leg. Jul. de vi publ. Tacitus quoque eodem sensu Annal. xiii. 'Sed, ubi mulier vacua fuit, necitare moras.'

El. xix. vs. 9. *Quem possit ventros quæquam reprehendere cursus*] 'Reprehendere' hic, sistere, compescere, ac remorari significat; ut et apud

Laurentium lib. vi. 'Quod nisi respirent venti, non ulla refrenet Res, neque ab exitio possit reprehendere euntem.'

El. xxi. vs. 27. *Persequar aut studium lingua, Demosthenis arma*] Huc pertinet, quod Orpheus in Hymnis appellat Mercurium γλώσσης θεὸν ἐπλων. Hinc Cicero lib. i. de Inventione: 'Qui vero ita sese armat eloquentia, ut non oppugnare commoda patriæ, sed pro his pugnare possit, is mihi vir et suis et publicis rationibus utilissimus atque amicissimus civis fore videtur:' et alibi de eloquentia loquens: 'Quid tam necessarium, quam tenere semper arma, quibus vel tectus esse possis, vel provocare improbos, vel te ulcisci lacessitus?' Sed et 'telis disciplinarum armari' dixit Vitruvius lib. x. 'artibus armari' Tacitus sive Quintilianus in Dialogo de Oratoribus, 'Legibus armari' Justinianus in Proæmio Institutionum. Id quod quam inepte reprehendatur a Florido quodam, hinc patet.

El. xxiii. vs. 19. *Me miserum, his aliquis rationem scribit arari*] In Mediano codice erat, *avarus*, quod placet; et confirmant illa Ovidiana: 'Inter ephemeridas melius tabulasque jacerent, In quibus absumentas fieret avarus opes.'

El. xxiv. vs. 5. *Mistam te varia ludavi sæpe figura, Ut, quod non cecis, coos putaret amor*] Faceret veteris Codicis auctoritas, legerem: *Cum, quod non cecis, esse putaret amor*: nam tale quiddam videtur sententia postulare. Alludit porro ad versus suos de Cyathia: 'Ut Mæotica nix minio si coartet Ibero, Utque roseo puro lacte natant folia.'

Vs. 7. *Et color est toties roseo cellatus Eos*] Hinc Paulus Silentiarius ad amicam: *El kal is avrothēn tpe thē xpoos tēu thē*.

El. xxv. vs. 14. *Ad speculo rugas increpantis tibi*] Claudianus in En-

tropium lib. 1. 'Seque reformidat speculo damnanæ senectus.'

LIBER IV.

CAPUT XIV.

'Collis et herba.' 'Decus et ordines.' Sallustius explicatus. *Ædes Apollinis Palatini*: de ea capiendum Manilii locum. Castigatus Festus. *Stabilita* Scaligeri correctio. Allo versu e variantis scripturæ vestigiis, forte an melior, certe nova lectio constituta. De 'quinque stellis' quædam monetæ non protitæ. Item de nova 'quinque zonarum' notione allata et eruta nonnulla plane nova.

Quod in secundo statim versu occurrit hujus libri: Lib. IV. El. 1. vs. 2.

Ante Phrygem Æneam collis et herba fuit] Dictum eadem figura, qua a Virgilio XI. *Æneidos*: 'Volat igneus æquore Tarchon Arma virumque ferens.' Et in II. *Georg.* 'Pateris libamus et auro.' Sic capio et illud Sallustii *Histor. lib. 1.* ubi de Cinna loquens ex persona Philippi inquit: 'Cajus in urbem reditu decus atque ordines omnes interierunt.'

Vs. 3. *Atque ubi navali stant sacra palatia Phæbo*] De æde Apolliniæ Palatini loquitur, quam libro II. sic describit: 'Tum medium claro surgebat marmore templum Et patria Phæbo carius Ortygia. Atque aram circum steterant armenta Myronis, Quatuor artificis vivida signa boves. Auro Solis erat supra fastigia currus, Et valvæ Libyci nobile dentis opus.' Ita enim eos versus digerendos censeo. De donis in hoc templum collatis puto intelligendum Manil. lib. V. 'Hinc Augusta nitent sacratis munerâ templis Aurea, Phœbeis certantia lumina flammis, Gemmarumque illi radiantes lucibus ignes.' Nam et 'Aurea munera' referri videntur ad aureum illum Solis currum: et 'lumina,'

ad Apollinem: quin et 'Phœbeis certantia flammis' conspirat cum eo: 'Phæbo visus mihi pulchrior ipso.'

Vs. 20. *Qualia nunc curlo lastræ novantur equo*] Emendatus Festus ubi ait: 'October equus appellatur, qui in campo Martio mense Octobri immolatur quotannis Marti.' Illud enim quotannis videtur assutum ab homine aliquo male feriato et ignaro moris prisci: itaque commode deleri potest. Quinto anno id sacrificium fieri solitum constat ex ipso Festo, et hoc Propertii loco.

Vs. 36. *Hac, ubi Fidenas longe erat ire, via*] Ita præclare emendavit vir omni præconio major Jos. Scaliger, cum antea *vias* legeretur nullo sensu: *longe via*, id est, longinqua via. Dictum autem *longinqua via erat ire Fidenas* eodem modo, quo alibi ab eodem: 'Non datur ad Musas currere lata via.' Tollenda vero distinctio post 'ire' hoc modo: *Hac, ubi Fidenas longe erat ire via*. Via enim non auferendi, sed nominandi casu positum.

Vs. 38. *Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam*] In veteri Modiano est *non pudet*. Sed longe aliter concepta lectio in editionibus antiquis: *Sanguinis altricem non putat esse lupam*. Fuerit fortasse: *Sanguinis altricem nec putat esse lupam*: ut hoc dicat: adeo degenerasse Romam a prisca illa et horrida simplicitate majorum, in omne luxuriæ genus prolapsam, ut originis suæ pæne oblita sit, neque meminerit amplius altricis filius lupæ, cujus lacte Romam mœnia in tantum creverunt.

Vs. 107. *Aspicienda via est caeli, verusque per astra Trames, et ab ævois quinque petenda fides*] Josephus Scaliger in doctissimo Commentario suo

ad Manilii: librum v. posteriorem versum ita citat: *Limes, et a stellis quinque petenda fides*: sive ea ab ingenio sive a veteri codice lectio est: nam neque hoc addit, neque ullam causam; quæ fortasse hæc est, quod in stellarum apotelesmatis quinque zonæ locum non habeant. Cæterum per *quinque stellas*, si hanc admittimus, intelliget Planetas quinque. Quum enim Planetæ septem dicantur, Solem tamen et Lunam in numerum venire errantium Veteres noluerunt: sed κατ' ἔξοχην, φάρα, reliquos errantes ἀστέρων appellarunt. Causam habes apud Theonem Ptolomæi Commentatorem. Hinc Cicero lib. i. de Natura Deor. 'Deos enim octo esse dicit: quinque eos, qui in stellis vagis nominantur: unum qui ex omnibus sideribus, quæ infixæ cælo sunt, ex dispersis quasi membris simplex sit putandus Deus; septimum Solem adjungit octavamque Lunam:' et alibi eodem libro: 'Quid? Solis namquidnam, aut Lunæ, aut quinque errantium siderum simile vidisti?' Manil. lib. iii. 'Solem Lunamque vagasque Evincent stellas.' Julius Firmicus lib. i. cap. iv. 'In quo Sol et Luna, quinque etiam stellæ erraticæ, quæ Planetæ a Græcis vocantur, certa ac definita semper agitatione discurrant.' Macrobius in Somnium Scipionis lib. i. cap. xvii. 'His illud adjiciendum est, quod præter duo lumina et stellas quinque, quæ appellantur vagæ.' Ex quibus omnibus liquido commonstrasse me puto, Veteres, Sole et Luna exclusis, quinque duntaxat stellas in errantium censum venire voluisse. Quod nobis substatetur tanquam in fundamentis, ad superstruenda quædam non vulgaria, neque aliorum commentariis trita: quæ ad intelligentiam hujus loci primi observavimus. Dux mihi ad veri enibilia lectio illa altera, quam modo protuli, quæ si in aliquo

scripto codice fuerit, puta velut glossema fuisse hujus vulgatæ, et quidem doctum Glossema: neque enim quisvis intelligat *zonas* hic capi pro ipsis stellis, sive potius stellarum orbibus. Atque id ita esse colligo existis. Orpheus Hymno in Stellas ait inter cætera: Ἐπταφάεις ζώνας ἐφορήμενοι, ἡρόπλογοι. Proclus lib. iv. Commentariorum in Timæum: Ὁ δὲ θεωρῶνς οὗτος βλέπει σαφῶς εἶναι τὸν δημιουργὸν ἐξ ἀνακρεμάσαι ζώνας, ἔβδωμον ἡλίου μεσημβολήσαντα πῦρ. Neque aliter explico illud Claudiani lib. iii. de Laudibus Silliconis, ubi de Roma loquitur; 'Quæ luce metalli Æmula vicinis fastigia conserit astris: Quæ septem scopulis zonas imitatur Olympi.' Nihil itaque in Propertio mutandum, sed in sententia quam antea videbatur præ se ferre et in qua misere allucinatus est Commentator alioqui doctus. Quid enim attinebat hic agere de quinque Mundi plagis ambientibus distinguentibusque terram pro ratione caloris vel frigoris, quæ in prædictionibus istiusmodi usum nullam habent? Facit porro ad explicationem nostram illud veteris Poëtæ in Epigrammatis Græcis: Ἀπλανές δ' ἐκότερθε, καὶ ἀντιθέοντες ἀλήται Ἀνδρομέης γενεῆς πᾶσαν ἔχουσι τύχην

CAPUT XV.

Castigatus Propertii locus vitii manifestus certiori conjectura. Helena κατὰ Lycophroni. Corniciæ occursum inauspicatus in nuptiis. J. Lipsii emendatio certa. Fragmentum Perigillii alterius. Cur Venns ποικιλόθροπος Sapphoni.

EL. iii. vs. 8. *Te modo munito Sericus hostis equo*] Ita Beroaldus correxit, cum antea *Henricus hostis* legeretur. At in Scaligeri Codice *Beticus* erat, in Modiano *Duricus*, ex quibus mihi in mentem venit scribendum, *Te modo munito Perricus hostis equo*. Vel si id minus alicui arridet, *Parthicus hostis*:

et quidem aut vera est restitutio nostra, aut proxime veram. De cataphractis et clibanariis Parthis dixi supra, quæ etiam ad hunc locum faciunt.

Vs. 66. *Sex voluit tangi parca iuocerna mero*] Huc referri posse videtur illud Meleagri Antholog. VII. Ναλ φιλῶ γρηπτον Λύχρον ἔμειν κόμην πολλὰ τίδοτα μέλη.

El. v. vs. 6. *Concordique toro pessima semper avis*] Sic Lycophron. Helenam κρέα, id est, nuptilis infanctam avem et δυσούνηστον, appellat his verbis: Οὐδὲ μὴ ποτ' ἂν Ζεὺς σῶνεν ἐς πάτρων δὴν Ἰνελῆαυς ἀρωγὸς τῇ δυσαρπύγῃ κρεῖ. Videtur autem, quum ait 'pessima avis,' alludere ad solitarum cornicis occursum, qui sinistri ominis erat in nuptiis; eoque auspicato concordie societatisque præsagium accinere identidem consuevisse Veteres ipso nuptiarum die, 'Ἐκέρπει, κορή, κοράνην, testatur Orus Apollo in Hieroglyphicis: unde et nos in Epithalamio quodam: 'At procul hinc absit viduo cum turture cornix, Concordi mala scæva toro.' Ut igitur Helena κρεῖ, sic cornici inauspicatæ item avi, cum sola apparet, assimilatur hæc anus.

El. ix. vs. 57. *Magnam Tiresias aspexit Pallada vates, Fortia dum posita Gorgone membra lauat*] Non possum non vehementer probare maximi Lipsii, quam nobis per litteras indicavit, conjecturam, sive magis oraculum: *Magno Tiresias aspexit Pallada vates. Magno*, id est, cum magno suo pretio et malo, nempe luminibus ab ea orbat. Brevis illa, ἁλλεπτύχῃ, et e puro Latio dignissima Poëta nostro phrasis.

El. xi. vs. 16. *Et quæcumque meos implicat unda pedes*] Sic alibi: 'Et quæcumque meum degravat unda caput.'

Vs. 79. *Et si quid doliturus eris, sine testibus illis, Cum venient, sicis oculos*

fulis genis] Nam, ut Martialis ait: 'Ille dolet vere, qui sine teste dolet.'

Sequitur Pervigilium Veneris, [Vid. Catull. sup. p. 323.] quod colephonem et fastigium imponet his Notis: in quo tantum pauca et levia monebo post accuratissimam castigationem clarissimi Lipsii; quod antequam faciam, non abs re videoer facturus, si Fragmentum nondum editum ex altero quodam Pervigilio Veneris elegantissimo, sed nimis Latino hic apponam, quod a nobili ac docto adolescente Hieronymo Grossetio Liseo integrum alicubi in Gallia extare comperi. Cæterum in hoc [quatuor tantum versus in memoria habebat, quos nobis recitavit. Eorum intercalare erat primum Trochaicum: 'Nemo tentis mentalis det, nemo nervis otium. Ecce passeris salaces, ecce ranci tartures Hac super[?]virente myrte nos amoris admonent Cum puellis dulces inire vesticontubernium. Nemo tentis,' &c. Vocem 'vesticontubernium' etiam Petronius utitur: 'Et quid agebas, inquit, frater sanctissime? quid vesticontubernium facis?' Hoc quid sit, explicat Epigrammaticus Græcus: 'Ἦδὲ δὲ καὶ ὁνείων κρέβητα τοὺς φιλέωντας κλᾶν. Sed ad rem veniamus.

Vs. 7. *Crus Dione iura dicat fulis satilini throne*] Hinc ποικιλόφωνον vocat 'Ἀρροβήτην. Vide Sappho: quamvis id vel de variegata et florida Veneris veste accipi possit, argumento illius Homerici Iliad. X. 'Ἐν δὲ ὀφείει ποικίλ' ἔσθων: vel de varis pharmacis, quæ mortalibus propinat Venus, 'curis hominum gaudia miscens' ut Catullus loquitur. Nam, cum ποικιλόφωνος dicatur multa habens ὀφείων seu pharmacæ, ejusdem vocabuli vim ad ποικιλόφωνον etiam extendi posse ratio suadet.

Vs. 14. *Ipsa surgentes papillas*] Hoc-

tum pate *surgentes*, quod interpretor
tumescentes ac sororiantes, et veluti
strophio obnitentes, atque, ut cum
Catullo dicam, luctantes. Eas 'hor-
ridulas' vocat Plautus in *Pseudolo* :
'Papillarum horridularum oppressi-
uncula.'

Vs. 26. *Unico marito modo*] Quid
si *mariti-nodo*, ut sit *bôpô*?

Vs. 45. *Detinent, et tota nox est per-
vigila cantibus*] Alii *pervigilata*. Sic
Tacitus 'vigilatam convivio noctem'
dixit xiii. *Annalium*.

FINIS NOTARUM VARIORUM.

RECENSUS EDITIONUM

SEX. AURELII PROPERTII.

[Ex Ed. Bipont. 1798.]

1482 PROPERT. Elegiarum libri, edente Ant. Volsco, 4. In fine: Impressit fidelissime Eucharis Silbert ante Idus Martii MCCCCLXXXII.

1488 Propertius. Venet. fol. repet. ed. 1482.

1494 Propertius et in eum commentarii a Phil. Beroaldo editi. Impress. Venetiis per Symonem Bavilaqua Papiensem MCCCC-LXXXIV, die XXVI. mensis Junii, fol.

1510 Vertumnus, Paris. 4, ap. collegium Plessaejacum.

1512 Vertumnus, Paris. ex offic. Ascens.

1585 Prop. Elegiæ. Paris. Gorbini. 4.

1702 Propert. Amstel. ap. Henr. Wetsten. 4. (cura Jani Broukhusii.)

1727 Propertii Elegiarum Libri. IV. curis sec. Jan. Broukhusii. Amst. 4.

1755 Propertius ed. Vulpio cum Passeratii et Broukhusii notis selectis et erudito commentario suo, 4. Voll. 11, simillimo iis, quos in Cat. et Tib. dederat.

1771 Élégies de Propertius traduites par Mr. de Longchamps; cum textu. Lat. Amst. 8. Sed est potius periphrasis.

1778 Propert. varietate lectionis et perpetua annotatione illustratus a Frid. Gottl. Barthio. Accedunt indices rerum ac verborum locupletissimi. Lipsiæ, 8 maj.

1780 Sex. Aurelii Propertii Elegiarum libri IV. cum commentario perpetuo Petri Burmanni Secundi, et multis doctorum notis ineditis. Opus Burmanni morte interruptum Laurentius Santeinius JC. absolvit. Traj. ad Rhen. ap. Barth. Wild. 4. Ad hanc ed. curandam, decem Mss. copias Heinsianas, omniaque eruditionis librorumque præsidia, quæ paucis editorum contingere solent, habuit Burmannus parata. Basis est contextus Broukhusianus. Commentarius est thesaurus doctrinæ criticæ atque philologicæ. Quæcumque enim a viris doctis ad interpretationem atque intelligen-

tiam poëtae s. in editis libris, s. ineditis, passim notata deprehendit vir doctus, aut a viris eruditis adhuc vivis accepit; ea omnia ad ornandam hanc editionem largissime contulit. Ultimam vero elegiam, a Burmanno nondum explicitam, Santenius doctissimo illustravit commentario. Textum hujus editionis et nos recepimus.

1782 Propertii Monobiblos, seu Cynthia, Elegiæ xxii. Lat. et Angl.c. not. Londini, 8.

Nic. Heinsii notæ in Propertium, sæpe laudatæ Broukhusio, locum viderunt ad calcem *Adversar. Helmsianor.* a Pet. Burmanno sec. editorum pag. 693. seq. Loca quædam Propertii emendata vel illustrata in *Miscell.* observatt. Dorvill. pluribus voll. i. pag. 131. s. 291 s. 429. s. ii. pag. 98. iii. in auctar. pag. 483. sq. v. pag. 113. sq. 297. sq. et T. iii. pag. 1. Trajectiones, quas in Propertio observasse sibi visus est Jos. Scaliger, nolim veras præstare, et subscribo Salmasii judicio in observatt. ad jus Atticum ita scribentis p. 408. 'Nihil mutandum est in scriptis auctorum, nec transponendum sine magna causa, præcipue si veterum librorum auctoritas non suffragetur. Vidi multas Criticorum pares transpositiones in aliis auctoribus similiter hæliolantiam, quos omnes falsos esse mihi constat, in Horatio, in Manilio, in Propertio et aliis.' Idem Salmasius de Hellenistica p. 142: 'Propertius totus scatet Hellenismis. Præter infinita dicendi genera ex Græco expressa, non dubitavit dicere Dryasin pro Dryadibus, Thyniasia pro Thyniaciis, Hamadryasin pro Hamadriadibus. Nec Ovidius timuit Troasin dicere pro Troadibus in Epistola quadam: 'Troasin invideo.' De Pentametrorum chæculis polysyllabis, eorumque ratione, adi P. Burmannum sec. in præfat. erudita ad Lotichii poemata, ubi et p. 8. qualis commentarius in Propertium optandus sit, disputat, item an Propertius sit Elegiæ princeps. In ipsis ad Lotichium notis sæpe Propertium vel emendat vel illustrat.

De Propertii editionibus æque ac de codicibus jam diximus aliquid sub Tibullo et Catullo. Separatim impressas, et a Bipontinis prætermittas, hic loci breviter notabimus.

Propertius, sine anno, loco, et typographi nomine. Hæc editio inter antiquissimas et rarissimas editiones Propertii habenda est; et, ut nonnulli putant, fortasse sit editio princeps.

Sexti. Aurelii. Propertii. nautæ. Umbri. incipit liber. ælegiar. vel. monobiblos ad Tullum. &c. sub. anno. Domini M. CCCC. LXXII. mensis. Februarii. pet. in 4to. — Hæc a Brunet in Manuel du Libr. Vol. III. p. 154. memoratur.

Propertii Elegiarum Libri IV. de qua editione sic J. C. Brunet: 'Edition très précieuse, impr. sans chiffres, récl. ni signatures, avec les caractères de Th. Ferrand, imprimeur de Bresse vers 1472.' Hæc etiam a Brunet memoratur in pag. supra citata.

Propertius cum commentariis Beroaldi. In fine: Commentarii in Propertium a Philippo Beroaldo, editi anno salutis 1486, impressi vero Bononiæ in commune a Benedicto Hectoris Librario et Platone de Benedictis impressore solertissimo, civibus Bononiensibus. Fel. 1487. Repetita fuit a. 1490. Vide Specimen Historico-criticum editionum sæc. XV. ab Andiffredi. Editio hæc rara est: ea vero usua est editor Cantabrigiensis (1702.) in textu recensendo et corrigendo.

Propertius, Lugd. Bat. 1591. 16mo.

Propertius non ineleganter versus est in Italicam linguam a Guido Riviera. Videnda est in Italicis Versionibus Poëtarum Latinorum impr. Mediol. a. 1731. in Tom. XXVII.

Auctor anonymus Anglicæ versionis Monobibli quæ prodiit 1782. (vid. sup.) versionem Anglicam perantiquam, per Diamond quandam, a rumore (eam non viderat) in præfatione memorat. Ram non contigit nobis inspicere; et quidem nulla omnium Propertii elegiarum versio Anglica nobis innotescit.

Valde commendatur versio Germanica cui titulus: Propertii Elegien übersetzt, Lips. 1798. 8vo. Præbet hæc versio elegias XXXVI. Auctor ejus de Knebel.

S. Aurelii Propertii Elegiarum libri quatuor. In usum scholarum suorum ad textum Bernami Secundi edidit J. Baden. Hafn. 1798. 8vo. Repetita est Hafn. 1804. 8vo.

Barthius memorat inter codices peregrinos unum Hispanicum. Editores vero et critici ne vel unam editionem aut Tibulli aut Catulli aut Propertii indicant; nec quidem in 'el Ensayo de una Bibliotheca de Traductores Espanoles, por D. Juan Antonio Pellicer,' ulla horum poetarum amatoriorum versio se præbet: quod ne miremur vetant quæ jam supra dicta sunt de Ovidii Arte Amatoria.

Versio Theotisca quarundam elegiarum Propertianarum notatur a Schummelio in der Uebersetzer bibliotheca.

Est etiam Franco-Gallica elegans quarundam Propertii elegiarum versio, a M. Gillet de Moivre.

Inter versiones singularum elegiarum Anglicas quædam etiam notandæ sunt in Miscellaneis Poëmaticis et Versionibus a variis auctoribus Oxoniensibus, Lond. 1685. 8vo.

Neque prætermittendæ sunt elegiæ aliquot a viris criticis in linguam Græcam conversæ, sub finem editionis Barthii subjectæ; nempe, I. 15. interpr. Fæder. Morell. II. 12. interpr. Henr. Stephan. II. 27. interpr. Jos. Scalig. III. 17. interpr. eod.

Omnia Propertiana metricè dare et illustrare coepit Frid. Car. de Strombeck Germanice, sub tit. Die Elegischen Gedichte des Properz, Latein und Deutsch, mit erklär. Anmerk. Brunsvic. et Lips. 1803. 8vo. Tom. I. continet librum primum elegiarum. Idem interpres jam vulgaverat, Properz Kornelia übersetzt, &c. 1801. 4to. maj. an vero versionem suam perfecit Strombeck nescimus.

Sexti Aurelii Propertii Carmina. Recensuit, illustravit Christianus Theophilus Kuinoel. Lips. 1805. 2 vol. 8vo. Quod ad interpretationes hujus editionis spectat, critici Germanici inter se non consentiunt; et quidem de his rebus sæpius non bene audit hæc editio. Apud alios vero majoris æstimatur tam ob textum quam ob commentarium, (vide Brunet,) ideoque in edendo Propertio textum Kuinoelis pro optimo adhuc duce secuti sunt, ut etiam nos.

Doane Baron metricè vertit in linguam Gallicam, Quinze Élogies de Properce suivies de Fragmens de David et d'autres poésies diverses. Paris. 1812. 16mo.

S. Aurelii Propertii Carmina. Emendavit ad Codicum

meliorum fidem et annotavit Carolus Lachmannus. Lips. 1816. 8vo. Arte critica multum se exercuit Lachmannus in hac editione: curæ fuit ut textum genuinum, si posset, restitueret, et quamvis ipsis codicibus, præter unum, non uti licuerit, variantes eorum lectiones bene examinavit, in præfatione eisdem luculenter descripsit, et ex editionibus maxime antiquis quatuor critice excussit. Viris criticis tamen hæc editio non in omni parte placuit.

Forsan sperandum est Im. G. Huschkiū suam editionem, de qua incepta Lachmannus loquitur, ad umbilicum perduxisse; sed de opere perfecto nihil audivimus.

Paucula quædam scripta, melioris nempe luti, subjungimus in quibus Poëmata Propertii illustrantur.

Mitscherlichii Lect. in Catullum et Propertium, 12mo: Gött. 1786.

Huschkii Epistola critica in Propertium, Amst. 1792. 8vo.

Frid. Astii Observationes in Propertii carmina et in Elegiam ad Liviam Augustam. Goth. 1799. 12mo. Valde æstimantur.

Chr. Theoph. Kuinoelis Observationes in Propertium, Spec. I—III. Giess. 1801. Hæc est quasi promulsis editionis Kuinoelianæ supra notatæ.

Animadversiones in quædam Lucani et Propertii publici juris fecit Ernest Kästnerus, Jenæ 1812. 8vo. maj. de quibus Harlesius: 'Sagax quidem ingenium non produnt hæ animadversiones; varia tamen Propertii loca in iis probabiliter tractantur.'

Laudes suas obtinuit Ern. Car. Chr. Bachii Epistola Critica. Gothæ 1812. 8vo.

Animadversiones in Propertium et Tacitum edidit Jo. Theophr. Herbst, Jenæ 1815. 8vo maj. de quibus Harlesius: 'tres tantum pertractavit editor elegias, ea tamen ratione ut acumen suum criticum satis probaverit.'

Observationum in Propertii Carmina Specimen edidit Car. Frid. Aug. Nobbe, Lips. 1818. 8vo. de qua prædicat

C. F. H. Klügling: 'Præclara Commentatio, in qua partim locus vexatus, II. 13. 25. (II. 10. 25. Scalig. III. 4. 8. Lachmanni) illustratur, partim de tota elegiarum Propertii collectione intelligenter disputatur.'

Hisce liceat adungere Observationes Anglice scriptas in Propertium, in Vita Propertii in Biographia Classica, Lond. 1740. 8vo. vol. I.—Observationes criticas in Propertium per virum cl. J. Jortin, S. T. P. in tractatibus suis philologicis, criticis, et miscellaneis, Lond. 1790. 8vo. vol. II.—Observationes in Propertium a viro docto Thoma Harmer in observationibus suis in Scripturas sacras, &c. et auctores classicos, &c. Lond. 1807. 8vo. vol. III. et IV.

Explicit, qualecumque sit, nostram de Catullo, Tibullo et Propertio, poetis triumviris ob descriptionum amœnitates et poëseos elegantias maxime celebribus, et in amatoriis lusibus facile inter Romanos poëtas principibus. Et quidem eisdem nosmet admiramur; et simul misime iis editoribus et criticis consentimus qui omnia et singula horum poetarum in usum scholarum et studiosæ juventutis commendant, et hujusmodi lecturas defendunt. At nec sumus ex iis quibus editiones 'expurgatæ' vel 'castratæ' sunt curæ. Satis sit cum lectoribus egisse nos ut qui cum viris criticis, non cum pueris, agere videbamur. Omnia, talibus iudicibus, sua habeant utilia, vel in moribus hominum explicandis, in veterum vitæ rationibus denarrandis, vel in historiis eorum, antiquitatibus et locorum sitibus describendis; immo in amoribus, si modo legitimis, depingendis et illustrandis. Cum vero in *turpe nefas* ruunt, non hujusce est sæculi istos delirantes sequi. Et tamen utilitatem suam etiam talia possent suppeditare; adeo ut nobis præcipue gratulemur iis temporibus incidisse, aliter satis ferreis, quibus nullus poëta talia auderet scribere, neque lector ullus posset tolerare.

RECENSUS CODICUM MSS.

SEXTI AURELII PROPERTII

QUI IN BIBLIOTHECIS BRITANNICIS ASSERVANTUR.

IN Bipontina Notitia Literaria nihil percipimus de Propertii codicibus Mss. Si quis de iis apud externos servatis aliquid scire cupiat, consulat excerpta ex præfationibus Barthii, Santenii, et Lachmanni, supra p. 3. sqq. vel Codicum Elenchum qui Frid. Gottl. Barthii editioni Propertianæ (Lips. 1777.) præfigitur, ubi notulæ quædam ad eosdem attinentes extant, plerumque cum Catullianis et Tibullianis conjunctos; ab iis enim separatim raro inveniendi sunt Propertiani. Similiter et nos Propertiana quædam nostra, qualiacumque fuerint, cum Catullianis et Tibullianis jam dedimus; hæc paucula separatim daturi.

Rarus etiam est Propertii codex, nisi cum Catullo aut Tibullo, vel cum utroque, conjunctus, in Bibliothecis Publicis Britanniae: et quid sibi velit Barthius qui codicem Propertii in Mss. Eccles. S. Petri Eboracensis bis appellat (Elench. Codd. pp. xxxvi. xxxvii.) non quidem persentimus. Appellat vir cl. Montefalc. p. 681. at in ista pagina is non codd. apud cathedralem Eboracensem, sed Vossianos memorat. Cl. nimirum Vossii codices numerosi et pretiosi, tam Græci quam Latini, diu apud nostrates remorabantur: controversia vero inter hæredes ejus et bibliothecæ emtores finita, in publica bibliotheca Universitatis Lugduno-Batavensis tandem locati sunt, ubi nunc asservantur.

Codices in Museo Britannico.

In *Biblioth. Harl.* vol. 11. N. 2550. cod. chartac. sæc. xv. Sexti Aurelii Propertii libros quatuor continet, cum notulis quibusdam.

Vol. 111. N. 5246. cod. qui Propertii Opera continet. Sub initio Aurelius Propertius *Nauta* dicitur: de quo errore ex vs. 38. eleg. 24. lib. 11. male lecto propagato vide Scaligerum et alios in loc. In fine leguntur hi versus:

Hoc tibi summe Pater transcriptum, Paule, volumen,
Quod tibi perpetuum nostri fore pignus amoris,
Obsecro, materiæ quando sunt vatis erotes.

Paulus forte Papa hic intelligendus.

Inter *Burneienses* N. 242. cod. eleganter scriptus et illuminatus, membran. sæc. xv. pp. 189. Sub finem exhibet paucas collationes ad edit. Jo. Ant. Vulpium, Patav. 1755.

N. 241. cod. illuminatus, membran. sæc. xiv. cum collationibus quibusdam ad pagg. edit. Joan. Ant. Vulpium, Patav. 1755.

Libri impressi cum notis Mss.

Nullus Propertii codex, ut videtur, apud Oxonienses latet. Extant vero editiones cum notis Mss. nempe, Ald. 1502. 8vo. D. 250. 251. Linc.—Ald. 1515. 8vo. D. 253. Linc.—Gryph. 1542. 8vo. D. 254. Linc.—et editioni cum scholiis M. Ant. Mureti notæ quædam Mss. insertæ sunt.

Inter *Dorvillianas* x. 1. 6. 9. videnda est collatio Propertii ex editione Broukhusii cum cod. Dorvill. sæc. xv. pp. 26.

x. 2. 1. 14. Propertius Broukhusii Amst. 1702. 4to. ch. max. cum notis Mss. in libros duos priores ex Hemsterhusiano exemplo descriptis.

I N D E X
I N
P R O P E R T I U M .

INDEX VERBORUM

IN

PROPERTIUM.

Prior numerus Libram, alter Elegiam, Tertius vero elegiæ Versum denotat.

A PACI ut reor iii, 3, 38 a lecto vela dare iii, 20, 2 (h. e. fugere). a stirpe capillos vellere iii, 25, 13 A subauditor in seqq. i, 4, 2. iv, 1, 5. iv, 1, 118. iv, 5, 37 Ab abundat iii, 25, 5

Abacta stabulis mater suis iii, 15, 32

Abdita stabulis tuis ii, 33, 12

Abduci nec sinet i, 13, 28 abducta Briscide ii, 20, 1

Abesse hic dolor vitiiis nescit suis ii, 16, 32 si dolor abfuerit ii, 5, 10 (nempe animo). cum toties absis iv, 3, 2

Abjectus Tiberina unda i, 14, 1 abjecta ipse Cerberus sera iv, 7, 90

Abiegnō equo iii, 1, 25 abiegnæ hovis falsa cornua iii, 19, 12 abiegni equi venter iv, 1, 42

Abire domum i, 5, 20 abire gradu primo i, 13, 8 abit nec quisquam sanus ex illo vulnere ii, 12, 12 abiere jam tot dies ii, 16, 33

Abiunctos lavit equos ii, 18, 10

(Ablativi absoluti) i, 1, 31. i, 8, 14. i, 7, 21 et 23. ii, 34, 84. iii, 6, 24. iv, 1, 33 (Ipse Cicero utitur ejusmodi Ablativis absolutis, v. c. ad Div. lib. ix, 1. 'vel meo ipsius interitu,' sc. existente)

Abluit unda boves ii, 19, 26

Abrepto amore i, 13, 2 abrepta conjugē ii, 8, 29 abripitur cæco descensus hiatus iv, 8, 5

Abscede hospes luco verendo iv, 9, 53

Abecissos pontes testatur Coclitus semita iii, 11, 65 abecisso sinu iv, 4, 72

Absenti tibi prosunt venti i, 17, 5 absenti nemo nucuisse ne velit ii, 19, 32

Delph. et Var. Clas.

Ind. Propert.

in absentes amantes felicior æstus ii, 33, 43 absentes ignes iii, 23, 31

Abstracta pro Concretis: nostras vitæ (pro mihi vivo) i, 2, 31 tua ætas (i. e. tu ipse per ætatem tuam) i, 6, 21 amor Herculis (Hercules amans) i, 13, 23 hospitium (pro hospite) i, 15, 20 pudicitia (pro pudica), i, 16, 2 meos amores (pro me amantem) i, 16, 19 funus et fata (pro mortuo) i, 17, 8 et 11 (coll. iv, 11, 3). error Hercules (i. e. Hercules errans) i, 20, 15 militia (pro militibus) i, 21, 4 vitæ et mortui meæ (i. e. mihi et vivo et mortuo) ii, 1, 74 forma (pro formosa) ii, 3, 32 juvenus (pro juvenibus) ii, 3, 33 lectus Ulyssis (i. e. uxor Penelope) ii, 6, 23 mea pena ii, 20, 31 hiatus (Pætus hians) iii, 7, 52 conjugium (pro conjugē) iii, 12, 20 stuprum (de stuprata) iv, 7, 57

Abstrahat ne te Amor a nostro pulvere i, 19, 23 (h. e.: vereor ne, alio amore admissio, mortem meam ausque deque habeas)

Assumtum nec sua mater increpet Ityn iii, 10, 10

Accedere cupies tigres i, 9, 10 accedat ad vestros annos, quod mihi detractum est iv, 11, 95

Accensas candore Dryades i, 20, 45 accensis tædis ii, 32, 9 accensas præcutit Amor faces iii, 10, 16 accenso furore iv, 1, 19

Accessit ripæ laus tua iv, 7, 86

Accipit me hic mundi angulus iv, 9, 66 accipiat ut te Oricos i, 8, 20 accipiat testa manes meos ii, 13, 32 accipe,

a

quæ servæ funeris acta mei ii, 13, 18
 accipe commissæ munera lætitiæ i, 10, 12
 accipe Vertumni signa iv, 2, 2 accipe,
 quæ nostræ formula legem erit iv, 8, 74
 accepere tuæ Remvæ vincula manus iii,
 11, 52 accepta fallit fide i, 4, 16 ac-
 cepto auro iii, 13, 55 accepti imperii i,
 6, 34 acceptus te nihil nobis ii, 9, 43
 Accubuit primo Cepheia somno i, 3, 3
 accumbes Jovi ii, 3, 30 accubuit rupi-
 bus Bistonis ii, 30, 36 accubuisse Deam
 ii, 32, 36 Lyco Antiopen iii, 15, 14
 furas novis iv, 4, 68
 Accubuit hæc ista senes convivia
 duri ii, 30, 13
 Acer custos ii, 30, 9 dolor ii, 22,
 45
 Acerbæ anoris inimicitie ii, 8, 8
 Acernus stipes iv, 2, 50 acerno Ta-
 tium fontem vallo præcingit iv, 4, 7
 Acervos feni raros iv, 4, 77
 Acies commissas iv, 4, 59 labentes
 iv, 2, 53 versas iii, 11, 69 geminos iv,
 6, 26
 Acris illa subit i, 9, 26 acris ma-
 riar ii, 3, 46
 Acta funeris ii, 13, 18 acta per ma-
 nus humanas mors iii, 7, 30 (h. e. ante
 diem parata, immissa)
 Acuta tela ii, 9, 38 acutis scopulis
 edigar iii, 7, 61
 Ad (pro adversus): ad hydras pug-
 net late ii, 24, 25 ad Indos arma medi-
 tatur Cæsar iii, 4, 1 (vid. Phædr. iv,
 4, 5)
 Adacta pinus in faciem novæ proræ
 iii, 22, 14
 Adamante non exorato stant vis iv,
 11, 4
 Adamantina juga iii, 11, 9
 Addictos in sua regna patres iii, 11,
 22 addictum virum iii, 11, 2
 Addidit Amori alas ii, 12, 5 addent
 multi laudes tuas annualibus iii, 1, 15
 addita argumenta Mentoris forma iii, 9,
 13 addita montibus Roma iv, 4, 35
 adde Hymenæe modos iv, 4, 61 addite
 verba mala iv, 8, 76 (dira imprecamini)
 Adederat ignis beryllon iv, 7, 9
 Adeptus cognomen a duce Tarpeio iv,
 4, 98
 Aderat facies i, 2, 21 aderit quæ
 dum mihi placata i, 14, 23 aderat cum
 tibi nec Peleus ii, 9, 15 aderant in cor-
 pore vires iii, 15, 25 adesse incipe tu
 lacrymis iv, 1, 120 (h. e. infortunis,
 quæ a me audis). Tibure iii, 16, 2
 adest tempus iv, 6, 53 affueram testis
 i, 10, 2

Adjice oscula matris iv, 11, 77 adjeci-
 mus fatis undas iii, 7, 31
 Adimant dulcia ingratos convivia
 somnos iii, 10, 25
 Adire hanc ego conor i, 8, 12 adire
 lacus, montes et saxa i, 20, 14 Deos
 ii, 34, 26 prece Deos iii, 21, 18 adi-
 tura Mors ii, 27, 2 adimus mortis iter
 iii, 7, 2 adisse Sirenum lacus iii, 12, 34
 Admirere Sisyphios labores ii, 17, 7
 admirante invidia ii, 17, 11 admireatur
 ii, 26, 21
 Admittis cur. nunquam, janua, meos
 amores i, 16, 19 admittor nunc deci-
 mo die ii, 17, 12 admissio adulterio ii,
 29, 38 admitto te dominum rebus meis
 ii, 34, 16 admissio equo iii, 11, 64 ad-
 mittit me vix aut semel iii, 21, 7 ad-
 missæ culpæ iv, 8, 73 nequitia i, 15,
 38
 Admota ad ora manu i, 3, 16 ad-
 moram fontibus ora iii, 3, 5 admotas
 corripit escas iv, 8, 11
 Admorsa sacris colubris brachia iii,
 11, 63
 Adoperta sedebit puella ii, 28, 45
 Adoro, maneat sic semper i, 4, 27
 adorat Lygdamus genium meum pro-
 stratus iv, 8, 69
 Advena Tiberis nostris bubus erat iv,
 1, 8
 Adversos habere Deos i, 1, 8 adverso
 amore i, 14, 15 adversum Pirithoum
 ii, 6, 18 adversos Notos iii, 15, 34 ad-
 versum lectum iv, 11, 85
 Adverterit si quis monitis tardas aures
 i, 1, 37
 Adunca clavis trochi iii, 14, 6
 Advolvimur humiles tuis aris iii, 17, 1
 Adusta laurus ii, 28, 36 vestis iv,
 7, 8
 Æmulor ipse solus meas umbras ii,
 34, 19
 Ænæ Colchis seu mihi urat focis ii,
 1, 54 ænæ correptus sævo Veneris tor-
 retar iii, 24, 13 ænæ cornu iv, 10,
 38 ænæ formæ cælator iv, 2, 61
 Æqua avis iv, 6, 20
 Æquo jugo iii, 9, 8
 Æquora placida i, 8, 20 deserta i,
 15, 10
 Æquoræ formosa Doride natæ i, 17,
 25 puellæ iii, 7, 67
 Ær torridus ii, 28, 3
 Æstimet ingenio muros ille meo iv, 1,
 66
 Æstivos ignes iii, 20, 11 æstivis
 aquis iv, 1, 124 æstivo die iv, 2, 16
 æstiva vitri supellex iv, 8, 37

- Estuat torridus aer* ii, 28, 3
Estat felicior ii, 33, 43
Etas formosi temporis i, 4, 7 *etas tua non unquam cessavit amor* i, 6, 21
etatis tempora dura queri i, 7, 8 *etas prima* ii, 8, 17. ii, 10, 7. ii, 28, 19 *etas tota Sibyllae* ii, 24, 33 *etas gravis* iii, 6, 28
Eterna sita i, 7, 18 *eterna invidia* i, 16, 48 *eternum opus* iii, 23, 24 *eternum quam famem, aelle, pascat* iv, 3, 22
Etherea domus ii, 16, 60
Evo primo miser excidit iii, 7, 7
Afferat non unquam tibi puer iste labores nostros i, 6, 24 (i. e. nunquam iis doloribus quibus me, conficiat Amor). *afferat quae manus aurum* iv, 5, 55
afferet unguenta mihi iii, 16, 23 *attulerint si quid triste tibi libelli nostri* i, 11, 20 *attulimus longas manus in freta vestra* iii, 7, 60 *attulerat non ille crimes solutos* iv, 6, 31
Affigat scopulis acutis iii, 7, 61
Affabunt tibi odores ii, 29, 17
Afferam testis conscius in vestris lacrymis i, 10, 2
Agedum cedo iv, 9, 54 *agedum convertite mentem dominas* i, 1, 21
Aget te ardor tuus i, 13, 28 *aget scula vatis Curvae* ii, 2, 16 *una aura duos* ii, 26, 30 *aget vela in incertum frigidus Auster* ii, 26, 26 *agor reus* ii, 30, 32 (*Βάσιλας*). *agite, o socii, propellite in aequora navem* iii, 21, 11
Agitabit nigros sol equos ii, 15, 32 *agitat barbarus vestigia* ii, 16, 27 *agitamus nostros amores* i, 7, 5 *agitatam fluctibus Hellen* ii, 26, 5
Agrina longe tibi jacere stebis i, 7, 17
Agrestes focos ii, 19, 14 *sues* ii, 19, 22 *agrestem detrahit ab ore figuram* ii, 33, 13 *agrestum juvenit* iii, 13, 25
Agricolae domini carpere delicias ii, 34, 74 *agricolae pauperis* ii, 19, 8
Agris castis ii, 19, 3
Ait remor iv, 4, 47
Ala Persei ii, 30, 4 *alas ventosas* ii, 12, 5 *ala sub extrema* i, 20, 29 *alis jucundis* i, 3, 45 *alis centenis* iv, 6, 47
Alba carbasus iv, 11, 54 *senecta* iii, 5, 24 *lilia* ii, 3, 10 *albæ enis omne nata* iv, 1, 36 *albæ capillos* iii, 25, 13 *eqnos* iv, 1, 32
Argentī foco iv, 5, 68
Aliena Galatea i, 8, 18
Alimenta maxima sibi praebeat amor ii, 21, 4
Alit culpam Vesta iv, 4, 70 *tatius mater gemmos* ii, 23, 42
Alitibus matutinis i, 16, 46
Alligat illa una ferocis animis viros i, 5, 12
Alta septem jugis urbs iii, 11, 57 *alta astra* ii, 32, 50 *alta Troja* ii, 8, 16 *curia* iv, 1, 11 *Carthago* ii, 1, 23 *alta maria* ii, 26, 52 *altas aquas* iv, 3, 47 *altum aequor* iii, 5, 37
Alternata fuga i, 20, 28 *cede* ii, 30, 21 *lege* iv, 4, 58 *manu* i, 9, 24. iv, 7, 18 *unda* ii, 12, 7 *alternas aquas* ii, 26, 54. iii, 12, 28 *alternis litibus* iv, 5, 40 *vocibus* i, 10, 10 *alterno equo* iv, 2, 30
Altricem sanguinis lupam iv, 1, 38
Alveus ille sanctos viros portabat iii, 7, 16 (navis)
Alumnus Romanus iv, 1, 37 *alumnus fuscus Aegyptus* ii, 33, 15
Amantes absentes ii, 33, 43 *coronatos* iii, 3, 47 *cupidos* ii, 33, 5 *diversos* i, 10, 15 *invitos diducere non queat Jupiter ipse* ii, 7, 3 *similes* i, 15, 41 *vacuos* iii, 17, 11 *amantum tumuli* iii, 16, 27
Amara Dea ii, 33, 6 *mors* i, 19, 20 *Juno* iv, 9, 42 *virtus* iii, 12, 10 *amaras noctes* i, 1, 33. ii, 17, 3. iv, 3, 29 *amarus somnus* ii, 19, 6 *amaris donis* ii, 16, 29 *exequiis* iv, 7, 5 *vitis sanamus amara* iv, 7, 69
Amare quam sit bonum, omnes jam norunt ii, 34, 24 *amare simili fide* i, 13, 8 *amat femina limen viri* ii, 6, 24 *non amat nudus Amor formae artificem* i, 2, 8 *non morbi artificem* ii, 1, 58
Amator blandus ii, 3, 16 *pulcher* ii, 31, 4
Ambolet Scythicis oris iii, 16, 13
Amica tristis i, 6, 19 *amicae venales* ii, 16, 21 (meretrices)
Amica formosis levitas ii, 16, 26
Amicta plebeo vel sandicis ii, 25, 45 *rejecto* ii, 23, 13 *injecto* ii, 29, 21
Amicus fidus iii, 20, 9 *amicus nec semper eris nova querendo* i, 18, 12
Amne verso iv, 2, 10 *amnem turpem* iv, 7, 55
Amor infamia ii, 16, 39 *ipse* ii, 29, 18 *reticendus* ii, 24, 4 *turpis* ii, 16, 36 *verus* ii, 15, 30 *adversus* i, 14, 15 *externus* i, 3, 44. ii, 32, 31. i, 11, 6 *facilis* i, 13, 22. i, 14, 10 *gravis* iii, 8, 10. iii, 21, 2 *sanctus* ii, 29, 41 *insanus* ii, 14, 18 *longinquus* i, 6, 27 *amore posito* i, 9, 8. i, 17, 20 *amores certos* i, 8, 45. ii, 29, 19 *daros* ii, 34, 49 *seros* ii, 34, 25 *viles* ii, 34, 71 *vulgares* i, 13, 11 *amoris crimen* ii, 30, 24 *inimicitiae* ii, 8, 3 *iter* iii, 15, 4
Amphora vetus iv, 5, 79
Ampla nepotum spes iii, 23, 41 *perde*

iii, 6, 32 forma i, 3, 24
 Angue atro iii, 5, 40
 Angulus hic iuundi iv, 9, 65
 Angusto pectore ii, 1, 40 (tenui scribendi genere) torno ii, 34, 43
 Animam putrem iv, 5, 67 animarum silentium domos iii, 12, 33
 Animi tormentis haruspex iii, 8, 17
 animi Decii iv, 1, 45 animis veris iii, 6, 35 animo ex vacuo i, 20, 2 animos Carthaginis ii, 1, 23 rudes iii, 15, 5 spirantes iv, 7, 11
 Animosa signa iii, 9, 9. iv, 1, 87
 Annalibus addent laudes iii, 1, 15
 Annosus miles ii, 25, 5 draco iv, 8, 3
 Annua pabula iv, 8, 7 solennia iii, 10, 31
 Annuit Deus aure i, 1, 31
 Annus fertilis iv, 8, 14 plenus iii, 5, 38 rugis integer iv, 5, 57 annus vitæ longus ii, 15, 38 annos miseros primæ lanuginis iii, 7, 69 annorum spatia iii, 21, 31 annis canis ii, 18, 5 cclatis iii, 25, 11 tremulis iv, 7, 73
 Anseris voce tutum Jovem iii, 3, 12
 Antecire fama tabulas vetustas ii, 3, 41
 secures patrum i, 6, 19
 Antiqua Umbria iv, 1, 121 Corinna ii, 3, 21 domus i, 19, 10 antiquus Jupiter ii, 30, 28. iv, 4, 2 Mars ii, 34, 56 antiquæ leges ii, 30, 15 puellæ ii, 25, 35 antiquas Deucalionis aquas ii, 32, 54
 Antistitis crater iii, 17, 37
 Antrum infernum iii, 5, 43 arenosum Libyæ Jovis iv, 1, 103 antro hederoso lucus iv, 4, 3 metuendo iv, 9, 9 sacro iv, 9, 33 antra furtiva iii, 13, 23 operosa iii, 2, 12 roscida ii, 30, 26 ad antra nixus iii, 3, 14
 Anus curva ii, 18, 20 anus quæ non versat mea somnia ii, 4, 16 (de saga) facta iii, 25, 16
 Anxia mater ii, 22, 42 Hypsipyle i, 15, 17 (Cynthia) ii, 20, 2
 Aper durus ii, 18, 54 torvus ii, 3, 6
 Aperire causas iv, 10, 1 clausos lares iv, 8, 54 aperta mihi janua ii, 9, 42 (i. e. a me). lectica aperta iv, 8, 78 apertos ictus ii, 4, 9 (manifesta vulnera)
 Apparent non ulla vestigia toro presso ii, 29, 35
 Applicuisse ratem scopulis i, 20, 20
 Appositum flavis vadis (cadaver) ii, 9, 12 apposita lucerna ii, 15, 3
 Aprico lare iv, 10, 18
 Aptat hæc carmina cervis iii, 3, 36
 Aptas amor venturae conjugis iii, 22, 42 aratrix iv, 10, 19 frans iv, 10, 19 apta armis tellus iii, 22, 19 mors iii, 5, 18 officiis dos iv, 4, 92 puella iv, 9, 50

rati vela iii, 9, 4 non sunt omnibus omnia rerum iii, 9, 7
 Aqua frigida ii, 22, 12 perennis iii, 5, 30 icta radiis armorum iv, 6, 26 currenti iv, 5, 12 diversa iv, 7, 56 inferna ii, 34, 9 merenti iii, 3, 46 placida iii, 21, 20 pura iv, 8, 84 aquam vilem iii, 15, 20 flumine medio aquam queris i, 9, 16 aquam invitam traxit iii, 7, 52 aquas altas iv, 3, 48 bonas ii, 33, 28 divinas ii, 26, 60 pluvias iii, 6, 32 tacentes iv, 4, 60 urbanas iv, 9, 6 aquis æstivis iv, 1, 124 magicis iv, 1, 106 nativis iv, 4, 4
 Aquosus Orion ii, 16, 51 aqueos crystallus iv, 3, 52 (epith. e natura decurtum)
 Ara interdicta viris iv, 9, 65 superba iv, 10, 48 aras coronatas iii, 10, 19 tactas in fodera iii, 20, 25 Ara Maxima Hercules iv, 9, 67
 Aranea putris iii, 6, 33 aranea fanum velavit ii, 6, 35 (telis suis obtexit)
 Arantes terra deludet ii, 15, 31 tauros ii, 19, 11
 Arator pellitus iv, 1, 25
 Aratro gravi ii, 34, 47
 Arbor multa iv, 4, 4 immerita iv, 3, 19 arbor habet amores i, 18, 19 arbor et messis divitum iii, 13, 26
 Arborea coma iii, 16, 28 arboreas cruces iii, 22, 27
 Arcana taberna iv, 8, 19 arcanas salivas iv, 7, 37
 Arces de vallibus scandentes iv, 1, 65 arces mundi iii, 5, 31 qua condidit iii, 11, 25 equo pulsas iii, 1, 25
 Arcessitus somnus in ossa iii, 17, 14 (vino paratus)
 Arcus purpureus iii, 5, 32 arcus geminos iv, 6, 25
 Ardent victrices iii, 13, 21
 Ardenti e rogo nostro dotem habitura iv, 7, 48
 Ardor i, 3, 13 proximus Hylæ i, 20, 6 suppositus ii, 13, 31 ardoris nostri poeta i, 7, 34
 Arena parva i, 17, 8 (ἀρένη ἄλγυς Anacreon.) vilis iii, 7, 26 sicca ii, 3, 5 vacua i, 8, 15. ii, 25, 7 arenas ignotæ cumulus iii, 16, 20 arenas nigras iv, 6, 63
 Arenosis campis iv, 4, 19
 Arenti ab ore ii, 17, 6 arentes collaras ii, 15, 51
 Argentea lilia iv, 4, 25
 Arguta blanditia (i. e. blanda χερσὶν-λογία) i, 16, 16 argute historis iii, 20, 28 arguto dolore i, 18, 26 argutæ aves i, 18, 30 argutum omen ii, 3, 24
 Argutat illa mihi ignes i, 6, 7

Aries corniger iii, 13, 40 murum pul-
sabat iv, 10, 33 (machina muralis bel-
lica)

Arma tristia i, 7, 2 picta iv, 4, 20
victa iv, 10, 47 victicia iv, 1, 47 vo-
luta iv, 3, 71 blanda iv, 1, 137 dira ii,
9, 49 infesta iv, 1, 27 armis regalibus
iv, 4, 21 armis inferior ii, 8, 39 armo-
rum radiis iv, 6, 26 in arma ducere he-
moas manus ii, 1, 18 arma alitis ii, 30,
31 (i. e. Cupidinis, qui *ἄρπυγες*)

Armata patria i, 6, 22 sagittis manus
ii, 12, 9 armata (subaudi hostibus) iv, 1,
148

Armigera humo iii, 11, 10 equi iii,
4, 8

Arripite hunc, inquit unus amorum ii,
20, 8

Arte vias miseras naturæ auximus iii,
7, 32 artes castæ iii, 20, 7 arte ut ma-
nus premat ii, 1, 10 arte ferire viros iii,
3, 50 (i. e. dolis eos ductare)

Artificem formæ i, 2, 8 morbi ii, 1,
58 artifices boves ii, 31, 8 manus iv, 2,
62

Artus exiles ii, 22, 21

Arva boaria iv, 9, 19 pomosa iv, 7,
81 in vestris osibus metunt iv, 10, 30

Arundine fissæ iv, 7, 25 sub Stygia
ii, 27, 13 arundinibus attritis ii, 34, 68

Ascensis Bactris iv, 3, 63 ascendo
magnum iter iv, 10, 3

Asellæ coronatis iv, 1, 21 aselle, tuam
famem pascat iv, 3, 22

Aspera pocula ii, 6, 17 (nempe signis).
multa i, 18, 13

Aspergat tempora pudor ii, 24, 3

Aspernata cave si nos sepultos ii, 13,
41

Aspersas comas vitta vinxit iv, 11, 34
aspergis lacrymis gaudet Amor i, 12,
16 aspersa crines puella iii, 14, 13
(studio nempe venationis nocturnæ in
frigidis montibus)

Aspice me, quanto rapiat Fortuna pe-
riolo i, 16, 3 aspexit cum Electra sal-
vum Oresten ii, 14, 5 aspice, quid Eri-
phyla invenit ii, 16, 29 aspicias, eco-
palis hædere sorores ii, 30, 27 aspice me
ii, 34, 55 aspiciam nullos dolentes iii,
10, 7 aspicias licet Atlanta iii, 23, 7 aspi-
cienda via est oculi iv, 1, 107 aspexit
Agamemnon iv, 6, 35 aspexit magno
Tiresias Pallada vates iv, 9, 57

Assessu meo iv, 11, 50

Assidet una soror curis iv, 3, 41 fra-
ter iv, 11, 31

Assidua aqua ii, 1, 68 (*ἄσπετος ἀκὺς*).
lingua ii, 19, 31 assiduo nero iii, 11,

56 tramite iii, 16, 26 assiduos viros ii,
33, 44 assiduus choreis i, 8, 5 libidi-
nibus ii, 16, 14

Assuescent Latio Partha tropæa Jovi
iii, 4, 6

Astant super ossa volucres iii, 7, 11
astitit super Augusti puppem iv, 6,
29 astitit dux Veius super portæ arcem
iv, 30, 31

Astra alta ii, 32, 50 astra demonstrant
salebras iii, 16, 15

Astringant me licet brachia sætatis
nodis ii, 20, 9 astrictus pater ii, 23,
18 (tenax, avarus)

Astuta fuga iii, 9, 54

Astu maritos cæcare iv, 5, 15

Atra dies ii, 11, 4 toga iv, 7, 28

Atratis Solis equis cur luxerit orbi iii,
5, 34

Atterit hasta manus iv, 3, 24 attrita
manu iv, 5, 50

Attigit manus ossa i, 9, 29 Amor un-
das i, 17, 27 attingere gaudia palmis
i, 19, 9

Attollit vires in milite causa iv, 6, 51
oculos contra solem i, 15, 37

Avarus ignis ii, 28, 56 (*ἄραυγός*).
custos ii, 23, 9 nutrix iv, 7, 74

Auctor criminis ii, 6, 19 temporis iv,
6, 63 auctores lucis aves iv, 3, 32 auc-
tores certi iv, 1, 77

Aucupio plumoso iv, 2, 34

Audaces canes ii, 19, 20

Audacia certe laus erit ii, 10, 5 hæc
mihi sit ii, 19, 23

Audent nimium fluctus pati vela iv,
6, 45 audet Amor quidlibet Romæ ii,
6, 22 ausas sorores magnum scelus iv,
7, 67

Audire blandos susurros alterius i, 11,
13 murmura ponti i, 8, 5 stridorem
procellæ iii, 7, 47 audiat te orantem
(Pluto) iv, 11, 5 quis non audit facta iv,
9, 39 non audituri Noti iv, 7, 23

Avem variam plumæ varicoloris iii,
13, 32

Aversus Apollo iv, 1, 75

Avertere me nec sylvæ poterunt, nec
flumina, quin, &c. ii, 19, 29 avertit
morsus rabies canum ii, 16, 17

Auferet ambos una fides, una dies ii,
20, 18 omnia munera dies atra ii, 11, 3
Augetur tibi fama deceptis puella i,
13, 5

Augur Dodona verior ii, 21, 3 muro-
rum Romulus iv, 6, 43

Avia lympha iv, 9, 60

Avidis puellis iii, 13, 1 regia iv, 6,
34

Avia aequa iv, 6, 30 *dextera* iv, 1, 68
nigra ii, 28, 38 *pessema* iv, 5, 6 *aves*
argutae i, 18, 30 *lucis auctores* iv, 8, 32
Avia tropaea iv, 11, 29 *avito sanguine*
ii, 24, 37

Aula fusca *Deus* iv, 11, 5
Aulaeis Attalicis ii, 32, 12

Avo docto iii, 20, 8 *avos illustres* ii,
13, 10 *avis honoratis* iv, 11, 102

Aura beata iv, 7, 60 *clamantis puellae*
ii, 27, 15 *frigida* i, 16, 24 *inimica* i, 8,
12 *Zephyri* i, 18, 2 *aurea talaribus sectae*
ii, 30, 5 *aura savas increpat minas* i,
17, 6

Aurata cyclade iv, 7, 40 *lyra* iii, 3,
14 *auratae trabes* iii, 2, 10 *auratis ca-*
tenis ii, 1, 23 *aurato calice* ii, 33, 40
equo iii, 12, 12 *auratos lacertos* iii, 13,
57

Aure facili i, 1, 31 *immerita* ii, 25,
18 *surda* ii, 16, 48 *aures bonas* ii, 13,
15 *tardae* i, 1, 37 *anribus puris* ii, 13,
12 *suspensis* iii, 6, 8 (*attentis, metaph.*
ab animantibus aures aurigentibus)

Aurea bulla iv, 1, 131 *cassida* iii, 11
15 *lana* iii, 11, 12 *ovis* ii, 26, 6 *ripar*
Eoa iv, 5, 21 *sella* iv, 10, 28 *urna* ii,
26, 50 *templa* iv, 1, 5

Auram omnes colunt iii, 13, 48 *spec-*
tato iv, 5, 53 *auro fides pulsa* iii, 13, 49

Auspicio vano i, 3, 28
Auster frigidus ii, 26, 36 *nubilus* ii,
16, 56

Austerae tabellae iv, 11, 49 *austeri*
virii pena iii, 14, 24

Autumnalis pruna iv, 2, 15

Auxilia non sani pectoris i, 1, 26

B.

Baculum: *ad baculum curvare* iv, 2, 39

Baltea lenta iv, 10, 22

Barba pudenda iv, 8, 26 *barbam sic-*
cum iv, 9, 31

Barbarus agitat vestigia ii, 16, 27
per barbara colla titulos pendit iv, 5,
51

Beata aura iv, 7, 60 *fata* ii, 30, 26
beate lectale ii, 15, 2 *beatis muneribus*
ii, 20, 25

Belli sonus iv, 10, 25 *bella classica* ii,
1, 38 (*navalia*). *maxima* iii, 8, 32 *tan-*
tum operis belli iii, 11, 70 *bella gerit*
Aure sanguine meo ii, 12, 16

Bellicus equus iv, 4, 14 *bellica navis*
ii, 15, 42 *parma* ii, 25, 8 *tarma* iii, 14, 15

Benigna umbra iv, 4, 60 *verba* i, 10,
24

Beryllon solitum digito iv, 7, 9

Bibam ista suspensis auribus iii, 6, 8
bibent tuas lacrymas littora iv, 11, 6 *bi-*
bere toxica e Thessalia i, 5, 6 *bibit arcus*
pluvias aquas iii, 5, 32 *unde Ennius* iii,
3, 6

Blanditiae rosae iv, 6, 72

Blanditia arguta i, 16, 16 *qui te blam-*
ditis non sinit esse probum ii, 19, 4

Blandus amator ii, 3, 16 *blandi car-*
minis i, 8, 40 *thris* iv, 6, 5 *blandis*
Nymphis iv, 4, 25 *blandis araneis* iv, 1,
137 *jocis* iii, 23, 18 *imaginibus* i, 20,
42 *blandos susurros* i, 11, 13

Bombyx Arabius ii, 3, 15

Bonus Cupido ii, 18, 21 *non bonus ro-*
mor ii, 32, 24 *bono effectu* i, 10, 28, iii,
23, 10 *bonos oculos* ii, 28, 12 *bonae*
puellae ii, 21, 16 *bonas aquas* ii, 33, 28
aures ii, 13, 15

Bovis torvi ii, 32, 58 *truci* iii, 15, 40
abiegnae iii, 19, 12 *boves artifices* ii,
31, 8 *grandaevi* ii, 25, 6 *macrae* iv, 1, 22
alveos ii, 19, 26 *aversos* iv, 9, 12

Braccati militis iii, 4, 17

Braccis virgatis iv, 10, 43

Brachia candida ii, 16, 24, ii, 22, 6
gaudentia iii, 14, 9 *victa* iv, 3, 12

Brassica vineta junco iv, 2, 44

Breve nomen in exiguo marmore ii, 1,
72

Breviter concretus iv, 8, 41

Brumae hybernae tempora i, 8, 9

Buccina pastoris iv, 10, 29 *quarta* iv,
4, 63 *priscos Quirites cogeant* iv, 1, 13

Bulla aurea iv, 1, 131

Busta cruenta ii, 13, 38 *duo* iv, 1,
92 *piare fracto cado* iv, 7, 34 *bis sex* ii,
20, 7 *civilia* ii, 1, 27 *jacentia* iii, 6, 29

basto contemptoi, 19, 21 *exiguo* ii, 13, 33
Buxa cava iv, 8, 42

Buxo vulgari iii, 23, 8

C.

Cadant, si cadet illa ii, 28, 42 *cadant*
neu tibi pro vano verba benigna i, 10,
24 *cadebat aqua de fronte* ii, 22, 12 *ca-*
dent tibi singultu fortia verba i, 5, 14
caderent cum opes Laomedontis ii, 14, 2
caedes Troja iv, 1, 71 *cadunt in Ocea-*
num sidera iv, 4, 64 *verba mea Zephyro*
i, 16, 34 *vota ingrato littore* i, 17, 4 *ce-*
cidit spiritus ii, 3, 2 *cadit ira fulminis*
ii, 16, 52

Cado fracto iv, 7, 34 *cadis Mygdo-*
nitis iv, 6, 8

Caduca poma ii, 32, 40 *telae* iv, 2, 58

Cæcare maritos iv, 5, 15
 Cæcum iter iii, 14, 32 cæco pectora nudabant iv, 8, 47 cæco biatu iv, 8, 5 motu ii, 15, 11 cæca via ii, 4, 10 pericula ii, 27, 6
 Cæde sparsas comas viderat ii, 8, 34 alterna ii, 30, 21 notorum iii, 19, 18
 Cædem agnis denunciât iv, 3, 61
 Cædite bustum saxa iv, 5, 75
 Cælatis jugia esseda ii, 1, 76
 Cælator formæ ænæ iv, 2, 61
 Calamo sive petas præmia iii, 13, 46 biante iii, 17, 34 stricto ii, 19, 24 ad calamos litabat pastor iv, 1, 24
 Calathos per vimineos lucida lilia iii, 13, 30
 Calcet illa ossa mea ii, 8, 30 campum dare equo ii, 10, 2 in campo quo seges virescunt ii, 34, 78 quo movet illa pedes ii, 23, 6 concurrere iv, 10, 35
 Calent popæ ad lucra iv, 3, 62
 Caloris veri signa iii, 8, 9 calores nau-tare potuit i, 12, 17
 Camera eburna iii, 2, 10
 Campi cura ii, 16, 34
 Cana puella ii, 16, 22 canæ comæ ii, 13, 18 canis annis ii, 18, 5
 Canant volucres i, 2, 14 cecinere tubæ iv, 11, 9 canit buccina iv, 4, 63 canere furta Jovis ii, 30, 28 castra ii, 10, 19 sacra diesque iv, 1, 69 licet Tityrus ipse canat ii, 34, 72 canis præcepta As-craei poetæ ii, 34, 77 canit mea Musa puellæ caput, &c. ii, 12, 24 dum Cæsar canitur iv, 6, 14 omnia fausta cano iii, 4, 9 cecini bella iv, 6, 69
 Candida facies ii, 3, 9 forma ii, 29, 30. iii, 11, 16 nox ii, 15, 1 brachia ii, 16, 24 colla iii, 17, 29 convivia iv, 6, 71 lilia i, 20, 38 omina iv, 1, 67 vela i, 17, 26
 Candor quæsitus iii, 24, 8 candore falso i, 2, 19 pleno ii, 25, 41
 Canere (pro canescere) ii, 18, 5
 Canis tergeminus iv, 7, 52 canes au-daces ii, 19, 20 patrios iii, 14, 14 am-os iv, 4, 40 vocales iv, 4, 84 damnosi iv, 8, 46
 Canistra iv, 8, 12 plena rubis iii, 13, 38
 Canorus ore olor ii, 34, 83
 Cantamina magicæ Musæ iv, 4, 61
 Cantantes aves iv, 9, 30 cantata Luna iv, 5, 13
 Cantat buccina iv, 10, 30 cantet in-ceptis avis dextera iv, 1, 68
 Capient mea lumina pictæ tabulæ iii, 21, 29 cape lora juvenatæ iii, 9, 57 Ro-ma triumphum iii, 11, 49 captus sum ab

ista arte iii, 25, 5 capta isto frangere viro ii, 9, 24 cepit mihi fascia pectus iv, 9, 49 cepisti oculos iii, 10, 15 capta lu-mina ii, 30, 10

Capilli rari vincula iv, 6, 69 non recta capillis vitta data est iv, 8, 15 meis un-guenta perfusa ii, 4, 5 albos capillos vellere iii, 25, 13 lapsos formare i, 3, 23 sparsos ad frontem ii, 1, 7 incontinens mo-esta sederat i, 15, 11 vidisti bene eam iii, 6, 9 ornato capillo procedere i, 3, 1

Captare feras ii, 19, 19 quid flammæ captet Euris iii, 5, 29

Captiva dum conspicit iv, 4, 34 se-deam ii, 4, 33 mærens ii, 9, 11 captivæ aquis ii, 1, 32

Caput fidele ii, 1, 36 sollicitum iii, 17, 42 dulce iv, 11, 55 longævum iv, 1, 52 molle iv, 3, 44 virgineum iii, 14, 12 nequitie ii, 24, 6 fontis iii, 19, 6 capitis ignavi iii, 11, 3

Cara legenti carmina iii, 2, 13 ossa futura i, 19, 18

Carbaso lina iv, 3, 64 carbasus alba iv, 11, 54

Cardinibus tacitis i, 16, 26

Carina velifera iii, 9, 35 coronata iii, 24, 15

Carmen grave i, 9, 9 inerme lyre iv, 6, 32 laudis ii, 10, 23 lyre percussit ii, 1, 9 carminis blandi obsequio i, 3, 40 heroi opus iii, 3, 16 carminæ humilii ii, 10, 11 inducto ii, 34, 84 magico ii, 28, 35 sacro ii, 28, 43 carmina lenia i, 9, 12 carminibus obscenit nobilis i, 16, 10 carmina monumenta tuæ formæ iii, 2, 16

Carpentia serica iv, 8, 23

Carpere oscula i, 10, 27 pedibus terras et pontum remis i, 6, 33 carpere tentat Corydon Alexin ii, 34, 74 carpere crines ii, 5, 23 oscula i, 20, 27 carpe pec-us ii, 16, 8 carpsit vallum iv, 2, 19 carpebant pensa ministræ iii, 6, 16 car-pitur non mihi pectus auro iii, 5, 2

Carus eris nullo limine i, 4, 22 cari sanguinis vincula i, 15, 16 carus crines donasset i, 17, 21

Casa facta sine arte iv, 1, 6 putris iv, 9, 28 immunda latere ii, 23, 10 atru-mina ii, 16, 30

Cassibus impositis venor iv, 2, 33

Cassida aurea iii, 11, 15

Casta domo ii, 6, 28 castæ artes iii, 20, 7 castis agris ii, 19, 3

Castra frigida iv, 10, 18 fida iv, 4, 8 decem annorum iii, 12, 35 hæc æquar ii, 10, 19 longe tibi i, 7, 17 castrorum ignes iv, 4, 31 Gallus in castris iv, 1, 26

Casum evadere consortem i, 21, 1

- casus meos funera sequerentur iii, 16, 21
 Cataphractus ferreus iii, 12, 12
 Catenas aratas rumpam ii, 20, 11 ca-
 tenis auratis circumdata colla ii, 1, 33
 Cathedra posita tu scribe iv, 5, 37
 Cava buxa iv, 8, 42 cavae turres iv,
 10, 13 cavis metallis iii, 13, 5 pumici-
 bus iii, 3, 28 cavo aere caput praeagit
 iii, 14, 12 cavo hiatu iv, 1, 149 theatro
 iv, 1, 15 cavos dentes iv, 5, 65
 Caudae superbae pavonis fiabella ii,
 24, 11
 Causa certa ruinis iii, 13, 3 causa per-
 orata est iv, 11, 99 causas leti texite
 iii, 7, 29 novas invenio ii, 1, 12 causis
 utere iv, 8, 29
 Cautus ille licet ferro se condat iii, 18,
 25 cauta noverca iv, 11, 86 parum cauti
 pectoris iii, 5, 8
 Cedere facilis lympha i, 11, 12 blan-
 ditiis i, 9, 31 cedent Romanae terrae om-
 nia miracula iii, 22, 17 cedente carina
 i, 8, 1 cessit facibus maritis praetexta iv,
 11, 33 cessit carmini indocto Anseris
 Virgilius ii, 34, 84
 Celat via tacentes aquas iv, 4, 50 ce-
 latis annis iii, 25, 11
 Celebrarunt limina currus inaurati i,
 16, 3 celebrata meo libello iii, 2, 15
 Celeres lintrea i, 14, 3 pedes iii, 9,
 18
 Censurae paternae nata iv, 11, 67 le-
 gem mollisae iv, 11, 41
 Census nepotum induta iii, 13, 11
 Cernere divitias Asiae i, 6, 14 cerni-
 mus nec causas nec ictus ii, 4, 9
 Certamen leti iii, 13, 19
 Certatis quid frustra in me missis ha-
 benis iii, 1, 13
 Certus Deus ii, 34, 60 eras mihi tu
 ii, 24, 36 eris me vivere sidere duro i, 6,
 26 certa fides iii, 8, 19 puella i, 19, 24
 funera iii, 16, 21 certa feram certis auc-
 toribus iv, 1, 77 certas notas didici
 in amore iii, 8, 18 certo arcu i, 7, 15
 omine iv, 10, 46 foedere iii, 20, 21 cer-
 tos amores i, 8, 45. ii, 29, 19
 Cervix laevis iii, 17, 31 cervicibus de-
 missis ibam ii, 14, 11
 Cessant sacraaria iii, 13, 47 cessare
 arma sua pertulit Achilles ii, 8, 30 ces-
 avit non unquam setas tua amoris i, 6,
 21
 Choreis assiduus i, 3, 5 nocturnis iii,
 10, 23
 Chorus Pleiadum iii, 5, 36 chori pa-
 ter ii, 32, 38 choris Musarum iii, 5, 20
 choris mitratis iv, 7, 62 choro felici i,
 17, 26 choros evantes ii, 3, 18 Hesperii-
 dum iii, 22, 10 molles ii, 34, 42 placi-
 dos iv, 6, 70
 Chrysolithos flavo lumine ii, 16, 44
 Cineres majorum iv, 11, 37 paternos
 iii, 9, 37 post cineres iii, 1, 26
 Cingat Ennius sua dicta hirsuta co-
 rona iv, 1, 61 cingere Marte nemus
 Aonium iii, 3, 42
 Cinnamon multi odoris iii, 13, 8
 Circumdabat pinus umbras iii, 13, 37
 circumdata sylvia littora i, 17, 17
 Citatos nautas rogare i, 8, 23
 Citharam aliam me mea Musa docet
 ii, 10, 10
 Clamat non ulla fides in aure mea i,
 18, 18 clamant me Deum pueri et puellae
 iii, 9, 46 clamasset meum nomen i, 17,
 23
 Classica bella Siciliae fugae ii, 1, 28
 Classis centenis aliis iv, 6, 47 danti-
 nata iv, 6, 21
 Clatra iv, 5, 72
 Clauderet cum ora liquor iii, 7, 56
 claudet mors ocellos ii, 13, 17 clausit
 dies tot bona in orbe tam parvo iii, 18,
 16 clausa gaudia ii, 25, 30 clausam te
 in unda Teuthrantia i, 11, 11 clausas
 umbras iv, 7, 89 clausos lares iv, 3, 54
 Coactis cornibus Luna iii, 5, 27
 Cocta gramina ii, 4, 8 rosaria Paesti
 iv, 5, 60 cocto aggere iii, 11, 22
 Codicis immundi vincula iv, 7, 44
 Coeli crimina ii, 28, 5 tempus ii, 4,
 12 via iv, 1, 107
 Coepit hic dies primus esse iv, 4, 74
 tota domus onus tuum esse iv, 11, 78
 Coerula fati ratis ii, 28, 40 forma ii,
 18, 32
 Coeruleus fucus ii, 18, 31
 Cogebat buccina Quirites ad verba iv,
 1, 13 cogor habere Deos adversos i,
 1, 8
 Cognatos rogos iii, 7, 10
 Cognomina prisca locorum iv, 1, 69
 Cognoscere Athenas i, 6, 13 longas
 noctes i, 12, 13 cognitus error iii, 15,
 27 cognita nostra mala i, 7, 14
 Cohibe gaudia clausa in tacito sinu ii,
 25, 30
 Coiere ad sanum vulnera iii, 24, 18
 hic mundi manus iv, 6, 19 tot mala iii,
 7, 54 coisse bina vada ii, 1, 22 nobis
 vix decem verba iii, 15, 8 coit Pleiadum
 chorus iii, 5, 36
 Colit sancte carmina ii, 26, 26 verba
 mea iii, 2, 8 coluisse Heliconam iii, 5, 19
 culta labore Venus ii, 22, 22 puella i,
 2, 26
 Colla tenera ii, 1, 68 barbara iv, 5,

51 candida iii, 17, 29 lœvia ii, 3, 13 libera ii, 20, 3 obliqua iv, 8, 77 collo rudi iv, 1, 131 rugoso iv, 5, 64 toto i, 3, 15

Colligis te in tenues umbras iii, 9, 29 collegi-gaudia ii, 14, 9

Color Belgicus ii, 18, 26 collatas Eoo iii, 24, 7 ingenuus i, 4, 16 colore mutato i, 6, 6, i, 18, 17 colores multos i, 15, 39 quos i, 2, 9 ostrinos iii, 13, 7

Colorat (Eoos) Aurora iii, 13, 16

Colubris sacris iii, 11, 53

Columba dux erat rudis Argus ii, 26, 40 columbe torquatus iv, 5, 62 junctas ii, 15, 27 Veneris volucres turba mea iii, 3, 31

Columais umbris ii, 32, 11

Coma falva ii, 2, 5 effusa ii, 13, 56 purpurea iii, 19, 22 odorata iii, 14, 28 aspersas comas iv, 11, 34 cæde sparsas ii, 8, 34 nitidas iii, 10, 14 coma spicæ iv, 2, 14 arborea iii, 16, 23

Comica mœcha Thais iv, 5, 44

Commite rates iv, 6, 53 committere pondus capiti iii, 9, 5 committam mene tenebris iii, 16, 5 commissa trivio Venus iv, 7, 19 commissas lætitiæ i, 10, 12 commissas acies iv, 4, 59 commissos Deos fibrâ locuta iv, 1, 104

Commoda homini stella ii, 27, 4 com-moda noxæ tellus iii, 22, 19

Communes Deos i, 11, 16 penates ii, 20, 31

Compescere fastus iii, 17, 3 ocellos suos i, 16, 31

Compone istos tristes libellos i, 9, 13 componere deletas Thebas ii, 6, 5 fatum Phrygiæ iii, 13, 66 mollem versum i, 7, 19 verba Æschyleo cothurno ii, 34, 41 verba et fraudes ii, 9, 31 compones mea ossa ii, 24, 35 in me insidias ii, 32, 19 composita fronde i, 20, 22 pace ii, 2, 2 compositos ocellos i, 3, 33

Concedere noctes ii, 15, 37 concessum nulla lege iter ii, 27, 16

Concinit nigra avis funestum omen ii, 28, 38

Concrepuere cymbala iii, 18, 6

Concurrit palma quadrigæ iii, 9, 17

Conde tubicen fera murmura iv, 4, 61 condere nomen Cæsaris in Phrygiæ avos ii, 1, 42 condit in ossa plures faces Vesta iv, 4, 70 condat se licet ille ferro iii, 18, 25 condimus longas Iliadas ii, 1, 14 condidit arma mâna qua vicit ii, 16, 42

Confectam Parthum iv, 6, 79

Conferre nobilibus ii, 24, 49 contulerunt Divi hæc tibi mœnora ii, 3, 26 col-

Delph. et Ver. Clas.

latus Eoo color iii, 24, 7

Confusa est hæc pagina Calvi ii, 34, 89

Confusa remis cymba i, 11, 9

Confusa fabula ii, 13, 13

Conjugis jucundæ i, 19, 7 conjugæ miranda iii, 12, 23

Conjugium totum ii, 15, 28 conjugii obsecrari pretium iii, 11, 31

Conopia fœda iii, 11, 45

Consendere carmen laudis ii, 10, 23

Conscius affueram in vestris lacrymis i, 10, 2 conscia admissæ nequitie i, 15, 28 longæ lætitiæ i, 15, 14 Roma i, 12, 2 terra ii, 13, 42

Consenuit haud ulla carina iii, 7, 36

Conserva lecti mei fœdera incorrupta iv, 3, 69

Consilio nullo vivere i, 1, 6

Consitus lucus iv, 4, 3

Consortem casum evadere i, 21, 1

Constantia in amore ii, 20, 27

Constitit oris manus heroum i, 20, 31

Constringet hæc pignora ipse Amor iii, 20, 17

Consultit striges iv, 5, 17 consultite Romanæ historiæ iii, 4, 10

Consumit (Phœbus) pharetræ pondus in areis iv, 6, 55 consumisti tempora noctis i, 3, 37

Consurgit murus iv, 1, 125

Contemnet illa nullas aras suis fletibus i, 4, 23

Contendat mecum ingenio et arte ii, 24, 23 contendis Homero i, 7, 3 contendere amor i, 14, 7

Conterat quisque diem ii, 1, 46 con-teritur sacra via ii, 23, 15 vitæ modus i, 7, 9

Contigit me una Dearum iii, 3, 37 contingere plantis sidera i, 8, 43 con-tingens campo proxima Umbria i, 22, 9

Contrahe, Phœbe, lucis iter iii, 20, 12

Contraria tuis votis i, 5, 9

Conveniunt nec mea præcordia ii, 1, 41

Converte querelas in melius i, 17, 9 convertere mores i, 15, 23 convertite mentem dominæ i, 1, 21

Convicia faciat i, 6, 15 jactat iii, 8, 11

Conviva dulcis iii, 7, 45

Convivia candida iv, 6, 71 dulcia iii, 10, 25

Copia facilis i, 9, 15 facta lecti ii, 20, 24 longa ii, 33, 44 noctis iii, 8, 39

Corde humano ii, 12, 6

Corniculum genas erunt ungue iv, 5, 16

Corniger aries iii, 10, 39

Cornu aëno iv, 19, 23 rauco iii, 3, 6

41 falsa cornua iii, 19, 18
 Corollæ turpes i, 16, 7 arentes ii, 15,
 51 hesternæ ii, 34, 59
 Corona Deæ siderem iii, 20, 18 dura
 iii, 1, 20 lecta ex facili jugo iv, 10, 4
 hirsuta iv, 1, 61 pomosa iv, 2, 17
 Coronat Tatiûs castra humo suggesta
 iv, 4, 8
 Coronatas aras iii, 10, 19 coronatis
 asellis iv, 1, 21 equis iii, 1, 10 coronato
 phasclo iv, 7, 59 coronatos amantes iii,
 3, 47
 Corpus inane iii, 18, 32
 Corripit (serpens) escas iv, 8, 11 cor-
 reptus aëno Veneris torquebar iii, 24,
 18 corruptum duplici ardore i, 3, 13
 Corrumpere me non poterunt tædæ i,
 8, 21 puellam ii, 34, 69 te nulli ludi
 poterunt ii, 19, 9 Venerem ii, 16, 11
 corrumpitur vino etas ii, 33, 33 cor-
 rupt ocellos puellarum ii, 6, 29 uxorem
 Minois forma bovis ii, 32, 58 corruptas
 Baias i, 11, 27
 Corruptor juvenis ii, 19, 3
 Corymbo mihi pugnante iv, 7, 79 co-
 rymbis laxatis iii, 17, 29 corymbos sa-
 cros ii, 30, 39
 Costum molle iv, 6, 5
 Cothurno Æschyleo ii, 34, 41 non
 humili iii, 17, 39
 Crastina dies forsitan includet fata ii,
 15, 54
 Crater auro iii, 17, 37
 Creat me Horos iv, 1, 79
 Credat cur quisquam faciem dominæ
 Amori ii, 34, 1 credere blanditiis i, 15,
 42 credita mihi perfidia est i, 15, 34
 Credulus vano auspicio i, 3, 28
 Crepat herba Sabina ad focos iv, 3, 58
 crepuere manibus Camœnæ iii, 10, 4
 crepuit arundine iv, 7, 26 crepitanti
 sistro iii, 11, 43 crepitantibus Nymphis
 ii, 32, 16
 Crescere posteritate iii, 1, 34 crescit
 ingenium iii, 9, 52 crescit spectando
 cura iii, 21, 3 crevere hæc aurea templa
 iv, 1, 5
 Cretati iv, 5, 52
 Crimen amoris i, 11, 30. ii, 30, 24 de-
 sidio i, 12, 1 crimina turpia iii, 11, 3
 cœli ii, 28, 5 facti ii, 32, 2
 Crines caros i, 17, 21 connexos ii, 5,
 23 hesternos i, 15, 5
 Crocos solennes iv, 1, 16
 Crotalistrâ iv, 9, 39
 Cruces arboreas iii, 22, 37
 Crudele ferrum ii, 15, 43 crudelem
 Boream ii, 26, 51 crudelia pabula iii,
 7, 3 crudelior janua i, 16, 17

Cruenta busta ii, 13, 38 spata iv, 5, 66
 Crystallus aquosa iv, 3, 52
 Culpa ardoris ii, 28, 5 timoris i, 11, 20
 Cunis primis ii, 13, 43
 Cupidas rapinas Nympharum i, 20,
 11 cupidis laceratis ii, 32, 37 cupidios
 amantes ii, 33, 5
 Cura inusta cineri iv, 11, 74 pulcher-
 rima meo dolori ii, 25, 1 ultima i, 3, 46
 secunda ii, 1, 26 sua quemque moretur
 i, 1, 36 campi ii, 16, 33 puellæ iii, 21,
 3 curarum medicina iii, 17, 4 semina iii,
 7, 4 curis levibus ii, 12, 4 tardis i, 13, 7
 Curent pueri hæc scripta iii, 9, 45
 Curia alta iv, 1, 11 septa iv, 4, 13
 Currat nox inter pocula iii, 10, 21
 currere ad Mosas lata via iii, 1, 14 sub-
 sidio ii, 26, 17 lintres mireris i, 14, 3
 sciat lympba indociles vias i, 2, 13 cur-
 renti aqua iv, 6, 19
 Currus avorum iv, 11, 11 Solis ii, 31,
 11 inaurati i, 16, 3 ovantes iii, 9, 53
 curru picto iv, 3, 9
 Cursu infecto ii, 25, 25
 Curta tegula iv, 5, 67
 Curva anus ii, 18, 20 curvas rates iii,
 7, 29 curvo equo iv, 1, 20
 Curvatas trabes iii, 22, 38
 Custodia tristis ii, 6, 39 tibi sit lectus
 tuus ii, 18, 35
 Custodis avari ii, 23, 9 custos acer
 ii, 30, 9 amoris ii, 29, 41 ad busta se-
 dens iii, 16, 24 custodum gregibus iii,
 8, 18 tumore septa ii, 23, 14
 Custodit Cerberus antrum infernum iii,
 5, 43 mihi in ossibus veteres ignes hoc
 malum iii, 17, 9
 Cyclade aurata iv, 7, 40
 Cycnis niveis iii, 3, 39
 Cydonia decussa ramo iii, 13, 27
 Cymba publica iii, 18, 24 ingenii tui
 gravanda non est iii, 3, 22 fugaci iv, 6, 68
 tuta ii, 4, 19
 Cymbala rauca iii, 17, 36
 Cymbia plena iii, 8, 4

D.

Da falcem iv, 3, 25 vela secunda iii,
 17, 2 signa dextera iii, 9, 58 dare cam-
 pum equo ii, 10, 2 qui multa potest ii,
 26, 28 justa debita terre iii, 7, 9 jura
 iii, 11, 46 das quod mihi principium
 fendi i, 18, 6 dat India colla triumpho
 ii, 10, 15 munera ingenuus ii, 23, 3
 mihi gloria vires iv, 10, 3 damus parva
 signa i, 18, 17 villa thera ii, 10, 24
 tibi mandata iv, 7, 71 littora natives per

se dent picta lapillos i, 2, 13 dabat per
tria ora sonos iv, 9, 10 darem tibi, Nep-
tune, qualia dona ii, 16, 4 verba no-
mine ii, 24, 8 daret quamvis ille magna
i, 8, 37 dedi oscula gradibus i, 16, 42
brachia victa iv, 3, 12 dedit tibi oscula
mater ii, 6, 11 natura vitium unicuique
creato ii, 22, 17 hoc tibi lingua nocens
ii, 28, 14 corvus nomen habere iii, 11,
66 dedisse vidi hostes terga fugæ iv, 2,
54 dederis cum oscula tua flentibus iv,
11, 77 dederit nec munera iv, 5, 55 de-
dissem si mihi fata tantum ii, 1, 17 da-
bis ista ignibus iii, 18, 20 dabit tibi mil-
lia quanta curarum i, 5, 10 Jupiter arma
huic ciueri iv, 1, 54 sua signa iv, 6, 80
venalia fata saginæ iv, 8, 25 manus iv,
11, 88 dabis mihi pomas ii, 5, 3 dabunt
dissidia ista littora i, 11, 28 dandi nella
est reverentia iii, 13, 13 datur cineri
medicina ii, 14, 16 dura quies i, 18, 28
si uno posse frui ii, 1, 47 non lata vita
currere ad Musas iii, 1, 14 operi unus
honor iv, 2, 64 data est mihi libertas,
noscere amoris iter iii, 15, 4 palma libris
meis iv, 1, 102 datos esse morsus iv, 5,
40 dabitur onyx ii, 13, 20 datis nullis
capta iii, 15, 6

Damno me sacro carmine ii, 28, 43
damnes tunc me, Æace ii, 20, 30 dam-
natas noctes iv, 11, 15 damnatas manus
iv, 7, 38 (i. e. noxias). damnata classis
iv, 6, 21 damnatæ militibus ii, 16,
38

Damno tentatur Cynthia gravius i, 4,
25 damna querantur opes iii, 13, 2

Damnosa pudicitie iv, 5, 28 dam-
nosæ canes iv, 8, 46

Dapes Ausonias non tremis, Phœbe iii,
22, 30

Dea sideres iii, 20, 18 fœminæ iv,
9, 25 turræ iv, 11, 52 nudæ ii, 15, 16
Dea amara ii, 33, 5 invidiosa Venus ii,
28, 10 superba ii, 33, 14

Debet dolor meus multa aspera tibi i,
18, 13 relator esse sine vanis iii, 6, 5
debut animi via recta esse iii, 5, 10 de-
bita sibi oscula i, 6, 17 vota i, 16, 44
munera ii, 28, 60 fata rogo i, 19, 2 justa
iii, 7, 9

Decedens Aurora ii, 18, 9

Decens furibunda Cynthia iv, 8, 52

Decenter impositus flos iv, 2, 45

Decerpens lilia angui tenero i, 20, 39
decerpta Palatia tauris iii, 9, 49

Decet te toga picta iv, 4, 53 omne
cum bibit iv, 8, 30 decuit vos suppo-
nere brachia mento iii, 7, 69

Decidit illi torquis iv, 10, 44

Decies somnia versat anus ii, 4, 16

Decipit ipsa suas vias unda Mæandria
ii, 24, 36 decipiat nec te i, 9, 25 de-
ceptis puellis i, 13, 5

Declinat ocellos puella ii, 1, 11 (pal-
pebris inclinandis claudit)

Decolor Indus iv, 3, 10

Decrevit Romulus excubias in otia
solvi iv, 4, 79 Jupiter invigilare pœnis
iv, 4, 86

Decurrere vitam ii, 15, 41 (tanquam
stadium)

Decus naturæ i, 2, 5 multis artibus
i, 4, 13 sine morte iii, 2, 24

Decusseris cum uncum mento fixum
iv, 1, 141 decussa Cydonia ramo iii,
13, 27

Dedecorare faciem iii, 22, 36

Deducit aliquis brachia ii, 22, 5 de-
duxi tibi carmina i, 10, 41 deducet me
ab amore nulla senectus ii, 25, 9 dedu-
citur septima orbita plenæ lunæ ii, 20,
21 deductæ lunæ fallacia i, 1, 19 (verb.
magic. ut Gr. *κωρυδαυ*). deductæ quæ
mihi fax omen prætulit iv, 3, 18 (verb.
nuptiale). deducta puppi i, 6, 15

Defendere noctes infamias dominæ i,
16, 9 defendunt retinacula navem ii, 22;
41 defende huic Nympharum rapinas i,
20, 11 defensa ossa mea iv, 11, 58

Defessa choris Calliopea iii, 2, 14 de-
fessis viris iv, 9, 34

Deficit non hic mihi furor i, 1, 7 de-
ficiunt si vires ii, 10, 5 rhombi ii, 28,
38 deficit nec me rogitare nautas i, 8, 23
Defit Amor nullo tempore i, 1, 34

Defixum me in ora i, 8, 15

Deflere supplicis excubias i, 16, 13

Defluat ne id tibi ex animo vacuo i,
20, 2

Degenerasse propinquos iv, 1, 81

Degravat unda caput ii, 7, 68

Dehinc domiti posthæc ii, 3, 50

Dejecit constantis lamina Amor fastus
i, 1, 3 dejectos Gallos ii, 31, 13 dejec-
tis lacrymis i, 18, 16

Dejerat nutrix iv, 3, 42

Deleat quod non unquam setas tua ii,
5, 27 deletas Thebas ii, 6, 6

Delectent proba Medea iv, 5, 41

Delicias meæ Latræ iv, 7, 75 delicias
agricolæ domini ii, 34, 74

Delicta dominæ ii, 4, 1

Deligere astra manu ii, 32, 50

Deludet arantes terra ii, 15, 31 (se-
men non reddit cum fœnore)

Demens tunc igitur i, 8, 1 furor i,
13, 20 dementia somnia iii, 8, 15

Demere hoc vitium ii, 1, 65 (i. e.

pravi cupidinis elementa eradere) demta tibi iuga dominæ iii, 6, 2

Demersit in undas Stygias iii, 18, 9 (pro demersus est)

Demisso curam ii, 18, 21

Demissa quoniam es magno periclo ii, 28, 59 somno ii, 29, 29 demissæ in pocula sertæ ii, 33, 37 puella iv, 8, 9. demissis tunicis iv, 2, 38

Demonstrant astra salebras iii, 16, 15

Denegat illa se meam mihi i, 6, 9 denegat nunquam esse miser ii, 24, 28

Denique ubi Venerem amplexu emto iv, 5, 33 quis curvum te vidit iv, 7, 27

Dentibus corruptas immeritos ungues ii, 4, 8

Denuntiat illa dies cædem agnis iv, 2, 61

Depeditus nondum sensus i, 3, 11

Depinxit quæ manus prima tabellas obscenas ii, 6, 27

Depluit Niobe lacrymas a Sipylo ii, 20, 8

Deponere animam optatis lahris i, 18, 17 deponat licet livor gaudia i, 8, 29

Deportant te esæda in Tibur ii, 32, 5

Deposcit præmia cursu infecto ii, 25, 25

Deprecor te uno lecto ii, 24, 17

Descendere celo toties Luna negat ii, 28, 37 descendis sumine tranquillo tuta cymba ii, 4, 19 descendit in gentes facta fabula iii, 5, 45

Desecta cervix Tolamni iv, 10, 37

Desere corruptas Baias i, 11, 27 ne desere fructum vitæ ii, 15, 49 oblatas meas ii, 16, 7 deseruisse focos iv, 2, 4

Desertus Achilles ii, 8, 29 deserta i, 8, 43 desertum non passa est jacere Tithonum Aurora ii, 18, 8 deserta loca i, 18, 1 desertis littoribus i, 3, 2 æquoribus i, 16, 19 arboribus i, 20, 36

Desiluisse fulmina æthereæ domo ii, 16, 50 rate nautas in vada iii, 17, 26

Desine quærere i, 5, 31 revocare perjuriam i, 16, 26 componere verba ii, 34, 41 habere laudes meas iv, 7, 78 meum sepulcrum lacrymis urgere iv, 11, 1

Desisto ii, 20, 86 destitit ire novas vias i, 8, 39

Despicere regna et munera i, 14, 24 despicit magnos Deos ii, 24, 46 despectus potuit mutare calores i, 12, 17

Desponderat hanc dotem hosti iii, 19, 23

Detrahat taurus antra ii, 8, 47

Detraheret com fax caput. lecto iv, 11, 10 detrahit agrestem figuram ii, 32, 18 (i. e. ademittit). tres triumphos arena iii,

11, 35 detraherit quod mihi turba invade iii, 1, 21

Detriverat usus tabellas iii, 23, 2 detrito fune iii, 7, 20

Detulit pagina nostra opus de monte sororum iii, 1, 18

Devehor ad tua astra iv, 1, 119

Devia rura ii, 19, 2 terra iii, 16, 28 limina iv, 9, 27

Devotam te ii, 32, 9

Deus facili annuit ore i, 1, 31 amore raptō cessat i, 4, 26 pauper iv, 2, 60 furvæ aula: iv, 11, 5 Dei intonsi iii, 12, 52 (pulchri). docti iv, 3, 28 Deo cæruleo iii, 7, 62 liquido iii, 19, 14 vetante iv, 1, 90 non comitante iv, 3, 16 Dii faciant isto frui viro ii, 9, 24 Dii melius iv, 6, 65 Deos nostros i, 7, 16 oblitos i, 15, 26 desertos ii, 6, 26 adversos i, 1, 8 communes i, 11, 16 magnos ii, 24, 46 versos ad pia vota iii, 3, 10 poscentes justa iii, 10, 12 undisonos iii, 21, 18

Dexter libro meo iv, 9, 72 dextera avis iv, 1, 68 dextræ meæ morientis signa iv, 8, 6 dextro et Baccho et Apolline iii, 2, 7 (i. e. propitiis)

Dicere carmen i, 9, 9 dicam partus iii, 17, 21 (i. e. canum). dicebam tibi venturos amores i, 9, 1 dixit illa nunquam, amo ii, 8, 12 dic naviget ii, 16, 10 dicet damnatas manus ignea testa iv, 7, 38 dicor lecto tuo gravis ii, 24, 20 diceris tenuasse vultum iv, 3, 27 dicitur illi carissima Roma per me i, 8, 32 ad surdas aures ii, 20, 18 dicar potens ii, 26, 22 (i. e. beatus). dicebar sicco vilior lacu ii, 14, 12 diceret ego non caput nequitiæ ii, 24, 6 dicuntur tibi Thebæ i, 7, 1 dicitur nec mea ii, 8, 6

Dictat tibi Apollo pauca iv, 1, 133 Diducere complexus i, 18, 19 (i. e. divellere). amantes ii, 7, 3 diducat telus iv, 1, 149

Dies durus ii, 28, 22 niger ii, 24, 24 ventura iii, 5, 31 sine nube iii, 10, 3 atra ii, 11, 4 mœnibus primus iv, 4, 74 diem longam iii, 11, 50 die laud longa ii, 18, 20 (brevis tempore). parca iii, 5, 18 æstivo iv, 2, 16 (i. e. æstate). extremo ii, 24, 50

Differat Augustus tropæa in pæcor suos iv, 6, 82 differat te circum alias pællas i, 4, 23 differor invidia i, 16, 48 differat amor ii, 3, 8

Difficile onus volat ii, 17, 8

Digesta columnis porticus ii, 21, 2 (i. e. distincta)

Digitos inter remissos iv, 8, 58 digitis

eburnis lyram pulsare ii, 1, 9 (*desperatus*). quinque iv, 11, 14

Dignus eras alia conjuge iii, 12, 16 non alio limine i, 13, 34 digna facies, pro qua, &c. ii, 3, 39 res favore iv, 6, 12 digne senex iii, 15, 38

Dilige nunc vatem iv, 1, 117 dilexit Theseus ii, 24, 43

Dilue, Bacche, vitium iii, 17, 6 diluerentur stantia iv, 5, 12

Dira prœmia ii, 30, 22 diras nives iii, 13, 53 diras tibi cecinit pagina iii, 25, 17 diris sub armis ii, 9, 49

Diripuerit verba iv, 7, 22 direptis comis iv, 8, 61

Diruit ira fores iv, 9, 14 diruta Troja iv, 1, 113 diruta regna Priami ii, 28, 54

Discedere ab hac fas est i, 12, 19 nunc est tempus ii, 5, 9 collo caput pateret ii, 7, 7

Disce servitium puellam i, 5, 20 discat iste amare una domo ii, 24, 24 didici reticere vestros dolores i, 10, 13 has notas in amore iii, 8, 18 didicit femina hoc unum opus ii, 9, 32 vulneribus miles habere metum iii, 11, 6 discere manere domi ii, 29, 22 timere exemplo meo iii, 11, 8 timere eventum formæ tuæ iii, 25, 18 quid fugarit Esquilias iv, 8, 1 discite non temere esse bonæ ii, 21, 16

Disci pondus iii, 14, 10

Discordia Idæ i, 2, 17 Romana suos egit cives i, 23, 5

Discussit mihi visa metus ii, 26, 20 discute tibi somnum lymphæ iii, 10, 13

Diserta verba iii, 23, 6

Dispar nomine i, 20, 5

Dispendia ista ii, 24, 15

Dispeream, si quicquam aliud queritur ii, 21, 9

Displicent miles modo factus amori iv, 5, 49

Disponere mania versu iv, 1, 57

Disidet Hypanis Eridano i, 13, 4

Disaidim dabant ista littora i, 11, 28 vobis erit annus proximus ii, 24, 33

Diversas fenestras Luna percurrens i, 3, 31 diversos iterum conjungere amantes i, 10, 15

Divi hæc tibi contulerunt ii, 3, 25

Dividit an me herba i, 12, 10 divideret nî nos lex ii, 7, 3 divisa est illa meo lecto i, 12, 3

Divitiæ agrestum iii, 13, 26 divitias Asia veteres carnere i, 6, 14 divitiis magna i, 14, 8

Diurna texta solvens dolo nocturno ii, 9, 6

Docet me Musa mea citharam aliam ii, 10, 10 doceat livor me iii, 8, 22 (i. e. color lividus ostendet, indicet). docuisti Sabinas rapere impone ii, 6, 22 doctus non rumore malo i, 13, 13

Dociles usus iv, 3, 63

Docta puella i, 7, 11. ii, 11, 6. ii, 13, 11 docta vincere signa iv, 6, 24 doctæ tabellæ iii, 23, 1 doctas Athenas i, 6, 13 docta tibia ii, 30, 16 falce ii, 19, 12

Dolet me frigida aura i, 16, 24 nulla femina sine amore gravi iii, 8, 10 dolebat conscia lætitiis i, 15, 13 dolere in amore volo iii, 8, 23 dolebis aliquid ii, 5, 15 dolitura nostro periclo i, 15, 27

Dolia virgineis idem repleverat urnis ii, 1, 67 spument musto iii, 17, 17

Dolo nocturno ii, 9, 6 doli solidi iii, 7, 42 dolis blandis iii, 23, 18

Dolor esse potest etiam duris mentibus i, 14, 18 acer ii, 22, 45 tantus ævit in erepto amore ii, 8, 36 doloris contenti pœna i, 13, 9 dolori servire cngor i, 7, 7 dolore quanto referet verba mea i, 1, 33 arguto i, 18, 26 dolores quicunque solent in amore iii, 20, 27 vestros reticere i, 10, 13 occultos i, 18, 3 humanos medicina sanat ii, 1, 57

Domare puellam i, 1, 15 domat hic Deus terras et maria ii, 26, 52 domet hos juvenes quosque puella i, 9, 6 domiti juvenes ii, 3, 50

Domina i, 3, 17 mea i, 4, 2 dominæ mentem convertite i, 1, 21 infans noctes defendere i, 16, 9 dominæ possum tardas aperire fores i, 10, 16 fallaci putet esse jocum ii, 24, 16 dominam duram i, 7, 6

Domusum te admitto ii, 34, 16

Domus tu mihi sola Cynthia i, 11, 23 humida Nymphis grata i, 20, 34 fulta columnis iii, 2, 9 fortunata iii, 20, 9 tristis iii, 6, 15 domum antiquam i, 19, 10 ferratam ii, 20, 12 mandatam ii, 20, 20 mundi iii, 5, 26 domo ætherea ii, 16, 50 tenuit ii, 21, 12 sterili iv, 11, 62 domos nigrantes iii, 12, 33

Dona hortorum iv, 2, 42 dona sua exercent Musæ iii, 3, 34 vilia nitent Sacra via ii, 24, 14 maxima feram ii, 13, 26 talia non sunt humani partus ii, 3, 27 tibi darem ii, 16, 4 dona probata iv, 2, 42 donis amaris ii, 16, 20. iii, 17, 13

Donat tibi Phœbus sua carmina i, 2, 27 donasset ille crines i, 17, 21 donabitur auro iii, 23, 21

Donec dies injiciat radios iv, 6, 86

Dormire cum *sese* ii, 18, 17 dormit (*Cynthia*) extremo toro iii, 21, 8 dormiet *Venus* iii, 6, 34

Dos non humilis iv, 4, 56 apta officiis iv, 4, 92 dotem hanc desponderat hosti iii, 19, 23 dotem habitura e nostro rogo iv, 7, 48

Dracone ab *Hesperio* mala ferat ii, 24, 26 draconis annosi tutela iv, 8, 3

Dubius ascensu mons iv, 4, 83 dubio pede ii, 4, 4 dubiæ horæ ii, 13, 45

Ducere sidera et annes carminibus i, 1, 24 gaudia i, 4, 14 memores noctes i, 11, 5 verba longa mora i, 10, 6 stetum i, 16, 40 in arma heroas manus ii, 1, 18 amantem promissis ii, 17, 1 feras ii, 13, 6 aratra ii, 25, 6 manus *Ionio* rore ii, 26, 2 ferrum iv, 5, 9 vela i, 6, 2 ducit diem totum facili amore i, 14, 10 ducam ego *Julia* rostra iv, 6, 54 noctem patera et carmine iv, 6, 85 ducebant sacra boves iv, 1, 22 ducti suspiria i, 3, 27 duxisti pocula ii, 9, 21 duxit moram ii, 15, 6 duxerit annus inversas vices i, 15, 30 duxisset si verba mea pondus habere iii, 7, 44 ducet in ore informem notam timor i, 5, 16 me nunquam uxor ii, 6, 41 ducite munus solitum equi iii, 4, 8 renorum vices iii, 21, 12 ducitur ille rota rhombi iii, 6, 26 nec una fama ex æquo jugo iii, 9, 8 tertius annus iii, 15, 7 hora jocis iii, 23, 18 ducuntur carmina iv, 6, 18 ducentur funera nostra ex hac domo ii, 1, 56 ducti ad sidera *Pyramidum* sumtus iii, 2, 17 ducta in radios suos vellera iv, 3, 34 ductas a sanguine leges iv, 11, 47

Dulcis in aure *Cynthia* sonat i, 12, 6 mihi aqua petita lacu ii, 23, 2 fistula iv, 4, 5 color ii, 25, 42 rixa iii, 8, 1 conviva iii, 7, 45 dulcia regna i, 8, 32 furta ii, 30, 26 arma iii, 20, 20 vincla iii, 15, 10

Duplicentur tempora brumæ i, 8, 9

Duplici correptum ardore i, 3, 13 duplici fœnore reddet honos iii, 1, 22

Durare horam his querelis non possum i, 6, 11

Duritæ tuæ non erit memor iii, 19, 20

Durus uterque *Deus* i, 3, 14 aper ii, 18, 54 dies ii, 28, 32 dura puella i, 17, 16 duræ *Isidos* sævitiam contudit i, 1, 10 durum lacrymis *Zethum* iii, 15, 31 duram dominam i, 7, 6 duro vivere sidere i, 6, 26 dura humo iii, 15, 18 in dura nave jacere i, 8, 6 duri senes ii,

30, 13 dura ætatis tempora queri i, 7, 8 multa i, 15, 1 prælia iii, 5, 2 tempora i, 7, 8 duros amores ii, 34, 49 duris jam libera cautibus i, 3, 4 durius nihil infido viro i, 6, 18 si quid tibi inciderit i, 16, 28 ferro et *chalybe* i, 16, 30

Dux aries iii, 13, 40 fretus ab urbe sua iv, 10, 32 ducis lingua sepulta assiduo mero iii, 11, 56 duci odorato iv, 3, 64 duces magni ii, 8, 9 in amore oculi ii, 15, 12 captos iii, 4, 18

E.

Ebibat venena iste et naufragus undas ii, 24, 27

Ebria junge voces tuas iv, 5, 46 ebria turba trajicit pedes iv, 4, 78 vestigia trahere i, 3, 9 signa nocturnæ fugæ canes iii, 3, 48

Ebore exactæ manus iii, 21, 30

Eburno fulcro ii, 13, 21 plectro iii, 3, 25 templo iv, 2, 5 eburnis digitis ii, 1, 9 (*desparivols*)

Edicta qua lege quondam stemus dñu ii, 7, 2

Ediscere pictos mundos e tabula iv, 3, 37

Edit te *Umbria* iv, 1, 121 edicta felibus pennis puella iii, 10, 11

Eduximus pios annos ii, 9, 47 (i. e. exegimus, viximus). eductos reges *sylvestri* ex ubere iii, 9, 51

Effecerat non illas (tabellas) fixum aurum iii, 23, 7

ad Effectum det tibi *Cæsar* vires iii, 9, 27 effectu fruarè bono i, 10, 28 effectus bonos iii, 23, 10

Effingere signa iii, 9, 9

Effugere ignotas manus i, 21, 8 effugit umbra rogos iv, 7, 2 non effugies ii, 8, 25

Effultum pluma caput iii, 7, 50

Effuso *Falerno* ii, 33, 39 effusa coma ii, 13, 56 effusis rotis iv, 8, 18

Eget hic æger non medicis ii, 4, 11 egens fructu amoris iii, 20, 30 fontis iv, 9, 35

Egressam navalibus *Argo* i, 20, 18

Ejecto hoc ipso ii, 9, 2

Elata est (*Cynthia*) iv, 7, 7 (verb. funérale). elata lumina iv, 8, 59

Elegos fallax opus iv, 1, 135

Elevat neve auras meas preces i, 8, 12 viros copia longa ii, 33, 44 (eorum desiderium minuit, viles et contemnendos

reddit). elevor quo ingenio tibi ii, 34, 58

Elisa prelis vina iv, 6, 73

Eloquium iii, 22, 41

Eludet palmas tuas una puella iv, 1, 140

Eluere vasto mari iii, 24, 10

Emerui generosos vestis honores iv, 11, 61

Emta imperat tibi i, 9, 4 mihi nox muneribus ii, 20, 25 blanditiis oscula iii, 13, 34 emenda sit pretio mihi talis mors iii, 16, 22

Ense saucius latus corruit ii, 8, 22 ense revincit latus niveum iii, 14, 11 ense canes occupat iv, 4, 84 enses per medios Cæsaris i, 21, 7

Enumerat miles vulnera ii, 1, 44

Ephemerides duras iii, 23, 20

Epistola dominæ nostræ mihi venit iii, 16, 1

Equus ligneus victor iii, 9, 42 victor Arion ii, 34, 38 bellicus iv, 4, 14 equi fugacis iii, 4, 17 (pro equitis). ora protegit iv, 1, 93 abiegni venter iv, 1, 42 equo admisso iii, 11, 64 aurato iii, 13, 12 alterno qui leve pondus trajicit iv, 2, 36 munito iv, 3, 8 equos abjunctos ii, 18, 10 rorantes iii, 2, 6 equis atratis iii, 6, 34 exactis iii, 9, 10 (de statu). suis Aurora colorat iii, 13, 16

Ergo iii, 3, 29 (pro deinde: vid. Horat. Sat. ii, 6, 70)

Eripit nullus amor vires suas ii, 22, 28 eripitur nobis puella ii, 8, 1 ereptum Gallum i, 21, 7 erepto amictu ii, 1, 13

Error frontis egens iv, 9, 35 errare vidi ad frontem sparsos capillos ii, 1, 7 errat unda ii, 34, 36 spiritus ille iii, 18, 10 errant in frontibus vagi crines ii, 22, 9 errabat in antris i, 1, 11 errabant tua verbo mero ii, 24, 22 errantia lumina iii, 14, 27 errata fateri i, 9, 33

Error novus i, 13, 35 cognitus iii, 15, 37 erroris statuit modum iii, 12, 36 errorem tardat blandis imaginibus i, 20, 42 errore exacto ii, 14, 3

Erubuisse fratres Deos iii, 14, 20 mea labe nostros focos iv, 11, 42

Esca nova piscibus Pæstus iii, 7, 8 escas admotas corripit iv, 8, 11

Eseda Britannia ii, 1, 76

Evantes choros ii, 3, 18 (Virg. *Æn.* vii, 389)

Exebat me æstus regionibus Italiæ iii, 7, 63 evecta præscriptos pagina gyros iii, 3, 21

Eveniat hostibus meis lenta puella iii, 8, 20

Eventum formæ tuæ iii, 25, 18

Evictos rogos iv, 7, 2

Evolat Amor nusquam de pectore nostro ii, 12, 15

Evoluisse quod nolim Deos i, 7, 16

Exactis equis iii, 9, 10 sideribus i, 3, 38 exactus pumice versus iii, 1, 8

Exæquat altera turba maternos Libones iv, 11, 31

Exagitet nostros Manes ii, 8, 19

Examine tanto stuprorum ii, 32, 41

Exanimum Achillem ii, 9, 9 (exanimus et exanimis dicitur, ut inermus et inernis etc.)

Excantare clausas puellas iii, 3, 49

Excidit umbra inter complexus iv, 7, 96 exciderent ut tibi suppositis manibus ocelli i, 15, 36 exciderunt tibi furta iv, 7, 15 exciderint mea vota Jovi iii, 24, 20 non excidit ab ævo nomen iii, 2, 24

Excipere lepores ii, 19, 24 (verbum venaticum: vid. Phædr. i, 11, 6). excipit taberna iv, 8, 62 excepti quæ tibi ii, 26, 10 excepta hac perfidia i, 15, 2

Excludi sors mea ii, 25, 2 excludor ego custos amoris ii, 29, 41 exclusi signa faces i, 16, 8 exclusum abire domum i, 5, 20

Excubat ille custos ii, 30, 9

Excubias longas supplicis i, 16, 14 in otia solvi iv, 4, 79

Excutit arma pudor iv, 6, 52

Exeat suos fines æquor iii, 5, 37

Exemplum grave iv, 1, 109 exempla Gratium ii, 6, 19

Exequiis parvæ ii, 13, 24 exequiis durior est hic timor i, 19, 4 exequiis amaris iv, 7, 5

Exercet Venus in me noctes amaras i, 1, 33 corpore puella infames labores iii, 14, 3 exercent (Musæ) manus in dona iii, 3, 34

Exhausto flumine iv, 9, 63 exhaustæ opes iii, 13, 2

Exhibuit vivos focos iv, 12, 54

Exigis qui spatiosius ignes æstivos iii, 20, 11 exigit una miseræ vices multarum i, 13, 10 exactus i, 3, 38 pumice versus iii, 1, 8 exacta hora iii, 10, 29 exactis sideribus i, 3, 38

Exiguo busto ii, 13, 33 in pectore iv, 1, 59 in exiguo tempore quantus fugit amor i, 12, 12 sermone iii, 1, 31

Eximii Herculis iv, 9, 70

Exitium in meum nata theatra ii, 22, 4

Exitus hic non inhonestus ii, 26, 58 vitæ iii, 5, 47

Exorabilis Deus ii, 30, 11

non Exorato adamante iv, 11, 4 exoranda tria colla canis iii, 18, 23

Exorians iii, 5, 27
 Exornabat opes verbis Iena iv, 5, 19
 Expectat te in horas ii, 29, 13 expectans puella virum iii, 2, 20 expectandas remansit anus ii, 9, 8
 Expensio gradu ii, 4, 6
 Exportat somnum iv, 4, 65 experiere meas manus ii, 15, 18 tigna cava et pictos metas iv, 6, 50 experta in primo ii, 21, 18 puella officium meum ii, 22, 28 veros irrita lingua Deos iii, 13, 66 expertae metuens verbera servitiae i, 3, 18 expertae promae iii, 4, 7
 Expirare vidi aniam potrem iv, 5, 67
 Expugnant haec arma pudicas iii, 13, 9 (Gr. *ἐκρωλοπέδω*)
 Expulit e classis foribus i, 3, 36
 Externo in amore i, 3, 44 nitore ii, 18, 24 externis rotis i, 2, 20
 Extrema haec forma mei pars est faroris i, 4, 11 extremi funeris ii, 11, 4 extremo rogo i, 19, 2 nequitiae i, 6, 26 extrema conditione mortis iii, 2, 20 extremas gentes i, 1, 29 tenebras ii, 20, 17
 Extollens tu vix primas palmas gurgite ii, 26, 11
 Exuit arma Apollo iv, 6, 70 exuitur Lygdamus iv, 8, 69
 Exurere oculos iii, 8, 7 exustae tuae genae (Polyphemi) iii, 12, 26
 Exuvias has pono ante tuam aedem ii, 14, 28 exuvialis plenus Romulus iv, 10, 6

F.

Fabor Tarpeium nemo iv, 4, 2
 Fabricata juvenca Cybellae iii, 22, 3
 Fabula confusa ii, 13, 14 poena formosis ii, 22, 26 ficta iii, 6, 46
 Facere, ut puellae noli peccare ii, 22, 51 facis carmen ii, 34, 79 facit ingenium ipsa puella ii, 1, 4 si contra mores una puella ii, 32, 44 sacra vates iv, 6, 1 faciat convicia i, 6, 15 quod moram i, 12, 9 faciant Dii ii, 9, 24 faceret cantus tibia ii, 7, 11 si ruga scissas genas ii, 18, 6 turpia cum ora tumor ii, 30, 18 facerent moram cum pondera iv, 1, 100 fecit iter invito gurgite i, 17, 14 fecere me dolor et lacrymas peritum i, 9, 7 nunc pretium Deos iv, 1, 83 fecerunt tepidas vias pallia nostra iv, 7, 20 faciet non capiti dura corona iii, 1, 20 fecerit ubi me cinerem ardor ii, 13, 31 factus amori non miles iv, 5, 49 facta est nimium libera luxuria via iii, 13, 4 facto quo consule iv, 11, 66 facti crimina ii, 32, 2 facta fortuna iv, 9, 39

Facibus maritis iv, 11, 33
 Facies nullis obnoxia gemmis i, 2, 21 humana ii, 2, 3 candida ii, 3, 9 facies pictae juvenum ii, 6, 9
 Facile irati mutantur amantes ii, 5, 13 facile est componere fraudes ii, 9, 31
 Facili aere i, 1, 31 amore i, 14, 10 liquore i, 20, 47 faciles alas i, 9, 23 Hamadryadas ii, 34, 76 manus ii, 1, 10 nimium aures praebeere puellae ii, 21, 15
 Faculas retinere ii, 29, 5
 Fagus habet amores i, 18, 19
 Falce docta ii, 19, 12 properanti iv, 2, 59
 Fallacem equum iii, 13, 64 fallaci dominae ii, 24, 16 vati ii, 4, 15 limite iv, 4, 50
 Fallacia deductae Lunae i, 1, 19
 Fallere te nunquam velit puella i, 13, 4 terga sua lupa iv, 5, 14 fallit accepta fide i, 4, 16 fidem ipse portus iii, 7, 36 pila iii, 14, 5 fallunt Tyriae vestes iii, 14, 27 fallebam somnum i, 3, 41 fallit me nunquam ruga vitae severae ii, 34, 23 si te litera iv, 3, 5 fefellit me Amor ii, 2, 2 fallenda furent clatra iv, 5, 72
 Falso candore i, 2, 19 falsa gaudia i, 8, 29 cornua iii, 19, 12 ossa ii, 14, 6
 Fama haec mea est i, 7, 9 sublimis iii, 1, 9 mendax iv, 2, 19 splendida iii, 20, 8 famae murmura ii, 5, 29 pudicae ii, 32, 21
 Fana plurima causa peccatis ii, 19, 10 hospita iv, 9, 34
 Fas est amare viros praeteritos ii, 13, 52
 Fastus constantis i, 1, 3 fastu tuo contemnas nostra carmina cave i, 7, 25 fastus tuos i, 18, 5 praeteritos i, 13, 27 superbos iii, 25, 15
 Fatales diras iii, 25, 17 fatales pueri iv, 1, 97 fatalia lumina Vestae iii, 4, 11
 Fateri te vidi ii, 26, 3 peccasse fateatur laesus amor ii, 25, 19 fatebar vera iii, 24, 12 fateri errata i, 9, 33
 Fati littora i, 19, 12 fata volant i, 8, 30. i, 14, 14 debita rogo i, 19, 2 mollia tuis carminibus i, 7, 4 venalia iv, 8, 25 longa senectas i, 19, 17 longaevis ii, 13, 47 illa beata sepultura ii, 28, 26 fatorum stamen iv, 7, 51
 Fatigas Deos de mea fraude ii, 20, 3 fatigas quas de me noctes iv, 11, 81
 Fave, Roma iv, 1, 67 faventia ora iv, 6, 1
 Favilla prima venturi mali i, 9, 18 vita i, 19, 19 muta ii, 1, 77 favillae Iliacae iv, 4, 69
 Favore tuo digna res est iv, 6, 12

Faustus sonos iii, 10, 4
 Fax ultima iii, 13, 17 inimica iv, 11,
 10 facem cum quaterent pueri i, 3, 10
 faces signa exclusi i, 16, 8 nuptæ ii, 7,
 8 non tepidas i, 13, 26 accensas iii, 16,
 16
 Felix ita sim i, 7, 3 qui potuit flere
 i, 13, 15 agrestum juvenus iii, 13, 26
 lex funeris iii, 13, 15 felici choro i, 17,
 26 remo i, 8, 19 felices Jovis stellas iv,
 1, 83 felicia lintea iii, 21, 13
 Fenestra trita dolis iv, 7, 16 fenestras
 diversas i, 3, 31
 Fera murmura iv, 4, 61
 Ferre vestigia per ignis i, 5, 5 solatia
 roganti i, 5, 27 insolitas nives i, 8, 8
 formosam ii, 24, 42 orgia per choros iii,
 1, 4 minas iii, 11, 42 ferunt æqua et in-
 quia ii, 3, 50 feram ego Persephonæ dona
 ii, 13, 26 certa iv, 1, 77 ferat urna tabellas
 iv, 11, 49 ferant mihi sacra pueri iii,
 9, 46 ferebant quem felicem ii, 17, 11
 tulit quascumque formosi temporis ætas
 i, 4, 7 Petale coronas iv, 7, 43 tulerim
 qui te ii, 8, 14 tulisse injustas minas i,
 7, 12 feres non impune i, 4, 17 thura
 sacello ii, 19, 13 quid nini verba iv, 5,
 64 tulerio cum arma votiva iv, 3, 71
 ferar fuisse in partes tuas iii, 9, 60 poëta
 virtutis tuæ, Bacche iii, 17, 20
 Ferit taurus hostem ii, 5, 19 Thais
 Getas iv, 6, 44 Amor ii, 12, 11 oculos
 qui meruere iv, 8, 66 dux ducem iv, 10,
 46 ferire arte viros iii, 3, 50
 Feroces juvenes ii, 3, 49 ferox Pen-
 thesilea iii, 11, 13
 Feros viros i, 5, 12
 Ferratam domum Danaës ii, 20, 13
 Ferrea illa ii, 8, 12 ferreus cataphrac-
 tus iii, 12, 12 mucro teritur rubigine ii,
 25, 16
 Ferro durior i, 16, 30
 Ferrida tempora iii, 17, 13
 Fessa assideis choreis Edonis i, 3, 5
 carmine i, 3, 42 vela iii, 21, 19
 Fessus Araxis iii, 12, 8
 Festus urbi dies iv, 4, 73
 Fiat ille vir lapis ii, 9, 48 fiant mala
 multa puellæ ii, 18, 27 fieret cum in-
 juria iv, 8, 27 fiet notissima ii, 25, 3
 Fibra locuta Deos iv, 1, 104
 Fictilis imago Sileni iii, 3, 30 fictili-
 bus Diis crevere templa iv, 1, 5 fictilis
 urna caput urgebat iv, 4, 16
 Fida militis sarcina iv, 3, 46 castra
 iv, 4, 8
 Fidelis nemo in amore ii, 24, 3
 Fideliter servire iii, 25, 3
 Fides non ulla i, 18, 18 auro pulsa

Delph. et Var. Clas.

Ind. Propert.

iii, 13, 49 marita iv, 3, 11 sanguinis
 nostri iv, 6, 60 fide accepta i, 4, 16
 majus quiddam i, 10, 14
 Fiducia formæ falsa est iii, 24, 1
 Figam dona columna ii, 14, 25 figite
 pueri tela ii, 9, 39 fixus ocellis i, 3, 19
 fixa cabbitum in molli toro i, 3, 34
 Figura recta ii, 18, 25 varia iii, 24,
 5 Argiva ii, 25, 43 figuræ tuæ non ulla
 medicina est i, 2, 7 figuram agrestem ii,
 23, 13 figuris levibus collata i, 4, 9
 Filia Eveni i, 2, 18 Lampetis iii, 12,
 30
 Filius sit tibi ii, 18, 33
 Findere freta classe iii, 4, 2 findo non
 ego mare tumidum carina iii, 9, 35
 Fingere crimen desidæ i, 12, 1 fingis
 tibi falsos propinquos ii, 6, 7 Deos iii,
 20, 5 fingit vetustas omnia majora iii,
 1, 23 finge tibi comas iii, 10, 14 tecum
 triumphos iii, 18, 17 ficta queri i, 18, 26
 Finis erit Cynthia i, 12, 20 nulla
 concessa dolori i, 16, 21 fines agricolæ
 ii, 19, 8
 Firmant meam fidem duo busta iv, 1,
 92
 Fistula dulcis iv, 4, 6
 Flabella caudæ pavonis ii, 24, 11
 Flagitio tanto ii, 34, 12
 Flagrans i, 13, 23 Salmonis Enipeo
 iii, 19, 13
 Flagret si juvenus hac ii, 3, 33
 Flamine incerto ii, 9, 33
 Flamma secunda iii, 10, 20
 Flare classica iii, 3, 42
 Flatus mendaces ii, 25, 27
 Flavas jubeas iv, 4, 20 flavis vadis ii,
 9, 12
 Flectere auro i, 8, 39 flectitur assiduis
 minis i, 19, 24
 Flere præsentì puellæ i, 12, 15 flevit
 et ipse Deus ii, 16, 54 flebo ego disce-
 dens iii, 25, 7 flebis castra surda jacere
 i, 7, 18 fendi principium i, 18, 6 flere
 soles iii, 25, 6
 Fletus sævior hoste iii, 16, 8 fletibus
 mœstia i, 5, 15 aus i, 4, 23 fletum du-
 cere i, 18, 40
 Flore sacella tego iv, 3, 57 vacuum
 caput iii, 10, 16
 Fluant rosæ per colla iv, 6, 72 fluxere
 per orbem aquæ ii, 32, 53 fluente veste
 iii, 17, 33 fluentes comæ ii, 3, 13
 Fluctibus purpureis ii, 26, 5
 Fluitantia vela theatro iii, 18, 13
 Fluminis vago hospitio i, 20, 10 flu-
 mina fusa jugis ii, 19, 30 muta i, 15,
 29 concita iii, 2, 1 formosa ii, 19, 25
 Focus unus iv, 1, 10 foco extincto ii,

c

- 28, 36 argenti iv, 5, 68 focos vivos iv, 11, 54 focis patriis iv, 1, 62 magicis i, 1, 20
- Fœdavit comas ii, 9, 13
- Fœderis heu taciti iv, 7, 21 fœdere non certo iii, 20, 21 sero iv, 6, 79 fœdera incorrupta iv, 3, 69 fœdus in ira ii, 9, 35
- Fœmina pulverulenta iii, 14, 7 trita inter suos fanulos iii, 11, 30 tantum didicit fraudes componere ii, 9, 31 nulla diu pondus habet ii, 25, 22 una cuius multa mala ii, 25, 48
- Fœminea non constat fœdus in ira ii, 9, 35
- Fœni flammantis acervos iv, 4, 77 fœno accenso iv, 1, 19 torto iv, 2, 25
- Fœnore magno i, 7, 26
- Folia tremefacta ii, 9, 34 strata ii, 15, 51 ex hedera iv, 1, 62
- Fonte de puro iii, 1, 3 fontes Aescræos ii, 10, 25 piandus iv, 9, 25
- Fores dominæ iii, 7, 72 templi iii, 17, 37 implacidas iv, 9, 14 foribus clausis i, 3, 36 duris i, 16, 18 tacitis i, 18, 24
- Forma satis ampla illis pudicitia i, 2, 24 hæc mei pars est extrema furoris i, 4, 11 potens ii, 5, 28 bona ii, 18, 32 levis ii, 5, 28 secunda ii, 2, 32 cœcula ii, 18, 32 candida ii, 29, 30. iii, 11, 16 formam artificem i, 2, 8
- Formare lapsus capillos i, 3, 23
- Formica Inda iii, 13, 5
- Formosa quæ parat ire novo viro i, 15, 8 æque nulla est iii, 8, 35 hūmus i, 2, 9 formosi temporis ætas i, 4, 7 formosa flumina ii, 19, 25 formosis undis i, 20, 41
- Formula legis iv, 8, 74
- Fors ii, 9, 1
- Fortis in navi jacere i, 8, 6 equi sonus iii, 3, 40 fortia verba i, 5, 14 facta iv, 9, 39 membra iv, 9, 58 signa iii, 12, 2 fortes turmas ii, 10, 3
- Fortuna quem voluit jacere i, 6, 25 veniat nulla placatæ procellæ i, 17, 7 perennis ii, 28, 57 parva ii, 34, 55
- Forum lascivum iv, 8, 76 foro medio iii, 9, 24 insano iv, 1, 134
- Frenâ pudoris iii, 19, 3 frenâ aptus eques iv, 10, 19
- Frangere pocula ii, 6, 18 frangit vires iv, 6, 51 fręgerit mea ira fores ii, 5, 22 frange jura pudicitie iv, 5, 28 fractus utroque toro ii, 17, 4 amore iii, 21, 33 fractos Achivos ii, 8, 31
- Fraudes tu amore iii, 6, 38
- Fretus quis ego amo i, 8, 42 freta te vindice iv, 6, 41
- Frigida aqua ii, 22, 12 aura i, 16, 24 castra iv, 10, 18 lecti regna iv, 7, 6 frigidus Auster ii, 26, 36
- Frigus habere manibus dura pila ii, 24, 12
- Fronde composita i, 20, 22 frondibus longis iv, 9, 29
- Fronte de nostra i, 3, 21 ingrata i, 10, 23 frontibus in puris ii, 22, 9
- Fruar, o solus amore meo ii, 1, 48 fruar isto viro ii, 9, 24
- Fuco cœruleo ii, 18, 31
- Fuga nulla est ii, 30, 1 fuge nocturnas iii, 3, 48
- Fugabimus te e nostra urbe ii, 33, 19 fugarit quid Eaquillas iv, 8, 1 fugari quicumque possit iii, 21, 5
- Fugacis equi iii, 4, 17 fugaci cymba iv, 6, 63
- Fugis lumina nostra ii, 32, 18 fugit quantus amor i, 12, 12 fugisse puellam potui i, 17, 1 fugient tibi verba i, 5, 17 fuge blanditias i, 9, 30
- Fulcire pedibus pruinâ i, 8, 7 genus iv, 11, 69
- Fulcro eburno ii, 13, 21 meo iv, 7, 3 fulcra plutei iv, 8, 68
- Fulgebat nec parma pyropo iv, 10, 21 fulgentem illam vidi ii, 1, 5
- Fulminat illa oculis iv, 8, 55
- Fulminis ira ii, 16, 52 fulmina missa ii, 34, 64
- Fulva coma ii, 2, 5
- Fumo primo iv, 4, 27
- Fundæ tortæ pondera iv, 2, 65
- Fundere lacrymas ii, 8, 2 in dociles usus iv, 2, 63 fundantur vina iv, 6, 73
- Fune detrito iii, 7, 20 demisso iv, 7, 17 duro iii, 7, 48
- Funesta volucris ii, 20, 5 tuba ii, 7, 12 funestum omen ii, 28, 38
- Funus meum parva tegit arena i, 17, 8 funeris horam incertam ii, 27, 1 extremi ii, 11, 4 lex iii, 13, 15 funera nostra ii, 1, 56 duo iv, 1, 97 certa iii, 16, 21 Trojana ii, 6, 16
- Furis pro furore, ut Bacchus pro vino, et deinde porro furor amoris intelligendus: vid. mox Furor
- Furiis novis accubuisse iv, 4, 68
- Furit nec Italâ unda iii, 22, 28
- Furor non deficit i, 1, 7 demens (de amore) i, 13, 20 ut tibi sim semper merito i, 18, 15 utilis patriis iii, 13, 65 furoris mei pars extrema i, 4, 11 furorâs meos sentire i, 5, 3
- Furtiva poma i, 3, 24 antra iii, 13, 33 oscula iii, 13, 24 capilli vincula iv, 5, 60

Furtum amoris ii, 32, 17 furta pristina ii, 2, 4 pudica tori ii, 23, 22 dulcia ii, 30, 26

Fusca regna iv, 6, 78 fuscas aule Deus iv, 11, 5 fusco candore ii, 25, 42 fascia alumnis ii, 33, 15

Futura illa mea est i, 8, 26 futura cara ossa meis lacrymis i, 19, 18 futura Bactra imperii iii, 1, 16

G.

Gesa iv, 10, 42 (hastæ longiores sed leves quæ binæ una manu ferri poterant) Galea lupina iv, 10, 20 galea potabis aquam iii, 12, 8

Garrula quæ te poscet ii, 23, 17

Gaudere servato i, 21, 5 gaudet quis divitiis adverso Amore i, 14, 15 gaudet ire superba ii, 1, 8 in exuviis Cynthia iv, 8, 63 gaudent in puero ii, 4, 18 illa interitu tuo ii, 8, 18 gaudebam, lapsos formare capillos i, 3, 23 gavisæ est Cynthia legem sublatai ii, 7, 1

Gaudia sub tacita veste i, 4, 14 falsa i, 8, 29 prima i, 13, 24 attingere i, 19, 9 quanta collegi ii, 14, 9 clausa in tacito sinu ii, 25, 30

Gelida Illyria i, 8, 2 gelidiis tabellis ii, 13, 29

Gelu triste cubile sparso iii, 15, 28

Gemere in tauro ii, 25, 12 gemat in terris ii, 6, 31

Geminas Arctos ii, 22, 25

Gemma legitur rubris sub æquoribus i, 14, 12 gemma divite iii, 5, 4 gemmis nullis i, 2, 21 gemma Indica ii, 22, 10 Gemmiferi maris iii, 4, 2

Genas scissas ii, 16, 6 cornicum iv, 5, 16 crassas iv, 8, 26

Gens i, 1, 29 pro gente digna hic tibi honos petendus iii, 22, 40 gentes devictæ ii, 7, 6 miseras iii, 5, 45

Genus unde i, 22, 1 infidum nuptiarum iii, 13, 23

Geram saxa ii, 20, 32 gere morem fato ii, 28, 31 gesta omnia per maternas manus iii, 18, 14

Gigantum tormenta iii, 5, 39

Gloria justa ii, 1, 74 magna ii, 12, 22 de te queritur ii, 21, 9 ista norit meam cantiem i, 8, 46 nata in celeres pedes iii, 9, 18

Graciles Musas ii, 13, 3

Gratu primo i, 13, 8 expenso ii, 4, 6 gradibus impressis i, 16, 43

Gratia unica i, 2, 29 magna animi sui ii, 30, 26

Gratus eram olim i, 12, 7 ipse meis auribus i, 12, 14 grata mihi vox catulæ iv, 3, 55 grata rapina ii, 2, 10 grator nulla mihi i, 19, 16 gratissima tu semper eris nostræ vitæ i, 2, 31

Gravare manus iii, 7, 70 ne graventur colla aqua assidua ii, 1, 68 gravanda non est cymba ingenii iii, 3, 22

Gravis mihi sit cinis ii, 20, 16 metas iii, 6, 23. iii, 25, 11 grave servitium i, 5, 19 carmen i, 9, 9 graves preces i, 6, 6 humore comas ii, 26, 4 gravi amore iii, 8, 10 somno oculis ii, 29, 16 gravibus querelis i, 16, 13

Gravitate de mea ne dubita ii, 20, 14

Graviter mecum querebar i, 3, 43 gravius tentatur Cynthia damno i, 4, 25

Greges triplices iii, 17, 24 gregibus custodum iii, 8, 13

Gula incisa iv, 10, 44

Gurgite invito fecit iter i, 17, 14

Gutturæ columbæ secta iv, 5, 64

Gymnasii virginæ iii, 14, 2

Gyros præscriptos iii, 3, 21

H.

Habere modum ii, 15, 30 manus infectas sanguine ii, 17, 2 caput in roas iii, 6, 22 metum iii, 11, 6 cognomen iii, 11, 66 quales semper jubes i, 3, 40 meas laudes iv, 7, 78 habet uxorem ille amator ii, 21, 4 maritus has laudes ii, 21, 10 nulla femina pondus diu ii, 25, 22 omnes ignis avarus ii, 28, 56 habent pondus pia somnia iv, 7, 88 habuisse me mecum meam doceat livor iii, 8, 22 habet semper morsus circa tua colla iv, 5, 39 habetur quicquid amor ii, 4, 14

Habitare casa straminea ii, 16, 20 siccis medullis ii, 12, 17 nemus Ascræum ii, 13, 4

Hædus corruet ante focos ii, 19, 14 Hædus purus erit ii, 26, 56

Hærerè scopulis ii, 30, 27 hærebam intentis fixis oculis i, 3, 19 hæsit puer ocellis i, 19, 5 hæsisisti ii, 3, 2 hærentes rates ad saxa iv, 1, 110

Hæruspex vanus iii, 13, 59 (φουρδός). verus animi iii, 8, 17 (ἀνδραγαθός)

Hasta gravis iv, 3, 24 pura iv, 3, 68

Haurire flumina i, 20, 43

Hederæ ut veniant sponte sua mellas i, 2, 10 cujus caput non circuire ii, 5, 26

Hederoso antro lucus iv, 4, 3

Herba jugis Prometheus lecta i, 12, 10 non hic valet ii, 4, 7 mala ii, 6, 26 alta

iii, 13, 36 *Salsina* iv, 3, 58 in herba
secreta iv, 8, 35 herbae tenaces iii, 12,
 27 herbas *Collinas* iv, 5, 11
Herboso in *Apidano* i, 8, 6
Heroine formosae i, 19, 13 *heroinis*
Inachis blandior i, 13, 31
Heroum vires infringere potest *Venus*
 i, 14, 17 manus i, 20, 21
Heu! quanto dolore i, 1, 38
Hiare carmen ii, 31, 6 *hiat* non flos
ullus iv, 2, 45 *hiante calamo* iii, 17, 34
Hiatus niger iii, 7, 52 *hiatu cavo* iv,
 1, 149 *cæco* iv, 8, 5
Hinnulei pellis iii, 13, 35
Hippomanes semina legit *fortæ* iv, 5,
 18
Hirsuta corona iv, 1, 61 *hirsutas ferae*
 i, 1, 12 *hirsutis rubis* iv, 4, 23
Hiscere nervis reges iii, 3, 4
Historia nobilis i, 15, 24 *maxima* ii,
 1, 16 *historiae Romanae* iii, 4, 10 *argu-*
tæ iii, 20, 28
Hodierna luce iii, 10, 7
Honestæ dies mortis iii, 21, 34 *honestæ*
formæ ii, 13, 9
Honor hic tibi petendus iii, 22, 40
non unus datur operi iv, 2, 64 *jejuni*
serpentis iv, 8, 7 *honorem in tumidum*
venit ii, 24, 31 *honores thuris* iv, 6, 5
generosos iv, 11, 61
Hora mei non inmemor i, 6, 35 *moli-*
or vitæ vexatæ ii, 23, 16 *exacta* iii,
 10, 29 *garrula* iii, 23, 18 *horæ tam du-*
bis ii, 13, 45 *horam durare* i, 6, 11
Hornis agnis iv, 3, 61 (*anniculis*)
Horrida pulvis ii, 13, 35
Horror tremulus i, 5, 15
Horruit tegula curta iv, 5, 68
Hortorum dona iv, 2, 42
Hospes malus ii, 24, 44 *adulter* ii,
 24, 7
Hospitio Aemonio i, 15, 20 *fluminis*
vago i, 20, 10 *non pio* iii, 13, 56
Hostis erit vocibus tacitis i, 4, 18 *tibi*
erit puella i, 4, 18 *nescio quis* i, 11, 7
si quis erit nobis ii, 4, 17 *lenior* ii, 8, 4
Deus iii, 18, 8 *utilis pueris Veneris* iv,
 1, 138 *inermis* iv, 1, 148 *hostes pug-*
naces iii, 9, 25
Humana facies moratur ii, 2, 3 *hu-*
mano corde volare ii, 12, 6 *humanos*
dolores miserata i, 16, 25
Humare cognatos inter rogos iii, 7, 10
humet me cumulus arenæ iii, 16, 29
humata ad murmur extremæ viæ Cynthia
iv, 7, 4
Humero dextro i, 20, 44 *utroque* ii,
 12, 10 *humeros pios* iv, 1, 44
Humida domus i, 20, 34 *lacrymis li-*

mina i, 16, 4 *lumina* iii, 6, 17
Humilis Amori i, 10, 27 *humilera*
poëtam i, 7, 21 *humili carmine* ii, 10,
 11
Humus formosa i, 2, 9 *humo sterili*
 ii, 11, 2 *armigera* iii, 11, 10 *dura* iii,
 15, 18 *suggesta* iv, 4, 8 *ima* iv, 8, 8
grata iv, 11, 100
Hyacinthos rogo injicere iv, 7, 33
Hybernæ tempora brumæ i, 8, 9
Hyemis noctes iii, 12, 32

I.

Jacere quem semper voluit fortuna i,
 6, 25 *flebis surda castra* i, 7, 18 in *nave*
 i, 8, 6 *faces mihi non desunt* i, 16, 8
vidisti scrinia clausa iii, 6, 14 *vidi so-*
saria cocta iv, 5, 60 *jaces magni poëta*
ardoris nostri i, 7, 24 *jacet ex utroque*
humero pharetra ii, 12, 10 *horrida pul-*
vis ii, 13, 35 *jaceam mortuus* ii, 14, 32
 (*verbum propr. in hac re*). *jacent arma*
relicta iv, 3, 30 *jaceat lapsa catena* iv,
 11, 26 *jacuit* i, 3, 1
Jacere corpus e saxo ii, 17, 13 *jacia*
tu crimina de nobis iii, 23, 14 *jacit*
verba minora Deo iv, 9, 32 *jacies verba*
superba ii, 8, 16 *jace talia verba favillæ*
 ii, 1, 77 (*jacere verba, est loqui*). *jacta*
tibia ii, 30, 17 *ubi est fax lecto morti-*
fero iii, 13, 17 *anchora* iii, 24, 16
Jactat si qua illustres avos ii, 13, 10
quæ mulier convicia iii, 8, 11 *si cantica*
 iv, 5, 45 *jactavi ego ista verba* iii, 11, 7
jactamur in alterna unda ii, 12, 7 *vento*
 iii, 5, 11 *jactetur tuus libellus in scamno*
 iii, 3, 19
Jactu talorum iii, 10, 27 *veloci* iii,
 14, 5
Jactura famæ pudicæ ii, 32, 21 *so-*
cium iii, 7, 41
Jaculantis ab agmine iv, 10, 43
Janitor ad dantes vigilet iv, 5, 47
Janua Tarpeia pudicitiam nota i, 16, 6
aperta ii, 9, 42 *mollis nobis* ii, 20, 23
clausa ii, 23, 12 *fracta manu irata* iii,
 25, 10 *nigra* iv, 11, 2 *saucia rixis* i,
 16, 5
Icta aqua iv, 6, 26
Ictu annorum iii, 2, 22 *ictus apertos*
 ii, 4, 9
Idoneus non natus laudi i, 6, 29
Jejuno sono iv, 5, 4
Ignis avarus ii, 28, 56 (*καυπὴτος*).
dulcior iii, 8, 29 (*pro amore*). *igni vaso*
 i, 9, 17 *consimili* iii, 6, 39 *igne sulfuris*
 iv, 8, 86 *odorato* iv, 9, 28 *ignes sævos*

i, 1, 27 ignotos i, 5, 5 mihi argutat i, 6, 7 miseros i, 15, 21 aestivos iii, 20, 11 absentes iii, 23, 31 ultores iv, 1, 115 castrorum iv, 4, 31 ignibus simulatis i, 11, 7

Ignoscere iv, 8, 73 ignosce timori ii, 6, 13

Ignota sis ii, 11, 1 ignotos per ignes i, 5, 5 ignotis cornibus Inachidos i, 3, 20 sylvis i, 17, 17 in oris i, 20, 15

Illacrymans favillæ ii, 1, 77

Imago tua dicar i, 19, 11 puerilis in me manet ii, 13, 13 imagine longa mea pompa ne spatietur ii, 13, 19 imaginibus priscis i, 5, 24 (intelliguntur imagines majorum quas in singulis armariis dispositas nobiles apud Rom. domi servabant). blandis i, 20, 43

Imbelles lyrae iv, 6, 36 manus iv, 3, 24

Imbre spisso iii, 5, 36

Imbuis exemplum iv, 10, 5 imbuit Lycynia rudes animos iii, 15, 6

Imitabor non tuas voces i, 13, 3 imitabere choreas ii, 19, 16

Immatura iv, 11, 17 immaturum mortis iter iii, 7, 3

Immemor tui hora i, 6, 35

Immissis rotis iii, 9, 58

Immites manus iii, 15, 16 Parcas iv, 11, 13

Immortalis ero ii, 14, 10 fiam ii, 16, 39

Immundis tenebris iii, 15, 19 immundo situ iv, 5, 70

Imperat tibi emta i, 9, 4 vobis libido magis iii, 19, 3 mutare lacernas iv, 8, 85

Imperii accepti pars i, 6, 34 imperio dato iv, 8, 82

Impetrabile votum iv, 1, 101

Impetrassem unum diem iv, 7, 24

Impia tu ii, 9, 20

Implacidas fores iv, 9, 14

Implicitanda pedes meos iv, 11, 16 implicitasæ manus choris iii, 5, 20

Imponero leges Lunæ cantatæ iv, 5, 13 imponunt ora perusta iii, 13, 22 imposita patria proræ tuæ publica vota iv, 6, 43 impositas fronti flos iv, 2, 46 imposita corona iv, 2, 39 impositis pedibus i, 1, 4

Impresso molliter toro i, 3, 12 impressis uberibus ii, 34, 70

Improbis Amor i, 1, 6 Cerberus iv, 11, 25 improba ii, 8, 14 improbe i, 3, 39

Imprudenti fortuna occurrit i, 20, 3

Impulsi me lapsum sopor i, 3, 45

Impune non feceris i, 4, 17 non illa rogata venit i, 5, 32 rapere ii, 6, 21

In (pro juxta, circum) i, 3, 11 (Vid. i, 3, 5 hinc et ablativus sine hac præpositione eodem sensu ponitur i, 14, 1)

Inane corpus iii, 18, 32 (*ψυχὴν ἀνεπαίρητον*). inani fama iii, 12, 9 inania verba iii, 20, 5

Incaluisse togam lacrymis iv, 7, 38

Incantum est quicquid habere amor ii, 4, 14

Incedere Cois ii, 1, 5 incedat vel Jove digna soror ii, 2, 6 matrona iii, 18, 11

Incendat licet Jupiter navem ii, 26, 42

Incidit novus error i, 13, 55 incidere tibi si quid durius i, 15, 28

Incinit varios modos ore ii, 22, 6

Inciptam spectare iii, 4, 16 incipere versus includere ii, 34, 43 si qua teneas iii, 6, 8

Inclinavit non mihi quisquam oculos iv, 7, 23 inclinatæ mammæ ii, 15, 21

Includet nobis fata dies crastina ii, 15, 54 inclusum caput iii, 18, 26 includere versus torno ii, 34, 43

Increpat aura minas i, 17, 6 clavis trochi iii, 14, 6 increpuere manus iv, 7, 12

Incumbere fulcro iv, 7, 3 incumbens undis i, 20, 41 pinus iii, 13, 37

Index alius nominis iv, 2, 19

Indicet lapis ossa iii, 1, 37

Indixit leges iv, 8, 81

Indociles vias currere i, 2, 12

Induit bovis cornua iii, 19, 13 indue me qua veste cepisti oculos Propertii iii, 10, 16 Cois iv, 2, 23

Induxit Vesper amaras noctes iv, 3, 20 inductum opus iv, 10, 34 inductæ pyropo iv, 10, 21

Inerme lyrae carmen iv, 6, 32

Iners navita i, 8, 10

Infamat se Jupiter iii, 11, 28 infamant parcius ii, 24, 10 infamantur tumuli iii, 16, 27

Infamis amor ii, 16, 39 dominæ i, 16, 9 non infames ludos iii, 14, 3

Infelix prosperas ultima nosse mala i, 5, 4 urna iv, 11, 28 Aquilo iii, 7, 13

Inferior duro iudice turpis eat i, 4, 10 matre et armis ii, 8, 39

Inferna aqua ii, 34, 92 rate iii, 5, 14 infernos lacus ii, 28, 40 infernas leges iv, 11, 3 infernum antrum iii, 5, 43

Infesta manu i, 8, 16

Infido viro nihil durius i, 6, 18

non Inflat Callimachi ii, 34, 32

- Infero genu iii, 9, 6
 Infra speciem i, 20, 5
 Infringere magnas vires i, 14, 17
 Ingenuit rupibus i, 1, 14
 Ingenium meum crescet iii, 9, 52 no-
 bis puella facit ii, 1, 4 ingenii cymba
 iii, 3, 22 ingenio servire i, 7, 7 ingenii
 Romanorum i, 7, 22 (i. e. poetis)
 Ingenius color i, 4, 13 pudor ii, 24, 4
 Ingrato somno i, 3, 25 viro i, 6, 10
 littore i, 17, 4 ingrata fonte i, 10, 23
 Ingredior primus ego iii, 1, 3 ingressi
 quo pede iii, 1, 6
 Inhonesta mors futura ii, 8, 27
 Injicere hyacinthos iv, 7, 33 injiciat
 dies radios iv, 6, 85 injecto amictu ii,
 29, 21 injecta lacerna iii, 12, 7 injectis
 manibus i, 13, 16 (sc. collo)
 Inimica aura i, 8, 12 fax iv, 11, 10
 puellis casta littora i, 11, 29
 Inimicitiae acerbae nullae nisi amoris
 ii, 8, 8
 Iniqui rumpantur i, 8, 27 iniqua vada
 i, 17, 10 iniquis pensis iii, 15, 17 qua-
 sillis iv, 7, 41 iniquos, Deos ii, 18, 13 fas-
 tus ii, 14, 13
 Inire vias ii, 33, 8
 Injuria referens te nostro lecto i, 3,
 35 tua i, 18, 23 nulla ii, 16, 31
 Injusto salo i, 15, 12 jugo ii, 5, 14
 injustas minas i, 7, 12
 Innixus humero i, 20, 44
 Inquiet uva pedes iii, 17, 18
 Insanit Lynceus amores seros ii, 34,
 25
 Insanus medio flumine quaeris aquam
 i, 9, 16 insana pue i, 4, 17 manu iii,
 8, 4 insane, quid tibi vis i, 5, 3 insanis
 manibus i, 6, 16 insanae Veneris iii, 17,
 3 vocis iii, 8, 2 insano amore ii, 14,
 18 foro iv, 1, 134 mari iii, 7, 6
 Insector non tamen iv, 7, 49
 Inseruisse digitum iii, 14, 30
 Insidias volucres i, 20, 30
 Insignem versibus iii, 24, 4
 Insinuentur tibi opes iii, 9, 28
 Insolitos timores i, 3, 29 insolitas ni-
 ves i, 8, 8
 Insomnia portat ocellis una ii, 25, 47
 Instanti laesa repugnat ovis ii, 5, 20
 Institor mundus iv, 3, 38
 Insultet nec mihi tam duris moribus
 ii, 5, 7 rogis ii, 8, 20 ille morte mea iii,
 6, 24
 Intactas Sabinas ii, 6, 21 intactae
 Arabiae domus ii, 10, 16
 Integer rugis annus iv, 5, 57
 Integit illam quoniam porticus ii, 23, 6
 Intendat licet sylvas omne memus i,
 14, 5
 Intentis ocellis i, 3, 19 intento foro
 iv, 11, 22 intentos maritos iv, 5, 16
 Intepet aestivis aquis lacus iv, 1, 124
 (i. e. tepidus est)
 Interitu tuo illa gaudeat ii, 8, 18
 Interprete jactu talorum iii, 10, 27
 Intonet tumultus Callimachus ii, 1,
 40
 Intonsi Dei iii, 13, 52
 Intrarunt funera leges infernas iv, 11,
 3 intrasse domos animarum iii, 12, 33
 Intulit pedes nostro limine i, 18, 13
 Invade nostros capillos iii, 8, 5
 Invenit quaecumque ossa i, 21, 9
 inveniam e multis unam ii, 5, 5
 Inversas duxerit annus vices i, 15, 30
 Invidiae fuimus i, 12, 9 invidia admi-
 rante 2, 17, 11
 Invidiosa spes juvenae ii, 1, 73 Dea
 ii, 28, 10 minus est, quae sequitur ii,
 32, 46
 Invigilare poenis iv, 4, 86
 Invitam cogeret esse suam i, 3, 30
 invitis luminibus i, 15, 40 lacrymis i,
 16, 32
 Jocum esse pudet fallaci dominæ ii,
 24, 16 jocus ingratus i, 16, 38
 Ira quae volet i, 1, 28 saeva i, 18, 14
 recens ii, 5, 9, foeminea ii, 9, 35 fulmi-
 nis ii, 16, 52 ruas iii, 15, 12 utilis iv,
 5, 31
 Irasci molliter i, 5, 8
 Irata circum omnes alias puellas dif-
 feret i, 4, 21 iratae tuae nihil posse ne-
 gare i, 9, 22 irati amantes facile mutan-
 tur ii, 5, 13 iratos Notos iv, 6, 28
 Ire notas vias i, 1, 18 pares nos i, 5,
 2 hinc cupio nomen i, 7, 10 vento quo-
 libet i, 8, 4 rates funibus i, 14, 4 super-
 ba ii, 1, 8 liber ii, 8, 15 molliter ii, 12,
 24 via sua ii, 25, 38 per mare ii, 26, 29
 per undas ii, 30, 19 per hostes iii, 9,
 25 in adversos iii, 15, 34 ibat videre i,
 1, 12 debilis ii, 1, 32 planta morata ii,
 4, 6 eas repulsa ii, 4, 2 securus iii, 12,
 19 eat pes ii, 6, 38 versus exactus pu-
 mice iii, 1, 8 cur annus in partes qua-
 tuor iii, 5, 38 isent melius tibi funera
 iii, 11, 37 ibo institor iv, 2, 37 in nunc
 ii, 29, 22 ite procul iv, 6, 9
 Irrisor ii, 9, 1
 Irritat Musa ingenium iv, 6, 75 irri-
 tata venit i, 10, 25
 Iter nulla lege concessum ii, 27, 16
 propositum ii, 30, 14 natalis tui iii, 10,
 32 oeculum soporis iii, 11, 54 amoris

iii, 15, 4 liquidum iii, 21, 14 cæcum
iii, 14, 32

Iterata signa rotæ obliquæ iv, 1, 184

Juba hirsuta iv, 10, 20 júbæ dextræ
iv, 4, 18 flavas iv, 4, 20

Jubent leges reverti iv, 7, 91 jube-
bas quod me gaudere ii, 24, 17 jussit
dementia ii, 6, 17 ponere caput in hu-
mo iii, 15, 18

Jucundis verbis i, 2, 29 alis i, 3, 45

Judice duro i, 4, 10 domina ii, 13,
14 judicis metu iv, 11, 48

Jugula me ipsum ii, 8, 4

Jugum bene conveniens iii, 25, 8
jugi spinosi terga iv, 4, 48 jugo assueto
ii, 3, 48 injusto ii, 5, 14 æquo iii, 9, 8
facili iv, 10, 4 juga adamantina iii, 11,
9 jugis cælestis ii, 1, 76 muscosis ii, 19,
30. ii, 30, 26

Junco levi iv, 2, 44

Junge voces tuas iv, 5, 46 jungite
lintea malo iii, 21, 13

Juro per ossa matris ii, 20, 15 fato-
rum carmen tergeminumque canem iv,
7, 51 jurarunt quicquid ii, 28, 8 jurabo,
me torqueri iii, 6, 40 jurata mea puel-
la manet i, 8, 27

Jus hoc perpetuo mihi est ii, 20, 35
jura vetera i, 6, 20 puellæ i, 9, 3 Deum
iii, 5, 39 dare iii, 11, 46 auro venalia
iii, 13, 49 palæstræ tuæ iii, 14, 1 sunt
signanda iii, 20, 15

Justas minas i, 10, 26

Juvat quid i, 2, 1 perire i, 4, 12
legisse ii, 13, 11 nil vester senex ii, 34,
30 vincere mentem Lyæo iii, 5, 21 jua-
bunt nec te signata limina iv, 1, 145

Juvenca icta iv, 6, 2

Juveni multi tua rura versarent iv, 1,
129

Juvenis invicti i, 20, 23 juvene hoc
amisso iii, 7, 23 juvenes feroces ii, 3,
49 juvenum facies ii, 6, 9

Juventa prima iii, 5, 19 præterita iii,
11, 7

Juventus agrestum felix iii, 13, 25

Juxta Dea Cybebe iii, 17, 35 Minoia
sella iv, 11, 21

L.

Labe famæ meæ iv, 8, 20 ulla mea iv,
11, 42

Labi solet puella perfida i, 11, 15 la-
bitur classis iv, 6, 48 labuntur cerastæ
iii, 22, 27 labantur prius ponto flumina
mota i, 15, 29 labens aqua navita ii,
26, 8 labentem ratem i, 20, 19 labentes
oculos i, 10, 7 acies iv, 2, 53 labens

Amori, 17, 27 lapsus abire incipis i, 13,
8 lapsa catena iv, 11, 26 lapsum sero
revocatis i, 1, 25 lapsam sopor impulit
i, 3, 45 lapsos capillos i, 3, 23 lapsa ca-
dunt sidera iv, 4, 64

Labellis gelidis ii, 13, 29

Labor piare sacra i, 1, 20 ultime nos-
træ clavæ iv, 9, 17 labores nullos fu-
giendo i, 1, 9 nostros i, 6, 23 humanos
i, 16, 25

Labore castrensia pensa, et Tyria vel-
lera iv, 3, 33 laboret cur Luna quærere
ii, 34, 52

Labra soluta mero iv, 8, 54 labris op-
tatis i, 13, 17 siccis iv, 9, 64 morata
oscula ii, 15, 10 tuis ii, 27, 10

Lacerata nudum pectus ii, 13, 27

Lacerna injecta tectus iii, 12, 7 quar-
ta textitur iv, 3, 18 lacernas totas mu-
tare iv, 8, 85

Lacerto subjecto i, 3, 15 felici i, 16,
33 in alterius ii, 8, 5 lacertos auratos
iii, 13, 57 teneris lacertis iii, 6, 13 te-
neros lacertos iv, 3, 23 lacertis cupidis
ii, 22, 37

Lacrymantia nostris verbis limina iii,
25, 9

Lacrymas cadentes i, 19, 23 lacry-
mis ultima meta meis i, 3, 46 ultima
vota meis i, 6, 24 aspersis i, 12, 16 cap-
torum supplicibus i, 16, 4 invitis i, 16,
32 dejectis i, 18, 16 lacrymas depluit
Niobe ii, 20, 8 funderi ii, 8, 2 lacry-
mis nil moveor iii, 25, 5 novis iv, 1,
120 maternis iv, 11, 57

Lacte puro ii, 3, 12 duro ii, 6, 20

Lactenti fruge iv, 2, 14

Lacu sicco ii, 14, 12 lacus expertos
adire i, 20, 14 infernos ii, 28, 40 pa-
tulos iii, 16, 4

Lacunis expletis iii, 11, 68

Lædere pollicibus ii, 5, 24 fune ma-
nus iii, 7, 48 lædat qui amantes, non
est quisquam iii, 16, 11 læsi nec te ma-
ter iv, 11, 55 læsisti ora quernis frondi-
bus ii, 33, 11 læsit te non ulla petu-
lantia linguae i, 16, 37 tegula caput iv,
7, 26 læserunt nullos Deus pocula nos-
tra ii, 15, 48 læserat nihil venter equi
abiegni iv, 1, 42 lædent me omnia ii,
6, 13 læsa puella i, 10, 26 ovie ii, 5,
20 brachia ii, 15, 20

Lætetur amantes i, 19, 25 lætabere
nostro casu i, 13, 1

Lætitia tacita ii, 6, 32

Lævra colla ii, 3, 13 lævis cervix
iii, 17, 31

Lamina vernæ candescat iv, 7, 35

Lana aurea iii, 11, 12

- Lancibus odoriferis* ii, 13, 23
Lanceus orbis iv, 6, 6 *lanca vitta* iii, 6, 30
Languere positum hesternis corollis ii, 34, 59 *languet quin flos* iv, 2, 46
Languescere te vidi i, 13, 15
Languidus i, 3, 38 languida jacuit i, 3, 2 *languida ruga* ii, 18, 6
Laniat cur aliquis sua brachia ii, 22, 15
Languinis primæ annos iii, 7, 50
Lapillos nativos i, 2, 13 lapillis Eois i, 15, 7 *affixis* iii, 3, 27
Lapis sacer i, 4, 24 ultimus i, 17, 20
fat ii, 9, 48 *supprimat lacrymas* iii, 10, 8 *in lapide* iv, 11, 36 *ad lapides memores* ii, 13, 40
Lares patrios ii, 30, 22 *fugantes Hannibalem* iii, 3, 11
Largibar munera somno i, 3, 25
Lascivum forum iv, 8, 76 *lascivi Catulli* ii, 34, 87 *lascivo Antinoo* iv, 6, 8
Lassa nec fueris nomen vocare meum ii, 13, 28 *crimes solvere* ii, 15, 46 *manus* ii, 33, 26
Lascavit brachia plagis iv, 8, 67 *latus virginum* ii, 2, 12 *niveum* iii, 14, 11
hæta gloria ii, 7, 18
Lavat dum membra iv, 9, 58 *lavit captiva dominum orientum* ii, 9, 11
Amor ii, 10, 26
Laudare hæc poterunt minores ii, 16, 47 *laudat emeritum rogam libera fama* iv, 11, 72 *laudet te qui* ii, 11, 2 *laudent me* i, 7, 11 *laudando multas puellas* i, 4, 1
Laudi non natus idoneus i, 6, 29
Laurea pura iv, 6, 10
Laurigero vertice mons iii, 13, 53
Laurus superaddita busto ii, 13, 88 *adusta* ii, 28, 36
Lecti pedes iii, 6, 14 *lectum adversum* iv, 11, 85 *lecto nostro referens* i, 3, 35 *mortifero* iii, 13, 17
Lectica aperta iv, 8, 78
Lecto mortifero iii, 13, 17 *strato* iii, 6, 11 *lectum adversum* iv, 11, 85 *pudicum* ii, 32, 55
Lectulus unus iv, 8, 25 *lectule* ii, 15, 2
Legam oppida capta titulis iii, 4, 16 *legas iter Pelicæ trabis* iii, 23, 12 *quod pace opus* iii, 1, 17 *legat me neglectus amor* i, 7, 13 *carmen currens victor* iv, 7, 84 *legebas carmina nostra* ii, 24, 21 *legisti ossa patris* iv, 1, 137 *legitur gemma rubris sub æquoribus* i, 14, 12 *legar in hoc lapide uni nupta fuisse* iv, 11, 36 *lecta Cynthia toro toto* ii, 24, 2 *ministra* foco iv, 4, 44 *ex facili jugo corona* iv, 10, 4 *lecta ossa* iii, 6, 28
Lenia carmina i, 9, 12
Lenire noctem iv, 8, 33 *lenibunt spatia annorum* iii, 21, 32
Lentus amare i, 6, 12 *lentus quia tu eras* ii, 3, 38 *lenti pastoris* iv, 10, 29 *lenta in nostro amore* i, 15, 4. ii, 33, 25 *lenta puella* i, 15, 4. ii, 14, 14 *quæda* iv, 11, 15 *lento murmure* iv, 4, 10
Leonis setæ iv, 9, 44 *leones vastos* ii, 19, 21
Lepores molles ii, 19, 23
Leti causas iii, 7, 29 *certamen* iii, 13, 19 *leto procorum* iii, 12, 25 *levamen meum post fata* iv, 11, 63
Levare arma per jubar iv, 4, 20 *levat sæpe in amore dicere* i, 9, 34 *me terra fama sublimis* iii, 1, 9 *levatur digitis* quinque iv, 11, 14
Levis iste spiritus i, 9, 32 *medicina* i, 10, 18 *mihi te referas* i, 18, 11 *leve est omne in amore malum* ii, 5, 16 *leves culpæ puellas* ii, 1, 49 *levibus radiis compositos ocellos* i, 3, 33 *curis* ii, 12, 4 *figuris collata* i, 4, 9
Leviter subjecto lacerto i, 3, 16
Levitas amica formosis ii, 16, 26 *levitatis dura* i, 15, 1
Lex funeris iii, 13, 15 *in amore* iii, 20, 16 *leges infernas* iv, 11, 3 *legibus antiqua* ii, 20, 15
Libavit Deas fontem iv, 4, 15 *libatum merum* iii, 17, 38
Libeat mihi perdiscere mores naturæ iii, 5, 25
Libelli nostri i, 11, 19 *tres mei* ii, 13, 25 *libellos tristes* i, 9, 13
Libenter perire multi i, 6, 27
Liber nullus erit ii, 23, 24 *libera duris cautibus* i, 3, 4 *libera verba* i, 9, 2. iii, 10, 24
Liber mollis ii, 1, 2 *turpis* ii, 3, 4
Libera fama iv, 11, 72 *toga* iv, 1, 132 *via luxurizæ* iii, 13, 4
Liberat nox clausas umbras iv, 7, 80
Libertas loqui i, 1, 28 *data noscere amoris iter* iii, 15, 4
Libidinibus assiduus ii, 16, 14
Liceat si mihi ii, 9, 51 *non licuisse mori* iii, 13, 20
Ligamina mitra nocturnæ ii, 29, 15
Ligat femina brachia ad castram iii, 14, 9
Ligna retenta iii, 23, 22 *lignis funeris* iii, 15, 46
Lilia candida mixta papaveribus i, 20, 37 *non domina sint magis alba mea* ii, 3, 10 *argentea* iv, 4, 25 *lucida* iii, 13, 30

Lisena Arabiam i, 14, 19 *virii* ii, 6,
 22 ad alienum iii, 3, 47 limine nullo i, 4,
 22 tuo i, 8, 22 non alio i, 13, 24 tepido
 i, 16, 22 limina mea i, 5, 18 quæ tibi
 ponam ii, 6, 27 clausa ii, 7, 9 devia iv,
 9, 27
Limitis secreti lymphæ iv, 9, 60 limite
 fallaci iv, 4, 50
Lingua assidua ii, 19, 31 nocens ii,
 28, 14 rabida iii, 8, 11 sepulta mero
 iii, 11, 56 patria iv, 2, 48 linguæ petu-
 lantia i, 16, 27 studium iii, 21, 27
Lino dulce ii, 14, 6 lina carbasa iv,
 3, 64
Lingues portus iii, 11, 71 liquere
 folia corollas ii, 15, 51 lingue limina
 iv, 9, 54
Lintea felicia iii, 21, 13
Lintres celeres i, 14, 3
Liquidus Deus iii, 19, 14 liquidum
 iter iii, 21, 14
Liquor Pactoli i, 6, 32. i, 14, 11
niger iii, 7, 56 liquore facili i, 20, 47
parvo ii, 26, 16 liquor Acheloi ii, 24, 34
Litabat exa ovis i, 1, 24
Lite querula iv, 7, 95 litibus alternis
 iv, 5, 40
Littore ingrato i, 17, 4 tacito i, 11,
 14. iii, 15, 35 ab utroque iii, 9, 53 lit-
 toris ora i, 20, 9 littora picta i, 2, 13
 fati i, 19, 12 circumdata sylvis i, 17,
 17 inimica castis puellis i, 11, 29 mollia
 i, 20, 22 capta ii, 1, 30 surda iv, 11, 6
 littoribus patriis i, 2, 18 desertis i, 3, 2
 mansuetis i, 17, 28
Litura facta e lacrymis iv, 3, 4
Liventibus racemis iv, 3, 13
Livor cupidus i, 8, 29
Locet ne ossa mea terra frequenti iii,
 16, 25 locavit hunc nobis mulier irata ii,
 20, 9
Locus equis restat i, 11, 6 locum
 extincti funeris ii, 13, 34 loca deserta
 i, 18, 1 locis in superis ii, 28, 50 locum
 arte vindicat iii, 9, 12 mutet i, 1, 36
 locos per impuros iv, 8, 22 loca clausa
 Deus iv, 9, 25 hoc loco spatieri ii,
 32, 7
Longas moras i, 3, 44 longa copia ii,
 33, 44 regna iv, 7, 50 longæ senectæ i,
 10, 17
Longinquo in amore i, 6, 27
Loqui quæ velit ira i, 1, 28 quid po-
 terunt ossa ii, 13, 58 loquentur Numan-
 tinos avos Afra regna iv, 11, 30 loqua-
 ris de rebus tuis iii, 14, 25 locuta de
 mea facie iv, 7, 42 loqueris ad simulacra
 iv, 11, 63

Lora mollia iii, 9, 57
Lotos iii, 12, 27
Lucet bombyce puella ii, 3, 15 luce-
 bat semita ii, 14, 17
Lucerna apposita ii, 15, 3 parca iv,
 3, 60 lucernas extremas iii, 8, 1 lucer-
 nis suppletis iv, 8, 43
Luciferis paucis ii, 19, 28
Lacra nova iv, 3, 62 lacra ii, 3, 53
Luctatur mecum puella ii, 1, 13 lac-
 tetur in undis puppis iv, 1, 147
Luctus gravis ii, 18, 16 populavit
 Achivos iii, 18, 29
Lucus felix antro hederoso iv, 4, 3
lucro verendo iv, 9, 53 lucis desertis iii,
 13, 47
Ludere nondum te prohibent inclinatæ
mammæ ii, 15, 21 sinis mea verba ii,
 33, 23 ludit pontus iii, 18, 1 ludunt
 statas mendaces ii, 25, 27 luditis quæ
 antro iv, 9, 23 ludit in Thaidæ populus
 ii, 6, 4
Lumine sublato ii, 15, 4 flavo ii, 16,
 44 lumina constantis fastus i, 1, 3 tua
 ut turpia sint fiendo i, 18, 16 turgentia
 i, 21, 3 nigra ii, 13, 23. iv, 3, 14 capta
 ii, 30, 10 humida iii, 6, 17 errantia iii,
 14, 27 elata iv, 8, 59 condita vestro
 sinu iv, 11, 64 luminibus moraturis i, 3,
 33 invitis i, 15, 40 adis ii, 7, 10
Lupæ lacte ii, 6, 20 pupilla iv, 4, 54
lupam altricem iv, 1, 38
Lupina galea iv, 10, 20
Lupo nocturno iv, 5, 14
Lurida umbra iv, 7, 3 porta iv, 11, 6
Lustrabant compita porci iv, 1, 23
lustrantur compita plantis ii, 22, 3
Lusa a vestro non potui secedere i,
 10, 9
Lux hodierna iii, 10, 7 lucem ventu-
 ram iv, 4, 63
Luxit flamma iv, 6, 30 luxisse tene-
 bras iv, 9, 41 luxerat igne casa iv, 9,
 28 ubi flamma iii, 10, 20
Luxerit liquor Acheloi ii, 24, 34
Luxuria sæcli i, 16, 12 luxuriæ miscræ
 i, 3, 32 via iii, 13, 4 luxuriæ Roma
 magistra iii, 12, 16
Lymphæ sciat currere indociles vias i,
 2, 12 facilis i, 11, 12 hæc avia secreti
 limitis fuit iv, 9, 59 sæcula iv, 5, 20
lymphæ petitis a fonte iii, 3, 51
Lyra tacita ii, 31, 6 surda iv, 5, 56
Threicia iii, 2, 2 aurata iii, 3, 14 invita
 iv, 1, 76 lyrae Orpheæ i, 3, 42 testadi-
 næ iv, 6, 32 Amphionis i, 9, 10 lyram
 Aoniam i, 2, 28 lyrae imbelles iv, 6, 36
 Aganippeæ ii, 3, 20

Delph. et Var. Clas.

Ind. Propert.

d

M.

Macra boves iv, 1, 22
 Mactata Iphigenia iii, 7, 34
 Maculae rotas iii, 1, 28
 Madent cum deliciis fercula iv, 4, 76
 maeat tibi mensa Falerno ii, 33, 39
 Mage i, 11, 9. iii, 14, 2. iv, 8, 16
 Magicis focus i, 1, 20 aequi iv, 1, 106
 magico carmine ii, 28, 35
 Magno stetit Atridae amor iii, 18, 30
 Mala herba ii, 6, 36 stella ii, 27, 4
 via iii, 18, 22
 Mammae inclinatae ii, 15, 21 mammis
 nudatis iii, 14, 15
 Manabit olivo cervix iii, 17, 31
 Mandata tabellis iii, 23, 11
 Mane sole rubente iii, 10, 2
 Manere sola unum diem non potuisti
 ii, 9, 20 domi ii, 29, 22 manet hic i, 8,
 27 in me puerilis imago ii, 12, 13 quem-
 que mors sua ii, 28, 58 manent in me
 tela ii, 12, 13 maneat sic semper i,
 4, 27 mancant quae gaudia tum i, 14,
 14 manasti stabulis tuis pasta ii, 33, 12
 mansere mihi fideles iii, 23, 9 manserit
 contentus mea umbra iv, 11, 91 mansu-
 rum me tibi juro ad extremas tenebras ii,
 20, 17
 Manes tristes i, 19, 1 nostros ii, 8,
 19 mutos ii, 18, 57 meos ii, 13, 32
 sunt aliquid iv, 7, 1
 Mannis detonsis iv, 8, 15
 Mansuetis littoribus i, 17, 28 man-
 suetus Amor i, 9, 12
 Manus heroum i, 20, 21 quae prima
 depinxit obscenas tabellas ii, 6, 27 ar-
 mata sagittis ii, 12, 9 laesa ii, 33, 26
 tenera iv, 8, 10 manu alterna i, 9, 24
 ad ora adnota i, 3, 16 alterna i, 11, 12
 mortali ii, 32, 50 lauriger a iv, 6, 54
 manus exactae ebore iii, 21, 20 ignotas
 i, 21, 8 faciles ii, 1, 10 longae ii, 2, 5
 miras ii, 12, 2 infectas sanguine ii, 17,
 2 audaces in mea membra iii, 16, 6 ver-
 sas post terga iii, 24, 14 artifices iv, 2,
 62 manibus suppositis i, 16, 36 indigni
 i, 16, 6 duris iv, 9, 50 occultis i,
 16, 44
 Mare longum ii, 26, 29 timidum iii,
 9, 35 utrumque iii, 21, 22 maris gem-
 miferi iii, 4, 2 in tantum iii, 5, 11 mari
 ignoto ii, 26, 40 vasto iii, 24, 10 insano
 iii, 7, 6 Adria i, 6, 1 Carpathium iii,
 7, 13 maris Hyrcani littora ii, 30, 20
 Ionii puella ii, 26, 14
 Marialis monstria ii, 20, 21 marinos
 fluctus siccare ii, 32, 49
 Marita fides iv, 8, 11 sacra iii, 20,
 26 maritis facibus iv, 11, 33

Maritus ille ii, 21, 10 mariti ramore
 iv, 5, 7 maritos intentos iv, 5, 15
 Marmore exiguo ii, 1, 78
 Mater caerulea ii, 9, 15 abacta stabulis
 suis iii, 15, 22 matris oscula iv, 11, 77
 matre movente exilium nato iii, 22, 22
 Matriona induta euntes nepotum iii,
 13, 11
 Mataros dies ii, 18, 12
 Matutino sub Noto iv, 5, 60
 Medicina non ulla est tum sguis i,
 2, 7 mali mei i, 5, 28 levis i, 10, 18
 sanat omnes humanos dolores ii, 1, 57
 curarum iii, 17, 4
 Medius Bacchus erit ii, 20, 38 me-
 dique per ences i, 21, 7 meditatatur Caesar
 arma iii, 4, 1
 Medullis sentire i, 9, 21 siccis ii, 12,
 17
 Membra projecta i, 22, 7 mea sint
 condita domo Danae ii, 20, 10 fortia iv,
 9, 58
 Meminisse noctem i, 10, 3 memin-
 i vix decem verba nobis coisse iii, 15, 8
 memento hoc iter ii, 12, 29 me ventu-
 ram ii, 19, 27
 Memor criminis i, 4, 20 duritiam iii,
 12, 20
 Memorare turmas ad praelia ii, 10, 2
 memorarem bella ii, 1, 25 memoranda
 haec non humili cothurno iii, 17, 29
 Mendax fama iv, 2, 10 mendaces fa-
 tus ii, 25, 27
 Mensa supina iv, 8, 44 plena ii, 16,
 5 mensis positus iii, 26, 1
 Menes decet ii, 3, 28
 Menstrua Lana iii, 5, 28
 Mentis captae modum iii, 10, 4 men-
 tibus duris i, 14, 18
 Mentita siquid fuisses i, 15, 25 mentiri
 noctem ii, 17, 1 quae vertit suas comas
 ii, 18, 28 in me quicumque fueras ii,
 26, 3 mentitas bovis iv, 7, 58
 Mento laeso iii, 7, 60
 Meracas uvas ii, 32, 27
 Mercuris amorem pomis ii, 34, 71
 mercator numeribus amorem ii, 16, 13
 mercato culta i, 2, 5 mercata pace iv,
 5, 32
 Merce indigna ii, 16, 16
 Merces magna iii, 4, 3 promissa iii,
 6, 19 extrema iv, 11, 71 mercede nulla
 injicere hyacinthos iv, 7, 33
 Mereris de me i, 8, 17 merui quid
 tantum i, 18, 9 meruit tantum nomen
 mea gloria ii, 7, 17 merore quorum la-
 borem iii, 4, 21 merere quamvis iv, 7, 49
 Merum libatum iii, 17, 38 mere meo-
 dio ii, 2, 10 multo ii, 15, 42 acidulo
 iii, 11, 56

Miscum oblatas ii, 16, 7 mersis et arbor iii, 12, 26

Meta ultima iv, 2, 58 metas extremas iii, 14, 7

Metallicis cavis iii, 13, 5

Metuens verbera servitium i, 3, 18

Metus pictos iv, 6, 50 metu iudicis iv, 11, 48 metum habere didicit iii, 11, 6

Miles rudis iv, 1, 27 annuus ii, 25, 5 non factus amori iv, 5, 49 militis braccati iii, 4, 17 militibus damnatis ii, 16, 38

Militat tibi arcus iv, 6, 39

Militiae fratrum arma i, 7, 2 militiam hanc me fata subire volunt i, 6, 30 Venensis iv, 1, 137

Milia quanta cararum i, 5, 10

Minas injustas i, 7, 12 justas i, 10, 28 savas i, 17, 6 feminas iii, 11, 58

Mina iii, 11, 42 minis assiduis i, 19, 24

Minuitur amica i, 6, 9

Minio libero ii, 3, 11

Ministra improba iv, 4, 44 Venus iii, 10, 30 ministras tristes iii, 6, 15 ministra rara iv, 11, 52

Ministrat terra non aquas iv, 9, 32 equis luna iii, 16, 15 sol et luna ii, 25, 35

Ministrare curare oculos iii, 8, 7

Minores hanc laudare poterunt ii, 15, 47

Minuisset et fata longævæ senectæ Gallicus miles ii, 13, 47

Miscent verba iv, 20, 3 ossa ii, 13, 58 minutis remis i, 11, 6

Miramur, ut premat manus arte ii, 1, 47 10 jura palæstræ iii, 14, 1 mirantur amici funus ii, 4, 13 mirare quid meas formas iv, 3, 1 mirabere pallorem nostrum i, 5, 21 me non humilem poetam i, 7, 21

Miserat formas honestas ii, 13, 9

Misum cum sit i, 13, 29 ne tibi sit ii, 24, 9

Miscebant prælia iv, 1, 28 miscbimur victor cum victis umbra iii, 5, 15

miscet Mavors manus ii, 27, 8

Miscuata nunquam humanos labores i, 16, 26

Miseri secto amore i, 5, 20 misero tibi i, 9, 9 miseræ luxuriam i, 3, 32 miserum me Cynthia cepit i, 1, 1 miserum juvenem i, 14, 21

Mimile diaci pendus iii, 14, 10

Mitra pallida situ iv, 5, 70 Lydia iii, 17, 30 Nidonia ii, 20, 15

Mitræ choris iv, 7, 63

Mittere verba ii, 17, 16 me summo saxo ii, 30, 19 tales ii, 33, 36 mittis me in scribendi æquer iii, 9, 3 misit animos et vocem iv, 7, 11 misus ab uberibus hanc ii, 34, 79 missa columba ii,

36, 49 sagitta iv, 6, 68 missa fulmina ii, 34, 54

Modus vitæ i, 7, 9 modum nullum ii, 15, 30 erroris iii, 12, 36 modos varios ii, 22, 6

Mœnia firma iii, 9, 50 qualia creverunt lacte tuo iv, 1, 56

Mœstis fletibus i, 5, 15 mœstas tubas iv, 11, 9 mœstam vestem iii, 6, 13

Moles pinea iv, 6, 19

Molesta cura iii, 14, 28 molestas voces i, 5, 1

Mollis Ionia i, 6, 31 umbra iii, 3, 1 janua ii, 20, 23 mollem spirare quietem i, 3, 7 componere versum i, 7, 19 mollis ludo iv, 6, 71 gesta ii, 22, 5 molli toro i, 3, 34 molles choros ii, 34, 42 lepores ii, 19, 23 mollia fata i, 7, 4 mollibus lectis ii, 4, 11 mollia prata iii, 3, 18 jura v, 11, 18 sarta iii, 1, 19 ossa iv, 7, 80

Mollit iter novum vati laurea iv, 6, 10 mollisse legem iv, 11, 41 mollic vestra arma meus torus iv, 4, 63

Molliter irasci i, 5, 8 ire ii, 12, 4

Moneo, hoc vitare malum i, 1, 35 monere canes ii, 19, 20 monemus hoc te, Galle i, 20, 1 moniturus amantes i, 15, 41

Monitis his servabis amores i, 20, 51

Mons ascensu dubius iv, 4, 83 monte toto ii, 17, 8 montes consendere i, 6, 3 duos i, 20, 13 solos ii, 19, 7 montibus addita Roma iv, 4, 35

Monstrat mihi sedem iii, 3, 25

Monstri fraterni iv, 4, 41 monstra lignea bovis iv, 7, 58

Monumenta formæ carmina iii, 2, 16

Mora longa i, 10, 6 tota iii, 9, 30 missa iii, 16, 3 nec sit iv, 10, 36 moræ longæ iii, 14, 26 raræ iv, 8, 4 moras in amore i, 3, 44 sollicitas i, 16, 40 hy-

berni temporis iv, 3, 42

Moratur nec te mea cura i, 8, 1 in terris hæc facies ii, 2, 3 quicumque sit armis Phœbum iii, 1, 7 moretur sua quemque cura i, 1, 35 morata sunt oscula labris ii, 15, 10 moretur utinam te i, 11, 10 moraturis luminibus i, 3, 32

Morbi non amat artificem ii, 1, 58

Morem gere fato ii, 28, 31 moros domine i, 17, 15 naturæ iii, 5, 25 moribus duris ii, 5, 7

Moriar acris ii, 3, 46 moriaris mecum ii, 8, 25 moriere prima ætate ii, 8, 17 mortuos jaceam ii, 14, 32 mortua formosæ ii, 28, 2

Mors amara i, 10, 20 inhonesta ii, 8, 27 mea ii, 13, 22 sera ii, 13, 50 apta iii, 5, 18 mortis iter iii, 7, 2

Morsus ungue iii, 35, 4 morsus canum iii, 16, 17

Mortales, queritis ii, 37, 1 urbes iii, 81, 5 mortali manu ii, 32, 50
 Mortifero lecto iii, 13, 17
 Motu raro i, 3, 27 cæco ii, 15, 11
 motus magnos iii, 15, 33
 Movere tenues sinus i, 2, 2 signa iv, 1, 78 castra iv, 8, 28 movet pedes ii, 23, 6 miseram iii, 8, 16 movent si me ista dispendia ii, 24, 15 superos vota iv, 11, 7 movebat arator verbera iv, 1, 25 movistis littora ii, 26, 39 moverit illa graves oculos ii, 29, 16 herbas ad fossam iv, 5, 11 moveor nil lacrymis iii, 26, 5 moveris si forte iv, 7, 71 movere oblitos Deos i, 15, 26
 Muco ferreus ii, 25, 15
 Mugito longo iv, 9, 19
 Mulcet Elysiæ rosas aura beata iv, 7, 60
 Mulier irata ii, 29, 9 una iv, 6, 65
 Mundi rationem ii, 34, 51 domum iii, 5, 26 arces iii, 5, 31 angulus iv, 9, 65 mundos pictos iv, 3, 37
 Mundus institor iv, 2, 38 mundi Meandri iv, 5, 43
 Munita nullo timore puella iii, 12, 17 munito equo iv, 3, 8
 Munus solitum iii, 4, 8 munere nostro ii, 14, 26 consumpto ii, 16, 9 muneris ecquid habes ii, 23, 8 munera ingrato largibar somno i, 3, 25 de prono sæpe voluta sinu i, 3, 26 quanta dedi ii, 8, 11 muneribus peregrinis i, 2, 4 beatis ii, 20, 25
 Murmur extremæ viæ iv, 7, 4 murmur lento iv, 4, 10 murmur ponti vesani i, 8, 5 famæ ii, 5, 29 fera iv, 4, 61
 Murtheus onyx iii, 10, 22 murthea pocula iv, 5, 26
 Murus ille notior a tuo ingenio iv, 1, 126 muro æratu ii, 32, 59
 Musa me juvat ii, 16, 34 leves ii, 12, 23 irritat iv, 6, 75
 Muscosus iugis ii, 19, 30 muscoso solo iii, 3, 26
 Musto purpureo iii, 17, 17
 Mutæ favillæ ii, 1, 77 muta flumina i, 15, 29 mutos manes revocabis ii, 13, 57
 Mutare calores i, 12, 17 faciem utinam nolit senectus ii, 3, 15 dominam ii, 17, 7 puellam iii, 20, 3 lacernas iv, 8, 86 mutat via longa puellas i, 12, 11 alter præcordia ii, 4, 21 me nunquam injuria ii, 24, 39 mutamus brachia ii, 15, 9 mutant te quæ crimina i, 18, 9 mutem tua nomina ii, 19, 31 mutet assuetu amore locum i, 1, 36 non mutabunt meos mores ista sæcula ii, 25, 37 mutantur irati amantes ii, 5, 13 mutetur tua cura sub nostro pectore i, 15, 31

mutabere si nobis ii, 14, 31 mutatum cogis abire i, 4, 2 mutatum quid in me velis nisi fata iv, 11, 56 mutato colore i, 6, 6, i, 18, 17
 Mutua fere i, 5, 30 respondes namquam janua i, 16, 26
 Myrrha Orontea i, 2, 3

N.

Nanus in suos artus concretus iv, 8, 41
 Narrare quodcumque possunt memore querelæ i, 18, 29 narrat navita de ventis ii, 1, 43 narramus verba ii, 15, 3 narrabit illa pericla sua ii, 28, 46 narranti famæ ii, 18, 37 de se Deo iv, 2, 20
 Nascitur historia ii, 1, 16 nescio quid Iliade majus ii, 34, 66 natus non sum idoneus laudi i, 6, 29 nascenti tibi ii, 3, 23
 Nata dignam vixisse iv, 11, 59 natæ formosa Doride i, 17, 25
 Natalis puellæ nostræ signum iii, 10, 3
 Natæ calathis folia ii, 15, 52 natat esca piscibus iii, 7, 8 rudis pinus iii, 22, 13 natet fracta carina ii, 25, 24 natast vado ii, 30, 17 nataste noctes et dies iii, 12, 32
 Nativo toro iii, 13, 36 nativos lapillos i, 2, 13 nativis aquis iv, 4, 4
 Natos geminos iv, 1, 89 communia pignora iv, 11, 73
 Natura mea opportuna est cunctis figuris iv, 2, 21 naturæ decus i, 2, 5 mores iii, 5, 25
 Navalibus egressam Argo i, 20, 17
 Naufragus ebibat undas ii, 24, 27
 Navis onusta ii, 14, 29 bellica ii, 15, 48 putris ii, 25, 7 nave dura i, 8, 6
 Navita iners i, 8, 10 feret labens aqua ii, 26, 8 miser ii, 28, 20
 Nautas citatos i, 8, 23
 Nebat ipsa medio loco iii, 6, 16
 Nebulosa Mevania iv, 1, 123
 Nectinus armis arma nova iii, 5, 12 nectit frigore aquas in glaciem Africanus iv, 3, 48 nexisti retia lecto iii, 8, 37
 Negare nihil posse iratæ i, 9, 22 negat dulcia regna i, 8, 32 si qua veniro speranti ii, 22, 46 negant ducere aratra boves ii, 25, 6 neget quis me esse virum sumta toga iv, 2, 24 negavit heri ii, 14, 20 negaris ingrata fronte i, 10, 23 negarat si qua mihi vultu aliquid ii, 23, 11
 Negligit preces ii, 16, 48 neglectus amator i, 7, 13 neglecto rumore iv, 6, 7
 Nemo fidelis in amore ii, 34, 3

Nemus omne i, 14, 5 vacuum i, 18,
2 vestrum iii, 1, 2

Nepotis volai iv, 8, 23 nepotes seros
iii, 1, 35 nepotum spes iii, 22, 41

Nequitia non ignota vivere ii, 5, 9
nequitie extremæ i, 6, 26 admissæ i,
15, 38 rudes esse ii, 6, 30 rabidæ iii,
19, 10 nequitia caput ii, 24, 6

Nescit amor magnis cedere divitiis i,
14, 8 hic dolor abesse ii, 16, 32 saepe
amica virum suum ii, 33, 34 vestra ira
referre pedem iii, 15, 13

Nescius vates iv, 1, 78 nescia reddere
preces i, 16, 20 accubuisse iv, 4, 68

Nigra avis ii, 28, 38 janua iv, 11, 2
pocula ii, 27, 10

Nitere membra in propriis bonis i, 2, 6
nitet nunc curia iv, 1, 11

Nitidas comas iii, 10, 14

Nitore externo caput tincta ii, 18, 24

Nives insolitas i, 8, 8 diras iii, 13, 54

Niveas manus iii, 6, 12 niveis cynis
iii, 3, 39 niveum Adonium ii, 13, 53

Nix Mæotica ii, 3, 11

Nixa caput manibus non certis i, 3, 8
lacerto i, 16, 33 oscula dedi i, 16, 43
pedem in laxa solea ii, 29, 40 fugaci
cymba iv, 6, 63 mors in Attalico toro ii,
13, 23

Nobile forum iv, 9, 30 nobilis histo-
ria i, 15, 24

Nocere tibi posse nullam dicebas ii,
3, 1 nocere, vita, tibi parce ii, 5, 18 so-
lent cuique sua verba ii, 25, 32 nocet
fama iv, 2, 19 nocet quid tibi unda ii,
4, 20 nullum cæli tempus ii, 4, 12 no-
ceat nil tibi vina ii, 33, 36 noceant hæc
potius iv, 3, 25 nocuisse absenti nemo
non velit ii, 19, 32 nocitura ne forent
somnia ii, 29, 28

Noctu cælum sine rege ii, 22, 26

Noctua stans in finitimo tigno iv, 3, 59

Nodis æratis ii, 20, 9

Nolit utnam senectus mutare faciem
ii, 3, 15 noluit esse rudes ocellos ii, 6, 30

Nomen carminis i, 7, 10 nomine dis-
par i, 20, 5 nomen breve ii, 1, 73 ma-
jus iii, 1, 24 ingenio quesitum iii, 2,
23 nomine de tanto i, 5, 26 alio vigi-
lare i, 9, 28

Nocere amoris iter iii, 15, 4 no-
runt omnes, quam sit amare bonum
ii, 34, 24 nosse ultima mala i, 5, 4
qui sis i, 5, 18 quod velit quævis puella
i, 9, 14 vincula infernæ rotæ i, 9, 20
nostis eum bene ii, 29, 8 norim non
ullos tumultus iii, 15, 1 norit meum fræ-
mina iter i, 1, 30 ista gloria meam ca-
nitatem i, 8, 46 norant illæ placare sine
me iii, 23, 5

Nota si tibi sunt patriæ funera i, 22, 3
notas vias i, 1, 18

Nota injusta sanguine Philippeo iii,
11, 40 notam informem i, 5, 16 habere
i, 18, 8 notas certas iii, 8, 18 mihi plo-
randas iv, 3, 26

Notas digitis scripta iii, 8, 26 notat
me cucumis iv, 2, 44 nota ora mea un-
guibus-iii, 8, 6 notet ora i, 6, 16

Notescet fama nostri sepulcri ii, 13, 37
Novare furta iv, 8, 34 novantur lusa
iv, 1, 20

Novas vias i, 8, 30

Novem puellæ iii, 3, 33

Noverca nidis suis volucris iv, 5, 10
cauta iv, 11, 86 novercæ pocula Phæ-
dræ ii, 1, 51

Nox longa ii, 15, 24 candida ii, 15, 1
emta muneribus ii, 20, 25 una aut
altera ii, 24, 19 consumta lusu ii, 32, 29
pretiosa iii, 13, 1 sobria iii, 17, 11 vi-
gilanda iii, 20, 22 noctem venturam iii,
11, 5 nocte sera i, 3, 10 prima ii, 5, 15
noctes amaras i, 1, 33 producere i, 3,
39 memores- i, 11, 5 longas i, 12, 13
mediæ i, 16, 23 septenas ii, 16, 23 vo-
tivas ii, 28, 63

Noxæ commoda tellus iii, 29, 19

Noxia Alexandra iii, 11, 33 mea vota
iv, 3, 17

Nubes atra ii, 5, 12

Nubilis Auster ii, 16, 56 nubila Ca-
pitolia iv, 4, 27

Nuda puella ii, 1, 13 rupe iv, 1, 7
prælia iv, 1, 28 nudus Amor i, 2, 8

Nudabant pectora iv, 8, 47 nudavit
cassida frontem iii, 11, 15

Nullus cur sim toto corpore ego i, 5,
22

Numerare hos timor me vetuit ii, 29,
4 numeras quid statem iii, 7, 17 nu-
merabar inter felices amantes i, 18, 7

Numeros insanos Phrygis ii, 22, 16

Numerosa fides iv, 7, 61

Nuptarum genus infidum iii, 13, 23

Nutrit nec mihi amores i, 12, 5 pa-
pilla lupæ iv, 4, 54

Nutrix pallida iv, 3, 41

Nymphis crepitantibus ii, 32, 15 blan-
dis iv, 4, 25 nympha salubris equo iii,
22, 26

O.

Obducatur spinis iv, 5, 1 obductam se-
ram iv, 5, 48 obductis tenebris iii, 16, 5

Obdurescere vultu Gorgonis ii, 25, 13

Obijciat nemo mihi ii, 30, 25 obijci-
tur a te mihi nostra libido iii, 19, 1 ob-

- jacula capiti tuncultum ii, 27, 7 tegula
 curta caput iv, 7, 26
 Obiret Achilles ii, 8, 39
 Obitus ante meos iii, 4, 12
 Oblatas menses ii, 16, 7
 Obliquo Oeno iv, 8, 21
 Oblite manus iv, 4, 22 obliuisci sociis
 i, 6, 20
 Obnoxia nullis geminis facies i, 2,
 21
 Obnoxia Pratum iii, 7, 6 obnoxium me
 Deus i, 12, 9
 Obscenæ tabellæ ii, 6, 27
 Obsequio carminis i, 8, 40
 Obscrat reges lunda porta iv, 11, 8
 Obtestipit alitibus i, 18, 46 volueris
 Attica ii, 20, 6 arbor aquis iv, 4, 4
 Obstupui i, 8, 26 obstupuit regis facie
 iv, 4, 21
 Occultum saporis iter iii, 11, 54
 Occupat herba Deos ii, 6, 86
 Occurrit saepe fortuna imprudenti i,
 20, 3
 Ocelli viles i, 16, 33 nostri mihi qua-
 rant valvæ ii, 22, 7 ocellos compositos
 i, 2, 28 non tibi relinquit i, 6, 11 va-
 cuos i, 9, 27 labentes i, 10, 7 poscentes
 seminat ii, 1, 11 ingenuos ii, 6, 29 lap-
 sos somno ii, 15, 7 oculis intentis i, 3,
 19 siccis i, 17, 11
 Oculi geminis facies ii, 8, 14 in amore
 ducos ii, 15, 12 graves ii, 20, 16 cun-
 tes iv, 7, 23
 Odiose puellas castas i, 1, 5 bestios ii,
 26, 25 odi secessus iii, 8, 27 odisti me-
 etiam juvenem ii, 18, 19
 Odor pampineus ii, 23, 30 odoris
 multi iii, 12, 8 odores de gummis Ara-
 bum ii, 29, 17
 Oderate comes cura iii, 14, 26 odo-
 rate duci iv, 3, 44
 Officium meum exporta puella ii, 22,
 24 officio preposito i, 20, 40 officia ser-
 vilia iv, 9, 48
 Olivo odorato iii, 17, 31
 Olucere flammæ sardo iv, 7, 32 pul-
 pita non oluere crocos iv, 1, 16
 Omen argutum ii, 8, 24 funestum ii,
 20, 36 omine sibi suis iv, 1, 25 certo
 iv, 10, 46 omnia fausta iii, 4, 9 prima
 iii, 20, 24 candida iv, 1, 68
 Onerare domum per arma fixa iii, 9,
 26 oneravit famulam pensis iii, 15, 17
 onerentur legibus aures ii, 20, 16 one-
 rato axe iii, 4, 12 tibi colla corymbis
 iii, 17, 29
 Onus difficile i, 17, 8 humeris iv, 6,
 40 tum iv, 11, 78
 Oxyx dabitur Syriomunere plenus ii,
 12, 30 mureus iii, 10, 22
 Opem sensit caspide ii, 1, 64 opes fa-
 ciles iii, 9, 28 exhausta iii, 12, 2 haud
 viles iii, 6, 13 exculcas iv, 3, 120
 Operta est Cynthia noctes decem ii,
 26, 2
 Operibat amantes pellis iii, 12, 25
 Oporta pectus comis ii, 3, 8
 Oppida capta legam iii, 4, 16
 Opposere fastus iniquos ii, 14, 12 op-
 posita dextra ii, 29, 30 opposito vento
 i, 6, 17
 Opprobrio nec fuit casa iv, 1, 6
 Oppugnare sagittis mates iii, 11, 12
 Optima mors iii, 6, 18 mater iii, 18,
 11
 Opto iv, 3, 27 optatam quietem i,
 14, 9
 Opus hoc unum femina didicit ii, 9,
 32 opus erat magni oris ii, 10, 12 nobile
 ii, 21, 12 suum crescere sentit iii, 1, 34
 hoc de mente sororum iii, 1, 17 heroi
 ammalis iii, 8, 16 parum cauti pectoris
 iii, 8, 8 æternum iii, 22, 24 opere Mæ-
 toræo i, 14, 2
 Ora Tyrrhena i, 8, 11 patriæ iv, 1,
 129 littoris gigantes i, 20, 9 oris placis-
 tis i, 20, 21 extremis ii, 10, 17
 Orbis laevis iv, 6, 6 orbi tota iii, 11,
 57 orbem carminis iii, 1, 39 orbe extremo
 ii, 16, 40 umbroso iv, 9, 24 orbes flexos
 iv, 6, 35
 Orbita septima Luna ii, 20, 21
 Orde odoriferis laticibus ii, 12, 23 pla-
 tantis ii, 22, 12 primas et ultimas iii, 16,
 24
 Orgia Italia iii, 1, 4
 Oris magni opus ii, 10, 12 ore sto-
 patfecit ocellos meos ii, 15, 16 an-
 guino iv, 8, 10 ora motet i, 6, 16 turpia
 ii, 20, 18 reverentia ii, 20, 33 perusta
 iii, 12, 22 mollia iii, 15, 16 saucia iv,
 1, 22 faventia iv, 6, 1 summa iv, 7, 10
 tria iv, 9, 10
 Ornet et crystallus manes iv, 8, 52
 ornat gemma matris iii, 6, 12 populus
 eodem frondibus iv, 9, 29 ornat serti
 sepulcrum iii, 16, 24 ornat capillo i, 2, 1
 Ortus iteratos iv, 3, 7
 Oscula sumere i, 3, 16 parca ii, 15,
 50 debita i, 6, 17 carpere i, 20, 27 su-
 pima i, 20, 28 ferant ii, 6, 8 suprema
 ii, 12, 29 cuncta blanditiis iii, 12, 34
 Osculor armatus iv, 8, 20
 Ossa donec attingit manus i, 9, 20
 cara futura i, 10, 12 dispersa i, 21, 9
 falsa ii, 14, 6 rauca iv, 3, 20 minuta
 ii, 12, 58
 Ostendes matri brachia ii, 15, 20
 Ostentant geminas turres candida cul-
 mina iii, 10, 3

Ostrina tunicia ii, 29, 26 ostrino toro
i, 14, 20 ostrinos colores iii, 13, 7
Orantes curus iii, 9, 53
Ovis leaia ii, 5, 20 aurea ii, 26, 6
ovis exta iv, 1, 24 oves saturas iii, 13,
40 poturas iv, 4, 6

P.

Pabula crudelia iii, 7, 3 annua iv,
8, 7
Pacata juvenus agrestum iii, 13, 25
pacato orbe iii, 11, 19
Pace composita ii, 2, 2 mercata iv,
5, 22
Pagina nostra iii, 1, 18 mea iii, 26, 17
Palato sicco iv, 9, 21
Palla mea iv, 4, 60 Sidonia iv, 9, 47
Pallere multos colores i, 15, 39 pal-
les necdum etiam i, 9, 17 pallor nun-
quam ebar iv, 7, 62 pallent puellae de-
missae ad sacra iv, 8, 9 pallent illa ma-
gis ore meo i, 1, 22
Pallescere curis i, 18, 7
Pallia non sidere in toto lecto querere
iv, 3, 31 singula iv, 8, 87
Pallidus in irata semper esse velim
iii, 8, 28 pallida vina iv, 7, 36
Pallorem nostram i, 5, 21 pallori tibi
erit hic versus ii, 5, 30
Palma maxima ii, 9, 40 data liberis
iv, 1, 102 palmas primas exemplum iv,
10, 5 palmas tuas victrices iv, 1, 130
Palmas primas ii, 26, 11 palmis sus-
pensis i, 20, 27 falsis i, 10, 9 decalesis
i, 20, 43 supplicibus iv, 8, 71
Palades vos iv, 11, 15 paladibus illic
ii, 13, 65
Paludosos Sicambros iv, 6, 77
Pampinea ratis iii, 17, 26
Pancratio duro iii, 14, 8
Pandere vela ii, 21, 14 pendite viris
fana iv, 9, 24
Papaveribus purpureis mixta lilia i,
20, 28
Papillis nudatis ii, 15, 6 papilla dora
lupae iv, 4, 54
Parare se siqua potest plas uni ii,
24, 48 vincia ii, 29, 6 paras quodcum-
que iii, 7, 85 parat quae hinc novo viro
i, 15, 8 haurire flumina i, 20, 43 ulti-
ma terra triumphos iii, 4, 3 paro nec
ara iii, 5, 6 paravit quicumque rates et
vela primum i, 17, 13 parata satis i, 9,
25
Parca die venit mors iii, 5, 18
Parce tuis animis ii, 5, 18 parcite so-
cio i, 17, 28 parcite jam fratres ii, 29, 19

Parvas urbis virtutisque iv, 16, 17 pa-
rentes tu mihi sola es i, 11, 23
Pares sitis in toto amore i, 1, 32
Paries nullo crimine pictus ii, 6, 34
Pariter i, 5, 39
Parma bellica ii, 25, 8 picta iv, 10, 21
Pars accepti imperii i, 6, 34 militum
i, 31, 4 altera iv, 7, 59 partes anni qua-
tuor iii, 5, 28
Partus humana non sunt talia dona
ii, 8, 27 maternos dicam iii, 17, 21
Parva vestigia i, 5, 25
Pascat famem iv, 3, 23
Passa est jacere ii, 18, 8
Passim nascere ii, 15, 52
Pastor enumerat oves ii, 1, 44 pas-
toris lenti iv, 10, 29 Idem iii, 18, 30
pastorem curvare iv, 2, 39
Patefecit illa meos oculos ii, 15, 7 pa-
tesciant fenestras iii, 20, 29 patefacta
triumphis janua i, 16, 1
Pater chori ii, 32, 38 Africanus iv, 2,
47 Mars iii, 4, 11 trepidus iv, 1, 43
Ennius iii, 3, 6 patres pellitos iv, i, 12
Patet Amor i, 9, 29 vix haec mihi tea-
ra iv, 9, 66 pateat nullis puellis haec ara
iv, 9, 69 patuit tibi auxilium i, 7, 74 et
colum moribus iv, 11, 101 patuisse
utinam castra puellis iv, 3, 46
Patitur nunquam ille requiescere pos-
tes meos i, 16, 15 vulnera femina iii,
14, 8 patiar pendere capiti eorymbos ii,
30, 39 patiaris me te vocare i, 8, 16 pa-
tiere fastus exclusa iii, 26, 15 patiemur
fortiter ferrum i, 1, 27 patiunda mulier
iii, 11, 49
Patris sepulta funera i, 22, 3 fallacem
equum iii, 13, 64 tam ora iv, 1, 123 pa-
triam jacentem iv, 4, 87
Patrium nomen iv, 1, 37 patrio sacro
iv, 1, 18
Pauperibus sacris ii, 10, 24
Peccare quam pudet ii, 6, 40 peccat
is, qui te videt ii, 32, 1 peccaram semel
iii, 16, 9
Pectus nudum ii, 12, 27 hirsutum iv,
9, 49 pectoris non sani i, 1, 26 parum
cauti iii, 5, 8 pectore vacuo i, 10, 30
angusto ii, 1, 40 nuda ii, 24, 62 exi-
guo iv, 1, 59 mixto iv, 7, 19
Pecunia causa vitae sollicita iii, 7, 1
Pecus stolidum ii, 16, 6
Pelle hederam tumultu iv, 7, 79 pel-
lera tubam sistro iii, 11, 43 pulens in
totum annum iii, 16, 9
Penates qui sint mihi i, 22, 1
Pendere non desunt turpes eorolae i,
16, 7 pendet rata puella iii, 19, 26 pen-
dent portis vota mea iv, 3, 17 penda-

haec poma sub arboribus i, 20, 35 tympana pumicibus iii, 8, 28 nec vela theatro iv, 1, 15 penderet mihi somnus iv, 7, 5 pependi quoties tibi iv, 7, 17 pependit pater in cervice nati iv, 1, 43 per quorum colla titulus iv, 5, 51 pendebit collo Galla iii, 12, 22 pendens sub extrema ala i, 20, 29

Penetrat iv, 8, 6

Penitus crudelior i, 16, 17

Pennis felicibus iii, 10, 11 gravibus iii, 10, 28

Pensa graviora iv, 7, 41 diurna iv, 9, 48 mollia iii, 11, 20 pensis iniquis iii, 15, 17

Peperit nobis curas invidia i, 18, 23 peperere non decem menses ista bona ii, 3, 28 odium querelae ii, 18, 1 peperisse pudet ii, 15, 22

Peragamus iter natalis tui iii, 10, 32 peregit haec mecum sub lite iv, 7, 96 peracta nox in amore ii, 24, 19

Percontare ii, 22, 23

Percurrere sonitus caelo vidimus ii, 16, 49 percurrens luna fenestras i, 3, 31

Percussit lyrae carmen ii, 1, 9 percussus vulnere rami i, 1, 13 percussas aunculas i, 16, 28

Perdere naturae decus i, 2, 5 faces ii, 7, 8 classes ii, 22, 33 verba ii, 33, 10 perdidit pennas suas in me ii, 12, 14 hoc puellas ii, 23, 7 perde mihi pectus ferro ii, 34, 18 perditus in quadam i, 13, 7

Perdiscere mores iii, 5, 25

Peregrinis muneribus i, 2, 4

Perennis aqua iii, 5, 30 forma iii, 10, 17 fortuna ii, 28, 57

Perferre omnia iussa i, 18, 25 pertulit Achilles cessare in Teucros arma sua ii, 8, 30

Perfida puella i, 11, 16 perfidia mihi credita i, 15, 34 perfida dabis poenas ii, 5, 3

Perfundere myrrha crines i, 2, 3 perfusa capillis unguenta ii, 4, 6

Periclo nostro i, 15, 27 quanto i, 15, 3 magno ii, 28, 59 pericula longa ii, 28, 46

Perire me dum volent fata i, 14, 14 magna bona vidit ii, 12, 4 perit puella ii, 16, 16 hora iv, 8, 4 pereat, si quis lentus amare potest i, 6, 12 pereatis omnes avari iii, 12, 5 pereant aquae i, 11, 30 periisse non paucos ii, 24, 41 periere multi i, 6, 27 tabellae doctae iii, 23, 1 periturus amore i, 13, 33 amans ii, 27, 11

Peritus in amore ii, 24, 32 peritum me fecere i, 9, 7

Perjura quocumque modo de membris i, 8, 17

Permanet nullis locis aura nostra ii, 12, 8

Permiscuit ossa ii, 8, 23

Permisit brachia somno iv, 4, 67

Perpetiar omnia ii, 26, 35

Persederat domi casta uxor iii, 12, 37

Persolvit an quisquam vota ii, 25, 23

Perstrepit aura iii, 10, 26

Persuasae fallere rima sat est iv, 1, 146

Pertendens animo ii, 15, 17

Pertica tristis iv, 1, 130

Pervigilare moras trivio i, 16, 40

Pervincere mores dominae i, 17, 15

Pes inimicus ii, 6, 38 pedes formosos i, 18, 12 dominae iii, 15, 30 pedibus terras carpere i, 6, 33

Petere littora ii, 30, 20 petam exempla ii, 6, 19 petas calamo praemia iii, 13, 46 petit formosam sibi quisque ii, 34, 4 peterent te tam multi ii, 20, 27 petitur hic etiam ii, 9, 23 petenda fides ab zonis iv, 1, 108 petenda quaecumque forent i, 10, 19

Petulantia linguae i, 16, 37

Phaethra Gnosia ii, 12, 10 pharetris Eois iv, 6, 81

Piare sacra i, 1, 20 busta iv, 7, 34 piavit amor iram iii, 19, 18 piaveris ubi aras iii, 10, 19 piatur ara iv, 9, 55

Picta littora i, 2, 13 arma iv, 4, 20 parma iv, 10, 21 pictae facies ii, 6, 9 pictos metus iv, 6, 50

Pignora tanta fama meae iv, 11, 12

Piguit procedere iv, 7, 29

Pila veloci jactu fallit iii, 14, 5

Pila turpiter apta manu foeminae iv, 6, 23

Pinus Arcadio Deo amica i, 18, 20

Pinxit qui puerum Amorem ii, 12, 1

Placis aridus ii, 15, 34 piscibus longinquis iii, 7, 8

Placare puellam iii, 23, 5 placata dum mihi aderit illa i, 14, 23 os nimium ii, 33, 21 placate procellae i, 17, 7

Placet aequa uni i, 2, 26 quae libera vadit ii, 23, 14 tu mihi sola places, placeam tibi solus ii, 7, 19 placuit ista sententia ii, 9, 37 placuisse mihi multas ii, 22, 1

Placidis aequoribus i, 9, 20 placidos choros iv, 6, 70

Plagis nostris iv, 8, 67

Plangas pectora ii, 24, 52

Platanis pariter surgentibus ii, 32, 13

Plaudere media via iii, 4, 23 plausuerunt Deae marinae iv, 6, 62

Plectrum Æolium ii, 3, 19
 Floret quæ te delicias pater astrictus
 ii, 23, 18 ploranti mihi ii, 14, 14
 Plumas inventæ per busta iii, 6, 29
 varicoloris iii, 13, 33
 Pecula non nocitura privigno ii, 1,
 53 nigra ii, 27, 10
 Pœna sera ii, 8, 37. iii, 6, 32 gravis
 iii, 14, 24 sororum iv, 11, 27
 Poëta invenio mille causas ii, 1, 12
 ferar virtutis tuæ iii, 17, 20 magne ar-
 doris nostri i, 7, 24 poëtam non humi-
 lem i, 7, 21
 Pollice presso iii, 10, 14 pollicibus
 duris ii, 5, 24
 Polluit cognatos Deus ii, 34, 5 pol-
 luerit qui sacra marita iii, 20, 26
 Poma furtiva i, 3, 24 roscida i, 20,
 36
 Pomaria mea iii, 2, 11
 Pompa mea ii, 13, 19 illis fuit iii,
 13, 27
 Ponere justas minas i, 10, 26 tuni-
 cam ii, 2, 14 si me fama volet inter hos
 ii, 34, 94 secures in medio foro iii, 9,
 24 caput in humo iii, 15, 18 ponit se-
 mina ii, 11, 3 pono ante sedem exuvias
 ii, 14, 27 ponam custodes ii, 6, 37 po-
 nas ocula in labellis ii, 13, 29 ponat
 exemplo dominam ii, 3, 42 molliter un-
 da minas iii, 10, 6 ponebam corollas
 tuis temporibus i, 3, 22 poneret illa ossa
 in rosa i, 17, 22 posuit manus casta
 turpia visa domo ii, 6, 28 Romæ quic-
 quid ubique fuit, natura iii, 22, 18 po-
 situm caput mecum puella habuit ii, 14,
 22 posito amore i, 17, 20. i, 9, 8 posi-
 tas pruinas i, 8, 7
 Pondus diaci iii, 14, 10 pharetræ con-
 sumit iv, 6, 55 pondere non ullo foret
 mihi terra i, 17, 24 pondera plumbea iv,
 3, 65
 Ponti vesani murmura i, 8, 5 pontum
 carpere ramis i, 6, 33 ponto vasto i,
 15, 29
 Popæ succincti iv, 3, 63
 Populavit luctus Achivos iii, 18, 29
 Porci saginati iv, 1, 23
 Porrigere folia ex hederæ tuæ, Bacche
 iv, 1, 63
 Porta lurida iv, 11, 8 portis piis iv,
 7, 87
 Portare insolitos timores i, 3, 29 por-
 tes huc corpus iii, 18, 32 portabat sanc-
 tos alveus ille iii, 7, 16 portarent ne
 tibi timores visa i, 3, 29 portabis hand
 ullas opes iii, 5, 13 portabit nostros a-
 mores una ratis ii, 28, 39
 Portentis iii, 22, 28

Delph. et Var. Clas.

Ind. Propert.

Porticus columnis umbraculis ii, 33, 12
 Portus ipse fidem fallit iii, 7, 36 por-
 tu quo clausa puella i, 8, 24 portum
 placidum iii, 19, 7
 Poscere talos ii, 24, 13 poscitur
 Apollo verba iv, 1, 76 poscit serpens
 pabula iv, 8, 7 posebas quia tu, Me-
 nelaë ii, 3, 38 poscentes justa Deos iii,
 10, 12
 Possidet vacuum nemus aura Zephyri
 i, 18, 3
 Postes rauci cardine sonuerant iv, 8,
 49 opacos iv, 9, 61 requiescere non
 patitur i, 16, 15 ante tuas i, 16, 43
 Posteritate crescere iii, 1, 34
 Pote qua quisque, in ea conerant arte
 diem ii, 1, 46 possit quid mea Cynthia
 1, 5, 31 potuit domuisse puellam i, 1,
 15 mors una satis esse iv, 4, 17
 Poterentur cum capite Stygis aquas
 ii, 9, 26
 Potior victoria ii, 14, 23
 Potus cum vagarer ii, 29, 1
 Præbere natos triumphis ii, 7, 13 au-
 rem ii, 21, 15 præbent victrices pectora
 flammæ iii, 13, 21 præbeat caput his-
 toriæ iii, 20, 28 præbebant Dii verba se-
 cunda iii, 13, 42 omnia somnos iv, 4,
 85 cæsi boves baltea iv, 10, 22 præbuit
 illa vix tangendos pedes iv, 8, 73
 Præcurrere amantes una dies potuit i,
 13, 25
 Præcutit Amor accensas faces iii, 16,
 16
 Præda maxima ii, 16, 2 mea boves
 iv, 9, 18
 Prædata est femina meos sensus ii, 1,
 55 prædabor calamo places iv, 2, 37
 Præferar ego ingenis i, 7, 23 prætulit
 florem i, 20, 40 prætulit arma fido toro
 iii, 12, 6
 Prælia nuda iv, 1, 28 turpia ii, 5, 25
 cladis iii, 9, 38
 Præmia nulla mihi sint i, 14, 16 cui
 non ego sum ii, 4, 15 dira ii, 30, 23
 sortis injustæ iv, 4, 94
 Præpendent sertas in pocula ii, 33, 37
 Præsagit navita noctem iii, 11, 5
 Præsentî flere puellæ i, 12, 15 præ-
 sentes preces ii, 30, 12
 Præsidet quæ urbs orbi iii, 11, 57
 Præstitit terris inventum officium ii, 18,
 14
 Præteritos fastus i, 13, 27 viros ii, 13,
 52
 Prætextus pudor iii, 15, 3 prætexto
 senatu iv, 1, 11
 Prætorica classica iii, 3, 41 prima iv,
 1, 29 Tatise turmas iv, 4, 31

c

Paucota Ceraunia i, 5, 19
Prata mollia iii, 3, 18 *prato circum*
iriguo i, 20, 37
Precare Deos iii, 10, 12
Preces i, 1, 16. i, 6, 6. ii, 16, 48
meas neve elevet aura i, 8, 12 *assiduas*
i, 8, 28 *furtivas* i, 10, 20 *presentes* ii,
30, 12
Premat me ille Deus ex omni parte
iii, 21, 6 *premat ut manus arte puella* ii,
1, 10 *premeret mihi quamvis somnus*
ocellos i, 10, 7 *premet te ansa rostro suo*
iv, 1, 142 *pressit caput* i, 1, 4 *facili*
amore i, 13, 22 *pressus vultum demersit*
iii, 18, 9 *pressi membra mero* ii, 15, 42
presso toro ii, 29, 35 *pollice* iii, 10, 14
Pretiosa Thais iv, 5, 43 *nox* iii, 13, 1
Pretium conjugii obsceni iii, 11, 31
facit simulare virum iv, 5, 29 *vitas* iv,
11, 100 *pretio emenda mors* iii, 16, 22
Primo somno i, 3, 3 *Homero* i, 7, 3
Priscis imaginibus i, 5, 24
Probat quæ Venus i, 2, 30 probasse
scripta mea puris auribus ii, 13, 12 *pro-*
banda belli causa ii, 3, 40
Procedere ornato capillo i, 2, 1 *gravi-*
or volo ii, 10, 9 *ultra portas* iv, 7, 29
processerat ultra querere aquam i, 20,
23
Procellæ placatæ i, 17, 7 *stridorem*
iii, 7, 47 *procellas rapidas* ii, 16, 45
Procis multis digna ii, 9, 4
Prodest quid tibi grave carmen i, 9, 9
nilhil invitæ tristis custodia ii, 6, 39 *in*
amore fides ii, 26, 27 *viduas dormire*
puellas ii, 33, 17 *profuit quid illi genus*
iii, 18, 11
Prodiderat fidem portæ iv, 4, 87 *pro-*
ditæ limina ii, 7, 10
Prodire vidisti quandam ii, 25, 43
Producas tales noctes i, 3, 30
Proferre occultos dolores i, 18, 3 *pro-*
tulit jurgia ii, 6, 31
Profudit aquas urna ii, 26, 50
Projicis in me cymbia plena iii, 8, 4
projecta perpeasa ex membra propinqui
i, 22, 7
Prolapsus facili traxere liquore i, 20,
47
Prolem serva Venus iii, 4, 10
Proloquar iii, 13, 59
Promeruo effectus bonos iii, 23, 10
Promitte tela ii, 9, 38
Prono sinu voluta munera i, 3, 26
prona sidera i, 16, 23
Propellere in medium ii, 29, 11 *pro-*
pellas tu Phasin remige iii, 22, 11 *pro-*
pellite navem iii, 21, 11 *propellens sua-*
via opposita dextra ii, 29, 39

Properat nosse ultima mala i, 5, 4
evadere i, 21, 1 *properarint futa quietem*
tibi ii, 28, 25 *properate laborem* iii, 21,
21
Propinquos falsos ii, 6, 7
Propone, puer, hæc columna iii, 23, 23
Proræ expertas bello iii, 4, 7
Prosequitur curru Triton iv, 6, 61
prosequar currus iii, 9, 53
Prostratus adorat iv, 8, 69
Protegit caput cavo ære iii, 14, 12
Protrahit inde mors caput inclusum
iii, 18, 26
Provererit ai me ulterius fra ii, 15, 19
provetas rates i, 8, 14
Provincia venient Seres iii, 4, 5
Provolve Deos iv, 5, 27
Pruina matutina ii, 9, 41 *pruinæ po-*
sitas i, 8, 7
Pruna autumnalia iv, 2, 15
Publica aura iii, 10, 26 *vota* iv, 6, 42
Pudet peccare ii, 6, 40 *te esse levem*
ii, 24, 18 *pudeat me vivere contentum*
una amica ii, 30, 23
Pudica tori furta ii, 23, 22 *pudicæ*
fame ii, 32, 21
Pudicitia illis forma satis ampla i, 2,
24
Pudor si est i, 9, 33. ii, 12, 18 *felix*
ii, 9, 18 *ingenuus* ii, 24, 4 *non tucisæ*
mori iii, 13, 20 *pretextas* iii, 15, 3
Puella insana i, 4, 17 *apta* iv, 9, 50
rara i, 17, 16 *nova* i, 18, 10 *cana* ii,
16, 23 *certa* i, 19, 24 *culta* i, 2, 26
docta malo suo ii, 28, 28 *dura* i, 17, 16.
ii, 1, 78 *recta* ii, 34, 46 *lenta* ii, 14, 22.
iii, 8, 20 *munita nullo timore* iii, 12, 17
puellæ sortitæ rura iii, 3, 33 *puellis va-*
gis i, 5, 7 *antiquis* ii, 25, 35
Puer hæsit nostris ocellis i, 19, 5 *in*
cunis ii, 6, 10 *puerum Amorem* ii, 12, 1
pueri certantes ii, 9, 38 *fatales* iv, 1, 97
nescio quot ii, 29, 3
Pugnaces hostes iii, 9, 25
Pugnare tristi puellæ i, 10, 21 *media*
puella ii, 9, 51 *pugnate corymbo* iv,
7, 70 *pugnabitur tota urbe* iv, 4, 47
Pulsat equis gyrum iii, 14, 11 *pulsa-*
bat aries murum iv, 10, 33 *pulsabant*
frustra ii, 14, 21
Pulvis meus ut vacet amore i, 19, 6
horrida ii, 13, 35 *pulvere extremo* i, 17,
23 *congesto in barbam* iv, 9, 31
Pulverulenta femina iii, 14, 7
Pumice tenui iii, 1, 8 *pumicibus cavis*
iii, 3, 28
Pungant suspiria somnos iii, 8, 27
Punicem vittæ iv, 9, 27 *punicibus rabis*
iii, 13, 28

Passire puellas perjuris ii, 16, 53
 Puppi deducta i, 6, 15 puppes trium-
 phales iii, 7, 39
 Purpureo stamine i, 3, 41 masto iii,
 17, 17 purpurea coma iii, 19, 22 pur-
 pureus arcus iii, 5, 32 purpureis flucti-
 bus ii, 26, 5
 Patas similem me esse vestris moribus
 ii, 29, 32 putaret amor, te esse, quod
 non esses. iii, 24, 6
 Putris tellus iv, 3, 39 aranea iii, 6,
 33 casa iv, 9, 28 navis ii, 25, 7

Q.

Quadrigena Eleas iii, 9, 17
 Quærere faciem i, 16, 6 aquam i, 20,
 24 quod vos cogat Amor ii, 39, 42 rat-
 ionem mundi ii, 34, 51 externos divos
 iv, 1, 17 quæris aquam medio flumine i,
 9, 16 avena iii, 13, 44 quærit Amor car-
 mina lenia i, 9, 12 finem amoris ii, 15,
 20 quærimus aliquid durum in dominam
 i, 7, 6 quærat hæc prælia rusticus ii, 5,
 35 quæreret arbes dextra iii, 18, 6 quæ-
 rite auxilia i, 1, 26 quærit gloria de te
 ii, 21, 10 quæsumus candor iii, 24, 8
 quæsitum nomen iii, 2, 23
 Quasillis iniquis iv, 7, 41
 Quater felix in Gallia iii, 12, 15 qua-
 terque obrui iii, 7, 6
 Quateret cum tubicen saxa iv, 4, 10
 quaterent cum facem pueri i, 3, 10
 Queri statim tempora dura i, 7, 8 que-
 reris nostram cecidisse fidem ii, 20, 4
 queritur illa relicta, nullos esse Deos i,
 6, 8 querat quia ego vera i, 8, 22 que-
 raris delicta dominæ ii, 4, 1 querebar
 mecum graviter i, 3, 43 quereret regna
 frigida lecti iv, 7, 6 querere meam fidem
 iii, 25, 4 querenti fugient tibi verba i, 5,
 17 quæsta est dies redire ii, 18, 12
 Quercus cedere possunt blanditiis i, 9,
 31
 Querela nocturna ii, 20, 5 querelas
 savas i, 17, 9 querelis his i, 6, 11 gra-
 vibus i, 16, 13
 Quies jucunda i, 10, 1 dura i, 18, 28
 quietem optatam i, 14, 9 mollem i, 3, 7
 fata properant ii, 28, 25
 Quiscescet ii, 18, 11 si illa sola ii, 20,
 23
 Quinque annos iii, 25, 3
 Quodcumque vitæ sequetur i, 4, 3

R.

Rabies sæva canum iii, 16, 17
 Rabida lingua iii, 8, 11

Racemis viventibus iv, 2, 13
 Radat remus aquas iii, 3, 23
 Radiabat miles in armis iv, 1, 27
 Radicitus abstulit ungues iii, 7, 51
 Radius levibus i, 3, 33 armorum iv, 6,
 26
 Ramo decussa Cydonia iii, 13, 27 ra-
 mo summovet insidias i, 20, 30
 Ramæ rubetæ turgentis iii, 6, 27
 Rapiat me quanto periculo Fortuna i,
 15, 3 rape vatem iv, 1, 117 rapto amore
 i, 4, 26
 Rapinas cupidas Nympharum i, 20,
 11
 Raptum quid heroas in crimina iii, 11,
 27
 Rarescit sonitus arcus iii, 15, 35
 Rare duxti suspiria motu i, 3, 27 rara
 ministra iv, 11, 53
 Ratis cœrulea ii, 28, 39 infernæ ii, 27,
 14 rates tardas i, 14, 4 curvas iii, 7, 29
 fortes ii, 34, 62 bene hærentes iv, 1,
 110 decem iv, 6, 68
 Raucum longa querela i, 16, 39 rauca
 tibia iii, 10, 23 cymbala iii, 17, 36 ossa
 iv, 3, 20
 Recenset nauta onus iv, 7, 92
 Recidit mentas in suos pedes iv, 8, 44
 Recipit se lecto nulla libenter sola ii,
 33, 41 recepi tua vitæ præcepta iii, 9,
 21 recepit ubi æra portior iv, 11, 7
 (naulum). recipi vetat illa, quem non
 noverit ii, 22, 48 receptus amans ii,
 14, 28
 Recitat cum mea carmina ii, 26, 26
 Recludit Amor portas Nisi iii, 19,
 24
 Recondit aquam ore Triton ii, 32, 16
 Recubans Heliconis in umbra iii, 3, 1
 Reddere animam extremæ nequitie i,
 6, 26 redde Dianæ choros ii, 28, 60
 reddite corpus humo iii, 7, 25 reddita
 est captiva ii, 8, 37
 Redire iterum ii, 18, 12 redit terris
 hæc forma secunda ii, 3, 32 ipse invitis
 pedibus ii, 25, 20 luna in plenum iii, 5,
 28 redeunt nobis solennia ii, 23, 1 in
 colla parentum castæ iv, 8, 18 rediisse
 Danaum rates iii, 9, 40 redibit ii, 27,
 16
 Reduxit aries oves iii, 13, 40 reducta
 domum Tyndaris ii, 32, 32
 Referre lilia iii, 13, 20 pila iv, 1, 91
 refert aura nomen i, 20, 50 referam hæc
 memoranda iii, 17, 39 referas laudibus
 Hermionem i, 4, 6 sic te mihi i, 18, 11
 referat verba mea dolere i, 1, 28 refer
 vetera jura sociis i, 6, 30 referre domum
 signa iii, 5, 48 retulerit si quis iii, 23,
 31 referens nostro injuria lecto i, 3, 35
 carmina i, 16, 16

- Refringat Roma Teutonicas opes iii, 3, 44
 Refulget fama a docto avo iii, 20, 8
 Regalia arma iv, 4, 21 regales manicas iii, 16, 26
 Regia tropaea iii, 3, 8
 Regina vulsit capillos iii, 16, 16 Canopi iii, 11, 39 Venus iv, 5, 62
 Regiones Italiae iii, 7, 63
 Regis facie iv, 4, 21 reges mihi cesuros i, 14, 13 regum facta tuorum iii, 3, 3 pares iii, 9, 51
 Regit nocturna vela suo sidere ii, 26, 24
 Regna dulcia i, 8, 32 tua in meum caput stant iii, 10, 18 maxima fratrum iv, 1, 10 fusca iv, 6, 78 frigida iv, 7, 6 mea in tuis libris iv, 7, 50
 Regnem ut inter puellas ii, 34, 57
 Relevant quid serica i, 14, 22
 Reliquit te, qui petitur ii, 9, 23 relinquet non illa tibi somnos, non ocellos i, 5, 11
 Remanere felix una puella is poterit i, 10, 29 remansit facta anus ii, 9, 8
 Remigat turba iv, 7, 56 remiget quod centenis alis iv, 6, 47
 Remige sardo iii, 12, 24
 Remitto crimina ii, 34, 21 remittis supercilii verba tecta iii, 8, 25 remittent te salva fata iii, 12, 21
 Remo felici i, 8, 10 remis pontum carpere i, 6, 33 minutis i, 11, 9
 Remorantur me verba puellae i, 6, 5 remorentur te quamvis fata longae senectae i, 19, 17
 Renovasse veteres arcus iii, 12, 35
 Rependo vices iv, 4, 58 rependit pretium humus iv, 11, 100
 Reperit quicumque avas ii, 33, 27 quemcumque volens puella iii, 23, 17 repertis gregibus iv, 9, 67
 Repetam unde tuos fastos i, 18, 5
 Repleverit ille dolia Danaïdum ii, 1, 67
 Reponere fata i, 17, 11 reponet ille equus amores iv, 4, 37
 Reporta mandata mea iii, 6, 37
 Reposceret cum Vesta ignes commissos iv, 11, 53 reposcent vitam quando-cumque mea fata ii, 1, 71
 Reprehendere cursus maliorum iii, 19, 9
 Repugnat instanti ovis laeae ii, 5, 20
 Repulsa nulla longae morae iii, 14, 20 repulsus saepe ii, 4, 2
 Requiescere meos postes non patitur i, 16, 15 non unum potes mensem ii, 3, 3 in trivis ii, 17, 15 requiescit putris navis ii, 26, 7 requiescat ille arenam suam ii, 34, 75 requiescant alicujus ora iii, 10, 9
 Res digna favore Calliope iv, 6, 12 res Caesaris memorare ii, 1, 25 rerum pars magna iv, 1, 30
 Reserata janua i, 16, 19
 Residens ita flevit iv, 4, 20
 Respicimus vasto aestu iii, 24, 17
 Resistere equos videam iii, 4, 14
 Resonant mea verba i, 16, 21 sylva i, 18, 31 catenis iii, 22, 29
 Respiciens prodita limina ii, 7, 10
 Respondes nunquam, o janua i, 16, 20
 Responsa iterat i, 20, 49
 Restat ecquis locus in amore i, 11, 6 libertas nulli amanti ii, 23, 23 amor ii, 26, 17 Hector iii, 8, 31 restaverit aliquid ad undas Stygias ii, 34, 53
 Restituit Androgona ii, 1, 61
 Resupinat Cynthia valvas iv, 8, 51
 Resurgens Roma iv, 1, 71
 Retecta impune nullis viris sacra iv, 9, 26
 Reticere nec poterant juvenes nostro sepulcro i, 7, 23 didici vestros dolores i, 10, 13 reticendus amor ii, 24, 4
 Retinacula duo ii, 22, 41
 Retinere faculas ii, 29, 5 retineret miles ad Indos ii, 9, 29 retenta pro divitiis lingua iii, 23, 22
 Retulit haec jurgia iii, 6, 18 brachia iv, 4, 28
 Reverentia ora ii, 30, 33 dandi iii, 13, 13
 Reverti ad stagna Lethaea iv, 7, 91
 Revincit ense latos iii, 14, 11
 Revocabile carmen iv, 7, 51
 Revocare liquores ad caput ii, 15, 33 perjuriam i, 16, 25 revocatis officia multa amores ii, 25, 39 revocaverit si amantem sara puellae ii, 27, 16 revocabis frustra mutos manes ii, 13, 57
 Revomet nec unquam Charybdis aquas ii, 26, 54
 Reus unus ii, 30, 32
 Rhombi rota iii, 6, 26
 Ridere puellas audit Alcides iv, 9, 23 ridet Jupiter amantes perjuro ii, 16, 47 (non curat)
 Rima cava i, 16, 27
 Ripa Eoa aurea iv, 5, 21
 Risus eram positus membris iii, 25, 1 risu multo ii, 9, 21
 Rivalis non mihi subducit certos amores i, 8, 45
 Rivi quodcumque fluxeris iv, 1, 59
 Rixa dulcis iii, 8, 1 turpis iv, 8, 19 rixia nocturnis i, 16, 5 ante fenestras ii, 19, 5

Rogare per nomen iv, 7, 46 rogare
 saepe aliquid ii, 4, 2 roganti ferre solatia
 i, 5, 37 rogata venit i, 5, 32
 Rogitare nautas i, 8, 23
 Rogum emeritum iv, 11, 72 rogo ex-
 tremo i, 19, 2 everso iv, 3, 14 ardenti
 iv, 7, 48 rogos cognatos iii, 7, 10 evic-
 tos iv, 7, 2 umbrosos iv, 11, 8 rogis
 avidis iv, 6, 34
 Rore Ionio ii, 26, 2
 Rosa munda sine arte iv, 8, 40 verna
 iii, 5, 22 tenera i, 17, 22 rosae folia ii,
 3, 12 rosas Elysias iv, 7, 60
 Rosaria victura iv, 5, 59
 Roscida poma i, 20, 36 antra ii, 30,
 20
 Roseo Eoo iii, 24, 7
 Rostro suo iv, 1, 142 rostra punica
 iii, 2, 32 cruenta iv, 1, 96
 Rota in amore ii, 8, 8 septima ii, 25,
 26 staminea iii, 6, 26 rotæ infernæ i, 9,
 20 obliquæ iv, 1, 82 rotæ externæ i, 2,
 20 immixtis iii, 9, 58 effusis iv, 8, 18
 Rotati in orbe pondus iii, 14, 10
 Rubere hic cernis cernas iv, 2, 16
 ruberet luna i, 10, 8 rubente sole iii,
 10, 2
 Rubetæ ranæ iii, 6, 27
 Rubigo obscura ii, 25, 15
 Rubis puniceis iii, 13, 29 hirsutis iv,
 4, 28
 Rubro salo iii, 13, 6 rubris sequoribus
 i, 14, 12
 Radix hospes iii, 21, 17 miles iv, 1,
 27 pinas iii, 22, 13
 Ruga languida ii, 18, 6 sinistra iii,
 25, 12
 Ruina magna ii, 25, 28 grata ii, 34,
 40
 Ruis quo iv, 1, 72 ruit huc Alcides
 iv, 9, 31 ruent pondera victa iii, 2, 22
 ruens ira iii, 15, 44
 Rumor eris i, 5, 26 ad aures ii, 32,
 24 rumore malo i, 13, 13 neglecto iv,
 5, 7
 Rumpere fidem iii, 6, 20 vincula iii,
 11, 4 rumpam catenas ii, 20, 11 rum-
 pantur iniqui i, 8, 27 rupit amor vincula
 sanguinis cari i, 15, 16 ruperit ubi vos
 fræna pudoris iii, 19, 3 ruperit qui aras
 iii, 20, 25
 Rapes frigida i, 18, 27 rape nuda iv,
 1, 7
 Rara devia ii, 19, 2 pianda iv, 1, 50
 Rusticus aliquis querat tam turpia
 prælia ii, 5, 25 (incruditus). rustica corda
 iv, 1, 12

8.

Sacello inculto ii, 19, 13 sacella flore
 tego iv, 3, 57
 Sacer lapis i, 4, 24
 Sacerdos ego ingredior iii, 1, 3 alma
 iv, 9, 51
 Sacra noctis iii, 10, 30. iii, 20, 18
 marita iii, 20, 26 villa iv, 1, 22
 Secla tria ii, 13, 46 antiquis puellis
 grata ii, 25, 35
 Sævas minas i, 17, 6 querelas i, 17,
 9 sævos canes iv, 4, 40 ignes i, 1, 27
 Sæviti dolor in erepto amore ii, 8, 28
 quantum femina iv, 8, 55 sævisse Scyl-
 lam in patrios capillos iv, 4, 39
 Sævitiæ expertæ i, 3, 18
 Saginæ immundæ iv, 8, 25
 Sagitta missa iv, 6, 68 sagittis hama-
 tis ii, 12, 9
 Sales librorum iii, 21, 28
 Saliere medio foro iv, 5, 52
 Saliva Graia meri iv, 8, 38 arcanas
 salivas iv, 7, 37
 Salo Egæo i, 6, 2 injuste i, 15, 12
 vasto iii, 7, 40
 Saltat formosæ ii, 3, 17
 Salutem propterea tuam ii, 9, 25
 Sanare curas i, 10, 17 sanamus amo-
 res iv, 7, 69 sanabunt mihi hoc malum
 funera iii, 17, 10
 Sancite arva boaria iv, 9, 19 sanxerat
 purgatum orbem iv, 9, 73 (Alcides)
 Sanguis meus ii, 9, 40 sanguinis cari
 i, 15, 16 sanguine patrio ii, 7, 20 avitæ
 ii, 24, 37 tam parvo iii, 16, 19
 si Sapis ii, 16, 7 sapit nonnihil ad
 verum terra conscia ii, 13, 42
 Sarcina fida militiæ iv, 3, 46
 Saturas oves iii, 13, 40
 Satus ad pacem iii, 9, 19
 Saucius latus ensc Hammon ii, 8, 22
 saucia rixis janua i, 16, 5
 Saxo Sicmo i, 16, 29 duro ii, 17, 13
 saxa frigida i, 20, 13 saxis scabris iv, 5, 75
 Scabris cadite saxis iv, 5, 75
 Scanno jactetur libellus iii, 3, 19
 Scandam brachia visæ iii, 21, 24 scande
 cubile iv, 4, 90 scandentes de vallibus
 arces iv, 1, 65 scandentis arcis iv, 1,
 125 scandenda est cymba iii, 18, 23
 Sceptra fracta iv, 6, 58
 Scindam nec tibi vestem ii, 5, 21
 scissæ veste ii, 15, 18 scissas genas ii,
 18, 6
 Scire quem quis timet ii, 22, 60 sciet
 hæc puella i, 4, 17

Scribam ego ii, 28, 44 scribe hoc carmen media columna iv, 7, 83 scribantur unde mihi amores ii, 1, 1 scripta puella mea ii, 10, 8 scribenda lex iii, 20, 16
 Scriptorum turba iii, 1, 12
 Secedere non potui a vestro lusu i, 10, 9
 Secluditur pendens sub ala i, 20, 29
 Sectatur illa umbras nostras ii, 8, 19 patrios canes Lacana iii, 14, 14 sectati duo fratres i, 20, 25
 Secubat miles ii, 25, 5
 Secunda flamma iii, 10, 20 vela iii, 17, 2 verba iii, 13, 42 secundos talos iv, 8, 45
 Secures meritas i, 6, 19 dominas iii, 9, 23
 Sedarit phaselus vela iii, 21, 20 sedabit fletus injuria ii, 16, 31 sedaret flamma iii, 19, 5
 Sedere lenta mihi non potest ii, 14, 14 ornata fronte ii, 18, 36 sedet si qua non tercio pectore ii, 22, 8 supplex iv, 5, 37 si quis judex iv, 11, 19 sedeam captiva iv, 4, 33 sederit noverca iv, 11, 86 sederat incomitis capillis i, 15, 12 sedens custos ad busta iii, 16, 24
 Sedes pulcherrima iii, 22, 39 gemina iv, 7, 55 sede Romana iii, 3, 11
 Seduere oculos i, 9, 27
 Sedula moraturus Luna luminibus i, 3, 23
 Seges in campo ii, 34, 78
 Sella aurea in foro iv, 10, 28 Minoa iv, 11, 21
 Semina curarum iii, 7, 4 naturae iii, 9, 20
 Semita Herculeis littoribus i, 11, 2 facta muscoso solo iii, 3, 26 vulgi ii, 23, 1
 Senatus erant centum illi iv, 1, 14 senatu praetexto iv, 1, 11
 Senecta longa i, 10, 17 alba iii, 5, 24 patria iii, 19, 15 senectus longaevis ii, 13, 47
 Senectus nulla deducet ii, 25, 9 nolit mutare ii, 2, 15
 Senex vester ii, 24, 20 senes duri ii, 20, 13 senis torvi iii, 18, 24 (Charontis)
 Sensus omnes nondum deperditus i, 3, 11
 Sentire furor i, 5, 3 pueri arcum i, 9, 21 venturam senectam iv, 11, 93 sentit crescere opus suum iii, 1, 24 sentiat soror Acca i, 21, 6 umbra tua sisum iv, 5, 2 senserit si quis cornicis alas iv, 1, 105 sentiet tuas manus tellus ii, 10, 18
 Sepelivit cuncta tuus amor iii, 15, 9

sepelissent si qua fata meum dolorem i, 17, 19 sepulta mero lingua iii, 11, 66 sepultae patriae i, 22, 3
 Sepositi fontis i, 20, 24
 Septa nullo timore ii, 23, 14
 Septenas temperat aas iii, 22, 16
 Septima orbita Luna ii, 20, 21
 Sepulcro contento iii, 1, 37 nostro i, 7, 23 sepulcra longa maris iv, 1, 72
 Sequi potuisti signa iii, 12, 2 sequeris fumus ii, 13, 27 sequar castra ii, 10, 19 sequatur conjugium iii, 13, 19 hasta hic equos iv, 3, 68 sequantur mea verba quercus ii, 13, 5 me fata Thamyris ii, 23, 19 sequetur quodcumque vitae i, 4, 3
 Seram obductam iv, 5, 48
 Seram vites iii, 17, 15 satas sylvas i, 14, 5
 Sereno caelo queritis ii, 27, 3
 Serica quid relevant i, 14, 22
 Sermo tu es inter eos ii, 21, 7 sermone exiguo iii, 1, 31
 Serpentis custodis iii, 11, 11 jejuni iv, 8, 7 serpentem solvit iv, 6, 26
 Serpere equum dixit iii, 13, 64
 Serta mollia iii, 1, 19
 Servare lectum pudicum ii, 32, 55 servant Dii moenia iii, 11, 67 serves acta funeris ii, 13, 18 servant hunc diem fata ii, 10, 20 serva prolem iii, 4, 19 servabis amores i, 20, 51 servetur spiritus ii, 13, 45
 Servire tantum ingenio quantum dolori i, 7, 7 fideliter iii, 25, 3 serviat puella mihi ii, 26, 22 hoc omne patriae meae iv, 1, 60
 Servitium grave i, 5, 19 mite ii, 20, 20 servitio assueti i, 4, 4 translato i, 12, 18
 Serus Amor i, 7, 20 Bootes iii, 5, 25
 sera nocte i, 3, 10
 Servus unius amoris ii, 13, 36 servo teste iii, 6, 20
 Setae leonis iv, 9, 44
 Sibilet vipera iv, 7, 54
 Sicca Luna ii, 17, 15
 Siccare lacrymas i, 19, 23 fluctus ii, 32, 49
 Sicco Cane ii, 28, 4 siccis medullis ii, 12, 17
 Sidat cave lectica iv, 8, 78 sidisse aroem iii, 9, 37
 Sidere duro vivere i, 6, 36 sidera summa i, 8, 43 paena i, 16, 23 nostra ii, 3, 14 obscura ii, 26, 55 tarda ii, 23, 24 sideribus exactis i, 2, 38 sidus Saturni grave iv, 1, 86
 Siderem decem corona iii, 20, 18
 Signat humum iv, 7, 40 signata limina iv, 1, 145 signanda jura iii, 20, 15

Signo eburno iii, 9, 15 suo hæc amor
constringit iii, 20, 17 signa parva i, 18,
17 voluptatis ii, 29, 36 ebria iii, 3, 48
veri caloris iii, 8, 9 luctantum iii, 22,
9 paterna iv, 2, 2 dextre jam morientis
iv, 3, 6

Silex teritur liquore ii, 25, 16 silices
possunt cedere blanditis i, 9, 31

Sylvæ umbrosæ i, 20, 7 solæ ii, 10,
29 sylvas satas i, 14, 5 sylvæ ignotis i,
17, 17

Similis vagis puellis i, 5, 7 similem
me vestris moribus ii, 29, 32

Simulatis ignibus i, 11, 7 simulatum
fingit amorem ii, 24, 47

Sine nos cursu ire i, 5, 2 sinite me
ire iii, 1, 2 sinet nomen habere i, 4, 8

Singula per pallia iv, 8, 87
Singultu fortia verba cadent i, 5, 14

Sinu prono i, 3, 26 sinus tennes i, 2,
2 amatorum ii, 16, 12 plenos velorum
iii, 9, 30

Sirpculis ferre rosam iv, 2, 40
Sisit gradum iv, 10, 36 siste esseda

ii, 1, 76 me vacuum servitio iii, 17, 41
Sistro crepitanti iii, 11, 43

Sitis ora torquet iv, 9, 21
Situ æterno i, 7, 18 tacito iii, 21, 32

memendo iv, 5, 70
Smaragdos quocumque dedit ii, 16, 43

Soboles Archytæ iv, 1, 78
Sobria nox torquet iii, 17, 11

Socco immundo ii, 23, 15
Socero colla daturus iii, 11, 38

Sociis oblitis i, 6, 20
Solæ sylvæ ii, 19, 29 sola saxa i, 18,

4 solis antris i, 2, 11
Solatia ferre roganti i, 5, 27

Solea laxa ii, 29, 40
Solennia tristia ii, 33, 1 annua iii, 10,

31
Soles quod sæpe i, 13, 1 solet non

esse diu ii, 25, 34 solent dolores esse in
amore iii, 20, 27

Solvere crines ii, 15, 46 acies iv, 4,
59 amores i, 4, 15 solvit ille amicos ii,

34, 5 solvet me amore via iii, 21, 2
solvebam corollas i, 3, 21 solveret nos

nunquam ulla dies ii, 15, 26 solve metu
patriam iv, 6, 41 solvite vela i, 17, 26

hanc mihi vitam ii, 9, 39 solvatur tibi
funus arena i, 8, 11 solvens texta diurna

ii, 9, 6
Somnia dementia iii, 8, 15 pia iv, 7,

88 narratum ibat ii, 29, 27 ventientia iv,
7, 87

Somniet janitor iv, 5, 48
Somnus tristis i, 16, 22 amarus ii, 19,

6 somno primo i, 3, 3 ingrato i, 2, 23
recenti ii, 29, 29

Sonat in aure Cyathia i, 12, 6 Py-
thius ii, 31, 16 sonant plectra iv, 7, 62
sonuit rixa iv, 8, 19

Sonitus arenæ iii, 15, 35 sonitu Asopi
iii, 15, 29

Sonus belli iv, 10, 25 sono querulo
iii, 6, 18 jejuno iv, 5, 4 sonos fastus

iii, 10, 4
Sopor me impulit alis i, 3, 45 sopu-

ris occultum iter iii, 11, 54
Sordida cera fuit iii, 23, 8

Sordet porticus ii, 32, 11
Soror de tribus ii, 13, 44 una iv, 3,

41 rapta iv, 11, 67 sorores magnum
scelus ausas iv, 7, 67 sororum pœna

iv, 11, 27 sororem dignam iv, 11, 69
Sors mea excludi sæpe ii, 25, 2 sortis

injuste iv, 4, 94
Sortita gemina sedes iv, 7, 55

Spargere cæde penates ii, 30, 21 spar-
serit nigrae comas alba senectus iii, 5,

24 spargi facilis rosa iv, 8, 40 spargi-
tur lacrymis ara iv, 4, 46 sparguntur

pondera fundæ iv, 3, 65 spargatur san-
guine amantis iii, 16, 19

Spatiare hoc loco ii, 32, 7 spatiabere
gigantea ora i, 20, 9 in umbra Pompeia

iv, 8, 75
Spatiosius exigit iii, 20, 11

Species ii, 31, 3 infra speciem i, 20, 5
Spectare ego possum in alterius posi-

tus lacerto ii, 8, 5 spectavi brachia ad-
morsa colubris iii, 11, 53 spectabis mon-

tes ii, 19, 7 spectato aurum iv, 5, 53
Speculator matutinus amicæ ii, 29, 31

Speculum porrigat dominæ iv, 7, 76
speculo increpitante iii, 25, 14

Spelunca viridis iii, 3, 27
Sperare hæc merui ii, 5, 3 spolia iv,

10, 11 speraret quamvis nunquam visura
Ulysses ii, 9, 7 speranda tibi fama iii,

3, 17
Sperne fidem iv, 5, 27 pia somnia iv,

7, 87
Spes invidiosa juvenetis ii, 1, 73 am-

pla nepotum iii, 22, 42
Spica Cilissa iv, 6, 74

Spicea coma iv, 2, 14
Spicula quot fixit Amor ii, 13, 2

Spinosi jugi terga iv, 4, 48
Spirare quietem i, 3, 7 spiramus mag-

num ii, 15, 53 spiraret Cyathia facilis
nobis ii, 24, 5 spirantis animos iv, 7, 11

Spiritus levis i, 9, 32 notes ii, 29, 38
Spisso imbre coit iii, 5, 36

Splendida fama iii, 20, 8

- Spolia opprobrii *iii*, 18, 12 tanta quam tibi ex illo *iii*, 7, 14
- Spondet certos amores *ii*, 20, 19 spondent mea gaudia mihi cessuros reges *i*, 14, 13 spondebant omnia *iv*, 1, 41
- Sponte sua *i*, 2, 10
- Spumet in calice *ii*, 33, 40 spument musto dolia *iii*, 17, 17
- Stagna aquæ Batarum *iii*, 18, 2
- Stamine purpureo *i*, 3, 41
- Stat ingenio decus *iii*, 2, 24 pia turba uxorum *iii*, 13, 18 femina ad metas *iii*, 14, 7 infamis domus *iii*, 19, 20 stamus potentes *iii*, 22, 23 (*i. e. sumus*). stant mihi prælia cum domina *iii*, 5, 2 staret mea navis in Oceano *ii*, 9, 20 steterat misero vicesimus annus *iii*, 18, 15 steterant armenta Myronis *ii*, 31, 7
- Statuit Semiramis Babylona *iii*, 11, 21 statuisset puellis templa Pudicitie *ii*, 6, 25 modum erroris sui *iii*, 12, 26 statuisset columnas in orbe *iii*, 11, 19 statuent ubi me in prima parte choreæ *ii*, 20, 37
- Sternatur mihi lectus *ii*, 13, 21 sternet arena forum *iv*, 8, 76
- Sternuit Amor omen argutum *ii*, 3, 24
- Stillet hoc ferro cruor *ii*, 8, 26
- Stipat se euntem custodem gregibus mater *iii*, 8, 13
- Stipes acernus *iv*, 2, 59
- Straminea casa *ii*, 16, 20
- Strigis inventæ per busta *iii*, 6, 29 striges de sanguine consuluit *iv*, 5, 17
- Stringere ne possent latus duo currus *iii*, 11, 24
- Struxit tulas per ossa *iv*, 3, 20
- Studium conquirere amantes *i*, 2, 23 linguæ *iii*, 21, 27
- Stulta puella *iii*, 23, 17 Deos fingit *iii*, 20, 5 cavere potes *ii*, 21, 18
- Stupefat Cynthia versu nostro *ii*, 13, 7
- Subdidit non tepidas faces *i*, 13, 26
- Subducit certos amores *i*, 8, 45 subducet honores *iii*, 3, 21 subducto vultu *ii*, 10, 9
- Subire militiam *i*, 6, 30 ostrino toro *i*, 14, 20 mortem *ii*, 9, 52 Deo liquido *iii*, 19, 14 subit acrius *i*, 9, 26 cura *i*, 11, 5 subeant labris pocula *ii*, 27, 10 convivium luco *iv*, 6, 71
- Subjiciet tibi carmina Amor *i*, 7, 20 subjectus Amori *i*, 10, 27 subjecto lacto *i*, 3, 15
- Submittat formosa colores *i*, 2, 9
- Substravit pontum Fortuna *iii*, 7, 37
- Subtrahis plenos sinus velorum *iii*, 9, 20
- Suburbanæ Bovillæ *iv*, 1, 33
- Succedit vix æmel *iii*, 7, 28 succedere fastus *i*, 13, 27
- Succendit Castora Phœbe *i*, 2, 15
- Succumbit aratro taurus *ii*, 34, 47 succumbat choreis tibia *iii*, 10, 23
- Succurrere amanti *i*, 5, 23 succurre dolori *ii*, 16, 13
- Sudet meus equus ad has metas *iv*, 1, 70
- Suis albæ *iv*, 1, 35 sues agrestes *ii*, 19, 22
- Sumere oscula *i*, 3, 16 venena in manus *ii*, 17, 14 sumite vires *ii*, 10, 11 sumta fuscina *iii*, 7, 62 libera toga *iv*, 1, 132
- Summam sibi ponit Apelles in Veneris tabula *iii*, 9, 11
- Sumtus Pyramidum *iii*, 2, 17
- Superare te cogor exemplis *iii*, 9, 22
- Superant salo venti *iii*, 5, 29 sex versus *iv*, 2, 57
- Superba loqui *i*, 10, 22
- Superest hic vitæ exitus *iii*, 5, 47 quod vitæ *iii*, 17, 19
- Supina oscula ferre *i*, 20, 28 mensæ *iv*, 8, 44
- Suppetat *iv*, 2, 27
- Supplex venis *i*, 9, 3
- Supprimat lacrymas lapis *iii*, 10, 8
- Supprime fletum, Troja *iv*, 1, 114
- Sura nuda *ii*, 19, 15
- Surda castra *i*, 7, 18 surdo remige *iii*, 12, 24
- Surgat arbutus *i*, 2, 11 nullus spiritus in corpore *ii*, 20, 37 surgebat templum marmore *ii*, 31, 9 surgebant lilia prato *i*, 20, 37 surget spiritus in lacrymis *i*, 16, 32 surge poëta *ii*, 26, 24 surge, anime, ex humili carmine *ii*, 10, 11
- Surripuisse boves *ii*, 3, 52 (surripere voluisse, ætus pro conatu)
- Suscipere sacra Dianæ *ii*, 19, 18
- Suscitet ira crepitum *ii*, 4, 4
- Suspiria ducti *i*, 3, 27
- Sustinet amor minas *ii*, 25, 16 sustinuisse flumina lyra *iii*, 2, 2 (cursum cohibuisse)
- Susurros blandos *i*, 11, 13
- Sylvæ umbrosæ *i*, 20, 7 sylvas satas intendat *i*, 14, 5

T.

Tabellæ doctæ *iii*, 23, 1 tabellas obscenas *ii*, 6, 27 non signatas *iii*, 23, 4 austeras *iv*, 11, 49 tabellis supplicibus *ii*, 20, 23

Taberna arcana *iv*, 8, 19

Tabescere me gaudet iii, 6, 23 tabescat illa inani fama iii, 12, 9

Tabula una ii, 26, 33 tabulae pictae iii, 21, 29 tabulas vetustas ii, 3, 41 tabulis Appelleis i, 2, 22

Taces quid mihi, janua i, 16, 18 tacet laurus adusta ii, 28, 36 (non crepat). tacent compita nulla ii, 20, 22 surda omnia iv, 3, 53 tacentes aquas iv, 4, 49

Tacita lœtitia ii, 6, 32 sub veste gaudia i, 4, 14 tacitis vocibus i, 4, 18 tacito littore i, 11, 14 sinu ii, 25, 30

Taciturna loco i, 18, 1

Tædæ non ullas i, 8, 21 tædis accensis ii, 32, 9

Tædia luxuriæ i, 2, 32

Tangere caput ii, 10, 21 meam curam ii, 34, 9 opus carminis heroi iii, 3, 16 tetigit cura campi ii, 16, 34 quem Deus jactu ii, 34, 60 tetigere portum carinæ iii, 24, 15 tangi mero voluit lucerna iv, 3, 60 tangeris igni i, 9, 17 tangenda mihi sint pocula ii, 1, 61

Tardat Hylas errorem i, 20, 42

Tardus Amor i, 1, 17, i, 7, 26 Apollo i, 8, 41 tardas advertere aures i, 1, 37 tarda sidera ii, 33, 24 tardas fores i, 10, 16 tardis Vergiliis i, 8, 10 curis i, 13, 7

Taurus arantes ii, 19, 11 flagrantés iii, 11, 9

Tego sacella flore iv, 3, 57 tegit littora fronde i, 20, 22 tegat me terra i, 6, 28 umbra locum funeris ii, 13, 34 tegebat umbra aves iv, 9, 30 vinea inductum opus iv, 10, 34

Tegula curta iv, 5, 67

Tela acuta ii, 9, 38 remissa iii, 9, 54 irrita nunquam iv, 9, 40

Tellus apta armis iii, 22, 19 tremefacta iv, 1, 149 lenta gelu iv, 3, 39

Temerarius nimium ii, 8, 13

Temone primo pendendi iv, 3, 21 (i. e. prima sella)

Temperat carmen ii, 34, 80 hanc mundi domum iii, 5, 26 septenas vias iii, 22, 16

Templum medium ii, 31, 9 templo eburno iv, 2, 5 templa aurea iv, 1, 5

Tempus discedere ii, 5, 9 dare campum equo ii, 10, 2 temporis formosi i, 4, 7 hybernus iv, 3, 42 tempora longa i, 3, 37 dura i, 7, 8 data primæ noctis iii, 20, 13

Tempora ii, 24, 3 temporibus tuis ponebam corollas i, 3, 22 (robs xporð-rvus)

Tenaces herbæ iii, 12, 27

Tendere conopia iii, 11, 45 tendentem lineata iii, 7, 5

Delph. et Var. Clas.

Tenebras extremas ii, 20, 17 Stygias iv, 9, 41 tenebris obductis iii, 16, 5 im-mundis iii, 15, 17

Tenere ossa sinu i, 17, 12 fidem i, 18, 4 antra ii, 30, 26 tenet mea regna barbarus ii, 16, 28 si non te totum herba iv, 7, 72 teneas fac unum virum filia iv, 11, 68 teneat utinam te i, 11, 11 me altera ii, 22, 37 teneret me nomen ii, 20, 19 tenere quem non penates iii, 7, 33 tenebo te sola iv, 7, 93 tenebis vestigia juncta famæ Cæsaris iii, 9, 33 teneat his finibus ii, 3, 45 tenuit Creusa domum ii, 10, 12

Teneris pedibus i, 8, 7

Tentare positam i, 3, 15 veneno intactos ii, 12, 19 leones ii, 19, 21 tentat carmina plectro ii, 3, 19 tentatur Cynthia damno i, 4, 25 tentata omnia iii, 21, 5

Tenuasse macie vultum iv, 3, 27 tenuastis carmen iii, 1, 5 tenuatus in exiles artus ii, 22, 21

Tenui unda i, 11, 11 tenues lares iv, 1, 128 sinus i, 2, 2 umbras iii, 9, 20, ii, 12, 20

Terga post manus victus iii, 24, 14 post terga tueri ii, 10, 13

Tergeminus canis iv, 7, 52

Tergore molli ii, 26, 6

Terit pectus amore iii, 20, 6 teram ossa mixtis ossibus iv, 7, 94 terat lymphæ saxosam viam iv, 5, 20 teramus iter propositum ii, 30, 14 teritur rubigine mucro ii, 25, 15 triverat liquor ora iv, 7, 10

Terra conscia ii, 13, 42 ultima iii, 4, 3 devia iii, 16, 28 fœta iv, 9, 22 frequenti iii, 16, 25 me tegat i, 6, 28 terras pedibus carpere i, 6, 33 terris uberibus i, 22, 10 mutatis iii, 21, 9

Terrent aliquam vultus meus setæque iv, 9, 45 tinuidum somnia iii, 8, 15 terreat Cerberus turpia ossa iv, 5, 4

Testa parvula ii, 13, 32 ignea iv, 7, 38

Testis primo amor i, 10, 1 eris ii, 32, 28 teste me i, 13, 14

Testor cineres majorum iv, 11, 37 testantur limina torrida sacrilegum iii, 13, 51

Testudine docta facis carmen ii, 34, 79 testudines lyre iv, 6, 32

Tetra venena ebibat ii, 24, 27

Texit rosam utraque manu iii, 3, 36 texite rates iii, 7, 29 texitur aranea iii, 6, 33

Texta diurna ii, 9, 6

Textilibus variis i, 14, 22

Ind. Propert.

f

- Thalamo in vacuo i, 15, 18 nostro iii, 10, 31
 Theatrum summum iv, 8, 77 theatro pleno iii, 18, 19 cavo iv, 1, 15 theatra omnia nata in meum exitium ii, 22, 4 tota iii, 18, 18
 Thuris blandi iv, 6, 5 thura vilia ii, 10, 24 rara ii, 19, 13
 Tibia tristior tuba funesta ii, 7, 12 docta ii, 30, 16 rauca iii, 10, 23 eburna iv, 6, 8
 Tigno finitimo iv, 3, 59 tigna cava iv, 6, 50
 Tigres Armenias i, 9, 19
 Timere eventum formæ tuæ iii, 25, 18 timeam manus audaces iii, 16, 6 timebam multa dura levitatis i, 15, 1 timuit Roma foveineas minas iii, 11, 58 timeatur omnis amor i, 11, 18
 Timidus sum ii, 6, 13 timidam terrent iii, 8, 15 timidi Nilii flumina iii, 11, 51 timido pede currit iii, 15, 27 de timidis iate ii, 24, 30
 Timor informem duocet notam i, 5, 16 durior exequiis i, 19, 4 timore stulto ii, 34, 20 timores insolitos i, 3, 29
 Tingit Lydia arata Pactoli liquor i, 6, 32 tinxerit tempora fuco ii, 18, 32 tingunt columbæ rostra lacu iii, 3, 32
 Toga libera iv, 1, 132 (insigne triumphantium). picta iv, 4, 58 togam atram (luctus signum) iv, 7, 28 toga sumta iv, 2, 24
 Tollere dona ii, 16, 18 astulit una dies tantum operis belli iii, 11, 70 ac gradibus domus iv, 1, 9 tergo orbem iv, 9, 37 tollet nulla dies hanc tibi notam iii, 11, 36 tolle animos iii, 18, 17 tollitur nunquam ullus amor ii, 3, 8 pretio mora iii, 13, 14
 Tonare verba foro iv, 1, 134 tonat spiritus iii, 17, 40 tonent fulmina ii, 34, 54 tonabat de nuda rupe iv, 1, 7
 Tondere violas iii, 13, 29
 Tormenta gigantum iii, 5, 39 tormentis animi iii, 8, 17
 Torno angusto ii, 34, 43
 Toro molliter impresso i, 3, 12 ostrino i, 14, 20 viduo ii, 9, 16 utroque ii, 17, 4 fido iii, 12, 6 primo iii, 20, 14 extremo iii, 21, 8 Attalico ii, 13, 22 nativo iii, 13, 36
 Torques lumina gemitu i, 21, 3 torquet nox sobria amantes iii, 17, 11 torquet qui fucem dignior iv, 3, 21 torqueret igni iii, 6, 39
 Torquis unca iv, 10, 44
 Torvus aper ii, 3, 6 corvi bovis ii, 32, 58 senis iii, 18, 24
 Toxica bibere e Thessalia i, 5, 6
 Trabes auratas iii, 2, 10 curvatas in sua fata iii, 22, 38
 Tradere poma ii, 1, 66 tradita obscœnis carminibus i, 16, 10
 Traduceret infamis per totam urbem ii, 24, 7
 Tragicæ Erinnyes ii, 20, 29
 Trahere membra spectavi occultum soporia iter iii, 11, 54 trahit illa mecum quietem i, 14, 9 femina sub sua jura virom iii, 11, 2 trahunt illum ossa lecta iii, 6, 28 traherem ebria vestigia i, 3, 9 traheret Hercules pensa iii, 11, 20 traxit falso candore maritum i, 2, 19 hiatus huic aquam iii, 7, 52 fax illa lumina ab everso rogo iv, 3, 14 trahens flumina i, 20, 44 trahentem mea fata iv, 9, 65
 Trajicis umbras iii, 19, 31 trajicit amor fati littora i, 19, 13 turba pedes super feni acervos iv, 4, 78 trajice alio tela ii, 12, 18
 Trames versus per astra iv, 1, 108 tramite inculco i, 18, 38 assiduo iii, 16, 26 tramite Umbro iii, 22, 24
 Tranquillo flumine ii, 4, 19
 Transcendere lumen i, 14, 19
 Transcat hic sine nube dies iii, 10, 5 transirem tua limina ii, 7, 9 transibat ossa viator ii, 11, 5 nauta sepulcrum Pœti iii, 7, 27
 Transferre alio calores ii, 15, 35 translato servitio i, 12, 18
 Translit maria et terram rumor ii, 18, 38 transiliam ferratam Danaës domum ii, 20, 12
 Tremo stulto timore ii, 34, 20 tremunt canistra in palma virginis iv, 8, 12 tremebat aqua iv, 6, 26 tremuere cacumina Pindi iii, 5, 33
 Tremulus horror i, 5, 15 tremulæ cortina Sibyllæ iv, 1, 49
 Trepidant juvenes in primo amore ii, 3, 49
 Tribuit laudes iii, 24, 3 tribulati præmia iv, 2, 49
 Trientibus multis iii, 10, 29
 Tristis amica i, 6, 10 custodia ii, 6, 39 domus iii, 6, 15 somnus i, 16, 22
 Trita femina iii, 11, 30 fenestra dolis iv, 7, 16
 Trivio pervigilare moras i, 16, 40
 Triumphales puppes iii, 7, 39
 Triumphantes equos iv, 3, 68
 Triumphat de me Amor ii, 8, 40 Musa a me nata iii, 1, 10
 Triumphus quantus foret mulier una iv, 6, 65 triumphii feminici iv, 11, 71 triumphis patriis ii, 7, 13

Trochi versi clavis iii, 14, 6
 Tropæa regia iii, 3, 8 vera iii, 9, 34
 avita iv, 11, 29
 Trucis sub ora bovis iii, 15, 40
 Tuba funesta ii, 7, 13 mæsta iv, 11,
 19 vana querela fati mei ii, 13, 20 tubas
 querulas iv, 3, 20
 Tubicen Trojæ iii, 18, 3
 Tumefactum inani lætitia iii, 6, 3
 Tumet mihi coma spicea iv, 2, 14
 Tumultus in amore iii, 15, 1 tumultum
 objectum capiti ii, 27, 7
 Tundat Amycle natalem tuum esse iv,
 5, 35 tundet Cybebe cymhala iii, 17,
 35
 Tunica ostrina ii, 29, 26 tunicis de-
 missis iv, 2, 38 solutis iv, 8, 61
 Turba minuta ii, 29, 3 puellarum iii,
 2, 8 maxima iii, 3, 24 pendula patrio
 sacro iv, 1, 18 ebria iv, 4, 78 vicina
 iv, 8, 2 meorum iv, 11, 76
 Turbare quietem i, 3, 17
 Turma Amazonidum iii, 14, 16 tur-
 mas fortes ii, 10, 3
 Turpia prælia ii, 5, 25 ossa iv, 5, 4
 Turritæ Dædæ iv, 11, 59
 Tuta mora est iii, 9, 26 ab externo
 viro ii, 19, 16 via iii, 16, 18 sat est
 quam peccare pudet ii, 6, 40
 Tutela per agros quibus Diis est iii,
 13, 41
 Tuto Amore i, 1, 22
 Tympana mollia iii, 17, 33
 Tyranni magni ii, 8, 9 tyranno duro
 servire ii, 25, 11

V.

Vacare una nocte ii, 9, 19 vacat in
 templo parma ii, 25, 8 (in otio est).
 vacem abrepto amore i, 13, 2 vacet au-
 dire susurros i, 11, 13 pulvis meus obli-
 tito amore i, 19, 6
 Vacuus Amor i, 1, 34 vacua arena
 i, 8, 15
 Vada iniqua i, 17, 10 pulsa iv, 2, 9
 lenta iv, 11, 15 vadis flavis ii, 9, 13
 Vadere ulterius domos Memnonias i,
 6, 4
 Vaga flumina iii, 11, 51 vago flumi-
 nis hospitio i, 20, 10 vagis puellis i,
 5, 7
 Vagarer eum potus ii, 29, 1 vagata
 est Ino terras ii, 28, 19
 Valet non hic herba ii, 4, 7 forma
 per se ii, 29, 30 valent in amore preces
 i, 1, 16 nil gentes devictæ ii, 7, 6 va-
 catis turres iii, 21, 15 vale, puella iii,

21, 16 valeant limina iii, 25, 9
 Vallo acerno iv, 4, 7
 Valvæ opus Libyci dentis ii, 31, 13
 valvas totas reasupinat iv, 8, 51
 Vano auspicio i, 3, 23
 Vapulat umbra mei ii, 12, 20
 Variare pectus Eois lapillis i, 15, 7
 variat mihi prima uva iv, 2, 13 variant
 aquilonibus undæ ii, 5, 11 variabant
 tecta figuris ii, 6, 33 (i. e. pictis tabulis)
 Vates magnus ero ii, 10, 19 nescius
 iv, 1, 77 vati fallaci ii, 4, 15
 Ubre sylvestri iii, 9, 51 uberibus
 terris i, 22, 10
 Vectet corpora saucia Rhænus iii, 3,
 46 vectantur mecum Amores iii, 1, 11
 vectaris dorso Pegaseo ii, 30, 3 vec-
 tabere cynis iii, 3, 29
 Vector currens ab urbe iv, 7, 84
 Vehere ab inferna rate iii, 5, 14 ve-
 hunt præmæ Centauros iv, 6, 49 vehar
 hospes æquoris iii, 21, 17 vecta lynci-
 bus iii, 17, 8 vecta quali ave Dardana
 pappis iv, 1, 40
 Vela ducere i, 6, 2 candida i, 17,
 26 tristia ii, 27, 14 nocturna ii, 26, 34
 secunda iii, 17, 2 grandia iii, 9, 4 sui-
 tantia theatro iii, 18, 12 sinuosa iv, 1,
 15 velis plenius iv, 6, 23
 Velabant limina vitæ iv, 9, 27 ve-
 lavit aranea fanum ii, 6, 25
 Velifera carina iii, 9, 35
 Velificabat nauta per aquas iv, 9, 6
 velificata ad infernos lacus ratas ii, 28,
 40
 Vellera Tyria iv, 3, 34 (subst.)
 Vellere pecus ii, 16, 8 (verb.)
 Vellicet te ii, 5, 8
 Velocem paellam i, 1, 15 veloci jactu
 fallit iii, 14, 5
 Venaberis leporem iii, 13, 43
 Venales amicos ii, 16, 21 venalia facta
 iv, 8, 25 pocula iv, 5, 25
 Vendere se muneribus i, 2, 4 ven-
 ditor care nox ii, 23, 11
 Veneno isto satius est tentare intactos
 ii, 12, 19 depresso ii, 22, 27 venena
 tetra ii, 24, 27
 Veneramur pacem iii, 5, 1
 Venire mihi multa mala scis ii, 22, 9
 si qua negat ii, 22, 46 venit sera mihi,
 o mors ii, 13, 50 venit rogata i, 5, 33
 magno fenere tardus Amor i, 7, 26
 fritata i, 10, 25 in tumidum honorem
 ii, 24, 31 concha ex rubro salo iii, 13,
 6 veni huc non noxia iv, 11, 17 veniam
 seu tristis seu lætus amicis i, 11, 25 ve-
 nias umbra benigna oculis meis iv, 4,
 66 veniat mea navis ad te ii, 14, 29

nox vigilanda mihi iii, 15, 2 ruga formee
tus iii, 25, 12 venerit ira non ita sava i,
18, 14 venerat antiquam domum um-
bra i, 19, 10 venies ad fata ii, 13, 39
in ora virum iii, 9, 32 ventum est ad
prælia ii, 6, 15 ventura si dies iii, 5, 31
venturi mali i, 9, 18
Ventilat Venus facem iv, 3, 50
Ventre squamoso iii, 22, 27 tumido
iv, 2, 43
Ventus, qui hanc vela ferat iv, 3, 40
vento opposito i, 6, 17
Verba fugient tibi i, 5, 17 libera i,
9, 2 benigna i, 10, 24 jace ii, 1, 77
superba ii, 8, 16 mala ii, 9, 22 nullo
pondere loqui ii, 23, 44
Verbera sœvitius i, 3, 18 setosa iv, 1,
25
Verberat ora manu ii, 9, 10 verberet
quem ille puer iii, 10, 28
Verna rosa iii, 5, 23 vernæ lamina
caudescat iv, 7, 35
Vernat sanguis iv, 5, 57
Versare miserum toto cubili i, 14, 21
boves et plaustra iii, 5, 35 versat que
anus non mea somnia ii, 4, 16 meam
vitam femina iii, 11, 1 versamus præ-
lia lecto ii, 1, 45 versant suspiria illum
ii, 22, 47 versarent cum tua rura ju-
venci iv, 1, 129
Versum mollem i, 7, 19 versu dure
ii, 1, 41 versus includere ii, 34, 43 erit
pallori ii, 5, 30 Mimnermi i, 9, 11
Versuta Nomas iv, 7, 37
Vertice montis i, 20, 33 laurigero iii,
13, 53 turrigero iii, 17, 35
Vertigine torta iii, 7, 65
Vertit suas comas inepta ii, 16, 28
pennas tuas amor ii, 24, 22 vertat mea
vacula in auriculas i, 16, 28 verterit au-
res ad pacem ii, 13, 15 verti me ante
tuas postes i, 16, 43 verte in quæcumque
voles figuram iv, 2, 22 te in mores viri
iv, 5, 45 vertitur Deus et dies ii, 28, 32
vertuntur amores ii, 8, 7
Vessni ponti i, 8, 5 amoris ii, 15, 29
Vesper induxit noctes iv, 3, 20
Vestigia multo Baccho ebria i, 3, 9
non ulla apparent ii, 29, 35 juncta fa-
mae iii, 9, 33
Vestis adusta iv, 7, 8 veste tacita i,
4, 14 longa ii, 31, 16 fluente iii, 17,
32 mesta iii, 6, 13 vestes Tyriæ iii,
14, 27 Attalicæ iii, 18, 19
Vestitis frondibus uvas iii, 13, 31
Vetat turba me credere tibi ii, 32, 8
vetuit timor hos numerare ii, 29, 4 ve-
tante Deo iv, 1, 90

Vetera jura i, 6, 20
Vetustas tabulas ii, 3, 41
Vetustas (subst.) iii, 1, 23
Vexaverit si tibi comas utilis ira iv,
5, 31 vexastis ventu Ulixen ii, 26, 37
Via longa i, 12, 11 proxima ii, 1, 75
non operosa iv, 6, 18 recta iii, 5, 10
una vulneris ii, 25, 46 vias novas i, 8,
30 vias indociles i, 2, 12
Viator contemnens ossa ii, 11, 5
Vices miseras i, 13, 10 inversas i, 15,
30 remorum iii, 21, 12 vicibus maternis
iv, 11, 75
Victoria potior devictis Parthis ii, 14,
23
Videt in amore nemo ii, 14, 16 vi-
disse negato ii, 18, 3 viderit hoc quam
pudet peperisse ii, 15, 22 viderat olim
pastor ponere tunicam ii, 2, 13 Patro-
clom arena porrectum ii, 8, 33 videbis
nunquam mea vela, Aquilo iii, 7, 71
Vigilare alio nomine i, 9, 28 studiis
severis ii, 3, 7 vigilet janitor iv, 5, 47
Viles ocelli i, 15, 33 amores ii, 34,
71 noctes iv, 7, 39 villa thura ii, 10,
24 villior ne sis mihi istis i, 2, 25 geli-
da Illyria i, 8, 2
Vina cibus prelis Faleris iv, 6, 73 pal-
lida iv, 7, 36 Lesbica i, 14, 2
Vincit sletum injuria iii, 25, 7 vin-
cere suevit iv, 10, 17 signa patriæ iv,
6, 24 vincant mendacia iv, 5, 27 vince
sopore caput iii, 17, 42 vicit me non
moribus iii, 6, 25 forma victorem iii,
11, 16 vicerat æstum iv, 9, 63 vincet
barba genas iv, 8, 26 vincor tempore
ii, 25, 36 victa muneribus janua i, 16,
36
Vincire catena ii, 15, 25 mentem
Lyæo iii, 5, 21 vincitur lectus iii, 20,
31 vinctus manus iii, 24, 14 vincta
brassica iv, 2, 44
Vincula infernæ rotæ i, 9, 20 san-
guinis i, 15, 16 capilli iv, 5, 70 ligata
ad saxa iii, 7, 20 codicis iv, 7, 44 dul-
cia iii, 15, 10
Vindicat locum Parrhasius iii, 9, 12
illa una partem tori tui iv, 3, 56 si quæ
casa ara summota iv, 9, 56 vindicet
Æacus in mea ossa iv, 11, 20
Vindice se iv, 6, 27
Vinea longa iv, 10, 34
Vipera sibilet iv, 7, 53
Vires magnas i, 14, 17 quæcumque
aderant in corpore ii, 15, 25
Viret quo campo seges ii, 34, 78
Virtus Cæsaris ii, 16, 41 hæc tua
iii, 12, 10

Visa turpia ii, 6, 28 talia ii, 26, 29
Vises humana cubilia ii, 3, 31 visenda ora Caystri iii, 22, 15

Vita i, 2, 1. i, 8, 22. ii, 3, 23 si mihi sit ponenda ii, 26, 57 superba iii, 11, 48 vitæ quodcumque sequetur i, 4, 3 pericula ii, 28, 15 præcepta iii, 9, 21

Vitate hoc malum i, 1, 35

Vitri æstiva supellex iv, 8, 37

Vitta recta iv, 3, 16 lanea iii, 6, 30 vittæ puniceæ iv, 9, 27

Vivere nullo consilio i, 1, 6 duro sidere i, 6, 36 lecto vacuo ii, 2, 1 in flagitio ii, 34, 12 nequitia non ignota ii, 5, 2 sine sensu ii, 12, 3 quæ potuit sola cum solo ii, 32, 56 si posset ponto aperii, 3, 6 vixisse me dignam sororem iv, 11, 50 vivam per te iii, 17, 19

Ultima cura lacrymis i, 3, 46 ultima nosse mala i, 5, 4

Ultor Cerberus iv, 5, 3 ultores Deos iii, 20, 22 ignes iv, 1, 115

Umbra tenuis ii, 12, 20 tegat locum ii, 13, 34 mortua iv, 1, 106 multa tangebatur avar iv, 9, 30 benigna iv, 4, 66 in Pompeia iv, 8, 75 umbræ meæ iv, 11, 18 umbras teneras i, 18, 21 pias iii, 18, 31

Umbrosæ sylvæ i, 20, 7 umbrosos rogos iv, 11, 8

Unda parvi littoris ii, 4, 20 undis formosis i, 20, 41

Ungat onyx nares iii, 10, 22

Ungue tenero i, 20, 39 morso iii, 25, 4 ungues immeritos ii, 4, 3 vivos iii, 7, 51 unguibus formosis iii, 8, 6

Unguenta capillis perfusa ii, 4, 5

Vocales canes iv, 4, 84 vocalis equus Arion ii, 34, 37

Vocare crudelem i, 6, 16 nomen meum ii, 13, 28 vocas nomen meum ii, 26, 12 vocat ille ad arma bene concordet ii, 34, 6 me terra recepta iv, 9, 38 vocet te Cynthia ii, 25, 33

Vocula mea i, 16, 27

Volare fecit Deum ii, 12, 6

Volucris fanesta ii, 20, 5 volucres marinæ iii, 7, 11

Volucres insidias i, 20, 30

Volvitur mulier ante Veneris pedes iii, 8, 12 voluta sæpe de prono sinu munera i, 3, 26

Volumen totum ii, 1, 6

Voluptas jucunda i, 10, 3 voluptatis signa ii, 29, 36

Volutet Sisyphus onus ii, 17, 8

Vota debita i, 16, 44 omnia i, 17, 4 tot mea iii, 24, 20 mea noxia iv, 3, 17

Votis meis vocanda i, 10, 4

Votiva arma iv, 3, 71

Vox ultima iii, 7, 66 insana iii, 8, 2 voce deducta ii, 33, 38 voces molestas i, 5, 1 vocibus tacitis i, 4, 18

Urbs septem jugis iii, 11, 57 urbe parva iv, 1, 33 grata iv, 2, 60 capta iv, 8, 56 urbes iii, 18, 5

Urgere sepulcrum lacrymis iv, 11, 1 urgeat hunc vis tua iv, 5, 74 urna infelix humeros meos iv, 11, 28 urgebat illi urna medium caput iv, 4, 16 urgetur Caucasus arboribus i, 14, 6

Urit lorica lacertos iv, 3, 23 urat Colchis æna ii, 1, 54 urere humeros iv, 1, 44 ure mihi versus iv, 7, 78 uret quamvis Cynthia ii, 24, 8 urite, inaptæ, felicius tædas iii, 19, 25 ustus ligulis funeris iii, 15, 46

Urna aurea ii, 26, 50 fictilis iv, 4, 16 infelix iv, 11, 28 urnis virginis ii, 1, 67

Usus dociles iv, 2, 63 detriverat iii, 23, 3

Utinam dicar rudis i, 9, 8 nolit mutare ii, 2, 15

Uva meraca ii, 33, 27 prima iv, 2, 13 nova iii, 17, 18 uvæ vestitas iii, 13, 31

Vulgares amores i, 13, 11

Vulgo conquirere amantes i, 2, 23

Vulnus sibi quarunt ocelli ii, 22, 7 vulneris mali ii, 25, 46 vulnere rami i, 1, 13

Vultu subducto ii, 10, 9

Uxor nobilis ii, 28, 22 casta iii, 12, 37 uxorum turba iii, 13, 18

Z.

Zonis quinque iv, 1, 168

INDEX NOMINUM

IN

PROPERTIUM.

Primus numerus Librum, secundus Elegiam, tertius Lineam, denotat.

ACANTHIS dum versat amice nostras
animum iv, 5, 61

Acca soror (Galli) i, 21, 6

Achamenis sagittæ ii, 12, 1

Achaia tulit multas formas ii, 28, 53

Achelous Ætolus ii, 34, 33

Acherontis ad undas haud ullas por-
tabis opes iii, 5, 13

Achilles superis testatur Menœtiaden
ii, 1, 37 pro hac vel obiret facie ii, 3,
39 desertus abrepta conjuge ii, 8, 29
e complexu Briseidos iret ii, 22, 29 Achil-
lis proavi pectus simulantem Persen iv,
11, 39 Achillei tanti corpus fœdavit
Briseis ii, 9, 13 Achillem exanimum am-
plexens Briseis ii, 9, 9 vis non exemit
morti iii, 18, 37

Achivos fractos in litore ii, 8, 32 ig-
naros luctus popalavit iii, 18, 29

Acron Caninus iv, 10, 7 **Hexculeus**

iv, 10, 9 victima corruet Jovi iv, 10, 15

Actiacum mare ii, 15, 44

Actius Phœbus iv, 6, 67 **Actia** rostra
ii, 1, 24 æquora ii, 16, 38 littora ii, 24,
61 monumenta iv, 6, 17

Admeti conjux ii, 6, 23

Adonem niveum percussit aper ii, 12,
53

Adrasti equus Arion ii, 24, 37

Adriæ mare i, 6, 1 **Adriacum** æquor
iii, 21, 17 (alias mare Adriaticum)

Æacus sedet posita urna iudex iv,
11, 19 **Æaco**, inferno me damnes judi-
cio ii, 20, 30

Æas puella iii, 12, 31 **Telegoni** **Æasi**
monia ii, 22, 4

Ægeum mare iii, 7, 67 salum i, 6, 3

Ægea aqua iii, 24, 12

Ægyptus fuscis alumnis ii, 23, 15

Ægyptum quoties omerem ii, 1, 21

Ælia Gallia iii, 12, 33

Æmilia ratia iii, 3, 8

Æmon : vid. **Hæmon**

Æmonius Enipeus i, 13, 21 vir iii, 1,
26 equus ii, 8, 38. ii, 10, 2 **Æmonia**
cuspis ii, 1, 63 **Æmonium** hospitium i,
15, 20 cominus isse viro iii, 1, 26

Æneas Trojanus ii, 24, 63 ante Phry-
gem collis fuit Roma iv, 1, 2

Æolio tentat carmina plectro ii, 3, 19

Æschyleus cothurnus ii, 34, 41

Æsonia domus iii, 11, 12

Æsoniden rapientibus anxia ventis

Hypsipyle i, 15, 17

Ætna iii, 2, 5 **Ætnæum** fulmen iii,
17, 21

Ætolus Achelous ii, 34, 33

Africa tota iii, 20, 4 tonsa iv, 11, 28
(quia captivi tondebantur ap. Romanos).

Afra regna iv, 11, 30

Africus pater iv, 3, 48

Agamemnon Pelopeus iv, 6, 33

Agamemnonia puella iv, 1, 111 (**Iphi-
genia**). **Agamemnoniæ** cura iii, 7, 12

Aganippea lyra ii, 2, 20

Alba longa iv, 6, 37 **albæ** suis omine
nata iv, 1, 35 **Alba**, tuos reges iii, 3, 3

Albanus lacus iii, 22, 25

Alcides iterat responsa i, 20, 49 **Al-
cides** labor ii, 24, 34 **Alciden** terra re-
cepta vocat iv, 9, 38

Alcinou despiciere munera i, 14, 24

Alcmæoniæ Furie iii, 5, 41

Alcmæna geminas requieverat arctos

Jupiter ii, 22, 25

Alexandrea noxia iii, 11, 33

Alexin intactum tentat Corydon ii,
24, 73 (nomen pueri a Virgilio celebrati
Ecl. 2)

Alphesibœa suis ulta est pro conjuge
fratres i, 15, 15

Amazonidum nudatis mammis bellica
turma iii, 14, 15

Amor tardus i, 1, 17. i, 7, 26 **vacuus**

- i, 1, 34 audas i, 2, 8 derus i, 3, 14
 serus i, 7, 20 mansuetus i, 9, 12 in-
 liquus i, 19, 22 aureus ii, 3, 24 acer
 custos ii, 30, 9 Deus pacis est iii, 5, 1
 cedat i, 9, 28 caput impositis preasit pe-
 dibus i, 1, 4 quidlibet audeat ii, 6, 22
 jure de me triumphat ii, 8, 40 spicula
 nostro pectore fixit ii, 13, 2 si quando
 labens vestras attigit undas i, 17, 27 non
 nihil egit i, 10, 20 Amori non unquam
 tua cessavit aetas i, 6, 21 Amores parvi
 iii, 1, 11
 Amphiaræus quadrages ii, 34, 39
 Amphion victor canebat pœana iii, 15,
 44 Amphiona mollis lacrymis iii, 15, 31
 Amphiphonia lyra i, 9, 10
 Amphitryoniades iv, 9, 1
 Anyclo tundat natalem tuum esse iv,
 5, 35
 Amymone palus ii, 26, 47
 Amythaonia domo nupta futura Pero
 ii, 3, 54
 Androgeona extinctum restituit Dena
 Epidaurius ii, 1, 62
 Andromacha captiva ii, 20, 2 Andro-
 machæ lecto cum surgeret ferus Hector
 ii, 22, 31
 Andromedæ Cepheia i, 3, 4 sine fraude
 marita iv, 7, 63 Andromedæ catenæ iii,
 22, 29
 Anio Tiburnus iii, 22, 23 spumifer iv,
 7, 81, 86 Aniena unda i, 20, 8 Nym-
 pha iii, 16, 4 (lympa)
 Anser ii, 34, 84
 Antæus iii, 22, 10
 Antigona tumulo Bœotius Hamon cor-
 ruit ipse suo saucius ense latus ii, 8, 21
 Antilochi humati corpus ii, 13, 49
 Antimacho tu non tutior ibis ii, 34,
 45
 Antinous lascivus iv, 5, 8 (Ody. lib.
 17. v. 497)
 Antiope Nycteis i, 4, 5 Nycteos iii,
 15, 14 vincta iii, 15, 24
 Antoni graves in sua fata manus iii,
 9, 56 nec ducis assiduo lingua sepulta
 mero iii, 11, 56
 Anubis latrans iii, 11, 41
 Aonia lyra i, 3, 28 Aonium nemus
 iii, 3, 42
 Apelles omnem artis summam in Ve-
 neris tabula sibi ponit iii, 9, 11
 Apellæ tabulæ i, 2, 22
 Apidanus herbosus i, 3, 6
 Apollo Leucadius iii, 11, 69 aversus
 iv, 1, 75 dexter iii, 2, 7 victor iv, 6, 69
 non tardus amanti i, 8, 41 non hæc mihi
 dictat ii, 1, 3 Palatini Apollinis ædes
 iv, 6, 11 Apollinis artes Pergama iii, 9,
 39
 Appia via te ducit ii, 32, 6
 Apriles (idas) iv, 5, 35
 Aquilo sævus iii, 7, 71 raptæ timor
 Orithyæ iii, 7, 13 et nobis ventus erit
 ii, 5, 4 Aquilonibus variant undæ ii, 5,
 11
 Aquilonia proles i, 20, 25 (Οἱ Βορρὸν
 τρώες, Ζήθης καὶ Κάλκας, ἄρρες ἀπαιροῦν.
 Apollod. lib. 1)
 Arabs multi pastor odoris iii, 13, 8
 odores Arabum de gramine ii, 29, 17
 Arabis intactæ domus ii, 10, 16 Ara-
 bium limen transcendere i, 14, 19 Ara-
 bius bombyx ii, 3, 15
 Aracynthus mons iii, 15, 44
 Araxes iii, 12, 8. iv, 3, 35
 Arcadius Deus i, 18, 20 (Pan). Ar-
 cadis rapas i, 1, 14 Arcadii agri ii, 28,
 23
 Archemori tristia funera ii, 34, 36
 Archytæ soboles, Babylonius Horos
 iv, 1, 79
 Arctos geminas ii, 22, 25 (duas
 noctes)
 Arethusa iv, 3, 1
 Arganthes sub vertice montis i, 20, 33
 Argiva figura ii, 25, 48 Argivæ fama
 pedicibus Evadne i, 16, 23 Argivis viris
 Dardana præda dedit formosas heroïnas
 i, 19, 14
 Argo Pagasæ navalibus egressam i,
 20, 17 Argus rudis dux erat ignoto
 missa columba mari ii, 26, 39
 Argoa columba iii, 22, 13
 Argus fixus ignotis cornibus Inachidos
 i, 3, 20
 Argynni pœna iii, 7, 22
 Aradna in oculum vecta lyncibus iii,
 17, 8 dux egit evantes choros ii, 3, 18
 Arion equus Adrasti vocatis ii, 34, 27
 Arionia lyra ii, 26, 18
 Armenis tigres i, 9, 19
 Arria iv, 1, 89
 Ascanius crudelis i, 20, 4 indomitus
 i, 20, 16
 Ascræum nemus ii, 13, 4 Ascræi po-
 etæ veteris præcepta ii, 34, 77 Ascræi
 fontes ii, 10, 25
 Asiæ veteres divitias cernere i, 6, 14
 et Europæ belli causa pœlla ii, 3, 26
 Asopli vago sonitu fluentis permota
 iii, 15, 29
 Athamania littora iv, 6, 15
 Athamantidos undæ i, 20, 19 urbes
 iii, 22, 5
 Athens doctæ i, 6, 13. iii, 22, 1

(πέρρας Ἀθηναίος κατὰ πόλεμον, ἢ κατὰ
σφύρας ἐνδοξότεροι. Plut. Comment.)

Atlas coelum omne gerens iii, 22, 7

Atracis in oris considat i, 8, 25

Atrida gavius est Dardanio triumpho
ii, 14, 1 Atrides classem non solvit iii,
7, 23

Attalicus torus ii, 13, 22. iv, 5, 24
Attalica vestes iii, 18, 19 Attalica au-
lica ii, 32, 12 (pro magnifico ac sple-
didō : sic ap. Hor. lib. 1. Od. 1. v. 12)

Attica volucris ii, 20, 6 (Philomela)

Aventinus Romus iv, 1, 50 Aven-
tina Diana iv, 8, 20

Avernus umbrosus iii, 18, 1

Avernalis Sibylla iv, 1, 49

Augustus ii, 10, 15 parcat pharetris
Eois iv, 6, 81 Augusta ratis iv, 6, 23
Augusti puppim super iv, 6, 29 signa
sequi iii, 12, 2 Auguste, tuo dat colla
triumpho ii, 10, 15

Aglide solvit haerentes rates Calchas
iv, 1, 109

Aurora non Tithoni spernens senectam
ii, 18, 7 rubra suis equis colorat maritos
Eois iii, 13, 16

Ausonae Dryades i, 20, 12 matronae
ii, 33, 4 virgines iii, 4, 5 dapes iii, 23, 30
puellae iv, 4, 48 (l. q. Italae)

Auster nubilus ii, 16, 56 frigidus ii,
26, 26

B.

Babylona Semiramis statuit iii, 11,
21

Babylonius Horos, Archytas soboles
iv, 1, 79

Baccae saevae venantur in arbore iii,
23, 32

Bacchus medius erit tecta conspide ii,
30, 38 et Baccho et Apolline dextro iii,
2, 7 Baccho multo ebria vestigia i, 3, 9
Bacche, dilue vitium ex animo meo iii,
17, 6

Bactra Semiramis jussit imperio sur-
gere caput iii, 11, 26 futura finis imperii
Romani iii, 1, 16 te modo viderunt
iteratos per ortus iv, 3, 7 adascensis Bac-
tris iv, 3, 63

Bais corruptae i, 11, 27 aquae, crimen
amoris i, 11, 30 inviae iii, 18, 7 Baia-
rum stagna iii, 18, 2 Bais mediis ces-
santem i, 11, 1

Baridos et contis rostra Liburna sequi
iii, 11, 44 (Bais Aegypti linguae, cym-
ba quae vehanter cadavera ad sepulcra)

Bassarica coma iii, 17, 30 (Bac-
chica)

Basae i, 4, 1

Belgicus color ii, 18, 26

Bellerophon teus equus iii, 3, 2

Bistonis rupes ii, 30, 36 (Thraciae)

Bombeidos sanctis undis virgineum

Brimo composuisse fertur latus ii, 2, 11

Breotius Haemon ii, 8, 21

Bootes serus iii, 5, 35

Boream cradelen negabit rapta Ori-

thya ii, 26, 51 Boreas diabra ii, 27, 12

Borysthenides hyberni ii, 7, 18

Bospora capta iii, 11, 60

Bovilla suburbanae iv, 1, 33

Brennum sacrilegum testantur torrida
limina iii, 13, 51

Brimo composuisse latus Mercurio
fertur ii, 2, 12 (Proserpina)

Briseis formosa ii, 8, 35 exanimem

amplectens Achillem ii, 9, 9 Briseide
abducta ii, 20, 1 complexu Briseidis iret

Achilles ii, 22, 29

Britanni infecti ii, 18, 23 Britannos
sequimur ii, 27, 5 Britannia cecida ii, 1,

76 picto Britannia curru iv, 3, 9

Bruti secures iv, 1, 45

C.

Cacus iv, 9, 7, 16

Cadi iv, 6, 8

Cadmi arcem iii, 9, 38 Cadmea Ty-
ros iii, 13, 7 Cadmea Thebae i, 7, 1

Caminus Acron iv, 10, 7 Camina arx
iv, 10, 9

Cesar (C. Julius) pater ab Idalio
astro miratus iv, 6, 59 (Cesar Octavi-
anus Augustus). cessit in astra iii, 18,
34 capitur iv, 6, 13 magnus in armis

ii, 7, 5 Deus arma ad Indos meditatur
iii, 4, 1 Caesaris nomen condere ii, 1,

42 bellaque resque memorare ii, 1, 26
haec virtus et gloria ii, 16, 41 focus am-
plecti iii, 18, 12 Cesare sub magno tu,

Maeenas, cura secunda fores ii, 1, 26
det vires ad effectum iii, 9, 27 Caesaris

axe spoliis onerato iii, 4, 13

Calais et Zethes, Aquilonia proles i,
20, 26

Calamis se exactis equis jactat iii, 9,
10 (Usus fuit tenui scribendi genere.

Eo pertinet va. in ejus Fragm. p. 254.
Ed. Ern. s. v. δαδ. καὶ δὲ δαδ. δαδ. δαδ. δαδ.)

Calchas rates Aulide solvit iv, 1, 109
Callimachus angusto pectore ii, 1, 40

Callimachi manes iii, 1, 1 Romani Umbria patria iv, 1, 64 non inflati somnia ii, 34, 32

Calliope non hæc cantat ii, 1, 3 Caliopea libera tibi donat Aoniam lyram i, 2, 28 defessa choris meis iii, 2, 14 fuit a facie iii, 3, 33

Callisto ursæ Arcadios per agros erravit ii, 28, 23

Calpe mons iii, 12, 25

Calvi docti pagina ii, 34, 89 Calve, tua venia ii, 25, 4

Calypso mota Ithaci digressu i, 16, 9 a Dulichio juvene delusa ii, 21, 13

Cambyas flumina ii, 26, 23

Camilli magni iii, 9, 31 Camilli signa iii, 11, 59

Camœnæ iii, 10, 1

Campania pinguis iii, 5, 5

Cancris octipedis terga sinistra cave iv, 1, 150

Canis siccus ii, 28, 4 (Sirius)

Cannensis pugna sinistra iii, 3, 10

Canopi incesti regina iii, 11, 39

Capaneæ ruina ii, 34, 40

Capenæ portæ cum tulero arma vativa iv, 3, 71

Capharea saxa fregere triumphales puppes iii, 7, 39

Capitolia nubila fumo iv, 4, 27

Capricornus lætus Hesperia aqua iv, 1, 88

Carpathium mare iii, 7, 12 Carpathiæ variant Aquilonibus undæ ii, 5, 11

Carthaginiæ altæ non canerem animos ii, 1, 23

Cassiope solito visura carinam i, 17, 3 Castalia ex arbore speculans Phœbus iii, 3, 13

Castor et Pollux, hic victor pugnis, ille futurus equis iii, 14, 17 ('Castor gaudet equis, ovo prognatus eodem pugnis,' sec. Hor. lib. 2. Sat. 1. v. 36. coll. Hom. Il. Γ. 237. Od. A. 299). Castoris equus ii, 7, 16 Castora succendit Phœbe i, 2, 15

Catulli lascivi scripta ii, 34, 87 Catulle, pace tua ii, 25, 4

Caucasus arboribus urgetur i, 14, 6

Caucasias aves pati ii, 25, 14 Caucasias de rupe Promethei brachia solvet ii, 1, 69

Caystrus Gygeus iii, 22, 15

Cecropii coloni ii, 33, 29 Cecropiis in foliis obstrepit Attica volucris ii, 20, 6

Centaure Eurytion, vino peristi ii, 33, 31

Centaureis medio grata rapina mero ii, 2, 10 Centauros dementia jussit aspera in adversum pocula Pirithoum fran-

gere ii, 6, 17 saxa minantes iv, 6, 49 (de signo et pictura)

Cepheia Andromede i, 3, 3 Cepheia Meroë iv, 6, 78

Ceraunia prævecta i, 8, 19 Ceraunum saxum ii, 16, 3

Cerberus tribus faucibus custodit antrum infernum iii, 5, 44 ultor iv, 5, 3 nocte errat abjecta sera iv, 7, 90 improbus nullas petat umbras iv, 11, 25

Chaontæ columbæ i, 9, 5

Charisii avaras iv, 1, 75

Charybdæ vasta revomet alternas aquas ii, 26, 54 scissa alternas aquas iii, 12, 28

Chiron sanavit lumina Phœnicis ii, 1, 60

Ciconum manus iii, 12, 25

Ciliassæ spica iv, 6, 74

Cimbrorum non canerem minas ii, 1, 24 Cimaræ cum traheret Lucina dolores iv, 1, 99 (nomen fictum)

Circæ fraudes iii, 12, 27 Circæo gramine perire ii, 1, 53

Cithæronis arces iii, 15, 27 saxa Thebas agitata per artem sponte sua in muri membra coisse ferunt iii, 2, 3

Clario Phœbo ii, 31, 9

Clandia (Quinta) turritæ cara ministræ Deæ Cybææ iv, 11, 52

Claudius (M. Cl. Marcellus) arcuit hostes Eridanum trajectos iv, 10, 39 victor Siculæ telluris iii, 18, 33

Clitumnus integrit formosa flumina suo loco ii, 19, 25 ab Umbro tramite fluit iii, 22, 23

Clytemnestræ stuprum iv, 7, 57 quid Clytemnestræ referam, propter quam tota Mycenis infamis stropo stat Pelopea domus iii, 19, 19

Coclitis abscissi pontes iii, 11, 65

Cœum cœlo minantem ii, 9, 48

Colchis urat æna focus ii, 1, 54 egit tauros flagrantés sub adamantina iuga iii, 11, 9 ignotum virum secuta est ii, 34, 8 Colchida Iason decepti ii, 21, 11

Colchion Phasim remige propellas iii, 22, 11

Collinæ herbæ iv, 5, 11

Conon iv, 1, 80

Cornæ captæ iugera pauca iv, 10, 26

Corinthe antiquæ sua committit scripta ii, 3, 21

Corinthe, non paro classe sera tus iii, 5, 6

Cornelia iv, 11, 13

Corvinus iii, 11, 66 (Aurel. Messala Corv. qui septies Consul fuit. Cum a quodam Gallo ad certamen singulare in

Delph. et Var. Clas.

Ind. Propert.

g

prælio provocaretur, corvus super gal-
leam in capite ejus sedit et victo hoste,
Corvinus vocatus est)

Corydon intactum tentat Alexin ii,
34, 73

Cossus (Cornelius) insequitur Veientis
clade Tolumni iv, 10, 23

Coa vestis i, 2, 2. ii, 1, 6. iv, 5, 55
Coi Philetæ sacra iii, 1, 1 Com textura
Minervæ iv, 5, 23 (cf. Plin. Hist. Nat.
11. c. 22. secutus Aristotelem Hist.
Nat. lib. 5. c. 19. Πρώτη λέγεται ὀφθα-
λμοῖς ἐκ Κῆ Παμφίλῃ Ἀαρῆς θυγάτηρ). το-
γα Cois incedere ii, 1, 5

Crassi signa referte domum iii, 5, 48
gaude Crasse iv, 6, 83 Crassos se tenu-
isse dolet Euphrates ii, 10, 14 clades-
que piaste iii, 4, 9

Crassa bos iv, 7, 57 Cressæ herbæ
ii, 1, 61

Cretæus poëta ii, 34, 29 Cretæus ju-
vencus iii, 19, 11 Cretæa ratis iii, 19,
26

Creusa nupta quantis arserit malis ii,
16, 30 ejectæ tenuit domum ii, 21, 12

Cræsus non distat ab Iro iii, 5, 17
Cræsi flumina ii, 26, 23 Cræsum opes
non exemerunt morti iii, 18, 28

Cumææ vatis sæcula ii, 2, 16
Cupido sæpe huic malus esse solet, cui
bonus antea fuit ii, 18, 21

Cures Tatius iv, 9, 74 tubicen Curetis
iv, 4, 9

Curius fratres cecinit Ennius iii, 3, 7
Curtius expletis statuit monumenta
lacunis iii, 11, 63

Cybele vertice turrigero Dea magna
iii, 17, 35 Cybeles sacre fabricata ju-
venca iii, 23, 3 Cybeles æra rotunda
iv, 7, 61

Cydonia (scl.) mala iii, 13, 27

Cymothoë cœrula ii, 26, 16

Cynthia visa incumbere fulcro iv, 7, 3
aurea jacet iv, 7, 85 prima me cepit
ocellis i, 1, 1 prima fuit i, 12, 20 finis,
ibid. nutrit amores i, 12, 6 vis tuos fas-
tus repetam i, 18, 5 das flendi princi-
pium i, 18, 6 non curat honores ii, 16,
11 forma potens i, 5, 29 forma levis,
ibid. sit toto lecta foro ii, 24, 2 si facilis
spiraret ii, 24, 5 versu Propertii laudata
ii, 34, 93 potest ferre nives i, 8, 8,
nostra i, 8, 30 corticibus scribitur i, 18,
23 libeat tibi necum ii, 30, 25 sola in
lecto ii, 29, 24 sylvæ resonant i, 18,
31 quid possit i, 5, 31 me docuit i, 10,
19 quid petis sortes ii, 32, 3

Cynthus carmen temperat impositis
articulis ii, 34, 80

Cyrenææ aquæ iv, 6, 4

Cyrtæis nocturna non hic valet ii, 4,
7 (Medea)

Cytææ carmina i, 1, 24

Cytherea, magna ego dona tua figam
columna ii, 14, 35

Cyzicus frigida iii, 22, 1

D.

Dædaleum iter ii, 14, 8

Danaë serato circumdata muro ii, 32,
59 Danaë ferratam domum ii, 20, 12

Danai femina turba ii, 31, 4

Danai vincunt iii, 8, 31 Danaum
mille rates ii, 26, 38 non solvit Danaas
subdita cerva rates iii, 22, 34

Daphnin tu canis ii, 34, 68

Dardana præda i, 19, 14 puppis iv,
1, 40 Dardanius triumphus ii, 14, 1

Decius admissio equo prælia rupit
iii, 11, 64 animi Decl iv, 1, 44

Deidamia Scyria ii, 9, 16

Deiphobus sine armis iii, 1, 29 (Vir-
gil. Æn. 6. v. 500—530)

Delon tantem se vindice linquens
Phœbus iv, 6, 27

Demophoon ii, 22, 2 Phyllida dilexit
parvo spatio ii, 24, 44

Demosthenis arma, stadium linguae,
persequar iii, 21, 27

Deucalionis aquæ ii, 32, 53, 54

Diana Avertina iv, 8, 29 Dianæ sa-
cra suscipere ii, 19, 17 choros redde ii,
28, 60

Dindymus iii, 22, 3

Dircæ testis erit iii, 15, 13 Thebæ
Dircæ iii, 17, 33

Dis raptor iii, 22, 4

Dodona venior angur ii, 21, 3

Dorica castra ii, 8, 32

Dore poëta iii, 9, 44 (pro Dorice)

Doridos herba iv, 7, 72 formosa Do-
ride natæ i, 17, 25

Doroxanium iv, 5, 21

Dryades puellæ i, 20, 45 Ausoniis
Dryasin est amor i, 20, 12

Dulichius Irus iii, 5, 17 caræ littora

Dulichis tetigit Ulysses ii, 14, 4

E.

Edonis assidua fessa choreis i, 3, 5
(Baccha s. Bacchi sacerdos)

Electra, saluum cum aspectu Orestem,
non sic lætata est ii, 14, 4

Elis opes paserat equis i, 8, 36
 Eleus Jupiter iiii, 2, 18 ora Eleis i,
 8, 36 quadrigæ Eleæ palma iiii, 9, 17
 Elysia rosæ iv, 7, 60
 Enceladi insultus ii, 1, 39
 Endymion nudus cepisse dicitur Pho-
 bi sororem ii, 15, 15 (Latæus dictus
 poetis)
 Enipeus Æmonius i, 13, 21 Thessa-
 licos iiii, 19, 13
 Ennius (Quintus) pater iiii, 3, 6 hir-
 suta cingat sua dicta corona iv, 1, 61
 Eous equus iv, 3, 10 Eoa domus
 Auroræ ii, 18, 8 Eoa ripa aurea iv, 5,
 21 Eoum gelu i, 16, 24 Eoo roseo iiii,
 24, 7 Eoi lapilli i, 15, 7 mariti iiii, 13,
 15 Eos pharetræ iv, 6, 81 Eos et
 Hesperios uret ii, 3, 44 Eois et Hesp-
 eris illam ostendit ii, 3, 43
 Ephyreæ Laidos ædes ii, 6, 1 (Cor-
 inthiæ)
 Epicurus doctus iiii, 21, 36
 Epidaurius Deus ii, 1, 61 (Æscula-
 pius)
 Erichthonius populus ii, 6, 4 (Athe-
 niensis)
 Eridano Veneto disidet Hypanis i,
 12, 4 Eridanum trajectos hostes arcuit
 Claudius iv, 10, 39
 Erinne ii, 3, 22
 Erinyes tragice ii, 20, 29
 Eriphyla ii, 16, 29. iiii, 13, 57
 Erycina concha iiii, 13, 6
 Erythia iv, 9, 2
 Esquilis iiii, 23, 24 aquosæ iv, 8, 1
 Etrusca pulvis i, 22, 6 eversos focos
 gentis Etruscæ antiquæ quoties canerem
 ii, 1, 29 Etrusco de sanguine regum
 Mæcenas iiii, 9, 1 Etruscis ab aggeribus
 i, 21, 2 montibus i, 21, 16
 Evadne fida iiii, 13, 24 Argivæ fama
 podicitiæ i, 15, 21
 Evandri profugæ concubere boves iv,
 1, 4
 Euboico littore Danaum rates vexavit
 ventus ii, 26, 38 Euboicos respice Troja
 sinus iv, 1, 114
 Eveni filia i, 2, 18
 Eumenidum turba severa iv, 11, 23
 Euphrates jam negat equitem post
 terga tueri Parthorum ii, 10, 13 et Tig-
 ris sub tua jura fluent iiii, 4, 4
 Europæ atque Asiæ belli causa puella
 ii, 3, 36
 Europe ii, 33, 52
 Eurotas iiii, 14, 17
 Euræus sævus licet urgeat ii, 26, 35
 quid flamine capiet iiii, 5, 36 desinit ire
 Notos in adversos iiii, 15, 34

Eurypples iv, 5, 23
 Eurytion Centaure, vino peristi ii, 33,
 31 (Vid. Hom. Odyss. 9. 295)

F.

Fabius Lupercus licens sacra habet iv,
 1, 26
 Fabii victrices moræ iiii, 9, 9 (Q. Fa-
 bii Maximi Cunctatoris)
 Falerno effuso madeat tibi mensa ii,
 23, 39 Falernis vina prelis elisa iv, 6,
 73
 Faunus plumoso sum Deus aucupio
 iv, 2, 34
 Feretrius Jupiter iv, 10, 1
 Fidenas longe erat ire iv, 1, 36
 Fortuna Dea i, 6, 25. i, 15, 3. iiii, 7,
 37

G.

Gabi maxima turba, nunc nulli iv, 1,
 34
 Galatea fera sub Ætna iiii, 2, 5 non
 aliena sit via tum i, 8, 18
 Galesi umbrosi subter pineta Thyrsin
 et Daphnin canis ii, 24, 67
 Galla iiii, 12, 1. 4
 Galle i, 5, 31. i, 10, 5. i, 13, 2. i,
 20, 1 Gallus in castris credita signa tue-
 tur iv, 1, 35 formosa qui multa Lyco-
 ride mortuus inferna vulnera lavit aqua
 ii, 24, 91 Gallum per medios ereptum
 Cæsaris enses i, 21, 7 (nomen proprium)
 Galli dejecti vertice Parnassi ii, 31,
 18
 Gallicus miles ii, 13, 48 in Gallica
 ora Parnassus sparvit nives iiii, 13, 54
 Genium meum prostratus adorat iv,
 8, 69
 Geryonæ stabula iiii, 22, 9
 Getæ hyberni iv, 3, 9 astati iv, 5, 44
 Gigantum tormenta iiii, 5, 39
 Gigantea littoris ora i, 20, 9
 Glaucidos catulæ vox iv, 3, 55
 Glaucus ii, 26, 13
 Gnosia pharetra ii, 12, 10 languida
 jacuit desertis littoribus i, 3, 2
 Gorgonis anguiferæ comis pectus opera
 Pallas ii, 2, 8 vultu obdurescere ii,
 25, 13 posita Gorgone membra lavat
 Pallas iv, 9, 58
 Gorgoneo lacu tingunt Ponica rostra
 columbæ iiii, 3, 32 (s. Hippocrene)
 Græcia tota jacuit ad fores Laidos ii,
 6, 2 veris gaudebat natæ ii, 9, 17 mau-

fraga tracta est salo vasto iii, 7, 40
nat exuviis pressa iv, 1, 116

Graio aratro pressit Neptunia mœnia iii, 9, 41 Graii scriptores ii, 34, 65
exempla Graium ii, 6, 19 Graias imitari ii, 32, 61 per Graios choros Italia orgia ferre iii, 1, 4 Graia saliva meri Methymnæi iv, 8, 38

Gygæo lacu Lydia tincta puella iii, 11, 18

H.

Hædus purus erit ii, 26, 56

Hæmon Bœotius Antigonæ tumulo ipse suo saucius ense corruit ii, 8, 21

Hamadryades faciles ii, 34, 76 Hamadryadum sororum turba ii, 32, 37 Hamadryasin dolor ibat Hylas i, 20, 32

Hannibalis spolia iii, 11, 61 Hannibalem fugant Lares Romana sede iii, 3, 11

Heben cœlestem flagrans amor Herculis i, 13, 23

Hector ferus ii, 22, 31, 34 dum restat barbarus iii, 8, 31 Hectora illum fortem Æmonia traxit Achilles equis ii, 8, 38 ter campos, ter maculasse rotas iii, 1, 28

Hectorea face fervere viderat Dorica castra ii, 8, 32 Hectoris avis Augustus major iv, 6, 38

Helene inter fratres nudis papillis arma capere fertur iii, 14, 19 Helenæ in gremio maxima bella gerit Paris iii, 8, 32 post Helenam hæc forma secunda redit terris ii, 3, 32 notior ipsa Helena est Lesbia Catulli ii, 34, 88 ex Helena totam Iliada non probat Cynthia ii, 1, 50

Helenus sine armis iii, 1, 20

Heliconis umbra iii, 3, 1 lustrare Helicon a aliis choreis ii, 10, 1 coluisc Helicon in prima juvenia iii, 5, 10

Helle purpureis fluctibus agitata ii, 26, 5 Helles Athamantidos urbes iii, 22, 5

Herculis boves iv, 9, 17 labores ii, 23, 8 amor flagrans Heben i, 13, 23 eximii sitis iv, 9, 70 error miser ignotis perpassus in oris i, 20, 16 Antiquæ luctantum in pulvere signa iii, 22, 10

Herculeum nomen iv, 7, 82 Tîbur ii, 32, 5 Herculeæ clavæ fortia facta iv, 9, 30 Herculeo labore structa via iii, 18, 4 semita Herculeis littoribus i, 11, 2

Hermione Spartana i, 4, 6

Hesperidum chori iii, 22, 10

Hesperius draco ii, 24, 26 Hesperia aqua iv, 1, 88 Hesperios et Eeos uret ii, 3, 44 Hesperis et Eois illam ostendet ii, 3, 43

Hilaira Pollacem succendit i, 2, 16

Hippodamia aucta externis rotis i, 2, 30 Hippodamias dotatæ regnum vetus i, 8, 35 (quacum Hippodamia alia Pirithoi uxor non est confundenda)

Hippolyte iv, 3, 43

Hippolytum Veneri mollire negantem iv, 5, 5 (pro casto quolibet viro)

Homerus casus Trojani memorator iii, 1, 33 Pergama nomen Homeri ii, 1, 21

Homero primo contendit Ponticus i, 7, 3 ta non tutior ibis Homero ii, 34, 35

Homero plus valet Mimnermi versus in amore i, 9, 11

Horatia pila iii, 3, 7

Hores Babylonius, Archytæ soboles iv, 1, 79

Hylæi percussus vulnere rami i, 1, 13 Hylas dolor ibat Hamadryasin i, 20, 32

Hylæ Thiodamanteo proximus ardor i, 20, 6 Hylan formosam i, 20, 62

Hymenæus iv, 4, 61

Hypanis Veneto dissidet Eridano i, 12, 4

Hypermnestre sine fraude marita iv, 7, 63 narrat magnum ausas esse sorores iv, 7, 67

Hypsipyle anxia vacuo constitit in thalamo i, 15, 18

Hyrcani maris littora ii, 30, 20 (alias Caspii)

I.

Iacchi speciem furabor iv, 2, 31 Iaccho posito saltat puella ii, 3, 17 (nomen Bacchi)

Iasidos duræ sævitiam contudit Milænon i, 1, 10

Iason decepti Colchida ii, 21, 11 Iasonem perfecit Varro ii, 34, 85

Iasonia carina ii, 24, 45

Iberum minium ii, 3, 11

Icare Cecropiis merito jugulate colonis ii, 23, 29 (cf. Tib. iv, 19)

Icarii boves sidera tarda Æcant ii, 33, 24

Icariotis iii, 13, 10

Ida (Mons Phrygiæ) dicit Parium pastorem amasse ii, 32, 35

Idæus Simois iii, 1, 27 pastor iii, 13, 39 Idæum antrum ii, 32, 39 Idæi vertices ii, 2, 14 chori iii, 17, 36

Idalius vertex ii, 13, 64 Idaliæ antrum iv, 6, 59

Idas i, 2, 17
 Iliaca favilla iv, 4, 69 Iliaci aggeres
 ii, 13, 48
 Iliada totam non probat ex Helena
 Cynthia ii, 1, 59 Iliade nescio quid ma-
 jus nascitur ii, 34, 66 Iliadas longas
 condimus ii, 1, 14
 Ilion iii, 1, 31 (urbs Trojanorum)
 Iliia Phœbas iii, 13, 61 tellus iv, 1,
 53 (i. e. urbs)
 Illyria gelida i, 8, 2 Illyrias navigare
 ii, 16, 10 Illyricas terras ii, 16, 1
 Inachis misit Nilo tepente sacra ma-
 tronis Ausoniis ii, 33, 4 Inachidas ig-
 nota cornua i, 3, 20
 Inachius Linus ii, 13, 8 Inachis he-
 roinæ i, 13, 31 (i. e. Argivæ s. Græcæ
 in genere)
 India dat colla triumpho ii, 10, 15
 Indica gemma ii, 22, 10 Indica arma
 fugata Nyseis choris iii, 17, 22
 Indus decolor iv, 3, 10 (quia ardore
 solis coloratus et adustus). Indi longinqui
 ii, 9, 29 vicini ii, 18, 11 dites iii, 4, 1
 Iſeda formica iii, 13, 5 Iſedæ conchas
 i, 8, 39
 Ino prima etate terras vagata est ii,
 23, 19
 Io versa caput ii, 28, 17 Io deper-
 ditus Jupiter ii, 30, 29
 Iolciacis focus urat aëna Colchis ii,
 1, 54
 Iole ii, 28, 51. iv, 5, 35 (nomen an-
 cillulæ)
 Iona ii, 28, 53
 Ionia mollis i, 6, 31
 Ionium iii, 21, 19 Ionius ros ii, 26,
 2 (per *pelæus* idem mare). Ionium mare
 (inter Italiam et Græciam interjectum)
 ii, 26, 14 Ionis aquæ iv, 6, 58
 Iphicli boves ii, 3, 52
 Iphigenia mactata pro mora iii, 7, 24
 (Agamemnonis et Clytemnestræ filia.
 Ovid. Metam. 13)
 Irus Dulichius iii, 5, 17
 Ischomache Lapithæ genus heroinæ
 ii, 2, 9 (h. e. filia. Virg. *Æn.* vii, 556.
 Horat. L. 1. Od. 3, 27)
 Isis puri dies iv, 5, 34
 Iſmarus mons Thraciæ iii, 12, 25
 Ismaria vallis ii, 13, 6 Ismarium me-
 rum ii, 33, 32
 Isthmos terris arcet utrumque mare iii,
 21, 22 fuit Propontica aqua iii, 23, 2
 Italiæ dura tempora i, 22, 4 regiones
 tui, 7, 63 in Italiam qui bene vela ferat
 ventus iv, 3, 40
 Itala unda iii, 22, 26 Itala orgia iii,
 1, 4
 Ithaci digressu mota Calypso i, 15, 9

Ithacis verubus magiorunt juvenei Lam-
 petes iii, 12, 29
 Ityn absumentum increpat mater iii, 10,
 10
 Jugurtha iii, 5, 16. iv, 6, 66 (cf. Sal-
 lust. et Horat. L. 2. Od. 1, 28)
 Iulus iv, 1, 48
 Julææ carinæ iv, 6, 17, 54
 Juno aspera iv, 9, 71 frangitur ii, 28,
 34 non valuit curvare cornua in pel-
 lice iii, 22, 35 Junonis Pelasgæ tem-
 pla ii, 28, 11 (i. e. Græcæ, quæ et Ar-
 giva dicitur Virg. *Æn.* iii, 547). Ju-
 nonis per dulcia jura ii, 5, 17 Junoni
 amara sacrum facere iv, 9, 43 votum
 facere iv, 1, 101
 Jupiter ii, 16, 16 (exclamantis: cf.
 Horat. L. 1. Sat. 2, 17. sq.) Phidiacus
 iii, 9, 15 auro fallitur iv, 1, 83 ignoro
 furta pristina tua ii, 2, 4 quamvis ipse
 non queat diducere amantes ii, 7, 3
 Jovis Feretri causæ iv, 10, 1 antrum
 arenosum Libyæ iv, 1, 103 nati Ze-
 thus et Amphion iii, 15, 31 arma iii,
 9, 47 saxa iv, 4, 10 antiqui limina
 capta iv, 4, 2 Phlegæos tumultus ii, 1,
 39 inimicitie ii, 13, 16 Jovi victima
 corrui Acron iv, 10, 15 Latio assues-
 cent Partha tropæa iii, 4, 6 magno
 negare non potuit Danaë ii, 32, 60
 surdo vota excludunt iii, 24, 20 oppo-
 nere Anubim iii, 11, 41 vicino vulnera
 non patiendi iv, 4, 30 magno grata
 ruina Capanei ii, 34, 40 prima accam-
 bes puella Romana ii, 2, 20 Jovem cog-
 nosce, Antiope iii, 15, 41 rivalem non
 ego ferre possum ii, 34, 18 pollicit fur-
 to Cacus iv, 9, 8 illa suis verbis cogat
 amare i, 13, 32 Jove digna soror ii, 3, 6
 Ixionis orbes iv, 11, 23 (rota cui a-
 pud inferos alligatus est Ixion: cf. i, 9,
 20. et Tib. i, 3, 73. sqq.)
 Ixioniden testatur infernis Theseus ii,
 1, 38

L.

Læmna nuda fertur Paris perihæse ii,
 16, 13
 Lacomum pugnae iii, 14, 33 (sc. in
 gymnasiis)
 Laidos Ephyreæ sedes ii, 6, 1
 Lalage iv, 7, 45 (nomen ancillæ)
 Lampetie Phœbo juvenco paverat
 iii, 12, 30
 Lanuvium vetus est tutela Draconis
 annosi iv, 8, 3 Lanuvii ad portas solus
 eram iv, 8, 48 (sc. animo)
 Laomedontis opes ii, 14, 2

Lapithæ heroïnæ genus Iachomachæ ii, 3, 9 (populi Thessaliæ Ovid. *Metam.* xii, 250)

Lares patrii ii, 30, 32 fugantes Hannibalem sede Romana *Lares* iii, 3, 11

Latini remi iv, 6, 45 *Latinæ imitata* ii, 32, 61

Latus Jupiter iii, 4, 6 *Latæ manus* iv, 10, 37

Latris iv, 7, 75 (nomen ancillæ)

Lavina littora ii, 34, 64

Lechæum iii, 21, 19

Leda i, 13, 29 *Ledæ partus* i, 13, 30

Leonis signa animosa iv, 1, 85

Lepidus iv, 11, 63 (filius Corneliæ et Pauli Æmilii Lepidi)

Lerne palus ii, 26, 48 *Lernæa hydra* ii, 24, 25

Lesbia notior Helena ii, 34, 88

Lesbia vina bibas i, 14, 2 (vinum ab insula Lesbo in mari Ægeæ dicitur)

Lethæus liquor iv, 7, 10 *Lethæa stagna* iv, 7, 91

Leucadia ii, 34, 86

Leucadius Apollo iii, 11, 69

Leucippis Phœbe i, 2, 15

Leucotheæ (Dea marina) ii, 26, 10 *Leucotheen miser implorat navita* ii, 28, 20

Liber durus Deus i, 3, 14 (Bacchus: namque nox et amor nihil moderabile suadent)

Libones materni iv, 11, 31

Liburna rostra iii, 11, 44

Libyæ arenosum Jovis antrum iv, 1, 103

Libycus dens ii, 31, 12 (ebur: Libyæ elephantis plena est). sol iv, 9, 46

Lino Inachio sim notior arte ii, 12, 8

Longa Alba iv, 6, 37

Luceres coloni iv, 1, 31

Lucina cum traheret Cinaræ dolores iv, 1, 99

Lucmo galeritus iv, 1, 29

Lucumonius iv, 2, 51

Lucrina aqua i, 11, 10

Luna sedula i, 3, 33 *deducta* i, 1, 19 *menstrua* iii, 5, 28 *sicca* ii, 17, 15 (hoc est, intermenstruus dies; tunc enim spirant Aquilones. Horat. *Lib. 1. Od. 25, 11*). *Lunæ plenæ orbita* ii, 20, 21 *Lunæ cantatæ leges imponere audax* iv, 5, 13

Lupercus iv, 1, 93 *Lupercus Fabius licens* iv, 1, 26

Lyseo multo nihil es mutata iii, 33, 35 *multo mentem vincire* iii, 5, 21

Lycinna iii, 15, 6

Lycius Deus iii, 1, 38 (Apollo)

Lycus iii, 15, 14 (Rex Thebanorum) *Lycoride formosa multa vulnera lavit mortuus Gallus inferna aqua* ii, 24, 91

Lycotas iv, 3, 1

Lycurgus vesanus in vite iii, 17, 23

Lydus Cræsus iii, 5, 17 *Lyda colus*

Herculis iv, 9, 48 *Lydia puella* iii, 11, 18 *arata* i, 6, 32 *mitra* iii, 17, 30 *phœctra* iv, 7, 63

Lygdamus iii, 6, 2. iv, 7, 35

Lynceus ii, 34, 9

Lysippo gloria est effingere signa animosa iii, 9, 9 (clarissimus sculptor et statuarium sec. Horat. *L. 2. Epist. 1, 240*. Plin. *Hist. Nat. vii, 37*)

M.

Machaon sanavit crura Philoctetæ ii, 1, 59

Mæandria unda fallax errat et decipit ipsa vias suas ii, 34, 35 *tibia non jure vado Mæandri jacta natavit* ii, 30, 17

Mæcenas ii, 1, 17. 73 *Etrusco de sanguine regum* iii, 9, 1

Mænialis ramus iv, 9, 15

Menas iii, 8, 14 *verax* iii, 13, 62 (est Baccha, ἀνδρὶ τοῦ μαινομένου, a furendo dicta)

Mæonia Heroides ii, 28, 29

Mæotis Penthealeia iii, 11, 14

Mæotica nix ii, 3, 11

Mæis idibus natalis iv, 5, 36

Malca seva iii, 19, 8

Mamurius formæ celator ænæ iv, 2, 61

Marcus liquor iii, 2, 12 *æternum Marcus humor opus* iii, 22, 24

Marii status et arma iii, 11, 46 *benefacta* ii, 1, 24 *consule cum Mario sedet Jugurtha* iii, 5, 16 *Mariano prælia signo* iii, 3, 43

Marone sopito cadunt flumina ii, 32, 14

Mars pater iii, 4, 11 *Marte cingere Aonium nemus* iii, 3, 42 *nullus antiquo Marte triumphus* ii, 34, 56

Mavors miscet utrumque manus dubias ii, 27, 8

Martia lupa iv, 1, 55

Mausoleum sepulcrum iii, 2, 19

Maxima Ara Herculis iv, 9, 67

Medea nota Jasonia carina ii, 24, 45 *Medæ sequacis probra* iv, 5, 41 *crimina, quo tempore matris iram natorum cæde piavit amor* iii, 19, 17

Medorum ire per hostes iii, 9, 35 *Medæ sagittæ* iii, 12, 11

Melampus vates turpia perpressus est
vincta ii, 3, 51

Memnone amisso gravis luctus erat
ii, 18, 16

Memnoniæ domus i, 6, 4

Memphis cruenta malo nostro iii, 11,
24

Menander vel -drus, doctus iii, 21, 28
mundus iv, 5, 43. Menandrea Thais ii,
6, 3

Menelaë, tu sapiens fuisti ii, 3, 37
Menelaëus thalamus ii, 15, 14

Menotiadem testatur superis Achilles
ii, 1, 38

Mens Bona iii, 24, 19 (ei tanquam
Deæ templa erant dedicata)

Mentoris formæ addita argumenta iii,
9, 13

Mentoreo opere vina bibas i, 14, 2
(i. e. vase quod Mentor celavit)

Mercurii alta via ii, 30, 6 Mercurio
latus composuisse fertur Brimo ii, 2, 11

Meroë Cepheæ iv, 6, 78

Methymnæum merum iv, 8, 38

Mevania nebulosa iv, 1, 123

Milanonæ savitiam duræ contudit Ia-
sidos i, 1, 9

Mimnermi versus plus valet in amore
Homero i, 9, 11

Minerva quæ probat i, 2, 20 Pene-
lope falsa Minerva differre poterat con-
jugium ii, 9, 5 Minervæ Cœ texture
iv, 5, 23

Minos magnus ii, 32, 57 sedet Orci
arbitrator iii, 19, 27 Minoæ figura iii, 19,
21

Minois vidit incolumem Thesea ii, 14,
7

Minoia sella iv, 11, 21

Minyis dixerit crudelis Ascanius i,
20, 4

Misenus Trojæ tubicen iii, 18, 3 Mi-
senis nobilibus sequora subdita i, 11, 4

Molossæ colla iv, 8, 24 (Molossi
canes noti sunt)

Mimychiæ arte ii, 2, 7

Musa mea aliam me docet citharam
ii, 10, 10 mea non juvat me ii, 10, 34
a me nata triumphat iii, 1, 10 levis
mea gloria, magna tua est ii, 12, 22
potis ingenium irritat Musa poëtis iv, 6,
75 te mea Musa contexeret armis illis
ii, 1, 35 Musæ magicæ cantamina iv,
4, 51 Musæ non sunt tardæ amanti i,
8, 41 Musas tam graciles contemnere
vetuit Amor ii, 13, 3 ad Musas currere
non datur lata via iii, 1, 14

Mutina quoties canerem ii, 1, 27

Mycenæ iii, 10, 19

Mycenæ rates ii, 32, 32 (i. e. clas-
sis Græcorum cui præerat Agamemnon)
Mygdonii cadi iv, 6, 8

Myronis armenta ii, 31, 7

Myrrha condita in frondes arboris no-
væ iii, 19, 16

Mys iii, 9, 14 (eximius argenti celo-
tor, de quo Plin. xxxiii, 12. et viii, 34)

Mysus juvenis ii, 1, 63 (est Telephus,
qui in Mysia regione Asiatica regnavit)
Mysorum scopuli i, 30, 20

N.

Nais ii, 32, 40

Nauplius ultores sub noctem porrigit
ignes iv, 1, 115

Navalis Phœbus iv, 1, 3

Naxos iii, 17, 27 Naxia turba iii, 17,
29

Nemorensis lacus iii, 22, 25

Neptunus non crudelis amori, fratri
par in amore Jovi ii, 26, 45. 46 Nep-
tune ii, 16, 4. iii, 7, 15

Neptunia mœnia iii, 9, 41

Nereus acies geminos lunarat in arcus
iv, 6, 25 o centum equoræ Nereo ge-
nitore puellæ iii, 7, 67

Nereides ii, 26, 15

Nesæ candida ii, 26, 16

Nestoris post tria sæcla cinis visus est
ii, 13, 46 (h. e. qui mortuus est post
tres *γενέας*). sive ego Tithonus sive ego

Nestor ero ii, 25, 10 (pro sene ponitur).
Nestor videt corpus humati Antilochi
ii, 13, 49

Nilus tepens ii, 33, 3 Nili timidi va-
ga flumina iii, 11, 51 minæ iii, 11, 42

Nilò cum Tiberi gratia nulla fuit ii, 33,
20 Nilum canere ii, 1, 31

Nilotes tibicen iv, 8, 39

Niobe bis sex ad busta lacrymas de-
pluit e Siplyo ii, 20, 7 supprinat lacry-
mas Niobæ lapis iii, 10, 8

Nireæ non facies exemit iii, 18, 27
(cf. Horat. Epod. 15, 22)

Nisus iii, 19, 24 (vid. Scylla, et conf.
Virg. in Ciri et Ovid. Metam. 8)

Nomas versuta iv, 7, 37

Nomentum iv, 10, 24

Notus matutinus iv, 5, 60 dubius ii,
5, 12 hybernus ii, 9, 34 Noti adversi
iii, 15, 32 irati iv, 6, 28 non audituri
diripnere verba iv, 7, 22

Numam ante pauper in urbe Deus iv,
2, 60

Numantini avi iv, 11, 30

Nycteis Antiope i, 4, 5

Nyctus, (genit. *Gr. Nycteos*, *Lat. Nyctei*): *Nycteos Antiopa* iii, 15, 14
Nymphæ Thyniades i, 20, 34 (*Pro-*
pertio, *nympha sæpe ponitur pro lympha*
v. c. iii, 22, 6 et iii, 16, 4)
Nysæi chori iii, 17, 22 (*i. e. Bac-*
chici)

O.

Ocnus obliquus iv, 3, 21
(Eagri figura ii, 30, 35
Œteus Deus iii, 1, 32 *Œtæa juga*
i, 13, 24 (est Hercules, et Œtæis jugis:
cf. Stat. Theb. L. iv, 158)
Oilides iv, 1, 117
Olympo Ossa imposita ii, 1, 19
Omphale iii, 11, 17
Onyx ii, 13, 30 (*vas unguentarium*
ex onyche lapide)
Orci arbiter Minos sedet iii, 19, 27
Oresten salvum aspexit Electre ii,
 14, 5
Oricos i, 8, 20
Oricia terebinthus iii, 7, 49
Orion aquosus ii, 16, 51 *purus* ii,
 26, 56
Orithyia Boream negavit crudelem ii,
 26, 51 *Orithyia Pandionis genus* i,
 20, 31 *raptæ Aquilo timor* iii, 7, 13
Oromedon iii, 9, 48 (*gigantis nomen*)
Orontes ii, 23, 21
Orontea myrrha i, 2, 3
Orpheæ detinuisse feras et flumina
sustinuisse dicunt iii, 2, 1
Orpheæ lyra i, 3, 42
Ortygia ii, 31, 10
Ossa terra iv, 2, 62
Ossa Olympo imposita ii, 1, 19

P.

Pactoli liquor i, 6, 32 *liquores* i, 14,
 11 *humor parit opes* iii, 18, 28
Pæana canebat victor Amphion iii,
 15, 44
Pæstum odoratum iv, 5, 59
Pagææ navalibus Argo egressa i, 20,
 17
Palatia pecorosa iv, 9, 3
Palatinus Apollo iv, 6, 11 (*cui in*
Palatio Augustus ædem instituit). *Palati-*
nis aves iv, 6, 44 (*quas Romulus au-*
gur in Palatino monte vidit)
Palilia iv, 4, 73 *annua accenso cele-*
brare fœno iv, 1, 10 (*sunt festa Deæ*
Palis pro felici pabuli proventu et inco-

lunitate pecoris celebrata)

Pallas spatiatur ad aras ii, 2, 7 *Palla-*
dis oculi boni ii, 28, 12 *ignes* iv, 4, 45
ora ii, 30, 18 *castæ artes* iii, 20, 7 *Pa-*
lada magno Tiresias vates aspexit iv, 9,
 57

Pan Tegæus iii, 3, 30 *me Pana de*
rape comitem tibi vocato iii, 13, 45
Panes capripedes iii, 17, 34 (*Satyr*)

Pandionis Orithyias genus i, 20, 31

Panthus ii, 31, 1

Paria urbs iii, 9, 16

Paris pastor ii, 32, 35 *muda fertur*
periisse Lacena ii, 15, 18 *Pari, tu sa-*
piens fuisti ii, 3, 37

Parnassus Gallicæ sparrit in ora nives
 iii, 13, 54 *dejecti Parnassi vertice Galli*
 ii, 31, 13

Parthasius iii, 9, 12 (*de quo Pliæ. vii,*
 34, 35)

Parthenie nutrix iv, 7, 74 (*nutrix*
Cynthiæ)

Partheniis in antris errabat Milanion
 i, 1, 11

Parthus eques iv, 3, 36 *æro confec-*
tus fœdere Parthus iv, 6, 79 *Partha*
tellus iv, 3, 67 *Partha tropæa* iii, 4, 6
Parthorum astutæ tela remissa fugæ iii,
 9, 54 *equitem post terga tueri* ii, 10, 14
pocula cocta in focis Parthis iv, 5, 26
Pasiphaë non proba ii, 28, 52 (*Solias*
filia)

Patroclon viderat Achilles informem
multa arena porrectum ii, 8, 33

Paulus (Æmilii Lepidus) iv, 11, 1
Pege sub vertice Arganthis montis i,
 20, 33

Pegaseum dorsum ii, 30, 3

Pegasides iii, 1, 19 (*Musæ*)

Pelasga Juno ii, 28, 11

Peleus non aderat ii, 9, 15

Pelides ii, 22, 34

Peliaca trabs iii, 22, 12 (*vide Catalli*
Epithal. Pel. et Thet. lxi, 1. sqq.)

Pelion ut casset cœlo iter ii, 1, 20

Pelopeius Agamemnon iv, 6, 33 *Pelo-*
pea domus stat infamis stupro iii, 19, 20

Pelusi claustra Romano subruta ferro
 iii, 9, 55 (*unum ex ostiis Nili et civitas*)

Penates profugi iv, 1, 29 *patrii* iv, 1,
 91 *spargere communes Penates alterna*
cæde ii, 30, 21 *anchora te teneat, quem*
non tenere Penates iii, 7, 33 *qui mihi*
sint Penates queris i, 22, 1 *Penatibus*
notis Umbria te edit iv, 1, 121 *ad ves-*
tros sedeam captiva Penates iv, 4, 33

Penelope pia iii, 13, 24 *bis denos*
salva per annos vivere poterat ii, 9, 3

(*quamdiu nempe aberat Ulysses*). *Pene-*
lopes vincet fidem iii, 12, 38 *Penelopen*

cogeret Antinoo habere iv, 5, 8

Panthesilea Mæotis iii, 11, 14 (Virg. *Æn.* i, 494)

Pentheus iii, 17, 24 Penthea non assue Bacchæ venantur in arbore iii, 23, 33

Pergama nomen Homeri ii, 1, 21 Apollinis arces iii, 9, 39 olim mirabar, cur tanti ad Pergama belli causa puella fuit ii, 3, 36

Pergamea vates iv, 1, 51 Pergamea mala iii, 13, 63

Perillus sævus ii, 35, 12 (vid. Ovid. *A. A.* i, 655)

Perimedeæ manu cocta gramina ii, 4, 8

Permessi flumen ii, 10, 26 (vid. Virg. *Ecl.* vi, 64)

Pero formosa ii, 3, 53 (v. Hom. *Odys.* A. 286)

Perrhæbi Pindi cacumina iii, 5, 33 (cf. Hom. *Iliad.* B. v. 749)

Persarum urbs Babylon iii, 11, 21

Perseus iii, 22, 8 Persei ala ii, 30, 4 uxor ii, 28, 22

Perses proavi simulans pectus Achillis iv, 11, 39

Persephone ii, 28, 47 (nomen Græcum Proserpinæ). Persephones conjux ii, 28, 48 Persephona dona feram meos libros ii, 13, 26

Perusina fanera i, 22, 3

Petale iv, 7, 43 (nomen ancillulæ)

Phæacæ sylvæ iii, 2, 13

Phædræ novercæ pocula ii, 1, 61 (philtæ aut venena)

Phari Ptolemææ littera capta ii, 1, 30 Pharii portus iii, 7, 5

Phasidos esse viam Argo ferunt i, 20, 18 Phasim Colchon remige propellas iii, 22, 11

Phidias Jupiter iii, 9, 15 (a Phidia pictore et statuario excellentissimo)

Phile iv, 8, 39

Philetæ sacra iii, 1, 1 Philetæ Musis meliorem imitari ii, 34, 31

Philetæ aqua iii, 3, 53 Philetæi corymbi iv, 6, 3

Philippus civilia busta ii, 1, 27 Philippo sanguine inusta nota iii, 11, 40 (i. e. Romano, propter bellum civile)

Phillyrides Chiron ii, 1, 60

Philoctetæ tarda crura sanavit Machaon ii, 1, 59

Phinei junonia iii, 5, 41

Phlegreus campus iii, 11, 37 (intelligitur acies Pharsalica). Phlegreæ tumultus ii, 1, 39 Phlegreæ juga iii, 9, 48

Phæbe Leucippis i, 2, 15

Delph. et Var. Clas.

Phæbus Navalis iv, 1, 3 cupidus i, 2, 17 donat tibi sua carmina i, 2, 27 Phæbi portus iv, 6, 15 fide vincit Roma iv, 6, 57 aurea porticus ii, 31, 1 sororem nudus Endymion cepit ii, 15, 15 custodis Actia littora ii, 34, 61 speciem furabor iv, 2, 32 Phæbum in armis morari iii, 1, 7 Phæbe fugate, non tremis Ausonias dapes iii, 22, 30 Phæbo pulchrior ipso ii, 31, 5

Phœnicis lumina sanavit Chiron ii, 1, 60

Phœniceum inventa ii, 27, 3

Phorcydos ora iii, 22, 8

Phryges ii, 22, 30. *fiv.* 1, 2 ad numeros Phrygis cædi ii, 22, 16

Phrygiæ fatum iii, 13, 63

Phrygiæ maritus i, 2, 19 campus ii, 34, 35 Phrygiæ avi ii, 1, 43 Phrygiæ undæ ii, 30, 19 (Hellespontas)

Phryne multis facta beata viris ii, 6, 5 potuit deletas componere Thebas ii, 6, 4

Phthius vir ii, 13, 38 (vid. Horat. *L.* 4. Od. 6. 4. Hom. *Il.* A. 155. 169)

Phylacides heros i, 19, 7

Phyllis quædam vicina Dianæ Aventinæ iv, 8, 29 Phyllida dilexit Demophoon ii, 24, 44

Pieris quercus ii, 13, 5

Pierides ii, 10, 12 (Musæ)

Pindarico ore spiritus tonat iii, 17, 40 (vid. Horat. iv, 2, 7)

Pindi cacumina tremuere iii, 5, 33

Piræus portus iii, 21, 23

Pirithous ii, 6, 18

Pisces iv, 1, 87 (sidus sat notum)

Platonis animum emendare iii, 21, 25 Pleiades ii, 16, 51 (ἀπὸ τοῦ πλεῖν, a navigando). Pleiadum chorus iii, 5, 36 (vid. Tibull. ii, 1, 88)

Pœnum ostrum iv, 3, 51 Pœnæ columæ ii, 31, 3 (vid. Horat. 2. Od. 18, 4)

Pollux pugnis victor iii, 14, 18 Pollucis equus iii, 22, 26 Pollucem succendit Hilaira i, 2, 16

Polydamas sine armis iii, 1, 29 (vid. *Pers. Sat.* i, 4)

Polydorus iii, 13, 56

Polymestor iii, 13, 55

Polyphemus iii, 2, 5. ii, 33, 32. iii, 12, 26 (cf. Theocriti *Idyll.* 6 et 11. Ovid. *Metam.* 13)

Pompeius iii, 11, 35 Pompeia porticus ii, 32, 11 umbra iv, 8, 75 manu Bospora capta iii, 11, 68

Ponticus i, 7, 1. i, 9, 26

Posthumus iii, 12, 1

Ind. Propert.

h

Prænestis dubiæ sortes ii, 32, 3
Praxiteles iii, 9, 16 (statuarius excellentissimus)

Priamus ii, 3, 40 Priami longævum caput iv, 1, 52 segnis regna diruta ii, 28, 54

Prometheus iii, 5, 7 Promethei brachia ii, 1, 69 Prometheis jugis lecta herba i, 12, 10

Properius ii, 8, 17. ii, 14, 27. ii, 34, 93. iii, 10, 15. iv, 1, 73

Propontiacus iii, 22, 2

Ptolemæus littora capta Phari ii, 1, 30 (i. e. Ægyptia)

Pudicitiam templa ii, 6, 25 (Dea: cf. Plin. H. N. ii, 7)

Punica rostra columbarum iii, 3, 32

Pyramidum sumtus ad sidera ducti iii, 2, 17

Pyrri gloria fracta iii, 11, 62

Pythius Deus ii, 31, 16 (Apollo Delphicus). Pythia regna iii, 13, 52 (Delphos)

Python serpens iv, 6, 35

Q.

Quintiliæ miseræ funera cum caneret Calvus ii, 34, 90

Quirinus tener iv, 6, 21 (i. e. mollis et effeminatus). Acron spolia ex humeris ausus sperare Quirini iv, 10, 11

Quirites priaci iv, 1, 13 sopiti iv, 8, 59

R.

Ramnes iv, 1, 31

Remus cæsus iii, 9, 50 (quod mœnia Romana transiluerat). Remi prima regna ii, 1, 28 domus iv, 1, 9 signa iv, 6, 80 Remo Aventino rura pianda iv, 1, 50

Rhenus Barbarus Suevo perfusus sanguine iii, 3, 45 (intelligit bella Germanica). Viridumarus genus ab ipso Rheno jactabat iv, 10, 41

Rhippei montes i, 6, 8

Roma carissima i, 8, 31 conscia i, 12, 2 septem urbs alta jugis iii, 11, 57 montibus addita iv, 4, 35 maxima iv, 1, 1 superba frangitur suis bonis iii, 13, 60 Troja iv, 1, 87 Romæ per te, Romule, quidlibet audet Amor ii, 6, 22 Roma tota ferri ii, 5, 1

Romanus alumnus iv, 1, 37 Callimachus iv, 1, 64 Romana puella ii, 7, 15. ii, 3, 29, 30. ii, 28, 55 discordia i, 22, 5 sedes iii, 3, 11 turba iv, 2, 55 historia iii, 4, 10 terra iii, 22, 17 tuba iii, 11,

43 certa iv, 6, 3 mœnia iii, 11, 31 castra ii, 10, 4 ingenia i, 7, 22 Romanum forum iv, 2, 6 ferrum iii, 9, 56 os ii, 18, 26 Romano in honore dominas secures ponere licet Mæcenati iii, 9, 23 Romani montes iv, 4, 35 scriptores ii, 34, 65 tauri iii, 9, 49 equi iv, 10, 38 Romanæ turres iii, 21, 15

Romulus (Martis et Ilie filius) nutritus duro lacte lupæ ii, 6, 20 murorum angur iv, 6, 43 quatuor albos egit equos iv, 1, 32 decrevit excubias in otia solvi iv, 4, 79 (simili fere locatione Xenoph. Cyrop. 2. c. 3. *τὴν σκηνὴν εἰς κοίτην διαλύειν*). videt Acrona vibrantem spicula iv, 10, 14 primæ palmæ inbuis exemplum, Romule iv, 10, 5 (i. e. victoriæ: cf. Liv. i, 10)

S.

Sabina herba iv, 3, 58 (etiam Ovidio celebrata in sacrificiis F. i, 343. iv, 741). Sabine duræ ii, 32, 47 Sabine rapere docuit Romulus ii, 6, 21 Sabina pila iv, 4, 12 arma iv, 4, 32. iv, 2, 52

Salmonis flagrans Theasalico Enipeo iii, 19, 13 Salmonida non sic facili pressit amore Tænarius Deus i, 13, 21 (vid. Hom. Odys. X. v. 234. sqq.)

Sancus (Hercules) iv, 9, 74 (idem qui Sanctus)

Sandicis amictus ii, 25, 45 (vid. Virg. Ecl. iv, 45)

Saturni fidus grave (in astrologica ratione) iv, 1, 86 Saturno regna tenente hic mos fuit ii, 32, 52

Scææ portæ iii, 9, 39

Scipiadae classes iii, 11, 67

Scironis media licet ire via iii, 16, 12 Scribonia iv, 11, 55 (mater Cornelie)

Scylla iii, 12, 28 Minoa venundata figura iii, 19, 21 in patrios sævit capillos iv, 4, 39 nobis mitescet ii, 26, 53

Scyria Deidamia ii, 9, 16

Scythiæ jûga iv, 3, 47 (Rhippei montes)

Scythicæ oræ iii, 16, 13

Semelæ narrabis quo sis formosa periculo ii, 28, 27 Semela combustus Jupiter ii, 30, 29 (vid. Ovid. Metam. iii, 288. sqq.)

Semiramis Persarum urbem Babylonam statuit iii, 11, 21 (de amplificatione intelligendum)

Sericus hostis iv, 3, 8 Serica i, 14, 22 Serica carpenta iv, 8, 23 (i. e. Sericis velaminibus decorata)

Sibyllæ ætas ii, 24, 33 cortina iv, 1, 49 (cf. Virg. Æn. vi, 36. sqq.)

Sicambri paludosi iv, 6, 77 (Sygambri)
 Sicanum saxum i, 10, 20
 Siculæ telluris victor iii, 18, 33 fugæ
 classica bella ii, 1, 28 (h. e. navalia)
 Sidonia palla iv, 9, 47 mitra ii, 29,
 15 vestis ii, 16, 55
 Sileni patris imago iii, 3, 29 Sileni
 senes ii, 32, 38
 Simois (fluvius Trojanus) ii, 9, 12
 Idæus iii, 1, 27
 Sinis iii, 22, 37
 Sipylus ii, 20, 8
 Sirenes iii, 12, 34
 Sisyphus iv, 11, 23
 Sisyphius labor ii, 17, 7. ii, 20, 32
 Socratici libri ii, 34, 27
 Spartana lex iii, 14, 21 Hermione i,
 4, 6
 Sparte, tuæ miramur jura palæstræ iii,
 14, 1
 Strymonis iv, 4, 72
 Stygius lacus iv, 3, 15 Stygia arundo
 ii, 27, 13 Stygiæ undæ ii, 34, 53. iii,
 18, 9 aquæ ii, 9, 26 tenebræ iv, 9, 41
 Subarra vigilax iv, 7, 15 (vicus Urbis
 Romæ)
 Suevus sanguis iii, 3, 45 (Suevi Ger-
 manicæ nobilissima et fortissima gens, de
 qua Cæs. B. G. l. 4. c. 1. 2. 3. et Tacit.
 Germ. c. 38)
 Susa ii, 13, 1
 Sylvanus iv, 4, 5 (Deus agrestis)
 Syphacis victi monumenta iii, 11, 61
 Syrio munere plenus onyx ii, 13, 30
 (intelligit balsamum, quod in Judæa re-
 peritur)
 Syrtis tractus iii, 24, 16 non sic mu-
 tantur ii, 9, 33 portum placidum præ-
 beant iii, 19, 7 (in *ἄνδροις*)

T.

Tænarius Deus Æmonio mixtus Eni-
 peo i, 13, 22 Tænariæ columnæ iii, 2, 9
 Tanais ii, 30, 2
 Tantalea sors ii, 17, 5 Tantaleæ manu
 solus poterit tradere poma ii, 1, 66
 Tantaleus iv, 11, 24
 Tantalidos funera ii, 31, 14
 Tarpeius pater iv, 1, 7 lucus iv, 8,
 31 Tarpeia arx iv, 4, 29 Tarpeium ne-
 mus iv, 4, 1 saxum iii, 11, 45 Tarpeia
 Pudicitia i, 16, 2 est mons, a duce Tar-
 peio cognomen adeptus iv, 4, 93
 Tarquini secures fractæ iii, 11, 47
 Tatï arma contudit Lucomedius tem-
 pore Romuli iv, 2, 52 Tatïo magna pars
 rerum inter oves iv, 1, 30 Tatïæ prætorïa

turmæ iv, 4, 31 Tatius veteres querit ii,
 32, 47
 Taygetus iii, 14, 13
 Tegeæus Pan iii, 3, 30
 Teia iv, 8, 31, 68
 Telegoni mœnia ii, 32, 4
 Terebinthus iii, 7, 49
 Teuthrantis unda i, 11, 11
 Teutonicæ opes iii, 3, 44
 Thais pretiosa iv, 5, 43 Menandrea
 ii, 6, 3
 Thamyre cantoris fata ii, 22, 19 (cf.
 Hom. Iliad. B. 595)
 Thebæ palmariferæ iv, 5, 23 Dirceæ
 iii, 17, 33 Cadmeæ i, 7, 1 steterunt ii,
 8, 10 Thebas non canerem ii, 1, 21. dele-
 tas ii, 6, 5 agitata per artem saxa coiere
 iii, 2, 3
 Thebanus Deus iii, 18, 6 Thebani
 duces ii, 9, 50 Thebana domus ii, 8, 24
 Thermodon celer iv, 4, 71
 Thermodontæ aquæ iii, 14, 14
 Theseus testatur infernis Ixioniden ii,
 1, 37 parvo spatio Minoida dilexit ii,
 24, 43 Thesea Minois vidit ii, 14, 7
 Thesea carina cedente Gnosia jacuit i,
 3, 1 Theseæ viæ brachia iii, 21, 24 (muri
 longi)
 Thesproti regno subdita æquora i, 11,
 3
 Thessalia toxica bibere i, 5, 6
 Thessala saga iii, 24, 10 Thessala tela
 ii, 22, 30
 Thessalicus Enipeus iii, 19, 13 Thes-
 salis umbra i, 19, 10
 Thetis iii, 7, 68
 Thiodamanteus Hylas i, 20, 6
 Thrax Polymestor iii, 13, 55
 Threicia lyra iii, 2, 2 (lyra Orphei
 Thracis)
 Thyia iii, 7, 49
 Thyniades Nymphæ i, 20, 34
 Thyrsis ii, 34, 68
 Tiberinus iv, 2, 7 Tiberina unda i,
 14, 1
 Tiberis advena (i. e. adhuc peregrini-
 nus, nondum propagato imperio urbis
 Romæ) iv, 1, 8 ultra Tiberim iv, 10, 23
 cogere ferre Nili minas iii, 11, 42 cum
 Tiberi Nilo gratia nulla fuit ii, 33, 20
 Tibur Herculeum ii, 32, 6 Tibure
 adesse iii, 16, 2
 Tiburnus Anio iii, 22, 23
 Tibertina terra jacet Cyathia iv, 7, 65
 Tigris iii, 4, 4
 Tiresias vates magno aspexit Pallada
 iv, 9, 57
 Tisiphones caput furit angue iii, 5, 40
 Titanas non ego cauerem ii, 1, 19

Tithonus ii, 25, 10 Tithoni vivi ma-
jora gaudia erant Aurora, quam gravis
amisso Memnone luctus ii, 18, 15 se-
nectam non spernens Aurora ii, 18, 7

Tities iv, 1, 31

Tityrus ii, 34, 72 (pastor Virgilianus)

Tityus iii, 5, 44 Tityi volucres ii, 20,
31

Tolumni desecta cervix iv, 10, 37

Triton prosequitur cauta iv, 6, 61
ore recondit aquam ii, 32, 16

Trivia Dea ii, 32, 10

Troja bis capta Cetsi numine Dei iii,

1, 32 alta fuit ii, 8, 10 Troje resurgen-
tis arma iv, 1, 47 tubicen iii, 18, 3

Troja, tibi perire pulchrius fuerat ii, 3,

34 cades iv, 1, 71 supprime sietum iv,

1, 114 misisti Penates iv, 1, 39

Troia Roma resurges iv, 1, 71

Trojani Aeneas arma suscitavit Virgi-
lius ii, 34, 63 Trojana funera ii, 6, 16,

Tullus i, 1, 9. i, 6, 2. i, 14, 20. i,

22, 1. iii, 32, 2

Tuscanus ego et Tuscia orior iv, 2, 3

vicas iv, 2, 50 Tuscis tribuisti premia
iv, 2, 49

Tyndaris patriam mutavit ii, 32, 31

Tyndaridi suae gaudia referre poterat

Paris iii, 8, 30

Tyndaridas optatos querere i, 17, 18

Tyro candida ii, 28, 51

Tyros Cadmea iii, 13, 7 dona ex ipsa

Tyro tollere ii, 16, 18

Tyria sub aqua concha superbit iv, 5,

22 Tyriae vestes iii, 14, 27 Tyria volu-
lera iv, 3, 34

Tyrrhena ora i, 8, 11 Tyrrheni nau-
tes iii, 17, 25

V.

Varro (Terentius) Leucadiis suis max-
ima flamma ii, 34, 86

Veios vincere laboris erat iv, 10, 27

Veios Tolumnus iv, 10, 23

Veius dux iv, 10, 31

Velabrum iv, 9, 5

Veneto Eridano dissidet Hispanis i,

13, 4

Venus in me noctes exercet amaras i,

1, 33 quae probat i, 2, 30 dicitur isse

effusa coma ii, 13, 56 ne sit amica Pan-
tho ii, 21, 2 haud unquam est culta la-
bore ii, 22, 22 num doluit ii, 28, 9

corrupta libidine Martis ii, 32, 33 dor-
miet ipsa noctibus illorum iii, 6, 34

noctis sacra insuetas iii, 10, 30 exclu-

dit fit comes iii, 16, 20 dulcia concitat

arma iii, 20, 20 venit Caesaris arma iv,

1, 46 ventulat faciem iv, 3, 50 commissa

trivio iv, 7, 19 uage causa fuit iv, 8,

16 Veneris domine volucres iii, 3, 31

Dea justa i, 19, 16 magna ante pedes

volvitur iii, 8, 12 in tabula summam

sibi ponit Apelles iii, 9, 11 insanæ fas-
tus iii, 17, 3 torrebant sevo aëno iii, 24,

13 sub armis iv, 1, 137 Veneri vota

ponere ii, 19, 18 mollire negantem Hip-
polytum iv, 5, 5 Venerem corrumpere

ii, 15, 11 ubi jam gravis interceperit

aetas iii, 5, 23 ubi promiseris iv, 5, 33

querente per talos iv, 8, 45 Venus, suc-
curre dolori ii, 16, 13 serva tuam pro-
blem iii, 4, 19 o regina iv, 5, 62 Veneri

tristi nulla mihi sint premia i, 14, 16

exhaustae opes iii, 13, 2 ignota furta

iv, 8, 34 Veneres canat aetas prima ii,

13, 7

Vergilium tardae i, 8, 10

Vertumnus iv, 2, 2

Vesta coronatis gaudebat aëllis iv,

1, 21 pudenda probro moo iv, 4, 36

Iliacæ felix tutela favillæ iv, 4, 69 com-
missos reposcit ignes iv, 11, 53 Vestis

fatalia lumina iii, 4, 11 Tarpeia voluit

flamas tuas fallere, Vesta iv, 4, 18

Virdumarus iv, 10, 41

Virgilius (P. Maro) ii, 34, 61

Ulyxes flevit jacturam socium iii, 7,

41 errore exacto latatus est ii, 14, 3

alter erit Posthumus iii, 12, 23 Ulyxis

felix lectus ii, 6, 23 Ulyxen miserum

vexastis venti ii, 26, 37 visura nunquam

Penelope ii, 9, 7

Umbro lacus iv, 1, 124 Umbro a tra-
mite Clitumnus iii, 22, 23

Umbria proxima supposito contingens

campo i, 22, 9 Romani patria Callima-
chi iv, 1, 63 antiqua iv, 1, 121

Volcanii foci iv, 2, 4

X.

Xerxis imperio bina coiere vada ii, 1,

22 (i. e. duorum marium littora)

Z.

Zephyri aura nemus vacuum possidet

i, 18, 2 mea nocturnae verba cadant Ze-
phyro i, 16, 34

Zethus hunc super, hunc super et Ca-
lais instabant i, 20, 20

Zethus durus iii, 15, 61 Zethi prata

cruentantur iii, 15, 43

FINIS.

